

~~1979.8~~

C550.4

BOUGHT WITH
THE GIFT OF
WILLIAM GRAY,
Of Boston, Mass.
(Class of 1829.)

Received *May 28,*
1860.

PATROLOGIÆ

CURSUS COMPLETUS,

SEII

BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRÆ, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA
OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM, SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,
SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD ÆTATEM INNOCENTII III (ANN. 1216) PRO LATINIS
ET AD PHOTII TEMPORA (ANN. 863) PRO GRÆCIS FLORUERUNT :

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER DUODECIM PRIORA
ECCLESIAE SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS,
PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA ;

DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA ;

OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTÆ
DETECTIS AUCTA ;

INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUIUS MOMENTI
SUBSEQUENTIBUS, DONATA ;

CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM
DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA ;

OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM
ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA ;

DOCENTIS ET AMPLIUS INDICIBUS LOCUPLETATA ; SED PRÆSERTIM DUOBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO
SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE

PATRUM, ABSQUE ULLA EXCEPTIONE, IN QUODLIBET THIEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR ;

ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET
IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULORUM LIBRORUM SCRIPTURÆ VERSUS,

A PRIMO GENESES USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT.

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTEREM NITIDITAS,

CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS
TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTEM

BIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA,

SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM,

PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES,

LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

SERIES GRÆCA

IN QUÆ PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIAE GRÆCÆ
A S. BARNABA AD PHOTIUM,

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

Bibliothecæ Cleri universæ,

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIAE, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA ; LATINA,
JAM INTEGRE EXARATA, VIGINTI ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, CENTUMQUE ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA
DUPLICI EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM CUM VERSIONE LATINA LATERALIS COMPLECTITUR, ET
FORSAN CENTUM VOLUMINUM EXCEEDIT NUMERUM. POSTERIOR AUTEM VERSIONEM LATINAM TANTUM EXHIBET IDEOQUE IN-
TRA QUINQUAGINTA CIRCITER VOLUMINA RETINEBITUR. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE
VERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR : UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUIUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR,
COLLECTIONEM INTEGRAM SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM COMPARET NECESSE ERIT ; SECUS ENIM, CUJUSQUE VOLUMINIS AM-
PLI-TUDINEM NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT.

PATROLOGIÆ GRÆCÆ TOMUS XV.

ORIGENES.

EXCUEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER NOMINATAM
SIVE PETIT-MONTROUGE.

1857

SÆCULUM III.

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΠΑΝΤΑ

ORIGENIS

OPERA OMNIA,

EX VARIIS EDITIONIBUS ET CODICIBUS MANU EXARATIS, GALLICANIS, ITALICIS, GERMANICIS ET ANGLICIS COLLECTA ATQUE ADNOTATIONIBUS ILLUSTRATA, CUM COPIOSIS INDICIBUS, VITA AUCTORIS ET MULTIS DISSERTATIONIBUS.

OPERA ET STUDIO

DD. CAROLI ET CAROLI VINCENTII DELARUE,

Presbyterorum et monachorum Benedictinorum e congregatione S. Mauri ;

ACCURANTE ET RECOGNOSCENTE J.-P. MIGNE,

BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ,

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS QUINTUS

CONTINENS PARTEM PRIOREM HEXAPLORUM QUÆ AD PRIMITIVUM REDUXIT ORDINEM, NEMPE VERE HEXAPLAREM, IN NUMERISQUE OMNIS GENERIS EXPURGAVIT ERRORIBUS, NOTISQUE ILLUSTRAVIT SUIS NON PAUCIS

P. L. B. DRACH

S. COMER. DE PROPAGANDA FIDE BIBLIOTHECARIUS HONORARIUS; PHILOSOPHÆ ET LITTERARUM DOCTOR; PONTIFICIARUM ACADEMIARUM RELIGIONIS CATHOLICÆ ET ARCADUM, PARIENSISQUE SOCIETATIS ASIATICÆ, ETC., ETC., SODALIS; EQUUS GALLICÆ LEGIONIS HONORIS, REGNI ORDINUM PIANI, S. GREGORII MAGNI, S. SYLVESTRI, S. LUDOVICI CIVILIS MERITI LUCENSIS SECUNDÆ CLASSIS, ETC.; OLIM VERO, DUM IN SYNAGOGA, RABBINUS LEGISQUE DOCTOR.

VENEUNT OCTO VOLUMINA 85 FRANCIS GALLICIS. 1.

EXCUEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER NOMINATAM,
SEU PETIT-MONTROUË.

1857

Q550.14

1862. 1. 21.
Gray
\$2.07

ELENCHUS

AUCTORUM ET OPERUM QUÆ IN HOC TOMO XV CONTINENTUR.

ORIGENES.

Hexaplorum quæ supersunt.

Ex Typis MIGNÉ, au Petit-Montrouge.

HEXAPLORUM ORIGENIS

QUÆ SUPERSUNT

MULTIS PARTIBUS AUCTIONA QUAM A FLAMINIO NOBILIO ET JOANNE DRUSIO EDITA FUERINT

EX MANUSCRIPTIS ET EX LIBRIS EDITIS ERUIT ET NOTIS ILLUSTRAVIT

D. BERN. DE MONTFAUCON

MONACHUS BENEDICTINUS E CONGREGATIONE S. MAURI.

(Parisii 1713, 2 vol. in-folio.)

EPISTOLA NUNCUPATORIA.

Eminentissimo D.D. Cæsari d'ESTRÉES, cardinali episcopo Albanensi, duci ac pari Franciæ, regiorum ordinum commendatori, S. Germani a Pratis abbati, etc.

Non diu multumque cogitavi, cui hasce lucubrationes nuncuparem; adest quippe domi cui similem foris frustra quærerem: siquidem in te uno, Eminentissime Cardinalis, omnia splendent virtutis litterarumque ornamenta, omnia optimi Mæcenatis insignia, cujus partes sunt litteratos benevolentia complecti, officiis prosequi, exemplo concitare. En tibi Hexaplorum Origenis partem offero, quæ post diuturnum cum blattis et tineis conflictum emergit demum et auspiciis tuis in lucem prodit.

Arbitror ego te, Vir amplissime, antiquitatis præsertim ecclesiasticæ studiosissimum, haud leviter indignaturum, quod posterioris ævi scriptores opus tam ingens, tot laudibus a priscis illis Ecclesiæ doctoribus celebratum, magno suo dedecore ita interire passi sint, ut nonnisi summo labore et industria hasce ejus reliquias extremæ perniciæ jam proximas eruere potuerimus.

Illud autem minime eventurum erat, Ecclesiæ Princeps eximie, si tui similes postremis sæculis Ecclesiam et rempublicam litterariam exornassent; viri scilicet qui litteras ingenuasque artes, aut florentes conservare, aut labentes erigere possent. Sed quod ævo nostro providente Numine conceditur, id in multis ætatibus reperire haud ita facile fuerit. Quot enim sæcula percurrere opus erit, ut talem tantisque dotibus insignem virum inveniamus; virum, inquam, ita rebus vel quam maximis gerendis natum, dicendi scribendique tam peritum; litteris disciplinisque omnibus sic excultum; virum denique, qui quam se cunque in partem dederit, facile princeps fuerit?

Nam vel a primo juventutis flore apud te, semper virtutis quam ætatis fuit cursus celerior.

Summo quippe loco natus et avitæ gloriæ memor, majorum tuorum vestigia non modo sequi, sed etiam antevertere studuisti. Hinc episcopalem nactus dignitatem rebus Ecclesiæ vel maximis componendis operam non minus sagaciter quam feliciter dedisti. Deinde promeritum purpuræ adeptus honorem, ac gravissimis regni negotiis apud exterarum nationum tractandis a regum maximo deputatus, nullam Europæ catholicæ regionem insigni rerum gestarum splendore vacuam reliquisti. Manent hodieque Romæ, per totam Italiam, in Germania, Hispania, Lusitania, egregia sapientiæ virtutisque tuæ vestigia; quæ omnia si pro rei dignitate recensere aggrediar,

. cupidum, Pater optime, vires
Deficient :

sed eloquentiori hanc palmam relinquo; mihi enim id esset periculosæ plenum opus alæ, et aliunde tot laudibus dignus vix laudi aditum concedere soles

Verum id mihi a modestia tua impetrare liceat, Eminentissime Cardinalis, ut duo tantum summopere miranda, quorum testis fui oculatus, huc asseram. Primum est te ita patriæ rebus semper advigilasse, ut tamen exterorum, apud quos negotia gerebas, animos tibi devincires, et eos tum officiis, tum dicendi lepore ita tibi conciliares, ut optimates et aulici te quasi Patrem vel propinquum agnoscerent. Quamobrem in nulla fere Europæ catholicæ regione peregrinus existimaris. Quod si, ut ait Orator (a), « non quidquam ex rebus humanis est præclarior aut præstantior, quam de republica bene mereri, » quantus hinc tuis laudibus cumulus accedit, quod non patriam modo tuam, sed alias etiam nationes summis beneficiis exornaveris; Lusitaniam dico, Bavariam, Italiam; quæ tantum ornamenti vel præsidii in amicitia atque auctoritate tua, quantum commodi repositum in benignitate senserunt.

Alterum quod mihi stuporem sæpe ingentem attulit illud est, quod amplissimis licet muneribus per totum vitæ curriculum perfunctus, nihil obstante rerum agendarum mole, litterarum cultum nunquam intermiseris. Nec tantum dico te id præstitisse quod solent alii sapientes viri, publicis negotiis deputati, qui ubi a solito munere vacant, ad litterariam exercitationem trans-eunt, vel usu librorum solitudinis tædium fallunt, quod tamen ipsum est in magna laude ponendum; sed ita semper comparatum fuisse demiror, ut de quovis litteraturæ, seu sacræ, seu profanæ genere loquendum, disserendum vel scribendum fuerit, non minus expedite et sagaciter hæc egeris, quam peritissimi quique artium et disciplinarum magistri: adeo ut qui te negotia vel gravissima tanta solertia tractantem cernerent, omnia posthabuisse putarent, quo rerum gerendarum peritiam assequerere; qui vero de omnigena litteratura disserentem audirent, te totam ætatem in litterarum studio contrivisse, cæteraque omnia neglexisse crederent.

Sed quam bonis avibus factum est, ut ex tantis undequaque susceptis feliciterque gestis negotiis ad nos receptum haberes! Immortales sane gratias habemus Ludovico Magno, qui te actarum rerum gloria clarum, hujus cænobii antistitem constituerit; qua in re nescio an plus tuis, Eminentissime Cardinalis, quam nostris commodis prospexerit. Hinc illa effusa in monasterio nostro lætitia, hinc ille plausus omnium sodalium de tanta fortuna sibi mutuo gratulantium; qua in re non partes tui posteriores. Ecquid enim litteratorum cætui plus gaudii afferat, quam cum sibi principem a regum sapientissimo designari conspiciunt eum, quem ipsi, si penes se ejus rei arbitrium fuisset, communi omnium calculo sibi cooptassent?

In San-Germanensibus autem ædibus illis, quæ tot principum domicilium fuerunt, ceu in arce vel specula quadam constitutus, Eminentissime Cardinalis, iis omnibus fulges ornamentis, quibus olim varias Europæ gentes illustrabas, quodque mirabile dictum est, annos prope Nestoreos emensus, divina quadam celeritate ingenii dicendique copia, sicut olim ille Carneades, omnium ad te animos convertis et rapis. Te sæpe in consessu eruditorum suspicimus de quovis litterarum genere ita perite disserentem, ut fateantur omnes te non minus eruditione quam dignitate primas tenere. Nam sive de historia et geographia, sive de rebus ecclesiasticis et canonicis agatur, parem in omnibus facultatem exhibes, in nulla, ut ita dicam, orbis litterarii parte hospes. Tum si ad mansuetiores Musas te referas, Græcas, Latinas Gallicasque, memoriæ felicitate juvenes, ingenii acrimonia eruditos quoslibet antecellis.

(a) Cic. Fam. x, 5.

Stupent sane ii quos ad consortium tui evocare dignaris, litteratorum princeps amabilissime, et rediisse putant illa tempora quibus inter principes viros in omni genere micabas. Omnium quippe in te floridam redolent ætatem; bona valetudo, summa gratia, tantus ille in jocando lepos, sic temperatus ut nihil jocus de gravitate decerpit. Qui te talem vident, id se oculis observare putant quod quidam e veteribus dixit :

A certis annis ævum remeare peractum

Quis igitur Origeni fortunam non gratuletur suam, qui in præstantissima Operum suorum parte peneredivivus conspectui sistitur tuo? ac qui inter ævi sui Christianos pulcherrimam eruditionis tulerat, jam te, litterarum decus, patronum ambit, ut auspiciis tuis ex tenebris ubi diu latuerat eductus, ad eruditorum orbem faciles aditus reperiat, certus patrocinii tui pignore se in pristinam non reversurum caliginem. Hunc ille jam laborum fructum exspectat. Quantis enim sudoribus Hexaplorum et Octaplorum opus molitus sit, testis vel ipsius operis conditio, testis et Hieronymus, qui Origenem χαλκίνοτερον appellat, quia scilicet viscera quasi ænea ob assiduitatem scribendi habere putabatur : in cujus colligendis reliquiis multo labore diuturnisque vigiliis exercitatus, pene factus sum et ipse χαλκίνοτερος : fortunatus tamen si hasce meas lucubrationes lubenti animo acceperis ; fortunatior, si ad diuturnum, ut spero, tempus, patrocinio tuo uti pergam.

FR. BERNARDUS DE MONTFAUCON,
Monachus Benedictinus e congregatione Sancti Mauri.

PRÆFATIO.

Inter præstantiora Origenis opera principem obtinere locum *Hexapla* illa, tanto labore studioque concinnata, fatentur eruditi quique tum veteres, tum recentiores. Cum enim homini Christiano nihil ad rectam fidem statuendam moresque informandos opportunius sit divinarum Scripturarum intelligentia, ejus sane utilitati tunc optime consultum putatur cum quidpiam in lucem editur ad reseranda Scripturæ arcana et ad ejus intimos sensus explorandos accommodatum. Quid autem eo in genere accuratius, quid ad Scripturæ sacræ mentem aperiendam commodius eximio illo *Hexaplorum* et *Octaplorum* opere? Ibi namque, præter *LXX* Interpretum editionem, tres aliæ interpretationes, a doctis viris Aquila, Symmacho et Theodotione elaboratæ, in omnibus Hebraicæ Scripturæ libris comparebant; in libris etiam non paucis trium insuper aliorum interpretum anonymorum editiones e regione aderant uno sub aspectu positæ; ita ut earum omnium lectione, et mutuo facta comparatione, si qua obscura et difficilia occurrerent, longe facilius tali subsidio explanarentur. Hinc factum est ut sancti Patres, ac veteres scriptores ecclesiastici pene omnes, iique maxime qui doctis in sacram Scripturam commentariis claruere, *Hexaplorum* Origenis usum præstantiamque passim commendent. Eusebius nempe, Diodorus, Chrysostomus, Theodoretus, Procopius et alii; interque Latinos Hieronymus, qui non in Commentariis modo suis ope illorum perpetuo utitur, sed etiam in adornanda eximia illa editione Latina, quam hodie *Vulgatam* appellamus, frequentissime Aquilam vel Symmachum, rarius Theodotionem aliasve editiones sequitur.

Si quid unquam immortalitate dignum emissum in lucem fuerit, si qua lucubratio a temporum injuria vindicari meruerit, hæc sane erat tot parta vigiliis, laboribus, sumptibus. At, proh dolor! a sæculis plus quam octo ingentis molis opus ita periit, ut ne particula quidem ejus, ut fuerat ab Origene concinnatum, ad nos usque devenerit, nec spes videatur esse quidpiam unquam emersurum, quo tanta jactura sarciat; a tempore autem amissi operis aliquot effluxere sæcula, ignorantiae tenebris adeo obruta, ut ne sensus quidem importati danti penes homines etiam, ut illa ætate, doctos esse videretur. At post restaurata, proximis sæculis, litterarum bonarumque artium studia, ubi veterum scripta, quæ diu jacuerant interitui proxima, e situ vindicari et in publicum emitti cœperunt, non defuere viri qui de restaurandis si non *Hexaplis*, *Hexaplorum*: saltem laciniis, cogitarent. Qui vero primus rei manum admovit Flaminius Nobilius, in Bibliis Græcis Romæ censis anno 1587, multas Aquilæ, Symmachi, et Theodotionis alio: umque in-

terpretum lectiones notis inseruit, quotquot videlicet tum ex Romanis codicibus, tum ex veterum libris excerptere potuerat Petrus Morinus Parisinus, ut ex ejusdem Morini epistolis aliorumque testimoniis arguitur.

Sub hæc Joannes Drusius eadem ipsa quæ Flaminius ediderat, non paucis accessionibus locupletata cum eruditis notis descripsit: at cum fato præoccupatus ea in publicum edere non potuisset, post ejus obitum publicandi curam suscepit Sixtinus Amama Hebraicarum litterarum Franekeræ professor: opusque Arnhemæ proliit anno 1622, hoc titulo: *Veterum interpretum Græcorum in totum Velus Testamentum Fragmenta, collecta, versa et notis illustrata a Joanne Drusio, linguæ sanctæ in illustrium Frisicæ ordinum Academia, dum viveret, professore.* Drusii labor a laudatis viris laudatus, litterarum sacrarum studiosis magno usui fuit. Hunc ego librum frequenter adire solebam, antequam de novis accessionibus faciendis cogitarem: et mirabar subinde ex tanto opere adeo pauca superesse fragmenta. Cum autem evolueris codicibus Græcis solitam darem operam, jam anni sunt plusquam viginti tres, rem, quam potui diligentissime, sum aggressus: tum si qua veterum interpretum loca in manuscriptis occurrerent, statim ad Drusium properabam, ut explorarem an observata editaque essent. Brevi autem comperi multa prætermissa fuisse, imo ex jam observatis et editis non pauca esse quæ manu medica egerent. Hinc omnia describere cœpi, paulatimque tum in Gallia, tum in Italia, et potissimum Romæ, tantam lectionum silvam reperi, ut Drusiana collectio nostræ comparata ne decimam quidem, imo ne decimam quintam ejus partem attingeret. Quauquam non in omnibus Scripturæ sacræ libris æqualis offeratur lectionum messis. Nam in Pentateucho, si annumeres ea quæ in Appendice ex codice Coisliniano adjunximus, ne vicesimam quidem nostrarum partem æquant Drusianæ lectiones. In libris Josue et Judicum pene nihil habet Drusius, ubi nos in singulis pene versiculis lectiones proferimus. In libris Regum, maxime in primo et secundo, vix quinquagesimam nostrorum particulam exhibet ille. In libro Job multis partibus Drusianam superat nostra collectio, pariterque in Psalmis, quorum multi pene totum Symmachum repræsentant. In Proverbiis, Ecclesiaste et Canticis non multa proferimus nova. Verum in prophetis omnibus, præcipue vero in Jeremia, Ezechiele et minoribus prophetis, tot nondum observata comparent, ut Drusiana collectio iis obruta videatur esse.

His ita comparatis, de modo concinnandi edendique operis non una fuit amicorum sententia. Alii enim volebant totum Hebraicum edi textum cum interpretatione τῶν Ὁ', eadem prorsus methodo qua Origenes ediderat, ita ut sex ubique columnæ adessent, et sicubi aliorum interpretum editiones deficerent, vacuus ibi locus relinqueretur. At me reluctante, et quanto litteratorum incommodo, quantisque sumptibus tam immane opus proditurum esset objiciente (a), vel iidem ipsi qui tale consilium dederant, auctores demum fuerunt, ut in primo solum Geneseos capite, quasi pro specimine, Origenianæ columnæ adessent: ac in sequentibus deinde capitibus, ea solum loca afferrentur in medium, quorum interpretatio sive secundum Aquilam, sive secundum alios reperta fuisset: ita ut lectiones illæ cum Hebræo, LXX Interpretibus et Vulgata comparatæ, uno sub aspectu jacerent, et quidem eodem ordine, quantum licebat, quo ab Origene in *Hexaplis* positæ fuerant.

Compendii vero causa, ubi duo vel tres vel plures interpretes eodem prorsus modo vertunt, ac sine ullo vel minimo discrimine, tunc versionem non repetimus ad singulos, ut fecerat Origenes, sed nomina eorum qui similiter interpretati fuerant, a prima solum nominis littera, præmittimus hoc pacto Α., Σ., Θ. ἐν τοῖς μὲν τῆρου αὐτοῦ Α., Σ., Θ., in *naribus ejus*. Hebraicæ lectionis, et interpretationum Græcarum, quæ illam sequuntur, versionem Latinam in altera columna e regione ponimus, subjuncta altero caractere Vulgata Latina, ut etiam Græce imperiti hac nostra collectione uti valeant.

Non deerant qui vellent integrum edi textum Biblicum, alii Hebraicum, alii LXX, alii vero Vulgatam Latinam, ut scilicet qui *Hexaplis* nostris, ubi textus integer secundum nullam editionem adest, uti vellent, ibi tamen totam Scripturæ seriem secundum aliquam ex editionibus ad manum haberent. Ne multa, hoc item consilium respuendum duxi: siquidem res ita concinnata est, ut quisque commode possit, vel Hebraicum, vel LXX interpretes, vel Vulgatam Latinam, vel demum Polyglotta ipsa, hac præsentem et apertam *Hexaplorum* collectionem, perlegere; atque ubi suppetunt veterum interpretum lectiones, easdem cum eo, quem præ manibus habent, Scripturæ textu conferre, ut plurium interpretum auxilio res minus tritæ vel obscuræ facilius intelligi queant.

Singulis capitibus notas subjicimus, ubi primo dicitur undenam lectiones veterum interpretum excerptæ fuerint. Deinde si qua ad veram lectionem asserendam oportuna suppetant, ea clare pro modulo nostro proferimus. Loca Patrum ac veterum scriptorum selectiora adjicimus, eorum maxime quorum opera, præter ἀποσπασμάτια (*exigua fragmenta*) quæ in Catenis manuscriptis supersunt, deperdita sunt. Horum vero festivam copiam animadvertet eruditus lector, præsertim in Pentateucho. A prolixioribus explanationibus compendii causa abstinuimus. Non enim in proposito nobis fuit commentaria nova in Scripturam sacram edere, sed ea solum afferre quæ veterum interpretum lectionibus vel eruendis vel confirmandis necessaria erant. Ex

(a) Primumgenium ordinem, partitionem scilicet in columnas sex, ab ipso Origene institutum, retinuimus. Grandis utique labor, sumptus grandiores! quos tamen in gratiam lectorum subeundos recepimus. Prodeunt ergo egrægiæ reliquiæ non jam nomine tenus, sed vere ἐκείναι, distributæ. Edit. PARBOL.

Usui notis eas **delegimus** et exscripsimus, quæ utiliores esse videbantur. Licet enim ille strenui scriptoris munus impleverit, grammaticis tamen adnotationibus, pro more suo, omnia ad nauseam usque replevit, ita ut res omnino tritas et cuique pervias passim afferat : quam rem ipsi, nec sine ludibrio, vitio vertebat Josephus Scaliger.

Editionum ordinem, quem Origenes instituerat, servandum duxi, ita ut primo locetur Hebraicus textus, deinde Aquila, post Symmachus, quarto loco LXX, postremo Theodotio : atque ubi tres aliæ editiones quinta, sexta et septima habentur, illæ novissimæ omnium ponantur. Hebræi, Samaritani, et Syri Græcas interpretationes, quæ nonnunquam occurrunt, semper post Hebraicum textum et ante alias editiones Græcas locamus. Hebraicæ lectiones sine punctis motionibusque Massoreticis hic semper scribuntur : nec liberum fuit secus agere, quia notæ illæ Massoreticæ sæpissime ad alium sensum determinant, diversumque ab eo quem illi secuti sunt. Lineolam tamen Maccaph dictam, ut in Massoreticis libris usurpatur, retinendam duxi, quia ejus aliquam rationem habuisse videntur veteres illi, ut ex verbis Hebraicis Græce descriptis, quæ supersunt, liquidum videtur.

Hebraici textus Latinam interpretationem deditimus, qualem dedere Santes Pagninus vel Arias Montanus : nam alterutrum fere sequimur ; ita tamen ut quando illi nimio scrupulo interpretationes efferunt barbaras, et quæ vix intelligantur, alias substituamus paulum elegantiores et clariore. Vix enim æquo animo feras, exempli causa, eos, ubi $\eta\kappa$ pro ira accipitur, quod passim contingit, *nasum* vertere, et *nasum Dei*, pro *ira Dei* ubique interpretari, ut cætera taceam $\kappa\alpha\kappa\omicron\zeta\eta\lambda\iota\alpha\varsigma$ exempla. Nomina vero propria non secundum Massoreticam lectionem, sed ut veteres legebant, ut plurimum exprimimus ; si secus accidat, vel incuria vel lapsu typographorum accidit.

Asteriscos et obelos apposimus, ubicunque in manuscriptis notabantur. Cæteros autem, qui passim occurrebant in *Hexaplis* Origenianis, quosque jam restituere difficillimum esset, non perquirendos esse putavimus. Nam, ut fusius in Præliminaribus dicitur, asteriscorum maxima pars hujus generis erant, ut parum inde lucis ad litterarum Hebraicarum intelligentiam accederet. Siquidem tanto scrupulo fuerant ab Origene positi, ut vel quam minimas particulas Hebraismosque omnes, qui Græca lingua non poterant concinne enuntiari, quique nihil ad sensum faciebant, importuna $\acute{\alpha}\rho\chi\iota\theta\acute{\iota}\tau\epsilon\varsigma$ notarent. Tunc vero solum asterisci et ea quæ asteriscis indicabantur utilia erant, cum clausulas aut verba a LXX Interpretibus prætermittenda exhibebant : hujus autem generis asteriscos summo studio perquisivimus, qui si cum aliis supervacaneis comparentur, paucissimi sunt. Obeli autem, ea quæ in LXX Interpretibus redundabant adnotantes, assequendæ Scripturarum menti, ut plurimum saltem, parum conducebant. Quamobrem id maxime curavimus, ut quam plurimas possemus veterum interpretum lectiones studioso lectori offerremus.

Sicubi porro hujusmodi lectiones Latine tantum vel ab Hieronymo vel ab Hesychio afferuntur, ex Latinis Græca facere sine alicujus ms. auctoritate tentavere quidam : Græcaque hujusmodi fragmenta, quasi germanum Aquilæ, Symmachi, Theodotionis et aliorum textum, in lucem emiserunt. Ex talique ausu plerumque accidit ut longe disparata pro veris substituantur, quod sæpissime experti sumus, cum reperta vera lectione, illius sine auctoritate codicis alicujus substitutæ $\nu\omega\theta\epsilon\iota\alpha$ conspicua fuit. Nec improbo tamen, quando exploratum est ex quibus Græcis verbis Latina manarint, si tunc ipsa Græca verba indicentur : exempli causa, si quis veterum diceret Aquilæ lectionem sic habere, *et in nomine ejus gentes sperabunt*, tunc sine periculo dici posset Græca sic habuisse, $\kappa\alpha\iota \acute{\epsilon}\nu \tau\acute{\omega} \delta\acute{\nu}\omicron\mu\alpha\tau\iota \alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon \tau\acute{\alpha} \acute{\epsilon}\theta\eta\eta \acute{\epsilon}\lambda\pi\iota\omicron\upsilon\sigma\iota$. At illo etiam casu monendus esset lector Græca ex Latinis facta fuisse, quod etiam summa religione præstitimus : hujusmodique loca semper uncinis inclusimus, cum vel ex Latinis facta, vel aliunde dubia nobis esse videbantur.

Monendus est candidus lector, ut cum loca quædam in Pentateucho consulere voluerit, non eam modo, quæ in principio posita est, *Hexaplorum* collectionem, sed etiam Appendicem semper adeat : ibi namque plurima reperiet nondum observata nobis cum Pentateuchum ederemus, aliquando etiam plura quam in principio posueramus. Lectiones ibi multæ, ignoti antea interpretis, suo auctori restituantur ; aliæ secus positæ emendantur. Hanc autem Collectionis nostræ partem ideo in fine, Appendicis more, locavimus, quia ad bibliothecam Coislinianam, ex cujus codice perinsigni lectiones illas posteriores mutuati sumus, aditum impetrare nequivimus (a), donec in ejus possessionem veniret illustrissimus Dom. Henricus Carolus du Cambout de Coislin, dux et pater Franciæ, episcopus Metensis, Coislinianæ familiæ decus, qui pro innata beneficentia codices nobis ad nutum suppeditavit. Hæc porro bibliotheca manuscriptorum Græcorum copia paucis, præstantia vero et antiquitate nulli concedit. Horum catalogum peramplum pretiosisque anecdotis bene multis instructum sub ejus auspiciis paramus, propediem in lucem edendum.

Solita erga nos humanitate semper usus est illustrissimus abbas de Louvois, Bibliothecæ Regiæ præfectus, qui pro voto nobis regios codices obtulit, quorum usum singulæ ferme hujus operis paginæ testificantur. Officiis item suis nos certatim prosecuti sunt, V. Cl. Nicolaus Clemens, de cujus obitu admodum

(a) Lectiones codicis Coisliniani, quas in appendice conjecerat Montefalconius, ad capitulum unumquodque, cujus notæ, revocandas curavimus. EDIT. PATROL.

dolumus, et eruditissimus Joannes Boivinius, litterarum omnium, maximeque Græcarum, notitia celebris.

Bibliothecæ Colbertinæ thesauros nobis aperuit præstantissimus abbas de Seignelay, ejusque jussu codices nobis pro voto commodavit V. Cl. du Chesne, ejusdem bibliothecæ custos. Vetustissimum pulcherrimumque Prophetarum codicem, rogante Mæcenate nostro eminentissimo cardinali d'Estrées, a RR. PP. Jesuitis ad quatuor solum dies impetravimus: pluraque inde excerpturi eramus, si diuturniorem in eo operam ponere licuisset. Gratias item habemus maximas doctissimo nobisque amicissimo Michaeli Lequier ex ordine prædicatorum, qui Francisci Combefisii schedas nobis obtulit, unde non spernendas in Genesi et Exodo veterum lectiones excerpimus.

In Italia non pauca ex codicibus Vaticanis mutuati sumus, longe plura collecturi si liberiores nobis aditum fecisset is qui tum celeberrimæ illius Bibliothecæ custos erat. Multo ampliorem lectionum copiam suppeditavit bibliotheca RR. PP. S. Basilii Romæ, cujus codices pro voto ad manum semper habuimus beneficio reverendissimi P. Petri Mennitii, totius ordinis præfecti generalis, qui studiis nostris semper favit, et rogantibus nunquam deficit.

PRÆLIMINARIA IN HEXAPLA ORIGENIS

CAPUT PRIMUM.

De Tetraplorum atque Hexaplorum nominibus et forma.

I. Tetraplorum et Hexaplorum varia nomina. II. Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit. III. An Hexapla prius quam Tetrapla. Certum videtur Tetrapla prius quam Hexapla adornata fuisse. IV. Quo tempore Hexapla concinnaverit. V. Qua ratione Tetrapla, Hexapla et Octapla digesserit, itemque Enneapla. VI. In quibus Scripturæ libris tres alias editiones Hexaplis addiderit. VII. De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis. VIII. An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit. IX. Utrum Origenis tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.

I. Tetraplorum et Hexaplorum varia nomina.

Quæ de Tetraplorum et Hexaplorum nominibus dicturi sumus, nondum, ut puto, observata fuere, quare vel ipsa novitate placitura esse sperandum est. Tetrapla et Hexapla, sic in plurali exprimuntur ab Origene, Eusebio, Epiphano et Hieronymo, *Τετραπλᾶ*, *Ἑξαπλᾶ*, videnturque ita primitus appellata fuisse. Verum alii posterioris ævi Græci scriptores frequentius *Τετραπλοῦν* et *Ἑξαπλοῦν* in singulari dicebant, *Tetraplum* videlicet et *Hexaplum*, ut passim animadvertas in notis hujus operis. Sic in nota ad ultimum caput libri II Regum, ἐν δὲ τῷ Ἑξαπλῷ, καὶ τοῖς ἀκριβετέροις τῶν ἀντιγράφων, in *Hexaplo* autem et in accuratioribus exemplaribus, etc. Et alibi frequenter, maxime in libris Regum. Indicant autem *Τετραπλᾶ* seu *Τετραπλοῦν*, quadruplicem, *Ἑξαπλᾶ* vero seu *Ἑξαπλοῦν*, sextuplicem Scripturæ textum, uno conspectu positum, ut pluribus infra representabitur. Hæc porro significantius a Græcis auctoribus non paucis vocantur etiam *Τετρασέλιδον*, sive quadruplex columna. Sic enim habetur in notis ad psalm. LXXXVI ex codice Coisliliano: Μήτηρ Σιών τὸ ρ κατὰ προσθήκην ἔκειτο εἰς τὴν τῶν Ο' ἐν τῷ Τετρασελίδῳ· ἐν δὲ τῷ Ὀκτασελίδῳ, μὴ τῇ Σιών ἦγουν δίχα τοῦ βῶ. Quo significatur, in *Tetraselido*, sive in *Tetraplo* LXX habuisse lectionem illam vitiatam, *Μήτηρ Σιών*, *Mater Sion*; in *Octaselido* autem sive in *Octaplo* ita lectum et

A emendatum fuisse μὴ τῇ Σιών, *nunquid Sioni*, expuncta littera ρ. Tetrapla igitur *Τετρασέλιδον*, Hexapla vero *Ἑξασέλιδον*, sextuplex columna dicebantur, ut videas in nota ad cap. v Michææ: quia Tetrapla Origenis, quatuor versiones Aquilæ, Symmachi, LXX Interpretum et Theodotionis per columnas e regione positas complectebantur; Hexapla vero textum Hebraicum litteris Hebraicis, et e regione proxime eundem ipsum Græcis litteris; postea quatuor Græcas interpretationes eodem quo supra ritu locatas, exhibebant. Σελίς autem significat paginam, *τετρασέλιδον* paginam quadruplicatam, seu quatuor columnarum, *Ἑξασέλιδον* vero paginam sextuplicatam, sive sex columnarum. Ut autem *τετραπλᾶ* *τετρασέλιδον*, et *Ἑξαπλᾶ* *Ἑξασέλιδον* vocabantur, sic et *ὀκταπλᾶ*, *ὀκτασέλιδον*, sive opus octo columnarum, ut videas in nota ad psalmum LXXXVI. Dicitur autem opus octo columnarum, quia præter sex memoratas editiones, duæ aliæ quibusdam in libris memorato columnarum situ representabantur.

Semel item in notis ad Hesaiam, cap. III, ῥ. 24, legitur *πεντασέλιδον*, hoc est quinque columnarum opus. Nota autem hæc prodit ex insigni ms. RR. PP. Jesuitarum, et sic habet: οἱ Γ. στίχοι οἱ ὑποκείμενοι οὐκ ἔκειντο ἐν τῷ πεντασελίδῳ, οὐδὲ Ἀριγένης ἐξηγούμενος τούτων ἐμνήσθη. Id est: *Tres subijuncti versiculi non erant in Pentaselido, sive in libro quin-*

que columnarum : neque eorum meminit Origenes in A expositione sua. Inde profectum fortasse nomen est, quod librarii quidam Hebraicam Hebraice scriptam columnam, non usitata sibi characterum forma dertitii, in nonnullis exemplaribus prætermiserint, satisque habuerint Hebraicum textum Græco caractere repræsentare : cujus rei exemplum habemus in codice Barberino, Osee x1, 4, ubi quinque columnarum fragmentum effertur prorsus omissa Hebraica scriptione. Si quis autem reluctetur, et dicat, non ideo πεντασέλιδον vocari, quod in quibusdam libris Hebraica scriptura prorsus omissa fuerit, sed quod in recensione columnarum Hebraicus textus, semel Hebraicis, posteaque semel Græcis litteris descriptus, pro una tantum columna sit habitus, huic non admodum repugnabo : nam licet B ex Hebraicarum litterarum omissione accidisse suspicer, ut id tuto affirmare possim, exempla nova desiderari non diffiteor.

Hexaplorum, ἑξαπλῶν, nomen ex natura sua adjectivum, substantive passim usurpatur a Græcis scriptoribus; aliquando etiam adjective. Sic Epiphanius, libro *De ponderibus*, Ἑξαπλᾶς (sic) τὰς βίβλους, *Sextuplices Libros*, ut Hexaplorum libros indicet : et in vetustissimo prophetarum codice penes RR. PP. Jesuitas legitur ἑξαπλοῦς Ἱερεμίας, sextuplex Jeremias, a sextuplici columna. Ex frequenti porro illa, quæ in plerisque antiquis exemplaribus occurrit, Hexaplorum mentione, factum videtur ut librarii, πρὸς ἀντιδιαστολήν Hexaplorum, C alios libros, qui unicam τῶν Ὁ editionem complecebantur, ἀπλᾶ sive simplicia vocarent, et ita distinguerent a sextuplicibus. Sic in codice quodam Coisliniano decimi sæculi ad librum III Regum vii, 16, legitur, ἐν τισὶ δὲ τῶν ἀπλῶν, in quibusdam *Hexaplorum*, sive simplicium exemplarium.

Certum exploratumque est in Psalmis, in Prophetis minoribus et forsitan alibi, præter duas columnas Hebraicas, quarum altera Hebraicis, altera Græcis litteris descripta erat; et sex columnas Græcas totidem interpretationum, nempe Aquilæ, Symmachi, LXX, Theodotionis, Quintæ et Sextæ, quæ simul octo columnas, sive Octapla constituebant; septimam etiam Græcam editionem fuisse, quæ nonam columnam occupare debuit, atque adeo D Enneapla, sive novem columnarum opus edficere. At mirum fortasse videatur Enneaplorum nomen nusquam apud veteres memoratum reperiri. An quia illam editionem Origenes non in serie columnarum, sed in imo margine locaverat, ideo nusquam Enneaplorum nomen, etiam cum illa aderat, usurpatum est? An veterum incuria, etiamsi columnam occupaverit suam, nusquam tamen Enneapla memorata deprehenduntur? Id sane divinandum relinquitur. Multa quoque alia sunt quæ ex solo Hexaplorum Octaplorumque conspectu, statim nota cuique et manifesta essent, quæque iis desitanti vix ac ne vix quidem conjecturæ assequi possumus.

II. Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit.

Quo autem consilio Tetrapla et Hexapla concinnaverit Origenes, explicat Hieronymus præfatione in libros Paralipomenon, his verbis : *Et certe Origenes non solum exemplaria composuit quatuor editionum, e regione singula verba describens; ut unus dissentiens statim, cæteris inter se consentientibus, arguatur; sed, quod majoris audaciæ est, in editione LXX Theodotionis editionem miscuit, asteriscis designans quæ minus ante fuerant, et virgulis quæ ex superfluo videbantur apposita.* Ut igitur prudens lector ex multarum interpretationum collatione posset quænam verior explicatio esset deprehendere, illas omnes editiones uno conspectu locavit Origenes, ut Hebraice imperiti possent plurium inter se consentientium auctoritatem amplecti. Sed quia hæc veri sensus assequendi via, incerta sæpe est, nec erroris periculo vacat : plerumque enim accidit ut, aliis a vero limite deflectentibus, unus germanam auctoris mentem exprimat; dicamus etiam Hebraice doctis hanc editionum collectionem perutilem fuisse : nam illi pro ea, qua pollebant, Hebraicarum litterarum peritia, poterant quisnam interpres propius ad fontem accederet intelligere. Aliam item hujus ab se suscepti operis causam subindicat Origenes *Commentario in Matthæum*. Quia nimirum ille editioni τῶν Ὁ Vulgatæ, sive κοινῆ, libroriorum ausu et ignorantia corruptæ, manum medicam admoveere cupiebat, ea quæ prætermissa fuerant, ex aliis editionibus cum asteriscis addidit : quæque redundabant, nec erant in Hebraico, apposis obelis, ut invecta notavit. Atque ut emendationibus suis faceret fidem, una cum Hebraico aliorum interpretationes e regione posuit, ut quisque videre posset se non sine auctoritate et manca rescavisse, et superflua præfixis obelis ut inducta notasse.

III. An Hexapla prius quam Tetrapla. Certum videtur Tetrapla prius quam Hexapla adornata fuisse.

Quæritur Hexaplane prius, an Tetrapla concinnaverit Origenes. Multi Tetrapla prævisse censuerunt : verum pugnat Henricus Valesius Origenem Hexapla edidisse ante quam Tetraplis manum admooveret, hoc nixus Eusebii testimonio *Hist. Eccl.* lib. vi, cap. 16 : Ταύτας δὲ ἀπάσας ἐπὶ ταυτὸν συναγαγὼν, διελὼν τε πρὸς κῶλον, καὶ ἀντιπαραθεὶς ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἑβραίων σημειώσεως, τὰ τῶν λεγομένων Ἑξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταλείπειν ἰδίως τὴν Ἀκύλου καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτιανὸς ἔκδοσιν ἅμα τῇ τῶν Ὁ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας. Quæ sic ille vertit : *Has igitur omnes interpretationes cum in unum corpus collegisset, et per certa cola ac membra distinxisset, una cum ipso Hebraico textu, Hexaplorum nobis exemplaria reliquit; postea vero editionem Aquilæ et Symmachi ac Theodotionis cum Septuaginta Interpretum versione seorsum in Tetraplis digessit.* Ideo autem sic vertendum esse credidit, quod vocem ἐπικατασκευάσας, quam ipse ex manuscriptis pro ἐπισκευάσας substituit, putaret significare, Tetrapla post edita fuisse. At

σί'ο ἐπισκευάσας, sive ἐπικατασκευάσας legatur, hunc esse arbitror hujusce loci sensum : *Hexaplorum nobis exemplaria reliquit : cum seorsim editionem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis cum LXX Interpretibus in Tetraplis digessisset.*

Aoristus enim hoc situ positus rem postremo enuntiatam prius factam esse denotat, quam eam quæ præcedenti verbo indicatur. Hæc vero loquendi forma adeo obvia apud scriptores Græcos est, ut mirum sit virum doctum in re tam aperta lapsum esse. Sic apud Strabonem lib. XIII hæc verba : Ἄτταλος διεδέξατο τὴν ἀρχήν, καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς οὗτος πρῶτος, νικήσας Γαλάτας νίκη μεγάλη, sic explicantur : *Attalus exceperit imperium, et primus rex proclamatus est, postquam magnam victoriam de Galatis reportaverat.* Nam licet hæc victoria postremo loco enuntiarī videatur, ex perspicuo tamen notaque usu hic intelligitur victoriam præcessisse et inaugurationem secutam esse. Hunc item Eusebii locum sic intelligas oportet, ac si series ita se haberet, ἰδίως τὴν Ἀκύλου καὶ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος ἔκδοσιν ἅμα τῇ τῶν Ὁ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας, τὰ τῶν λεγομένων Ἑξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταλέλοιπεν : id est, *cum seorsim editionem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis cum LXX Interpretibus in Tetraplis digessisset, Hexaplorum nobis exemplaria reliquit.* Nihilque officit huic interpretationi, vox composita ἐπικατασκευάσας : eadem quippe ratio æque valet in compositis quibusque atque in simplicibus, cum tali modo usurpantur.

Qua posita interpretatione Tetrapla haud dubie prius quam Hexapla ediderit Origenes. Et hæc erat eruditorum opinio antequam Valesius, memorato Eusebii loco sultus, novam aperiret. Ad hæc autem, Origenis nota in caput XLVII Genesis v. 6, quam ex codice Mopseliensis eruit Combefisius, totam solvere quæstionem videtur. Eam porro sic edidimus eodem loco : Ἐπειδὴ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἀντίγραφον μετελήφθη, πρὸς τὴν εἰρμὴν τὸν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκδόσεσι δεικνύται καὶ ἡ τῶν Ἑβδομήκοντα ἐν τισὶ τόποις μετατεθεῖσα, ὡς τὰ πρῶτα ὕστερα καὶ τὰ ὕστερα πρῶτα γενέσθαι : ὅπερ καὶ ἐνταῦθα εὐρέθη παρούσα : τοῦτου χάριν παρεθήκαμεν ἀκολουθίαν· ἔστι δὲ αὕτη. Τῷ, Κατοικήσομεν οἱ παῖδες σου ἐν γῆ Γεσέμ, συνάπτεται τὸ, εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ. Εἰ δὲ ἐπίστη, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς. Hoc est : *Quandoquidem in Tetraplis, unde exemplar transumptum est, secundum seriem Hebraici aliarumque editionum ostenditur, Septuaginta Interpretum editionem aliquot in locis transpositam fuisse; ita ut quæ priora erant, posterius; quæ posteriora, prius locarentur : quod hoc etiam loco accidisse deprehenditur; ideo veram seriem hio apposuimus, quæ sic habet. His verbis, Habitabimus pueri tui in terra Gesem, subjungitur illud : Dixit autem Pharaos Joseph : Habitent in terra Gesem. Si autem noveris, quod sint in eis, etc. Quam notam ut recte intelligas, virgulam ponas oportet post vocem μετελήφθη, ita ut sequentia πρὸς*

τὸν εἰρμὴν, etc., referantur ad δεικνύται, et sensus sit, ostensum est secundum seriem vel ex serie Hebraici et aliarum editionum, textum τῶν Ὁ aliquot in locis transpositum, et præpostere locatum fuisse; videlicet in nota ad marginem Tetraplorum posita, quæ monebat eo loco seriem τῶν Ὁ turbatam et transpositam esse : quæ sequuntur enim, τοῦτου χάριν παρεθήκαμεν ἀκολουθίαν, ideo rectam seriem (hic) apposuimus, aperte indicant illam restitutionem post edita Tetrapla factam fuisse. His quæ jam dicimus fidem facit nota codicis RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni, quam infra edemus. Ibi namque dicitur Origenem Tetrapla sua correxisse et scholiis illustrasse : quæ scholia ipsius Origenis manu descripta viderat is qui notam edidit. Illam porro cod. Mopseliensis notam ad Hexapla Origenis pertinere non ambigendum. Nam in Hexaplis ille suis loca Septuaginta Interpretum, quæ vel librorum lapsu, vel alio casu transposita fuerant, ordini suo restituit, ut infra probabitur.

Quod autem in Tetraplis editionem LXX non emendaverit Origenes, sed iis manuum medicum postea admoverit, nempe cum Hexapla et Octapla adornaret, multis ex locis comprobatur. Sic psalmo LXXXVI, in nota ad ἦ 5 superius num. 1 allata, dicitur locum illum vitiatum Μήτηρ Σιών, Mater Sion, qui respicit Hebraicum מִתְּיֵר, haberi in Tetraselido, sive in Tetraplo; secus autem in Octaselido, sive in Octaplo, ubi recte legebatur, μὴ τῇ Σιών, nunquid Sion, quia videlicet hunc locum in Tetraplis mendosum, in Octaplis postea emendavit Origenes. In libro autem Job frequentissima memorantur loca ex Tetraplis desumpta, quibus demonstratur LXX Interpretum editionem, quæ ab Origene in Tetraplis posita fuerat, non emendatam fuisse; sed et σφάλματα et præposteras lectiones, quæ in exemplaribus τῶν Ὁ exstabant, intacta ibi remansisse, ut quisque animadvertere possit in notis nostris. Exploratum itaque est textum LXX Interpretum in Tetraplis non emendatum fuisse, sed postea in Hexaplis id præstituisse Origenem. Quapropter ubi de emendanda LXX Interpretum lectione agitur apud veteres, Hexapla semper, Tetrapla nunquam citantur. Hinc autem liquidum est Tetrapla prius quam Octapla edita fuisse : nam si Hexapla cum editione scilicet illa τῶν Ὁ a mendis purgata, prius edidisset Origenes; ac credatur ipsam postea cum Tetrapla ederet, missa illa quam tanto labore emaculaverat Hexaplarum editione, aliam in emendatam et erratis plenam posuisse? Id certe cum recta ratione pugnet : et præterea locus Eusebii quem supra descripsimus, necnon sequens Origenis, id aperte narrant. Hæc autem pluribus prosecuti sumus, quia Henricus Valesius locum Eusebii perperam interpretatus, doctis aliquot viris fucum fecerat.

IV. Quo tempore Hexapla concinnaverit.

De tempore quo Hexapla adornavit Origenes, prorsus ἀσύστατα narrat Epiphianus, qui ait, Ori-

genem a tempore Decii ad usque Imperium Galli et Volusiani et ultra floruisse: ac in persecutione Decii multa passum, neque tamen martyrio consummatum, Cæsaream concessisse: inde Jerosolymam, postea Tyrum: ubi, pergit ille, octo et viginti annorum spatio moratus, Hexapla composuit. Hæc Epiphanius, qui nimirum quantum a vero aberraverit. Nam cum, Eusebio teste, Origenes imperantibus Gallo et Volusiano, qui anno Christi 254 cæsi sunt, obierit, vir potuit post Decii persecutionem anni 251 tribus annis vixisse. Jure igitur doctissimus illustrissimusque Huëtius, reiectis Epiphanius notis, aliunde calculum petere nititur: utque probabilior ea de re statuat sententiam, ad tempus Maximini opus Hexaplorum revocat: ac Cæsareæ inchoatum, Tyri autem perfectum fuisse opinatur. De tanto autem edendo opere jam tunc cogitasse Origenem putat, cum Alexandriæ versaretur: ibidemque nonnullas Scripturæ interpretationes collegisse contulisseque: quæ totius structuræ veluti rudimenta haberi poterant; deinde Cæsareæ in Cappadocia rei scrio manum admovisse; demumque Tyri absolvisse. Sic ille *Origenianorum* lib. 1, cap. 3, num. 2. Ejus verba referre non pigebit.

« Tetraplorum et Hexaplorum, quorum mentionem fecit Eusebius lib. vi *Histor.*, cap. 16, cui tempori adjungenda sit descriptio, statuere promptum non est. Factum id significare videtur Eusebius multo antequam Alexandria Origenes excessisset, tunc nimirum cum Ambrosium ad Christi fidem convertebat. Epiphanius autem Tyri lucubrata ea non semel asseveravit. Ego vero aliud rei huic tempus deputo, quando scilicet, Christianos vexante Maximino. Cæsaream Cappadociæ ad Firmilianum confugit Origenes. A Juliana enim liberaliter exceptus et domo et bibliotheca a Symmacho olim instructa, ad eam deinde hæreditatis jure transmissa, nactus illic est Scripturæ sacræ exemplaria, quibus usus fuerat Symmachus. Tum vero codices ipsum conflixisse inter se et conjunxisse probabile est: sed cum institutum opus per angustias temporis ibi absolvere non posset, supremam ipsi manum in otio Tyrio imposuisse. Non quod de iis cogitasse Origenem tum primum putem; sed Alexandriæ fortasse prius animo informata, Cæsareæ Cappadociæ inchoata, Athenis et Cæsareæ Stratonis affecta, ac Tyri demum arbitrò fuisse perfecta. Ita Eusebio conciliatur Epiphanius, quorum ille aliquam in concinnandis Hexaplis Alexandriæ operam ab Origene positam videtur significare; hic Tyri fuisse composita aperte docet; quod ita intelligendum est, non Tyri solum ea elaborasse Origenem, sed in iis etiam locis in quibus octo et viginti ante mortem annis versatus est, quos Tyri transactos perperam Epiphanius credidit. Firmat nostram conjecturam quod ait Eusebius lib. vi. *Hist.* cap. 17, Symmachi interpretationem in Julianæ Bibliotheca Origenem reperisse. Nondum itaque Hexapla vel Tetrapla concinnaverat, quorum pars magna fuit

A Symmachi interpretatio. Eusebio iudem astipulatur Epiphanius, scribens hæresi LXIV, cap. 3, Origenem lucubrationes suas in Scripturam, impulsu Ambrosii susceptas, ab Hexaplis fuisse auspiciatum: Τὸ πρῶτον, inquit, αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐφιλοτιμήσατο συναγαγεῖν τῶν ἐξ ἑρμηνειῶν. Atqui tunc temporis Alexandriæ versabatur. Retorquebit argumentum aliquis, et dicet, hoc tempore sex interpretationes in unum colligere non potuisse Origenem, qui etiam tum Symmachi interpretatione et editione Sexta careret. Respondeo Hexaplorum coagmentationem mente præformasse ipsum, cum esset Alexandriæ, non ipsa coagmentasse, cum nondum exemplaria haberet ad manum: sed jam inde ipsis investigandis operam dedisse. Itaque non dicit Epiphanius συνήγαγεν; sed, ἐφιλοτιμήσατο συναγαγεῖν. »

B Sic vir eruditissimus opinionem suam asserere nititur. His autem repugnat Tillemontius, qui tamen et ipse quasi hariolando rem ita pertractat, ut dubius lector ignoret ubi ligat pedem. Ejus verba sic Latina facimus.

« Post Valesium Huëtius existimat Hexapla Origenem edidisse antequam Tetrapla concinnaret. Si ita se res habeat, non potuit Origenes Hexaplis manum admovere antequam Alexandriam se reciperet, quod accidit anno 251, quandoquidem Sexta versio, quam in Hexaplis locavit, anno Alexandri Severi septimo, ut narrat Epiphanius, reperta est, id est anno Christi 228, vel tantillo antea tempore. Cum autem Septimam quoque editionem, quæ sub hæc reperta fuit, in Hexaplis posuerit, ac variis agitata negotiis, antequam Cæsaream peteret non sat otii nactus fuisse videatur; veri sane simile est eum in hac urbe Hexapla exorsum esse. Hæc vero temporis ratio cum Epiphanius narratione convenire videtur, qui ait ipsum Hexapla exorsum esse quando Tyrum se recepit; et viginti octo annis huic operi insudasse. Verum ut hæc consistere possent, annos octodecim pro viginti octo legendum esset, et pro Tyro Cæsaream substituendum foret: ubi videtur Origenes sedem posuisse ab anno 231 ad 250. Nam si vitæ seriem attendas, statim dicas Origenem non potuisse Tyri annos 28 commemorari: multoque minus hæc Tyriæ moræ post Decii persecutionem consiguari possunt, id licet fecerit Epiphanius: quandoquidem Origenes post eam persecutionem vix triennio vixit. Verum hoc posito rerum temporumque ordine, ingens hinc oritur difficultas, quod videatur Origenes jam Hexapla vel Tetrapla sua edidisse cum Julio Africano scripsit, quæ tamen epistola anno 228 data fuisse videtur. In illa quippe epistola Africano narrat se ingenti labore Hebraici et LXX Interpretum varias lectiones, facta utriusque collatione collegisse, eaque de causa varias omnes editiones examinavisse, ubi sane Tetrapla satis aperte indicare videtur. Quod si hæc Origenis verba de LXX cum obelis et asteriscis editione intelligi possent, quam in eadem epistola commemorat, hæc editio sane non nisi post Tetrapla concinnari po-

tuisse videtur. Nam id operis cum Tetraplis com-
mode, sine Tetraplis non nisi magno labore fieri
poterat.

« Certum est autem Origenem Nicomediæ hanc
ad Africanum epistolam scripsisse: cumque bis in
Græciam iter instituerit, alterutro itinere Nicome-
diam petiisse et epistolam dedisse videtur; ac potius
primo, quam secundo: etenim primum anno 228,
secundum duodecim post annos instituit. Africanus
vero ipsum filii nomine compellat, quod aptius ad
secundum referatur.

« Hæc ut consistere possint dicendum videtur,
Origenem Tetrapla concinnasse ante annum 228,
sub hæc autem post repertam Sextam editionem
Hexapla edidisse, ubi quintam et sextam locaverit:
licet non sat intelligi possit cur non quintam in
Tetraplis posuerit, si illa anno 217 inventa fuerit,
ut Epiphanius narrat; nisi forte dicatur Tetrapla
etiam ante hunc annum perfecta fuisse, cui senten-
tiæ favere videtur Eusebius Vir clarissi-
mus Huetius putat Origenem Hexapla exorsum esse
anno 235, nixus Eusebii testimonio, qui ait, Ori-
genem interpretationes Symmachi in Scripturam a
Juliana accepisse. Hinc infert eum, cum nondum
Symmachi versionem accepisset, non potuisse
Hexapla, quæ haud dubie Symmachi editionem
completebantur, adornare. At verisimile non vide-
tur, Origenem Symmachi versionem, 60 ante annos
elaboratam, tam sero nactum esse: potestque
commode Eusebii intelligi aut de ipso Symmachi
autographo, nam ex ipso Symmacho illud Juliana
acceperat, aut de commentario quodam Symmachi
in Scripturam, non de ejus versione. En ipsa Eu-
sebii verba: *Exstant certe etiam nunc Commentarii
Symmachi, in quibus Evangelio secundum Matthæum
innixus memoratam (Ebionitarum) hæresin astruere
videtur. Hos autem Origenes cum aliis Symmachi in
Scripturas interpretationibus a Juliana quadam ac-
cepisse se memorat.* Si ἐρμηνεῖται possint hic de
commentario intelligi, quod neminem puto nega-
turum, ut sic hoc loco intelligatur suadet vox
ἄλλων, aliis, ab Eusebio adhibita.

« Verisimile sane est Origenem ipso Caracallæ
tempore, Tetraplorum opus exorsum esse, quando-
quidem Eusebius, nulla motus alia occasione, hæc
quasi Caracalla imperante gesta narrat. Idque vide-
tur Huetius partim saltem admittere. »

Hactenus Tillemontius, qui postremo allatum Eu-
sebii locum longe melius vertisse videtur quam
Henricus Valesius. Græca sic habent: Καὶ ὑπομνή-
ματα Συμμάχου εἰσέτι νῦν φέρεται, ἐν οἷς δοκεῖ πρὸς
τὸ κατὰ Ματθαῖον ἀποτεινόμενος Εὐαγγέλιον τὴν δε-
δηλωμένην ἀρεσιν κρατύνειν. Ταῦτα δὲ ὁ Ὀριγένης
μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς Γραφὰς ἐρμηνειῶν τοῦ Συμ-
μάχου σημαίνει παρὰ Ἰουλιανῆς τινος εἰληφέναι,
ἣν καὶ φησι παρ' αὐτοῦ Συμμάχου τὴς βίβλους δια-
δέξασθαι. Hæc porro sic transtulit Henricus Va-
lesius: *Exstant certe etiam nunc Commentarii Sym-
machi, in quibus adversus Evangelium Matthæi acri-*

*ter disputans, supra dictam hæresim astruere vide-
tur. Atque hos Symmachi Commentarios una cum
aliis sacræ Scripturæ interpretationibus ab eodem
elaboratis, testatur Origenes se a Juliana quadam
accepisse, ad quam ii libri successionis jure pervene-
rant; ubi illud, in quibus adversus Evangelium Mat-
thæi acriter disputans, supradictam hæresim astruere
videtur, ex diametro oppositam Eusebio sententiam
effert. Nam ea Græcorum verborum mens est, in
quibus Matthæi Evangelio nixus, vel ad litteram, in
quibus ad Matthæi Evangelium intendens, memora-
tam hæresim propugnat. Etenim certum est Ebio-
nitas pro sua tuenda hæresi Evangelio Matthæi usos
fuisse: et hunc Eusebii locum respicere videtur
Hieronymus, cum ait in Catalogo scriptorum eccle-
siasticorum, de Origene loquens: Aquilæ scilicet
Pontici proselyti, et Theodotionis Ebionæi, et Symma-
chi ejusdem dogmatis: qui in Evangelium quoque κατὰ
Ματθαῖον scripsit Commentarios, de quo et suum do-
γμα confirmare conatur. In hoc autem peccant,
ni fallor, Valesius et Tillemontius, quod vocem
δοκεῖ vertant videtur, cum sexcentis exemplis pro-
betur τὸ δοκεῖ, maxime apud scriptores ecclesiasti-
cos, non minuere affirmationem: qua de re vide
Onomasticum nostrum ad Athanasii Operæ, in voce
δοκεῖ: id autem recte in allato loco exprimit Hier-
onymus. Δοκεῖ igitur nihil officit, quominus dica-
tur Symmachum palam et ex professo Ebionitarum
hæresim defendisse, et hunc prorsus existimo esse
hujus loci sensum.*

His carptim observatis, jam ad notas temporis
veniamus. Eusebius nihil pene attulit unde calcu-
lum ducere liceat: Epiphanius vero, infidus tempo-
rum magister, omnia pene miscuit. Attamen nonni-
hil probabilitatis habere videtur quod ait Tillemon-
tius, nempe verisimile esse Origenem Hexaplis
edendis manum admovisse postquam Sextam edi-
tionem repererat; reperit autem, Epiphanio teste,
anno Alexandri Severi septimo, id est Christi 228.
Et quia abhinc ad annum 231, quo Cæsaream se
recepit, non sat otii et commodi habuisse videtur ut
tam arduam rem susciperet, opportune in annum
231, cum Cæsareæ ageret, Hexaplorum opus remit-
tatur. Quod autem objicit sibi Tillemontius ex epi-
stola Africani, ubi Origenem ille filium appellat, non
tanti esse momenti videtur; nam verisimile est ideo
filium nuncupasse, quia longe minor ætate erat:
quæ ratio tam in primo quam in secundo Origenis
itinere par haud dubie erat. Nec desunt exempla
quibus id confirmetur: Eusebius enim Vercellensis
Dionysium Mediolanensem episcopum, ætate jam
maturum dignitateque conspicuum, se tamen junio-
rem, filium compellere solebat. Ex iis porro quæ
diximus probe animadvertet prudens lector, non-
nisi levissimis conjecturis posse, quo tempore He-
xapla edita fuerint, indicari: quamobrem cum nullo
veterum testimonio possit hic vel certa vel admo-
dum probabilis chronologiæ ratio statui, ad certiora
statuenda properemus.

1. *Quæstione Tetrapla, Hexapla, Octapla digesserit, itemque Enneapla.*

De Tetraplorum et Hexaplorum ordine, deque interpretum situ, nulla jam potest oriri controversia. hæc quippe clare et sine ambage ab Epiphanio et Hieronymo describuntur: accedit item specimen codicis Barberini, ubi columnarum ordo accurate exhibetur. In Tetraplis igitur præibat Aquilæ editio, e regione proxime sequebatur Symmachi interpretatio, postea LXX Interpretum, postremo Theodotionis. In hoc autem situ non ratio temporis, quo singulæ interpretationes editæ fuerant, spectabatur: nam ut certum est editionem LXX omnium antiquissimam esse, ita exploratum videtur editionem Theodotionis Symmachi interpretationem ætate præcedere, quod infra, Deo favente, probabitur. Sed ideo Aquilæ primum locum deputavit, ejusque editionem priorem posuit Origenes, quia ille scrupulosius quam cæteri omnes Hebraicam scripturam verbum e verbo reidere studuerat. Post hunc autem Symmachum locavit, quia ille propius, quam LXX et Theodotio ad veritatem Hebraicam accedebat. Deinde LXX præposuit Theodotioni, quia Theodotio LXX Interpretes e vestigio pene sequi videbatur. Tetrapla vero sua Origenes manu propria emendavit, scholiisque illustravit. Iisdemque Tetraplis nova Eusebius scholia adjecit, in quibusdam saltem Scripturæ libris: idque in alio, ut videtur, quam in Origeniano exemplari, quod postremum Pamphili et Eusebii opera emendatum est, ut testificatur ipse Eusebius in nota quadam exemplaris RR. PP. Jesuitarum, quam edidimus *Palæographiæ Græcæ* p. 226. Hanc porro notam, necnon alteram quæ præcedit, utpote quæ ad confirmandam plurima ex supra dictis non parum momenti afferant, hic exscribere visum est. Ante Hesaiam ergo in codice supra memorato legitur:

Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολινάρου, τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα· Μετελήφθη ὁ Ἡσαίας ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις Ἐξαπλῶν. Ἀντεβλήθη δὲ καὶ πρὸς ἕτερον Ἐξαπλῶν, ἔχον τὴν παρασημείωσιν αὐτῆν· Διωρθῶνται ἀκριδῶς πᾶσαι αἱ ἐκδόσεις· ἀντεβλήθησαν γὰρ πρὸς τετραπλῶν Ἡσαίαν, ἔτι δὲ καὶ πρὸς Ἐξαπλῶν. Πρὸς τούτοις, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἕως τοῦ ὁράματος Τύρου, ἀκριδέστερον διώρθωται. Εὐπορήσαντες τῶν μέγχα τέλους τοῦ ὁράματος Τύρου τόμων ἐξηγητικῶν εἰς τὸν Ἡσαίαν Ὀριγένους, καὶ ἀκριδῶς ἐπιστήσαντες τῇ ἐννοίᾳ καθ' ἣν ἐξηγήσατο ἐκάστην λέξιν, καθὼς οἷόν τε ἦν, καὶ πᾶν ἀμφίβολον κατὰ τὴν ἐκεῖνου ἐννοίαν διωρθώσαμεθα. Πρὸς τούτοις συνεκρίθη ἡ τῶν Ἐβδομήκοντα ἐκδοσις καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ Εὐσεβίου εἰς Ἡσαίαν εἰρημένα, καὶ ἐν οἷς διεφώνων, τῆς ἐξηγήσεως τὴν ἐννοίαν ζητήσαντες, πρὸς αὐτὴν ἐδιωρθώσαμεν.

Desumptus est Hesaias ab exemplari abbatis Apolinarii cænobiarchæ, in quo hæc subjiciuntur: Desumptus est Hesaias ab Hexaplis secundum editiones adornatis. Collatus autem fuit cum alio Hexaplo

A hanc notam habente: Accurate editiones omnes correctæ sunt: collatæ enim fuerunt cum Tetraplo Hesaiæ, et cum Hexaplo. Ad hæc, ab initio usque ad visionem Tyri, accuratius emendatus est. Nacti enim tomos exegeticos Origenis in Hesaiam usque ad finem visionis Tyri, et sedulo considerantes, quo sensu singulas dictiones acceperit, quantum facultas tulit omne dubium, et perplexum secundum illius sensum correximus. Præterea collata est etiam Septuaginta Interpretum editio cum iis quæ in Hesaiam scripsit Eusebius: atque in quibus erat varietas, indagato expositionis sensu, secundum ejus rationem emendavi.

Deinde vero ante Ezechielem hæc nota legitur.

Μετελήφθη δὲ ἀπὸ ἀντιγράφου τοῦ ἀββᾶ Ἀπολινάρου, τοῦ κοινοβιάρχου, ἐν ᾧ καθυπόκειται ταῦτα· Μετελήφθη ἀπὸ τῶν κατὰ τὰς ἐκδόσεις Ἐξαπλῶν, καὶ διωρθώθη ἀπὸ τῶν Ὀριγένους αὐτοῦ τετραπλῶν, ἅτινα καὶ αὐτοῦ χειρὶ διώρθωτο, καὶ ἐσχολογράφητο. Ὁ Εὐσέβιος ἐγὼ σχόλια παρέθηκα. Πάμφιλος καὶ Εὐσέβιος ἐδιωρθώσαντο.

Desumptus est (Ezechiel) ab exemplari abbatis Apolinarii cænobiarchæ, in quo hæc subjiciuntur: Exscriptus est ab Hexaplis editiones complectentibus, et correctus est ad fidem Tetraplorum Origenis, quæ etiam manu ejus emendata et scholiis illustrata erant. Ego Eusebius scholia adjeci. Pamphilus et Eusebius correxerunt.

Hæc tanta tantorum sumptuum opera nunquam potuisset Origenes, mediocris fortunæ vir, exsequi, nisi facultates subministrasset Ambrosius, vir ad summa natus, qui Origeni semper stimulos addebat, ut in publicum usum plurima perscriberet, cum lateque omnia suppeditabat, ita ut ipsi tachygraphi sive notarii septem, librarii totidem, puellæ item in calligraphia exercitatæ, semper ad manum essent.

Hexaplorum, ut supra diximus, ordinem ita accurate describunt Epiphanius et Hieronymus, ut nihil jam difficultatis ea de re supersit. Libet autem verba Hieronymi hic apponere ex *Comment. in Epist. ad Titum: Unde nobis curæ fuit omnes veteris legis libros, quos vir doctus Adamantius in Hexapla digesserat, de Cæsariensi bibliotheca descriptos, ex ipsis authenticis emendare, in quibus ipsa Hebræa propriis sunt characteribus verba descripta; et Græcis litteris tramite expressa vicino. Aquila etiam et Symmachus, Septuaginta et Theodotio suum ordinem tenent. Nonnulli vero libri, et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent: quam Quintam, et Sextam, et Septimum translationem vocant, auctoritatem sine nominibus interpretum consecutas. Planum igitur est Hexapla sic disposita fuisse, ut primam columnam occuparet Hebraicus textus, Hebraicis litteris descriptus; secundam idem Hebraicus Græcicis litteris exaratus; tertiam Aquila, quartam Symmachus, quintam LXX Interpretes, sextam Theodotio. Cujus rei luculentum suppeditat exemplum codex Barberinus, ubi ὃ 1 capituli II Osee prophetæ, illo*

ordine et situ descriptus est. Non defuere tamen qui alium columnarum situm esse putaverint; sed quia ii a doctis viris jamdiu confutati sunt, nec ullus tam apertis ea de re veterum testimoniis hodie refragatur, non est quod iis comprobandis diutius immoremur.

Hexapla itaque vocabantur ea quæ sex memoratas columnas continebant : sed quia in quibusdam Scripturæ libris, duæ aliæ editiones, nempe Quinta et Sexta, cæteris adjunctæ erant, octo columnæ iisdem in libris e regione positæ Ὀκταπλᾶ, Octapla appellabantur. Nam cave putes Octapla fuisse ab Origene seorsim adornata; ita ut tria opera distincta Tetraplorum, Hexaplorum et Octaplorum composuerit. Siquidem in loco Hieronymi jamjam alato, discrete narratur, tres alias editiones, nempe

Quintam, Sextam et Septimam, ipsis Hexaplis superadditas fuisse. Cum enim illæ duæ superadditæ editiones in aliquibus tantum Scripturæ libris reperirentur, non potuit Origenes Octapla illa Scripturarum integra concinnare. Præterea nemo unquam dixit Origenem plus quam duo opera edidisse, nempe Tetrapla et Hexapla, quibus postremis duas editiones in nonnullis duntaxat libris addidit : ibique eadem ipsa quæ Hexapla vocabantur, ob duas inventas columnas Octapla dicta fuere. Cum autem Septimam quoque editionem in aliquot libris adjunxerit, ibi Enneapla vocari poterant, licet hac voce nullus veterum, cum de Origeniano illo opere ageretur, sit usus. Ad faciliorem autem intelligentiam, hic Tetraplorum, Hexaplorum, Octaplorum, Enneaplorum specimina damus.

TETRAPLA.

Gen. i, 1.

AKYΛAΣ.	ΣYMMAXOΣ.	ΟΙ Ο'.	ΘEOΔOΤIΩN.
Ἐν κεφαλῶν ἐκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τὴν γῆν	Ἐν ἀρχῇ ἐκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.	Ἐν ἀρχῇ ἐκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

HEXAPLA.

Osee, xi, 1.

Τὸ EBPAIKON.	EBP. EΛΛHNIKOIS ΓP.	AKYΛAΣ.	ΣYMMAXOΣ.	ΟΙ Ο'.	ΘEOΔOΤIΩN.
כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וַתִּבְרָחַהּ מִבְּרֵחַי וַתֵּלֶךְ בְּרֵגְלֶיהָ כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וַתִּבְרָחַהּ מִבְּרֵחַי וַתֵּלֶךְ בְּרֵגְלֶיהָ	χι νερ Ισραηλ ουεαθηου ουμεμ μισραιμ λεβανι.	ὅτι παῖς Ισραηλ καὶ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱὸν μου.	ὅτι παῖς Ισραηλ καὶ ἠγαπημένος ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	ὅτι νήπιος Ισραηλ, καὶ ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	ὅτι νήπιος Ισραηλ, καὶ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐκάλεσα υἱόν μου ἐξ Αἰγύπτου.

OCTAPLA.

Psal. ii, 6.

Τὸ EBPAIKON.	Τὸ EBP. EΛΛ. ΓP.	AKYΛAΣ.	ΣYMMAXOΣ.	ΟΙ Ο'.	ΘEOΔ.	Ε'.	Γ'.
וַיִּשְׁפָּט יְהוָה בְּחַזְקַת יְמֵי	ουανι νασαχ-θι μαλι.	καὶ ἐγὼ διεσωσάμην βασιλέα μου.	καὶ ἐγὼ ἐχρίσα τὸν βασιλέα μου.	ἐγὼ δὲ κατέσθην βασιλεύς ὑπ' αὐτοῦ.	ἐγὼ δὲ κατέσθην βασιλεύς ὑπ' αὐτοῦ.	καὶ ἐγὼ διεσωσάμην βασιλέα μου.	καὶ ἐγὼ ἐσωσα τὸν βασιλέα μου.

ENNEAPLA.

Habac. ii, 4.

Τὸ EBP.	Τὸ EBP. EΛΛ. ΓP.	AKYΛAΣ.	ΣYMMAXOΣ.	ΟΙ Ο'.	ΘEOΔ.	Ε'.	Γ'.	Z'.
וְצִדִּיק בְּאֵמוּנָה יִחְיֶה	ουσαδικ θη-μουναθω ιειε.	καὶ δίκαιος ἐν πίστει αὐτοῦ ζῆται.	ὁ δὲ δίκαιος τῆ ἐαυτοῦ πίστει ζῆσει.	ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πιστεώς μου ζῆσει.	ὁ δὲ δίκαιος τῆ ἐαυτοῦ πίστει ζῆσει.	ὁ δὲ δίκαιος ἐν πίστει αὐτοῦ ζῆσει.	ὁ δὲ δίκαιος τῆ ἐαυτοῦ πίστει ζῆσει.	ὁ δὲ δίκαιος τῆ ἐαυτοῦ πίστει ζῆσει.

Illa omnia elaboravit Origenes eo quo supra diximus modo. Si qua autem exemplaria fuerint, ubi omissa Hebraica columna, Hebraico caractere descripta, quinque solum columnæ superfuerint, quod suadere videntur ii qui πεντασέλιδον, sive opus quinque columnarum memorant; illa haud dubie exemplaria, non ab Origene, sed ab aliis subsequenti tempore descripta fuere, ut diximus num. 1.

VI. In quibusdam Scripturæ libris, tres alias editiones Hexaplis addiderit.

Exploratum est editiones Quintam, Sextam et

Septimam, non in omnibus Scripturæ libris, sed in aliquibus tantum columnas occupasse suas. In quibusnam autem, nec veterum nec recentiorum ullus unquam dixit. Nam hoc solum ait Hieronymus: *Nonnulli vero libri, et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent.* Quamobrem operæ pretium erit hic libros recensere in quibus Quinta, Sexta ac Septima editio comparebant; ac disquirere utrum Sexta Quintam, Septima utramque semper sequeretur. Certum est tres illas superadditas editiones

e regione aliarum positas fuisse in libro Psalmorum, et in duodecim Prophetis minoribus. In Psalmis quidem tres illas editiones per totum librum adjectas fuisse suadent frequentia singularum fragmenta quæ passim observantur: in duodecim vero Prophetis minoribus, teste Hieronymo, præter Aquilam, Symmachum, LXX, Theodotionem et Quintam, duæ aliæ editiones appositæ erant, videlicet Sexta et Septima, quarum fragmenta exhibemus; Quintæ nempe frequentissima, aliarum vero rariora. Canticum autem Habacuc secundum unam ex his postremis editionibus integrum præsentamus, quod cum nec Quintæ, nec Sextæ esse possit, sequitur ex Septima desumptum esse.

In Canticis canticorum, Quintæ solum et Sextæ lectiones afferuntur; Septimæ ne vestigium quidem habetur, unde fortasse suspicio oriatur hic Septimam non adfuisse cum aliis, quod tamen non nisi temere affirmari potest: potuit enim, etsi adfuerit, a collectoribus negligi.

In Pentateucho autem Quintam et Sextam editionem locum occupasse suum testificantur exempla non pauca: sic Genesis cap. xxxiv, §. 15, ex codice Regio affertur Quintæ editionis lectio, ubi vocem פָּנֵי hic interpres vertit εὐνοήσομεν; et cap. xxxv, v. 19, in hunc locum אֶת־בֵּית־דָּוִד־עַם־אֱמֹרִית Ambrosius in epist. ad Horontianum ait: *Quinta autem traditio*, Ephrata, ipse est domus panis: *hoc præteritum est in aliorum traditionibus*, ubi traditiones ille pro editionibus usurpat. Et Levit. i, 16: A. Σ., τὴν στείζουσαν. Θ. E., τὴν ὀστὴν ἣν ἡμεῖς καλοῦμεν φύσαν. Item Levit. cap. ii, v. 3, in Append. Σ. E., ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου. Et Levit. xi, 17. A. O. Θ. E., νοκτικόμεξ. ζ. γλαύξ. E. *Quintam*, ζ. *Sextam* indicat, et utriusque interpretatio affertur. Ibidemque v. 31. O. Θ. E., αὐτῶν τεθνηκότων. Hiscæ tam apertis testimoniis refragari nemo posse videtur. At mirum est Quintam et Sextam editionem a nemine veterum Græcorum, qui in Pentateuchum tot Commentaria ediderunt, memoratam uspiam fuisse. De Septima in Pentateucho nihil hodie: utrum vero olim adfuerit, ignoratur. Præter hosce libros, ubi trium posteriorum editionum vestigia reperimus, in aliis etiam exstitisse subindicat Hieronymus *Comm. in Epist. ad Titum*: *Nonnulli vero libri, inquit, et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent, quam Quintam, et Sextam, et Septimam translationem vocant, auctoritatem sine nominibus interpretum consecutas*. Ex libris tamen versu conscriptis soli Psalmi trium posteriorum interpretationum reliquias præferunt. In Job autem et Proverbiis, etsi ampla aliarum editionum seges offeratur, nihil hodie de tribus illis postremis interpretibus superest.

Si stemus Hieronymi verbis, in iis libris, ubi hæc postremæ editiones adhibebantur, tres semper aderant, nec Quinta sine Sexta, nec utraque sine Septima locum uspiam habebat. Verum hæc Hierony-

mus admodum perfunctorie narravit; nec videtur ejus testimonium ad ea quæ supradicta sunt penitus quadrare posse; siquidem ait ille, in nonnullis libris et maxime iis qui versu compositi sunt, tres alias, editiones nempe Quintam, Sextam et Septimam, additas fuisse; ita ut ex ejus verbis inferri posse videatur, maximam Hexaplorum partem ubi tres illæ editiones additæ fuerant esse libros metricos; nempe Job, Psalmos et Proverbia; et tamen apertissimis exemplis superius probatum est, illas editiones adfuisse in Pentateucho, in Prophetis minoribus, et in Canticis; ex libris vero metricis Psalmos tantum trium illarum editionum reliquias, et quidem frequentissimas præferre; Job autem et Proverbia, quorum maxima lectionum Hexaplarium silva superest, ne vestigium quidem trium illarum editionum habere. His conspectis nemo negaverit admodum difficile esse superius allata exempla cum verbis Hieronymi conciliare.

Cum autem omnino certum sit Origenem non in omnibus Scripturæ libris tres illas interpretationes adjecisse, quæri potest num tres illi interpretes totam Scripturam sint interpretati, an eas solum partes quæ ab Origene in Octaplis adhibitæ sunt. Sane cum, illi saltem duo priores, Pentateuchum, Psalmos, et ex Hieronymo Job et Proverbia; cum item Cantica et minores Prophetas transtulerint, non video quid causæ fuerit, cur medios libros omiserint, quodque magis urgeat, cum tres illi interpretes ut plurimum in iisdem Scripturæ libris reperiantur, licet haud dubie variis in locis scripserint, cur eosdem libros ex Hebraico converterint, eosdem omiserint: hoc certe neque casu neque consilio accidere potuisse videtur. Si respondeas, cur ergo Origenes in quibusdam libris, non in omnibus, illas editiones apposerit, repouam ego, cur in Threnis sive Lamentationibus Jeremiæ, solum Symmachum cum editione τῶν O' locavit, cum tamen Aquila et Theodotio hujus libri, perinde atque aliorum, interpretationem adornaverint, ut ibidem in *Monito* probamus. Hinc sane liquet ex hac Origenis omissione concludi non posse, illas editiones non integras, sed aliquos tantum Hebraicæ Scripturæ libros complexas fuisse. Cæterum rem non penitus exploratam lectoris judicio permittimus.

VII. De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis.

In Hexaplis amplos fuisse margines notis Origenianis onustos, compertum nobis est: horum vero partem non minimam occupabant nominum propriorum Hebraicorum explicationes Græcæ. Id autem indicat Origenes in nota quadam ad cap. xxxvi Genesis, §. 36, ubi sic habet: Τοῖς μὲν περὶ Ἀκύλαν καὶ Σύμμαχον Φουτιφάρ εἰρηται ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ Φουρτιφάρ. Καὶ ἡ μὲν τοῦ παρόντος ὀνόματος ἐρμηνεῖα παράκειται τῇ λέξει· ἡ δὲ ἐκθεσις τοῦ ἑτέρου ἐν τοῖς ἐξῆς φανέεται: id est: *Aquila et Symmachus Phutiiphar dixerunt hoc loco, in alio autem Phurtiphare: præsentis vero nominis interpre-*

tatio voci adjacet (id est in margine), *alterius autem explicatio in sequentibus declarabitur*. Hinc est quod in vetustissimis manuscriptis, unde præcipuam Hexaplorum partem excerpimus, illæ propriorum nominum Hebraicorum interpretationes in marginibus occurrant; ut exempli causa, in vetustissimo illo codice Coisliniano, qui unciali quadrato caractere scriptus est, ac sexti vel septimi sæculi esse putatur, ad singula fere nomina propria ejusmodi notulæ, vim et etymologiam nominis indicantes, reperimus; verbi gratia, ἐδέμ· in marg., αἴμασις ἢ τρυφή, *septum aut voluptas*; Φισῶν, στόμα κόρης, *os puellæ*; Εὐιλὰτ, ὠδίνησεν, *parturivit*; Γηῶν, στήθος, *pectus*; Αἰθιοπία, σκότωσις, *obtenebratio*; Τίγρις, ἀρπαγή ἢ ταπεινώσις, *rapina aut humiliatio*; Εὐφράτης, ἠῦξτεμένος, *auctus*; Ἀδάμ, γηγενής, ἢ ἄνθρωπος, ἢ χούς, *terrigena, aut homo, aut pulvis*. Et similes bene multæ: quarum eas solum quæ melioris notæ visæ sunt in decursu operis adnotavimus; alias autem nullo dispendio negligi posse duximus; tum quia magna pars earum in libro *Nominum Hebraicorum* cusa est; tum etiam quia hujusmodi etymologiæ plerumque leves, detoriæ nulliusque pretii sunt. Aliarum vero adnotationum, quas initio editionum singularum Origenem posuisse subindicat Eusebius, admodum deploranda jactura est. Nam ibi editionis cujusque historiam texebat et quo loco reperta fuisset indicabat. Illud vero damnum licet Epiphanius in libro *De ponderibus et mensuris* utcumque sarciverit, at multa miscuit ille notasque temporum labefactavit, ut pluribus infra dicitur.

VIII. An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit.

Samaritani et Syri lectiones in marginibus vetustissimorum exemplarium, quæ Hexaplorum fragmenta exhibent, sæpè observantur; Syri quidem in plerisque Scripturæ libris; Samaritani vero in Pentateucho tantum: ubi non infrequenter interpretationes Samaritani animadvertas, interdum solas, sæpius cum aliorum interpretum lectionibus collatas. Cum autem illæ Samaritani lectiones, non in vetustis codicibus tantum, sed etiam apud Patres quarti, quinti et sequentium sæculorum occurrant, probabile sane videtur ipsum Origenem lectiones illas Samaritani in margine Hexaplorum posuisse. Idem porro dicendum videtur de Syro, cujus interpretationes passim reperiuntur in Genesi, et Exodo, in Psalmis item, in Jeremia, in Threnis; apud Ezechielem etiam, Danielem et Osee. Syri porro lectiones afferuntur ab Eusebio Cæsariensi, a Diodoro Tarsensi frequentius; ab Eusebio Emiseno, Hieronymo, Theodoro et aliis. Quodque notandum est, iidem maximeque Diodorus, Syrum cum Hebræo sæpè conjungunt hoc pacto, Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, vel, Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, quando scilicet amborum interpretationes conveniunt, quod sæpè contingit. Hæc porro lectiones, perinde atque Samaritani ab Origene, diligentissimo versionum collectore, potuerunt etiam in Hexaplorum margi-

nibus collocari: quanquam id minime constet. Hæc quippe solum divinando dicimus: donec enim aliqua vel tantilla pars Hexaplorum, ut initio scriptæ fuerunt, e tenebris emergerit, ut jam diximus, plenam perfectamque illorum notitiam expiscari non valebimus.

IX. Utrum Origenis tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.

Quæritur num Origenes, vel si qui alii in Commentariis in Scripturam Samaritani et Syri lectiones Græcæ adhibuerunt, eas ex Samaritana et Syra versione, ubi opus fuit Græcæ expresserint; an ex aliqua Samaritani et Syri Græca translatione, prius adornata, mutuati sint. Græcam Samaritanorum versionem fuisse innuit Epiphanius, cum ait Symmachum, ut Samaritanorum interpretationes everteret, tertiam edidisse translationem. Nam id si de Samaritana interpretatione, Samaritano vulgari idiomate facta, intelligi quispiam contendat, cur Symmachus, inter Samaritanos doctissimus, ut tribulium suorum Samaritanam translationem everteret et confutaret, Græcam interpretationem ediderit? Certe omnino consentaneum videtur eum Græcam versionem edidisse, ut eam alteri Græcæ, quæ erat Samaritanorum, opponeret. Hæc sane objectio admodum urgebit, si tamen vera sint quæ de Symmachi cum Samaritanis dissidio narrat Epiphanius: nam ejus testimonio non multum fidimus. At non desunt alia argumenta, quibus id commonstretur; nam ex ipsis Samaritanæ editionis fragmentis arguitur, ea ex aliqua translatione Græca desumpta fuisse: nimirum Exodi xxviii, 4, et Levit. viii, 9, vox Hebraica מִטְרָא, *mitra*, sic in Samaritana versione exprimitur, πῆλιον, *pileum*. Vox autem πῆλιος aut πῆλιος, nam idipsum est, pro *pileus*, jam a Plutarcho usurpata deprehenditur: unde colligimus Græcam Samaritanorum versionem illam usurpasse pro *mitra* vel *ciduri* exprimenda. Neque enim cogitaverit quispiam vocem hujusmodi Latino-Græcam in versione aliqua Samaritano-Vulgari idiomate concinnata locum habuisse, cum hodierna Samaritanorum versio perantiqua, ut existimatur, longe aliud exhibeat. Et Exod. cap. vi, §. 2, vocem מִטְרָא ait Theodoretus in Samaritano exprimi *ιαβέ*, quia videlicet sic illam expresserat qui Græcam Samaritanorum versionem adornavit. Neque enim hæc varia lectio, vel ex Samaritano Scripturæ textu, vel ex Samaritana Samaritice descripta versione decerpi poterat, ubi legitur hodieque מִטְרָא sine discrimine. Si quis alias in Pentateucho a nobis allatas Samaritani interpretis lectiones accurate perpendat, ex Græca, ni fallor, interpretatione desumptas esse deprehendet.

Nec officit huic nostræ opinioni nota quædam Num. cap. xiii, §. 1, quæ, ut arbitror, Origenis est, ubi cum quædam præferret Samaritanus Bibliorum textus ex Deuteronomio desumpta, eadem ipsa se Græce transtulisse testificatur Origenes, et quidem modo ad editionem LXX accommodato. & καὶ αὐτὰ

ἐκ τῶν τῶν Σαμαρειτῶν Ἑβραίου μεταβάλομεν κατὰ ἀλλήλους τῇ τῶν Ο΄ ἐρμηνείᾳ τῇ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ φερομένη. Non enim hic agitur de Samaritana aliqua translatione, sed de ipso textu Bibliorum Samaritano libri Numerorum, ubi etiam hodie multa ex Deuteronomio decerpta reperiuntur: quæ ut repræsentaret Origenes, eorum interpretationem ex versione τῶν Ο΄, ut in Deuteronomio erat, mutuatus est.

De Syro, cujus frequentes lectiones in multis, ut supra diximus, Scripturæ libris occurrunt, major est difficultas. Licet enim multa suadere possint, fuisse olim Græcam translationem ex versione Syriaca concinnatam, eam nempe quæ ὁ Σύρος vocatur a veteribus; alia tamen sunt quæ ab hac amplectenda sententia deterreant. Sane de versione quadam Græca agi videtur Ezech. viii, 16, ubi vocem עִלָּא Syrus κίγκλιδα, id est cancellum, vertit: ibi vetus scholiastes, Ὁ Σύρος τὴν κίγκλιδα καλεῖ, ἥτις λέγεται παρὰ τοῖς πολλοῖς κάγκλλον· id est, Syrus ciuclidem vocat, quæ apud multos dicitur cancellum. Ubi vox κίγκλιδα non nisi ex versione Græca sumi potuisse videtur. Et Genesis xxix, 2, illud שֵׁן אֵילָי ait Diodorus Syrum vertisse ἀνήρ κατευοδούμενος, Symmachum autem εὐδοούμενος, Aquilam κατευθυόμενος, LXX ἐπιτυγάνων· quæ translationes unicam efferunt sensum, nempe prosperans. Hinc autem quid colligas aliud, nisi lectionem Syri ex versione Græca desumptam fuisse. Nam si Diodorus, vel is qui primus Syri lectiones collegit, ex Syriaco fonte ipsas petiisset, Græceque vertisset, nunquam sane lectionem Græcam, aliis omnibus interpretationibus synonymam posuisset, ut commentitium discrimen exhiberet. Vox quippe Syriaca, quæ verti poterat κατευοδούμενος, æque poterat εὐδοούμενος, et κατευθυόμενος, et ἐπιτυγάνων explicari: neque enim tenuissimum illud discrimen, quod inter has Græcas voces intercedit, in Syriaco animadverti poterat. Hæc et similia, quæ quisvis observare possit, Græcam aliquam fuisse Syrorum versionem indicare videntur. Verum non desunt exempla alia quæ huic opinioni adversari videntur, ut est illud ex Didymo Gen. viii, 7, Ὁ Σύρος οὐχ ὁμοίως τῇ Ἑλληνικῇ· λέγει γὰρ, ὑπέστρεψε, καὶ ὁ Ἑβραῖος· id est, Syrus non similem Græcæ lectionem habet, dicit enim, reversus est, ut et Hebræus. Cur dicat Syrum non similem Græcæ lectionem habere, si ipse Syrus Græcæ loquebatur in versione ex qua hodiernæ hujusmodi lectiones collectæ sunt: sane cum Didymus Græcum Syro opponat, lectio quam affert ex ipsa Syriaca versione desumpta et Græcæ versa fuisse videtur. Verum huic argumento reponi potest, hic Syrum dici, non quod hæc versio Syra, sed quod ab interprete Syro, Græcæ pro Syris, facta esset; parique modo Ἑλληνικὴν dici editionem, quæ ab interprete Græco facta fuerat. Aliud autem occurrit, quod fortasse magis urgeat: Eusebius Cæsariensis nonnunquam, et Diodorus Tarsensis frequentissime Hebræi et Syri lectiones quasi unam afferunt, hac præmissa nota: Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος.

A Hinc porro sic arguatur: si vox illa ὁ Σύρος versionem Græcam ex Syro factam indicet, pari ratione vox illa ὁ Ἑβραῖος versionem aliquam ex Hebraico Græcæ factam significabit: at verisimile non est hujusmodi versionem ab aliis omnibus Scripturæ interpretationibus diversam exstitisse. Aliunde tamen loca afferri possunt, sive Syri tantum esse dicantur, sive Hebræi atque Syri, quæ ex versione aliqua Græca deprompta videntur. Sic Jeremiæ xxxi, versu 2, ubi in Hebræo legitur מֵי, et LXX interpretati sunt θερμὸν, calidum, Aquila vero, Symmachus et Theodotio χάριν vertunt, Theodoretus hæc habet, τὸ θερμὸν, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος οἰκτιρμὸν, θεθείκασιν· id est, calidum, Syrus atque Hebræus, miserationem, posuerunt. Et Ezech. xxvii, 24, ubi in Hebræo legitur מִתְּבַנֵּי מִתְּבַנֵּי, Aquila vertit, ἐγκατασκευoὺς εἰλημμοσιν, constructis involucris; Symmachus, pretiosis involucris; Theodotio, ἐν μακαλίμ καὶ γαλίμα, in machalim et galima. Theodoretus vero Syri lectionem affert his verbis, ἐν ἀποκρύφοις σκευεσί· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Σύρος νοήσας ἠρμήνευσεν· id est, In occultis vasis: ita enim intelligens Syrus transtulit. Et Ezech. cap. xxxviii, §. 2, ubi legitur מִשֵׁן מִשֵׁן, notat Theodoretus, Τὸ δὲ ῥὼς κεφαλὴν ὁ Σύρος ἠρμήνευσεν, καὶ ὁ Ἀκύλας δὲ κεφαλὴν Μοσὸχ τὸ ῥὼς Μοσὸχ ἠρμήνευσεν· id est, Syrus Ros caput interpretatur; et Aquila etiam Ros Mosoch, caput Mosoch, interpretatur. Ibi vero S., LXX, Th., ῥὼς Μοσὸχ interpretati sunt.

C Hæc sane loca, et alia longe plura quæ proferre possemus, versionem aliquam Græcam ex Syro factam indicare videntur: neque enim facile crediderim scriptores illos commentatoresque veteres qui Syri loca afferunt, vel Origenem, qui fortasse has Syri interpretationes in marginibus Hexaplorum posuerit, Syriacam ipsam versionem præ manibus semper habuisse, et loca quæ ab aliis interpretibus discrepabant transtulisse. Quod tamen non ita exploratum esse arbitror, ut tuto affirmare possim.

Quod attinet ad lectiones illas quæ frequentissime, hac præfixa nota, Ὁ Ἑβραῖος, occurrunt, certum quidem est illas non esse Aquilæ, contra quam nonnulli arbitrati sunt, ut statim deprehendet is qui hanc Hexaplorum collectionem percurret. Nam plerumque contingit ut post allatam τοῦ Ἑβραίου interpretationem, mox sequatur lectio Aquilæ, ab ea longe diversa. Alioquin ille, quisquis tandem fuerit, Hebræus, non tam scrupulose verba vocesque singulas sectatur quam Aquila. Hebræi porro nomine intelligi fortasse possunt Hebræi illi doctores, quibus in Scripturis explicandis utebantur veteres, maximeque Origenes, de quo ait Hieronymus Apologia ad Rufinum: Nec dedignatur, Scripturam interpretans, per singula loca quid Hebræis videatur inserere. Hebræis item doctoribus usi sunt Eusebius, Hieronymus aliique. Origenes vero, qui Judæos frequenter adibat, ut de Scripturæ littera edoceret, inde frequentes τοῦ Ἑβραίου interpretationes in marginibus Hexaplorum forte posuerit.

Neque tamen omnes, quæ ad nos usque deven-
runt, τοῦ Ἑβραίου lectiones ex Origene manasse
videntur : nam verisimile est Eusebium, Diodorum,
Hieronymum et alios a doctoribus suis Hebræis
alias accepisse, quæ fortasse in hac collectione cum
Origenianis permixtæ sunt. Hæc quoque non sine

A scrupulo dico. Quibusdam enim in locis, maxime in
libro Job, tam frequentes adsunt Hebræi interpre-
tis lectiones, ut facile credi possit eas ab aliqua
versione Græca desumptas esse. Itaque donec cla-
rius quodpiam veterum testimonium e tenebris
emerserit, de his nonnisi hariolando loqui possumus.

CAPUT SECUNDUM.

De textu Hebraico.

I. Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem erat qui hodiernus, non autem priscus ille Samaritanus. II. Specimina quædam litterarum Hebraicarum veterum. III. Ex quarundam litterarum inter se similitudine quanta lectionum et interpretationum varietas orta sit. IV. De prisco scripturam Hebraicam legendi more. V. De veteri litterarum pronuntiatione. VI. De vocalibus Hebræorum.

I. *Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem erat qui hodiernus, non autem priscus ille Samaritanus.*

Eusebius, *Hist. eccl.*, lib. vi, ait Origenem ad Hexapla concinnanda πρωτοτύπους, sive primigenias et authenticas Hebræorum scripturas sibi comparasse, τὰς τε παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐμφορομένας πρωτοτύπους αὐτοῖς Ἑβραίων στοιχείοις γραφάς, κτῆμα ἴδιον ποιήσασθαι. Ubi optime notat Valesius, Eusebium sacræ Scripturæ codices Hebraicos ideo πρωτοτύπους sive primigenios vocare, non quod vera essent primigenium exemplar et autographum ab Esdra conscriptum ; sed πρωτοτύπους et authenticus appellare comparatione facta cum Græcis editionibus, tam Septuaginta interpretum, quam aliorum, quæ erant interpretationes ad exemplar Hebraicum concinnatæ. Neque item putandum est, ut vir quidam doctus arbitratur, illas πρωτοτύπους γραφάς esse Samaritanam scripturam, quam Origenes, Eusebius et Hieronymus ab Hebræorum peritissimis edocti, priscam esse Hebraicorum characterum formam asseverant. Nam dilucide et nulla verborum ambage ait Eusebius eas esse litteras quæ apud Judæos circumferuntur. Tunc vero temporis certissimum est, refragante nemine, Hebraicarum scripturarum characteres eosdem fuisse qui in hodiernis Bibliis Hebraicis habentur. Non quo velim ne tantillum quidem discriminis inter illas veteres et hodiernas intercessisse, ita ut ne vel minima mutatio in ullam Hebraicarum litterarum successione temporum importata fuerit. Sed dico ita eadem esse, ut modicum a prisca forma recesserint. Querebatur olim Hieronymus de Hebraicarum litterarum parvitate nimia : *Accedit* (inquit Prologo c. p. xx, in *Ezechielem*) *ad hanc dictandi difficultatem, quod, caligantibus oculis senectute, aliquid sustinentibus beati Isaac, ad nocturnum lumen nequaquam valeamus Hebræorum volumina relegere, quæ etiam ad solis dieique fulgorem litterarum nobis parvitate cæcantur.* Quæ fortasse de exemplaribus tantum Hieronymi intelligi debent. Credibile quippe est apud Hebræos, perinde atque apud reliquas orbis nationes, exemplaria quædam minore, alia vero majore litterarum forma descripta fuisse.

II. *Specimina quædam litterarum Hebraicarum veterum.*

Certum habetur apud eruditos, Hebraicos Bibliorum codices manuscriptos, qui in variis Europæ

bibliothecis asservantur, non admodum remotæ vetustatis esse, paucosque haberi qui superent annos quadringentos. Antiquiorem nullum novimus eo Pentateuchi volumine Bononiensi, de quo multa diximus in *Diario Italico*, p. 399 et 400, quod annis ab hinc quadringentis magistro ordinis Dominicanorum Aymerico, quasi autographum Esdræ, a Judæis oblatum fuit. Licet autem commentitiam hujusmodi vetustatem nemo prudens admittat, verisimile tamen est aliquot ante sæculis, quam Aymericus acciperet, exaratum fuisse. In hisce porro omnibus codicibus eadem ipsa, quæ in hodiernis Bibliis, characterum forma deprehenditur, ita ut nihil discriminis intercedat. Alias vetustiores formas conspiciamus in lapillis duobus Basilidianorum, qui penes me sunt, Hebraico characteres conscriptis, et quidem tertio circiter Christi sæculo, ut putatur : ubi, præter paucarum litterarum figuras, vix aliud quidpiam expiscari valeas ; ut contingit etiam quando Abraxea hujusmodi symbola Græce descripta sunt, quæ vix legi raroque intelligi possunt. Subjungimus autem alphabetum Hebraicum ex ms. RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni ; ubi in libro Threnorum Jeremiæ litterarum forma pluries depingitur a calligrafo Græco ; sed ita indiligenter, ut non secum ipse consentiat, et cum idem alphabetum repetit, a priori quam posuerat forma sæpe deflectat. Ex iis vero formis eas delegimus quæ magis ad litterarum Hebraicarum figuram accedebant.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת

illis prolati vetustioribus litterarum Hebraicarum speciminibus, jam de singulis ut olim scribebantur litteris pauca pertractare operæ pretium fuerit.

¶ semper ita depictum fuisse videtur, neque ulla inter veteres et recentiores deprehenditur scribendi differentia. Eademque forma occurrit in lapillis Basilidianorum.

¶ item a prisca forma non recessisse suadent tum specimen allatum, tum etiam ejus similitudo cum littera \beth , quæ et olim ab Eusebio in psalm. xxxiii observata fuit, et hodie in libris Hebraicis deprehenditur. Nam ait Eusebius has litteras parvo apice distingui, ut hodieque videmus, quod confirmat Hieronymus multis in locis. Ex hac porro formæ similitudine factum est, ut aliis \beth aliis \aleph legentibus, magna interpretationum varietas oborta sit, infra pluribus ostenditur.

¶ secundum hodiernas formas, magnam habet cum \beth affinitatem. Sed absimiliore olim figura has litteras descriptas fuisse putamus; non tam quia varie formantur in alphabeto supra depicto, huic enim non multum fidimus; quam quia vix aliam pro alia uspiam lectam fuisse deprehendimus in veterum interpretationibus; secus quam in litteris similibus contigit.

¶ formam retinuisse suam arguunt tum specimina vetustiora, tum maxime ejus similitudo cum \aleph , quæ et hodie talis est, ut sæpe vix distingui possint, et olim tanta fuit, ut innumeris pene in interpretationes ex permutatione alterius cum altera profectas observemus: quomodrem ait Hieronymus in *Exzechielem* cap. vi: *Potest et ob vicinam similitudinem DALETH et RES Hebraicarum litterarum, quæ parvo apice distinguuntur, vel Deblatha vel Reblatha appellari.*

¶ in alphabeto supra a forma τοῦ η *Heth* multum differt, secus quam hodie in Bibliis Hebraicis, ubi hæ litteræ admodum similes sunt. Inter utramque vero litteram discrimen olim conspicuum fuisse suadent, tum alphabetum supra, ubi η sic Π , η vero sic h depingitur, tum maxime interpretum consensus, qui has litteras non unam pro alia accipere solebant, quique tamen litteras quaslibet inter se similes, passim confundebant. Sane litteram η olim superne clausam fuisse indicant alii manuscripti, et quidem antiquissimi, ut Colbertinus in nota ad psal. lxxi, v. 18, et codex RR. PP. Jesuitarum passim in Hesaia. In iis quippe vox $\Pi\Pi\Pi$, qua certissime Hebraicum $\eta\eta\eta$ exprimitur, bis litteram η supernæ clausam exhibet ad modum litteræ Π Græcæ, qua in re consentiunt cum alphabeto supra.

¶ olim pro \aleph sæpe lectum fuisse suadet Hieronymus, qui ait epist. ad Suniam et Fret. in psal. cxxix: *Pro nomine, sive lege, apud eos legitur THIRA, quod Aquila interpretatus est φόβον, hoc est legem; Symmachus et Theodotio, νόμον, id est legem, putantes THORA, propter litterarum similitudinem IOO et VAB, quæ tantum magnitudine distinguuntur.* In alphabeto quoque supra eadem ipsa

similitudo deprehenditur, ita ut ad differentiam litteræ \aleph duo puncta superscribantur sic \aleph . Ab interpretibus quoque aliam pro alia lectam sæpe deprehendimus. Verisimile autem est lineam qua formabatur \aleph in quibusdam saltem libris a superiori parte reflexam fuisse sic \aleph ; unde contigit, ut pro \aleph sæpe habita fuerit ab interpretibus, ut infra videbitur: certe memoratus codex unde alphabetum supra depictum excerptimus, in altero alphabeto (nam alphabeta repetit, ut diximus) \aleph quasi \aleph delineat. Attamen in voce $\Pi\Pi\Pi$ multoties repetita in Hesaia, quemadmodum et in alphabeto supra, neutra littera \aleph vel \aleph a supremo apice reflexa est.

De littera \aleph nihil observamus, nisi formam ejus in alphabeto supra admodum corruptam videri. Eam vero cum alia quavis littera permutatam fuisse nusquam a nobis observatum est.

De η in η verba fecimus.

¶ eadem pene forma scripta deprehenditur in alphabeto.

¶ De hac littera actum fuit.

De \beth in \beth jam supra.

¶ hæ circiter figura scribitur in speciminibus et in alphabeto.

¶ non multum deflexisse videtur a prisca forma.

De \beth in \beth diximus. In alphabeto, cui non multa fides habenda, longe alia forma pingitur.

¶ forma pene triangulari delineatur in alphabeto sic \beth .

¶ pene similem huic habet formam in alphabeto supra.

¶ sine intermedia linea scribitur sæpenumero in codice memorato, sed cum annulo.

¶ et ρ formas habent in alphabeto vitiatas, an autem et in quo a prisca forma recesserint, ignoramus.

De \aleph vide in \aleph .

¶ non ob formæ similitudinem, sed ob soni affinitatem aliquando cum ρ confunditur. Figura ejus vetusta similis est hodiernæ.

¶ si fides alphabeto, paulum deflexit a prisca figura.

III. *Ex quarumdam litterarum similitudine quanta interpretationum varietas orta sit.*

Ex quarumdam porro litterarum Hebraicarum cum aliis litteris similitudine incredibile est quanta lectionum et interpretationum varietas orta sit: ex unius quippe litteræ commutatione voces longe diversa significant, nomina vero propria cum aliis confunduntur.

De \beth quidem litteræ cum \beth similitudine agit Euseb. in psalm. xxxiii, ubi de mutato Achimelech, $\aleph\aleph\aleph$, in Abimelech, $\aleph\aleph\aleph$, loquitur his verbis: *Ἡ τῶν Βασιλειῶν Γραφή Ἀχιμέλεχ περιέχει· ἐναλλαγῆς στοιχείου γενομένης, οὐδὲν δεῖ κινεῖσθαι· παρὰ γὰρ τὴν ὁμοίτητα τοῦ στοιχείου τοῦ Βηθ παρ' Ἑβραίοις καλουμένου καὶ τοῦ Χάφ, διαφόρως ἐξεδῶθη τὸννομα· σχεδὸν γὰρ ἐν καὶ ταυτὸν ἐστὶ τὰ δύο στοιχεία, βραχυτάτης κεφαλῆς μόνης ἐναλλαττούσης.* Id est: *Regnorum Scriptura Achimelech habet: ne*

litteræ commutatione quispiam moveatur : nam ex ea quæ intercedit inter litteras Beth et Chaph, ut Hebræi vocant, similitudine, diverse nomen editum fuit : siquidem una eademque fere est duorum elementorum figura, brevissimo solum apice distinguente. Ex illa vero אכיתך in אכיתך mutatione difficultas exurgit, quam ibidem solvere nititur Eusebius. Idipsum de litterarum ב et כ similitudine passim dicit Hieronymus. Par lectionis varietas observatur Josue xvii, 2, in voce אביעזר, 'Αβιεζέρ, quam alius interpretes אביעזר, 'Αβιεζέρ, legit. Ex eadem ב in כ commutatione longe diversæ interpretationes prodeunt I Reg. ii, 5 ubi vocem נשכר, quam Vulgata vertit *se locaverunt*, et alius interpretes, eodem sensu, ἐμισθάρησαν, *mercede conducti sunt*, Aquila, qui legit נשכר, transfert συνετρήθησαν, *contriti sunt*, et LXX, qui vertunt ἡλαττώθησαν, *minorati sunt*, eandem quam Aquila lectionem secuti videntur. Itemque IV Reg. xxii, 7, בתים, domos, LXX, qui legerunt כתים, χεττιμ reddunt.

Et Job xxxvi, 11, vocem יכיל, quam LXX συνετελέσουσι, Vulgata *complebunt*, transtulere, Symmachus, qui haud dubie legit יבלי, παλαιώσουσιν, id est *antiquabunt*, vertit. Psalmo autem xci, 11, ubi legitur בשמן, *in olco*, Symmachus haud dubie legit כשמן; vertit enim ὡς ἔλαια, *quasi olea*, Prov. xiv, γ. 7, pro ובלידעת, quod alii vertunt, *et nescies*, LXX legerunt כלי דעת, vertunt enim ὁπλα αἰσθησιως, *arma sensus sive cognitionis*. Item Prov. xxi, 29, ubi legitur יכין, Aquila et Symmachus, ετοιμάσει, *præparabit* transtulerunt. Vulgatus quoque interpretes, qui vertit, *corrigit*, יכין legit. At LXX יבין legerunt qui vertunt συνεῖ, *intelliget* (*).

Et Hesaie iii, 6, ubi legitur מכשלה, Symm. et Th., ἀσθένεια, *infirmetas*, Vulg. ruina. At LXX, qui reddunt βρωμα, *מבשלה* legerunt, nam בשל est *cibos coquere*.

Et Hesaie v, 18, בחבלי, Vulgata vertit *in funiculis*, lectionemque sequitur eam quæ hodieque in Hebraico exstat. At Aquila, Symmachus et Theodotio, כתבלי legerunt, vertunt enim, ὡς σχοινίους, *quasi funiculis*, et LXX, ὡς σχοινίω, *quasi funiculo*. Longe plura in utramque litteram proferre possem; sed ad majorem varietatum fontem properandum est.

¶ pro ר lectum, et vicissim ר pro ד passim reperitur in Scriptura. Sic Gen. iii, 17, בעבודך, hodie legitur in Bibliis, et sic olim legit Aquila, qui vertit, ἐνεχά σου, *propter te*. LXX cum ד legerunt בעבודך, ἐν τοῖς ἔργοις σου, *in operibus tuis*, Vulgata, *in opere tuo*; Theodotio autem, ut Aquila, legi בעבודך, ἐν τῇ παραβάσει σου, *in transgressione tua*. Exod. vi, 16, vocem גרשון, Gerson (est nomen filii Moysis), vetus quidam interpretes bis legit גרשון, Gedson. Levitici xix, 26, ubi legitur, non comedetis cum sanguine, Hebraicum habet על-הדם, et vetus quidam interpretes, ἐπὶ τοῦ αἵματος, *super sanguinem*; LXX pro ד legerunt על-הדם vel סל-הדם ἐπὶ τῶν ὄρεων, *super montibus*. Et Levit.

xxv, 10, דדך, ab hebraizantibus *libertas* vertitur; a LXX ἀφαισις, a Vulgata *remissio*; Theodotio autem, cum דדך legeret, nec hujus vocis significationem calleret, eam Græcis litteris expressit, δαδῶρ, *dador*. Numerorum vero xvi, 15, הכרך, legitur; significatque *asinum*, vel, ut Vulgata vertit, *asellum*; LXX autem cum ד in fine, legerunt הכרך et interpretati sunt, ἐπιθύμημα, *desiderabile*, vel *desiderium*, aliis, δῶρον, *donum*. I Reg. xiv, 21, העברים, Ἑβραῖοι, reddidit, Vulgata, *Hebræi*; LXX vero העבדים legerunt, ac δούλοι, *servi*, interpretati sunt. I Reg. xxi, 7, et xxii, 9, האדמי, Idumæus: primo loco vetus quidam interpretes, secundo LXX legerunt הארמי, Arami, vertentiumque Σύρος, Syrus, et I Reg. xxiii, 15 et 19 השח-ח alii transtulerunt, δρυμὸς, vel ὄλη, *silva*; LXX vero, qui legerunt השחח, καινή, *nova*. II Reg. iii, 4, et aliquoties initio ejusdem libri, אדניה alii, Ἀδωνίας, *Adonias*. LXX vero, ר pro ד, Ὀρνια. Job ix, 25, פני-פני, *præcursores*; Symmachus et LXX legisse videntur פני דע, פני, nam vertunt οὐκ εἶδον, *non noverunt*. Sed observatu dignus est locus ille psalmi cxi, 8, Domine, in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem, ubi illud, *decori meo*, respondet voci Hebraicæ hodiernæ להרדי, secundum quam Aquila et Quinta vertunt, ἐν τῷ ὄρει μου, *in monte meo*; Hieron., *monti meo*; LXX qui vertunt, τῷ κάλλει μου, *pu'chritudini vel decori meo*, haud dubie legerunt להרדי, Symmachus autem, qui vertit τῷ προπάτορι μου, *progenitori vel primo parenti meo*, legisse videtur להרדי, nam דררה est *progenitor*, nec infrequenter accidit ut ר cum ר commutetur, ut infra dicemus. Eadem commutatio טו ר in ד observatur psalm. cix, 5, ubi illud, *in splendoribus sanctorum*, lectionem Hebraicam hodiernam exprimit בהרדי, atque ita legerunt A. LXX, Th., V. Verum Symmachus בררדי legit: vertit enim ἐν ὄρεσι, et Hieronymus, *in montibus*. Job vi, 10, עך, quod alii vertunt ἔτι, *adhuc*, LXX, mutato עך in עיר verterunt, πόλιν, *urbem*. Item Job cap. xxxvi, 50, vocem ארך, *lucem suam*, LXX legerunt ארך; sic enim eam Græcis litteris exprimunt ἔδω, ubi mutatio τοῦ ר in ד et τοῦ ד in י observatur. Et Job xxxviii, 4, ubi Hebraicum habet יסרי, quo pacto legit etiam Symmachus (**): ibi LXX et vulgatus ante legerunt יסרי. Vide suo loco. Psal. lxxvi, γ. 5, LXX pro גרה, defluxit, legerunt גרה, *in conspectu ejus*. Eccles. vii, 25, ידע, ut hodie legitur, vertit Vulgata, *novit*; sed Aquila legit ירע, qui transtulit, *πονηρῶεται, improbe agit*, LXX vero, καχώσει, *male afficiet*. Et capite sequenti, versu 6, רעך Symmachus, κάχωσις, Vulg. *affictio*, LXX et Theod. γνώσις, *scientia*, quia דעך legerunt. Hieronymus vero in hunc locum: *In Hebræo, malitiam habet, non scientiam; sed quia RES ET DALETH litteræ Hebraicæ, excepto parvo apice, similes sunt, pro RAATH legerunt DATH, id est pro malitia, scientiam. Hoc melius sciet qui*

(*) Hæc vox inter Keri et Chetbib censetur a Massorethis. DRACM.

(**) Textus hebraicus habet יסרי, non autem יסרי. Cf. varias lectiones B. De-Rossii. DRACM.

ejus lingua habuerit notitiam. Eandem ipsam γ et η A γ 30, locum hunc difficilem $\text{בְּנֵי־עֵדָה הַבְּרִיָּה}$ vertunt hodierni hebraizantes, *Fili perversæ rebelliosis*; Vulgata, *Fili mulieris virum ultro rapientis*; Symmachus, *Fili indisciplinarum deficientium*; LXX, $\Upsilon\iota\epsilon$ $\chi\omicron\rho\alpha\sigma\tau\omega\upsilon\alpha\upsilon\tau\omicron\mu\omicron\lambda\omicron\upsilon\sigma\upsilon\omega\tau\omega\upsilon\alpha$, aliter $\alpha\upsilon\tau\omicron\mu\omicron\lambda\omicron\upsilon\sigma\upsilon\omega\tau\omega\upsilon\alpha$, *Fili puellarum ultro venientium*. Pro γ enim legisse videntur בְּנֵי־עֵדָה , *puellarum*, η nempe pro γ , ut supra.

Præter has ex commutatione litterarum ortas interpretationum varietates, aliæ observantur ubi litteræ pro aliis etiam non similibus substitutæ apprehenduntur, vel ubi ex duabus una efficitur, ut Gen. xxv, 8, ubi legitur אֶל־עֵצֵי־צֶדֶק , *ad populum suum*, alius interpres vetus transtulit, $\text{פְּרֹדָס׃ תּוֹכֵס׃ הַפְּרֹדָס׃}$, *ad transitores suos*, qui legisse videtur אֶל־עֵצֵי־צֶדֶק . Et Num. xiii, 34, בְּפִלִים Symmachus vertit τεραστίους , *portentosos*, ac si legeretur בְּפִלִים .

Josue vero iv, 3, $\text{הַכֹּהֲנִים הַבְּרִיָּה}$ *sacerdotes*, LXX vertunt λίθοι , *lapides*, quia legerunt הַבְּרִיָּה (*). Et II Reg. xviii, 33, בַּלְכָדִי , *in eundo ipsum*, vetus quidam interpres legisse videtur בְּבַכְתִּי , qui vertit $\text{ἐν τῷ κλάειν αὐτὸν}$, *in flendo ipsum*, sive, *cum fletet*. Et psalm. lxxi, 14, דָּמָם , *sanguis eorum*, LXX legerunt שֵׁמָם , interpretantur enim, τὸ ὄνομα αὐτῶν , *nomen eorum*. Proverb. xxvi, 17, legitur אָזְנִי : aliique omnes, *auriculas*, ut par est, exprimunt; LXX vero, qui vertunt κέρκου, ἡδὴ haud dubiè legisse videntur. Similia bene multa afferre possemus ubi interpretes illi veteres, sive varie legerint, sive varie legendum putaverint, longe disparatas interpretationes dederunt. At iis consulto prætermisissis ad alia transeamus.

Observantur item mutationes $\tau\omicron\upsilon$ η in γ : jam vidimus supra Job vi, 10, ubi alii interpretes lectionem Hebraicam hodiernam עַד secuti sunt, LXX עֵד legisse, et Job xxxvi, 30, אֵיִד legisse pro עַד . Sic etiam psalm. xlvi, 4, vocem Hebraicam עֵדָה ait Chrysostomus Hebraice legi ὄραγθῶ : psalm. autem lxxii, γ 7, ubi legitur עֵינַיִךְ , *oculos eorum*, quam lectionem secuti sunt Aquila, Symmachus et Hieronymus, LXX legerunt עֵינַיִךְ , qui vertunt, ἀδικία αὐτῶν , *iniquitas eorum*. Et psalm. cxvii, 16, vocem כַּפִּיר veteres Hebraice legunt Χαφίρ , Chaphir, et Hesaiæ xxxviii, 14, vocem סִים , *equus*, Theodotio legit סִים , σῖς , LXX vero χελιδῶν , *hirundo*, verterunt: qua de re Hieronymus: *Pro pullo hirundinis, sive hirudine, ut LXX transtulerunt, in Hebraico scriptum est, sus agor, quod interpretatus est Aquila, equus agor; Theodotio, sis agor; media enim vocalis littera ναυ, si ponatur inter duo σαιεσθ legitur sus, et appellatur, equus, si σαιεθ legitur, sis, et hirundo dicitur*. Et Jeremiæ viii, 7, סִים item legitur; in margine autem Hebraicorum Bibliorum notatur legendum esse סִים , ubi Hieronymus: *Rursum pro hirundine Symmachus cicadam transtulit, quæ Hebraice dicitur sis*. Longe plura hujusmodi exempla proferre possemus: sed ab iis supersedemus, maxime quia illa $\tau\omicron\upsilon$ η in γ mutatio plerumque sensum non alio transfert.

Sed mutatio $\tau\omicron\upsilon$ η in γ et vicissim, quæ nonnunquam occurrit, magnam interpretationum varietatem parit. Jam vidimus supra ad psalm. cxix, γ 8, Symmachum legisse לְהַרְדִּי , *progenitori*, pro לְהַרְדִּי , *monti*. Et Gen. xxxiv, 2, ubi legitur הַרְדִּי et LXX Ἐδαῖος , Vulg. *Hevæus* transtulerunt, vetus alius interpres, qui haud dubie legit הַרְדִּי , Χορβαῖος reddidit. Sunt autem Chorvæi vel Horvæi altera gens Chanaanorum. Et IV Reg. xi, 16, ubi legitur סִיסִים , LXX τῶν ἵππων , Vulgata, *equorum* vertunt. Alius autem vetus interpres, qui סִיסִים legit, εὐνούχων sive *eunuchorum* transtulit. Lib. I Regum, cap. xi,

(*) Non הַבְּרִיָּה verterunt λίθοι , sed אַבְנִים , absque articulo, quod reipsa hoc in versu legitur. Plane autem omiserunt tres hebraici textus præ-

vertunt hodierni hebraizantes, *Fili perversæ rebelliosis*; Vulgata, *Fili mulieris virum ultro rapientis*; Symmachus, *Fili indisciplinarum deficientium*; LXX, $\Upsilon\iota\epsilon$ $\chi\omicron\rho\alpha\sigma\tau\omega\upsilon\alpha\upsilon\tau\omicron\mu\omicron\lambda\omicron\upsilon\sigma\upsilon\omega\tau\omega\upsilon\alpha$, aliter $\alpha\upsilon\tau\omicron\mu\omicron\lambda\omicron\upsilon\sigma\upsilon\omega\tau\omega\upsilon\alpha$, *Fili puellarum ultro venientium*. Pro γ enim legisse videntur בְּנֵי־עֵדָה , *puellarum*, η nempe pro γ , ut supra.

Præter has ex commutatione litterarum ortas interpretationum varietates, aliæ observantur ubi litteræ pro aliis etiam non similibus substitutæ apprehenduntur, vel ubi ex duabus una efficitur, ut Gen. xxv, 8, ubi legitur אֶל־עֵצֵי־צֶדֶק , *ad populum suum*, alius interpres vetus transtulit, $\text{פְּרֹדָס׃ תּוֹכֵס׃ הַפְּרֹדָס׃}$, *ad transitores suos*, qui legisse videtur אֶל־עֵצֵי־צֶדֶק . Et Num. xiii, 34, בְּפִלִים Symmachus vertit τεραστίους , *portentosos*, ac si legeretur בְּפִלִים .

Josue vero iv, 3, $\text{הַכֹּהֲנִים הַבְּרִיָּה}$ *sacerdotes*, LXX vertunt λίθοι , *lapides*, quia legerunt הַבְּרִיָּה (*). Et II Reg. xviii, 33, בַּלְכָדִי , *in eundo ipsum*, vetus quidam interpres legisse videtur בְּבַכְתִּי , qui vertit $\text{ἐν τῷ κλάειν αὐτὸν}$, *in flendo ipsum*, sive, *cum fletet*. Et psalm. lxxi, 14, דָּמָם , *sanguis eorum*, LXX legerunt שֵׁמָם , interpretantur enim, τὸ ὄνομα αὐτῶν , *nomen eorum*. Proverb. xxvi, 17, legitur אָזְנִי : aliique omnes, *auriculas*, ut par est, exprimunt; LXX vero, qui vertunt κέρκου, ἡδὴ haud dubiè legisse videntur. Similia bene multa afferre possemus ubi interpretes illi veteres, sive varie legerint, sive varie legendum putaverint, longe disparatas interpretationes dederunt. At iis consulto prætermisissis ad alia transeamus.

Ex modo etiam dividendi voces interpretationum varietas oritur, ut Proverb. xviii, 10, בְּנֵי־אֵי Aquila et Theodotio, πύργος , *turris*; LXX vero et Alius, כ habentes quasi præpositionem בְּ , rejecto η , ex μεγαλωσύνης et ex μεγέθους , *ex magnitudine*, vertunt.

Ex similitudine item sunt aliquando litteræ nullatenus similes aliæ pro aliis accipiuntur, ut psalm. lxxxix, 11, vocem חַי , *cito*, Aquila ἀνὴρ vir interpretatur, ac si legisset חַי . Exod. iv, 26, vocem חַי vertit ἐσφράγισεν , ac si legisset חַי . Exemplum singularissimum habetur Ezech. xiii, 5, ubi לְעֹבֵד ad standum ita verterunt, LXX ac si legisset לְעֹבֵד , interpretantur enim λέγοντες , *dicentes*.

IV. De prisca scripturam Hebraicam legendi more.

Fatentur cruditi omnes magnum intercedere inter veteres et recentiores in Hebraicæ scripturæ lectione discrimen; imo et eandem ipsam in legendo varietatem suo tempore observari, ait Hieronymus epist. ad Evangelum: *Nec refert, inquit, utrum Salem aut Salim nominetur: cum vocalibus in medio litteris perraro utantur Hebræi, et pro voluntate lectorum ac varietate regionum eadem verba diversis sonis atque accentibus proferantur.*

credentes voces, quas Theod. sic reddidit: $\text{ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερέων}$, b. e. e *statione pedum sacerdotum*. DRACH.

(a) Nihil mirum igitur est si Massoretica lectio cum vetustiore illa non prorsus conveniat, siquidem Massoretæ eam adnotaverunt quæ ætate sua et eo loco ubi versabantur usui erat, quæque ab antiquiore illa et ab ea quæ variis in regionibus usurpabatur, multum differebat. Quin etiam hodie lectione per Massoretas ad certas vocales determinata, inter Rabbinos plerumque non satis convenit quo pacto sit legendum. Inde est quod veteres illi non secum semper consentiant in lectionibus, sed alius alio modo idem verbum proferat, quod exemplis sequentibus confirmatur. Initium porro ducimus ab alphabeto Græco, quod cum litterarum nominibus, Græcis litteris descriptum habetur apud Eusebium *De præp. evang.*, lib. x, et in codice RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni in Threnis Jeremiæ; necnon in alphabeto codicis Murbacensis mille circiter annorum, a nobis edito *Palæographiæ Græcæ* p. 221.

V. De veteri litterarum Hebraicarum pronuntiatione.

אֵלֶּפֶת *Aleph*. Eusebius legit ἀλφ, cod. Jes. ἀλφά, alphabetum Murbacense ΑΛΕΦΗ. Ait vero Hieronymus *Quæstionibus in Genesim*, hanc litteram sæpe per e legi, sæpius vero per a. Aliquando per o lecta deprehenditur ut III Reg. 1, 5, אֶלֶּפֶת. LXX, Ὀρϕαζ.

בֵּית *Beth*. Eusebius et codex Jes. βήθ. alph. Murbac. ΒΕΤΗ. Omnino respondet β Græco, atque hodie, ut β Græcum, sæpe legitur per v consonantem, quando scilicet non est daghessatum.

גִּימֵל *Ghimel*. Eusebius γίμελ legit, codex Jesuit. γίμλ, alphabetum Murbacense ΓΕΜΕΛ. Exprimitur semper per γ Græcum.

דָּלֶת *Daleth*. Eusebius et codex Jes. δέλεθ legunt, suppressa postrema vocali; alphabetum Murbacense DELETH. Legitur per δ ubique.

הָא *He*. Eusebius et cod. Jes. una littera η exprimitur. Uterque cum spiritu denso ή. Alphab. Murbac. ΗΕ. Hæc porro littera sæpius per e exprimebatur, sæpe etiam per a, teste Hieron. *Quæst. in Gen.* Cantorum autem vii, 6, הָא בְּרֵחֵיִם legit quidam vetus interpres βερατέμ.

וָא *Vau*. Eusebius et cod. Jes. οὐαῦ, alph. Murbac. ΒΑΥ. Hæc littera nunquam consonantis vice fungitur in fragmentis per Græcos descriptis, nec fungi posse videtur, quandoquidem initio vocum exprimitur per οὐ, οὐαεεῖ, וָא, et vixit; οὐεσσαχֵי וָא, et osculatus est. In medio autem et fine vocum modo per ου, modo, et quidem frequentius, per ω redditur; qua de re infra.

זַיִן *Zain*. Eusebius et cod. Jes. Ζαί legunt, ommissa postrema nominis littera. Itemque Ζαί legitur in alphabeto Murbacensi quod edidimus *Pa'ævographiæ Græcæ* p. 221. Ex manuscriptis vero nostris unus ix sæculi, num. 3, habet Ζαί; alter, xi circiter sæculi, num. 12, item Ζαί; tertius, xii circiter sæculi,

(a) Quæ ab inde sequuntur præfatus est Montefalconius in Dissertatione Lexico-Hebraico, ab ipso adornato, præmissa, quod ad calcem editionis suæ coronidis vice posuit. Quod cum recudere instituti

num. 5, Ζαί. Sed alius ix circiter sæculi, num. 2, et alius xii sæculi, num. 17, Ζαין habet. Codex item Coislin. Græcus, num. 191, habet ζαί. In alios quotidie incido codices qui Ζαί habent. Quare vix dubitaverim quin olim ab omnibus Ζαί, non Ζαין lectum fuerit, τ omnes per ζ reddunt.

הֵת *Heth*. Eusebius et cod. Jes. ήθ legunt, cum aspirata scilicet, etsi in postremo non legatur spiritus; alph. Murbac. ΗΕΤΗ. Hanc litteram LXX legebant per χ, chi, ut notat Hieronymus *Quæst. in Gen.*, ut חֵת, Χαμ, Cham. Et in *Jeremiam* cap. xix, γ 2, de voce חֵתִית hæc habet: *Et pro porta fictili, Aquila, Symmachus et Theodotus ipsum verbum posuerunt Hebraicum HARSITH; pro quo LXX, juxta morem suum, pro aspiratione ΗΕΤΗ litteræ, addiderunt χη Græcum, ut dicerent charsith pro arsinh; sicut illud est, pro Hebron, Chebron, et pro Jericho, Jericho, et similia.* Alii, maxime vero Aquila, pro aspirata habent; ac ut verisimile est, initio dictionum per spiritum densum indicabant, licet jam spirituum hujusmodi commutationes multæ, maxime in nominibus propriis, deprehendantur: quia enim olim Origenis tempore, et aliquot post Origenem sæculis, exemplaria omnia sine spiritibus et accentibus describebantur; quando hæc adnotari cœperunt, calligraphi eos spiritus in nominibus propriis posuerunt, qui primum in mentem veniebant. Hæc autem in re codices secuti sumus, male positos lenes spiritus emendare non ausi. In medio dictionum litteram η non nisi per vocalem exprimebant; unicum tamen reperitur exemplum ubi Symmachus vocem חֵתִית ὠχέημ legit, nempe Isai. xiii, 21. Initio vocum, ut dixi, vocalem qua littera η exprimebantur aspirare solebant: ea porro vocalis erat aliquando ε. Sic Gen. ii, 14, ἔδδκελε, ὠχρη, Tigris. Josue xv, 30, ὠρη, ἔρημα, Herma, et similia: sæpius autem α, ut IV Reg. i, 2. Aquila, Ἀαζία, ὠρη, qui dicitur Ochozias ab Hieronymo et LXX; et psalm. ix, 7, ἄρβωθ, ὠρη; et psalm. ciii, 17, ἀσιδά, ὠρη; et Jerem. xix, 2, A., S., Th., ἀρσὺθ, ὠρη, ut supra. In medio sive post primam litteram vocis frequentius ε vel η. Gen. v, 6, οὐαεεῖ, וָא, et vixit; III Reg. i, 9, A., S., ζωελεθ, ὠρη. Psal. vii, 15, εδάλ, ὠρη; Isai. xv, 5, A., λουεθ, ὠρη, nomen proprium. Aliquando etiam α ut IV Reg. i. In fine autem vocum ε aut η sere exprimitur, nisi sequatur η paragogicum. Sic Gen. iii, 8, λρουή, ὠρη, ad spiritum vel ad auram. Psalm. viii, 1, λαμανασή, ὠρη, Victori. Ps. xlviii, 1, Κορέ, ὠρη. Deut. xvi, 1, A., φεσέ, φασ, Phase vel Pascha. Malachiae ii, 13, μασθη, ὠρη, altare, et ibid. ὠρη, λαεθ. Aliquando etiam præponitur α ante ε, ut IV Reg. xi, 6, A. μεσαέ, φασ.

תֵּת *Teth*. Eusebius et cod. Jes. תήθ cum aspirata θ in fine, alphabetum Murbacense ΤΕΤΗ, licet non

nostri non sit, utpote qui jam Lexicon Hebraicum numeris omnibus absolutum ediderimus, hæc ex laudata Disquisitione in gratiam lectoris huc revocavimus. EDIT. PATR.

aspiratur initio vocis, sed τ legatur apud veteres, A et in his exemplis cernimus. Unde fortassis suspicio oritur, postremam litteram, quæ in allatis omnibus exemplis aspiratur, olim fuisse η aspiratum, lectumque fuisse בית pro בית hodierno (*). Nam ב non aspirabant. Sic psalm. cix, 4, τάλ, ל, ros; psalm. vii, 6, μάτ, מעט, parum; Deuteron. xi, 3. Α., αετλημ. שמים; et Isaiæ xxvi, 3 et 4, βατου βατω, בבת בבת.

ⲓⲟⲃ Iod. Eusebius legit ⲓⲟⲃ et ms. Jes. ⲓⲟⲃ. In alphabeto item Murbacensi legitur ⲓⲟⲃ. Codex item Coisl. Græcus, numero 191, habet ⲓⲟⲃ. Qui multorum in postrema littera consensus subindicat olim lectum fuisse ירה, quod confirmare videtur ⲓⲟⲃ Græcum, haud dubie ex Hebraico derivatum. Quotidie incido in codices qui ⲓⲟⲃ habent, unde B asseritur id quod supra diximus. Ut ut vero sit ⲓ mobile redditur per ε ab omnibus. De quiescenti infra.

ⲕⲁⲫ Chaph, vel Kaph, ut grammatici hodierni, et alphabetum Murbacense. Eusebius et mss. Jes., χῆϕ. Ab interpretibus aspiratur semper, ut innumeris exemplis ex hac collectione desumptis probari potest; quod si bis terve contrarium occurrat, id potest librariorum oscitantia scribi.

ⲕⲁⲃ Lamed. Eusebius et mss. Jes. λάβδ, Labd. Crederem librarii errato λάβδ pro λάμδ scriptum fuisse, quia a ix vel x sæculo β et μ in codicibus affinem sæpe formam habent, ut difficile quandoque sit aliam ab alia littera distinguere, maxime quando sensus non iuvat, ut hic contingit; sed cum codex C J.-s., viii circiter sæculo exaratus, unciali caractere scriptus sit, alia quærenda hujus nodi solutio: fortassis ad euphoniã et faciliorem pronuntiationem pro λάμδ, λάβδ scriptum fuit. Alphabetum Murbacense LAMED.

ⲕⲁⲙ Mem. Eusebius et cod. Jes. Μῆμ legunt, alphabet. Murbac. MEM. Omnes vero ⲕ per m expriment, præterquam in fine vocum, ubi n pro m frequentissime ponunt Græci, quia nempe a terminatione in μ abhorret Græca Lingua.

ⲕⲁⲛ Nun. Eusebius et codex Jesuit., νοῦν. Per n omnes. Alphabetum Murbacense NUN.

ⲕⲁⲘ Samech. Eusebius et codex Jes., σάμχ. Alphabetum Murbacense SAMETH. Omnes vero legunt per σ. D

ⲕⲁⲙ Ain. Euseb. et cod. Jes., ἄιν. Alphab. Murb. ΑΙΝ. LXX Interpretes non raro per γ expriment. Α., γαυέ, ηϕ. Alibi et litteram et motionem frequentius per ε, nonnunquam per α reddunt. Sic Gen. ii, 8, γα, ἔδεν. Gen. xxi, 19, εἶρ, γιρ; Josue vii, 24, ἐμέχ, εϕα; I Reg. xvii, 18. Α., ἐρουδά, εϕιρ, γιρ, II Reg. iv, 12, μεϕερ, LXX, μεϕέρ; IV Reg. i, 2, γϕ, ἐκρών. Psalm. xlvi, γ ult., εϕ; εμ, cum, sed quando εϕ significat populus, legitur εμ. Psalm. xc, 9, Ἐλιών, εϕιγ. Isai. lxi, 5. Theodotio, ἔδδμ, εϕ. Et sic alibi. Per α autem Gen. iii, 4, ἀρώμ, εϕ. nudus. Josue vii, 24, ἀχώρ, εϕ. Psalm. viii, γ 1, ελ, εϕ. Psalm. lxxiv, 4, ἀμουδά, εϕ. (*) Hebræi moderni scribunt et proferunt omnes, בית. DRACH

Psalm. lxxv, 10, ἀνι, ηϕ. Psalm. xlviii, 6, γϕ, ἀών ibid. 12, ἀλή, ἔνι. Isai. xv, 4, Theodotio, ἄρ, γϕ. In appendice Deut. ii, 23. Α., ἀζά, ηϕ. In medio autem vocum, sive post primam litteram, modo per ε, modo per α, et quidem frequentius, exprimitur; per s Malach. ii, 13, ηϕη, θεσου, Osee xi, 4, νέρ, γϕ; per |α. Psalm. viii, 6, μάτ, μετ. Psalm. xi, 7, βασιάλ, ἔνι. IV Reg. i, 2, βάλ, ἔνι. Isai. xxvi, 2, σααρεμ, εϕιρ. In fine autem vocum per s fere semper legunt, nisi sequatur η paragogicum sive heemanticum: nam tunc per α legitur. I Paralip. vii, 26, Ἰησουέ, ηϕη. IV Reg. xi, 4, εϕιρ, S., LXX, Ἰωδαέ. IV Reg. xviii, 34. Α., ἀνέ, ηϕ; aliquando tamen per α Deut. i, 38. Ο· Ἰησουά. εϕιρ, et Josue xv, 26, σαμαά, μετ.

B Certum autem est gutturalem aliquam pronuntiationem habuisse γ apud Hebræos. Spiritu leni afficitur ut plurimum quando initio vocis jacet in fragmentis veterum interpretum quæ supersunt: quibus tamen non plena fides habenda, ut diximus ad litteram η. Hieronymus sine aspirata sæpius: aliquando tamen cum aspirata legit. LXX quandoque cum γ ut Γαί. Aliquando cum χ, ut Amos i, 5, γϕ, Eden, ubi LXX legunt γϕ, et vertunt Χαβ-βάν. Ubi Hieronymus: In eo quippe loco, ubi nos diximus, etc. Vide in nota ibid.

ⲕⲁⲞ Pe. Eusebius et ms. Jes. ϕῆ, alphabetum Murbacense PE. Veteres omnes interpretes ⲕ per ϕ semper efferunt. Aitque Hieronymus Comment. in Isaiam, tom. III: P litteram sermo Hebraicus non habet; sed pro ea PHI Græco utitur. Et Comment. in Daniele, cap. xi, γ 35, dicit in sola voce εϕεϕ legi APEDNO; in aliis per ϕ semper.

ⲕⲁⲟ Tsade. Euseb. et ms. Jes. σάδη, alphabetum Murbacense SADE. Omnes interpretes per σ legunt.

ⲕⲁⲑ Quoph. Eusebius et ms. Jes. Κῶϕ, Murbacense alphabetum KOPH. Veteres per κ expriment. Si secus aliquando reddi observetur, videlicet per χ, puto id librariorum oscitantia accidisse.

ⲕⲁⲓ Resch. Eusebius et ms. Jes. Ρῆς, Alphab. Murbac. RES.

ⲕⲁⲓⲁ Schin. Eusebius et ms. Jes. σέν, alphab. Murbac. item SEN. Veteres semper σ legunt sive dextro sive sinistro puncto sit notandum.

ⲕⲁⲓⲁⲓ Tau. Alphab. Murbac. habet etiam ται: sed Eusebius et ms. Jes. Θαῦ, Thau. Veteres semper θ reddunt, non τ.

VI. De vocalibus Hebræorum.

Quod ad vocales autem Hebræorum attingit, inter doctos disputatum est num litteræ וויעי vocalium olim officio fungerentur, ut credidisse videtur Hieronymus; an consonantis vicem haberent, ut docent plerique hodierni viri. Sane si hæ litteræ vocalium usum habuerint, necesse prorsus fuerit alias penes Hebræos fuisse vocales, quæ licet non notarentur in libris, ex consuetudine tamen usurparentur. Cum enim nulla vox, nullum verbum possit sine vocali pronuntiari, et innumeræ apud Hebræos בית. DRACH

voces nullam ex litteris אהדיע præferant, certum est eos præter has litteras alias habuisse vocales, quæ quidem non scribebantur, sed ex consuetudine adhibebantur, etsi magna esset in legendo varietas. Litteræ autem אהדיע præsertim quæ aspirantur אהדיע non determinatam vocalem, sed modo hanc, modo aliam in usu legendi et loquendi obtinebant, ita ut et aspiratio et vocalis una sonarent: quod nemo negaverit. Utrum autem illa aspiratio consonans dici debeat, videtur esse mera nominis quæstio. De א et ה non est, ut quidem puto, par ratio: nam verisimile est eas, ut plurimum saltem, vocalium officio functas esse; sed iis qui secus existimabunt rem, perquam exigui momenti, pluribus indagandam mitto. Jam ad vocales illas veterum cum hodiernis hebraizantium motionibus comparandas veniamus. Vocalem א exprimunt, post Massoretas, hodierni grammatici per camets ׀, per patahh ׀, et per scheva patahh ׀ E vero per tsere ׀ per segol ׀ et per scheva segol ׀ E autem tenuissimum per scheva: א per hhiriq magnum sic א. vel parvum, seu punctum sub littera, quam afficit positum sic א, א. O per א hholem plenum, vel per hholem deficiens, seu punctum in superno latere sequentis litteræ scriptum sic א dom; item per camets lhatouph א vel per hhateph camets, א U autem grave per schourec א U tenue per kibbus. De gravitate sive tenuitate singularum vocalium non loquar, quia nihil hujusmodi observatur in lectione veterum.

Magna porro legendi varietas inter veteres illos interpretes et Massoretas deprehenditur, ita ut ubi illi legunt א, hi legant א, et vicissim, ut I Reg. xvii, 18, אבד Aquila ερουδα, Massoretæ vero arubath, cum scheva patahh in prima et kibbus in secunda, ac sæpissime ubi א et ה notantur vocali א, illi א legunt. Psalm. xlvii, 3, ubi Massoretæ illud ארבתו, Larchethe legunt. In vetustis codicibus legitur ארבתו et eodem psalmo א, 10, ארבתו Massoretæ, diminou, illi, δεμμηου habent; et psalm. cix, 4, ארבתו, Massor. Ialdutheca, illi, Ἰελεθεθεχ. Malachizæ ii, 13, ארבתו, Massor. cassoth; illi χεσσουθ. Longe vero sæpius illi א Massoreticum per א legunt, ut Levit. xviii, 13, ארבתו, Massor. cum duplici segol, Thebel: Theodotio Θεβελ. Judicum iii sæpe ארבתו Massoretæ cum tsere sub prima Ehud. LXX. Ἀδδ, Alii, Ἀαδδ. I Reg. xvii, 1, ארבתו Massor. Ephes, illi ἀφέζ. IV Reg. xviii, 34, ארבתו Massor. Henah, Aquila Ἀνέ. IV Reg. xxv, 17, ארבתו, Massor. Chothereth, Symm. et Theodotio χωθάρθ. Job xlii, 14 ארבתו Massor. keren, Aquila et Symm. κάρν. Psalm. vii, 15, ארבתו Massor. ichabbel: veteres illi ארבתו.

Hic vero notandum est in affixis secundæ personæ singularis masculini generis א supposito camets א veteres interpretes א ante א legere, nimirum א. Sic psalm. xlii, 8, ארבתו, ubi Massoretæ Eloeca legunt, illi ארבתו. Psalm. xlvii, 10, ארבתו Massor. Hecalecha, illi ארבתו. Psalm. cix, 3, ארבתו, Massor. Lecha: illi ארבתו, melius ארבתו. Isai. xlix, 5, ארבתו Massor.

A becha, illi ארבתו. Quando autem præcedens vocalis est א per א terminant, ut supra ארבתו ארבתו.

Aliquando etiam, sed raro, א vel א pro א legunt veteres illi, ac vicissim. Sic Gen. xxxvi, 24, in nota, ארבתו, Massoretæ makor, vetus lectio μακώρ, nisi sit mendum pro μακώρ; et Josue vii, 24, ארבתו, Massoretæ Achor. Aliqui legerunt Ἀχάρ, non ארבתו. Alii Ἀχώρ. I Reg. xvii, 1, ארבתו, Massoretæ Damim: illi δομίν, et psalm. xlviii, 2, ארבתו, Massoretæ, haled; illi ארבתו.

De scheva quædam observanda nobis sunt. Massoretico quidem more aliquando legitur, aliquando silet. Legitur semper initio vocis sub littera daghlesata, in medio vocis post aliud scheva, et post motionem magnam. Alibi quiescere solet, א autem sonat cum legitur. Hisce porro legibus non stabant veteres interpretes: nam scheva sæpe non legebant initio vocis; ut Gen. i, 4, ארבתו. Massoretæ, Bereschith, illi, βρησιθ. Gen. ii, 8, ארבתו, Massor. beheden, illi βεδέν. Levit. xiii, 2, ארבתו Massor. seeth, Theodotio, σθη. Psalm. xi, 9, ארבתו, Massor. cherum, illi χράμ. Psalm. cxvii, 25, ארבתו, Massor. beschem, illi βσχημ.

Frequenter etiam pro hodierno scheva initiali eandem vocalem adhibent quæ in sequenti syllaba habetur. Gen. xiv, 5, ארבתו, Massoretæ, Rephaim, Aquila, ραφαελμ. Levit. xix, 27, ארבתו Massoretæ, Pheath, illi φαάθ. Psalm. xlv, 8, ארבתו Massor. tsebaoth, Veteres illi σαβαούθ sæpe. Psalm. xlvii, 5, ארבתו, Massor., pelagan; illi, φαλαγασ. Psalm. xlviii, 5, ארבתו, Massor. lemaschal; illi, λαμασάλ. Horum exempla frequentia reperire est in LXX Interpretibus, ut schelomo, Σολομών, et alia. Est etiam ubi sequente א scheva illud initiale per א exprimant, ut psalm. xliii, 15, ארבתו, μαουδ.

De א iod, et de vocali א hæc observanda sunt; א semper exprimunt veteres per א, vel indiscriminatim per א, nisi mendo librorum א positum fuerit pro א, quod frequentissime in manuscriptis Græcis pene omnibus observatur. Gen. i, 4, ארבתו, βρησιθ. Gen. xiv, 5, ארבתו, Aquila, ραφαελμ. Gen. xxviii, 19, ארבתו, אείρ. Levit. i, 1, ארבתו, ούκρα. Gen. xxxvi, 24, in nota ארבתו, אμμαίμ. I Reg. iv, 18, ארבתו, ארבתו. I Reg. xvii, 1, ארבתו, ארבתו. II Reg. xiv, 26, ארבתו, μαθαιμ. III Reg. vi, 1, ארבתו, βασημονεμ. IV Reg. i, 2, ארבתו, Α. Ἀαζία, S. Ὀχοζίας. IV Reg. xviii, 7, ארבתו, ἀκκοδασίμ. Job xlii, 14, ארבתו, Α. S. τεμμεμ. Psal. viii, 1, ארבתו, ἀγεθθθ, Psal. xi, 1, ארבתו, ἀσημινθ. Psal. xlii, 1, ארבתו, ארבתו, et alibi sæpe.

Ubi vero א quiescit in tsere, per א vulgo exprimunt, rarius per א. IV Reg. i, 8, ארבתו, אלוθ. Psal. vii, 8, ארבתו, ούαλαά Psal. xlvii, 3, ארבתו, ארבתו. Psal. xlvii, 10, ארבתו, ארבתו. Alia multa exempla proferre possemus, sed hæc satis sunt.

Quando autem littera א nec exprimitur, nec subintelligitur, ut in voce ארבתו David, quæ sæpius ארבתו scribitur suppresso, sed subintellecto א, tunc per ארבתו parvum א Massoretis notatur, א veteribus

anquam per *i* legitur, sed frequentius per *e* ut A
Gen. II, 8, מִקְדֵּם. Massor. *mikkedem*, illi, μεκεδέμ.
Levit. VII, 18, מִנֵּה, Massoretæ *Phiggoul* habent,
Theodotio autem φεγγούλ vel φεγγώλ. Psal. IX, 17,
מִנֵּה. Massoretæ *higgaiou*, illi ἐγγαίων. Psal. CIX,
מִסֵּה. Massor. *Mischhhar*, illi, μεσσαάρ. Psal. CXVII,
מִסֵּה. Massor. *isrou*, illi, ἐσρού. Isai. IX, 5,
Massor. *ghibbor*; illi, γεβώρ. Osee XI, 1, מִסֵּה,
Massor. *mimmitsraim*. Illi, μεμμεσραίμ. Malachia
II, 15, מִסֵּה, Massoretæ, *dimah*; illi, δεμά.

Quando hhiriq parvum jacet post *a*, vocalem
tunc per *a* expriment. II Reg. XVII, 19, מִסֵּה, Mas-
sor. *hariphoth*; illi, ἀραφώθ.

Ubi secundum Massoretas scheva initio occurrens
ante aliud scheva mutatur in hhiriq parvum, tunc B
veteres illi utrumque scheva legunt per *e* vel *a*; per
e psal. XI, 9, מִנֵּה, Massor. *Libne*, vel *liene*, illi λεβνή.
Psal. CL, 2, מִנֵּה, Massor. *bigbourothav*; illi, βεγε-
ουροθού; per *a* מִנֵּה pluribus in locis Massor. *min-
hah*; illi, μαναά vel μανά. Psal. LXXV, 4, מִנֵּה,
Massor. *milhama*; illi, μιλαμά. Psal. XV, 1, מִנֵּה,
Massor. *Michtham*; illi, μιχθάμ. Osee. X, 9, מִנֵּה,
Massor. *Chibah*; illi, Γαβαά. Quando post primam
vocalem sequitur *o*, vel *ω*, vel *ov*, per *a*. Num. XI,
54, מִנֵּה, Massoretæ, *kibroth*; illi, κιβρώθ, forte
melius κιβρώθ. Jeremi. XLVIII, 1, מִנֵּה, Massor.
misgab. A., Th., μισγαβ. Ezech. XXI, 10, מִנֵּה,
Massor. *Migdol*; illi, μιγδώλ. Reperitur etiam *a*
ante *e*. III Reg. VI, 1, מִנֵּה, Massor. *bischnonim*: C
illi, βισμονείμ. III Reg. VII, 48, מִנֵּה, Massor.
Eth-miabak: illi, ἐθμασβηή. l. ἐθμαζβηή. Unde infe-
ras hodiernum illud hhiriq ante scheva frequentius a
veteribus illis per *a* legi. Origenes tamen ad Gen. xxxii
duo suppeditat exempla, ubi per *i* legitur, nempe διερη
αλαμίμ et μεσλώθ, pro μεσλή. מִנֵּה דברי הימים. Sed
hæc et fortasse similia exempla quæ aliunde sup-
peditari possunt, ab hebraizantibus posteriorum

temporum, inducta fuisse suspicari fas est, quare
peroptarem ut hæc cum mss. conferrentur.

Circa litteram *h* hholem, schurck et cametshba-
tuph hæc observavimus. *h* initiale schevatum per-
inde atque schourec solent per *o* exprimere, ne-
glecto scheva hodierno. Sic psalmo XLVIII, 4, מִנֵּה,
Massoretæ, *vehaguth*; illi ούαγυθ, *h* pro *h* ut non in-
frequentius accidit. Isai. XXVI, 2, מִנֵּה, Massor.
veiabo; illi, ούαβώ. Malachia II, 13, מִנֵּה Massor.
vezoth; illi, ούζώθ. Ibid. מִנֵּה, Massor. *vela-
kahlath*; illi, ούλακέθ.

Etiamsi vero *h* initiale, utpote conversivum fu-
turi in præteritum, Massoretico ritu afficiatur pa-
tali, per *ov* tantum redditur ab antiquis illis inter-
pretibus *ion* expresso patali; sic ούακρά legunt
pro מִנֵּה, non ούακρά, ούαδθρ pro ούαδδθρ,
etiamsi in Bibliis Latinis hodiernis *Vaicra* et
Vaieddabber legatur initio librorum Levitici et Nu-
merorum. Similiter IV Reg. IV, 33, ούεγάρ pro
מִנֵּה, non ούεγάρ.

Hholem vero sive plenum, sive deficiens, necnon
hhateph camets, et camets hhathuph per *o*, et per
ω expressum reperitur: idque fortasse vitio libra-
riorum qui hæc litteras confundere solent, ma-
xime in vocibus peregrinis.

Schurck et Kibbus per *ov*, etiamsi non semel per
o vel per *ω* exprimantur. Cujusmodi est vox מִנֵּה,
operire, infinitivum quiescentium Lamed He, quæ
exprimitur γεσσούθ in codice Barberino.

Hæc de veterum legendi more paucis prælibare
visum est. Hinc porro videas difficile esse pro le-
ctione veterum certas regulas tradere, cum illi non
modo a recentioribus, sed etiam ab æquæhæc et
coævæ suis in ratione pronuntiandi differant. Cæ-
terum ex iis quæ supra tradidimus, illa verisimi-
liora videntur esse quæ pluribus exemplis asserun-
tur. Reliqua vero Lectoris eruditū iudicio permit-
tinus.

CAPUT TERTIUM.

De Historia LXX vel LXXII Interpretum, quæ Aristææ nomine circumfertur.

I. Aristææ historia: compendium. II. Quid de hac historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus. III. Quid Josephus
IV. Quam longe ab Aristææ narratione aberraverit Justinus Martyr, et quinam ipsum secuti sint. V. Epiphanius longe
diversa ab Aristææ et a cæteris refert. VI. Tota controversia in tres quæstiones dividitur. VII. Probatur Aristææ exem-
plaria quæ supersunt, genuina, cæterorum autem additamenta respuenda esse. VIII. Post Hieronymum asseritur.
LXX vel eos qui Pentateuchum translulerunt, non reliqua interpretatos esse. IX. Utrum Aristææ primigenia histo-
ria vera sit, an ficta et supposititia: afferuntur argumenta utrinque. X. Disputationis conclusio.

I. Aristææ historia: compendium.

Quæ ad historiam Aristææ spectant, tot plena
difficultatibus, tot agitata questionibus sunt, ut si
luberet omnia prolixè tractare, singulorumque sen-
tentias expendere, longius a proposito nostro abdu-
ceremur: quia tamen eorum notitia intelligendis
iis quæ de editione τῶν Ὁ hexaplari infra dicturi

D sumus, prorsus necessaria videtur, rem ita com-
pendio explanare statuimus, ut nihil debeat ultra
studiosus lector desiderare.

Aristææ epistola ad Philocratem, quæ hactenus
exstat, et eruditorum manibus teritur, minutatim re-
censet ea quæ jussu sumptibusque Ptolemæi Ægypti
regis, pro interpretandis ex Hebraico in Græcum sacris

Scripturis, gesta sunt. Hæc autem συνοπτικῶς proferimus.

Demetrius Phalereus, bibliothecæ Ptolemæi Philadelphi, Ægypti regis, præfectus, conquisitis undique libris, eam usque adeo auxerat, ut plusquam ducenta voluminum millia complecteretur. Quod cum scisciant regi, præsentem tum Aristeam, renuntiaret, adjecit effecturum se ut brevi ad quingenta millia librorum numerus pertingeret, atque se narratu quorundam comperisse, Judæorum leges dignas esse quæ in ejus bibliotheca reponerentur, dummodo ex Syriaca lingua (ita vocabant multi, sed iis repugnat Demetrius) qua conscripta erant, in Græcam converterentur. Nec mora, rex decrevit ad summum pontificem scribere, ut quæ in optatis erant assequeretur. Tum Aristeas ea de quibus jam Sosibium Tarentinum et Andream regiorum custodum principes allocutus sæpe fuerat, regi aperit; nimirum par esse ut missurus ad summum pontificem legatos qui Judæorum libros afferrent, Judæos omnes, qui a patre ipsius in captivitate abducti fuerant, liberos remittat in patriam. Percontatus rex quot Judæorum millia in Ægypto servituti addicta essent, plus quam centum millia esse, referente Andrea, audivit. Hinc converso in hilaritatem vultu rex jussit liberos dimitti Judæos omnes, tum eos qui a patre ipsius, tum etiam alios qui antea in servitute abducti fuerant, tradique dominis, qui hujusmodi famulitio utebantur, pro singulis capitibus viginti drachmas. Summa porro regii muneris fuit 660 talentorum.

Demetrius Phalereus postea libellum dat regi, quo auctor est ut petat a summo Judæorum sacerdote Eleazaro sex ex quaque tribu senes, honestate vitæ et peritia legum præstantes, ut plurimum interpretatio fide dignior habeatur. Rex oratores mittit Andream et Aristeam nostrum cum præstantissimis muneribus, quæ ibidem recensentur, et litteris regiis, ubi de Judæis a servitute redemptis, de mittendis ad interpretationem Scripturæ senibus, deque missis muneribus agitur. Has litteras excipit epistola Eleazari ad Ptolemæum, ubi in gratiam beneficiorum fausta regi Arsinoeque uxori et filiis apprecatur, et ex singulis tribubus senes sex interpretandis Scripturis se mittere profitetur. Deinde senum cujusque tribus nomina referuntur. Donorum postea forma præstantiaque fuse describitur. Sequitur narratio eorum quæ Jerosolymis Aristeas observaverat, Jerosolymorum nempe situm, templi Jerosolymitani formam, sacerdotum item ministerium, Eleazari sacerdotum principis sacra tractantis cultum, arcis Hierosolymitanæ situm, urbis totius ambitum, agri et regionis fecunditatem, fructuum copiam et varietatem. Jordanem fluvium instar Nili exundantem terrasque irrigantem exhibet Aristeas, eaque in re falsi arguitur a multis.

Sub hæc de senibus ab Eleazaro ex quaque tribu selectis agitur: hi utriusque linguæ, Hebraicæ nimirum et Græcæ, peritissimi, et legum scientia cla-

rissimi perhibentur. Postea de recta morum institutione, de vanitate deorum gentilium, de legis Moisaicæ præstantia excellentiaque multa edisserit Eleazarus. Hinc oblato sacrificio oratores, et una LXXII a se delectos viros cum litteris ad regem dimittit. Rex, qui venturos expectabat, eosdem perhumaniter excepit, deinde exhibitas sibi membranas ubi lex aureis litteris descripta erat, venerabilis septies adoravit, ac præ gaudio lacrymatus est; et quia eodem tempore victoria navali adversus Antigonum potitus erat, eum sibi diem solemnem et faustum quotannis fore denuntiavit, virosque eodem ipso die ad lautam cœnam invitavit. Accumbentes secum senes variis ad vitam instituendam regnumque moderandum quæstionibus provocat, quarum singulis senes per ordinem interrogati sapientissime responderunt, ita ut septem dierum spatio, repetito eodem cœnæ more, LXXII senum singulatis sententias exceperit, ac cujusque dictum laudibus celebravit, demumque singulis talenta tria dono obtulerit.

Elapso post convivia triduo, senes a Demetrio ad proximam insulam deducuntur, et in splendida domo locati, quotidie ad nonam usque horam legis interpretationi dabant operam, Demetrio scribæ munere fungente. Atque etiam quotidie bene mane veniebant in aulam, et salutato rege redibant in locum suum. Sicque collatis exemplaribus, unaque congregati, septuaginta duorum dierum spatio interpretationem absolvunt. Demetrius totam interpretationem Judæis omnibus tum præsentibus recitavit, qui summis eam laudibus prosecuti sunt. Tum omnium consensu, suadente Demetrio, diras imprecati sunt iis qui huic versioni aliquid addere, vel demere, vel in ea quidpiam immutare ausuri essent.

Rex, fausto rei exitu lætus, et post lectionem legislatoris sapientiam admiratus, sciscitatur cur poetæ et historiographi nullam tanti operis mentionem fecerint. Respondet Demetrius sanctissimam legem non potuisse sine periculo in scriptis exterorum usurpari. Theopompum enim et Theodectem, qui id aggressi fuerant, divinitus immissis pœnis coercitos fuisse. His auditis rex legem religiosa veneratione prosecutus est, eamque jussit summo studio asservari, senesque rogavit ut in posterum se crebrius convenirent, ipsosque cum donis et amplissimis muneribus Eleazaro summo pontifici destinatis, domum remisit.

En totam Aristeæ et LXX Interpretum historiam. Licet autem hinc hausisse putentur quotquot id em argumentum pertractarunt, attamen illi tum a se mutuo, tum ab Aristeâ illo, quem modo retulimus, multum differunt.

II. Quid de hac Historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus.

Qui primus Aristeæ Historiam memoravit, tacito tamen Aristeæ nomine, est Aristobulus, ab Eusebio Cæsariensi allatus (*Præp. evang.* p. 664), qui de

Scripturæ Hebraicæ interpretatione jussu Ptolemæi Philadelphi, curante Demetrio Phalereo facta, carptim loquitur. Hunc quidam sub Ptolemæo Philadelpho, plures sub Philometore, alii sub postremis Ptolemæorum vixisse arbitrantur. Nec desunt qui fragmenta Aristobuli ab Eusebio allata, ex operibus supposititiis, et prima Christianæ rei ætate confectis, desumpta esse putent.

Philo Judæus in *Vita. Mosis*, lib. II, Historiam LXX Interpretum commemorat, ac primo dicit Ptolemæum Philadelphum, quem summis laudibus extollit, pro interpretatione Scripturarum adornanda misisse ad summum sacerdotem et regem Judææ, qui unus et idem erat, Ἐξέπεμπε πρὸς τὸν τῆς Ἰουδαίας ἀρχιερέα καὶ βασιλέα· ὁ γὰρ αὐτὸς ἦν. Ille vero peritissimos quosque delegit, qui de Chaldaica in Græcam linguam (sic ille) legem converterent. De numero autem interpretum nihil uspiam tradit Philo. Pergit vero deinde, atque interpretes in occulto nemineque præsentē, versionem suam edidisse. Cum autem in Pharo insula hæc interpretatio facta fuisset, testificatur Philo ad suum usque tempus hujuscæ tantæ rei memoriam quotannis celebrari; ita ut non modo Judæi, sed etiam alii, in eam insulam transmeantes, gratiarum actionibus et convivii tantum beneficium recolerent.

III. Quid Josephus.

Josephus (*Antiquit. Jud.* lib. XII, 2), qui se eaque tradit ex Aristeæ ipso mutuatum profiteretur, stylum Aristeæ omnino mutavit, ita ut etiam epistolæ variorum, quæ in historia eadem comparent, longe alia verborum serie describat. Nec modo verba, sed et res ipsas aliquando commutat, multa detrahit, non pauca de suo adjicit. Attamen eodem ipso exemplari, quo hodiernus Aristeas ad nos usque transmissus est, usus fuisse videtur; licet enim plurimum variet in recensione; id ex more suo fecit, Scripturas enim sacras, quibus fere per totam Historiam utitur, paribus mutationibus passim variavit.

IV. Quam longe ab Aristeæ narratione aberraverit Justinus Martyr.

Justinus Martyr, *Admonitione ad Græcos*, longe alia narravit. Ait quippe Ptolemæum Ægypti regem cum bibliothecam Alexandriæ pararet, et libros undique comportari curaret, audivisse antiquas historias Hebraicis litteris conscriptas superesse, ac legendi cupidum, septuaginta viros Hebraicæ et Græcæ linguæ peritos accersivisse, qui interpretationem Græcam ederent, utque procul tumultu rem peragerent, LXX viris totidem cellulas seu domunculas costrui jussisse, eo consilio, ut quisque separatim inconsultisque aliis interpretationem adornaret: ministrisque ad eam rem destinatis præcepisse, ne ipsos mutuo colloquia inire permitterent, ut collatis postea interpretationibus, de eorum fide peritæque judicare posset. Cum autem eandem omnes, ac minimo quidem verborum discrimine, interpretationem peregrissent, stupefactum regem interpre-

tes quasi divinos homines muneribus cumulasse, domumque remisisse. In rei fidem Justinus testificatur se domuncularum hujusmodi rudera in Pharo insula ipsis oculis conspexisse, et ab indigenis quæ refert accepisse. Claudit demum, et lectorem remittit ad Philonem et ad Josephum, ubi tamen nulla cellularum mentio. In secunda vero *pro Christianis Apologia*, ait Ptolemæum regem, cum libros undique parandæ bibliothecæ comportari curaret, Herodem regem rogavisse, libros sibi prophetiarum transmitteret: ac cum Hebraicos libros legere non posset, rursus ab eodem interpretes postulasse, qui Hebraica Græcæ converterent, etc. Sic ille immanem profert anachronismum; nam Herodes annis circiter ducentis quinquaginta post Ptolemæi Philadelphi obitum regnare cœpit.

Eandem porro, quam Justinus, cellularum historiam refert Cyrillus Hierosolymitanus. At qui proxime post Justinum scripserunt, Irenæus, Tertullianus et Clemens Alexandrinus, de Historia LXX interpretum pauca locuti, nihil de cellulis hujusmodi naraverunt: ex quibus Irenæus et Clemens Alexandrinus versionem eorum divino afflante Spiritu factam asseverant. Eusebius vero *De præparatione evangelica*, lib. VIII, Aristeæ maximam partem refert, et cum exemplaribus hodiernis ut plurimum consentit.

V. Epiphanius longe diversa ab Aristeæ et a cæteris refert.

Denique Epiphanius longe alia quam cæteri refert. Et quia ejus narratio a multis pro verissima et sincerissima omnium habita est, eam hic referre non gravabimur. In libro *De mensuris et ponderibus* sub initium, postquam editionis τὸν Ὁ præstantiam prædicavit, eamque non sine sancti Spiritus afflatu factam asseruit, sic prosequitur:

« Duo enim ac LXX viri in Pharo insula, quæ Terra superior dicitur, e regione urbis Alexandriæ, in sex et triginta domunculis sive cellulis, bini scilicet in singulis, a primo diluculo usque in vespeream concludebantur. Vespere autem triginta sex scaphis in Ptolemæi Philadelphi palatium transvecti, ad ejus epulas adhibebantur. Tum bini in triginta sex cubiculis dormiebant, ne mutuo colloquia miscere possent, sed sibi propriam nec ab aliis acceptam interpretationem ederent (ἀλλ' ἀνοθεύτως ἐρμηνεύσαι). Ptolemæus enim triginta sex illas, quas dixi, domunculas in insula paravit, easque duplices, in quibus binos conclusit, duosque famulos, qui cibos pararent ipsisque ministrarent, simulque tachygraphos sive notarios. In illis porro domunculis, nulla parietibus fenestras effecit; sed e tecto superne illas aperuit, quas anaphotidas vocant. Hoc illi modo a primo diluculo ad vespeream obseratis foribus (ὅπῃ κλειδα) inclusi sacras litteras transtulerunt. Unicuique vero interpretum pari liber unus tradebatur; exempli causa, Genesis uni; Exodus alteri, Leviticus alii: atque ita cæteri. Sic porro viginti septem sacre Scripturæ libri, qui duo

et viginti secundum alphabetum Hebraicum numerantur, Græcum in sermonem conversi sunt.

Habent enim Hebræi 22 litteras, e quibus quinque duplicantur, Caph, Mem, Nun, Phi, et Aleph. cum morem cum libri hac ratione viginti duo numerentur, septem ac viginti reperiuntur, quod ex his quinque duplicentur, etc.

igitur septem et viginti illi libri, qui viginti duo numerantur., eo quem dixi modo per ordinem unicuique interpretum pari traditi sunt, scilicet a primo pariter ad secundum, a secundo ad tertium transierunt, donec sexies ac tricesies singuli Græce conversi sunt, ut quidem narratur. His viginti duo addendi sunt apocryphi.

Postremo absolutis omnibus, rex in sublimi solio cœdit: aderant triginta sex lectores cum triginta sex exemplaribus, et alter qui Hebraicum antigraphum tenebat. Uno legente aliisque attendentibus, nihil repertum est discriminis. Sed admirandum Dei opus accidit, ut notum esset, viros dono Spiritus sancti præditos, in illa solitudine consensisse; ita ut ubicunque aliquid addebatur, ab omnibus simul adderetur; et ubi demebatur, ab omnibus pariter demeretur. Et quidquid ademptum erat, incutile; quidquid vero relictum, necessarium esse deprehendebatur. Ut autem cognoscas eos mirum in modum, et ex Dei providentia, exque Spiritus sancti consensu interpretatos esse, exemplum tibi proferam, » etc.

Sub hac autem Epiphanius rem a principio repetens ait: Ptolemæum Philadelphum, φιλόκαλον, καὶ φιλόλογον, in ea urbis parte quæ Bruchium appellabatur, bibliothecam instituisse, eique Demetrium Phalereum præposuisse, qui cum magnam librorum omnis generis suppellectilem comparasset, sciscitanti regi quot librorum millia collegisset, jam quinquaginta quatuor millia cum octingentis haberi dixit: superesse tamen longe plures in orbe terrarum apud Æthiopas, Indos, Persas, Elamitas, Babylonios, Assyrios, Chaldæos, Romanos, Phœnicas, Syros et Græcos. Esseque præterea Hierosolymis et apud Judæos libros prophetarum, eosque divinos, qui de Deo et de mundi creatione edisseriebant, quos hortatus est regem ut accerseret, eaque de causa ad doctores Hierosolymitanos scriberet. Cui rex morem gerens, epistolam Hierosolymitanis, ab Aristeanis omnibus longe diversam, scripsit, quæ ἀποδείξει ab Epiphania afferitur. In ea postulat rex ad se transmitti prophetarum libros, ut in bibliotheca sua reponerentur: in memoriam revocat præterita beneficia, quo pacto scilicet multos Judæorum populares in bello captos et in Ægyptum deportatos, liberos cum viatico dimiserit. Nunc autem mensam auream lapidibus pretiosis ornatam pondo quingentorum talentorum cum aliis muneribus mittere, ut voti compos efficeretur.

Missos postea libros Hebraice scriptos cum legere non posset, secundo scribere et interpretes petere coepit. Secundam postea affert Epiphanius

epistolam, Aristeanis dissimilem, licet Aristeam, vel Aristeum (sic ille) sibi auctorem profiteatur, ubi Ptolemæus interpretes Hebraice Græceque peritissimos postulat, qui libros sacros de Hebraice in Græcum convertant. Hebræorum magistri, delectu habito, septuaginta duos interpretes designant sex videlicet ex singulis tribubus, qui in Pharo insula, eo quo supra dictum est modo, sacros codice interpretati sunt. Quo peracto, libri illi in Græcum translati in priore bibliotheca, quæ in Bruchio fundata est, repositi sunt. Post hæc alia rursus in Serapio bibliotheca constituta est, longe illa minor, quæ hujus filia dicebatur, in quam Aquilæ, Symmachi, Theodotionis et aliorum editiones congestæ sunt post annos 250. Hactenus Epiphanius.

VI. *Tota controversia in tres questiones dividitur.*

Ilac porro conspecta narrationum varietate, nemo mirabitur hinc tanta opinionum divortia facta esse. Licet autem nulla fere ex præmissis narrationibus cum altera plane consentiat; sed unaquæque vel in majoris momenti rebus, vel in minusculis differat ab aliis; attamen in tres præcipuas questiones potest tota controversia reduci, nimirum, utra ex narrationibus γνήσιος sive primigenia sit; an ea quæ Aristæa nomine hodieque circumfertur, quæque senes una congregatos interpretationem adornasse perhibet, nulla facta mentione peculiaris Spiritus sancti afflatus; an vero ea quæ senes sive solos in septuaginta cellulis, sive binos in triginta sex domunculis inclusos, affante Numine interpretatos esse commemorat. Altera quæstio, an LXX Interpretes, vel qui priores Scripturam sacram de Hebraico in Græcum converterunt, solam Legem, vel Pentateuchum, an etiam reliquos libros interpretati sint. Tertia demum an Historia Aristæa, sive ut primo prodiit, sive ut postea a Justino, et aliquot post sæculis ab Epiphania allata est, vera sit, an conficta et supposititia.

VII. *Probatur Aristæa exemplaria quæ supersunt genuina, cæterorum autem additamenta respicienda esse.*

Quod ad primam quæstionem attinet, certum est alterutram ex narrationibus adulteratam fuisse; aut videlicet eam quæ septuaginta duos senes simul congregatos, mutuoque colloquia miscentes, interpretationem illam edidisse perhibet, aut eam quæ illos in septuaginta cellulis separatos, aut binos in triginta sex domunculis inclusos, ut narrat Epiphanius, Scripturam affante Numine, ut ex mirabili omnium consensu probatum est, vertisse commemorat. (De aliis porro prope innumeris varietatibus, quæ inter narrationes illas intercedunt, brevitate causa consulto tacemus.) Pro hac postrema sententia stant Justinus, Cyrillus Hierosolymitanus, Epiphanius, licet in numero cellularum variet, Chrysostomus, Augustinus: quibus accenseri possunt Irenæus et Clemens Alexandrinus, qui licet de LXX cellulis nihil habeant, interpretationem tamen illam Spiritus sancti afflatu et inspiratione factam asseve-

rant. Ex recentioribus autem Leo Castrius, Alphon-
sus Salmeron, alique, eandem sententiam amplectuntur, qui narrationem Aristæ, qualis in hodiernis exemplaribus habetur, vitiatam et adulteratam; alteram vero de cellulis et de mirabili interpretatione veram germanamque esse pugnant.

Huic porro sententiæ refragatur Hieronymus, qui cellularum historiam mendacii arguit, et LXX Senes affante Numine interpretatos esse negat. Sic ille prologo in Genesis: *Et nescio quis primus autor septuaginta cellulas Alexandriæ mendacio suo exstraxerit, quibus divisi eadem scriptitent, cum Aristæus, ejusdem Ptolomæi ὑπερασπιστής, et multo post tempore Josephus, nihil tale retulerint: sed in una basilica congregatos contulisse scribant, non prophetasse. Aliud est enim vatem, aliud esse iat-pretem. Ibi Spiritus ventura prædicit; hic eruditio et verborum copia ea quæ intelligit transfert. Nisi forte putandus est Tullius Œconomicum Xenophontis et Platonis Protagoram, et Demosthenis pro Ctesiphonte, afflatus rhetorico spiritu transtulisse. Aut aliter de eisdem libris per Septuaginta, aliter per apostolos Spiritus sanctus testimonia texuit; ut quod illi tacuerunt, hi scriptum esse mentiti sint.*

Quæ postrema Hieronymi verba ut intelligas, scias oportet multa in Scripturis esse quæ LXX Interpretes vel prætermiserant, vel consulto tacuerant, quæ ab evangelistis et ab apostolis afferuntur. Quod eodem Prologo in Genesis affirmat Hieronymus, et passim in Commentariis, maximeque in *Jeremiam*. Sententiam porro Hieronymi amplectuntur plerique omnes hodierni eruditi viri; et putant cellularum historiam, mirabilemque illum consensum, ac Spiritus sancti afflatum, omnino supposititia esse. Certe Justinus Martyr, qui primus cellularum, et mirabilis Senum consensus historiam texuit, id ex rumore vulgi acceperat, ut ipse profitetur in *Admonitione ad Græcos*: *Αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ γενόμενοι, καὶ τὰ ἔχνη τῶν οἰκίσκων ἐν τῇ Φάρῳ ἔωραχότες ἐπὶ σωζόμενα, καὶ παρὰ τῶν ἐκεῖ, ὡς τὰ πατρια παρελιφθέντων, ἀκηκοότες, ταῦτα ἀπαγγέλλομεν· ἃ καὶ παρ' ἑτέρων ἐξεστὶν ὁμὴν μαθάνειν, καὶ μάλιστα παρ' αὐτῶν τῶν περὶ τούτων ἱστορησάντων σοφῶν καὶ δοκίμων ἀνδρῶν, Φιλωνός τε, Ἰωσήπου καὶ ἑτέρων πλειόνων.* Id est: *Ipsi qui Alexandriæ fuimus,*

et vestigia domuncularum in Pharo adhuc residua vidimus, et ab incolis, qui rem a majoribus acceperant, audivimus, hæc annuntiamus: quæ ex aliis quoque ediscere potestis, ac potissimum ex iis, qui hæc enarraverunt, Philone, Josepho aliisque pluribus. Hinc sane conspicias ex populari fama loqui Justinum Martyrem, cum de cellulis et de miraculo tanto verba facit; nam Philo et Josephus, quos allegat, ne verbum quidem de cellulis et de mirabili interpretum consensu habent. Probabile igitur est Justinum ea quæ de cellulis tradit, ex iisdem fontibus accepisse. ex quibus acceperat Ptolemæum ab Herode Judæorum rege interpretes vertendis Scripturis sacris postulasse. Qui Justinum secuti sunt,

A ejus auctoritate abrepti, explorandæ rei ne minimum quidem examen habuisse videntur. Epiphanius vero qui Justini narrationem in multis mutavit plurimamque adjecit, ex aliis fabulatoribus mutuatus putatur. Sane primigeniam Aristæ historiam eam esse quæ hodie in bibliothecis nostris exstat, suadet Josephus, qui licet eam, pro more suo, quoad stylum et seriem in non paucis mutaverit, quoad sensum tamen et res gestas presso vestigio sequitur; suadet item Eusebius, qui longissima Aristeanæ historiæ excerpta edidit in *Præparatione evangelicâ*: itemque Hieronymus, qui Aristæ quidem historiam agnoscit, sed additamenta posteriora reprobant.

VIII. Post Hieronymum asseritur LXX vel eos qui Pentateuchum transiulerunt, non reliqua interpretatos esse.

B Altera quæstio est, an LXX Interpretes, vel qui priores Scripturam sacram de Hebraico in Græcum converterunt, solam Legem seu Pentateuchum, an reliquos etiam libros interpretati sint. Ratio dubitandi hinc primum exorta est, quod qui LXX Interpretum historiam texuerunt, alii Legem tantum ab iis Græce conversam dicant, alii historias, alii Prophetas, Epiphanius universæ Scripturæ libros. Hieronymus vero *Comment. in Ezechielem* cap. xvi, § 15, ait eruditorum sui temporis opinionem esse, solos quinque libros Moysi a LXX versos fuisse. Ejus verba sunt: *Hoc in LXX non habetur, quæ forsitan Alexandriæ in Græcum sermonem Scripturas ex Hebraica veritate vertentes, timuerunt hoc edere, ne regem Ægypti viderentur offendere, dum a Deo Jerusalem debitum regnum esse commemorarent: quanquam eruditi solos quinque libros Moysi ab eis interpretatos esse putant.* Idem porro existimant eruditi hodierni, quotquot videlicet Hebraicum cum editione illa, quæ Septuaginta Interpretum dicitur, contulere. Nam qui Pentateuchum verterunt longe peritiores fuisse videntur iis qui cæteros Scripturæ libros Græce sunt interpretati: stylus omnino diversus est; verba sæpe longe disparata Hebraicis vocibus aptantur. Varietatis hujusmodi exempla multa proferre in promptu esset: verum quia res a doctis viris jam fuse ex professo agitata fuit, nobisque ad alia properantibus non licet his diutius immorari, destinatum carpinus iter.

IX. Utrum Aristæ primigenia historia vera sit, an conficta et supposititia, afferuntur argumenta utriusque.

Tertia demum quæstio, illaque gravissima est: num Aristæ historia, sive illa quæ jam ejus nomine circumfertur, doctorumque manibus teritur; sive illa quæ cum additamentis et mutationibus a Justino, vel ab Epiphanio affertur, vera ac sincera, an vero conficta et supposititia sit. Cum autem additamentis illis fidem esse denegandam jam supra demonstratum sit, restat ut de primigeniæ Aristeanæ historiæ fide nunc agamus. Historiam illam prorsus fictitiam et commentitiam esse pugnant multi viri doctissimi: ex Catholicis Henricus Valesius, quem

sequitur Joannes Bona cardinalis, itemque Ægidius Menagius et alii; ex heterodoxis Josephus Scalliger, Humfredus Hody in eruditissimo opere *contra Historiam Aristæ*, et novissime Antonius Van Dale in *Dissertatione super Historia Aristæ*; aliique quamplurimi.

Primo dicitur Aristeam illum, qui se et ortu et parentibus Græcum esse fingit, esse haud dubie Judæum Hellenistam, ut comprobant bene multa: exempli causa Judaicarum legum plena notitia, unius Dei cognitio, nulla admista Serapidis, Isidis aliorumque, qui tum maxime Alexandriae colebantur, deorum commemoratione. In ipsa narratione Hebraismi plurimi occurrunt: quæ omnia auctorem vere Judæum produunt.

Præterea objicitur, Demetrium Phalereum hic induci bibliothecæ regiae Ptolemæi Philadelphi præfectum, cum tamen Hermippus apud Diogenem Laertium narret, Demetrium Phalereum transfugam apud Ptolemæum Soterem Lagi filium, cum Ptolemæo Philadelpho adversatus esset, post mortem Lagidæ a Philadelpho relegatum fuisse, et morsu aspidis obiisse. Ad hæc Demetrius ille Phalereus, homo facundissimus, et sua ætate Atticæ eloquentiæ facile princeps; isque deorum cultor, pravis moribus luxuque perditus; hic ab Aristea exhibetur vix Græce imo barbare loquens in epistola quam scribit ad Philadelphum; unius Dei cultor, utpote qui Hebræorum legem pro divina omniumque sanctissima habeat, et diras imprecetur iis qui in translatione LXXII Interpretum aliquid addere, vel demere, vel immutare ausi fuerint. Erunt fortasse qui huic argumento occurri posse putabunt, ex Cosmæ Ægyptii nuper a nobis editi narratu. Is enim in *Topographia Christiana*, quam Justiniano imperante edidit, non Demetrium Phalereum, sed Tryphonem Phalereum sub Ptolemæo Philadelpho bibliothecæ regiae custodem fuisse dicit: qua admissa lectione, cadunt omnia illa argumenta, quæ stante Demetrio Phalereo alicujus momenti erant. At quid valeat hæc in re scriptoris unius, et quidem inferioris ævi, testimonium, quando omnes a principio, qui Aristeam meminere, Demetrium Phalereum habent. Certe nulli dubium esse potest primum illum Aristeam, Demetrium Phalereum item habuisse. Quare Cosmas Ægyptius vel memoria lapsus est, vel aliunde errorem est mutuatus.

Nec modo Demetrium Phalereum, sed etiam Ptolemæum ipsum Philadelphum, fratrum interfectorem, sororis conjugem, cujus mollities, luxuria, scelera, ab historicis celebrantur, ita pium legisque Mosaicæ cultorem exhibet Aristæas, ut regem Davidem vel Ezechiam dicas. Is allatas sibi Legis membranas, tanta veneratione prosecutus est, ut septies adoraret, ac præ gaudio lacrymaretur. Parum erga legem Mosaicam cultum exhibent Græci omnes, quotquot in Aristæana Historia memorantur, ut mira metamorphosi credas omnes qui huic negotio intersunt, derepente proselytos factos esse.

Laudatur Ptolemæi Evergetis (non Philadelphi, ut quidam dixerunt) liberalitas, quod Sophoclis, Euripidis et Æschyli exemplaria ab Atheniensibus mutuatus, ut exscribi curaret, reservatis sibi exemplaribus, apographa pulcherrima reddiderit, simulque summam quindecim talentorum, quam Atheniensibus oppigneraverat, iis in gratiam beneficii reliquerit. Sane quindecim talentorum summa tunc temporis magni habebatur; at quid dicas si, computatis omnibus quæ pro adipiscendis Legis exemplaribus a Philadelpho expensa sunt, captivorum videlicet pretio, donis Eleazaro, templo, senum cuilibet oblati, plus quam mille ducentorum talentorum summam reperias? Annon exhaustam plane gazam regiam inferas? Nemo negaverit hæc fabulam sapere.

Mirum etiam videatur quo pacto Eleazarus sex ex singulis tribubus viros, senes, bene moratos, doctos, Legis peritissimos, et utramque linguam, Hebræam scilicet et Græcam, apprime callentes, sic paratos et ad manum habuerit, ut rogatus statim miserit, cum tamen Eleazari tempore, vel nulla vel modica tribuum distinctio fuisse credatur.

Ad hæc victoriam illam de Antigono reportatam, eodem tempore quo LXXII senes Alexandriam advenere, ut narrat Aristæas, certum est multis ante annis, regnante videlicet Ptolemæo Lagi filio contigisse. Sunt et alia multa quæ contra Aristæanæ historiæ sinceritatem afferuntur: at postquam præcipua in medium adduximus, ab aliis recensendis compendii causa abstinendum putamus.

Alii pro Aristææ Historia stant, ejusque γρηγόρητα propugnare nituntur: ex Catholicis, Serarius, Gretserus, Paulus Pezronius, multique alii; ex heterodoxis, Brianus Waltonus, Isaac Vossius, aliique insignes viri. Non referam argumentum quod ex Patrum testimonio ad tutandam Aristæanæ Historiæ veritatem quidam afferunt. Nam cum SS. Patres Justinus, Irenæus, Clemens, Cyrillus Jerosolymitanus, eam præcipue hujus Historiæ partem propugnare videantur, quæ respicit cellulas, mirabilem Senum in interpretando consensum, et Spiritus sancti afflatum; quam tamen partem ut supposititiam et spuriam cum divo Hieronymo aliisque doctis rejecimus, non potest hic pro Aristæanæ Historiæ defensione Patrum illorum auctoritas opponi.

Verum aliud in medium adducam, quod sane validissimum putatur a multis. Aristæas, ut oculatus testis rem suo tempore, seque præsentem partesque suas agente, gestam enarrat; rem, inquam, usque adeo insignem et singularem, ut necessario debuerit omnium ore celebrari, nec facile ex hominum memoria obliterari poterit. Post Aristeam Aristobulus, vir insignis, vel ipsius Ptolemæi Philadelphi tempore, vel, ut alii existimant, sub Philometore Alexandriae scribit, et Aristæanæ Historiæ testimonio suo patrocinatur. Si ea falsa prorsusque supposititia fuisset, an poterat Aristobulo ipsis Ægypti regibus tunc familiari fucum facere, etiamsi ponatur

eum sub postremis Ptolemæorum floruisse? Alexander item Polyhistor, qui olympiade circiter centesima septuagesima tertia scripsit, laudat Aristææ ejusdem Historiam Judaicam; illam videlicet quam de LXXII Interpretibus scripsit, ut putant eruditi. Post eum Philo Historiam eandem paucis tangit, ac licet de numero Interpretum nihil habeat, quia rem carptim enarrat, videtur tamen ea quæ dixit ex Aristæa hausisse, post eum Josephus, ac demum Eusebius Aristæanam Historiam referunt eique patrocinantur. Nihil dicam de Justino et aliis, qui adulteratis exemplaribus sunt usi. Si qua possit historia sequentium temporum testimoniis confirmari, nihil sane huic deest, ut talem firmitatem adipiscatur.

Reponunt alii, Aristobuli et Alexandri Polyhistoris auctoritate id unum argui et probari, videlicet Aristææ Historiam ante horum scriptorum ætatem prodixisse: et Aristobulum quidem diu post Philadelphum vixisse; nam quod modo sub Philadelpho, modo sub Philometore scripsisse dicatur apud Eusebium; id Eusebii lapsu contigit, vel fortasse librorum, qui nomina commutarunt: nam Aristobulus ipse, Philadelphum ejus, ad quem scribit, Philometoris *πρόγονον* vocat, qua posita lectione, Philadelphi nomen mendose irrepisse vincitur, Aristobulumque utpote Judæum Hellenistam, historiam illam qua interpretatio Septuaginta Senum summopere commendabatur, lubenter amplexatum esse; et si *ῥητέων* agnoverit, in partem tamen fabulæ venisse: siquidem omnes Judæi Hellenistæ interpretationem illam summo in pretio habebant haberique volebant; Alexandrum Polyhistorum, si tamen vere de hac Aristææ Historia loqui voluerit, solum indicare illam prodixisse ante suum ævum, quod fere omnes fatentur: Philonem, Josephum et alios, ut solent oves gregariæ, priorum vestigiis hæsisse, nec examinasse veramne an supposititiam narrationem adoptarent; demum tam validas objectiones contra Aristæanam Historiam superius allatas, non posse scriptorum sequentium testimoniis evitari, quandoquidem multas quotidie narrationes deprehendimus esse supposititias, licet non a p

A sequentium modo sæculorum scriptoribus, sed etiam a cœvis et supparibus enarrentur.

X. Disputationis conclusio.

His diutius immorari quætionemque fusius exagitare non libet. Quædam solum nobis in confesso habenda, et pro veris tuenda sunt, nimirum interpretationem quæ τῶν O' seu LXX vocatur, sive illa a Septuaginta viris, sive a paucioribus facta fuerit, esse veram et sanctam fidei morumque normam, utpote quæ ab apostolis non semel adhibeatur, ac non modo in Ecclesia Græca pro vera Scriptura semper habita fuerit, sed etiam in Ecclesia Latina prioribus sæculis obtinuerit, quando scilicet vetus Itala quæ ex Græco LXX Interpretum facta fuerat, pro unica Scriptura sacra agnoscebatur, B antequam Hieronymus hodiernam Vulgatam adornaret; licet enim multa esset inter editiones quæ tunc in usu erant, varietas, omnes tamen editiones ex LXX manaverant; imo etiam hodie Psalmi ex eadem veteri Itala in Ecclesia Latina in Scripturæ sacræ catalogo locum habent; nihilque officere auctoritati editionis τῶν O' quod ejus auctor vel ignoretur, vel quisnam sit in dubium vocetur, quandoquidem nihil officiebat veteris Italæ auctoritati quod quo interprete prodixisset ignoraretur. Non enim ex interpretibus versiones auctoritatem mutabantur, sed ex approbatione et admissione Ecclesiæ.

Quod autem Hieronymus in editione τῶν O' multos nævos deprehenderit, ac multa secus quam oportebat de Hebraico Græce conversa redarguerit, id ejus editionis auctoritatem neutiquam minuit vel infirmat: ut alicubi fatetur et ipse Hieronymus: loca enim illa quæ Hieronymus reprehendit hujusmodi sunt, ut utrovis modo legas, æque pia sententia remaneat.

Pro certo item habemus cellularum historiam, mirabilem illum Seniorum consensum, et ea quæ inde consequuntur omnino supposititia esse, jureque ab Hieronymo reprobari. Itemque cum Hieronymo et eruditorum turba putamus interpretem Pentateuchi Græcum omnino diversum esse ab eo vel iis qui reliquos Scripturæ sacræ libros interpretati sunt.

CAPUT QUARTUM.

De LXX Interpretum versione, ut in Hexaplis erat.

I. De statu editionis τῶν O' antequam Origenes Hexapla adornaret. II. Origenes editionem τῶν O' emendatam cum asteriscis et obelis in Hexaplis posuit. III. De asteriscorum et obelorum usu in Hexaplis. IV. De temniscis et hypolemniscis. V. In hodiernis editionibus LXX Interpretum multa ex editione illa hexapliari desumpta deprehenduntur. VI. De mutationibus quæ ab Origenis tempore in editiones LXX Interpretum adjectæ sunt. VII. De iis etiam mutationibus quæ ex similitudine quarundam litterarum admixtæ sunt. VIII. De distinctione capitum et versiculorum antiquitus usurpata.

I. De statu editionis τῶν O' antequam Origenes Hexapla adornaret.

Certum quidem est editionem τῶν O' fidei morumque normam, in iis exemplaribus quæ in Ecclesia Dei admittabantur, nullam potuisse, in iis

saltem quæ ad fidem et mores pertinent, labem incurere. In cæteris vero parum cum aliis omnibus libris fortunam subiisse docet usus et experientia. Id jam Origenis tempore acciderat: exemplaria quippe Scripturæ, tum propter scribarum indiligen-

nam, inquit ille, tum propter quorundam audaciam, pravamque Scripturæ emendationem; tum etiam propter eos qui, dum corrigerent, quædam pro arbitrio addiderunt vel detraxerunt, multis in locis vitiata erant. Idipsum non semel testificatur etiam Hieronymus, qui adjicit, præter supra memoratas mutationum, additionum omissionumque causas, aliam a principio deprehendi: quia videlicet LXX Interpretes, sive ii qui prophetas primitus Græce transtulere, multa in Hebraico expressa, in sua interpretatione consulto prætermiserunt, quod existimarent Græcorum aliarumque ἀμυγτων nationum oculis non exponenda esse. His omnibus ut medicam manum admovent Origenes, ex aliis editionibus errata quæ in LXX Interpretum translatione occurrebant, emendavit, omissa adjecit, redundantia amputavit; ea tamen cautela atque scrupulo ut, relicta priori lectione, quæ addenda vel mutanda erant asteriscis notaret; quæ amputanda, obelis.

Nec ab re erit hic omnes Scripturæ libros percurrere, ut quid in singulis ab Origene præstitum fuerit uno intuitu possit studiosus lector carptim observare. In Genesi, ut ex iis quæ supersunt fragmentis existimare licet, non tot mutationes factæ sunt quot in aliis bene multis Scripturæ libris, neque tantam asteriscorum turbam adhibuit Origenes quantam in sequentibus. In Exodo longe plura addidit et mutavit: nam præterquam quod cap. xxviii, sex integros versus, in LXX non accurate positos, cum asteriscis adjecit; insuper a capite xxxvi ad finem usque libri omnia quæ in translatione τῶν Ὁ sus deque versa erant, additis obelis et asteriscis, suo ordini restituit, ut fusius in nota ad caput xxxvi ex antiquo Basiliensi codice desumpta, narratur. Libri Levitici, Numerorum ac Deuteronomii, pari pene erant atque Genesis conditione. In libros Josue et Judicum innumeræ pene ab Origene mutationes adjectæ sunt: ibi passim asterisci pro omissionis, et obeli pro adjectis observabantur. In libris Regum instaurandis Origenis nostri desudavit industria: in his enim multa loca emendatione opus habebant; maxime autem libro iii, ubi historiæ non paucæ suis sedibus ejectæ peregrinis in locis versabantur. In libris Paralipomenon quid ab Origene præstitum fuerit non ita facile est iudicare, quoniam in hac Scripturæ parte paucissima Hexaplorum supersunt fragmenta. In libro Job octingenti circiter versiculi variis in locis desiderabantur, quos ex aliorum interpretationibus, cum asteriscis adjecit Origenes. Tanti vero defectus causa, si augurari liceat, hinc petenda est, quod tam obscuri libri vertendi difficultate deterriti interpretes, multa prætermiserint. In Psalmis vero, qui omnium manibus terebantur, longe pauciora quam in libro Job addita et detracta sunt: non rari tamen ibi erant obeli et asterisci. In Proverbiis non tanta fuisse videtur asteriscorum et obelorum turba, nisi circa finem, ubi quædam præpostere posita occurrebant.

A In Ecclesiaste plurima cum asteriscis adjecta fuere, quorum pars non minima in editionibus τῶν Ὁ ho-diernis remansit, ut infra dicturi sumus. In Canticis, ut quidem arbitramur, non multa erant obelis et asteriscis notata. In Hesaia quid Origenes addiderit cum asteriscis, quid demendum significaverit cum nota obeli, quisque videre potest in editione Procopii in Hesaia, a Joanne Curterio adornata, ubi, etiamsi bene multa hujuscemodi compareant, pauca tamen existimabuntur, si comparentur cum iis quæ in Jeremia et Ezechiele occurrebant: in Jeremia quippe multa a LXX Interpretibus omnia, cum asteriscis ex Theodotione addita fuere: plurimaque insuper a capite xxv, usque ad finem, transposita et confusa, nativo ordini restituta sunt: B in Ezechiele innumera a Senioribus illis prætermis- ssa cum asteriscis addita fuere. Si quis vero formam trium prophetarum, Hesaia, Jeremia et Ezechielis secundum editionem τῶν Ὁ hexaplarum conspiciere voluerit, adeat vetustissimum codicem Prophetarum, ubi illa τῶν Ὁ editio hexaplaris representatur. In editione τῶν Ὁ Danielis prophetæ, quædam addidisse cum asteriscis, quædam obelo notasse Origenem, ait Hieronymus. Sed quia, ut arbitrantur eruditi, in editione illa lacunæ frequentiores aderant, pro ea substituit Theodotionem, qui solus, ut testificatur Hieronymus, in Ecclesiis postea legebatur. In duodecim prophetis minoribus pauca adnotavit Origenes.

C II. Origenes editionem τῶν Ὁ emendatam cum asteriscis et obelis in Hexaplis posuit.

Quod autem editionem LXX Interpretum illam, quæ in Hexaplis posita erat, asteriscis, ubi quid additum fuerat, et obelis ad superflua notanda distinxerit Origenes, clare docet Hieronymus, epistola ad Suniam et Fretelam: In quo, ait, illud breviter admoneo, ut sciatis aliam esse editionem, quam Origenes et Cæsariensis Eusebius, omnesque Græciæ tractatores κοινήν, id est communem atque vulgatam, et a plerisque nunc Λουκιανός dicitur; aliam LXX Interpretum, quæ et in Ἑξαπλοῖς codicibus reperitur, et a nobis in Latinum sermonem fideliter versa est, et Jerosolymæ atque in Orientis Ecclesiis decantatur. . . Κοινή autem ista, hoc est communis editio, ipsa est quæ et LXX. Sed hoc interest inter utramque, quod κοινή pro locis et temporibus, et pro voluntate scriptorum, vetus corrupta editio est; ea autem quæ habetur in Ἑξαπλοῖς, et quam nos vertimus, ipsa est quæ in eruditorum libris incorrupta et immaculata LXX Interpretum translatio reservatur. Quidquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est quin ita et ab Hebræorum auctoritate discordet. Igitur editio LXX Interpretum hexaplaris illa erat quæ ab Origene ad exemplar Hebraicum emendata fuerat, et pura atque immaculata, ab Hebræorum auctoritate non discordabat: illaque asteriscis et obelis distincta erat: quoniam in iis Scripturæ partibus, ab Hieronymo ad fidem editionis illius hexaplaris Latine conversis,

quæ hodieque supersunt, in Job videlicet atque in Psalmis, asterisci et obeli conspiciuntur, ut quisque videre potest in editione Joan. Martianæi nostri. Hæc accedit nota codicis Basiliensis sæculi x, in eorum marginibus Hexaplorum lectiones ac notæ prima manu descriptæ fuere. Sic autem habet Ecolii cap. xxxvi : Ἐνταῦθα σοι γενομένου πάρεστιν ἑρῆν πολλῶν τὴν διαφωρίαν τῆς τε προκειμένης, καὶ τῆς ἐν Ἐξαπλοῖς ἀναφερομένης εἰς τοὺς Ὅ· καὶ οὐ πῶς φημι ὡς τοῖς κατῆστερισμένοις ταύτης ἐκείνη διαφέρει· πολλαχοῦ γὰρ ταύτης τούτοις παραλλάσσει· ἀλλ' ὅτι· καὶ ἐν τούτοις μάλλον ἢ κατὰ τὸ ἄλλο τῆς Γραφῆς ἰσάφως ἐνταῦθα πλεονάζει, καὶ ἂ μὴ οἱ ἀστερίσκοι ἠελῶσι παριδεῖν τοὺς Ὅ· κἄν τούτοις οὐδὲν ἔλαττον τὸ τῆς παραλλαγῆς εἶδος οἰκειούται. Id est : Cum hæc adreueris, multam deprehendes dissonantiam iater hanc Scripturam et eam quæ in Hexaplis habetur in Septuaginta Interpretum versione : neque solum dico illam, quoad ea quæ asteriscis notantur ab hac differre, siquidem et in his illa sæpe ab hac dissonat ; imo vero his (asteriscis) multo magis abundat, quam alius Scripturæ textus ; sed etiam in iis quæ asterisci non notant a LXX Interpretibus omissa fuisset, non minor differentia deprehenditur. Hæc ad verbum retulimus contra quosdam nuperos, qui existimant notas illas obelorum et asteriscorum non in editione τῶν Ὅ hexaplarum positas fuisse ab Origene, sed in alia seorsim adornata. Verum his tam apertis testimoniis eorum qui Hexapla tractaverant, refragari non licet ; quibus ad maiorem fidem aliud adjicimus ex notis ad caput xiv libri terti Regum, ubi sic legitur : Μετὰ τοῦτο ἐν τῷ Ἐξαπλῷ κεῖται τὰ κατὰ τὴν νόσον καὶ τὴν τελευταίην Ἰσραὴλ τοῦ υἱοῦ Ἰεροβοάμ, μετὰ ἀστερίσκων. Id est : Postea in Hexaplis jacet ea, quæ spectant ad agritudinem et mor em Abiæ, filii Jeroboam, cum asteriscis. Quid clarius ? Hæc vero nota prodit ex antiquissimo codice Romano, qui vel exscriptus fuit cum Hexapla superessent ; vel ex alio codice ad fidem Hexaplorum exscripto, manavit. Plura proferre possemus : sed hæc erunt, ut spero, satis.

III. De asteriscorum et obelorum usu in Hexaplis.

Asteriscos et obelos in editione LXX Interpretum hexaplarum usurpavit Origenes, ut quid ibi addendum vel demendum esset indicaret : quod tanta religione præstitit, ut quod adjectum erat præfixo asterisco, sic ✕, et postpositis duobus punctis crassioribus hæc forma : statim emineret : quod vero expungendum putabatur, præmisso obelo hæc forma + et postpositis duobus in fine punctis : in serie tamen, his notis distinctum, remaneret. Hoc autem artificio vetus illa κοινή seu vulgata LXX Interpretum editio, intacta simul et emendata conspiciebatur : exceptis tamen iis locis ubi ordo Scripturæ perturbatus erat, ita ut multa præpostere ponerentur : ibidem Origenes germanam et ad exemplar Hebraicum accommodatam seriem restituerat. Quæ post asteriscum ponebantur, ex editione Theodotionis et plurimum excerpta erant ; non infrequenter ex

Aquila ; interdum, sed rarius, ex Symmacho ; nonnunquam ex duobus vel ex tribus simul. Exempli causa : Job xxxii, 12, ✕ Θ. καὶ μέχρι ὑμῶν συνήσω· καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν τῷ Ἰωὴ ἐλέγχων, ἀντα✕ ποκρινόμενος ῥήματα αὐτοῦ ἐξ ὑμῶν· ἵνα μὴ εἴπῃτε· Ἐύρωμεν σοφίαν τοῦ Θεοῦ προσθέμενοι : ubi animadvertas, cum aliquid vel ex Theodotione vel ex aliis adjiceretur, si id initio, sive in medio, sive in fine lineæ jaceret, præmisso semper asterisco additum fuisse, appositis post additamentum duobus punctis. Si vero additamentum illud ad plures lineas extraheretur, initio cujuslibet lineæ asteriscus appingebatur donec totum desineret, ibique duo puncta crassiora de more ponebantur : quæ tamen plerumque negliguntur in manuscriptis, præsertim quando additamenta hujusmodi longiuscula sunt : qua in re codicum morem religiose secuti sumus. In iis quæ ex Theodotione excerpta erant, frequenter ab eis librariis qui Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum describebant, sic ✕ Ὅ· Θ. vel ✕ Θ· Ὅ· ponebatur : id vero significabat in τούτοις Ὅ reperiri ex Theodotione desumptum. Sic Job xxxiv, 25, ✕ Θ· Ὅ· γνωρίζων αὐτῶν τὰ ἔργα, etc. Similiter ex Aquila sumebatur lectio : sic Jerem. xxii, 24, ✕ Α· ὄτι : Aliquando ex Symmacho, Job xxvii, 18, ✕ Σ· ἂ συνετήρησε : Ex Aquila et Symmacho : Jer. iii, 7, ✕ Α· Σ· ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς : Ex Aquila et Theodotione frequentissime : J r. xi, 15, ✕ Α· Θ· τῆ ἀισχύνη : Ex Symmacho et Theodotione rarius : Jer. xi, 22, ✕ Σ· Θ· κύριος τῶν δυνάμεων. Ex Aquila, Symmacho, et Theodotione sæpissime : Jer. xi, 15, ✕ Α· Σ· Θ· θυσιαστήρια. Frequenter etiam ubi lectio ex Aquila, Symmacho et Theodotione prodibat, post asteriscum ol Γ, id est tres interpretes, ponebatur : sic Hesai. xxxviii, 3, ✕ οἱ Γ· Ω δὴ κύριε :

In vetustissimis codicibus Cosimiano, Claromontano, sive RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni et aliis, post asteriscos nomina interpretum a primis litteris describuntur ut supra, ita ut frequentissime asteriscus nomen præcedat, rarius autem nomen asteriscum. Utrum vero ipse Origenes nomina cum asteriscis in textu suæ editionis posuerit ; an id subsequenti ævo ab iis qui Hexaplorum lectiones collegerunt, et in Bibliis posuerunt, factum fuerit, non ita facile est divinare. Certe codex ille RR. PP. Jesuitarum in Jeremia et Ezechiele sæpe asteriscos in ipso textu ponit, subjuncto plerumque a prima solum littera nomine interpretis, ex quo lectio illa adjectitia desumpta fuit, sic ✕ Α, vel ✕ Θ, vel ✕ οἱ Γ. Fortasse vero quia ut plurimum Theodotionis lectiones cum asteriscis afferebat Origenes, Theodotionis nomen non solebat exprimere ; Aquilæ vero quia rarius, et Symmachi quia rarissime, interpretationes cum asteriscis inserebat, nomina a prima littera depingebat, ut indicaret non ex Theodotione pro solito verba decerpi. Sed hoc ex conjectura tantum dicitur.

Ita autem quæ cum asteriscis textui τῶν Ὅ in-

serebantur, aliquando ad sensus integritatem et accuratorem explicationem opportuna erant; sed ut plurimum inutilia, et nimia scrupulositate consarcinata, ita ut plus officerent quam juarent. Hebraismi quippe omnes quos, utpote a Græca lingua et dictione prorsus abhorrentes, consulto prætermiserant LXX Interpretes, ubique exprimebantur: quæ quantam κακοφωνίαν editioni hexaplatari inferrent, hoc exemplo declaratur. Jerem. XLIII, 6, ✕ σύν : τὰς γυναῖκας, καὶ ✕ σύν : τὰ νήπια, καὶ ✕ σύν : τὰς ψυχὰς, ubi Hebraicum habet שׁוֹבְבוֹתֵי־נַפְשׁוֹתָי..... שׁוֹבְבוֹתֵי־נַפְשׁוֹתָי: ibi illud σύν ad exprimendam particulam נַפְשׁוֹתָי, notam accusativi casus apud Hebræos, ex Aquilæ editione cum asterisco inseritur: quasi vero si articulus נַפְשׁוֹתָי omnino exprimendus erat, non sat apte redderetur per articulos Græcos τὰς et τὰ. Huiusmodi supervacaneam diligentiam, aut ut melius dicatur κακοζηλίαν, sexcenties observabis. Sic et Levit. II, 2, καὶ δραξάμενος πληρῆν τὴν δράξα ✕ αὐτοῦ : ἀπὸ τῆς σεμιδάλευς ✕ αὐτῆς : σύν τῷ ἐλαίῳ ✕ αὐτῆς : ubi pronominum illam repetitionem, quam Hebraicæ linguæ propriam, ut inelegantem inutilemque respuerant LXX Interpretes, cum asteriscis restituit Origenes. Innumera his similia in decursu operis hujus animadvertet eruditus lector.

Alia quoque multa in versione sua prætermisere LXX, quæ, licet enuntiari possent, nihil ad sensum apte exprimendum juvabant. Sic Jer. I, 18, hæc Hebraica verba קִרְוַת הַנְּחִיָּוִת LXX verterant, ἰδοὺ τέθεικά σε, ecce posui te, nihilque ad sensum desiderabatur; Origenes vero, prætermisam נְחִיָּוִת vocem existimans, cum asterisco ex Symmacho defectum supplevit ✕ Σ. ἐγὼ δὲ : ut sic exprimerentur omnia hoc modo : *Ego autem ecce posui te.*

Obelos similiter sæpe posuit pro notandis iis quæ cum in Hebraico non exstarent, in editionem τῶν Ὁ invecata fuerant; verum sæpissime ea ut amputanda obelis notavit, quæ a LXX Interpretibus vel claritatis vel elegantiae causa posita fuerant, quæque licet in Hebraico ad verbum non exprimerentur, sensui tamen illustrando commoda erant. Quæ porro notantur obelo, aliquando dicuntur, ἀμφιβόλως, id est *dubie*, jacere. Sic codex Vaticanus, in illud psalmi X, 4, *Oculi ejus in pauperem respiciunt*, ubi illud, *in pauperem*, non est in Hebræo, hæc habet, *Τὸ εἰς τὸν πένητα ἐν τῇ σελίδι τῶν Ὁ ἔκειτο μόνον ἀμφιβόλως*: id est, *Illud, in pauperem, in sola LXX Interpretum columna dubie jacebat*. Dubie scilicet, quia licet in Hebræo Origenis tempore non jaceret, ibi exstare potuerat LXX Interpretum ævo.

Non modo autem ea quæ ex editione τῶν Ὁ exciderant, cum asteriscis supplevit Origenes; sed etiam si quando editio τῶν Ὁ non videretur Hebraicam veritatem accurate exprimere, obelo notata priori lectione, alteram asterisco signatam ex aliis interpretibus adiciebat. Sic ad illud ps. XXVIII, 4, *הב ליהוה בני אליים*, priori lectione obelo, sive melius lemnisco jugu-

lata, alteram adjecerat sic + ἐνεγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺ Θεοῦ ✕ ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς χριῶν: id est: + *Afferre Domino, filii Dei ✕ afferre Domino filios arietum*: quæ ambæ in LXX et in versione Latina remanserunt. Sic et Hesai. XV, 3, *הִתְחַבְּרְוּ א., Σ., Θ., καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς. Ὁ, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς...* Sed utraque lectio ab hexaplatari editione desumpta in hodiernis Bibliis remansit, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς: itaque prima versio asterisco, secunda obelo vel potius lemnisco, notata fuerat, sed notæ omnes a vulgatis exemplaribus exciderunt. Rem similem vide Ezech. XXII, 5, et XXIII, 19, multisque aliis in locis quæ longum esset recensere. Verum in his exemplis non obelos, sed lemniscos adhibitos B fuisse puto, ut articulo sequenti probatur.

IV. De lemniscis et hypolemniscis.

Lemniscus Græce λημνίσκος seu λιμνίσκος dicitur, sed postrema lectio Græca mendose ex vulgari illa mutatione τοῦ η in ι inducta pulatur. Ab Epiphiano autem hujus vocis λιμνίσκος etymon inde petitur, διὰ τὸ λιμνάζειν κλυζόμενον τὸν μότον ἐν τοῖς τόποις ὑγροῖς, id est, quod vitta illa, quæ medici vulneribus curandis apponunt, in locis humidis humorum copia redundet. Sed hæc vocis origo jure respuitur a viris doctis. Nam λιμνίσκος vitiatum est, et λημνίσκος scribitur. De cujus nominis etymo quid sentiat vir eruditissimus Bernardus Moneta paucis, ut ab eo accepi, expromam: « Athenæus, pag. 200 editionis Lugdunensis, in prolixo Callixeni Rhodii loco, vocem λιμνήσκους habet, quæ in margine sic emendatur, λινίσκος, atque ita legit Eustathius in versum 570 decimi octavi libri *Iliados*, ubi hunc ipsum ab Athenæo allatum locum refert. Isaacus vero Casaubonus in notis, aut λημνίσκοις, aut λινίσκοις legendum esse dicit, sed neutram alteri lectionem præferre audet. Certum autem est, vocem λημνίσκος, quæ primitus *angustam fasciam* significabat, ex voce λῆνος, *lana*, derivatam esse, quia ab ipsa origine fasciæ hujusmodi laneæ erant. Hinc vero Syracusani singulari formatione, loco τοῦ λημνίσκος, inserto μ, λημνίσκος fecerunt: quæ causa fuit ut hæc vox pro Syracusana haberetur. Hesychius, λημνίσκος τὰς στενάς Συρακούσσιαι ταινίας, subintellige λέγουσι. Hinc ad alia significanda usurpata vox fuit, nempe pro fasciis quibus coronæ circumplicabantur; pro lineamento convoluto vulneribus inserendo; demumque pro nota librorum, de qua Isidorus: *Limniscus, id est virgula inter geminos punctos jacens, apponitur in iis locis quæ sacræ Scripturæ interpretes eodem sensu, sed diversis sermonibus transtulerunt*. Hæc triplici significatione vox λημνίσκος usurpata fuit, nempe ad res significandas angustis fasciis similes, quas Syracusani λημνίσκος vocabant. »

Inde vocatus lemniscus, sive linea vittæ more depicta cum duobus punctis, altero superne, altero inferne positus sic + Ideo autem lemniscos ab Origene usurpatos fuisse ait Epiphianus, ut cum in

editione τῶν **O** reperitur aliqua vox non cohærens A seorsim et aliis inconsultis interpretabantur, tam neque aliis connexa, hoc signo notata, noveris ab uno vel duobus interpretum paribus ita verum fuisse: ab uno scilicet, cum uno solum puncto linea signatur ←, tuncque vocatur hypolemniscus; a duobus vero quando punctum utrinque ponitur sic +, et tunc lemniscus dicitur. Quod ut intelligas, historiam cellularum triginta sex repetas oportet: ubi, Epiphonio narrante, libro *De ponderibus*, LXXII interpretes bini, sive per paria distributi, Scripturis interpretandis vacarunt. Huc itaque sibi vult Epiphonius, illas lectionum discrepantias, quæ in Origeniana editione lemnisco vel hypolemnisco signabantur, esse varias translationes, quæ ab uno altero interpretum pari editæ essent. Hujusce rei duo exempla affert; scilicet ex psalmo LXX, 15, καὶ σῶμα μου ἀναγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην σου, ubi adhibebatur, ἀναγγελεῖ τὰς δικαιοσύνας σου et psalm. LXXI, 14, καὶ ἐντιμον τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον αὐτοῦ, ubi, ait Epiphonius, prius legebatur, καὶ ἐντιμον τὸ ὄνομά μου ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Et eodem libro, multis interpositis, ait lemniscis insigniri eas voces quæ in aliquot LXXII interpretum voce tantum non sensu variant, ut si quis, verbi gratia, pro ἐλάτηεν, dicat, ἐφθέγγατο, et pro ἤλθεν, ἐλήλυθε. Epiphonio similia narrat Hesy chius in psalm. XLII, 6, ubi in hæc Hebraïca verba עָלַי בְּרַחֵם כִּי חַרְדֵּי הַיַּרְשָׁקַי, hæc interpretatio occurrit in LXX, ἄσω τῷ Κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου. Hæc porro verba, ἄσω τῷ Κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντί με, Cantabo Domino qui benefecit mihi, totum versiculum Hebraicum expriment, cætera redundant; quare Vaticanus codex hic notat: Τὸ καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου, οὐκ ἔκειτο παρ' οὐδενὸς ἐν τῷ τετραεπίδω, οὔτε ἐν τῷ Εὐαγγελίου τοῦ Παμφίλου, οὔτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. id est: Illud, Psallam nomini Domini altissimi, apud neminem in quadruplici columna jacebat; neque in Eusebio Pamphili, neque in Hebraico. Ibi vero notat Hesy chius: Τοῦτον τὸν στίχον δύο ζυγάς τῶν ὀβελίων εἶπον· διότι παράκειται σημεῖον τὸ διὰ τῶν μελανῶν, ὃ λέγεται λημνίσκος, διὰ μὲν τῆς κερφαίας τῆς μέσης σημαίνει τὸν στίχον, διὰ δὲ τῶν δύο στυγμῶν, τῆς ἐπάνωθεν, καὶ τῆς ὑποκάτω, τὰς δύο ζυγάς τῶν ἐρμηνευτῶν ἠνέξατο. Id est: Hunc versiculum duo paria LXXII interpretum expresserunt, quare appositum est signum atramento delineatum, quod dicitur lemniscus. Per mediam quidem lineam significat versiculum: per duo autem puncta, alterum supra et alterum infra, duo interpretum paria subindicavit. Ex Epiphonio itaque et ex Hesy chio discimus, lemniscum usurpatum fuisse, quando ejusdem vocis aut loci duæ translationes apponebantur, ut et illa nota distinguerentur: quod autem de triplata sex interpretum paribus et de totidem cellulis adjicitur, ab Hieronymo et a viris doctis pene omnibus exploditur veluti commentum.

Ad hæc, videtur Epiphonius secum pugnare: nam si triginta sex illa paria interpretum, qui

seorsim et aliis inconsultis interpretabantur, tam mirabili consensu interpretati sunt, ut ne minimum quidem interesset discriminis, ad quid illæ notæ ad indicanda discrimina? Si vero, ut ait Epiphonius, lemniscus, qui duobus punctis notatur, significabat duo interpretum paria secum convenire ab aliisque discrepare; hypolemniscus vero, qui uno solum puncto notatur, unum par interpretum ab aliis omnibus differre: quando ex triginta sex paribus, tria vel quatuor vel decem, vel duodecim vel plura differere poterant, sine dubio poterant et tria et quinque et plura discrepare.

Quare hoc, utpote fabuloso, lemniscorum usu rejecto, alius verior sinceriorque exquirendus est. B Joannes Curterius Præfatione in Procopii *Commentarium in Hesaiam*, putat lemniscos significare interpretes aliquos verbis convenire, discrepare sensu; hypolemniscos autem, et verbis et sensu discrepare. Sed id gratis et sine auctoritate ulla dicitur, nec intelligi potest quo pacto Origenes lemniscos et hypolemniscos ad talem usum destinaverit. Masius vero putat tunc appositos fuisse lemniscos et hypolemniscos, cum varias lectiones plures paucioresve codices assererent. An vero credibile est Origenem hisce notis ad exemplaria τῶν **O** varia remisisse, aut exemplarium lectiones varias in ipso textu cum hisce notis apposuisse, nec ipse Origenes, nec alius quispiam hoc unquam dixit. Existimo igitur, quemadmodum asteriscus ad omnia quæ inserebantur, adnotanda, et obelus ad ea quæ redundabant, jugulanda, ut ait Hieronymus, appositum sunt; ita lemniscum adhibitum fuisse, ubi LXX interpretes lectionem quidem Hebraicam exprimebant; sed non ita accurate atque distincte: quæ causa erat ut illa in textu relicta, altera quæ melior videbatur, ex aliis interpretibus petita, huic subjungeretur. Neque enim putandum est, Origenem, virum admodum accuratum, qui tam diligenter vel levissima quæ addebantur asterisco, et quæ demenda erant obelo notabat, nullam apposuisse notam iis in locis, sane frequentibus, ubi relicta prior lectione novam tamen addebat ex aliquo interpretum desumptam. Exempla vero quæ Epiphonius affert, admodum perplexa sunt, ita ut vix inde quidpiam expiscari valeas. Quare, iis prætermisissis, aliud afferam unde possis lemniscorum usum, secundum meam quidem sententiam, percipere. Psalm. xxviii, 4, in Hebræo legitur הָבָה לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים, ubi LXX verterant, Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ. Reliqui vero interpretes, Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοῦς χριστῶν. Ibi Origenes lectionem τῶν **O** reliquit, præmissa lemnisci nota, et aliorum interpretationem adjecit asterisco notatam, hoc pacto ✕ Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ. + Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοῦς χριστῶν: ita ut lemniscus doceret eam esse LXX et Theodotionis lectionem: id enim duo puncta denotabant. Hunc fuisse lemniscorum usum surdet supra allatus Hesy chii locus, ubi sane quæ lemnisco notabatur

ciausula, καὶ ψαλῶ τῷ ὄνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου, non verbotenus solum differebat a præcedenti, ἔσω τῷ Κυρίῳ τῷ εὐεργετήσαντι με, sed re et sensu; atque hæc quidem ex Hebraico et ex cæteris interpretibus excerpta fuerat, altera vero ex LXX remanserat. Hæc solum conjectando dici possunt: cum enim nullo alio quam Epiphanio duce uti fas sit, omnia certe salebris plena sunt. Hypolemniscus vero, cuius hæc figura erat † significabat, secundum Epiphanium, ex uno tantum interpretum pari lectionem appositam emanare, esseque adjunctæ lectioni συναμφοτερον καὶ συνάδελφον, id est, omnino synonymam; sic Epiphanius. Sed quod de triginta sex interpretum paribus et de totidem cellulis narratur, jam ablegatum est; quare potius crederem hypolemniscum tunc appositum fuisse, cum lectio illa notata LXX Interpretum solum erat, quod uno subtus lineam posito puncto indicabatur; lemniscum vero cum duobus punctis, quando non LXX Interpretum tantum, sed etiam Theodotionis erat. Cæterum ex similitudine quæ intercedebat obelos inter et lemniscos atque hypolemniscos, non solum quantum ad formam, sed etiam quantum ad usum, factum est ut lemnisci pro obelis sint habiti. Nam uno excepto Hesychii loco supra laudato, nullam me lemniscorum mentionem a tempore Epiphanii et Hieronymi usquam reperire memini; in Bibliis scilicet manuscriptis, in Catenis et in Commentariis.

V. In hodiernis editionibus et ms LXX Interpretum, multa ex editione illa Hexaplari desumpta deprehenduntur.

Narrat Hieronymus tempore suo Ecclesias varias variis LXX Interpretum editionibus usas esse. Alexandria, inquit, et Ægyptus, in LXX suis Hesychium laudat auctorem; Constantinopolis usque Antiochiam Luciani martyris exemplaria probat; mediæ inter has provinciæ Palæstinos codices legunt, quos ab Origene elaboratos Eusebius et Pamphilus vulgaverunt: totusque orbis hac inter se contraria varietate compugnat. Et in epistola ad Augustinum, quæ est in postrema editione 74, ἐπιφωνητικῶς loquens ait: *Vis amator esse verus LXX Interpretum, non legas ea quæ sub asteriscis sunt: imo rade de voluminibus, ut veterum te fautorem probes. Quod si feceris, omnium Ecclesiarum bibliothecas damnare cogeris. Vix enim unus aut alter invenitur liber qui ista non habeat.* Hinc ediscimus jam ævo Hieronymi exemplaria LXX Interpretum innumera et asteriscis et obelis onusta fuisse: quæ Origenianæ notæ in plurimis exemplaribus manuscriptis Græcis hinc et inde sparse hodieque observantur; imo etiam in nonnullis Latinis, maxime in libris Job et Psalmorum. Ex editione illa hexaplari multa in hodiernas editiones transmissa deprehenduntur. Nec loquor tantum de Alexandrino codice, qui editionem illam hexaplarem pene sequitur, ut videre est præsertim in libro Judicum; nec de editione Complutensi, ubi aliorum interpretum lectiones, maximeque Symmachi, pas-

A sim intermistæ occurrunt: sed etiam in editione Romana non paucae deprehenduntur lectiones, quæ ab hexaplari illa editione manarunt, ut verbi gratia Job ix, 3, in hæc verba וַיַּעַן Symmachus et Theodotio, οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ, quæ lectio in editione hexaplari posita fuerat, quia prisca τῶν Ὁ interpretatio, ἵνα μὴ ἀντελεῖη, non satis conveniebat: utraque tamen versio in textu relicta est, ita ut quæ præibat Symmachi et Theodotionis, asterisco notaretur, altera vero lemnisco, ut quidem existimo: deinde neglectis astericis, ambæ lectiones remanserunt sic, οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀντελεῖη. Et psalm. xvii, 36, hæc verba וַיַּעַן לַחַיִּים לַחַיִּים LXX verterant, καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέ με, Theodotio autem, καὶ ἡ παιδεία σου αὐτῆ με διδάξει: utraque autem lectio in hexaplari illa editione posita, in hodiernis Bibliis conjunctim legitur. Similia multa frequenter occurrunt.

In Ecclesiaste vero σύν præpositio, qua exprimeret solebat Aquila particulam Hebraicam הַא, notam accusativi casus, quamque Origenes in hexaplari illa editione præmisit asterisco, sicubi occurreret, posuerat, non infrequenter reperitur in editione Romana. Sic cap. ii, v. 17, καὶ ἐμύσησα σύν τὴν ζωὴν, et cap. iii, v. 17, σύν τὸν δίκαιον καὶ σύν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ ὁ Θεός, et similia quædam. Capite autem vii, vers. 23, clausulam ex Aquila in editionem τῶν Ὁ invectam deprehendimus, ut videas in nota ibidem. Ex his porro mutationibus evenit ut editio LXX Interpretum pura et qualis erat ante Origenem, frustra quæretur hodie. Hinc item accidit ut librarii dum exemplaria IXX Interpretum exscriberent, alias lectiones præfixo Ὁ nota, videlicet LXX Interpretum, in margine notarent; ita ut minus periti rerum hujusmodi mirentur ubi LXX Interpretum textus exscriptus est, in margine notari LXX Interpretes alio modo legere.

VI. De mutationibus quæ ab Origenis tempore in editiones LXX Interpretum adjectæ sunt.

Sæpissime etiam, præsertim libro Judicum, in codicibus Coisliniano, unciali caractere descripto, et Basiliensi, variæ lectiones in margine scribuntur cum nota Ὁ Ὁ, quia scilicet ex Theodotione in editionem τῶν Ὁ cum asteriscis ab Origene invectæ fuerant. Imo etiam libro Judicum vi, 8, tres LXX Interpretum lectiones pro uno eodemque loco observantur. Præter eam enim, de qua egimus, varietatis causam, aliæ multæ haud dubie exstiterunt. Nec potuit aliter evenire in libro toties descripto; cuius tot varia in diversis regionibus exemplaria ferebantur: nam ex alia editione in aliam lectiones persæpe translatae sunt. Non raro etiam contingit ut loca ex editione τῶν Ὁ afferantur vel a scriptoribus vel a scholiastis, qui jam in ea non comparent, quia nempe illa supplementa quæ cum asteriscis addita fuerunt, in aliquot exemplaria invecta sunt, in aliis non item.

VII. De iis *etiam mutationibus, quæ ex similitudine A quarumdam litterarum admixtæ sunt.*

Inter præcipuas autem varietatum, quæ in exemplaribus τῶν O observantur, causas, locum habet illa litterarum Græcarum inter se similibus frequens commutatio. Nam cum Origenis tempore et aliquot postea sæculis, omnes Bibliici libri unciali caractere sine accentibus et spiritibus scriberentur, ac litteræ plurimæ inter se ita similes essent, ut vix distingui possent, hinc contigit ut sæpe una pro alia substitueretur : unde magna diversitatum silva exorta est. Hæc vero maxime litteræ inter se commutari solebant A, Δ, Α, α, δ, λ, et E, Θ, Ο, ε, θ, σ, et aliquando M et N, quarum omnium mutationum ex multis pauca hic exempla proferimus.

A in Δ. Hujus mutationis perspicuum habet exemplum Hieronymus *Commentario in Jerem.* cap. xxix, §. 17, ubi vocem םרצו Theodotio συναρσειμ expresserat, deinde vero librariorum errore in συναρσειμ, mutato A in Δ versum fuerat ; qua de re Hieronymus : *Quas Theodotio interpretatus est, Sudrianas..... quæ Hebraice appellantur SARIIM, sed scriptoribus titio pro media syllaba, sive littera alpha Græcum delta inolevit.* Judicum cap. iii, 31, ubi Hebraicum habet נצח, LXX Δινάχ, mendose, pro Δινάθ, mutato A in Δ ; alius Δινάθ, mutato A in A ; alius Ἀνάθ, melius. Et Judicum i, 31, ubi legitur בלחא, LXX hodie habent Δαλάφ pro Ἀαλάθ, ut alii legunt.

A in A. Hujus commutationis exemplum vidimus supra : præterea vero psalm. xxx, 16, ad vocem Hebraicam נצח, LXX habent οἱ κληροί μου, *sortes mee*, mutato A in A : nam illa vox significat *tempora mea*, ut reliqui interpretes et Hieronymus verterunt, et psal. lxxx, 3, ad hæc verba נצח נצח, Symmacius vertit λύραν ἡδίσταν, *lyram dulcem*, ubi aliquot exemplaria, mutato A in A, αὔραν, *auram* habent.

E in C Psalm. xxxviii, 3, in versione Aquilæ, codex unus habet σωπης σιγης ἀπὸ ἀγαθοῦ, pro σωπῆ σιγῆσα ἀπὸ ἀγαθοῦ, ubi Hebraica sic habent : כסב ותישקה דמיה. Psal. lxxvi, 7, Eusebii lectionem Symmachi sic effert : ἀνὴρ συνὼν τὸ πνεῦμά μου, pro ἀντηρέωνων τὸ πνεῦμά μου, *perscrutabar spiritum meum*, ubi Hebraica sic habent : וחקר ששקני.

E in Θ. Aquila, Symm., Theodotio et Septima, in mss habent Βηθσαβέθ, pro Βηθσαβέε, ubi in Hebraico legitur שבשבת, psal. l, 1.

M pro N. LXX Interpretes quater habent ὤμων pro ὄνων, *humeros pro asinis*, Josue ix, 4, et xv, 18, ubi in Hebraico legitur חמור.

Præter illas autem mutationum causas, aliæ non paucæ acciderunt propter similitudinem verborum vel soni. Sic Job. xxxix, 21, in Hebraico legitur פאנתי קל, *in occursum armaturæ*, Vulgata, in occursum armatis ; A., Th., εἰς συνάντησιν ὄπλου, *in occursum telii* ; Sym., εἰς ἀπάντησιν καταφράκτων, *in occursum Cataphractorum* ; ubi LXX habent συναντῶν βασιλεῖ, *occurring regi*, mendose, pro βέλει, *lelo*, ex similitudine soni et terminationis. Et sano

A βελεῖ posuerat Origenes in Tetraplis, ut ibidem adnotamus ; quia videlicet lectio illa vitiatâ βασιλεῖ, nondum in exemplaria quibus usus est Origenes, manaverat. Psal. cxxxix, v. 15, vocem פתח verterant LXX Interpretes θήραν, *venationem*, atque ita legit Athanasius, Hieronymus quoque *venationem* ; Aquila, ἐπισιτισμόν, *cibum* ; Theodotio, θήραν, ut et LXX ; quæ lectio secundum hæc ex similitudine soni mutata est in χήραν, *viduum*, et hactenus sic legitur in vulgatis exemplaribus. Item Hesai xiv, 21, ubi in Hebræo legitur םרצו, LXX, πόλεων, ut liquet : posteaque πόλεων in πολέμων mutatum est. Alia longe plura his addere possemus, verum hæc erunt ad præsens institutum satis.

B VIII. De distinctione capitum et versicolorum antiquius usurpata.

Distinctio capitum olim nec hodiernæ similis, nec una fuit. Capita longe minora hodiernis erant ; cuius rei exemplum habes infra Numerorum iv, 25, in nota, ex omnibus catenis mss. desumpta, quæ sic habet : Τὸ Σαμαρειτικὸν, ἐπισπαστρον καὶ δέσματῳ ἀκλινθίνα ἄτινα καλεῖ τὸ ξ κεφάλαιον Ἐξόδου διφθέρας. *Samariticum habet, tentorium et pelles hyacinthinæ : quæ capite lx Exodi vocantur diphtheræ.* In Exodo quadraginta solum capita habentur, locusque hic citatus exstat in capite xxxix hodierno. In codice illo Coislino vetustissimo, unciali caractere descripto, ubi Octateuchus et libri Regum continentur, duæ singulis in libris in capita divisiones in margine notantur, quarum unaquæque longe plura capita habet quam hodierna. Discrimina paucis accipe.

In Genesi prima divisio in codice Coislino 106 capita exhibet ; secunda in eodem codice 99, hodierna 50.

In Exodo prima divisio in Coislino 84 capita habet ; secunda in eodem codice 110, hodierna 40.

In Levitico prima in Coislino 54 capita habet ; secunda in eod. codice 61, hodierna 27.

In Numeris prima in Coislino 50 capita ; secunda in Coislino 51, hodierna 36.

In Deuteronomio prima in Coislino 68 capita ; secunda in Coislino 91, hodierna 34.

In libro Josue una capitum divisio observatur in Coislino, et quia liber hic magna sui parte mutilus est, ibi ad caput decimum quartum duntaxat pervenitur, quod cum nono capite hodierno concurrat.

In libro Judicum nulla capitum distinctio occurrit in Coislino. Sed quoties Israelitæ ob prævaricationem in servitutem rediguntur, in margine ponitur : δουλεῖα α', δουλεῖα β', etc. Similiter ad singulos iudices qui constituuntur, adnotatur Κριτῆς α', κριτῆς β'.

Libro primo Regum prima divisio in Coislino est 53 capitum ; secunda 73, hodierna 31.

Libro secundo Regum prima in Coislino est 50 capitum ; secunda 33, hodierna 24.

In libro tertio Regum divisio in capita, perplexa

admodum, liber magna sui parte mutilus est, ita A scripti erant, ita ut ad singulos a linea inciperetur: ut etiam totus liber quartus desideretur.

Primam in codice Coislino divisionem, eam dicimus quæ cum argumentis est, secundam, eam quæ sine argumentis. Verum hæc fusius in *Bibliotheca Coislina* propediem edenda.

Versiculi similiter longe breviores olim erant hodiernis, ut plurimis locis ac exemplis probavimus in *Palæographia Græca*, et infra in notis ad librum Job passim. Sed quia in ea re viri etiam docti lapsi sunt, rati versiculos olim hodiernis æquales fuisse, unicum hic afferam exemplum ex libro Job, cap. xxi, v. 28, ubi tredecim versiculi, secundum antiquum morem computati, sex hodiernos versus efficiunt. Tredecim autem versiculi, στιχοι, sic in quibusdam mss. omnium vetustissimis στιχηρῶς

scripti erant, ita ut ad singulos a linea inciperetur:

Ἵτι ἐρεῖτε· Ποῦ ἐστιν οἶκος ἀρχοντος,
Καὶ ποῦ ἐστιν ἡ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν;

Ἐρωτήσατε παραπορευομένους ὁδῶν,
Καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ ἀπαλλοτριώσατε·
Ἵτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας κορυφίζεται ὁ πονηρὸς,
Εἰς ἡμέραν ὀργῆς αὐτοῦ ἀπαχθήσονται.
Τίς ἀναγγελεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,

Καὶ ἂ αὐτὸς ἐποίησε;
Τίς ἀνταποδώσει αὐτῷ; καὶ αὐτὸς εἰς τάφος ἀπεβέβη.

Καὶ αὐτὸς ἐπὶ σωρῶν ἠγρύπνησεν.
Ἐγλυκάνθησαν αὐτῷ γάλικες χειμάρρους,
Καὶ ὀπίσω αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος ἀπελεύσεται,
Καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀναριθμητοί.

Monco autem in sine Catenæ in Job in Anglia editæ, haberi totum librum Job στιχηρῶς scriptum ad fidem veteris cujusdam codicis.

CAPUT QUINTUM.

De Aquilæ editionibus.

I. Aquilæ historia. II. Aquila duas interpretationes edidit. III. Utra ex duabus in Hexaplis posita fuerit. IV. An de industria Aquila quædam Scripturæ loca in alium sensum detorsit. V. Expenduntur loca ubi Aquila, quasi ob Christianismi odium male interpretatus, reprehenditur. VI. Queritur utrum Aquila idem sit qui Onkelus, et utrum Thargum Onkeli aliquid affinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.

I. Aquilæ historia.

Aquilam ait Epiphanius fuisse πενθερίδην, hoc est affinem, vel, ut alii vertunt, socerum, aut soceri socrusve filium imperatoris Adriani: *Chronico* vero *Paschale* πενθερὸν sive socerum dicit. Id autem, ut plane fabulosum, a viris doctis merito respuitur. Paulo melioris notæ videntur alia quædam, quæ de Aquila tradit Epiphanius: at si qua sincera sint, ex ipsis Origenis scriptis desumpta putantur; nam, ut jam diximus, Origenes initio singularum versionum de Historia cujusque interpretationis quædam in Hexaplis posuerat. Verum inter illa Epiphanii dicta, non desunt quæ doctis viris suspecta videantur, ut pluribus dicitur infra.

Aquila igitur, ait ille, cum Jerosolymis ageret, restaurandæ urbi ad imperatore Adriano præpositus, atque apostolorum discipulos, nuper Jerosolymam Pella reversos, fide florentes mirabiliaque patrans cerneret, compunctus corde Christianismum amplexus est: elapsoque tempore Christi sigillum petiit et impetravit: neque tamen mores pristinos mutavit. Enimvero cum in vana astronomiæ arte, quam *Apotelesmaticen* vocabant, institutus esset, solitamque ei operam daret; increpantibus magistris, ac rem ut Christiano viro indignam vetantibus: ille contra pervicaciter repugnans, de fato disserendi genesimque suam observandi nullum finem faciebat. Quamobrem ab iis, utpote salutem nunquam consecuturus, Ecclesia pellitur. Ille quasi ignominia affectus, vana ductus verecundia, Christianismum ejurat, ad Judæosque declinans circumciditur. Tum vehementi studio percitus, Hebraicæ linguæ addiscendæ totum se dedit; cujus perfectam adeptus notitiam, interpretationem ex affectu suo concinnavit; ita ut quædam Scripturæ dicta

B præter LXX Interpretum mentem ad alium sensum detorqueret, ac testimonia de Christo in divinis Scripturis expressa, alio deflecteret, ignominiaque suæ absurdum apologiam pararet. Hæc ex Epiphanio. Utrum autem Aquila loca Scripturæ quæ Christum prænuntiabant, de industria alio divertit, mox disquiremus.

Quod ait Epiphanius, Aquilam Adriani tempore Scripturam sacram interpretatum esse, ex ipsis Origenis scriptis mutuatus creditur. Certum enim videtur Origenem in Hexaplis suis singularum editionum brevem historiam posuisse, ut ex his Eusebii verbis arguitur, qui *Eccl. hist.* lib. vi, cap. 16, De Quinta, Sexta et Septima editionibus loquens, hæc habet: Ἐφ' ὧν διὰ τὴν ἀδηλόγητα, τίνος ἄρ' εἶεν οὐκ εἰδῶς, αὐτὸ τούτῳ μόνον ἐπεσημῆχτο, ὡς ἄρα τὴν μὲν εὐροὶ ἐν τῇ πρώτῃ Ἀκτιῶν Νικοπόλει, τὴν δὲ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ τοιψέ. Ἐν γὰρ μὲν τοῖς Ἐξαπλοῖς τῶν Ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισημοὺς τέσσαρας ἐκδόσεις, οὐ μόνον Πέμπτην, ἀλλὰ καὶ Ἑκτην καὶ Ἑβδόμην παραθεῖς ἐρμηνεῖαν, ἐπὶ μιᾶς αὐθις σεσημειῶται, ὡς ἐν Ἱερῶν εὐρημένης ἐν πίθῳ κατὰ τοὺς χρόνους Ἀντωνίνου τοῦ υἱοῦ Σεβήρου. Il est: *Et cum ignoraret cujusnam essent, id solum significavit, se alteram quidem reperisse Nicopoli ad Actium, alteram vero in alio designato loco. Utiq; in Hexaplis Psalmorum post insignes illas quatuor editiones, ubi non solum Quintam, sed etiam Sextam et Septimam editionem apposuit, ad unam rursus adnotavit, inventam illam suis e Hierichunte in dolio, temporibus Antonini filii Severi.* Hæc Eusebius, qui ipsa Origenis Hexapla tractabat. Unde inferas Origenem in Hexaplis singulorum interpretum et interpretationum brevem historiam texuisse, ubi tum alia quædam ad singulas pertinentia, tum maxime

iniquusque tempus adnotavit. Hinc autem haurisse putandus est Epiphanius id quod ait, Aquilam nempe sub Adriano imperatore interpretationem adornasse suam : quod etiam confirmari potest ex Justini testimonio, qui ait in *Dialogo cum Tryphone* : Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι ὑμῶν πατρὸς λέγειν μηδὲ εἰρῆσθαι ἐν τῇ προφητείᾳ τοῦ Ἰσραὴλ· Ἰδοὺ ἢ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, ἀλλ' Ἰδοὺ ἢ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται καὶ τέξεται υἱόν. Id est : Quandoquidem vos et doctores vestri dicere audetis non dictum esse in prophetia *Hesaiæ* : Ecce virgo in utero habebit, et pariet filium ; sed, Ecce adolescentula in utero accipiet, et pariet filium. Ubi illud, Ἰδοὺ ἢ παρθένος, etc., ex Aquilæ interpretatione sumptum est : unde inferas tempore Justini martyris jam evulgatam fuisse Aquilæ editionem, atque adeo antea factam, videlicet Adriano principe, ut ait Epiphanius, ex Origene, ut creditur, mutuatus.

Cætera autem quæ adjecit Epiphanius de Aquila, non ex eodem fonte hausisse putandus est : nam quod narrat eum ab Adriano restaurandæ urbi Jerusalemorum præpositum fuisse, perinde suspicioni obnoxium videtur atque id quod ante dixerat, ipsum Adriani socerum fuisse. Reliqua de apotelesmaticæ, sive de genethialogiæ usu, de baptismo, de ejurato postea Christianismo, de admissa circumcisioe, deque adepta demum Hebraicæ linguæ perfecta notitia, majorem sane postularent auctoritatem, eisque fabulosis Judæorum narrationibus manare potuerunt. Siquidem Judæi Aquilæ editionem, eam videlicet quæ κατὰ ἀκριβείαν facta fuerat, magni faciebant, auctoremque illius laudibus prædicabant. Hinc Origenes ad Africanum : Sic enim Aquila, Hebraicæ lectioni serviens edidit : quem Judæi accuratissime omnium credunt interpretatum esse Scripturam : quo maxime uti solent qui Hebraicam dialectum ignorant, utpote qui omnium maxime sensum assecutus esse putetur.

II. Aquila duas interpretationes edidit.

Duas autem translationes edidisse Aquilam exploratum est : primam, liberio rem, ubi etsi verba singula Hebraica Græce exprimere satageret, sensum tamen apte reddere curabat, neque tam scrupulosè voculas omnes sectabatur, ac cum seriem interturbaturas esse prospiceret, representare negligebat : quod verum erat interpretis officium. Alteram deinde versionem paravit, quæ κατὰ ἀκριβείαν vocitabatur, id est, secundum exactam vendendi rationem, de qua Hieronymus in *Ezechielem* pag. 716 : Aquilæ secunda editio, quam Hebræi κατὰ ἀκριβείαν nominant ; ubi tanta accuratone verba et voculas singulas Hebraicas reddere curabat, ut de styli barbarie nihil cogitaret. Ejusmodi vero κακοζήλια exempla multa proferre possemus ; sed, ut cætera taceam, quis non ægre ferat hæc Hebraica verba, בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית, sic expressa videre, ἐν κεφαλῆαις ἔκτισεν ὁ θεὸς σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τῇ γῆν· nimirum ille ne particu-

lam ΓΝ, notam accusativi casus, præterisse videretur, pro illa σὺν posuit, quia ΓΝ in nonnullis locis, σὺν vel μετὰ, id est cum, significat. Idque sexcenties repetiit, quod sane magnam in ejus translatione κακοφωνίαν intulit. Sed audiendus Hieronymus ad Pammachium *De opt. gen. interpretandi* : Aquila autem proselytus et contentiosus interpres, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo possit vel legere vel intelligere, χεῦμα ὀπωρισμὸν στιλπνότητα, quod nos possumus dicere fusionem, pomationemque et splendentiam. Aut quia Hebræi non solum habent ἄρθρα, sed et πρόσθρα, ille κακοζήλιος et syllabas interpretatur et litteras, dicitque σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τῇ γῆν, quod Græca et Latina lingua omnino non recipit. Cujus rei exemplum ex nostro sermone captare possumus. Quanta enim apud Græcos bene dicuntur, quæ si ad verbum transferamus, in Latino non resonant : et e regione, quæ apud nos placent, si vertantur juxta ordinem, apud illos displicebunt. Illud vero χεῦμα, ὀπωρισμὸν, στιλπνότητα, quod undenam sumptum esset ante ignorabatur, ex Deut. vii, 13, nunc primo prodit in Appendice ex codice Coisliniano.

Aliquando item, nulla habita generum ratione, ut Hebraismos exprimeret, singulare cum plurali copulavit, ut Gen. v, 5, καὶ ἔζησεν Ἀδὰμ τριάκοντα ἔτος, καὶ ἑννακῶσια ἔτος, et vixit Adam triginta annum et nongentos annum, quia nempe vox נַחֲשׁוּת singularis formam habet, licet hic vim pluralis habeat, ut nemo non videt. Pari ratione nonnunquam pluralia, quæ vim singularis habent, ille pluraliter expressit ; sic Gen. vi, 2, בְּנֵי אָדָם בְּנֵי אָדָם, οἱ υἱοὶ τῶν Θεῶν, quia nimirum בְּנֵי אָדָם habet pluralis formam, ille pluraliter hic vertit : ubi Vulgata, *Videntes filii Dei filias hominum*. Ad hæc etymologias nominum verborumque ita consecatur, ut, nulla habita seriei ratione, eandem vocem Hebraicam ut plurimum eadem Græca exprimat, non cogitans idem verbum, si aliis diversisque jungatur vocibus, aliud significare.

III. Ultra ex duabus in Hexaplis posita fuerit.

Ex illa porro duplici Aquilæ versione, quæstio exoriri potest ; ultra videlicet ex duabus in Hexaplis ab Origene posita fuerit, an prima, an secunda, quæ κατὰ ἀκριβείαν vocabatur : et utrum semper eandem adhibuerit Origenes in omnibus et singulis Scripturæ libris ; an modo unam, modo alteram apposuerit. Non dubito eam in Hexaplis tertio loco posuisse, quæ quia nimia accuratone concinnata erat, κατὰ ἀκριβείαν facta dicebatur ; nempe secundam. Id vero suadet particula σὺν sæpe posita in iis quæ supersunt editionis Aquilæ fragmentis, et alia nimis religionis vestigia. Ex eadem etiam decerptæ fuere lectiones Aquilæ, quæ in editione τῶν Ὁ' hexaplarum cum asteriscis ab Origene positæ sunt. Verum quia in locis Aquilæ, quæ frequenter in hæc Hexaplorum collectione occurrunt, hæc tam scrup-

pulosa vertendi ratio non ubique observatur, hinc A quæ a Patribus ut Christianæ fidei repugnantia reprehenduntur, hic proferre; ut exquiratur num: re vera Aquila de industria hæc ad aliam mentem detorserit. Qui prior Aquilam simulque Theodotionem criminatur, est Irenæus lib. III, cap. 24, ubi ait: *Non vera est interpretatio, ecce adolescentula, ut Theodotion Ephesus et Aquila Ponticus sunt interpretati. Hinc Ebionæi ex Joseph natum aiunt.* Agitur hic de Hesaia loco VII, 14: *Ecce virgo concipiet et pariet filium.* An autem ut locum detorqueret Aquila, sic versionem suam concinnaverit, nescio. Verisimile tamen est eum a voce παρθένος consulto declinasse, quia hæc maxime propheta utebantur Christiani pro sua tuenda fide. Imo nec vocem ἀπόκρυφος, *abscondita*, quam alibi pro Hebraica עֲלֵי עֲלֵי exprimens adhibet, hic usurpare voluit; quia forte hæc interpretatio puellam, quæ virorum aspectui occulta manserat, atque ideo virginem exprimebat.

IV. *An de industria Aquila quædam Scripturæ loca in alium sensum detorserit.*

Una fuit sanctorum Patrum veterumque pene omnium mens et opinio, Aquilam ob illatam sibi ab Ecclesiæ præfectis, quam supra memoravimus, contumeliam (nam quod illi ex vero religionis pietatis studio admiserant, injuriæ loco habebat), infensum postea Christianæ religioni fuisse; ac loca Veteris Testamenti, quæ futurum Christi adventum prænuntiabant, de industria in translatione sua depravasse, et in alium sensum detorsisse. Licet autem ea quæ de Christianismo ab Aquila ejurato Epiphanius tradidit non suspicione vacent, ut supra diximus, atamen sive a Christianis ab Judæis defecerit, sive Judæus ab exortu fuerit, ob Christianismi odium aliqua Scripturæ loca detorsisse putabatur. Sic Irenæus, Eusebius, Epiphanius, et aliquando Hieronymus; sic etiam Philastrius, Anastasius Sinaita, aliique senserunt. Verum Hieronymus, qui parem de Aquila sententiam alibi tulerat, in epistola quadam ad Damasum ait, eum non contentiose, ut alii arbitrabantur, sed *studiose* interpretatum esse. Imo *Commentariis in Habacuc* laudat illum, quod hæc verba, *Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo*, secundum Christianorum mentem transtulerit; eum contra Symmachus et Theodotio, Christiani licet, in alium sensum declinarint. Et alibi quoque ejus defensionem suscipere videtur. Quare putaverim Hieronymum, in aliis locis ubi Aquilam quasi Christianis infensum carpere videtur, ex vulgari aliorum qui præcesserant sententia locutum esse; ipsumque tamen, qui plus quam cæteri omnes Aquilæ versionem tractaverat, alia opinione fuisse. *Aquila, inquit in epistola ad Damasum, qui non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosius verbum interpretatur ad verbum.* Et in epistola ad Marcellam: *Jam pridem cum voluminibus Hebræorum editionem Aquilæ confero, ne quid propter odium Christi Synagoga mutaverit; et, ut amicæ menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio.*

V. *Expenduntur loca ubi Aquila, quasi ob Christianismi odium male interpretatus, reprehenditur.*

E re autem fuerit loca illa interpretationis Aquilæ,

quæ a Patribus ut Christianæ fidei repugnantia reprehenduntur, hic proferre; ut exquiratur num: re vera Aquila de industria hæc ad aliam mentem detorserit. Qui prior Aquilam simulque Theodotionem criminatur, est Irenæus lib. III, cap. 24, ubi ait: *Non vera est interpretatio, ecce adolescentula, ut Theodotion Ephesus et Aquila Ponticus sunt interpretati. Hinc Ebionæi ex Joseph natum aiunt.* Agitur hic de Hesaia loco VII, 14: *Ecce virgo concipiet et pariet filium.* An autem ut locum detorqueret Aquila, sic versionem suam concinnaverit, nescio. Verisimile tamen est eum a voce παρθένος consulto declinasse, quia hæc maxime propheta utebantur Christiani pro sua tuenda fide. Imo nec vocem ἀπόκρυφος, *abscondita*, quam alibi pro Hebraica עֲלֵי עֲלֵי exprimens adhibet, hic usurpare voluit; quia forte hæc interpretatio puellam, quæ virorum aspectui occulta manserat, atque ideo virginem exprimebat.

Eusebius Cæsariensis *Comment. in psalm. xc, v. 9*, Aquilam et Symmachum carpit, quod doctrinam de Altissimo et de Domino, id est de Patre et Filio, suspectam habentes, τοῦδακώτερον, sive modo ad Judaicam sententiam accedente hæc Hebraica verba כִּי־אֵלֹהִים יְהוָה כִּי־אֵלֹהִים יְהוָה כִּי־אֵלֹהִים יְהוָה sic transtulerint, Aquila nempe, "Ὅτι σὺ, Κύριε, ἐλπίς μου, ὑψίστον ἔθῃκα κατοικητήριόν σου. *Quoniam tu, Domine, spes mea, altissimum posui habitaculum tuum;* Symmachus vero, Ἐὺ γὰρ, θεὸς ἀφανὲς μου, ὑψίστην ἔθου τὴν κατοικησίαν σου. *Tu enim, Deus, fiducia mea, altissimam posuisti habitationem tuam.* Quid Christianis officiant hujusmodi translationes, non satis perspicio. At Eusebius vult hæc verba: *Quoniam tu, Domine, spes mea, altissimum posuisti refugium tuum*, ut in LXX leguntur, sic intelligenda esse, ut illud, *Domine*, significet Filium; et illud, *altissimum*, quem pro refugio suo ponit Filius, significet Patrem: qua data interpretatione magis Arianismo favere videtur Eusebius, cujus scopus est Deum Filium longe minorem Deo Patre statuere, quam Aquila et Symmachus Judaismo.

Hieronymus in Hesaia cap. XLIX, 5, in hæc verba יִשְׂרָאֵל לֹא יִסְתַּבֵּר, ubi Aquila vertit, *Et Israel ei congregabitur*, hæc adnotat. *De Aquila autem non miror, quod homo eruditissimus linguæ Hebrææ in hoc loco aut simularit imperitiam, aut Pharisæorum perversam interpretationem deceptus sit, qui interpretari voluit, et Israel ei congregabitur, hoc est, Deo: cum verbum Hebraicum לו, in hoc loco non scribatur per LAMED et VAU, quod si esset, significaret ei vel illi; sed per LAMED ALEPH, quod proprie sonat non.* Hæc porro varietas interpretationum ex varietate lectionum haud dubie profecta est: nam alia exemplaria לו, et alia לר habebant, hodieque in Bibliis Massoreticis legitur לו et in margine לר. Nec quidpiam hinc in gratiam Judæorum colligi potest, quod non in aliis Scripturæ locis centies habeatur.

Philastrius Brixianensis *De hæresibus*, Aquilam in crimen vocat, quod psalmo II, v. 2, ubi LXX ver-

terunt, *adversus Dominum, et adversus Christum* A ejus, ipse transtulerit, *adversus Dominum et adversus patriam ejus*. Verum Aquila non hoc loco tantum, sed etiam alibi vocem אֲקִילָא , ἠλειμμένον , sive אֲקִילָא interpretatus est; quia nimirum putabat Χριστός et ἠλειμμένος idipsum significare. Sed tamen non videtur a voce Χριστός de industria abstinuisse: nam modo una, modo alia voce utitur, etiam ubi de Christo agitur. Sic Psal. LXXXVIII , v. 52, $\text{ὃς ὠνετίδισαν τὰ ἔχνη τοῦ Χριστοῦ σου}$ et Habacuc III , v. 15, *in salutem cum Christo tuo*. Non improbabile tamen videtur Aquilam in odium Christianismi, ἠλειμμένον fere semper posuisse, ubi אֲקִילָא reperiebatur, ut a voce Χριστός , Christianis familiari, qua Filium Dei compellabant, consulto declinaret.

Anastasius serm. 9 in *Hexaemeron*, impietatis Aquilam accusat, quod illud Gen. II , 18, $\text{וְיִשְׂרָאֵל בָּרַךְ אֶת אֱלֹהֵי אָבִיו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בְּרָכָה אֶת אֱדָם אֲדָמָה הִיא וְהָיָה אֲדָם אֶת אֶרֶץ אֲדָם$ verterit, $\text{Ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατέναντι αὐτοῦ}$ id est, *Faciamus ei adiutorem e regione ipsius, vel coram eo*. Illud quippe κατέναντι αὐτοῦ , sic intelligi vult Anastasius, $\text{ἀντίδικον καὶ πολέμῳ}$, *adversarium et inimicum*, quasi scilicet ex Aquilæ mente Deus homini mulierem quasi adversariam et inimicum dederit. Verum, ut norunt omnes Græce periti, κατέναντι αὐτοῦ hic significat *e regione ipsius, sive ut illi astaret*: alioquin vox βοηθός , *adiutor*, quæ præcedit, Anastasii interpretationem prorsus refellit. Quis enim putet Aquilam sic interpretari voluisse, *Faciamus ei adiutorem adversarium*?

IV. *Queritur utrum Aquila idem sit qui Onkelus, et utrum Thargum Onkeli aliquam affinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.*

Multiplex quæstio movetur de Onkelo; ac de ipso statim nomine quæritur, an Onkelos vel Onkelus idem sit quod Aquila. Sane Onkelos vox est Hebræis extranea, et peregrinæ gentis, quæ cum Hebræice scribi cœpta est, aliquam mutationem novamque terminationem accepit. Id negari non posse videtur. Nulla autem vox propinquior τῷ Onkelos est quam Ἀκύλας , *Aquilas vel Aquila*. O enim et A

passim permutantur et confunduntur; quare prorsus crediderim idem esse nomen Onkelos, vel Ankelas, et Ἀκύλας . Id vero confirmat Thalmud Hierosolymitanum, ubi *Aquila* sæpe hac fere nominis forma memoratur. Alia subinde quæstio oritur, num Aquila interpret ille Græcus idem sit qui Onkelos, cujus nomen, ut diximus, idem videtur esse quod Aquila; an vero duo Aquilæ fuerint, quorum alius Thargum in Pentateuchum, alius scilicet is de quo nunc agitur, versionem Græcam quæ in Hexaplis ferebatur, edidit. Ex rabbinis quidam Onkelum vel Aquilam paraphrasin Chaldaicæ auctorem, longe antiquiorem putant Aquila illo qui versionem Græcam Adriani tempore edidit; qua de re videndi Brianus Waltonus, et Nicolaus Serarius *Prolegom.*

B cap. 14, quæstiuncula 4. Alii eundem esse putant Chaldaicum paraphrasten et Græcum interpretem. Ut ut vero sit, certum est paraphrasin illam Chaldaicam nihil habere cum versione Græca Aquilæ affinitatis. Nam, ut cætera taceam, in quibus omnes interpretes consentiunt, vocem בראשית Gen. I , 1, Aquila vertit, $\text{ἐν κεφαλῶν, in capitulo}$, Onkelos autem בְּרֵאשִׁית , *in principio*; moxque וּבְרֵאשִׁית Aquila, $\text{κένωμα καὶ οὐδέν, inanitas et nihil}$, Onkelos, אֵדָם אֶרֶץ אֲדָם , *deserta et vacua*. §. 2. $\text{וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וַיְשִׁבֵהוּ עַל מַיִם}$ Vulgata, et *Spiritus Dei ferebatur*; Aquila, $\text{ἐπιφερόμενον, superferebatur}$; Onkelos, $\text{בְּנִשְׁבָּא, insufflabat}$. Genesis cap. II , 6. $\text{וַיִּפְּרֹץ מַעְיָן אֶרֶץ אֲדָם}$ Vulgata, et *sons, Aquila, καὶ ἐπιβλοσμός, et scatebra vel scaturigo*; Onkelos, $\text{בְּנִשְׁבָּא, et nubes}$. §. 7. $\text{וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וַיְשִׁבֵהָ עַל מַיִם}$ Aquila, καὶ $\text{ἐπλασε, et formavit}$; Onkelos $\text{וּבְרָא, et creavit}$. Gen. III , 16. $\text{וַיִּשְׂרָאֵל אֶת הָאֲרָמָאִים אֶת הָאֲרָמָאִים}$ Aquila, ἡ $\text{συνάφειά σου, societas tua}$; Onkelos, $\text{דְּשִׁירָא, desiderium tuum}$. Gen. IV , 8, ait Origenes Aquilam expressisse illud Caini dictum, $\text{διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον, egrediamur in campum}$, vel *egrediamur foras*, quod tamen non legitur in Onkelo. Et Gen. cap. VI , 2. $\text{וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּנֵי דֵּי אֱלֹהִים}$ Aquila, οἱ υἱοὶ τῶν θεῶν, *filii deorum*; Onkelus, $\text{בְּנֵי דֵּי אֱלֹהִים, filii principum vel magnatum}$. Innumera congerere possem, unde liquidum foret nihil esse inter Aquilæ versionem Græcam et Chaldaicam paraphrasin affinitatis. Sed hæc, ni fallor, satis erunt.

CAPUT SEXTUM

De Symmachi interpretatione.

I. Multipliciter errat Epiphanius et pugnantly loquitur, dum narrat Symmachum Scripturam vertisse ante Theodotionem. II. Auctor *Synopseos* Epiphani erroris sensisse videtur. III. *Chronicon Alexandrinum* errorem Epiphani commendavit, ut et Ado. IV. An duas interpretationes ediderit Symmachus. V. Quo vertendi genere usus sit: ac de annis chronologicis primæ et secundæ ætatis, ut a Symmacho representabantur. VI. Ejus editio a veteribus admodum laudata. VII. Theodoro Heracleotæ non ita probatur

I. Multipliciter errat Epiphanius et pugnantly loquitur, dum narrat Symmachum Scripturam vertisse ante Theodotionem.

Epiphanius, conspecto Hexaplorum ordine, ubi Symmachus ante Theodotionem positus, secundum locum in Græcis editionibus occupabat, putavit Symmachum prius Theodotione editionem suam

concinuisse. Ideo ille narrationem, quam ex veteribus, atque partim ut videtur ex ipsis Origenis scriptis acceperat, mire perturbavit et *ἀσύστατα* dixit. Ait igitur Severi temporibus Symmachum Samaritanum inter sapientes gentis suæ floruisse, atque ambitione et dominandi cupidine ductum, cum apud contribules voti compos esse non posset.

ad Judæos describere, reductoque secundum illius temporis usum præputio, et accepta denuo circumcissione, inter Judæos connumeratum fuisse. Hactenus omnia quadrant. In hoc tamen differt ab Eusebio et Hieronymo, quod hi Ebionæum, id est, semi-Christianum et semi-Judæum, factum fuisse dicant; Epiphanius vero ad Judæos describere, et inter Judæos fuisse connumeratum narret. Sed Eusebii et Hieronymi testimoniis standum esse videtur: quippe qui librum Symmachi viderint, ubi ex Evangelio Matthæi Ebionitarum dogma asserere nitebatur. Quod sane non nisi Ebionitæ convenire potest. Mox autem Epiphanius probe positam a se chronologiæ notam evertit, cum ait: *Post hunc, tantillo elapso tempore, hoc est Commodi secundo, τοῦ δευτέρου, imperante, qui post Lucium Aurelium Commodum, tredecim annis imperavit, Theodotio quidam, genere Ponticus, ex Marcionis hæresiarchæ factione, cum hæresi suæ succenseret, ad Judæos defecit.* Quo posito calculo, interpretatio sub Severo facta, ætate præcesserit eam quæ sub Commodò concinnata est, quæ sunt ἀπροσδιόνυσα. Cum præsertim ille Commodum designet eum qui tredecim annis imperavit, cui post Pertinacem et Didium Julianum, qui patris mensibus regnarunt, successit Severus. Hanc vero chronologiæ rationem alio commento asserere nititur auctor Epitomes libri S. Epiphanii *De mensuris*, quam infra edemus, cum ait, Symmachum versionem suam edidisse sub Commodò Severo; Theodotionem vero sub Commodò secundo: quæ sane ruunt et consistere non possunt: nullus enim Commodus Severus imperator fuit, nullus post eum Commodus secundus exstitit.

II. Auctor *Synopseos Epiphani* errorem sensisse videtur.

Auctor vero *Synopseos*, quam falso ascriptam Athanasio putamus, ex Epiphanio quidem hausisse videtur, ut ex verborum similitudine probatur; sed sive Epiphani erroris senserit, sive emendatione alio exemplari sit usus, in notis et calculis suis a vera chronologiæ ratione minus recedit quam Epiphanius: ait enim Symmachum sub Severo, Theodotionem sub Commodò interpretatum esse, ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ, eodem tempore; qui vera dicere comperitur, si addas circiter. Imo etiam sine addito atque temperamento dici forte potest Theodotionem et Symmachum eodem tempore vertendæ Scripturæ sacræ insudasse, sed ita ut Theodotio prius, Symmachus autem modico post tempore interpretationem suam in lucem emiserint.

III. *Chronicon Alexandrinum* errorem Epiphani emendavit, ut et Ado.

Auctor vero *Chronici Alexandrini*, postquam Theodotionis editionem in annum Commodi sextum contulerat; et postea, ordine temporis procedens, Symmachi interpretationem anno Severi nono factam dixerat, sit claudit: *Hæc Epiphanius Cyprius de tribus interpretibus Aquila, Symmacho et Theodo-*

tione narravit. Hanc germanam veramque temporum rationem ab Epiphanio se accepisse testificatur ille: unde fortasse suspicio oriatur, Epiphanium ab imperito quodam homine vitiatum fuisse in exemplaribus quæ ad nos devenerunt, auctoremque *Chronici Alexandrini* longe diverso exemplari et quidem emendatiore usum esse. Sed huic suspicioni reclamare videtur editio Epiphani hodierna, cujus verba Latine tantum brevitatis causa proferrimus:

Post Aquilam hunc et illius interpretationem, Adriano imperatori succedit

Antoninus cognomine Pius, et imperat annos viginti duos.

Hunc excipit Caracallus, qui et Geta, et Marcus Aurelius Verus dicebatur, annis septem.

Hujus tempore imperavit et Lucius Aurelius Commodus, annis perinde septem.

Pertinax mensibus sex.

Severus annis octodecim.

Hujus porro Severi temporibus, Symmachus quidam Samaritanus exstitit, ex eorum numero, qui apud illos sapientes habentur, etc., ut supra narravimus. Postquam vero Symmachi historiam texuit, ita pergit:

Post hunc e vestigio subsequenti tempore, id est, circa imperium Commodi secundi, qui post prædictum Lucium Aurelium Commodum imperavit tredecim annis, Theodotio quidam Ponticus, ex successione Marcionis hæresiarchæ Sinopensis, etc. ut Tam

*immanem rectæ chronologiæ eversionem, tam præposteram imperatorum Romanorum enumerationem, vel a librariis, vel a temerario quopiam homine, in textum Epiphani inductam fuisse vix crederem. Verique similis esse arbitror, Epiphanium, indiligentem sane chronologum, cum putaret Symmachi editionem, quia ante Theodotionis versionem in Hexaplis ponebatur, esse hac antiquiorem, ut huic opinioni calculum accommodaret suum, hanc rebus et temporibus perturbationem attulisse: nam ubi postea, non multis interpositis verbis, imperatorum seriem repetit, eos suo pene ordini restituit, quia nulla facta Symmachi mentione, nihil opinioni suæ repugnans offerebatur; sic autem habet: *Post Antoninum Pium regnavit Marcus Aurelius Antoninus, qui et Verus, annis novemdecim.**

Post hunc Commodus alius imperat annis XIII, cujus tempore floruisse diximus Theodotionem, qui quartam interpretationem edidit.

Commodum hunc excipit Pertinax, et imperat menses sex.

Hinc Severus cum Antonino filio, annis XVIII. Mortuo Severo succedit Antoninus.

In hac postrema recensione Commodum non loco suo movit, quia cum nulla sub Severo Symmachi mentio fieret, nihil præconceptæ a se opinioni repugnabat; quæ opinio tam alte animo ejus defixa erat, ut licet veterum et forte Origenis ipsius testimonio edisceret, Theodotionis editionem sub Com-

modo, Symmachi sub Severo prodiisse, mallet ipse Severum ante Commodum locare, quam Theodotionis editionem Symmachi versione antiquiorem fieri. Quamobrem ubi paulo postea lectorem monet, caveat ne, quia LXX Interpretes post Aquilam et Symmachum in Hexaplis locantur, existimet Aquilam et Symmachum esse LXX Interpretibus antiquiores, neutiquam monet, ne Symmachum priorem Theodotione pari de causa putet. *Chronici* igitur *Alexandrini* auctor, in calculis peritior Epiphanio, et duabus supra memoratis imperatorum recensionebus, ab Epiphanio editis, veram utriusque interpretis ætatem, quasi ab Epiphanio mutuatus, assignavit: nec enim ignorare potuit eam, quæ sub Commodio prodiit, editionem, vetustiore ea esse quæ sub Severo. Ado item in *Chronico* veram interpretum ætatem descripsit; nam de tempore *Adriani* loquens ait: *Per idem tempus Aquila Ponticus interpres, secundus post LXX, oritur.* Et sub Commodio, *Theodotion Ephesius interpres tertius apparuit.* Idem sub Severo, *Symmachus interpres quartus agnoscitur.* Theodotionem igitur ante Symmachum editionem emisisse suam, ex iis quæ supra dicta sunt; liquidum est. Idipsum credidisse videtur Hieronymus, qui ait *Comment. in Hesaiam*, cap. LVIII, v. 6: *Pro catena LXX σύνδεσμον, id est colligationem, sive vinculum transtulerunt; Aquila sicut supra errorem interpretatus est; Symmachus, in Theodotionis scita concedens, torquem posuit.* Quo iudicat Symmachum in editione sua seculum esse interpretationem Theodotionis, utpote antiquioris; confirmatur etiam Irenæi loco, ubi carpit ille Aquilam et Theodotionem tantum, quod cap. VII *Hesaiæ* vocem *הַבְּלִיָּה* verterint *νεανίς*, *adolescentula*, non *παρθένος*, *virgo*, ut LXX interpretes. Si autem Symmachus jam editionem suam publicam fecisset, cum et ipse *νεανίς* transtulerit, an prætermittendus erat ab Irenæo? At cum ex *Chronico Alexandrino*, anno Severi nono Symmachus interpretationem suam concinnaverit, non potuit ab Irenæo reprehendi, qui anno circiter secundo ejusdem imperatoris martyrium passus esse putatur. Hinc vero corrigas velim nostram ad *Synopsis Scripturæ sacræ* notam, ubi post Dionysium Petavium diximus, Symmachum editionem suam emisisse ante Theodotionem.

IV. An duas interpretationes ediderit Symmachus.

Qua vero permotus causa ad Scripturam Græcæ interpretandam animum appulerit Symmachus, docet idem Epiphanius: quia nimirum Samaritanis infensus erat, translationem novam aggressus est, ut Samaritanorum interpretationes everteret. In *Epitome Epiphanii De ponderibus* mox edenda legitur, *εἰς διαστροφὴν τῶν παρὰ Σαμαρειταῖς ἑρμηνειῶν*, ad eversionem interpretum Samaritanorum: hæc porro interpretationes Græcæ fuisse, ex conjecturis admodum probabilibus supra statuimus. Dnas Symmachum editiones emisisse certum videtur; nec mirum est Epiphanium id præterisse,

quandoquidem nec de duplici Aquilæ editione, quæ pluribus testimoniis asseritur, verbum fecit. Hieronymus vero duas etiam Symmachum emisisse testificatur *Comment. in Nahum*, cap. III, 1, ubi ait: *In Hebræo habetur, ΠΗΡΕΚ ΜΑΛΕΑ, quod interpretatus est Aquila, ἔξαυχενισμοῦ πλήρης, id est, excervicatione plena; Symmachus autem, ἀποτομίας πλήρης, quod possumus dicere, credulitate vel severitate plena.* In altera ejus editione reperi, *μυλοκοπία; πλήρης, id est, sectionibus carniarum, et frustis per membra concisis plena.* Duæ etiam eæque diversæ Symmachi lectiones afferuntur *Hesai XLVII, 2; Osee XII, 11; Psal. CIX, 1.* Et in Appendice *Exod. XXVIII, 14.* In libris item I et II *Regum* binæ nonnunquam Symmachi interpretationes afferuntur. Vide etiam, sodes, *Jeremiæ XX, 3, et Jer. XXX, 32*, in nota. Sed quia ejusmodi exempla non ita frequentia sunt, conjectandi locus est Symmachum non duas omnino diversas editiones emisisse; sed quam priorem emisisset aliquot in locis emendasse, verbaque alia identidem substituuisse pro aliis. Alioquin si duas, perinde atque Aquila, prorsusque varias interpretationes concinnasset, quid causæ est cur cum longe elegantior et melior interpres a multis habitus sit quam Aquila, tæm paucæ tamen ex altera ejus editione lectiones afferantur, quando tot tantaque ex secunda Aquilæ editione supersunt? Hæc conjectando solum dicta sint: res enim non ita explorata est, ut tuto possimus sententiam ferre.

C V. Quo vertendi genere usus sit: et de annis chronologicis primæ ac secundæ ætatis ut a Symmacho nuperabantur.

Interpretatio Symmachi clarissima et elegantissima omnium est. Res ille ut plurimum apte ac dilucide exprimit: non verba singula scrupulose referre studet ut Aquila; non LXX Interpretes presso vestigio sequitur ut Theodotio; sed vel in difficillimis locis sensum ita legenti exhibet, ut statim intelligatur. Hebraismos raro sectatur. Summopereque curasse videtur, ne quidpiam in Græca serie poneret, quod Græcum lectorem Hebraice ignarum offendere posset: ea tamen cautela, ut Hebraicum exemplar unicum sequendum sibi proponeret, nec quidpiam ex editione τῶν Ο', ubi cum Hebraico non quadrabat, in interpretationem suam refunderet. Quamobrem in annis chronologicis ab Adamo usque ad Abrahamum, missa Septuaginta Interpretum supputatione, Hebraici semper textus annos exprimebat, ut testificatur Eusebius Emisenus in loco quem ex manuscriptis excerptum retulimus in notis *Gen. V, 5.* *Hebræus*, inquit ille, *et Syrus et Symmachus in genealogiis centum annos minus semper ponunt; exempli causa scriptum est in LXX quod Adam anno vitæ CCXXX genuerit Seth; ibi Hebræus CXXX habet. Illos autem centum annos reliquis Adami vitæ annis adjungit.* Mirum autem in recensione eorum qui Hebraicum textum in annorum calculo secuti sunt, Hebræum, Syrum et Symmachum memorari, Aquilam vero τὸν δουλεύοντα τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει præter

mitti, qui utique, ut Hebraicum semper scrupulosis quam cæteri secutus est, in annorum calculis ipsum non deseruisse putandus est. Sed vel Aquila in recensione illa Eusebii Emiseni librariorum vitio exciderit, vel quia Hebræum semper sequitur Aquila, ipsum non memorandum esse censuerit, quod putaret satis esse Hebræum nominari, ut statim sequeretur Aquilam eodem modo vertisse, utpote qui Hebræi semper vestigiis hæreat. Præterea non insolens est veteres illos, etiam ubi duo vel tres interpretes eandem ipsam lectionem præferunt, unum tantum ex illis commemorare, ut sexcenties in decursu hujus operis animadvertes. Quod ad Theodotionem vero spectat, verisimile est ipsum in genealogiis, ut et alibi frequentissime, LXX Interpretum lectionem secutum esse; nam ideo post LXX et quasi ab Aquila et Symmacho segregatus, in Hexaplis locum habebat; quia illi Hebraicum, hic LXX Interpretes sequi solebat. Symmachus itaque Hebræum quidem sequitur ut Aquila: sed ita ut hic litteram nimia sæpe religione exprimere studeat; ille vero ita Hebraicis hæreat, ut elegantia et perspicuitatis rationem habere videatur.

VI. *Ejus editio a veteribus admodum laudata.*

Hanc styli elegantiam et claritatem passim laudant Hieronymus, Eusebius alique; quorum prior ejus interpretationes frequenter admiratur et laudibus extollit, ut *Comment. in psalm. xxi, v. 31, σαφέστερον ὁ Σύμμαχος, clarius Symmachus*, ut et sæpe alibi; et versu sequenti, *σφόδρα θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος, admodum mirabiliter Symmachus*; et *psalm. xlvj, 10, οὕτως ἠρμήνευσε θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος, ita mirabiliter interpretatus est Symmachus*. Hieronymus vero de Symmacho loquens frequenter dicit, eum apertius et manifestius interpretatum esse. Et *Commentario in Amos iii, 11*, ait Symmachum non solere verborum *κακοζηλίαν*, sed intelligentiæ ordinem sequi.

VII. *Theodoro Heracleotæ non ita probatur.*

Verum, ut variant opiniones, Theodorus Heracleotes, vir ingenii perspicacitate quam fidei integritate nobilior, in fragmento quod infra edemus, animadvertit, Symmachum, dum nimia perspicuitati studet, a vero Hebraici sensu non infrequenter aberrasse. Nam cum omnia, etiam difficillima, clare reddere satageret, plerumque evenit ut eas voces

A et loquendi rationes deligeret, quæ majorem quidem perspicuitatem præferrent, sed ad Hebraicum non ita quadrarent. Ad hæc autem, similitudines, quibus abundat Hebraica lingua, Symmachus sæpe in versione sua non expressit; sicque dictorum vim et emphasim enervavit, ut cum, verbi causa, illud *psalm. lxxvii, 31, עַד אֲבִירִים*, a LXX Interpretibus sic expressum, ἡ συναγωγὴ τῶν ταύρων, *congregatio taurorum*, Symmachus, *συνόδῳ παμμεγεθῶν, congregationi prægrandium*, vertit, ut clarius rem exprimeret: et sic similitudinem illam abstulit, quæ cum quamdam ἐνέργειαν orationi inderet, nihil tamen sensui officiebat. Hæc Theodorus Heracleotes, qui aliud simileque exemplum ex eodem psalmo, *ῥ. 34*, ubi illa verba *לָרֶכֶב בְּשָׁמַיִם* B *שמירקם LXX* vertunt, τῷ ἐπιθετηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατὰ ἀνατολάς, *qui ascendit super cælum cæli ad orientem*; Symmachus vero, τῷ ἐποχομένῳ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ πρώτης, *qui vehitur super cælum cæli ex prima*.

Quod ad primum autem exemplum atinet, non dubito multos fore qui Symmachi partes suscipiant: nam *אביר* sæpe *ισχυρὸς fortis* vel *δυναστὴς potens* etiam a LXX Interpretibus vertitur; rarius, *ταῦρος, taurus*: hoc autem loco Hieronymus *fortium* interpretatur, Aquilam forte secutus, uti solet in Psalmis. Quod ad secundum vero exemplum, fateor mihi etiam, perinde atque Theodoro, accuratorem videri τῶν Ὁ, quam Symmachi, interpretationem. Verum non desunt alia exempla ex quibus arguatur Symmachum, dum perspicuitati et elegantia studet, a vero Scripturæ scopo aberrasse.

Attamen vere dici potest Symmachum optimi interpretis munere functum esse: etsi enim, dum claram exprimere sententiam nititur, a vero sensu nonnunquam deflectat, quid mirum, in re maxime tam ardua? Quis adeo lynceus, in tanta seriei peregrinitate, tanta obscuritate verborum, quantum innumeris in locis præfert Hebraicus textus, ut omnia semper accurate et sine sphalmate possit interpretari? Id certe humanæ non esse facultatis videtur. Cæterum Symmachus ideo fortasse liberio-rem elegantio-remque interpretandi morem sectatus est, quia videbat Aquilam, propter nimiam ἀκρίβειαν et religionem, ipso Hebraico textu sæpe obscurio-rem esse.

CAPUT SEPTIMUM.

De Theodotionis editione.

I. Quis fuerit Theodotio. II. De ratione interpretandi qua usus est. III. Cæteris interpretibus indoctor habetur.

I. *Quis fuerit Theodotio.*

Theodotio, Sinope in Ponto oriundus, Marcionita erat, ut ait Epiphanius; sed cum hæresi suæ ignota nobis de causa succenseret, ad Judæos confugit, circumcisisque est. Postquam vero Hebraicam linguam edidicisset, interpretationem et ipse suam ag-

gressus est. Hæc Epiphanius. Alii vero, nempe Eusebius et Hieronymus, aiunt Ebionitam fuisse; sive ex Judæis ad Ebionitas confugerit, sive, quia Ebionitæ pro Judæis habebantur et circumcidebantur, ad Judæos confugisse crediderit Epiphanius, quia ad Ebionitas se receperat. Hieronymus tamen, qui

eum alibi **Ebionitam** appellat, Præfatione in **Com. A Danielis**, rem in dubio relinquere videtur, cum ait: *Sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui nique post adventum Christi incredulus fuit, licet cum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judæus est.* Ille vero non semel a Græcis, qui in Scripturam commentaria ediderunt, Θεόδοτος, Theodotus etiam vocatur, ut videas psal. LXXIII in notis, et psal. LXX, sive id librarii mendo acciderit, sive utraque terminatio in ejus nomine admissa fuerit, ita ut modo Θεόδοτος, modo Θεοδοτίων vocaretur; ut Ἀπλήτας etiam Ἀσκληπίδης, Ἰσχύρας, Ἰσχύριος et Ἰσχυρίων appellabantur. Illum autem incredulum fuisse, non autem Christianum Ebionitam, suadere videtur interpretatio loci illius celeberrimi in Daniele, cap. IX, 26, ubi Hebraica verba sunt פַּעַם שְׁבַע וְשִׁשִּׁים וְשָׁנִים וְשִׁשִּׁים וְשָׁנִים וְשִׁשִּׁים וְשָׁנִים, Aquila vero sic interpretatur, καὶ μετὰ τὰς ἑπτὰ ἑβδομάδας, καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται εὐλειμμένος, et post septem hebdomadas et sexaginta duas, exterminabitur unctus. Symmachus, Ebionita Christianus, καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας ἑπτὰ καὶ ἐξήκοντα δύο, ἐκκοπήσεται Χριστός, et post hebdomadas septem et sexaginta duas excindetur Christus. At Theodotio insignem illam de Christo prophetiam interpretatione sua quantum potuit labefactavit, et Judæorum more interpretatus est his verbis, καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἐξήκοντα δύο, ἐξολοθρευθήσεται χρισμα, et post hebdomadas sexaginta duas exterminabitur unctio, ubi Christi et uncti et Messiae mentionem sustulit, licet פִּשְׁוֹס clare in Hebraico exprimat. At Ebionitæ, etsi Jesum non crederent esse Deum, ipsum tamen pro Christo atque Messia habebant: quæ res suspicionem maximam inducit ipsum non Ebionitam, sed vere incredulum et Judæum fuisse.

II. De ratione interpretandi qua usus est.

Theodotio, ut jam præbavimus, post Aquilam et ante Symmachum interpretationem suam, impetrante Commodus, in lucem emisit: et in vertendi modo a LXX Interpretibus minus quam alii deflexit; imo etiam LXX sæpissime secutus est: quæ causa fuit, ut cum LXX delicerent, quod frequenter accidit, præsertim in libris Josue, Judicum, Regum, Job, Jeremiæ et Ezechielis, defectus hujusmodi ex Theodotione, qui styli et orationis genere similior LXX Interpretibus erat, supplerentur, asteriscis initio semper a latereque positis, donec adjectitia illa absolverentur. In libro autem Danielis, quia in LXX Interpretibus tota series præpostere posita erat, licet ei medicam admoveere manu tentaverit Origenes, illa tamen editione remota, Theodotionem ejus loco substituit Ecclesia: unde factum est ut Theodotionis editio in Daniele hodieque sola in Ecclesiis Græcis legatur, et editio τῶν Ὁ paulatim interierit. Alia item minora additamenta, quæ præmissis asteriscis editioni τῶν Ὁ inseruit Origenes, ut plurimum ex Theodotione, ob memoratam styli affinitatem, mutuatus est; non

infrequenter tamen ex Aquila, rarius ex Symmacho, desumpsit.

Licet autem Theodotio LXX Interpretum vestigio fere semper hæreat, non parem tamen ubique et in omnibus Scripturæ libris interpretandi rationem sectatus est: Aquilæ enim non raro interpretationem adoptat, ut in decursu hujus operis videbis, quando notatur A., Θ., atque etiam ubi A., Σ., Θ. Etsi enim Theodotio Symmachum ætate præcedat, posterior tamen ob causam initio memoratam locatur. Itaque ubi A., Σ., Θ., præmittitur, intelligas oportet Symmachum, ubi Aquilam et Theodotionem in vertendo convenire vidit, eosdem in editione sua sæpe secutum esse.

III. Cæteris interpretibus indoctior habetur.

Non infrequenter etiam Theodotio peculiarem sibi, ab aliisque omnibus diversam interpretationem adornat: in iisque locis longe minore quam Aquila vel Symmachus, Hebraicæ linguæ peritia instructus deprehenditur. Nam præter alia minus docti interpretis signa, quæ erudito lectori exploranda remittimus, persæpe ille verba Hebraica, quorum interpretatio non ita difficilis erat, ut vertendi molestiam declinaret, Græcis litteris expressit, exempli causa Levit. VII, 18, הַזֶּה הוּא הַפְּהֶנֶק, ipse vertit φεγγὼν ἔσται, vel, ut alius codex habet, φεγγούλ ἔσται, phengul erit, ubi Aquila et Symmachus, ἡ ἀπὸ βλητον abjiciendum, LXX, μίασμα, inquinatio, Symmachus alibi ἀργόν, inutile, alii, fetidum, vel corruptum vel abominatio, interpretantur. Et Levit. XIII, 6, חַפְּסָא Theodotio, μασφάα, ubi Aquila, ἐξανάδοσις, eruptio, Symmachus, ἐκδρασμα, ebullitio, vel ejectamentum; alibi vero ἐκφυμα, pustula; Vulgata, scabies: ejusdem etiam puto esse eodem capite, σῆθ positum pro ΠΑΩ, quod est, tumor vel cicatrix. Et Levit. XVII, 23, הַתֵּבָה Theodotio θάβελ, Thabel, Aquila vero, ἀπειρημένον, prohibitum, Symmachus ἀρῆτον, infandum, Vulgata, scelus. Et Deut. XXI, 9, כְּאֵם Theodotio vertit κόλυμα, impedimentum, quia hæc vox Græca Hebraicam pene lectionem refert, magisque respexisse videtur Theodotio ad soni affinitatem quam ad significationem, Aquila vero ἀνομοιογενές, id est genere dissimile; alii mistum vel misturam interpretantur. Et Hesaiæ LXIV, 6, עֵדִים Theodotio vertit, Ἐδδῖμ, Eddim, ubi Aquila μαρτυριῶν, testimoniorum, Symmachus, κουσῶν, parientium, Vulgata, menstruatæ, alii, centonum. Dicit fortasse quispiam Theodotionem has voces perraras, et quas alii interpretes, nempe LXX et Aquila, quasi divinando transtulisse videbantur, consulto ἀνερμηγύτους prætermisisse, quia earum significationem priscis illis perinde atque sibi, ignotam esse putabat: poterat enim ex aliis mutuari, si bene translatae ab eis putavisset. Præterea multa verba fuisse, quorum licet significatio non ignoraretur, ex usu tamen Judæorum ἀνερμηγύτητα remanebant, et litteris solum Græcis, ut Hebraice sonabant, exprimebantur; cujus rei exempla multa in LXX Inter-

pretibus occurrunt. Hæc objectio non verisimilitudine caret : at etsi aliquando in quibusdam ex allatis locis et in aliis bene multis quæ consulto

A prætermisimus, valere possit, in aliquot tamen exemplis Theodotionis vel indiligentiam vel imperitiam vix excusare possumus.

CAPUT OCTAVUM.

De reliquis editionibus.

I. Quinta, Sexta, Septima editiones, quandonam factæ sint. II. Quandonam repertæ fuerint. III. De Quinta editione. IV. De Sexta. V. De Septima. VI. De Vulgatæ editionis Latinæ præstantia.

I. Quinta, Sexta, Septima editiones quandonam factæ sint.

Quo tempore Quinta, Sexta, et Septima editiones emissæ fuerint; an alia aliam ætate longe præcedat, quæ prior, quæ posterior concinnata fuerit, quibus auctoribus singulæ; hæc, inquam, omnia æque ignota sunt, nec potest iis de rebus vel conjectando quidpiam proferri. Perindeque ignoratur an Aquilæ, Theodotionis et Symmachi editionibus illæ vel antiquiores sint, vel ætate posteriores. Si tamen Quinta, quæ anno Caracallæ septimo in doliis reperta est, et Sexta quæ tempore Alexandri Severi in doliis pariter deprehensa fuit; si ambæ, inquam, illæ in doliis hujusmodi diu latuerint, Theodotionis sane et Symmachi editiones, quæ paulo ante emissæ fuerant, ætate præcesserint. Sane verisimile videtur, vel ex ipso narrandi modo, editiones illas, quæ casu in doliis latentes deprehensæ sunt, non nuperrime occultatas fuisse, sed non paucis latuisse annis. Ex hac porro editionum collectione animadvertas, illo ævo multos fuisse, qui Hebraicis libris sacræ Scripturæ Græce vertendis insudarent : nam præter LXX Interpretes, sex alias editiones nactus est Origenes, qui fortasse non omnes quæ ante prodierant, reperire potuit.

II. Quandonam repertæ fuerint.

Quintam editionem repertam fuisse Hierichunte in doliis, ἐν πύλοις, referebat Origenes, teste Eusebio, *Hist. eccl.* lib. vi, cap. 16, et quidem, ut narrat Epiphanius, anno Caracallæ septimo. Sexta pariter editio in doliis inventa fuit Nicopoli ad Actium, tempore Alexandri Severi. Septimam item editionem nactum Origenem in Hexaplis posuisse narrat Eusebius lib. vi, cap. 16 : Ἐν γὰρ μὴν τοῖς Ἑξαπλοῖς τῶν Ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισήμους τέσσαρας ἐκδόσεις, οὐ μόνον Πέμπτην, ἀλλὰ καὶ Ἑκτην καὶ Ἑβδόμην παραθεῖς ἐρμηνεύων. Id est : *Utique in Hexaplis Psalms post insignes illas quatuor editiones, ubi non solum Quintam, sed etiam Sextam et Septimam editionem apposuit*, etc. Hæc in transcurso narrans Eusebius, in Psalmis tantum Septimam editionem fuisse memorat. Sed ipso teste Eusebio, in minoribus etiam prophetis habebatur, locum enim Septimæ ex Habacuc cap. ii ipse profert in *Demonstratione evangelica*; utrum in aliis etiam libris fuerit jam capite primo Præliminarium expensum fuit. Eusebio accinit Hieronymus *De scripturis ecclesiasticis* : *Præterea, inquit, Quintam*

et Sextam et Septimam editionem, quas etiam nos de ejus bibliotheca habemus, miro labore reperit (Origenes) et cum cæteris editionibus comparavit. Igitur ex Eusebii et Hieronymi testimoniis, quibus non licet refragari, certum est Septimam etiam editionem in quibusdam Scripturæ libris ab ipso Origene positam fuisse. Id certe ignorare non potuit Eusebius, qui ipsum Origenis autographum, una cum Pamphilo martyre, tractavit, correxit scholiisque illustravit. Attamen Septimam nusquam memorat Epiphanius, qui ut in aliis minus accurati scriptoris conspicua signa dedit, hoc item indiligerter tractasse existimandus est. Sed, quod mirum videatur, auctor *Synopseos* inter Athanasiana opera cusæ, de Septima editione ita loquitur : *Septima et postrema interpretatio sancti Luciani magni ascetæ et martyris est, qui et ipse cum in prædictas editiones cum Hebraicis conjunctas incidisset, et diligenter quæ vel deerant, vel superflua erant, inspexisset, ac suis quibusque Scripturarum locis correxisset, versionem hanc Christianis fratribus edidit, quæ interpretatio, sive ipsius manu descriptus liber, post ejus certamen et martyrium quod sub Diocletiano et Maximiano tyrannis sustinuit, repertus est Nicomediæ sub Constantino Magno imperatore apud Judæos, in pariete turrito calce circumlito, in quo custodiæ gratia positus fuerat.* Sic ille decantatam illam Luciani martyris editionem cum Septima Hexapli confudit, exque duabus unam fecit. Quod commentum Eusebii atque Hieronymi testimoniis exploditur, quorum prior, Luciano martyri æqualis, in ipso autographo vidit Septimam ab Origene ante annos plus quinquaginta in Hexaplis positam. Ad hæc vero auctoris *Synopseos* narratio respuitur ex ipsis Septimæ fragmentis, quæ, ut testificabantur Eusebius et Hieronymus, in paucis Scripturæ libris aderat : contra vero Luciani editio totam Scripturam complectebatur; nihilque aliud erat quam interpretatio τῶν Ὁ, plurimis in locis ab eodem sancto martyre emendata, quæ multis post concinnata Hexapla annis prodierat. Hinc vero corrigendus Brianus Waltonus, qui ab auctore *Synopseos* deceptus, opinatur Septimam eandem esse quam Luciani martyris editionem. Prolegom. ix, num. 20.

III. De Quinta editione.

Christianusne, an Judæus, Samaritanusve fuerit qui editionem Quintam adornavit, nec ex veterum

testimonio, nec ex ejus interpretatione colligi posse videtur: quisquis vero fuerit, multo liberiore quam Symmachus interpretandi genere usus est, ita ut paraphrasten quandoque sapiat, ut videre præsertim est in duodecim prophetis minoribus, ubi frequentiora ejusdem fragmenta habentur. Sic Osee vi, 2, vocem **וַיְבַרְכֵנוּ**, quam cæteri, *curabit nos*, vel *alligabit nos*, interpretantur, ipse vertit, **ὕγιελς ἀποδείξει**, *sanos exhibebit*. Et Osee vii, 14, hæc Hebraica verba **בִּי יִסְרָד יִתְגַּדְּדוּ יִתְגַּדְּדוּ יִתְגַּדְּדוּ**, quorum sensus est, *super triticum et vinum congregati sunt, recesserunt a me*, ipse vertit, **ὅπδ τρυφῆς καὶ πλησμονῆς σίτου καὶ οἴνου ἀπέστησάν μου**, id est, *a voluptate et abundantia tritici et vini defecerunt a me*. Sic ille fere semper liberam nec litteræ astrictam interpretationem effert, ita tamen ut a vera Scripturæ mente non recedat: quæ causa fuit ut Vulgatus interpres in his prophetarum libris non infrequenter ipsum sequi videatur.

IV. De Sexta.

Sextam vero editionem a Christiano viro concinnatam fuisse vel ex hoc uno ejus fragmento liquidum est. Habacuc iii, 13, ubi illud Hebraicum: **פְּרִשְׁתָּהּ עֵשֶׂת לְךָ כִּי עֵשֶׂת לְךָ** sic interpretatur ipse, **Ἐξῆλθες τοῦ σώσαι τὸν λαὸν σου διὰ Ἰησοῦ τοῦ Χριστοῦ σου**. *Egressus es ad salvandum populum tuum per Jesum Christum tuum*. Cujus versiculi Græca ex manuscriptis eruantur: Latina ex Hieronymo, qui addit Sextam editionem prodece manifestissime sacramentum. Hic autem interpres, perinde atque præcedens, paraphrasi gaudebat, ut in loco jam allatoprehenditur, licet nihil ibi efferat nisi mentem Hebraicæ Scripturæ. Verum in altero ejus loco longe majorem exspatiandi licentiam animadvertas. Psalm. xxxvi, 55, Hebræa sic habent: **רָאִיתִי רֶשַׁע עֲרִיץ וּמַתְעַה כְּאֵרֶץ לִירֵאָה**, id est, *vidi impium terrificum diffundentem se sicut laurus viridis*, sive, ut Hieronymus habet, *sicut indigenam eireniem*, ubi Vulgata, *vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedros Libani*; Sexta vero sic: **Εἶδον ἀπειθῆ καὶ ἀναίδῆ ἀντιποιούμενον ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα, Εἰμὶ ὡς αὐτοχθῶν περιπατῶν ἐν δικαιοσύνη**. Id est: *Vidi impium et impudentem sibi vindictam in duritia, et dicentem: Sum sicut indigena ambulans in justitia*: quæ sæne paraphrasin non modo sapiunt, sed etiam superare videntur.

V. De Septima.

Septima editio Christianine an Judæi interpretis sit ex uno Habacuci cantico dijudicari potest; si tamen Septimæ sit interpretatio cantici totius, ibidem editioni τῶν **Ο** subjuncta, quod sane plus quam verisimile arbitror. In nota quippe codicis Barberini, ubi ea integra describitur, adnotatur eam versionem nec Aquilæ, nec Symmachi, nec Theodotionis esse, disquirendumque num ad Quintam vel ad Sextam editionem pertineat. Cum ergo aliunde etiam, nempe ex fragmentis quæ supersunt, certum exploratumque sit, nullius eorum esse qui supra memorantur, sequitur haud dubie esse Se-

ptimæ, quæ in Habacuc propheta suo ordine posita erat, ut liquet ex ejus fragmento cap. ii, 4, et ex nota Hieronymi ibidem γ. 13. Hic autem interpres locum supra allatum γ. 13, quem Hieronymus queritur a Symmacho et Theodotione Ebionæo more versum fuisse hoc pacto, *egressus es ut salves populum tuum, ut salves Christum tuum*, Judaico prorsus more convertit, his verbis: **Ἀνεφάνης ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ σου, ῥύσασθαι τοὺς ἐκλεκτοὺς σου**. *Apparuiti super salute populi tui, ad liberandum electos tuos*, ubi nomen Christi in Hebraico expressum **קְרִישׁ** in electos vertitur: quod sane vir Christianus non fecerit. Ex hoc item capite deprehenditur hunc interpretem admodum παραφραστικῶς vertisse, ut quisquis videre possit.

His itaque perspectis, dicendum restat, tres illas superadditas editiones, longe liberiori interpretandi genere concinnatas fuisse, quam editionem Symmachi, qui tamen magis quam Aquila et Theodotio ab Hebraica littera deflectit.

Erit forte qui reclamet iis quæ supra diximus, nempe tres illas superadditas editiones, Quintam, Sextam et Septimam, ab Origene positas fuisse in minoribus prophetis, et hæc objiciat: In codice Barberino affertur locus Osee cap. xi, v. 4, eodem columnarum ordine quo in Hexaplis erat, ubi tamen nec Quinta, nec Sexta, nec Septima comparent, unde sequi videtur illas editiones in prophetis minoribus non adfuisse. Reponam ego ex eodem codice Barberino, palam esse, in minoribus prophetis illas editiones cum aliis adfuisse, quandoquidem ibi multa passim loca ex tribus illis postremis editionibus afferuntur: cum autem librarius in illo Hexaplorum specimine quatuor solum editiones, nempe Aquilæ, Symmachi, τῶν **Ο**, et Theodotionis, posuit, id arbitrato suo fecit; sive quia tres illæ postremæ editiones cum prioribus concordabant, sive alia de causa. Certe in specimine illo columnam Hebraicam, Hebraicis litteris descriptam, prætermisit ille, etsi verisimile sit eam in exemplari suo adfuisse cum aliis.

VI. De Vulgatæ editionis Latinae præstantia.

Jam ubi de veterum editionibus singulis, quæ in Hexaplis locum habebant, disseruimus, restat ut de Vulgata Latina nostra pauca dicamus, quam D. Hieronymus harum omnium editionum adminiculo, summo labore et accuracione concinnavit. Etsi porro cum interpretaretur, Hexapla ipsa præmanibus habuerit, non ille fortuito lectiones interpretationesque quaslibet amplexabatur; sed cum delectu et consilio doctissimorum ex Hebræis eas quæ meliores et ad veram Hebraici exemplaris lectionem accommodatiores erant, Latine exprimere satagebat. Aquilam et Symmachum, interpretum omnium præstantissimos, cæteris anteferre solebat; in Psalmis autem et prophetis majoribus frequentius Aquila quam Symmacho usus esse deprehenditur; in prophetis vero minoribus non raro Quintam adhibuit editionem Aliquando etiam, missis cæteris inter-

pretibus. LXX editionem, utpote Hebraico textui A propinquiorem, sequebatur; nec infrequenter novam ille et a cæteris diversam interpretationem efferebat, quando scilicet, consultis Hebræorum magistris, nullam ex editis penitus quadrare animadvertibat. Pari in variis dubiisque Hebraici exemplaris lectionibus, quæ frequenter, ut supra dictum

est, occurrebant, diligentia solertiaque usus semper est Hieronymus; qui ut optimam deligeret, non modo Scripturæ sacræ seriem, sed etiam Hebræorum peritissimos adibat. Quare nihil mirum si tanto studio, tamque solerti opera emissam editionem, utpote omnium præstantissimam, Ecclesia Romana ab omnibus sequendam esse edixerit.

CAPUT NONUM.

In singulos Scripturæ libros, ut in Hexaplis erant, hic quædam adnotantur.

Operæ pretium erit hic singulos Scripturæ sacræ libros obiter percurrere, et quædam adnotare quæ de ipso Hexaplorum statu et ordine, tum de iis quæ nos in unoquoque libro præstitimus, observanda supersunt.

In Genesi et in Levitico, atque, ut videtur, in aliis Pentateuchi libris, præter sex illas columnas, quibus Hexapla constituiebantur, Quinta etiam editio, si fides est fragmentis quæ supersunt, suum tenebat locum; Sextam etiam adfuisse superius probatum est. Præterea interdum aderant in marginibus, ut quidem opinamur, lectiones Samaritani interpretis, atque etiam Hebræi cujusdam et Syri interpretis, de quibus fuse cap. 4. Etsi autem tantam ex manuscriptis et ex editis libris lectionum accessionem fecerimus, ut iis comparatæ illæ, quæ a Drusio collectæ sunt, paucissimæ videantur; longe majorem haud dubie facturi eramus, nisi Basilienensis codex tota pene Genesi temporum injuria mulctatus fuisset. Hunc tamen defectum abunde compensant fragmenta veterum interpretum bene multa ex Coisliniano illo perantiquo codice excerpta.

In Exodo par diligentia ab Origene adhibita fuerat. Hic perinde atque in Genesi Samaritani, Syri et Hebræi lectiones observantur. Ex Quinta editione nihil, nec inde tamen inferas non adfuisse in Exodo: nam qui tam paucas ex aliis Pentateuchi libris exhibent manuscripti codices, non mirum si nullam in Exodo attulerint. Lectiones porro interpretum, vicies saltem auctiores proferimus quam apud Drusium haberentur. In postremis capitibus, ubi ea quæ in editione τῶν O' præpostere posita erant, suo ordini restituit Origenes, non pauca ex editione illa hexapliari sic restituta, cum asteriscis et obelis proferimus ex codice Colbertino antiquissimo, cujus specimen dedimus *Palæographiæ Græcæ* lib. III, cap. 4.

In Levitico eadem observantur quæ in Exodo. Lectio Quintæ editionis habetur ad cap. II Levitici. Hic Colbertinus longe plura suppeditat quam in Exodo, ex editione τῶν O' Origeniana sive hexapliari. Lectiones autem veterum interpretum, quas magno numero proferimus, omnes pene novæ, necdum observatæ sunt.

De Numerorum libro paria dicimus. Hic tamen

nihil ex Quinta editione comparet. Aliquot in locis inserta conspiciuntur, et quidem ab ipso, ut putatur, Origene, loca illa, quæ in Samaritano textu ex Deuteronomio in Numeros translata fuerant. Quædam similiter ex editione τῶν O', Origeniana ad fidem codicis Colbertini cum asteriscis et obelis referuntur: lectionesque interpretum multæ, quarum paucissimæ observatæ fuerant a Drusio.

In libro Deuteronomii, nihil ex Origeniana illa hexapliari habetur. Cætera vero eadem fere, quæ in libro Numerorum, conspiciuntur. Veterum interpretationes, novas pene omnes, afferimus, et plures quam in aliis libris.

In libro Josue eadem præstitit Origenes, quæ in toto Pentateucho. Editionem tamen Quintam ibi non adjecisse videtur. Loca plurima mutila in editione τῶν O', ex aliis interpretibus restituit, appositis asteriscis, quæ nos, ut erant in codice Basilienensi, sine asteriscis nimirum, edidimus, et non pauca ex Coisliniano codice adjecimus. Drusius vero paucissima attulerat. Quid vero causæ sit cur lectiones a nobis allatæ, cum illis quas Masius cum asteriscis edidit, persæpe non consentiant, haud difficile est intelligere. Cum enim Masius, ut ipse testificatur, ad hæc restituenda codice Syriaco sit usus, ut lectionem Græcam Syriacæ ope assequeretur, sæpe divinarit oportet. Quamobrem lectiones nostræ longe sinceriores sunt quam Masianæ.

In libro Judicum longe plura quam in libro Josue, in editione hexapliari ab Origene restituta deprehenduntur, quæ ex Theodotione ut plurimum mutuatus est Origenes. Ea vero nunc primum in lucem edimus, Drusius enim fere nihil habuit. Capite autem nono ac decimo, quædam hexapliaris τῶν O' editionis ex vetustissimo folio nostro manuscripto proferuntur.

In libro Ruth, etsi paria præstiterit Origenes, nihil pene eorum superest.

In libris Samuelis et Regum solita industria usus Origenes deprehenditur. Ibi etiam Syri lectiones non raro afferuntur. Monetur autem in fine primi, unum olim fuisse librum Samuelis, qui duos hodiernos complectebatur, nec Aquilam divisisse primum a secundo. Magnæ porro veterum interpreta-

tionum silva, quam edimus, nunc primo prodit in lucem; Drusius vero nihil pene collegerat.

In libris Paralipomenon pauca Hexaplorum fragmenta exhibemus, quia rarissima in hos Commentaria a priscis scriptoribus edita sunt: et in manuscriptis, veterum interpretum lectiones infrequenter proferuntur.

In libros Esdræ, Nehemiæ, Estheris nihil Hexaplorum superest, licet Origenes, ut existimo, in iis eandem quam in cæteris operam navaverit. Verum in codicibus qui in manus inciderunt, nihil marginalium notarum, nihil commentariorum adest.

In libro autem Job quid præstiterit Origenes, ipse declarat in Epistola ad Africanum: hujus hic verba subjicimus.

Ex Job etiam ab his verbis: *Scriptum est autem ipsum resurrecturum, cum quibus Dominus resurgit*, usque ad finem, hæc, inquam, non exstant apud Hebræos: quare nec apud Aquilam habentur; sed apud LXX et apud Theodotionem, quoad sensum eadem sunt. Innumera quoque alia invenimus in Job, tum deficientia, tum redundantia in nostris exemplaribus, si conferantur cum Judaicis. Deficientia quidem, ut cum his verbis: *Surgens mane offerebat pro illis sacrificia, secundum numerum eorum*; additur, *vitulum unum pro peccato pro animabus eorum*. Et cum his: *Venerunt angeli Dei, ut astarent coram Deo, et diabolus venit cum eis subnectitur: Circumiens terram, et perambulans in ea*. Præterea post hæc verba, *Dominus dedit, Dominus abstulit*, apud Hebræos non erant hæc, *sicut Domino placuit, ita factum est*.

Plura autem in nostris quam in Hebræis sunt ea quæ Jobo dixit uxor ejus ab his verbis: *Quousque perseverabis dicendo: Manebo adhuc parvo tempore expectans spem salutis meæ,*

Ἄλλα καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰὼβ, τὰ ἀπὸ τοῦ Γέγραται δὲ αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι, μεθ' ὧν ὁ Κύριος ἀνίστησιν, ἄχρι τέλους, οὐ κεῖται παρὰ τοῖς Ἑβραίοις· διόπερ οὐδὲ παρὰ τῷ Ἀκύλᾳ, παρὰ δὲ τοῖς Ὁ' καὶ Θεοδοτίωνι τὰ ἰσοδυναμοῦντα ἀλλήλοις. Καὶ ἄλλα δὲ μυρία εὗρομεν ἐν τῷ Ἰὼβ, καὶ κατ' ὀλίγον, καὶ ἐπὶ πλεόν ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀντιγράφοις, ἢ ἐν τοῖς παρὰ Ἰουδαίοις κατ' ὀλίγον μὲν, ὅτε, ἀνίστάμενος τὸ πρῶτ προσέφερε περὶ αὐτῶν θυσιὰς κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἐωτῶν· τὸ μὸσχον ἕνα περὶ ἀμαρτίας περὶ ψυχῶν αὐτῶν. Καὶ ὅτε, ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ παρατεῆναι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ διάβολος ἦλθε μετ' αὐτῶν· τὸ περιεθῶν τὴν γῆν, καὶ ἐμπεριπατήσας ἐν αὐτῇ. Ἔτι δὲ οὐκ ἦν παρ' Ἑβραίοις μετὰ τὸ Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως καὶ ἐγένετο.

Πλείονα δὲ ἐν τοῖς ἡμετέροις παρὰ τὰ Ἑβραϊκά, ὅτε εἶπε τῷ Ἰὼβ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ, Μέχρι τίνος καρτερήσεις, λέγων Ἰδοὺ ἀναμένω χρόνον ἔτι μικρὸν προσδεχόμενος τὴν ἐλ-

πίδα τῆς σωτηρίας μου; ἕως τοῦ, Ἰτα ἀναπαύσωμαι τῶν μόχθων μου καὶ τῶν ὁδυνῶν, αἶ με νῦν συνέχουσι. Μόνον γὰρ τὰ ῥητὰ τῆς γυναικὸς ἀναγέγραπται, τὸ Ἄλλ' εἰπὸν τι ῥῆμα πρὸς Κύριον, καὶ τελεῖτα.

Πάλιν τε αὖ πλείστα τε ἡσα διὰ μέσου ὄλου τοῦ Ἰὼβ παρ' Ἑβραίοις μὲν κεῖται, παρ' ἡμῖν δὲ οὐχί. Καὶ πολλάκις μὲν ἔπη τέσσαρα ἢ τρία, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ δεκατέσσαρα καὶ δεκαεννέα καὶ δεκαεξί. Καὶ τί με δεῖ καταλέγειν, ἢ μετὰ πολλοῦ καμάτου ἀνελεξάμεθα, ὑπὲρ τοῦ μὴ λαθάνειν ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῶν παρὰ Ἰουδαίοις καὶ ἡμῖν ἀντιγράφων;

In libro igitur Job, præter solitam sex columnarum operam, Origenes in editione τῶν Ὁ' plurima mutila ex Theodotione, et aliquando ex aliis editionibus, asteriscis præpositis restauravit, et hiatus magnos resarcivit, ut Ipse supra memorat. Septingentos vel octingentos versiculos ab Origene prædicto modo in locis ubi deerant repositos fuisse testatur Hieronymus, qui librum Job sic restitutum Latine transtulit, ut habetur primo tomo editionis Joannis Martianæi nostri. Hæc supplementa ex codice quodam Colbertino, et ex editione Hieronymi mutuamur. Præterea lectiones veterum interpretum longe auctiores et emendatiores damus, quam Drusius ediderat. Hic frequentes afferuntur lectiones, hac prævia nota Ὁ Ἑβραῖος, qua de re actum est capite primo.

In libro Psalmorum, præter sex solitas columnas, tres alias superaddidit Origenes, quæ Quintam, Sextam et Septimam editionem exhibebant: quarum omnium lectiones multis partibus auctiores dedimus quam Drusius ediderat.

In Proverbiis solitum sex columnarum opus edidit Origenes. Multas vero earum lectiones ex editione Romana protulit Drusius, quibus nos aliquot adjecimus, et non paucas emendavimus.

In Ecclesiaste paria præstitit Hexaplorum auctor. Ibi vero lectiones bene multas Drusianis adjecimus.

In Canticis item, præter Hexapla, duæ saltem columnæ adjectæ fuerant, nempe Quintæ et Sextæ: an Septima item editio adfuerit, incertum; Quintam vero et Sextam adfuisse probant earumdem loca quæ supersunt. Hieronymus tamen Præfatione in

usque ad hæc verba, *ut requiescam ab ærumnis meis, et a doloribus quæ me nunc detinent*. Nam (in Hebraico) hæc tantum verba uxoris ejus scripta sunt: *Sed dic verbum contra Dominum, et morete*.

Rursum plurima in medio toto libro Job apud Hebræos reperiuntur, quæ in exemplaribus nostris desiderantur; sæpius quidem (versiculi) quatuor vel tres; interdum vero quatuordecim, novemdecim, vel sexdecim. Et quid me oportet hic enumerare, quæ multo labore collegimus, ne nos lateret discrimen quod Judaica inter et nostra exemplaria intercedit?

Canticum, Quintam solum editionem memorat, atque ita loquitur: *Origenes cum in cæteris libris omnes vicerit, in Cantica canticorum ipse se vicit. Nam decem voluminibus explicitis, quæ ad viginti usque versuum millia pene perveniunt; primum LXX Interpretes, deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, quam in Actio littore invenisse se scribit, etc.* De Sexta vero editione, quæ tamen in Canticis Hexaplis erat, ne verbum quidem Hieronymus; sive illam editionem neglexerit Origenes in Commentariis suis, sive illam Hieronymus præterniserit: quod verisimilius est; nam ut jam sæpe vidimus, ex silentio hujusmodi, nihil potest concludi. In Canticis vero præter Drusianas, alias bene multas adjecimus veterum interpretum lectiones.

In Hesaia præter Hexaplaræ opus, non paucae Syri lectiones observantur. Ibi vero interpretationes Aquilæ, Symmachi et Theodotionis longe auctiores damus quam apud Drusium habeantur.

In Jeremia præter illam sex columnarum operam, multa ex Theodotione cum asteriscis restituit Origenes, quæ LXX Interpretes consulto prætermiserant, ut ait sæpissime Hieronymus *Commentario in Jeremiam*. Ibi multa cum asteriscis addita sunt, multæque transpositiones erant, ut ait Origenes epist. ad Africanum: *Πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἐν τῷ Ἱερεμῆα κατενοήσαμεν, ἐν ᾧ καὶ πολλὴν μετὰθεσιν καὶ ἐναλλαγῆν τῆς λέξεως τῶν προφητευομένων εὗρομεν.* Id est: *Similia multa deprehendimus quoque in Jeremia, in quo frequentes transpositiones et permutationes vaticiniorum invenimus.* Horum omnium peramplam collectionem opè manuscriptorum fecimus: Drusius paucissima affert.

In Threnis Jeremiæ solius Symmachi editionem cum LXX posuit Origenes, ut ipse in quadam nota testificatur. Cur autem hic non solitam operam præstiterit, sed Aquilam et Theodotionem omiserit, conjectando solum dicere possumus: quia nimirum videbat LXX Interpretes non deficere pro more suo, sed cum Aquila et Theodotione convenire, asteriscos rarissimos posuit, imo neque editiones illas ad quarum fidem quæ deficiebant cum asteriscis supplebat, quæ redundabant obelo notare solebat, e regione locavit. Hic autem longe plures Symmachi lectiones damus, quam Drusius attulerat.

In Ezechiele pro more Hexapla concinnavit Origenes, ac præterea quamplurima, quæ in τοῖς Ὁ deficiebant, ex Theodotione, præmissis asteriscis, restituit. Horum porro tot tantaque ex mss. collegimus, ut iis comparata, ea quæ Drusius edidit nihil pene esse videantur.

Quid in Daniele præstitit Origenes docet Hieronymus Præfatione in Daniele: *Lectorem admoneo, inquit, Danielem non juxta LXX Interpretes, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui utique post adventum Christi incredulus fuit: licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judæus est. Sed*

*et Origenes de Theodotionis opere in editione Vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quæ addita sunt; et rursus quosdam versus obelis prænotavit, superflua quæque designans. Cumque omnes Christi Ecclesiæ, tam Græcorum quam Latinorum, Syrorumque et Ægyptiorum, hanc sub asteriscis et obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui haberi nostros quod Græci in Aquilæ et Theodotionis ac Symmachi editionibus lectitant. Et si illi in tantis divitiis doctrinarum non contemnunt studia hominum Judæorum, cur Latina paupertas despiciat hominem Christianum? Cujus si opus displiceat, certe voluntas recipienda est. Hoc autem loco Hieronymus prima fronte sibi ipsi repugnare videtur. Postquam enim dixerat, Danielem non juxta LXX, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, statim subjicit omnes Christi Ecclesias, tam Græcorum quam Latinorum, Syrorumque et Ægyptiorum, editionem Vulgatam legere, scilicet τῶν Ὁ, quæ ab Origene ex editione Theodotionis aucta et emendata fuerat cum asteriscis et obelis. In eo autem sita est difficultas, quod cum ait Ecclesias legere Theodotionis editionem, et postea easdem legere editionem τῶν Ὁ hexaplaræ, indicare videatur utramque editionem in publicis Ecclesiæ conventibus legi quod utique vix credi possit: neque enim verisimile est duas ejusdem prophetiæ editiones indiscriminatim in omnibus Ecclesiis lectas fuisse. Certum quidem est Ecclesiam Græcam Theodotionis editionem solam legisse, ut ait postea Hieronymus *Commentario in Danielem*, cap. iv, v. 5: *Exceptis LXX translatoribus, qui hæc omnia nescio qua ratione præterierunt, tres reliqui, collegam interpretati sunt. Unde judicio magistrorum Ecclesiæ editio eorum in hoc volumine repudiata est, et Theodotionis vulgo legitur, quæ et Hebræo, et cæteris translatoribus congruit.* SS. quoque Patres Græci, Chrysostomus, Theodoretus et alii, solam Theodotionis editionem semper afferunt: unde accidit ut LXX interpretum editio Danielis, tam κοινή illa quam hexaplaris ab Origene emendata, prorsus interiret, exceptis quibusdam laciniis quæ infra in collectione nostra observantur. Cum ait igitur Hieronymus editionem hexaplaræ in omnibus Ecclesiis etiam Græcorum legi, intelligas oportet eam præ manibus omnium habitam et privatim lectam fuisse, non autem in publicis conventibus, ubi Theodotionis editio una legebatur, saltem apud Græcos. De differentia porro Hebraicorum exemplarium ab editione τῶν Ὁ et Theodotionis, hæc habet Origenes epist. ad Africanum.*

Ἰσθι τοῖνον πρὸς ταῦτα, τί χρὴ ἡμᾶς πρᾶττειν οὐ περὶ τῶν κατὰ Σωσάνναν μόνον, ἐν μὲν τῷ καθ' Ἑλληνας Ἑλληνικῷ φερομένων ἐν πάσῃ Ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ, παρὰ δὲ Ἑβραίοις μὴ και-

Scias itaque ad hæc, quid nobis agendum sit non solum in iis quæ de Susanna, in Græco Græcorum exemplari per totam Christi Ecclesiam circumferentur, quæ tamen apud Hebræos non

μένων οὐδὲ περὶ τῶν, ὡς ἔρασκες, ἄλλων δύο περικοπτῶν, τῶν ἐπὶ τέλει τοῦ βιβλίου περὶ τῶν κατὰ τὸν Βῆλ καὶ τὸν Ἰρακόντα ἀναγεγραμμένων, οὐδ' αὐτῶν ἐν τῷ Δανιὴλ τῶν Ἑβραίων γεγραμμένων· ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλων μυρίων, ἃ κατὰ τὴν μετρίότητα ἕκων τοῖς Ἑβραίοις συγκρίναντες ἀντιγράφους τὰ ἡμέτερα, πολλὰ εὗρομεν. Ἐν μὲν γὰρ αὐτῷ τῷ Δανιὴλ περὶ τῆς καμίνου τῆς καιομένης τὸ πεπεδημένοι εὗρομεν ἐν δὲ τοῖς ἡμετέροις ἀντιγράφοις περισεύοντα παρὰ τὰ ἐν τοῖς Ἑβραίοις ἔπη οὐκ ὀλίγα· ὧν ἀρχὴ κατὰ μὲν τινα τῶν φερομένων ἐν ταῖς Ἑκκλησίαις ἦν οὕτως· Προσηύξατο Ἀνανίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μισαὴλ, καὶ ἠμνησαν τὸν Κύριον, ἕως τοῦ· Εὐλογεῖτε πάντες οἱ σεδόμενοι Κύριον τὸν Θεὸν τῶν θεῶν· ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰῶνων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα ὑμνοῦντων αὐτῶν, καὶ ἐθεώρει αὐτοὺς ζῶντας. Κατὰ δὲ ἕτερα· Καὶ περιεπάτην ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ὑμνοῦντες τὸν Θεόν, καὶ εὐλογοῦντες τὸν Κύριον, ἕως τοῦ· Εὐλογεῖτε πάντες οἱ

exstant : nec solum de A aliis duabus sectionibus, ut dicis, quæ in fine libri sunt descriptæ, nempe de Belo et de dracone : quæ pariter in Hebraico Danielis textu non scriptæ sunt ; sed et de aliis innumeris quæ pro modulo nostro, dum exemplaribus Hebræis compararem nostrâ, pluribus in locis invenimus. Nam in ipso Daniele, ubi de camino ardente, illud, **B** *compedibus vincti*, invenimus ; sed in nostris exemplaribus, præter ea quæ in Hebraicis sunt, abundant versus non pauci, quorum initium, secundum quædam, quæ in Ecclesiis sunt, exemplaria, sic habebat : *Pre-* **C** *catatus est Ananias, et Azarias, et Misael, et laudaverunt Dominum, usque ad illud : Benedicite omnes colentes Deum deorum : laudate et confitemini, quoniam in sæculum misericordia ejus, et in sæculum sæculorum. Et factum est cum audiret rex illos laudantes, et videret eos viventes. At secundum alia exemplaria : Et ambulabant in medio flammæ, laudantes Deum, et benedicentes Dominum, usque ad illud : Benedicite omnes colentes Dominum Deum deo-* **D** *rum, laudate et confite-*

σεδόμους τὸν Κύριον τὸν Θεὸν τῶν θεῶν. Ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Συνήπτο δὲ ἐν τοῖς Ἑβραίοις τὸ Καὶ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι οἱ τρεῖς Σεδράχ, Μισάχ, Ἀβδερεγῶ, ἔπεσον εἰς μέσον τοῦ πυρὸς πεπεδημένοι τὸ τε· Ὁ βασιλεὺς δὲ Ναβυχοδονόσορ ἐθαύμασε, καὶ ἀνέστη ἐν σπουδῇ, καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ. Οὕτω γὰρ Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει ἐκδίδωκεν εἰπὼν, φιλοτιμότερον πεπιστευμένος παρὰ Ἰουδαίου ἡρμηνευκέναι τὴν Γραφήν, ἢ μάλιστα εἰδόθαι οἱ ἀγγοῦντες τὴν Ἑβραίων διάλεκτον χρηθῆσθαι, ὡς πάντων μάλλον ἐπιτετευγμένῳ. Τὰ δὲ παρ' ἡμῖν ἀντιγραφα, ὧν καὶ τὰς λέξεις ἐξεθέμην· τὸ μὲν ἦν κατὰ τοὺς Ὁ· τὸ δὲ ἕτερον κατὰ Θεοδοσίονα· καὶ ὡς περ παρ' ἀμφοτέροις ἔκειτο τὸ περὶ τὴν Σωσάνναν, ὡς σὺ φῆς, πλάσμα, καὶ αἱ τελευταῖαι ἐν τῷ Δανιὴλ περικοπαί, οὕτω καὶ ταῦτα ἐν ἑσῶν, ὡς στοχασμῷ εἰπεῖν, τυγχάνοντα διαχοσίοις καὶ πρὸς.

mini, quoniam in omnia sæcula misericordia ejus. Connectebatur autem in Hebræis hoc : *Et tres illi viri, Sedrach, Misach, Abdenego, ceciderunt in medium ignis vincti* ; et hoc etiam : *rex Nabuchodonosor miratus est, et surrexit festinanter, et respondit, dixitque magnatibus suis*. Sic enim Aquila, Hebraicæ lectioni serviens, edidit ; quem Judæi Scripturam studiosius interpretatum esse credunt : quo maxime uti solent ii qui Hebraicam dialectum ignorant, utpote qui maxime omnium sensum assecutus sit. Nostra autem exemplaria, quorum etiam voces exposui, aliud secundum Septuaginta Interpretes erat, aliud secundum Theodotionem : et sic^t apud utrumque positum reperiebatur illud Sannæ, quod dicis sfigmentum, ita quoque ista, versibus, ut conjectura dici potest, ducentis et amplius.

In duodecim prophetis, non modo sex columnarum opus adornavit Origenes, sed etiam tres alias editiones, Quintam, Sextam, Septimam adjecit, ut ex eorum fragmentis sparsim positis liquidum est. Ex his porro omnibus editionibus, omnia pene nova proferimus,

CAPUT DECIMUM.

De notis ad Hexapla vel Tetrapla spectantibus.

I. De notis cognitis. II. De notis incognitis. III. Probatnr, contra Brianum Waltonum notam α' significare tres interpretes, Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

I. De notis cognitis.

In manuscriptis codicibus pervetustis qui Hexaplorum lectiones præferunt, notæ quædam occurrunt, ab iis, ut videtur, excogitatæ, qui illas lectiones interpretationesque veterum in marginibus Bi-

bliorum exscribent ; idque compendii causa, ne easdem voces integras sæpius repetere cogentur. Earum porro notarum interpretationem nusquam reperimus descriptam, sed diuturna tractatione exercitationeque pene omnium explicationem asse-

curi sumus: aliquot tamen supersunt quas interpretari frustra tentavimus. E re autem fore putavimus eas omnes hic proferre: primo positus iis quorum sensus in notitiam venit, postremo aliis quæ hæcenus ignotæ nobis sunt.

Ἑξαπλᾶ, *Hexapla*. Hæc vox sic sine compendio semper scribitur: aliquando tamen Ἑξαπλ. per omnes casus, qui, ut plurimum, per præmissum articulum indicantur, τὰ Ἑξαπλ. τοῖς Ἑξαπλ.

Δπ. *Tetraplᾶ, Tetrapla*, hac persæpe nota per omnes casus significantur. Exempla non pauca vide in libro Job. Aliquando etiam solam litteram Δ significare puto *Tetraplᾶ* sed res non usque adeo explorata est. Vide quæ ea de re diximus Ezech. xvi, v. 4 et 30, in notis.

O. Oἱ Ἑβδομήκοντα, Septuaginta Interpretes.

A. Ἀκύλας, Aquila.

C. Σύμμαχος, Symmachus.

Θ. Θεοδοτίων, Theodotio.

E. Πέμπτη ἔκδοσις, Quinta editio.

Ϛ. Ἑκτη ἔκδοσις, Sexta editio.

Z. Ἑβδομή ἔκδοσις, Septima editio.

⚭ et Λο. Λοῖποί, Reliqui interpretes. Ubi advertendum est hanc notam apponi aliquando cum omnes alii interpretes in versione sua conveniunt, et a LXX differunt: similiterque post allatam Aquilæ, Symmachi vel Theodotionis lectionem; si reliqui interpretes pari modo cum LXX interpretentur, tunc apponitur nota ⚭; nec raro etiam, cum unus omnino differt ab aliis, cæteri autem parvam exhibent vocum discrepantiam, tunc enim neglecta illa tenui lectionum varietate, unius lectio affertur, præcedente nota ⚭ vel λο, quod non semel experti sumus: nonnunquam etiam quando duo solum consentiunt; vel etiam cum tenue inter ipsos discrimen intervenit, una pro duobus lectio ponitur, cum nota Oἱ λοῖποί. Interdum item οἱ λοῖποί dicitur quando unus tantum interpres allatam versionem habet, ut exemplis sæpe probavimus in hujus operis decursu.

Oἱ Γ', Tres interpretes, scilicet Aquila, Symmachus et Theodotio. Rarissime etiam, ubi vel Aquila vel unus ex tribus, interpretationem habet a LXX diversam, et LXX cum aliis duobus conveniunt, tunc οἱ Γ' significare possunt LXX et duos alios eandem lectionem habentes; quod postremo tamen exploratum adhuc non est. Brianus Waltonus putat notam οἱ Γ' alios tres interpretes indicare, non Aquilam, Symm., et Theodot., sed ne probabili quidem ratione ductus, ut infra probabitur.

Oἱ Δ', Quatuor interpretes. Hæc nota aliquoties occurrit in Hesaia, ut cap. ix, v. 14, ubi ad hæc Hebraica verba, שְׁנַיִם מִנִּי, legitur apud Curterium, Oἱ Δ', αὐτός κεφαλῆ, ubi in LXX editionis Romanæ, αὐτῆ ἡ ἀρχῆ. Hic autem Oἱ Δ' non dubito quin significant quatuor Græcos interpretes qui in Hexaplis erant nempe A., Σ., Ο', Θ. Altera vero lectio, αὐτῆ ἡ ἀρχῆ, erat τῆς Κοινοῦς, seu Vulgatæ editionis. Nam,

ut dictum est capite 3, editio hexaplaris τῶν Ο', longe diversa erat ab illa Κοινοῦ, ita ut etiam in manuscriptis τῶν Ο', editionem referentibus, in margine οἱ Ο', quasi diversam omnino interpretationem habentes a fronte variæ lectionis sæpe apponantur, nonnunquam soli, sed frequentius cum aliis interpretibus sic: Ο', Θ, vel Σ, Ο', Θ, vel Α, Σ, Ο', Θ, ubi littera Ο' editionem hexaplaris τῶν Ο' significat. Oἱ Δ' autem non significare Tetrapla, ut suspicatur Brianus Waltonus in Appendice, p. 123, ipse articulus probat. Nunquam enim dicitur Oἱ τετραπλοῖ, Oἱ ἑξαπλοῖ, sed τὰ τετραπλᾶ, τὰ ἑξαπλᾶ. Igitur quemadmodum οἱ Γ', οἱ Τρεῖς, id est, *Tres interpretes*, sic nota, οἱ Δ', οἱ Τέτταρες, *Quatuor interpretes* significat, et quidem, ut certum videtur, eo quo supra diximus modo.

Π. Hæc littera significat πάντες, id est, omnes interpretes: qua de re nulla jam potest esse difficultas; siquidem ubi codex Basiliensis Π habet, Coislinianus passim πάντες expresse refert. Joannes Curterius Præfatione in Procopium putat legendum Πάμφιλος, *Pamphilus*, nempe martyr ille qui cum Eusebio Hexaplis emendandis et illustrandis vacavit. Et quidem negare non ausim hanc litteram Pamphilo indicando nonnunquam deputari, ut Ὀρ. *Origenem* significat; sed nullum adhuc ea de re perspicuum exemplum occurrit mihi, quamobrem res in dubio versatur.

Π χω vel χ δῖω ου, sæpius vero legitur πᾶν pro Π. Hæ notæ persæpe occurrunt in lib. Judic. ad marg. cod. Basil., et aliquando sic διωρθ. ου. Π. χω, quæ interdum conjunctim positæ sunt, non infrequenter etiam separantur. Earum porro interpretationem conjectando dedimus in nota ad Jud. i, 14, ita ut διωρθ significet διώρθωσα, *emendavi*, quo pacto legitur in margine codicis RR. PP. Jesuitarum Ezech. cap. xlv, v. 12, ita ut nulla circa notam hanc difficultas superesse videatur, ου significet οὐτως, *sic*. Ubi notes διωρθ. nonnunquam poni sine subjuncto ου perspicuum vero mihi videtur διωρθ. ου. significare διώρθωσα οὕτως, *emendavi sic*, et cap. xi, v. 34, διωρθ, ἀγαπητή, *emendavi, ἀγαπητή, dilecta*, quia prius legebatur μονογενής, *unigenita*. Nota vero Π significat haud dubie πάντες, *omnes interpretes*, ut ex supradictis liquidum est: χω, id est, ut prorsus existimo, *χωρίς, separatim*. Ita ut hæ notæ διωρθ ου, Π. χω, sive conjunctim, sive separatim positæ, significant *emendavi sic, omnes separatim*, id est, omnes interpretes separatim spectati sic habent. Dixi in nota Jud. cap. i, v. 14, editiones separatim vel seorsim positas, non eas significare quæ in Hexaplis positæ erant, ubi aliquot fortasse mutationes invectæ fuerant, sed eas quæ separatim in libris descriptæ erant; verum re diligentius examinata, verisimilius esse puto eas ipsas quæ in Hexaplis descriptæ erant hic indicari. Vix enim credentem librariorum et scholiastarum qui notas illas marginales invexerunt, præter Hexapla, ad manum etiam habuisse editiones separatas distinctasque Aquilæ,

Symmachi et Theodotionis. Vocem autem χω-
 ρίς, *separatim*, ideo apposuisse videntur ut editiones
 illas interpretum distinguerent a lectionibus eorum
 quæ in editione τῶν Ο' hexaplarum cum asteriscis in-
 sertæ fuerant, quæ lectiones non jam separatim, sed
 conjunctim cum illa LXX Interpretum editione
 spectabantur : illud vero jam quasi pro certo et ex-
 plorato habeo. Ut ad supradictas notas redeam
 Iud. 1, v. 21, ubi in textu legitur ἐκληρονόμησαν, in
 margine codicis Basiliensis legitur ἐξήραν, et mox
 adjicitur πᾶν, id est, *omnes sic habent*, ἐξήραν videli-
 cet, et sic sæpe πᾶν solum ponitur. Et v. 27, ubi in
 textu Basiliensis legitur ἐξήρε, in marg. habetur,
 ἐκληρονόμησε, cum subjuncta nota, παντ. χω. *πάντες*
χωρίς, qua significatur omnes interpretes separatim
 in columnis suis spectatos, ἐκληρονόμησεν habere,
 et sic identidem eadem nota παντ. χω. ponitur. Et
 cap. 11, v. 9, in textu ejusdem codicis legitur, ἐν
 θαυμαθαρές, ubi ad marginem habetur πάντ. ου. ἐν
 θαυμαθαρές, quæ certe nihil aliud significare pos-
 sunt quam omnes sic habere ἐν θαυμαθαρές. Lou-
 ge difficiliores explicatu sunt aliæ notæ eod. cap. v.
 13, ubi ad illud, τῷ Βαάλ, legitur hac forma.

θ'. τῷ. δ. τῆ.

δ. χω. θ. ου.

Ubi prior nota haud dubie significat Theodotio-
 nem legere, τῷ Βαάλ, LXX vero τῆ Βαάλ. Nota vero
 sequens quæ sic exponitur Ο. χωρίς. θ' οὕτως, quid
 sibi velit non satis intelligo. Hæc vero nota passim
 repetitur : forte significat *Septuaginta separatim*, et
Theodotionem similiter. Altera nota sæpissime oc-
 currit, nempe Ο. θ. χω, id est LXX et Theodotio
 separatim sic habent. Et cap. 14, v. 5, ubi legitur τῆς
 Βα:θίλ, in margine scriptum est :

τῆς δ δ ου

δ θ' χω

Primam vero notam sic lego Ο. Ο. οὕτως, id est
 utraque editio τῶν Ο', nempe Κοινή et hexaplaris
 sic habent, τῆς. Altera vero nota Ο. θ. χωρίς signifi-
 cat, ni fallor, LXX separatim, id est Κοινήν, et
 Theodotionem in sua columina, separatim item, sic
 habere. Aliquando sic ordinantur hujusmodi notæ,
 ut Œdipo prorsus egeant, ut cap. 14, v. 12, in textu
 Basiliensis legitur εἰς, in margine vero ἐπί et postea
 subjunguntur notæ hoc situ :

θ'. χω. Ο. ου

δ. θ'. ἀπό

θ' ου.

Ut autem concludatur, hæc uno verbo dicam, nota
 δδ ου haud dubie significare videtur, διώρθωσα, *corre-
 xi, emendavi*, ut exemplo comprobatur, ου οὕτως si-
 bi velle vix est quod dubitetur ex supradictis; πᾶν,
 id est, certissime, *πάντες*, ut exemplis frequentibus
 arguitur; χω non videtur aliud quam *χωρίς* signifi-
 care posse. Harnum vero notarum usus omnes expli-
 care, donec quid clarius emergat, humanæ non vi-
 detur esse facultatis.

Τὸ ἔσω. Hujus notæ usus conspicuus est in codi-
 ce Coisliniano egregiæ notæ x sæculi, ubi quando

Aquila vel Symmachus, vel Theodotio cum LXX
 consonant et lectionem habent eandem quæ in tex-
 tu τῶν Ο' legitur, in margine scribitur Α. τὸ ἔσω,
 Σ. τὸ ἔσω, id est, Aquila vel Symmachus idipsum
 habent, quod intus sive in textu legitur. Peculiari
 autem modo notatur I Reg. xxv, 31, ubi Coislin. in
 textu τῶν Ο', βδέλυγμός ita punctis notatum habet;
 in margine vero Α. Θ. τὸ ἔσω, id est, Aquila et Theo-
 dotio habent ea quæ intus, sive in textu sunt, non
 notata punctis, nempe λυγμός. Et vere alii mss. ha-
 bent Α. Θ. λυγμός, *singultus*.

Φ. Hesaiæ xiv, v. 6, et alibi sæpe significat Ori-
 genes, ut diximus *Palaographiæ Græcæ* p. 225.
 Joannes Curterius illam siglam expressit per litte-
 ram Φ, quod notam codicis Marchaliani, nunc RR.
 PP. Jesuitarum, non intelligeret. Nam ibi sic notata
 depingitur ut eam hic expressimus.

ἀνέπιγραφος. Hanc notam apponendam duxi-
 mus, quia Nobilius, ac post eum Drusius existima-
 runt, hic ἀνέσπερον significari, esseque nomen cu-
 jusdam interpretis vel scholiastæ, quem Anesperum
 vocant. Significat autem *Anonymus*, vel ad litteram
Anepigraphus, sive *sine auctoris epigraphæ*. Vide
 Num. cap. xxix, γ. 16. Ut autem scias quantam er-
 rorum silvam hæc nota sic posita pepererit, pauca
 exscribam ex adnotatione quadam nostra in codice
 Coisliniano, numero 5. Eodem in codice, qui est Ca-
 tena in Leviticum, Numeros, etc., imperitus libra-
 rius qui codicem scripsit, illam notam in antigra-
 pho suo videns, sæpissime legit 'Ανεστω, aliquando
 'Ανέμπου, item 'Αναπέμπη, alibi 'Ανοστω, semel
 'Αθανασίου, aliquando etiam recte ἀνεπιγράφου, se-
 mel item Συνεστω. Hæc porro nota nostra asseritur
 ex collatione alterius Catenæ ejusdem bibliothecæ,
 ubi ad singula supra memorata nomina legitur ἀνεπι-
 id est, ἀνεπιγράφου.

ΔΥΝ διάλειψις, ΔΥΝ ἀνάπαυσις. Sic legitur in
 margine codicis Coisliniani Levit. xv, 6, quæ
 respiciunt vocem קטב, in LXX expressam Σάββατα,
Sabbata. Vix potest deprehendi an legendum sit
 ΔΥΗ, vel ΔΥΝ, sed non dubito quin legendum sit
 ΔΥΝ, et significetur δύνатаι. Ita ut hæc nota, quæ
 respicit vocem קטב, sic legatur, δύνатаι, διάλειψις,
 δύνатаι, ἀνάπαυσις, id est, vox Σάββατον valet sive
 significat, cessatio, et significat requies.

II. De notis incognitis.

μ ϩ ϩ ᾱ. Hæc nota reperitur Job cap. xvii,
 γ. 3, in codice Colbertino, num. 1952, ubi a l hos
 quatuor versiculos,

Τίς ἐστιν οὗτος τῆ χειρὶ μου συνδεθῆτω,
 Ὅτι καρβαν αὐτῶν ἐκρυψαν ἀπὸ φρονήσεως.
 Διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς.
 Τῆ μερίδι ἀναγγέλλει κακίας

hæc adnotantur ✕ ex θ. οἱ δ', id est, *hi quatuor
 στιχοὶ seu versiculi ex Theodotione*; deinde adjici-
 tur μ ϩ ϩ ᾱ ✕ c. ✕ ✕ Hæc autem significare pro-
 prius videntur *μόνος πρὸς πρῶτον, solus ad primum*,
 id est, primum versiculum ex Theodotione solo
 desumptum esse; deinde secundum tertium et

quartum Symmachi pariter et Theodotionis esse : A Γ quam a se invicem diversi. Dein cap. xlii, § 9, idemque usus hujusmodi notarum alibi etiam reperitur. Hæc porro vix quidpiam difficultatis habere viderentur, si constaret semperque idem esset harum notarum usus : verum non ita res est ; nam Job xi, 25, in hæc verba, εἰπὼς πληρῶσαι γαστέρα, notatur in eodem codice θ'. ✕ β ϩ ἀντὶ τοῦ ὄπῳς, quo significari quidem videtur solum Theodotionem habere εἰπὼς, et inde in LXX invecum fuisse ; alios autem ὄπῳς legerè ; sed nota β ϩ quid sibi velit non ita facile est divinare. Plus etiam negotii facessit alia nota Job cap. xxi, §. 21, in hosce duos versiculos :

Ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οὐκῳ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
Καὶ ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διηρέθησαν.

Ubi legitur in eodem codice ✕ ἐκ θ'. οἱ β' οὕτω τοῦ Θεοῦ ϩ ϩ ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ. Τί γὰρ χρῆζει τῆς οἰκίας αὐτοῦ μεθ' αὐτοῦ. Quæ omnia quasi hariolando ibi explicare conati sumus ; sed hæc ad speciem sufficiant.

Oi Γ. χδς. Hæc nota habetur in codice RR. PP. Jesuitarum colleg. Ludovici Magni, qui codex prophetas minores et postea majores complectitur. In hanc igitur vocem, תרנח, Thren. i, 8, quam LXX εἰς σάλον vertunt, sic notatur C. oi Γ. χδς ἀνάστατον. Si stet illa lectio χδς, εἰς ἀμηχανίαν agor ; verum puto hic χδς pro χῳς legi, et hac voce significari χωρίς, atque ita sensus erit Symmachum, qui solus in Threnis cum LXX in Hexaplis ab Origene locatus fuerat, ut supra diximus, habere ἀνάστατον, et tres interpretes separatim, et extra Hexapla, nempe Aquilam et Symmachum et Theodotionem, eandem præferre lectionem.

οὐὼς ζ O. Hæc vel similis ipsi nota significat ὁμοίως τοῖς O', quam cum non intelligeret Joan. Curterius, ὄμως τε O' fere semper legit.

III. Probatur contra Brianum Waltonum notam oi Γ significare tres interpretes Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

Brianus Waltonus in *Appendice Polyglot. Anglican.*, p. 123, exemplis probare nititur oi Γ, quæ frequentissime in codice Marchaliano, nunc RR. PP. Jesuitarum, occurrit, non significare Aquilam, Symmachum et Theodotionem ; ejus verba referre ne gravemur :

« Oi Γ, qui toties occurrunt in margine codicis Marchaliani, non videntur fuisse Aquila, Symmachus et Theodotio, quod nonnullis visum : idque primo quia Hesaiæ x, 29, ad vocem Ἀγγαί, separatim hi omnes et distincte adducuntur, imo et diversimode interpretantes. Θ. vero signanter eo loci κατάδωμα vertisse dicitur, quod κατάλωμα legendum potius, cui mox apponitur ὄμως ; oi Γ. At vero si dicti modo interpretes iidem essent qui oi Γ, certe quod subjungitur ὄμως oi Γ non minus nugaciter et inepte adderetur, quam si quis diceret, Clotho, Lachesin et Atropon, imminere stamini vitæ humanæ, quin etiam et tres Parcas hoc ipsum facerè : fuerunt ergo alii et alii, non minus a τοῖς

Γ quam a se invicem diversi. Dein cap. xlii, § 9, ad vocem ἀνατεῖλαι, cum — sic se habet margo : oi Γ ἀναγγεῖλαι, Θ. βλαστῆσαι, A. ἀναφυῆναι. nonne hæc tanta tamque distincta interpretationum varietas, varietatem arguit auctorum ? Denique cap. lxxvi, § 8, ad voces εἰ καὶ sub + margo sic habet : ὄμως oi Γ, oi O' η, ὄμως τε A. Θ., unde constat Aquilam saltem et Theodotionem non minus diversos esse a τοῖς Γ quam oi O' sunt. (*Forte per oi Γ tres editiones, Origenis vel Eusebii Luciani, et Hesychii denotantur.*)

Hactenus Brianus Waltonus. Sed cum perspicuis ac bene multis exemplis probaverimus oi Γ nihil aliud significare quam Aquilam, Symmachum et Theodotionem, dicit haud dubie eruditus lector B aliam Waltonum querendam fuisse difficultatum suarum solutionem, et frustra pugnasse doctum virum, notam oi Γ alios a memoratis interpretes vel auctores significare.

Illam vero notam oi Γ non in codice Marchaliano tantum occurrit, sed etiam in aliis vetustissimis codicibus, ad libros maxime Judicum, Regum, Psalmorum et Prophetarum omnium. Ex his porro libris exempla mutuabimur, quæ nihil dubii, ut arbitrator, relinquunt.

Jud. cap. i, 31, ubi Hebraicum habet הָלַח, editio Romana Δωμανά, Coislinianus vetustissimus codex, septimi circiter sæculi, in margine habet OI Γ καὶ τὸ Ἑβραϊκόν, Naald. Et versu sequenti Hebr. הָלַח, LXX Δαλάφ, Coislin. in margine, OI Γ καὶ τὸ Ἑβραϊκόν, Ἀαλάδ. Quinam illi oi Γ nisi Aquila, Symmachus et Theodotio ? quomodo hi tres legere potuerint has voces Hebraicas, nisi ut supra leguntur post notam oi Γ ? Cur vero scholiastes ille codicis Coislin. tres illos claros interpretes omiserit, quos sæpe separatim in medium adducit, ut tres alias editiones, quæ nusquam aut separatim aut conjunctim memorantur adduceret ? Quod autem magis urget eodem cap., v. 35. Ad has voces Hebraicas וַיִּשְׁעוּ בְּאִזְנוֹתָיִם וַיִּשְׁעוּ בְּאִזְנוֹתָיִם notat Coislinianus, OI Γ καὶ τὸ Ἑβραϊκόν, ἐρ Ἀλλῶν καὶ ἐρ Σαλαβελρ ; Basiliensis vero codex pervetustus, OI λοιποὶ, ἐρ Ἀλλῶν καὶ ἐρ Σαλαβελρ. Nemo ambigere potest oi Γ et oi λοιποὶ idipsum esse : oi λοιποὶ autem, seu reliqui interpretes, ut liquidum est, iidem semper sunt, qui in Hexaplis locum habebant. Et Jud. cap. xii, § 1, ad vocem וַיִּשְׁעוּ, oi Γ βερβάρ. At secundum Hieronymum, A. Σ. hic βερβάρ habent, atque etiam Theodotio in textu τῶν O', qui ad Theodotionem correctus fuerat. Ubi notes Eusebium et Hieronymum, Aquilam et Symmachum tantum, Theodotionem vero rarissime commemorare in libro *De locis Hebraicis*. Sed in exemplum adeo perspicuum, ut ne mutire quidem contra liceat cap. xv Jud., § 9. Hebr. וַיִּבְרַח, LXX ἐν Δεχί, Coislin. vero in margine, OI Γ ἐρ σιάγορι, Basiliensis, OI λοιποὶ, ἐρ σιάγορι, Eusebius, A. Σ. ἐρ σιάγορι, Hieronymus, Aquila et Theodotio interpretantur maxillam ; ipsa luce clarius est hic oi Γ. et λοιποὶ, et A., Σ., Θ. idipsum esse.

Eusebium perspicuitatis est locus ille III Reg. xvii, A 6, ubi codex Regius habet : A., Σ., Θ., ἀρτον και φέας τὸ πρωτ, et Coislinianus alter codex eandem lectionem affert, præmissa nota οἱ Γ'. Quid ergo sunt οἱ Γ' aliud quam A., Σ., Θ'? Et IV Reg. xxi, 20, πῖπτα οἱ Γ', ἐν εἰρήρῃ, quid aliud vertere potuerunt A., Σ., Θ., quam ἐν εἰρήρῃ? Moneo tamen aliam ibi Symmachi lectionem esse, nempe, ἐν Ἱερουσαλήμ, sed illud nihil negotii facessit, nam sæpe duæ Symmachi lectiones proferuntur, ut supra diximus, ex duabus nempe ejus editionibus desumptæ.

Psalm. xlix, 1, Eusebius et manuscripti habent : A., Σ., Θ., ἰσχυρὸς ὁ Θεός, Theodoretus vero, οἱ Γ', ἰσχυρὸς ὁ Θεός, jam ergo a multis retro sæculis obtinuit usus ut A., Σ., Θ. dicerentur οἱ Γ' vel οἱ τρεῖς. Evidentissime autem psalmo xciii, ubi LXX titulum habent : Ψαλμὸς τῷ Δαυτῷ, codex unus habet, Ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς Γ' και Ε' και Γ'. Id est psalmus caret inscriptione apud tres interpretes, et apud Quintam et Sextam. An quis negaverit hic τοῖς Γ' significare Aquilam et Symmachum et Theodotionem? Eadem vero ipsa nota referitur ad initium psalmi xciv.

Hesaiæ vero cap. 1, γ 4, codex Marchalianus habet : οἱ Γ', ποιηρευομένων, licet notam οἱ Γ' Curterius non exscripserit. Ibi vero Hieronymus : Cæteri, sequentes Hebræum, ΜΕΡΕΙΜ interpretati sunt « pessimorum. » Quinam illi cæteri, nisi A., Σ., Θ., qui et οἱ Γ'? Et Hesai. vi, 6, cod. Marchal., οἱ Γ', ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Hieronymus vero, Aquila, Sym. et Theodotio, « in manu ejus ; » quid clarius? Sed quod nihil relinquat dubii ipse Curterius ex mss. Hesaiæ viii, 21, Δὸ δὴ και οἱ τρεῖς, Ἀκύλας, και Συμμ., και Θεοδοτίων οὕτως ἠρμήνευσαν. id est, quapropter tres interpretes Aquila, Symmachus et Theodotio, sic transtulerunt. Si hæc advertisset Waltonus, nunquam negasset οἱ Γ' sive οἱ τρεῖς esse A., Σ., Θ. Æque perspicuum est illud Hesaiæ xi, 15, ubi Eusebius ait : οἱ τρεῖς συμφώνως οὕτως ἠρμήνευσαν, και ἀναθεματίζει Κύριος τὴν ἡλώσσαν θαλάσσης Αἰγύπτου. Ibi vero Hieronymus : Desolabitur igitur sive interficiet, hoc est, ἀναθεματίζει, ut Theodotio, Aquila et Symmachus transtulerunt, « linguam maris Ægypti. » Et Hesaiæ liv, 16, 20, cod. Marchal. οἱ Γ', ἐν πυρὶ. quinam illi tres nisi A., Σ., Θ.? nam quomodo A., Σ., Θ., 20, 21, vertere potuerint, nisi ἐν πυρὶ? Idem dicas cap. lv, 1, ubi γη οἱ Γ' οἶνον. Et ibid. v. 5, γη, οἱ Γ' ἰδού. et cap. lvi, 10, 27, 28, οἱ Γ', οὐκ ἔγνωσαν. et lviii, 4, γη οἱ Γ', ἰδού. Quinam alii possint in his exemplis intelligi οἱ Γ' nisi Aquila, Symmachus et Theodotio?

Idipsum autem dixeris Ezech. iv, 13, 20, 21, ubi codex Marchal., ✕ οἱ Γ', τὸν ἀρτον αὐτῶν ἀνάθαρτον. ubi notandum est hic et in allatis exemplis sæpe notam οἱ Γ' præmissum asteriscum habere, quia lectiones trium interpretum cum asterisco in editionem τῶν Ο' hexaplaem ab ipso Origene in-

ductæ fuerant, quod certissimum est, id vero quibusnam aliis, quam Aquilæ, Symmacho et Theodotioni convenire possint? et quomodo quadrare valeat ad editiones Eusebii, Luciani et Hesychii, quæ multis post Origenem annis primo prodire. Nota οἱ Γ', asterisco præmissa, habetur etiam Ezech. xi, 15, ubi nonnisi ad A., Σ., Θ., pertinere potest, ut liquet tum ex asterisco, tum ex vertendi more. Et Ezech. xi, 44, 27, 28, 29, cod. Marchal., ✕ οἱ Γ', λέγει Κύριος. et xlii, 4, 27, 28, ✕ οἱ Γ' Κυρίου, similiaque multa adjicere possemus. Verum hæc plus quam satis erunt.

His perspectis nemo non dicat, Brianum Waltonum, in quantumcunque se ἀμυχαντα ex præmissis difficultatibus deductum putaret, non satis consulto fecisse, cum ut iis se expediret, affirmavit οἱ Γ' non significare Aquilam, Sym. et Theodotionem : nam quidvis potius dicere oportuit quam rem certissimam negare.

Jam ad Briani Waltoni argumenta veniamus. Hesai. x, 29, ad vocem ἀγγαί, inquit, separatim et distincte adducuntur (Aquila, Symm. et Theodotio) imo et diversimode interpretantes. Θ. vero signanter eo loci κατάδωμα vertisse dicitur, (quod κατάλωμα legendum potius,) cui mox apponitur ὁμῶς οἱ Γ'. At vero si dicti modo interpretes iidem essent qui οἱ Γ', certe quod subjungitur ὁμῶς οἱ Γ', non minus nugaciter et inepte adderetur, quam si quis diceret, Clotho, Lachesin et Atropon, imminere stamini vitæ humanæ, quin etiam et tres Parcas hoc ipsum facere ; fuerunt ergo alii et alii, non minus a τοῖς Γ' quam a se invicem diversi.

Ut propositam difficultatem facilius intueas, observes oportet, hic in textu codicis Marchaliani a Curterio editi legi, Καί ἤξει εἰς Ἀγγαί. Φόβος λήψεται Παρὰ πόλιν Σαούλ. φεύξεται θυγάτηρ, etc. In margine vero ad vocem Ἀγγαί, has notas consequenter legi.

A. ΑΥΛΙΣΤΗΡΙΟΝ

Σ. ΑΥΛΙΣΜΟΣ

Θ. ΚΑΤΑΛΩΜΑ ΟΜΩΣ

ΟΙ Γ.

✕ ΧΡΕΜΕΤΙΣΟΝ ΦΩ

ΝΗΝ ΣΟΥ

Hic si ὁμῶς οἱ Γ' (.ege ὁμοίως οἱ Γ') necessario conjungatur cum A., Σ., Θ., interpretationibus præpositis, ita ut post datam singulorum lectionem, quæ respicit vocem Hebraicam חַיִל, huic adjungatur ὁμοίως οἱ Γ', recte hæret Waltonus, cum dicitur tres similiter vertisse, postquam diversæ trium lectiones allatæ sunt. Verum facilis erit difficultatis solutio, si dicamus ὁμοίως οἱ Γ' respicere quamdam ex sequentibus vocibus, vel clausulis, et male conjungi hanc notam cum præcedenti, quod sexcenties accidit. Itaque opinor, ὁμοίως οἱ Γ' conjungendum esse cum sequenti lectione marginali ✕ χρεμέτισον φωνήν σου, חַיִל אֱלֹהֵי צָדִק : nam sic has voces vertere solent A., Σ., Θ. Itaque sensus erit similiter tres interpretes, nempe A., Σ., Θ., χρεμέτισον φωνήν

σου. Hæc omnino verisimilitia sunt. Si tamen alio modo te expedire velis, cave dicas unquam, οἱ Γ' non significare A., Σ., Θ., id quippe non licet post tot allata testimonia. Cæterum ὁμῶς male a Curterio lectum fuisse pro ὁμοίως, sæpe ostendimus. Hic etiam male κατάδωμα, pro κατάλυμα legitur, ut observat Waltonus.

Alterum Waltoni argumentum hujusmodi est : *Dein cap. xlii, γ. 9, ad vocem ἀνατεῖλαι cum — sic se habet margo* : Οἱ Γ', ἀναγγεῖλαι, Θ. βλαστῆσαι, A. ἀναρῆσαι; nonne hæc tanta tamque distincta interpretationum varietas varietatem arguit auctorum?

Hæc si accuratius examinasset Waltonus, manifesta vel librarii vel Curterii menda duo deprehendisset. Primum est, quod οἱ Γ' legatur pro Ο', C., id est LXX et Symmachus, quæ mutatio facilis. Id vero docet eadem Curteriana editio, ubi ad hæc verba legitur in *Commentario* Procopii, ὁ Σύμμαχος εἶπεν, πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι, etc. Secundum mendum est, quod utrobique legatur ἀναγγεῖλαι pro ἀνατεῖλαι, nunquam enim vocem ΠΠΩΠη vertisset Symmachus ἀναγγεῖλαι. Itaque notam sic legas Ο', Σ., ἀνατεῖλαι, Θ. βλαστῆσαι, A. ἀναρῆσαι. Nam LXX ut Symmachus ἀνατεῖλαι primitus habuere.

Tertium argumentum profert Waltonus : *Denique, ait, cap. lxxvi, v. 8, ad voces et καὶ sub + margo sic habet*, "Ὅμῶς οἱ Ο', ἦ, ὁμῶς τε A., Θ., unde constat Aquilam saltem et Theodotionem non minus diversos esse a τοῖς Γ' quam οἱ Ο' sunt. (Forte per οἱ Γ' tres editiones, Origenis vel Eusebii, Luciani et Hesy-
chii denotantur.) Hactenus Waltonus. Posterius vero

A commentum de tribus editionibus jam exsufflatum est.

Quod ad notam vero attinet, dico ita legendum esse, 'Ὅμοίως οἱ Γ', οἱ Ο', ἦ ὁμοίως τοῖς A., Θ., ut passim probatur in notis ad Hesaiam : nam in Marchaliano codice, ubi ὁμῶς legitur, post M. supra scribitur lineola quæ significat οἰ : quamobrem legendum ὁμοίως· ubi Curterius legit τε, T solum habetur, supra posita recurva linea, quæ efficit articulum τοῖς, ut ipsis oculis inspexi. Hac posita lectione dico primam notam 'Ὅμοίως οἱ Γ' vel pertinere ad aliquam vocem prius positam, vel significare tres interpretes et καὶ habere, ita tamen ut οἱ Ο' ἦ ὁμοίως τοῖς A., Θ. id est, LXX et Aquila et Theodotio ἦ pro et habeant. Ut ut vero sit, errorem librarii his in casibus potius suspiceris, quam rem luce clariorem neges, videlicet τοῖς Γ' esse Aquilam, Symmachum et Theodotionem.

Certe librarios in hujusmodi notis non infrequenter errare deprehendimus, ut Coislin. eximius codex III Reg. xv, 12 : Ο', Γ', τὰς τελετὰς, ὁμοίως οἱ Γ', ubi illa repetitio τοῦ Γ' vitio inducta fuit; et Vaticanus psalm. xvi, 2, in hæc verba οἱ ὀφθαλμοί σου sic notat : A., Σ., Θ., ὁμοίως οἱ Γ', quanquam hic recte explicari possit, *Aquila, Symmachus et Theodotio, tres similiter habent*, quod ita Gallice exprimi valeat, *Aquila, Symmaque et Theodotion ont tous trois de même*. Hæc pluribus persequi necesse duximus, ne eruditissimi et de republica litteraria bene meriti viri conatu a vera sententia quidam abducerentur.

CAPUT UNDECIMUM.

I. Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, quare. II. Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Biblorum collectæ. III. Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libris sint usi. IV. Quandonam Hexapla perierint.

I. *Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, quare.*

Quantæ fuerit operæ Hexapla Origenis integra describere, et res ipsa per se clamat, et Hieronymus testificatur, qui ait Præfatione in librum Josue, Hexapla sumptu et labore maximo indigere. Sane quisvis conjicere valet quanti laboris fuerit Græcis calligraphis, Biblia sacra primum Hebraica lingua, quam ut plurimum ignorabant, depingere; Hebraica deinde Græcis litteris e regione perscribere; postea vero quatuor ut minimum, aliquando sex vel septem interpretum editiones, uno conspectu, et e regione ponere, ea scilicet accurate, et una aliam non excederet. Id sane præstare pauci ex calligraphis poterant. Ad hæc, cum illo ævo, in libris saltem hujusmodi, nonnisi uncialis character usurparetur, qui longe majus spatium occupabat, ac præter illas Hebraici textus interpretumque columnas, multa in marginibus Origenes apposuerit, monita scilicet, nominum propriorum aliorumque interpretationes, quæ latos margines desiderabant; per-

quam minimam sane textus Biblici partem singulis in paginis haberi necesse fuit: quibus perpensis, vix quinquaginta amplæ molis voluminibus comprehendendi Hexapla omnia potuisse putaverim. Cumque ipse Origenes, qui primus Hexaplorum opus, sumptum suppeditante, ut putatur, Ambrosio, concinnavit, etsi tachygraphos septem et totidem calligraphos ad manum semper haberet, iis tamen adornandis multos consumperit annos, probabile sane est perpaucos post Origenem fuisse, qui hujusmodi commoda, una cum adipiscendi desiderio, et pecunias et calligraphos et membranas pro voto haberint.

II. *Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Biblorum collectæ.*

Hinc autem evenit ut plerique a tam ardua re suscipienda deterriti, quo minoribus impensis quæ præcipua in Exaplis erant nanciscerentur, lectiones Aquilæ, Symmachi, Theodotionis, atque alias, quæ majoris esse momenti videbantur, in marginibus.

exemplarium τῶν Ὁ exscribi curarent. Et quia in delectu, opinionum plerumque divortia fieri solent, dum alius aliud adnotandum putat, inde accidit ut in variis Bibliorum codicibus lectiones interpretum varie descriptæ sint; ita et pauci reperiantur manuscripti qui eædem repræsentent: inde vero factum est ut longe plures veterum lectiones variis in libris sese obtulerint. Inter hos autem codices, longe cæteros superant Coisliniani duo: quorum unus unciali quadro charactere descriptus sexto circiter vel septimo sæculo, complectitur Octateuchum et libros Regum, cum quibusdam hinc et inde hiatus, qui temporum injuria acciderunt; alter vero decimi sæculi, libros Regum, Paralipomenon, Esdram, Estherem, Judith, et Machabæos, cum magna in libros Regum interpretationum marginalium copia: sed hic, ut et alii omnes manuscripti, in libris Paralipomenon pauca; in cæteris nihil habet. His accedit Regius decimi tertii circiter sæculi, qui multas in libris Regum lectiones veterum affert. Magno item usui fuit codex RR. PP. Sancti Basilii Romæ, decimi sæc., quem Basilianum vocamus, hac supellectile marginali onustus, qui Heptateuchum continet, sed tota pene Genesi truncatus est. Nec prætermittendus Regius alter num. 1871, decimi sæculi, ex cujus marginibus multa excerptimus. Inter præstantissimos computandus codex Prophetarum bibliothecæ RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici Magni, unde multa in Jeremiam c. Ezechielem mutuati sumus: nam Hesaias jam editus a Joanne Curterio fuerat, et in cæteris prophetis fere nihil marginalium interpretationum habetur. Præter veterum interpretum lectiones, hic asterisci et obeli passim, nonnunquam in textu, sæpius in marginibus adnotantur. Ex hoc codice plura excerptere poteramus, nisi præcipitem ei operam dare coacti essemus: nam ad quatuor tantum dies, rogante Mæcenate nostro em. carl. d'Estrées, ejus nobis copia facta est. Memorandus item codex Colbertinus in Jobum, recens quidem, sed ex veteri, ut creditur, descriptus, unde multa ad Institutum nostrum spectantia mutuati sumus. Non tacendus item Barberinus in Prophetas, cujus varias lectiones in Appendice *Polyglottorum* edidit Brianus Waltonus. De aliis manuscriptis minoris pretii, quorum magnam copiam nacti sumus, in fronte singulorum librorum actum est. Hæ nobis Hexaplarium interpretationum reliquæ supersunt in manuscriptis. Nam Hexapla ipsa, ut ab Origene concinnata fuerant, ita funditus perierunt, ut ne particulam quidem eorum ulli uspiam conspiciere licuerit.

III. Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libris sint usi.

Præter codices manuscriptos, unde veterum interpretationum pars magna prodit, amplam nobis segetem obtulerunt scriptorum veterum Commentarii, qui pro litteræ sensu assequendo plerumque Aquilæ, Symmachi, Theodotionis aliorumque interpretum lectiones usurparunt. De singulis porro iis

A qui Hexaplis sunt usi, si quædam hic paucis proferamus, non ingratum lectori erit.

PAMPHILUS martyr, ideo prior numeratur, quia antequam ullus scriptorum qui supersunt Hexaplis uteretur, codices Hexaplorum cum Eusebio emendasse fertur in nota codicis RR. PP. Jesuitarum, exscripti ad fidem Hexaplorum, quæ penes Apollinarium cœnobiarcham asservabantur, ut in eadem nota dicitur.

EUSEBIUS Pamphili, præter eam Hexapla emendandi operam, quam cum Pamphilo suscepit, scholia insuper adjecit, ut in eadem nota fertur. Ad hæc autem innumeras pene veterum interpretum A. S. Th. lectiones attulit, *Commentariis in Psalmos et in Hesaiam*, in libro *De locis Hebraicis*, in *Præparatione et Demonstratione evangelica*, et in fragmentis Commentariorum in alias Scripturæ partes. Quare magno nobis in his edendis subsidio fuit.

ATHANASIUS, Hexaplis non ita frequenter usus, binas tamen Aquilæ lectiones suppeditavit; alteram in libro cui titulus: *Omnia mihi tradita sunt a Patre*; alteram in *Commentariis in Psalmos*.

CALCIDIUS, qui an Christianus, an gentilis fuerit, incertum est, eodem circiter tempore, Hexaplorum locum attulit, ut videas in principio Genesis. Alii eum ætate longe posteriorem esse putant; sed id disquirere non est præsentis instituti.

ASTERIUS sophista, qui eodem pene tempore *Commentaria in Psalmos* adornavit, an Hexaplis sit usus, necne, nondum ita perspectum est.

DIDYMUS cæcus, Alexandrinus, Hexaplorum lectiones in Commentariis suis attulit, sed non ita frequenter.

THEODORUS Heracleota, Arianus, Hexapla passim adhibuit, eaque docte tractavit, ut multis in locis videre est. Ejus Commentariorum fragmenta bene multa exstant in Catenis variis.

EUSEBIUS Emesenus in Commentariis, quorum fragmenta Catenæ exhibent, Hexaplis est usus, sed raro, ut videtur.

HILARIUS semel Hexapla usurpasse deprehenditur *Commentario in Psalmos*.

EUSEBIUS Vercellensis *Commentarios Eusebii in Psalmos* Latine transtulit, lectionibus Hexaplorum respersos.

DIODORUS Tarsensis, in sacra Scriptura apprime versatus; Hexaplorum notitiam plenam habuisse videtur, ut ex ejus fragmentis quæ in Catenis supersunt, deprehenditur.

EPIPHANIUS Cypri, lectiones veterum interpretum non semel attulit, et Historiam Hexaplorum partim ex Origene, ut videtur, mutuatus, fuse descripsit.

BASILIIUS Cæsariensis hexaplares interpretationes parum tractavit.

GREGORIUS item Nyssenus, ejus frater, Hexaplis raro usus est.

APOLLINARIUS Laodiceus in Commentariis suis Hexaplorum lectiones parcissime attulit.

AMBROSIUS Mediolanensis modicum Hexaplorum

usum habuisse deprehenditur, similiterque AUGUSTINUS et PHILASTRIUS.

RUFINUS, qui magnam Origenis operum partem Latine interpretatus est, Hexaplorum notitiam plenam habuisse videtur: quibus tamen raro est usus, ut ex ejus, quæ supersunt, scriptis deprehenditur.

JOANNES CHRYSOSTOMUS lectiones veterum interpretum frequentissime profert, maxime autem *Commentariis in Psalmos*, ubi raro interpretes nomine suo exprimit, sed voce ἄλλος utitur.

HIERONYMUS plus quam cæteri omnes, uno fortassis Eusebio excepto, Hexaplis est usus: de Hexaplorum ordine sæpe disseruit, de singulis interpretibus multa dixit: eorum interpretationes in *Commentariis* suis et in aliis opusculis sæpe attulit. Editionem Latinam veterem adjunctis asteriscis et obelis publicavit. Præterea interpretationem Latinam novam adornavit, quæ hodierna *Vulgata* est, ubi Aquila, Symmacho, et non semel Sexta editione, quando ea aderat, usus est. Et in aliis quidem libris Symmachum frequenter sequitur, Aquilam item non raro; in Psalmis vero, Aquilæ ut plurimum hæret, Symmacho infrequentius, aliquando etiam LXX Latine exprimit. Hæc sparsim adnotavimus in hujus operis decursu.

HESECHUS Salonitanus, qui a nonnullis cum Jerosolymitano confunditur, *Commentarium* edidit in *Leviticum*, quem Latine primitus scriptum fuisse prorsus existimo: neque enim ullatenus olet interpretationem ex Græco factam. Ibi vero veterum interpretum Aquilæ, Symmachi et Theodotionis lectiones frequenter adhibet. *Commentaria* illum sua non Græce, sed Latine edidisse vel hinc evincitur, quod in *Catenis* Græcis in *Leviticum*, quæ magno numero variis in bibliothecis habentur, nihil ex Hesechio Græce uspiam compareat.

THEODORUS Mopsuestenus cujus et *Commentariorum* fragmenta in *Catenis* exstant, et *Commentaria in Prophetas* integra in bibliothecis servantur, LXX semper sequitur, Hexaplorum vero interpretationes varias parum adisse videtur.

VICTOR Antiochenus, in fragmentis *Commentariorum*, quæ in *Catenis* supersunt, interpretes Hexaplorum raro adhibuisse deprehenditur.

POLYCRONOS, ut ex fragmentis ejus in *Cantica*, in *Job*, in *Ezechielem* et in *Danielem*, quæ in *Catenis* exstant, arguitur, Hebraice doctus fuit, Hexapla penes se habuit, iisque frequenter usus est in expositionibus suis.

CYRILLUS Alexandrinus Hexaplorum lectiones rarissime attulit.

THEODORETUS in *Commentariis* suis veterum interpretum lectiones, ut in Hexaplis erant, sæpiissime affert, iisque sagaciter utitur, operumque magnam tulit in hac edenda collectione.

JOANNES Philoponus *Commentario in Hexaëmeron*, Genesis primum fere caput integrum secundum interpretationes Aquilæ, Symmachi et Theodotionis nobis conservavit.

A PROCOPIUS Gazæus in *Octateuchum*, in libros *Rægum et Paralipomenon* et in *Hesaiam*, *Commentaria* edidit, ac persæpe interpretationes veterum quæ in Hexaplis erant in medium adduxit, maximeque *Commentario in Hesaiam*, quem ita mutilum ad nos devenisse dolemus.

ANASTASIUS secundus Antiochenus, non infrequenter in suo Hexaëmeron opere veterum interpretum fragmenta attulit.

ANASTASIUS, Nicænus metropolita, *Commentario in Psalmos* Græce, qui integer servatur in bibliotheca Coisliniana, veterum interpretum lectiones raro adhibet.

B HESYCHIUS Jerosolymitanus *Commentarium in Psalmos* emisit, qui hodieque in aliquot bibliothecis Græce asservatur, cujus et fragmenta in *Catenis* edita sunt, veterum interpretum lectiones infrequenter attulit.

OLYMPIODORUS, episcopus Trices in Thessalia, ut in codice quodam Coisliniano decimi circiter vel undecimi sæculi dicitur, *Commentariis in Ecclesiasten*, in *Job* et in *Jeremiam*, nobilitatur, ubi Hexaplis frequentissime, maxime in *Job*, usus est.

EUTHYMIUS Zygabenus *Commentaria in Psalmos* emisit, ubi Hexaplarium editionum lectionibus aliquando utitur, ex marginibus scilicet *Bibliorum* et ex aliis *commentariis* mutuatus; vix enim putaverim Hexapla ad ejus tempus devenisse, nam vixit undecimo sæculo.

IV. *Quandonam Hexapla perierint.*

C Jam restat ut disquiramus quo tempore tam nobile tantoque labore partum opus funditus interierit. Id ex raritate exemplarium accidisse, ut supra dictum est, certum habemus: initio enim satis habebant, si eas, quas meliores existimabant veterum interpretum lectiones, in marginibus *Bibliorum* describerent. Infimis vero sæculis etiam ab hac marginalium lectionum adnotatione cessatum est; unde contingit ut lectiones illæ et interpretationes in antiquissimis codicibus sæpius reperiantur, secus autem in recentioribus. Cum priora igitur Hexaplorum exemplaria vetustate consumpta fuissent, exscribendi negligentia totum opus in perniciem ivit. Id vero quandonam acciderit nullo scriptorum testimonio indicatur. Certum quidem videtur primigenium Tetraplorum et Hexaplorum Origenis exemplar in celebri illa Cæsariensi martyris Pamphili bibliotheca remansisse; eam bibliothecam commemorat codex *Epistolarum S. Pauli* Coislinianus, quo antiquior alter non superest, ut quidem arbitror. In nota quippe ad calcem posita dicitur, illum ipsum codicem collatum fuisse Cæsareæ in bibliotheca S. Pamphili, ad exemplar ipsius Pamphili manu descriptum: Ἀντεβλήθη καὶ πρὸς τὸ ἐν Καισαρίᾳ (sic) ἀντιγραφοῦ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἁγίου Παμφίλου χειρὶ γεγραμμένου τοῦ αὐτοῦ. In eadem bibliotheca descriptus fuerat exemplar abbatis Apollinarii cœnobiarchæ, qui in vicinis Cæsareæ locis degisse videtur: nam exemplar illius, quod ad præ-

phetiam Hesaïæ spectat, ab Hexaplis ipsis desumptum fuerat, et cum altero Hexaplorum volumine collatum; quod ad Ezechielem vero pertinet, exemplar Apollinarii exscriptum ab Hexaplis, correctum fuerit ad fidem Tetraplorum, quæ Origenis ipsius manu emendata et scholiis illustrata fuerant: quibus scholiis alia scholia in eodem exemplari adiecerat Eusebius Cæsariensis, atque idipsum exemplar Pamphilus et Eusebius correxerant. Hoc autem exemplar in bibliotheca Pamphili, cujus manu emendatum fuerat, existitisse non dubium. Hæc porro omnia ediscimus ex notis codicis Marchaliani, nunc RR. PP. Jesuitarum collegii Ludovici hæpi, quas attulimus supra (col. 00). Ille vero

A codex sæculo circiter VIII, ut ex characteris forma existimatur, ad fidem exemplaris Apollinarii exscriptus est.

Tetrapla igitur et Hexapla ipsa Origenis in bibliotheca Pamphili Cæsareæ servabantur, ubi cum ipsa bibliotheca perierunt, aut cum urbs a Persis sub Chosroe capta fuit, aut non diu postea, cum in Arabum potestatem post diuturnam obsidionem delapsa, hisce aliisque omnibus ornamentis spoliata fuit. Quia vero paucissima, ut supra diximus, eorum apographa facta fuerant, hæc ipsa diuturnitate injuriaque temporum ita perierunt, ut ne vestigium quidem eorum, ut ab Origene fuerant concinnata, remanserit.

ANECDOTA QUÆDAM.

MONITUM.

Anecdota nonnulla, quæ ad veteres Scripturæ interpretationes pertinent, commodiorem hoc nullum occupare locum posse putavimus. Primum est Origenis, et prodit ex codice Regio, num. 1807, egregiæ notæ, decimi sæculi, cui prorsus similis eademque manu scriptus exstat in bibliotheca Vaticana, in quo non modo pagine, sed etiam lineæ singulæ eadem semper voce desinunt. In neutro autem codice nomen scriptoris præfert hoc opusculum. Sed esse Origenis certissimum est: nam postremam ejus partem non minimam offert Hieronymus in epistola ad Marcellam, quæ in postrema editione habetur tom. II, p. 706, ubi sic Hieronymus: Quod si tibi non videtur onerosum, quid Origenes de Diapsalmate senserit, verbum interpretabor ad verbum: quia novitia musta contemnis, saltem veteris vini auctoritate ducaris.

Sæpe quærens causas, etc., ut infra.

Libro autem I adversus Rufinum, p. 363: Certe etiam Origenes patriarchen Huillum, qui temporibus ejus fuit, nominat: et tricesimum tomum in Isaiam, in cujus fine edisserit: Væ tibi civitas Ariel, quam expugnavit David, illius expositione concludit: et cum aliter prius sensisse se dicat, doctus ab illo, id quod verius est confitetur. Octogesimum quoque nonum psalmum, qui inscribitur: Oratio Moysi hominis Dei: et reliquos undecim, qui non habent titulos, secundum Huilli expositionem, ejusdem Moysi putat: nec dedignatur Hebræam Scripturam interpretans per singula loca, quid Hebræis videatur, exponere. His autem postremis verbis alteram opusculi partem carptim, sed evidenter, commemorat. Hac tamen in re differt ab Origene, quod hic patriarcham Judæorum Ἰουλλόν, Jullum, ille Huillum, vocet: sed id levissimum est. Quod autem Huillo tribuat id quod ab alio erudito Judæo edidit, qui tunc, ut ait Origenes, cum Huillo erat, nihil negotii facessit: potuit enim Hieronymus Huillo tribuere quod alius ipso præsentem et approbante dixerat.

Secundum Origenis opusculum exscriptum a me fuit ex codice Vaticano num. 754, hoc titulo: Ὑπόμνημα Ὀριγένους εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, Hypomnena seu Commentarius Origenis in psalmos. Estque in medio mutilus: videturque fuisse prologus Commentariorum ejus in Psalmos. Agitur autem de Psalmorum titulis, et carptim de iis qui Psalmorum librum collegerunt.

Tertium Origenis opusculum est fragmentum ex codice Regio, num. 1818, decimi sæculi, qui est Cutena in Psalmos. Agitur ibi de veteribus Hebræorum characteribus, quos ait alios fuisse ab hodiernis, scilicet sui temporis. Exstat Latine in Catena Danielis Barbari, inobservatum hactenus.

Quartum opusculum est Epiphani De LXX Interpretibus, καὶ τῶν παρερμηνεύσαντων, quod ad litteram significat, De iis qui perperam interpretati sunt, sive, de iis qui interpretando, Scripturam adulterarunt. Estque Epitome eorum quæ Epiphanius libro De ponderibus et mensuris de variis interpretibus narrat; ac non semel a narratione illa fusiore differt, qua de re superius actum est ubi de Symmacho. Utrum autem ab ipso Epiphanio hæc Epitome concinnata fuerit, an ab alio, non ita facile est statuere. Ut ut vero sit, prodit hoc opusculum ex duobus codicibus, Regio nempe 1807 et Vaticano, qui ambo decimo sæculo, et eadem, ut videtur, manu descripti sunt, ut supra diximus.

(Fragmenta Origeniana exhibet novissima Operum Origenis recensio Benedictina, quæ in nostra reviviscit. Vide tomum nostrum duodecimum, Origenis secundum. Opusculum De LXX Interpretibus exstat inter Epiphani Opera max edenda. Edit Pat.)

TESTIMONIA IN VETERES INTERPRETES.

Irenæus lib. III, cap. 24.

Ἰων vera est interpretatio, *Ecce adolescentula*, A interpretati. Hinc Ebionæi ex Joseph natum ut Theodotio Ephesius et Aquila Ponticus sunt aiunt.

Orig. Comment. in Matthæum, Huet. p. 384, tom. I.

Nunc autem magna deprehenditur exemplarium differentia, tum propter scribarum indiligentiam, tum propter quorundam audaciam pravamque scripturæ emendationem; tum etiam propter eos qui, dum corrigerent, quædam pro arbitrio addiderunt vel detraxerunt. Huic porro differentiæ quæ in exemplaribus Veteris Testamenti occurrit, Deo juvante remedium attulimus, reliquis editionibus usi, ut ex iis iudicium faceremus. Nam quæ apud LXX Interpretes propter exemplarium varietatem dubia erant, e reliquis editionibus æstimatione facta, quæ cum illis conveniebant retinuimus; quædam vero, utpote quæ in Hebraico non exstarent obelis notavimus, ea penitus auferre non ausi, quædam autem alia cum asteriscis adjecimus, ut hinc indicaretur nos ea, quia in LXX Interpretibus non reperiebantur, ex reliquis editionibus ut in Hebræo erant adjecisse.

Νυνὶ δὲ δηλονότι πολλὴ γέγονεν ἡ τῶν ἀντιγράφων διαφορὰ, εἴτε ἀπὸ ῥαθυμίας τινῶν γραφῶν, εἴτε ἀπὸ τολμῆς τινῶν μοχθηρῶς τε διορθώσεως τῶν γραφομένων, εἴτε καὶ ἀπὸ τῶν τὰ ἑαυτοῖς δοκοῦντα ἐν τῇ διορθώσει προστιθέντων, ἢ ἀφαιρούντων. Τὴν μὲν οὖν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῆς παλαιᾶς διαθήκης διαφορῶν, Θεοῦ διδόντος εὐρομεν λάσασθαι, κριτηρίῳ χρησάμενοι ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσιν. Τῶν γὰρ ἀμφιβαλλομένων παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων διαφορῶν, τὴν κρίσιν ποιησάμενοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων, τὸ συνᾶδον ἐκείναις ἐφυλάξαμεν, καὶ τινὰ μὲν ὠβελίσσαμεν ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ μὴ κείμενα, οὐ τολμήσαντες αὐτὰ πάντῃ περιελεῖν, τινὰ δὲ μετ' ἀστερίσκων προσεθήκαμεν, ἵνα δῆλον ᾖ ὅτι μὴ κείμενα παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων συμφώνως τῷ Ἑβραϊκῷ προσεθήκαμεν.

Ibid., p. 439.

Quod si dicti sensum accurate ediscere velis, audi Aquilam sic interpretantem.

Εἰ δὲ τὸ ἀκριβὲς βούλει μαθεῖν τῆς λέξεως ἄκουε Ἀκύλου ἑρμηνεύσαντος.

Orig. Comment. in Joan., Huet. tom. II, p. 131.

Notat Γέργεσα lapsu graphico mutatum fuisse in Γέρασα. Aitque Γέργεσα Hebraice significare, παροιμία ἐξεβληχότων, id est *incolatus ejicientium*. Deinde sic pergit :

Simile frequenter erratum in lege et prophetis circa nomina videre est, ut accurate edidicimus ab Hebræis edocti, et nostra eorum exemplaribus comparantes : quæ testimonium habent ab editionibus, nondum depravatis, Aquilæ, Symmachi et Theodotionis.

Τὸ δὲ ὅμοιον περὶ τὰ ὀνόματα σφάλμα πολλαχθῶ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἔστιν ἰδεῖν, ὡς ἠκριβώσαμεν ἀπὸ Ἑβραίων μαθόντες, καὶ τοῖς ἀντιγράφοις αὐτῶν τὰ ἡμέτερα συγκρίναντες μαρτυρηθεῖσιν ὑπὸ τῶν μηδέπω διαστραφειῶν ἐκδόσεων Ἀκύλου, καὶ Θεοδοτίωνος καὶ Συμμάχου.

Origen. in Cantica, edit. Genebrardi.

Aquila Hebraicam exprimens veritatem.

Origen. epist. ad Africanum edit. Wetsten., p. 224.

Sic enim Aquila, Hebraicæ lectioni serviens edidit : quem Judæi accuratissime omnium credunt interpretatum esse Scripturam : quo maxime uti solent qui Hebraicam dialectum ignorant, utpote qui omnium maxime sensum assecutus esse putetur.

Οὕτω γὰρ Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει ἐκδέδωκεν εἰπών, φιλιτιμότερον πεπιστευμένος παρὰ Ἰουδαίοις ἠρμηνευκέναι τὴν Γραφὴν, ᾧ μάλιστα εἰώθασιν οἱ ἀγνοοῦντες τὴν Ἑβραίων διάλεκτον χρῆσθαι, ὡς πάντων μᾶλλον ἐπιτετευγμένω.

Orig. ad Africanum, p. 226.

Rursum plurima per medium totum Job apud Hebræos posita reperiuntur, non item apud nos, interdum quatuordecim, alibi novemdecim, aliquando sexdecim versiculi. Et quid oportet me hæc enumerare, quæ multo labore collegimus, ne nos late-ret discrimen, quod inter Judaica et nostra exemplaria intercedit.

Πάλιν τε αὖ πλείστα ὅσα διὰ μέσου ὄλου τοῦ Ἰῶβ παρ' Ἑβραίοις μὲν κεῖται· παρ' ἡμῖν δὲ οὐχί, καὶ πολλάκις μὲν ἐπὶ τέσσαρα ἢ τρία· ἐσθ' ὅτε δὲ καὶ δεκατέσσαρα, καὶ δεκαεννέα καὶ δεκαεξί. Καὶ τί με δεῖ καταλέγειν ἅ μετὰ πολλοῦ καμάτου ἀνελεξάμεθα. ὑπὲρ τοῦ μὴ λαθάνειν ἡμᾶς τὴν διαφορὰν τῶν παρὰ Ἰουδαίοις καὶ ἡμῖν ἀντιγράφων.

Euseb. Hist. Eccl. l. vi, cap. 16, p. 217 edit. Vales.

Ταυτή δὲ εἰσήγατο τῷ Ὀριγένει τῶν θείων Λόγων ἀπικριτωμένη ἐξέτασις, ὡς καὶ τὴν Ἑβραῖα γλῶτταν ἐκμαθεῖν, τὰς τε παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἐμφορέμας πρωτοτύπους αὐτοῖς Ἑβραίων στοιχείοις γραφῆς, κτῆμα ἴδιον τοιήσασθαι· ἀνιχνεῦσαι δὲ τὰς τῶν ἑτέρων παρὰ τοὺς Ὁ τὰς ἱερὰς Γραφὰς ἡρμηνευκῶν ἐκδόσεις· καὶ τινὰς ἐτέρας παρὰ τὰς κατημαρτυρούμεναις ἡρμηνείαις ἐναλλαττούσας, τὴν Ἀκύλου, καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος, ἐφευρεῖν, ἃς οὐκ οἶδ' ὅθεν ἐκ τῶν μυθῶν τῶν πάλαι λαθραῶν ἡρώων ἀκρίτως, εἰς φῶς προήγαγεν. Ἐφ' ὧν διὰ τὴν ἀπρόληπτον, τίνος ἄρ' εἶεν οὐκ εἰδῶς, αὐτὸ τοῦτο μόνον ἐπισημάνατο, ὡς ἄρα τὴν μὲν εὐροίαν ἦν τῆ πρὸς Ἀκτίον Νικοπόλει, τὴν δὲ ἐν ἐτέρῳ τόπῳ τοῖσδε. Ἐν γὰρ μὴ τοῖς Ἑξαπλοῖς τῶν ψαλμῶν μετὰ τὰς ἐπισημασμένας τέσσαρας ἐκδόσεις, οὐ μόνον Πέμπτην, ἀλλὰ καὶ Ἑκτην καὶ Ἑβδομήτην παραθεῖς ἡρμηνείαν, ἐπὶ μίαις αὐτῶν σεσημειώται, ὡς ἐν Ἱερῶν εὐρημένῳ ἐν πίθῳ κατὰ τοὺς χρόνους Ἀντωνίου τοῦ υἱοῦ Σεβήρου. Ἰτίνας δὲ ἀπάσας ἐπὶ ταυτὸν συναγαγῶν, διελὼν τε πρὸς κῶλον, καὶ ἀντιπαραθεῖς ἀλλήλαις μετὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἑβραίων σημεῖωσης, τὰ τῶν λεγομένων Ἑξαπλῶν ἡμῖν ἀντίγραφα καταλέλοιπεν, ἰδίως τὴν Ἀκύλου, καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος ἐκδοσὶν ἅμα τῆ τῶν Ὁ τοῖς Τετραπλοῖς ἐπικατασκευάσας.

Id. ibid., cap. 17, p. 218.

Τῶν γὰρ μὴ ἡρμηνευτῶν αὐτῶν δὴ τούτων ἰστέον, Ἐβριωνίαν τὴν Σύμμαχον γεγονέναι. Αἴρεσις δὲ ἐστὶν ἡ τῶν Ἐβριωνίων, οὕτω καλουμένη, τῶν τῶν Χριστὸν ἐκ Ἰωσήφ καὶ Μαρίας γεγονέναι· φασκόντων, ψιλὸν τε ἑβριωνίαν ὑπερλήφωτων αὐτῶν, καὶ τὸν νόμον χρῆναι Ἰουδαϊκώτερον φυλάττειν ἀπικριτωμένων, ὡς πάλαι ἐκ τῆς πρόσθεν ἱστορίας ἐγνώμεν. Καὶ ὑπομνήματα δὲ τοῦ Συμμάχου εἰσέτι νῦν φέρεται· ἐν οἷς ὁμοίως πρὸς τὴν κατὰ Ματθαῖον ἀποτεινόμενος Εὐαγγέλιον, τὴν δεδηλωμένην αἴρεσιν κρατύνει. Ταῦτα δὲ ὁ Ὀριγένης μετὰ καὶ ἄλλων εἰς τὰς Γραφὰς ἡρμηνευκῶν τοῦ Συμμάχου σημαίνει παρὰ Ἰουδαίων τίνος ἐφάρθεναι· ἦν καὶ φησι παρ' αὐτοῦ Συμμάχου τὰς ἑβριωνίας διαδέξασθαι.

Euseb. Demonstr. Evang. l. iv, p. 181.

Λευκώτερον δὲ τούτων ἡ Ἑβραίων παρὶ τῆς Γραφῆς, ἦν πρὸς ἀκρίθειαν ἡρμηνεύων ὁ Ἀκύλας, ὃς δὲ πάλαι ἐξέβωκεν.

Tautam porro curam in divinis Scripturis perscrutandis adhibebat Origenes, ut Hebraicam etiam linguam didicerit, et authenticos libros Hebraicis scriptos litteris, qui apud Judæos habebantur sibi comparaverit: aliorum quoque qui præter LXX sacras Scripturas interpretati sunt, editiones pervestigaverit, aliasque quasdam a tritis illis Aquilæ, Symmachi et Theodotionis diversas repererit: quas quidem ille ex nescio quibus erutas angulis in quibus jamdudum delituerant, primus in lucem produxit. Et cum ignoraret cujusnam essent auctoris, id solum significavit, alteram quidem a se repertam fuisse Nicopoli ad Actium; alteram vero in alio designato loco. Utique in Hexaplis psalmodum, post insignes illas quatuor editiones, ubi non solum Quintam, sed etiam Sextam, et Septimam editionem apposuit, ad unam rursus adnotavit, inventam illam fuisse Hierichunte in dolio, temporibus Antonini filii Severi. Has igitur omnes cum in unum collegisset, ac per cola distinxisset, et sibi invicem e regione opposuisset una cum ipso Hebraico textu, Hexaplorum, ut vocant, nobis exemplaria reliquit; cum seorsim editionem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis cum LXX Interpretibus, in Tetraplis digessisset

B

C

D

Sciendum porro est Symmachum, qui unus ex illis interpretibus fuit, Ebionæum fuisse. Est autem Ebionæorum hæresis ita dicta, eorum qui Christum ex Josepho et Maria genitum, merumque hominem esse putant, et legem Judaico more servandam esse contendunt, quemadmodum in superioribus libris retulimus. Exstant certe etiamnum Commentarii Symmachi, in quibus Evangelio Matthæi innixus, supradictam hæresim astruere videtur. Atque hos Symmachi Commentarios, cum aliis sacræ Scripturæ interpretationibus ab eodem elaboratis testatur Origenes se a Juliana quadam accepisse, quam ait ab ipso Symmacho hos libros successionis jure accepisse.

Hæc clarius exhibet Hebræorum Scriptura, quam accurate interpretatus Aquila sic edidit.

Id. ibid. l. vi, p. 316.

Προσelyτος δὲ ὁ Ἀκύλας ἦν, οὐ φύσει Ἰουδαῖος.

Proselytus erat Aquila, non natura Judæus.

Et paulo post:

Λέγεται δὲ ὁ Σύμμαχος Ἐβριωνίος εἶναι· αἵρεσις δὲ ἦν οὕτω καλουμένων τινῶν Ἰουδαίων εἰς Χριστὸν πιστεύειν λεγομένων· ἐξ ὧν ὁ Σύμμαχος ἦν.

Porro Symmachus dicitur Ebionæus fuisse: quæ hæresis erat quorundam Judæorum, qui in Christum credere dicebantur, ex quorum numero erat Symmachus.

Euseb. Comment. in Psalmos, p. 139 et 171, 190, 468.

Ἀκύλας δουλεύων τῇ Ἑβραϊκῇ λέξει.

Aquila Hebræicæ litteræ serviens.

Ibid. p. 596, de psalmo xc, v. 9, agens.

Ἰουδαϊκώτερον ὁ Ἀκύλας καὶ ὁ Σύμμαχος τὴν ἡρμηνείαν ἐκτεθεικάσαι, ὑφορώμενοι τὴν πρὸς τοῦ

Aquila et Symmachus modo ad Judaicam sententiam propius accedentes interpretati sunt, docti-

nam a nobis de Altissimo ac de Domino traditam A Ὑψίστου καὶ περὶ τοῦ Κυρίου ἀποδομένον ἡμῶν
suspectam habentes. δόγμα.

Ibid. p. 86.

Admodum mirabiliter Symmachus.

Σφόδρα θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος.

Ibid. p. 199.

Mirabiliter interpretatus est Symmachus.

Ἡρμήνευσεν θαυμαστῶς ὁ Σύμμαχος.

Ibid.

Theodotio qui numero accuratiorum interpre-
tum est

Καὶ ὁ Θεοδοτίων δὲ, εἰς καὶ αὐτὸς τῶν ἐπιμελῶς
ἐρμηνευσάντων τυγχάνων.

Hieronymus Prologo in Genesim, initio primi tomi.

Quod ut auderem, Origenis me studium provoca-
vit, qui editioni antiquæ translationem Theodotio-
nis miscuit, asterisco ✕ et obelo †, id est stella
et veru, opus omne distinguens: dum aut illuce-
scere facit quæ minus ante fuerant; aut superflua
quæque jugulat et confodit, maxime quæ evangeli-
starum et apostolorum auctoritas promulgavit: in
quibus multa de Veteri Testamento legimus, quæ

in nostris codicibus non habentur, ut est illud:
*Ex Ægypto vocari Filium meum, et: quoniam Naza-
ræus vocabitur, et: Videbunt in quem conpunerunt,*
et: Flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ, et:
*quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor
hominis ascenderunt, quæ præparavit Deus diligentibus se, etc.*

Et infra:

Et nescio quis primus auctor Septuaginta cellu-
las Alexandriæ mendacio suo exstruxerit, quibus
divisi eadem scriptitarent, cum Aristæus ejusdem
Ptolemæi ὑπερασπιστής, et multo post tempore Jo-
sephus, nihil tale retulerint: sed in una basilica
congregatos, contulisse scribant, non prophetasse.
Aliud est enim vatem, aliud esse interpretem. Ibi
spiritus ventura prædicit; hic eruditio et verborum

copia, ea quæ intelligit, transfert. Nisi forte putan-
dus est Tullius *Œconomicum* Xenophontis, et Pla-
tonis *Protagoram*, et Demosthenis *pro Ctesiphonte*,
afflatus rhetorico spiritu transtulisse. Aut aliter
de eisdem libris per Septuaginta, aliter per aposto-
los Spiritus sanctus testimonia texuit; ut quod hi
tacuerunt, hi scriptum esse mentiti sint.

Hieronymus Præfatione in librum Josue, col. 247, tom. I.

Et ut in primis, quod sæpe testatus sum, sciat C
me non in reprehensionem veterum nova cudere,
sicut amici mei criminantur: sed pro virili parte
offerre linguæ meæ hominibus (quos tamen nostra

delectant), ut pro Græcorum Ἐξαπλοῖς, quæ et
sumptu et labore maximo indigent, editionem no-
stram habeant.

Ibid

Quare Danielis juxta Theodotionis translationem Ecclesiæ susceperunt.

Idem in Præfatione de omnibus libris Veteris Testamenti, p. 317, tomo I.

Samaritani etiam Pentateuchum Moysi totidem
litteris scriptitant, figuris tantum et apicibus dis-
crepantes. Certumque est Esdram scribam, legis-
que doctorem, post captam Jerosolyam, et instau-
rationem templi sub Zorobabel, alias litteras repe-
risse quibus nunc utimur, cum ad illud usque tem-
pus iidem Samaritanorum et Hebræorum caracte-

res fuerint. In libro quoque Numerorum hæc ea-
dem supputatio, sub Levitarum et sacerdotum
sensu, mystice ostenditur. Et nomen Domini tetra-
grammaton in quibusdam Græcis voluminibus,
usque hodie antiquis expressum litteris iaveni-
mus.

Idem Præfatione in librum Isaiæ, col. 474, tom. I.

Ut quomodo Græci post LXX Translatore, Aquila
et Symmachum et Theodotionem legunt, vel
ob studium doctrinæ suæ, vel ut LXX magis ex

collatione eorum intelligant: sic et isti saltem
unum post priores habere dignentur interpre-
tem.

Hieronymus Præfatione in Job, col. 395, tom. I.

Cogor per singulos Scripturæ divinæ libros ad-
versariorum respondere maledictis, qui interpreta-
tionem meam, reprehensionem Septuaginta Inter-
pretum criminantur (a): quasi non et apud Græcos
Aquila, Symmachus, et Theodotio, vel verbum e
verbo vel sensum e sensu, vel ex utroque commi-
stum, et medie temperatum genus translationis

expresserint, et omnia Veteris Instrumenti volu-
mina Origenes obelis asteriscisque distinxerit, quos
vel additos vel de Theodotione sumptos, transla-
tioni antiquæ inseruit, probans defuisse quod addi-
tum est. Discant igitur obtrectatores mei recipere
in toto, quod in partibus susceperunt, aut interpre-
tationem meam cum asteriscis suis radere. Neque

(a) Id repetit, *Apol. adversus Ruf.*, lib. II, col. 429.

enim fieri potest, ut quos plura intermisisse susce-
perint, non eosdem etiam in quibusdam errasse
fateantur, præcipue in Job : cui si ea quæ sub
asteriscis addita sunt subtraxeris, pars maxima vo-
luminis detruncabitur, et hoc duntaxat apud Græ-

Et infra :

Memini me ob intelligentiam hujus voluminis,
Lyddæum quemdam præceptorem, qui apud He-
bræos primus haberi putabatur, non parvis rede-

cos. Cæterum apud Latinos, ante eam translatio-
nem, quam sub asteriscis et obelis nuper edidimus,
septingenti ferme aut octingenti versus desunt ; ut
decurtatus et laceratus corrosusque liber, fœdita-
tem sui publice legentibus præbeat.

misse nummis : cujus doctrina an aliquid profeco-
rim, nescio.

Et infra :

Quod si apud Græcos, post LXX editionem, jam
Christi Evangelio coruscante, Judæus Aquila, Sym-
machus et Theodotio, Judaizantes hæretici, sunt
recepti, qui multa mysteria Salvatoris subdola in-
terpretatione celarunt, et tamen in Ἑξάπλοις ha-

bentur apud Ecclesias, et explanantur ab ecclesias-
tasticis viris : quanto magis ego Christianus, et de
parentibus Christianis natus, et vexillum crucis in
mea fronte portans, cujus studium fuit omnia re-
petere, etc.

Hieronymus Præfatione in librum Psalmorum juxta Hebraicam veritatem tom. I, col. 835.

Quia igitur nuper cum Hebræo disputans, quæ
dam pro Domino Salvatore de Psalmis testimonia
protulisti, volensque ille te illudere, per sermones
pene singulos asserebat non ita haberi in Hebræo,

ut tu de LXX Interpretibus opponeres, studiosis-
sime postulasti, ut post Aquilam et Symmachum
et Theodotionem novam editionem Latino sermone
transferrem, etc.

Idem Præfat. in Daniele, tom. I, col. 987.

Danielem prophetam juxta LXX Interpretes, Do-
mini Salvatoris nostri Ecclesiæ non legunt, uten-

tes Theodotionis editione ; et hoc cur acciderit ve-
scio.

Idem Præfat. in Paralipom., tom. I, col. 1002.

Si LXX Interpretum, pura et ut ab eis in Græ-
cum versa est. editio permaneret, superflue me, mi
Chromati episcoporum sanctissime atque doctissime,
impelleres, ut Hebræa volumina Latino sermone
transferrem. Quod enim semel aures hominum oc-
cupaverat, et nascentis Ecclesiæ roboraverat fidem,
justam erat etiam nostro silentio comprobari. Nunc
vero cum germana illa antiquaque translatio cor-
rupta sit, atque violata, nostri arbitrii putas, aut e
pluribus judicare quid verum sit, aut novum opus
in veteri opere cudere, illudentibusque Judæis, con-
nicam, ut dicitur, oculos configere. Alexandria et
Egyptus in LXX suis Hesychium laudat, aucto-

rem, Constantinopolis usque Antiochiam Luciani
martyris exemplaria probat ; mediæ inter has pro-
vinciæ Palæstinæ codices legunt : quos ab Origene
elaboratos Eusebius et Pamphilus vulgaverunt : to-
tusque orbis hac inter se contraria varietate com-
pugnat. Et certe Origenes (a) non solum exempla-
ria composuit quatuor editionum, e regione singula
verba describens, ut unus dissentiens, statim cæte-
ris inter se consentientibus arguatur ; sed quod ma-
joris audaciæ est, in editione LXX Theodotionis
editionem miscuit, asteriscis designans quæ minus
ante fuerant, et virgulis quæ ex superfluo videban-
tur apposita.

Hieronymi Præfat. in Ezram, tom. I, col. 1107.

Porro aliud est si clausis, quod dicunt, oculis
mihi volunt maledicere, et non imitantur Græco-
rum studium ac benevolentiam, qui post LXX
Translatores, jam Chri-on. Evangelio coruscante,

Judæos et Ebionitas legis veteris interpretes, Aquila-
m videlicet, et Symmachum, et Theodotionem, et
curiose legunt, et per Origenis laborem in Ἑξά-
πλοις Ecclesiis dedicarunt.

Idem Præfat. in librum Psalmorum, tom. I, col. 1222.

Notet sibi unusquisque vel jacentem lineam, vel
signa radiantia, id est obelos + vel asteriscos ✕ ;
et ubique viderit virgulam præcedentem + ab
ea usque ad duo puncta ; quæ impressimus, sciat
in LXX Translatoribus plus haberi. Ubi autem stel-

læ ✕ similitudinem perspexerit, de Hebræis vo-
luminibus additum noverit, atque usque ad duo
puncta, juxta Theodotionis duntaxat editionem, quæ
simplicitate sermonis a LXX Interpretibus non
discordat.

Idem Præfat. in librum Paralipomenon juxta LXX Interpretes, tom. I, col. 1418.

Denique cum litteris a me nuper flagitassetis, ut
vobis Paralipomenon Latino sermone transfer-
rem, de Tiberiade legis quemdam doctorem, qui

apud Hebræos admirationi habebatur, assumpsi, et
contuli cum eo a vertice, ut aiunt, usque ad extre-
mum unguem.

Ibid. col. 1419.

Ubiunque ergo asteriscos, id est stellas ✕, ra-
diare in hoc volumine videritis, ibi sciatis de He-

bræis additum, quod in Latinis codicibus non ha-
betur. Ubi vero obelus, transversa scilicet virga +

(a) Hoc ipsum repetit l. II contra Ruf., col. 425.

præposita est, illic signatur quid LXX Interpretes A sancti auctoritatem, licet in Hebræis voluminibus addiderint vel ob decoris gratiam, vel ob Spiritus non legatur.

Hieron. Præfat. in libros Salomonis, tom. I, col. 1419.

Tres libros Salomonis, id est Proverbia, Ecclesiasten, Canticum canticorum, veteri LXX Interpretum auctoritati reddidi; vel antepositis lineis + superflua quæque designans; vel stellis ✕ ti-

tulo prænotatis, ea quæ minus habebantur interserens: quo plenius, o Paula et Eustochium, cognoscatis quid in libris nostris minus sit, quid redundet.

Idem Præfat. in quatuor Evangelia, tom. I, col. 1426.

Non quæro quid Aquila, quid Symmachus sapiant, quare Theodotion inter novos et veteres me-

dus incedat. Sit illa vera interpretatio, quam apostoli probaverunt.

Idem Præfat. in librum Hebraic. Quæst., tom. II, col. 505.

Neque vero LXX Interpretum, ut invidi latrant, errores arguimus: nec nostrum laborem illorum reprehensionem putamus, cum illi Ptolemæo regi Alexandria, mystica quæque in Scripturis sanctis prodere noluerint: et maxime ea quæ Christi adventum pollicebantur, ne viderentur Judæi et alterum Deum colere: quos ille Platonis sectator, magni idcirco faciebat, quia unum Deum colere dicerentur. Sed et evangelistæ, et Dominus quoque noster atque Salvator, necnon et Paulus apostolus, multa quasi de Veteri Testamento proferunt, quæ

B in nostris codicibus non habentur. Super quibus in suis locis plenius disseremus. Ex quo perspicuum est, illa magis vera esse exemplaria, quæ cum Novi Testamenti auctoritate concordant. Accedit ad hoc quoque quod Josephus, qui LXX Interpretum ponit historiam, quinque tantum ab eis libros Moysi translatos refert: quos nos quoque confitemur plus quam cæteros cum Hebraicis consonare. Sed et ii qui postea interpretes exstiterunt, Aquilam loquor, et Symmachum, et Theodotionem, longe aliter habent quam nos legimus.

Ibid. col. 542, ad Gen. XI, v. 16.

Symmachus more suo apertius transtulit.

In Epist. ad Damasum, tom. II, col. 567.

Aquila namque qui non contentiosius, ut quidam putant, sed studiosius verbum interpretatur ad verbum.

Et infra:

Aquilam vero ut in cæteris, et in hoc maxime loco proprie transtulisse omnis Judæa conclamat.

Epist. ad Evangelium, col. 574, tom. II.

Nec refert, utrum Salem an Salim nominetur, C num, eadem verba diversis sonis atque accentibus proferantur.

Epistola ad Suniam et Fretelam, tom. II, p. 627.

In quo illud breviter admoneo, ut sciatis aliam esse editionem quam Origenes, et Cæsariensis Eusebius, omnesque Græciæ tractatores κοινήν, id est communem, appellant atque vulgatam, et a plerisque nunc Λουκιανός dicitur; aliam LXX Interpretum, quæ et in Ἑξαπλόις codicibus reperitur, et a nobis in Latinum sermonem fideliter versa est, et Jerosolymæ atque in Orientis Ecclesiis decantatur.... Κοινή autem ista, hoc est communis editio,

ipsa est quæ et LXX. Sed hoc interest inter utramque, quod κοινή pro locis et temporibus, et pro voluntate scriptorum, vetus corrupta editio est; ea autem quæ habetur in Ἑξαπλόις, et quam nos vertimus, ipsa est quæ in eruditorum libris incorrupta et immaculata LXX Interpretum translatio reservatur. Quidquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est quin ita et a Hebræorum auctoritate discordet.

Hieron. epist. ad Marcellam., tom. II, col. 707.

Aquila, qui verborum Hebræorum diligentissimus explicator est.

Hieron. epist. ad Marcellum tom. II, col. 711.

Theodotion, qui in cæteris cum Septuaginta Translatoribus facit.

Hieron. Comment. in Ecclesiasten, tom. II, col. 740.

Hebræus meus cujus sæpe facio mentionem, cum Ecclesiasten mecum legeret, hæc Baracibam, quem unum vel maxime admirantur (a).

Hieron. Præfatione in Homilias Origenis in Canticum, tom. II, col. 87.

Origenes cum in cæteris libris omnes vicerit, in Cantica canticorum ipse se vicit. Nam decem voluminibus explicitis, quæ ad viginti usque versuum millia pene perveniunt; primum LXX Interpretes;

deinde Aquilam et Symmachum et Theodotionem, et ad extremum Quintam editionem, quam in Actio littore invenisse se scribit, etc.

(a) De Symmacho passim dicit Hieronymus ipsum apertius et manifestius interpretatum esse.

Hieron. Comm. in Isaiam, tom. III, col. 24.

P litteram sermo Hebraicus non habet; sed pro ea PHI Græco utitur.

Hieron. Comm. in Isai., cap. VIII, tom. III, col. 79.

Das domus Nazaræi, (qui ita Christum recipiunt, ut observationes legis veteris non amittant) duas familias interpretantur, Sammai et Hillel: ex quibus orti sunt Scribæ et Pharisei; quorum suscepti scholam Akibas, quem magistrum Aquilæ proselyti autumant: et post eum Meir, cui successit Johanan filius Zachai et post eum Eliezer, et

A per ordinem Delphon: et rursum Joseph Galitæus: et usque ad captivitatem Jerusalem Josue. Sammai igitur et Hillel non multo prius quam Dominus nasceretur, orti sunt in Judæa, quorum prior dissipator interpretatur, sequens profanus, eo quod per traditiones et δευτερώσεις suas legis præcepta dissipaverit atque maculaverit.

Hieron. Comment in Isaiam, col. 552.

De Aquila autem non miror, quod homo eruditissimus linguæ Hebraicæ, et verbum de verbo exprimens, in hoc loco aut simularit imperitiam, aut

Phariseorum perversa expositione deceptus sit, qui interpretari voluit, et Israel ei congregabitur.

Hieron. Comm. in Ezech., tom. III, col. 716.

Aquilæ vero secunda editio, quam Hebræi κατά ἀκρίβειαν nominant, transtulit ἡρεμάζων, id est quiescens, et seorsim positus.

Hieron. Præfat. in Comment. Danielis, tom. III, col. 1075.

Illud quoque lectorem admoneo, Danielem non juxta LXX Interpretes, sed juxta Theodotionem Ecclesias legere, qui utique post adventum Christi incredulus fuit: licet eum quidam dicant Ebionitam, qui altero genere Judæus est. Sed et Origenes de Theodotionis opere in editione Vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quæ addita sunt, et rursus

B quosdam versus obelis prænotavit, superflua quæque designans. Cumque omnes Christi Ecclesiæ tam Græcorum quam Latinorum, Syrorumque et Ægyptiorum hanc sub asteriscis et obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui habere nostros quod Græci in Aquilæ et Theodotionis ac Symachi editionibus lectitant.

Hieron. Comment. in Daniel. cap. I, col. 1075.

Quod nos juxta editionem Hebræorum quæ κατ' ἀκρίβειαν legitur in tyrannos vertimus.

Idem. Comment. in Osee, cap. II, tom. III, col. 1252.

Aquila diligens et curiosus interpres.

Hieron. Comment. in Habacuc, tom. III, col. 1653.

Sciendum autem, ut supra diximus, quod ubi posuerunt LXX plurali numero, ut salvaes christos tuos, ibi esse in Hebraico LAIESUA ETH MESSIACH, quod Aquila transtulit, in salutem cum Christo tuo: non quod Deus egressus sit, ut salvaret populum, et salvaret Christum suum; sed quod in salutem populi venerit cum Christo suo, juxta illud Evangelii: Pater in me, et ego in Patre; et Pater in me manens ipse facit opera sua. Sed et Quinta editio similiter transtulit: Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo. Theodotio autem vere quasi pauper et Ebionita: sed et Symmachus

C ejusdem dogmatis, pauperem sensum secuti, Judaice transtulerunt: Egressus es in salutem populi tui, ut salvaes Christum tuum; et, egressus es salvare populum tuum, salvare Christum tuum. Rem incredibilem dicturus sum, sed tamen veram. Isti Semichristiani Judaice transtulerunt, et Judæus Aquila interpretatus est ut Christianus. Sexta editio prodens manifestissime sacramentum, ita vertit ex Hebræo: Egressus es ut salvaes populum tuum per Jesum Christum tuum, quod Græce dicitur, ἐξήλθες τοῦ σώσαι τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦν Χριστόν σου.

Hieron. Comment. in Epist. ad Titum, tom. IV, col. 457.

Unde et nobis curæ fuit omnes veteris legis libros, quos vir doctus Adamantius in Hexapla digresserat, de Cæsariensi bibliotheca descriptos, ex ipsis authenticis emendare, in quibus et ipsa Hebræa propriis sunt characteribus verba descripta, et Græcis litteris tramite expressa vicino. Aquila etiam et Symmachus, Septuaginta quoque et Theodotio suum ordinem tenent. Nonnulli vero libri,

D et maxime hi qui apud Hebræos versu compositi sunt, tres alias editiones additas habent; quam Quintam, et Sextam, et Septimam translationem vocant, auctoritatem sine nominibus interpretum consecutas. Hæc immortale illud ingenium suo nobis labore donavit, ut non magnopere pertimescamus supercilium Judæorum, solutis labiis, et stridente saliva, et rasa fauce gaudentium.

Idem epist. 24 ad Marcellam, tom. II, col. 61.

Jam pridem cum voluminibus Hebræorum editionem Aquilæ confero; ne quid forsitan propter alium Christi Synagoga mutaverit; et ut amicæ

menti fatear, quæ ad nostram fidem pertineant roborandam plura reperio.

Idem epist. 29, ad Paulam, tom. IV, col. 68.

Quorsum Varronis et Chalcenteri mentio facta sit, quæritis? Videlicet ut ad Adamantium no-

strumque Cna.centerum veniamus : qui tanto studio in sanctarum Scripturarum labore sudavit, ut juste Adamantii nomen acceperit.

Idem in Catalogo Scriptorum Eccles. de Origene, tom. IV, col. 116.

Quis ignorat, quod tantum in Scripturis divinis habuerit studii, ut etiam Hebræam linguam contra aetatis gentisque suæ naturam edisceret : et acceptis LXX Interpretibus, alias quoque editiones in unum volumen congregaret ; Aquilæ scilicet Pontici proselyti, et Theodotionis Ebionæi, et Symmachi

ejusdem dogmatis : qui in Evangelium quoque *κατὰ Ματθαῖον* scripsit Commentarios, de quo et suum dogma confirmare conatur. Præterea Quintam et Sextam et Septimam editionem, quas etiam nos de ejus bibliotheca habemus, miro labore reperit, et cum cæteris editionibus comparavit.

Hieron. epist. 53 ad Pammachium, tom. III, col. 25.

Sed quid faciemus ad authenticos libros, in quibus hæc non feruntur ascripta, et cætera his similia, quæ si proferre nitamur, infinitis libris opus est ? Porro quanta dimiserint, vel asterisci testes, ut dixi, sunt, vel nostra interpretatio, si a diligenti lectore translationi veteri conferatur : et tamen jure LXX editio obtinuit in Ecclesiis, vel quia prima est, et ante Christi facta adventum ; vel quia ab apostolis (in quibus tamen ab Hebraico non discrepat) usurpata. Aquila autem proselytus et conten-

tiosus interpres, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim pro *frumento* et *vino* et *oleo* possit, vel legere, vel intelligere, *χεῦμα*, *ὀπωρισμὸν*, *στιλπνότητα*, quod non possumus dicere, *fusionem*, *ponationemque et splendentiam* ? Aut quia Hebræi non solum habent *ἄρθρα*, sed et *πρόαρθρα*, ille *κακοζήλως*, et syllabas interpretatur et litteras, dicitque *σὺν τὸν οὐρανὸν, καὶ σὺν τῆν γῆν*, quod Græca et Latina lingua omnino non recepit.

Hieron. Apologia advers. Rufinum, tom. IV, col. 363.

Certe etiam Origenes patriarchen Huillum, qui temporibus ejus fuit, nominat ; et tricesimum to-mum in Hesaiam, in cujus fine edisserit : *Væ tibi, civitas Ariel, quam expugnavit David*, illius expositione concludit ; et cum aliter prius sensisse se dicat, doctum ab illo id quod est verius, constat.

Octogesimum quoque nonum psalmum, qui scribitur : *Oratio Moysi hominis Dei*, et reliquos undecim, qui non habent titulos, secundum Huilli expositionem, ejusdem Moysi putat : nec dedignatur Hebræam Scripturam interpretans, per singula loca quid Hebræis videatur inserere.

Idem adv. Rufinum, l. II, tom. IV, col. 423.

Quod ut auderem, Origenis me studium provocavit, qui editioni antiquæ translationem Theodotionis miscuit, asterisco ✕ et obelisco +, id est stella et veru opus omne distinguens : dum aut il-

lucescere facit quæ minus ante fuerant ; aut superflua quæque jugulat et confodit : maximeque quæ evangelistarum et apostolorum auctoritas promulgavit.

Hieron. epist. 45, ad Marcellam, tom. II, col. 552.

Ambrosius, quo chartas, sumptus, notarios ministrante, tam innumerabiles libros vere Adamantius, et Chalcenterus noster explicavit, in quadam epistola, quam ad eundem de Athenis scripserat,

refert nunquam se cibum Origene præsentem sine lectione sumpsisse, nunquam iniisse somnum, nisi unus e fratribus sacris litteris personaret.

Hieron. epist. 74, ad Augustinum, tom. IV, col. 626.

Quod autem in aliis quæris epistolis, cur prior mea in libris canonicis interpretatio asteriscos habeat et virgulas prænotatas ; et postea aliam translationem absque his signis ediderim, videris mihi non intelligere quod quæstisti. Illa enim interpretatio LXX Interpretum est : et ubicunque virgulæ, id est obeli, sunt, significatur quod LXX plus dixerint quam habetur in Hebræo ; ubi autem asterisci, id est stellulæ prælucentes, ex Theodotionis editione ab Origene additum est : et ibi Græca transtulimus, hic de ipso Hebraico quod intelligebamus expressimus, sensuum potius veritatem quam verborum ordinem interdum conservantes.

Et miror quomodo LXX Interpretum libros legas, non puros, ut ab eis editi sunt, sed ab Origene emendatos, sive corruptos per obelos et asteriscos ; et Christiani hominis interpretatiunculam non sequaris, præsertim cum ea quæ addita sunt, ex hominis Judæi atque blasphemi post passionem Christi, editione transtulerit. Vis amator esse verus Septuaginta Interpretum ? Non legas ea quæ sub asteriscis sunt, imo rade de voluminibus, ut veterum te factorem probes. Quod si feceris, omnium Ecclesiarum bibliothecas damnare cogeris. Vix enim unus aut alter invenietur liber qui ista non habeat.

Hieron. epist. ad Vincentium et Gallienum, tom. IV, col. 805.

Quamobrem Aquila, et Symmachus, et Theodotio incitati, diversum pene opus in eodem opere prodiderunt ; alio nitente verbum de verbo exprimere, alio sensum potius sequi, tertio non multum a ve-

teribus discrepare. Quinta autem et Sexta et Septima editio, licet quibus censeantur auctoribus ignoretur, tamen ita probabilem sui diversitatem tenent, ut auctoritatem sine nominibus meruerint.

Ex Rufino Hist. eccl. lib. vi, cap. 13.

Famosissimos illos codices primus composuit A scripsit, ita ut primo omnium ipsa Hebræa verba Origenes, in quibus per singulas columnulas e re- Hebraicis litteris poneret, secundo in loco per or- gione separatim opus interpretis uniuscujusque de- dinem Græcis litteris.

Philastrius Briziensis De hæresibus, num. 90.

Sunt hæretici qui, sicuti Septuaginta duorum sanctorum sapientissimorumque virorum interpretationem respuentes, Aquilæ cujusdam hominis unius Pontici, qui post annos multos interpretatus est, ædificationem suscipiunt. Qui cum quædam præmittere, necessitate urgente, tunc temporis cogentur, dissonantia putantur dictasse. Is veluti plus a quibusdam Judæis maxime intellexisse laudatur, cum de Patre et Filio, non sicuti illi priores de lege, dictaverit; Septuaginta enim duo dixerunt: *B Adversus Dominum, et adversus Christum ejus;* Aquila autem: *Adversus Dominum, et adversus unctum ejus.* Et iterum Septuaginta duo dixerunt: *Ecce virgo concipiet, et pariet filium; et nomen ejus, Deus nobiscum.* Aquila autem dixit: *Ecce juven-*

cula concipiet, et pariet filium; et nomen ejus, potens cum hominibus. Quæ quidem si pio sensu lectionis accepta fuerint, quod fortis et potens nemo nisi Christus Deus Dei sit Filius, recte intelligit; si autem de eo dubitat, abjicienda et spernenda est talis editio. Unde Judæi non Septuaginta duorum interpretationes habent, qui de Patre et Filio et sancto Spiritu bene sentientes, unam substantiam, divinitatem, majestatem enuntiarunt; sed illius Aquilæ, qui non ita recte sentit de Filio Dei, sed quasi de propheta nuntiaverit. Unde interpretationes ejus in medio librorum nunquam ponuntur, sed dextræ lævæque assignantur: et ut contrariæ et non plenæ veritatis, ita leguntur a plurimis, etc.

Mox num. 91.

Est hæresis, quæ iterum post Aquilam triginta hominum interpretationem accipit, non illorum beatissimorum septuaginta duorum, qui integre in- violateque de Trinitate sentientes, Ecclesiæ catho- licæ firmamenta certissima tradiderunt interpre-

tantes Scripturas. Isti triginta in multis Aquilam sunt secuti, unde ab Ecclesia catholica et istorum non suscipitur interpretatio, quæ continetur in libris authenticis.

Ibid. num. 92.

Est hæresis quæ iterum sex virorum interpreta- tionem postea editam vult sequi, non illorum priorum sanctorum, qui Septuaginta duorum aliis mo-

dis interpretari desiderant; et non parvum errorem incurrit, diversa itidem sentiens de fide catholica.

Ibid. num. 93.

Sunt hæretici alii qui Theodotionis et Symmachi C eundem interpretationem diverso modo expositam

sequuntur, non illam beatissimorum priorum quam Ecclesia catholica colit et prædicat.

Augustinus De civitate Dei, l. xv, cap. 23, tom. VII, p. 408.

Aquila autem, quem interpretem Judæi cæteris anteponunt, non angelos Dei, nec filios Dei, sed filios deorum interpretatus est.

Aug. De civitate Dei, l. xviii, cap. 48, p. 526.

Nam cum fuerint et alii interpretes qui ex Hebræa lingua in Græcam sacra illa eloquia transtulerunt, sicut Aquila, Symmachus, Theodotio; sicut etiam illa est interpretatio, cujus auctor non apparet, et ob hoc sine nomine interpretis Quinta

editio nuncupatur: hanc tamen quæ LXX est, tanquam sola esset, sic recepit Ecclesia, eaque utuntur Græci populi Christiani, quorum plerique utrum alia sit aliqua ignorant.

Ex Chronico Paschali edit. Cangii, p. 255.

17. 17δ. 18. 19. Αύγουρινον και Σεργιανού. Ακύλας ἐγκωρίζετο, ὅς ἦν πενθερός Ἀδριανοῦ τοῦ βασιλέως. Ἦν δὲ Ἕλληγιν ὡς Ἀδριανός, ἀπὸ Σινώ- πης τοῦ Πόντου ὀρμύμενος. Ὑστερον δὲ ἐβαπτίσθη, πεισθεὶς ὑπὸ τῶν ἀποστόλων. Ἦν δὲ καὶ ἀστρονόμος, καὶ ἐγκαλούμενος περὶ τούτου ἀπὸ τῶν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μὴ πεισθεὶς, μετέπειτα τὰ τῶν Χριστιανῶν ἀθετήσας, προσήλυτός τε Ἰουδαίους, περιτέμνετο: Ἰουδαῖος, καὶ ἐμπόνως μαθὼν τὴν αὐτῶν διά- λεκτον, κατὰ στοιχεῖα ἐρμηνείαν ἑαυτῷ ἠρμήνευσεν καὶ ὀρθῶ λογισμῶ, ἀλλ' ὅπως διαστρέψῃ τινὰ τῶν βῆτων. Ταῦτα ἴστορεῖ Ἐπιφάνιος Κύπριος εἰς τὴν ἰσθὺν αὐτοῦ τὸν Περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων.

Anno Adriani xiv, indictione xiv, coss. Augurino et Sergiano, Aquila florebat, socer Adriani imperatoris. Erat autem gentilis ut Adrianus, Sinope urbe Ponti oriundus. Postea vero ab apostolis eruditus, baptizatus est. Erat autem astronomus, et hac de re accusatus a Christianis, nec obtemperans. Spreta postmodum Christiana religione, proselytus ad Judæos accessit, et circumciseus Judæus effectus est, et magno labore eorum linguam edoctus, secundum elementa, id est, ad litteram interpretationem edidit, non recto quidem animo, sed ut quædam Scripturæ dicta perverteret. Hæc narrat Epiphanius Cyprius in libro *De ponderibus et mensuris*.

Ex eodem Chronico, p. 263.

Anno vi Commodi, indictione vii, coss. Marcello et Æliano. His coss. Theodotio quidam Ponticus ex successione Marcionis hæresiarchæ, qui et ipse Sinope oriundus erat, ejurata ejusdem hæresi, in Judaisum declinavit; cumque eorum elementa et linguam didicisset, propriam et ipse interpretationem edidit, in multis cum LXX Interpretibus consentiens, ut de illo refert Epiphanius Cyprius.

Α Γ'. Ἰνδ. ζ'. Ὑπ. Μαρκέλλου καὶ Αἰλιανοῦ. Ἐπὶ ζῶν προκειμένων ὑπᾶτων, Θεοδοτίων τις τοῦ Πόντου, ἀπὸ τῆς διαδοχῆς Μαρκίωνος τοῦ αἰρεσιάρχου, τοῦ ἀπ' αὐτῆς Σινώπης ὀρμωμένου, καὶ αὐτὸς μηνῶν τῇ αὐτῇ αἰρέσει, καὶ εἰς Ἰουδαϊσμὸν ἐκκλίνας, καὶ τὰ αὐτῶν στοιχεῖα καὶ γλῶσσαν μαθὼν, ἰδίως καὶ αὐτὸς ἐξέδωκεν τὰ πλεῖστα τοῖς ΟΒ' ἐρμηνευταῖς συνάδοντα, ὡς καὶ ἱστορεῖ περὶ τούτου Ἐπιφάνιος ὁ Κύπριος.

Ex eodem Chronico, p. 266.

Anno Severi ix, indict. iiii, coss. Severo Augusto III et Antonino. His temporibus, Symmachus quidam Samaritanus, qui inter sectæ suæ sapientiores numerabatur, cum apud gentem suam in honore non haberetur, ambitionis et affectati principatus morbo laborans, contribulibus suis infensus, ad Judæos migravit, et proselytus factus secundo circumciscus est. Hic igitur ut Samaritanorum interpretationes everteret, tertiam edidit interpretationem. Hæc Epiphanius Cyprius de tribus interpretationibus Aquila, Symmacho et Theodotione narravit.

Θ'. Ἰνδ. η'. Ὑπ. Σεβήρου Αὐγούστου τὸ Γ' καὶ Ἀντωνίνου. Ἐν τούτοις χρόνοις, Σύμμαχος τις Σαμαρείτης τῶν παρ' αὐτοῖς σοφῶν, μὴ τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἔθνους, νοσήσας φιλαρχίαν, καὶ ἀγανακτήσας κατὰ τῆς ἰδίας φυλῆς, προσέρχεται Ἰουδαίοις, καὶ προσηλυτεύει, καὶ περιτέμνεται δευτέραν περιτομῆν. Οὗτος οὖν πρὸς διαστροφὴν τῶν παρὰ Σαμαρείταις ἐρμηνειῶν ἐρμηνεύσας, τὴν τρίτην ἐξέδωκεν ἐρμηνείαν. Ταῦτα Ἐπιφάνιος ὁ Κύπριος περὶ τῶν τριῶν ἐρμηνευτῶν, Ἀκύλα, καὶ Συμμάχου, καὶ Θεοδοτίωνος ἔθηκεν.

Ex Synopsi Scripturæ sacræ, quæ inter Athanasiana opera habetur, tom. II, p. 103.

Ποῖαι καὶ πόσαι παραδόσεις εἰσὶ τῆς θείας Γραφῆς· εἰτε οὖν ἀπὸ Ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐρμηνεύεται, καὶ τίνες οἱ ταύτην ἐρμηνεύσαντες, καὶ πότε.

Hæc utpote ex Epiphano desumpta et longiuscula prætermittuntur.

Πρώτη ἐστὶν, κ. τ. λ.

Ado in Chronico de tempore Adriani.

Per idem tempus Aquila Ponticus interpres secundus post LXX oritur.

Idem in Chronico, sub Commodio.

Theodotio Ephesius interpres tertius apparuit.

Idem in Chronico, ad Severum imp., p. 790.

Symmachus interpres quartus agnoscitur.

HEXAPLORUM

QUÆ SUPERSUNT.

IN GENESIM MONITUM.

Tametsi multam dedimus operam, ut veterum interpretum lectiones in Genesim undequaque colligeremus, eximii tamen codicis Coisliniani, qui omnibus præit vetustate et marginalium notarum præstantia, usum assequi statim non potuimus. Unde accidit ut Genesim, qualem aliorum ope manuscriptorum adornaveramus, illo destituti edere coacti simus. Sub hæc autem cum in ejus bibliothecæ possessionem venisset illustrissimus episcopus Metensis Coislinianæ familiæ decus, nobisque omnium pro voto manuscriptorum copiam fecisset, Heptateuchi totius lectiones, nondum editas, quas ex illo præstantissimo codice mutuati sumus, appendicis more ad calcem primi tomi locavimus. Quia porro illæ bene multæ sunt, et non raro sinceriores iis quas principio posueramus, auctores sumus studioso lectori, ut cum Heptateuchi interpretationes consulere voluerit, illas in appendice positas nunquam negligat (a). Primo autem Genesim edidimus usi codicibus manuscriptis et libris quorum catalogus sequitur :

- Codex RR. PP. Sancti Basilii Romæ, pro ultimis tantum Geneseos capitibus.
- Codex Regius 1825, membranaceus, xi vel xii sæculi, in quo est Heptateuchus et liber Ruth.
- Codex Reg. 1871, membranaceus, egregiæ notæ, x sæculi.
- Codex Reg. 1888, bombycinus, xii sæculi.
- Codex Reg. alius cujus numerus excidit.
- Codex Reg. 2911, xii circiter sæculi.
- Codex Colbertinus, quem unum in Genesim reperi in illa bibliotheca.
- Schedæ clarissimi viri Francisci Combefisii, ex ordine Prædicatorum, quas mutuo accepi a reverendo et doctissimo Patre Michaelæ Lequien.
- Schedæ et folia aliquot edita, quæ misit vir clarissimus Ernestus Grabe.
- Basilii in *Hexaemeron*.
- Ambrosii in *Hexaemeron*.
- Hieronymi *Quæstiones in Genesim*, et alia quædam ejus opera,
- Theodoretii *Quæstiones in Genesim*.
- Anastasio *Quæstiones*.
- Joannes Philoponus in *Hexaemeron*, editus a Balthazare Corderio, Viennæ 1630, in 4°, unde pene totum primum Geneseos caput, secundum Aquilæ, Symmachi et Theodotionis interpretationes, excerpimus.
- Procopius in *Heptateuchum*.
- Aliquot etiam in locis sequentes auctores nobis subsidio fuerunt.
- Justini *Dialogus cum Tryphone*.
- Origenes illustrissimi et doctissimi Huetii, et ejusdem *Philocalia* a Spencero edita.
- Cyprianus libro primo *Testimoniorum ad Quirinum*.
- Eusebii Cæsariensis *Demonstratio evangelica*.
- Joannis Chrysostomi *Homiliæ*.
- Augustini opera aliquoties.
- Chalcidius in *Timæum* Platonis.
- Editio Complutensis.
- Sæpe vero editionis Romanæ et Drusii lectiones.

(a) Lectiones codicis Coisliniani, ut in nova editione par erat, aliis intermiscuimus. **EDIT. ПАТЯ.**

CAPUT I GENESIS.

TO EBPAIKON.

- 1 בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ
2 והארץ היתה תהו ובהו והשך על־פני תהום ורוח אלהים כורדת על־פני המים
- 3 ויאמר: להיות יהי האור והאור
- 4 וירא אלהים אתהאור כיטוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך
- 5 ויקרא אלהים לאור יום ולהשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד
- 6 ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים
- 7 ויעש אלהים אתהרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי רקיע

- 8 ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In principio creavit Deus caelos et terram.
2. Terra autem erat confusio et inanitas. Et tenebrae super faciem abyssi: et spiritus Dei motitabat super facies aquarum.
3. Et dixit Deus: Sit lux, et fuit lux.
4. Et vidit Deus lucem, quod bona. Et divisit Deus inter lucem et inter tenebras.
5. Et vocavit Deus lucem, diem; et tenebras vocavit, noctem. Et fuit vespera et fuit mane, dies unus.
6. Et dixit Deus: Sit expansio in medio aquarum: et sit dividens inter aquas ad aquas.
7. Et fecit Deus expansionem: et divisit inter aquas, quæ subter expansionem, et inter aquas quæ super expansionem. Et fuit ita.
8. Et vocavit Deus expansionem, caelos. Et fuit vespera, et fuit mane dies secundus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1. Βρησιθ βαρα ελωειμ εθ ασα-
μαιμ ουεθ ααρεις.
2. Ουααρεις αιεθα θουου ουδοου
Ουωσσεχ αλ φνε θεωμ ουρουη ελωειμ
μαραεφεθ αλ φνε αμαιμ.
3. Ουτωμερ ελωειμ ιει ωρ ουιει
ωρ.
4. Ουιαρ ελωειμ εθ αωρ χι τωθ
ουιαβδηλ ελωειμ βην αωρ ουθην
αωσσεχ.
5. Ουικρα ελωειμ λαωρ ωμ ου-
λαωσσεχ καρα ληλα ουιει ερεβ ουιει
βωκερ ωμ ααδ.
6. Ουτωμερ ελωειμ ιει ραχια βα-
θωχ αμαιμ ουιει μαβδηλ βην μαιμ
λαμμαιμ.
7. Ουιταας ελωειμ εθ αραχια ουιαβ-
δηλ βην αμαιμ ασερ μαθααθ λα-
ραχια ουθην αμαιμ ασερ μααλ λα-
ραχια ουιει χεν.
8. Ουικρα ελωειμ λαραχια σα-
μαιμ ουιει ερεβ ουιει βωκερ ωμ
σενι.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ἐν κεφαλῇ εἶπεν ὁ Θεός· σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τῇ γῆν.
2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κένωμα καὶ οὐ-
ζέν. Καὶ σκότος ἐπὶ πρόσωπον
ἀθύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφε-
ρόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.
3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενέσθω
φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.
4. Καὶ συνείδεν ὁ Θεός σὺν τῷ
φῶς ὅτι καλόν, καὶ διεχώρισεν ὁ
Θεός μεταξὺ τοῦ φωτός, καὶ με-
ταξὺ τοῦ σκότους.
5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ φω-
τὶ ἡμέρα, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύ-
κτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένε-
το πρωὶ, ἡμέρα μία.
6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω
στερέωμα ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων.
καὶ ἔστω διαχωρίζον μεταξὺ ὑδά-
των εἰς ὑδάτα.

- 7.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῷ στε-
ρέωματι οὐρανός· καὶ ἐγένετο
ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα
δευτέρα.

VULGATA LATINA.

1. In principio creavit Deus caelum et terrain.
2. Terra autem erat inanis et vacua, et tenebrae erant super faciem abyssi: et spiritus Dei ferebatur super aquas.
3. Dixitque Deus: Fiat lux. Et facta est lux.
4. Et vidit Deus lucem, quod esset bona: et divisit lucem a tenebris.
5. Appellavitque lucem diem, et tenebras noctem: factumque est vespere et mane, dies unus.
6. Dixit quoque Deus: Fiat firmamentum in medio aquarum: et dividat aquas ab aquis.
7. Et fecit Deus firmamentum, divisitque aquas quæ erant sub firmamento, ab his quæ erant super firmamentum. Et factum est ita.
8. Vocavitque Deus firmamen-
tum, caelum: Et factum est ve-
spere et mane, dies secundus.

AQUILA.

1. In capitulo creavit Deus caelum et terram.
2. Terra autem erat inanitas et nihil. Et tenebrae super faciem abyssi, et spiritus Dei superferebatur super faciem aquarum.
3. Et dixit Deus: Fiat lux, et facta est lux.
4. Et vidit Deus lucem quia bona, et divisit Deus inter lucem, et inter tenebras.
5. Et vocavit Deus luci diem, et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.
6. Et dixit Deus: Fiat firmamentum in medio aquarum, et sit dividens inter aquas in aquas.
- 7.
8. Et vocavit Deus firmamento caelum. Et factum est vespere, et factum est mane, dies secundus.

CAPUT I GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἐγένετο ἀργὴν καὶ ἀδιάκρτον, καὶ σκότος ἐπέκειτο ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἔστω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν, καὶ διέστειλεν ὁ Θεὸς μετὰ τοῦ φωτὸς καὶ μετὰ τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὴν σκοτίαν ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ ὑδάτων, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἐν μέσῳ ὑδάτος καὶ εἰς ὕδωρ.

7.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερέωματι οὐρανόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δεύτερα.

SYMMACHUS.

1. In principio creavit Deus cœlum et terram.

2. Terra autem erat otiosa et indistincta, et tenebræ incumbēbant super faciem abyssi, et spiritus Dei superferebatur super faciem aquarum.

3. Et dixit Deus : Sit lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem quia bona. Et distinxit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus luci diem, et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum, et sit dividens in medio aquarum et in aquam.

7.

8. Et vocavit Deus firmamento cœlum. Et factum est vespere et factum est mane, dies secundus.

Ο΄.

1. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπαφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀναμέσον ὕδατος, καὶ ὕδατος· καὶ ἐγένετο οὕτως.

7. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀναμέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀναμέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δεύτερα.

LXX INTERPRETES.

1. In principio fecit Deus cœlum et terram.

2. Terra autem erat invisibilis et incomposita, et tenebræ super abyssum, et spiritus Dei superferebatur super aquam.

3. Et dixit Deus: Fiat lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem, quia bona. Et divisit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus lucem, diem; et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus: Fiat firmamentum in medio aquarum, et sit dividens inter aquam, et aquam. Et factum est ita.

7. Et fecit Deus firmamentum. Et divisit Deus inter aquam, quæ erat sub firmamento, et inter aquam, quæ erat super firmamentum.

8. Et vocavit Deus firmamentum, cœlum: et factum est vespere, et factum est mane, dies secundus.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἐν ἀρχῇ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2. Ἡ δὲ γῆ ἦν κενὸν καὶ οὐθέν [ἄλλος, οὐθέν καὶ οὐθέν], καὶ σκότος ἐπὶ προσώπου ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ προσώπου τοῦ ὕδατος.

3. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς.

4. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν. Καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους.

5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε νύκτα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα μία.

6. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔσται διαχωρίζον ἀναμέσον ὕδατος εἰς ὕδατα.

7.

8. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερέωματι οὐρανόν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δεύτερα.

THEODOTIO.

1. In principio creavit Deus cœlum et terram.

2. Terra autem erat vacuum et nihil [al. nihil et nihil]. Et tenebræ super faciem abyssi, et spiritus Dei ferebatur super faciem aquarum.

3. Et dixit Deus : Fiat lux, et facta est lux.

4. Et vidit Deus lucem, quia bona. Et divisit Deus inter lucem et inter tenebras.

5. Et vocavit Deus luci diem, et tenebras vocavit noctem. Et factum est vespere, et factum est mane, dies unus.

6. Et dixit Deus : Fiat firmamentum in medio aquarum, et erit dividens inter aquas in aquas.

7.

8. Et vocavit Deus firmamento cœlum. Et factum est vespere et factum est mane, dies secundus.

TO EBPAIKON.

9 ויאמר אלהים יקח המים מתחת השמים אלמקדם אחד ותראה היבשה ויהי כן

10 ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקח המים קרא ימים וירא אלהים כדבר

11 ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע פץ פרי עשה פרי למינן אשר זרעו לבד עלהארץ ויהי כן

12 ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינן ופץ עשהפרי אשר זרעו לבד למינן וירא אלהים כיטוב

13 ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי

14 ויאמר אלהים יהי מארת ברכיו השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאות ולמועדים ולימים שנים

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. Et dixit Deus : Congregentur aquæ de sub cœlis ad locum unum, et appareat arida. Et fuit ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram, et congregationem aquarum vocavit maria : et vidit Deus quod bonum.

11. Et dixit Deus : Germinet terra germen, herbam seminificantem semen ; arborem fructus, facientem fructum speciei suæ, cujus semen in ea super terram. Et fuit ita.

12. Et protulit terra germen, herbam seminificantem semen in specie sua, et arborem facientem fructum, cujus semen in ea in specie sua. Et vidit Deus quod bonum.

13. Et fuit vespera et fuit mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus : Sint luminaria in expansione cœlorum ad dividendum inter diem et inter noctem : et sint in signa et tempora, et dies, et annos.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

9. Ουιωμερ ελωειμ ικαου αμαιμ μαθσαθ ασαμαιμ αλ μακωμ ααδ ουθερα αιαβασα ουιει χεν.

10. Ουικρα ελωειμ λαιαβασα αρες ουλαμακαυε αμαιμ кара ιαμιμ ουιαρ ελωειμ χι τωδ.

11. Ουιωμερ ελωειμ θαδεσα ααρες δεσα εσεθ μαζαριε ζαρα ες φερι ωσε φερι λαμινωι ασερ ζαρω βω αλ ααρες ουιει χεν.

12. Ουθωσε ααρες δεσα εσεθ μαζαριε ζαρα λαμινεου ουες ωσε φερι ασερ ζαρω βω λαμινεου ουιαρ ελωειμ χι τωδ.

13. Ουιει ερεθ ουιει βωκερ ιωμ σελισι.

14. Ουιωμερ ελωειμ ιει μακωρωθ βαραχιε ασαμαιμ λαβδιλ βην αιωμ ουθην αληλα ουαιου κωθωθ ουλαμωαδιμ, ουλαιαιμμ ουσανιμ.

ΑΚΥΛΑΣ.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἓνα, καὶ ὄψθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τῆ ξηρᾶ, γῆ, καὶ τοῖς συστήμασι τῶν ὕδατων ἐκάλεσε θάλασσαί. Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεός ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Βλαστήσων ἡ γῆ βλάστημα χόρτου σπειρόμενον σπέρμα, ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

12.

σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν.

Καὶ συνεῖδεν ὁ Θεός ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τρίτη.

14. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενέσθωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ διαχωρίζειν μεταξὺ τῆς ἡμέρας καὶ μεταξὺ τῆς νυκτός, καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἡμέρας.

AQUILA.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua quæ sub cœlo in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram, et collectionibus aquarum vocavit, maria. Et vidit Deus quia bonum.

11. Et dixit Deus : Germine terra herbam feni, seminantem semen, lignum fructiferum faciens fructum, seminans semen in genus suum super terram. Et factum est ita.

12.

ferens semen in genus suum.

Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere et factum est mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus : Fiant luminaria in firmamento cœli ad separandum inter diem et inter noctem, et sint in signa, et in tempora, et in dies et in annos.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συστήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἓνα, καὶ ὀφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγῶ τὴν γῆν.

12.

Κατείδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἰγένετο πρωὶ, ἡμέρα τρίτη.

14.

SYMMACHUS.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua, quæ sub cælo, in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram ; collectiones vero aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quia bonum.

11. Et dixit Deus : Educat terra.

12.

Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere et factum est mane, dies tertius.

14.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συναγθῆτω τὸ ὕδωρ, τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως. — Καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά :

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, γῆν, καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας· καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπείρον σπέρμα κατὰ γένος, καὶ καθ' ὁμοίότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

12. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπείρον σπέρμα κατὰ γένος, καὶ καθ' ὁμοίότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τρίτη.

14. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός· καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιροὺς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἡμέρας.

LXX INTERPRETES.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua, quæ sub cælo, in congregationem unam : et appareat arida. Et factum est ita. — Et congregata est aqua, quæ sub cælo, in congregationes suas, et apparuit arida :

10. Et vocavit Deus aridam, terram, et collectiones aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quod bonum.

11. Et dixit Deus : Germinet terra herbam feni, seminans semen secundum genus, et secundum similitudinem ; et lignum fructiferum faciens fructum, cujus semen ejus sit in ipso secundum genus super terram. Et factum est ita.

12. Et produxit terra herbam feni, seminans semen secundum genus, et secundum similitudinem, et lignum fructiferum faciens fructum, cujus semen ejus in ipso secundum genus super terram. Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere, et factum est mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus : Fiant luminaria in firmamento cæli ad illuminationem super terram, ut dividant inter diem et inter noctem : et sint in signa et in tempora, et in dies, et in annos.

9. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συναγθῆτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τόπον ἓνα· καὶ ὀφθῆτω ἡ ξηρά. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

10. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηρὰν, γῆν, τὰ δὲ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θαλάσσας. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

11. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγῶ τὴν γῆν βοτάνην χόρτου.

12.

Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

13. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τρίτη.

14.

THEODOTIO.

9. Et dixit Deus : Congregetur aqua quæ sub cælo est in locum unum : et appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram ; collectiones autem aquarum vocavit maria. Et vidit Deus quia bonum.

11. Et dixit Deus : Producat terra herbam feni.

12.

Et vidit Deus quia bonum.

13. Et factum est vespere et factum est mane, dies tertius.

14.

TO EBPAIKON.

15 והיו למאורת ברקיע השמים
להאיר על־הארץ והיו־כן

16 ויצא אלהים את־שני המארת
הגדלים את־המאור הגול לממשלה
היום וא־המאור הקטן לממשלת
הלילה ואת הנוכחים

17 ויתן אתם אלהים ברקיע
השמים להאיר על־הארץ

18 ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל
בין האור ובין החשך וירא אלהים
כ־רסב

19 ויהי־ערב ויהי בקר יום רביעי

20 ויאמר אלהים ישׁרצו המים
שרץ נפש חיה ועוף על־הארץ
על־פני רקיע השמים

21 ויברא אלהים את־התנינם
הגדלים ואת כל־נפש החיה והרמשות
אשר שרצו המים למינם ואת
כל־עוף קנף למינו וירא אלהים
כ־רסב

22 ויברך אתם אלהים לאמר פרו
ורבו ומלאו את־המים בימים העוף
ירב בארץ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

15. Et sint in luminaria in expansione cœlorum ad illuminandum super terram. Et fuit ita.

16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus ad dominium diei, et luminare minus ad dominium noctis: et stellâs.

17. Et posuit eas Deus in expansione cœli, ad illuminandum super terram.

18. Et ad dominandum in die et in nocte, et ad dividendum inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quod bonum.

19. Et fuit vespera, et fuit mane, dies quartus.

20. Et dixit Deus: Repere faciant aquæ reptile animæ viventis: et volatile volet super terram, super facies expansionis cœlorum.

21. Et creavit Deus cetos magnos et omnem animam viventem repentem, quam repere fecerant aquæ in specie sua: et omne volatile alatum in specie sua. Et vidit Deus quod bonum.

22. Et benedixit eis Deus dicendo: Crescite et multiplicamini, et replete aquas in maribus: et volatile multiplicet se in terra.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

15. Ουαιου λαμαωρωθ βαρακιε
ασαμαιμ λαειρ αλ απαρες ουιει χεν.

16. Ουιαας ελωειμ εθ σενε αμαωρωθ αγαδολιμ εθ αμαωρ αγαδολ λαμαμσελεθ αιωμ ουεθ αμαωρ ακατον λαμαμσελεθ αληλα ουεθ ακωχαδιμ.

17. Ουιθεν ωθαμ ελωειμ βαρακιε
ασαμαιμ λαειρ αλ απαρες.

18. Ουλαμσολ βαιωμ ουδαληλα
ουλαβδιλ βην αωρ ουθην αωσεχ
ουιαρ ελωειμ χι τωθ.

19. Ουιει ερεθ ουιει βωκερ ιωμ
ραβιη.

20. Ουιωμερ ελωειμ ισρεσου
αμαιμ σαρς ναφες αια ουωφ ιεωφ
εφ αλ απαρες αλφانه ρακιε ασαμαιμ.

21. Ουιθρα ελωειμ εθ αθανινιμ
αγαδολιμ ουεθ χολ ναφες αιαια αρ
μεσεθ ασερ σαρεσου αμαιμ λαμι
νεεμ ουεθ χολ ωφ χαναφ λαμινεου
ουιαρ ελωειμ χι τωθ.

22. Ουιδαρεχ ωθαμ ελωειμ λα
μωρ φερου ουρεβου ουμαλεου εθ
αμαιμ βαιαμιμ ουαωφ ιερεθ βα
αρες.

VULGATA LATINA.

15. Ut luceant in firmamento cœli et illuminent terram. Et factum est ita.

16. Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare majus, ut præesset diei: et luminare minus, ut præesset nocti: et stellâs.

17. Et posuit eas in firmamento cœli, ut lucerent super terram.

18. Et præessent diei ac nocti, et dividerent lucem et tenebras. Et vidit Deus quod esset bonum.

19. Et factum est vespere et mane, dies quartus.

20. Dixit etiam Deus: Producant aquæ reptile animæ viventis, et volatile super terram sub firmamento cœli.

21. Creavitque Deus cete grandia, et omnem animam viventem atque motabilem, quam produxerant aquæ in species suas, et omne volatile secundum genus suum. Et vidit Deus quod esset bonum.

22. Benedixitque eis dicens: Crescite, et multiplicamini, et replete aquas maris: avesque multiplicentur super terram.

ΑΚΥΛΑΣ.

15. Καὶ ἔστωσαν εἰς φωστῆρας ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, σὺν τῶν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἔξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ σὺν τῶν φωστῆρα μικρὸν εἰς ἔξουσίαν τῆς νυκτός.

17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, τῷ φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.

18. Καὶ ἐξουσιάζειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειν μεταξὺ τοῦ φωτός καὶ μεταξὺ τοῦ σκότους. Καὶ συνέειδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.

19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα τετάρτη.

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξερχάτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῆς ζώσης, καὶ πετῆρον ἰπτάμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ πρόσωπον τοῦ στερεώματος τοῦ οὐρανοῦ.

21.

22.

AQUILA.

15. Et sint in luminaria in firmamento cœli ad lucendum super terram. Et factum est ita.

16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare magnum in potestatem diei, et luminare parvum in potestatem noctis.

17. Et posuit illa Deus in firmamento cœli, ut lucerent super terram.

18. Et dominarentur diei ac nocti, et dividerent inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quia bonum.

19. Et factum est vespere et factum est mane, dies quartus.

20. Et dixit Deus: Repere faciant aquæ reptilia animæ viventis, et volatile volans super terram, super faciem firmamenti cœli.

21.

22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 15.
16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μείζων εἰς τὸ ἡγεῖσθαι εἰς ἡμέρας, τὸν δὲ φωστῆρα τὸν μικρὸν εἰς ἡγεμονίαν τῆς νυκτός.
- 17.
- 18.
- 19.
20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξερίψατε τὰ ὕδατα ἑρπετῶν ψυχῆν ζώσαν, καὶ πετηνὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον στερεώματος οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο οὕτως.
- 21.
- 22.

15. Καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.
16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους· τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καὶ τοὺς ἀστέρας.
17. Καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς.
18. Καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, καὶ διαχωρίζειν ἀνά μέσον τοῦ φωτός καὶ ἀνά μέσον τοῦ σκότους. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν.
19. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ, ἡμέρα τετάρτη.

- 15.
16. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους· τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἔξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν φωστῆρα τὸν μικρὸν εἰς ἔξουσίαν τῆς νυκτός.
- 17.
- 18.
- 19.
20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξερίψατε τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῆς ζώσας, καὶ πετηνὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ πρόσωπον στερεώματος οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο οὕτως.
- 21.
- 22.

20. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζώσων, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ, — Καὶ ἐγένετο οὕτως :
21. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κῆτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχῆν ζώων ἑρπετῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν. Καὶ πᾶν πετεινὸν περωτῶν κατὰ γένος. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλά.
22. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ Θεός, λέγων· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις· καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 15.
16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus ut præsetet diei, et luminare minus in præfecturam noctis.
- 17.
- 18.
- 19.
20. Et dixit Deus: Repere faciant aquæ reptile, animam viventem, et volatile volans super terram secundum faciem firmamenti cæli. Et factum est ita.
- 21.
- 22.

15. Et sint ad illuminationem in firmamento cæli, ut luceant super terram. Et factum est ita.
16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus in principatus diei, et luminare minus in principatus noctis; et stellas.
17. Et posuit ea Deus in firmamento cæli, ut luceant super terram.
18. Et dominantur diei ac nocti, et dividant inter lucem et inter tenebras. Et vidit Deus quod bonum.
19. Et factum est vespere, et factum est mane, dies quartus.
20. Et dixit Deus: Producant aquæ reptilia animarum viventium et volatilia volantia super terram secundum firmamentum cæli: — et factum est ita:
21. Et fecit Deus cetos magnos, et omnem animam animalium reptilium, quæ producerunt aquæ secundum genera ipsorum, et omne volatile alatum secundum genus. Et vidit Deus quod bonum.
22. Et benedixit ea Deus, dicens: Crescite et multiplicamini, et replete aquas in maribus: et volatilia multiplicentur super terram.

- 15.
16. Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare magnum in potestatem diei, et luminare parvum in potestatem noctis.
- 17.
- 18.
- 19.
20. Et dixit Deus: Repere faciant aquæ reptilia animas viventem, et volatile volans super terram, secundum faciem firmamenti cæli. Et factum est ita.
- 21.
- 22.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΓΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

23. ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי

23. Ουιει ερεθ ουιει βωκερ ιωμ αμισι.

23.

24. ויאמר אלהים תצא הארץ נפש חיה למינה בחמה ורמש ויהי תאריך למינה ויהי רקן

24. Ουιωμερ ελωειμ θωσε ααρεις ναρεις αια λαμινα βαεμα ουραμες ουαιεθω αρεις λαμινα ουιει χεν.

24.

25. ויעש אלהים את החיות הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינה וירא אלהים כי טוב

25. Ουιαας ελωειμ εθ αιαθ ααρεις λαμινα ουεθ αβαεμα λαμινα ουεθ χολ ραμες αδαμα λαμινεου ουιαρ ελωειμ χι τωθ.

25.

26. ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בגנת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל רמש הרמש על הארץ

26. Ουιωμερ ελωειμ νασσε αδαμ βασαλμενου χαδεμουθενου ουιαρδου βαδεγαθ αιαμ ουβαωφ ασαμ αιμ ουδαβαεμα ουβαχολ ααρεις ουβαχολ αρειμες αρουμες αλ ααρεις.

26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποίησω μὲν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. Καὶ ἐπικρατεῖτωσαν ἐν ἰχθύϊ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν κτήνεσι, καὶ ἐν πάσῃ τῇ γῆ καὶ ζῶν κινουμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς.

27. ויברא אלהים אדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם

27. Ουιθρα ελωειμ εθ αδαμ βασαλμω βαταλεμ ελωειμ βαρα ωθω ζαχαρ ουνακεθα βαρα ωθαμ.

27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεός σὺν τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ· ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτούς· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.

28. ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו רבו ומלאו את הארץ ובכשה ורדו בגנת הים ובעוף השמים ובכרחיה הרמשת על הארץ

28. Ουιθαρεχ ωθαμ ελωειμ ουιωμερ λαεμ ελωειμ φερου ουρεθου ουμαλεου εθ ααρεις ουκαθεσουα ουρεθου βαδεγαθ αιαμ ουβαωφ ασαμ αιμ ουβαχολ αια αραμεισεθ αλ ααρεις.

28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Θεός· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ ἐπικρατεῖτε ἐν ἰχθύϊ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν πετηνῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζῶν κινουμένῳ ἐπὶ γῆς.

29. ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב ירוק אשר על פני האדמה וכל בעוף השמים וכל בהמה וכל רמש אשר על פני האדמה וכל רמש אשר על האדמה וכל רמש אשר על האדמה וכל רמש אשר על האדמה

29. Ουιωμερ ελωειμ εννε ναθαθι λαχεμ εθ χολ εσεθ ζορεα ζαρα ασερ αλ φενε χολ ααρεις ουεθ χολ αεσ

29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν σύμπασαν γλῶσσην σπερμαίνουσαν σπέρμα ἐπὶ πρόσωπον ΑQUILA.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

23. Et fuit vespera et fuit mane, dies quintus.

23. Et factum est vespere et mane, dies quintus.

23.

24. Et dixit Deus: Producat terra animam viventem ad speciem suam, jumentum et reptile et feram terrae secundum speciem suam. Et fuit ita.

24. Dixit quoque Deus: Producat terra animam viventem in genere suo, jumenta, et reptilia, et bestias terrae secundum species suas. Factumque est ita.

24.

25. Et fecit Deus feram terrae secundum speciem suam, et jumentum secundum speciem suam, et omne reptile terrae ad speciem suam. Et vidit Deus quod bonum.

25. Et fecit Deus bestias terrae juxta species suas, et jumenta et omne reptile terrae in genere suo. Et vidit Deus quod esset bonum.

25.

26. Et dixit Deus: Faciamus hominem in imagine nostra, et secundum similitudinem nostram. Et dominantur pisci maris, et volatili caeli, et jumentis, et universae terrae, et animali moventi se super terram.

26. Et ait: Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram: et praesit piscibus maris, et volatilibus caeli, et bestiis, universaeque terrae, omnique reptili quod movetur in terra.

26. Et dixit Deus: Faciamus hominem in imagine nostra, et secundum similitudinem nostram. Et dominantur pisci maris, et volatili caeli, et jumentis, et universae terrae, et animali moventi se super terram.

27. Et creavit Deus hominem in imagine sua: in imagine Dei creavit eum: masculum et feminam fecit eos.

27. Et creavit Deus hominem ad imaginem suam: ad imaginem Dei creavit illum; masculum et feminam creavit eos.

27. Et creavit Deus hominem in imagine sua: in imagine Dei creavit eos: masculum et feminam fecit eos.

28. Et benedixit eis Deus, et dixit ad eos Deus: Crescite et multiplicare vos, et replete terram, et subjicite eam, et dominamini in pisces maris, et in volatili caeli, et in omnem bestiam reptantem super terram.

28. Benedixitque illis Deus, et ait: Crescite, et multiplicamini, et replete terram, et subjicite eam, et dominamini piscibus maris, et volatilibus caeli; et in universis animalibus, quae moventur super terram.

28. Et benedixit eos Deus, et dixit eis Deus: Crescite, et multiplicamini, et replete terram, et subjicite eam, et imperium habetote in pisce maris, et in volatili caeli, et in omni animali moventi se super terram.

29. Et dixit Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam seminificantem semem, quae in superficie om-

29. Dixitque Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semem super terram, et universa

29. Et dixit Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam seminantem semen super faciem omnis terrae:

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

23. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσω-
μεν ἄνθρωπον, ὡς εἰκόνα ἡμῶν,
καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν.
26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσω-
μεν ἄνθρωπον, ὡς εἰκόνα ἡμῶν,
καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν.
27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεός τὸν ἄν-
θρωπον ἐν εἰκόνι διαφόρῳ, ὀρθιον
ὁ Θεός ἔκτισεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ
θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς.
28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός.
εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Θεός· Αὐξάνεσθε
καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε
τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ
χειροῦσθε τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσ-
σης, καὶ τὰ πετηνὰ τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ τὰ ζῶα τὰ ἔρποντα ἐπὶ τῆς
γῆς.
29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἴδου δέ-
δωκα ὑμῖν πάντα χόρτον τὸν σπερ-
μαίνοντα σπέρμα, τὸν ἐπὶ προσ-
- SYMMACHUS.**
23. Et dixit Deus : Faciamus ho-
minem ut imaginem nostram, se-
cundum similitudinem nostram.
26. Et dixit Deus : Faciamus ho-
minem ut imaginem nostram, se-
cundum similitudinem nostram.
27. Et creavit Dominus homi-
nem in imagine diiferenti (i. e. ex-
cellenti) : rectum Deus creavit il-
lum : masculum et feminam crea-
vit eos.
28. Et benedixit eos Deus. Di-
xit autem eis Deus : Crescite, et
multiplicamini, et replete terram,
et subjicite eam, et subigite pisces
maris et volatilia caeli, et anima-
lia repentia super terram.
29. Et dixit Deus : Ecce dedi
vobis omne pabulum seminans se-
men, quod est super faciem omnis

23. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένε-
το πρωί, ἡμέρα πέμπτη.
24. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγα-
γέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γέ-
νος· τετράποδα, καὶ ἔρπετά, καὶ
θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ
ἐγένετο οὕτως.
25. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὰ θη-
ρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ
κτῆνη κατὰ γένος αὐτῶν, καὶ πάντα
τὰ ἔρπετά τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ
εἶδεν ὁ Θεός ὅτι καλὰ.
26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσω-
μεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν
καὶ καθ' ὁμοίωσιν· καὶ ἀρχέτωσαν
τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν
κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ
πάντων τῶν ἔρπετων τῶν ἐρπόντων
ἐπὶ τῆς γῆς.
27. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὸν ἄν-
θρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν
αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν
αὐτούς.
28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός,
λέγων· Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε,
καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατα-
κυριεύσατε αὐτῆς· καὶ ἀρχετέ τῶν
ἰχθύων τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν πε-
τεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντων
τῶν κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς,
καὶ πάντων τῶν ἔρπετων τῶν ἐρ-
πόντων ἐπὶ τῆς γῆς.
29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἴδου δέ-
δωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον
σπεῖρον σπέρμα, ὃ ἐστιν ἐπάνω πά-

LXX INTERPRETES.

23. Et factum est vespere, et fa-
ctum est mane, dies quintus.

24. Et dixit Deus : Producat
terra animam viventem secundum
genus ; quadrupedia et reptilia, et
bestias terrae secundum genus. Et
factum est ita.

25. Et fecit Deus bestias terrae
secundum genus, et pecora secun-
dum genus eorum, et omnia rep-
tilia terrae secundum genus. Et
vidit Deus quia bona sunt.

26. Et dixit Deus : Faciamus ho-
minem in imagine nostra, quasi in
similitudine nostra.

27. Et creavit Deus hominem in
imagine sua, in imagine Dei crea-
vit eos : masculum et feminam
fecit eos.

28. Et benedixit eos Deus, et
dixit eis Deus : Crescite et multi-
plicamini, et replete terram, et sub-
jicite eam, et moderamini in pi-
scibus maris, et in volatilibus caeli,
et in omni animali repenti super
terram.

29. Et dixit Deus : Ecce dedi
vobis omne pabulum seminans se-
men, quod est super faciem omni-

23. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένε-
το πρωί, ἡμέρα πέμπτη.
24. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἐξαγα-
γέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γέ-
νος· τετράποδα, καὶ ἔρπετά, καὶ
θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ
ἐγένετο οὕτως.
25. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεός τὰ θη-
ρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ
κτῆνη κατὰ γένος αὐτῶν, καὶ πάντα
τὰ ἔρπετά τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ
εἶδεν ὁ Θεός ὅτι καλὰ.
26. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ποιήσωμεν
ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι ἡμῶν, ὡς ἐν
ὁμοίωσει ἡμῶν.
27. Καὶ ἔκτισεν ὁ Θεός τὸν ἄν-
θρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ, ἐν εἰκόνι
Θεοῦ ἔκτισεν αὐτούς· ἄρσεν καὶ
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.
28. Καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ
Θεός, καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Θεός· Αὐ-
ξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πλη-
ρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε
αὐτήν, καὶ παιδεύετε ἐν τοῖς ἰχθύσι
τῆς θαλάσσης, καὶ ἐν τοῖς πετηνοῖς
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζῳῳ ἔρ-
ποντι ἐπὶ τῆς γῆς.
29. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Ἴδου δέ-
δωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπερ-
μαίνοντα σπέρμα τὸν ἐπὶ προσώπου
- THEODOTIO.**

TO EBPAIKON.

כל הארץ ואת כל הבע"ב אשר
ברא יצא מן הארץ ויהיה לאכלה

30 ולכל חיות הארץ ולכל
השמים ולכל הרוח אשר
ברא יצא מן הארץ ויהיה
לאכלה

31 וירא אלהים את כל
אשר עשה והנה טוב מאד ויהי
ערב ויהי ששון ויהי

VERSIO HEBRAICI TEXT.

nis terræ; et omnem arborem, in
qua fructus arboris seminificans
semen, vobis erit in escam,

30. Et omni bestiæ terræ, et omni
volatili cœlorum, et omni reptanti
super terram, in quo anima vivens,
omne olus herbæ in escam. Et
fuit ita.

31. Et vidit Deus omne quod fe-
cerat, et ecce bonum valde. Et
fuit vespera et fuit mane, dies
sextus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ασερ βω φερι ες ζορεα ζαρα λαχεμ
ιεיע λαοχλα.

30. Ουλαχολ αιθα ααρες, ουλαχολ
ωφ ασσμαιμ ουλαχολ ρωμες αλ
ααρες ασερ βω ναφες αια εθ χολ
ιερεχ εσεθ λαοχλα ουιει χεν.

31. Ουιαρ ελωειμ εθ χολ ασερ
ασα ουεννε τοθ μαοδ ουιει ερεθ ουιει
βωκερ ιωμ ασισι.

VULGATA LATINA.

ligna quæ habent in semetipsis se-
mentem generis sui, ut sint vobis
in escam,

30. Et cunctis animantibus ter-
ræ, omnique volucris cœli, et uni-
versis quæ moventur in terra, et
in quibus est anima vivens, ut ha-
beant ad vescendum. Et factum est
ita.

31. Viditque Deus cuncta quæ
fecerat: et erant valde bona. Et
factum est vespere et mane dies
sextus.

ΑΚΥΤΑΔΣ.

πάσης τῆς γῆς· καὶ σὺν πᾶν ξύλον,
ἐν ᾧ καρπὸς ξύλου ἐσπαρμένον
σπέρμα ὑμῖν εἶναι εἰς βρώσιν·

30. Καὶ παντὶ ζῳῷ τῆς γῆς, καὶ
παντὶ πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ γῆς, ᾧ ἐν αὐ-
τῷ ψυχὴ ζῶσα, σὺν πᾶν λάχανον
εἰς βρώσιν. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς σύμπαν ὅσα
ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν σφόδρα.
Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο
πρωτὶ, ἡμέρα ἕκτη.

AQUILA.

et omne lignum, in quo est fructus
ligni seminans semen, vobis erit
in escam,

30. Et omni animali terræ, et
omni volatili cœli, et omni quod
movetur super terram, cui in ipso
anima vivens: omne olus in escam.
Et factum est ita.

31. Et vidit Deus universum,
quod fecerat, et ecce bonum valde.
Et factum est vespere et factum
est mane, dies sextus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Genesis.

Hebraicas hujus capituli voces Græce descripsimus, veterem legendi modum, ut in Hexaplis erat, quantum licuit, secuti; et quidem in plerisque divinando. Fragmenta quippe hujusmodi lectionum non ita frequentia sunt, ut possit quispiam verum et antiquum Hebraica legendi morem in omnibus assequi. Cum alioquin Patres ac scriptores, qui Hebraicas hujusmodi voces Græce expresserunt, non sibi mutuo consonent, sed alius alio modo legat. Verum ea de re in Preliminaribus fusius agitur, ubi ex fragmentis hujusmodi omnibus, in unum collectis, veterem illam legendi normam ad certam methodum reducere conamur. Cæterum in sequentibus eas solum Hebraicas voces Græce descriptas exhibebimus, quæ aliqua vel Patrum vel codicum auctoritate nituntur.

In Hebraici textus versione Santem Pagninum et Ariam Montanum ita sequimur, ut aliquando sicubi expedire videtur, ab eis discedere non dubitemus.

Hujusce porro capituli interpretationes veteres, ex Philopono in *Hexaemeron* pene totas desumpsimus.

V. 1. Βρησιθ. Sic scribit Origenes in *psalmum* I. In codice autem Regio 1825, quæ est catena in Heptateuchum, sic ad marginem legitur initio, βραρησιθ. Hieronymus legit, *Bresith*.

Aquila ἐν κεφαλαίῳ vertit. *LXX Interpretes*, inquit Hieronymus, et *Symmachus et Theodotio*, « In principio, » translulerunt, quod Aquila interpretatur, « in capitulo. » In schedis Drusii, ut ait ipse, ἐν κεφαλαίῳ legebatur; sed Basilii, Philoponus, Ambrosius, et omnes, quos vidi, codices, ἐν κεφαλαίῳ habent: atque hæc vera lectio videtur esse, ut fateatur ipse Drusius in *Additamentis ad Genesisin*. Pergit Hieronymus: *Unde in Psalterio de seipso ait: « In capitulo libri scriptum est de me, » id est, in principio Geneseos*, Basilii in *Hexaemeron*: Τῷ, « ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν, » ἕτεροι τῶν ἑρμηνευτῶν, σαφέστερον τὸν νοῦν ἐκδιόδοντες, εἰρηχάστιν, « ἐν κεφαλαίῳ ἐποίη-

τησεν ὁ Θεός, » τούτέστιν, ἀθρόως καὶ ἐν ὀλίγῳ. Id est: *Illud*, « in principio fecit, » alii interpretes, *clarior explicantes, sic verterunt, « in capitulo fecit Deus, » hoc est, confestim et exiguo tempore*. Ambrosius autem, ex Basilio mutuatus, sic habet: *Alius, ἐν κεφαλαίῳ, « in capite, » quo significatur, in brevi et exiguo momento summa operationis impleta*. Alii vero, quibus facile accedam, vocem תְּשֵׁבַע putant longe melius ἐν ἀρχῇ, « in principio, » quam ἐν κεφαλαίῳ, « in capitulo, » reddi. Qua de re pulchre Diodorus in *cod. Reg. 1825*: Τῶν βαρβάρων ὅσοι κατὰ τοὺς χρόνους Μωϋσέως γεγόνασι, καὶ μάλιστα φιλοσοφεῖν ἤθελον, οὐρανὸν καὶ γῆν τῶν μεταξὺ πάντων αἰτιωμένων, ἐξ ὧν μετὰ ταῦτα καὶ οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ πλείονας τὰς τῆς ἀσεβείας ἀφορμὰς ἐξελάθησαν, ἔδει τὸν Μωϋσέα ὡς πορρωτάτω τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπαγαγόντα τῆς ἐκεῖνων ἀσεβείας, ἀρχὴν ποιήσασθαι δογμάτων τῆς ἐκεῖνων πεπλανημένης ἀρχῆς ἀνατροπῆν. Ἐπειδὴ γὰρ γενητὰ μὲν ὠμολόγουν, τὸν δὲ ποιητὴν ἠγνόουν, ἀρχόμενος εὐθὺς, « Ἐν ἀρχῇ, φησὶν, ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. » Τὸ δὲ, « Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, » διδάσκει σαφῶς ὅτι τὰ λοιπὰ μετὰ ταῦτα γέγονεν. Εἰ γὰρ μὴ πεποιήται καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα, καθάπερ τὰ πρώτα ὧν ἐμνημόνευσε, παρεῖχε τὸ, « Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. » Id est: *Cum barbari omnes, quotquot Moysis ætate vixerent, ac qui maxime philosophiæ studerent, cælum et terram omnium, quæ in medio posita sunt, causam esse staterent, unde postea poeta: Græci complures impietatis occasiones acceperunt, operæ pretium fuit ut Moyses, quo Israelitis quam remotissime ab illorum impietate abduceret, initium duceret ab eversione falsi hujusmodi principii. Cum enim opificia agnoscerent, opificem ignorarent, ipso statim initio ait, « In principio fecit Deus cælum et terram. » Illud autem, « In principio fecit Deus cælum et terram, » aperte declarat, reliqua etiam postea facta esse. Nisi enim reliqua etiam elementa fa-*

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

U.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ὅπου πάσης τῆς γῆς, καὶ πᾶν ξύλον, ἐν ᾧ ἔστι καρπὸς ξύλου σπερματίζοντος σπέρμα, ὑμῖν εἶναι εἰς βρώσιν·

σῆς τῆς γῆς· καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν·

πάσης τῆς γῆς· καὶ τὸ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ καρπὸν ξύλου σπερμαίνοντος σπέρμα, ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν·

30. Πᾶσι τε τοῖς ζώοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τε τοῖς πετηνοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν ᾧ ἔστι ψυχὴ ζῶσα. Πᾶν χλωρὸν χόρτον εἰς βρώσιν, τὸν πάντα χόρτον σπόριμον, ὃ ἔστιν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

30. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἔρπετῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρώσιν. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

30. Καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετηνοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἔρπετῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔχοντι ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζωῆς, τὸν πάντα χλωρὸν εἰς βρώσιν. Καὶ ἐγένετο οὕτως.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε, καὶ ἦν καλὰ σφόδρα. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα ἕκτη.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησε· καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα ἕκτη.

31. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησεν, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. Καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα ἕκτη.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Utræ : et omne lignum, in quo est fructus ligni seminantis semen, ut vobis sit in escam,

ram, et omne lignum, quod habet in se fructum seminis seminalis, vobis erit in escam,

versæ terræ; et omne lignum, quod habet in se fructum ligni seminantis semen, vobis erit in escam,

30. Omnibusque animalibus terræ, omnibusque volatilibus cæli, et omni moventi se super terram, in quo est anima vivens. Omne viride pabuli in escam, omne pabulum seminale, quod est super omnem terram. Et factum est ita.

30. Et omnibus bestiis terræ, et omnibus volucris cæli, et omni reptili repenti super terram, quod habet in se animam vitæ, et omne pabulum viride in escam. Et factum est ita.

30. Et omnibus bestiis terræ, et omnibus volatilibus cæli, et omni reptili repenti super terram, et habenti in se animam vitæ, omne pabulum viride in escam. Et factum est ita.

31. Et vidit Deus omnia quæcumque fecit, et erant bona valde. Et factum est vespere, et factum est mane, dies sextus.

31. Et vidit Deus omnia quæcumque fecit : et ecce bona valde. Et factum est vespere, et factum est mane, dies sextus.

31. Et vidit Deus omnia quæcumque fecerat, et ecce bona valde. Et factum est vespere, et factum est mane, dies sextus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Genesis.

cia essent, ut et priora, quorum mentionem fecit, supervacaneum esset illud, « In principio fecit Deus caelum et terram. »

Aquila, σὺν τὸν οὐρανὸν καὶ σὺν τὴν γῆν. Hic interpretes, utpote litteræ nimium serviens, ut passim notat Eusebius et Hieronymus, particulam *et*, nominis accusativi casus apud Hebræos, σὺν vertit : *ἢν γῆς*, σὺν τὴν γῆν (*).

V. 2. In codice Regio 1825 hæc leguntur, ex Greg. Nyss. quæ inter edita ejusdem opera habentur : Φανερώτερον δὲ διὰ τῆς Συμμάχου, καὶ Θεοδοσιῶνος, καὶ Ἀκύλα γραφῆς, ἡ τοιαύτη διάνοια σαφηνίζεται : τοῦ μὲν εἰπόντος, « ἡ δὲ γῆ ἦν ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον· » τοῦ δὲ ἑτέρου, « κένωμα καὶ οὐθέν· » τοῦ δὲ ἄλλου, « οὐθέν καὶ οὐθέν. » Hæc sententia per Symmachum, Theodotionem et Aquilæ interpretationes clarius explicatur : nam alius habet, « otiosa et indistincta ; » alius, « inanitas et nihil, » alius, « nihil et nihil. » Prima autem versio est Symmachi, secunda Aquilæ, tertia Theodotionis : quæ differt ab ea quam efferunt editio Romana, Philoponus et alii codices, ubi legitur κενὸν καὶ οὐθέν, loco πῶ, οὐθέν καὶ οὐθέν. In eodem codice Reg. ex Severiano legitur ad Aquilam κένωμα καὶ οὐθέν. Chalcidius in *Timæum* Platonis, edit. Meurs. p. 372 : *Terra porro erat inanis et nihil.* In schedis vero Combefisianis lectio Symmachi sic habet, ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον, otiosa et indivisibilis ; sed præstat lectio Philoponi et aliorum, quam sequimur, nempe ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον.

U, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. Alii omnes, ἐπιφερόμενον. Et spiritus Dei superferrebat super aquam. Syrus, συνέθαλα, incubabat, teste Basilio, cujus hæc sunt verba : Ἐρωσι οὐκ ἑμαυτοῦ λόγον, ἀλλὰ Σύρου ἀνδρὸς, σοφίας

κοσμικῆς τοσοῦτον ἀφεστηχότος, ὅσον ἐγγὺς ἦν τῆς τῶν ἀληθινῶν ἐπιστήμης. Ἐλεγε τοίνυν τὴν τῶν Συρων φωνὴν ἐμπατικωτέραν τε εἶναι, καὶ διὰ τὴν πρὸς τὴν Ἑβραϊδα γειννάσιον μᾶλλον πως τῇ ἐνοίᾳ τῶν Γραφῶν ἐγγίζειν. Τὸ οὖν « ἐπεφέρετο, » φησὶν, ἐξηγούντο, ἀντὶ τοῦ « συνέθαλα » καὶ ἐζωογονεῖ τὴν τῶν ὕδατων φύσιν, « κατὰ τὴν εἰκόνα τῆς ἐπαυροῦσης δροπιθος, καὶ ζωτικῆν τινα δύναμιν ἐνεύσεως τοῦ ὑποθαλαπομένου. » Sic catenæ Regiæ tantillum discrepantes ab editis Basilii. Sensus est : *Non meum, sed Syri hominis, sermonem tibi proferam, qui tantum erat a mundana sapientia dissitus, quantum proximus veri scientiæ. Dicebat igitur Syriacam vocem significantius et clarius rem exprimere, et ob affinitatem cum lingua Hebraica, sententiæ Scripturarum propius accedere. Illud itaque, « superferrebat, » interpretantur Syri « fovebat et vivificabat aquarum naturam, » secundum similitudinem gallinæ, quæ oris incubat, ipsisque vitalem quamdam virtutem immittit. Syrum hic memoratum plerique omnes putant esse S. Ephræm, Basilii amicum. Ambrosius ex Basilio mutuatur de more. Diodorus Basilio consonat, et sic habet : Τὰ ἀφ' ἐτέρας γλώττης εἰς ἑτέραν μεταγόμενα νοήματα εἰς τὴν καὶ τῇ λέξει δουλεύουν ἀφ' ἧς ἠρμήνευται, περὶ τὸ καὶ ταύτην μετάρη, ἀποσφάλλεται τῆς διανοίας. Ἄς γὰρ ὁ σφενδονήτης καὶ ὁ τοξότης παρ' ἡμῖν μὲν διὰ μιᾶς λέξεως σημαίνονται, παρὰ Σύροις δὲ διὰ δύο. οὕτω καὶ τὸ « ἐπεφέρετο, » μία μὲν ἔστι λέξις παρ' Ἑβραίοις, παρ' ἡμῖν δὲ διὰ μιᾶς λέξεως οὐκ ἂν παρασταίη. Βούλεται γὰρ ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις, ἡ τοῦ « ἐπεφέρετο, » σημαίνειν, ὅτι καθάπερ ὄρνις ὡς θάλλει ταῖς πτέρουσιν ἀπαλῶς ἐφαπτομένη ὡς τὸ ζωογονεῖν, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα ἐπεφέρετο τοῖς ὕδασι ζωοθαλάπων. Id est : *Si quis dum alicujus linguæ sententiam in aliam linguam transferre nititur, lit-**

(*) Aquilæ vertendi rationem minime reddit auctor. Nimirum hæc nostra particula proprie *et*, cum, significat. Sed diversimode flectitur. Cum enim significans, sit ἢ *ἢν*, ἢ *ἢν* (ithi, itthecha), etc.; denotans autem accusativum casum, sit ἢ *ἢν*, ἢ *ἢν* (othi, othecha), etc. *Drach.*

teræ serviens, voces vocibus reddere studeat, is a scopo aberrabit. Sicut enim (fundibularius) et (sagittarius), una voce a nobis exprimuntur; a Syris autem duobus verbis; sic illud, «superferebatur,» una quidem apud Hebræos dictio est; apud nos autem una voce nunquam exprimitur. Dictionis quippe Hebraicæ, quæ voci, «superferebatur,» respondet, hic est sensus, quemadmodum gallina, ova pennis molliter contingens, ipsa sovet, ipsisque vitalem calorem imprimit, sic Spiritus aquis superferebatur, fovens atque calorem imprimens.

V. 4. Hic et passim in frequentibus Aquila, καὶ οὐρανὸν ἔθηκεν ὁ Θεός. Ubi Procopius: Aquila in sua trans-

latione adjecit verbo «vidit» præpositionem σύν, quæ in compositione «cum» significat, ac si diceret «contuitus est, conspexit.»

V. 5. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ φωτὶ ἡμέραν. Sic tres interpretes Aquila, Symmachus et Theodotio, nimio scrupulo Hebraico idiomati hærentes; nam sic Hebraicus habet יוֹם אֶרְוָה לְאוֹר, hoc est ad litteram, Et vocavit Deus luci diem. Aquila habet ἡμέρα, alii, ἡμέραν. Sic autem infra v. 8 interpretes, καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τῷ στερεώματι οὐρανόν, et vocavit Deus firmamento cælum. Ubi Aquila οὐρανός vertit.

CAPUT II GENESIS.

TO EBPAIKON.

השמים 1
ביום השביעי 2 'Ebr. [תֵּן הַיָּמֵרָא תֵּן הַשְּׁבִיעִי].
וישבת
אלה תולדות השמים והארץ 4
ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה 6
ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה 7
ויסע יהוה אלהים גן בעדן מן סור, ויפוטעסען ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ.
פישון 11
הבדלח 12
השדה 13
גיוחן 14
כש
חוקל 14
קדמת
פרת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Cæli.
2. Die septimo.
- Et requievit.
4. Hæ generationes cæli et terræ.
6. Et vapor ascendebat de terra, et irrigabat universam faciem terræ.
7. Et formavit Dominus Deus hominem pulverem de terra, et inspiravit in nares ejus spiraculum vitæ: et fuit homo in animam viventem.
8. Et plantavit Dominus Deus hortum in Edem ab Oriente. Syrus. Et plantavit Deus paradisum in Edem.
11. Pheison.
12. Bedola. Sohem.
13. Gæon. Chus.
14. Jddekkel. Ante. Pherad.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

- 1.
- 2.
- 4.
- 6.
- 7.
8. Γαν βεδεμ.
11. Φεισων.
- 12.
13. Γαιων.
- Χους.
14. Εδδεκελ.
- Φοραθ.

VULGATA LATINA.

1. Cæli.
2. Die septimo.
- Et requievit.
4. Istæ sunt generationes cæli et terræ.
6. Sed fons ascendebat e terra, irrigans universam superficiem terræ.
7. Formavit Dominus Deus hominem de limo terræ, et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ, et factus est homo in animam viventem.
8. Plantaverat autem Dominus Deus paradisum voluptatis a principio.
11. Phison.
12. Bdelium. Lapis onychinus.
13. Gehon. Terram Æthiopiæ.
14. Tigris. Contra. Euphrates.

AKYΛAΣ.

1. Οὐ οὐρανοί
2. Διέλειπεν.
4. Αὐται αἱ γενέσεις [τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς].
6. Καὶ ἐπιφυλγμὸς (al. ἐπιδλυσμὸς) ἀνέβη ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότισε (al. ἐπότιζε) πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς χθονός.
7. Καὶ ἐπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς χθονός, καὶ ἐνεφύσησεν ἐν μυκτῆρσιν αὐτοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.
8. Καὶ ἐφύτευσε Κύριος ὁ Θεὸς κῆπον ἐν Ἐδέμ ἀπὸ ἀρχῆς.
- 11.
12. Σαρδόνυξ.
- 13.
14. Ἐξ ἀνατολῆς.

AQUILA.

1. Cæli.
2. Desinebat.
4. Hæ generationes cæli et terræ.
6. Et scatebra ascendit de terra, et irrigavit omnem faciem humi.
7. Et formavit Dominus Deus hominem humum ab humo, et insufflavit in nares ejus respirationem vitæ: et factus est homo in animam viventem.
8. Et plantavit Dominus Deus hortum in Edem a principio.
- 11.
12. Sardonyx.
- 13.
14. Ab oriente.

V. 9. Hæc verba, καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρὰ, id est, *et congregata est aqua, quæ sub caelo est, in congregationes suas, et apparuit arida*, quæ apud LXX leguntur, in accuratioribus exemplaribus obelo notata fuisse docet Basilius, utpote quæ in Hebraico non habeantur.

V. 16. Ἄκ., εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας. Origenes in *Philocalia*, Spencer. p. 44, et in *Genesin* in Huet. p. 15, legit ἐξουσιάζειν τῆς ἡμέρας.

V. 29. Ἄκ., ἐσπαρμένον σπέρμα. In editis Theodoret, quæst. 51 in *Genes.*, περιρμαινόν σπέρμα, *es-*

minans semen. Drusius in *Additamentis* legit σπειρόμεν, mendose : dubitatque an altera versio ex altera Aquilæ editione desumpta sit : nam duas versiones edidit Aquila. Puto variam ejusdem versionis lectionem esse. Ultra autem vera lectio sit, incertum ; sane quæ a Theodoro affertur non spernenda.

V. 30. Σ., πᾶν χλωρόν χόρτου. Ο', καὶ πάντα χόρτον χλωρόν. Notat Procopius abundare conjunctionem καὶ apud LXX Interpretes, et in versione Symmachi non haberi. Et plane nec in Hebraico nec in aliis interpretibus legitur, unis exceptis LXX.

CAPUT II GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Οὐ οὐρανοί.
2.

1. Ὁ οὐρανός.
2. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ.

1.
2.

Κατέταυσεν.

4. Αὐταῖαι γενέσεις [τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς].

4. Αὐτὴ ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς.

4.

6.

6. Πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

6.

7. Καὶ ἐπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἄδᾶμ χούν ἀπὸ τῆς ἄδαμα, καὶ ἐπνευσε εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο Ἄδᾶμ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

7. Καὶ ἐπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον χούν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

7. Καὶ ἐπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἄδᾶμ χούν ἀπὸ τῆς ἄδαμα, καὶ ἐπνευσε εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο Ἄδᾶμ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.

8. Παράδεισον (ἀνθηρόν) ἐκ πρώτης.

8. Καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ κατὰ ἀνατολάς.

8. Ἐν πρώτοις.

11.

11. Φισών.

11.

12.

12. Ἄνθραξ. Ἄλλοι, βδέλλιον.

12.

Ἵνουξ.

Ἵ λίθος ὁ πράσινος.

Ἵνουξ.

13.

13. Γεῶν.

13.

Αἰθιοπίας.

14.

14. Τίγρις.

14.

Κατέναντι.

Εὐφράτης.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Cæli.

1. Cælum.

1.

2.

2. In die sexto.

2.

Requieuit.

4. Hæc generationes cæli et terræ.

4. Hic liber generationis cæli et terræ.

4.

6.

6. Fons autem ascendebat de terra, et irrigabat omnem faciem terræ.

6.

7. Et formavit Dominus Deus Adam pulverem ab adama, et spiravit in nares ejus respirationem vitæ : et factus est Adam homo in animam viventem.

7. Et finxit Deus hominem pulverem de terra, et insufflavit in faciem ejus flatum vitæ : et factus est homo in animam viventem.

7. Et formavit Dominus Deus Adam pulverem ab adama, et spiravit in nares ejus respirationem vitæ : et factus est Adam homo in animam viventem.

8. Paradisum florentem ex prima.

8. Et plantavit Deus paradisum in Edem ab Oriente.

8. In primis.

11.

11. Phison.

11.

12.

12. Carbunculus. Alii, bdellium.

12.

Onyx.

Lapis prasinus.

Onyx.

13.

13. Geon.

13.

Æthiopiani.

14.

14. Tigris.

14.

Contra.

Euphrates.

TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בגדעזן 15	15.	15.
לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות	17.	17. Ὅτι ἐν ἡμέρᾳ βρώσεώς σου.
לבד 18	18.	18.
אעשהלו עזר כנגדו		Ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ- έναντι αὐτοῦ.
חית 19	19.	19.
חית 20	20.	20. Ζώσις.
תרדמה על־האדם 21	21.	21. Καταφορὰν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.
ויסגר		Καὶ ἐπέκλεισεν
ויבן יהוה אלהים ארדהצלע אשר־לקח מן־האדם לאשה	22.	22.
זאת הפעם עצם מעצמי ובישר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת	23.	23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

15. In horto Eden.
17. Non comedes ex ea : quia
in qua die comederis ex ea , mo-
riendo morieris.

18. Solum.

Faciam ei adjutorium tanquam
coram eo.

19. Bestiam.

20. Bestiæ.

21. Soporem super Adam.

Et clausit.

22. Et ædificavit Dominus Deus
costam , quam accepit ab Adam ,
in mulierem.23. Hac vice os ex ossibus
meis , et caro ex carne mea : ad
hanc vocabitur virago , quia ex
viro sumpta ipsa.

VULGATA LATINA.

15. In paradiso voluptatis.
17. Ne comedas : in quocunque
enim die comederis ex eo , morte
morieris.

18. Solus.

Faciamus ei adjutorium simile
sibi.

19. Animantibus.

20. Bestias.

21. Soporem in Adam.

Replevit.

22. Et ædificavit Dominus Deus
costam , quam tulerat de Adam ,
in mulierem.23. Hoc nunc os ex ossibus meis,
et caro de carne mea : quæ voca-
bitur virago , quoniam de viro
sumpta est.

AQUILA.

15.
17. Quia in die comestio: is tuæ.

18.

Faciamus ei adjutorem e re-
gione ipsius.

19.

20. Animalibus.

21. Somnum altum super Adam.

Et inclusit.

22.

23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Genesis.

V. 1. 'A. Σ., οὐ οὐρανοῦ. Coislin.

V. 2. 'Εν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ, die sexto. Hierony-
mus Quæst. in Genes.: Pro die sexto, in Hebræo
habet e diem septimum. » Arctabimus igitur Judæos,
qui de otio Sabbati gloriantur, quod jam tunc in
principio Sabbatum dissolutum sit, dum Deus ope-
ratur in Sabbato. Alii putant longe melius dici,
complevit ibi positum esse pro compleverat, quia
Hebræi eadem voce utuntur pro perfecto et plus-
quamperfecto : nec Deum operatum esse Sabbato
arbitrantur, quod etiam sequentia indicant : et re-
quirit die septimo ab omni opere quod patrarat. —
Coislin. habet in margine, οὐ λοιπὸν, τῇ ἑβδόμῃ,
septimo. Reliqui ergo interpretes secundum Hebrai-
cum verterant, ubi LXX τῇ ἕκτῃ posuerunt.
Ibid. 'A..δέλειπεν. Coislin.

V. 4. Aq. et Symmachus, αὐται αὶ γενέσεις. Hanc
lectionem ex catenis mss. et ex schedis Combesisia-
nis mutuati sumus. Septuaginta Interpretes sic ha-
bent, αὐτῇ ἡ βίβλος γενέσεως. In hæc autem verba
hujusmodi nota legitur in omnibus catenis manu-
scriptis, quas vidi, sine auctoris nomine, quanquam
Combesisius ait, in uno tantum codice Origenis no-

mine ferri. Τῇ, βίβλος. ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καθόλου
οὐ κεῖται παρ' Ἑβραίοις· ἀλλ' ἐπὶ πλάνῃ Ἑβραίου
γραφῆως, πλανηθέντος ἐν τῇ πλάνῃ ἐκείνου. ἐν ᾧ
κεῖται παρὰ μὲν Ἀκύλα, « Τοῦτο βίβλος γεννημά-
των Ἀδάμ· » παρὰ δὲ τοῖς Ο, « Αὐτῇ ἡ βίβλος γενέ-
σεως ἀνθρώπων. » Ὡς γὰρ καὶ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ
βίβλος παραλείφεται, καὶ οὕτως αὐτὸ προσέθηκε.
Id est : Hæc vox liber hoc loco non existat apud He-
bræos ; sed errore Hebræi librarii adjecta est, de-
cepti similitudine loci illius (Gen. v, 1) in quo jacet
apud Aquilam quidem, « Hic est liber generationum
Adam ; » apud LXX vero, « Hic est liber genera-
tionis hominum. » Putavit enim etiam hoc loco vo-
cem liber prætermittam fuisse, atque adeo illam
adjecit. Quibus verbis Origenes indicat vocem βίβλος
ab Hebræo scriba in hunc locum advectam fuisse in
quædam exemplaria. — 'A., αὐται αὶ γενέσεις, Cois-
lin. itemque nota Origenis, quam supra posuimus,
hanc versionem uni Aquilæ tribuit. Sed catenæ om-
nes, quibus usi sumus, etiam Symmacho ascri-
bunt.

V. 6. 'A..καὶ ἐπιφλογμῶς. Alii, ἐπιδυσμός, alii ἐπι-
βλογμῶς. Variat item editio Romana unde hunc

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15. Ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς ἄλσος.
 17. Οὐ μὴ φάγη ἀπ' αὐτοῦ. Ἡ δ' ἐν ἡμέρᾳ φάγη ἀπὸ τοῦ ξύλου, θνητὸς ἔσθ.
 18.
 Ἄντικρυς αὐτοῦ.
 19. Ζῶα.
 20. Ζώοις.
 21. Κάρων ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.
 Καὶ συνέκλεισεν.
 22.
 23. Τοῦτο ἄπαξ ὄστουν ἐκ τῶν ὀστέων μου· αὕτη κληθήσεται ἀνδρὶς, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη αὐτή.

15. Ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς.
 17. Οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, ἧ δ' ἀν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. *Οἱ λοιποὶ*, θνητὸς ἔσθ.
 18. Μόνον. *Οἱ λοιποὶ*, μοναχόν.
 Ποίησωμεν αὐτῷ βοηθόν κατ' αὐτόν.
 19. Θηρία.
 20. Θηρίοις.
 21. Ἐστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ.
 Ἔτερος, ὑπνον.
 Καὶ ἀνεπλήρωσε,
 22. Καὶ ψυχοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν, εἰς γυναῖκα.
 23. Τοῦτο νῦν ὄστουν ἐκ τῶν ὀστέων μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου. Αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη.

15.
 17.
 Θανάτῳ ἀποθανεῖσθε.
 18.
 19.
 20.
 21.
 22. Καὶ ψυχοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν, εἰς γυναῖκα.
 23. Τοῦτο ἄπαξ ὄστουν ἐκ τῶν ὀστέων μου (αὕτη κληθήσεται λῆμμα, vel λῆψις) ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς ἐλήφθη.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15. In horto amœnitatis.
 17. Non comedes ex ea : qua autem die comederis de ligno, mortalis eris.
 18.
 E regione ipsius.
 19. Animalia.
 20. Animalibus.
 21. Soporem gravem super Adam.
 Et conclusit.
 22.
 23. Hoc semel os ex ossibus meis. Hæc vocabitur vira, quia ex viro suo sumpta est ipsa.

15. In paradiso voluptatis.
 17. Non comedetis ex eo : quocunque autem die comederitis ex eo, morte moriemini. *Reliqui*, mortalis eris.
 18. Solum. *Reliqui*, solitarium.
 Faciamus ei adiutorem secundum ipsum.
 19. Bestias.
 20. Bestiis.
 21. Exstasin super Adam. *Alius*, somnum.
 Et replevit.
 22. Et ædificavit Dominus Deus costam, quam accepit, in mulierem.
 23. Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro ex carne mea. Hæc vocabitur mulier : quia ex viro suo sumpta est.

15.
 17.
 Morte moriemini.
 18.
 19.
 20.
 21.
 22. Et ædificavit Dominus Deus costam, quam accepit, in mulierem.
 23. Hoc semel os ex ossibus meis. Hæc vocabitur assumptio, quia ex viro sumpta est.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Genesis.

Aquila locum mutuati sumus. Utraque vox autem idem significat, scilicet *scatebram*, *scaturiginem*, vel *eruptionem aquarum*. In hæc porro verba catenæ omnes Regiæ mss. hæc asserunt ex Eusebio Emiseno : Ἐβραῖος δέ τις φησὶν ὅτι οὐ λέγει· « Πηγὴ δὲ ἀβάβαιεν ἐκ τῆς γῆς » ἀλλὰ τι εἶδος ἀγλῦος ἢ αἰθέρος συνεστάτος παχυτάτου· οὗ τὴν ἀνάδοσιν ἀπὸ τῆς γῆς γίνεσθαι ἔσθ, καὶ καλύπτειν τὸ πρόσωπον. Εἴτε δὲ ἀπὸ τῆς νοτίδος φησὶν, εἴτε Θεοῦ οἰκονομοῦντος ἐγίνετο, οὐκ ἔχω λέγειν. Id est : *Hebræus vero quidam ait, Moysem non dicere, Fons ascendebat de terra : sed quamdam speciem nubeculæ aut aeris consistentis, ac densissimi, quem e terra exhalari ait, ac ejus superficiem obtegere. Utrum autem id ex vapore : utrum Deo sic dispensante fieret, dicere nescio.*

Versum 7 totum secundum versionem trium interpretum ex Philopono mutuamur. In hunc autem versum hæc habet cod. Colbert. num. 1952, ad initium capituli xxvii in Job : Οἱ λοιποὶ τῶν ἑρμηνευτῶν, « ἐνεφύσησεν εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς » ἐκδεδώκασι. *Reliqui interpretes*, « *Insuperavit in nates ejus flatum vitæ, et ediderunt, ubi*

magis sensum, quam verba ejusque, respexisse videtur. Catenæ omnes hanc versionem, εἰς τοὺς μυκτῆρας, citant ex Origene. — Coislin. e regione vocis Ἐδέμ ad marginem habet, αἵμασις, ἢ τρυφή, id est : *septum*, aut *voluptas*, et sic solet ad nomina quæque propria suas significationes in margine ponere, v. g., Φισῶν, στόμα κόρης, *os puellæ*. Εὐδαίτ, ὠδίνησεν, *parturivit*. Γῆων, στήθος, *pectus*. Αἰθιοπία, σκότωσις, *obtenebratio*. Τίγρις, ἀρπαγὴ ἢ ταπεινώσις, *rapina aut humiliatio*. V. 14. Εὐφρότης, ἠύξημένος, *auctus*. V. 17, Ἀδάμ, στήθος, ἢ ἀνθρωπος, ἢ χοῦς, *terrigena, aut homo, aut pulvis*. Et cap. iv, 1, Κάδιν, ζήλοσπελ, *æmulatur*. V. 2, Ἀβέλ, ἀτμίς, ἢ πένθος, *vapor aut luctus*, cap. iv, 10, Σήμ, *nomen*. Χάμ, θερμὴ, *calor*. Ἰάφεθ, πλατῶναι, *extendat, dilatet*. Et similia multa quæ consulto prætermisimus, quia hujusmodi etymologiæ alibi editæ, et aliunde non accuratæ, nec tanti pretii sunt.

V. 8. Versionem Aquilæ habemus ex Basilio et ex schedis Comb., Symmachi, et Theodotionis ex Hieronymo; Syri interpretis ex cod. Reg. 1888, ubi locus dicitur esse Eusebii Emiseni; sic autem

habetur ibidem : Ὁ μὲν οὖν Σύρος οὕτως ἔχει γραμμένον, « Καὶ ἐφύτευσεν ὁ Θεὸς παράδεισον ἐν Ἐδέμ. » Ἐξ ἀρχῆς δὲ φησι μὴ κείσθαι ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. Id est : *Syrus sic habet, « Et plantavit Deus paradisum in Edem. » Illud autem « ab initio » ait non exstare in Hebraico.* Imo vero exstat in Hebraico עֵדֶן, sed melius vertitur κατὰ ἀνατολάς, ab oriente.

V. 11. De fluviorum nominibus hæc Acacius in catenis Regiis mss. Τὰ τῶν τεσσάρων ποταμῶν ὀνόματα κατὰ μὲν Ἑβραίουσιν οὕτω καλεῖται, ὁ μὲν πρῶτος Φεισῶν, ὁ δὲ δευτέρως Γαίων, ὁ τρίτος Φοράδ, ὁ τέταρτος Ἐδδεκέλ. Παρὰ δὲ Ἕλλησι, Γάγγης, Νεῖλος, Ἐυφράτης, Τίγρης. *Quatuor fluviorum nomina hæc sunt apud Hebræos, primus Phison, secundus Gæzon, tertius Phorad, quartus Eddedel. Apud Græcos autem, Ganges, Nilus, Euphrates, Tigris.*

V. 12. Ex Hieronymo et Drusio. Infra cap. xxxix Exodi, versu 6. עֲבָדִים אֲבִיבִים Aquila et Theodotio vertunt, τοὺς λίθους ὀνυχίνους, *lapides onychinos; Symmachus, τοὺς λίθους ὄνυχας, lapides onychas; LXX, τοὺς λίθους σμαράγδου, lapides smaragdī.*

V. 13. Origenes in schedis Combellisianis Αἰθιοπίας, ἥτις ἐστὶν Ἑβραϊστὶ Χούς· σημαίνει δὲ σκότων. *Æthiopia quæ Hebraice dicitur Chus : significat autem tenebras.*

V. 14. 'A., ἐξ ἀνατολῆς, Coislin.

V. 15. Locum habemus ex Hieronymo in *Quæst. Hebr. in Genesim*, ubi sic legitur : *Symmachus vero, qui florentem paulo ante « paradisum » transtulerat, hic posuit, ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς ἄλλης, quod et ipsum amœnitatem et delicias sonat : Drusius vocem ἄλλης suspectam habet, opinaturque legendum ἄλλοσύνης.* At si voces omnes quæ in Lexicis non exstant suspectas haberemus, non in Hexaplis modo, sed etiam in aliis quibusque libris verba multa quasi dubia notare opus esset. Mihi vero secus videtur : ἄλλος significat *nemus* et locum arboribus consitum : hinc ἄλλης, *amœnitas*, quæ vox, ut et infinitæ aliæ, in Lexicis non observata fuit : ne

legatur enim τοῦ ἄλλους, omnes Hieronymi editiones vetant ; et alioquin τοῦ ἄλλους non vertisset Hieronymus *amœnitatis* aut *deliciarum*.

V. 17. Versio Symmachi Græce in omnibus catenis Regiis habetur. In hunc vero locum Hieronymus *Quæst. Hebr.* hæc habet : *In quacunq[ue] autem die comederis ex eo, morte morieris. Melius interpretatus est Symmachus dicens, « Mortalis eris. »* Ambrosius *De paradiso*, c. 5, ait, *Symmachus utrumque singulariter dixit.* Respicit Ambrosius ad LXX Interpretes, qui hunc versum pluraliter efferunt. — 'A., ὅτι ἐν ἡμέρᾳ βρώσεώς σου, Coislin.

Ibid. Coislin., οἱ λοιποὶ θνητὸς ἐση. Θ. θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. Priorem lectionem Hieronymus et Ambrosius uni Symmacho tribuunt. At non infrequenter observatur notam ὁ λοιποὺς usurpari etiam, cum unus tantum interpres versionem aliquam exhibet.

V. 18. In hunc locum Anastasius serm. 9 in *Hexæmeron* : Ὁμοίως καὶ Ἀκύλας ὁ δυσσεβῆς ἐλληνοφφρων καθάψασθαι τοῦ Θεοῦ βουλόμενος, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, « Ποιήσωμεν τῷ ἀνθρώπῳ βοηθὸν κατ' αὐτόν, » ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατέναντι αὐτοῦ εἶπε, τουτέστιν ἀντίδικον καὶ πολέμιον. Sic Anastasius, impietatis Aquilam accusans hoc loco, cujus hic est sensus : *Similiter et Aquila, impius ille et gentilitium more sentiens, Deum carpere volens, pro illo, « Faciamus homini adjutorem secundum ipsum, » ita vertit, « Faciamus ipsi adjutorem ex adverso ipsius ; » id est adversarium et inimicum.* Hæc ille, Aquilæ profecto iniquus : nam illius versionis Græcæ sensus est, *Faciamus ei adjutorem e regione ipsius, quemadmodum et Hebraica sonant.* — Οἱ λοιποὶ, μοναχόν, Coislin.

Ibid. 'A., ὡς κατέναντι αὐτοῦ, Coislin. In versione Aquilæ ὡς desideratur, et quidem a librariis, ut puto, prætermisimus ; nam exprimit ὁ Hebraicum. Versio Symmachi nunc primum prodit ex Coislin.

V. 19. Σ., ζῶα, at in sequenti, 'A., Σ., ζῶα, Coislin.

V. 21. In hunc locum Hieron. *Quæst. Hebr.*

CAPUT III GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

1 והנחש היה ערום מכל חיות
השדה אשר עשה יהוה אלהים
אף כי
הגן
5 ותפקד עיניכם
6 ומאכל
7 ותפקדה עיני
8 לרדח היום

1. Αρωμ.
5.
6.
7.
8. Αρωμ αιωμ.

1. Καὶ ὁ ὄφεις ἦν πανοῦργος ἀπὸ παντὸς ζώου τῆς χώρας, οὗ ἐποίησα Κύριος ὁ Θεός.
5.
6.
7.
8. Ἐν τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας.

12 נתת עמדי

12.

12.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Et serpens erat callidior omni bestia agri, quam fecerat Dominus Deus.

1. Sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecerat Dominus Deus.

1. Et serpens erat callidus præ omni animali regionis, quod fecerat Dominus Deus.

Etiam quid.
Horti.

Cur.
Paradisi.

5. Aperientur oculi vestri.

5. Aperientur oculi vestri.

5.

6. Et comedit.

6. Et comedit.

6.

7. Aperti sunt oculi.

7. Aperti sunt oculi.

7.

8. Ad auram diei.

8. Ad auram post meridiem.

8. In vento diei.

12. Dedisti mecum.

12. Dedisti mihi sociam.

12.

Pro exstasi, id est mentis excessu, in Hebræo habetur, THARDEMA, quod Aquila καταφοράν, Symmachus κάρον, id est gravem et profundum soporem interpretatur. Drusius : κάρον, id est soporem : proprie soporem cum gravedine significat : sed usurpatur pro sopore simpliciter, ut קָרוֹן in lingua Hebræorum. Plutarchus in Antonio de Cleopatra, Καὶ μόνον εὗρισκε τὸ δῆγμα τῆς ἀσπίδος ἀνευ σπασμοῦ κάρον ἐπιπέδη καὶ καταφοράν ἐφέλχόμενον. Hic simul nominat κάρον et καταφοράν. Loci sensus est : Solumque reperit morsum aspidis, sine convulsione soporem gravem et somnum profundum attrahentem.— 'A., καὶ ἐπεκλ., Σ. συνεκλ., Coislini.

Ἔτερος, ὕπνον. Hanc lectionem viri doctissimi J. Ernesti Grabe beneficio habemus. Ipse vero paulatim est ex Anastasio lib. ix in Hexaemeron, cujus duo mss. codic. habentur, alter in bibliotheca episc. Norvic., alter in collegio Oxoniensi. Alius autem habetur in biblioth. Colbertina. Locus sic jacet, Ἀντὶ τῆς ἐκστασεως, ὁ μὲν τῶν ἐρμηνευτῶν καταφοράν εἶπεν ἄλλος κάρον, ἕτερος ὕπνον. Pro exstasi alius interpres somnum altum, alius, soporem gravem, alius somnum. Hic vero postremus mihi sine ulla prorsus dubitatione Theodotio esse videtur.

V. 12. Anastasius serm. 9 in Hexaemeron : Μετὰ τοῦ εἰπεῖν, « καὶ ἐκκοδόμησε Κύριος ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, » στίξας τελείαν στιγμὴν ὁ μέγας Κλήμης· καὶ τότε ἀρχὴν στίχου ποιήσας, ἐπήγαγε τὸ, « ἢν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, εἰς γυναῖκα, » καὶ δοκεῖ μοι πάνυ θεοσεβῶς ἐπιστῆσαι τῇ λέξει. Καὶ γὰρ καὶ ὁ Θεοδοσίων οὕτω διέστειλε τοιοῦτο ῥῆμα. Id est, Priscianam dixerat : « Et edificavit Dominus Deus costam, » plenam et maximam interpunctionem apponens magnus Clemens, initium versus ducens, adjecit illud, « quam accepit ab Adam, in mulierem, » videturque mihi admodum pie lectioni insistere. Si quidem Theodotio hoc dictum ita distinxit.

V. 23. Hunc versum Græce mutuamur partim ex catenis Regiis, partim ex Drusio et ex edit. Ro-

mana. Symmachi interpretatio in catenis mss. habetur in loco qui Apollinarii esse dicitur. Apud Origenem in *Matthæum* Theodotionis versio sic habet, *Hæc vocabitur mulier sumptio*. In hunc locum Hieronymus *Quæst. Hebr. in Gen.* : *Non videtur in Græco et in Latino sonare, cur mulier appelletur, quia ex viro sumpta sit : sed etymologia in Hebræo sermone servatur. Vir quippe vocatur is, et mulier issa. Recte igitur ab is appellata est mulier issa. Unde et Symmachus pulchre etymologiam etiam in Græco voluit custodire, dicens : Hæc vocabitur ἀνδρίς, ὅτι ἀπὸ ἀνδρὸς ἐλήφθη, quod nos Latine possumus dicere : « Hæc vocabitur vtrago, quia ex viro sumpta est. » Porro Theodotio aliam etymologiam suspicatus est, dicens : « Hæc vocabitur assumptio, quia ex viro sumpta est. » Potest quippe issa secundum varietatem accensus et assumptio intelligi. Sunt qui commodius προσλήμμα substituentium putent, quia Hieronymus *Assumptio* vertit. Sed quid vetabat ne Hieronymus λήμμα verteret *Assumptio*, cum alioquin apud Origenem Genebrardi in *Matth.*, p. 42, legatur *Sumptio*? Verum quid si λήψιν scriptum fuisse putemus? id sane suadere videtur Theodoros Heracleotes, qui in catenis hæc habet in hunc locum, Ἐπιστημῶν τέον μέντοι κάκεινο, ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ Ἀδάμ διηρημένως εἶπεν, τῆς τε σαρκὸς τὴν ποιήσιν καὶ τῆς ψυχῆς· ἐπὶ δὲ τῆς γυναικὸς μόνον τὴν λήψιν εἶπεν τῆς πλευρᾶς. *Notandum etiam et illud, quod de Adam quidem corporis et animæ creationem divisim dixerit; de muliere autem solam costæ sumptionem.* — Coislini. ad marginem, Ἔσσα Ἐδραῖστὶ λήψις ἢ ἀνδρίς, prima versio λήψις est Theodotionis; secunda ἀνδρίς Symmachi, ut videre est supra. Non male ergo augurati sumus, cum diximus, lectionem Theodotionis, quam Latine *assumptionem* expressit Hieronymus, Græce λήψιν esse debere. Ad Symmachum vero in Coisliliano videtur legi ἐνανδρίς, sed litteræ paululum erasæ sunt.*

CAPUT III GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1. Πανουργότερος.
- Πρὸς τί.
- 5. Συνετισθήσονται οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν.
- 6.
- 7. Συνετίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί.
- 8. Διὰ πνεύματος ἡμέρας.
- 12. Συνώκησάς μοι.

- 1. Ὁ δὲ θεὸς ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν ἐποίησε Κύριος ὁ Θεός.
- Τί ὅτι.
- Παραδείσου.
- 5. Διανοιχθήσονται ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί.
- 6. Καὶ ἔφαγον. Ἄλλοι καὶ ἔφαγε.
- 7. Διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί.
- 8. Τὸ δειλινόν.
- 12. Ἔδωκα μετ' ἐμοῦ.

- 1. Πανοῦργος.
- Κήπου.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8. Ἐν τῷ πνεύματι πρὸς κατὰ ψυξιν τῆς ἡμέρας.
- 12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 1. Callidior.
- Ad quid.
- 5. Prudentiores reddentur oculi vestri.
- 6.
- 7. Prudentiores redditi sunt oculi.
- 8. Per spiritum diei.
- 12. Habitare fecisti mecum.

- 1. Serpens autem erat prudentissimus omnium bestiarum, quas erant super terram, quas fecerat Dominus Deus.
- Quid quod.
- Paradisi.
- 5. Aperientur oculi vestri.
- 6. Et comederunt. Alii, et comedit.
- 7. Aperti sunt oculi.
- 8. Ad vespem.
- 12. Dedisti mecum.

- 1. Callidus.
- Horti.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8. In spiritu ad refrigerium diei.
- 12.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
השאני 13	13.	13.
ועפר 14	14.	14. Κοῦν.
הוא ישופך ראש 15	15	15.
הרבה תשוקתך 16	16.	16. Τὰς συλλήψεις σου. Συνάφειά σου.
אורורה האדמה בעבודך בעצבון תאכלנה 17	17.	17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆθὼν ἐνεκά σου...
שופך 19	19.	19. Ἐπιστρέψαι σε.
היה 20	20.	20. Ἄσα.
הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב רוע ועתה פך ישלח ידו 22	22.	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Seduxit me.	13. Decepit me.	13.
14. Pulverem.	14. Terram.	11. Pulverem.
15. Ipsum conteret tibi caput.	15. Iosa conteret caput tuum.	15.
16. Conceptum tuum. Desiderium tuum.	16. Conceptus tuos. Sub viri potestate eris.	16. Conceptus tuos. Conjunctio tua.
17. Maledicta terra propter te : in labore comedes ex ea.	17. Maledicta terra in opere tuo : in laboribus comedes ex ea.	17. Maledicta humus propter te....
19. (Donec) revertaris.	19. (Donec) revertaris.	19. (Donec) revertaris.
20. Hava.	20. Heva.	20. Ava.
22. Ecce Adam fuit sicut unus ex nobis ad sciendum bonum et malum. Et nunc ne forte mittat.	22. Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum et malum : nunc ergo ne forte mit- tat.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Genesis.

V. 4. Lectio Aquilæ apud Theodoretum, et in codice Regio 1888 sic habetur, itemque in schedis Combefisii. Hieronymus *Quæst. Hebr.*, in hunc locum : *Pro sapiente in Hebræo habetur AROM, quod Aquila et Theodotio πανουργον interpretati sunt, hoc est, nequam et versipellein. Magis itaque ex hoc verbo calliditas et versutia quam sapientia demonstratur.* Anastasius mss. in *Hexaemeron* : 'Ο Σύμ. καὶ ὁ Ἄκ. ἀντὶ τοῦ, « φρονιμώτερος, » πανουργότερος εἰρηχασί. *Symmachus et Aquila illius loco, « prudentior, » callidior dixerunt.* Verum Aquilam πανουργος habuisse multis testimoniis asseritur : videturque Symmachus solus vertisse πανουργότερος, quos ne disjungeret Anastasius, idipsum de utroque dixit, quod modicum esset discrimen. Symmachum sequitur Vulgatus interpres, qui vertit *callidior*. — 'A., ζῶων. Coislin.

Ibid S., πρὸς τί, Coislin.

Ibid. Θ., κήπου. Idem.

V. 5. Anastasius, uti supra, ὁ Σύμ. εἰς τὸ διανοιχθήσονται, συνετίσθησονται τέθεικεν. Et ad versum 7 : συνετίσθησαν εἴρηκε [Σύμμαχος], τούτέστιν, ἐσοφίσθησαν, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἦλθον τῆς οικίας γυμνότητος τὰ τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἕματα. Id est, *Symmachus, pro illo, « aperientur, » posuit, « prudentiores reddentur. »* Et ad vers. 7 : *Symmachus, « prudentiores redditi sunt, » id est sapientiores facti sunt, et in cognitionem propriæ nuditatis venerunt oculi animæ eorum.*

V. 6. Sic plerique mss. et notæ edit. Rom. Videturque esse lectio veterum interpretum, nam cum Hebraico et cum Vulgata consonat.

V. 7. Coislin. Θ., συνετίσθησαν. Anastasius hanc lectionem Symmacho tribuit, ut diximus, forte est utriusque. Versuum 12 et 14 lectiones mutuamur ex Coisliniano, qui versu 15 pro voce τηρήσει in

CAPUT IV GENESIS

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
היה אדם אחד אשר אכל ושתה 1 'Ο Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, ἐκτεράμην ἀνθρώπων ἐν θεῷ.	1.	1.
והוסיף 2	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Acquisivi hominem cum Domino. <i>Hebr. interp. et Syrus, acquisivi hominem in Deo.</i>	1. Possedi hominem per Deum.	1.
2. Et addit ut pareret.	2. Rursumque peperit.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

13.	13. Ἐπίπατῆσέ με. Ἄλλοι, ἐπιγάγετό με.	13.
14.	14. Γοῦν.	14.
15.	15. Αὐτός σου τηρήσει κεφαλῆν. Ἄλλοι, αὐτή σου τηρήσει κεφαλῆν.	15.
16. Τὰς κυήσεις σου. Ἡ ὄρμη σου.	16. Τὸν στεναγμὸν σου. Πρὸς τὸν ἄνδρα ἢ ἀποστροφή σου.	16. Τὰς κυήσεις σου.
17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τῇ ἐργασίᾳ σου, ἐν κακοπάθει (s. κακοπαθείᾳ) φάγη αὐτήν.	17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φάγη αὐτήν.	17. Ἐπικατάρατος ἡ γῆ ὄξυζα ἐν τῇ παραβάσει σου, μετὰ μόχθου φάγη αὐτήν.
19.	19. Ἀποσρέψαι σε.	19.
20. Ζωογόνος.	20. Ζωή.	20.
22. Ἴδες Ἄδὰμ γέγονεν ὁμοῦ ἐξ (ἡμῶν) ἐν τῷ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν. Νῦν οὖν μετὰ μῶς ἐκταίνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ.	22. Ἴδοῦ Ἄδὰμ γέγονεν ὡς εἰς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν· καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνει τὴν χεῖρα αὐτοῦ.	22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

13.	13. Decepit me. <i>Alli</i> , seduxit me.	13.
14.	14. Terram.	14.
15.	15. Ipse servabit caput tuum. <i>Alius</i> , ipsa conteret caput tuum.	15.
16. Partus tuos. Appetitus tuus.	16. Gemitum tuum. Ad virum conversio tua.	16. Partus tuos.
17. Maledicta terra in operatione tua; in ærumna comedes eam.	17. Maledicta terra in operibus tuis, in tristitiis comedes eam.	17. Maledicta terra adama in transgressionem tua, cum labore comedes eam.
19.	19. (Donec) revertaris.	19.
20. Vivipara.	20. Vita.	20.
22. Vidisti, Adam factus est sicut malum nobis in cognoscendo bonum aut malum. Nunc igitur nequaquam extendens manum suam.	22. Ecce Adam factus est sicut unus ex nobis in cognoscendo bonum et malum. Et nunc ne forte extendat manum suam.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Genesis.

marginē habet τρέψει, eraso interpretis nomine.

V. 8. Hieronymus : *In plerisque codicibus Latino-rum, pro eo quod hic posuimus : ad vesperam, » post meridiem habetur, quia τὸ δειλινόν Græcum sermonem ad verbum transferre non possumus : pro quo in Hebræo scriptum est, LARVE AIOM, quod Aquila interpretatus est, ἐν τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας, id est, in vento diei. » Symmachus vero, διὰ πνεύματος ἡμέρας, « per spiritum diei. » Porro Theodotio manichæus, ἐν τῷ πνεύματι πρὸς κατάλυξιν τῆς ἡμέρας, ut meridiano calore transacto, refrigerium auræ spirantis ostenderet.*

V. 15. Sic Drusius ex Augustino Eugubino Steuchio, qui vertit, *seduxit me*. Mavult Drusius verti, *incitavit*, vel *impulit me*, vel *persuasit mihi*. At si verum spectes, recte, ni fallor, vertitur, *seduxit me*. Quid vero si suspicemur legendum ἀπηγάγετό με, pro ἐπιγάγετό με.

V. 15. Ἄλλοι, αὐτή σου τηρήσει κεφαλῆν. Ita mss., quidam, et hæc videtur fuisse lectio veteris cujusdam interpretis, cuius nomen tacetur, et quem sequitur vulgatus int. Hieronymus in *Quæst. Hebraicis*, ipse legendum esse confirmat; sed Augustinus et cæteri fere Patres, ipsa legunt, ut notatur in edit. Rom.

V. 16. Hieronymus *Quæst. in Genes.* : *Pro e conversione » Aquila « societatem, » Symmachus « appetitum vel impetum » transtulerunt vocem Græcam συμμαχία, jam antehac, quasi Aquilæ esset, a numero quodam adhibitam, utpote suspectam, nulloque veterum testimonio assertam.*

Ibid. Coislin. Ἄ., τὰς συλλ. Σ., Θ., τὰς κω.

Ibid. Coislin. Ἄ., Σ, συνάφεια, ὄρμη. Prima lectio est Aquilæ; secunda Symmachi.

V. 17. Hæc Symmachi et Theodotionis lectiones ex eodem Coisliniano proferruntur. Reliquæ lectiones ex Coislin.

CAPUT IV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ.	1.
2. Καὶ πάλιν ἔτεκεν.	2. Καὶ προσέθηκε τεκεῖν.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Acquisivi hominem per Deum.	1.
2. Rursumque peperit.	2. Et adjecit parere.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
וַיִּשַׁע יְהוָה 4 'Ο Σύρος, καὶ εὐ- δύκησεν ὁ Θεός.	4.	4. Καὶ ἀπεκλήθη [al. ἀπεκηλήθη· <i>Coisl.</i> ἐπεκλήθη] ὁ Θεός.
וַיַּחַד לְקַיֵּן מֵאֵד וַיִּפְלֹּךְ פָּנָיו 5	5.	5. Καὶ ὄργιλον τῷ Κάιν σφόδρα, καὶ ἔπεσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיֵּן לְמָה חָרָה לְךָ 6	6.	6. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Κάιν, Εἰς τί τὸ ὄργιλον σοι;
7 דָּלָא אֲכַתִּימִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תִּשְׁתַּחֲוֶה וְאִתָּה תִּבְשַׁלְּמִיב תִּשְׁתַּחֲוֶה רַבֵּץ וְאִלֵּךְ	7.	7.
8	8.	8. Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδῖον.
וַיֹּדֶעַ 12 'Ο Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, Σαλευόμενος καὶ ἀκαταστα- τῶν.	12.	12.
וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לֵכֵן כְּלִהְרֵג 15 קַיֵּן שִׁבְעָתַיִם יָקָם	15.	15. (Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος, Διότι πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν, δίκην δώσει ἑπταχῆ.)
24 כִּי שִׁבְעָתַיִם יָקָם	24.	24....
וַתִּקְרָא אֲדָם שֵׁם כִּי שְׂדֵלִי 25 אֱלֹהִים זֶרַע אֲחֵר	25.	25. (Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐ- τοῦ Σῆθ λέγουσα, Ὅτι ἔθχε Θεός μοι σπέρμα ἕτερον.)
וְהָיָה לְקָרְאָ בְשֵׁם יְהוָה 26 'Ο Ἑβραῖος, οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖ- σθαι τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ.	26.	26. Τότε ἤρχθη τοῦ καλεῖσθαι ἐν ὀνόματι Κυρίου.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

4. Et respexit Deus. <i>Syrus</i> , et acceptum habuit Deus.	4. Et respexit Deus.	4. Et delinitus [al. inclinatus] est Deus.
5. Non respexit.	5. Ad Cain vero et ad munera illius non respexit.	5. Et iratus est Cain valde, et concidit vultus ejus.
Et iratus est Cain valde, et conciderunt vultus ejus.	Iratusque est Cain vehementer, et concidit vultus ejus.	
6. Et dixit Dominus ad Cain : Ad quid est ira tibi ?	6. Dixitque Dominus ad eum : Quare iratus es ?	6. Et dixit Dominus ad Cain : Cur iratus es ?
7. Nonne si bene feceris, elevare ; et si non bene feceris, ad ostium peccatum cubans ? Et ad te appetitus ejus ; et tu dominaberis in eum.	7. Nonne si bene egeris, recipies ; sin autem male, statim in foribus peccatum aderit ? Sed sub te erit appetitus tuus, et tu dominaberis illius.	7.
8.	8. Egrediamur foras.	8. Transeamus in campum.
12. <i>Hebræus et Syrus</i> , Fluvians et instabilis.	12. Vagus et profugus.	12.
15. Et dixit ei Dominus : Propterea omnis occidens Cain, septemplex vindicabitur.	15. Dixitque ei Dominus, Nequaquam ita fiet : sed omnis qui occiderit Cain, septuplum punietur.	15. Et dixit ei Dominus, Propterea omnis qui occiderit Cain, septemplex ulciscetur.
24. Quia septemplex vindicabitur.	24. Septuplum ultio dabitur.	24. Septimus pœnas dabit.
25. Et vocavit nomen ejus Seth dicens : Quia posuit mihi Deus semen alterum,	25. Vocavitque nomen ejus Seth dicens : Posuit mihi Deus semen aliud.	25. Et vocavit nomen ejus Σέθ, dicens, Quia posuit Deus mihi semen alterum.
26. Tunc cœptum est invocari nomen Domini.	26. Iste cœpit invocare nomen Domini. <i>Hebræus alio modo</i> , hic speravit appellari nomine Domini Dei.	26. Tunc cœptum est vocari in nomen Domini.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Genesis.

V. 4. Hic locus prodit ex schedis Combelsii, qui ex ms. quodam Monspeliensi se mutuatum esse testificatur : sic autem habet : 'Ο Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, « ἐκτισάμην ἄνθρωπον ἐν Θεῷ, » ὡς ἀνατιθένης (sic) τὸν πρωτότοκον Θεῷ. Id est, *Hebræus et Syrus*, « possedi hominem in Deo, » ac si primogeni-

tum suum Deo consecrat.

V. 4. Ἄξ., καὶ ἀπεκλήθη, vel melius, ἀπεκηλήθη, *delinitus est*. Interpres Procopii Latine, *Solationem accepit*. Theodotio, ἐνεπύρισεν, *inflammavit*. Hieronymus : *Unde scire poterat Cain quod fratris munera suscepisset Deus, et sua respuisset, nisi*

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4. Καὶ ἐτέρφθη ὁ Θεός.
 5.
 6.
 7. Ἄλλ' ἐὰν ἀγαθῶν, ἀφήσω
 εἶν δὲ μὴ ἀγαθῶν, παρὰ θυραν
 ἁμαρτίας ἐγκραται.
 8.
 12.

4. Καὶ ἐπέτρην ὁ Θεός.
 5. Οὐ προσέσχε.
 Καὶ ἐλυπήθη Κάιν λίαν, καὶ συν-
 ἔπεσε τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. Ἄλλ' ἔ,
 καὶ ἐλύπησε Κάιν.
 6. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός τῷ
 Κάιν, ἵνα τί περίλυπος ἐγένου ;
 7. Οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς,
 ὀρθῶς δὲ μὴ διέλης, ἡμαρτες ;
 Ἡσύχασον. Πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή
 αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ.
 8. Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδῖον.
 12. Στένων καὶ τρέμων.

4. Καὶ ἐνεπύρισεν ὁ Θεός. . . .
 5. . . . οὐκ ἐνεπύρισε.
 6.
 7. Οὐκ ἂν ἀγαθῶς ποιῆς δεκτὸν,
 καὶ ἂν μὴ ἀγαθῶς ποιῆς, ἐπὶ θυρας
 ἁμαρτίας ἐγκάθηται. Πρὸς σὲ ὀρμη
 αὐτοῦ, καὶ ἄρξεις αὐτοῦ.
 8.
 12.

15. (Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος,
 Οὐχ οὕτως, ἀλλὰ πᾶς ὁ ἀποκτείνας
 Κάιν, ἕβδομος ἐκδικησὶν λήψε-
 ται.)

24.

25.

26

15. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος,
 Οὐχ οὕτως, πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν,
 ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει.

24. Ἐπτάκις ἐκδεδίχεται.

25. Καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐ-
 τοῦ Σήθ λέγουσα, Ἐξανέστησε γάρ
 μοι ὁ Θεός σπέρμα.

26. Οὗτος ἤλπισεν ἐπιχαλεῖσθαι
 τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ.

15. (Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος,
 Οὐχ οὕτω. πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάιν,
 τὴν ἕβδομάδα ἐκδικούμενα παρα-
 λύσει.)

24.

25.

26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Et delectatus est Deus.
 5.
 6.
 7. Sed si bene feceris, dimittam ;
 si vero non bene feceris ad januam
 peccatum jacet.
 9.
 12.
 15. Et dixit ei Dominus, Non
 sic, sed omnis qui occiderit Cain
 septimus vindictam accipiet.
 24. Septimus poenas dabit.
 25.
 26.

4. Et respexit Deus.
 5. Non advertit.
 Et contristatus est Cain valde,
 et concidit vultu suo. *Alius*, et
 contristavit Cain.
 6. Et dixit Dominus Deus ad
 Cain : Quare tristis factus es ?
 7. Nonne si recte offeras, non
 autem recte divides, peccasti ?
 Quiesce : ad te conversio ejus ; et
 tu principatum habebis ipsius.
 8. Transeamus in campum.
 12. Gemens et tremens.
 15. Et dixit ei Dominus : non
 sic, omnis qui occiderit Cain,
 septem vindictas exsolvet.
 24. Septies vindictatum est.
 25. Et cognominavit nomen ejus
 Seth, dicens : Suscitavit enim
 mihi Deus semen alterum.
 26. Hic speravit invocare nomen
 Domini Dei.

4. Et inflammavit Deus super
 Abel, et super sacrificium ejus.
 5. Super Cain vero, et super
 sacrificium ejus non inflammavit.
 6.
 7. Nonne si bene feceris ac-
 ceptabile erit ; et si non bene fe-
 ceris, super januam peccatum in-
 sidet ? ad te impetus ejus, et
 principatum habebis ipsius.
 8.
 12.
 15. Et dixit ei Dominus, Non
 sic : omnis qui occiderit Cain,
 septem vindictas exsolvet.
 24. Per septenarium ulciscetur.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Genesis.

interpretatio illa vera est, quam Theodotio posuit :
 • Et inflammavit Deus super sacrifici-
 um ejus ; super Cain vero et super sacrificium ejus
 non inflammavit. »

Coislín., ἐπεκλήθη, avocatus est, quam ex conje-

ctura sic restitui voluit Drusius, ἀπεκλήθη, deli-
 nitus est. Verum sincerior videtur hæc Coislíniani
 codicis, ἐπεκλήθη, inclinatus est. Ad Theodotionem
 puto melius ἐνεπύρισεν dici quam ἐπύρισε.

V. 5. Hanc Aquilæ versionem habemus ex Theo-
 doreto. Drusius male legerat, ut et ipse subodora-

του, καὶ ὄργων τὸν Κάιν· melius legitur, τῷ Κάιν, ut essentur Theodoretii edicti et schedæ Combefisianaæ; quæ postremæ omittunt σφῶδρα. LXX habent, καὶ ἐλύπηθη. Alii, καὶ ἐλύπησε, supple τὸν Κάιν.

V. 7. Hunc insignem Symmachi et Theodotionis locum ex schelis Combefisianis excerptimus. Ille vero ex codice Mompeliensi acceperat. In iisdem porro schedis paulo post subijcitur: Χρῆ γινώσκειν ὅτι ὁ μακάριος Κύριλλος οὕτως εἶπεν εἰρησθαι παρὰ Θεοῦ· πρὸς μὲν τὸν Κάιν, « ἤμαρτες, ἡσύχασον » πρὸς δὲ τὸν Ἀβελ, « Πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξῃς αὐτοῦ. » Ταῦτα τίθησιν ἐν τοῖς Γλαφυροῖς. Id est: *Sciendum est B. Cyrillum hoc Dei dictum sic interpretari ac distinguere; nempe ad Cainum dicit, « Peccasti, quiesce; » ad Abelem vero: « Ad te conversio ejus, et tu principatum habebis ipsius. » Hæc ille in Glaphyris.*

V. 8. Διέλθωμεν εἰς τὸ πεδῖον. In hæc verba scholion, Παρ' οὐδενὶ τῶν λοιπῶν κεῖται τὰ βήματα τοῦ Κάιν τὰ πρὸς Ἀβελ· ἀλλ' οὐδὲ παρ' Ἑβραίοις· ἀλλ' ἐν ἀποκρύφῳ φασίν. Παρὰ δὲ τοῖς Ὁ κεῖται· ἔχει δὲ αὐτὰ καὶ τὸ Σαμαρειτικόν. Apud neminem reliquorum exstant verba Cain ad Abel; sed neque apud Hebræos. Verum aiunt in Apocrypho esse. Habentur autem apud LXX atque etiam in Samaritano. Alii vero colligens ex Origene: Ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Κάιν πρὸς τὸν Ἀβελ, οὐ γέγραπται· καὶ οἱ περὶ Ἀκύλαν εἰδείξαν· ὅτι ἐν τῷ ἀποκρύφῳ φασίν οἱ Ἑβραῖοι κεῖσθαι τοῦτο ἐνταῦθα κατὰ τὴν τῶν Ὁ ἐκδοχῆν. In Hebraico dictum illud Cain ad Abel, scriptum non reperitur: Aquila tamen exhibet: quoniam Hebræi dicunt hoc in Apocrypho jacere, quemadmodum habetur apud LXX. Hæc notatu digna ignoti cujusdam et Origenis loca, quæ ex manuscriptis nostris excerptimus, in serie reponenda duximus, ut unde prodeat illud, διέλθωμεν εἰς τὸ πεδῖον, quod Aquila et LXX expresserunt, statim de-

prehendatur. Observandum est autem priorem notam a Nobilio et Drusio Cyrilli nomine circumferri; sed perperam, ut monet Combefisius in memoratis schedis: *Ex Regiis codicibus et cod. Mazarini (sic ille) Sixtina habet Cyrilli nomine, cum Cyrillus non habeat. Quia forte invenit Nobilius in catena istis simili subjectum superiori scholio, cui nec ipsum bene inscriptum Cyrilli nomen.* Porro in nota a Nobilio et Drusio Cyrilli nomine allata, deest illud, ἀλλ' ἐν ἀποκρύφῳ φασίν. Monent autem hæc duo scholia, verba superius allata, quæ in Hebraico non exstant, ex apocrypho desumpta esse a Septuaginta Interpretibus et ab Aquila, ipsosque Hebræos in apocrypho quodam agnoscere. Apocryphus vero liber hujusmodi qui fuerit ignoratur. Hieronymus Quæst. in Genesim: « Et dixit Cain ad Abel fratrem suum, » subauditur ea quæ locutus est Dominus. Superfluum ergo est quod in Samaritanorum et nostro volumine reperitur. Notat Nobilius ea ipsa verba in Thargum Jerosolymitano, qui Romæ est, haberi.

V. 12. Catenæ Regiæ: Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, σαλευόμενος καὶ ἀκαταστατῶν, τουτέστι μὴ μένων ἐν ἐνὶ τόπῳ. Id est, *Hebræus et Syrus, « fluctuans et instabilis, » hoc est, non monens in eodem loco.* Editio autem Romana loco τοῦ, ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, habet, οἱ ἄλλοι, similiterque Theodoretus, qui ait: τὸ « τρέμειν, » ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους ἐρμηνευτὰς « ἀκαταστατεῖν. » Id est, « Tremere, » sive, *secundum alios interpretes, « instabilem esse. »* Hinc suspicatur Drusius illos alios interpretes esse Aq., Symm., et Theodotionem: quod et ego facile crediderim. Scholiastæ quippe et Theodoretus, quando οἱ ἄλλοι, vel οἱ λοιποὶ ponunt, hos interpretes indicant. Huic opinioni suffragatur Procopius in Genesim: *Hebraica veritas, inquit, habet, ut ex aliis interpretibus didici, « Eris mobilis et instabilis, non manens fixis sedibus in uno loco, sed errabundus et*

CAPUT V GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKTAAS.
אדם תלדת כפר הו 1	1.	1. Τοῦτο τὸ βιβλίον γεννημάτων Ἀδάμ.
עשרים 2	2.	2.
ויהיו כל ימי אדם אשתי חש מאות שנה ושלשים שנה 5	5. Ουασειου γολ με Αδαμ ασερ αι θησα μηωθ σανα ουσαλασειμ σανα.	5. Καὶ ἐξῆσεν Ἀδάμ τριάκοντα ἔτος, καὶ ἐνανάοσια ἔτος.
ויהי מותשל שבע ושנים 25	25.	25.
ויהי וילד שנה ומאת שנה ויהי וילד שנה ומאת שנה ויהי וילד שנה ומאת שנה ויהי וילד שנה ומאת שנה 25	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Hic liber generationum Adam.	1. Hic est liber generationis Adam.	1. Hic liber generationum Adam.
2. Nomen eorum.	2. Nomen eorum.	2.
5. Et fuerunt omnes dies Adam, quibus vixit nongenti anni et triginta anni.	5. Et factum est omne tempus quod vixit Adam, anni nongenti triginta.	5. Et vixit Adam triginta annos et nongentos annos.
25. Et vixit Mathusala septem et octoginta annos et centum annos, et genuit Lamech. Hebr. et Samarit. Et vixit Mathusala cxxxvii annos, et genuit Lamech.	25. Vixit quoque Mathusala centum octoginta septem annis, et genuit Lamech.	25.

regabundus in orbe viues. » Sane hæc expositio vera est et ab omnibus Catholicis recipitur. Nec dubium videtur hos interpretes esse Aq., S. et Th. Hieron. Quæst. in Gen. : Quod LXX Naid transtulerunt, in Hebræo non dicitur, et interpretatur, αλευόμενος, id est fluctuans et instabilis, ac sedis incertæ. Inque hæc lectio, non Hebræi modo et Syri, ut ferunt catenæ Regiæ, sed etiam aliorum interpretum esse videtur.

V. 15. Græca trium interpretum verba a quodam nupero allata, uncinis inclusimus, quia nusquam reperimus. In hunc locum Hieronymus, Quæst. in Genes. : « Omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet. » Pro « septem vindictas » Aquila « septemplexiter » interpretatus est; Symmachus, « septimanam; » Theodotio, « per hebdomadam. » Super quo capitulo exstat epistola nostra ad Damasum. In epistola autem ad Damasum sic habet : VAIGOMER LO ADONAI LOCHEN CHOL OREG CAIN SOBATHAIM IOCCAMO. Aquila. Et dixit ei Dominus, « Propterea omnis qui occiderit Cain, septemplexiter ulciscetur. » Symmachus : « Et dixit ei Dominus : Non sic, sed omnis qui occiderit Cain, hebdomas, sive septimus vindicabitur. » Septuaginta et Theodotio : « Et dixit ei Dominus : Non sic, sed omnis qui occiderit Cain, septem vindictas exsolvet. » Reliqua vide ibi. Procopius in Genes. p. 86 : Quidam magis proprie istum locum interpretantur, dicentes : oportet Cainum septies puniri ob commissum parricidium; Aquilas sic reddidit : « Septies. » Symmachus vero sic vertit : « Septies dabit pœnas, » quod quidam sic intellexerunt : in septem generationibus pœnas pendet. Verum Hebræus post dictionem « interficiens » punctum locat.

V. 24. Hæc ex Procopio desumpta sunt, cujus hæc sunt verba p. 90 : Sed nihil moror sive dona Spiritus sancti, sive septem patrum personas, illa usque accipias. Illi sententiæ astipulatur Theodo-

tio præsentem locum transferens : « Per septenarium ulciscetur. » Symmachus sic vertit : « Septimus pœnas dabit. » Proinde Lamechus forte septimus fuit, qui pœnas infligit.

V. 25. Latine hic versiculus exstat apud Hieronymum in Quæst. ad Genesis. Ex Latinis Græca concinnavimus, quia videtur non potuisse alio modo legi. Uncinis tamen inclusimus, ne quis aliunde excerpta putaret.

V. 26. Sic omnes catenæ Regiæ, sic item schedæ Combelsianæ Aquila locum efferunt. Drusius legerat : 'Ακ., τότε ἤρχθη τοῦ καλεῖν ἐν ὀνόματι Κυρίου. Theodoretus editi, 'Ακ., τότε ἤρχθη τοῦ καλεῖσθαι τῷ ὀνόματι Κυρίου. Versionem ex Hebræo catenæ omnes mss. habent nomine Eusebii Emiseni, cujus totum locum afferre libet : 'Εν τῷ Ἑβραϊκῷ οὐχ οὕτως λέγει ἄλλ', « Οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ, » τούτέστιν Ἰὼδς Θεοῦ λέγεσθαι καὶ Θεός. Οἱ γὰρ ἀπὸ τοῦ Σηθ δίκαιοι γέγονασιν. Ὅθεν ἡ Γραφή ἑαυτῇ ἀκολουθοῦσα μετὰ ταῦτα φησι : « Καὶ ἴδον οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, » τούτέστιν οἱ δίκαιοι. Οὐ γὰρ ἦν ἐπιμίξια τῶν υἱῶν Σηθ πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ Κάιν. Id est : In Hebraico non ita dicit; sed, « Hic speravit appellari nomine Domini Dei, sicut est, Filius Die ac Deus dici. Nam qui a Setho ortum ducebant, iusti fuerunt. Quamobrem Scriptura, sibi ipsi consonans, postea dicit : « Et viderunt filii Dei filias hominum, » id est iusti. Nulla quippe commisitio erat inter filios Sethi et Caini progeniem. Aliam interpretationem exhibet Hieronymus Quæst. in Gen. : Enos, juxta linguæ Hebrææ proprietatem, homo vel vir dicitur, et pulchre, quia hoc vocabulum habuit, de eo scriptum est, « Tunc initium fuit invocandi nomen Domini : » licet plerique Hebræorum aliud arbitrentur, quod tunc primum in nomine Domini et similitudine ejus, fabricata sint idola.

CAPUT V GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
1.	1. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων.	1.
2.	2. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἄλλοι, τὸ ὄνομα αὐτῶν.	2.
5.	5. Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἄδάμ, ἄς ἐζήσε, τριάκοντα καὶ ἐννακόσια ἔτη.	5.
25.	25. Καὶ ἐζήσε Μαθουάλα ἑπτὰ ἔτη καὶ ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ.	25.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Hic liber generationis hominum.	1.
2.	2. Nomen ejus. Alii, nomen eorum.	2.
5.	5. Et facti sunt omnes dies Adam quibus vixit, triginta et nongenti anni.	5.
25.	25. Et vixit Mathusala septem annos et sexaginta et centum, et genuit Lamech.	25.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΤΑΑΣ.

ויהי ומתישלה אחרי היליד
 אתלמך שתים ושמונים שנה ושבע
 בואח שנה. *Εβρ. και Σαμαρ.* και
 εξησε Μαθουσαλα μετα το γεννησαι
 αυτον Λαμεχ, δυο και ογδοηκοντα
 και επταχόσια ετη.

Ἐλληνικοῖς γράμμασι.
 26.

26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

26. Et vixit Mathusala, postquam genuit ipse Lamech, duos et octoginta annos et septingentos annos. *Hebr. et Samar.* Et vixit Mathusala, postquam genuit Lamech, duos et octoginta et septingentos annos.

26. Et vixit Mathusala, postquam genuit Lamech, septingentis octoginta duobus annis.

26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Genesis.

V. 1. Hanc Aquilæ lectionem mutuati sumus ex loco quodam Origenis, quem supra attulimus in notis ad verum 4 capitis 1.

V. 2. *Ἄλλοι*, τὸ ὄνομα αὐτῶν, ex plerisque manuscriptis. Hæc vero lectio cum Hebraico consonat.

V. 5. Prodit hic Aquilæ locus ex Epiphanio *De mensuris et ponderibus*, p. 169. Ubi non omnia Hebraici textus verba transferuntur. An Aquila ipse omiserit, an Epiphanius detruncarit, incertum. Hebraica item Græce scripta non quadrant apud Epiphanium. Nos ad litteram referimus. Hic vides nimio scrupulo Aquilam Hebraicæ litteræ servientem, τριάκοντα ἔτος, *triginta annum*, et ἑνναχόσια ἔτος, *nongentos annum* vertere, quia nimirum Hebraicus textus ad utrumque habet נשׁ in singulari. In annos autem generationum insignem Eusebii Emiseni locum affirram desumptum ex schedis Combelisianis. "Ὅτι ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, καὶ ὁ Σύμμαχος παρὰ ρ' ἔτη ἀεὶ γενεαλογεῖ, καὶ ὑποδείγματος ἕνεκεν. ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀδάμ γέγραπται σλ' γεννᾶν τὸν Σήθ· ὁ Ἑβραῖος ρλ'· προστίθησι δὲ αὐτὰ εἰς ὑπόλοιπον ζωῆς τοῦ Ἀδάμ. I. e. *Hebræus et Syrus et Symmachus in genealogiis centum annos minus semper ponunt; exempli causa, scriptum est [in LXX Interpretibus] quod Adam anno vitæ cccxx genuerit Seth: ibi Hebræus cxxx habet. Illos autem centum*

annos reliquis Adami vitæ annis adjungit. Animadvertas autem Hebræum et Syrum afferri, qui de re pariterque de Samaritano pluribus agitur in Præliminaribus, ubi disquiritur an Græci interpretes qui ex Hebraico, Syriaco et Samaritano translulerint, his in locis intelligantur; an vero ipsi veteres lectionum indagatores, Hebraicum, Syriacum et Samaritanum textum, ad certa loca consulentes, ea ipsa Græce versa nobis exhibeant.

Vers. 25 et 26 interpretationem ex schedis Combelisii desumpsimus. Ille vero ex codd. Monspeiliensi et Mazarinæo exscripsisse se dicit. In hunc locum Hieronymus *Quæst. in Genesim*: « *Et vixit Mathusala centum annos et sexaginta et septem, etc. Famosa quæstio, et disputatione omnium Ecclesiarum ventilata, quod iuxta diligentem supputationem, quatuordecim annos post diluivium Mathusala vixisse referatur. Et enim cum esset Mathusala annorum centum sexaginta septem, genuit Lamech. Rursum Lamech, cum esset annorum centum octoginta octo, genuit Noe, anni vitæ Mathusalæ, trecenti quinquaginta quinque. Sexcentesimo autem anno vitæ Noe, diluivium factum est. Ac per hoc habitâ supputatione per partes, nongentesimo quinquagesimo anno Mathusalæ, diluivium fuisse convincitur. Cum autem supra nongentis sexaginta novem annis vixisse sit dictus, nulli dubium est quatuordecim eum*

CAPUT VI GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΤΑΑΣ.

ויראו בני־האדם את־בנות
 האדם כי טוב

2.

2. Ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῶν θεῶν
 τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων.

לֹא יִזְנֶה רִחְוֵי בְּאָדָם לְעַלְמִים

3.

3.

הַגִּבּוֹרִים הָיוּ בָאָרֶץ

4.

4. Οἱ ἐπιτίπτοντες ἦσαν ἐπὶ τῆς
 γῆς.

וַיִּנְחַם יְהוָה כִּי־עָשָׂה אֱתֵהָאָדָם
 בָּאָרֶץ וַיִּתְעַב אֱלֹהִים

6.

6. Καὶ μετῴμελθη ὁ θεὸς ὅτι
 ἐποίησε τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τῆς γῆς·
 καὶ διεπονθήθη πρὸς καρδίαν αὐ-
 τοῦ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et viderunt filii Dei filias hominis, quod pulchræ.

2. Videntes filii Dei filias hominum quod essent pulchræ.

2. Videntes autem filii deorum filias hominum.

3. Non contendet spiritus meus cum homine in sæculum.

3. Non permanebit spiritus meus in homine in æternum.

3.

4. Gigantes fuerunt in terra.

4. Gigantes autem erant super terram.

4. Cadentes, *εἰθε* irruentes, erant super terram.

6. Et pœnituit Dominum quod fecisset hominem in terra, et induit ad cor suum.

6. Pœnituit eum quod hominem fecisset in terra: et tactus dolore cordis intrinsecus.

6. Et pœnituit Deum quia fecerat hominem super terram, et laboravit ad cor suum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

25.

26. Καὶ ἐξῆσε Μαθουσαλα μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Λάμεχ δύο καὶ ὀκτακόσια ἔτη.

26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

25.

26. Et vixit Mathusala postquam genuit Lamech, duos et octingentos annos.

26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Genesis.

αἰῶνος vixisse post diluuium. Et quomodo verum est quod octo tantum animæ in arca salvæ factæ sunt? Restat ergo ut quomodo in plerisque, ita et in hoc, sit error in numero. Siquidem et in Hebræis et Samaritanorum libris ita scriptum reperi: « Et vixit Mathusala centum octoginta septem annis, et genuit Lamech. Et vixit Mathusala postquam genuit Lamech, septingentos octoginta duos annos, et genuit filios et filias. Et fuerunt omnes dies Mathusalæ, anni nongenti sexaginta novem, et mortuus est. Et vixit Lamech centum octoginta duobus annis, et genuit Noe. » A die ergo natalitatis Mathusalæ, usque ad diem ortus Noe, sunt anni trecenti sexaginta novem: his adde sexcentos annos Noe: qui in sexcentesimo vitæ ejus anno factum est diluuium: atque ita fit, ut nongentesimo sexagesimo nono vitæ suæ Mathusala mortuus sit, eo anno quo cæpit esse diluuium. In eumdem locum Origenes in schedis Combel. Περιέχει ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι ἐξῆσε Λάμεχ ἑτη ς, καὶ ς', καὶ η', καὶ ἐγέννησε Νῶε. Καὶ ἐξῆσε Λάμεχ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν Νῶε ἑτη φξς'. Καὶ ἐγένοντο πάσαι αἱ ἡμέραι Λάμεχ ἑτη ἑπτακόσια καὶ πεντήκοντα τρία, καὶ ἀπέθανε. Καὶ ἦν Νῶε ἑτῶν ς', καὶ ἐγέννησε τρεῖς υἱούς. Καὶ εὐρίσκωμεν ἐκ τούτου διαφωνίαν ἐξήκοντα πέντε ἑτῶν τῷ Νῶε. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἡ Γραφή λέγει ὅτι τῷ Θεῷ

εὐηρέστησε Νῶε, καθὼς γέγραπται καὶ περὶ τοῦ Ἐνώχ. Κάκεινος γὰρ ὅτε εὐηρέστησε τῷ Θεῷ, τότε καὶ μετέθηκεν αὐτόν. Ὁμοίως οὖν καὶ τοῦ Νῶε τὰ πρὸ τῆς εὐαρεστησεως ξε' ἑτη οὐκ ἐλογίσαστο αὐτῷ ἡ θεία Γραφή. Ὅσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀβραάμ οὐκ ἐλογίσθη εἰς ζωὴν τὰ ξ' ἑτη τὰ πρὸ τῆς θεογονίας αὐτοῦ. Καὶ τοῦ Ἐνώχ ἑτη λ', καὶ τοῦ Σαοὺλ ἑτη κ', καὶ τοῦ Σολομώντος ἑτη μ', καὶ τοῦ Ἐζεχίου ις'. Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Μαθουσαλα εὐρίσκεται διαφωνία ἐτῶν ιε'. Hoc est: Supra legitur, « Vixit Lamech annos centum et octoginta et octo, et genuit Noe. Et vixit Lamech postquam genuit Noe annos DLXV. Et facti sunt omnes dies Lamech anni septingenti quinquaginta tres, et mortuus est. Et erat Noe annorum v et genuit tres filios. » Ex hoc autem annorum Noe sexaginta quinque discrepantiamprehendimus. Verum hoc loco Scriptura dicit, Noe Deo placuisse, sicut etiam de Enoch scriptum est. Nam ille quoque cum placuit Deo, tunc translatus est ab eo. Similiter autem et ipsi Noe sexaginta annos, antequam placeret Deo elapsos, non computavit divina Scriptura. Sicuti nec Abrahamo sexaginta anni vitæ antequam Deum cognosceret computati sunt, nec Enoch triginta, nec Sauli viginti, nec Salomoni quadraginta, nec Ezechie septemdecim. Sed etiam circa Mathusala reperitur discrimen annorum quindecim.

CAPUT VI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Καὶ ἰδόντες υἱοὶ τῶν δυναστεύοντων τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων.

2. Ἰδόντες δὲ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ', υἱοὶ τῶν δυναστῶν.

2. Καὶ ἰδόντες υἱοὶ τοῦ Θεοῦ.

3. Οὐ κρίνει τὸ πνεῦμά μου τοὺς ἀθρώπους αἰωνίως.

3. Οὐ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα.

3.

4. Οἱ βέλαιοι ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς, ἄλ. ὀσίστατοι.

4. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

4. Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

6. Καὶ ἀπέστρεψεν.

6. Καὶ ἐνεθυμῆθη ὁ Θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ διενόηθη.

6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Et videntes filii potentium filias hominum.

2. Videntes autem filii Dei filias hominum. Alii, filii potentium.

2. Et videntes filii Dei.

3. Non judicabit spiritus meus homines æternum.

3. Non permanebit spiritus meus in hominibus his in æternum.

3.

4. Violenti erant super terram, Al. sanatu difficiles.

4. Gigantes autem erant super terram.

4. Gigantes autem erant super terram.

6. Et avertit.

6. Et cogitavit Deus, quia fecit hominem super terram, et recogitavit.

6.

TO EBPAIKON.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
7 כִּי נִחַתִּי	7.	7. Ὅτι μετεμελήθην.
9 אֲנִי אֲדַלְּהִים הַתְּלִיחַ	9.	9. Σὺν τῷ Θεῷ περιεπάτει.
13 קָץ	13.	13. Τέλος.
14 עֲצֵי־גֹפֶר	14.	14.
קנים תעשה אֲדַלְּהִים וכפרת ... בכפר 16 צַר וְתַעֲשֶׂה לְתֵבָה שנים ושלשים תעשה	16.	Ἄλοφιήσεις ἀλοιφή. 16. Μεσημβρινὸν ποιήσεις ἢ κω- σωτῶ.
18 אֲדַבְּרִיתִי אִתְּךָ	18.	18.
19 וּבְכֹל־דַּבְּרֵי	19.	19. Ἀπὸ πάντων τῶν ζώων.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Quia pœnitet me.	7. Pœnitet enim me.	7. Quia pœnituit me.
9. Cum Deo ambulavit Noe.	9. Cum Deo ambulavit.	9. Cum Deo ambulabat
13. Finis.	13. Finis.	13. Finis.
14. Lignorum Gopher.	14. De lignis lævigatis.	14.
Nidos facies cum arca. Bituminabis bitumine.	Mansiunculas in arca facies. Bitumine linies.	Linies linimento.
16. Fenestram facies arcæ. Secunda et tertia facies.	16. Fenestram in arca facies. Deorsum cœnacula et tristega fa- cies in ea.	16. Meridianum facies arcæ.
18. Fœdus meum tecum.	18. Fœdus meum tecum.	18.
19. Ab omni vivente.	19. Ex cunctis animantibus.	19. Ab omnibus animantibus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Genesis.

V. 2. Locum plenum Aquilæ et Symmachi ex Combefisiani schedis et ex catenis mss. eruimus. Hieronymus : *Verbum Hebraicum ELOIM communis est numeri : et Deus quippe et dii similiter appellantur : propter quod Aquila, plurali numero, filios deorum ausus est dicere deos, intelligens sanctos sive angelos. Deus enim stetit in Synagoga deorum : in medio autem deos discernit. Unde et Symmachus istiusmodi sensum sequens, ait : « Videntes filii potentium filias hominum, » et reliqua.* Cyrillus in catenis mss. citatus hæc habet : Οἰδαμεν οὖν ὅτι τῶν ἀντιγράφων τινὰ περιέχει σαφῶς : « Ἰδόντες δὲ οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων. » Εἶτα περιτρέπουσι τινες τῆς φιλοσοφίας τὰ ἐγκλήματα, καὶ τῆς οὕτω μυσσηρωτάτης ἐπιθυμίας ἀνάπτουσι τὰς αἰτίας ὠλισθηκόσιν ἀγγέλοις, οἱ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν οὐ τετηρήκασιν κατὰ τὸ γεγραμμένον. Ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν πᾶν ἀβρώστημα νοῦ πρέπει ἂν ἐκείνοις, φαίην ἂν καὶ συνήσομαι· τὸ δὲ γε τοῦ εἰκότος λογισμοῦ τὴν ἐπὶ τῶν πράγματι πλῆσιν ὡς ἀποτάτω φέρεσθαι συγχωρεῖν, εἴεν ὡς γέ μοι φαίνεται τῶν ἀποπτωμάτων. Id est : *Scimus quædam exemplaria sic habere : Videntes autem angeli Dei filias hominum. Hinc carnalis amoris, et execrandæ concupiscentiæ crimen nonnulli referunt in angelos lapsos, qui proprium principatum non servaverunt, sicut scriptum est. Ego vero omnem quidem ipsis mentis morbum competere dicam et fatear ; sententiæ autem alioqui probabilis fidem ultra modum ferri sincere, meo qui-*

dem iudicio absurdissimum fuerit.

V. 3. Sic editio Romana, Drusius et catenæ mss. In uno tamen codice locus Symmachi ita legitur, Ὁδὸ χρινεῖ τὸ πνεῦμά μου τοὺς ἀνθρώπους αἰωνίους, *Non iudicabit spiritus meus homines æternos.* Hieronymus in *Quæst. in Genes. : In Hebræo scriptum est. « Non iudicabit spiritus meus homines istos in semipiternum, quoniam caro sunt. » Hoc est, quia fragilis est in homine conditio, non eos ad æternos servabo cruciatus ; sed hic illis restituam quod merentur.*

V. 4. Sic interpretum lectiones edidit Martianæus noster. Drusius in hunc locum : Οἱ ἐπιπίπτοντες *id est irruentes. Siquidem* אַרְבַּע *etiam irruo denotat ut ibi* אַרְבַּע *irruit validis suis. Locus est alibi apud Davidem. In editione Romana, A. οἱ ἐπιπίπτοντες, οἱ βίαιοι. Hoc postremum Symmachi est. Sequitur tamen ibidem, Sym. οἱ δυσίατοι οἱ βίαιοι. Quod mihi pariter suspectum. Οἱ βίαιοι, « violenti. » Hieron. : « Pro cadentibus sive gigantibus, violentos interpretatus est Symmachus. » Ex quo emendabis locum in editione Romana, quem modo citavimus, δυσίατοι, *id est sanatu difficilis.* Hactenus Drusius, et quidem probe.*

V. 6. Locum Aquilæ plenum, ut nos edimus, habent omnes catenæ mss. Regiæ ex Diodoro Tarsensi. In editione Romana et apud Drusium prima tantum vox legebatur, A. καὶ μετεμελήθη. Symmachus,

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7.	7. Ὅτι ἐνεθυμήθην. Ἄλλος, ἐθυμώθην.	7.
1. Τῷ Θεῷ ἐπηκολούθησε.	9. Τῷ Θεῷ εὐηρέστησε Νῶε.	9.
13. Πέρας.	13. Καίρος.	13.
14.	14. Ἐκ ξύλων τετραγώνων. Ἄλλος, ἐκ ξύλων ἀσήπτων, ἢ κεδρίων. Ἄλλος, ἐπὶ πλακῶν πυξίνων.	14.
Καλιὰς ποιήσεις.	Νοσσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτόν. Ἄλλος, κατὰ τὴν κιβωτόν.	
Πατηρίω.	Ἄσφαλτώσεις.	
16. Διαφανὲς ποιήσεις.	16. Ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτόν.	16. Θύραν ποιήσεις.
Κατὰ δίστεγα καὶ τριστεγα ποιήσεις αὐτήν.	Κατάγια διώροφα, καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν.	
18. Συνθήκην μου μετὰ σοῦ.	18. Τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ.	18.
19. Ἀπὸ πάντων τῶν ζώων.	19. Ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩ.
7.	7. Quia cogitavi. <i>Alius</i> , iratus sum.	7.
3. Deum secutus est.	9. Deo placuit Noe.	9.
13. Terminus.	13. Tempus.	13.
14.	14. Ex lignis quadratis. <i>Alius</i> , ex lignis imputribilibus, aut cedrinis. <i>Alius</i> , super tabulis buxinis.	14.
Nidos facies.	Nidos facies arcam. <i>Alius</i> , ad arcam.	
Propitiatione.	Bituminabis.	
16. Pellucidum facies arcæ.	16. Colligens facies arcam.	16. Januam facies.
Per binas et ternas contignationes facies eam.	Inferiora bicamerata et tricamerata facies eam.	
18. Fœdus meum tecum.	18. Testamentum meum tecum.	18.
19. Ab omnibus animantibus.	19. Ab omnibus pecoribus.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Genesis.

αὐ ἀπέστρεψε. et reversus est, id est et pœnituit, quam lectionem sequitur Onkelos.

V. 7. Sic in editione Romana et in codicibus nostris.

V. 9. Hæc habemus ex codice Regio ms. optimæ notæ, num. 1871, qui continet Heptateuchum aliosque Scripturæ libros. In editione Romana lectiones Aquilæ et Symmachi quasi scholia afferebantur, tacitis interpretum nominibus. Lectionem Symmachi adnotare videtur Hieron. cum dicit, *Quest. in Gen.*: Cum Deo ambulabat Noe, hoc est, ipsius vestigia sequebatur.

V. 13. Sic editio Romana et Drusius habent.

V. 14. Hunc item ex editione Romana mutuar. Tres autem interpretationes, quæ post LXX interpretum versionem, ad tres haud dubie interpretes, Aquilam, Symmachum et Theodotionem pertinent, ita ut alius habuerit ἐκ ξύλων ἀσήπτων, ex lignis imputribilibus; alius, ἐκ ξύλων κεδρίων, ex lignis cedrinis; atque ita vertunt Onkelos et Jonathan; alius denique, ἐκ ξύλων πυξίνων, ex lignis buxinis. Hebræus autem, teste Procopio, habet: *Ex tabulis quadrangulari forma connexis.* Ἄλλος, ἐπὶ πλακῶν πυξίνων. Sic mss. et edit. Videtur autem esse lectio Theodotionis.

Ibid. Σύμ., καλιὰς ποιήσεις. Lectionem Symmachi sic efferunt tum catenæ mss., tum editio Romana hunc locum hæc habet scholiastes edit. Rom.,

τὰς εἰς νεοστοτροφίαν ἐπιτηδείως ἐχούσας καταλώσεις, id est *mansinnculas ad nutriendos pullos concinne adornatas.* Interpres Procopii sic habet p. 97: *Nidos Symmachus appellat iuguria.*

Ibid. Ἄξ., ἀλοιφήσεις ἀλοιφή. In codice Regio 1871, optimæ notæ, legitur ἀλοιφώσεις, quasi ab ἀλοιφῶ, quæ lectio non spernenda. Lectionem Symmachi exscripsimus ex eodem cod. Regio 1871. Habuerit autem ille, ἰλάσεις ἱαστηρίω, *propitiaberis propitiatione*; sed primam vocem omisit scriba Regii codicis.

V. 16. Locus ex editione Romana prodit. Hic Hieronymus *Quest. Hebr.*: *Pro eo quod est, colligens facies arcam, in Hebræo habetur, meridiano facies arcæ: quod manifestius interpretatus est Symmachus dicens, διαφανές, hoc est, dilucidum facies arcæ, volens fenestram intelligi. Procopius autem sic habet: Primo præcepit Deus Noacho, ut pararet ostium ab obliqua parte arcæ. Theodotio transtulit januam; sed Aquila vertit ostium sive fenestram vel valvam aut quandam apertionem.*

Ibid. Sic locum Symmachi plenum habent catenæ mss. et schedæ Combefisianæ. Hic Origenis de arcæ forma locum afferre libet, quia nondum quod sciam Græce editus est: *Zητητέον ποταπόν, etc. Est Origenis homilia 2 in Genesin, quam vide Operum ejus nostræ editionis tom. II, col. 461.*

EDIT. PATR.

V. 19. Sic habetur in editione Romana.

TO EBPAIKON.		CAPUT VII GENESIS.		TO EBPAIKON		AKYΛAΣ.	
				'Ελληνικοῖς γράμμασι.			
את־כֹּה־הִיקֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ 4	4.	4.	4.				
וארבת השמים 11	11.	11.	11.			11. Αἱ θυρίδες τοῦ οὐρανοῦ.	
העוף 14	14.	14.	14.			14.	
מכל־הבשר אשר־ב רוח חיים 15	15.	15.	15.			15.	
גבר 20	20.	20.	20.			20. Ἐνεδυναμώθη.	
מכל אשר 22	22.	22.	22.			22.	
ויגבר 24	24.	24.	24.			24. Ἐνεδυναμώθη.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.		VULGATA LATINA.		AQUILA.			
4. Omnem substantiam quam feci.		4. Omnem substantiam quam feci.		4.			
11. Cataractæ cœli.		11. Cataractæ cœli.		11. Fenestræ cœli.			
14. Volatile.		14. Volatile.		14.			
15. Ab omni carne, in qua est spiritus vitæ.		15. Ex omni carne, in qua erat spiritus vitæ.		15.			
20. Invaluit.		20. Altior fuit aqua.		20. Invaluit.			
22. Ex omni quod erat.		22. Vacat.		22.			
24. Et invaluit.		24. Obtinueruntque aquæ.		24. Invaluit.			

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Genesis.

V. 4. Ita quidam codd., πασαν τῆν ἀνάστασιν, tacito interprete.

V. 11. Prodit hic locus Aquilæ et Symmachi ex edit. Rom. et ex Drusio.

V. 14. Πτερωτόν. Sic codex Reg. 1871, non indicato interpretis nomine.

V. 15. In hunc versum Augustinus in *Locut.*, num. 20: *Non refertur, e in quo, nisi genus subaudias, id est, in quo genere. Nam si in carne subaudiremus, e in qua fuerat dicendum: quod soia s interpret Symmachus dixit. — Hoc ut intelligas, infert Drusius, sciendum in editione τῶν O inveni, ἀπὸ πάσης σαρκός, ἐν ᾧ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς, e ab*

TO EBPAIKON.		CAPUT VIII GENESIS.		TO EBPAIKON		AKYΛAΣ.	
				'Ελληνικοῖς γράμμασι.			
ויעבר 1	1.	1.	1.			1. Καὶ παρήγαγεν.	
וישבו הבים 2	2.	2.	2.			Καὶ ἐστάλησαν (τὰ ὕδατα).	
ויסגרו מעינת 2	2.	2.	2.			2. Καὶ ἐνεφράγησαν αἱ πηγαί.	
אררט 4	4.	4.	4.			4.	
את־הָלֶךְ 6	6.	6.	6.			6.	
שֶׁבַע 7 'Ο Σύρος καὶ ὁ Ἑβρ., ὁπέστρεψε.	7.	7.	7.			7.	
עלה 11	11.	11.	11.			11.	
את־מִכְסֵּה הַתֵּבָה 13	13.	13.	13.			13. Τὸ κάλυμμα τῆς κιβωτοῦ.	
עלה 20	20.	20.	20.			20.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.		VULGATA LATINA.		AQUILA.			
1. Et transire fecit.		1. Adduxit spiritum.		1. Et traduxit.			
Et quieverunt aquæ.		Et imminutæ sunt aquæ.		Et coercitæ sunt aquæ.			
2. Et clausi sunt fontes.		2. Et clausi sunt fontes.		2. Et obturati sunt fontes.			
4. Ararat.		4. Armeniæ.		4.			
6. Fenestram.		6. Fenestram.		6.			
7. Heb. et Syrus, Reversus est.		7. Non revertebatur.		7.			
11. Ramum.		11. Ramum.		11.			
13. Operculum arcæ.		13. Tectum arcæ.		13. Operculum arcæ.			
20. Holocausta.		20. Holocausta.		20.			

CAPUT VII GENESIS.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.	4. Πᾶν τὸ ἀνάστημα ὃ ἐποίησα. Ἄλλος, ἐπανάστημα. Ἄλλος, πᾶ- σαν τὴν ἀνάστασιν ἣν ἐποίησα.	4.
11. Αἱ θυρίδες τοῦ οὐρανοῦ.	11. Οἱ καταβράχται τοῦ οὐρα- νοῦ.	11.
14.	14. Πετεινόν. Ἄλλ., περωτόν.	14.
15. (Ἀπὸ πάσης σαρκὸς ἐν ἧ ἐπι πνεῦμα ζωῆς.)	15. Ἀπὸ πάσης σαρκὸς, ἐν ᾧ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς.	15.
20. Ἐπεκράτησεν.	20. Ὑψώθη ὕδωρ.	20.
22.	22. Πᾶν ὃ ἦν. Ἄλλοι, πᾶ; ὃ; ἦν.	22.
24. Ἐπεκράτησεν.	24. Ὑψώθη ὕδωρ.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Omne quod surgit, quod feci. <i>Alius</i> , quod insurgit. <i>Alius</i> , omnem insurrectionem, quam feci.	4.
11. Fenestræ cœli.	11. Cataractæ cœli.	11.
14.	14. Volatile. <i>Al.</i> , alatum.	14.
15. Ab omni carne, in qua est spiritus vitæ.	15. Ab omni carne, in quo est spiritus vitæ.	15.
20. Prævaluit.	20. Exaltata est aqua.	20.
22.	22. Omne quod erat. <i>Alti</i> , omnis qui erat.	22.
24. Prævaluerunt (aquæ).	24. Exaltata est aqua.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Genesis.

*carne, in quo, » etc., et est constructio sensu
congrua non voce. Siquidem carnis vocabulo signifi-
catur homo aut animal, quo referendum ἐν ᾧ. Non
est hoc novum aut insolens in his libris. Nos ex Lati-
nis Symmachi Græca concinnavimus, nullo peri-
culo ut quisque videat. Verum eadem Græca Sym-
machi verba uncinis de inore inclusimus.*

Versus 20 et 24 ex editione Romana et ex Bru-
sio prodeunt. August., *Quæst. in Gen.*, lib. 1, quæst.
2: *Exaltata est aqua super terram cl. dies. Aquila,
» obtinuit, » Symmachus, » prævaluerunt aquæ. »
V. 22. Ἄλλοι, πᾶ; ὃ; ἦν. Sic quidam mss., ta-
citis interpretibus.*

CAPUT VIII GENESIS.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Καὶ παρήγαγεν. Καὶ ἐκόπασεν (τὰ ὕδατα).	1. Καὶ ἐπήγαγεν. Καὶ ἐκόπασε τὸ ὕδωρ.	1.
2. Καὶ ἐκλείσθησαν αἱ πηγαί.	2. Καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαί. (Καὶ ἐπεκαλύφθησαν αἱ πη- γαί.)	2.
4.	4. Ἀραράτ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , Ἀρμε- νίας.	4.
(6. Τὴν θυρίδα. Ἄλλος, τὴν θύ- ραν.	6.
7.	7. Οὐκ ἀνέστρεψεν.	7.
11. Θύλλον.	11. Φύλλον.	11.
13. Τὸ κάλυμμα τῆς κιβωτοῦ.	13. Τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ.	13.
20. Ἀναφοράς.	20. Ὀλοκάρπωσιν. Ἄλλος, ὀλο- καύτωσιν.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Et traduxit. Et desierunt aquæ.	1. Et induxit. Et cessavit aqua.	1.
2. Et clausi sunt fontes.	2. Et operati sunt fontes.	2. (Et operati sunt fontes.)
4.	4. Ararat. <i>Reliqui</i> , Armeniæ.	4.
6.	6. Fenestram. <i>Alius</i> , januam.	6.
7.	7. Non reversus est.	7.
11. Ramum.	11. Folium.	11.
13. Operculum arcæ.	13. Tectum arcæ.	13.
20. Oblationes.	20. Holocarposim. <i>Alius</i> , holo- caustum.	20.

TO EBPAIKON.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים 21

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים רַע כַּנְעֻדִי.
 Ἐβραῖος, ἡ πλάσμα τῆς καρδίας
 σου ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ
 νεότητος αὐτοῦ.

כָּל־יְמֵי הַיּוֹם 22

וַיֹּאמֶר יְהוָה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

21. Dixit Deus ad cor suum.

Cogitatio cordis hominis mala a
 pueritia sua.

Hebr. Int. Formatio cordis ho-
 minis ad mala a juventute sua.

22. Omnes dies terræ.

Dies et nox.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμματα.

21.

22.

VULGATA LATINA.

21. Et ait.

Sensus enim et cogitatio humani
 cordis in malum prona sunt ab
 adolescentia sua.

22. Cunctis diebus terræ.

Nox et dies.

ΑΚΥΛΛΑΣ.

21. Εἶπε Κύριος πρὸς τὴν καρ-
δίαν αὐτοῦ.

22.

Ἡμέρα καὶ νύξ.

AQUILA.

21. Dixit Deus ad cor suum.

22.

Dies et nox.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Genesis.

V. 1. Hæc Aquilæ et Symmachi lectio prodit ex
 margine codicis Regii 1871.

Ibid. 'A., καὶ ἐστάλησαν, etc. Hæc ex editione Ro-
 mana et ex Drusio.

V. 2. 'A., καὶ ἐνεφράγησαν. Sic codex Regius
 1871, egregiæ notæ, quem præferendum censemus
 scholiastæ Romano qui habet ἐνεφράγησαν, si ta-
 men editores recte legerint. Siquidem ἐμφράττω
 in Bibliis Græcis frequentissime occurrit, ἐπι-
 φράττω nusquam. In hunc locum Hieronymus
*Quæst. in Gen. : Pro « revelatis fontibus, » « clausos
 et obturatos » omnes interpretes transtulerunt.*

V. 4. Sic codex Regius jam memoratus. LXX
 vero interpretes hic et IV Reg. xix, 47, ubi vox
 אַרְדִּי אֲרָרִי occurrit, Ἀραράτ reddiderunt.

V. 6. Ἄλλος, τὴν θύραν. Sic mss., videtur autem
 Theodotionis ut supra.

V. 7. Hanc Syri et Hebræi versionem efferunt
 catenæ mss. et schedæ Combefisianæ ex Didymo,
 qui sic habet : Ὁ Σύρος οὐχ ὁμοίως τῇ Ἑλληνικῇ·
 λέγει γὰρ ὑπέστρεψε, καὶ ὁ Ἑβραῖος, id est, *Syrus
 non similem Græcæ lectionem habet : dicit enim,
 « Reversus est, » ut et Hebræus. Græca igitur edi-
 tio LXX et Vulgata particulam negativam habent :
 Egrediebatur et non revertebatur, quæ nec in He-
 braico hodierno est, nec tempore Didymi in Hebræo
 et Syro exstabat. De Hebræo et Syro diximus in
 nota ad vers. 5 cap. v.*

V. 11. Θαλιό, ramum. Hæc lectio prodit ex me-
 morato codice Regio 1871, qui Francisci prius

CAPUT IX GENESIS.

TO EBPAIKON.

כָּל בְּחַיָּוִת 2

בְּנֶפֶשׁ דָּבָר 4

חַיָּה 5

בְּעֵנִי עֵץ עֵלֶּה־הָאָרֶץ 14

אֵת עֲרֹת אִמִּי 22

וַיִּיקָץ 24

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Super omnem bestiam.

4. In anima ejus sanguis ejus.

5. Bestiæ.

14. In obnubilando me nubem
 super terram.

22. Turpitudinem patris sui.

24. Et expectatus est.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμματα.

2.

4.

5.

14.

22.

24.

VULGATA LATINA.

2. Super cuncta animalia.

4. Carnem cum sanguine non
 comedetis.

5. Bestiarum.

14. Cumque obduxero nubibus
 cælum.

22. Verenda scilicet patris sui.

24. Evigilans autem.

ΑΚΥΛΛΑΣ.

2.

4. Ἐν ψυχῇ αὐτοῦ αἷμα αὐτοῦ.

5.

14.

22. Τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς
 αὐτοῦ.

24.

AQUILA.

2.

4. In anima ejus sanguis ejus.

5.

14.

22. Turpitudinem patris sui.

24.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

21. Εἶπε Κύριος πρὸς ἑαυτὸν.

21. Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεὸς δια-
νοηθεὶς.21. Εἶπε Κύριος πρὸς τὴν καρ-
δίαν ἑαυτοῦ.Ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμε-
λῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐ-
τοῦ.

22.

22. Πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς.
Ἄλλος, πάντα τὸν χρόνον τῆς γῆς.
Ἡμέραν καὶ νύκτα.

22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

21. Dixit Deus ad seipsum.

21. Dixit Deus recogitans.
Mens hominis diligenter super
mala a juventute sua.

21. Dixit Deus ad cor suum.

22.

22. Omnes dies terræ. *Alius,*
omne tempus terræ.
Diem et noctem.

22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Genesis.

tempore in Bibliothecam Regiam advectus et pul-
chre compactus est. Cum autem pro more extrema
foliorum exciderent operæ, ut auro linirent, nomen
aut notam interp:etis absciderunt, quod sæpissime
factum infra dicemus. Interpres hic est Symmachus,
ut docet nos cod. Coislinianus qui habet: Σ., θάλλ-
ων. Proverb. xi, 28, eandem vocem πῆγ Symma-
chus vertit θάλλος.

V. 13. Sic editio Romana. Coisl. in., A., Σ., τὸ
κάρμα.

V. 20. Sic item editio Rom. Ἄλλος, ὀλοκαύτωσιν,
sic quidam mss. Coisl. in., Σ., ἀναφοράν.

V. 21. Hic variant codices: nam Romanus scho-
lastes primam lectionem, quæ est Aquilæ, Theodo-
tiosi tribuit. At codices nostri et schedæ Combelli-

sianæ Aquilæ ascribunt; et quidem, ut videtur,
recte. Nam hic et alibi Aquila litteram ad verbum
sequitur.

Ibid. Hanc lectionem afferunt catenæ Regiæ et
Combellis. ex Eusebio Emiseno, cujus hæc sunt
verba: Ὁ δὲ Ἑβραῖος ἀντὶ τοῦ, « ἐπιμελῶς, » ἐρυ-
σιχὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος αὐ-
τοῦ. Ἡ νοεῖται δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ οὕτως, « τὸ πλάσμα
τῆς καρδίας ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος
αὐτοῦ. » Id est: *Hebræus pro illo, « diligenter, » ha-
bet, « Natura hominis ad mala a juventute sua. »*
*Sic item explicatur apud illos, « Formatio cordis
hominis ad mala a juventute sua. »*

V. 22. Bina loca desumpsimus ex codice Regio
1871.

CAPUT IX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Κατὰ πάντων τῶν θηρίων.

2. Ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις. Ἄλλ.,
ἐπὶ πᾶσι τοῖς κτήνεσι.

2.

4. Ὃς σὺν ψυχῇ αἷμα αὐτοῦ.

4. Ἐν αἵματι ψυχῆς.

4.

5. Ζῶων.

5. Θηρίων.

5.

14.

14. Ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας
ἐπὶ τὴν γῆν. Ἄλλος, ἐν τῷ συνά-
γειν με νεφέλας ὑπεράνω τῆς γῆς.

14.

22. Τὴν ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ.22. Τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ.

22.

24.

24. Ἐξένηψε δέ. Ἄλλος, καὶ
ἐξυπνίσθη.

24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Contra omnes feras.

2. In omnibus feris. *Al.*, in omni-
bus jumentis.

2.

4. Ubi cum anima sanguis ejus.

4. In sanguine animæ.

4.

5. Animalium.

5. Bestiarum.

5.

14.

14. In connubilando me nubes
super terram. *Alius,* in colligendo
me nubes super terram.

14.

22. Turpitudinem patris sui.

22. Nuditatem patris sui.

22.

24.

24. Et sobrius factus est. *Alius,*
et evigilavit.

24.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
וְהָיָה כְּנֶעַן עַבְד לְבָרִי 26	26.	26. Δούλος δούλων ἔστω Χανααν παῖς.
בְּאֵהָלָי 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
26. Et sit Chanaan servus eis.	26. Si Chanaan servus ejus.	26. Servus servorum sit Chanaan puer.
27. In tabernaculis.	27. In tabernaculis.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Genesis.

V. 1. Ad vocem Hebraicam וְהָיָה לְבָרִי ubi LXX habent πληρώσατε, Coislin. in margine θερῆσατε pro βερίσατε, quæ vox non quadrat ad Hebraicam.

V. 2. Hæc ex codice Regio 1871 mutuati sumus.

V. 4. Sic in editione Romana. Symmachus, οὐ σὺν ψυχῇ αἷμα αὐτοῦ, ubi cum anima sanguis ejus. In hunc locum hæc catenæ mss. afferunt : Ὁ Σὺμ-μαχος σαφῶς αὐτὸ ἐλεγκεν· ὁ μὴ οὕτως τοῦτο ὁ λόγος αἰνίτ-

τεται, ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἄλλων ζώων ἢ ψυχὴ αὐτῶν ἔστι. Διὸ ἐκχυθέντος τοῦ αἵματος αὐτῶν, συναπόλλυται ἢ ψυχὴ αὐτῶν. Οὐ δεῖ τινα, φησι, ψυχὴν ἐσθίειν. Id est : *Id clare Symmachus dixit : attamen hoc Scriptura indicat, quod sanguis cæterorum animalium sit anima illorum. Quamobrem effuso illorum sanguine, simul interit anima ipsorum : at neminem, inquit, animam comedere par est.* Forte verba, οὐ σὺν ψυχῇ τὸ αἷμα αὐτοῦ melius vertantur, *cujus cum*

CAPUT X GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
גַּבְרֵי צֹדִים 9	9.	9.
אֲשֶׁר יִצְאֵי מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים 14	14.	14.
הַבְּדֹלָה 21	21.	21.
פְּלֵגָה 25	25.	25.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
9. Potens venatione.	9. Robustus venator.	9.
14. Quod egressi sunt inde Philistiim.	14. De quibus egressi sunt Philistiim.	14.
21. Majoris.	21. Majore.	21.
25. Phaleg.	25. Phaleg.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Genesis.

V. 9. ἄλλος, βλαιος. Suspiciatur Drusius esse interpretationem Symmachi, quia is Gen. vi, 4, הַנְּפִלִים vertit, of βλαιοι. Sed Num. xxxiii, idem Symmachus נְפִלִים vertit τεραστῖους.

V. 14. ἄλλ., ὅθεν ἐξηλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεῖμ. Sic quidam mss. et edit. Complut. Suspicio autem esse versionem Symmachi.

CAPUT XI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
בְּנֶסֶם 2	2.	2. Ἄραι.
וְהָיָה חֹמֶר הַיִּדֹּה וְהָיָה לְהֵם חֹמֶר 3	3.	3.
Ἐὐρ. καὶ ὁ Σὺρ., καὶ ἀσβεστός ἦν αὐτῶν ὁ πηλός.		
אֲשֶׁר יִבְנוּ לַעֲשֵׂהָ 6	6.	6. Ὅ ἐννοηθήσονται.
וּבְנֵיהָ 7	7.	7. Ἀναμίξωμεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. In proficiscendo ipsos.	2. Cum proficiscerentur.	2. In proficiscendo ipsos.
3. Et lutum erat eis in cæmentum.	3. Et bitumen pro cæmento.	3.
Hebr. int. et Syrus, et calx erat illis cæmentum.		
6. Quod cogitaverunt facere.	6. Donec eas opere compleant.	6. Quod cogitabu....
7. Confundamus.	7. Confundamus.	7. Commisceamus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
26.	26. Καὶ ἔσται Χαναάν παῖς οἰκέτης αὐτοῦ.	26.
27.	27. Ἐν τοῖς οἴκοις. Ἄλλος, ἐν τοῖς σκηνώμασι.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
26.	26. Et erit Chanaan puer famulus ejus.	26.
27.	27. In domibus. Alius, in tabernaculis.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Genesis.

anima sanguis ejus; quamvis Symmachus hos Hebraismos in versione sua non soleat exprimere.

V. 5. Ex cod. Coislin.

V. 14. Ex eod.

V. 22. Sic habetur in editione Romana.

V. 24. Sic legit Theodoretus, ἐξυπρίσθη· videtur autem Symmachi esse, qui semper vocem ὕπρι, ἐξυπρίσθην vertere solet. Sic psalm. xliiii, v. 16, et

psalm. lxxii, v. 20.

V. 26. Locum plenum habemus in catenis mss. et in schedis Combef. ex Diodoro, cujus hæc sunt verba: Ἡ κατὰ Ἀκύλαν, δούλος δούλων ἔστω Χαναάν παῖς, τοῦ Σημ, ἢ τοῦ Ἰαφὲτ διὰ τὴν ἀμαρτίαν. Id est: *Vel secundum Aquilam, servus servorum sit Chanaan puer, Semi, vel Japhet. propter peccatum.*

V. 27: Ἄλλος, ἐν τοῖς σκηνώμασι. Sic in eodem Diodori loco.

CAPUT X GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Γίγας κυνηγός. Ἄλλος, βίαιος.	9.
14.	14. Ὄθεν ἐξῆλθε Φυλιστιεῖμ. Ἄλλος, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεῖμ.	14.
21. Τοῦ πρεσβύτου.	21. Τοῦ μελζονος.	21.
25.	25. Φαλέγ.	25.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. Gigas venator. Alius, violentus.	9.
14.	14. Unde egressus est Philistiim. Alius, unde egressus est inde Philistiim.	14.
21. Senioris.	21. Majoris.	21.
25.	25. Phaleg.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Genesis.

V. 21. Σ., τοῦ πρεσβύτου. Ex cod. Coislin.

V. 25. Codex Reg., qui est catena, hoc scilicet habet: Φαλέκ « μερισμὸς » ἐρμηνεύεται. Ἄλλος φη-

σιν « ὀδόντων ἐκτιναγμός. » Id est: *Phalec « divisionem » significat; alius ait, « excussionem dentium. »*

CAPUT XI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἀπῆραι.	2. Ἐν τῷ κινήσαι αὐτούς.	2.
3.	3. Καὶ ἀσφαλτος ἦν αὐτῶν ὁ πηλός.	3.
6. Ὅ ἐὰν λογίσωνται.	6. Ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιῆσαι.	6.
7.	7. Συγγέωμεν.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. In proficiscendo ipsos.	2. Cum moverent.	2.
3.	3. Et bitumen erat illis cæmentum.	3.
6. Quod cogitaverunt.	6. Quæcunque conati fuerint facere.	6.
7.	7. Confundamus.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בבל 9.	9.	9. Βάβελ.
בלל		Συνέχεε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
9. Babel.	9. Babel.	9. Babel.
Confudit.	Confusum est.	Commiscuit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Genesis.

V. 2. Ἄ., ἄρα. Σ., ἀπᾶρα. Ita Coislin.

V. 3. Ex Diodoro, qui sic habet in omnibus cætenis mss.: Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος ἔχει· Καὶ ἄσβεστος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός· καὶ μάλα εἰκότως. Ἄσφαλτος γὰρ εἰς οἰκοδομὴν ἀχρηστος, ἄσβεστος δὲ ἐπιτηδείστατος. Id est: *Hebræus et Syrus: Et calx erat eis cæmentum, quod optime quadrat, nam bitumen*

ad structuram inutile est, calx autem aptissima.

Scholion autem editionis Romanæ Diodori sententiæ repugnat his verbis: Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος ἄσβεστον φασὶ τὴν ἀσφαλτον. Τινὲς τῶν διδασκάλων ἄσβεστον ἔφασαν εἶναι, ἀγνοοῦντες ὡς εἰκότως τὰς ἐν τῇ Ἀσσυρίᾳ πηγὰς. Id est: *Hebræus et Syrus calcem dicunt loco bituminis. Quidam doctores calcem*

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עד אלון מורה 6	6.	6.
ויעתק משם 8	8.	8. Καὶ μετῆρην.
מים		Ἄπὸ θαλάσσης.
הנגבה 9	9.	9. Νότονδε.
כירבד הרנב 10	10.	10. Ὅτι ἐδάρυεν ὁ λιμός.
יחז 12	12.	12. Ζωώσουσιν.
וינגיעיהוה אדתפרעה נעמים 17	17.	17. Ἦπτετο. . . ἀφαῖς ἐβασάνισεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Usque ad quercum Moreh.	6. Usque ad convallem illustrem.	6.
8. Et profectus est inde. A mari.	8. Et inde transgrediens. Ab occidente.	8. Et transmovit. A mari.
9. Ad meridiem.	9. Ad meridiem.	9. Ad austrum.
10. Quia gravis erat fames.	10. Prævaluerat enim fames.	10. Quia gravis erat fames.
12. Vivere facient.	12. Servabunt.	12. Vivere facient.
17. Et percussit Dominus Pharaon percussioibus.	17. Flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis.	17. Tangebatur... tactibus cruciabat.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Genesis.

V. 6. Versionem Symmachi, quæ sine interpretis nomine allata est a Drusio, addimus ex Coislin. Vox ἕως deest in Coislin., sed ex altera lectione restituitur.

V. 8. Versionem Aquilæ primam habet editio Ro-

mana; alteram vero, ut et utramque Symmachi, Coislin. Arias Montanus πικρῶν non ita commode verterat, *evulsit se*. — Ad vocem τῶν ὄ, κατὰ ἀνατολάς, quæ respondet Hebraicæ מִמְקַדְמָה, notat Coislinianus, οἶον κατὰ νότον, quod videtur esse scholion.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הנגבה 1	1.	1.
נבד מן 2 Ἑβρ., βαρὺς σφοδρα.	2.	2.
מנגב 3	3.	3.
צאן יבקר ואהלים 5	5.	5.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad meridiem.	1. Ad australem plagam.	1.
2. Gravis valde.	2. Erat dives valde.	2.
3. A meridie.	3. A meridie.	3.
5. Pecus et bos, et tabernacula.	5. Greges ovium, et armenta, et tabernacula.	5

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Σύγχυσις. 'Ανεμίξε.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. Confusio. Confudit.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Genesis.

hæc dixerunt, ignorantes, ut videtur, fontes illos, qui sunt in Assyria, id est, fontes bituminis. Ibi Romanus editor hæc verba, τινὲς τῶν διδασκάλων ἴθαστον ἔτασαν εἶναι, perperam interpretatus est: *ei nonnulli doctores bitumen inexstinctum esse dicebant.* Ea de re vide Theodoret. *Quæst. in Gen.* Cujus eam dicuntur esse in catenis ea quæ jam allatum

scholion habet.

V. 6. 'A., ὃ ἐννοηθήσονται. Σ., ὃ ἐάν λογιῶνται. Ex Coislin.

In hoc versu legitur, ὅθεν ἐννοηθήσονται sine interpretis nomine, sic referente Drusio. Id autem corruptum videtur. Sed veras lectiones exhibet Coislin.

V. 7, 9. Aquilæ lectiones, ex cod. Coislin.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6. Ἔως τῆς ὄρους Μαμβρῆ.	6. Ἐπὶ τὴν δρῦν τὴν ὑψηλὴν.	6.
8. Ἀπῆρυν. 'Απὸ δυσμῶν.	8. Καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν. Κατὰ θάλασσαν.	8.
9. Εἰς νότον.	9. Ἐν τῇ ἐρήμῳ.	9.
10.	10. Ὅτι ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς.	10.
12.	12. Περιπόιήσονται.	12.
17.	17. Καὶ ἤτασεν ὁ Θεὸς τὸν Φα- ραῶ ἔτασμοῖς.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6. Usque ad quercum Mambre.	6. Ad quercum altam.	6.
8. Profectus est. Ab occidente.	8. Et recessit inde. Ad mare.	8.
9. In austrum.	9. In deserto.	9.
10.	10. Quia invaluerat fames.	10.
12.	12. Servabunt.	12.
17.	17. Et afflixit Deus Pharaonem afflictionibus.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Genesis.

Ibid. Hæ lectiones, quæ videntur esse Aquilæ et Symmachi, a Drusio afferuntur. Mare accipi pro Occidente tritum est in libris sacris: quia scilicet mare Mediterraneum ad occidentem Palæstinae est.

V. 9 et 10. Sic apud Drusium. Pro ἐδαρῦνον habet Coislin, ἐδαρύνθη. Rectius.

V. 17. 'A., ἤπτετο, ἀφαῖς ἐβασάνισεν. Sic Coislin. Verum hæc Aquilæ versio mutila est, voxque ἐβασάνισεν videtur addita explicationis causa.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Εἰς τὸν νότον.	1. Εἰς τὴν ἐρημον.	1.
2.	2. Ἦν πλούσιος σφόδρα.	2.
3. Εἰς τὸν νότον.	3. Εἰς τὴν ἐρημον.	3.
5.	5. Βόες καὶ σκηναί. Ἄλλος, βόες καὶ κτήνη.	5.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. In Austrum.	1. In desertum.	1.
2.	2. Erat dives valde.	2.
3. In Austrum.	3. In desertum.	3.
5.	5. Boves et tabernacula. <i>Alius,</i> oves et jumenta.	5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
6 ולא יכלו לשבת יחד	6.	6.
12 ישב	12.	12.
17 כי לך אתננה	17.	17.
18 וישב באלני מברה	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Et non poterant habitare pariter.	6. Et nequibant habitare communiter.	6.
12. Habitavit.	12. Habitavit.	12. Sedit.
17. Quia tibi dabo eam.	17. Quia tibi daturus sum eam.	17.
18. Sedit.	18. Habitavit.	18.
In quercubus Mambre.	Juxta convallem Mambre.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Genesis.

V. 1 et 3. Σ., εις τὸν νότον. Ex Coislin.
 V. 3. Hæc Hebraici lectio βαρὺς σφόδρα, prodit ex Hieronymo Quæst. in Gen. : Pulchre, inquit, de Ægypto liberatus ascendisse dicitur. Sed occurrit huic sensui illud quod sequitur : quomodo potuerit exiens de Ægypto fuisse dives valde? Quod solvitur illa Hebraica veritate, in qua scribitur : « Abram gravis vehementer, » hoc est βαρὺς σφόδρα.
 V. 5. Ο', βόες καὶ σκῆνα. Sic editio Romana ac etiam vetustissimi codd. Biblici. Alii, βόες καὶ κτήνη. Dubium autem an veteris cujusdam interpretis sit hæc postrema lectio. In utraque autem interpretatione omittitur ΠΑΣ, ovīs aut pecus.
 V. 6. Ἄλλοι, καὶ οὐκ ἠδύνατο κατοικεῖν ἅμα. Hanc lectionem præferunt cod. mss. non pauci et edit. Complut. Estque illa veteris cujusdam inter-

CAPUT XIV GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 מלך אלסר	1.	1.
3 חברו אלעמק השדים	3.	3. Συνέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν περιπεδίωνων. 5. Ῥαφαεῖμ.
5 רפאים ואת האמים	5.	5.
6 עד איל	6.	6.
8 השדים	8.	8. Τῶν περιπεδίωνων.
9 מלך גים	9.	9.
13 מלך אלסר השלים העברי	13.	13. Τῷ περατῆι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Regis Ellasar. Regis Elam. Regis gentium.	1. Rex Ponti. Rex Elamitarum. Rex gentium.	1.
3. Convenerunt ad vallem Sidim.	3. Convenerunt in vallem sitvestreim.	3. Congressi sunt iu vallem campestrium.
5. Raphaim. Et Æmim.	5. Raphaim. Et Emim.	5. Raphaim.
6. Usque ad planitiem.	6. Usque ad campestria.	6.
8. Siddim.	8. Silvestri.	8. Campestrium.
9. Regem gentium. Regem Ellasar.	9. Gentium. Regem Ponti.	9.
13. Qui evaserat. Hebræo.	13. Unus qui evaserat. Hebræo.	13. Transitori.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6.	6. Καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα.	6.
12. Ἐμεινεν.	12. Παρῴκησεν. Ed. Rom., κατῴκησεν.	12.
17.	17. Ὅτι σοι δώσω αὐτὴν ἰσὺ καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα.	17.
18.	18. Κατῴκησε. Ἄλ., παρῴκησε. Παρὰ τὴν δρυὸν τὴν Μάμβρη. Ἄλλος, ἀπὸ δράσεως.	18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Et non capiebat eos terra ad habitandum simul. <i>Alius</i> , et non poterant habitare simul.	6.
12. Mansit.	12. Advena fuit. <i>Edit. Rom.</i> , habitavit.	12.
17.	17. Quia tibi dabo eam ἰσὺ et semini tuo in sæculum.	17.
18.	18. Habitavit. <i>Alius</i> , peregrinatus est. Juxta quercum Mambre. <i>Alius</i> , a visione.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Genesis.

pretis, atque in multis codicibus in textum τῶν Ὁ

jusdam interpretis, ad marginem habent schedæ Combesiana.

V. 12. Ἄ., ἐκάθισεν. Σ., ἐμεινεν. Ex Coislín.

Ibid. Ἄλλος, ἀπὸ δράσεως, a visione. Hanc versionem veteris cujusdam interpretis afferunt item schedæ Combesianæ ex ms. quodam codice desumptam. His autem exprimitur מַרְבֵּי, quasi מַרְבֵּי sit præpositio et מַרְבֵּי et מַרְבֵּי, vidit, efformetur.

V. 17. Ὅτι σοι δώσω αὐτὴν ἰσὺ καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα. Hæc postrema verba obelo notantur, utpote quæ in Hebraico non exsistent, ut monet quædam catena mss.

V. 18. Hanc lectionem, veteris, ut videtur, cu-

CAPUT XIV GENESIS.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

1. Βασιλέως Πόντου. Βασιλέως Σκυθῶν. Βασιλέως Παμφυλίας.	1. Βασιλέως Ἑλλάσάρ. Βασιλέως Ἑλάμ. Βασιλέως ἐθνῶν.	1.
3. Συνῆλθον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν ἀλσῶν.	3. Συνεφώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἀλουκὴν.	3. Συνῆλθον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν ἀλσῶν.
5.	5. Τοὺς Γίγαντας. Καὶ τοὺς Ὀμμαίους. Ἄλλος, καὶ τοὺς Ἐμμαίους.	5.
6.	6. Ἔως τῆς τερεβίνθου. Ἄλλος, ἕως δρυός.	6.
8. Τῶν ἀλσῶν.	8. Τῇ ἀλουκῇ.	8. Τῶν ἀλσῶν.
9. Παμφυλίας. Βασιλέα Πόντου.	9. Ἐθνῶν. Βασιλέα Ἑλλάσάρ.	9.
13. Τῶν ἀνασωθέντων τις. Ἑβραῖω.	13. Τῶν ἀνασωθέντων τις. Τῷ περάτῃ. Ἄλλος, Ἑβραῖω.	13.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Regis Ponti. Regis Scytharum. Regis Pamphylizæ.	1. Regis Ellasar. Regis Elam. Regis gentium.	1.
3. Convenerunt in vallem amœnitatum.	3. Consenserunt ad vallem sal-sam.	3. Convenerunt in vallem amœnitatum.
5.	5. Gigantum. Et Ommaeos. <i>Alius</i> . Et Emmæos.	5.
6.	6. Usque ad terebinthum. <i>Alius</i> , usque ad quercum.	6.
8. Amœnitatum.	8. Salsa.	8. Amœnitatum.
9. Pamphylizæ. Regem Ponti.	9. Gentium. Regem Ellasar.	9.
13. Unus ex iis qui aufugerant. Hebræo.	13. Eorum qui evaserant quidam. Transitori. <i>Alius</i> , Hebræo.	13.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΤΑΑΣ.

18 וכלכרנדק מלך שלם דעניא
לחם ויין וזהו כהן לאל עליון

18. Ουμελιχισεδεχ μελεχ σαλημ-
ωσι λεεμ ουταιν, ουσου χοεν λεελ-
ελιουν.

18.

19 ויברסדו ויאמד ברוך אברם
לאל עליון קנה שבים וארץ

19. ουιβαρχεου ουιωμερ βαρουχ
αβραμ λεελ ελιουν κενε σαμαιμ
ουσαρες.

19.

20 וברוך אל עליון אשר-בגן
צדק ברוך ויהללו מעשר מבל

20. ουβαρουχ ελ ελιουν εσερ
μαγγεν σαραχ βιαδαχ ουαιθεν αι-
μασσερ μεχολ.

20.

21 והפיש

21.

21. Τὴν ψυχὴν.

25 מוהים

25.

23. Ἀπὸ ράμματος.

שודד-נעל

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

18. Et Melchisedec rex Salem
protulit panem et vinum : erat au-
tem Sacerdos Dei excelsi.

18. At vero Melchisedech, rex Sa-
lem, proferens panem et vinum,
erat enim Sacerdos Dei altissimi.

18.

19. Benedixitque illi, et ait, Be-
nedictus Abram Deo excelsio, qui
creavit caelum et terram.

19. Benedixit ei et ait : Bene-
dictus Abram Deo excelsio, qui
creavit caelum et terram.

19.

20. Et benedictus Deus altissi-
mus, qui tradidit inimicos tuos in
manu tua : et dedit ei decimas
ex omnibus.

20. Et benedictus Deus excelsus,
quo protegente, hostes in manibus
tuis sunt. Et dedit ei decimas ex
omnibus.

20.

Umelchisedec melec salem hosi
lehem vaiain, uhu choen leel elion :
vaibarcheu, vaiomer baruch abram
leel eliou cone samaim vaares : uba-
ruch el elion eser maggen sarach
biadach vaithen lo maasser mechol.

21. Et animam.

21. Animas.

21. Animam.

23. A sutura.

23. A filo subtegminis.

23. A sutura.

Corrigiam calceamenti.

Corrigiam calceamenti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Genesis.

V. 4. Symmachus, βασιλέως Πόντου. Procopium sequimur qui sic habet: *Symmachus interpretatus est Ellasar Pontum. Elam Scythas, gentium Pamphyliam.* In edit. Rom. et apud Drus. hæc confusa sunt: nam ad primum versum ponitur: 'A., Βασιλέως Πόντου, Σ., Σκυθῶν: hæc autem respondent Hebraicæ voci אֱלֶסָר, *Ellasar*: et ad nonum, Σ., Σκυθῶν. Schol. Παμφυλίας, hæc vero respondent voci גֵּוִיִּם, *gentium*. Quis credat autem Symmachum duas distinctasque gentes, uno eodemque nomine appellasse eodem in capite? Quare malimus Procopii lectionem sequi. Puto igitur in primo versu A. substitutum fuisse pro Σ., scilicet Aquilam pro Symmacho, uti sæpe solet. Hic vero non conjectura, sed Procopii auctoritate, veram lectionem restituumus; quod nemo sane improbatum est.

V. 5. Hic sequimur ed. Rom. et Hieron. qui ait *Quæst. in Gen. : SEDDIN Aquila τῶν περιπεδίων, Theodotio τῶν ἀλσῶν, « amana nemora » significantes.* Marthanæus noster hanc postremam lectionem Symmacho pariter et Theodotio tribuit. Vide ad versum 15 cap. II. Hic Drusii conjectura non prætermittenda. 'Αλσῶν, inquit, *vetus interpretes, « in valem silvestrem. »* Τῶν περιπεδίων reddi potest, *eorum qui campestria seu campos aut planitiem incolunt. Porro in editione Romana scriptum περιπεδίων, cum accentu in penultima, supra II, 15, בְּנֵי-רָעַב. Sym., Ἐν παραδείσῳ τῆς ἀλσος. Vide quæ scripsimus ad illum locum. Libet hariolari : quid si ἀλῶν, id est, *salis? Sane οἱ ὄ τῆν φάραγγα τῆν ἀλυκίην. Cogitemus amplius.* — Coislin. habet, 'A., συνέβαλον, Σ., συν-ἤλδον. Quo probatur postremam lectionem, quam non sine scrupulo Symm. tribueramus atque Theodot., Symm. revera esse. Theod. vero non memorat Coisl.*

V. 5. 'A., Παφ. Sic editio Romana atque Drusius. Hic autem אֱלֶסָר, *gentis* cuiusdam nomen esse putat Buxtorfius. Alibi pro *mortuis* usurpatur. De huius vocis significato mire disputatum est. Vide Robertsoni *Th saurum* in voce אֱלֶסָר.

Ibid. 'A.Λ.Λ., Ἐμμαίους. Sic mss. quidam : atque ita legit edit. Complut. Coisl., *el loit.*, Ἐμμαίους.

V. 6. O', Ἔως τῆς Τερεδίνθου. In hæc verba hoc vetus scholion habent schædie Combesianæ : Ἔως τῆς Τερεδίνθου. Ἡ πόλις αὕτη τοῦ Ἰωδ ἐπὶ τῆς Βοτανείας [i. Βατανείας]. Οὕτω καλούμεναι δύο κώμαι. Ἀπέχουσι δὲ ἀλλήλων σημεῖος θ' μεταξὺ Ἀδάρων καὶ Ἀμίδης πόλεως. Id est : *Usque ad Terebinthum. Hæc est urbs Jobi ad Bataneam. Sic vocantur duo pagi : qui alter ab altero distant novem signis, id est milliaribus, inter Adara et Amidam urbem.* Hoc scholion videtur Origenis aut Eusebii Cæsariensis esse. Hinc Hesychius, Τερεδίνθος, πόλις Ἰωδ, *Terebinthus, urbs Jobi.*

V. 9. Hunc versum perinde atque primum huius capituli ex Procopio restituumus. In editione Romana et apud Drusium perperam legebatur *Symm., Σκυθῶν. Schol., Παμφυλίας. γρη Schol., Πόντου.* Mendum ibi subodoratur Drusius. Vide supra ad versum primum. — Coislin. Σ., Σκυθῶν, ubi LXX. 'Ελάμ : quæ lectio non solum hic notatur in eodem cod. sed etiam versu 1, ubi eadem ipsa nomina habentur : quo firmatur lectio nostra.

V. 13. Σ., τῶν διαφυγόντων τις, hanc lectionem ex editione Romana mutuumus.

Ibid. Celebris locus a veteribus pariter et a recentioribus agitur. In catenis mss. hæc afferuntur loca circa vocem περάτης. Ex Origene : Περάτη κλέεται ὁ Ἀβραμ, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς Χαλδαίων χώρας

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΩΝ.

- 18. 18. Καὶ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σα-
λήμ ἐξήγαγε ἄρτους καὶ οἶνον ἦν
δὲ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου.
- 19. 19. Καὶ εὐλόγησε τὸν Ἄβραμ.,
καὶ εἶπεν· Εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ
Θεῷ τῷ ὑψίστῳ, ὃς ἔκτισε τὸν οὐ-
ρανὸν καὶ τὴν γῆν.
- 20. 20. Καὶ εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ὑψί-
στος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθρούς σου
ὑποχειρίους σοι. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
Ἄβραμ δεκάτην ἀπὸ πάντων.
- 21. 21. Τοὺς ἀνδρας.
- 23. 23. Ἀπὸ σπαρτίου.

Σφυρωτῆρος τοῦ ὑποδήματος. Ἄλ-
λος, τοῦ ἱμάντος τοῦ ὑποδήματος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 18. 18. Et Melchisedech rex Salem
protulit panes, et vinum : erat au-
tem sacerdos Dei altissimi.
- 19. 19. Et benedixit Abram, et dixit:
Benedictus Abram Deo altissimo,
qui creavit caelum et terram.
- 20. 20. Et benedictus Deus altissi-
mus, qui tradidit inimicos tuos sub
manus tuas. Et dedit ei Abram dec-
imam de omnibus.

- 21. Animas. 21. Viros. 21.
- 23. A filo. 23. A funiculo. 23.

Corrigiam calceamenti. Alius
lorum calceamenti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Genesis.

ὑπερῆσας τὴν Μεσοποταμίαν, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη
τῶν Χαναναίων. Ἐρμηνεύεται δὲ τοῖς περὶ Ἀκύλαν
Ἑβραῖος. Id est : *Transitor vocatur Abraham, quia*
in partes Chanaanæorum. Interpretatur autem Aquila
Ἑβραῖος. » Ex Gennadio : Περὰ τὴν αὐτὸν ἐπωνό-
μαζον, διὰ τὸ περαιοθέντα τὴν μέσην τῶν ποταμῶν,
πρὸς αὐτοὺς οὕτως ἔλθειν. Περὰ τῆς δὲ, κατὰ τὴν τῶν
Σύρων γλῶσσαν, Ἑβραῖος προσγορεῖται. Ὅθεν καὶ
τῆς αὐτοῦ γένος ἄπαν συστάν, τὴν ἐπωνυμίαν ταύ-
την ἔδειξαντο. Id est : *Transitorem ipsum vocabant,*
quia trajecta Mesopotamia ad ipsos transierat. Περὰ
τῆς autem, Syrorum lingua, Hebræus dicitur. Unde
ipsius genus ab eo originem ducens illam denomina-
tionem accepit. Ex Acacio : « Καὶ ἀπήγγειλε, φησὶν,
Ἄβραμ τῷ περὰ τῆς » τὸ ἀπὸ τοῦ προπάτορος τοῦ
Ἄβραμ, λέγω δὲ τοῦ Ἑβέρ, ἐθνικὸν ὄνομα ἔρμηνευθὲν
ἐπέτη. Ὅσον ἀντὶ τοῦ Ἄβραμ τῷ Ἑβραῖω, Ἄβραμ τῷ
περὰ τῆς. Ἑβραῖος γὰρ περὰ τῆς ἔρμηνεύεται. Id est :
« *Ei postiarit, inquit, Abram transitori.* » *Ibi gentile*
uomen ab Abrami abavo ductum, ab Heber sciticet,
explicatur; nempe pro Abram Hebræo, Abram trans-
itori. Nam Hebræus transitorem significat. Ex Dio-
doro : Τὰ ἐπέκεινα τοῦ Ἰορδάνου διηγησάμενος ὁ Μωϋ-
σῆς, τοῦτέστι τὸν πόλεμον διέπολέμησαν Πέρσαι πρὸς
τοὺς βασιλεῖς τῶν Σοδομιτῶν καὶ Γομόρρων. τότε πε-
ρὰ τὴν καλεῖ τὸν Ἄβραμ, ὡσανεὶ πέραν οἰκοῦντα τοῦ
Ἰορδάνου. Ἐπάγει γάρ· « *Αὐτὸς δὲ κατοῦκει πρὸς*
τὴν ἐρυθρὰν τῆς Μαμβρῆς, » δεικνύς διὰ τὴν περὰ τῆς ὀνο-
μασίαν τὴν. Id est : *Res ultra Jordanem gestas enar-*
rans Moyses; id est bellum Persarum contra reges
Sodomæ et Gomorrhææ, tunc περὰ τὴν vocat Abraham,
quæ ipse qui ultra Jordanem habitaret. Infert enim :
Ἦπερ αὐτὸς κατοῦκει πρὸς τὴν ἐρυθρὰν τῆς Μαμβρῆς, » decla-

rans cur nunc περὰ τῆς appellatus sit. Ex Theodoro:
Ἄλλὰ τινὲς φασὶν ἀπὸ τοῦ Ἑβέρ Ἑβραῖον κεκλη-
σθαι τὴν γλῶσσαν. Ἐκεῖνον γὰρ μόνον ἐν τῇ προτέρῃ
μεῖναι φωνῇ, ἐκεῖθεν Ἑβραῖος ὀνομασθῆναι ἐκ τοῦ
τὸν πατριάρχην Ἄβραμ ἀπὸ τῆς Χαλδαίων χώρας
εἰς τὴν Παλαιστίνην ἔλθειν, τὸν Εὐφράτην ποταμὸν
διαβάντα. Ἑβρά γὰρ τῆς Σύρων φωνῆ ὁ περὰ τῆς ἔρ-
μηνεύεται. Id est : Verum quidam dicunt ab Heber
Hebræam linguam denominari : ipsumque solum
priscam linguam conservasse, ac inde Hebræos nun-
cupari, quod patriarcha Abraham ex Chaldæorum
regione in Palæstinam venerit, transgressus fluvium
Euphraten. Nam Hebra Syrorum lingua transitorem
significat. Hic vides in variis abiisse sententias veteres
Bibliorum interpretes. Nec minor est inter
recentiores ac nuperos opinionum varietas; aliis
vocem עבר ab עבר, transiit, derivantibus, ac dicen-
tibus Abraham Hebræum vocatum fuisse, quia tra-
jecto Euphrate sedes mutavit; aliis autem ab Heber,
abavo Abrahami, denominationem ducentibus. Ego
huic postremæ sententiæ libentius accederem. »

Εἰτ. Rom. lectionem Aquil. sic habet, περὰ τῆς. At
O.igenes supra dicit Aquil., habere ἑβραῖος. Forte di-
catur primam Aquilæ editionem alio, secundam alio
modo habuisse. Nam duæ fuerunt Aquilæ editiones.

V. 18. Hunc versum ipsis verbis ex Hieronymo
excerpsimus, cum lectione Latina Hebraicarum vo-
cum, ad cuius fidem Græca concinnavimus. Habetur
porro in epist. ad Evang. t. II, p. 572 ed. Martianæi.

V. 21 et 23. Ex ed. Rom. et ex Drusio mutuamur.

V. 23. Ἄλλ., τοῦ ἱμ. Scholion quoddam, ex aliquo
veteri interprete : σφυρωτῆρα, al. σφαιρωτῆρα, τὸν
ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος φησιν. I. e. *Corrigiam vocat*
lorum calceamenti. Coislin. vero, Σ., ἱμάντος

CAPUT XV GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ה'חך ערירי 2 ובךמשק ביתי	2.	2. Ἀπέρχομαι ἔγονος. Υἱὸς τοῦ ποτιζόντος οἴκῳ μου.
דמשק. Ἐβρ. Δαμασκηνός. וגדל 9	9.	9. Περιστεράν.
על־הפגרים 11 וייזב אתם	11.	11. Ἀπεσόθησεν αὐτούς.
וישב אתם		Ἀπεσόθησεν αὐτούς.
ותרדמה נפלה 12	12.	12. Καταφορὰ ἐπέπεσε.
תקבר בשיבה כדבה 15	15.	15. Ταφείς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vado absque liberis. Filius procurator domus meæ.	2. Vadam absque liberis. Et filius procuratoris domus meæ.	2. Vado absque liberis. Filius polantis domum meam.
Damesec. <i>Heb. int.</i> , Damasce- nus.	Damascus.	
9. Et pipionem.	9. Columbam.	9. Columbam.
11. Super cadavera. Exsufflavit eas.	11. Super cadavera. Abigebat eas.	11. Abegit eas.
12. Et sopor cecidit.	12. Sopor irruit.	12. Somnus cecidit.
15. Sepelieris in canitie bona.	15. Sepultus in senectute bona.	15. Sepultus in canitie bona.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Genesis.

V. 2. Ἄ, ἀπέρχομαι ἔγονος. Σ., πορεύομαι. Et iterum Σ., ὁ δὲ συγγενής, etc. Ita Coislin. cod.

Ibid. Ἄ., υἱός, etc. Hanc lectionem sic efferunt tum editio Romana, tum mss. Catenæ autem mss. et schedæ Combelis. in hunc locum ita habent, καὶ υἱὸς ποτιζῶν τὸν οἶκόν μου, οὗτος Δαμασκός Ἐλιέζερ. Ὁ δὲ συγγενής τοῦ οἴκου μου ἐστὶν οὗτος ὁ Δαμασκός Ἐλιέζερ. Postremam lectionem, ὁ δὲ συγγενής, etc., Symmacho tribuit cod. Coislin., eam vero alii codices sine interpretis nomine afferunt. Gelasius hoc modo legerat, οὗτω τινὲς ἤρμηνεύασιν· Υἱὸς Μασέκ τῆς οἰκογενοῦς μου, οὗτος Δαμασκός

Ἐλιέζερ. Id est : Sic quidam interpretati sunt : *Filius Masec in domo mea natæ, hic Damascus Eliezer.* Ubi Masec nomen mulieris esse dicitur, in domo Abrahamæ natæ, et matris Eliezer. Ubi advertas Diodorum item perinde atque Gelasium eandem ipsam interpretationem afferre in Catenis mss. Alterutra autem ex his interpretationibus videtur Symmachii esse. Sed postrema sincerior videtur. Hieronymus *Quæst. in Genes.* totum locum sic explicat : *Quod autem dicit hoc est, Ego sine liberis moriar, et filius procuratoris mei vel villici, qui universa dispensat et distribuit cibaria familiæ meæ, vocaturque Dama-*

CAPUT XVI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
עצירני 2 אולי אבנה	2.	2. Ἐπεῖχε. Εἰπωσ οἰκοδομηθήσομαι.
ותברך 6	6.	6. Μετὰ φυγῆς ὑπανεχώρησεν.
שר 7	7.	7.
ישמעאל 11	11.	11.
פרא אדם 12	12.	12. Ἄγριος.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Conclusit me. Si forte ædificabor.	2. Conclusit me. Si forte saltem ex illa suscipiam filios.	2. Cohibuit. Si forte ædificabor.
6. Fugit.	6. Fugam iniit.	6. Fuga secessit.
7. Sur.	7. Sur.	7.
11. Ismael.	11. Ismael.	11.
13. Ferus homo.	12. Ferus homo.	12. Agrestis.

CAPUT XV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Πορεύομαι.
Ὁ δὲ συγγενῆς τοῦ οἴκου μου.

2. Ἀπολύομαι ἄτεκνος.
Ὁ δὲ υἱὸς Μασέκ.

2.
Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου.

9.
11.

Δαμασκός.
9. Περιστεράν.
11. Ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν. Ἄλλος, ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομηθέντα.

9. Νεοσσὸν περιστερῶν.
11.

12. Κάρος ἐπέπεσε.
15. Ταφεὶς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ.

Συνεκάθισεν αὐτοῖς.
12. Ἐκστασις ἐπέπεσε.
15. Τραφεὶς ἐν γῆρᾳ καλῶ.

12. Ἐκστασις ἐπέπεσε.
15.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Vado...
Cognatus vero domus meæ.

2. Dissolvor sine liberis.
Filius autem Masec.

2.
Et filius ejus qui est super domum meam.

Damascus.

9.
11.

9. Columbam.
11. Super corpora, super divisiones eorum. Alius, super corpora divisa.

9. Pullum columbarum.
11.

12. Sopor gravis cecidit.
15. Sepultus in canitie bona.

Consedit illis.
12. Extasis cecidit.
15. Nutritus in senectute bona.

12. Extasis cecidit.
15.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Genesis.

cas Eliezer, hic meus hæres erit.

Ibid. Diodorus in catenis mss. ait ϩωστ, Δαμασκῆν, ex Hebræo verti. Tὸ Δαμασκηνὸς λέγει τωτέστιν ὁ ἐκ Δαμασκού.

V. 9. Versionem Aquilæ et Theodotionis affert Procopius p. 127.

V. 11. Ἄλλος, ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομηθέντα. Sic quidam mss.

Ibid. Ἄ., ἀπεσόδῃσεν αὐτοῦς. Sic editio Romana atque Drusius.

V. 12. In hunc locum Hieronymus *Quæst. in*

Genes. : In Hebræo legitur καταφορά, quam supra vertimus e soporem. Vide supra cap. ii, 21. Coislin. habet : Ἄ., πολιᾷ ἀγαθῇ, quo assertitur conjectura nostra.

V. 15. Hoc Romanum scholion, ταφεὶς ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, vix dubitamus esse Aquilæ et Symmachi lectionem; nam ita vertunt ambo infra xxv, 8. LXX, τραφεὶς ἐν γῆρᾳ ἀγαθῶ. Ubi suspicor mendum in voce τραφεὶς legendum existimo, ταφεὶς, ut et sensus et vox Hebraica postulant. [Edit. Complut. habet ταφεὶς, al. ταφθεὶς. DRACH.]

CAPUT XVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.
Εἶπας τεκνωθῶ.

2. Συνέκλεισα.
Ἵνα τεκνοποιησῶμαι. Ἄλλος, τεκνοποίησής μοι.

2.

6.
7.

6. Ἀπέδρα.
7. Σούρ. Ἄλλοι, τείχος ἢ εὐθυσμός.

6.
7.

11. Ἴσμαήλ, εἰς ἀκοὴν Θεοῦ.
12. Κεχωρισμένος ἀνθρώπων.

11. Ἴσμαήλ.
12. Ἄγρωστος ἀνθρώπος.

11. Ἴσμαήλ, εἰς ἀκοὴν Θεοῦ.
12. Ἐρημος ἀνθρώπος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.
Si forte filios suscipiam.

2. Conclusit.
Ut filios faciam. Alius, filios facias mihi.

2.

6.
7.

6. Aufugit.
7. Sur. Alii, murus vel directio.

6.
7.

11. Ismael, in auditum Dei.
12. Segregatus ab hominibus.

11. Ismael.
12. Rusticus homo.

11. Ismael, in auditum Dei.
12. Desertus homo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Genesis.

V. 2. 'A., ἐπαίχε. Coislin.
 Ibid. 'A., εἶπας οἰκοδ. Σ εἶ-τως τεκνωθῶ. Sicidem.
 Ibid. Ἄλλος, τεκνοποιήσης μοι. Sic Catenæ mss. et schedæ Combefis. Est vero cujusdam interpretis versio.
 V. 6. 'A., μετὰ φυγῆς ἀνεχώρησεν. Sic Coislin. :

mirum autem si Aquila tanta sit usus paraphrasi; certe hæere me fateor.
 7. Sic scholion editionis Romanæ, ταίχος ἢ ἐθυσμός. Vocem eandem τῶν ταίχος vertunt Aquila et Symmachus infra c. XLIX, v. 6.
 V. 11. Undecimi et duodecimi versus lectiones ex catenis mss. et ex schedis Combefis. mutuamur, ubi sic habetur : Σημείωσον ὅτι ὁ Σύμμαχος, καὶ ὁ

CAPUT XVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
חַמִּים 1	1.	1.
בְּרִיתִי 2	2.	2.
וְנָתַתִּי לְךָ 8	8.	8.
וְנָתַתִּי לְךָ 14	14.	14.
עַל־תְּרֵיבֶרֶת וְנָתַתִּי לְךָ 'O Ἐβρ., πᾶς ὁ μὴ περιτέμων, ἐξολοθρευθήσεται. Ὁ Σύρος, πᾶς ὃς οὐ περιτέμνει, ἐξολοθρευθήσεται.		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Perfectus.	1. Perfectus.	1.
2. Fœdus meum.	2. Fœdus meum.	2.
8. Et dabo tibi.	8. Daboque tibi.	8.
14. Masculus, cum non circumcidetur caro præputii ejus, excidetur. <i>Heb. Int.</i> , quisquis non circumcidetur, interibit. <i>Syrus</i> , omnis qui non circumcidit, interibit.	14. Masculus, cum præputii caro circumcisa non fuerit, deletur.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Genesis.

V. 1. Ἄλλος, τέλος. Sic mss.
 V. 2. Ἄλλοι, συνθήκην. Sic mss. quidam. Notat vero Hieronymus ubicunque in Græco *testamentum*

legitur, ibi in Hebræo sermone esse *fœdus* sive *pactum*, quod Græci interpretes hic *εἰ*: alibi sæpe συνθήκην exprimunt.

CAPUT XVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שְׁלֹשׁ סָמִים 6	6.	6. Τρία σάτα.
וְהָצַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לְאַבְרָם אַחֲרַי בְּתִי הִיתְהַלְלִי עִדְנָה 12	12.	12. Ἐγέλασε κατ' αὐτῆς (λέγουσα), Μετὰ τὴ κατατριβῆναί με, ἐγένετό μοι τρυφερία.
יַעֲזֹבֶם 18	18.	18. Ὁστέϊνον.
כְּבֵדָה 20	20.	20. Ἐβαρύνθησαν.
עָשׂוּ כְלָה 21	21.	21.
הֲלֹלָה לְךָ מֵעַתָּה 25	25.	25.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Tria sata.	6. Tria sata.	6. Tria sata.
12. Et risit Sara intra sese dicendo, Postquam senui erit mihi voluptas.	12. Quæ risit occulte, dicens, Postquam consenui. . . voluptati operam dabo.	12. Risit apud se (dicens): Postquam contrita sum, fuerunt mihi deliciae.
18. Et fortem.	18. Robustissimam.	18. Osseam.
20. Gravia fuerunt.	20. Aggravatum est.	20. Gravia fuerunt.
21. Fecerint consummationem.	21. Opere compleverint.	21.
25. Absit tibi a faciendo.	25. Non est hoc tuum.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Genesis.

θεοδοτίων τὸν Ἰσμαὴλ ἠρμήνευσαν, *ἔρημος ἀνθρώπου* Ἰσμαὴλ εἰς ἀκοὴν Θεοῦ, id est: *Nota Symmachum et Theodotionem Ismael interpretatos esse, « Desertus homo Ismael in auditum Dei. »* Quis credit autem talem interpretationem dedisse Symmachum pariter et Theodotionem? Et tamen sic manuscripti tres habent. Verum prima interpretatio, *νεπερ, ἔρημος ἀνθρώπου*, pertinet ad sequentem

versum, respicitque hæc verba *דָּרַךְ אֶת*, videturque esse Theodotionis.

V. 12. Coislilianus sic habet ad hunc versum: *Ἄ., ἄγριος, Σ., ἔρημος ἀνθρώπου*. Sed alii codice Regii hanc postremam lectionem Theodotioni ascribunt, et Symmachi versionem sic efferunt: *Σ., χωρισμένος ἀνθρώπων*, quos libentius sequor.

CAPUT XVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἄμεμπτος. Ἄλλοι, τέλειος.	1.
2.	2. Τὴν διαθήκην μου. Ἄλλοι, τὴν συνθήκην μου.	2.
8. Καὶ δίδωμί σοι.	8. Καὶ δώσω σοι.	8.
14.	14. Καὶ ἀπερίτμητος ἄρσεν, ἃς οὐ περιτμηθήσεται, ἐξολοθρευθήσεται. Ἄλλος, ἀφανισθήσεται.	14.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Inculpatus. <i>Alii</i> , perfectus.	1.
2.	2. Testamentum meum. <i>Alii</i> , fœdus meum.	2.
8. Et do tibi.	8. Et dabo tibi.	8.
14.	14. Et incircumciscus masculus, qui non circumcidetur, interibit. <i>Alius</i> , delebitur.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Genesis.

V. 8. Hæc Symmachi lectio ex *Drdsio* et ex edit. *Romana* desumitur.

V. 14. Hanc Hebræi et Syri versionem veterem afferunt *Catenæ Regiæ* mss. ex *Diodoro*. *Ibid.* Ἄλλος, ἀφαν *Coislil.*

CAPUT XVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6. Τρία σάτα.	6. Τρία μέτρα.	6.
12. Μετὰ τὸ παλαιωθῆναί με, ἐγένετό μοι ἀκμή.	12. Ἐγέλασε δὲ Σάρρα ἐν αὐτῇ, λέγουσα: Οὐπω μὲν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν.	12.
18. Ἰσχυρόν.	18. Πολύ.	18.
20. Ἐβαρύνθησαν.	20. Μεγάλαι σφόδρα.	20.
21. Ἐπετέλεσαν τὸ ἔργον.	21. Συντελοῦνται.	21.
25. Οὐχὶ σόν.	25. Μηδαμῶς σὺ ποτήσης.	25.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6. Tria sata.	6. Tres mensuras.	6.
12. Postquam vetustate consensui, facta est mihi adolescentia.	12. Risit autem Sara in semetipsa, dicens: Nondum mihi factum est usque nunc.	12.
18. Fortem.	18. Multam.	18.
20. Gravia fuerunt.	20. Magna valde.	20.
21. Perfecerunt opus.	21. Consummantur.	21.
25. Non tuum.	25. Nequaquam tu facies.	25.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ
השפט כל־הארץ לֹא יעשה משפט		
26 אִם־כֹּסֵם בִּסְדָם וְכֹסֵי־כֶסֶף	26.	26.
צדִיקִים		
30 אִל־נִנָּה יוֹדֵר לֹא־דָנִי	30.	30. Μὴ δὴ ὀργίλον τῷ Κυρίῳ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Numquid iudex omnis terræ non faciet iudicium ?	Qui iudicas omnem terram, nequaquam facies iudicium hoc.	
26. Si invenero in Sodom quinquaginta justos.	26. Si invenero Sodomis quinquaginta justos.	26.
50. Ne nunc ira sit Deo meo.	50. Ne, quæso, inquit, indigneris, Domine.	50. Ne, quæso, iracundia sit Domino.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Genesis.

V. 6. Ex Drusio et ex Edit. Romana. Eandem vocem אִם־כֹּסֵם, *sátta*, similiter vertit Aquila I Reg. xxv, 18.

Coislin. hanc lectionem *sátta*, τοῖς O', tribuit, quæ Aquilæ et Symmachi est, atque ex A. et S. in LXX translata fuerat, ut sæpe contigit. Hic autem notat Coislin. ad marginem: Ἐγκρυφίας ἄρτος ἐκαλεῖτο ὁ ὑπὸ τῆν σπόδον χωννύμενος, καὶ κρυπτόμενος ἐν τῷ σπτάσθαι. Id est: *Subcinericius punis vocabatur qui sub cinere positus et occultus coquebatur.*

V. 12. In hunc locum hujusmodi scholion habetur in codice Reg. 1888: 'A., μετὰ τὸ κατατριβῆναι με ἐγένετό μοι τρυφερία. Σύμμ. μετὰ τὸ παλαιωθῆναι με ἐγένετό μοι ἀκμή, τουτέστι τὸ ἐξῆς ἐν καιρῷ τῆς ὀπώρας, ὅτι Σάρρα κατεκρίθη ὡς ἐπεγγελῶσα

τῷ ῥήματι· ὁ δὲ Ἀβραὰμ εὐκτικῶς αὐτῷ εἶπεν· Δι τῷ ἐκατονταέτη γενήσεται υἱός; τουτέστι, ναὶ Κύριε, γένοιτό μοι υἱός ἐν γῆρα. Id est: *Aq. Postquam coartrita sum, fuerunt mihi deliciæ. Sym. Postquam vestustate consenui, facta est mihi adolescentia; hoc est, deinceps tempore autumnii; quia Sara reprehensa fuit, quod ad verbum Domini risisset. Abraham autem precantis more ipsi dixit: Num centenario filius nascetur? id est, etiam, Domine, sit mihi filius in senectute.*

In hunc locum Hieronymus in *Quæst. in Gen.:* *Risit autem Sara in semetipsa, dicens: Necdum mihi factum est usque nunc, et dominus meus senex est. Aliter multo legitur in Hebræo: ε E: risit Sara in semetipsa, dicens: Postquam attrita sum, et facta*

CAPUT XIX GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
40 ויביא	40.	40.
16 ויתמחה	16.	*16. Ἐμέλλησεν.
17 ויהי כדוציאם אתם החוצה	17.	17.
49 להחיות	49.	49.
21 נשאתי פניך	21.	21. Ἦρα τὸ πρόσωπόν σου.
23 צערה <i>Sýros, Zaari.</i>	23.	23.
28 קיפור <i>Ἐβρ., ἀναπνεύμασις.</i>	28.	28.
31 כדרך כל־הארץ	31.	31. (Καθ' ὄδον πάσης τῆς γῆς.)
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
40. Introduxerunt.	40. Introduxerunt.	40.
16. Tardabat.	16. Dissimulante illo.	16. Moram traxit.
17. Et fuit cum illi educerent eos foras.	17. Eduxeruntque eum, et posuerunt extra civitatem.	17.
19. Ad vivificandum.	19. Ut salvares animam meam.	19.
21. Suscepi faciem tuam.	21. Suscepi preces tuas.	21. Sustuli faciem tuam.
23. Sohar. <i>Syrus, Zaari.</i>	23. Segor.	23.
28. Fumus. <i>Heb. Int., vapor.</i>	28. Fumus.	28.
31. Secundum viam universæ terræ.	31. Juxta morem universæ terræ.	31. Secundum viam universæ terræ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ὅ πάντα ἀνθρώπων ἀπαιτῶν δικαιοπραγεῖν, ἀκρίτως μὴ ποιήσης αὐτο;

Ὁ κρίνων πᾶσαν τὴν γῆν, οὐ ποιήσεις κρίσιν;

26.

26. Ἐάν ᾧσιν ἐν Σοδόμοις πενήκοντα. Ἄλλος, ἐάν εὖρω ἐν Σοδόμοις πενήκοντα δικαίους.

26.

30.

30. Μήτι, Κύριε.

30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Qui exigit ab omni homine, ut juste agat, id sine iudicio ne faceris.

Qui iudicas omnem terram, non facies iudicium?

26.

26. Si fuerint in Sodomis quinquaginta iusti. Alius, si invenero in Sodomis quinquaginta justos.

26.

30.

30. Numquid, Domine?

30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Genesis.

est mihi voluptas. » Simul nota quod ubi nos posuimus (voluptatem), » EDEN scriptum est in Hebræo. Symmachus hunc locum ita transtulit : « Postquam iustitate consenui, facta est mihi adolescentia. » Ἄ., καὶ αὐτῆς. Coisl. habet, ἐγκάτω αὐτῆς.

V. 18. Ἄ., ὀστεῖνον. Σ., ἰσχυρόν. Sic in editione Romana. Ubi notes, vocem ΠΥΣ, ὀστεῖνον verti frequenter : quidam vero mss., et quidem optimæ notæ, nonnunquam habent ὀστοῖνόν. Qua de re vide ad initium Exodi.

V. 20. Ἄ. Σ., ἐδαρύνθησαν. Ita in notis edit. Romanæ.

Coisl. habet, Ἄ., ἐδαρύνθησαν, quæ lectio etiam Symmacho tribuitur ab aliis.

V. 21. Σ., ἐπετέλεσαν τὸ ἔργον. Ita in notis ed. Rom.

V. 25. Σ., οὐχὶ σόν. Ibid.

Σ., ὁ πάντα, etc., Coisl. Quæ sane lectio despectere videtur ab Hebræico. Verum Symmachus non infrequenter παραφραστικῶς interpretatur.

V. 26. Ἄλλος, ἐάν εὖρω, etc. Hanc versionem quam, tacito interpretis nomine, afferunt quidam mss., suspicor esse Symmachi. Eam vero sequitur Vulgata.

V. 30. Ἄ., μὴ δὴ ὀργίλον τῷ Κυρίῳ. Hæc versio quasi scholion afferunt in edit. Romana. Sed est Aquilæ, ut in uno codice notatur, et comprobatur ex simili versione supra cap. 4, v. 6.

CAPUT XIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15.

10. Εἰσεσπάσαντο. Ἄλλος, ἐπίλσαν.

10.

16.

16. Ἐπαράχθησαν. Ἄλλος, ἐστρατεύσατο.

16.

17. Καὶ ἐξήγαγε Κύριος αὐτὸν, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως.

17. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω.

17.

19.

19. Τοῦ ζῆν τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλος, τοῦ ζῶσαι.

19.

21. Ὅρασει ἐδουωπήθην τὸ πρόσωπόν σου.

21. Ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον.

21.

25.

25. Σηγῶρ.

25.

28.

28. Ἄτμις.

28.

31.

31. Ὡς καθήκει πάση τῇ γῆ.

31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10.

10. Attraxerunt. Alius, comprehenderunt.

10.

16.

16. Turbati sunt. Alius, repugnabat.

16.

17. Et eduxit Dominus illum, et posuit eum extra urbem.

17. Et factum est cum educent eos foras.

17.

19.

19. Ut vivat anima mea. Alius, ad vivificandum.

19.

21. Visu reveritus sum tuam.

21. Admiratus sum faciem tuam.

21.

25.

25. Segor.

25.

28.

28. Vapor.

28.

31.

31. Sicut convenit omni terræ.

31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Genesis.

V. 40. Ἄλλος, ἐπλάσαν, *comprehenderunt*, ita legit Justinus. Et ita videtur primitus fuisse apud LXX. Nam vox εἰσεσπᾶσαντο, vel similis a verbo εἰσπαῖω, nusquam alias legitur apud LXX Interpretes, etsi vox Hebraica אָבַר frequentissime occurrat in Bibliis. Quare crediderim τὸ εἰσεσπᾶσαντο esse alterius interpretis lectionem, quæ in LXX versione non irrepperit, ut et innumeræ aliæ.

V. 46. Sic Drusius ex editione Romana. Porro τὸ ἐστρατεύσατο, *pugnabat*, cum Hebraica voce מָרַדָּה quæ significat, *moras traxit* aut *tardavit*, vix quadrare posse putarem, nisi eadem interpretatione uterentur LXX Interpretes libr. Judic. xix, 8. — Coisl. Σ., ἐστρατεύετο, quam lectionem ex editione Roman. sine interpretis nomine attulimus.

V. 17. Ἄ., καὶ ἐξήγαγε etc. Coislin.

V. 19. Sic editio Romana.

V. 21. Lectionem Aquilæ habet editio Romana; Symmachi attulit Hieronymus his verbis: *Et dixit ei*: « *Ecce admiratus sum faciem tuam.* » In Hebræo

habet: « *Ecce suscepi faciem tuam,* » id est, *acquiesco precibus tuis, quod Symmachus secundum sensum interpretans, ait, ὁράσει ἐδυσωπήθην τὸ πρόσωπόν σου.* Suspicitur Drusius hic ὁράσει mendose positum esse pro ὄρα σοι: id est, *læus, ecce*, quod respondet voci Hebraicæ רָאָה. Sed si error est, sanè vetustissimus sit oportet, quandoquidem Ceteræ fere omnes ita habent, ut Hieronymus.

V. 25. Hæc desumpta sunt ex insigni Diodori loco, quem hic totum exscribam ex Catenis Regiis mss.: Τὴν Σηγῶρ ἐπηγγέλιτο ὁ Θεὸς δι' ἀγγέλου μὴ καταστρέψαι διὰ τὸν Λῶτ. Ταύτην δὲ ἀλλαχού ἢ Γραφῆ Ζώγορα καλεῖ. Ὁ δὲ Σύρος Ζααρὶ καὶ Βαλά: τούτεστι καταπιούσα. Διὸ φασὶ τινες ὅτι οἱ ἐκ Σηγῶρ οὐ κατεστράφησαν, ἀλλὰ κατεπόθησαν. Ἐδεῖ γὰρ τὴν πόλιν στήναι διὰ τὸν Λῶτ, ἐκείνους δὲ ἀναιρεθῆναι. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Λῶτ ἀπὸ ταύτης εἶχε τὰς τροφὰς ἐν τῷ δρεῖ. Καὶ ὁ Ἑβραῖος οὕτω πως λέγει, ἕως τῆς καταπίουσης, περὶ τῆς Σηγῶρ. Τοῦτο συναγωνίζεται τῷ τομῆσαι τοιοῦτο τὰς θυγατέρας τοῦ Λῶτ, ὡς μηδὲν ἐκ Σηγῶρ περιλειφθέντος. Οὐ γὰρ ἂν

CAPUT XX GENESIS.

TO EBPAIKON.

2 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־סָרָה אִשְׁתּוֹ	2.
4 גַּם צְדִיק תְּהֵי	4.
5 בְּתוֹמְלִבְבִי	5.
10 כֹּה רָאִיתִי כִי עָשִׂית אֲדֹכָדֵם	10.
16 אֶף כֶּסֶף	16.
אֲשֶׁר אִתְּךָ	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et dixit Abraham ad Saram uxorem suam, Soror mea.
4. Etiam justum occides?
5. In perfectione cordis mei.
10. Quid vidisti, quia fecisti verbum hoc?
16. Mille argenteos. Qui tecum sunt.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

4.

5.

10.

16.

VULGATA LATINA.

2. Dixitque de Sara uxore sua: Soror mea est.
4. Gentem ignorantem et justam interficies?
5. In simplicitate cordis.
10. Quid vidisti, ut hoc faceres?
16. Mille didrachmas. Qui tecum sunt.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. (Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ πρὸς Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Ἀδελφὴ μου.)
4.
5. Ἐν ἀθωότητι (καρδίας).
10. Τί εἶδες, ὅτι ἐποίησας σὺ τὸ ῥῆμα τοῦτο;
16. Χιλιάδα ἀργυρίου.

AQUILA.

2. Et dixit Abraham ad Saram uxorem suam, Soror mea.
4.
5. In innocentia (cordis).
10. Quid vidisti, quia fecisti tu verbum hoc?
16. Millenarium argenti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Genesis.

V. 2. Lectio Aquilæ ex Procopio desumi ur p. 141. Vulgatæ, quæ habet, *Dixitque de Sara uxore sua, Soror mea est*, favent LXX Interpretes, et series ut liquet. Cæterum אֶל־סָרָה, bene vertitur, *super Sara*, aut, *de Sara*.

V. 4. Vocem ἀγνοῦν obelo notari docet Origenes his verbis: Οὐκ ἀγνοῦντες δὲ ὅτι ὠβελιστο, τὸ

ἀγνοῦν, ὡς παρ' Ἑβραῖοις μὴ κείμενον. Id est: *Non ignorandum est, hanc vocem, « ignorantem, » obelo notatam fuisse, utpote quæ apud Hebræos non existaret.*

V. 10. Has trium interpretum lectiones ex Drusio mutuamur.

V. 15. In hæc τῶν Ὁ verba ταύτην τὴν δικαιο-

CAPUT XXI GENESIS.

TO EBPAIKON.

8 בְּשֵׁנֵי מִסְעָה	8.
8. Convivium magnum.	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

8.

VULGATA LATINA.

8. Grande convivium.

ΑΚΥΛΑΣ.

8.

AQUILA.

8.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Genesis.

τὰ ἐκεῖσε ἔφυγεν ὁ Ἀὼτ. Id est : Segor urbem in Loti gratiam se non subversurum, per angelum pollicitus est Deus. Hanc autem Zogoram vocat alibi Scriptura. Syrus vero, Zaari et Bala; id est, absorbens. Ideo dicunt nonnulli, Segoritas non quidem subversos, sed absorptos fuisse. Par erat enim ut in Loti gratiam ipsa staret; illi vero de medio tollerentur. Quamobrem Lot in monte degens, cibum ex ipsa mutatus est. Hebræus vero sic fere habet: Usque ad absorbentem, de Segore loquens. Cui rei fidem facit ausus ille filiarum Lot, quasi nullus ne quidem in urbe Segor tunc superstes esset. Neque enim Lot ignorare potuit ea quæ ibi gerebantur. Sic in quibusdam catenis et in schedis Combellis. Adsunt pene omnia, sed sinceriora videtur, in catena Regia num. 1888, nomine Eusebii Emiseni, nimirum: Ταῦτα ἀκούσας, ὅτι « διὰ σὲ οὐ καταστραφήσεται. » Διὸ ζασί τινες, ὅτι οὐ κατεστράφησαν οἱ εἰς Σηγῶρ, ἀλλὰ κατεπόθησαν, διὸ καὶ Βαλὰ ἐκλήθη, ἡ ἔρμηνεύεται καταποθῆσα. Ἄλλαχού δὲ ἡ Γραφή Ζώγορα κα-

λεῖ· ὁ δὲ Σύρος, Ζααρι καὶ Βαλά. Καὶ τοῦτω συν-αγωνίζεται τὸ τολμήσαι τοιοῦτο τὰς θυγατέρας τοῦ Ἀὼτ, ὡς μηδενὸς μηδὲ ἐκ Σηγῶρ περιλειφθέντος· οὐ γὰρ ἂν τὰ ἐκεῖσε ἔφυγεν ὁ Ἀὼτ. Id est : Hæc cum audisset : « Propter te non subvertetur. » Ideo dicunt nonnulli Segoritas non quidem subversos, sed absorptos fuisse, ac propterea urbem vocatam fuisse Balam, id est absorptam. Eam vero alibi Zogoram vocat Scriptura. Syrus autem, Zaari et Bala. Cui rei fidem facit ausus ille filiarum Lot, quasi nullus, ne quidem in urbe Segor, tunc superstes esset : neque enim Lot ignorare potuit ea quæ ibi gerebantur.

V. 28. Ἔβρ., ἀναπνεύματος. Sic Hieronymus : « Et ecce ascendebat flamma de terra quasi vapor fornacis ; » pro quo legimus in Hebræo : « Ecce ascendebat flamma de terra κίτωρ quasi ἀναπνεύματος fornacis : » quod nos vaporem vel fumum seu favillam possumus dicere.

V. 31. Hanc Aquilæ lectionem ex Procopio mutamur.

CAPUT XX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	2. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάρρας τῆς γυναίκος αὐτοῦ, ὅτι ἀδελφὴ μου ἐστίν.	2.
4.	4. Ἔθνος ἴσχυροῦν : καὶ δίκαιον ἀπολείς.	4.
5. Ἐν ἀπλότητι καρδίας.	5. Ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ.	5.
10. Τί ἰδὼν ἐποίησας τὸ πρᾶγμα τοῦτο;	10. Τί ἐνιδὼν ἐποίησας τοῦτο;	10. Τί ἐώρακας, ὅτι ἐποίησας τὸν λόγον τοῦτον;
16.	16. Χίλια δίδραχμα. Ταῖς μετὰ σοῦ.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et dixit Abraham de Sara uxore sua, Quia soror mea est.	2.
4.	4. Gentem ἴσχυροῦν : et justam perdes ?	4.
5. In simplicitate cordis.	5. In puro corde.	5.
10. Quid videns, fecisti rem hanc ?	10. Quid videns fecisti hoc ?	10. Quid vidisti, quia fecisti sermonem istum ?
16.	16. Mille argenteos. Quæ tecum sunt.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Genesis.

ζώνη, etc., in Coisliniano notatur ad marginem : Τοῦτο συμβάλλεται πρὸς τὸ ἐπάνω ἐν τῇ Ἀκύλου ἐρμηνείᾳ. Καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ πρὸς Σάρραν γυναῖκα αὐτοῦ· Ἀδελφὴ μου ἐστίν. Φαίνεται γὰρ ἐκ τούτων ὅτι πρὸς αὐτὴν εἶπεν, οὐ περὶ αὐτῆς. Id est : Hoc confertur ad illud supra in Aquilæ interpretatione : « Et dixit Abraham ad Saram uxorem suam : Soror mea est. » Ex his enim apparet quod

dixerit ad eam, non vero de ea. V. 16. Lectionem Aquilæ eandem quam præferunt LXX Interpretes, ex codice Regio 1888 excerptissimus, ταῖς μετὰ σοῦ, quæ tecum sunt. Vulgata vero, qui tecum sunt. Hebraica verba utrique explanationi possunt aptari, neque enim masculinum magis quam femininum expriment.

CAPUT XXI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Δοχὴν μεγάλην. Ἄλλοι, πότον μέγαν.	8.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Convivium magnum. Alii, computationem magnam.	8.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
באר שבע 14	14.	14.
והחזיק את ידו ב 18	18.	18.
באר שבע 31	31.	31.
אשל 35	35.	33. Δένδρων φυτελαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Bersabee.	14. Bersabee.	14.
18. Et corrobora manum tuam in eo.	18. Et tene manum illius.	18.
31. Bersabee.	31. Bersabee.	31.
33. Arborem.	33. Nemus.	33. Arborum plantationem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Genesis.

V. 8. Coislin. in margine, *πότον μέγαν*. Sic autem solent vertere Aquila et Symmachus.

V. 18. Sic editio Romana. Sunt qui putent LXX Interpretes germanum sensum expressisse: *Tene illum manu tua*, quibus consentit Vulgata et alius

interpres, qui vertunt: *Tene manum illius*.

V. 33. Sic Drusius et editio Rom. eamdem vero ipsam vocem *אשל* habemus infra I Reg. xxxi, 31, cum omnium interpretum versione. Nimirum, Ἄξ. δένδρωνα, *arboretum*; Σ. φυτόν, *arborem*; Ο' ἀρου-

CAPUT XXII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
נכה 1	1.	1.
את יחידך 2	2.	2. Τὸν μονογενῆ.
אל ארץ דבוריה		Εἰς τὴν γῆν τὴν καταφανῆ.
את יחידך 12	12.	12.
איל נחוץ 13 Ἑβραϊός, κριός κρεμάμενος.	15.	13.
בסך בקרנד		Ἐν συχνῷ, al. συχνεῶνα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Tentavit.	1. Tentavit.	1.
2. Unicum. In terram Moria.	2. Unigenitum tuum. In terram visionis.	2. Unigenitum. In terram conspicuam.
12. Unicum tuum.	12. Unico.	12.
13. Aries detentus. <i>Syrus et</i> <i>Hebr.</i> , aries suspensus. In perplexo cornibus suis.	13. Arietem inter vepres. Hærentem cornibus suis.	13. In condenso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII.

V. 1. Σ. ἐδύξαθεν. Forte mendum pro ἐδοκίμασεν, *exercuit, probavit*, vel *tentavit*: nam sic et series et vox נסה postulat. Jud. iii, 1. לנסח vertit Symmachus, ἀσκήσας, *ad exercendum*.

V. 2. Sic editio Romana. Vocem יחיד sic explicant Interpretes Psalm. xxiv, 16. Ἄ. μοναχός. Σ. μόνος. Ο'. μονογενής. Aquila, *Solitarius*; Sym., *unicum*; LXX, *unigenitus*. Et Proverb. iv, 3. Ἄ. Σ. Θ. μονογενής. Ο'. ἀγαπώμενος. Sic in eadem voce variant hic ut et alibi.

Ibid. Hieronymus in illud, *Vade in terram excelsum*. *Difficile est*, inquit, *idioma linguæ Hebrææ in Latinum sermonem vertere*. Ubi nunc dicitur, *Vade in terram excelsum*, in Hebræo habet, מוריא, quod Aquila transtulit, τὴν καταφανῆ, hoc est, *lucidam*. Symmachus, τῆς ὀραστίας, hoc est, *Visionis*. Aiunt ergo Hebræi hunc montem esse, in quo postea templum conditum est in area Ornæ Jebusæi. Eucherius

autem sic: *In primo Regum ubi Græci, terra visionis; Hebræus habet, terra Moria*.

V. 13. Sic omnes mss. et Combefisius ex Eusebio Emiseno cujus hæc sunt verba, τὸ «κατεχόμενος» τῶν κεράτων, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραϊός «κρεμάμενος» φαίνεσθαι. Id est: *Illud «cornibus detentus» Syrus et Hebræus «suspensus» dicunt*.

Coislin. נחוץ בסך בקרנד 13. Ἄ. Ἐν συχνεῶνα ἐν κέρασιν αὐτοῦ. Σ. Κρατούμενον ἐν δικτύῳ τοῖς κέρασιν αὐτοῦ. Ο' Κατεχόμενος ἐν φυτῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων. 13. *Hebr.*, detentus in perplexitate in cornibus suis. Ἄ., in condenso in cornibus suis. Σ., detentum in rete cornibus suis. LXX, qui tenebatur in virgulto Sabec cornibus. *Vulg.*, inter vepres hærentem cornibus. Sinceriores pleniorumque hic Ἄ. et Σ. lectionem exhibet, quæ cum Hieronymo consonat: nam ille συχνεῶνα posuit, ut lectionem Aquilæ ad seriem suam adaptaret, uti

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11. Βηρσαβεέ.	14. Φρέαρ τοῦ ὄρκου.	14.
18.	18. Κράτησον τῇ χειρὶ σου αὐτό. *Ἄλλος, κράτησον τῆς χειρὸς αὐ- τοῦ.	18.
31. Βηρσαβεέ.	31. Φρέαρ ὄρκισμοῦ.	31.
33. Δένδρων φυτεῖαν.	33. *Ἄρουραν.	33.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14. Bersabee.	14. Puteus juramenti.	14.
18.	18. Tene illum manu tua. <i>Alius,</i> tene manum illius.	18.
31. Bersabee.	31. Puteus juramenti.	31.
33. Arborum plantationem.	33. Agrum.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Genesis.

ρον, agrum; Θ. τὰς δρῦς, quercus.

Coislin. Ἄ., δεινδρώνα, Σ., φυτεῖαν. Hæc videtur esse vera lectio. Nam ea quam ex editioe Romana protulimus, Ἄ., Σ., δένδρων φυτεῖαν, vitio libra- riorum corrupta est, ut putamus. Lectum fuisse

videtur initio, Ἄ., Σ., δεινδρώνα, φυτεῖαν, ita ut δεινδρώνα Aquilæ, φυτεῖαν Symmachi esset. Quæ vitio laborare existimantes qui descripsere, δένδρων φυτεῖαν posuerunt.

CAPUT XXII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐδόξασεν.	1. Ἐπίρασε.	1.
2. Τὸν μόνον σου.	2. Τὸν ἀγαπητόν.	2.
Ἴν τῆς ὀπτασίας.	Εἰς τὴν γῆν ὑψηλήν.	
12. Μονογενοῦς.	12. Ἄγαπητοῦ.	12.
15.	13. Κριὸς κατεχόμενος.	13.
Ἐν δικτύῳ.	Ἐν στυφῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων.	Ἐν φυτῷ Σαβὲκ τῶν κεράτων αὐτοῦ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Glorificavit.	1. Tentavit.	1.
2. Unicum tuum.	2. Dilectum.	2.
Terram visionis.	In terram excelsam.	
12. Unigenito.	12. Dilecto.	12.
13.	15. Aries detentus.	13.

In rete.

In virgulto Sabec cornibus suis. In virgulto Sabec cornibus suis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Genesis.

solet.

Ibid. In hunc locum Hieronymus *Quest. in Gen.* : « Et elephas Abraham oculos suos : et ecce aries post tergum ejus tenebatur in virgulto Sabec cornibus suis. » *Ridiculum rem in hoc loco Eusebius Enisenus et locutus : Sabech, inquit, dicitur hircus, qui retis cornibus et ad carpendas arboris frondes sublimis atollitur. Rursus Aquila συχνεῶνα interpretatus est : quæ nos veprem possumus dicere, vel spinetum, et ut verbi vim interpretemur, condensa et inter se impleta virgulta. Unde et Symmachus in eadem ductus opinionem : Et apparuit, ait, aries post hoc retentus cornibus suis. Verum quibusdam, in hoc duntaxat loco, melius videntur interpretati esse LXX et Theodotio qui ipsum nomen Sabec posuere dicentes : « In virgulto Sabec cornibus suis. » Etenim συχνεῶν, sive rete, quod Aquila posuit et Symmachus, per sin litteram scribitur ; hic vero SAMECH littera posita est ;*

ex quo manifestum est, non interpretationem stirpium condensarum, et in modum retis inter se virgulta contexta verbum Sabec, sed nomen sonare virgulti, quod ita Hebraice dicitur. Ego vero diligenter inquirens, συχνεῶνα per SAMECH litteram scribi crebro reperi. In edito Hieronymi Plantiniano legitur ἐν συχνεῳ. Mss. quamplurimi Græci ἐν συχνῳ habent. In hanc vocem hæc Diodorus in catenis omnibus : Τὸ ἐ ἐν φυτῳ ἢ οὐκ ἔχει ὁ Σύρος, μόνον δὲ τὸ ἐ Σαβὲκ. » Τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα τοῦ φυτοῦ εἶναι νομίζω. Τοῖς δὲ Ἑβραίοις δοκεῖ τὸ Σαβὲκ ἀπεστῆναι σημαίνει. Id est : Syrus non habet ἐ In virgulto, » sed tantum ἐ Sabec. » Hoc autem nomen esse virgulti existimo. Hebræi putant Sabec significare ἐ remissionem, » hoc postremum τοῦ Sabec apud Hebræos significatum, memorant alii interpretes in catenis.

TO EBPAIKON.

9 בודנכם
11 לֹא־אֲדֹנָי
13 מִסִּינִי
15 שָׁקֵל
17 וַיִּקָּם

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. In medio vestrum.
11. Non, Domine mi.
13. A me.
15. Siclorum.

17. Et stetit.

CAPUT XXIII GENESIS.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

9.
11.
13.
15.
17.

VULGATA LATINA.

9. Coram vobis.
11. Nequaquam ita fiat, Domine mi.
13. Vacat.
15. Siclis.

17. Confirmatusque est.

ΑΚΥΛΑΣ.

9. Ἐν μέσῳ ὑμῶν.
11. Οὐχὶ Κύριέ μου.
13.
15.
17. Καὶ ἐκυρώθη.

AQUILA.

9. In medio vestrum,
11. Non, Domine mi.
13.
15.

17. Confirmatusque est.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Genesis.

V. 13. Sic mss. utrum *παρ' ἐμοῖ* sit varia lectio; an alicujus interpretis versio, incertum. *βetur, στατήρ ἐστίν, ὡς φησὶν Ὀριγένης, τὸ ἤμισο τῆς οὐγγίας, ἔχει δὲ δραχμάς δύο. Id est: Siater est, ut ait Origenes, dimiditum uncia, habet autem dra-*

CAPUT XXIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

2 שׁוֹמֵרֵי יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי

11 וַיִּבְרַךְ
14 הַכֹּחַ
15 לְדַבֵּר

17 הַגְּבוּיָיוֹנִי
22 בַקֶּע
31 בְּרֹדֶךְ יְהוָה

32 וַיִּפְתַּח
43 הַעֲלֹמָה
47 עַל־אִפְהָ

50 לֹא נוֹכַח דַּבֵּר אֶלֶךָ רַע אֶרְמֹבָה.
Ὁ Σύρος, οὐ δύνησόμεθα εἰπεῖν τὸ ἢ καλὸν ἢ κακόν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Pone, quæso, manum tuam sub femore meo.

11. Et flectere genu fecit.

14. Arguisti.

15. Loqui.

17. Refrigerera me.

22. Dimidium sicli.

31. Benedicte Domini.

32. Solvit.

43. Puella.

47. Super faciem ejus.

50. Non poterimus dicere ad te aut bonum aut malum. *Syrus, non poterimus dicere aut malum aut bonum.*

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

11.
14.
15.

17.
22.
31.

32.
43.
47.
50.

VULGATA LATINA.

2. Pone manum tuam super femur meum.

11. Cumque camelos fecisset accumbere.

14. Præparasti.

15. Necdum intra se verba compleverat.

17. Pauxillum aquæ mihi ad bibendum præbe.

22. Siclos duos.

31. Benedicte Domini.

32. Destravit.

43. Virgo.

47. Ad ornandam faciem ejus.

50. Non possumus extra placitum ejus quidquam aliud loqui tibi.

ΑΚΥΛΑΣ.

2.

11. Ἐγονάτισε.
14. Ἦλεγξας.
15.

17. Βρόχθισόν με.
22.
31. Εὐλογημένος Κύριος.

32.
43. Ἀπόκρυφος.
47. Ἐπὶ μυχτῆρας αὐτῆς.
50.

AQUILA.

2.

11. Et in genu procumbere fecit.

14. Arguisti.

15.

17. Sorbere me fac.

22.

31. Benedictus Dominus.

32.

43. Abscondita.

47. Supra nares ejus.

50.

CAPUT XXIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
9.	9. Ἐν ὑμῖν.	9.
11.	11. Παρ' ἐμοὶ γενοῦ, Κύριε.	11.
13.	13. Παρ' ἐμοῦ. Ἄλλος, παρ' ἐμοί.	13.
15.	15. Διδράχμων. Ἄλλ., στατήρων.	15.
17.	17. Καὶ ἔστη.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. In vobis.	9.
11.	11. Apud me esto, Domine.	11.
13.	13. A me. <i>Alius</i> , apud me.	13.
15.	15. Didrachmarum. <i>Alius</i> , stat- terum.	15.
17.	17. Et stetit.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Genesis.

clmas duas. Id autem forte dixerit Origenes respi- ἕρῳ vertunt στατήρα et hoc item loco ita fortasse
cians ad Aquilam vel Symmachum, qui I Reg. xiii, posuerint.

CAPUT XXIV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
2.	2. Θὲς τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὸν μηρόν μου.	2.
11.	11. Ἐκοίμισε.	11.
14. Ἀπίθειξας.	14. Ἐτοίμασας.	14.
15.	15. Λαλοῦντα ἰν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ ḡ	15.
17.	17. Πότισόν με.	17.
22.	22. Δραχμὴν. Ἄλλος, διδράχμην.	22.
31. Εὐλογημένος Κύριος.	31. Εὐλογητὸς Κυρίου. Ἄλλ., Εὐλογητὸς Κυρίου.	31.
32.	32. Ἀπέσαξε. Ἄλλ., ἀπέστρωσε.	32.
43.	43. Παρθένος.	43.
47.	47. <i>Vacat.</i>	47.
50.	50. Οὐ δυνησόμεθά σοι ἀντιπεῖν κακὸν ἢ καλόν.	50.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Pone manum tuam super fe- mur meum.	2.
11.	11. Et accumbere fecit.	11.
14. Ostendisti.	14. Præparasti.	14.
15.	15. Loquentem ḡ—in mente sua ḡ	15.
17.	17. Potâ me.	17.
22.	22. Drachmam. <i>Al.</i> didrachmam.	22.
31. Benedictus Dominus.	31. Benedictus Domini. <i>Alius</i> , Benedictus Dominus.	31.
32.	32. Destrauit. <i>Al.</i> Dempisit clitellas.	32.
43.	43. Virgo.	43.
47.	47. <i>In LXX vacat.</i>	47.
50.	50. Non poterimus tibi contra- dicere malum vel bonum.	50.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ותדמנתקה 59	59.	59. Καὶ τὴν τιτθὴν αὐτῆς.
ונערדקה 61	61.	61. Παιδίσχαι.
ושח בשדה 63	63.	63. Ὁμιλῆσαι ἐν χώρῃ.
ויבאה יצוק האולה שרה אבה 67	67.	67. Εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν σκηνὴν Σάρρας τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
59. Et nutricem ejus.	59. Et nutricem ejus.	59. Et nutricem ejus.
61. Et puellæ illius.	61. Puellæ illius.	61. Puellæ illius.
63. Ad meditandum in agro.	63. Ad meditandum in agro.	63. Ad confabulandum in regione.
67. Et introduxit eam Isaac in tabernaculum Saræ matris suæ. Consolatus est se.	67. Qui introduxit eam in tabernaculum Saræ matris suæ. In tantum ut a dolore temperaret.	67. Et induxit eam in tabernaculum Sarræ matris suæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Genesis.

V. 4. Codd. mss. habent hic : *Φασὶ τὸν Σύρον καὶ τὸν Ἑβραῖον μὴ οὕτως ἔχειν, ἀλλ', εἰς τὸ παιδογόνον ὄργανον.* Ἑβραῖος ἐπὶ τῆρ ὄσφύρ. Id est : Quidam dicunt Syrum et Hebræum non ita habere, sed, in prolificum instrumentum. Hebræus super lumbos.

Ibid. ירך. Quando de membro animalis intelligitur, *μηρός* sive *femur* significat. Alius vertit ὄσφύρ, *lumbos*. Aliam autem versionem affert Diodorus in catenis. his verbis : *Τινὲς φασὶ τὸν Σύρον καὶ τὸν Ἑβραῖον μὴ οὕτως ἔχειν τὸ « ἦες τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸν μηρόν μου, » ἀλλ' « εἰς αὐτὸ τὸ παιδογόνον ὄργανον, » ἐπειδὴ τῆς διαδοχῆς ἢ εὐλογίᾳ τὸ αὐξάνεσθαι ἦν καὶ πληθύνεσθαι. Id est : Quidam dicunt Syrum et Hebræum non ita habere; nempe, « *Pone manum tuam super femur meum;* » sed « *super ipsum prolificum instrumentum :* » quoniam successione benedictio ad crescendo et multiplicandum spectabat. Chrysostomus hom. 44 : « Ὑπὸ τὸν μηρόν σου » ἐν δὲ τῇ Ἑβραῖδι φασίν, « ὑπὸ τὴν ὄσφύρ. »*

V. 11. Ἄ., ἐγονάτισε. Ita Coislin. Drusius, editio Romana et catenæ omnes miss. eandem exhibent interpretationem, sed absque interpretis nomine.

V. 14. Σ., ἀπέδειξας. Ita Coislinianus; et quidem recte; scilicet, *quam ostendisti servo tuo Isaac.* Verbum ירך, conjug. Hiphil, hoc sensu occurrit alibi.

V. 15. In codice quodam Colbert. hæc verba obelo notantur, quia diserte non sunt in Hebræo, licet subaudiri possint, ita ut servus ille Abrahæ hæc non ore locutus sit, sed mente tantum; ut intellexisse videntur tum LXX, tum Vulgatus interpres.

V. 22. שקל vulgo intelligitur dimidium steli. Infra Exod. xxxviii legitur διδραχμον, atque ita legit hic Hieronymus, qui sic habet *Quæst. in Genes. :* « *Et tulit vir in aurem auream, didrachmum pondus ejus.* » BACE, quod in hoc loco pro didrachmo scribitur, senuncia est : *SECEL* vero, qui Latino sermone siclus corrupte appellatur, uncia pondus habet.

V. 31. Coislin. in textu habet, εὐλογητὸς Κύριος,

CAPUT XXV GENESIS.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
8 בשיבה טובה 8	8.	8. Ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ.
אלעמי 8		
22 ויתרצו הבנים 22	22.	22. [Διεβήγγυντο τὰ τέκνα.]
23 יאמץ 23	23.	23.
25 שער 25	25.	25.
27 תם 27	27.	27. Ἀπλοῦς.
29 עיף 29	29.	29.
30 מךאדאם 30	30.	30.
31 מרה 31	31.	31. Πώλησον.
34 ויב עש אתדבנה 34	34.	34. Ἐξουδένωσεν Ἡσαῦ τὴν πρωτοτοκίαν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. In canitie bona.	8. In senectute bona	8. In canitie bona.
Ad populos suos.	Ad populum suum.	
22. Collidebant se illi.	22. Collidebantur.	22. Confringebantur filii.
23. Erit fortior.	23. Superabit.	23.
25. Pilosus.	25. Hirsutus.	25.
27. Perfectus.	27. Simplex.	27. Simplex.
29. Lassus.	29. Lassus.	29.
30. De rufo.	30. De coctione tua rufa.	30.
31. Vende.	31. Vende.	31. Vende.
34. Contempsitque Esau primogenituram.	34. Parvipendens, quod primogenita vendidisset.	34. Contempsit Esau primogenituram.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

59. Καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς.
61. Κοράσια.
63. Δαλῆσαι ἐν τῷ ἀγρῷ.
67.

Παρηγορήθη.

SYMMACHUS.

59. Ei nutricem ejus.
61. Puellæ.
63. Ad loquendum in agro.

67.

Consolatus est.

59. Καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς.
61. Ἄβραι.
63. Ἄδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδῖον.
67. Εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Παρεκλήθη.

LXX INTERPRETES.

59. Et substantiam ejus.
61. Ancillæ.
63. Ad exercendum se in agro.

67. Ingressus est autem Isaac in domum matris suæ.

Consolatus est se. *Alius*, consolationem accepit.

THEODOTIO:

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Genesis.

ei hanc notam affert : Τὸ, εὐλογητὸς εἶ, Κύριος, οὐ πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Ἀβραάμ εἶπεν. Ὁ γοῦν Ἀκύλας τὴν εὐλογημένον Κύριος, Σ. δὲ, εὐλογημένον Κύριος. Hic vero ad Symmachum legendum suspicor, εὐλογημένον Κυρίου. Sed hic folia excissa sunt, ut ut postremæ syllabæ sint avulsæ.

V. 52. Coislîn., ἀπέστρωσε. Interpretis nomen accidit; sed est haud dubie Aquilæ vel Symmachii.

V. 43. Hæc ex Hieronymo in *Isaiam*, qui sic habet : *Et in Genesi legimus, ubi Rebecca dicitur ALMA, Aquilam non adolescentulam nec puellam, sed absconditam transtulisse.* Quæst. autem in Genesin : *Notandum autem quod verbum ALMA nunquam nisi de virgine scribitur, et habet etymologiam ἀπόκρυφος, id est « abscondita ; » et infra : Ergo ALMA, quod interpretatur, « abscondita, » id est virgo nimia diligentiæ custodita, majoris mihi videtur laudis esse quam virgo. Virgo quippe juxta Apostolum potest esse corpore non spiritu; abscondita vero, quæ virgo*

est, ἐπίτασιν virginitatis habet. Vide ibi hac de re pluribus *Isaiæ vii.*

V. 50. Syri versionem, ut hic refertur, habent omnes catenæ Regiæ et schedæ Combefis. Unus codex omittit τὸ.

V. 59. Sic editio Romana et Drusius, itemque mss. Coislîn., Ἄ., τὴν τίθηνον.

Versum 61 pariter ex edit. Rom. mutuamur. Manuscriptæ item catenæ habent, sed sine nomine interpretum.

V. 63. Sic editio Romana et unus codex Regius. Ὁμιλῆσαι, λαλεῖν, ἀδολεσχῆσαι. Sic semper vertunt interpretes. Hieronymus *Quæst. in Genes. : Quod autem ait, Et egressus est Isaac, ut exerceretur in campo, quod Græce dicitur, ἀδολεσχῆσαι, in Hebræo legitur : « Et egressus est Isaac, ut loqueretur in campo, inclinante jam vespere. »*

V. 67. Σ. παρηγορήθη. Hanc lectionem sine interpretis nomine exhibet editio Romana; sed eam Coislînianus cod. Symmachi esse docet.

CAPUT XXV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Ἐν πολὺ ἀγαθῇ.
22. Διεπλάλιον. * *Al.*, διέπλεον.
23. Ὑπερισχύσει.
25. Τετραχωμένος.
27. Ἄμμωμος.
29.
30. Ἀπὸ τοῦ ἐδώμ.
31.
34.

SYMMACHUS.

8. In canitie bona.

22. Concertabant.

23. Prævalebit.

25. Pilosus.

27. Inculpatus.

29.

30. De Edom.

31.

34.

8. Ἐν γῆρα καλῷ.
πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ἄλλος,
πρὸς τοὺς περάτας.
22. Ἐσκίρων δὲ τὰ παῖδια.
23. Ὑπερέξει.
25. Δασύς.
27. Ἄπλαστος.
29. Ἐκλείπων.
30. Ἀπὸ τοῦ ἐψήματος πυβρού.
31. Ἀπόδου.
34. Καὶ ἐφάυλισεν Ἡσαῦ τὰ πρωτότεια.

LXX INTERPRETES.

8. In senectute bona.

Ad populum suum.

22. Exsultabant.

23. Superabit.

25. Pilosus.

27. Non fictus

29. Deficiens.

30. De coctione rubra.

31. Da

34. Et contempsit Esau primogenita.

THEODOTIO.

8.

22.

23.

25.

27. Simplex.

29. Esuriens.

30.

31.

34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Genesis.

V. 8. Sic editio Romana et Drusius. Vide quæ diximus supra, c. xv, v. 15.

Ibid. scholiastes Romanus, πρὸς τοὺς περάτας, ad transitores. Hoc scholion versionem LXX nullatenus respicit. Quare videtur omnino esse interpretis cujusdam versio, et forte Aquilæ, qui עברי supra περάτης vertit. Hic autem pro עברי fortasse legerit עברי, quæ transmutatio litterarum frequenter observatur in Hexaplis: atque inde sæpe provenit interpretationum varietas, ut non infrequenter observes infra. Vide quæ ea de re diximus in Præli-

minaribus.

V. 22. [Aquilæ lectionem sic habet Martianæus noster. Sed Coislin., 'A., συνεβλάσθησαν υιοί. Symmachi versionem præferunt editio Romana sic διεπάλαιον, et Hieronymus sic διεπλεον; sed audiendus Hieronymus: « Et morebantur filii ejus in ea: » Pro « motione » LXX Interpretes posuerunt ἐσκιρτων, id est, « ludebant, » sive, « calcitrabant: » quod Aquila transtulit, « confringebantur filii in utero ejus. » Symmachus vero διεπλεον, id est, in similitudinem navis in superficie serebantur. Hic

CAPUT XXVI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ותורתי 5	5.	5. Καὶ τοὺς νόμους μου.
עש 10	10.	10. Πλημμέλημα.
כאה שנים 12	12.	12. Ἐκατὸν εἰκασμένον.
ויריבו 20	20.	20. Ἐδικάσαντο.
עש דחשקו		Συκοφαντία.
שמה שמונה 21	21.	Ἐσυκοφάντησαν.
מרעד 26	26.	21. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀντικειμένη.
משחה 30	30.	26. Ὁ συνέταρος.
		30.
בשלים 31	31.	31.
שבעה 33	33.	33. [Πλησμονή.]
באר שבע		[Φρέαρ πλησμονῆς.]
סוד 35 Ὁ Σύρος, οὐκ εὐαρεστοῦσαι. Ὁ Ἑβραῖος, παροργίζουσαι.	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et leges meas	5. Legesque meas.	5. Et leges meas.
10. Delictum.	10. Peccatum.	10. Scelus.
12. Centum æstimationes (i. e. centies tantum quantum æstimaverat).	12. Centuplum.	12. Centuplum æstimatum.
20. Jurgati sunt. Calumnia. Litigaverunt.	20. Jurgium fuit. Calumniam. Ex eo quod acciderat, vocavit Calumniam.	20. Disceptaverunt. Calumnia. Calumniati sunt.
21. Nomen ejus Satana.	21. Appellavitque eum, Inimicitias.	21. Nomen ejus, adversum.
26. Amicus illius.	26. Amicus illius.	26. Amicus.
30. Convivium. <i>Alius</i> , compositionem.	30. Convivium. <i>Alius</i> , Compositionem.	30.
31. In pace.	31. Pacifice.	31.
33. Sabeë. Bersabee.	33. Abundantia. Bersabee.	33. Saturitas. Puteus saturitatis.
35. Amaritudo. <i>Syrus</i> , non placentes. <i>Hebræus</i> , irritantes.	35. Offenderant animumꝑ (Isaac et Rebeccæ).	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Genesis.

V. 5. Ita Drusius.

V. 10. 'A., Σ., πλημμέλημα. Sic edit. Rom. Vocem עש LXX Interpretes frequentissime vertunt πλημμέλημα vel πλημμέλειαν. — Coislin. ubi LXX habent ἀγνοῖαν, in margine notat πλημμέλημα. Vox Hebræa est עש 'A. Σ. πλημμέλημα supra in textu.

V. 12. Locum mutuamur ex Hieronymo, qui sic habet: « Seminavit autem Isaac in terra illa, et invenit in anno illo centuplum hordei. » Licet in aliena terra seminaverit Isaac, tamen non puto quod tanta ei fertilitas hordei fuerit. Unde melius puto illud esse, quod habetur in Hebræo, et Aquila quoque transtulit: Et invenit in anno illo centuplum æstimatum; id est, ἑκατὸν εἰκασμένον. Licet enim eisdem litteris et æstimatio scribatur et hordeum; tamen æstima-

tiones SAARIM leguntur, hordea vero SORIM.

V. 20. Ἄλλος, ἐδικάσατο. Sic edit. Rom. Hæc porro lectio videtur Aquilæ esse, qui vocem ויריבו per δικάζειν et ὑπερδικάζειν solet vertere, sic Job x, 2, et xxxiii, 13. — 'A., συκοφαντία, et ad vocem sequentem, Σ., ἐσυκοφάντησαν. Sic Coislin., sed dubium non est etiam Aq. si עש verterit συκοφαντία vocem sequentem ἤσυχθη vertisse ἐσυκοφάντησαν. Ibid. 'A., ἐσυκοφάντησαν. Ex Coislin.

V. 21. Sic Martianæus. In hunc locum Hieron. Quæst. in Genes.: Pro « inimicitias, » quod Aquila et Symmachus τῆν ἀντικειμένην et ἐναντιώσων transtulerunt, id est, « adversum atque contrarium, » in Hebræo habet SATANA. Ex quo intelligimus Satanam « contrarium » interpretari.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Genesis.

conspicuum est Hieronymum legisse διέπλεον. In Græcis quibusdam codicibus διεπάλαιον habetur, quæ vox apprimè quadrat ad hunc locum. Forte in vitio exemplari legerit Hieronymus διεπλεον, pro διεπάλαιον. — Coislin. 'A., συνεθλάσθησαν οἱ υἱοί. Hæc est vera lectio, non autem illa, διεβήγγυνοντο τὰ τέκνα, quam ut suspectam et ex Latino Hieronymi effectam uncinis inclusimus. Idem Coislin. Σ., διεπάλαιον, quo confirmatur id quo supra diximus, nempe, verisimile esse Hieronymum vitio exemplari usum διεπλεον posuisse.

V. 27. Coislin. A., Θ., ἀπλοῦς. In editione Romana hæc versio uni Aquilæ ascribitur, et Symmachi lectio sic exprimitur. ἀνωμος.

V. 30. Σ., ἀπὸ τοῦ Ἐδώμ. Sic omnes mss. Regii et schedæ Combef. cum hoc scholio singuli : Ὁ Σύμμαχος ἀντὶ τοῦ ἐφήματος, ὁ Ἐδώμ πέθεικεν, ὁ ἐρμηνεύεται ἐκ πυρρός. Id est : *Symmachus pro cocione* Ἐdom *posuit, quod interpretatur, e ruber.* In editione Romana, ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ legebatur ad Symmachum.

CAPUT XXVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Καὶ τοὺς νόμους μου	5. Καὶ τὰ νόμιμά μου.	5. Καὶ τοὺς νόμους μου.
10. Πλημμέλημα.	10. Ἄγνοιαν.	10.
12.	12. Ἐκατοστεύουσιν κριθήν.	12.
20.	20. Ἐμαχέσαντο.	20.
	Ἄδικία.	
	Ἐδίκησαν.	
21. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐναντίως.	21. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐχθρία.	21.
26. Ὁ συνέταιρος.	26. Ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ.	26.
30.	30. Δοχὴν. Ἄλλος, πότον. Ἄλλος, ἐστίασιν.	30.
31.	31. Μετὰ σωτηρίας. Οἱ λοιποὶ, μετ' εἰρήνης.	31.
33. [Πλησμονή.]	33. Ὅρκος.	33.
[Φρέαρ πλησμονῆς.]	Φρέαρ ὄρκου.	
35.	35. Ἐρίζουσι.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5. Et leges meas.	5. Et legitima mea.	5. Et leges meas.
10. Scelus.	10. Ignorantiam.	10.
12.	12. Centuplicans hordeum.	12.
20.	20. Pugnaverunt. Injustitia.	20.
	Injustitiam fecerunt.	
21. Nomen ejus, contrarium.	21. Nomen ejus, inimicitia	21.
26. Amicus.	26. Pronubus ejus.	26.
30.	30. Convivium. <i>Alius</i> , Compositionem. <i>Alius</i> , epulationem.	30.
31.	31. Cum salute. <i>Reliqui</i> , cum pace.	31.
33. Saturitas.	33. Juramentum.	33.
Puteus saturitatis.	Puteus juramenti.	
35.	35. Renitentes.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Genesis.

V. 26. 'A., Σ., ὁ συνέταιρος. Sic Coislin.

V. 30. Ἄλλος, πότον. Ἄλλος, ἐστίασιν. Hæ lectiones prodeunt ex Coislin.

V. 31. Οἱ λοιποὶ, μετ' εἰρήνης. Ex eodem.

V. 33. Sic Martianæus binas hujus versus lectiones edidit. In hunc versus Hieronymus : *Quæ enim etymologia est, propterea vocari juramentum, quod aquam non invenerunt? E contrario in Hebræo, cui interpretationi Aquila consentit et Symmachus, hoc significat, quæ invenerint aquam : et propterea appellatus sit puteus ipse (saturitas,) et vocatu civitas BERSABBE, hoc est, puteus saturitatis.*

V. 35. Syri et Hebræi interpretationem mutuan-
 mar (ex Ensebio in catenis omnibus mss. ubi sic
 legitur : ΕΥΣΕΒΙΟΥ ὁ Σύρος οὐκ ἔχει, ἐρίζουσι,)

ἀλλ' ἐ οὐκ εὐαρεστοῦσαι, ἀντὶ τοῦ, ἐριδι καὶ φιλο-
 νεικία πάντα ποιῶσαι. Ὁ γὰρ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος
 ἐ παροργίζουσαι ἔχει. Id est : *Syrus non habet (dis-*
ceptantes,) sed, (displicentes ;) id est, contentione
et jurgii omnia facientes. Nam Syrus et Hebræus
(irritantes,) habent. Hæc paulum perplexa sunt :
videtur enim duas Syro interpretationes tribuere :
at Procopius clarius habet : (Et contendebant cum
Rebecca,) etc. Syrus habet, (displicebant Rebecca ;)
Hebræus vero, (non cessabant irritare et ad iram
provocare Rebecca.) — Illud Coisliniani, μαχόμε-
νοι, φιλονεικοῦσαι, ἀντιστάμεναι, vel Scholion est,
vel trium interpretum translationes exhibet.

Ibid. Ἐρίζουσι. Coislin. ad marg., μαχόμεναι,
 φιλονεικοῦσαι, ἀντιστάμεναι.

CAPUT XXVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וְהָיוּ חֲזָקִים 1	1.	1. Ἀλμυρῶθησαν [forte, ἡμαυρῶθησαν], ἡσθένησαν.
וְהָיוּ תַלְדֵי 3	3.	3.
וְהָיוּ לִי צֶדֶד 7	7.	7.
כְּמֹתֵעָע 12	12.	12. Καταμωκώμενος.
אֲתִבְגִּי 15	15.	15. Τὰ ἱμάτια.
גִּדְוֵי הַעֲזִים 16	16.	16.
חֲלֶקֶת 27	27.	18. Λαΐα.
וְהָיוּ 27 Ὁ Εὐρος, ἀρούρας.	27.	27. Χώρας.
וְיִחַד 33	33.	33. Ἐξεπλάγη.
בְּמִרְמָה 35	35.	35. Δι' ἐνέδρας.
וְלֹכָה אִפְסָא מִזֶּה אֲנֶשָׁה בְּנֵי 37	37.	37.
וְהָיוּ כִּאֲשֶׁר תִּרְדֵּי וּפְרֻקָתָ 40	40.	40.
מִתְנַחֵם 42	42.	42.
קִצְתִּי 46	46.	46. Ἐσίχνανα.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

4. Caligassent.	4. Et caligaverunt.	4. Caligaverunt, infirmati sunt.
3. Pharetram tuam.	3. Pharetram.	3.
7. Affer mihi venationem.	7. Affer mihi de venatione.	7.
12. Sicut errare faciens.	12. Ne putet me sibi voluisse illudere.	12. Deridens.
15. Vestes.	15. Vestibus.	15. Vestimenta.
16. Hædorum caprarum.	16. Hædorum. <i>Alius</i> , caprarum.	16.
Lævitatem.	Nuda.	Lævia.
27. Agri. <i>Syrus</i> , Arvi.	27. Agri pleni.	27. Agri. <i>Syrus</i> , Arva.
33. Et contremuit.	33. Expavit.	33. Exterritus est.
35. In dolo.	35. Fraudulenter.	35. Per insidias.
37. Et tibi nunc quid faciam, fili mi?	37. Et tibi post hæc, fili mi, ultra quid faciam?	37.
40. Et erit quando dominaberis, franges jugum ejus.	40. Tempusque veniet cum excutias et solvas jugum ejus.	40.
42. Consolans se tibi.	42. Minatur.	42.
46. Angustiis sum affecta.	46. Tædet me.	46. Tædio affecta sum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Genesis.

V. 1. Coislin. Ἀ., ἀλμυρῶθησαν, ἡσθένησαν. Prima lectio corrupta videtur; secunda est fortasse Symmachi. Prima vero Aquilæ ex ἡμαυρῶθησαν haud dubie facta est: nam ipse כִּזְבֵּי vertit ἀμαυρῶσθαι I Reg. III, 15, et כִּזְבֵּי ἀμαυρός, Isa., XLII, 3.

V. 5. Ἄλλος, βελοθήκη. Coislin.

V. 7. Ἄλλος, θήρευσόν μοι θήραν. Sic quidam mss. tacito interprete.

V. 12. Sic editio Romana. In mss. omnibus sic legitur. Ὁ Σύμμαχος τὸ καταφρονῶν, ἀντὶ τοῦ

καταπαίζων. Ὁ δὲ Ἀκύλας, καταμωκώμενος. Id est: Symmachus pro illo, « sperniens, » habet « illudens. » Aquila vero, « deridens. »

V. 15. Ἀ., τὰ ἱμάτια. Ex Coislin.

V. 16. Ἄλλος, αἰγῶν. Ex eod.

Ibid. Ἀ., Σ., λαΐα. Ex eod.

V. 27. Ita omnes mss. ex Diodoro: Ὁ Σύρος, ἀντὶ τοῦ ἀγροῦ, ἀρούρας ἔχει τὸ δὲ πλήρους, πεπληρωμένου βλαστημάτων εὐωδιστάτων. Id est: Syrus, pro « agro, » habet arva; illud autem « ple-

CAPUT XXVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΥΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἡυδλύνθησαν.	1.
3.	3. Τὴν φαρέτραν. Ἄλλος, βελοθήκην.	3.
7.	7. Ἐνεγκόν μοι θήραν. Ἄλλος, θήρευσόν μοι θήραν.	7.
12. Καταπαίζων.	12. Καταφρονῶν.	12.
15.	15. Τὴν στολήν.	15.
16. Λεῖζ.	16. Ἐρίφων. Ἄλλος, αἰγῶν. Γυμνά.	16.
27.	27. Ἄγρου πλήρους.	27.
33. Ἐξεπλάγη.	33. Ἐξέστη.	33.
35. Ἐν ἐπιθέσει.	35. Μετὰ δόλου.	35.
37. Σοὶ πρὸς ταῦτα τί ποιήσω, υἱέ μου;	37. Σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον;	37.
40. Ἔσται δὲ ὅταν καμφοῆς, ἐκίσεις τὸν ζυγὸν αὐτοῦ.	40. Ἔσται δὲ ἡνίκα ἐὰν καθέλῃς. Ἄλλος, ἔσται δὲ ἐν καμφοῆς. Ἄλλος, καὶ ἔσται καθὰ καταδιδάσῃς.	40.
42.	42. Ἀπειλεῖ σοι. Ἄλλος, διανοεῖται κατὰ σοῦ.	42.
46. Ἐνεκάχησα.	46. Προσώχθηκα.	46.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Hebetes facti sunt.	1.
3.	3. Pharetram. <i>Alius</i> , Sagittarum thecam.	3.
7.	7. Affer mihi venationem. <i>Alius</i> , Venare mihi venationem.	7.
12. Illudens.	12. Spernens.	12.
15.	15. Stolum.	15.
16. Lævia.	16. Hædorum. <i>Al.</i> Caprarum. Nuda.	16.
27.	27. Agri pleni.	27.
33. Exterrius est.	33. Expavit.	33.
35. In fraude.	35. Cum dolo.	35.
37. Tibi ad hæc quid faciam, filii mi?	37. Tibi autem quid faciam, filii?	37.
40. Eri; autem cum incurvatus fueris, solves jugum eius.	40. Et erit cum deposueris. <i>Alius</i> , Erit autem si flectaris. <i>Alius</i> , Et erit quemadmodum deprimeris et solveris jugum eius.	40.
42.	42. Minatur tibi. <i>Alius</i> , Cogitat contra te.	42.
46. Vexata sum.	46. Infensa sum.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Genesis.

αἱ, ἡ *repleti germinibus odoriferis*. Unus Regius corder habet, ἀρουραν.

Ibid. Ἄ., χώρας. Sic Coislin.

V. 33. Ἄ. Σ., ἐξεπλάγη. Ex eod.

V. 35. Hæ lectiones prodeunt ex edit. Romana. — Coislin. Ἄ., δι' ἐνέδρας. Σ., ἐν ἐπιθέσει.

V. 37. Σ., σοὶ πρὸς etc. Sic habet Coislin.

V. 40. Hæc etiam in editione Romana. In hunc porro locum hæc habet Procopius in Genesis: Ve-

rum Syrus, ε erit, ἡ pro, ε resipiscas, ἡ accipit, dicens: Si resipueris, et vitæ tuæ bellicosissimum institutum omiseris. Quæ interpretatio cum nulla ex allatis quadrat. — Cod. Coislin., Σ., ἔσται δέ, etc., pro, Ἄλλος, ἔσται δέ, etc.

V. 42. Ita Drusius et editio Rom.

V. 46. Ita editio Romana. Aquila vocem πηχρ σιχαίνω vertere solet. Sic Num. xxi, 5, ubi Symmachus ἐνεκάχησεν. Et Exod. i, 13.

CAPUT XXVIII GENESIS.

<p>TO EBPAIKON.</p> <p style="text-align: right;"> פא 16 בֵּתֵל 19 לֵזַז סַם אִיר בְּפָאָה 21 <p>VERSIO HEBRAICI TEXT.</p> <p>16. Vere.</p> <p>19. Bethel.</p> <p><i>Hebraicum Græcis lit. Usiam Luz sem air.</i></p> <p>Et utique Luz nom-n civitatis.</p> <p>21. In pace.</p> </p>	<p>TO EBPAIKON</p> <p>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</p> <p>16.</p> <p>19.</p> <p>Οὐλάμ λουζ σαμ αειρ.</p> <p>21.</p> <p>VULGATA LATINA.</p> <p>16. Vere.</p> <p>19. Bethel.</p> <p>Quæ prius Luza vocabatur.</p> <p>21. Prospere.</p>	<p>ΑΚΥΛΑΣ</p> <p>16. Ἄρα.</p> <p>19. Βαθὲλ.</p> <p>Πρότερον Λουζ ὄνομα τῆ πόλει.</p> <p>21. Ἐν εἰρήνῃ.</p> <p>AQUILA.</p> <p>16. Num, vel, utique.</p> <p>19. Bethel.</p> <p>Prius Luz nomen urbi erat.</p> <p>21. In pace.</p>
--	--	---

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Genesis.

V. 16. Ἄ., ἄρα. Σ., ὄνομα. Has lectiones affert Coislin.

V. 19. Sic Drusius et editio Romana.

Ibidem. Hanc Aquilæ lectionem habent codices mss. quidam cum nota Theoproti, quæ sic habet: Ἡ Βαθὲλ Ὀυλάμ Λουζ πρότερον λεγομένη διὰ τῆν

τῆ Ἰακώβ γενομένην ἐπιστάτην Βαθὲλ ὀνομάσθη. Ἐθροῦσεν. ἢ Καὶ Ὀυλάμ Λουζ ἦν ὄνομα τῆ πόλει. ἢ Ἀκύλας. ἢ Πρότερον Λουζ ὄνομα τῆ πόλει. ἢ Ὁ Ἐθροῦσεν ἢ Οὐλάμ Λουζ σαμ αειρ. ἢ Ἰστέον, ὅτι ἢ Ὀυλάμ ἢ πρότερον εἶπον οἱ περὶ Ἀκύλαν, καὶ οὐχ ὡς μέρος τοῦ ὀνόματος. Λουζα δὲ τὴν πόλιν ὀνομαζομένην μετὰ ταῦτα καλεῖ. Id est: Bethel, quæ prius

CAPUT XXIX GENESIS.

<p>TO EBPAIKON.</p> <p style="text-align: right;"> תני 17 שבע 22 רביע 25 אִישׁ אִשָּׁה לִי 34 <p>VERSIO HEBRAICI TEXT.</p> <p>17. Teneri.</p> <p>22. Convivium.</p> <p>25. Decepisti me.</p> <p>34. Copulabitur vir meus mihi.</p> </p>	<p>TO EBPAIKON</p> <p>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</p> <p>17.</p> <p>22.</p> <p>25.</p> <p>34.</p> <p>VULGATA LATINA.</p> <p>17. Lippis erat oculis.</p> <p>22. Nuptias.</p> <p>25. Imposuisti mihi.</p> <p>34. Copulabitur mihi maritus meus.</p>	<p>ΑΚΥΛΑΣ.</p> <p>17. Ἄπαλοι.</p> <p>22. Πόσον.</p> <p>25. Ἐπέθου μοι.</p> <p>34. [Συνάβεται μοι ὁ ἀνὴρ μου.]</p> <p>AQUILA.</p> <p>17. Delicati.</p> <p>22. Computationem, vel convivium.</p> <p>25. Imposuisti mihi.</p> <p>34. Applicabitur mihi vir meus.</p>
---	--	---

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX.

V. 17. Ἄ., Σ., ἀπαλοι. Ex Coislin.

V. 22. Ἄ., Σ., πόσον. Ὁ, γάμον. Notandum est LXX Interpretes, qui vocem שבע hic vertunt γάμον eandem frequentissime vertere πόσον. Sic Gen. xix, 3, et xl, 20; Judicium xiv, 10, et alibi sæpis-

sime.

V. 25. Ἄ., ἐπέθου μοι. Σ., ἐνθρευσάς με. Ita Coislin. In edit. Rom. legitur solum ἐνθρευσάς μοι, sine interpretis nomine.

V. 34. Sic lectionem Aquilæ posuit Martianæus.

CAPUT XXX GENESIS.

<p>TO EBPAIKON.</p> <p style="text-align: right;"> בְּתַלְתִּי אִתְּךָ אֵלֹהִים נִלְחַמְתִּי 8 בְּבָד 11 לִבִּי 15 בְּבִלְתִּי 20 <p>VERSIO HEBRAICI TEXT.</p> <p>8. Luctationibus Dei luctata sum.</p> <p>11. Venit prosperitas.</p> <p>15. Idcirco.</p> <p>20. Habitabit mecum.</p> </p>	<p>TO EBPAIKON</p> <p>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</p> <p>8.</p> <p>11.</p> <p>15.</p> <p>20.</p> <p>VULGATA LATINA.</p> <p>8. Comparavit me Deus cum sorore mea, et invalui.</p> <p>11. Feliciter.</p> <p>15.</p> <p>20. Mecum erit.</p>	<p>ΑΚΥΛΑΣ.</p> <p>8. Συνανέστρεψέν με ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφηγ.</p> <p>11. Ἦλθεν εὐζωφά. [Ἦλθεν ἡ ζωαίς.]</p> <p>15. Διὰ τοῦτο.</p> <p>20. Συνοικήσει μοι.</p> <p>AQUILA.</p> <p>8. Convertit me Deus, et conversa sum.</p> <p>11. Venit prosperitas. [Venit accinctio.]</p> <p>15. Propter hoc.</p> <p>20. Habitabit mecum.</p>
---	---	---

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
16. ὄντως.	16. Ὅτι.	16.
19.	19. Οἶκος Θεοῦ. Οὐλαμλουζ ἦν ὄνομα τῆ πόλει τὸ πρότερον.	19.
21. Ἐν εἰρήνῃ.	21. Μετὰ σωτηρίας.	21.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
16. Vere.	16. Quia.	16.
19.	19. Domus Dei. Hulamuz erat nomen civitati prius.	19.
21. In pace.	21. Cum salute.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Genesis.

Ulam Luz vocabatur, propter visionem Jacobi istic habiliam Bethel nuncupata est. LXX: « Ualam Luz erat nomen urbi. » Aquila, « prius Luz nomen urbi. » Hebræus, « Ualam Luz sem air. » Sciendum est Ualam ab Aquila, « prius, » redditum esse. Urbem prius Luzam diserte vocat ipse. Hieron. ad hunc locum: Ecce manifestissime comprobatur Bethel non

Ulam Luz, sed Luzam, id est « amygdalum » ante vocitatum. Vide ibi Quæst. in Gen. — Coislin. 'A., Σ., Λουζά. Crederem autem Aquilam, scrupulosum interpretem, Λουζά edidisse, ut habent alii manuscripti.

V. 21. 'A., Σ., ἐν εἰρήνῃ. Ita Coislin.

CAPUT XXIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17. Ἄπαλοι.	17. Ἄσθενεις.	17.
22. Πότον.	22. Γάμον.	22.
25. Ἐνήδρευσάς με.	25. Παρελογίσω μοι.	25.
34.	34. Περὶς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνὴρ μου.	34.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17. Delicati.	17. Infirmi (oculi).	17.
22. Computationem, vel convitium.	22. Nuptias.	22.
25. Insidiatus es mihi.	25. Decepisti me.	25.
34.	34. Apud me erit vir meus.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Genesis.

Hieronymus vero sic habet: *Ubi nos legimus, « Apud me erit vir meus, » Aquila interpretatus est: « Applicabitur mihi vir meus, » quod Hebraice dicitur. ΗΛΑΨΕ, et a doctoribus Hebræorum aliter transfertur, ut dicant, « persequetur me vir meus, »*

id est, non ambigo de amore in me viri mei: erit mihi in hac vita comes, et ejus dilectio me ad mortem usque deducet et prosequetur: tres enim filios genui.

CAPUT XXX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Συναντελάβετό μου ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφη.	8.
11. Ἦλθεν Γὰδ πειρατήριον.	11. Ἐν τύχῃ.	11.
15.	15. Οὐχ οὕτως.	15.
20.	20. Διπτεῖ με.	20.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Coassumpsit me Deus, et conversa sum.	8.
11. Venit Gad prædatorum manus.	11. In fortuna.	11.
15.	15. Non sic.	15.
20.	20. Diliget me.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
נקבה 28	28.	28. Ἐπινόμασιν.
נמד ומלוא 32	32.	32.
העקדים והמלאים 35	35.	35.
ושם 36	36.	36.
לח 37	37.	37.
לח		
אשר תבאן הצאן לשתות לנבט 38	38.	38.
הצאן ויחכה בבאן לשתות		
והיה בכל יום הצאן המקשות 41	41.	41.
ושם יעקב את המקלות		
והעפירי הצאן לא ישם 42	42.	42.

העפירים VERGIO HEBRAICI TEXT. VULGATA LATINA. ὄψιμα. AQUILA.

28. Nomina.	28. Constitue.	28. Nomina.
32. Punctatum et maculosum.	32. Furvum et maculosum.	32.
35. Fasciatis et maculosos.	35. Varios atque maculosos.	35.
36. Et posuit.	36. Et posuit.	36.
37. Viridem Corylum.	37. Virides. Amygdalinas.	37.
38. Quo veniebant pecudes ad bibendum e regione pecudum, et incalescebat in veniendo eas ad bibendum.	38. Ut cum venissent greges ad hibendum, ante oculos haberent virgas, et in aspectu earum con- ciperent.	38.
41. Et fuit in omni coitu pecu- dum colligatarum, et ponebat Ja- cob virgas.	41. Igitur quando primo tem- pore ascendebantur oves, ponebat Jacob virgas.	41
42. Et in serotinando pecudes, non ponebat	42. Quando vero serotina ad- missura erat, et conceptus extre- mus, non ponebat eas.	42.
Cessantia.	Serotina.	Serotina.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Genesis.

V. 8. In hæc verba Hieronymus *Quæst. in Gen.:* *Causa nominis e Nephthalim e alia hic multo exponitur, quam in libro Hebræorum nominum scripta est. Unde et Aquila ait, συνανέστρεψέν με ὁ θεός, καὶ συνανεστράφηγ, pro quo in Hebræo scriptum est, ΝΕΡΕΘΗΛΗ ΕΛΟΙΜ ΝΕΡΕΘΗΛΕΘΗ. Unde a conversione, sive a comparatione, quia utrumque sonat e confusione, e sive e comparationem, e Nephthalim nomen e. lo imposuit.*

V. 11. Pergit Hieronymus in hunc versum: *Ubi nos posuimus, e in fortuna, e et Græce dicitur, ἐν τύχη, quæ potest eventus dici, in Hebræo habet ΒΑ-ΓΑΔ, quod Aquila interpretatur, e Venit accinctio: e nos autem dicere possumus, e In procinctu. e Βα enim potest præpositionem sonare in, et venit. Ab eventu ergo sive procinctu, qui ΓΑΔ dicitur Zelfhæ filius, Gad vocatus est. Putat Drusius non posse stare Hie-*

ronymi conjecturam, quia in בַּבַּב, ב cum Camæts scribitur. Sed quam infirmæ sint hæ Massoretarum motiones ad lectiones quaslibet asserendas, et in Præliminaribus dicimus, et in sequentibus frequenter observabitur. Dixerim ego verisimilius esse illud ב, pro בַּב, venit, non accipi: 1° quia non solent Hebræi in hoc verbo e suppressere; 2° quia ב præpositionis loco conjunctum melius quadrat ad sensum, significatque, in fortuna, aut feliciter. — In Bibliis tamen Massoreticis in margine scribitur בַּבַּב.

Ibid. 'A., ἤλθεν εὐζωτα. Sic Coislin. qui Symmachii etiam interpretationem adjicit. Præstare videtur Aquilæ lectio; ἤλθεν ἡ ζῶσις, ut confirmatur ex Hieronymo, qui ait Aquilam vertisse, venit accinctio.

V. 15. 'A., διὰ τοῦτο. Ex Coislin.

V. 20. 'A., συνοικίησι μοι. Ex eod.

CAPUT XXXI GENESIS

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
7 התר בי והדלק את - משנתוי עשרת בנים	7.	7. Παρελογιστό με, καὶ ἤλαξε τὸν μισθὸν μου δέκα ἀριθμούς.
7. Fefellit me, et mutavit mer-	7. Circumvenit me, et mutavit	7. Circumvenit me, et mutavit

VERGIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

28. Ὅρισον.
 32.
 35. Λευκόποδας.
 36.
 37. Ἀμυγδαλίην.
 38. Ὅπως ἐρχομένων τῶν βοσκη-
 μέτων πιεῖν, ἀντικρυς ὡσιν τῶν βο-
 σκημάτων, καὶ ἐγκισσῆσθαι ἐλθόντα
 πιεῖν.
 41. Πάντοτε ὄταν ἐνεκίσσων τὰ
 βοσκίματα πρώϊμα (Ἄ., συνδεδε-
 μέως), ἐτίθει Ἰακῶβ τὰς ῥάβδους.
 42. Ὅποτε δὲ ἦν ὄψιμα τὰ βο-
 σκίματα, οὐκ ἐθήκεν.
 δευτερόγονα.

SYMMACHUS

28. Definí.
 32.
 35. Albos pedes habentes.
 36.
 37. Amygdalinam.
 38. Ut venientibus pecudibus
 albibendum, e regione pecudum
 essent, et conciperent venientes
 bibere.
 41. Semper cum conciperent pe-
 cudes proximatorum (A., colligatis),
 ponebat Jacob virgas.
 42. Cum autem serotinus erant
 pecudes, non ponebat.
 Secundo genita.

28. Διάστειλον.
 32. Φαίον. Ἄλλοι, ποικίλον, πέρ-
 κον.
 35. Ῥαντούς καὶ διαλευκούς.
 Ἄλλος, λαϊόποδας.
 36. Ἀπέστησεν. Ἄλλος, διώ-
 ρισεν.
 37. Χλωρόν. Ἄλλος, λευκόν.
 Καρυῖνην.
 38. Ἴνα ὡς ἂν ἔλθωσι τὰ πρό-
 βατα πιεῖν, ἐνώπιον τῶν ῥάβδων
 ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγ-
 κισσῆσωσι τὰ πρόβατα.
 41. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ
 ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ
 λαμβάνοντα, ἔθηκεν Ἰακῶβ τὰς
 ῥάβδους.
 42. Ἦνίκα δ' ἂν ἔτεκε τὰ πρό-
 βατα, οὐκ ἐτίθει.
 Ἄσημα.

LXX INTERPRETES.

28. Distingue.
 32. Furfum. Alii, varium ni-
 gris maculis.
 35. Sparsos et subalbos. Alius,
 sinistripedes.
 36. Fecit distare. Alius, deter-
 minavit.
 37. Viridem. Alius, albam.
 Nucinam. Alius, amygdalinam.
 38. Ut cum venissent oves bi-
 bere, in conspectu virgarum ve-
 nientibus ipsis bibere, conciperent
 oves.
 41. Factum est autem in tempore
 quo concipiebant oves in utero ac-
 cipientes, posuit Jacob virgas.
 42. Cum vero peperissent oves,
 non ponebat.
 Non signata.

THEODOTIO

28.
 32.
 35.
 36.
 37.
 38.
 41.
 42.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Genesis.

V. 28. Ἄ., ἐπονόμεον. LXX Interpretes hanc
 vocem מַרְבֵּי quinque vertunt per ὀνομάζω, et semel
 per ἐπονομάζω. V. Conradi Kircheri Concordantiam
 ad eam vocem. Hæ lectiones prodeunt ex edit. Rom.
 et ex Drusio.
 V. 32 Ἄλλοι, ποικίλον, πέρκον, Varium et nigris
 maculis: cujus sint hæ interpretationes, quas scho-
 liastes Romanus et codex unus ex nostris afferunt,
 ignoratur. מַרְבֵּי, ποικίλον, sic etiam vertunt LXX hoc
 caritate et sequenti. Πέρκον מַרְבֵּי. Hanc vocem in plu-
 rali vertit Theodotio ἐμβολίσματα. Ezech. xvi, 16,
 et Josue ix, 5; alius interpres sine nomine, ἐπιδλή-
 ματα ἔχοντα. Ibi vide.
 V. 35. Σ., λευκόποδας. Sic editio Romana; unus
 et codicibus nostris habet λαϊόποδας, sine interpre-
 tis nomine, quod est ac si dicas sinistripedes. Su-
 spicor mendum esse.

V. 37. Sic codex unus, sed, ut suspicor, mendo-
 se; nam illud λευκόν ad vocem מַרְבֵּי spectare putat.
 — Coislin. in illud τῶν Ο΄, ἐφάνετο ἐπὶ ταῖς ῥάβ-
 δους, in margine habet τότε ἐπὶ τῶν σκοταλῶν: quod
 an sit Scholion, an alicujus interpretis versio, non
 satis intelligo.
 Ibid. Edit. Rom. Ἄλλος, ἀμυγδαλίην. Σ. reposui-
 mus ex Coislin. vocem item τρω, quam LXX κάρυον
 vertunt, alii ἀμύγαλον interpretantur.
 V. 38. Σ., Ὅπως ἐρχομένων, etc. Sic Coislin.
 V. 42. Coislin. Σ., ὅποτε δὲ ἦν ὄψιμα, etc. Ibid.
 Editione Romana, Ἄ., ὄψιμα. Σ., δευτερόγονα, sed
 illud ὄψιμα his Symmacho tribuitur in Coislin. ubi
 hæc Symmachi lectio repetitur: et aliunde, qui sup-
 ra venit πρώϊμα, hic vertisse videtur ὄψιμα, nam
 hæc sunt opposita.

CAPUT XXXI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7. Παρελογισατό με, καὶ ἤλλαξε
 ἐν μισθόν μου δεκάκις ἀριθμῷ.
 SYMMACHUS.
 7. Circumvenit me, et mutavit

7. Παρεκρούσατό με, καὶ ἤλ-
 λαξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμ-
 νῶν. Ὁ Σύρος, καὶ ἤλλαξε τὸν μι-
 σθόν μου δεκάκις.
 LXX INTERPRETES.
 7. Circumvenit me, et mutavit

7.
 7.
 7.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
18 מוקנה כנינו אשר רכש	18.	18.
19 הך	19.	19.
אתדתרפום		Μορφώματα.
24 רע	24.	24.
26 ותגנב אתלבי	26.	26.
30 אתאלהי	30.	30. Μορφώματα.
39 ברפה	39.	39.
41 ותחקך אתדמשכרתו עשרת בנים	41.	41. Δεκάκις ἀριθμῶν.
50 תענה	50.	50.
52 אתדגנל הזה	52.	52. ✕ Σὺν τὸν σωρὸν τοῦτον.
54 לאכל להם	54.	54.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
cede in meam decem partibus.	mercedem meam decem vicibus.	mercedem meam decem numeros.
18. Possessionem acquisitionis suæ, quam acquisierat.	18. Omnem substantiam, et greges, et quidquid in Mesopotamia acquisierat.	18.
19. Ierat. Theraphim.	19. Ierat. <i>Alius</i> , ivit. Idola.	19. Figuras.
24. Malum.	24. Aspere.	24.
26. Et furatus es cor meum.	26. Ut clam me abigeres, etc.	26.
30. Deos meos.	30. Deos meos.	30. Figuras.
39. Raptum.	39. Captam a bestia. <i>Alius</i> , devoratum a fera.	39.
41. Et mutasti mercedem meam decem partibus. <i>Dux Editiones</i> , et circumvenisti mercedem meam decem agnabus.	41. Immutasti mercedem meam decem vicibus.	41. Decies numero.
50. Afflixeris.	50. Afflixeris.	50.
52. ✕ Cumulum istum.	52.	52. ✕ Cumulum istum.
54. Ad comedendum panem (et <i>Alius</i> .)	54. Ut comederent panem.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Genesis.

V. 7. Hujus versus lectiones plenas et varias habemus ex mss. ubi ex Eusebio Emiseno et Diodoro affertur versio Syri interpretis, itemque Aquilæ et Symm. Ibidem exstat locus insignis Origenis, qui sic habet: Ἄκυλας ἑ δέκα ἀριθμούς » εἴρηκεν Σύμμαχος, ἑ δεκάκις ἀριθμῶ. » Ἐλεγεν οὖν, φησὶν ὁ Ἑβραῖος, δεκάκις ἰθὺέτησε τὰς συνθήκας πρὸς τὸν Ἰακώβ ὁ Λάβαν, διὰ τὸ τὰ γεννώμενα ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰακώβ πλεῖστα ὅσα ὑπάρχειν, κάκεινον ἐποφθαλμῶν αὐτὸν ὅπερ ἐδήλωσαν αἱ δύο ἐκδόσεις. » Καὶ παρελογίστω τὸν μισθὸν μου δέκα ἀμνάδας. » Ἀμνῶν δὲ ὅλως οὐκ ἔχει, οὗς συνέθετό μοι δοῦναι· οὐδαμοῦ φαίνεται ὅτι συνέθετο· ἀλλ' ἀπ' ὧν αὐτὸς λέγει φανερόν ἐστιν. Ὡσπερ γὰρ ἀποκτείνοντα τὸν Λάμαχ οὐκ εἰσάγει, ἐκζητούμενον δὲ, ὡς ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως εἶναι φανερόν καὶ τὸ γενόμενον· οὕτω καὶ ἐνταῦθα. Πολλάκις οὖν ἡ Γραφή, ἃ ἐν τῷ πράττεσθαι οὐκ ἐξηγήσατο, διὰ τίνος ἐξηγουμένου ἐδήλωσεν. Id est: Aquila, ἑ decem numeros » dixit; Symmachus, ἑ decies numero. » Dicebat igitur, ut ait Hebræus, de-

cies pacta cum Jacob inita violavit Laban: quia quæ nomine Jacobi gignebantur quamplurima erant, ita ut ille invidia moveretur: quod duæ editiones declarant: « Et decepisti mercedem meam decem agnas. » Agnorum vero quos dare promiserit nulla mentio fuit, neque apparet eum hæc unquam pollicitum fuisse; sed id ex verbis ejus manifestum est. Quemadmodum enim Lamechum quempiam occidisse nunquam narraverat; sed is postea requisitus, id clare enuntiavit: ita et hoc loco. Plerumque igitur Scriptura, quæ in rerum gestarum recensione non enarrat, postea alio referente, declarare solet.

Coislin. A., Σ., παρελογίστω με. ἠπάτησέ με, καὶ παρὰ τὰς συνθήκας ἠδέικησεν. Ubi illud, ἠπάτησέ με, etc., est scholion explicationis causa additum, id est, *Decepit me, et præter pacta injuria me affecit.* Deinde affertur nota Origenis quam edidimus supra, et quidem pleniorum quam in Coisliniano codice afferatur.

V. 18. Ἄλλος, κτήσιν κτήσεως, etc. Sic Coislin. sine nomine Interpretis, qui videtur esse Aquila.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

18.	18. Καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο. Ἄλλος, κτήσιν κτήσεως ἦν περιουσιάσατο.	18.
19. Θεραφεῖν.	19. Ὠχετο. Ἄλλος, ἐπορευῆθη. Εἶδωλα.	19. Θεραφεῖν.
24.	24. Πονηρά. Ἄλλος, σκληρά.	24.
26.	26. Ἰνατί κρυφῆ ἀπέδρας, καὶ ἐκλοποφόρησάς με. Ἄλλος, ἰνατί ἐκρύβης τοῦ ἀποδρᾶναι, καὶ ἐκλεψάς με.	26.
30. Εἶδωλα.	30. Τοὺς θεοὺς.	30. Εἶδωλα.
39.	39. Θηριάλωτον. Ἄλλος, θηρό-ερωτον.	39.
41.	41. Καὶ παρελογίσω τὸν μισθὸν μου δέκα ἀμνάσιν.	41. •
50.	50. Ταπεινώσεις. Ἄλλος, ἀδικήσεις.	50.
52.	52. Τὸν βουνὸν τοῦτον.	52.
54.	54.	54.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIC.

mercedem meam decies numero.

mercedem meam decem agnorum. Syrus, et mutavit mercedem meam decies.

18.	18. Et omnem apparatus suum quem adquisierat. <i>Alius</i> , possessionem possessionis quam adquisierat.	18.
19. Theraphim.	19. Ierat. <i>Alius</i> , ivit. Idola.	19. Theraphim.
24.	24. Mala. <i>Alius</i> , dura.	24.
26.	26. Ut quid occulte aufugisti, et furatus es me? <i>Alius</i> , Ut quid abscondisti te ad aufugiendum, et furatus es me.	26.
30. Idola.	30. Deos.	30. Idola.
39.	39. Captum a bestia. <i>Alius</i> , devoratum a fera.	39.
41.	41. Et decepisti mercedem meam decem agnabus.	41.
50.	50. Humiliabis. <i>Alius</i> , injuria afflicis.	50.
52.	52. Acervam hunc.	52.
54.	54.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Genesis.

V. 19. Ἄλλος, ἐπορευῆθη. Ita Coislin. Ibid. Ita fere semper hanc vocem vertunt quatuor interpretes, ut ad singulos enuntiatur. — Coislin. habet: Ἄ., μορφώματα. Σ., θεραφεῖν, quæ postrema lectio etiam Theodotioni tribuitur in textu.

V. 24. Ἄλλος, σκληρά. Ex Coislin.

V. 26. Ἄλλως, ἰνατί ἐκρύβης, etc. Ex eod.

V. 30. Hanc trium interpretationem ex codicibus mss. eruimus.

V. 33. In Coislin. hæc verba καὶ ἤρευνῆσεν τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδισκῶν, καὶ οὐκ εἶπεν, asteriscis notantur.

V. 39. Θηρόδρωτον. Hanc lectionem afferunt Schedæ Combefisianaæ.

V. 41. Quorum editionum lectio ex Origenis loco jamjam allato deducitur. — Coislin. sic habet Ἄ., δεκάς ἀριθμὸν, quæ versio Symmacho tribuitur ad versum 7 in omnibus aliis mss. ubi legitur: Σ., παρελογίσαστό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθὸν μου δεκάκις ἀριθμῷ.

V. 44. In Coislin. hæc verba, εἶπεν δὲ αὐτῷ: Ἰδοὺ οὐδεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστίν· ἰδοὺ ὁ θεὸς μάρτυς ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, obelis notantur, utpote quæ in Hebræo non exstent.

V. 47. In hæc verba τῶν Ο΄, quæ sic cum asteriscis habet Coislin.: Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν σῶμα βουνοῦ μαρτυρίας, Ἰακώβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν βουνοῦ μάρτυς, hanc notam affert idein Coislin. sine auctoris nomine, sed videtur esse Origenis: Ἑβραίου καλῆ παρατήρησις, ὅτι ὁ μὲν Λάβαν Συριστὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, ὁ δὲ Ἰακώβ Ἑβραϊστὶ. Διὸ καὶ δισσωδῶς ἐρμηνεύεται κατὰ τινὰ βραχέϊαν ἐναλλαγὴν· ὁ δὲ Ἑβρ. ἔλεγεν, ὅτι ὁ μὲν Ἰακώβ Ἑβραϊστὶ βουνοῦ μάρτυρα ἐκάλεσε τὸν βουνόν, ὁ δὲ Λάβαν Συριστὶ· ὅπερ μὴ ἠδύνατο Ἑλληνιστὶ διχῶς εἰρησθαι· βιασάμενοι οἱ Ο΄ πεποιήκασιν ἐν βραχέϊ ἐναλλαγῇ τὸ αὐτὸ σημανόμενον σημαίνοντες, οὐδὲν γὰρ διαφέρει βουνοῦ μαρτυρίας, ἢ βουνοῦ μάρτυς. Il est: Hebræi pili-chru observatio, quia Laban quidem Syriace ipsum vocavit, Jacob autem Hebræice. Quamobrem secun-

am parvam mutationem duplici modo redditur, cum brevi discrimine. Hebræus dicebat Jacobum Hebraice collem testem nuncupasse; Labanum vero Syriace: quod non poterat Græce dupliciter exprimi;

sed LXX Interpres brevi facta violenter mutatione idem ipsum significasse: nihil enim differt collis testimonii a colle teste. Sequentia porro verba obelias notantur in Coislin. utpote quæ quoad maxi-

CAPUT XXXII GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
7 וַיִּצְרַח לוֹ	7.	7.
10 קָמַנְתִּי מִכָּל הַחַסְדִּים וּמִכָּל הַאֱמוּנָה	10.	10. (Ἐσμικρύνθη ὑπὲρ πάντας ἐλέφ, καὶ πάσῃ ἀληθείᾳ.)
20 אֲדַלֵּי וְשֵׂא פָנַי	20.	20.
22 יִבֶּק	22. Ἰαδῶκ.	22.
24 וַיִּאֲבֹק אִישׁ עִמּוֹ	24.	24. Ἐκυλλετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ.
28 כִּדְשֵׁרִית עִם־אֱלֹהִים	28.	28. Ὅτι ἤρξας μετὰ Θεοῦ.
30 פָּנִי אֵל	30.	30. Πρόσωπον ἰσχυροῦ.
31 צָעַע	31.	31.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Et angustia fuit ei.	7. Et perterritus.	7.
10. Parvus sum præ omnibus misericordiis, et præ omni veritate.	10. Minor sum cunctis miserationibus et veritate tua.	10. Minor factus sum supra omnes misericordia et omni veritate.
20. Si forte suscipiat faciem meam.	20. Forsitan propitiabitur mihi.	20.
22. Iaboc.	22. Iaboc.	22.
24. Et luctatus est vir cum eo.	24. Vir luctabatur cum eo.	24. Et volvebatur vir cum eo.
28. Quia princeps fuisti cum Deo.	28. Quoniam si contra Deum fortis fuisti.	28. Quia princeps fuisti cum Deo.
30. Pheniæl.	30. Phanuel.	30. Facies Dei.
31. Claudicans.	31. Claudicabat.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Genesis.

V. 7. Ἄλλος, θλιδῶδες αὐτῷ. Ex Coislin.

V. 10. Sic necessario restituenda Aquilæ lectio. Interpres Procopii male legerat, ἐμακρύνθη, qui vertit *elongatus sum*. Quid autem illud cum verbo Hebraico קָמַנְתִּי, qui semper significat, *minor sum*, vel *parvus sum*? Ἄλλος ἱκανοῦται μοι: in Schedis Combefisii legitur ἱκανοῦσαι μοι, *sufficiens es mihi*.

V. 20. Ἄλλος, ἐάν πως. Sic editio Romana.

V. 22. Ἄλλος, Ἰαδῶκ. Sic ms. Alex. Rom. autem ed., Ἰαδῶκ.

In vocem Ἰαδῶκ, hæc mss. habent ex Origene: Ἰαδῶκ ποταμός ἐστι τῆς Ἀραβίας, ὃ νῦν καλοῦμενος

Ἰαμβύκης. Id est: *Jaboc fluvius est Arabia, qui nunc vocatur Jambyces*. Combefisius legit Ἰαμβύκης.

V. 24. Lectionem Aquilæ et Symmachi sic habent omnes mss. et editio Romana. — Ἐκυλλετο ἀνὴρ, Coislin. in marg., ubi interpretis nomen erasum fuisse videtur.]

V. 28. Hæc ex Hieronymo desumpta sunt, qui sic habet in *Quæst. in Gen.*: « Vocabitur nomen tuum Israel, quia invaluisti cum Deo. » Josephus in primo *Antiquitatum libro*, Israel ideo ita appellatum putat, quod adversus Angelum steterit. Quod ego diligenter excutiens, in Hebræo penitus invenire non potui.

nam saltem partem in Hebræo non existent : nempe, εἶπεν δὲ Ἰάβαν τῷ Ἰακώβ· Ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ ἡ στήλη ἦν ἔστησα ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὐτή.

V. 50. Ἄλλος, ἀδικήσεις. Ex Coislin.
V. 52. Ἄ., σὺν τὸν etc. Ita Coislin. cum as'er'aco.
V. 54. Ἄλλος, φαγεῖν ἄρτον. Idem.

CAPUT XXXII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7.	7. Ἦπορεῖτο. Ἄλλος· θλιβῶδες αὐτῷ.	7.
10.	10. Ἰκανούσθω μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας. Ἄλλος· ἰκανοῦται μοι. Ἄλλος· ἰκανὸς εἰμι.	10.
20.	20. Ἴσως γὰρ προσδέξεται. Ἄλλος· εἰάν πως ἐντραπῆ.	20.
22.	22. Ἰαβώκ. Ἄλλος, Ἰαβόκ.	22.
24. Ἐκυλίετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ.	24. Ἐπάλαιεν ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ. Ἄλλος· ἐκονίζετο ἀνὴρ.	24.
28. Ὅτι ἤρξα ἰσχύϊ πρὸς Θεόν.	28. Ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ.	28. Ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ.
30. Φανουήλ.	30. Εἶδος Θεοῦ.	30.
31.	31. Ἐπέσκαζεν. Ἄλλος· ἐνεκυλίετο.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7	7. Et hæsitabat. <i>Alius</i> , angustum illi.	7.
10.	10. Sufficiat mihi ab omni misericordia et ab omni veritate. <i>Alius</i> , sufficit mihi. <i>Alius</i> , sufficiens sum.	10.
20.	20. Forsitan enim suscipiet. <i>Alius</i> , si forte revereatur.	20.
22.	22. Iaboch. <i>Alius</i> , Iaboc.	22.
24. Et volvebatur vir cum eo.	24. Et luctabatur homo cum eo. <i>Alius</i> , in pulvere volvebatur vir.	24.
28. Quia princeps fuisti fortitudo contra Deum.	28. Quia invaluisti cum Deo.	28. Quia invaluisti cum Deo.
30. Phaniel.	30. Species Dei.	30.
31.	31. Claudicabat. <i>Alius</i> , volvebatur.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Genesis.

Ecquid me necesse est opiniones quærere singulorum, cum etymologiam nominis exponat ipse qui posuit? Non vocabitur, inquit, nomen tuum Jacob : sed Israel erit nomen tuum. Quare interpretatur Aquila, ὅτι ἤρξας μετὰ Θεοῦ : Symmachus, ὅτι ἤρξας ἰσχύϊ πρὸς Θεόν, et Theodotio, ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ. Sarriten enim, quod ab Israel vocabulo derivatur, principem sonat. Cætera ibi vide.

V. 29. Ad hæc verba, καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστόν, quæ in LXX Interpretibus leguntur, addunt codd. mss.: Τὸ καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστόν παρ' οὐδενὸς κέται ἐν τῷ ἑξαπλῷ. Id est : Illud et hoc est mirabile apud nullum in hexaplo habetur. Idem abest

ab Hebraico textu.

V. 50. Sic mss. nostri et editio Romana. Symmachus et Vulgata Phaniel; et tamen Hebræus פָּנִיֵּל sive Phaniel habet. Sed Phaniel an Phaniel dicas, inquit Abenmelech, pluma non interest. Nam litteræ עֵהֵוִי permulantur inter se. Hæc postrema Drusius.

V. 31. Ἄλλος, ἐνεκυλίετο. Hanc lectionem habet Regius codex unus, quæ ad quem interpretum pertineat ignoratur. — Coislin. in illud τῶν Ο', ἐπέσκαζεν, notat in margine : ἐπεχώλευεν, ἐπέκλινε τῷ ποδί, quod videtur scholion esse.

CAPUT XXVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
זחזחין 1	1.	1. Ἀλμυρώθησαν [<i>forte, ἡμαυρώθησαν</i>], ἠσθένησαν.
תלקך 3	3.	3.
הביאה לי ציד 7	7.	7.
כמתעזע 12	12.	12. Καταμωκώμενος.
אתבבדי 15	15.	15. Τὰ ἱμάτια.
גדיו העינים 16	16.	16.
חלקת		Λαῖα.
שדה 27 'Ο Εὐρος, ἀρούρας.	27.	27. Χώρας.
ויהרד 33	33.	33. Ἐξεπλάγη.
במרמה 35	35.	35. Δι' ἐνέδρας.
ולכה אפוא מה אנשה בני 37	37.	37.
זהוה כאשר תריד ופרקת עלך 40	40.	40.
מתנחם רק 42	42.	42.
קצתי 46	46.	46. Ἐσίχχανα.
VERSIO HEBRAICI TEXTI.	VULGATA LATINA.	AQUILA
1. Caligassent.	1. Et caligaverunt.	1. Caligaverunt, infirmati sunt.
3. Pharetram tuam.	3. Pharetram.	3.
7. Affer mihi venationem.	7. Affer mihi de venatione.	7.
12. Sicut errare faciens.	12. Ne putet me sibi voluisse illudere.	12. Deridens.
15. Vestes.	15. Vestibus.	15. Vestimenta.
16. Hædorum caprarum. Lævitatem.	16. Hædorum. <i>Alius</i> , caprarum. Nuda.	16. Lævia.
27. Agri. Syrus, Arvi.	27. Agri pleni.	27. Agri. Syrus, Arva.
33. Et contremuit.	33. Expavit.	33. Exterritus est.
35. In dolo.	35. Fraudulenter.	35. Per insidias.
37. Et tibi nunc quid faciam, fili mi?	37. Et tibi post hæc, fili mi, ultra quid faciam?	37.
40. Et erit quando dominaberis, franges jugum ejus.	40. Tempusque veniet cum excutias et solvas jugum ejus.	40.
42. Consolans se tibi.	42. Minatur.	42.
46. Angustiis sum affecta.	46. Tædet me.	46. Tædio affecta sum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Genesis.

V. 1. Coislin. 'A., ἀλμυρώθησαν, ἠσθένησαν. Prima lectio corrupta videtur; secunda est fortasse Symmachi. Prima vero Aquilæ ex ἡμαυρώθησαν haud dubie facta est: nam ipse כחזחין vertit ἀμαυρῶσθα: I Reg. III, 13, et כחזחין ἀμαυρός, Isa., XLII, 3.

V. 5. Ἄλλος, βελοθήχην. Coislin.

V. 7. Ἄλλος, θήρευσόν μοι θήραν. Sic quidam mss. tacito interprete.

V. 12. Sic editio Romana. In mss. omnibus sic legitur. Ὁ Σύμμαχος τὸ καταφρονῶν, ἀντὶ τοῦ

καταπαίζων. Ὁ δὲ Ἀκύλας, καταμωκώμενος. Id est: Symmachus pro illo, e spernens, e habet e illudens. e Aquila vero, e deridens. e

V. 15. 'A., τὰ ἱμάτια. Ex Coislin.

V. 16. Ἄλλος, αἰγῶν. Ex eod.

Ibid. 'A., Σ., λαῖα. Ex eod.

V. 27. Ita omnes mss. ex Diodoro: Ὁ Εὐρος, ἀντὶ τοῦ ἀγροῦ, ἀρούρας ἔχει: τὸ δὲ πλήρους, e πεπληρωμένου βλαστημάτων εὐωδεστάτων. Id est: Syrus, pro e agro, e habet arva; illud autem e ple-

CAPUT XXVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἡμεβλύνθησαν.	1.
3.	3. Τὴν φαρέτραν. Ἄλλος, βελοθήκην.	3.
7.	7. Ἐνεγκόν μοι θήραν. Ἄλλος, θήρευσόν μοι θήραν.	7.
12. Καταπαίζων.	12. Καταφρονῶν.	12.
15.	15. Τὴν στολήν.	15.
16. Λεῖτα.	16. Ἐρίφων. Ἄλλος, αἰγῶν. Γυμνά.	16.
27.	27. Ἄγροῦ πλήρους.	27.
33. Ἐξεπλάγη.	33. Ἐξέστη.	33.
35. Ἐν ἐπιθέσει.	35. Μετὰ δόλου.	35.
37. Σοὶ πρὸς ταῦτα τί ποιήσω, υἱέ μου;	37. Σοὶ δὲ τί ποιήσω, τέκνον;	37.
40. Ἔσται δὲ σταν καμφθῆς, ἐκλύσεις τὸν ζυγὸν αὐτοῦ.	40. Ἔσται δὲ ἡνίκα ἐὰν καθέλῃς. Ἄλλος, ἔσται ὡς ἐὰν καμφθῆς. Ἄλλος, καὶ ἔσται καθὰ καταδιδάσῃς.	40.
42.	42. Ἀπειλεῖ σοι. Ἄλλος, διανοεῖται κατὰ σοῦ.	42.
46. Ἐνεκάκησα.	46. Προσώχθικα.	46.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Hebetes facti sunt.	1.
3.	3. Pharetram. <i>Alius</i> , Sagittarum thecam.	3.
7.	7. Affer mihi venationem. <i>Alius</i> , Venare mihi venationem.	7.
12. Illudens.	12. Spernens.	12.
15.	15. Stolum.	15.
16. Lævia.	16. Hædorum. <i>Al.</i> Caprarum. Nuda.	16.
27.	27. Agri pleni.	27.
33. Exterritus est.	33. Expavit.	33.
35. In fraude.	35. Cum dolo.	35.
37. Tibi ad hæc quid faciam, filii mi?	37. Tibi autem quid faciam, filii?	37.
40. Erit autem cum incurvatus fueris, solves jugum ejus.	40. Et erit cum deposueris. <i>Alius</i> , Erit autem si flectaris. <i>Alius</i> , Et erit quemadmodum deprimeris et solves jugum ejus.	40.
42.	42. Minatur tibi. <i>Alius</i> , Cogitat contra te.	42.
46. Vexata sum.	46. Infensa sum.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Genesis.

ni, » *repleti germinibus odoriferis*. Unus Regius eodem habet, ἄρουραν.

Ibid. 'A., χώρας. Sic Coislin.

V. 33. 'A. Σ., ἐξεπλάγη. Ex eod.

V. 35. Hæ lectiones prodeunt ex edit. Romana. — Coislin. 'A., δι' ἐνέδρας. Σ., ἐν ἐπιθέσει.

V. 37. Σ., σοὶ πρὸς etc. Sic habet Coislin.

V. 40. Hæc etiam in editione Romana. In hunc porro locum hæc habet Procopius in Genesis: Ve-

rum Syrus, « erit, » pro, « *resipiscas*, » accipit, dicens: *Si resipueris, et vitæ tuæ bellicosissimum institutum omiseris*. Quæ interpretatio cum nulla ex allatis quadrat. — Cod. Coislin., Σ., ἔσται δέ, etc., pro, Ἄλλος, ἔσται δέ, etc.

V. 42. Ita Drusius et editio Rom.

V. 46. Ita editio Romana. Aquila vocem ἠνιπ σικχαίνω vertere solet. Sic Num. xxi, 5, ubi Symmachus ἐνεκάκησεν. Et Exod. i, 13.

CAPUT XXVIII GENESIS.

<p>TO EBPAIKON.</p> <p>אֶן 16 בֵּית־לָא 19 וּלְאֵלִים לְזֶשׁ-הַעִיר בְּשֵׁלֹם 21</p> <p>VERSIO HEBRAICI TEXT.</p> <p>16. Vere. 19. Bethel. <i>Hebraicum Græcis lit.</i> Ualam Luz sem air. Et utique Luz nomen civitatis. 21. In pace.</p>	<p>TO EBPAIKON</p> <p>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</p> <p>16. 19. 21.</p> <p>VULGATA LATINA.</p> <p>16. Vere. 19. Bethel. Quæ prius Luza vocabatur. 21. Prospere.</p>	<p>ΑΚΥΛΑΣ</p> <p>16. Ἄρα. 19. Βαιθὴλ. Πρότερον Λουζ ὄνομα τῆ πόλει. 21. Ἐν εἰρήνῃ.</p> <p>AQUILA.</p> <p>16. Num, vel, utique. 19. Bæthel. Prius Luz nomen urbi erat. 21. In pace.</p>
--	---	--

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Genesis.

V. 16 Ἄ., ἄρα. Σ., ὄντως. Has lectiones affert Coislín.
 V. 19. Sic Drusius et editio Romana.
 Ibidem. Hanc Aquilæ lectionem habent codices mss. quidam cum nota Theodori, quæ sic habet : Ἡ Βαιθὴλ Οὐαλάμ Λουζ πρότερον λεγομένη διὰ τὴν τῶ Ἰακώβ γενομένην ὀπτασίαν Βαιθὴλ ὀνομάσθη. Ἐβδομήκοντα. « Καὶ Οὐαλάμ Λουζ ἦν ὄνομα τῆ πόλει. » Ἀκύλας. « Πρότερον Λουζ ὄνομα τῆ πόλει. » Ὁ Ἑβραῖος. « Οὐαλάμ Λουζ σεμ αειρ. » Ἰστέον, ὅτι « Οὐαλάμ » πρότερον εἶπον οἱ περὶ Ἀκύλαν, καὶ οὐχ ὡς μέρος τοῦ ὀνόματος. Λουζα δὲ τὴν πόλιν ὀη- τῶς μετὰ ταῦτα καλεῖ. Id est: *Bæthel, quæ prius*

CAPUT XXIX GENESIS.

<p>TO EBPAIKON.</p> <p>רֶכֶת 17 כְּשֵׁחָה 22 רְבִיחֵי 25 וְלֶחֶם אִשִּׁי אֵלַי 34</p> <p>VERSIO HEBRAICI TEXT.</p> <p>17. Teneri. 22. Convivium. 25. Decepisti me. 34. Copulabitur vir meus mihi.</p>	<p>TO EBPAIKON</p> <p>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</p> <p>17. 22. 25. 34.</p> <p>VULGATA LATINA.</p> <p>17. Lippis erat oculis. 22. Nuptias. 25. Imposuisti mihi. 34. Copulabitur mihi maritus meus.</p>	<p>ΑΚΥΛΑΣ.</p> <p>17. Ἄπαλοι. 22. Πότον. 25. Ἐπέθου μοι. 34. [Συνάφεται μοι ὁ ἀνὴρ μου.]</p> <p>AQUILA.</p> <p>17. Delicati. 22. Computationem, vel convi- vium. 25. Imposuisti mihi. 34. Applicabitur mihi vir meus.</p>
---	--	---

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX.

V. 17. Ἄ., Σ., ἀπαλοι. Ex Coislín.
 V. 22. Ἄ., Σ., πότον. Ὁ γάμων. Notandum est LXX Interpretes, qui vocem כְּשֵׁחָה hic vertunt γά- μων eandem frequentissime vertere πότον. Sic Gen. xix, 3, et xl, 20; Judicium xiv, 10, et alibi sæpis- sime.
 V. 25. Ἄ., ἐπέθου μοι. Σ., ἐνήδρευσάς με. Ita Coislín. In edit. Rom. legitur solum ἐνήδρευσάς μοι, sine interpretis nomine.
 V. 34. Sic lectionem Aquilæ posuit Martianæus.

CAPUT XXX GENESIS.

<p>TO EBPAIKON.</p> <p>נִפְתַּלְתִּי נִפְתַּלְתִּי אֲלֵהִים 8 בְּגַד 11 לֶכֶן 15 וּבְבִלְנִי 20</p> <p>VERSIO HEBRAICI TEXT.</p> <p>8. Luctationibus Dei luctata sum. 11. Venit prosperitas. 15. Idcirco. 20. Habitabit mecum.</p>	<p>TO EBPAIKON</p> <p>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</p> <p>8. 11. 15. 20.</p> <p>VULGATA LATINA.</p> <p>8. Comparavit me Deus cum sorore mea, et invalui. 11. Feliciter. 15. 20. Mecum erit.</p>	<p>ΑΚΥΛΑΣ.</p> <p>8. Συνανέστρεψέν με ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφην. 11. Ἦλθεν εὐζωΐα. [Ἦλθεν ἡ ζῶσις.] 15. Διὰ τοῦτο. 20. Συνοικήσει μοι.</p> <p>AQUILA.</p> <p>8. Convertit me Deus, et con- versa sum. 11. Venit prosperitas. [Venit accinctio.] 15. Propter hoc. 20. Habitabit mecum.</p>
--	---	---

CAPUT XXVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
16. Ὦντως.	16. Ὦτι.	16.
19.	19. Οἶκος Θεοῦ. Οὐλαμλοῦζ ἦν ὄνομα τῆ πόλει τὸ πρότερον.	19.
21. Ἐν εἰρήνῃ.	21. Μετὰ σωτηρίας.	21.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
16. Vere.	16. Quia.	16.
19.	19. Domus Dei. Hulamuz erat nomen civitati prius.	19.
21. In pace.	21. Cum salute.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Genesis.

Ualam Luz vocabatur, propter visionem Jacobi istie habitam Bæthel nuncupata est. LXX : « Ualam Luz erat nomen urbi. » Aquila, « prius Luz nomen urbi. » Hebræus, « Ualam Luz sem air. » Sciendum est Ualam ab Aquila, « prius, » redditum esse. Urbem postea Luzam deserte vocat ipse. Hieron. ad hunc locum : *Ecce manifestissime comprobatur Bethel non*

Ulam Luz, sed Luzam, id est « amygdalum » ante vocitatum. Vide ibi *Quæst. in Gen.* — Coislin. 'A., Σ., Λουζά. Crederem autem Aquilam, scrupulosum interpretem, Λουζά edidisse, ut habent alii mænscripti.

V. 21. 'A., Σ., ἐν εἰρήνῃ. Ita Coislin.

CAPUT XXIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17. Ἀπαλοί.	17. Ἀσθενεῖς.	17.
22. Πότον.	22. Γάμον.	22.
25. Ἐνήδρευσάς με.	25. Παρελόγησω μοι.	25.
34.	34. Περὶ ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνήρ μου.	34.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17. Delicati.	17. Infirmi (oculi).	17.
22. Computationem, vel convivium.	22. Nuptias.	22.
25. Insidiatus es mihi.	25. Decepisti me.	25.
34.	34. Apud me erit vir meus.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Genesis.

Hieronymus veto sic habet : *Ubi nos legimus, « Apud me erit vir meus, » Aquila interpretatus est : « Applicabitur mihi vir meus, » quod Hebraice dicitur. ILLAVE, et a doctoribus Hebræorum aliter transfertur, ut dicant, « persequetur me vir meus, »*

id est, non ambigo de amore in me viri mei : erit mihi in hac vita comes, et ejus dilectio me ad mortem usque deducet et prosequetur : tres enim filios genui.

CAPUT XXX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Συναντελάβετό μου ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφην.	8.
11. Ἦλθεν Γὰδ πειρατήριον.	11. Ἐν τύχῃ.	11.
15.	15. Οὐχ οὕτως.	15.
20.	20. Αἰρετιεῖ με.	20.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Coassumpsit me Deus, et conversa sum.	8.
11. Venit Gad prædatorum manus.	11. In fortuna.	11.
15.	15. Non sic.	15.
20.	20. Diliget me.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
נקבה 28	28.	28. Ἐπονόμεσον.
נקד ומלוא 32	32.	32.
חוקדים והכלאים 35	35.	35.
ושם 36	36.	36.
לח 37	37.	37.
לזה 38	38.	38.
אשר תבאן הצאן רשותה לנבט הצאן ויחבטה בבאן לשתיה 38		
41 והיה בכל-יחם הצאן ובקשרות ושם יעקב את-הבוקלות 41	41.	41.
42 ובהעסיף הצאן לא ישים העסיפים 42	42.	42. Ὀψιμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
28. Nomina.	28. Constitue.	28. Nomina.
32. Punctatum et maculosum.	32. Furfum et maculosum.	32.
35. Fasciatis et maculosos.	35. Varios atque maculosos.	35.
36. Et posuit.	36. Et posuit.	36.
37. Viridem Corylum.	37. Virides. Amygdalinas.	37.
38. Quo veniebant pecudes ad bibendum e regione pecudum, et incalescebant in veniendo eas ad bibendum.	38. Ut cum venissent greges ad bibendum, ante oculos haberent virgas, et in aspectu earum con- ciperent.	38.
41. Et fuit in omni coitu pecu- dum colligatarum, et ponebat Ja- cob virgas.	41. Igitur quando primo tem- pore ascendebantur oves, ponebat Jacob virgas.	41
42. Et in serotinando pecudes, non ponebat	42. Quando vero serotina ad- missura erat, et conceptus extre- mus, non ponebat eas.	42.
Cessantia.	Serotina.	Serotina.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Genesis.

V. 8. In hæc verba Hieronymus *Quæst. in Gen.: Causa nominis « Nephthalim » alia hic multo exponitur, quam in libro Hebræorum nominum scripta est. Unde et Aquila ait, συνανέστρεψέν με ὁ Θεός, καὶ συνανεστράφηγ, pro quo in Hebræo scriptum est, ΝΕΡΠΗΘΥΛΕ ΕΛΟΙΜ ΝΕΡΠΗΘΑΛΕΤΗ. Unde a conversione, sive a comparatione, quia utrumque sonat « confusio- nem, » sive « comparationem, » Nephthalim nomen ξ.ο. imposuit.*

V. 11. Pergit Hieronymus in hunc versum : *Ubi nos posuimus, « in fortuna, » et Græce dicitur, ἐν τύχη, quæ potest eventus dici, in Hebræo habet ΒΑ- ΓΑΔ, quod Aquila interpretatur, « Venit accinctio : » nos autem dicere possumus, « In procinctu. » ΒΑ enim potest præpositionem sonare in, et venit. Ab eventu ergo sive procinctu, qui ΓΑΔ dicitur Zelfhæ filius, Gad vocatus est. Putat Drusius non posse stare Hie-*

ronymi conjecturam, quia in גבג, ב cum Camæis scribitur. Sed quam infirmæ sint hæ Massoretarum motiones ad lectiones quaslibet asserendas, et in Præliminaribus dicimus, et in sequentibus frequenter observabitur. Dixerim ego verisimilius esse il- lud ב, pro בב, venit, non accipi : 1° quia non solent Hebræi in hoc verbo ב suppressere ; 2° quia ב præ- positionis loco conjunctum melius quadrat ad sen- sum, significatque, in fortuna, aut feliciter. — In Bibliis tamen Massoreticis in margine scribitur גבג ב.

Ibid. 'A., ἤλθεν εὐζωῖτα. Sic Coislin. qui Symmachii etiam interpretationem adjicit. Præstare vide- tur Aquilæ lectio; ἤλθεν ἡ ζωῖσις, ut confirmatur ex Hieronymo, qui ait Aquilam vertisse, venit accinctio.

V. 15. 'A., διὰ τοῦτο. Ex Coislin.
V. 20. 'A., συνοικίσει μοι. Ex eod.

CAPUT XXXI GENESIS

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
7 התד בי הדלף את - משכרתו עשית מבנים 7	7.	7. Παρελογισατό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου δέκα ἀριθμούς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Fefellit me, et mutavit mer-	7. Circumvenit me, et mutavit	7. Circumvenit me, et mutavit

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

28. Ὅρισον.	28. Διάστειλον.	28.
32.	32. Φαίον. Ἄλλοι, ποικίλον, πέρχον.	32.
35. Λευκόποδας.	35. Ῥαντούς καὶ διαλεύκους. Ἄλλος, λαιόποδας.	35.
36.	36. Ἀπέστησεν. Ἄλλος, διώρισεν.	36.
37. Ἄμυγδαλίην.	37. Χλωρόν. Ἄλλος, λευκόν. Καρυίην.	37.
38. Ὅπως ἐρχομένων τῶν βοσκημάτων πιεῖν, ἀντικρυς ὡσιν τῶν βοσκημάτων, καὶ ἐγκισσῆσθαι ἐλθόντα πιεῖν.	38. Ἴνα ὡς ἂν ἔλθωσι τὰ πρόβατα πιεῖν, ἐνώπιον τῶν ῥάβδων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν, ἐγκισσῆσωσι τὰ πρόβατα.	38.
41. Πάντοτε ὅταν ἐνεκίσσων τὰ βοσκήματα πρῶϊμα (Ἄ., συνδεμένοις), ἐτίθει Ἰακώβ τὰς ῥάβδους.	41. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα, ἔθηκεν Ἰακώβ τὰς ῥάβδους.	41.
42. Ὅποτε δὲ ἦν ὄψιμα τὰ βοσκήματα, οὐκ ἔθηκεν. Δευτερόγωνα.	42. Ἦν ἵκα δ' ἂν ἔτεκε τὰ πρόβατα, οὐκ ἐτίθει. Ἄσημα.	42.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

28. Desini.	28. Distingue.	28.
32.	32. Furvum. <i>Alii</i> , varium nigris maculis.	32.
35. Albos pedes habentes.	35. Sparsos et subalbos. <i>Alius</i> , sinistripedes.	35.
36.	36. Fecit distare. <i>Alius</i> , determinavit.	36.
37. Amygdalinam.	37. Viridem. <i>Alius</i> , albam. Nucinam. <i>Alius</i> , amygdalinam.	37.
38. Ut venientibus pecudibus ad bibendum, e regione pecudum essent, et conciperent venientes bibere.	38. Ut cum venissent oves bibere, in conspectu virgarum venientibus ipsis bibere, conciperent oves.	38.
41. Semper cum conciperent pecudes praeturae (A., colligatis), ponebat Jacob virgas.	41. Factum est autem in tempore quo concipiebant oves in utero accipientes, posuit Jacob virgas.	41.
42. Cum autem serotinæ erant pecudes, non ponebat.	42. Cum vero peperissent oves, non ponebat.	42.

Secundo genita.

Non signata.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Genesis.

V. 28. Ἄ., ἐπονύμασιν. LXX Interpretes hanc vocem πρὸ quinque vertunt per ὀνομάζω, et semel per ἐπονομάζω. V. Conradi Kircheri *Concordantiam* ad eam vocem. Hæ lectiones prodeunt ex edit. Rom. et ex Drusio.

V. 32. Ἄλλοι, ποικίλον, πέρχον, *Varium et nigris maculis*: cuius sint hæ interpretationes, quas scholiastes Romanus et codex unus ex nostris afferunt, ignoratur. πρῶ, ποικίλον, sic etiam vertunt LXX hoc cavite et sequenti. Πέρχον Ἰθῶ. Hanc vocem in plurali vertit Theodotio ἐμβολίσματα. Ezech. xvi, 16, et Josue ix, 5; alius interpres sine nomine, ἐπιβλήματα ἔγοντα. Ibi vide.

V. 35. Σ., λευκόποδας. Sic editio Romana; unus ex codicibus nostris habet λαιόποδας, sine interpretis nomine, quod est ac si dicas *sinistripedes*. Suspicor mendum esse.

V. 37. Sic codex unus, sed, ut suspicor, mendose; nam illud λευκόν ad vocem Ἰθῶ spectare putō. — Coislin. in illud τῶν Ο΄ ἐφαίνετο ἐπὶ ταῖς ῥάβδους, in margine habet τότε ἐπὶ τῶν σκυταλῶν: quod an sit Scholion, an alicujus interpretis versio, non satis intelligo.

Ibid. Edit. Rom. Ἄλλος, ἀμυγδαλίην. Σ. reposuimus ex Coislin. vocem item τρῶ, quam LXX χάρυον vertunt, alii ἀμύγδαλον interpretantur.

V. 38. Σ., Ὅπως ἐρχομένων, etc. Sic Coislin.

V. 42. Coislin. Σ., ὅποτε δὲ ἦν ὄψιμα, etc. Ibid. Editione Romana. Ἄ., ὄψιμα. Σ., δευτερόγωνα, sed illud ὄψιμα bis Symmacho tribuitur in Coislin. ubi hæc Symmachi lectio repetitur: et aliunde, qui supra venit πρῶϊμα, hic vertisse videtur ὄψιμα, nam hæc sunt opposita.

CAPUT XXXI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7. Παρελογίσαστό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου δεκάκις ἀριθμῶ.	7. Παρεχρούσαστό με, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἀμνῶν. Ὁ Σύρος, καὶ ἤλλαξε τὸν μισθόν μου δεκάκις.	7.
7. Circumvenit me, et mutavit	7. Circumvenit me, et mutavit	7.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
18 מִכְנָה כְּנִינִי אֲשֶׁר רָכַשׁ	18.	18.
19 הַלֵּךְ	19.	19.
19 אֲתִדְוֶרְפִּים		Μορφώματα.
24 רַע	24.	24.
26 וְהִגַּב אֶת־לִבִּי	26.	26.
30 אֲתִדְאֵלֵהי	30.	30. Μορφώματα.
39 כִּרְסָה	39.	39.
41 וְהִסְרָף אֶת־מִשְׁכַּרְתִּי עֶשְׂרֵת כְּנִים	41.	41. Δεκάτις ἀριθμῶν.
50 תַּעֲנֵה	50.	50.
52 אֲתִדְהַלֵּג הַחַד	52.	52. ✕ Σὺν τὸν σωρὸν τοῦτο.
54 לֶאֱכֹל לֶחֶם	54.	54.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
decem meam decem partibus.	mercedem meam decem vicibus.	mercedem meam decem numeros.

18. Possessionem acquisitionis suæ, quam acquisierat.	18. Omnem substantiam, et gre-ges, et quidquid in Mesopotamia acquisierat.	18.
19. Ierat. Theraphim.	19. Ierat. <i>Alius</i> , ivit. Idola.	19. Figuras.
24. Malum.	24. Aspere.	24.
26. Et furatus es cor meum.	26. Ut clam me abigeres, etc.	26.
30. Deos meos.	30. Deos meos.	30. Figuras.
39. Raptum.	39. Captam a bestia. <i>Alius</i> , de- voratum a fera.	39.
41. Et mutasti mercedem meam decem partibus. <i>Dux Editiones</i> , et circumvenisti mercedem meam decem agnabus.	41. Immutasti mercedem meam decem vicibus.	41. Decies numero.
50. Amixeris.	50. Amixeris.	50.
52. ✕ Cumulum istum.	52.	52. ✕ Cumulum istum.
54. Ad comedendum panem (et <i>Alius</i> .)	54. Ut comederent panem.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Genesis.

V. 7. Hujus versus lectiones plenas et varias habemus ex mss. ubi ex Eusebio Emiseno et Diodoro affertur versio Syri interpretis, itemque Aquilæ et Symm. Ibidem exstat locus insignis Origenis, qui sic habet: Ἀκύλας ἰ δέκα ἀριθμούς » εἶρηκεν. Σύμμαχος, ἰ δεκάτις ἀριθμῶν. » Ἐλεγεν οὖν, φησὶν ὁ Ἑβραῖος, δεκάτις ἰθέτησε τὰς συνθήκας πρὸς τὸν Ἰακώβ ὁ Λάβαν, διὰ τὸ τὰ γεννώμενα ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰακώβ πλεῖστα ὅσα ὑπάρχειν, χἀκείνῳ ἐποφθαλμιᾶν αὐτόν· ὅπερ ἐδήλωσαν αἱ δύο ἐκδόσεις· ἰ Καὶ παρελογίστω τὸν μισθὸν μου δέκα ἀμνάδας. » Ἀμνῶν δὲ ὅλως οὐκ ἔχει, οὗς συνέθετό μοι δοῦναι· οὐδαμοῦ φαίνεται ὅτι συνέθετο· ἀλλ' ἀφ' ὧν αὐτὸς λέγει φανερόν ἐστιν. Ὡσπερ γὰρ ἀποκτείνοντα τὸν Λάμεχ οὐκ εἰσάγει, ἐκζητούμενον δὲ, ὡς ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως εἶναι φανερόν καὶ τὸ γενόμενον· οὕτω καὶ ἐνταῦθα. Πολλάκις οὖν ἡ Γραφή, ἂ ἐν τῷ πράττεσθαι οὐκ ἐξηγήσατο, διὰ τινος ἐξηγουμένου ἐδήλωσεν. Id est: Aquila, ἰ decem numeros » dixit; Symmachus, ἰ decies numero. » Dicebat igitur, ut ait Hebræus, de-

cies pacta cum Jacob inita violavit Laban: quia quæ nomine Jacobi gignebantur quamplurima erant, ita ut ille invidia moveretur: quod dux editiones declarant: ἰ Et decepisti mercedem meam decem agnas. » Agnorum vero quos dare promiserit nulla mentio fuit, neque apparet eum hæc unquam pollicitum fuisse; sed id ex verbis ejus manifestum est. Quemadmodum enim Lamechum quempiam occidisse nunquam narraverat; sed is postea requisitus, id clave enuntiavit: ita et hoc loco. Plerumque igitur Scriptura, quæ in rerum gestarum recensione non enarrat, postea alio referente, declarare solet. Coislin. Ἀ., Σ., παρελογισατό με. ἠπάτησέ με, καὶ παρὰ τὰς συνθήκας ἠδίκησεν. Ubi illud, ἠπάτησέ με, etc., est scholion explanationis causa additum, id est, Decepit me, et præter pacta injuria me affecit. Deinde affertur nota Origenis quam edidimus supra, et quidem pleniorum quam in Coisliniano codice affertur. V. 18. Ἄλλος, κτήσιν κτήσεως, etc. Sic Coislin. sine nomine Interpretis, qui videtur esse Aquila.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
18.	18. Καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, ἦν περιεποιήσατο. Ἄλλος, κτήσιν κτήσεως ἦν περιουσίασατο.	18.
19. Θεραφεῖν.	19. Ὁγετο. Ἄλλος, ἐπορεύθη. Εἶδωλα.	19. Θεραφεῖν.
24.	24. Πονηρά. Ἄλλος, σκληρά.	24.
26	26. Ἰνατί κρυφῆ ἀπέδρας, καὶ ἐκλοποφόρησάς με. Ἄλλος, Ἰνατί ἐκρύβης τοῦ ἀποδρᾶναι, καὶ ἐκλεψάς με.	26.
30. Εἶδωλα.	30. Τοὺς θεοὺς.	30. Εἶδωλα.
39.	39. Θηριάλωτον. Ἄλλος, θηρό-ερωτον.	39.
41.	41. Καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάσιν.	41. •
50.	50. Ταπεινώσεις. Ἄλλος, ἀδικήσεις.	50.
52.	52. Τὸν βουνὸν τοῦτον.	52.
54.	54.	54.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIC.
mercedem meam decies numero.	mercedem meam decem agnorum. Syrus, et mutavit mercedem meam decies.	
18.	18. Et omnem apparatus suum quem adquisierat. <i>Alius</i> , possessionem possessionis quam adquisiverat.	18.
19. Theraphin.	19. Ierat. <i>Alius</i> , ivit. Idola.	19. Theraphin.
24.	24. Mala. <i>Alius</i> , dura.	24.
26.	26. Ut quid occulte aufugisti, et furatus es me? <i>Alius</i> , Ut quid abscondisti te ad aufugiendum, et furatus es me.	26.
30. Idola.	30. Deos.	30. Idola.
39.	39. Captum a bestia. <i>Alius</i> , devoratum a fera.	39.
41.	41. Et decepisti mercedem meam decem agnabus.	41.
50.	50. Humiliabis. <i>Alius</i> , injuria afficies.	50.
52.	52. Acervam hunc.	52.
54.	54.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Genesis.

V. 19. Ἄλλος, ἐπορεύθη. Ita Coislin.

Ibid. Ita fere semper hanc vocem vertunt quatuor interpretes, ut ad singulos enuntiatur. — Coislin. habet: Ἄ., μορφώματα. Σ., θεραφεῖν, quæ postrema lectio etiam Theodotoni tribuitur in textu.

V. 24. Ἄλλος, σκληρά. Ex Coislin.

V. 26. Ἄλλος, Ἰνατί ἐκρύβης, etc. Ex eod.

V. 30. Hanc trium interpretationem ex codicibus mss. eruimus.

V. 33. In Coislin. hæc verba καὶ ἠρῶνῆσεν τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδισκῶν, καὶ οὐκ εὔρεν, asteriscis notantur.

V. 39. Θηρόερωτον. Hanc lectionem afferunt Schedæ Combessianæ.

V. 41. Quarum editionum lectio ex Origenis loco jamjam allato deducitur. — Coislin. sic habet Ἄ., δεκάκις ἀριθμόν, quæ versio Symmacho tribuitur ad versum 7 in omnibus aliis mss. ubi legitur: Σ., παρελογίσάτό με, καὶ ἥλλαξεν τὸν μισθόν μου δεκάκις ἀριθμῷ.

V. 44. In Coislin. hæc verba, εἶπεν δὲ αὐτῷ· Ἰδοὺ οὐδεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστίν· ἰδοὺ ὁ θεὸς μάρτυς ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, obelis notantur, utpote quæ in Hebræo non existent.

V. 47. In hæc verba τῶν Ο΄, quæ sic cum asteriscis habet Coislin.: Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Λάβαν σώρευμα βουνὸς μαρτυρίας, Ἰακώβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν βουνὸς μάρτυς, hanc notam affert idem Coislin. sine auctoris nomine, sed videtur esse Origenis: Ἐβραίου καλῆ παρατήρησις, ὅτι ὁ μὲν Λάβαν Συριστὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, ὁ δὲ Ἰακώβ Ἐβραϊστὶ. Διδὸ καὶ δισσωῶς ἐρμηνεύεται κατὰ τινα βραχειὰν ἐναλλαγὴν· ὁ δὲ Ἐβρ. ἔλεγεν, ὅτι ὁ μὲν Ἰακώβ Ἐβραϊστὶ βουνὸν μάρτυρα ἐκάλεσε τὸν βουνὸν, ὁ δὲ Λάβαν Συριστὶ· ὅπερ μὴ ἠδύνατο Ἑλληνιστὶ διχῶς εἰρησθαι· βιασάμενοι οἱ Ο΄ πεποιθήκασιν ἐν βραχειῇ ἐναλλαγῇ τὸ αὐτὸ σημαίνοντα σημαίνοντες. οὐδὲν γὰρ διαφέρει βουνὸς μαρτυρίας, ἢ βουνὸς μάρτυς. Id est: Hebræi pri-chru observatio, quia Laban quidem Syriace ipsum vocavit, Jacob autem Hebraice. Quamobrem secu-

am parvam mutationem duplici modo reddiur, cum brevi discrimine. Hebræus dicebat Jacobum Hebraice collem testem nuncupasse; Labanum vero Syriace: quod non poterat Græce dupliciter exprimi;

sed LXX Interpretes brevi facta violenter mutatione idem ipsum significasse: nihil enim differt collis testimonii a colle teste. Sequentia porro verba obelis notantur in Coislín. utpote quæ quoad maxi-

CAPUT XXXII GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
7 ויצר לו	7.	7.
10 קטנתי מכל החסידים ומכל האבות	10.	10. (Ἐσμικρύνθην ὑπὲρ πάντας ἑλέφ, καὶ πάση ἀληθείᾳ.)
20 אולי ושא פני	20.	20.
22 יבק	22. Ἰαβώκ.	22.
24 ומבק איש עמו	24.	24. Ἐκυλλετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ.
28 כישרות עם-אלהים	28.	28. Ὅτι ἤρξας μετὰ Θεοῦ.
30 פניאל	30.	30. Πρόσωπον Ἰσχυροῦ.
31 צרע	31.	31.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Et angustia fuit ei.	7. Et perterritus.	7.
10. Parvus sum præ omnibus misericordiis, et præ omni veritate.	10. Minor sum cunctis miserationibus et veritate tua.	10. Minor factus sum supra omnes misericordia et omni veritate.
20. Si forte suscipiat faciem meam.	20. Forsitan propitiabitur mihi.	20.
22. Iaboc.	22. Iaboc.	22.
24. Et luctatus est vir cum eo.	24. Vir luctabatur cum eo.	24. Et volvebatur vir cum eo.
28. Quia princeps fuisti cum Deo.	28. Quoniam si contra Deum fortis fuisti.	28. Quia princeps fuisti cum Deo.
30. Pheniel.	30. Phanuel.	30. Facies Dei.
31. Claudicans.	31. Claudicabat.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Genesis.

V. 7. Ἄλλος, θλιβῶδες αὐτῷ. Ex Coislín.

V. 10. Sic necessario restituenda Aquilæ lectio. Interpres Procopii male legerat, ἐμακρύνθη, qui vertit *elongatus sum*. Quid autem illud cum verbo Hebraico קטנתי, qui semper significat, *minor sum*, vel *parvus sum*? Ἄλλος ἱκανοῦται μοι: in Schedis Combefisii legitur ἱκανοῦσαι μοι, *sufficiens es mihi*.

V. 20. Ἄλλος, ἐάν πως. Sic editio Romana.

V. 22. Ἄλλος, Ἰαβώκ. Sic ms. Alex. Rom. autem ed., Ἰαβώγ.

In vocem Ἰαβώκ, hæc mss. habent ex Origene: Ἰαβώκ ποταμός ἐστι τῆς Ἀραβίας, ὃ νῦν καλούμενος

Ἰαμβύκης. Id est: *Jaboc fluvius est Arabia, qui nunc vocatur Jambyces*. Combefisius legit Ἰαμβίτης.

V. 24. Lectionem Aquilæ et Symmachi sic habent omnes mss. et editio Romana. — Ἐκυλλετο ἀνὴρ, Coislín. in marg., ubi interpretis nomen erasum fuisse videtur.]

V. 28. Hæc ex Hieronymo desumpta sunt, qui sic habet in *Quæst. in Gen.*: « *Vocabitur nomen tuum Israel, quia invaluisti cum Deo.* » Josephus in primo *Antiquitatum libro*, Israel ideo ita appellatum putat, quod adversus Angelum steterit. Quod ego diligenter excutiens, in Hebræo penitus invenire non potui.

mam saltem partem in Hebræo non existent : nempe, εἶπεν δὲ Ἰακώβ τῷ Ἰδοῦ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ ἡ στήλη ἦν ἕστησα ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ· μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος, καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὐτή.

V. 50. Ἄλλος, ἀδικήσεις. Ex Coislin.

V. 52. Ἄ., σὺν τῶν etc. Ita Coislin. cum as'er' sco.

V. 54. Ἄλλος, φαγεῖν ἄρτον. Idem.

CAPUT XXXII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Ἦπορεῖτο. Ἄλλος· θλιβῶδες αὐτῷ.	7.
10.	10. Ἰκανούσθω μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας. Ἄλλος· ἰκανοῦται μοι. Ἄλλος· ἰκανός εἰμι.	10.
20.	20. Ἰσως γὰρ προσδέξεται. Ἄλλος· ἐάν πως ἐντραπή.	20.
22.	22. Ἰαβὼχ. Ἄλλος, Ἰαβόχ.	22.
24. Ἐκυλίετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ.	24. Ἐπάλατιεν ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ. Ἄλλος· ἐκονίζετο ἀνὴρ.	24.
28. Ὅτι ἤρξω ἰσχυῖ πρὸς Θεοῦ.	28. Ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ.	28. Ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ.
30. Φανουήλ.	30. Εἶδος Θεοῦ.	30.
31.	31. Ἐπέσκαζεν. Ἄλλος· ἐνεκυλίετο.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7	7. Et hæsitabat. <i>Alius</i> , angustum illi.	7.
10.	10. Sufficiat mihi ab omni misericordia et ab omni veritate. <i>Alius</i> , sufficit mihi. <i>Alius</i> , sufficiens sum.	10.
20.	20. Forsitan enim suscipiet. <i>Alius</i> , si forte revereatur.	20.
22.	22. Iaboch. <i>Alius</i> , Iaboc.	22.
24. Et volvebatur vir cum eo.	24. Et luctabatur homo cum eo. <i>Alius</i> , in pulvere volvebatur vir.	24.
28. Quia princeps fuisti fortituidine contra Deum.	28. Quia invaluisti cum Deo.	28. Quia invaluisti cum Deo.
30. Phanuel.	30. Species Dei.	30.
31.	31. Claudicabat. <i>Alius</i> , volvebatur.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Genesis.

Ecquid me necesse est opiniones quærere singulorum, cum etymologiam nominis exponat ipse qui posuit? Non vocabitur, inquit, nomen tuum Jacob : sed Israel erit nomen tuum. Quare interpretatur Aquila, ὅτι ἤρξας μετὰ Θεοῦ : Symmachus, ὅτι ἤρξω ἰσχυῖ πρὸς Θεόν, et Theodotio, ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ. SARIῪH enim, quod ab Israel vocabulo derivatur, principem sonat. Cætera ibi vide.

V. 29. Ad hæc verba, καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστόν, quæ in LXX Interpretibus leguntur, addunt codd. mss.: Τὸ καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστόν παρ' οὐδενὶ κείται ἐν τῷ ἑξαπλῷ. Id est : Illud et hoc est mirabile apud nullum in hexaplo habetur. Itidem abest

ab Hebraico textu.

V. 50. Sic mss. nostri et editio Romana. Symmachus et Vulgata *Phanuel*; et tamen Hebræus פִּנְיָוֶל sive *Phaniel* habet. Sed *Phaniel an Phanuel dicas*, inquit Abenmelech, *pluma non interest. Nam litteræ EHEVI permutantur inter se.* Hæc postrema Drusius.

V. 31. Ἄλλος, ἐνεκυλίετο. Hanc lectionem habet Regius codex unus, quæ ad quem interpretum pertineat ignoratur. — Coislin. in illud τῶν Ο', ἐπέσκαζεν, notat in margine : ἐπεχώλευεν, ἐπέκλινε τῷ ποδί, quod videtur scholion esse.

CAPUT XXXIII GENESIS.

TO EBPAIKON.

1 וישא עיניו וירא והנה
עשו בא

ויהי

4 וישקדו

5 אשר חקן אליהם את עבדך

12 נסעה ונלכה ואלכה לנגדך

13 עלתה

17 סבת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Et levavit Jacob oculos suos,
et vidit, et ecce Esau venit.

Et divisit.

4. Et osculatus est eum.

5. Quos benigne dedit Deus
servo tuo.

12. Proficiscamur et ambule-
mus, et ambulabo e regione tui.

13. Lactantes.

17. Socchoth.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

4. Ουεσσακη.

5.

12.

13.

17.

VULGATA LATINA.

1. Elevans autem Jacob oculos
suos, vidit venientem Esau.

Divisitque.

4. Et osculans.

5. Quos donavit Deus servo tuo.

12. Grdiamur simul, eroque
socius itineris tui.

13. Fœtas.

17. Sochoth.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Καὶ ᾔρην Ἰακώβ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτοῦ.

Καὶ ἡμίσευσεν

4.

5. Ἄ ἐχαρίσατο (ὁ θεὸς τῷ δοῦλῳ
σου).

12. Ἀπάρωμεν καὶ πορευθῶμεν,
ἵνα συνοδεύσω σοι.

13. Τίχτουςι.

17.

AQUILA.

1. Et levavit Jacob oculos suos.

Et dimidiavit.

4.

5. Quæ dedit Deus servo tuo.

12. Proficiscamur et ambule-
mus ut tecum vadam.

13. Pariunt.

17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Genesis.

V. 1. Sic editio Romæna et quidam mss. Unus tamen ad lectionem Aquilæ habet, ὀφθαλμὸν αὐτοῦ.

Ibid. Ex Hieronymo in *Quæst.*, qui dicit: *Denique ubi nos habemus, divisit, Aquila posuit, ἡμίσευσεν, id est, dimidiavit.* Shedæ Combesianæ aliam lectionem, ἐπιδιεῖλε, efferunt.

V. 4. Hic duo manuscripti codd. Regii, notam

afferunt sine auctoris nomine; sed videtur Originis esse. Sic autem habet: Τὸ, κατεφίλησεν αὐτὸν ὅπερ ἐστὶν Ἑβραϊστί, ουεσσακη, ἐν παντὶ Ἑβραϊκῶ βιβλίῳ περιέστικται, οὐχ ἵνα μὴ ἀναγινώσκηται, ἀλλ' ὑπαινιττομένης ὡσπερ διὰ τούτου τῆς βίβλου τὴν πονηρίαν τοῦ Ἡσαῦ. Κατὰ δόλον γὰρ κατεφίλησε τὸν Ἰακώβ. Id est: *Illud, osculatus est eum, quod est Hebraice uessake, in omnibus Hebrai-*

CAPUT XXXIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

2 שכם

ויהי

12 סדר

אחד דבער

15 נאח

17 לא תשמעו

19 כי חפץ בבת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Sechem.

Evæus.

12. Dotem.

Puellam.

15. Complacebimus.

17. Non audieritis.

19. Quia complacuerat in filia.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

2.

12.

15.

17.

19.

VULGATA LATINA.

2. Sichein.

Hevæi.

12. Dotem.

Puellam.

15. Valebimus fœderari.

17. Nolueritis.

19. Amabat enim puellam.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. Συχέμ.

Εὐάτος.

12.

15.

17.

19.

AQUILA.

2. Sychem.

Evæus.

12.

15.

17.

19.

CAPUT XXXIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἐπάρας δὲ Ἰακώβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, εἶδε φανέντα Ἡσαὺ ἐρχόμενον.

4.

5. Ἄ ἐδωρήσατο (ὁ Θεὸς τῷ δούλῳ σου).

12. Καὶ πορευθῶμεν, ἵνα συνοδεύσω σοι.

13. Κύουσι.

17. Σοχχῶθ.

SYMMACHUS.

1. Tollens Jacob oculos suos, vidit apparentem Esau venientem.

4.

5. Quæ donavit Deus servo tuo.

12. Et proficiscamur, ut socius itineris sim tibi.

13. Parturiunt.

17. Socchoth.

1. Ἀναβλέψας δὲ Ἰακώβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, εἶδε καὶ ἰδοῦ Ἡσαὺ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐρχόμενος.

Καὶ διεῖλε. Ἄλλος· ἐπιδιεῖλε.

4. Κατεφίλησεν αὐτόν.

5. Οἷς ἐλέησεν ὁ Θεὸς τὸν παῖδά σου.

12. Ἀπάραντες πορευσώμεθα ἐπ' εὐθεΐαν. Ἄλλος· πορεύσομαι εἰς κατεναντίον σου.

13. Λογεύονται.

17. Σκηναί. ;

LXX INTERPRETES.

1. Respiciens autem Jacob oculis suis, vidit, et ecce Esau frater ejus veniens.

Et divisit. *Alius*, et distribuit.

4. Osculatus est eum.

5. Quos misericorditer dedit Deus puero tuo.

12. Promoventes eamus in rectum. *Alius*, gradiar e regione tui.

13. Fœtantur.

17. Tabernacula.

THEODOTIO.

1.

4.

5.

12.

13.

17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Genesis.

cis libris, undique punctis notatur: non ut non legatur; sed subindicante libro Esau nequitiam; nam dolo Jacobum osculatus est. Hactenus etiam in Massoreticis Bibliis vox ἑπρωῖ punctis notatur.

V. 5. Hujus versus lectiones Aquilæ et Symmachi Latine attulit Procopius; Græce codex Reg. 1825.

V. 12. Sic Drusius et Reg. 1825. — Coislin. : 'A.,

ἀπάρωμεν καὶ πορευθ. Ex modo vertendi dixerim hanc lectionem Symmachi esse; nomina enim sæpe confunduntur.

V. 13. 'A., τέκτουσι. Σ. κύουσι. Ex Coislin.

V. 17. Σ., Σοχχῶθ. Sic unus codex Græcus Reg. 1888. Procopius item ait: *Symmachus exponit suechoth TABERNACULA.*

CAPUT XXXIV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

12. Τὸ ἔδον.
τὴν παιδίσκην.

15.

17.

19. Ἐπεθύμει γὰρ τὴν παιδίσκην.

SYMMACHUS.

2.

12. Dotale munus.
Adolescentulam.

15.

17.

19. Concupiscebat enim adolescentulam.

2. Συχέμ.

Εὐαῖος. Ἄλλος· Χορβαῖος.

12. Τὴν φέρνην.

τὴν παῖδα.

15. Ὅμοιωθησόμεθα. Ε'. εὐνοήσομεν.

17. Μὴ εἰσακούσητε. Ἄλλος· μὴ ὑπακούσητε.

19. Ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυγατρὶ.

LXX INTERPRETES.

2. Sychem.

Evæus. *Alius*, Chorræus.

12. Dotem.

Puellam.

15. Similes erimus. V. ed. benevoli erimus.

17. Non exaudieritis. *Alius*, non obedieritis.

19. Appositus enim erat filix.

2.

12.

15.

17.

19.

THEODOTIO.

2.

12.

15.

17.

19.

TO EBPAIKON.

שְׁלֵמִים 21
 יָאֵר 22
 בָּרַח 25
 מִסְפָּר 30

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

21.
 22.
 25.
 30.

AKYΛAΣ.

21. Ἀπηρτισμένοι.
 22.
 25.
 30.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

21. Pacifici.
 22. Complacebunt.
 25. Fiducia.
 30. Numero.

VULGATA LATINA.

21. Pacifici.
 22. Differtur tantum bonum.
 25. Confidenter.
 30. Pauci.

AQUILA.

21. Perfecti.
 22.
 25.
 30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Genesis.

V. 2. 'A., Συγέμ. Sic Regii duo, quorum hæc sunt verba: Ἀκύλας ἢ Συγέμ, ὅπερ ἐρμηνεύεται ὠμος, ἢ ὠμων. Id est: Aquila, ἢ Sychem, quod significat humerus, aut humerum.

Ibid. Ἀλλ., Χορβαῖος. Sic unus codex, Ἐμμώρ δ Χορβαῖος Ἀκύλας, Εὐαῖος. Id est: Emmor Choræus; Aquila, ἢ Hevæus. Coislin. quoque habet ad marg.: 'A., Εὐαῖος.

In Græco non ita facilis videtur eorum vocum

transmutatio; in Hebraico secus; nam in יָדִי אִי in ׀ commutes, quod non infrequenter factum deprehenditur infra, facies יָדִי יָדִי, *Horræus*, vel *Choræus*.

V. 12. Lectionem Symmachi, τὸ ἔδον, habet codex Regius 1871, egregiæ notæ, x sæculi, qui magnam Bibliorum partem complectitur; similiterque sequentem, τὴν παιδείαν.

V. 15. Quintæ editionis lectionem affert idem ipse

CAPUT XXXV GENESIS.

TO EBPAIKON.

הָאֵלֶּה 4
 דְּבָרָה 8
 נָתַי 12
 נְבִרַתְהוֹאֵרָא 16
 לְבָא
 בְּנִימִין 18
 אֶפְרַתָּהּ וְהָאֵלֶּה בֵּית לָחֶם 19

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

4.
 8.
 12.
 16.
 18.
 19.

AKYΛAΣ.

4. Τὴν δρῶν.
 8.
 12.
 16. Καθ' ὄδον τῆς γῆς.
 18.
 19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Quercum.
 8. Leborah.
 12. Dedi.
 16. Quasi tractus terræ.
 Ad veniendum.
 18. Benjamin.
 19. Ephratha, hæc Bethlehem.

VULGATA LATINA.

4. Terebinthum.
 8. Debera.
 12. Dedi.
 16. Verno tempore ad terram.
 Venit.
 18. Benjamin.
 19. Ephratam, hæc est Bethlehem.

AQUILA.

4. Quercum.
 8.
 12.
 16. Secundum viam terræ.
 18.
 19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Genesis.

V. 4. 'A. Σ. Θ. τὴν δρῶν. Sic Drusius. LXX quoque אֵלֶּה, non infrequenter vertunt δρῶν.

V. 8. Ἄλλος, μέλ., etc. Sic schedæ Combefisiana. Incertum autem an hæc sint scholion an interpretum variæ lectiones.

V. 12. Ἄλλος, ὠμοσα. Sic editio Romana et Drusius.

V. 16. In hunc locum Hieronymus: *Verbum He*

braicum ЧАВРАТНА, in consequentibus, ubi Jacob loquitur ad Joseph: *Ego autem cum venirem de Mesopotamia Syria, mortua est mater tua Rachel in terra Chanaan, in via Hippodromi, ut venirem Ephratha: nescio quid volentes, Hippodromum, Septuaginta Interpretes transtulerunt: et statim ibi, ubi in Hebræo dicitur, Et sepelierunt eam in via Ephrata, hæc est Bethlehem, rursum Septuaginta*

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
21.	21. Ειρηνικοί.	21.
22. Πεισθήσονται.	22. Ὁμοιωθήσονται.	22.
25.	25. Ἀσφαλῶς. Ἄλλος· πεποι- θότως.	25.
30.	30. Ἐν ἀριθμῷ. Ἄλλος· ἐν βραχεῖ.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
21.	21. Pacifici.	21.
22. Morem gerent.	22. Similes erunt.	22.
25.	25. Confidenter. <i>Alius</i> , fiducia- liter.	25.
30.	30. In numero. <i>Alius</i> , in brevi.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Genesis.

codex Regius. Pariterque sequentes versuum 17 et 19.

V. 21. Ἄ., ἀπηρτισμένοι. In hunc locum Hieronymus in *Quæst.* : Ubi nunc LXX Interpretes « pacificos » transtulerunt, Aquila interpretatus est, « ἀπηρτισμένους, » id est, « consummatos atque perfectos, » pro quo in Hebræo legitur SALAMIM.

V. 22. Σ., πεισθήσονται. Sic Regius 1871.

V. 25. Ἄλλος, πεποιθότως. Sic mss. Regii. Hieronymus vero in *Quæst.* : Pro eo quod in Græcis legitur ἀσφαλῶς, id est « diligenter, » in Hebræo scriptum est, ΒΕΤΕ, id est, « audacter et confidenter. » Illud autem ΠΩΒ, etiam LXX vertunt πεποιθότως Jerem. xxxii, 16 et 57, et Zachar. xiv, 11.

V. 30. Ἄλλος, ἐν βραχεῖ. Sic duo mss., qui non indicant cujus sit hæc interpretatio.

CAPUT XXXV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
4. Τὴν δρῦν.	4. Τὴν τερέβινθον.	4. Τὴν δρῦν.
8.	8. Δεβόρρα. Ἄλλος· μέλισσα. Ἄλλ. λαλιά. Ἄλλ. λαλουμένη.	8.
12.	12. Ἐδωκα. Ἄλλος· ὠμοσα.	12.
16.	16. Χαβραθά. Ἡνίκα ἤγγισεν. Ἄλλος· ἐν τῷ ἐλθεῖν.	16.
18. Υἱὸς δεξιᾶς.	18. Βενιαμίν.	18.
19.	19. Ἐφραθά, αὕτη ἐστὶ Βηθ- λεέμ. Ε'. Ἐφραθά, αὕτη ἐστὶ οἰκία ἔρτου.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4. Quercum.	4. Terebinthum.	4. Quercum.
8.	8. Deborra. <i>Alius</i> , apis. <i>Alius</i> , loquela. <i>Alius</i> , dicta.	8.
12.	12. Dedi. <i>Alius</i> , juravi.	12.
16.	16. Chabratha. Dum appropinquaret. <i>Alius</i> , cum veniret.	16.
18. Filius dexteræ.	18. Benjamin.	18.
19.	19. Ephratha, hæc est Bethle- hem. V. ed. Ephratha, ipsa est domus panis.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Genesis.

pro « Ephratha » posuerunt, « Hippodromum, » cum utique si Chabratha Hippodromus est, Ephratha Hippodromus esse non possit. Aquila autem hoc ita transtulit : « Et factum est καθ' ὄδον τῆς γῆς, id est, in itinere terræ, introiens in « Ephratha, etc. Hæc Hieronymus. Totus igitur Aquilæ locus, sic Græce expressus fuisse videtur : Καὶ ἐγένετο καθ' ὄδον τῆς γῆς, εἰσερχόμενος εἰς Ἐφραθά.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐλθεῖν. Sic codex Reg. 1871.

V. 18. Σ., υἱὸς δεξιᾶς. Ex Procopio.

V. 19. Ε', Ἐφρ., etc. Sic habet Ambrosius epist. ad Horontianum, quæ est in nova editione num. 70, p. 4065 : Quinta autem traditio, Ephratha, ipsa est domus panis. Hoc præteritum est in aliorum traditionibus. Ubi traditiones Ambrosius hic et alibi pro editionibus habet.

CAPUT XXXVI GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

19 אלה בני-עשׂ ואלה אלהם
דמא דמא

19.

19.

20 אלה בני-שׂעיר

20.

20.

24 דמא ענה אשר מצא את-הימים
במדבר ברעהו את-החמרים לצנעה
אבד 'Ο Σύρος λέγει πηγήν αὐτὸν
εὐρηκέναι.

24.

24. Αὐτὸς Αἰνὰς ὅς εὔρε σὺν τοῖς
'Ἰαμεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῷ βό-
σκειν αὐτὸν τὰς θνοὺς τοῦ Σεβεγῶν.

35 רבסה

35.

35. Ὁ πατάξας.

36 ממשקה

36.

36.

40 בשבחם

40.

40. Ἐν τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

19. Isti filii Essu, et isti duces
eorum : ipse est Edom.

19. Isti sunt filii Esau, et hi
duces eorum : ipse est Edom.

19.

20. Isti filii Seir.

20. Isti sunt filii Seir.

20.

24. Hic Anah, qui invenit mu-
los in deserto, dum pasceret asi-
nos Sebahon patris sui. Syrus ait
ipsum invenisse fontem.

24. Iste est Ana, qui invenit
aguas calidas in solitudine, cum
pasceret asinos Sebahon patris sui.

24. Ipse Aenas, qui invenit Ia-
mam in deserto, dum pasceret asi-
nos Sebegon.

35. Qui percussit.

35. Qui percussit.

35. Qui percussit.

36. De Masrecha.

36. Masreca.

36.

40. In nominibus suis.

40. Et vocabulis suis.

40. In nominibus suis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Genesis.

V. 19. Sic mss. et editio Romana.

V. 24. Hunc locum, cujus antea pauca verba
exstabant, etiam lacera, apud Drusium et alios,
plenum reperimus secundum omnes editiones, in
tribus Catenis Regiis et in schedis Combefisianis,
cum sequentibus notis : prima sic habet : 'Ο Σύρος
καὶ ὁ Ἑβραῖος, τὸν Ἰαμεῖν ἐ ὑδωρ βούλονται λέ-
γειν, ἀντὶ τοῦ, ἐ εὔρε πηγήν ἐν τῇ ἐρήμῳ. » Οἱ δὲ
ἐρμηνεύσαντες, αὐτὴν πῶς τὴν λέξιν τὴν Ἑβραϊκὴν
τεθείκασι. Id est : Syrus et Hebræus Iamin ἐ aquam »
significare volunt ; ac si diceretur : « Invenit fontem
in deserto. » At interpretes ipsam vocem Hebraicam
posuerunt. Altera nota, quæ est Diodori, sic habet :
'Ο Σύρος λέγει πηγήν αὐτὸν εὐρηκέναι ἢ γὰρ πηγή
« Ἄναν » καλεῖται τῇ Σύρων φωνῇ. Id est : Syrus
dicit ipsum invenisse fontem : nam fons Syrorum
lingua, « Anan » vocatur. Ubi Diodorus inventoris
nomen cum inventæ rei nomine confundit, ut notat
sequens scholiastes. Tertia nota hæc est : Παντα-
χοῦ μὲν τὸ ὑδωρ ἐ ἀμμαῖμ » λέγεται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ,
ἢ δὲ πηγή ἐ μωχώρ » ἐν γὰρ τῷ λε' ψαλμῷ εἰς τὸ,
« Παρὰ σοὶ πηγή ζωῆς, » ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ κεῖται,
ἐ μωχώρ ἄιούμ. » Οὔτε οὖν τὸν « Ἰαμεῖν » κατὰ Δι-

ωρον εὔρον ἀντὶ τοῦ ὑδατος· οὔτε ἀντὶ τῆς πηγῆς
τὸν « Αἰνάν » κατὰ Θεοδώρητον δὲ, οὐ τὸ Αἰνάν ἐ πη-
γήν » ἔδει λέγεσθαι· ἀλλ' ἢ ἄρα τὸ « Ἰαμεῖν. » Ὁ
γὰρ Αἰνάν εὔρε τὸν Ἰαμεῖν, οὐχ ὁ Ἰαμεῖν τὸν
Αἰνάν. Id est : Ubique in Hebraico aqua dicitur
« ammaim, » fons autem, « mocror : » nam in xxxv
psalmo, ad illud, « Apud te est fons vitæ, » in He-
braico legitur, « mocror aium. » Neque igitur « Iamin »
inveni pro aqua ; neque pro fonte « Aenan, » secun-
dum Diodorum. Secundum Theodoretum autem, non
Aenan fontem dici oportuit, sed potius, Iamin. Si-
quidem Aenan invenit Iamin, non Iamin Aenan.

Eadem de re audiendus Hieronymus : Multa et
varia apud Hebræos de hoc capitulo disputantur :
apud Græcos quippe et nostros super hoc silentium
est. Alii putant ΑΙΑΜΙΜ maria appellata. Iisdem
enim litteris scribuntur maria, quibus et nunc hic
sermo descriptus est. Et volunt illum dum pascit
asinus patris sui in deserto, aquarum congregationes
reperisse : quæ juxta idioma linguæ Hebraicæ maria
nuncupentur : quod scilicet stagnum reperit, cujus
rei inventio in eremo difficilis est. Nonnulli putant
aguas calidas juxta Punice linguæ viciniam, quæ

CAPUT XXXVII GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2 נשי

2

2

ויבא יוסף את-דבתה רעה אל-
אביהם 'Ο Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος,
κατήνεγεν.

Καὶ ἤνεγκε [al. κατήνεγκε δὲ]
'Ἰωσήφ ψόγον αὐτῶν πονηρὸν πρὸς
τὸν πατέρα αὐτοῦ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Uxorum.

2. Uxorum.

2.

Et retulit Joseph infamiam eo-
rum ad patrem eorum. Syrus et
Hebræus, detulit.

Accusavitque fratres suos apud
patrem crimine pessimo.

Et detulit [al. detulit autem]
Joseph vituperium ipsorum malum
ad patrem suum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

19.	19. Οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, καὶ οὗτοι ἠγγέμονες αὐτῶν· οὗτοι εἰσιν υἱοὶ Ἐδώμ. Ἄλλος, οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ· οὗτος ἐστὶν Ἐδώμ.	19.
20.	20. Οὗτοι δὲ υἱοὶ Σηείρ. Ἄλλος, καὶ οὗτοι υἱοὶ Σηείρ.	20.
24. Οὗτός ἐστιν ὁ Αἰνάν, ὃς εὗρε τοὺς Ἰαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβαιγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.	24. Οὗτός ἐστιν Ἄνὰ, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ ὑποζύγια Σεβεγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.	24. Οὗτός ἐστιν ὁ Αἰνάν, ὃς εὗρε τὸν Ἰαμεῖμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτε ἔνεμε τὰ βουκόλια Σεβαιγῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.
35.	35. Ὁ ἐκκόφας.	35.
36.	36. Μασσεκάς.	36. Μασσηφάς.
40.	40. Ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν.	40.
SYMMACHUS. LXX INTERPRETES.		THEODOTIO.
19.	19. Isti filii Esau, et isti principes eorum : hi sunt filii Edom. Alius, hi filii Esau : hic est Edom :	19.
20.	20. Hi autem filii Seir. Alius, et hi filii Seir.	20.
24. Hic est Aenan, qui invenit lamim in deserto, dum pasceret subjugales Sebægon patris sui.	24. Hic est Ana, qui invenit lamim in deserto, cum pasceret subjugales Sebegon patris sui.	24. Hic est Aenan, qui invenit lamim in deserto, cum pasceret bucolia Sebægon patris sui.
35.	35. Qui excidit.	35.
36.	36. Masecas.	36. Massephas.
40.	40. In gentibus suis.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Genesis.

Hebrææ contermina est, hoc vocabulo signari. Sunt qui arbitrentur onagros ab hoc admissos esse ad asinas : et ipsum hujusmodi reperisse concubitum, ut velocissimi ex his asini nascerentur, qui vocantur ΛΑΜΙΜ. Plerique putant quod equarum greges ab asinis in deserto, ipse fecerit primus ascendi, ut mulorum inde nova contra naturam animalia nascerentur. Aquila hunc locum ita transtulit : Ipse est Ana qui invenit σὺν τοῖς Ἐμίμ. Et Symmachus similiter τοὺς Ἐμίμ : quæ interpretatio pluralem numerum significat. Septuaginta vero et Theodotion equaliter transtulerunt dicentes : τὸν Ἰαμίμ, quod indicat numerum singularem. Hic σὺν τοῖς Ἐμίμ ad Aquilam legitur ; et ad Symmachum, τοὺς Ἐμίμ. Omnes Græci nostri codices, tres numero, σὺν τὸν Ἰαμεῖν habent ad Aquilam, uno excepto de quo infra ; ad Symmachum vero, τὸν Ἰαμεῖν omnes, in singulari ad utrumque. Hieronymus in plurali legit ad Aquilam et Symmachum, ut ipse testificatur ; quem hac in parte sequi maluimus. Verum lectionem Aquilæ sic restituendam putamus apud Hieronymum, σὺν τοὺς Ἐμίμ vel Ἰαμίμ ; non vero σὺν τοῖς Ἐμίμ.

Nam σὺν hoc loco non præpositionis vice fungitur sed illo exprimitur Hebræicus articulus הַן, nota accusativi casus ; cujus loco Aquila σὺν ponere solet et cum accusativo copulat, ut passim videas supra et in sequentibus. Quæ lectio etiam unius ex codicibus nostris auctoritate firmatur, ubi legitur, σὺν τοῦ σιμεῖμ, Librarii, ut perspicuum est vitio, pro σὺν τοὺς Ἰαμίμ. Et sane hic accusativus postulat. Quod ad vocem autem Ἐμίμ vel Ἰαμίμ, notandum est omnes Latinos codices Ἐμίμ habere, ut testificatur Martianæus noster. Codices autem nostri Græci omnes ad Aquilam et Symmachum Ἰαμεῖν habent, uno excepto, in quo legitur ad Aquilam, Ἰαμίμ, ut paulo ante dictum est, ita ut omnes Ἰ Hebræicum, ut par est, expriment ; quos hac in parte sequi visum est.

V. 35, 36, 40. Horum versuum lectiones ab eximio codice 1871 mutuamur. Ad versum autem 36 lectio τὸν Ο΄ Μασσεκάς, et Theodotionis, Μασσηφάς, corruptæ videntur. Nam in Hebræico legitur קרַחַמַּכ, de Masreca.

CAPUT XXXVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Τῶν γυναικῶν. Ἄλλος· τῶν παλλακῶν.	2.
Καὶ ἔφερεν Ἰωσήφ διαβολὴν κατ' αὐτῶν πονηρὰν πρὸς πατέρα αὐτῶν.	Κατήνεγκαν δὲ Ἰωσήφ ψόγον πονηρὸν πρὸς Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν.	
SYMMACHUS. LXX INTERPRETES.		THEODOTIO.
2.	2. Uxorum. Alius, concubinarum.	2.
Et tulit Joseph criminationem in eos malam ad patrem eorum.	Detulerunt autem Joseph crimine malo ad patrem suum.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
5 כַּתְּנֵי פָּסִים 9 תְּלֻכְתֵּי	3. 9.	3. Χιτῶνα ἀστραγάλειον. 9.
14 אֶת־שְׁלֹמֹם אֶת־חֶזְקִי וְאֶת־שְׁלֹמֹם הַצָּן	14.	14.
18 וַיִּתְנַחֵל	18.	18.
25 יִגְמְלִיהֶם נַשְׂאִים נֶאֱמָר	25	25. Καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον στύρακος.
26 מִדְּבַעַע	26.	26. Τί πλεονέκτημα;
27 וַיִּשְׁמָעוּ	27.	27.
28 מְדִינִים	28.	28.
36 לְפִטְיָר	36.	36. Φουτιφάρ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Tunicam sericorum.	3. Tunicam polymitam.	3. Tunicam talarem.
9. Somniavi.	9. Vidi per somnium.	9.
14. Pacem fratrum tuorum et facem gregis.	14. Si cuncta prospera sint erga fratres tuos et decora.	14.
18. Et machinati sunt.	18. Cogitaverunt eum occidere.	18.
25. Et cameli eorum ferentes aromata.	25. Et camelos eorum portantes aromata.	25. Et cameli eorum onusti erant styrace.
26. Quæ utilitas?	26. Quid nobis prodest?	26. Quod emolumentum?
27. Et audierunt.	27. Acquieverunt.	27.
28. Madianæi.	28. Madianitæ.	28.
36. Phutiphar.	36. Putiphari.	36. Phutiphar.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Genesis.

V. 2. Ἄλλος, τῶν παλλακῶν, pellicum. Hæc lectio prodit ex codice Reg. 1871, sine nomine interpretis, qui pellices vocavit concubinas, ut distingueret ab uxoribus Lia et Rachele.

Ibid. Ἄ., καὶ ἤνεγκε, etc. Sic mss. nostri et editio Romana. Codex unus in lectione Aquilæ habet κατήνεγκεν pro καὶ ἤνεγκεν. In hæc verba Diodorus in Catenis mss. : Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, ἔτι δὲ καὶ ὁ Σύρος, ἀντὶ τοῦ ἐ κατήνεγκαν, ἐ κατήνεγκεν ἔχει. Τοῦτέστιν· Ὁ Ἰωσήφ διέβαλε τοὺς ἀδελφοὺς τῷ πατρὶ, ὡς οὐκ εὐτάκτους ὄντας· ὅθεν καὶ ἐμισήθη παρ' αὐτῶν. Id est : Aquila et Symmachus itemque Syrus, pro illo ἐ detulerunt, ἐ habent, detulit. Id est : Joseph criminatus est fratres suos apud patrem, ut qui

non probe se gererent : unde invisus fuit illis.

V. 3. Ἄ., χιτῶνα, etc. Hieronymus in *Quæst.* : Pro varia tunica, ἢ Aquila interpretatus est ἐ tunica ἢ ἀστραγάλειον, id est tunicam talarem. Symmachus, ἐ tunicam manicalam, ἢ sive quod ad tulos usque descenderet, et manibus artificis mira esset varietate distincta, sive quod haberet manicas. Antiqui enim magis colobii utebantur. II Reg. XIII, 13, eadem Hebraicam vocem vertit Ἄ., cum LXX, καρπωτόν, Symmachus χειρῶτόν, alius, ἀστραγαλωτόν.

V. 9. Ἄλλος, ἐνυπνιάσθη. Sic mss. Reg. 1871.

V. 14. Ἄλλος, τὴν εἰρήνην τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ τὴν εἰρήνην τῶν βοσκημάτων. Unus Regius pro hac postrema voce habet προβάτων. Hanc autem lectio-

CAPUT XXXVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
5 וְהִידָּה אֶת־שֵׁמוֹ שֵׁלָה וְהִידָּה בְּכוֹז בְּלִדְתָּהּ אֵת	5.	5.....
9 וַחֲשָׂה	9.	9.
14 בְּעֵץ	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et vocavit nomen ejus Selah, et erat in Chezib, dum pareret eum.	5. Quem appellavit Sela : quo nato parere ultra cessavit.	5. Et vocavit nomen ejus Selom. Et factum est ut mentiretur in partu postquam genuit eum.
9. Corrumpebat.	9. Semen fundebat.	9.
14. In velamine.	14. Theristrum.	14.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3. Χιτώνα χειριδωτόν.	3. Χιτώνα ποικίλον.	3.
9.	9. Ένουπνιασάμην. "Αλλος· ένουπνιασθην.	9.
14.	14. Εί υγιαίνουσιν οί άδελφοί σου, και τὰ πρόβατα. "Αλλος· τήν ειρήνην τών άδελφών σου, και τήν ειρήνην τών βοσκημάτων.	14.
18.	18. Έπονηρεύοντο. "Αλλος· έδολιεύσαντο.	18.
25.	25. Και αι κάμηλοι αύτών έγεμον θυμιαμάτων.	25.
26. Τί κέρδος ;	26. Τί χρήσιμον ;	26.
27.	27. "Ηκουσαν. "Αλλος· έπειθησαν.	27.
28.	28. Μαδιηναίοι. "Αλλος· Ίσμαηλίται.	28.
36. Φουτιφάρ.	36. Πετεφροῦ.	36.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3. Tunicam manieatam.	3. Tunicam variam.	3.
9.	9. Somniavi. <i>Alius</i> , somnium habul.	9.
14.	14. Si valent fratres tui et oves. <i>Alius</i> , pacem fratrum tuorum, et pacem pecorum.	14.
18.	18. Malignabantur. <i>Alius</i> , fraudulenter agebant.	18.
25.	25. Et cameli eorum onusti erant odoramentis.	25.
26. Quod lucrum ?	26. Quæ utilitas ?	26.
27.	27. Audierunt. <i>Alius</i> , obtemperaverunt.	27.
28.	28. Madianæi. <i>Alius</i> , Ismaelitæ.	28.
36. Phutiphar	36. Petephre.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Genesis.

nem puto esse Aquilæ, qui litteram κατά πίδα sequitur.

V. 18. "Αλλος, έδολιεύσαντο. Hanc lectionem habent duo mss. Regii et editio Romana. Vocem autem Hebraicam חַדַּי per δολιύω vertunt LXX Interpretes, Num. xxv, 17, et Psal. civ, 24.

V. 25. 'Α., και αι, etc. Sic editio Romana. Vocem פְּנִיָּה etiam Gen. xlv, 11, στύραχα vertit Aquila.

V. 26. 'Α., τί πλέον. Sic unus codex Regius cum editione Romana et Drusio. Psal. xxix, 11, eandem vocem vertit Symmachus κέρδος.

V. 27. "Αλλος, έπειθησαν. Hanc lectionem affert Regius 1825, non allato interpretis nomine.

V. 28. "Αλλος, Ίσμαηλίται. Sic editio Romana.

V. 36. Hæc ex Origene affert Drusius. At nota Origenis longe sincerior habetur in mss. nostris, his verbis : Φυτιφάρου. Τοῖς μὲν περὶ Ἀκύλαν καὶ Σύμμαχον ἢ Φουτιφάρου ἢ [al. Φουριφάρ, al., Φουριφάρου] εἰρηται ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἢ Φουριφάρου, ἢ καὶ ἡ μὲν τοῦ παρόντος ὀνόματος ἐρμηνεία παράκειται τῇ λέξει· ἡ δὲ ἐκθεσις τοῦ ἑτέρου ἐν τοῖς ἐξῆς φανεῖται. *Aquila et Symmachus ἢ Phutiphar* ἢ *dixerunt hoc loco : in alio autem ἢ Phutiphare* ἢ : *præsentis vero nominis interpretatio voci adjacet ; alterius autem expositio in sequentibus declarabitur.* Nimirum ille ex Philone Judæo, ac plerumque suo marte nominum propriorum Hebraicorum significata ad marginem ascripserat.

CAPUT XXXVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Και εκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Σηλώμ. Αὕτη δὲ ἦν ἐν Χασβί, ἠνίκα ἔτεκεν αὐτούς.	5.
9.	9. Ἐξέχεεν. "Αλλος· δέφθειρεν.	9.
14.	14. Θέριστρον. "Αλλος· σπαθαρίστρον.	14.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Et vocavit nomen ejus Selom : hæc autem erat in Chasbi, quando peperit eos.	5.
9.	9. Effundebat. <i>Al.</i> , corrumpebat.	9.
14.	14. Theristrum. <i>Alius</i> , spathariscum.	14.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
מִדְּחַצְצֵן 47	17.	17.
חֶמֶךְ וּפְתִילֶיךָ וּבֶטֶן וְסִיָּרֹס, וְרָרִיֹן. 18	18.	18. Τὴν σφραγίδα σου, καὶ τὸν στρεπτὸν σου.
הַקְדָּשָׁה 21	21.	21. Ἐνδιηλλαγμένη.
לֹא־הָיְתָה בְּהָאֵרֶץ קְדֹשָׁה 23	23.	Οὐκ ἦν ἐν τούτῳ διηλλαγμένη.
הַכֹּהֵן 25	25.	23. Γενώμεθα εἰς ἐξουδένωσιν. 25.
הַפְּתִילִים		
וְצִדְקָתְךָ עֲלֵיךְ פְּרִי מִדְּחַצְצֵן 29 Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, τί διεκόπη ἐπὶ σὲ διακοπή;	29.	29. Τί διεκόφας ἐπὶ σὲ διακο- πήν;
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Ex ovibus.	17. De gregibus.	17.
18. Sigillum tuum et tæniam tuam et baculum tuum. Syrus, Strophium.	18. Annulum tuum et armillam et bæculum.	18. Sigillum tuum et torquem tuum.
21. Prostituta. Non fuit in hoc prostituta.	21. Mulier. Non fuit in isto loco meretrix.	21. Scortum. Non erat in hoc scortum.
23. Simus in contemptum.	23. Mendacii arguere nos non potest.	23. Vilipendamus.
25. Socerum suum.	25. Socerum suum.	25.
Et tæniæ.	Armillæ.	
29. Cur divisisti super te divi- sio? Syrus et Hebræus, cur dissecta est super te dissectio?	29. Quare divisa est propter te macceria.	29. Cur dissecuisti super te dis- sectionem?

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Genesis

V. 5. Hunc Aquilæ locum Latine tantum habemus apud Hieronymum, qui sic habet in Quæst. : « Et adjecit et peperit filium, et vocavit nomen ejus Sela : hæc autem erat in Chazbi, quando peperit eum. » Verbum Hebræum hic pro loci vocabulo positum est, quod Aquila pro re transtulit dicens : « Et vocavit nomen ejus Selom : et factum est ut mentiretur in partu, postquam genuit eum. » Postquam enim genuit Selom, stetit partus ejus. Chazbi ergo non nomen loci, sed mendacium : unde et in alio loco scriptum est : « Mentietur opus olivæ, » id est, fructum olivæ non faciet.

V. 9. Ἄλλος, διέφθειρες. Hanc lectionem sine nomine interpretis affert codex unus Regius, quæ magis quadrat cum Hebraica voce פָּרַח.

V. 14. Θέριστρον. De hac lectione Drusius : Θέριστρον legitur et Genesis xxiv. Hieron. in Quæstio-

nibus : « Theristrum, » pallium dicitur : genus etiam nunc Arabici vestimenti quo mulieres provincie illius velantur. Appellatur quoque θερίστρον. Suidas : « Θέριστρον καὶ θερίστρον, θερινὸν ἱμάτιον, » etc. Rursus Hieronymus in Isaiam : « Θέριστρα, inquit, nos possumus appellare palliola, ut hodie quoque Arabiæ et Mesopotamiæ operiuntur feminae : ab eo quod ἐν θέρει, id est, æstate et caumate corpora protegat feminarum. Altera lectio est, σπαθηρίσχω, quam habent editio Romana et duo manuscripti Regii, quorum unus habet σπαθαρίσχω. Quid autem hic significet nondum satis perspectum habemus. Hæc sane vox σπαθαρίσχος, medio et infimo ævo pro gladiolo accipiebatur ; at hic est, ut liquet, ornamentum muliebre.

V. 17. Ἄλλος, ἐκ τῶν ποιμνίων. Sic codices nostri, cujus autem sit hæc interpretatio non indicant. Hanc lectionem sequitur Hieronymus, qui vertit, de

CAPUT XXXIX GENESIS.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
סֵרִיס פְּרַעַה 1	1.	1.
מִיֵּשׁ בְּצֵלְפָחַן 2 Σύρος, καὶ ἦν ἀνήρ κατευθυνόμενος.	2.	2. Κατευθυνόμενος.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Eunuchus, Phraeo.	1. Eunuchus Pharaonis.	1.
2. Vir prosperans. Syrus, et erat vir prospere agens.	2. Et erat vir in cunctis pro- spere agens.	2. Prospere agens.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17.	17. Ἐκ τῶν προβάτων. Ἄλλος, ἐκ τῶν ποιμνίων.	17.
18. Στρεπτὸν, ἐγχειρίδιον.	18. Τὸν δακτύλιόν σου καὶ τὸν ὄρμισκον. Ἄλλος τὸν ἐπιτραχή- λον.	18.
21.	21. Πόρνη. Οὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη.	21.
23. Γενώμεθα εἰς ἐξουδένωσιν.	23. Καταγελασθῶμεν.	23.
25.	25. Πενθερὸν αὐτῆς. Ἄλλος· ἐκυρὸν.	25.
Περιτραχήλιον.	Ὅρμισκος.	
29.	29. Τί διεκόπη διὰ σὲ φραγμός; Ἄλλος, Τί διήπλωσας καθ' ἡμῶν ἄπλωμα; Ἄλλος, διαίρεσιν.	29.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17.	17. Ex ovibus. <i>Alius</i> , ex ovilibus.	17.
18. Torquem, baculum.	18. Annulum tuum et parvum monile. <i>Alius</i> , stolam.	18.
21.	21. Meretrix. Non fuit hic meretrix.	21.
23. Vilipendamur.	23. Derideamur.	23.
25.	25. Socerum suum. <i>Alius</i> , <i>Id.</i> <i>alio verbo.</i>	25.
Collare.	Monile.	29.
29.	29. Quare divisa est propter to maceria? <i>Alius</i> , Cur expandisti contra nos expansionem? <i>Alius</i> , divisionem.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Genesis.

greqibus.

V. 18. Ὁ Σύρος, etc. Sic omnes manuscripti nostri cum Drusio, qui tamen Syri lectionem non indicat, quæ in nota quadam fertur his verbis: Ὁ Σύρος ὠράριον λέγεσθαι φησιν, καὶ οὐκ ὄρμισκον. Syrus STROPHISM legi ait, non ARMILLAM. ὠράριον autem est sudarium vel strophium. Aliqui legunt ὄραριον. Ἐγχειρίδιον apud Symmachum videtur baculum significare, quod indicat vox Hebraica יָדָיו. Ἐγχειρίδιον quippe quidvis quod manu teneri soleat exprimit, ut pugionem, baculum, quam postremam significationem sequitur Hieronymus.

V. 21. Ἄ., ἐνδιηλλαγμένη, et infra διηλλαγμένη: pro scorto ponitur, itemque ab eodem interprete Osee xli, μετὰ τῶν ἐνδιηλλαγμένων· ἐταιριδων. Hinc Hieronymus De xlii mansionibus, ad mansionem 33, יָדָיו scortum, cujus habitus a cæte-

ris feminis mutatus est.

V. 23. Lectionem Aquilæ et Symmachi habet unus codex ex nostris, ut et Drusius.

V. 25. Ἄλλος, ἐκυρὸν. Ex Coislinio. Scholion editionis Rom., κύριον.

Ibid. Σ., περιτραχήλιον. Ex eod.

V. 29. Hæ omnes lectiones in manuscriptis nostris, et apud Drusium habentur. Nota vero quam affert Drusius est Diodori, ut docent mss.; ea est: Ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος· Τί διεκόπη ἐπὶ σὲ διακοπή. Aliud scholion: Ἄλλως, Τί διήπλωσας καθ' ἡμῶν ἄπλωμα: quorum interpretatio supra. Hieronymus in *Quæst.*: Pro «maceria» divisionem Aquilæ et Symmachi transtulerunt, quod Hebaice dicitur ὕψος. Ab eo igitur quod divisisset membranulam secundinarum, divisionis nomen accepit. Ἄλλος, διαίρεσιν. Forte Symmachus.

CAPUT XXXIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Εὐνοῦχος Φαραώ.	1.
2. Εὐδοούμενος.	2. Ἄνηρ ἐπιτυγχανών.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Eunuchus Pharao.	1.
2. Prosperos successus habens.	2. Vir prosperans.	2.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Genesis

V. 4. 'A., ὁ ποτιστὴς τοῦ βασιλέως Αἰγύπτου καὶ ὁ πέσσω, *pocillator regis Ægypti et coquens*. Drusius in hunc locum: *Pocillator vel pincerna qui et a poculis*. Hieronymus *Quæst.*: *Ubi nos posuimus e principem vinariorum, in Hebræo scriptum habet MASEK [Drus. מִשְׁקָה] ... quem nos possumus mors vulgi vocare pincernam. Nec vile putetur officium, cum apud reges barbaros usque hodie maximæ dignitatis sit poculum porrexisse*. Πέσσω post Drusium verti *coquens*, id est *coquum*. *Coquum et pistorem*, inquit Festus, *apud antiquos eundem fuisse acce-*

pimus.

V. 4. 'A., ελειτούργει. Coislin.

V. 5. Idem codex hoc modo præfert textum τῶν Ὁ', ἐν μιᾷ νυκτὶ θρασις τοῦ ἐνυπνίου αὐτοῦ· ὁ ἀρχι-οινοχόος καὶ ὁ ἀρχιτσιποιδός. Sic etiam mss. Alex.

V. 6. Ἐμβραστόμενοι, *astuantes et quasi fluctibus agitati*. *Vox frequens Patribus*. Sic Gregorius Nazianzenus: ἔνθα καὶ ἔνθα κακοὺς βραστόμενον μεγάλους· *ei*: βρασσομένους τε πόθοισι καὶ ἀργαλείαις μελεῶσι. Hæc Drusius.

V. 8. 'A., ἐπίλουςις. Coislin. Alii vero mss. sine

CAPUT XLI GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 וּבִיחַת בָּשָׂר	2.	2. Στερέμνιοι σαρκί.
בָּאֵד		Ἐν τῷ ἔλει.
5 בִּקְנָה	5.	5. Καλάμω.
6 וְשִׁחַתָּה קָדִים	6.	6. Ἐφαρμένοι καύωνι.
8 חַמְצָנָה רַחֵד	8.	8.
חֲרִסְמִי		Κρυφιαστάς.
12 וַיִּשְׁתַּרְטֵנִי אֶת־הַלְכוֹתַי	12.	12.
14 וַיִּרְעַדָּהּ	14.	14.
16 בִּלְעָדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פְּרַעָה <i>Sýros, (οὐκ ἀποκριθῆσθε-μεθα).</i>	16.	16. (Ἄνευ ἐμοῦ οὐκ ἀποκριθή-σεται ὁ Θεὸς σωτηρίαν.)
22 בִּקְנָה	22.	22. Καλάμω.
24 אֶל־הַחֲרִסְמִים	24.	24. Πρὸς τοὺς κρυφιαστάς.
31 כָּבֵד	31.	31. Βαρύς.
32 נִגְזָן הַדָּבָר	32.	32. Ἐτοιμον τὸ βῆμα.
34 פְּקָדִים	34.	34.
35 אֶת־כָּל־אֶמְלָה	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Pingves carne.	2. Crassæ nimis.	2. Solidæ carne.
In prato.	In locis palustribus.	In palude.
5. In culmo.	5. In culmo.	5. In culmo.
6. Arefactæ Euro.	6. Percussæ uredine.	6. Corruptæ astu.
8. Contritus est spiritus ejus.	8. Pavore perterritus.	8.
Genethliacos.	Conjectores.	Occultorum interpretes.
12. Et solvit nobis somnia no-stra.	12. Audivimus quidquid postea rei probavit eventus.	12.
14. Currere fecerunt eam.	14. Protinus eductum.	14.
16. Præter me Deus respondebit pacem Pharaoni. <i>Syrus, non respondebimus.</i>	16. Absque me Deus respondebit prospera Pharaoni.	16. Absque me non respondebit Deus salutem.
22. In culmo.	22. In culmo.	22. In culmo.
24. Ad genethliacos.	24. Conjectoribus.	24. Ad occultorum interpretes.
31. Gravis.	31. Inopiæ magnitudo.	31. Gravis.
32. Paratum verbum.	32. Firmitatis indicium est.	32. Paratum verbum.
34. Præfectos.	34. Præpositos.	34.
35. Omnem escam.	35. Omne frumentum.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Genesis.

nomine interpretis. Symmachi versionem, διακρι-
των, desumpsimus Coislin.

Ibid. 'A., ἐπιλωσις. Σ., διακρισις. Ex eod. Coislin.
cod.

V. 10. 'A. Σ., κληματίδες. Sic mss. Regii, et Drusius. Κληματίδες sunt flagella aut sarmenta teste Hieronymo: *Tria flagella*, inquit, *et tres ramos sive propagines Hebræo sermone significat, quæ ab illis vocantur SARIGIM*. Hic ramos aptius vertimus.

Ibid. 'A. Σ., βλαστῶσα. Ita Coislin. Aquila, psalm. lxx, 7, eandem Hebraicam vocem βλαστῶ

aut βλαστῶ vertit. Ibi vide.

V. 16. Sic omnes mss. Drusius legerat κόφινος, sed accusativum postulat series, ut codices habent. Γύρεως, pollinis aut farinae. Interpretatio Aquilæ plana est; sed in Symmachi lectione hæret Drusius, sensumque ejus in incerto relinquit. Eæ est, *τρία κανὰ βάλια*. Nos vertimus. *tria canistra ex foliis palmarum*. Quæ interpretatio non uno asseritur exemplo. Nam in *Apophthegmatibus Patrum*, βαίτην βάλδος, *palmea virga*, non semel occurrit; sic n. 6 et 38.

CAPUT XLI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Παχείαι σαρκί.	2. Ἐκλεκτὰ τὰς σαρκί. Ἄλλος, στερέμνιοι κρέει, καὶ παχείαι σαρκί.	2.
Ἐν τῷ ἔλει.	Ἐν τῷ Ἄχει. Ἄλλος, ἐν τῷ δχοθῆ.	
5. Καλάμψ.	5. Πυθμένι.	5
6.	6. Ἀνεμόφθοροι. Ἄλλος, πεφρυγμένοι ἀνέμψ.	6.
8.	8. Ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Ἄλλος, κατεπάρη.	8.
Μάγους.	Ἐξηγητάς. Ἄλλος, σοφούς.	
12.	12. Καὶ συνέκρινεν ἡμῖν. A is addunt, τὰ ἐνούπνια ἡμῶν.	12.
14.	14. Ἐξήγαγον. Ἄλλος, δρομῆ ἤγαγον.	14.
16. (Οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀποκριθήσεται εἰρήνην Φαραῶ.)	16. (Ἄνευ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραῶ.)	16.
22. Καλάμψ.	22. Πυθμένι.	22.
24. Μάγους.	24. Τοῖς ἐξηγηταῖς.	24. Σοφισταῖς.
31. Βαρύς.	31. Ἴσχυρός. Ἄλλος, σφοδρός.	31.
32. Βέβαιος ὁ λόγος.	32. Ἄληθές ἐσται τὸ ῥῆμα.	32.
34. Ἐπισκόπους.	34. Τοπάρχας.	34.
35.	35. Βρώματα. Ἄλλος, πάντα τὰ γεννήματα.	35.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Pingues carne.	2. Electæ carnibus. Alius, solidæ carne, et pingues carnibus.	2.
In palude.	In Achi. Alius, in ripa.	
5. In culmo,	5. In propagine.	5.
6.	6. A vento corruptæ. Alius, tostæ vento.	6.
8.	8. Turbata est anima ejus. Alius, transfixus est.	8.
Magos.	Interpretes. Alius, sophos.	
12.	12. Et interpretatus est nobis. Alii addunt, somnia nostra.	12.
14.	14. Eduxerunt. Alius, cursu duxerunt.	14.
16. Non ego, sed Deus respondit pacem Pharaoni.	16. Sine Deo non respondebitur salutare Pharaoni.	16.
22. In culmo.	22. In propagine.	22.
24. Magos.	24. Interpretibus.	24. Sophistis.
31. Gravis.	31. Fortis. Alius, vehemens.	31.
32. Firmus sermo.	32. Verum erit verbum.	32.
34. Inspectores.	34. Principes.	34.
35.	35. Escæ. Alius, omnes fructus.]	35.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
לפקח 36	36.	36. Εἰς παραθήκην.
ולא תברח		Καὶ οὐκ ὀλοθρευθήσεται.
אגדל ממך 40	40.	40.
רבו 42	42.	42. Τὸν μανιάκην.
ויקרא לפניו אברך 45	43.	43. [Καὶ ἐβόησεν ἔμπροσθεν αὐ- τοῦ γονατίζει.]
ולא ירים איש	44.	44. Οὐχ ὑψώσει οὐδεὶς.
עפנת פענח 45 'Ο Σύρος, ὁ εἰ- δὼς τὰ κρυπτά.	45.	45. Σαμφανή.
עד כי-חדל 49	49.	49. Οὐκ ἐπαύσατο.
עמלי 51	51.	51.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. In deposito. Et non succidetur.	36. Et præparetur. Et non consumetur.	36. In depositum. Et non perdetur.
40. Major ero te.	40. Te præcedam.	40.
42. Torquem.	42. Torquem.	42. Torquem.
43. Et clamabant ad facies ejus, Abrech.	43. Clamante præcone ut omnes coram eo genuflecterent.	43. Et clamavit in conspectu ejus adgeniculationem.
44. Non levabit vir.	44. Non movebit quisquam.	44. Attollet nemo.
45. Saphnath Pahaneah. Syrus, occultorum gnarus	45. Salvatorem mundi.	45. Samphane.
49. Usque dum cessaret.	49. Et copia mensurarum exce- deret.	49. Non cessavit.
51. Laboris mei.	51. Laborum meorum.	51.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLI Genesis.

V. 2. 'A., στερέμνιοι σαρχί. Σ., παχέια σαρχί. Ex Coislin. Lectio στερέμνιοι vera est Aquilæ, non autem στερέωμα, ut profert Coislinianus codex; nullatenus enim hic quadrare potest.

Ibid. 'A., Σ., ἐν τῷ ἔλει. Ex eodem. Hieronymus in hunc locum Quæst. in Genesis: Bis in Genesi scriptum est אָחִי: et neque Græcus sermo est. nec Latinus. Sed et Hebræus ipse corruptus est: dicitur enim, in אָחִי; hoc est, « in palude. » Sed quia וָאָב littera apud Hebræos, et יוֹד, similes sunt, et tantum magnitudine differunt; pro אָחִי, אָחִי, LXX interpretes transtulerunt: et secundum consuetudinem suam ad exprimendam duplicem aspirationem, ηετη, Hebrææ litteræ, אָחִי, Græcam litteram copulaverunt. Voce ἄχει pro palude utitur etiam auctor Ecclesiastici xl, 16. Nec omittendum est scholion codicum nostrorum: ἄχος ἐστὶ τὸ λεπτόν καὶ βοτανῶδες φυτάριον, Achos est tenuis herbaceusque frutex.

V. 5. 'A., Σ., καλάμω. Ita Coislin.

V. 6. 'A., ἐφθαρμένοι καύσωσι. Sic idem.

Ibid. ἄλλος, πεφρυγμένοι ἀνέμω. Sine nomine interpretis in omnibus codicibus nostris, ut et apud Drusium. Sed non ambigo Symmachi esse. Exod. enim, x, 13, Aq. et Sym. vocem אֵיךְ bis vertunt καύσωνα. sed Job xxxviii, 24. Symmachus אֵיךְ vertit ἀνεμός. ut etiam hic legitur.

V. 8. ἄλλος, κατεπάρη. Suspiciatur Drusius lectionem hanc editionis Romanæ κατεπάρη vitiatam esse, legendumque putat κατηπόρει. At κατεπάρη optime quadrat hoc loco, a καταπέλω transfigo, cum aliisque interpretationibus consonat.

Ibid. 'A., κρυφιαστάς etc. Sic editio Romana. Aquila, κρυφιαστάς item vertit Exod. ix, 11. Symmachus vero, qui hic verterat, μάγους, ibi ἐπαι-

δοὺς transtulit.

V. 12. Alii addunt, etc. Sic mss. nostri, qui omissa a LXX Interpretibus, ex alia quadam versione suppleant.

V. 16. Aquilæ et Symmachi lectiones ex Procopii versione prodeunt Latine: ad cuius fidem Græca concinnavimus; sed uncinis inclusimus, ne quis putaret nos aliunde hausisse.

V. 22. 'A. Σ., καλάμω. Ita Coislin.

V. 24. 'A., πρὸς τοὺς κρυφιαστάς. Σ., μάγους. In hac interpretatione, videtur quæ diximus ad versum 8. Θ., σοφισταῖς. Ex Coislin.

V. 31. 'A., Σ., βαρός. Coislin.

Ibid. ἄλλος, σφοδρός. Sic codices nostri; cujus autem sit hæc lectio non indicant.

V. 32. 'A., ἔτοιμον τὸ ῥῆμα. Σ., βέβαιος ὁ λόγος. Sic Coislin. In aliis autem codicibus nostris et in edit. Rom. tacitis interpretibus.

V. 34. Σ., ἐπισκόπος. Ex Coislin.

V. 35. ἄλλος, πάντα τὰ γεννήματα. Unus codex habet, γενήματα. Lectio est incerti interpretis.

V. 36. 'A., εἰς παραθήκην. Sic eamdem vocem ἵτηρσ vertunt LXX Interpretes Levit. vi, 2, 4. (H. b. v. 20, 25) Σ., εἰς ἐνοθήκην. Has utriusque lectiones habent codex unus Regius et Drusius.

Ibid. 'A., καὶ οὐκ ὀλοθρευθήσεται. Ex Coislin.

V. 40. Σ., μείζων σου ἔσομαι. Sic tres codices Regii, quorum unus tantum nomen interpretis præfert.

V. 42. 'A., Σ., τὸν μανιάκην. Sic Coislin.

V. 43. 'A., καὶ ἐβόησεν etc. Græca effert Martianus noster; Latina ex Hieronymo mutuamur. Sed

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

36. Εἰς ἐνθήκην.	36. Πεφυλαγμένα.	36.
40. Μειζων σου ἔσομαι.	Καὶ οὐκ ἐκτριβήσεται.	40.
42. Τὸν μανιάκην.	40. Ὑπερέξω σου.	42.
43. (Καὶ ἐβόησεν ἔμπροσθεν αὐ- τοῦ, Ἄβρέχ.)	42. Κλοιδόν.	42.
44.	43. Καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐ- τοῦ κήρυξ.	43.
45. Σαφαθφανή.	44. Οὐκ ἐξαρεῖ οὐθεὶς.	44.
49. Οὐκ ἐπαύσατο.	45. Ψονθομφανή. Ἄλλος, ᾧ ἀπεκαλύφθη τὸ μέλλον. Ἄλλος, ᾧ κεκρυμμένα ἐκάλυψεν.	45.
51.	49. Ἔως οὐκ ἠδύνατο.	49.
	51. Τῶν πόνων μου. Ἄλλος, τῶν λυπῶν.	51.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

36. In depositum	36. Custodita.	36.
40. Major te ero.	Et non atteretur.	
42. Torquem.	40. Præcedam te.	40.
43. Et clamavit ante eum, Abrech.	42. Torquem.	42.
44.	43. Et clamavit ante eum præ- co.	43.
45. Saphathphane.	44. Non levabit quisquam.	44.
49. Non cessavit.	45. Psonthomphanech. <i>Alius</i> , cui revelatum est futurum. <i>Alius</i> , cui occulta revelavit.	45.
51.	49. Donec non potuit.	49.
	51. Laborum meorum. <i>Alius</i> , dolorum.	51.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLI Genesis.

pro πρόβῳ Martianæi, quod ex latino factum videntur, ex Coislino reposuimus γονατίζει. Forte melius γονάτιαν, ut quadret ad versionem Hieronymi, adgeniculationem; vel γονατίζειν, ut suadet nota Origenis quam allaturi sumus.

In hunc locum Origenes in catenis omnibus Regiis: Τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, Ἄβρηχ, ὃ κυρίως σημαίνει, « πατὴρ ἀπαλῶς, » καὶ εἰκότως ἐνάπαλος γὰρ ὢν κατὰ τὴν ἡλικίαν, ὡς πατὴρ σωτήριον ἀρχὴν Αἰγυπτίους ἐνεδείξατο. Ἀγλοὶ δὲ οὐδὲν ἢ λέξις, ἢ τὸ γονατίζειν φανερὰ γὰρ ἐστὶν ἢ φωνῆ τοῦ κήρυκος. Id est, *Hebraicum habet, ABRECH; quod proprie, « pater tener, » significat. Nam cum ætate tener esset, quasi pater salutarem principatum Ægyptiis exhibuit. Hæc vox autem (Abrech) nihil aliud significat, quam genua flectere. Clara quippe est vox præconis. Ex Origene expiscatus Hieronymus ita habet in Quæst.: Aquila transtulit: « Et clamavit in conspectu ejus adgeniculationem. » Symmachus ipsum Hebraicum sermonem interpretans, ait: « Et clamavit ante eum ABRECH. » Unde mihi videtur non tam præco, sive adgeniculatio, quæ in salutando vel adorando Joseph accipi potest, intelligenda: quam illud quod Hebræi tradunt, dicentes, « patrem tenerum » et hoc sermone transferri; AB quippe dicitur pater; RECH, delicatus, sive tenerimus: significante Scriptura, quod juxta prudentiam quidem pater omnium fuerit: sed juxta ætatem tenerimus adolescens et puer.*

V. 44. Ἄ., οὐκ ὑψώσει οὐθεὶς. Ex Coislin.

V. 45. Hæc omnes interpretationes in tribus Regiis manuscriptis exstant. In hunc vero locum Hieronymus in Quæst.: *Et vocavit Phæro nomen Joseph Saphaneth Phanee, et dedit ei Aseneth filiam Putiphar sacerdotis Heliopoleos in uxorem. Licet*

*Hebraice hoc nomen, absconditorum repertorem dicitur, tamen quia ab Ægyptio ponitur, ipsius linguæ debet habere rationem. Interpretatur ergo sermone Ægyptio SAPHANETH PHANEE; sive, ut Septuaginta transferre voluerunt, « Psonthom-Phanech, » Salvator mundi, eo quod orbem terræ ab imminente famis excidio liberarit. Notandum autem quod domini quondam et emptoris sui filium uxorem acceperit qui ad id locorum pontifex Heliopoleos erat. Neque enim fas absque eunuchis idoli illius esse antistites ut vera illa Hebræorum super eo quod ante jum diximus suspicio comprobetur. Hoc postremum de Putiphare sic explicat Origenes in catenis mss.: Τὸ μὲν Φουρτιφάρ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς ἐστὶ τῆς γαμβροῦς τῷ Ἰωσήφ. Φήσεται δὲ τις ἕτερον εἶνα τοῦτον παρὰ τὸν ἀνηγάμενον τὸν Ἰωσήφ οὐ μὲ οὕτως ὑπεκλήφασιν Ἑβραῖοι: ἀλλ' ἐξ ἀποκρύφου λέγουσι τὸν αὐτὸν εἶναι, καὶ δεσπότην καὶ πενθερὸν γενέσθαι. Καὶ φασὶ ταύτην τὴν Ἀσενὲθ διαβεβληκέναι τὴν μητέρα παρὰ τῷ πατρὶ ὡς ἐπιβουλεύσασα: τῷ Ἰωσήφ, καὶ οὐκ ἐπιβουλεύθεισαν. Ἦν καὶ ἐκδεδωκε τῷ Ἰωσήφ, δείξαι σπουδάσας καὶ τοὺς Αἰγυπτίους, ὅτι μὴδὲν τοιοῦτον ἡμάρτηται παρὰ τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Id est: *Phurtiphar nomen erat patris uxoris Joseph. Existimabit quispiam alium esse ab eo qui Josephum emit. Sed non sic arbitrantur Hebræi; verum ex apocrypho dicunt, eundem ipsum esse, qui ejus herus et socer fuit: narrantque Aseneth illam, matrem suam apud patrem accusasse, quod insidias in Josephum struxisset, non autem ab eo insidiis appetita fuisset. Quam ille Josepho sponsam dedit, ut Ægyptiis declararet, a Josepho nihil hujusmodi contra domum suam perpetratum fuisse.**

V. 49. Ἄ., Σ., οὐκ ἐπαύσατο. Ita Coislin.

V. 51. Ἄλλος, τῶν λυπῶν. Ex eod.

CAPUT XLII GENESIS

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
ושברדלע 2	2.	2.
אסך 4	4.	4. Σύμπτωμα.
ויתגבר 7	7.	7.
מדגלים 9	9.	9. Ἐφοδευαί.
אתערות הארץ		Τὰ κρυπτὰ τῆς χώρας.
כנים 11	11.	11. Ὅρθοι.
ערות הארץ 12	12.	12. Τὰ κρυπτὰ τῆς γῆς.
בזאת תבחו 15	15.	15. Ἐν τούτῳ δοκιμασθήσεσθε.
חי פרעה		Ζῆ Φαραῖώ
האסך 16	16.	16. Δεθήσεσθε.
אבל אשכים 21	21.	21. Μάλιστα ἐν πλημμυλείῃ
אתשק 27	27.	27. Θύλακον.
אכתותו		Θυλάκου.
ודשב 28	28.	28. Ἀπεστράφη μοι.
באונותיו		
ויתן 30	30.	30.
עלי 36	36.	36.
אסך 38	38.	38.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et emite nobis.	2. Et emite nobis.	2.
4. Periculum.	4. Quidpiam mali.	4. Casus.
7. Et extraneum se ostendit.	7. Quasi ad alienos.	7.
9. Exploratores.	9. Exploratores.	9. Lustratores.
Nuditatem terræ.	Infirmiora terræ.	Occulta regionis.
11. Recti.	11. Pacifici.	11. Recti.
12. Nuditatem terræ.	12. Infirmiora terræ.	12. Occulta terræ.
15. In hoc probabimini.	15. Jam nunc experimentum vestri capiam.	15. In hoc probabimini.
Vivat Pharao.	Per salutem Pharaonis.	Vivat Pharao.
16. Vinciemini.	16. Eritis in vinculis.	16. Vinciemini.
21. Vere delinquentes.	21. Merito hæc patimur quia peccavimus.	21. Maxime in delicto.
27. Saccum suum.	27. Apertoque unus sacco	27. Vas.
Sacci sui.	Sacculi.	Vasis.
28. Reddita est.	28. Reddita est.	28. Reductum est mihi.
In sacco ræto.	In sacco.	
30. Et dedit.	30. Et putavit.	30.
36. Super me.	36. In me.	36.
38. Periculum.	38. Si quid ei adversi acciderit.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLII Genesis

V. 2. Ἄλλος, καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν. Sic quidam mss. tacito interpretis nomine. Coisl. post illud ἀπεξενούτο, in margine positum, adjecit ἀποπροσποιεῖτο τῶν εἶδει, id est, specie simulabat. quod videtur esse scholion.

V. 4. Ἄ., σύμπτωμα. Σ., κίνδυνος. Sic Drusius cum nominibus interpretum. At Regii codices duo, nomina interpretum non ascribunt.

V. 7. Ἄλλος, ἀπεξενούτο. Coisl.ii.

V. 9. Ἄ., ἐφοδευαί. Sic iidem Regii codices, ta-

cito interpretis nomine, sed, Aquila fertur apud Drusium et edit. Rom.

Ibid. Ἄ., Σ., τὰ κρυπτὰ τῆς χώρας. Regii codd. sine nomine int. Sed Coisl. adscribit nomen Symmachi; et revera locus est ex Aquil. et Symmacho, ut infra v. 12.

V. 11. Sic iidem codices non indicato interpretum nomine.

V. 12. Ex Drusio et editione Rom.

V. 15. Sic duo codices Regii supra memorati

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
2.	2. Καὶ πρίασθε ἡμῖν. "Ἄλλος" καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν.	2.
4. Κίνδυνος.	4. Μαλακία.	4.
7.	7. Ἠλλοτριούτο. "Ἄλλος" ἀπεξενούτο.	7.
9.	9. Κατάσκοποι.	9.
Τὰ κρυπτά ἀτῆς χώρας	Τὰ ἔχνη τῆς χώρας.	
11. Ἄπλοῖ.	11. Εἰρηνικοί.	11.
12. Τὰ κρυπτά τῆς γῆς.	12. Τὰ ἔχνη τῆς γῆς.	12.
15. Ἐν τούτῳ δοκιμασθήσεσθε.	15. Ἐν τούτῳ φανεῖσθε.	15.
	Νῆ τὴν ὑγίειαν Φαραώ. "Ἄλλος" μὰ τὴν ὑγίειαν.	
16. Δεθήσεσθε.	16. Ἀπάχθητε.	16.
21. Μάλα, ἢ ὄντως.	21. Ναὶ ἐν ἀμαρτίαις.	21.
27. Σάκκον.	27. Μάρσιππον. Μαρσίππου.	27.
28.	28. Ἀπεδόθη μοι.	28.
Ἐν τῷ σάκκῳ μου.	Ἐν τῷ μαρσίππῳ μου.	
30. Ἐλογίσαστο.	30. Ἔθετο.	30.
36.	36. Ἐστ' ἐμέ. "Ἄλλος" κατ' ἐμοῦ.	36.
38.	38. Μαλακισθῆναι. "Ἄλλος" ἀβρωστῆσαι.	38.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et emite nobis <i>Alius</i> , et emite nobis.	2.
4. Periculum.	4. Langvor.	4.
7.	7. Alienum se fecit. <i>Alius</i> , et extra neum se ostendit.	7.
9.	9. Exploratores.	9.
Occulta regionis.	Vestigia regionis.	
11. Simplicis.	11. Pacifici.	11.
12. Occulta terræ.	12. Vestigia terræ.	12.
15. In hoc probabimini.	15. In hoc manifesti eritis.	15.
	Per salutem Pharaonis. <i>Alius</i> , per salutem.	
16. Vincimini.	16. Abducimini.	16.
21. Utique, vel vere.	21. Certe in peccatis.	21.
27. Saccum.	27. Marsupium. Marsupii.	27.
28.	28. Redditum est mihi.	28.
In sacco meo.	In marsupio meo.	
30. Putavit.	30. Posuit.	30.
36.	36. Super me. <i>Alius</i> , contra me.	36.
38.	38. Languere. <i>Alius</i> , infirmari.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLII Genesis.

sine interpretum nomine. Sed edit. Rom. nomina ascribit.

Ibid. Sic manuscripti duo, tacitis de more nominibus. Editio Romana nomen Aquilæ ascribit. Lectionem, μὰ τὴν ὑγίειαν habet cod. Reg. 1871.

V. 16. Hæc Aquilæ et Symmachi lectio desumitur ex editione Rom.

V. 21. 'A., μάλιστα etc. Ex Coislin.

V. 25. Coislin. ad illud, τὰ ἀγγεῖα, in τοῖς Ὁ positum, notat in margine, ἀγγεῖα, καὶ μάρσιπποι καὶ σάκκοι, καὶ πορσεῖα, μίαν ἔχουσι τὴν σημασίαν,

ὡς ἐν τοῖς ἐπομένοις εὐρήσεις.

Ibid. ad ἐπιστισμόν, notat Coisl. in marg.: τροφάς.

V. 27. 'A., θύλακον, etc. Ex edit. Rom.

Ibid. 'A., θυλάκου. Coislin.

V. 28. 'A., ἀπεστράφη μοι. Ex eod.

Ibid. Σ., ἐν τῷ σάκκῳ μου. Codex Reg. 1871 sine interpretis nomine: sed Symmachi esse suadet similis interpretatio versus 27.

V. 30. Σ., ἐλογίσαστο. Ita Coislin.

V. 36. "Ἄλλος, κατ' ἐμοῦ. Ex eod.

V. 38. "Ἄλλος, ἀβρωστῆσαι. Ex eod.

CAPUT XLIII GENESIS.

TO EBPAIKON.

טפנ 8	8.
אעריבנ 9	9.
נכתא 11	11.
ושקדים	
שם לך 23	23.
רחמי 30	30.
הרחמי	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

8. Parvuli nostri.
9. Spondeo pro illo.
11. Aromata.
Amygdalas.
23. Pax vobis.
30. Miserationes ejus.
In cubiculum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

VULGATA LATINA.

8. Parvuli nostri.
9. Suscipio puerum.
11. Storacii.
Amygdalarum.
23. Pax vobiscum.
30. Viscera.
In cubiculum.

ΑΚΥΛΑΣ.

8. Νήπια ἡμῶν.
9. Ἐγγυῶμαι.
11. Στύραχα.
Τὰ ἀμύγδαλα.
23. Εἰρήνη ὑμῖν.
30. Τὰ σ-λάγχνα.

AQUILA.

8. Parvuli nostri.
9. Spondeo.
11. Styracem.
Amygdala.
23. Pax vobis.
30. Viscera.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIII Genesis

V. 8. Ἄ., νήπια ἡμῶν. Ita Coislin.

V. 9. Ἄ., ἐγγυῶμαι. Ex eod.

V. 11. In hunc locum Origenes in catenis mss. : Ἀπό τῶν καρπῶν τῆς γῆς φέρεται τῷ Ἰωσήφ δῶρα, & οὐκ ἔχει Αἴγυπτος· ἔστι δὲ ῥητίνη, μέλι, θυμίαμα, στακτή, τερεβίνθος, κάρυα. Καὶ ἀνωτέρω δὲ, καὶ αἱ κάμηλοι ἔγεμον θυμιαμάτων, ῥητίνης, στακτῆς· ἀλλ' οὐχὶ καὶ μέλιτος, καὶ τερεβίνθου, καὶ καρύων. Id est : *Ex fructibus Josepho dona feruntur, quæ non habet Ægyptus; resina, mel, incensum, stacte, terebinthus, nuces. Supra quoque camelionusti dicuntur aromatibus, resina et stacte; sed*

non melle, terebintho et nucibus. Hieronymus vero in Quæst. : « Et deferre viro munera, aliquid resinæ, et mellis, thymiana et stacten, et terebinthum et nuces. » Sive, ut Aquila et Symmachus transtulerunt, « amygdala. » Idcirco hoc capitulum posuimus : ut sciamus ubi in nostris codicibus habetur « thymiana, » in Hebræo esse NECOTHA, quod Aquila « storacem » transtulit. Ex quo « domus Necothe, » quæ in Isaiâ legitur, manifestissime, cella thymianatis, sive storacis intelligitur, quod in illa aromata diversa sint condita. Isaiæ xxxix, 2, Aquila et Symmachus vertunt, τὸν οἶνον τῶν ἀρωμάτων.

CAPUT XLIV GENESIS.

TO EBPAIKON.

כאשר יוכלו שאת 1	1.
ומהגביעי 2	2.
ויפתחו 11	11.
כלה 12	12.
הלא ידעתם כי נדוש ינדוש 15	15.
איש אשר כבני, καὶ αὐτὸς πειρασμῷ πειράζει ἐν αὐτῷ.	
קשרה 30	30.
ביגון 31	31.
ערב 32	32.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Quantum poterunt ferre.
2. Et scyphum meum.
11. Et aperuerunt.
12. Finivit.
15. Nonne scitis, quod augurando augurabitur vir qui sicut ego. Samarit., et ipse tentando tentat in eo.
30. Ligata est.
31. In dolore.
32. Spondidit.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

VULGATA LATINA.

1. Quantum possunt capere.
2. Scyphum meum.
11. Aperuerunt.
12. Vacat.
15. An ignoratis, quod non sit similis mei in augurandi scientia.
30. Pendeat.
31. Cum dolore.
32. In meam hunc recepi fidem et spondidi.

ΑΚΥΛΑΣ.

1.
2. Σκύφον.
11.
12.
15.

AQUILA.

1.
2. Scyphum.
11.
12.
15.
30. Colligata.
31. Cum tristitia.
32.

CAPUT XLIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Α.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΣ
8.	8. Ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν.	8.
9.	9. Ἐκδέχομαι αὐτόν.	9.
11.	11. Θυμίαμα.	11.
Τὰ ἀμύγδαλα.	Κάρυα.	
23. Εἰρήνη ὑμῖν.	23. Ἰλεως ὑμῖν.	23.
30. Τὰ σπλάγγνα.	30. Ἐγκατα. Ἄλλος, τὰ ἔντερα.	30.
	Εἰς τὸ ταμεῖον. Ἄλλος, κοιτῶνα.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Apparatus noster.	8.
9.	9. Suscipio illum.	9.
11.	11. Incensum.	11.
Amygdala.	Nuces.	
23. Pax vobis.	23. Propitius vobis.	23.
50. Viscera.	30. Intestina. <i>Alius</i> , intestina.	30.
	In cubiculum. <i>Alius</i> , <i>id. alio verbo</i> .	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIII Genesis.

V. 11. Ἄ, Σ., τὰ ἀμύγδαλα. Sic Coislin. confirmatque S. Hier. modo citatus.

V. 18. In hæc verba τῶν Ο', συκοφαντῆσαι ἡμᾶς, in margine Coisliniani codicis legitur, κατηγορίαν ψευδῆ συστήσασθαι καθ' ἡμῶν, et in sequentia, καὶ ἐπιθέσθαι ἡμῖν legitur, κατατυραννῆσαι ἡμᾶς καὶ δουλαγωγῆσαι, quæ videntur esse scholia.

V. 23. In vocem ἀπέχω, etc., quæ in LXX legitur, notam habuit Coislinianus, quæ deinde excisis foliis partim perit; quæ supersunt lacera, sic habent: Τὸ Ἐβραϊκὸν ἐστὶ Βαηλαλ, ὅπερ ἐστὶν, ἦλθε πρὸς μέ... ἐν τῇ αὐτῇ βίβλῳ ἔχομεν, τὸ γὰρ Β... Βερ-

δαμμα ἐκ κ... Βαρκαβαρ ὑπὸ τοῦ Ἰσαὰκ λεγόμενον, σημαίνει, ἦλθεν ὁ ἀδελφὸς ἐν ἐπιθέσει, καὶ ἔλαβεν εὐλογίας σου καὶ... ὀρθῶς τε μετὰ τοῦ παραδόξου ἐπ... οἶν τοῦ οἴκου τοῦ Ἰωσήφ τὸ ἀργύριον ἐληλυθέναι πρὸς αὐτόν. Ἐπεὶ περ... οὐδεὶς ἀνθρώπων αὐτὸ ἤνεγκεν. Hic verba ista cap. xxvii, v. 35. קָיָה מֵבַרְכָה בְּקִרְיָה בְּבִרְכָה exprimuntur, sed mendosissime, nam sic secundum veterem morem legendum, Βα εεχ βεμαρμα ουικε βαρκαβαχ.

V. 30. Ἄ, Σ., τὰ σπλάγγνα. Ex Coisl. Ibid. Ἄλλος, τὰ ἔντερα. Ita in mss. et in notis Drusii. Ibid. Ἄλλος, κοιτῶνα. Coislin.

CAPUT XLIV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
1.	1. Ὅσα ἐὰν δύνωνται ἄραι. Ἄλλος, ὅσα ἂν ἄρωσιν.	1.
2. Φιάλην	2. Κόνδυ.	2. Κόνδυ.
11.	11. Ἦνοιξαν. Ἄλλος, ἔλυσαν.	11.
12.	12. Vacat. Ἄλλος, συντελέσας.	12.
15.	15. Οὐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῷ οἰωνιεῖται ὁ ἄνθρωπος, οἷος ἐγώ; Ἄλλος, καὶ γὰρ ἔγνωτε ὅτι πειρασμῷ πειράζεται (sic) ὁμοίος ἐμοί.	15.
30. Ἐνδέδετα.	30. Ἐκχρέματα.	30.
31.	31. Μετ' ὀδύνης.	31.
32. Ἐνεγυήσατο.	32. Ἐκδέδετα.	32.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Quantascunque possint tollere. <i>Alius</i> , quantas tulerint.	1.
2. Phialam	2. Condy.	2. Condy.
11.	11. Aperuerunt. <i>Alius</i> , solverunt.	11.
12.	12. Vacat. <i>Alius</i> , cum finivisset.	12.
15.	15. Nesciebatis quia augurio augurabitur homo qualis ego? <i>Alius</i> , etenim nostis quod tentando tentat similis mei.	15.
30. Illigata est.	30. Dependet.	30.
31.	31. Cum dolore.	31.
32. Spondit.	32. Suscepit.	32.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIV Genesis.

V. 1. Ἄλλος, ἔσα ἂν ἄρωςιν. Hæc lectio, quæ habetur in textu LXX Interpretum, in aliquot exemplaribus quasi lectio alterius interpretis affertur.

V. 2. 'A., σάρφον. Σ., φιλίην. Θ., κόνδον. Sic mss. nostri et edit. Rom.; vocem בשר סרפון item vertit

Aquila Exod. xxv. 31. Hieronymus in *Quæst* : *Pro condy id est poculo, quod etiam in Isaiâ legimus, Aquila. e scyphum; Symmachus, e phialam, transtulerunt.* In memorato Isaiâ loco Li, 17, Hebraicam vocem כד, vertunt LXX κόνδον. Hanc porro vocem sic explicat Diodorus. Κόνδον μὲν τὸ λεγόμενον

CAPUT XLV GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικῶς γράμμασι.

ΑΒΓΔΕΖ.

- כחה 5
- וקציר 6
- גולה לכל לפימה גולה 7
- פךדושה 11
- עבדו 16
- אדבניהם 17
- אדולהב 18
- זהה 21
- שלוש מאה כסף דבש חלה 22
- שפחה. 'O Σύρος' πέντε ζυγάς στολών και διακοσίους χρυσίνους.
- היהוה 24
- יהפ לב 26

- 5.
- 6.
- 7.
- 11.
- 16.
- 17.
- 18.
- 21.
- 22.
- 24.
- 26.

- 5. Eiz zōōsin.
- 6. Θερισμός.
- 7. Καὶ τοῦ ζῶωσαι ὑμῖν εἰς ἀνασωσμένων μέγαν.
- 11. Ἀναλωθῆς.
- 16. Δούλοι.
- 17. Τὰ κτήνη ὑμῶν.
- 18. Στάρι.
- 21. Ἐπιστισμόν!
- 22.
- 24. Κλονεῖσθε.
- 26. Ἐξήγησε.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

- 5. In vivificationem.
- 6. Et messis.
- 7. Et ad victum dandum vobis in salvationem magnam.
- 11. Ne depaupereris.
- 16. Servorum ejus.
- 17. Jumenta vestra.
- 18. Pinguedinem.
- 21. Escam.
- 22. Trecentos argenteos et quin que mutatorias vestes. Syrus, quinque paria stolarum, et ducentos aureos.
- 24. Contendatis.
- 26. Et debilitatum est cor eius.

- 5. Pro salute.
- 6. Meti.
- 7. Et escas ad vivendum habere possitis.
- 11. Ne et tu percas.
- 16. Familia ejus.
- 17. Jumenta.
- 18. Medullam.
- 21. Cibaria.
- 22. Trecentos argenteos cum quinque stolis optimis.
- 24. Irascamini.
- 26. Quasi de gravi somno evigilans.

- 5 In vivificationem.
- 6. Messis.
- 7. Et ad vivificandum vos in salvationem magnam.
- 11. Consumaris.
- 16. Servi.
- 17. Jumenta vestra.
- 18. Pinguedinem.
- 21. Cibaria.
- 22.
- 24. Commoveamini.
- 26. Evigilavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLV Genesis.

V. 4. O, ἤγγισαν. Coislin. in margine notat πρὸς αὐτόν, quod in Hebræo positum in LXX desiderabatur: et similia quædam hoc capite, ut versu 9, post κατέβηθι σὺν, in margine additur τὸ τάχος, et versu 10, post καὶ οἱ υἱοὶ σου, adjicitur in marg.,

καὶ ὁ οἶκός σου, similiterque v. 11. V. 5. 'A., εἰς ζῶωσιν, etc. Sic editio Romana. Aquilæ interpretationes versuum 6, 7, 11, 16, 18, 24, 26, ex Coislin. prodeunt, ut et Symmachi versuum 24, 26.

CAPUT XLVI GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικῶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

- הבאים 8
- ויאמר 21
- לחיות לפניו 28
- VERSIO HEBRAICI TEXT.
- 8. Qui ingressi sunt.
- 21. Arad.
- 28. Ad præparandum ante eum.

- 8.
- 21.
- 28.
- VULGATA LATINA.
- 8. Qui ingressi sunt.
- 21. Arad.
- 28. Ut nuntiaret ei.

- 8.
- 21.
- 28. Φωτίζειν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.
- AQUILA.
- 8.
- 21.
- 28. Illuminare in faciem ejus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIV Genesis.

ποτήριον λέγει, CONDY *vocat illud quod haplopoterium, sive simplex poculum dicitur.*

V. 11. Ἄλλος, Ελυσαν. Coislín.

V. 12. Ἄλλος, συντελέσας. Id.

V. 15. Hanc Samaritani lectionem, similiterque aliam alius ipsi adjuuctam, habent codices nostri

atque Drusius.

V. 30. Ἄ., συνδεδεμένη etc. Sic editio Rom.

V. 31. Coislín. in textu τῶν Ὁ habet λύπης, et ad marg. Ἄ., λύπης, ut et mss. Alex., ex Aquila videlicet desumptum.

V. 32. Σ., ἐνεγυῆσατο. Sic Coislín.

CAPUT XLV GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Εἰς σωτηρίαν.	5. Εἰς ζώην.	5.
6.	6. Ἄμητός.	6.
7.	7. Καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατὰ ψιν μεγάλην.	7.
11.	11. Ἵνα μὴ ἐκτρέθῃς.	11.
16.	16. Θεραπεία αὐτοῦ.	16.
17. Τὰ κτήνη ὑμῶν.	17. Τὰ φορεῖα ὑμῶν.	17. Τὰ φορεῖα ὑμῶν.
18.	18. Μυελόν.	18.
21. Ἐπισιτισμόν.	21. Ἐπισιτισμόν.	21. Ἐπισιτισμόν.
22.	22. Τριακοσίους χρυσοῦς, καὶ πέντε ἑξαλλασσοῦσας στολάς.	22.
24. Μάχεσθε.	24. Ὅργιζεσθε.	24.
26. Ἐλειποψύχησε.	26. Ἐξέστη τῇ διανοίᾳ.	26.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5. In salutem.	5. Ad vitam.	5.
6.	6. Messis.	6.
7.	7. Et enutrire vestras reliquias magnas.	7.
11.	11. Ut non atteraris.	11.
16.	16. Familia ejus.	16.
17. Jumenta vestra.	17. Vehicula vestra	17. Vehicula vestra.
18.	18. Medullam.	18.
21. Cibaria.	21. Cibaria.	21. Cibaria.
22.	22. Trecentos aureos, et quinque mutatorias vestes.	22.
24. Contendatis.	24. Irascamini.	24.
26. Animo deliquit.	26. Obstupuit mente.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLV Genesis.

V. 17. Ἄ., τὰ κτήνη etc. Sic editio Romana, quæ notat in aliis libris legi πορεία, in aliis φορτία.

V. 21. Vocem ΠΤΣ solet Aquila vertere ἐπισιτισμός, sic Judicum xx, 10, et psalm. cxxxi, 15, ubi Symmachus στήσιν habet. Hieronym. in *Quest.* :

Vocem ΣΕΒΑ omnes hic ore consensu ἐπισιτισμόν, id est « cibaria, » vel « sitarcia, » interpretati sunt.

V. 22. Ὁ Σύρος etc. Ita mss. nostri et editio Rom. At textus Syriacus hodiernus trecentos argenteos habet, ut et Hebraicus.

CAPUT XLVI GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Εἰσελθόντων. Ἄλλος· εἰσπορευομένων.	8.
21.	21. Ἄρᾶδ :- ὄθεν Ἀράδιος :	21.
28. Δηλώσαι αὐτῷ.	28. Συναντῆσαι αὐτῷ.	28.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Qui intraverunt. <i>Alius</i> , ingredientium.	8.
21.	21. Arad :- unde Aradius :	21.
28. Ad manifestandum ei.	28. Ad occurrendum ei.	28.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶ γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תַּי 29	29.	29.
תַּי 30	30.	30. Ἀποθάνοιμι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
29. Adhuc.	29.	29.
30. Moriar.	30. Moriar, futuro.	30. Moriar, optativo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVI Genesis.

V. 8. Ἄλλος, εἰσπορευομένων. Ex Coislin. Ἐδέμ. (Ed. Rom. Ἐδώμ.) Hæc, inquam, utpote quæ in Hebræo non exsunt, obelis notantur.
 V. 20. Hæc verba, ἐγένοντο δὲ υἱοὶ Μανασσῆ, οὗς ἔτεκεν αὐτῷ ἡ παλλακὴ ἡ Σύρα, τὸν Μαχείρ· Μαχείρ δὲ ἐγέννησε τὸν Γαλαάδ. Υἱοὶ δὲ Ἐφραΐμ ἀδελφοῦ Μανασσῆ, Σουταλαάμ, καὶ Ταάμ. Υἱοὶ δὲ Σουταλαάμ, Ἐδέμ. (Ed. Rom. Ἐδώμ.) Hæc, inquam, utpote quæ in Hebræo non exsunt, obelis notantur.
 V. 21. In cod. Reg. 1888 legitur miniatis litteris Ἄραδ ὄθεν Ἀράδιος, et postea ponitur consequenter οἱ Οὔ, οὐκ τοὺς ἐβελιτμοὺς, LXX obelis notant. At

CAPUT XLVII GENESIS.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶ γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בביתו ויהי צדק ושלום ושלום ושלום 6	6.	6.
תקח לך את אשתך ואת כל אשר יצאך ואת כל אשר יצאך ואת כל אשר יצאך 9	9.	9. Ἡμέραι ἐτῶν τῆς προσηλυτεύσεώς μου.
ויהי חם ויהי חם ויהי חם 12	12.	12. Τροφήν (κατὰ στόμα) νηπίων.
ויהי חם ויהי חם ויהי חם 22	22.	22. Ἀκριβασμὸς γὰρ τοῖς ἱερεῦσιν.
ויהי חם ויהי חם ויהי חם 24	24.	24.
ויהי חם ויהי חם ויהי חם 27	27.	27. Κατεσχέθησαν καὶ ηὐξήθησαν.
ויהי חם ויהי חם ויהי חם 31	31.	31. Προσεκύνησεν Ἰσραὴל ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς κλίνης.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Terra Ægypti coram te ipsa in optimo terræ habitare fac patrem tuum et fratres tuos : habitent in terra Ghesen. Si autem noveris. <i>Heb. Int.</i> , ecce terra Ægypti ad faciem tuam est : in optimo terræ constitue patrem tuum et fratres tuos : habitent in terra Gesem. Si autem noveris, etc.	6. Terra Ægypti in conspectu tuo est : in optimo loco fac eos habitare, et trade eis terram Gesen. Quod si nosti.	6.
9. Dies annorum peregrinationis meæ.	9. Dies peregrinationis meæ.	9. Dies annorum peregrinationis meæ.
12. Panem ad os parvuli.	12. Cibaria singulis.	12. Escam (ad os) parvulorum.
22. Quia statutum sacerdotibus a Pharaone.	22. Quibus et statuta cibaria ex horreis publicis præbebantur.	22. Quia statutum sacerdotibus (a Pharaone).
24. Et ad comedendum parvulis vestris. <i>Alius</i> , et in cibum parvulis vestris.	24. Et liberis vestris.	24.
27. Et hæreditarunt in ea, et creverunt.	27. Et possedit eam, auctusque est.	27. Detenti et aucti fuerunt.
31. Incurvavit se Israel super caput lecti.	31 Adoravit Israel conversus ad lectuli caput.	31. Adoravit Israel super caput lecti

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

29.	29. Πίονι. "Αλλος" πλειονι.	29.
30.	30. Ἀποθανοῦμαι.	30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

29.	29. Uberi. <i>Alius</i> , plurimo.	29.
30.	30. Moriar, <i>future</i> .	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVI Genesis.

hæ voces ὄθεν Ἀράδιος non exstant hodie in textu LXX Interpretum. Verum in illam τῶν Ο΄ editionem infinitæ pene mutationes advectæ sunt. Οἱ Ἐβδομήκοντα διὰ τοὺς ὀβελισμοὺς. Reg. cod. de nominibus loquitur eorum qui in Ægyptum profecti sunt.

V. 28. Ἀ., φωτίζειν etc. Ex Coislin.

V. 29. Πίονι. Ἀλλος, πλειονι. Incertum an varia interpretatio, an vitio librariorum invecta lectio. Πλειονι melius ad sensum quadrare videntur

V. 30. Ἀ., ἀποθάνοιμι. Sic editio Rom.

CAPUT XLVII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6.	6 Ἰδοὺ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστὶ· ἐν τῇ βελτίστῃ γῆ κατοικισσον τὸν πατέρα σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ ἡ γῆ Αἰγύπτου εἰς πρόσωπόν σου ἐστὶν· ἐν ἀγαθοτάτῃ τῆς γῆς κάθισσον τὸν πατέρα σου, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου· κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ. Εἰ δὲ ἐπίστη, κ. τ. λ.	6.
9.	9. Ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου.	9.
12.	12. Σίτον κατὰ σῶμα.	12.
22. Σύνταξις γὰρ ἦν τοῖς ἱερεῦσιν.	22. Ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόμα τοῖς ἱερεῦσι Φαραῶ. Ἀλλος, καὶ γὰρ μερίς ἦν τοῖς ἱερεῦσιν ἐκ συγχωρήσεως Φαραῶ.	22.
24.	24. <i>Vacat.</i> Ἀλλος, καὶ εἰς βρωσιν τοῖς νηπίοις ὑμῶν.	24.
27.	27. Ἐκληρονόμησαν ἐπ' αὐτῆς, καὶ τρύφήθησαν. Ἀλλος, ἐκληρονομήθησαν.	27.
31. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης.	31. Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ὀάβδου αὐτοῦ.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Ecce terra Ægypti ante te est : in terra optima colloca patrem tuum et fratres tuos. <i>Cæteri</i> , ecce terra Ægypti ad faciem tuam est : in optimo terræ constitue patrem tuum et fratres tuos : habitent in terra Gesem. Si autem noveris, etc.	6.
9.	9. Dies annorum vitæ meæ.	9.
12.	12. Triticum secundum corpus.	12.
22. Constitutio enim erat sacerdotibus.	22. In dono enim dedit donum sacerdotibus Pharao. <i>Alius</i> , etenim portio erat sacerdotibus ex concessione Pharaonis.	22.
24.	24. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et in cibum parvulis vestris.	24.
27.	27. Habuerunt hæreditates in ea, et creverunt. <i>Alius</i> , hæreditatem acceperunt.	27.
31. Et adoravit Israel ad summitatem lecti.	31. Et adoravit Israel super summitatem virgæ ejus.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVII Genesis.

V. 5. — ἦλθον δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσήφ Ἰα-
 — κὼθ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἤκουσεν Φαραὼ βασι-
 λεὺς Αἰγύπτου ; * Καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσήφ
 * λέγων · Ὁ πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἤκαστι
 * πρὸς σέ Ἰδοὺ ἡ γῆ Αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστίν.
 * Ἐν τῇ κρατίστῃ γῆ κατοίκισον τὸν πατέρα σου
 * καὶ τοὺς ἀδελφούς σου · Hæc sic in Coislun. No-
 tantur primo obelis, deinde asteriscis, quia hæc
 olim alio præpostere translata fuerant. Qua de re
 vide notam Origenis, infra ad v. 6.

V. 6. Hunc locum mutauimus ex schedis Combe-
 ssiensis, ubi adjicitur hæc Origenis nota ex codice
 Mospeliensi : Ἐπειδὴ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς, ἐξ ὧν καὶ
 τὸ ἀντίγραφον μεταλήφθη πρὸς τὸν εἰρμὸν τὸν ἐν τῷ
 Ἑβραϊκῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκδόσεσι, δεικνύται καὶ ἡ
 τῶν Ἑβδομήκοντα ἐν τισὶ τόποις μετατεθεῖσα, ὡς τὰ

πρῶτα ὕστερα καὶ τὰ ὕστερα πρῶτα γενέσθαι · διερ-
 καὶ ἐνταῦθα εὐρέθη παθοῦσα · τούτου χάριν παρεθή-
 καμεν ἀκολουθίαν ἔστι δὲ αὕτη. Τῷ, εἰ κατοικήσουμεν
 οἱ πατέρες σου ἐν γῆ Γεσέμ, εἰ εἶπες δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, Κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ.
 Εἰ δὲ ἐπίστη, ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς, εἰ Id est : Quando-
 quidem in Tetraplis, unde exemplar secundum seriem
 Hebraici aliarumque editionum transumptum est,
 ostenditur Septuaginta Interpretum editionem ali-
 quot in locis transpositam fuisse ; ita ut quæ priora
 erant, posterius, quæ posteriora, prius locarentur :
 quod hoc etiam loco ipsi accidisseprehenditur ;
 ideo veram seriem hic apposuimus, quæ sic habet.
 His verbis : εἰ Habitabimus pueri tui in terra Ge-
 sem, εἰ subjungitur illud, εἰ Dixit autem Pharao Jo-
 seph : Habitent in terra Gesem. Si autem noveris

CAPUT XLVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΞ.

- הָלַךְ 1
- נָכַד 10
- כַּתְּוִי 15
- הִגִּיל 16
- וַיִּרַע בְּעֵינָיו 17
- וַיִּשָׁב 21
- וַיִּחַם 22

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 1.
- 10.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 22.

- 1. Ἀρρώσται.
- 10.
- 15.
- 16. Ὁ ἀγγιστεύων.
- 17. Ἐκακώθη.
- 21.
- 22. Ἦμον ἕνα.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

- 1. Aegrotans.
- 10. Graves erant.
- 15. Ab adhuc me.
- 16. Qui redemit.
- 17. Malum fuit in oculis ejus.
- 21. Redire-faciet.
- 22. Partem unam.

- 1. Quod aegrotaret.
- 10. Caligabant.
- 15. Ab adolescentia mea.
- 16. Qui eruit.
- 17. Graviter accepit.
- 21. Reducet.
- 22. Partem unam.

- 1. Infirmatur.
- 10.
- 15.
- 16. Propinquus existens.
- 17. Malum fuit.
- 21.
- 22. Humerum unum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVIII Genesis.

V. 1. 'A., ἀρρώσται. Σ., νοσῆ. Ex Coislun.
 Hoc versu hæc minoris pretii marginales lectiones
 habentur in Coislun. Ad vocem τῶν Ὁ ἀναλαβῶν, in

marg. παραλαβῶν. Ibid. ad υἱοὺς αὐτοῦ additur in
 margine μετ' αὐτοῦ, ut legitur in mss. Alex. Ibid.
 ἐναλλάξ, in Coisluniano legitur ἐναλλάξ, et in mar-

CAPUT XLIX GENESIS.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΞ.

- וַיִּקְרָא 2
- 3 רִאוּבֵן בְּכֹרִי אֶתָּה כֹּהֵן וְדָאִשְׁתָּ
 עַן אֲנִי וְיָתֵר שְׂמַח וְיָתֵר עַן
 'Ρουβὴν πρωτότοκός μου, ἡ δύνα-
 μίς μου, καὶ ἀρχὴ τῆς ἰσχύος.
 4 וְיָתֵר אֶתְּוִי
 Ἐπλανήθης ὡς ὕδωρ, μὴ παραμει-
 νῆς.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 2.
- 3.
- 4.

- 2.
- 3. Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, οὐ
 ἰσχύς μου καὶ κεφάλαιον λύπης
 μου, περισσὸς ἄρασι, καὶ περισσὸς
 κράτει.
 4. Ἐθάμβευσας ὡς ὕδωρ, μὴ πε-
 ρισσεύσης.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

- 2. Congregate vos.
- 3. Ruben primogenite mi, tu
 fortitudo mea, et principium ro-
 boris mei, excellentia extollendi.
 Syrus, Ruben primogenitus meus,
 virtus mea, et principium fortitu-
 dinis.
- 4. Festinatio sicut aquæ, ne fias
 excellens. Syrus, vagatus es ut
 aqua, ne remaneres.

- 2. Congregamini.
- 3. Ruben primogenitus meus,
 tu fortitudo mea, et principium
 doloris mei : prior in donis, major
 in imperio.
- 4. Effusus es sicut aqua : non
 cresces.

- 2.
- 3. Ruben primogenitus meus,
 tu fortitudo mea, et capitulum
 doloris mei : præstans dignitate,
 præstans fortitudine.
- 4. Obstupisti ut aqua, ne ex-
 cellas.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVII Genesis.

quod sint in eis, » etc. De iis locis, in LXX Int. versione præpostere positis, pluribus agitur in Præliminariis.

V. 9. Hæc Aquilæ lectio habetur in omnibus mss. et in editione Romana.

V. 12. 'A., νηπίων. Hanc lectionem excerptissimam ex manuscriptis. Igitur Aquila, pro more suo literæ serviens, ηνπι verterat, κατά στόμα νηπίων, ad os parrulorum. Sensus autem est Josephum jussu Pharaonis panem dedisse familiæ Jacobi usque ad parvulos, id est, a magno usque ad parvum; sive singulis, ut vertit Vulgat. nostra. Plane aliter præfert Coislin. lectionem Aquilæ: Τροφήν κατάλογον (melius forte, κατάλληλον) τοῦ θγλου, escam congruentem turbæ.

V. 22. 'A. ἀκριθασµός etc. Sic editio Romana.

Aquila solet vocem πη vertere ἀκριθασµόν, ἀκριθασµα, ἀκριθειαν, id est, statutum accurate et strictè servandum, ut infra observabis plurimis in locis. Coislin. pro ἀκριθασµός γάρ, habet: ὅτι ἀκριθ.

V. 27. Sic versionem Aquilæ profert edit. Rom.

V. 31. Sic versionem Aquilæ et Symmachi habent omnes mss. et editio Romana, quæ versionem Symmachi plenam non efferebat, ut habetur in codicibus mss. In hunc locum Hieronymus in *Quæst.*: *Et in hoc loco quidam frustra simulant adorasse Jacob summitatem sceptri Joseph, quod videlicet honorans filium, potestatem ejus adoraverit, cum in Hebræo multo aliter legatur. « Et adoravit, inquit, Israel ad caput lectuli: » quod scilicet postquam ei juraverat filius, securus de petitione quam rogaverat, adoraverit Deum contra caput lectuli sui.*

CAPUT XLVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Noceat.	1. Ἐνοχλεῖται	1.
10.	10. Ἐδαρυώπησαν. "Α.λ.λοσ· ἐδα- ρύνησαν.	10.
15. 'Αφ' οὗ εἰμι.	15. Ἐκ νεότητος.	15.
16.	16. Ὁ βυόμενος. "Α.λ., ὁ ἀγχιστεύς.	16.
17. Ἀηδὲς αὐτῷ.	17. Βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη.	17.
21.	21. Ἀποστρέψει. "Α.λ.λ., ἀνάξει.	21.
22.	22. Σίκιμα ἐξαίρετον.	22.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Ægrotat.	1. Moleste habet.	1.
10.	10. Gravati erant. <i>Alius</i> , graves facti erant.	10.
15. A quo sum.	15. A juventute.	15.
16.	16. Qui eruit. <i>Alius</i> , qui propinquus est.	16.
17. Injucundum ei.	17. Grave ei visum est.	17.
21.	21. Reducet. <i>Al.</i> , ascendere faciet.	21.
22.	22. Sicimam præcipuam.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVIII Genesis.

gine notatur, ἀντιστρέψας ἢ ἐπιστημόνως.

V. 10. Ἄλλοσ, ἐδαρύνησαν. Sic quidam mss.

V. 15. Σ., ἀφ' οὗ εἰμι. Coislin.

V. 17. 'A., ἐκαχώθη etc. Sic mss. nostri et ed. Rom.

V. 21. Ἄλλοσ, ἀνάξει. Ita Coislin.

V. 22. 'A., ὤμον ἔνα. Ex eod.

CAPUT XLIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συνάχθητε. "Α.λ.λοσ· ἀθροίσθητε.	2.
3 et 4. Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, καὶ ἀρχὴ δόνης, περισσὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περισσοῦ ὑπερζέσας ὡς ὕδωρ, οὐκ ἔση περισσότερος.	3. Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς φέρεσθαι, καὶ σκληρὸς αὐθάδης. 4. Ἐξύθρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης.	3. 4.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Congregamini. <i>Alius</i> , confer tim convenite.	2.
3 et 4. Ruben primogenitus meus, et principium doloris, ut abundanter acciperes, et redundanter effervescens ut aqua, non eris excellentior.	3. Ruben primogenitus meus. tu fortitudo mea, et principium filiorum meorum, durus ad ferendum, et durus perversus. 4. Fecisti contumeliam sicut aqua, ne effervescas.	3. 4.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVII Genesis.

V. 5. — ἦλθον δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσήφ Ἰα-
 — κῶδ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἤκουσαν Φαραὼ βασι-
 λεύς Αἴγυπτου ; * Καὶ εἶπε Φαραὼ πρὸς Ἰωσήφ
 * λέγων Ὁ πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἤκισι
 * πρὸς σέ Ἰδοὺ ἡ γῆ Αἴγυπτου ἐναντίον σου ἐστίν.
 * Ἐν τῇ κρατίστῃ γῆ κατοικήσιν τὸν πατέρα σου
 * καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ; Hæc sic in Coislín. No-
 tantur primo obelis, deinde asteriscis, quia hæc
 olim alio præposito re translata fuerant. Qua de re
 vide notam Origenis, infra ad v. 6.

V. 6. Hunc locum mutauimus ex schedis Combe-
 sianis, ubi adjicitur hæc Origenis nota ex codice
 Mospeliensi : Ἐπειδὴ ἐν τοῖς Τετραπλοῖς, ἐξ ὧν καὶ
 τὸ ἀντίγραφον μετελήφθη πρὸς τὸν εἰρημὸν τὸν ἐν τῷ
 Ἑβραϊκῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκδόσει, δεικνύται καὶ ἡ
 τῶν Ἑβδομήκοντα ἐν τισὶ τόποις μεταθεθεῖσα, ὡς τὰ

πρῶτα ὑστερα καὶ τὰ ὑστερα πρῶτα γενέσθαι ὅπερ
 καὶ ἐνταῦθα εὐρέθη παθοῦσα· τούτου χάριν παρεθή-
 καμεν ἀκολουθίαν· ἐστὶ δὲ αὕτη. Τῷ, « κατοικήσομεν
 οἱ πατέρες σου ἐν γῆ Γεσέμ, » συνάπτεται τὸ, « εἶπε
 δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσήφ, Κατοικήτωσαν ἐν γῆ Γεσέμ.
 Εἰ δὲ ἐπίσται, ὅτι εἶσαν ἐν αὐτοῖς. » Id est : *Quando-
 quidem in Tetraplis, unde exemplar secundum seriem
 Hebraici aliarumque editionum transumptum est,
 ostenditur Septuaginta Interpretum editionem ali-
 quot in locis transpositam fuisse; ita ut quæ priora
 erant, posterius, quæ posteriora, prius locarentur :*
quod hoc etiam loco ipsi accidisse deprehenditur;
ideo veram seriem hic apposuimus, quæ sic habet.
*His verbis : « Habitabimus pueri tui in terra Ge-
 sem, » subjungitur illud, « Dixit autem Pharao Jo-
 seph : Habitent in terra Gesem. Si autem noveris*

CAPUT XLVIII GENESIS.

TO EBPAIKON.

- ה'ה 1
- כבד 10
- כעדי 15
- הנאל 16
- וירע בעיני 17
- השיב 21
- שכח אחד 22

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 1. Agrotans.
- 10. Graves erant.
- 15. Ab adhuc me.
- 16. Qui redemit.
- 17. Malum fuit in oculis ejus.
- 21. Redire-faciet.
- 22. Partem unam.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 1.
- 10.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 22.

VULGATA LATINA.

- 1. Quod agrotaret.
- 10. Caligabant.
- 15. Ab adolescentia mea.
- 16. Qui eruit.
- 17. Graviter accepit.
- 21. Reducet.
- 22. Partem unam.

ΑΚΥΛΑΣ.

- 1. Ἀρρώσσει.
- 10.
- 15.
- 16. Ὁ ἀγχιστεύων.
- 17. Ἐκακώθη.
- 21.
- 22. Ὀμον ἕνα.

AQUILA.

- 1. Infirmatur.
- 10.
- 15.
- 16. Propinquus existens.
- 17. Malum fuit.
- 21.
- 22. Humerum unum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVIII Genesis.

V. 1. 'A., ἀρρώσσει. Σ., νοσεί. Ex Coislín.
 Hoc versu hæc minoris pretii marginales lectiones
 habentur in Coislín. Ad vocem τῶν Ὁ ἀναλαθῶν, in

marg. παραλαθῶν. Ibid. ad υἱοῦς αὐτοῦ additur in
 margine μετ' αὐτοῦ, ut legitur in mss. Alex. Ibid.
 ἐναλλάξ, in Coislíano legitur ἐναλλάξ, et in mar-

CAPUT XLIX GENESIS.

TO EBPAIKON.

- הכבד 2
- 3 ראונו בכרי אתה כחי וראשית
 אוני ותר שאת ויתר יצ
 'Ρουθὴν πρωτότοκός μου, ἡ δύνα-
 μίς μου, καὶ ἀρχὴ τῆς ἰσχύος.
- 4 פרו כבים א-תו
 'Ο Σύρος, ἐπλανήθης ὡς ὕδωρ, μὴ παραμεί-
 νης.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 2. Congregate vos.
- 3. Ruben primogenite mi, tu fortitudo mea, et principium roboris mei, excellentia extollendi. Syrus, Ruben primogenitus meus, virtus mea, et principium fortitudinis.
- 4. Festinatio sicut aquæ, ne fias excellens. Syrus, vagatus es ut aqua, ne remaneres.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 2.
- 3.
- 4.

VULGATA LATINA.

- 2. Congregamini.
- 3. Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, et principium doloris mei : prior in donis, major in imperio.
- 4. Effusus es sicut aqua : non crescās.

ΑΚΥΛΑΣ.

- 2.
- 3. 'Ρουθὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου καὶ κεφάλαιον λύπης μου, περισσὸς ἄρσει, καὶ περισσὸς κράτει.
- 4. Ἐθάμβευσας ὡς ὕδωρ, μὴ περισεύσης.

AQUILA.

- 2.
- 3. Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, et capitulum doloris mei : præstans dignitate, præstans fortitudine.
- 4. Obstupuisti ut aqua, ne ex-cellas.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVII Genesis.

quod sint in eis, > etc. De iis locis, in LXX Int. versione præpostere positus, pluribus agitur in Præliminariibus.

V. 9. Hæc Aquilæ lectio habetur in omnibus mss. et in editione Romana.

V. 12 'A., νηπιων. Hanc lectionem excerptimus ex manuscriptis. Igitur Aquila, pro more suo literæ serviens, ηπιον verterat, κατὰ στόμα νηπιων, ad os parrulorum. Sensus autem est Josephum jussu Pharaonis panem dedisse familiæ Jacobi usque ad parvulos, id est, a magno usque ad parvum; sive singulis, ut vertit Vulgata nostra. Plane aliter præfert Coislin. lectionem Aquilæ: Τροφήν κατάλογον (melius forte, κατάλληλον) τοῦ ὄχλου, escam congruentem turbæ.

V. 22. 'A. ἀκριθασμὸς etc. Sic editio Romana.

Aquila solet vocem ρη vertere ἀκριθασμὸν, ἀκριθασμα, ἀκριθειαν, id est, statutum accurate et stricte servandum, ut infra observabis plurimis in locis. Coislin. pro ἀκριθασμὸς γάρ, habet: ὅτι ἀκριθ.

V. 27. Sic versionem Aquilæ profert edit. Rom.

V. 31. Sic versionem Aquilæ et Symmachi habent omnes mss. et editio Romana, quæ versionem Symmachi plenam non efferebat, ut habetur in codicibus mss. In hunc locum Hieronymus in *Quæst.*: *Et in hoc loco quidam frustra simulant adorasse Jacob summitatem sceptri Joseph, quod videlicet honorans filium, potestatem ejus adoraverit, cum in Hebræo multo aliter legatur. Et adoravit, inquit, Israel ad caput lectuli: > quod scilicet postquam ei juraverat filius, securus de petitione quam rogaverat, adoraverit Deum contra caput lectuli sui.*

CAPUT XLVIII GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Νοσεῖ.	1. Ἐνοχλεῖται	1.
10.	10. Ἐβαρυνώπτησαν. Ἄλλος ἐβαρυνώθησαν.	10.
15. Ἄφ' οὗ εἰμι.	15. Ἐκ νεότητος.	15.
16.	16. Ὁ ρυόμενος. Ἄλ., ὁ ἀγχιστεύς.	16.
17. Ἀηδὲς αὐτῷ.	17. Βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη.	17.
21.	21. Ἀποστρέψει. Ἄλλ., ἀνάξει.	21.
22.	22. Σίκιμα ἐξαίρετον.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Ægrotat.	1. Moleste habet.	1.
10.	10. Gravati erant. <i>Alius</i> , graves facti erant.	10.
15. A quo sum.	15. A juventute.	15.
16.	16. Qui eruit. <i>Alius</i> , qui propinquus est.	16.
17. Injucundum ei.	17. Grave ei visum est.	17.
21.	21. Reducet. <i>Al.</i> , ascendere faciet.	21.
22.	22. Sicimam præcipuam.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLVIII Genesis.

gine notatur, ἀντιστρέφας ἢ ἐπιστημόνως.

V. 10. Ἄλλος, ἐβαρυνώθησαν. Sic quidam mss.

V. 15. Σ., ἀφ' οὗ εἰμι. Coislin.

V. 17. 'A., ἐκακώθη etc. Sic mss. nostri et ed. Rom.

V. 21. Ἄλλος, ἀνάξει. Ita Coislin.

V. 22. 'A., ὤμον ἕνα. Ex eod.

CAPUT XLIX GENESIS.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συνάχθητε. Ἄλλος· ἀθροίσθητε.	2.
3 et 4. Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, καὶ ἀρχὴ δδύνης, περισσὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περισσοῦ ὑπερζέσας ὡς ὕδωρ, οὐκ ἔση περισσότερος.	3. Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς φέρεσθαι, καὶ σκληρὸς αὐθάδης. 4. Ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσης.	3. 4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Congregamini. <i>Alius</i> , confer tim convenite.	2.
3 et 4. Ruben primogenitus meus, et principium doloris, ut abundantanter acciperes, et redundantanter effervescens ut aqua, non eris excellentior.	3. Ruben primogenitus meus, tu fortitudo nrea, et principium filiorum meorum, durus ad ferendum, et durus pervicax.	3.
	4. Fecisti contumeliam sicut aqua, ne effervescas.	4.

TO EBPAIKON.

- 5 כלי חרס בכרתיהם
6 אִלְתוּן כְּבֹדִי עֲקֹדֶשׁוֹר
8 יְהוּדָה אֲתָהּ יוֹדֵךְ אַחִיךְ יוֹדֵךְ
סוי ἐξομολογήσονται οἱ ἀδελφοί σου.
Αἱ χεῖρές σου ἐπὶ τὰ μετὰφρανα
τῶν ἐχθρῶν σου.
9 גּוֹר אֲרִיָּהּ יוֹדֵהּ מִטּוֹרֶף בְּנֵי
עֲלִיּוֹת כְּרַע רִבְעֵן
יקימני
10 לֹא־יִסְרֹר שְׁבֹט מִיְהוּדָה וּמִחַקֵּק
מִבֵּין רַגְלָיו עַד כִּי־יָבֵא שׁוּלָהּ וְלֹא יִקְרָא
עִמָּיִם
12 חֲכָלִילִי
13 לְחֹף יָמַיִם
וירכסו
14 חֲכֹר גֵּרִים
בֵּין הַמְּשֻׁפְתִּימִים
15 וְיִהְיֶה לְמַס עֲבָד
19 גִּדּוּד יְגֻדְנִי
יגד עקב
20 מִעֲדֹנִי

VERSIO HEBRAICI TEXT.

5. Arma iniquitatis macharæ
eorum.
6. Ne uniatur gloria mea.
Eradicarunt murum.
8. Juda tu, laudabunt te fratres
tui: manus tua in cervice inimi-
corum tuorum *Hebr. Int.*, Juda,
tibi constebunt fratres tui: ma-
nus tuæ supra terga inimicorum
tuorum.
9. Catulus leonis Juda: a præda,
fili mi, ascendisti, incurvavit se,
cubavit.
Suscitabit eum.
10. Non recede: virga de Juda,
et legislator de inter pedes ejus,
usquequo veniat Sitoh: et ipsi
obedientia populorum.
12. Rubicundior oculis.
13. Ad littus marium.
Latus ejus.
14. Asinus osseus.
Inter duos terminos.
15. Et fuit tributo serviens.
19. Exercitus superabit eum.
Superabit tandem.
20. Delicias.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 5
6.
8.
9.
10.
12.
13.
14.
15.
19.
20.

VULGATA LATINA.

5. Vasa iniquitatis bellantia.
6. Non sit gloria mea.
Suffoderunt murum.
8. Juda, te laudabunt fratres
tui: manus tuæ in cervicibus ini-
micorum tuorum.
9. Catulus leonis Juda. Ad præ-
dam, filii mi, ascendisti: requie-
scens accubuisti.
Suscitabit.
10. Non auferetur sceptrum de
Juda, et dux de femore ejus, do-
nec veniat qui mittendus est: et
ipse erit exspectatio gentium.
12. Pulchriores.
13. In littore maris.
Pertingens.
14. Asinus fortis.
Inter terminos.
15. Factusque est tributis ser-
viens.
19. Accinctus præliabitur.
Accingetur retrorsum.
20. Delicias.

ΑΚΥΛΑΣ.

5. Σκευή ἀδικίας· ἀνάσκαφε.
6. Μὴ μονωθήτω δόξα μου.
Ἐξεβρίδωσαν τεῖχος
8. Σοὶ ἐξομολογήσάσθωσαν.
9. Σκύλαξ λέοντος Ἰούδα, ἀπὸ
ἀλώσεως, υἱὲ μου, ἀνέβης, κάμψας
κατεκλίθης.
Ἄναστήσει.
10. Οὐκ ἀναστήσεται σκήπτρον
ἀπὸ Ἰούδα, καὶ ἀκριβαζόμενος ἀπὸ
μεταξὺ ποδῶν αὐτοῦ· ἕως ἂν ἔλθῃ
ὃ ἀπόκειται. Καὶ αὐτῷ σύστηγ-
λαῶν.
12. Κατάκοροι.
13.
Μιτρός αὐτοῦ.
14. Ὦνος ὀστώδης.
Ἄνὰ μέτρον τῶν κλήρων.
15. Καὶ ἔστι· γεωργὸς ὑπηρατεῖν.
19. Εὐζωνος· εὐζωνιεῖ.
Εὐζωνισθήσεται πτέρναν.
20. Τρυφάς.

AQUILA.

5. Vasa iniquitatis. . . .
6. Ne uniatur gloria mea.
Eradicarunt murum.
8. Tibi constentur.
9. Catulus leonis Juda: a ca-
ptura, filii mi, ascendisti: cum
incurvasses te, reclinatus es.
Suscitabit.
10. Non exsurgat sceptrum a
Juda, et legislator de inter pedes
ejus, donec veniat cui repositum
est: et ipsi cœtus populorum.
12.
13.
Femur ejus.
14. Asinus osseus.
Inter medios cleros.
15. Et est agricola ad ministran-
dum.
19. Accinctus accinget se.
Accingetur calcaneo.
20. Delicias.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξαιρέσεως αὐτῶν.	5.
6.	6. Μὴ ἐρίσαι τὰ ἥπατά μου. Ἐνευροκόπησαν ταῦρον.	6.
8.	8. Ἰούδα, σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρές σου ἐπὶ νότου τῶν ἐχθρῶν σου.	8.
9. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα, ἐκ θηριαλώσεως, υἱέ μου, ἀνέθης, ὀκλάσας ἠδράσθης.	9. Σκύμνος λέοντος Ἰούδα· ἐκ βλαστοῦ, υἱέ μου, ἀνέθης· ἀναπεσῶν ἐκοιμήθης. Ἐγερεῖ. Coislin., ἐξεγερεῖ.	9.
10. Οὐ περιαιρεθήσεται ἐξουσία ἀπὸ Ἰούδα.... (ἕως ἂν ἔλθῃ ὡ ἀποκείται).	10. Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν.	10.
12.	12. Χαροποιοί. Ἄλλ., καθαροί, θερμοί, διάπυροι, φοβεροί.	12.
13.	13. Παράλιος. Ἄλλος· παράλιος θαλασσῶν. Παρατενεῖ.	13.
14.	14. Τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν. Ἄνὰ μέσον τῶν κληρῶν.	14.
15. Καὶ ἔστι γεωργὸς ὑπηρετεῖν.	15. Καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωργός. Ἄλλος, ἀνθρωπος εἰς φόρον δουλεύειν.	15.
19. Λόχος. ...	19. Πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν. Πειρατεύσει αὐτὸν κατὰ πόδας.	19.
20.	20. Τρυφήν. Ἄλλος, τροφήν.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Consummaverunt iniquitatem propositi sui.	5.
6. Eradicarunt murum.	6. Non contendant viscera mea, Subnervaverunt taurum.	6.
8.	8. Juda, te laudent fratres tui : manus tuæ super dorsum inimicorum tuorum.	8.
9. Catulus leonis Juda. Ex captura ferarum, filii mi, ascendisti : postquam in genua procubuisses, firmatus es.	9. Catulus leonis Juda. Ex gemitine, filii mi, ascendisti : recumbens obdormisti. Excitabit.	9.
10. Non auferetur potestas a Juda, donec veniat cui repositum est.	10. Non deficiet princeps. ex Juda, et dux ex femoribus ejus, donec veniant quæ reposita sunt ei; et ipse expectatio gentium.	10.
12.	12. Gratosi. <i>Alii</i> , puri, ardentes, ignei, formidabiles.	12.
13.	13. Maritimus. <i>Alius</i> , ad oram marium Pertendet.	13.
14.	14. Bonum desideravit. Inter medios clericos.	14.
15. Et est agricola ad ministrandum.	15. Et factus est vir agricola. <i>Alius</i> , homo sub tributo serviens.	15.
19. Cohors. ...	19. Tentatio tentabit. Tentabit eum secus pedes.	19.
20.	20. Delicias. <i>Alius</i> , escam.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
יִשְׁׁ אֲמַרְיִי הַנָּחַן שְׁלֹחַ הַנָּחַן 21	21.	21. Ἐλαφος ἀπεσταλμένος ὁ Σιδούς καλλονήν.
וַיִּשְׁׁמְדוּ בְעָלֵי הַצִּיִּים 23 Ἡ Σαμαρειτικόν· καὶ ἐμίσησαν αὐτὸν κάτοχοι μερίδων.	23.	23.
וַתֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ קְשֻׁת׃ 24 Ἡ Σαμαρειτικόν· καὶ διέμεινεν ἐν βάθει τῷ ξυμα αὐτοῦ.	24.	24.
בְּבֶרֶךְ יְהוָה עַד וְלַעֲרֵב יוֹחֵק שָׁל 26	26.	26. Βουνῶν.
וְהָיָה שָׁל 27	27.	27. Διαμεριεὶ λάφυρα.
וְהָיָה שָׁל 33	33.	33. Καὶ συνέλεξεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Cervæ dimissæ, dans dicta pulchritudinis.	21. Cervus emissus, et dans eloquia pulchritudinis.	21. Cervus dimissus, dans pulchritudinem.
25. Oderunt eum domini sagittarum. Samarit., et oderunt eum tenaces partium.	25. Invideruntque illi habentes jacula.	23.
24. Et habitavit in forti arcus ejus. Samarit., et mansit in profundo sagitta ejus.	24. Sedit in forti arcus ejus.	24.
26. Collium.	26. Collium.	26. Collium.
27. Dividet spoliū.	27. Dividet spolia.	27. Dividet exuvias
In matutino comedet prædam, et in vespera dividet spoliū. Syrus, vespere rapiet, et mane dividet spoliū.	Mane comedet prædam, et vespere dividet spolia.	
33. Et collegit.	33. Et collegit.	33. Et collegit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIX Genesis.

V. 2. Ἄλλος, ἀπορροήτης. Sic mss. nostri et aliquot editi. Variam interpretationem esse putō.

V. 3 et 4. Sic mss. nostri lectiones plenas habent, plerique tamen ad singulos legunt ῥουδέμ, schedæ Combefisianæ ῥουδέμ, quæ lectio cum Hebræo consonat. Regii duo codices ad illud Syri interpretis, μή παραμείνης, ne maneat, addunt ex Diodoro, ἀντὶ τοῦ, μή ζήσης, ac si diceret, ne vivas. Mire variant interpretes, illud אַנִּי הָיָה רִאשׁוֹן recte explicant LXX principium filiorum, sive primus in prole: nam hoc item sensu hæc loquendi forma accipitur Dent. xxii, 27; psal. lxxvii, 51, et civ, 16. Totius loci interpretatio sic clare enuntiatur: Ruben primogenitus meus, tu vis mea es et principium seminis mei, excellens dignitate, excellens fortitudine. Effusus es sicut aqua: non crescas. Quam interpretationem aut fere similem παραρρηστικῶς affert Hieronymus in Quæst. in Gen. his verbis: In Hebræo, ita scriptum est: Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, et capitulum in liberis meis. Major ad portandum, et major robore: effusus es sicut aqua, ne adjicias. Ascendisti enim cubile patris tui, et contaminasti stratum in ascensu. Est autem sensus hic: Tu es primogenitus meus, major in liberis: et debebas juxta ordinem natiuitatis tuæ et hæreditatem, quæ primogenitis jure debebatur, et sacerdotium accipere et regnum: hoc quippe in portando onere et prævalido robore demonstratur. Verum quia peccasti, et quasi aqua quæ vasculo non tenetur, voluptatis impetu effusus es: idcirco præcipio tibi ut ultra non pecces: sisque in fratrū numero, pœnam ex peccato luens, quod primogeniti

ordinem perdidisti.

V. 5. Ἄ., σκεῆθ ἀδικίας· ἀνάσταφε. Sic Coislin. Vox postrema prorsus vitata videtur. Licet enim ἀνασκάπτειν quadret ad vocem Hebraicam כָּרַח, illud ἀνάσταφε corruptum nullo modo potest convenire cum כָּרַח.

V. 6. Coislin. Ἐξεβρίζωσαν τεῖχος. Hoc quasi scholion affert editio Romana. Sed codex Basilienensis, qui toto Genesis libro ad usque caput 48 a male feriatis hominibus damno nostro detruncatus est, sic habet: Ἄ., Σ., ἐξεβρίζωσαν [sic] τεῖχος.

V. 7. Ubi LXX habent μῆνης, in margine Coislin. notatur, ὀργὴ ἐπιμόνος.

V. 8. Hanc Hebræi lectionem mutuamur ex uno codice Reg., Aquilæ vero ex Coislin.

V. 9. Prima pars hujus versus secundum versionem Aquilæ et Symmachi habetur in Demonstratione evangelica Eusebii, pag. 378 sine discrimine. Hieronymus hic כָּרַח pro captivitate habet. Vertit enim secundum Hebræum, de captivitate, fili mi, ascendisti.

Ibid. Ἄ., ἀνατήσει. Ex Coislin.

V. 10. Sic Eusebius Demonstr. evang., p. 570 et 572. Illud autem Symmachi, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, in schedis meis scriptum reperi: sed unde prodeat nescio quare uncinis inclusi. Τὰ ἀποκείμενα αὐτῶν. Ἄ., ᾧ ἀπόκειται. Hæc postrema lectio in quibusdam τῶν Ὁ editionibus reperiebatur. Quare SS. Patres modo illam, modo aliam lectionem adhibent. Contendit autem Justinus in Dialogo cum Tryphone, illud ᾧ ἀπόκειται veram esse LXX lectionem, non autem, τὰ ἀποκείμενα αὐτῶν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Σπείλεχος ἀνειμένον ἐπιθιδούς ἐν τῷ γεννηματι κάλλος.	21.
25.	23. Καὶ ἐνεύχον αὐτῷ κύριοι τα- ξευμάτων.	25.
21.	24. Καὶ συνετριβή μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν.	24.
26.	26. Θινῶν.	26.
27. Μερῖσαι σκῦλα.	27. Δίδωσι τροφήν. Τὸ πρωῖνον ἔδεται ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας δίδωσι τροφήν.	27.
33. Συναγαγών.	33. Ἐξάρας.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
21.	21. Virgultum resolutum dans in germine pulchritudinem.	21.
25.	23. Et intendebant in eum do- mini sagittarum.	25.
24.	24. Et contriti sunt cum poten- tia arcus eorum.	24.
26.	26. Collium, sive cumulorum.	26.
27. Dividet spolia.	27. Dat escam. Mane comedet adhuc, et ad vesperam dat escam.	27.
33. Colligens.	33. Sustollens.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XLIX Genesis.

V. 12. Sic manuscripti duo nostri, qui tamen habent *κατάκαροι*, mendose, ubi *καθαροί* legendum. Nam Proverbiorum *xxiii, 29*, eandem vocem *יְהִי כְּרִי*. Aquila vertit *καθαροί*, unde suadetur etiam hoc loco versionem *καθαροί* Aquilæ esse. Ibidem in Proverbiiis Symmachus vertit *χαροποι*, *gratiosi*, LXX, *πελιδνοί*, *lividi*. Cyprianus libro primo *Testimoniorum ad Quirinum*, *formidolosi*; sic referente V. cl. Stephano Baluzio, habent omnes mss. Operum S. Cypriani. In editis legitur, *formosi*. Sed alteram lectionem, *formidolosi*, postremæ anteponit laudatus vir: quæ item optime quadrat cum illa Græca, quam ex incerto interprete attulimus, *φοβεροί*. — 'A., *κατάκαροι*. Coislin. Legitur in alio codice sine interpretis nomine *κατάκαροι*, quæm lectionem prius suspectam habui, et pro *καθαροί* positam existimavi: cum maxime Aquila vocem eandem Hebraicam alibi *καθαρός* vertat. Nunc autem hæcere me fateor et circa vocis *γενσιότητα*, et circa ejusdem significationem.

V. 13. 'A., *μῆρος αὐτοῦ*. Sic Coislinianus.

V. 14. 'A., *δνος δστώδης*. Coislin.

Ibid. 'A., *ἀνὰ μέσον* etc. Sic Drusius. *Viciniarum*, id est, *γειτονιών*, ut posuimus inter duos uncinos. In hunc locum Hieronymus: *In Hebræo ita scriptum est: « Issachar asinus osseus recumbens inter terminos, et videns requiem, quia bona est, et terram, quia pulchra est: inclinavit humerum suum ad portandum: et factus est in tributum serviens. »* Judicum v, 16, vocem *יְהִי כְּרִי*, vertit Aquila *κλήρων*, Symmachus, *μεταχημάτων*. Ibi vide.

V. 15. Sic editio Romana et Drusius. Leotio po-

strema, sine interpretis nomine, videtur esse Symmachii. Coislin. autem aliam exhibet Aquilæ lectionem: *Καὶ ἔστι εἰς φόρον δουλεύων, et est in tributum serviens.*

V. 19. 'A., *εὐζωνος*. Σ., *λόχος*. Sic editio Romana solet Symmachus vertere *λόχος*, ut alias videbitur. In hunc locum Hieronymus: *« Gad latrunculus, et ipse latrocinabitur plantam. »* Juxta Hebræum interpretati sumus. Sed ubi nos *« latrunculum »* posuimus, ibi scriptum est *GEDUD*, ut ad eam nomen alluderet. LXX Interpretes, *πειρατήριον* vertitur autem *tentatio*, sed forte melius, *cohors latronum*, a *πειρατής*. — Cod. Coislin. pleniorē exhibet lectionem Aquilæ: *εὐζωνος εὐζωνιεῖ*.

Ibid. 'A., *εὐζωνισθήσεται πτέρναν*. Ex Coislin.

V. 20. 'A., *τροφάς*. Ita Coislin.

Ibid. *Ἄλλος*, *τροφήν*. Verisimile est vitio librariorum *τροφήν* pro *τροφῆν* positum fuisse: neque enim crediderim quempiam interpretum *יְהִי כְּרִי* *τροφῆν* vertisse.

V. 21. 'A., *ελαφος* etc. Coislin.

V. 23 et 24. Has Samaritani lectiones præfert edit. Rom.

V. 26. 'A., *βουῶν*. Vocem Hebraicam *בְּרִבָּי*, *βουῶν* vertit Aquila Deut. xii, 2, similiterque Symmachus et Theodotio; LXX, *θινῶν*. Sed alibi eandem vocem LXX vertunt *βουός*, et quidem frequentissime.

V. 27. Codex Basilienensis sic: 'A., *μερῖσαι λάφυρα*. Σ., *μερῖσαι σκῦλα*. Sequentem vero Syri lectionem afferunt catenæ ex Apollinario.

V. 33. 'A., *συνέλεξεν*. Σ., *συναγαγών*. Ex Coislini

TO EBPAIKON.	CAPUT L GENESIS. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
על־פני 1	1.	1.
ההנבים 3	3.	3. Τῶν ἀρωματιζομένων.
לאמר 16	16.	16.
נא לשע אחיך 17	17.	17. Ἄρον δὴ ἀθεσίαν ἀδελφῶν σου.
דעה גבליך 18	18.	18. Κακία ἡμεψαντό σε.
גם־אחיו ויפלג לפניו 19	19.	19. Ὅτι μὴ ἀντὶ Θεοῦ ἐγώ;
אֲחֵירָאֵי כִי הִתַּרְתָּ אֱלֹהִים יִנִּי <i>Tò Samar., μὴ φοβείσθε, καὶ γὰρ φοβούμενος Θεόν εἰμι ἐγώ.</i>	21.	21. Διοικῆσω.
אניכל 21	25.	25.
והעלתם 25	26.	26. Ἐρωμάτισαν.
ויחבבם 26	26.	26. Ἐν γλωσσοκόμῳ.
בארץ	26.	26. Ἐν γλωσσοκόμῳ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Super faciem.	1. Super faciem.	1.
3. Balsamatorum.	3. Cadaverum conditorum.	3. Aromatibus conditorum.
16. Dicendo.	16. Ut hæc tibi verbis illius diceremus.	16.
17. Parce nunc prævaricationi fratrum tuorum. Malum retribuere tibi.	17. Obliviscaris sceleris fratrum tuorum. Atque malitiæ quam exercuerunt in te.	17. Tolle, quæso, prævaricationem fratrum tuorum Malitia tibi gratiam retulerunt.
18. Etiam fratres ejus, et ceciderunt in conspectu ejus. <i>Samar.: Ne timeatis, etenim timens Deum sum ego.</i>	18. Fratres sui, et proni adorantes in terram.	18.
19. Ne timeatis, quoniam numquid pro Deo ego?	19. Nolite timere: num Dei possumus resistere voluntati?	19. Quoniam an pro Deo ego?
21. Alam.	21. Pascam.	21. Curabo.
25. Et facielis ascendere.	25. Asportate.	25.
26. Balsamarunt. In arca.	26. Conditus aromatibus. In loculo.	26. Aromatibus condierunt. In loculo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. L Genesis.

- V. 1. Ἄλλος, ἐπὶ τὸν τράχηλον. Sic mss. nostri.
- V. 3. Aquilæ lectiones versuum 3, 17, 21, 25, 26, e cod. Coislin. mutuati sumus.
- V. 16. Σ., παρακαλῶν. Ex Coislin.
- V. 18. Καίγε ἀδελφοί etc. Quæ hic prætermissa sunt a LXX, ita supplentur in Coislin. cod., asteriscis notata.
- V. 19. Duas Aquilæ et Symmachi lectiones afferunt editio Rom. et Drusius; primam nempe, quæ supra fertur in textu; alteram vero quæ sic habet: Ἄ., ὅτι μὴ Θεὸς ἐγώ; *quoniam an Deus ego?* Σ., μὴ γὰρ ἀντὶ Θεοῦ ἐγώ; *Num enim pro Deo ego?* Ex duplici autem Aquilæ et Symmachi editione putat

IN EXODUM ADMONITIO.

In Exodum bene multas veterum interpretum lectiones variis ex manuscriptis collegimus, quarum maxima pars nondum observata fuerat. Cæteræ autem a Drusio allatæ, si cum aliis nunc primum editis conferantur, numero paucissimæ sunt, ac perisque in locis ope manuscriptorum vel emendantur, vel plenius afferuntur. Hi porro codices tam mss. tum editi, nobis ad hæc adornanda subsidio fuerunt.

- Codex Regius 1825, xi vel xii sæculi, membranaceus.
Cod. Reg. 1871, egregiæ notæ, x sæculi, membran.
Cod. Reg. 1888, bombycinus, xii sæculi.
Cod. 1889. recens, continet ab initio Exodi ad caput xii.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐπὶ πρόσωπον. Ἄλλος· ἐπὶ τὸν τράχηλον.	1.
3.	3. Τῆς ταφῆς.	3.
16. Παρακαλῶν.	16. Λέγων.	16.
17.	17. Ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν.	17.
	Ἵτι πονηρὰ σοὶ ἐνεδείξαντο.	
18.	18. ✕ Καίγε ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ✕ ἔπεσαν εἰς πρόσωπον.	18.
19. Μὴ γὰρ ἀντὶ Θεοῦ εἰμὶ ἐγώ;	19. Μὴ φοβεῖσθε, τοῦ γὰρ Θεοῦ ἐγώ.	19.
21.	21. Διαθρέψω.	21.
25.	25. Συνανοίσατε. Ἄλλος· συναναδιθάσατε.	25.
26.	26. Ἐθαψαν. Ἐν σωρῶ.	26.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Super faciem <i>Alius</i> , super collum.	1.
3.	3. Sepulturæ.	3.
16. Adhortans.	16. Dicens.	16.
17.	17. Dimitte eis iniquitatem.	17.
	Quorum mala tibi ostenderunt.	
18.	18. ✕ Utique fratres ejus, et ✕ ceciderunt in faciem.	18.
19. Num enim pro Deo sum ego?	19. Ne timeatis, Dei enim sum ego.	19.
21.	21. Enutriam.	21.
25.	25. Simul efferetis. <i>Alius</i> , simul ascendere facietis.	25.
26.	26. Sepelierunt. In arca.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. L Genesis.

Drusius emanasse hanc lectionum varietatem. Et primo quidem certum est Aquilam duas editiones emisisse, ac utriusque lectionem hic posse exhiberi. De Symmacho quaeritur an duas Bibliorum interpretationes ediderit, qua de re in Præliminaribus. Etiam si vero duas edidisset, non videtur hic binarium lectio efferi, nam hic eadem habetur inter-

pretatio, quæ repetitur nullo fere discrimine; sed in postrema lectione, fortasse lapsu graphico, vox *εἰμὶ* deest, quæ etiam subintelligitur neque necessaria est.

V. 25. Ἄλλος, συναναδιθάσατε. Sic codices nostri, non allato interpretis nomine.

Cod. Reg. 1872, recens, est secunda pars præcedentis, et continet a cap. XII usque ad finem.

Codex Basiliensis x sæculi, membranaceus, eximie notæ, quem supra descripsimus. Is, ut jam dictum est, tota pene Genesi truncatus, reliquos Heptateuchi libros integros exhibet, demptis tantum duobus postremis libri Judicum capitibus.

Cod. Colbert. 5084, quarti quintive sæculi: ubi aliquot capita Exodi, Levitici et Numerorum, cum obelis et asteriscis: estque unciali characterè descriptus, sine accentibus et spiritibus.

Cod. Colbertinus 1599, recens.

Schedæ Combelsianæ in Exodum: ubi vir doctus Franciscus Combelsius ex variis catenis mss. ad singula Exodi loca variorum Patrum interpretationes collegerat. Earum vero mihi copiam fecit vir amicissimus P. Michael Lequien.

Theodoretus editus anno 1642.

Chronicon Alexandrinum.

Procopius in Heptateuchum.

Editionis Romanæ et Drusii lectiones.

Ex his qui majorem lectionum copiam suppeditaverunt, sunt Basiliensis, cujus formam descripsimus in *Monito ad Genesis*, et Regius 1871, parisi circiter ætatis (a). Præter illas autem veterum interpretum lectiones, hæc notatu digna variis in locis exhibemus, nimirum ad cap. xxviii, ubi magna editionum varietas, ex Basiliensi codice sex versus afferimus asteriscis notatos, quia in editione τῶν Ὁ desiderabatur antiquitas: cujus autem interpretis sint hi versus a Basiliensi cum asteriscis allati, nondum satis compertum habemus. Ad caput xxxvi, v. 8, ex eodem codice Basiliensi, proluxa adnotatio exhibetur,

(a) Adde Coislinianum, cujus lectiones in appendice Montefalconius, quod serius in manus venissent, conjecerat. EDIT. PATR.

CAPUT I EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON	AKYΛAΣ.
	Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	
5 כל־נפש יצאי ירד־יעקב	5.	5. Ἐκ μηρῶν Ἰακώβ.
7 וישרע	7.	7. Ἐξήρπασαν.
והמלא הארץ אדם		Ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν.
8 מלך־חדש	8.	8. Βασιλεὺς καινός.
9 אנ־עמו	9.	9.
ועצוב		Ὅστοίνος.
11 שרי מסים	11.	11.
בסבלחם		Ἐν τοῖς βαστάγμασι.
ערי מסכנות		Πόλεις σκηνωμάτων.
12 ויקצו מפני בני ישראל	12.	12. Ἐσικχαίνοντο.
והמלא הארץ אדם		
13 ויעבדו מצרים את־בני ישראל	13.	13. Ἐτρופήματι.
בפרך		
14 וימרוד	14.	14.
15 שפיה	15.	15.
פינה		
16 וראיתן	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Omnis anima egredientium femur Jacob.	5. Omnes animæ eorum, qui egressi sunt de femore Jacob.	5. Ex femoribus Jacob.
7. Et produxerunt se.	7. Quasi germinantes multiplicati sunt.	7. Repserunt.
Et repleta est terra eis.	Impleverunt terram.	Repleta est terra ex eis.
8. Rex novus.	8. Rex novus.	8. Rex novus.
9. Ad populum suum.	9. Ad populum suum.	9.
Et fortis.	Fortior nobis est.	Osseus.
11. Principes tributorum.	11. Magistros operum.	11.
In oneribus eorum.	Oneribus.	In oneribus.
Urbes thesaurorum.	Urbes tabernaculorum.	Urbes tabernaculorum
12. Et angustiabantur propter filios Israel. <i>Syrus et Hebr. int.</i> , affligebantur cum viderent eos multiplicatos.	12. Oderantque filios Israel Ægyptii.	12. Tædio affliciebantur
13. Et servire fecerunt Ægyptii filios Israel in duritia. <i>Syrus et Hebræus</i> : et vexabant eos.	13. Et affligebant illudentes eis.	13. Illusione.
14. Amarificaverunt.	14. Ad amaritudinem perducebant.	14.
15. Sephora.	15. Sephora.	15.
Phuah.	Phua.	
16. Et videbitis.	16. Et tempus advenerit.	16.

circa præposterum ordinem, qui ἐν τῇ κοινῇ LXX Interpretum editione observatur in postremis Exodi capitibus : qui præposterus ordo jam Origenis tempore invecus deprehendebatur. A capite autem xxxvi usque ad finem ex vetustissimo codice Colbertino num. 3084 editionis LXX Interpretum omnia quæ in eodem codice habentur obelis et asteriscis notata afferimus, Latine versa e regione. Hæc monenda duximus; cætera quivis observabit.

CAPUT I EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ✕ ἐξεληθούσαι : ἐξ Ἰακώβ.	5. Ἐκ μηρῶν Ἰακώβ.
7. Ἐξήψαν.	7. Χυδαῖοι ἐγένοντο. Ἄλλ., ἐπληθύνθησαν. Ἐπλήθυνε δὲ ἡ γῆ αὐτοῦς.	7. Ἐξέψωσαν. Ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν.
8.	8. Βασιλεὺς ἕτερος.	8. Βασιλεὺς καινός.
9.	9. Τῷ ἔθνει αὐτοῦ. Ἄλλος· τῷ γένει αὐτοῦ. Ἰσχύει ὑπὲρ ἡμᾶς.	9
11. Ἐργοδιώκτας. Ἐν τοῖς βαστάγμασι. Πόλις ισχυράς.	11. Ἐπιστάτας τῶν ἔργων. Ἐν τοῖς ἔργοις. Πόλις ισχυράς.	11.
12.	12. Καὶ ἐβδελύσσοντο οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	12.
13. Ἐμπαίγματι.	13. Καὶ κατεδυνάστευον οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ βίβ.	13. Ἐμπαίγματι.
14.	14. Κατωδύνων. Ἄλλος· παρ- πίπρανινον.	14.
15.	15. Σεπφώρα. Ἄλλος· ὀρνίθιον. Φούα. Ἄλλος· ἐρυθρόν.	15.
16.	16. Καὶ ὤσι. Ἄλλος· καὶ ὄψεσθε.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5 Omnes animæ ✕ egressæ : ex Jacob.	5. Ex femoribus Jacob.
7. Repserunt.	7. Effusi facti sunt. <i>Al.</i> , multiplicati sunt. Multiplicabat autem illos terra.	7. Repserunt. Repleta est terra ex eis.
8.	8. Rex alius.	8. Rex novus.
9.	9. Genti suæ. <i>Al.</i> , generi suo. Valet super nos.	9.
11. Magistros operum. In oneribus. Urbes tabernaculorum.	11. Præfectos operum. In operibus. Urbes munitas.	11.
12.	12. Et abhorrebant Ægyptii a filiis Israel.	12.
13. Derisione.	13. Et opprimebant Ægyptii filios Israel violentia.	13. Derisione.
14.	14. Dolore conficiebant. <i>Alius</i> , exacerbabant.	14.
15.	15. Sepphora. <i>Alius</i> , avicula. Phua. <i>Alius</i> , rubrum.	15.
16.	16. Et fuerint. <i>Alius</i> , et videbitis.	16.

FO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
אֲדוּלְיֹדִים 17	17.	17. Τὰ παιδάρια.
כִּי־חִיַּת הָרָה בְּסוּרֵם תְּבוּאָה	19.	19.
אֲלֹהֵי הַמִּלְחָמָה הָלְחָד		
וַיְהִי כִּי־רָאוּ הַמִּלְחָמָה אֱלֹהִים וַיַּעַז לֵהֵם בָּתִּים	21	21. Ἐπεὶ οὖν ἐφοβοῦντο αἱ μάταις τὸν Θεὸν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἴκους.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Pueros.	17. Mares.	17. Puerulos.
19. Quia obstetrices ipsæ : atqueam veniat ad eas obstetrix, et pepererunt.	19. Ipsæ enim obstetricandi habent scientiam, et priusquam veniamus ad eas, pariunt.	19.
21. Et fuit, quia timuerunt obstetrices Deum, et fecit eis domos.	21. Et quia timuerunt obstetrices Deum, ædificavit eis domos.	21. Quoniam igitur timebant obstetrices Deum, fecerunt sibi domos.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Exodi.

V. 5. Sic codex Regius 1871, egregiæ notæ. Vox ἐξελεύσασαι asterisco nolatur quia a LXX Interpretibus prætermissa fuerat. Perinde notari debuit vox sequens μηρῶν, quæ deest item apud eosdem; nisi fortasse exciderit: nam infinitæ pene in illam editionem mutationes advectæ sunt.

V. 7. 'A., Θ., ἐξήρπασαν (mendose ut videtur, pro ἐξήρπασαν) Σ., ἐξήρψαν. Sic mss. nostri et editio Romana, quæ tamen lectionem incerti, fortasse Theodotionis, ἐπληθύνθησαν prætermisit. In hæc Procopius: « Quapropter ut illam dictionem magis dilucide explicaret Aquila, inquit: Diffundebantur more inundationis in omnem terram Ægypti. Cæterum Symmachus, ut simili ratione multiplex denotaret Hebræorum incrementum, ait: progerminantes aucti sunt, sumpta metaphora ab herbis quas magna copia tellus profundit. »

Ibid. 'A., ἐπληρώθη ἡ γῆ ἐξ αὐτῶν. Sic codex Reg. 1871. Procopius vero: « Aquila interpretatus est, et impleta est terra ab eis. »

V. 8. Sic manuscripti nostri et editio Romana.

V. 9. Ἄλλος, τῷ γένει αὐτοῦ. Hanc lectionem habet Reg. supra memoratus 1871; cuius vero sit, ignoratur.

Ibid. 'A., ὄστοινός. Lectio dubie jacet, quia exciso ad compingendum codice Regio jam laudato, postremæ vocis litteræ exciderunt, ita ut ὄστο solum remaneat. Haud dubie legendum, ὄστοινός: quia vocem ὄστρον ita vertit Aquila; Deut. ix, 1. Alibi legitur, ὄστεινός.

V. 11. Σ., ἐργοδιώκτας. Hanc lectionem quasi scholion attulit editio Romana; sed codex Basilien-sis, cuius ope multa restaurantur, Symmacho tribuit.

Ibid. 'A., Σ., ἐν τοῖς βασταγμάσι. Sic Reg. 1871. Vocem סבלה βασταγμόν vertit Symmachus psalm. lxxx, 7.

Ibid. 'A., Σ., πόλεις σκηνομάτων. Sic idem ipse codex. Procopius ait, « Aquila vertit, *tabernacula*. »

V. 12. 'A., εἰσχιάνοντο. Illa voce non infrequen-

CAPUT II EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
בְּדֹלֵי 1	1.	1.
וַיִּרְא אֶת־כִּרְסוֹב הָרָה וַתַּעֲפֹן	2.	2..... ὅτι ἀγαθός... τρεῖς μῆνας.
שְׁלֶשֶׁת יָדַיִם		
תַּבַּת גֹּבַח	3.	3. Κιβωτὸν παπύρου.
בַּסֶּף		Ἐν τῷ παπυρεῶνι.
וַנַּעֲרִתֶּיךָ	5.	5. Παιδίσκαι αὐτῆς.
בְּתוֹךְ הַסֶּף		Ἐν μέσῳ τοῦ παπυρεῶνος.
וַתֹּאמַר־לָהּ בְּתַפְרֵעָה	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Filiam Levi.	1. Et accepit uxorem stirpis suæ.	1.
2. Et vidit eum quod pulcher ipse, et abscondit eum tres menses.	2. Et videns eum elegantem, abscondit tribus mensibus.	2... quod bonus ... tres menses.
3. Arcam junci. In junceto.	3. Fiscellam scirpeam. In carecto.	3. Arcam papyri. In papyreone.
5. Et puellæ ejus. In medio junceti.	5. Puellæ ejus. In papyrione.	5. Puellæ ejus. In medio papyreonis.
8. Et dixit ei filia Pharao.	8. Respondit.	8.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 17.
 - 19. Μαται γάρ σισι, καὶ πρὶν εἰσελθεῖν τὰς μαίας τίκτουςιν.
 - 21. Ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.
- SYMMACHUS.

- 17. Τὰ ἄρσενα.
 - 19. Τίκτουςι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς μαίας.
 - 21. Ἐπεὶ δὲ ἐφοβοῦντο αἱ μαῖαι τὸν Θεόν, ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας.
- LXX INTERPRETES.

- 17. Τὰ παιδάρια.
 - 19. Ὅτι ζωογονοῦσιν, διότι πρὶν εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τίκτουςι.
 - 21. Ἐποίησαν αὐταῖς οἰκούς.
- THEODOTIO.

- 17.
- 19. Obstetrices enim sunt, et antequam ingrediantur obstetrices, pariunt.
- 21. Quia timebant obstetrices Deum, fecerunt sibi domos.

- 17. Masculos.
- 19. Pariunt enim priusquam ingrediantur ad eas obstetrices.
- 21. Quoniam autem timebant obstetrices Deum, fecerunt sibi domos.

- 17. Puerulos.
- 19. Quia vividos edunt : ideo priusquam ingrediantur ad eas pariunt.
- 21. Fecit ipsis domos.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Exodi.

ter utitur Aquila. Eam vero lectionem habet codex Reg. 1871. Sequentem Syri, omnes catenæ Regiæ cum editione Romana.

Ibidem. Ἄ., ἐντροφῆματι. Σ., ἐμπαλιγματι, id est *illusione*, vel *irrisione*; hos secutus est Interpres Vulgatæ, qui vertit, *illudentes eis*.

Coislinianus. habet : Σ., ἐντροφῶνες, Θ., ἐμπεγμῶ (I. ἐμπαλιγμῶ); sed præstare videtur lectio quam secuti sumus. Nam vocem ΤΞ solet Symmachus vertere ἐμπαλιγμός et ἐμπαλιγμα.

V. 14. Ἄλλος, παρεπ. Sic idem codex Reg. Versionem *παρεπίκρατον* Symmachi esse suspicor.

V. 15. Ἄλλος, ὀρνίθιον, et postea ἐρυθμόν, sic nomina propria, Saphora et Phua, vertisse videtur Symmachus, qui persæpe illa secundum eam, quam præferre possunt, significationem, Græcæ convertit. Hæc autem prodeunt ex eodem cod. Reg.

V. 16. Ἄλλος, καὶ ἔψεθε. Sic idem Reg. Hæc autem versio videtur esse Aquilæ.

V. 17. Ex eodem Regio.

V. 19. Sic mss. nostri et editio Romana. In hunc locum Diodorus in catenis : Ἡ τῶν Ο΄ ἐρμηνεῖα τὴν ταχύτητα δοκεῖ σημαίνει τῶν Ἑβραίων γυναικῶν, τὴν κατὰ τὸ τίκτειν φθάνουσαν τὴν παρουσίαν τῶν μαίων. Ἡ δὲ τοῦ Συμμάχου καὶ Θεοδοτίωνος ἔκδοσις ὅτι αἱ γυναῖκες τῶν Ἑβραίων ἴσασι τὴν μαιευτικὴν ἐπιστήμην, καὶ τῆς τῶν μαίων παρουσίας οὐ χρῆζουσι· διὸ δὴ αὐταῖς παραχωρεῖ τὸ ζωογονεῖν τοὺς ἄρσενας. Id est : LXX Interpretum versio celeritatem in pariendo Hebræarum mulierum, quæ obstetricum adventum prævertebat, indicare videtur. Symmachi autem et Theodotionis editio, Hebræorum uxores obstetricandi peritas esse et obstetricum præsentia non opus habere declarat. Quamobrem ipsis tribuit, quod masculos vividos et incolumes parerent.

V. 21. Sic omnes catenæ mss. nostræ. Videntur autem omnes interpretes, præter Theodotionem, legisse *וַיִּבְנוּ* qui vertunt ἐποίησαν. Theodotionem vero sequitur Vulgatus interpres.

CAPUT II EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1.
- 2. Ἰδὼν δὲ ὅτι καλὸς, ἐσκέπασεν αὐτὸν τρεῖς μῆνας.
- 3. Κιβωτὸν παπίρου.
- 5. Κοράσια αὐτῆς.

- 1. Θυγατέρων Λευί. *Alii adjiciunt, καὶ ἔσθεν αὐτήν.*
- 2. Ἰδόντες δὲ αὐτὸ ἄσταιον, ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς.
- 3. Θίβιν. Ἄλλος· θήκην. Εἰς τὸ ἔλος.
- 5. Ἄβραι αὐτῆς. Ἐν τῷ ἔλει.

- 1.
- 2.
- 3.
- 5.

- 8.

- 8. Ἡ δὲ εἶπεν ἡ θυγάτηρ Φαραῶ. Ἄλλοι· ἡ δὲ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραῶ.

- 8.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

- 1.
- 2. Videns autem quod pulcher occultavit eum tres menses.
- 3. Arcam papyri.
- 5. Puellulæ ejus.
- 8.

- 1. Filiarum Levi. *Alii adjiciunt, et habuit eam.*
- 2. Videntes autem eum elegantem, occultaverunt eum tres menses.
- 3. Thibin. *Alius, t'iccam* In palude.
- 5. Ancillæ ejus. In palude.
- 8. Illa autem dixit filia Pharaonis. *Alii, illa autem dixit ei filia Pharaonis.*

- 1.
- 2.
- 3.
- 5.
- 8.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶ γράμμασι.	AKYΛAΣ.
תת וַיִּשְׁעֲבֹר 11	11.	11.
נצים 13	13.	15. Διαμαχομένους.
שבך לאיש שד 14	14	14.
אמר		
מדון 15	15.	15.
אתהרהבים 16	16.	16.
ויגרשים 17	17.	17.
מיד הרעים וגם דלדלה 19	19.	19.
ויואל משה לשבת אתצרה 21	21.	21.
גרשים 22	22.	22. Προσλυτοῦν. Ἐν γῆ ξένη.
בארץ נכריה נאקתם 24	24.	24. Τῆς οἰμωγῆς αὐτῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et iuit. 11. Virum Hebræum,	Perrexit. 11. Quemdam de Hebrais.	11.
15. Contententes. 14. Posuit te in virum principem.	15. Rixantes. 14. Te constituit principem.	13. Pugnantes. 14.
Dicens. 15. Madian, 16. Canales. 17. Et expulerunt eas.	Tu vis. 15. Madian, 16. Canalibus. 17. Ejecerunt eas.	15. 16. 17.
19. De manu pastorum, et etiam lauriendo hausit. 21. Et voluit Moseh habitare. Sephoram. 22. Gersom. In terra aliena. 24. Clamorem eorum.	19. De manu pastorum : insuper et hausit. 21. Juravit ergo Moyses quod habitaret. Sephoram. 22. Gersam. In terra aliena. 24. Gemitum eorum.	19. 21. 22. Proselytum. In terra peregrina. 24. Ejulatum eorum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Exodi.

V. 1. Καὶ ἔλαβεν αὐτήν. Hoc additamentum, quod multa exemplaria, et quidem antiquissima, præferunt, videtur olim obelo notatum fuisse; in Hebræo quippe non exstat.

V. 2. Σ., ἰδὼν δὲ etc. Sic Regius 1871, melius ἰδοῦσα nam refertur ad matrem Moysis. Ibid. ὅτι etc. Sic Aquilæ et Symmachi lectiones exhibet codex Basiliensis : 'A., ὅτι ἀγαθός. Σ., ὅτι καλός. Editio Romana habet : 'A., ἀγαθόν. Σ., καλόν. Sic nempe legitur in exemplari Romano, ut hæ voces quadrarent cum lectione LXX, ἀστεῖον. Ibid. Σ., ἐκατέπασεν αὐτόν. Sic Reg. 1871 in singulari, ut supra ἰδὼν δέ. LXX in plurali habent.

V. 3. Sic Basiliensis et Reg. 1871. In hunc vero locum hoc Scholion legitur in catenis Regiis et in schedis Compelisiensis : Κιβωτὸς παπύρου, θήκη, ἢ ἄδρα, ἢ πλατυσμός, ἢν τινες καλοῦσι στίτιν. Id est : Arca ex papyro; theca vel hydria; aut vas latum, quod quidam vocant *Stitin*.

Ibid. 'A., ἐν τῷ παπυρεῶν. Sic Basiliensis et

Regius 1871; primus habet ἐν παπυρεῶν, male.

V. 5. Sic Basiliensis.

Ibid. 'A., ἐν μέσῳ τοῦ παπυρεῶνος. Lectionem Aquilæ sequitur Vulgatus interpres, qui vertit, « in papyrone. »

V. 8. Hæ variæ lectiones in multis exemplaribus exstant; neutra bene habere videtur. Sic legendum est, καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ θυγάτηρ Φαραώ.

Ibid. Ἄλλος, ἀπελθοῦσα. Ita Reg. 1871.

V. 11. Ἄλλος, τινὰ τῶν Ἑβραίων. Sic idem codex Regius; nec indicat cuius sit hæc lectio.

V. 15. 'A., Σ., διαμαχομένους. Sic idem Reg.

V. 14. In eodem Reg. illud εἰς ἄνδρα omissum a LXX, et ab alia editione sumptum, asterisco notatur.

Ibid. Ἄλλος, λέγεις. Idem Reg. Nescitur cuius sit interpretis, quia, excisis ad compingendum extremis foliis, nomina interpretum sæpe excisa fuere.

V. 15. Ἄλλος, ἐκκρίσεως. Vel est interpretatio Symmachi, vel significatio nominis proprii, quales

ΣΥΜΒΙΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἐλθοῦσα. Ἄλλος ἀπειλοῦσα.	
11.	11. Τινὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.	11.
	Ἄλλος τινὰ τῶν Ἑβραίων.	
13. Διαμαχομένους.	13. Διαπληκτιζομένους.	13.
14.	14. Κατέστησεν ✕ εἰς ἀνδρα :	14.
	ἄρχοντα.	
	Θέλεις Ἄλλος, λέγεις.	
15.	15. Μαδιάμ. Ἄλλος ἐκκρί-	15.
	σεως.	
16.	16. Δεξαμενάς. Ἄλλος ποτί-	16.
	στρας.	
17.	17. Ἐξέβαλλον. Ἄλλοι ἐξέβα-	17.
	λον.	
19.	19. Ἀπὸ τῶν ποιμένων ✕ ἀν-	19.
	τῶν : καὶ ἤντησεν.	
21. Ὄρκισε δὲ Μωϋσῆν ὥστε οἰ-	21. Καταπίσθη δὲ Μωϋσῆς.	21. Ἦρξετο Μωϋσῆς κατε-
κῆσαι.		κεῖν.

	Σεπφώραν. Ἄλλος ὀρνίθιον.	
22.	22. Γηρσάμ. Ἄλλος, πάροικος.	22.
	Ἐν γῆ ἄλλοτριχ.	
24. Τῆς οἰμωγῆς αὐτῶν,	24. Τὸν στεναγμὸν αὐτῶν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Profecta. <i>Alius</i> , profecta.	
11.	11. Quemdam filiorum Israel.	11.
	<i>Alius</i> , quemdam Hebræorum.	
13. Pugnautes.	13. Rixantes.	13.
14.	14. Constituit ✕ in virum : prin-	14.
	cipem.	
	Vis. <i>Alius</i> , dicis.	
15.	15. Madiam. <i>Alius</i> , secretionis.	15.
16.	16. Canales. <i>Alius</i> , alveos.	16.
17.	17. Expellebant. <i>Alius</i> , ejece-	17.
	runt.	
19.	19. A pastoribus ✕ hauriens :	19.
	et hausit.	
21. Adjuravit autem Moysen ut	21. Habitavit autem Moyses.	21. Cœpit Moyses habitare.
habitaret.		
	Sepphoram. <i>Alius</i> , aviculam.	
22.	22. Gersam. <i>Alius</i> , advenam.	22.
	in terra aliena.	
24. Ejulatum eorum.	24. Gemitum eorum.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Exodi.

Origenes ad margines Hexaplorum posuerat ut indicat ipse supra ad vers. 7 cap. XLVII Genesis.

V. 16. Ἄλλος, ποτίστρας. Vox nusquam a me observata : significatque alveos aut canales ad pecorum potum ἀδρναίς, a ποτίζω, ε ποτο, » Prodit ex eodem cod. Reg. nesciturque cuius interpretis sit.

V. 17. Ἄλλος, ἐξέβαλον. Sic quidam mss.

V. 19. Ἀντῶν, omissum a LXX Interpretibus, asterisco notatur in codice Reg. 1871.

V. 21. Hunc insignem Symmachi et Theodotio- nis locum mutuamur ex cod. Reg. 1871. Ratio varietatis in interpretando inde est quod Symmachus ἔρκη ab ἔρκω « juravit » derivatum putans, ὄρκισε sive « adjuravit » verterit, utpote in Hiphil positum; Theodotio autem ab ἔρκη deduxerit, quod in Hiphil significat ἔρξατο « cœpit. » Interpres Vulg. Symmachum secutus videtur, sed « intransitive » posuit, « juravit, »

Ibid. Ἄλλος, ὀρνίθιον. Sic idem Reg. ut cap. præcedenti versu 15.

V. 22. Ita Reg. idem. — Coislin. ✕ Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν Ἐλιεζέρ. Ὁ γὰρ Θεὸς τοῦ πατρὸς μου. βοηθὸς μου, καὶ ἐρύσατό με ἐκ χειρὸς Φαραῶ. — ✕ Nomen vero secundi vocavit Eliezer. Deus enim patris mei adjutor meus, et liberavit me de manu Pharaonis. Vulg. : « Alterum vero peperit, quem vocavit Eliezer dicens : Deus enim patris mei, adjutor meus, eripuit me de manu Pharaonis. » Hæc vero in Hexaplis erant ut notant asterisci, atque fortasse ex aliquo Hebraico exemplari versa fuerant; sed nec in hodierno exemplari Hebraico, nec in LXX reperitur : unde suspicio oriatur asteriscos vitio librariorum adjectos fuisse.

Ibidem. Ἄ.. ἐν γῆ ξένῃ. Sic Reg. idem.

V. 24. Ἄ., Σ., τῆς οἰμωγῆς αὐτῶν. Ita Coislin. In Regio et in Chronico Alexandrino, p. 63, tacito interpretis nomine.

TO EBPAIKON.	CAPUT III EXODI. TO EBPAIKON	ΑΚΥΛΑΣ.
	Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	
חַדָּשׁ 1	1.	1. Νυμφευτοῦ αὐτοῦ.
וַיָּבֹא 2	2.	Ἦλασεν.
בְּעַר 3	3.	2. Ἀναπτόμενος.
אֶת־דְּבָרָהּ 4	4.	3.
הַנְּבִי 5	5.	4. Ἴδου ἐγώ.
שָׁל 6	6.	5. Ἐκσπασον.
וַיִּסְתֵּר 8	8.	6. Ἐπέκρυψεν.
אֶת־מִנְבְּעֵי 9	9.	8.
וַיִּסְתֵּר אֶת־הַלְּחָץ אֲשֶׁר מַצְרַיִם לְחַצִּים אַחַם 12	12.	9. Καίτε ἐώρακα σὺν τὸν ἀπο- θλιμμένῳ, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι ἀποθλι- βοῦσιν αὐτούς.
בְּהַר־עֵינַיךָ 14	14.	12.
עַל־הַר־הַזֶּה 15	15.	14. Ἔσομαι, ἴσομαι.
אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה 16	16.	15.
זָכְרִי 18	18.	16. Τοὺς πρεσβύτας Ἰσραήλ.
אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל 20	20.	18.
נִקְרָה 21	21.	20. Ἐν ἐγκάτῳ αὐτοῦ.
בְּקִרְבִּי 22	22.	21.
בְּעֵינַי 23	23.	22.
לֹא תֵלֵכְךָ 22	22.	23. Σπολεύσατε.
וּמִגֵּרַת בֵּיתָהּ 23	23.	
וּנְצַלְתֶּם אֶת־מִצְרַיִם		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Soceri sui.
Venit.
2. Ardebat.
3. Visionem.
4. Ecce ego.
5. Solve.
6. Et abscondit.
8. Dolores ejus.
9. Et etiam vidi oppressionem,
qua Ægyptii opprimunt eos.
12. Cum eduxeris.
Super montem istum.
14. Ero qui ero.
15. Mentio mea.
16. Senes Israel.
18. Occurrit.
20. In medio ejus.
21. In oculis.
Non ibitis.
22. Hospita domus חֵיִלָּה.
23. Et spoliabitis Ægyptum.

VULGATA LATINA.

1. Soceri sui.
Venit.
2. Quod rubus arderet.
3. Visionem.
4. Adsum.
5. Solve.
6. Abscondit.
8. Dolorem.
9. Vidique afflictionem eorum,
qua ab Ægyptiis opprimuntur.
12. Cum eduxeris.
Super montem istum.
14. Ego sum qui sum.
15. Memoriale meum.
16. Senes Israel.
18. Vocavit.
20. In medio eorum.
21. Coram.
Non exhibitis.
22. Hospita sua.
23. Et spoliabitis Ægyptum.

AQUIA.

1. Pronubi sui.
Accessit.
2. Accensus.
- 3.
4. Ecce ego.
5. Extrahie.
6. Abscondit.
- 8.
9. Et vero vidi oppressionem
qua Ægyptii opprimunt eos.
- 12.
14. Ero, ero.
- 15.
16. Senes Israel.
- 18.
20. In visceribus ejus.
- 21.
- 22.
23. Spoliare.

CAPUT III EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Πενθεροῦ αὐτοῦ	1. Γαμβροῦ αὐτοῦ. Ἦθεν.	1.
2. Φλεγόμενος. Ἄλλως ἐφλέγετο.	2. Καίεται.	2.
3. Τὸ θέαμα.	3. Τὸ ὄραμα. Ἄλλος, θαῦμα.	3.
4.	4. Τί ἐστιν;	4. Ἴδού ἐγώ.
5. Ὑπόλυσαι.	5. Λῦσαι.	5.
6.	6. Ἀπέστρεψεν.	6.
8.	8. Τὴν ὁδὸν. Ἄλλος· τὰς κατα- πονήσεις.	8.
9. Κατ' ἑώρακα τὴν θλιψίν αὐτῶν, ἣν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.	9. Κἀγὼ ἑώρακα τὸν θλιμμένον, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.	9. Κἀγὼ ἑώρακα τὸν θλιμμένον, ὃν οἱ Αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς.
12. Ὅταν ἐξαγάγῃς.	12. Ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε. Ἐν τῷ ὄρει τούτῳ. Ἄλλος· ἐν Χωρῆβ.	12.
14.	14. Ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν.	14. Ἔσομαι, ἔσομαι.
15. Ἀνάμνησις μου.	15. Μνημόσυνον.	15.
16.	16. Τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	16.
18.	18. Προσκέκληται. Ἄλλος· ἐπι- κέκληται.	18.
20.	20. Ἐν αὐτοῖς.	20.
21.	21. Ἐναντίον. Ἄλλος· ἐνώπιον. Οὐκ ἀπελεύσεσθε. Ἄλλος· οὐκ ἐξελεύσεσθε.	21.
22. Σταθμοῦ αὐτῆς.	22. Συσκήνου αὐτῆς.	22.
23. Σπουγέσατε.	23. Σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους. Ἄλλος, συσκευάσατε. Ἄλλος, καὶ συνεπάγετε αὐτοῖς τὴν ἐν τοῖς σκεύεσιν αὐτῶν δύναμιν.	23.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Soceri sui.	1. Soceri sui. Venit.	1.
2. Ardens. <i>Aliter</i> , ardebat.	2. Uritur.	2.
3. Spectaculum.	3. Visionem. <i>Alius</i> , miraculum.	3.
4.	4. Quid est?	4. Ecce ego.
5. Solve.	5. Solve.	5.
6.	6. Avertit.	6.
8.	8. Dolorem. <i>Alius</i> , afflictiones.	8.
9. Et ego vidi afflictionem eo- rum, qua Ægyptii affligunt eos.	9. Et ego vidi tribulationem, qua Ægyptii tribulant eos.	9. Et ego vidi tribulationem, qua Ægyptii tribulant eos.
12. Cum eduxeris.	12. In educendo te. In monte hoc. <i>Alius</i> , in Choreb.	12.
14.	14. Ego sum is qui est.	14. Ero, ero.
15. Commemoratio mea.	15. Memoriale.	15.
16.	16. Senatam filiorum Israel.	16.
18.	18. Vocavit. <i>Alius</i> , invocatus est (super nos).	18.
20.	20. In ipsis.	20.
21.	21. Coram. <i>Alius</i> , in conspectu. Non discedetis. <i>Alius</i> , non exi- bitis.	21.
22. Hospita sua.	22. Contubernali sua.	22.
23. Spoliata.	23. Et spoliata Ægyptios. <i>Aliter</i> , expilate. <i>Alius</i> , et vobiscum auferetis vim vasorum ipsorum.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Exodi.

V. 1. 'A., νομφευτου αὐτοῦ. Σ., πενθεροῦ αὐτοῦ. Hæc ex Regio 1871 mutuamur, ubi lectio Aquilæ, ut et multæ aliæ, excisa fuit, ita ut postrema tantum syllaba τοῦ remaneat. Sed ibi legendum esse νομφευτου αὐτοῦ non dubium, quia infra cap. xvii, v. 1, ubi de Jethro Moysis socero agitur, Aquila ἵππῃ vertit νομφευτῆς, id est, ad litteram « pronubus ; » tametsi puto Aquilam intellexisse socerum : neque enim ignorare potuit Jethro Moysis socerum esse.

Ibid. 'A., ἤλασεν. Ex Coislin.
V. 2. Cod. Basiliensis lectionem Symmachi sic effert, ἐφλέγετο, melius, ni fallor, quam φλεγόμενος, ut habet editio Rom.

V. 3. Σ., τὸ θέαμα, ex Coislin. In codice Regio 1871 nomen excidit.

V. 4. A., Θ., ἰδοῦ ἐγώ. Sic idem Reg.

V. 5. 'A., ἔκασασον etc. Ita Basiliensis codex et editio Rom., in qua legitur Σ., ὑπόλυσον.

V. 6. 'A., ἐπέκρυψεν. Ita Basiliensis codex solus. — Coislin. habet : 'A., ἀπέκρυψεν. Hic notatur in margine Coisliniani κατὰ Σαμαρειτῶν, quæ nota repetitur infra ad versum 15.

V. 8. 'Αλλος, τὰς καταπονήσεις. Hæc lectio videtur Aquilæ aut Symmachi, aut utriusque esse ; sed exciso margine nomen excidit in Reg. 1871 unde prodiit.

V. 9. 'A, καὶ γε etc. Sic lectiones trium interpretum affert codex Basiliensis. Editio Romana solum Aquilæ habet, legiturque ibi θλίβουσι. Sed melius ἀποθλίβουσι, ut habet Basiliensis, ac refertur ad ἀποθλιμῶν.

V. 12. Σ., ὅταν ἐξαγαγῆς. Sic Reg. 1871. Procopius habet, « Symmachus legit : Cum eduxeris. »

Ibid. 'Αλλος, ἐν Χωρῆβ. Ita codex idem. Verum

CAPUT IV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בנב 4	4.	4.
והנה יד מצרעת כשלג 6	6.	6. Καὶ ἰδοὺ ἡ χεὶρ αὐτοῦ λεπρῶσα ὡσεὶ χιῶν.
המת האחרון 8	8.	8. Τοῦ σημείου τοῦ ἐσχάτου.
ל' א' ש' דב'ים 10 οὐκ εὐλαλος.	10.	10. Οὐκ ἀνὴρ ῥημάτων.
גם מאז דבר אל'עבדך כי נבד פה וכבד לשון אנכי		Καίγε ἀπὸ τοῦ ἐλαήσαντός σου πρὸς δούλόν σου ὅτι βαρὺς στόματι, καὶ βαρὺς γλώσση ἐγώ εἰμι.
אלם 11	11.	11. Μογ'άλον.
והוריתך 12	12.	12. Φωτίσω σε.
בי אדני 13	13.	13. Ἐν ἐμοί, Κύριε.
והורית' אתכם 15	15.	15. Φωτίσω ὑμᾶς.
לך לשלום 18	18.	18. Βάδιζε ἐν εἰρήνῃ.
אחזק 21	21.	21. Ἐνισχύσω.
את בני 23	23.	23. Υἱόν μου.
והמאן		Ἀνένευσας.
ידה 24	24.	24. Θεός.
צר 25	25.	25. Πέτρον. Ἄλλως, πέτραν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. In cauda ejus.	4. Caudam ejus.	4.
6. Et ecce manus ejus leprosa sicut nix.	6 Protulit leprosam instar nivis.	6. Et ecce manus ejus leprosa sicut nix.
8. Signi posterioris.	8. Signi sequentis.	8. Signi ultimi.
10. Non vir verborum. Syrus, non bene loquens.	10. Non eloquens.	10. Non vir verborum.
Etiam ex tunc loqui te ad servum tuum, quia gravis ore et gravis lingua sum ego.	Et ex quo locutus es ad servum tuum, impeditioris et tardioris lingue sum.	Etiam ex tunc loqui te ad servum tuum, quia gravis ore et gravis lingua sum ego.
11. Mutum.	11. Mutum.	11. Difficulter loquentem.
12. Docebo te.	12. Doceboque te.	12. Illuminabo te.
13. Pro me, Domine.	13. Obsecro, Domine.	13. In me, Domine.
15. Docebo vos.	15. Ostendam vobis.	15. Illuminabo vos.
18. Vade in pace.	18. Vade in pace.	18. Vade in pace.
21. Indurabo.	21. Indurabo.	21. Corroborabo.
23. Filium meum. Renuisti.	23. Filium meum Noluisti.	23. Filium meum. Renuisti.
24. Dominus.	24. Dominus.	24. Deus.
25. Petram.	25. Petram acutissimam.	25. Petron. Aliter, petram.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Exodi.

illud, ἐν Χωρήθ, incertum est an scholion an alia interpretatio sit.

V. 15. Reg. 1871. 'Α., Θ., ἔσομαι, ἔσομαι. Videtur excidisse δ; ac legendum, ἔσομαι ὅς ἔσομαι, «ero qui ero.» Ut consonent cum Hebraico, קָהָנָה וְהָיָה אֲנִי.

V. 15. Σ., ἀνάμνησίς μου. Ex eodem codice.

V. 16. 'Α., τούς πρεσβύτας Ἰσραήλ. Sic editio Romana. — 'Α., πρεσβυτέρους. Coisl. Nos cum editione Rom. legimus supra πρεσβύτας.

V. 18. Hujus versus, pariterque 19, 20 et 21, lectiones ex sæpe memorato codice Regio 1871 desumptæ sunt.

V. 22. 'Α., Σ., σκυλεύσατε. Sic Coisl. Hanc lectionem habent ot O', edit. Rom. Coisl. vero, ut et Alex., in textu præfert συσκευάσατε. In aliis aliter exhibetur Symmachi lectio: καὶ σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους. In hunc autem locum

sic Drusius edisserit: «Συλεύσατε, συλεύω, spolio, quod et συλέω, συλάω. Dicitur et σκυλεύω unde in libris veteribus edit. LXX σκυλεύσατε, cum in aliis sit συσκευάσατε, ἤτοι σκευάσατε, quam postrema lectionem Theodoretus agnoscit quærit. 23 in Exodum, ita scribens: Τί αἰτιῶνται τινες τὸ προσεταχέναι τὸν Θεὸν τοῖς Ἑβραίοις σκευῆ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ἐσθήτας συλεύσαι τοὺς Αἰγυπτίους; οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος τὸ «σκευάσασθαι» ἠρμήνευσεν. In fragmentis, quæ olim collegi, Symmachus σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους, puto verum esse quod posui. In notatis ad edit. Rom. σκυλεύσατε τοὺς Αἰγυπτίους, ita LL. VV. In aliis est, συσκευάσατε. Scholion. Ἄλλος φησὶ, καὶ συνεπάγετε αὐτοῖς τὴν ἐν τοῖς σκεύεσιν αὐτῶν δύναμιν.» Hactenus Drusius. Procopius vero sic habet: «Syrus vertit, Excuteite, vacuefacite.»

Ibid. Σ., σταθμούχου αὐτῆς. Sic. Reg. 1871.

CAPUT IV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.	4. Τῆς κέρκου. "Ἄλλος" τῆς οὐρᾶς.	4.
6. Καὶ ἐφάνη ἡ χεὶρ αὐτοῦ λεπτὴ ὡσεὶ χιών.	6. Καὶ ἐγενήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡσεὶ χιών.	6. Καὶ ἰδοὺ ἡ χεὶρ αὐτοῦ λεπρῶσα ὡσεὶ χιών.
8. Τοῦ σημείου τοῦ ἐπομένου.	8. Τοῦ σημείου τοῦ δευτέρου.	8.
10. Μογιλάλος.	10. Οὐχ ἱκανός. "Ἄλλος" οὐκ εὐλόγος.
Οὐδὲ ἀφ' οὗ ἤρξω λαλεῖν τῷ θεράποντί σου· ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωστος ἐγὼ εἰμι.	10. Μογιλάλος.
11. Μογιλάλον.	11. Δύσκωρον.	11. Μογιλάλον
12. Ὑποδείξω σοι.	12. Συμβιθάσω σε.	12.
13.	13. Δέομαι, Κύριε.	13. Ἐν ἐμοί, Κύριε.
15. Ὑποδείξω ὑμῖν.	15. Συμβιθάσω ὑμᾶς.	15.
18. Βάδιζε ἐν εἰρήνῃ.	18. Βάδιζε ὑγιαίνων.	18. Βάδιζε ἐν εἰρήνῃ.
21. Θρασυνῶ.	21. Σκληρυνῶ.	21.
23. Υἱόν μου.	23. Λαόν μου.	23. Υἱόν μου.
Ἠπειθήσας.	Μὴ βούλει.	
24. Κύριος.	24. Ἄγγελος.	24. Κύριος.
25. Ψῆφον πετρίνην.	25. Ψῆφον.	25. Ἀκρότομον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Caudam. <i>Alius</i> , caudam.	4
6. Et apparuit manus ejus leprosa sicut nix.	6. Et facta est manus ejus tanquam nix.	6. Et ecce manus ejus leprosa sicut nix.
8. Signi sequentis.	8. Signi secundi.	8.
10. Difficulter loquens.	10. Non idoneus. <i>Alius</i> , non eloquens.
Neque ex quo cœpisti loqui famulo tuo, gracili voce et tarda lingua ego sum.	10. Difficulter loquens.
11. Difficulter loquentem.	11. Mutum.	11. Difficulter loquentem.
12. Ostendam tibi.	12. Instruam te.	12.
15.	13. Obsecro, Domine.	13. In me, Domine.
15. Ostendam vobis.	15. Instruam vos.	15.
18. Vade in pace.	18. Vade sanus.	18. Vade in pace.
21. Audax faciam (cor)	21. Indurabo.	21
23. Filium meum.	23. Populum meum.	23. Filium meum.
Recusasti.	Non vis.	
24 Dominus.	24. Angelus.	24. Dominus.
25. Calculum lapideum.	25. Calculum.	25. Petram acutam.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

וַתִּגַּע לְרַגְלֵיוֹ וְהִאֲמַר כִּי הִתְקַדְּמִים
לִּי אִתָּהּ

26 וַיִּרְף מִמֶּנּוּ אֶזְרַח הַחַן
וְהָיָה לְמִוְלָתוֹ דָּמִים לְמִוְלָתוֹ
עַד אֵימָה תִּהְיֶה פְּרִיטוֹמִיָּה.

וַיִּשָׁק לוֹ 27

וַיִּתֵּן 28

26.

27.

28.

26. Καὶ εἶπεν, νυμφὸν αἱμάτων
ἔχω εἰς περιτομίας.

27.

28.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Et tangere fecit pedes ejus, et
dixit: Quia sponsus sanguinum es
mihi.

26. Et recessit ab eo; tunc
dixit: Sponsus sanguinis ad cir-
cuncisiones. *Hebræus interpr.*,
obsignavit sanguinem circuncisio-
nis.

27. Et osculatus est eum.

28. Signa.

Tetigitque pedes ejus, et ait:
Sponsus sanguinum tu mihi es.

26. Et dimisit eum postquam
dixerat: Sponsus sanguinum ob
circuncisionem.

27. Et osculatus est eum.

28. Signa.

26. Et dixit, Sponsum sangui-
num habeo ad circuncisiones.

27.

28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Exodi.

V. 4. Ἄλλος, τῆς οὐράς. Ex Coislin.

V. 6. Ex Codice Basiliensi, ubi ad Symmachum
legitur λεπρωμένη pro λελεπρωμένη.

V. 8. Sic catenæ et editio Rom.

V. 10. Hæc omnia perplexe jacent apud Dru-
sium, ubi versio quæ Syri est, Symmachi esse di-
citur; quæ Symmachi, prorsus omittitur. Omnes
catenæ nostræ sic habent ut nos repræsentamus.
Atque etiam versu sequenti. — Coislin. Σ., οὐκ εὐ-
λαλος, οὐχ ἱκανός. A., οὐκ ἀνήρ ῥημάτων. O', οὐκ
εὐλογος. Sic ille cum edit. Rom. lectionem, quam
omnes alii codices Syro tribuunt, Symmacho ad-

scribit. Error ex littera Σ., initiali, in utroque ead-
em, evenire potuit. Res in dubio relinquatur. O',
οὐκ εὐλογος. In editione Romana οὐχ ἱκανός legitur in
textu.

Ibid. Hæc interpretatio Aquilæ, καί γε ἀπὸ τότε etc.
prodit ex codice Basiliensi.

V. 11. Ἄ., Σ., Θ., μογιλάδων. Sic mss.

V. 12. Sic *Chronicon Alexandrinum*, p. 67.

V. 13. Ἄ., Θ., ἐν ἐμοί, Κύριε. Ita codex Basi-
liensis

V. 15. Has lectiones exhibet *Chronicon Alexan-
drinum*, p. 67.

CAPUT V EXODI.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

וַיִּקְרָא עָלֵינוּ 5

דְּבַר אֶזְרַח

תַּפְרִיעַ 4

אֲתִדְבְּגוּם 6

וַיִּקְרָא עָלֵינוּ שְׁלֹשָׁה הַיָּמִים
לְהַחֲדִישׁ לָנוּ אֶת
הַחֶבֶד

3.

4.

6.

7.

3.

Λοιμὸς ἢ μάχαιρα.

4. Ἀποπετάξετε.

6. Τοὺς εἰσπράκτας.

7. Κατὰ ἐχθρὸς τρίτην, αὐτοὶ πε-
ρευέσθωσαν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Invocatus est super nos.

Cum pestilentia vel gladio.

4. Cessare facietis.

6. Exactores.

7. Sicut heri nudius tertius ipsi
vadant, et colligant sibi paleam.

3. Vocavit nos.

Pestis aut gladius.

4. Sollicitatis.

6. Præfectis operum.

7. Sicut prius: sed ipsi vadant
et colligant stipulas.

3.

Pestis aut gladius.

4. Abducitis.

6. Exactores.

7. Sicut heri nudius tertius
vadant.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Καὶ ἀφαιμένη τῶν ποδῶν αὐτοῦ εἶπεν· Ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι.

26. Ἄφηκεν δὲ αὐτὸν ὅτι εἶπεν· Νυμφίος αἱμάτων τῆς περιτομῆς.

27.

28.

SYMMACHUS.

Et tangens pedes ejus, dixit : Sponsus sanguinum tu mihi es.

26. Dimisit autem ipsum, quia dixit : Sponsus sanguinum circumcisionis.

27.

28.

Καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· Ἔσθη τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου μου.

26. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, διότι εἶπεν· Ἔσθη τὸ αἷμα περιτομῆς τοῦ παιδίου μου.

27. Καὶ κατεφίλησαν ἀλλήλους. Ἄλλος· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

28. Ῥήματα. Ἄλλος· σημεῖα.

LXX INTERPRETES.

Et procidit ad pedes ejus, et dixit : Stetit sanguis circumcisionis infantis mei.

26. Et recessit ab eo propterea quod dixit : Stetit sanguis circumcisionis infantis mei.

27. Et osculati sunt se invicem. *Alius*, et osculatus est eum.

28. Verba. *Alius*, signa.

THEODOTIC.

Et tetigit pedes ejus, et dixit : Sponsus sanguinum tu mihi.

26. Et dimisit eum quia dixit : Sponsus sanguinum ad circumcisiones.

27.

28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Exodi.

V. 18. Sic codex Basiliensis, *Οἱ λοιποὶ*, βάδιζε ἐν εἰρήνῃ. — Coislin. : *Οἱ λοιποὶ*, εἰς εἰρήνην.

V. 21. Sic Editio Romana et Drusius.

V. 25. Ita Codex Basiliensis. — Coislin. : *Οἱ λοιποὶ*, υἱόν μου.

Ibid., ex *Chronico Alexandrino*, p. 68, et ex edit. Rom.

V. 24. Coislin. habet : Ἄ., ὁ Θεός. Σ., Θ., Κύριος. Ο', ἄγγελος, cum hac nota in marg. : Θέλων ὁ ἄγγελος ἐξήτει ἀνελεῖν Μωϋσῆν. Εἰς κατά μὲν Ἄ., Θεός ἦν, κατά δὲ Σ., καὶ Θ. ἘΣ. κω. (sic).

V. 25. Ita Basiliensis codex. Editio Romana solam Aquilæ interpretationem habet, legiturque ibi *πέτραν*. Basiliens. *πέτρον*.

Ibidem. Hunc locum cujus aliquot αποσπασματα exstabant apud Drusium sine interpretum nomine, sic restituimus ex codice Basiliensi, qui interpretum nomina lectionibus singulis præmittit.

V. 26. Coislin. : *Λοιποὶ*, ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι. Hæc tantum habet.

V. 27 et 28. Ex schedis Combesis. et editione Romana.

CAPUT V EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

Λοιμὸς ἢ μάχαιρα.

4. Ἀποστρέφετε.

6.

7. Καθάπερ καὶ πρότερον αὐτοὶ ἀπερχόμενοι καλαμάσθωσαν ἑαυτοὺς ἀχυρον.

SYMMACHUS.

3.

Pestis aut gladius.

4. Avertitis.

6.

7. Sicut prius abeuntes, colligant sibi paleam.

3. Προσκέκληται ἡμᾶς. Ἄλλος· ἐπικέκληται ἡμῖν.

Θάνατος ἢ φόνος.

4. Διαστρέφετε.

6. Τοῖς ἐργοδιώκταις.

7. Καθάπερ γὰρ καὶ τρίτην ἡμέραν ἄλλ' αὐτοὶ πορευέσθωσαν, καὶ συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἀχυρα.

LXX INTERPRETES.

3. Vocavit nos. *Alius*, invocatus est nobis.

Mors aut cædes.

4. Pervertitis.

6. Exactoribus.

7. Sicut heri et nudius tertius ; sed ipsi abeant et colligant sibi paleas.

3.

4. Διασκεδάσετε.

6.

7. Καθάπερ ἐχθὲς καὶ τῆς τριτῆς αὐτοὶ πορευέσθωσαν, καὶ καλαμάσθωσαν ἑαυτοῖς ἀχυρον.

THEODOTIO.

3.

4. Dissipatis.

6.

7. Sicut heri et nudius tertius ipsi profecti, colligant sibi paleam.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
15 הַגִּישִׁים אֲצִים	15.	15. Καὶ οἱ εἰσπράκται.
16 וְהִנֵּה עַבְדְּךָ מְכִים מִכִּים וְתוֹאֵר כֶּסֶךְ	16.	16. Καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοι σου πε- πληγμένοι, καὶ ἁμαρτία λαῶν σου.
18 לָכֵן	18.	18.
19 לְאָמֹר לֹא תִגְרַעַר הַבְּאֶשְׁחָם 21	19. 21.	19. Λέγοντες, Οὐχ ὕψελεῖτε. 21. Ἐσαπρῖσατε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Et exactores. Urgebant.	13. Præfecti quoque operum. Instabant.	13. Et exactores.
16. Et ecce servi tui cæsi, et peccat populus tuus.	16. En famuli tui flagellis cæ- dimur, et injuste agitur contra populum tuum.	16. Et ecce servi tui percussi, et peccatum populo tuo.
18. Ite.	18. Ite.	18.
19. Dicendo non diminuetis.	19. Eo quod diceretur eis: Non minuetur.	19. Dicentes, Non subtrahetis.
21. Fetere fecistis.	21. Fetere fecistis.	21. Putere fecistis,

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Exodij.

V. 3. Ἐπικέκληται ἡμῖν. Ita Basiliensis codex, non allato interpretis nomine.

Ibid. Ἄ, Σ., λοιμὸς ἢ μάχαιρα. Ita Coislinianus. Basiliensis codex, tacito, ut sæpe alias, interpretum nomine. Iidem interpretes etiam alibi וְדַבֵּר solent veterem λοιμὸν, sic infra cap. ix, 3 et 15. Hanc lectionem secutus est Vulgatus interpretes, pestis aut gladius.

V. 4. Ἄ., ἀποπετάζετε, etc., ita Basiliensis codex, in quo lectio Symmachi sic habetur, ἀποτρέπετε. Sed in Chronico Alexandrino melius, ni fallor, le-

gitur, ἀποτρέφετε. Hic notes velim vocem γῆ alibi vertisse Aquilam, ἀποσκεδασθήσεται, dissipabitur. Sed nihilominus sincera hujus versus lectio ejusdem, ἀποπετάζετε, quæ bis etiam reperitur infra Exod. xxxii, 25, eodem Aquila interprete. — Coislin. habet: Σ., ἀποτρέπετε, quemadmodum et Basiliensis. Chronicon Alex., ἀποτρέφετε. utram malis lectionem elige.

V. 7. Ita codex Basiliensis, melius ut videtur quam editio Rom. et Drusius, qui ad Aquilam habent, κατὰ ἐχθρὸς καὶ τρίτης. Ad Symmachium,

CAPUT VI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
Σάμαρ., Ἰαβέ. Ἑβρ., אֵי אֱלֹהִים 2	2	2.
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-יִצְחָק וְאָלֶיךָ עֵקֶב בְּאֵל שָׁדַי	3	3. Καὶ ὠράθην πρὸς Ἀβραάμ, πρὸς Ἰσαάκ, πρὸς Ἰακώβ ἐν τῇ θεῶν ἰκανῶ.
6 מִתּוֹחַ סֶלֶה	6.	6.
8 אֲשֶׁר	8.	8.
9 מִקְצֵר רוּחַ	9.	9. Ἀπὸ κολοβότητος πνεύματος.
12 עֵרַל שֵׁפִים	12.	12. Ἀκρόβυστος χεῖλεσι.
13 לְהוֹצִיא אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Dominus. Samar. Iabe. Hebr. Aia.	2. Dominus.	2.
3. Et visus sum ad Abraham, ad Isaac et ad Jacob in Deo po- tente.	3. Qui apparui Abraham, Isaac et Jacob, in Deo omnipotente.	3. Et visus sum ad Abraham, ad Isaac, ad Jacob in Deo suffi- cienti.
6. De sub oneribus.	6. De ergastulo.	6.
8. Quam.	8. Super quam.	8.
9. Propter angustiam spiritus.	9. Propter angustiam spiritus.	9. A defectione spiritus.
12. Incircumcisus labiis.	12. Incircumcisum labiis.	12. Præputiatus labiis.
13. Ad educendum filios Israel de terra Ægypti.	13. Ut educerent filios Israel de terra Ægypti.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
13.	13. Οἱ δὲ ἐργαδιώχται. Κατέσπευδον. Ἄλλος· ἐσπούδα- ζον.	13.
16. Καὶ οἱ δοῦλοι σου μεμαστι- γωμένοι, καὶ ἁμαρτίαν ἔχεις.	16. Καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες σου μεμα- στιγώνται· ἀδικήσεις οὖν τὸν λαὸν σου.	16. Καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοι σου μεμα- στιγώνται, καὶ ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν λαὸν σου.
18.	18. Πορευθέντες. Ἄλλος· ἀπελ- θόντες.	18.
19.	19. Λέγοντες, οὐκ ἀπολείφετε.	19.
21. Ἐσαπρίσατε.	21. Ἐδεδούξατε.	21.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
13.	13. Exactors autem. Urgabant. <i>Alius</i> , sollicitabant.	13.
16. Et servi tui flagellati, et pec- caum habes.	16. Et ecce pueri tui flagellati: facies igitur injuriam populo tuo.	16. Et ecce servi tui flagel- lantur, et peccatum in populum tuum.
18.	18. Euntes. <i>Alius</i> , profecti.	18.
19.	19. Dicentes, non omittetis.	19.
21. Putere fecistis.	21. Exsecrabilem fecistis.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Exodi.

ἄχυρα pro ἄχυρον; ad Theodotionem, πορευθέντες, minus recte pro πορευέσθωσαν. *Alius* pro καθάπερ in LXX, legit καὶ, et alius pro καὶ τρίτην ἡμέραν, legit καὶ τῆς σήμερον, et hodie. — Coislín., 'A., Σ., Θ., καλαμάσθωσαν.

V. 13. 'A., καὶ οἱ εἰσπράχται. Ita Basiliensis codex; atque ita vertit ipse Aquila eandem vocem Job xxxvi, 7; at Job iii, 18, εἰσπράσσοντες.

Ibid. Ἄλλος, ἐσπούδαζον. Sic Basiliensis, non indicato interpretis nomine.

V. 16. Ita Basiliensis. Drusius Theodotionis lectionem non attulit, sed eam miscuit cum interpretatione Symmachi, quem solum memorat post Aquilam.

V. 18. Ἄλλος, ἀπελθόντες. Hanc lectionem, sine interpretis nomine, ex uno Basiliensi mutuamur.

V. 19. Sic lectionem Aquilæ effert Basiliensis; editio Romana, οὐκ ὑφελεῖτε, tantum.

V. 21. 'A., Σ., ἔσαπρίσατε. Editio Rom. et mss. Regii, qui nomen interpretum omittunt.

CAPUT VI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Κύριος.	2.
3.	3. Καὶ ὤφθη Ἄβραμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. Θεὸς ὢν αὐ- τῶν.	3.
6.	6. Ἀπὸ τῆς δυναστείας. Ἄλλος· ἐκ τῆς κακώσεως.	6.
8.	8. Εἰς ἣν. Ἄλλος· ἐφ' ἣν.	8.
9.	9. Ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας.	9.
12. Οὐκ εἰμι καθαρὸς τῷ φθέ- γματι.	12. Ἐγὼ δὲ ὀλογός εἰμι. Ἄλλος· οὐκ εἰμι καθαρὸς χεῖλεσι.	12. Ἀπερίμητος τοῖς χεῖλεσι.
15.	13. Ὅτε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος· ἵνα ἐξαγάγη τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	13.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Dominus.	2.
3.	3. Et apparui ad Abraham, et Isaac et Jacob, Deus existens eo- rum.	3.
6.	6. De dominatione. <i>Alius</i> , ex afflictione.	6.
8.	8. In quam. <i>Alius</i> , super quam.	8.
9.	9. A defectione animi.	9.
12. Non sum purus voce.	12. Ego autem sine sermone sum. <i>Alius</i> , non sum purus labiis.	12. Incircumcisus labiis.
13.	13. Ad emittendum filios Israel de terra Ægypti. <i>Alius</i> , ut educe- ret filios Israel de terra Ægypti.	13.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
גרשן 16	16.	16.
דחן 20	20.	20.
ל-אני-בני-ישראל ממצרים 27	27.	27.
מן-אני-על-שפתים 30	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
16. Gerson.	16. Gerson.	16.
20. Et peperit.	20. Quæ peperit.	20.
27. Ad educendum filios Israel ex Ægypto.	27. Ut educant filios Israel de Ægypto.	27.
30. Ecce ego incircumciscus la- biis.	30. En incircumciscus labiis sum.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Exodi.

V. 2. In hunc locum Theodoretus de יהקו lo-
quens: Τοῦτο δὲ παρ' Ἑβραίοις ἄφραστον ὀνομάζε-
ται. Ἀπίρηται γὰρ αὐτοῖς τοῦτο διὰ τῆς γλώττης
προφέρειν. Γράφεται δὲ διὰ τεσσάρων στοιχείων.
Διὸ καὶ τετράγραμμον αὐτὸ λέγουσι. Τοῦτο καὶ τῷ
πατάλῳ ἐπεγέγραπτο τῷ χρυσῷ, ὃ τῷ μετώπῳ τοῦ
ἀρχιερέως ἐπετίθετο, τῇ ταινίᾳ τῆς κεφαλῆς προσ-
δεσμούμενον. Καλοῦσι δὲ αὐτὸ Σαμαρείται μὲν,
Ἰαβὲ, Ἰουδαῖοι δὲ, αἰά. Id est: Hoc autem apud
Hebræos ineffabile vocatur: vetitum quippe ipsis est

illud lingua proferre. Scribitur autem quatuor ele-
mentis: quapropter tetragrammon nuncupant. In-
scriptum etiam fuit in lamina aurea quæ fronti
summi pontificis imponebatur, vittâ capitis alliga-
tum; Samaritani porro vocant illud, Jabe. Judæi vero,
aia. Hæc Theodoretus, alii vero Græci secundum He-
bræos legunt τὸ יהקו sic, τὰω, vel, τζοῦ; alii, τζοῦ.

V. 5. Sic *Demonst. evang.* Eusebii, p. 240 et
editio Rom. Aquila, Ἰχανῶ, sufficienti. Ἰχανῶς est
epitheton Dei. Hinc apud veteres auctores ecclesia-

CAPUT VII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ראה נתתן אל-הים לפרע 1	1.	1. Ἰδὲ, δέδωκά σε θεὸν τῷ Φα- ραῶ.
בדברם 7	7.	7.
נתנן 9	9.	9. Κῆτος.
חרסמו מצרים גברתם 11	11.	11. Καίγε αὐτοὶ οἱ κρυφιστάται Αἰγύπτου ἐν ἡρμαλοῖς αὐτῶν οὐ- τως.
בזהמתם 13	13.	13.
דבר 14	14.	14.
על-מימי 19	19.	19. Ἐπὶ τὰ βεῖθρα.
ועל-אנמיהם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Vide, dedi te deum ipsi Pha- raon.	1. Ecce constitui te deum Pha- raonis.	1. Vide, dedi te deum Pharaoni-
7. Quando locuti sunt.	7. Quando locuti sunt.	7.
9. In draconem.	9. In colubrum.	9. Cetus.
11. Etiam ipsi genethliaci Ægypti in incantationibus suis sic.	11. Et fecerunt ipsi etiam per incantationes Ægyptiacas, et ar- cana quædam, similiter.	11. Atque ipsi occultorum in- terpretes Ægypti in incantationi- bus suis sic.
13. Roboravit se. Locutus est.	13. Induratumque est. Præceperat.	13.
14. Grave est.	14. Ingravatum est.	14.
19. Super aquas. Et super paludes eorum.	19. Super aquas. Ac paludes.	19. Super fluenta.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
16.	16. Γερσών. "Αλλος· Γεδσών. Bis.	16.
20.	20. Καὶ ἐγέννησεν. "Αλλος· καὶ ἔτεκεν.	20.
27.	27. Καὶ ἐξήγαγον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου. "Αλλος· ὥστε ἐξαγαγεῖν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου.	27.
30. Οὐκ εἰμι καθαρὸς φθέγματι.	30. Ἰδοὺ ἐγὼ ἰσχνόφωνός εἰμι. "Αλλος, οὐκ εἰμι καθαρὸς χεῖλεσι.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
16.	16. Gerson. <i>Alius</i> , Gedson. Bis.	16.
20.	20. Et genuit. <i>Alius</i> , et peperit.	20.
27.	27. Et eduxerunt filios Israel de terra Ægypti. <i>Alius</i> , ut educe- rent filios Israel ex Ægypto.	27.
30. Non sum purus loquela.	30. Ecce ego gracili voce sum. <i>Alius</i> , non sum purus labiis.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Exodi.

sticos, Deus sæpe ἱκανός vocatur.

V. 6. "Αλλος, ἐκ τῆς κακώσεως. Ita Basil., non indicato interprete.

V. 8. "Αλλος, ἐφ' ἣν. Sic idem Basil.

V. 9. "Αλλος, ἀπὸ κολ. Sic Basil., ac Drusius etiam, sed hic postremus sine nomine interpretis.

V. 12. Sic Drusius et *Chronicon Alexandrinum*, in quo male ad Aquilam legitur, ἄλογος χεῖλεσι.

V. 13. "Αλλος, ἵνα etc. Sic quidam mss.

V. 16. "Αλλος, Γεδσών. Sic codex Basiliensis,

qui bis habet Γεδσών, et bis etiam Γηδσών pro Γερσών ob similitudinem γ et γ. Hæc commutatio frequens observatur.

V. 20. "Αλλος, καὶ ἔτεκεν. Ita codex Basiliensis, καὶ ἔτεκεν, non indicato interpretis nomine.

V. 27. "Αλλ., ὥστε etc. Hanc lection. habent catenæ Reg. et schedæ Comb., non allato nomine interp.

V. 30. Cod. Coislin., Σ., οὐκ εἰμι καθαρὸς, quod habent catenæ Regiæ et schedæ Combefisianæ, non allato nomine interpretis.

CAPUT VII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἴδὲ, κατέστησά σε θεὸν Φαραώ.	1. Ἰδοὺ δέδωκά σε θεὸν Φαραώ.	1. Θεὸν Φαραώ.
7.	7. Ἦνίκα ἐλάλησεν. "Αλλος· ἐλάλησαν.	7.
9.	9. Δράκων.	9.
11. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀποκρύφων αὐτῶν ὡσαύτως.	11. Καὶ ἐποίησαν καὶ οἱ ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.	11. Καίγε αὐτοὶ οἱ ἐπαῖδοι τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.
13. Ἀντέστη.	13. Κατίσχυσεν. Ἐνετελιατο. "Αλλος· ἐλάλησεν.	13.
14. Ἀνένευσε.	14. Βεδάρηται.	14.
19.	19. Ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ἐπὶ τὰ ἔλη αὐτῶν. "Αλλος· ἐπὶ τὰς λίμνας αὐτῶν.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Vide, constitui te deum Pharaoni.	1. Ecce dedi te deum Pharaoni.	1. Deum Pharaoni.
7.	7. Quando locutus est. <i>Alius</i> , locuti sunt.	7.
9.	9. Draco.	9.
11. Et ipsi incantatores Ægyptiorum per secreta sua similiter.	11. Et fecerunt etiam incantatores Ægyptiorum beneficiis suis similiter.	11. Atque ipsi incantatores Ægyptiorum in beneficiis suis similiter.
13. Restitit.	13. Invaluit. Præcepit. <i>Alius</i> , dixit.	13.
14. Renuit.	14. Aggravatum est.	14.
19.	19. Super aquas. Super paludes eorum. <i>Alius</i> , super stagna eorum.	19.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

22 ויעשרכן תרסמו מצרים
בלסיהם

22.

22. Καὶ γε αὐτοὶ οἱ κρυφιστάι
Αἰγύπτου καὶ ἐν ἡρεμαίαις οὕτως.

24 ולא שמעו
24 ויחפרו כל מצרים מביצת
ה אר מים לשחת כי לא יכלו לשחת
במימי היאר

24.

24. Καὶ ὤρυξε πᾶσα ἡ Αἰγύπτου
κυκλόθεν τοῦ βεῖθρου ὕδωρ τοῦ
πιεῖν, ὅτι οὐκ ἔδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ
ὑδατος τοῦ ποταμοῦ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

22. Et fecerunt sic genethliaci
Ægypti incantationibus suis.

22. Feceruntque similiter male-
fici Ægyptiorum incantationibus
suis.

22. Atque ipsi occultorum in-
terpretes Ægypti et in incantatio-
nibus suis sic.

Et non audivit.

Nec audivit.

24. Et foderunt omnes Ægyptii
circuitibus fluminis aquas ut bi-
berent, quia non poterant bibere
ex aquis fluminis.

24. Foderunt autem omnes
Ægyptii per circuitum fluminis
aquam ut biberent : non enim
poterant bibere de aqua fluminis.

24. Et fodit universa Ægyptus
in circuitu alvei aquam ad biben-
dum, quia non poterant bibere ex
aqua fluminis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Exodi.

V. 1. Sic versionem Aquilæ habet codex Basi-
liensis. Alii omnes et Drusius, Θεὸν Φαραώ. Præ-
stat lectio Basiliensis. Quæ Theolotionis sunt, ex
uno Basiliensi prodeunt.

V. 7. Ἄλλος, ἐδέλησαν. Sic catenæ nostræ ma-
nuscriptæ.

V. 9. Ἄ., χῆτος. Coislin.

V. 11. Sic omnes lectiones plenas habet Basi-

liensis cum nominibus interpretum. Codex quidam
Colbertinus ad lectionem Symmachi habet ἐν ἀπο-
κρύφῳ Regius 1888, ἐν ἀποκρύφους, sed hi ἀπο-
σπασμάτια tantum afferunt. Basiliensis vero le-
ctiones integras exhibet, et διὰ τῶν ἀποκρύφων his
habet; hoc scilicet versu et 22; editio item Ro-
mana διὰ τῶν ἀποκρύφων. Vocem κρυφισ-
τῆς vertere solet Aquila. Sic Gen. xli, 8, et infra

CAPUT VIII EXODI.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

3 במשארהך

3.

3.

7 תרסמים בלסיהם

7

7. Οἱ κρυφιστάι ἐν ἡρεμαίαις
αὐτῶν.

8 ואשלחה אתהעם

8.

8.

14 ויצברו

14.

14. Συνέχωσαν.

15 חברים חברים

15.

15. Κόρους, κόρους.

16 ידה

16.

16. Ἀνάπνευστις.

17 כל עפר הארץ היה כנים

17.

17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. In conspersiones tuas.

3. Et in reliquias ciborum tuo-
rum.

3.

7. Genethliaci incantationibus
suis.

7. Malefici per incantationes
suas.

7. Occultorum interpretes in
incantationibus suis.

8. Et dimittam populum.

8. Et dimittam populum.

8.

14. Et congregaverunt.

14. Congregaveruntque.

14. Obruerunt.

Acervos, acervos.

In immensos aggeres.

Cumulos, cumulos.

15. Respiratio.

15. Requies.

15. Respiratio.

16. In pediculos.

16. Sciniphes.

16.

17. Omnis pulvis terræ fuit pedi-
culi.

17. Omnis pulvis terræ versus
est in sciniphes.

17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἑπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀποκρῦφων αὐτῶν ὡσαύτως.

22. Ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν.

22. Καίγε αὐτοὶ οἱ ἑπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως.

24. Ὄρουξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ εἰς ὕδωρ ὥστε πιεῖν, ὅτι οὐκ ἤδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.

24. Ὄρουξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ, ὥστε πιεῖν ὕδωρ· καὶ οὐκ ἤδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.

24. Καὶ ὠρουξαν πάντες οἱ Αἰγύπτιοι οἱ κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ εἰς τὸ πιεῖν, ὅτι οὐκ ἤδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22. Et ipsi incantatores Ægyptiorum per secreta sua similiter.

22. Et fecerunt similiter incantatores Ægyptiorum veneficiis suis.

22. Atque ipsi incantatores Ægyptiorum in veneficiis suis similiter.

Non attendit.

Non exaudivit.

24. Foderunt autem omnes Ægyptii in circuitu fluminis propter aquam, ut biberent, quia non poterant bibere ex aqua fluminis.

24. Foderunt autem omnes Ægyptii in circuitu fluminis, ut biberent aquam: et non poterant bibere de aqua fluminis.

24. Et foderunt omnes Ægyptii, qui in circuitu fluminis, aquam ad bibendum; quia non poterant bibere ex aqua fluminis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Exodi.

vers. 22.—Coi-lin. ad Aquilam habet κρυφιασταί, et ibid. ad Symmachum, ἀποκρύφω. Sed idem vers. 22, Σ., διὰ τῶν ἀποκρῦφων.
V. 13. Σ., ἀντέστη. Ex Coislín.
Ibid. Ἄλλος, ἐλάλησεν. Sic catenæ Regiæ et Combelsianæ.
V. 19. Ἄ., ἐπὶ τὰ βεῖρα. Sic codex Regius 1871, qui sequentem etiam lectionem habet sine inter-

pretis nomine.
V. 22. Hic versus, similis proreus undecimo habetur in edit. Rom. sine nominibus interpretum, uno excepto Aquila. Sed nomina feruntur in Basiliensi.
V. 24. Sic totas trium interpretum lectiones affert codex Basiliensis; editio autem Romana solius Aquilæ habet.

CAPUT VIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.
7. Οἱ ἑπαιδοὶ διὰ τῶν ἀποκρῦφων αὐτῶν.
8.
11. Κόρους, κόρους.
13. Ἄνεσις.
16.
17.

3. Ἐν τοῖς φυράμασι σου. Ἄλλος· ἐν τοῖς φρέσσι σου.
7. Οἱ ἑπαιδοὶ + τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς ἑπαιδίαις; καὶ ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν.
8. Ἐξαποστελῶ αὐτούς. Ἄλλος· ἐξαποστελῶ τὸν λαόν.
14. Συνήγαγον.
θημωνίας, θημωνίας.
15. Ἀνάψυξις.
16. Σκνίφες. Ἄλλος· σκνίπες. Ἄλλος· φθειρές.
17. Καὶ ἐν παντὶ χώματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνίφες. Ἄλλος· καὶ ὁ χοῦς τῆς γῆς ἐγένετο εἰς σκνίφας.

3.
7. Οἱ ἑπαιδοὶ ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν.
8.
14.
15.
16.
17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.
7. Incantatores per secreta sua.
8.
14. Cumulos, cumulos.
15. Remissio.
16.
17.

3. In conspersis tuis. Alius, in puteis tuis.
7. Incantatores + Ægyptiorum in incantationibus; et in veneficiis suis.
8. Dimittam eos. Alius, dimittam populum.
14. Collegerunt.
Acervos, acervos.
15. Refrigeratio.
16. Sciniphes. Alius, scinipes. Alius, pediculi.
17. Et in omni pulvere terra facti sunt sciniphes. Alius, et pulvis terræ factus est in sciniphes.

3.
7. Incantatores in veneficiis suis.
8.
14.
15.
16.
17.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
בְּרַב־הַדְּמָה <i>Tò Samar., κόραχα.</i> 21	21.	21. Παρμυλάν.
הָאֶרֶץ		
גֶּשֶׁן 22	22.	22.
לְבַלְתִּי הֵיחַת		
חֲשֹׁת 24	24.	24.
הֵנָּה 29	29.	29.
הַתָּל		Παραλογίσσασθαι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Mixtionem. <i>Samar.</i> , corvum.	21. Omne genus muscarum.	21. Omnimodam muscam.
Terra.	Universa terra.	
22. Ghosen.	22. Gessen.	22.
Ut non sit.	Ut non sint.	
24. Corrumpebatur.	24. Corrupta est.	24.
29. Ecce.	29. <i>Deest.</i>	29.
Fallere.	Fallere.	Fallere.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Exodi.

V. 3. Ἄλλος, ἐν τοῖς φράσαι σου. Sic Reg. 1871, sine nomine interpretis. Ille vero quisquis fuerit, legisse videtur במשנתו וְהָיָה.

V. 7. Aquilæ, Symm. et Theod. lectiones habet eod. Basiliensis. Τὸν ὄ' interpretationem sic habet codex Reg. 1871, qui locum obelo notatum indicat, quia in Hebræo non exstat. Hæc autem obelo significantur, τῶν Αἰγυπτίων ἐν ταῖς ἐπαοιδίαις, s. ἐπαοιδίαις. Hoc postremum ἐν ταῖς ἐπαοιδίαις, non legitur in editione Romana.

Ibid. Φαρμακείαις. Coisl. ad marg., ἐπαοιδίαις. V. 8. Ἄλλος, ἐξαποστελῶ τὸν λαόν. Hæc lectio habetur in mss. nostris, et in edit. Rom. notatur ut varia lectio LXX Interpretum.

Ibid. ὄ', περιελέτω. Coisl. ad marg., ἀφελέτω.

V. 14. Ἄ., συνέγωσαν. Ita Basiliensis codex. Ibid. codex Basiliensis lectionem, κόρους, κόρους unī Aquilæ tribuit; *Chronicum autem Alexandrinum* p. 71, Aquilæ et Symmacho, quæ lectio confirmatur ex cap. xlv Ezech., ubi ead. vox Hebr. κόρους

CAPUT IX EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בְּמִן אֶרֶץ 2	2.	2.
מִכֶּרֶת		Ἐπιλαμβάνη.
דְּבַר נָבִד 3	3.	3. Λοιμὸς βαρῦς.
דְּבַר 4	4.	4.
אֲבַעֲבַע 9	9.	9. Φλυκτίδες πεταζόμεναι.
אֲנִי שָׁחַ אֶת־כָּל־מַגְפֵּי אֶרֶץ 14	14.	14. Ἐγὼ ἀποστέλλων σὺν πάσας τὰς θραύσεις μου πρὸς καρδίαν σου.
לְבָר		15. Ἐν λοιμῷ.
בְּדָבָר 15	15.	16.
הַעֲמַדְתִּי 16	16.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Renuis.	2. Renuis.	2.
Retinens.	Retines.	Coerces.
3. Pestis gravis.	3. Pestis gravis.	3. Pestis gravis.
4. Verbum.	4. Nihil omnino.	4.
9. Inflationes.	9. Vesicæ turgentes.	9. Vesicæ expansæ.
14. Ego mittens omnes plagas meas ad cor tuum.	14. Mittam omnes plagas meas super cor tuum.	14. Ego mittens omnes fractiones meas ad cor tuum.
15. In peste.	15. Peste.	15. In peste.
16. Stare feci te.	16. Posui te.	16.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Κυνόμυϊαν. "Ἄλλος" κοινόμυϊαν. Εἰς τὴν γῆν. "Ἄλλος;" ἐπὶ τῆς γῆς.	21.
22.	22. Γεσέμ. "Ἄλλος" εἰσαγωγή αὐτῶν. Οὐκ ἔσται.	22. Ὅστε μὴ γενέσθαι.
24. Ἐφθάρη.	24. Ἐξωλοθρεύθη.	24.
29. Παραλογίσασθαι.	29. Ὁ δέ. "Ἄλλος" ἰδοῦ. Ἐξαπατήσαι.	29.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩ.
21.	21. Cynomyiam. <i>Alius</i> , cœnomyiam. In terram. <i>Al.</i> , super terram.	21.
22.	22. Gesem. <i>Alius</i> , introductio eorum. Non erit.	22. Ut non sit.
24. Corrupta est.	24. Destructa est.	24.
29. Fallere.	29. Ille vero. <i>Alius</i> , ecce. Decipere.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Exodi.

vertitur a tribus inu. Coislin. vero : 'A., σωρός, σωρούς.

V. 15. Ita codex Basiliensis lectionem Aquilæ et Symmachi exhibet. Coislin., 'A., ἀνάπαυσις. Sed melius ἀνάπνευσις aliorum.

V. 16. "Ἄλλος, σκνίπες etc. Ita catenæ Regiæ et edit. Rom. quæ habet φθείρες, nec indicat cujus sit hæc lectio.

V. 17. "Ἄλλος, καὶ ὁ χοῦς τῆς γῆς etc. Sic Reg. 1871, exciso interpretis nomine, ut sæpe diximus.

Videtur autem hæc lectio esse Aquilæ vel Symmachi, vel utriusque.

V. 21. Ita Drusius. Samaritanus habet κέρακα, corvum, ac si legeretur כרף.

Ibid. "Ἄλλος, ἐπὶ τῆς γῆς. Sic Basiliensis, non indicato interprete.

V. 29. "Ἄλλος, ἰδοῦ. Sic codices quidam.

Ibid. 'A., Σ., παραλογίσασθαι. Hanc lectionem habent Basiliensis, Reg. 1888 et Drusius.

CAPUT IX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἀπειθεῖς. Κατέχεις.	2. Μὴ βούλει. Ἐγκρατεῖς.	2.
3. Λοιμὸς βαρῦς.	3. Θάνατος μέγας.	3.
4.	4. Ῥητόν. "Ἄλλος" οὐδὲν ὀτιοῦν.	4.
9. Φλυκτίδες ἐξανθοῦσαι.	9. Φλυκτίδες ἀναζέουσαι. "Ἄλλος" φλυκτίδες ζέουσαι.	9.
14. Ἀποστελῶ πάσας τὰς πληγὰς μου ἐπὶ καρδίαν σου.	14. Ἐγὼ ἐξαποστέλλω πάντα τὰ συναντήματά μου εἰς τὴν καρδίαν σου.	14.
15. Ἐν λοιμῷ.	15. Θανατώσω.	15.
16.	16. Διτηρήθης. "Ἄλλος" διετηρησά σε.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩ.
2. Non obtemperas. Detines.	2. Non vis. Retines.	2.
3. Pestis gravis.	3. Mors magna.	3.
4.	4. Verbum. <i>Alius</i> , nihil omnino.	4.
9. Vesicæ efflorescentes.	9. Vesicæ effervescentes. <i>Alius</i> , vesicæ ferventes.	9.
14. Mittam omnes plagas meas super cor tuum.	14. Ego emittam omnes impetus meos ad cor tuum.	14.
15. In peste.	15. Morti tradam.	15.
16.	16. Conservatus es. <i>Alius</i> , conservavi te.	16.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

שׁוּב		
מִסְתַּלֵּל 17	17.	17. Ἀντιποιῆ.
בַּד כַּד 18	18.	18. Χάλαζαν βαρεῖαν.
הוֹסֵדָה		Ἐθεμελιώθη.
הַגִּים 20	20.	20.
בְּכָל־אָרֶץ 22	22.	22.
קָחָה 23	23.	23.
מִן־לִקְחָהּ 24	24.	24. Συναναλαβανόμενον.
אֶת־נֹלְאֶשֶׁר בִּשְׂדֵה 25	25.	25.
הַמֵּאֲתֵי דַבְעָם 27	27.	27.
וְהַכֶּסֶם 32	32.	32. Ζέα.
מִעַם פְּרִיעָה 33	33.	33.
וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּי אֶל־יְהוָה		Καὶ ἐξέπτεσας τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς Κύριον.
אֶחָד־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 35	35.	35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Nomen meum.	Nomen meum.	
-17. Elevans te.	17. Retines.	17. Detines.
18. Grandinem gravem.	-18. Grandinem multam.	18. Grandinem gravem.
Fundata est.	Fundata est.	Fundata est.
20. Fugere fecit.	20. Fecit confugere.	20.
22. In omni terra.	22. In universa terra.	22.
23. Voces.	23. Tonitrua.	23.
24. Immiscens se.	24. Grando et ignis mista.	24. Comprehensus.
25. Omnia quæ in agro.	25. Cuncta quæ fuerunt in agro.	25.
27. Peccavi hac vice.	27. Peccavi etiam nunc.	27.
32. Spelta.	32. Far.	32. Far.
33. A Pharao.	33. A Pharaone.	33.
Et expandit volas suas ad Dominum.	Tetendit manus.	Et expandit manus suas ad Dominum.
35. Filios Israel.	35. Filios Israel.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Exodi.

V. 2. Σ., ἀπειθεῖς. Hanc lectionem affert Reg. 1871.

Ibid. Ex Basiliensi unico lectionem Aquilæ et Symmachi mutuamur.

V. 5. Ἀ., Σ., λοιμὸς βαρὺς. Sic Basiliensis.

V. 4. Ἄλλος, οὐδὲν ὄτιον. Ex Coisl. in.

V. 9. Sic Basiliensis et editio Romana, ubi πεταζόμενοι vertitur *volaticæ*; sed melius *expansæ*: nam πετάζω et πετάννυμι, semper *expando* et *extendo* significat. Eisdem Aquilæ et Symmachi lectiones sine discrimine habent codex Reg. 1888 et Col. et unus. — Co slin. Σ., ἐξανθούσα. Basiliensis, Σ., ἐξανθούσαι. Id est φλυκτῖδες, ut habetur in LXX. Crederem Coisl. iniani lectionem sincerio-

rem esse, Symmachumque vocem פּוּצְצָמִין alio nomine quam LXX in neutro genere vertisse.

V. 14. Ἀ., ἐγὼ ἀποστέλλων etc. Sic Basil.

V. 15. Lectiones item omnes versuum 15, 16, 17, 18 et 22, ex eodem codice Basiliensi procedunt.

V. 16. Ubi LXX δόναμιν habent, Coisl. in. ad marg., ἰσχύον.

V. 17. Coisl. in. in textu habet ἐγκρατεῖ; et in marg. ἐμπροῆ, quæ postrema lectio est in edit. Rom. Aquilæ vero et Symm. lectiones exhibet, ut nos edidimus.

V. 20. Σ., διέσωσεν. Ex Coisl. in.

V. 23. Ita codex Colbertinus, qui hæc habet ad

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

	Ἄλλος· δύναμίν μου.	
17. Κατέχεις.	17. Ἐμποίῃ.	17.
18. Χάλαζαν βαρεῖαν Ἐθεμελιώθη.	18. Χάλαζαν πολλήν. Ἐκτισται.	18.
20. Διέσωσεν.	20. Συνήγαγεν.	20.
22.	22. Ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐν τῇ γαλάζῃ.	22.
23.	23. Φωνάς. Ἄλλος· ἀνέμων ἤχους. Ἄλλος· βροντάς.	23.
24. Ἐνειλούμενον.	24. Φλογίζον.	24.
25.	25. <i>Deest.</i> Ἄλλος· πάντα ὄσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ.	25.
27.	27. Ἠμάρτηχα τὸ νῦν. Ἄλλος· ἡμάρτηχα ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν.	27.
32.	32. Ὀλυρα.	32. Ὀλυρα.
33.	33. Ἀπὸ Φαραώ. Ἄλλος· παρὰ προσώπου Φαραώ.	33.
	Καὶ ἐξέτεινε τὰς χεῖρας πρὸς Κύριον.	
35.	35. Τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ. Ἄλλος· τὸν λαὸν Ἰσραὴλ.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Nomen meum. <i>Alius</i> , virtutem meam.	
17. Retines.	17. Insultas.	17.
18. Grandinem gravem. Fundata est.	18. Grandinem multam. Condita est.	18.
20. Conservavit.	20. Congregavit.	20.
22.	22. Super terram. <i>Alius</i> , in grandine.	22.
23.	23. Voces. <i>Alius</i> , ventorum sonitus. <i>Alius</i> , tonitrua.	23.
24. Obvolutus.	24. Flagrans.	24.
25.	25. <i>Deest.</i> <i>Alius</i> , omnia quæcumque erant in campo.	25.
27.	27. Percavi nunc. <i>Alius</i> , peccavi in tempore usque nunc.	27.
32.	32. Far.	32. Far.
33.	33. A Pharaone. <i>Alius</i> , a conspectu Pharaonis.	33.
	Et extendit manus ad Dominum.	
35.	35. Filios Israel. <i>Alius</i> , populum Israel.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Exodi.

marginem : Κύριος ἔδωκε φωνήν, ἄλλος φησὶν, ἀνέμων ἤχους· ἄλλος, βροντάς. Id est « Dominus dedit vocem ; alius ait, ventorum sonitus ; alius, tonitrua. »

V. 24. Has lectiones Aquilæ et Symmachi habent Basiliensis et Colbertinus supra memoratus.

V. 27. Ἄλλος, ἡμάρτηχα ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν. Sic habent Regius 1825 et editio Romana, non alio interpretis nomine.

V. 32. Ἄ., ζέα. Sic editio Romana. In hunc locum hæc Drusius habet : « Ζέα vel ζεῖα, id est far. » Hieron. Is. xxviii, 25 : « Pro farre, quod Græci ζέα vocant, quidam viciam intelligunt. Idem Ezech. iv, 9 : Quam nos viciam interpretati sumus, pro quo in He-

bræo dicitur עֵיבָבָה, LXX Theodotioque posuerunt ἄλυρα, quam alii avenam, alii secale putant : Aquilæ autem prima editio et Symmachus ζέα sive ζεῖα interpretati sunt, quas nos vel far, vel gentili Italiæ Pannoniæque sermone spicam spellamque dicimus. » Lexicon vetus, far, ζεῖα, σῖτος, ἄλυρα. Farina, ζεῖα. ἄλυρα. Hesychius quoque ζεῖα exponit ἀλύρα. Aliter Plinius, quem vide, si placet. R. David in libro Radicum עֵיבָבָה spella. Idem in Commentariis, quos in Ezechielem composuit, עֵיבָבָה « vulgo, inquit, עֵיבָבָה, (seigle) id est secale, si recte capio. » Hactenus Drusius.

V. 33 et 35. Lectiones horum versuum ex Basiliensi codice mutuamur.

CAPUT X EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
הבדתי 1	1.	1.
את־יחִיד 5	5.	5. Λείπον.
ויבן ויצא 6	6.	6. Καὶ ἐκκλίνας ἐξῆλθεν.
Tò Σαμαρ., εἰς ἀτας. 7	7.	7. Πρόσπταισμα.
דעבדו את־יהוה אלהיכם		
<p>תò Σαμ., הכתוב כי אבדה מצרים Tò Σαμ., πρὶν γνῶς ὅτι ἀπόλλυται Αἴγυπτος.</p>		
אל־פרעה 8	8.	8.
ובבקרע נקד 9	9.	9.
ואת־טפכם 10	10.	10. Τὰ νήπια ὑμῶν.
לכו נא הגברים ועבדו את־יהוה 11	11.	11.
קדים 13	13.	13. Καύσωνα.
הקדים		Ἵ καύσων.
וינח 14	14.	14. Ἀνέπαυσεν.
ויכס 15	15.	15. Ἐσκοτάσθη.
לקרא 16	16.	16.
הטאתי		
חך־אפל. 22	22	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Aggravare feci.	1. Induravi.	1.
5. Residuum.	5. Quod residuum fuerit.	5. Residuum.
6. Et avertit se, et egressus est.	6. Avertitque se, et egressus est.	6. Et avertens se exiit
7. In scandalum. Samar., in noxas.	7. Scandalum.	7. In scandalum.
Et servient Domino Deo suo.	Ut sacrificent Domino Deo suo.	
Num ante scies quod periiit Ægyptus? Samar., antequam noscas quod periiit Ægyptus.	Nonne vides quod perierit Ægyptus?	An nondum nosti...
8. Ad Pharao.	8. Ad Pharaonem.	8.
9. Et in bobus nostris ibimus.	9. Et armentis.	9.
10. Infantes vestros.	10. Parvulos vestros.	10. Infantes vestros.
11. Ite nunc, viri, et servite Domino.	11. Sed ite tantum, viri, et sacrificate Domino.	11.
13. Orientalem.	13. Ventum urentem.	13. Ventum urentem.
Orientalis.	Ventus urens.	Ventus urens.
14. Et requievit.	14. Et sederunt.	14. Et requievit.
15. Operuit.	15. Operueruntque.	15. Obscurata est.
16. Ad vocandum.	16. Vocavit.	16.
Peccavi.	Peccavi.	
22. Obscuritas caliginis.	22. Tenebræ horribiles.	22.

CAPUT X EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Ἐσκλήρυνα. "Ἄλλος· ἐδά- ρυνα.	4.
5.	5. Καταλειφθέν.	5.
6.	6. Καὶ ἐκκλίνας ἐξήλθεν.	6.
7. Πρόσπαισμα.	7. Σκῶλον.	7.
	"Ὅπως λατρεύσωσι τῷ Θεῷ αὐ- τῶν. "Ἄλλος" ὅπως θύσωσι Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν.	
"Ἄρα οὐπω οἶδας;	"Ἡ εἰδέναι βούλει, ὅτι ἀπόλωλεν Ἄγυπτος;	
8.	8. Πρὸς Φαραῶ. "Ἄλλος· εἰς πρόσωπον Φαραῶ.	8.
9.	9. Καὶ βουσὶν ἡμῶν ✕ πορευ- σόμεθα :	9.
10. Τὸν ὄχλον ὑμῶν.	10. Τὴν ἀποσκευὴν ὑμῶν.	10.
11.	11. Πορευέσθωσαν δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατέωσαν τῷ Θεῷ. "Ἄλ- λος" πορεύεσθε δὴ, οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατε τῷ Κυρίῳ.	11.
13. Καύσωνα.	13. Νότον.	13.
Ὁ καύσων.	Ὁ νότος.	
14.	14. Κατέπαυσεν.	14.
15. Ἐσκοτάσθη.	15. Ἐκάλυψε.	15.
16.	16. Καλέσαι. "Ἄλλος" καὶ ἐκάλε- σεν.	16.
Ἐσφάλην.	Ἡμάρτηκα.	
22. Γνόφος.	22. Σκότος, γνόφος.	22.

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Induravi. <i>Alius</i> , aggravavi.	1.
5.	5. Quod relictum est.	5.
6.	6. Et avertens se exiit.	6.
7. In scandalum.	7. Scandalum.	7.
An nondum nosti?	Ut serviant Deo suo. <i>Alius</i> , ut sacrificent Domino Deo suo. Numquid scire vis quod perit Ægyptus?	
8.	8. Ad Pharaonem. <i>Alius</i> , in fa- ciem Pharaonis,	8.
9.	9. Et bobus nostris ✕ ibimus ;	9.
10. Turbam vestram.	10. Supellectilem vestram.	10.
11.	11. Eant autem viri, et serviant Deo. <i>Alius</i> , ite nunc, viri, et ser- vite Domino.	11.
13. Ventum urentem.	13. Notum.	13.
Ventus urens.	Notus.	
14.	14. Et requievit.	14.
15. Obscurata est.	15. Operuit.	15.
16.	16. Vocare. <i>Alius</i> , et vocavit.	16.
Erravi.	Peccavi.	
22. Caligo.	22. Tenebræ, caligo.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Exodi.

V. 1. Ἄλλος, ἐδάρινα. Videtur esse Aquilæ et Symmachi, qui כבד semper vertunt βαρύς. Hæc lectio prodit ex Basiliensi.

V. 5. Ἄ., λείπον, sic idem Basiliensis. — Ubi LXX habent τὸ περισσόν, Coisl. in marg., τὸ λοιπόν. Basiliensis vero, Ἄ., τὸ λείπον, quæ vox respondere potest etiam sequenti τῶν Ὁ, καταλειφθέν· ad utramque enim περισσόν et καταλειφθέν perinde quadrat.

V. 6. Ἄ., καὶ ἔκκλ. Ex eodem Basiliensi.

V. 7. Ἄ., Σ., πρόσπταισμα. In cod. Colbertino et ii edit. Rom. uni Aquilæ tribuitur, ut in Coisl. uni Symmacho. Sed Basiliensis utrique adscribit, et utriusque esse non dubitamus. Lectio Samar. ex eod. cod. prodit.

Ibid. Ἄλλος, ὅπως θύσονται etc. Sic mss. quidam. Ibid. Ἄ., ἄρα etc. Ita Colb. et edit. Rom. quæ addit lectionem Samaritani, πρὶν etc. Σ., ἄρα etc. Ita Coisl.

CAPUT XI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עוד נגע אחד כשדוד 1	f.	1. Ἐτι μίαν ἀφῆν.
ואשה מאת רעותה 2	2.	2.
עד בכיר השפחה 5	5.	5.
תכל 7	7.	7.
לא יחרץ-כלב מארצו 10	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Adhuc plagam unam. Cum dimiserit.	1. Adhuc una plaga. Dimittet.	1. Adhuc unum ictum.
2. Et mulier a socia sua.	2. Et mulier a vicina.	2.
5. Usque ad primogenitum ancillæ.	5. Usque ad primogenitum ancillæ.	5.
7. Et ad omnes. Non movebit canis.	7. Apud omnes autem. Non mutiet canis.	7.
10. Ex terra sua.	10. De terra sua.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Exodi.

V. 1. Sic codex unus Reg. cum editione Romana. Basiliensis vero, ἀφῆν solum, sine nomine interpretum.

Ibid. Ἄλλος, ἀποστειλῆ. Sic Basiliensis.

V. 2. Sic quidam codices atque editio Romana.

Hæc, καὶ γυνή παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς, asterisce notantur, quia decrant in Ὁ.

V. 5. Ἄλλος, ἕως etc. Ita Basiliensis et editio Romana.

V. 7. Ἄλλος, ἐν δὲ πᾶσι. Ex Basiliensi.

CAPUT XII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תמים זכר 5	5.	5.
דמשקף ולא תתירד 7	7.	7. Τὸ ὑπέρθυρον.
10.	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Perfectus masculus.	5. Absque macula masculus.	5.
7. Superliminare.	7. In superliminaribus.	7. Superliminare.
10. Et non relinquetis.	10. Nec remanebit.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Exodi.

- V. 8. Sic Regius cod. 1871.
 V. 9. Sic asterisco notatur in eodem Regio codice vox *πορευόμεθα*, utpote quæ in LXX Interpretum versione non compareat, et tamen sit in Hebraico *ךָּ*.
 V. 10. Ex eodem Regio codice. Vocem Hebraicam *קָנַי*, *δχλον* vertit Symmachus etiam infra cap. 12.
 V. 11. *Ἄλλος*, *πορεύεσθε δὴ*, etc. Ita mss. quidam, cum Hebraico consonantes.
 V. 13. Hæ lectiones prodeunt ex Basiliensi.
 V. 14. Ex codice Regio 1871.— Coislin. in textu τῶν ὄ, ἔσται· ad marg. γέγονεν.
 V. 15 et 16. Ex Basiliensi.
 Eodem vers. 16. Σ., ἔσφάλην. Sic Reg. 1871.
 V. 22. Sic idem codex Reg.

CAPUT XI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐτι μίαν ἀφήν.	1. Ἐτι μίαν πληγήν. Ἐξαποστέλλη. Ἄλλος· ἀποστέλλη.	1.
2.	2. ✕ Καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς·	2.
3.	5. Ἔως πρωτοτόκου τῆς θεραπείνης. Ἄλλος· ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος.	5.
7.	7. Καὶ ἐν πᾶσι. Ἄλλος· ἐν δὲ πᾶσι. Ὁὐ γρύξει κύων. Ἄλλος· οὐκ ἀποφθέγγεται κύων.	7.
10.	10. Ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Adhuc unum ic̄n̄m.	1. Adhuc unam plagam. Dimiserit, <i>Alius</i> , miserit.	1.
2.	2. ✕ Et mulier a vicina sua ;	2.
5.	5. Usque ad primogenitum ancillæ. <i>Alius</i> , usque ad primogenitum captivæ.	5.
7.	7. Et in omnibus. <i>Alius</i> , in omnibus autem. Non mutiet canis. <i>Alius</i> , non vociferabitur canis.	7.
10.	10. Ex terra Ægypti.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Exodi.

- Ibid. *Ἄλλος*, οὐκ, etc. Hanc lectionem exhibent quidam codices et schedæ Combesianæ his verbis : *Ἄλλος· οὐκ ἀποφθέγγεται κύων, ὡς ἀλγῶν ἢ ἐνοχλοῦμενος*. Id est : « *Alius : Non vociferabitur canis, ut dolens aut molestia affectus.* »
 V. 10. *Ἄλλος*, ἐκ etc. Sic Basiliensis et editio Romana. Hæc porro lectio, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ, videtur fuisse aliorum omnium interpretum, præter LXX, utpote quæ in Hebræo clare feratur.

CAPUT XII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Τέλειον ἄρσεν. Ἄλλοι, ἀμωμον ἄρσεν.	5.
7.	7. Τὴν φλιάν.	7.
10.	10. Οὐκ ἀπολείψετε Ἄλλ., οὐ καταλείψετε. Ἄλλ., οὐχ ὑπολείψετε.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Perfectum masculinum. <i>Alii</i> , inculpatum masculinum.	5.
7.	7. Limen.	7.
10.	10. Non remanebit. <i>Alii</i> , non reliquetis.	10.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

11	ברפך פסח דא	11.
13	נגף	13.
14	הקה	14.
15	השביתו	15.
19	לא ימצא	19.
	מעדת ישראל	
	בגר	
20	בכל מושבתים	20.
27	הוא ליהודא	27.
28	כאשר צדה	28.
29	במת הבור	29.
	וכל בסדר בהמה	
36	וינעלו	36.
37	מורעמסם סתה	37.
	לבד מסך	
40	ומושב	40.
	ישב	
41	יצאו כל-צבאות יהודה מארץ מצרים	41.

11.	Ἐν θάμβῳ ὑπέρβασίς ἐστίν.
13.	Θραῦσμα.
14.	Ἀκριθείαν.
15.	Διαλείψετε.
19.	
20.	Τῷ προστλήτε.
27.	
28.	
29.	
36.	
37.	
40.	Χωρὶς ἀπὸ νηπίου.
41.	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

11. In festinatione transitus ipse.

13. Plaga.

14. Statutum.

15. Cessare facietis.

19. Non invenietur.

Et cœtu Israel.

In peregrino.

20. In omnibus habitaculis vestris.

27. Ipsum Domino.

28. Quemadmodum præcepit.

29. In domo foveæ.

Et omne primogenitum animalis.

36. Et spoliaverunt.

37. De Rahmeses in Succhoth.

Tantum præter familiam.

40. Et habitatio.

Habitaverunt.

41. Exierunt omnes exercitus Domini de terra Ægypti.

VULGATA LATINA.

11. Festinanter : est enim Phasc; id est, transitus.

13. Plaga.

14. Cultu sempiterno.

15. Non erit.

19. Non invenietur

De cœtu Israel.

De advenis.

20. In cunctis habitaculis vestris.

27. Domini est.

28. Sicut præceperat.

29. Carcere.

Et omne primogenitum jumentorum.

36. Et spoliaverunt.

37. De Ramesse in Socoth.

Absque parvulis.

40. Habitatio.

Manserunt.

41. Egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti.

AQUILA.

11. In stupore transitio est.

13. Fractio.

14. Accuratam consuetudinem.

15. Relinquetis.

19.

Advenæ.

20.

27.

28.

29.

36.

37.

Præter ab infante.

40.

41.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

11. Ἐν ἐτείξει ὑπερμάχης ἐστι.

11. Μετὰ σπουδῆς, πάσχα ἐστὶ.

11. Φασέχ.

13.

13. Πιηγῆ.

13.

14. Πρόσταγμα.

14. Νόμιμον.

14.

15. Παύσετε.

15. Ἄφανιεῖτε.

15.

19.

19. Οὐχ εὐρεθήσεται. Ἄλλος οὐκ ὀφθήσεται.

19.

Ἐκ συναγωγῆς Ἰσραήλ. Ἄλλος ἐκ γῆς υἱῶν Ἰσραήλ.

Ἐν τοῖς γεωγραφίαις.

Τῷ προσηλύτῳ.

20.

20. Ἐν παντί κατοικητηρίῳ ὕμῶν. Ἄλλος ἐν παντί ὕμῶν οἰκήματι.

20.

27.

27. Τοῦτο Κυρίῳ. Ἄλλος τοῦτο Κυρίου.

27.

28.

28. Καθὰ ἐνετελατο. Ἄλλος καθὰ συνέταξεν.

28.

29. Δεσσωτηρίῳ.

29. Λάκκῳ.

29.

Καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους. Ἄλλος καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους.

29.

36. Σκευάσασθαι.

36. Ἐσκόλευσαν.

36.

37.

37. Ἐκ Ῥαμεσῆ εἰς Σοκχώθ. Ἄλλος ἱασις κρίσεως σκηναί.

37.

(Χωρὶς) τοῦ ἔχλου.

Πλὴν τῆς ἀποσκευῆς.

40.

40. Κατοίκησις. Ἄλλος παροίκησις.

40.

Κατόκησαν. Ἄλλος παρόκησαν.

41.

41. Ἐξῆλθε πᾶσα ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος ἐξῆλθε πᾶσα ἡ στρατιά Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

41.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODO TIQ.

11. In festinatione propugnatio est.

11. Cum festinatione, pascha est.

11. Phasech.

13.

13. Plaga.

13.

14. Præceptum.

14. Legitimum.

14.

15. Cessare facietis.

15. Removebitis.

15.

19.

19. Non inveniatur. *Alius*, non videbitur.

19.

Ex Synagoga Israel. *Alius*, ex terra filiorum Israel.

Advenæ.

In advenis.

20.

20. In omni habitaculo vestro. *Alius*, in omni domicilio vestro.

20.

27.

27. Hoc Domino. *Alius*, hoc Domini.

27.

28.

28. Sicut præcepit. *Alius*, sicut constituit.

28.

29. Carcere.

29. Fovea.

29.

Et usque ad primogenitum omnis pecoris. *Alius*, et omne primogenitum pecoris.

36. Vasa diripere.

36. Prædati sunt.

35.

37.

37. De Ramesse in Socchoth. *Alius*, medicina iudicii, tabernacula.

37.

Præter turbam.

Præter apparatus.

40.

40. Habitatio. *Alius*, peregrinatio.

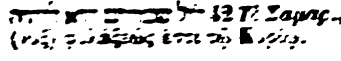
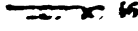
40.

Habitaverunt. *Alius*, peregrinati sunt.

41.

41. Egressa est omnis virtus Domini de terra Ægypti. *Alius*, egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti.

41.

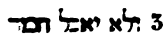

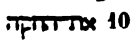

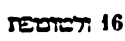
TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικαῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
 42. Nox custodiarum ipsa Domini. Samar., (nos) custodize est Domini.	42.	42. Nox observationum.
 46. Neque trangetis.	46.	46.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
42. Nox custodiarum ipsa Domini. Samar., (nos) custodize est Domini.	42. Nox ista est observabilis Domini.	42. Nox observationum.
46. Neque trangetis.	46. Nec contringetis.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Exodi.

V. 3. Ἄλλ., ἕμωσιν. Sic unus codex et ed. Rom.
 V. 7. Ἀ., τὸ ἐπιθήσει. Ita codex Basiliensis.
 V. 8. Coislm. ad vocem τῶν ὄ, ἔδοσαν, in marg. νο'at. ἔδοσαν.
 V. 10. Ἄλλορ, οὐ κατ-. Ita codex Basil. et alii. Ibid. Ἄλλορ, οὐχ etc. Sic Basil. Hæc clausula, ὅσπου οὐ παρελάσει ἀπ' αὐτῶν, os non comminuetis de eo, in Hebræo existat vers. 46 tantum; in LXX vero bis adest, vers. scilicet 10, quo a librariis translata videtur; et vers. 46, qui est proprius ejus locus.
 V. 11. Hujus insignis loci lectiones apud Drusium mutilæ et permistæ habentur. Legitur enim: Ἀ., ἐν θάρβω. Σ., ἐν ἐπιθήσει, recte; sed postea Σ. ἐπέβασιν, contra quam habent mss. Basiliensis et Regius et 1889, qui ad Aquilam ἐπέβασιν, ad Symmachum ὑπερμάχησιν habent. Lectiones Drusii et editionis Romanæ prodeunt ex Theodoretis quæst. 23 in Exodum, ubi sic legitur: Τὸ δὲ Πάργα δὲ μὲν Φίλων κρητύνησι διαβατήρια· ὁ δὲ Ἰωσήφως ἐπέβασιν [al. ἐπεβασιν], ὁ δὲ Σύμαχος, ἐπέβασιν [al. ἐπεβασιν], ὁ δὲ Θεοδορίων, Φασέχ, αὐτῶν τῶν Ἑβραίων τεθεικῶς φωνήν. Id est: e Pascha vero Philo interpretatus est, διαβατήρια, id est sacrificia quæ in transitu sunt; Josephus autem ἐπέβασιν,

id est transgressionem; Symmachus vero ὑπερμάχης, id est transgressionis; Theodotio Phasêch, Hebræica posita voce. e Ego vero suspicor Theodoretum locum esse mutuum, atque Aquilam in enumeratione interpretationum excidisse. Non enim crediderim ipsum, dum omnes etiam extraneas interpretationes quæreret, Aquilam, qui præ manibus erat, prætermisisse. Opinor igitur ita legendum esse: Ἰωσήφως ἐπέβασιν, Σύμαχος ὑπερμάχησιν, Ἀκύλας ἐπέβασιν. Ut vero fuerit, sic afferunt memorati duo mss.: sed Basiliensis pro ἐν θάρβω, ἐν θάρβω habet; mendose; et pro ἐν ἐπιθήσει, ἐν ἐπιθήσει, vult librarii, ut videtur. — Coislm.: Ἀ., ἐν θάρβω ἐπέβασιν ἔστι. Σ., ἐν ἐπιθήσει: Φασέχ ὑπερμάχησιν ἔστι. Ubi ἐπιθήσει pro ἐν ἐπιθήσει ponitur; Φασέχ autem irrepserit ex edit. Theodotianis.
 V. 13. Ἀ., θραύσμα, sic Basiliensis. Idem Aquila supra ix. 14, θραύσιν vertit θραύσεις.
 V. 14. Ἀ., ἀρθεύων. Σ., πρόσταγμα. Ex Basil. Sic etiam vertunt ambo Levit. xxiii, 40, ubi vide si vacat.
 V. 15. Sic idem Basiliensis.
 V. 19. Οὐχ ὀρθήσεται. Sic Basiliensis, non allato interpretis nomine.
 Ibid. Ex eodem Basiliensi.

CAPUT XIII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικαῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
 3. Et non comedetur fermentatum.	3.	3.
 4. In mense novarum frugum.	4.	4.
 5. Cum.	5.	5.
 10. Statutum.	10.	10.
 13. Decervicabis. Samar., trades.	13.	13. Τενοντώσεις, al. κανανώσεις.
 16. Et in frontalia.	16.	16. Καὶ εἰσιναικτά [l. εἰς ἀρνακτά].
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et non comedetur fermentatum.	3. Non comedatis fermentatum panem.	3.
4. In mense novarum frugum.	4. Mense novarum frugum.	4.
5. Cum.	5. Cumque (introduxerit).	5.
10. Statutum.	10. Statuto tempore.	10.
13. Decervicabis. Samar., trades.	13. Interficiēs.	13. Decervicabis.
16. Et in frontalia.	16. Et quasi appensum.	16. Et in immota.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

42. (Νύξ) παρατετηρημένη.	42. Νυκτὶ προφυλακὴ ἔστι τῷ Κυρίῳ.	42.
46	46. <i>Post hæc verba</i> : Οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ. Ἄλλοι, οὐ καταλείψετε ἕως πρωῆ. Ἄλλοι, ἀπὸ τῶν κρειῶν ἕως τὸ πρωῆ.	46.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

42. Nox observata	42. Nocte custodia est Domino.	42.
46.	46. <i>Post hæc verba</i> : Non contemnis de eo. <i>Alius</i> , non relinquetis usque mane. <i>Alius</i> , de carnis usque mane.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Exodi

V. 19. Ἄ., Σ., τῷ προσήλυτῷ, ex eodem Basiliensi. Hic Theodoretus, Γειώραν τὸν προσήλυτον προσηγόρευσεν, « Gioram proselytum appellavit. »

V. 20. Ἄλλ. ἐν παντί, etc. Ita ex Basiliensi.

V. 27. Idem Basiliensis, hanc pariterque sequentem versus 28 lectionem habet, nec non versus 29.

V. 36. Σ., σκευάσασθαι. Hanc lectionem afferunt quidam codices ex Theodoreto, cujus hæc sunt verba Q. 23 : Τί αἰτιῶνται τινες τὸ προστεταχέναι τὸν Θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰτῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους σκεύη χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἐσθῆτας, καὶ σκυλεῦσαι τοὺς Αἰγυπτίους; οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος, τὸ σκευάσασθαι, ἠρομήνευσεν. Id est : « Quid conquirentur nonnulli, Deum Hebræis præcepisse ut peterent ab Ægyptiis vasa aurea et argentea, et vestes, et eos spoliarent? Sic enim Symmachus interpretatus est, *vasa diripere.* »

V. 57. Ἄλλ., ἰασις, etc. Ita Basiliensis; est autem vel lectio cujusdam interpretis, vel glossema nominum propriorum qualia fuisse indicat Origenes

(*) In Alex. textu, et Aldina edit. post hæc verba, ἐν οἰκίᾳ μίψ βρωθήσεται, quæ sunt principium hujus nostri versus, additur : οὐ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρειῶν εἰς τὸ πρωῆ, ubi melius collocatur hæc additio quam in Basil. et in Coisl. codd.

supra, Gen. cap. xxxvii, v. 36.

Ibid. Ἄ., χωρὶς ἀπὸ νηπίου. Sic Aquilæ litteræ servientis lectionem affert Basiliensis, melius quam editio Romana, quæ habet χωρὶς νηπίων. Symm., τοῦ ἄχλου. Sic vocem הַבַּרְבַּד vertunt ambo supra, Exod. x, 10.

V. 40. Ita Basil. ambas lectiones habet τοῦ ἄλλου.

V. 41. Hanc lectionem, ἐξῆλθε πᾶσα ἡ στρατιά, etc., affert unus codex, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 42. Ἄ., νύξ παρατ-. Ita Basiliensis et Colbertinus, itemque Regiæ catenæ. Ad Aquilam editio Romana habet παρατηρήσεως, Basiliensis παρατηρήσεων, melius, Hebr. מִרְיָוָה, non solet enim Aquila pluralem Hebraicum per singularem exprimere.

V. 46. Ἄλλ., οὐ κατ-. Has lectiones habet Basil. codex, quæ non exprimuntur in Hebræo (*). — Coisl. in hæc verba τῶν Ο', οὐκ ἐξοίσετε, etc., notat. in margine, Οὐκ ἀπολείψεται ἀπὸ τῶν κρειῶν εἰς τὸ πρωῆ. Quæ lectio convenit cum alia ibidem posita.

CAPUT XIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Οὐ βρωθήσεται ζύμη. Ἄλλοι, οὐ φάγεσθε ζύμην.	3.
4.	4. Ἐν μηνὶ τῶν νέων. Ἄλλοι, ἐν μηνὶ τῶν νεαρῶν.	4.
5.	5. Ἦνίκα. Ἄλλοι, ὡς ἄν.	5.
10.	10. Νόμον. Ἄλλοι, ἀκριβασμόν. Ἄλλοι, πρόσταγμα.	10.
13. Ἀποκτενεῖς.	13. Λυτρώση.	13. Νωτοκοπήσεις.
16. Καὶ ἀσάλευτον.	16. Καὶ ἀσάλευτον.	16. Καὶ ἀσάλευτον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTION.

3.	3. Non manducabitur fermentum. <i>Alius</i> , non comedetis fermentum.	3.
4.	4. In mense novorum. <i>Alius</i> , in mense novarum frugum.	4.
5.	5. Cum. <i>Alius</i> , ut.	5.
10.	10. Legem. <i>Alius</i> , accuratum statutum. <i>Alius</i> , præceptum.	10.
13. Interficiēs.	13. Redimes.	13. Decollabis.
16. Et immobile.	16. Et immobile.	16. Et immobile.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
פ'שתים 17	17.	17.
לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמְּשִׁיבִים עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִצָּרִים 18	18.	18. Καὶ ἐνοπλισάμενοι, αἱ ἐνοπλισμένοι, ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς Αἰγύπτου.
באתם בקצה המדבר 20	20.	20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημηστάτην.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Phīstim.	17. Philistim.	17.
18. Et quintati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.
20. In Etham in fine deserti.	20. In Etham in extremis finibus solitudinis.	20. In Ethan in extremo deserti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Exodi.

V. 3. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ζύμην. Ita Basiliensis.

V. 4. Ἄλλος, ἐν μηνὶ τῶν νεαρῶν. Sic idem Basiliensis.

V. 5. Ἄλλος, ὡς ἄν. Ex eodem Basiliensi.

V. 10. Ἄλλος, ἀκριβασμὸν et πρόσταγμα. Prima lectio videtur haud dubie esse Aquilæ; secunda Symmachi: nam ita vertere solent vocem קָרָן. Ambæ exstant in editione Romana. — Coislin., 'A., ἀκριβάσματα. Σ., πρόσταγμα.

V. 15. 'A., τενοντώσεις, αἱ τεναντώσεις. Primam lectionem habet Drusius, quæ quidem præstare videtur, nempe a τένων, τένοτος, «nervus colli.» Τοῦ τένοτος legitur infra, Job xvi, 12. Secundam habet cod. Reg. 1871. Atque infra, Exodi xxxiv, 20, in Basiliensi legitur τεναντοκοπήσεις, «decollabis.» Reliquorum lectiones, Symmachi nempe et Theodotionis, habent cod. Basiliensis et Drusius. Samarit. παραδώσεις. Sic Colbertinus unus et duo Regii. — Coislin., 'A., τενοντώσεις, Σ., ἀποκτενεῖς, Θ., νωτοκοπήσεις, cum hac nota: «Ἐτέρᾳ διανοτᾷ χρώμενο:

οὐ παρὰ τοὺς Ὁ. Ἐὰν γάρ, φησὶ, μὴ δυνηθῆς ἀλλὰ ξαι, ἀνελεῖς αὐτὸ, ἵνα μὴ δουλεύσῃ ἀνθρώπων, τῷ θεῷ ἀφωρισμένον· ὅμως κάλλιον οἱ Ὁ' ἐνόησαν τὸ, λυτρώσῃ αὐτὸ, ἀντὶ τοῦ τιμὴν αὐτοῦ δώσεις, οὕτω γὰρ αὐτολεξεῖ κάτω λέγει τὸ νῶ κεφάλαιον, καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ Λευιτικοῦ. » Id est, «Alia mente usi sunt cæteri interpretes. Nam aiunt: Si non potueris commutare, occides ipsum, ut quod Deo consecratum fuerat homini non scriviret. Attamen LXX pulchrius excogitarunt illud, redimes ipsum, ac si dicerent, pretium ejus dabis; sic enim ipsis verbis dicitur infra cap. liv, necnon in fine Levitici.»

V. 16. Lectio Aquilæ varie fertur in libris mss. Editio Romana habet: 'A., καὶ εἰς ἐνεκτά, quod sane nihil significat. Basiliensis hic καὶ εἰσιναικτά, unde non majorem notitiam expisceris. Idem Basiliensis infra Deut. vi, 8, ad vocem פָּסַח habet, 'A., ἀνακτά, quod perinde nihil significat. Has omnes lectiones vitiatas puto, legendumque opinor, καὶ εἰς

CAPUT XIV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
2 פי החירת בגדל	2.	2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).
3 ואמר פיעה לבני ישראל	3.	3.
7 וששים	7.	7.
8 ויחוק	8.	8.
9 על-פי החירת	9.	9. Ἐπὶ Φιεθρών.
11 למות	11.	11.
15 ויסעו Tò Σαμαρ., ἵνα ἀπαρῶσιν.	15.	15.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Phihahiroth. Migdol.	2. Phihahiroth. Magdolum.	2. Phietro (mel. Phieroth).
3. Et dicet Pharao super filiis Israel.	3. Dicturusque est Pharao super filiis Israel.	3.
7. Duces.	7. Duces.	7.
8. Et roboravit.	8. Induravitque.	8.
9. Juxta Phihahiroth.	9. In Phihahiroth.	9. Juxta Phietron.
11. Ad moriendum.	11. Ut moreremur.	11.
15. Et proficiscantur. Samar., ut proficiscantur.	15. Ut proficiscantur.	15.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17.	17. Φυλιστιείμ. Ἄλλος. πτώσεως δισσης.	17.
18. Καὶ καθωπλισμένοι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Αἰγύπτου.	18. Πέμπτη δὲ γενεὰ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	18. Περμπαίζοντες δὲ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου.
20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημοτάτην.	20. Ἐν Ὀθὺμ παρὰ τὴν Ἐρημον.	20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημοτάτην.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

17.	17. Phylistim. <i>Alius</i> , ruinæ duplicis.	17.
18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Quinta autem progenie ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Quintati autem ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.
20. In Ethan in extremo deserti.	20. In Othom juxta desertum.	20. In Ethan in extremo deserti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Exodi.

ἀτίνακτα, « in immota, » ut quadret cum aliis interpretibus, καὶ ἀσάλευτον. — Coislin., εἰς νάκτα, duæ postremæ syllabæ lectionis quam veram putavimus, εἰς ἀτίνακτα.

V. 17. Ἄλλος, πτώσεως δισσης. Sic Basiliensis ad vocem ϩηϣ.

V. 18. Prodeunt hæc ex cod. Basiliensi, Drusio et Hieronymo. In has porro lectiones hæc Drusius: « Ἐνοπλισάμενοι, id est, ἔνοπλοι, sive ἐνόπλιοι, armati. Putavi aliquando legendum esse ἐνωπλισμένοι. Hieron. epist. 125, quæ ad Damasum scripta: *Aquila namque, qui non contentiosius, ut quidam putant, sed studiosius, verbum interpretatur ad verbum, in eo loco ubi LXX posuerunt « Quinta autem generatione ascenderunt filii Israel de terra Ægypti, » ita transtulit, καὶ ἐνοπλισάμενοι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Αἰγύπτου, id est, « et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti. » Licet pro eo quod nos « armati » diximus, secundum Græci*

sermonis ambiguitatem, « instructi » sive « muniti » propter suppellectilem, qua Ægyptios spoliarent, possit intelligi. Idem paulo post. Aquilam vero, ut in cæteris, et in hoc maxime loco proprie transtulisse omnis Judæa conclamat, et Synagogarum universa consonant subsellia. Περμπαίζοντες, numero quinario, verbum a πεμπτάς deformatum. Jonathan, Quilibet cum quinque infantibus aut puerulis, » etc. Huc usque Drusius. Cætera Rabbidorum commenta omittenda ducimus. Ibi vide si vacat.

Notandum est Diodorum in catenis ad Aquilam legere ἐνωπλισμένοι, ad Symmachum vero ὀπλίται: editionem autem Romanorum perinde atque Basiliensem codicem, Ἄ., Σ., καθωπλισμένοι. Puto melius legi ad Aquilam, ἐνωπλισμένοι. — Coislin., Ἄ., ἐνωπλισμένοι. Σ., ὀπλίται. Θ., περμπαίζοντες. Lectio Aquilæ ea est, quam nos cum Drusio putavimus restituendam. Symmachi, ὀπλίται. Cod. Basil. et alii, καθωπλισμένοι.

CAPUT XIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).	2. Τῆς ἐπαύλεως. Μαγδώλου.	2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).
3.	3. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ τῷ λαῷ αὐτοῦ, Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Ἄλλοι, καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	3.
7. Ἄνὰ τρεῖς.	7. Τριστάτας.	7.
8.	8. Καὶ ἐσκήρυξε. Ἄλλος, καὶ ἐδάρυξε.	8.
9. Ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ Ἰερώθ.	9. Ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως.	9. Ἐπὶ Φιεθρών.
11.	11. Θανατώσαι. Ἄλλος, ἀποκτεῖναι.	11.
15.	15. Καὶ ἀναζευξάτωσαν.	15.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Phietro (mel. Phieroth).	2. Suburbii. Magdolum.	2. Phietro (mel. Phieroth).
3.	3. Et dicet Pharao populo suo: Filii Israel. <i>Alii</i> , et dicet Pharao de filiis Israel.	3.
7. Per ternos.	7. Tristatas.	7.
8.	8. Et induravit. <i>Alius</i> , et aggravavit.	8.
9. Juxta os Ieroth.	9. E regione suburbii.	9. Juxta Phietron.
11.	11. Ut morti traderes. <i>Alius</i> , ut occideres.	11.
15.	15. Et disjungant se.	15.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ביבשה 16	16.	16. Eius xérson.
ואני הנני מחזק 17	17.	17.
ויהי הנני וההטך היאר את־ה הלילה ולא־קרר הה א־יהי כל־הלילה Tò Σαμαρειτικόν, καὶ ἦν τὸ νέφος, καὶ τὸ σκότος, καὶ ἔβαινε τῇ νυκτί.	20.	20. Καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη σκό- τος, καὶ ἐφύτισε σὺν τῇν νύκτι, καὶ οὐκ ἤγγισεν οὗτος πρὸς τοῦ- τον.
לחרבה 21	21.	21. Eius xérson.
ויסר 25	25.	25.
ואמר		
לאיהו 27	27.	27. Eius τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ. Ἀνέβρασεν.
וינער		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
16. Per aridam.	16. Per siccum.	16. In continentem.
17. Et ego ecce ego roborans.	17. Ego autem indurabo.	17.
20. Et fuit nubes et obscuritas, et illuminavit noctem, et non appropinquavit hic ad istum tota nocte. Samarit., et erat nubes et tenebrae, et lucebat nocte.	20. Et erat nubes tenebrosa, et illuminans noctem, ita ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non valerent.	20. Et facta est nubes tenebrae, et illuminavit noctem, et non appropinquavit hic ad illum.
21. In siccitatem.	21. In siccum.	21. In continentem.
25. Et removit.	25. Et subvertit.	25.
Et dixit.	Dixerunt ergo.	
27. Ad fortitudinem suam.	27. Ad priorem locum.	27. In antiquum locum suum.
Excussit.	Involvit.	Vi æstus eiecit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Exodi.

V. 2. Ἄ., Σ., Θ., φιερώ. Ita Coislin. Hanc lectionem prorsus corruptam, et φιερώ legendum crederem, nisi repeteretur cum v in fine.

Ibid. Μαγδάλου. Ad hanc vocem in Basiliensi hæc nota habetur, quæ videtur Origenis esse: Ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς κεῖται, Ἀπὸ Βουθάν ἐπιστόμα Εἰρώθ, ὃ ἐστὶν ἀπέναντι Βεελσεπεφὼν, παρεμβεβλημένα: τοὺς υἰοὺς Ἰσραήλ. Hoc est: « In Numerorum libro jacet, A Buthan ad os Iroth, quod est e regione Beel-sepphon, castra possuisse filios Israel.

V. 3. Ἄλλοι, καὶ ἐρεῖ, etc. Sic duo mss., tacito interpretum nomine, videturque esse interpretatio reliquorum.

V. 7. Σ., ἀνὰ τρεῖς. Coislin. Hanc lectionem habet Basiliensis sine nomine interpretis. In hunc vero locum hæc Origenis nota fertur in catenis omnibus mss.: Τοὺς πρὸς τρεῖς δυναμένους μάχεσθαι, ἢ τοὺς ἐν τῇ παρατάξει μετὰ τὸν πρωτοστάτην, καὶ τὸν δευτεροστάτην ἰσταμένους ἐν τῇ τρίτῃ τάξει. Ἄλ-

λοι δὲ φασιν ὡς εἰς τὰς χρεῖας τῶν πολέμων ἄρματα ἐποίουν μεγάλα, ὥστε καὶ τρεῖς χωρεῖν, ἵνα ὁ μὲν εἰς ἡνιοχῆ, οἱ δὲ δύο πολεμῶσιν: ἢ τοὺς ἐπὶ τριῶν ἵππων βεβηκότας. Οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἐπὶ δύο ἢ τριῶν ἵππων ἐπωχούοντο ἐξιόντες ἄρματῆ-λάται. Ἡ τριστάτην λέγει τὸν ἐν τῷ καθέζεσθαι τὸν βασιλέα τρίτον ἰστάμενον, ἦτοι τρίτην ἔχοντα καθέδραν: οἷον ἦν Δαυὶδ παρὰ Σαούλ, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλείων εὐρήσεις. Hoc est: « Eos qui cum tribus pugnare possent [supple τριστάτας vocat] vel eos qui in acie post antesignanum et secundum ab eo, tertio ordine stabant. Alii vero dicunt, ad bellorum usum ingentes olim currus fuisse, adeo ut tres caperent: quorum unus aurigæ officio fungeretur, alii duo pugnarent. Aut eos qui ternis equis veherentur. Antiqui enim in bellis bigis vel trigis utebantur, aurigantesque incedebant. Vel τριστάτην vocat eum qui sedente rege tertius staret, aut tertiam sedem occuparet: qualis erat David apud

CAPUT XV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יה חמת 2	2.	2.
שלשו טבעו 4	4.	4.
קמך 7	7.	7.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et cantatio iah.	2. Laus mea Dominus.	2.
4. [Electio] ducum ejus submersi sunt.	4. Electi principes ejus submersi sunt.	4.
7. Insurgentes in te.	7. Adversarios tuos.	7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
16. Εἰς ξηράν.	16. Κατὰ τὸ ξηρόν.	16.
17.	17. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ. Ἄλλος, ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶ.	17.
20. Καὶ ἦν ἡ νεφέλη σκότος μὲν ἐκείθεν, φαίνουσα δὲ ἐντεῦθεν.	20. Καὶ ἐγένετο σκότος καὶ γνό- φος· καὶ διήλθεν ἡ νύξ· καὶ οὐ συνέμιξαν ἀλλήλοις ὄλην τὴν νύκτα.	20.
21. Εἰς ξηράν.	21. Ξηράν.	21.
25. Καὶ μετέστησεν.	25. Καὶ συνέδησεν. Καὶ εἶπαν. Ἄλλος, καὶ εἶπαν τῷ λέγειν.	25.
27. Εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς.	27. Ἐπὶ χώρας. Ἐξετίναξε.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
16. In aridam.	16. Per siccum.	16.
17.	17. Et ecce ego indurabo. <i>Alius</i> , et ecce ego obfirmo.	17.
20. Et erat nubes tenebræ qui- dem hinc, lucens vero inde.	20. Et factæ sunt tenebræ et ca- ligo, et venit nox, et non commi- scuerunt se invicem totam noctem.	20.
21. In aridam.	21. Siccum.	21.
25. Et transtulit.	25. Et colligavit. Et dixerunt. <i>Alius</i> , et loquendo dixerunt.	25.
27. In pristinum locum suum.	27. Super locum. Excussit.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Exodi.

Saulem ut in Regnorum primo invenies. » Drusius ad vers. 4. cap. seq. hujus notæ aliquot ἀποσπασμάτια affert. Hanc porro ex se conjecturam adjicit, τριστάτην fuisse tertium a rege; sed eam vocem latius sumptam, quemvis ducem ac principem significare. Symmachus autem cujus versionem affert Coislin. codex, nempe ἀνά τρεῖς, « per ternos, » significare videtur duces illos ternos incessisse, ideoque vocari □□□□□.

V. 8. Ἄλλος, καὶ ἐδάρυνε. Sic regius unus.

V. 9. Ἄ., Θ., ἐπὶ Φιεθρών. etc. Sic Coisl.

V. 11. Ἄλλος, ἀποκτείναι. Ita Basiliensis, non indicato interprete.

V. 15. Τὸ Σαμαρ. Ita Drusius.

V. 16. Ἄ., εἰς χέρσον etc. Sic Basiliensis. Edit. hom. habet, Σ., ξηρόν.

V. 17. Ἄλλος, ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶ. Sic Basiliensis sine nomine interpretis.

V. 20. Sic omnes mss. nostri et editio Romana. Unus Basiliensis habet, σὺν τὴν νύκτα, recte secundum consuetudinem Aquilæ. Ad lectionem Samaritani Colherlinus habet τὴν νύκτα. Reg. unus, φαίνεν ἐν τῇ νύκτι. Duo codices Regii hoc scholion addunt: Παρῆλθεν ἡ νύξ διὰ μέσου τῶν δύο στρατοπέδων σκοτιζουσα μόνους Αἰγυπτίους. Id est: « Transit nox in medio duorum exercituum, quæ solis Ægyptiis tenebrosa erat. » — Ἄ., καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη καὶ τὸ σκότος. Sic Coislin., et quidem melius, ut ex Hebraico arguitur. Cætera in Coislin. quadrant ad editum nostrum.

V. 25. Σ., καὶ μετέστησεν. Sic editio Romana. Ibid. Ἄλλος, καὶ εἶπαν τῷ λέγειν. Sic editio Romana.

V. 27. Lectionem Aquilæ habet edit. Rom., Symmachi Basiliensis et unus Regius.

Ibid. Ἄ., ἀνέδρασεν. Sic Basiliensis et edit. Romana.

CAPUT XV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Σκεπαστής. Ἄλλος, ὑπερα- πιστής.	2.
4.	4. Τριστάτας. κατεπόθησαν. Ἄλ- λος, τριστάτας κατεπόντισεν.	4.
7.	7. Ὑπεναντίους. Ἄλλος, ἐχ- θροὺς σου.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Protector. <i>Alius</i> , defensor.	2.
4.	4. Tristatas: submersi sunt. <i>Alius</i> , tristatas demersit.	4.
7.	7. Adversarios, <i>Alius</i> , inimicos tuos.	7.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
שכח		
מסחלל 17	17.	17. Ἀντιποιῆ.
בד נבד 18	18.	18. Χάλαζαν βαρεταν. Ἐθεμελιώθη.
הוסה		20.
הגים 20	20.	20.
בגל ארץ 22	22.	22.
קלת 23	23.	23.
מהלקחת 24	24.	24. Συναναλαμβάνομενοι.
את כל אשר בטחה 25	25.	25.
המאתי דבעם 27	27.	27.
ודנסמת 32	32.	32. Ζέα.
מעם פריעה 33	33.	33.
ויפרש כפיו אל יהודה		Καὶ ἐξεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς Κύριον.
את בני ישראל 35	35.	35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Nomen meum.	Nomen meum.	
17. Elevans te.	17. Retines.	17. Detines.
18. Grandinem gravem.	18. Grandinem multam.	18. Grandinem gravem.
Fundata est.	Fundata est.	Fundata est.
20. Fugere fecit.	20. Fecit confugere.	20.
22. In omnī terra.	22. In universa terra.	22.
23. Voces.	23. Tonitrua.	23.
24. Immiscens se.	24. Grando et ignis mista.	24. Comprehensus.
25. Omnia quæ in agro.	25. Cuncta quæ fuerunt in agro.	25.
27. Peccavi hac vice.	27. Peccavi etiam nunc.	27.
32. Spelta.	32. Far.	32. Far.
33. A Pharao.	33. A Pharaone.	33.
Et expandit volas suas ad Dominum.	Tetendit manus.	Et expandit manus suas ad Dominum.
35. Filios Israel.	35. Filios Israel.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Exodi.

V. 2. Σ., ἀπειθεῖς. Hanc lectionem affert Reg. 1871.

Ibid. Ex Basiliensi unico lectionem Aquilæ et Symmachi mutuamur.

V. 5. Α., Σ., λοιμὸς βαρὺς. Sic Basiliensis.

V. 4. Ἄλλος, οὐδὲν οὐτιοῦν. Ex Coislīn.

V. 9. Sic Basiliensis et editio Romana, ubi πεταζόμενοι vertitur *voluticæ*; sed melius *expansæ*: nam πετάζω et πετάννυμι, semper *expando* et *extendo* significat. Eisdem Aquilæ et Symmachi lectiones sine discrimine habent codex Reg. 1888 et Colbertinus unus. — Coislīn. Σ., ἐξανθούσα. Basiliensis, Σ., ἐξανθούσαι. Id est *φλοκτίδες*, ut habetur in LXX. Crederem Coislīniani lectionem sincerio-

rem esse, Symmachumque vocem *πεταζόμενοι* alio nomine quam LXX in neutro genere vertisse.

V. 14. Α., ἐγὼ ἀποστέλλων etc. Sic Basil.

V. 15. Lectiones item omnes versuum 15, 16, 17, 18 et 22, ex eodem codice Basiliensi procedunt.

V. 16. Ubi LXX δύναμιν habent, Coislīn. ad marg., ἰσχύον.

V. 17. Coislīn. in textu habet ἐγκρατεῖ; et in marg. ἐμπειῆ, quæ postrema lectio est in edit. Rom. Aquilæ vero et Symm. lectiones exhibet, ut nos edidimus.

V. 20. Σ., διέσωσεν. Ex Coislīn.

V. 23. Ita codex Colbertinus, qui hæc habet ad

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

	"Ονομά μου. "Αλλος· δύναμιν μου.	
17. Κατέχεις.	17. Ἐμποίῃ.	17.
18. Χάλαζαν βαρείαν. Ἐθεμελιώθη.	18. Χάλαζαν πολλήν. Ἐχτισται.	18.
20. Διέσωσεν.	20. Συνήγαγεν.	20.
22.	22. Ἐπὶ τῆς γῆς. "Αλλος, ἐν τῇ γαλάζῃ.	22.
23.	23. Φωνάς. "Αλλος· ἀνέμων ἤχους. "Αλλος· βροντάς.	23.
24. Ἐνειλούμενον.	24. Φλογίζον.	24.
25.	25. <i>Deest.</i> "Αλλος· πάντα ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ.	25.
27.	27. Ἡμάρτηκα τὸ νῦν. "Αλλος· ἡμάρτηκα ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν.	27.
32.	32. Ὀλυρα.	32. Ὀλυρα.
33.	33. Ἀπὸ Φαραώ. "Αλλος· παρὰ προσώπου Φαραώ. Καὶ ἐξέτεινε τὰς χεῖρας πρὸς Κύριον.	33.
35.	35. Τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ. "Αλλος· τὸν λαὸν Ἰσραὴλ.	35.

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Nomen meum. <i>Alius</i> , virtutem meam.	
17. Retines.	17. Insultas.	17.
18. Grandinem gravem. Fundata est.	18. Grandinem multam. Condita est.	18.
20. Conservavit.	20. Congregavit.	20.
22.	22. Super terram. <i>Alius</i> , in grandine.	22.
23.	23. Voces. <i>Alius</i> , ventorum sonitus. <i>Alius</i> , tonitrua.	23.
24. Obvolutus.	24. Flagrans.	24.
25.	25. <i>Deest.</i> <i>Alius</i> , omnia quæcumque erant in campo.	25.
27.	27. Percavi nunc. <i>Alius</i> , peccavi in tempore usque nunc.	27.
32.	32. Far.	32. Far.
33.	33. A Pharaone. <i>Alius</i> , a conspectu Pharaonis. Et extendit manus ad Dominum.	33.
35.	35. Filios Israel. <i>Alius</i> , populum Israel.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Exodi.

marginem : Κύριος ἔδωκε φωνήν, ἄλλος φησὶν, ἀνέμων ἤχους· ἄλλος, βροντάς. Id est « Dominus dedit vocem; alius ait, ventorum sonitus; alius, tonitrua. »

V. 24. Has lectiones Aquilæ et Symmachi habent Basiliensis et Colbertinus supra memoratus.

V. 27. "Αλλος, ἡμάρτηκα ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν. Sic habent Regius 1825 et editio Romana, non alato interpretis nomine.

V. 32. Α., ζέα. Sic editio Romana. In hunc locum hæc Drusius habet : « Ζέα vel ζεά, id est far. » Hieron. Is. xxviii, 25 : « Pro farre, quod Græci ζέαν vocant, quidam viciam intelligunt. Idem Ezech. iv, 9 : Quam nos viciam interpretati sumus, pro quo in He-

bræo dicitur עֵיֶבֶת, LXX Theodotioque posuerunt ὄλυραν, quam alii avenam, alii secale putant : Aquilæ autem prima editio et Symmachus ζεάς sive ζειάς interpretati sunt, quas nos vel far, vel gentili Italiæ Pannoniæque sermone spicam speltamque dicimus. » Lexicon vetus, far, ζεά, σίτος, ὄλυρα. Farina, ζεά. ὄλυρα. Hesychius quoque ζειάς exponit ὄλυρας. Aliter Plinius, quem vide, si placet. R. David in libro *Radicum* עֵיֶבֶת spelta. Idem in Commentariis, quos in Ezechielem composuit, עֵיֶבֶת « vulgo, inquit, עֵיֶבֶת, (seigle) id est secale, si recte capio. » Hactenus Drusius.

V. 33 et 35. Lectiones horum veruum ex Basiliensi codice mutuamur.

CAPUT X EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
הכבדתי 4	4.	4.
את־יתר 5	5.	5. Λείπον.
ויפך וינח 6	6.	6. Καὶ ἐκκλίνας ἐξῆλθεν.
Τὸ <i>Σαμαρ.</i> , εἰς ἄτας. לשקר 7	7.	7. Πρόσπταισµα.
ויעבדו את־יהוה אלהיהם		
Τὸ <i>Σαμ.</i> , החרם הדע כי אבדה מצרים πρὶν γινῶς ὅτι ἀπόλλυται Αἴγυπτος.		
אל־פרעה 8	8.	8.
ובבקרתי נך 9	9.	9.
ואודטפבם 10	10.	10. Τὰ νήπια ὑμῶν.
לכו נא הגברים ועבדו את־יהוה 11	11.	11.
קדים 13	13.	13. Καύσωνα.
הקדים 14	14.	14. 'Ανέπαυσεν.
וינס 15	15.	15. 'Εσκοτάσθη.
לקרא 16	16.	16.
הסאתי 22	22.	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Aggravare feci.	1. Induravi.	1.
5. Residuum.	5. Quod residuum fuerit.	5. Residuum.
6. Et avertit se, et egressus est.	6. Avertitque se, et egressus est.	6. Et avertens se exiit
7. In scandalum. <i>Samar.</i> , in noxas.	7. Scandalum.	7. In scandalum.
Et servient Domino Deo suo.	Ut sacrificent Domino Deo suo.	
Num ante scies quod perit Ægyptus? <i>Samar.</i> antequam noscas quod perit Ægyptus.	Nonne vides quod perierit Ægyptus?	An nondum nosti...
8. Ad Pharaonem.	8. Ad Pharaonem.	8.
9. Et in bobus nostris ibimus.	9. Et armentis.	9.
10. Infantes vestros.	10. Parvulos vestros.	10. Infantes vestros.
11. Ite nunc, viri, et servite Domino.	11. Sed ite tantum, viri, et sacrificate Domino.	11.
13. Orientalem.	13. Ventum urentem.	13. Ventum urentem.
Orientalis.	Ventus urens.	Ventus urens.
14. Et requievit.	14. Et sederunt.	14. Et requievit.
15. Operuit.	15. Operueruntque.	15. Obscurata est.
16. Ad vocandum.	16. Vocavit.	16.
Peccavi.	Peccavi.	
22. Obscuritas caliginis.	22. Tenebræ horribiles.	22.

CAPUT X EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΛΟΓΙΩΝ.
4.	1. Ἐσκήρυνα. "Ἄλλος· ἐθά- ρυνα.	1.
5.	5. Καταλειφθέν.	5.
6.	6. Καὶ ἐκκλίνας ἐξῆλθεν.	6.
7. Πρόσπταισμα.	7. Σκῶλον.	7.
	Ὅπως λατρεύσῃ τῷ Θεῷ αὐ- τῶν. "Ἄλλος· ὅπως θύσῃ τῷ Κυρίῳ τῷ Θεῷ αὐτῶν. Ἡ εἶδέναι βούλει, ὅτι ἀπόλωλεν Ἄγυπτος;	
"Ἄρα οὐπω οἶδας;	8. Πρὸς Φαραῖώ. "Ἄλλος· εἰς πρόσωπον Φαραῖώ.	8.
8.	9. Καὶ βουσὶν ἡμῶν ✕ πορευ- σόμεθα·	9.
9.	10. Τὴν ἀποσκευὴν ὑμῶν.	10.
10. Τὸν ἄγλον ὑμῶν.	11. Πορευέσθωσαν δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατε τῷ Θεῷ. "Ἄλ- λος· πορεύεσθε δὴ, οἱ ἄνδρες, καὶ λατρεύσατε τῷ Κυρίῳ.	11.
11.	13. Νότον.	13.
13. Καύσινα.	Ὁ νότος.	
Ὁ καύσιον.	14. Κατέπαυσεν.	14.
14.	15. Ἐκάλυψε.	15.
15. Ἐσκοτάσθη.	16. Καλέσαι. "Ἄλλος· καὶ ἐκάλε- σεν.	16.
16.	Ἡμάρτηκα.	
Ἐσφάλην.	22. Σκότος, γνόφος.	22.
22. Γνόφος.		

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	1. Induravi. <i>Alius</i> , aggravavi.	1.
5.	5. Quod relictum est.	5.
6.	6. Et avertens se exiit.	6.
7. In scandalum.	7. Scandalum.	7.
An nondum nosti?	Ut serviant Deo suo. <i>Alius</i> , ut sacrificent Domino Deo suo. Numquid scire vis quod perit Ægyptus?	
8.	8. Ad Pharaonem. <i>Alius</i> , in fa- ciem Pharaonis,	8.
9.	9. Et bobus nostris ✕ ibimus·	9.
10. Turbam vestram.	10. Supellectilem vestram.	10.
11.	11. Eant autem viri, et serviant Deo. <i>Alius</i> , ite nunc, viri, et ser- vite Domino.	11.
13. Ventum urentem.	13. Notum.	13.
Ventus urens.	Notus.	
14.	14. Et requievit.	14.
15. Obscurata est.	15. Operuit.	15.
16.	16. Vocare. <i>Alius</i> , et vocavit.	16.
Erravi.	Peccavi.	
22. Caligo.	22. Tenebræ, caligo.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Exodi.

V. 1. Ἄλλος, ἐδάρινα. Videtur esse Aquilæ et Symmachi, qui כבד semper vertunt βαρύς. Hæc lectio prodit ex Basiliensi.

V. 5. Ἄ., λείπον, sic idem Basiliensis. — Ubi LXX habent τὸ περισσόν, Coisl. in marg., τὸ λοιπόν. Basiliensis vero, Ἄ., τὸ λείπον, quæ vox respondere potest etiam sequenti τῶν Ὁ, καταλειφθέν· ad utramque enim περισσόν et καταλειφθέν perinde quadrat.

V. 6. Ἄ., καὶ ἐκκλ. Ex eodem Basiliensi.

V. 7. Ἄ., Σ., πρόσπταισμα. In cod. Colbertino α u edit. Rom. uni Aquilæ tribuitur, ut in Coisl. uni Symmacho. Sed Basiliensis utrique adscribit, et utriusque esse non dubitamus. Lectio Samar. ex eod. cod. prodit.

Ibid. Ἄλλος, ὅπως θύσῃσι etc. Sic mss. quidam.

Ibid. Ἄ., ἄρα etc. Ita Colb. et edit. Rom. quæ addit lectionem Samaritani, πρὶν etc. Σ., ἄρα etc. Ita Coisl.

CAPUT XI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
עד נגע אחד כשלו	f.	f. Ἐν μίαν ἀφῆν.
ואשה מאת רעותה	2.	2.
עד בכיר השפחה	5.	5.
תכל	7.	7.
לא יחרץ-כלב		
מארצו	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Adhuc plagam unam. Cum dimiserit.	1. Adhuc una plaga. Dimittet.	1. Adhuc unum ictum.
2. Et mulier a socia sua.	2. Et mulier a vicina.	2.
5. Usque ad primogenitum ancillæ.	5. Usque ad primogenitum ancillæ.	5.
7. Et ad omnes.	7. Apud omnes auleni.	7.
Non movebit canis.	Non mutiet canis.	
10 Ex terra sua.	10. De terra sua.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Exodi.

V. 1. Sic codex unus Reg. cum editione Romana. Basiliensis vero, ἀφῆν solum, sine nomine interpretum.

Ibid. Ἄλλος, ἀποστελεῖ. Sic Basiliensis.

V. 2. Sic quidam codices atque editio Romana.

Hæc, καὶ γυνή παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς, asterisce notantur, quia decrant in Ὁ.

V. 5. Ἄλλος, ἕως etc. Ita Basiliensis et editio Romana.

V. 7. Ἄλλος, ἐν δὲ πᾶσι. Ex Basiliensi.

CAPUT XII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
תמים זכר	5.	5.
המשקף	7.	7. Τὸ ὑπέρθυρον.
ולא-תתיר	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Perfectus masculus.	5. Absque macula masculus.	5.
7. Superliminare.	7. In superliminaribus.	7. Superliminare.
10. Et non relinquetis.	10. Nec remanebit.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Exodi.

- V. 8. Sic Regius cod. 1871.
- V. 9. Sic asterisco notatur in eodem Regio codice vox *πορευσόμεθα*, utpote quæ in LXX Interpretum versione non compareat, et tamen sit in Hebraico *יָצֵא*.
- V. 10. Ex eodem Regio codice. Vocem Hebraicam *יָצֵא*, *δελον* veritit Symmachus etiam infra cap. 12.
- V. 11. *Ἄλλος*, *πορεύεσθε* δὴ, etc. Ita mss. quidam, cum Hebraico consonantes.
- V. 13. Hæ lectiones prodeunt ex Basiliensi.
- V. 14. Ex codice Regio 1871.—Coislin. in textu τῶν Ὁ', *ἔσται*· ad marg. *γέγονεν*.
- V. 15 et 16. Ex Basiliensi.
- Eodem vers. 16. Σ., *ἐσφάλην*. Sic Reg. 1871.
- V. 22. Sic idem codex Reg.

CAPUT XI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐτι μίαν ἀφῆν.	1. Ἐτι μίαν πληγῆν. Ἐξαποστέλλη. Ἄλλος· ἀποστέλλη.	1.
2.	2. ✕ Καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλῆστον αὐτῆς :	2.
3.	5. Ἔως πρωτοτόκου τῆς θεραπείνης. Ἄλλος· ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος.	5.
7.	7. Καὶ ἐν πᾶσι. Ἄλλος· ἐν δὲ πᾶσι. Οὐ γρύξει κύων. Ἄλλος· οὐκ ἀποφθέγγεται κύων.	7.
10.	10. Ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Adhuc unum icῆim.	1. Adhuc unam plagam. Dimiserit, <i>Alius</i> , miserit.	1.
2.	2. ✕ Et mulier a vicina sua :	2.
5.	5. Usque ad primogenitum ancillæ. <i>Alius</i> , usque ad primogenitum captivæ.	5.
7.	7. Et in omnibus. <i>Alius</i> , in omnibus autem. Non mutiet canis. <i>Alius</i> , non vociferabitur canis.	7.
10.	10. Ex terra Ægypti.	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Exodi.

- Ibid. *Ἄλλος*, *οὐκ*, etc. Hanc lectionem exhibent quidam codices et schedæ Combefisianæ his verbis : *Ἄλλος· Οὐκ ἀποφθέγγεται κύων, ὡς ἀλγῶν ἢ ἐνοχλοῦμενος*. Id est : *Alius : Non vociferabitur canis, ut dolens aut molestia affectus.*
- V. 10. *Ἄλλος*, *ἐκ* etc. Sic Basiliensis et editio Romana. Hæc porro lectio, *ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ*, videtur fuisse aliorum omnium interpretum, præter LXX, utpote quæ in Hebræo clare feratur.

CAPUT XII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Τέλειον ἄρσεν. Ἄλλοι, ἄμωμον ἄρσεν.	5.
7.	7. Τὴν φλιάν.	7.
10.	10. Οὐκ ἀπολείψεται Ἄλλ., οὐ καταλείψετε. Ἄλλ., οὐκ ὑπολείψετε.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Perfectum masculinum. <i>Alii</i> , inculpatum masculinum.	5.
7.	7. Limen.	7.
10.	10. Non remanebit. <i>Alii</i> , non relinquetis.	10.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῦς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

11	בחפץ פסח הוא	11.	11.	Ἐν θάμβῳ ὑπέρβασίς ἐστὶ.
15	נגף	15.	15.	Θραῦσμα.
14	חקה	14.	14.	Ἀκριβείαν.
15	השביתו	15.	15.	Διαλέψεως.
19	לא ימצא	19.	19.	
	מעדת ישראל			
	בגר			Ἐφ' προσελεύσει.
20	בכל מדשבתים	20.	20.	
27	הוא ליהוה	27.	27.	
28	כאשר צוה	28.	28.	
29	בבית הבור	29.	29.	
	וכל בטר בהמה			
36	ויכעלו	36.	36.	
37	מורעמם סתה	37.	37.	
	לבד מסף			Χωρὶς ἀπὸ νεπίου.
40	ומושב	40.	40.	
	ישב			
41	יצאו כל־גבאות יהודה מארץ מצרים	41.	41.	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

11. In festinatione transitus ipse.	11. Festinanter : est enim Phaze; id est, transitus.	11. In stupore transitio est.
13. Plaga.	13. Plaga.	13. Fractio.
14. Statutum.	14. Cultu sempiterno.	14. Accuratam consuetudinem.
15. Cessare facietis.	15. Non erit.	15. Relinquetis.
19. Non inveniatur.	19. Non inveniatur	19.
Et cœtu Israel.	De cœtu Israel.	
In peregrino.	De advenis.	Advenæ.
20. In omnibus habitaculis vestris.	20. In cunctis habitaculis vestris.	20.
27. Ipsum Domino.	27. Domini est.	27.
28. Quemadmodum præcepit.	28. Sicut præceperat.	28.
29. In domo foveæ.	29. Carcere.	29.
Et omne primogenitum animalis.	Et omne primogenitum jumentorum.	
36. Et spoliaverunt.	36. Et spoliaverunt.	36.
37. De Rahmeses in Succhoth.	37. De Ramesse in Socoth.	37.
Tantum præter familiam.	Absque parvulis.	Præter ab infante.
40. Et habitatio.	40. Habitatio.	40.
Habitaverunt.	Manserunt.	
41. Exierunt omnes exercitus Domini de terra Ægypti.	41. Egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti.	41.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11. Ἐν ἐτελείει ὑπερμάχησίς ἐστι.

13.

14. Πρόσταγμα.

15. Παύσετε.

19.

Τῷ προσηλύτῳ.

20.

27.

28.

29. Δεστυτηρίῳ.

36. Σκευάσασθαι.

37.

(Χωρίς) τοῦ ὕλου.

40.

41.

SYMMACHUS.

11. In festinatione propugnatio est.

13.

14. Præceptum.

15. Cessare facietis.

19.

Advenæ.

20.

27.

28.

29. Carcere.

36. Vasa diripere.

37.

Præter turbam.

40.

41.

11. Μετὰ σπουδῆς, πάσχα ἐστὶ.

13. Πληγή.

14. Νόμιμον.

15. Ἀφανιεῖτε.

19. Οὐχ εὐρεθήσεται. Ἄλλος οὐκ ὀφθήσεται.

Ἐκ συναγωγῆς Ἰσραήλ. Ἄλλος ἐκ γῆς υἰῶν Ἰσραήλ.

Ἐν τοῖς γεωύροις.

20. Ἐν παντὶ κατοικητηρίῳ ὑμῶν. Ἄλλος ἐν παντὶ ὑμῶν οἰκήματι.

27. Τοῦτο Κυρίῳ. Ἄλλος τοῦτο Κυρίου.

28. Καθὰ ἐνετείλατο. Ἄλλος καθὰ συνέταξεν.

29. Λάκκῳ.

Καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους. Ἄλλος καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους.

36. Ἐσκόλευσαν.

37. Ἐκ Ῥαμεσσή εἰς Σοκχώθ. Ἄλλος Ἰασίς κρίσεως σκηναί.

Πλὴν τῆς ἀποσκευῆς.

40. Κατοίχησις. Ἄλλος παροίχησις.

Κατόπηκσαν. Ἄλλος παρόπηκσαν.

41. Ἐξῆλθε πᾶσα ἡ δύναμις Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος ἐξῆλθε πᾶσα ἡ στρατιὰ Κυρίου ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

LXX INTERPRETES.

11. Cum festinatione, pascha est.

13. Plaga.

14. Legitimum.

15. Removebitis.

19. Non inveniatur. *Alius*, non videbitur.Ex Synagoga Israel. *Alius*, ex terra filiorum Israel.

In advenis.

20. In omni habitaculo vestro. *Alius*, in omni domicilio vestro.27. Hoc Domino. *Alius*, hoc Domini.28. Sicut præcepit. *Alius*, sicut constituit.

29. Fovea.

Et usque ad primogenitum omnis pecoris. *Alius*, et omne primogenitum pecoris.

36. Prædati sunt.

37. De Ramesse in Socchoth. *Alius*, medicina iudicii, tabernacula.

Præter apparatus.

40. Habitatio. *Alius*, peregrinatio.Habitaverunt. *Alius*, peregrinati sunt.41. Egressa est omnis virtus Domini de terra Ægypti. *Alius*, egressus est omnis exercitus Domini de terra Ægypti.

THEODO TIU.

11. Phasech.

13.

14.

15.

19.

20.

27.

28.

29.

35.

37.

40.

41.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
<p>ליל שבתים דא 42 <i>Td Samar.</i>, (νύς) φελάξως ἐστὶ τῷ Κυρίῳ. 46</p>	<p>42. 46.</p>	<p>42. (Νύς) παρατηρήσειν. 46.</p>
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
<p>42. Nox custodiarum ipsa Domino. Samar., (nox) custodiæ est Domino. 46. Neque trangetis.</p>	<p>42. Nox ista est observabilis Domino. 46. Nec contringetis.</p>	<p>42 Nox observationum. 46</p>

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Exodi.

V. 3. Ἄλλ., ἄμμων. Sic unus codex et ed. Rom.
 V. 7. Ἄ., τὸ ὑπέρθρον. Ita codex Basiliensis.
 V. 8. Coislín. ad vocem τῶν Ὁ, ἔδονται, in marg. ποῖαι. ἔσθωσι.
 V. 10. Ἄλλος, οὐ κατ-. Ita codex Basil. et alii. Ibid. Ἄλλος, οὐχ etc. Sic Basil. Hæc clausula, ὅστων οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ, *os non comminuetis de eo*, in Hebræo exstat vers. 46 tantum; in LXX vero bis adest, vers. scilicet 10, quo a librariis translata videtur; et vers. 46, qui est proprius ejus locus.
 V. 11. Hujus insignis loci lectiones apud Drusium mutilæ et permistæ habentur. Legitur enim: Ἄ., ἐν θάμβῳ. Σ., ἐν ἐπιλείξει, recte; sed postea Σ. ὑπέρβασις, contra quam habent mss. Basiliensis et Regius et 1889, qui ad Aquilam ὑπέρβασις, ad Symmachum ὑπερμάχησις habent. Lectiones Drusii et editionis Romanæ prodeunt ex Theodoretis quæst. 24 in *Exodum*, ubi sic legitur: Τὸ δὲ Πάσχα ὁ μὲν Φίλων ἠρμήνευσε *διαβατήρια*; ὁ δὲ Ἰωσήπος *ὑπέρβασιν* [*al. ὑπερβασίαι*], ὁ δὲ Σύμμαχος, *ὑπέρβασις* [*al. ὑπερβάσεις*], ὁ δὲ Θεοδοτίων, *Φασέχ*, αὐτὴν τῶν Ἑβραίων τεθεικῶς φωνήν. Id est: « Pascha vero Philo interpretatus est, *διαβατήρια*, id est *sacrificia quæ in transitu fiunt*; Josephus autem ὑπέρβασιν,

id est *transgressionem*; Symmachus vero ὑπερβάσεις, id est *transgressiones*; Theodotio *Phasech*, Hebraica posita voce. » Ego vero suspicor Theodoretis locum esse mutilum, atque Aquilam in enumeratione interpretationum excidisse. Non enim crediderim ipsum, dum omnes etiam extraneas interpretationes quæreret, Aquilam, qui præ manibus erat, prætermisisse. Opinor igitur ita legendum esse: Ἰωσήπος ὑπέρβασιν, Σύμμαχος ὑπερμάχησιν, Ἀκύλας ὑπέρβασιν. Ut vero fuerit, sic afferunt memorati duo mss.; sed Basiliensis pro ἐν θάμβῳ, ἐν θαμῶ habet; mendose; et pro ἐν ἐπιλείξει, ἐν ἐπιλείξει, vitio librarii, ut videtur. — Coislín.: Ἄ., ἐν θάμβῳ ὑπέρβασις ἐστὶ. Σ., ἐν ἐπιλείξει. Φασέχ ὑπερμάχησις ἐστὶ. Ubi ἐπιλείξει pro ἐν ἐπιλείξει ponitur; Φασέχ autem irrepsit ex edit. Theodotionis.
 V. 13. Ἄ., θραῦσμα, sic Basiliensis. Idem Aquila supra ix. 14, θραῦσιν vertit θραύσεις.
 V. 14. Ἄ., ἀκριβείαν. Σ., πρόσταγμα. Ex Basil. Sic etiam vertunt ambo Levit. xxiii, 40, ubi vide si vacat.
 V. 15. Sic idem Basiliensis.
 V. 19. Οὐχ ὀφθήσεται. Sic Basiliensis, non allato interpretis nomine.
 Ibid. Ex eodem Basiliensi.

CAPUT XIII EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
<p>3 4 5 10 13 <i>Samar.</i>, παραδώσεις. 16</p>	<p>3. 4. 5. 10. 15. 16.</p>	<p>3. 4. 5. 10. 13. Τενοντώσεις, <i>al. τανανώσεις</i>. 16. Καὶ εἰσιναχτά [<i>l. εἰς ἀτιναχτά</i>].</p>
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
<p>3. Et non comedetur fermentatum. 4. In mense novarum frugum. 5. Cum. 10. Statutum. 13. Decervicabis. Samar., trades. 16. Et in frontalia.</p>	<p>3. Non comedatis fermentatum panem. 4. Mense novarum frugum. 5. Cumque (introduxerit). 10. Statuto tempore. 13. Interficietis. 16. Et quasi appensum.</p>	<p>3. 4. 5. 10. 13. Decervicabis. 16. Et in immota.</p>

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
42. (Νύξ) παρατετηρημένη.	42. Νυκτι προφυλακή ἐστι τῷ Κυρίῳ.	42.
46	46. <i>Post hæc verba</i> : Οὐ συντριψετε ἀπ' αὐτοῦ. Ἄλλος, οὐ καταλείψετε ἕως πρωῆ. Ἄλλος, ἀπὸ τῶν κρειῶν ἕως τὸ πρωῆ.	46.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
42. Nox observata	42. Nocte custodia est Domino.	42.
46.	46. <i>Post hæc verba</i> : Non contetis de eo. <i>Alius</i> , non relinquetis usque mane. <i>Alius</i> , de carnis usque mane.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Exodi

V. 19. Ἄ., Σ., τῷ προσήλυτῳ, ex eodem Basiliensi. Hic Theodoretus, Γειώραν τὸν προσήλυτον προσηγόρευσεν, « Gioram proselytum appellavit. »

V. 20. Ἄλλ., ἐν παντί, etc. Ita ex Basiliensi.

V. 27. Idem Basiliensis, hanc pariterque sequentem versus 28 lectionem habet, nec non versus 29.

V. 36. Σ., σκευάσασθαι. Hanc lectionem afferunt quidam codices ex Theodoreto, cuius hæc sunt verba Q. 23 : Τί αἰτιῶνται τινες τὸ προστεταχέναι τὸν Θεὸν τοῖς Ἑβραίοις αἰτῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους σκευή χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἐσθῆτας, καὶ σκυλεῦσαι τοὺς Αἰγυπτίους; οὕτω γὰρ ὁ Σύμμαχος, τὸ σκευάσασθαι, ἠρμήνευσεν. Id est : « Quid conqueruntur nonnulli, Deum Hebræis præcepisse ut peterent ab Ægyptiis vasa aurea et argentea, et vestes, et eos spoliarent? Sic enim Symmachus interpretatus est, *vasa diripere*. »

V. 37. Ἄλλ., τασίς, etc. Ita Basiliensis; est autem vel lectio cuiusdam interpretis, vel glossema nominum propriorum qualia fuisse indicat Origenes

(*) In Alex. textu, et Aldina edit. post hæc verba, ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται, quæ sunt principium huius nostri versus, additur : οὐ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρειῶν εἰς τὸ πρωῆ, ubi melius collocatur hæc additio quam in Basil. et in Coisl. codd.

DRACH.

CAPUT XIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Οὐ βρωθήσεται ζύμη. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ζύμην.	3.
4.	4. Ἐν μηνὶ τῶν νέων. Ἄλλος, ἐν μηνὶ τῶν νεαρῶν.	4.
5.	5. Ἡνίκα. Ἄλλος, ὡς ἂν.	5.
10.	10. Νόμον. Ἄλλος, ἀκριθασμόν. Ἄλλος, πρόσταγμα.	10.
13. Ἄποκτενεῖς.	13. Αυτρώση.	13. Νωτοκοπήσεις.
16. Καὶ ἀσάλευτον.	16. Καὶ ἀσάλευτον.	16. Καὶ ἀσάλευτον.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTION.
3.	3. Non manducabitur fermentum. <i>Alius</i> , non comedetis fermentum.	3.
4.	4. In mense novorum. <i>Alius</i> , in mense novarum frugum.	4.
5.	5. Cum. <i>Alius</i> , ut.	5.
10.	10. Legem. <i>Alius</i> , accuratum statutum. <i>Alius</i> , præceptum.	10.
13. Interficiēs.	13. Redimes.	13. Decollabis.
16. Et immobile.	16. Et immobile.	16. Et immobile.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פ'שתים 17	17.	17.
והבנים עלו בני ישראל בארץ מצרים 18	18.	18. Καὶ ἐνοπλισάμενοι, αἱ ἐνοπλισμένοι, ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς Αἰγύπτου.
באתם בקצה המדבר 20	20.	20. Εἰς Ἡθὺν τὴν ἐρημητάτην.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Phīstīm.	17. Philistiim.	17.
18. Et quintati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.
20. In Etham in fine deserti.	20. In Etham in extremis finibus solitudinis.	20. In Ethan in extremo deserti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Exodi.

V. 3. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ζύμη. Ita Basiliensis.

V. 4. Ἄλλος, ἐν μὲν τῶν νεαρῶν. Sic idem Basiliensis.

V. 5. Ἄλλος, ὡς ἐν. Ex eodem Basiliensi.

V. 10. Ἄλλος, ἀκριθασμὸν εἰ πρόσταγμα. Prima lectio videtur haud dubie esse Aquilæ; secunda Symmachi: nam ita vertere solent vocem קֶתֶן. Ambæ exstant in editione Romana. — Coislin., Ἀ., ἀκριθάσματα. Σ., πρόσταγμα.

V. 15. Ἀ., τενοντώσεις, αἱ τεναντώσεις. Primam lectionem habet Drusius, quæ quidem præstare videtur, nempe a τένων, τένοτος, (nervus colli.) Τοῦ τένοτος legitur infra, Job xvi, 12. Secundam habet cod. Reg. 1871. Atque infra, Exodi xxxiv, 20, in Basiliensi legitur τενατοκοπήσεις, (decollabis.) Reliquorum lectiones, Symmachi nempe et Theodotionis, habent cod. Basiliensis et Drusius. Samarit. παραδώσεις. Sic Colbertinus unus et duo Regii. — Coislin., Ἀ., τενοντώσεις, Σ., ἀποκτενεῖς, Θ., νωτοκοπήσεις, cum hac nota: « Ἐτέρᾳ διαβολῇ χρώμενοι:

οἱ παρὰ τοὺς Ὁ. Ἐὰν γὰρ, φησὶ, μὴ δυνηθῆς ἀλλοῦξαι, ἀνελεῖς αὐτὸ, ἵνα μὴ δουλεύσῃ ἀνθρώπων, τῷ θεῷ ἀφωρισμένον ὅμως κάλλιον οἱ Ὁ. ἐνόησαν τὸ, λυτρώσῃ αὐτὸ, ἀντὶ τοῦ τιμῆν αὐτοῦ δώσεις, οὕτω γὰρ αὐτολεξεί κάτω λέγει τὸ νδ' κεφάλαιον, καὶ περὶ τὸ τέλος τοῦ Λευιτικοῦ. » Id est, « Alia mente usi sunt ceteri interpretes. Nam aiunt: Si non potueris commutare, occides ipsum, ut quod Deo consecratum fuerat homini non scriberet. Attamen LXX pulchrius excogitarunt illud, redimes ipsum, ac si dicerent, pretium ejus dabis; sic enim ipsis verbis dicitur infra cap. lvi, necnon in fine Levitici. »

V. 16. Lectio Aquilæ varie fertur in libris mss. Editio Romana habet: Ἀ., καὶ εἰς ἐνεκτά, quod sane nihil significat. Basiliensis hic καὶ εἰς ἐνεκτά, unde non majorem notitiam expisceris. Idem Basiliensis infra Deut. vi, 8, ad vocem נִשְׁמַר habet, Ἀ., ἀνακτά, quod perinde nihil significat. Has omnes lectiones vitiatas puto, legendumque opinor, καὶ εἰς

CAPUT XIV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פי החירת 2	2.	2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).
בגדל		
ואמר פעה לבני ישראל 3	3.	3.
ושלשים 7	7.	7.
ויחוק 8	8.	8.
עלפי החירת 9	9.	9. Ἐπὶ Φιεθρών.
לבוה 11	11.	11.
ויסע 15	15.	15.
Τὸ Σαμαρ., ἵνα ἀπαρωσεν.		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Phihahiroth. Migdol.	2. Phihahiroth. Magdolum.	2. Phietro (mel. Phieroth).
3. Et dicet Pharao super filiis Israel.	3. Dicturusque est Pharao super filiis Israel.	3.
7. Duces.	7. Duces.	7.
8. Et roboravit.	8. Induravitque.	8.
9. Juxta Phihahiroth.	9. In Phihahiroth.	9. Juxta Phietron.
11. Ad moriendum.	11. Ut moreremur.	11.
15. Et proficiscantur. Samar., ut proficiscantur.	15. Ut proficiscantur.	15.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΟΨ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17.	17. Φυλιστιείμ. Ἄλλος. πτώσεως δισσης.	17.
18. Καὶ καθωπλισμένοι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Αἰγύπτου.	18. Πέμπτη δὲ γενεᾷ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	18. Περμπατίζοντες δὲ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου.
20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημοτάτην.	20. Ἐν Ὀθόμ παρὰ τὴν ἔρημον.	20. Εἰς Ἡθάν τὴν ἐρημοτάτην.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

17.	17. Phylistiim. <i>Alius</i> , ruinæ duplicis.	17.
18. Et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Quinta autem progenie ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.	18. Quintati autem ascenderunt filii Israel de terra Ægypti.
20. In Ethan in extremo deserti.	20. In Othom juxta desertum.	20. In Ethan in extremo deserti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Exodi.

ἀτίνακτα, « in immota, » ut quadret cum aliis interpretibus, καὶ ἀσάλευτον. — Coislin., εἰς νάκτα, duæ postremæ syllabæ lectionis quam veram putavimus, εἰς ἀτίνακτα.

V. 17. Ἄλλος, πτώσεως δισσης. Sic Basiliensis ad vocem ׀תַּיִשׁוּמִי.

V. 18. Prodeunt hæc ex cod. Basiliensi, Drusio et Hieronymo. In has porro lectiones hæc Drusius: « Ἐνοπλισάμενοι, id est, ἔνοπλοι, sive ἐνόπλιοι, armati. Putavi aliquando legendum esse ἐνωπλισμένοι. Hieron. epist. 125, quæ ad Damasum scripta: *Aquila namque, qui non contentiosus, ut quidam putant, sed studiosus, verbum interpretatur ad verbum, in eo loco ubi LXX posuerunt « Quinta autem generatione ascenderunt filii Israel de terra Ægypti, » ita transtulit, καὶ ἐνοπλισάμενοι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Αἰγύπτου, id est, « et armati ascenderunt filii Israel de terra Ægypti. » Licet pro eo quod nos « armati » diximus, secundum Græci*

sermonis ambiguitatem, « instructi » sive « muniti » propter suppellectilem, qua Ægyptios spoliarent, possit intelligi. Idem paulo post. Aquilam vero, ut in cæteris, et in hoc maxime loco proprie transtulisse omnis Judæa conclamat, et Synagogarum universa consonant subsellia. Περμπατίζοντες, numero quinario, verbum a πεμπτάς deformatum. Jonathan, Quilibet cum quinque infantibus aut puerulis, » etc. Huc usque Drusius. Cætera Rabbiorum commenta omittenda ducimus. Ibi vide si vacat.

Notandum est Diodorum in catenis ad Aquilam legere ἐνωπλισμένοι, ad Symmachum vero ὀπλίται. Editionem autem Romanorum perinde atque Basiliensem codicem, Ἄ., Σ., καθωπλισμένοι. Puto melius legi ad Aquilam, ἐνωπλισμένοι. — Coislin., Ἄ., ἐνωπλισμένοι. Σ., ὀπλίται. Θ., πεμπταζόντες. Lectio Aquilæ ea est, quam nos cum Drusio putavimus restituendam. Symmachi, ὀπλίται. Cod. Basil. et alii, καθωπλισμένοι.

CAPUT XIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΟΨ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).	2. Τῆς ἐπαύλεως. Μαγδώλου.	2. Φιεθρώ (mel. Φιερώθ).
3.	3. Καὶ ἐρεῖ Φαραὼ τῷ λαῷ αὐτοῦ, Οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ. Ἄλλοι, καὶ ἐρεῖ Φαραὼ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	3.
7. Ἄνὰ τρεῖς.	7. Τριστάτας.	7.
8.	8. Καὶ ἐσκήρυνε. Ἄλλος, καὶ ἐθάρυνε.	8.
9. Ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ Ἰερώθ.	9. Ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως.	9. Ἐπὶ Φιεθρών.
11.	11. Θανατώσαι. Ἄλλος, ἀποκτεῖναι.	11.
15.	15. Καὶ ἀναζευξάτωσαν.	15.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Phietro (mel. Phieroth).	2. Suburbii. Magdolum.	2. Phietro (mel. Phieroth).
3.	3. Et dicit Pharao populo suo: Filii Israel. <i>Alii</i> , et dicit Pharao de filiis Israel.	3.
7. Per ternos.	7. Tristatas.	7.
8.	8. Et induravit. <i>Alius</i> , et aggravavit.	8.
9. Juxta os Ieroth.	9. E regione suburbii.	9. Juxta Phietron.
11.	11. Ut morti traderes. <i>Alius</i> , ut occideres.	11.
15.	15. Et disjungant se.	15.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ביבשה 16	16.	16. Eius xēpsson.
ואני הנני מוכח 17	17.	17.
ויהי הענן וההרדף היא אהרן הלילה הארבעה והאחד כל הלילה <i>Tō Samaritaikei</i> , καὶ ἦν τὸ νέφος, καὶ τὸ σκότος, καὶ ἔφαινε τῆ νυκτί.	20.	20. Καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη σκότος, καὶ ἐφώτισε σὺν τῆν νύκτα, καὶ οὐκ ἤγγισεν οὗτος πρὸς τοῦτον.
לחרב 21	21.	21. Eius xēpsson.
ויסר 25	25.	25.
ואמר		
לאיתנו 27	27.	27. Eius τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ. Ἀνέβρασεν.
וינער		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
16. Per aridam.	16. Per siccum.	16. In continentem.
17. Et ego ecce ego roborans.	17. Ego autem indurabo.	17.
20. Et fuit nubes et obscuritas, et illuminavit noctem, et non appropinquavit hic ad istum tota nocte. <i>Samarit.</i> , et erat nubes et tenebræ, et lucebat nocte.	20. Et erat nubes tenebrosa, et illuminans noctem, ita ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non valerent.	20. Et facta est nubes tenebræ, et illuminavit noctem, et non appropinquavit hic ad illum.
21. In siccitatem.	21. In siccum.	21. In continentem.
25. Et removit. Et dixit.	25. Et subvertit. Dixerunt ergo.	25.
27. Ad fortitudinem suam. Excussit.	27. Ad priorem locum. Involvit.	27. In antiquum locum suum. Vi æstus ejecit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Exodi.

V. 2. Ἀ., Σ., Θ., φιερώ. Ita Coislin. Hanc lectionem prorsus corruptam, et φιερώθ legendum crederem, nisi repeteretur cum v in line.

Ibid. Μαγδάλου. Ad hanc vocem in Basiliensi hæc nota habetur, quæ videtur Origenis esse: 'Εν τοῖς Ἀριθμοῖς κεῖται, Ἀπὸ Βουθάν ἐπὶ στόμα Εἰρώθ, ὃ ἐστὶν ἀπέναντι Βεελεσπεφών, παρεμβληθέναι τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Hoc est: i In Numerorum libro jacet, A Buthan ad os Iroth, quod est e regione Beel-septhon, castra posuisse filios Israel.

V. 3. Ἄλλοι, καὶ ἐρεῖ, etc. Sic duo mss., tacito interpretum nomine, videturque esse interpretatio reliquorum.

V. 7. Σ., ἀνὰ τρεῖς. Coislin. Hanc lectionem habet Basiliensis sine nomine interpretis. In hunc vero locum hæc Origenis nota fertur in catenis omnibus mss.: Τοὺς πρὸς τρεῖς δυναμένους μάχεσθαι, ἢ τοὺς ἐν τῇ παρατάξει μετὰ τὸν πρωτοστάτην, καὶ τὸν δευτεροστάτην ἰσταμένους ἐν τῇ τρίτῃ τάξει. Ἄλ-

λοι δὲ φασιν ὡς εἰς τὰς χρεῖας τῶν πολέμων ἄρματα ἐποιοῦν μεγάλα, ὥστε καὶ τρεῖς χωρεῖν, ἵνα ὁ μὲν εἰς ἠνιοχῆ, οἱ δὲ δύο πολεμῶσιν: ἢ τοὺς ἐπὶ τριῶν ἵππων βεδηκότας. Οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐν τοῖς πολέμοις ἐπὶ δύο ἢ τριῶν ἵππων ἐπωχοῦντο ἐξιόντες ἄρματηλάται. Ἡ τριστάτην λέγει τὸν ἐν τῷ καθέζεσθαι τὸν βασιλέα τρίτον ἰστάμενον, ἦτοι τρίτην ἔχοντα καθέδραν· οἷον ἦν Δαυὶδ παρὰ Σαούλ, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλείων εὐρήσεις. Hoc est: i Eos qui cum tribus pugnare possent [supple τριστάτας vocat] vel eos qui in acie post antesignanum et secundum ab eo, tertio ordine stabant. Alii vero dicunt, ad bellorum usum ingentes olim currus fuisse, adeo ut tres caperent: quorum unus aurigæ officio fungeretur, alii duo pugnarent. Aut eos qui ternis equis veherentur. Antiqui enim in bellis bigis vel trigis utebantur, aurigantesque incedebant. Vel τριστάτην vocat eum qui sedente rege tertius staret, aut tertiam sedem occuparet: qualis erat David apud

CAPUT XV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
וזמרת יה 2	2.	2.
שלושיו מבוע 4	4.	4.
קמיד 7	7.	7.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et cantatio iah.	2. Laus mea Dominus.	2.
4. [Electio] ducum ejus submersi sunt.	4. Electi principes ejus submersi sunt.	4.
7. Insurgentes in te.	7. Adversarios tuos.	7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

16. Εἰς ξηράν.	16. Κατὰ τὸ ξηρὸν.	16.
17.	17. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ σκληρυνῶ. Ἄλλος, ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶ.	17.
20. Καὶ ἦν ἡ νεφέλη σκότος μὲν ἐκείθεν, φαίνουσα δὲ ἐντεῦθεν.	20. Καὶ ἐγένετο σκότος καὶ γνό- φος· καὶ διήλθεν ἡ νύξ· καὶ οὐ συνέμιξαν ἀλλήλοις ὅλην τὴν νύκτα.	20.
21. Εἰς ξηράν.	21. Ξηρὰν.	21.
25. Καὶ μετέστησεν.	25. Καὶ συνέδησεν. Καὶ εἶπαν. Ἄλλος, καὶ εἶπαν τῷ λέγειν.	25.
27. Εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς.	27. Ἐπὶ χώρας. Ἐξετίναξε.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
16. In aridam.	16. Per siccum.	16.
17.	17. Et ecce ego indurabo. <i>Alius</i> , et ecce ego obfirmo.	17.
20. Et erat nubes tenebræ qui- dem hinc, lucens vero inde.	20. Et factæ sunt tenebræ et ca- ligo, et venit nox, et non commi- suerunt se invicem totam noctem.	20.
21. In aridam.	21. Siccum.	21.
25. Et transtulit.	25. Et colligavit. Et dixerunt. <i>Alius</i> , et loquendo dixerunt.	25.
27. In pristinum locum suum.	27. Super locum. Excussit.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Exodi.

Saulem ut in Regnorum primo invenies.) Drusius ad vers. 4, cap. seq. hujus notæ aliquot ἀποσπασμάτια affert. Hanc porro ex se conjecturam adjicit, τριστάτην fuisse tertium a rege; sed eam vocem latius sumptam, quemvis ducem ac principem significare. Symmachus autem cujus versionem affert Coisl. codex, nempe ἀνὰ τρεῖς, (per ternos,) significare videtur duces illos ternos incessisse, ideoque vocari □□□□□.

V. 8. Ἄλλος, καὶ ἐθάρυνε. Sic regius unus.

V. 9. Ἄ., Θ., ἐπὶ Φιεθρών. etc. Sic Coisl.

V. 11. Ἄλλος, ἀποκτείναι. Ita Basiliensis, non indicato interprete.

V. 15. Τὸ Σαμαρ. Ita Drusius.

V. 16. Ἄ., εἰς χέρσον etc. Sic Basiliensis. Edit. hom. habet, Σ., ξηράν.

V. 17. Ἄλλος, ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶ. Sic Basiliensis sine nomine interpretis.

V. 20. Sic omnes mss. nostri et editio Romana. Unus Basiliensis habet, σὺν τὴν νύκτα, recte secundum consuetudinem Aquilæ. Ad lectionem Samaritani Colberinus habet τὴν νύκτα. Reg. unus, ἐφαίνεν ἐν τῇ νύκτι. Duo codices Regii hoc scholion addunt : Παρῆλθεν ἡ νύξ διὰ μέσου τῶν δύο στρατοπέδων σκοτίζουσα μόνους Αἰγυπτίους. Id est : (Transiit nox in medio duorum exercituum, quæ solis Ægyptiis tenebrosa erat.) — Ἄ., καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη καὶ τὸ σκότος. Sic Coisl., et quidem melius, ut ex Hebraico arguitur. Cætera in Coisl. quadrant ad editum nostrum.

V. 25. Σ., καὶ μετέστησεν. Sic editio Romana. Ibid. Ἄλλος, καὶ εἶπαν τῷ λέγειν. Sic editio Romana.

V. 27. Lectionem Aquilæ habet edit. Rom., Symmachi Basiliensis et unus Regius.

Ibid. Ἄ., ἀνέθρασεν. Sic Basiliensis et edit. Romana.

CAPUT XV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Σχεπαστής. Ἄλλος, ὑπεραπιστής.	2.
4.	4. Τριστάτας. κατεπόθησαν. Ἄλλος, τριστάτας κατεπόντισεν.	4.
7.	7. Ἰπεναντίους. Ἄλλος, ἐχθροὺς σου.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Protector. <i>Alius</i> , defensor.	2.
4.	4. Tristatas : submersi sunt. <i>Alius</i> , tristatas demersit.	4.
7.	7. Adversarios, <i>Alius</i> , inimicos tuos.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
8 נערמו	8.	8. Ἐσωρεύθη.
11 מִדְּבַרְכָּהּ בְּאֵלִים יְהוָה מִדְּ	11.	11.
בְּמִכָּה נֹאדָר בְּכֹשֶׁשׁ		
13 בַּחֶסֶד	13.	13. Ἐν τῷ ἐλέει σου. <i>Al.</i> , ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ σου.
נְהַלְתָּ		
14 יִרְגֹזֶךָ	14.	14. Ἐκλονήθησαν.
15 נִבְהִלוּ	15.	15.
16 קִנִּיתָ	16	16.
17 מִכֶּן לְשַׁבְּתָךְ	17.	17. Ἐδρασμα εἰς καθέδραν σου.
		Ἡδρασαν.
כִּתְבוּ		
21 וְתֵן לָהֶם	21.	21. Καὶ κατέλεγεν αὐταῖς
23 לְשֵׁת מַיִם כְּמַרְה	23.	23.
25 וַיֹּרְדֵי	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. Coacervatæ sunt.	8. Congregatæ sunt.	8. Coacervatæ sunt.
11. Quis sicut tu in diis, Domine? quis sicut tu magnificus in sanctitate?	11. Quis similis tui in fortibus, Domine? quis similis tui, magnificus in sanctitate?	11.
13. In misericordia tua. Duxisti.	13. In misericordia tua. Portasti.	13. In misericordia tua. <i>Aliter</i> , in miseratione tua.
14. Contremiscent.	14. Irati sunt.	14. Commoti sunt.
15. Territi sunt.	15. Conturbati sunt.	15.
16. Possedisti.	16. Possedisti.	16.
17. Locò ad sedendum te.	17. Firmissimo habitaculo tuo.	17. Firmitatem ad sedem tuam.
Firmaverunt.	Quod firmaverunt.	Firmaverunt.
21. Et respondit eis.	21. Quibus præcinebat.	21. Et recensuit eis.
23. Bibere aquas de Marah.	23. Bibere aquas de Mara.	23.
25. Et docuit eum.	25. Ostendit.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Exodi.

V. 2. Ἄλλος, ὑπεραπειστής. Sic codex unus.
 V. 4. Ἄλλ., τριστάτας, etc. Sic Drusius et miss. quidam. Vide notas ad caput xiv, 4, supra.
 V. 8. Ἄ., ἐσωρεύθη, etc. Ita Basiliensis et Drusius.
 V. 11. Hunc Symmachi locum plenum mutuumur ex duobus Regiis atque uno Colbertino. Apud Drusium mutilus erat legebaturque ἐν δυναστείᾳ. Alii omnes, melius, ἐν δυναστείαις, nam vox Hebraica in plurali est.
 V. 13. Ἄ., ἐν τῷ etc. Sic codex unus Reg. Ibid. Σ., διεθάστασας. Sic codices omnes et Drusius. Hinc Vulgata, (portasti.)
 V. 14. Ἄ., ἐκλονήθησαν. Verbum κλονέω solet vertere Aquila, Symmachus vero, ταραττω. Hinc ἐταράχθησαν videtur Symmachi esse.
 V. 15. Ἄλλος, ἐθορυβήθησαν. Sic Drusius sine nomine interpretis.

CAPUT XVI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ
1 וַיִּסַּע	1.	1.
4 מִמִּבְיֹר	4.	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et profecti sunt.	1. Profectique sunt.	1. Et inclinaverunt <i>vel</i> respexerunt.
4 Pluens.	4. Fluam.	4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Ἐσωρεύθη.
 11. Οὐτε ἐν δυναστείαις, οὐτε ἐν ἀγιασμῶ ἐξισωθῆναι τις δυνήσεται, ἢ κατὰ τι γούν ὡμοιωθῆναι.
 13.
 Διεβάστασας.
 14.
 15.
 16. Ἐκτίσω [Ἐκτίσω].
 17. Ἐδρασμα εἰς καθέδραν σου.

8. Διέστη.
 11. Τίς ὁμοίος σοι ἐν θεοῖς, Κύριε; τίς ὁμοίος σοι, δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις;
 13. Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου.
 Παρεκάλεσας.
 14. Ὀργίσθησαν. Ἄλλος, ἐφθῆθησαν. Ἄλλος, ἐπαράχθησαν.
 15. Ἐσπευσαν. Ἄλλος, ἐθορυβήθησαν.
 16. Ἐκτίσω. Ἄλλως, ἐλυτρώσω.
 17. Ἐτοιμον κατοικητήριόν σου.

8. Ἐσωρεύθη.
 11.
 13.
 14.
 15.
 16. Ἐλυτρώσω.
 17.

21.

Ἄτοίμασαν.
 21. Ἐξῆρχεν δὲ αὐταῖς.

21.

23.

23. Πιεῖν ἐκ Μερβῶς. Ἄλλος, πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερβῶς.

23.

25.

25. Ἐδειξεν. Ἄλλος, ἐφώτισεν.

25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8. Coacervatae sunt.
 11. Neque in potentiis, neque in sanctificatione æquiparari quis poterit, aut in quopiam similis effici.
 13.
 Portasti.
 14.
 15.
 16. Possedisti.
 17. Firmitatem adsedem tuam.

8. Divisa est.
 11 Quis similis tibi in diis, Domine? quis similis tibi glorificatus in sanctis?
 13. In justitia tua.
 Advocasti.
 14. Irati sunt. *Alius*, timuerunt. *Alius*, turbati sunt.
 15. Festinaverunt. *Alius*, turbati sunt.
 16. Possedisti. *Aliter*, redemisti.
 17. Paratum habitaculum tuum.

8. Coacervatae sunt.
 11.
 13.
 14.
 15.
 16. Redemisti.
 17.

21.

Quod paraverunt.
 21. Principium autem dedit illis.

21.

23.

23. Bibere de Merra. *Alius*, bibere aquam de Merra.

23.

25.

25. Ostendit. *Alius*, illuminavit.

25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Exodi.

V. 16. Σ., ἐκτίσω, etc. Lege ἐκτίσω. Hæc prodeunt ex altero Coisluniano ix vel x sæculi, n. 90, ubi Psalmi et Cantica Scripturæ cum scholiis.

Ibid. Ed. Rom., ἐκτίσω. Coisl. autem et Alex., ἐλυτρώσω.

V. 17. Ἄ., Σ., ἔδρασμα εἰς καθέδραν σου. Coislun. Sine interpretum nomine id afferunt mss.

Ibid. Ἄ., ἔδρασαν. Coislun. Sequens item lectio Aquilæ ex Coisluniano, sine interpretis nomine af-

fertur in aliis mss.

V. 23. Ἄλλος, πιεῖν etc. Sic unus codex et Drusius.

V. 25. Ἄλλος, ἐφώτισεν. Ita Basiliensis. Eandem Hebraicam vocem ἐφώτισε item vertit Aquila Job xii, 7, et Exod. xiv, 20, et xxiv, 12. **אֶפְוֹטָא**, φωτῖσαι. Quare certum videtur hic etiam Aquilæ esse.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

CAPUT XVI EXODI.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Ἀπῆραν δέ.

1.

4.

4. Ἦω Ἄλλος, βρέχω.

4.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. Promoverunt autem.

1.

4.

4. Pluo. *Alius*, idem.

4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
כנפר 14	14.	14
איש לפי אכלו 16	16.	16.
עמר		
וירם 20	20.	20.
איש כפי אכלו 21	21.	21.
וירגיד 22	22.	22.
תחתיו 29	29.	29.
גד כדורע גד 31 <i>Tò Σαμαρ., ὡς σπέρμα ὀρύζης.</i>	31.	31.
כצפחת בדבש		Ἄμυλος ἐν ἐλαίῳ μελιχοῖου.
אלקצה ארץ כנען 35	35.	35.
עשרית האפה 36	36.	36.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Ut pruina.	14. Pruina.	14.
16. Vir secundum cibum suum.	16. Quantum sufficit ad vescendum.	16.
Homer.	Gomer.	
20. Et vermiculavit.	20. Scatere cepit.	20.
21. Vir secundum cibum suum.	21. Quantum sufficere poterat ad vescendum.	21.
22. Et nuntiaverunt.	22. Narraverunt.	22.
29. Sub se.	29. Apud semetipsum.	29.
31. Tanquam semen coriandri. <i>Samar., ut semen oryzae.</i>	31. Quasi semen coriandri.	31.
Tanquam lagani cum melle.	Quasi similæ cum melle.	Placenta in oleo et favo mellis.
35. Ad extremum terræ Chanaan.	35. Usquequo tangerent fines terræ Chanaan.	35.
36. Decima ephah.	36. Decima pars est ephi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI EXODI.

V. 1. Procopius p. 266 : « Aquila, et inclinaverunt vel respexerunt. »

V. 4. Ἄλλος, βρέχω. Ex Coislin.

V. 14. Ἄλλος, πάχνη. Ex Basiliensi sine nomine.

V. 16. Symmachi, lectionem ex Procopio mutauit p. 266 : « Symmachus habet, quoniam singulis competit dimensum. »

Ibid. Ο, γομόρ. In hunc vero locum duplex nota habetur in mss. Altera anonymi sic : Ὁ γόμορ, μόδιοι δεκάπεντε, τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Id est : « Gomer, modii quindecim : decima pars trium mensurarum ; » altera Epiphanius his verbis : Τῷ γόμορ, δέκατον τοῦ μεγάλου μέτρου, τουτέστι τῆς ἀρτάβης ὃ γίνεται ἐπὶ ἄ ξέσται καὶ πέμπτον. Id est :

« Gomer decima pars magnæ mensuræ, artabæ scilicet, quæ septem sextarios et quintam partem continet. »

V. 20. Ἄλλος, ἀνέβρασεν. Hæc lectio habetur in Basiliensi et in edit. Romana, videturque Aquilæ esse, qui supra hac voce utitur, cap. xiv, 27.

V. 21. Ἄλλος, ἕκαστος τὸ ἀρχοῦν. Sic Drusius. Videtur autem esse lectio Symmachi, qui magis sensum quam verba respicit.

V. 22. Ἄλλος, ἀνήγαγον. Sic codices aliquot et schedæ Combefisiana.

V. 29. Ἄλλος, παρ' ἑαυτῶ. Sic Basiliensis. Videtur autem esse lectio Aquilæ vel Symmachi, quam sequitur vulgatus interpres, qui vertit, « apud semetipsum. »

CAPUT XVII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ואין כים לשחת העם 1	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et non aqua ut biberet populus.	1. Ubi non erat aqua ad bibendum populo.	1.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14.	14. Πάγος. Ἄλλος, πάχνη.	14.
16. (Ὅσον ἐκάστοις καθήκει με- μετρημένον.)	16. Ἐκαστος εἰς τοὺς καθήκον- τας. Γομόρ.	16.
20.	20. Ἐξέζεσε. Ἄλλος, ἀνέδρα- σεν.	20.
21.	21. Ἐκαστος τὸ καθήκον αὐτῶ. Ἄλλος, ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν.	21.
22.	22. Ἀνήγγειλαν. Ἄλλος, ἀνή- γαγον.	22.
29.	29. Εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν. Ἄλ- λος, παρ' ἐαυτῶ.	29.
31.	31. Ὡς σπέρμα χορίου.	31.
Ὡς ἄμυλος ἐν μέλιτι.	Ὡς ἔγκρις ἐν μέλιτι.	
35. Ἔως τὰ πέρατα τῆς γῆς Χαναάν.	35. Εἰς μέρος τῆς Φοινίκης.	35.
36.	36. Τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Ἄλλος, τὸ δέκατον τοῦ οἴφι.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14.	14. Gelu. <i>Alius</i> , pruina.	14.
16. Quantum singulis competit cimensum.	16. Unusquisque in eos qui ad se pertinent. Gomor.	16.
20.	20. Et ebullivit. <i>Alius</i> , emisit.	20.
21.	21. Unusquisque quod pertine- bat ad se. <i>Alius</i> , unusquisque quod sufficebat.	21.
22.	22. Nuntiaverunt. <i>Alius</i> , retu- lerunt.	22.
29.	29. In domibus vestris. <i>Alius</i> , apud se.	29.
31.	31. Tanquam semen coriandri.	31.
Ut placenta in melle.	Tanquam lagani cum melle.	
35. Usque ad fines terræ Cha- naan.	35. In partem Phœnicix.	35.
36.	36. Decima pars trium mensura- rum. <i>Alius</i> , decimum cæphi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Exodi.

V. 31. Τὸ Σαμαρ., etc. Sic Colbertinus et Drusus.

Σ., ἐξ ἐλαίου. Sic Coislîn., verum hæc parum lucis afferunt.

Ibid. Hic mire variant exemplaria. Editio Rom. habet: Ἄ., ἄμυλος ἐξ ἐλαίου. Σ., ὡς ἄμυλος ἐν μέλιτι. Incertus, μελικηρίου. Regius unus, Ἄξ., φησὶν, ἄμυλος ἐξ ἐλαίου μελικηρίου. R. 1888, ἄμυλος ἐν ἐλαίῳ, atque ita legisse videtur Procopius, ejus interpretes vertit, « cum oleo. » Veram igitur lectionem Aquilæ esse existimo ἄμυλος ἐν ἐλαίῳ μελικηρίου. Neque enim crediderim, ubi שׁבֵּט legitur in Hebræo, nullam mellis mentionem fecisse interpretem illum, qui litteram accurate sequitur. Procopii interpretes sic habet: « Aquila legit, *simila cum oleo*; Symmachus reddit, *ut mellis favus*. » Ubi videtur τὸ μελικηρίου Symmachi esse existimasse. — Ἄ., ἄμυλος.

V. 35. Σ., ἔως etc. Sic unus codex Symmachi lectionem præfert. Interpres autem Procopii p. 266: « Symmachus transtulit, *Usque ad fines terræ Chanaan.* »

Ibid. Ἄλλος, τὸ δέκατον τοῦ οἴφι. Sic mss. nostri et editio Romana sine interpretis nomine. Hic Drusus sic habet: « Hieron. *decima pars Ephî*; LXX, τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων. Noster alibi שׁשֵׁן *tres modius* reddit. Ergo μέτρον modius, nomine generis ad certam speciem restricto. Oncelos et Jonathan קִינֹס תְּלֵת, *trium satorum*. Huc accommodanda modii vox, quam pro sato usurpant. Est autem satum mensura Hebraica, quam ter continebat Ephâ. »

CAPUT XVII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ ἐν λαῶ πιστίν. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ ὥστε πιστίν τὸν λαόν.	1.
	LXX INTERPRETES.	
1.	1. Et non erat aqua populo ad hibendum. <i>Alius</i> , et non erat aqua ut biberet populus.	1.

THEODOTIO.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וַיִּלֶן הָעָם עַד־מִשְׁחָה 3	3.	3.
וּמִסֵּךְ 5	5.	5.
וְהַנִּבְעָה 9	9.	9. Τοῦ βουνοῦ.
וְיָדָי אֲמֹנָה 12	12.	12. Αἱ χεῖρες αὐτοῦ πίστεις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et murmuravit populus contra Moseh.	3. Et murmuravit contra Mosen.	3.
5. Et virgam tuam.	5. Et virgam.	5.
9. Collis.	9. Collis.	9. Collis.
12. Manus ejus fidelitas.	12. Ut manus illius non lassarentur.	12. Manus ejus fides.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Exodi.

V. 1. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἔν ὕδωρ ὥστε πιεῖν τὸν λαόν. Sic duo mss.

V. 3. Ἄλλος, καὶ ἐγ-. Sic unus codex. Videtur autem lectio secunda esse Aquilæ.

V. 5. Ἄλλος, καὶ τὴν βακτηρίαν. Sic unus codex, tacito interprete. Sic vocem מִסֵּךְ vertit Aquila I Reg. xiv, 27.

V. 9. Ἄ., Σ., Ο', Θ., τοῦ βουνοῦ. Sic unus Reg.

CAPUT XVIII EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וְחָזַן 1	1.	1. Νυμφευτής.
אָחֵר שְׁלֹחִיה 2	2.	2.
וַיָּבֵא יִתְרוֹ חֹזֵן מִשֵּׁחָה 5	5.	5. Καὶ ἦλθεν Ἰεθρὸς νυμφευτής Μωϋσῆ.
וְחֻבְנֵי 7	7.	7.
וְזָדָה 11	11.	11.
וְהָאֵלֶּה מִדְּבַר הָאֵלֶּה 14	14.	14.
עַד־עֶרֶב		
וְהִזְדַּחֲתָהּ 20	20.	20. Διαστελή <i>vel</i> διαστέλλου.
וְיִרְאֵי אֱלֹהִים 21	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Socer.	1. Cognatus.	1. Pronubus.
2. Post dimissiones ejus.	2. Quam remiserat.	2.
5. Et venit lithro socer Moseh.	5. Venit ergo Jethro cognatus Moysi.	5. Et venit Iethro pronubus Moysi.
7. Socero suo.	7. Cognati sui.	7.
11. Superbe egerunt.	11. Superbe egerint.	11.
14. Quæ res hæc.	14. Quid est hoc quod facis?	14.
Usque ad vesperam.	Usque ad vesperam.	
20. Et significabis.	20. Ostendasque.	20. Mandabis, <i>vel</i> manda.
21. Timentes Deum.	21. Timentes Deum.	21.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Διεγόγγυσεν ἐκεῖ ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν. Ἄλλος, καὶ ἐγόγγυσεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωϋσῆ.	3.
5.	5. Καὶ τὴν βάρβδον. Ἄλλος, καὶ τὴν βακτηρίαν σου.	5.
9. Τοῦ βουνού.	9. Τοῦ βουνού.	9. Τοῦ βουνού.
12.	12. Αἱ χεῖρες Μωϋσῆ ἐστηριγμέναι.	12.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Et murmuravit ibi populus contra Moysem. <i>Alius</i> , et iururavit populus super Moyse	3.
5.	5. Et virgam. <i>Alius</i> , et baculum tuum.	5.
9. Collis.	9. Collis.	9. Collis.
12.	12. Manus Moysi stabiles.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Exodi.

V. 12. Ἄ., αἱ χεῖρες etc. Ita Basiliensis lectionem Aquilæ affert, ubi πιστις, pro ΠΙΣΤΙΣ « manus ejus fides, » id est manus Moysi erectæ fideliter stabant nec demittebantur. — Coislin. Ἄ., ἐπιστηριγμέναι. Sed puto sinceriozem esse lectionem Basiliensis, nempe πιστις pro ΠΙΣΤΙΣ. Quæ ratio verendi Aquilæ familiaris est. Posset forte ἐπιστηριγμέναι desumptum esse ex altera Aquilæ versione.

CAPUT XVIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Πενθερός.	1. Γαμβρός.	1.
2.	2. Μετὰ τὴν ἀφῆσιν αὐτῆς. Ἄλλος, ἐξ ἀποστολῆς αὐτῆς.	2.
5. Ἦλθεν οὖν Ἰοθὴρ ὁ πενθερός Μωϋσῆ.	5. Καὶ ἐξῆλθεν Ἰοθὴρ ὁ γαμβρός Μωϋσῆ.	5.
7. Πενθερῶ αὐτοῦ.	7. Γαμβρῶ.	7.
11.	11. Ἐπέθεντο. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ὑπερηφανεύσαντο.	11.
14.	14. Τί τοῦτο; Ἄλλος, τί τὸ ῥῆμα τοῦτο; Ἄλλος, τίς ὁ λόγος οὗτος ἔν.	14.
	Ἔως δειλῆς. Ἄλλος, ἕως ἐσπέρας.	
20.	20. Διαμαρτύρη.	20.
21.	21. Θεοσεβεῖς. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , φοβουμένους τὸν Θεόν.	21.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Socer.	1. Socer.	1.
2.	2. Post dimissionem ejus. <i>Alius</i> , ex dimissione ejus.	2.
5. Venit igitur Iothor socer Moysi.	5. Et egressus est Iothor socer Moysi.	5.
7. Socero suo.	7. Socero.	7.
11.	11. Insectati sunt. <i>Reliqui</i> , superbierunt.	11.
14.	14. Quid hoc? <i>Alius</i> , quod hoc verbum? <i>Alius</i> , quis hic sermo, quem.	14.
	Usque ad crepusculum vespertinum. <i>Alius</i> , usque ad vesperam.	
20.	20. Testaberis.	20.
21.	21. Deum colentes. <i>Reliqui</i> , timentes Deum.	21.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

שנאי בצב

הגל 22

הקל בעליך
וישמע 24

הקשה 26

אחדותו 27

22.

24.

26.

27.

22.

24.

26. Σκληρόν.

27.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Odientes lucrum.

22. Rem magnam.

Et allevia desuper te.

24. Et obedivit.

26. Durum.

27. Socerum suum.

Qui oderint avaritiam.

22. Quidquid majus.

Leviusque sit tibi, partito in
alios onere.

24. Quibus auditis.

26. Gravius.

27. Cognatum suum.

22.

24.

26. Durum.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Exodi.

V. 1. 'A., νομφευτής etc. Sic Basiliensis. Drusus, 'A., νομφευτή, perperam. Vide quæ in hanc interpretationem diximus supra cap. III, 4.

V. 2. Ἄλλος, ἐξ ἀποστολῆς αὐτῆς. Sic unus codex Regius atque Drusus; alter vero ἐξαποστολήν perperam.

V. 5. 'A., καὶ ἤλθεν etc. Sic Basiliensis, Regius unus et editio Romana, in qua ad lectionem Aquilæ perperam jacet, νομφευτή. Codex Regius ad

Aquilam habet Ἰοθόρ. Alii, melius, Ἰεθρό. Basiliensis ad Symmachum, ἤλθεν Ἰοθόρ, omisso οὖν.

V. 7. Σ., πενθερῶν αὐτοῦ. Sic duo mss.

V. 11. Οἱ λοιποὶ, ὑπερηφανεύσαντο. Sic Basiliensis. Id est, Aquil., Symmach. et Theodotion. Drusus non indicat ejus sit interpretatio.

V. 14. Ἄλλος τί τό etc. Sic Basiliensis, nec interpretum nomen affert. Sed prima interpretatio

CAPUT XIX EXODI.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

הייתם לי סלה מכל העמים 5

ויקרא לזקני העם 7

וקדשתם 10

והגבלת את העם 12

ירדה יורה 15

כעשן 18

5.

7.

10.

12.

15.

18.

5.

7.

10.

12.

15. Ποιήσει [ροιζήσεται].

18.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

5. Et eritis mihi peculium ab omnibus populis.

7. Vocavit seniores populi.

10. Et sanctificabis eos.

12. Et terminabis populum.

13. Jaeculando jaculis impetetur.

18. Sicut fumus.

5. Eritis mihi in peculium, de cunctis populis.

7. Convocatis majoribus natu populi.

10. Sanctifica illos.

12. Constituesque terminos populo.

13. Confodietur jaculis.

18. Fumus.

5.

7.

10.

12.

13. Cum stridore jaculorum confodietur.

18.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
	Μισούντας ὑπερηφανίαν. "Αλλος, μισούντας πλεονεξίαν.	
22.	22. Τὸ ὑπέρογκον. <i>Οἱ λοιποὶ, τὸ μέγα.</i>	22.
Καὶ συμβαστάσουσί σοι.	Καὶ συναντιλήψονται σοι.	Καὶ συμβαστάσουσί σοι.
24.	24. Ἦκουσε δέ. "Αλλος, καὶ ὑπήκουσε.	24.
26. Σκληρόν.	26. Τὸ ὑπέρογκον. "Αλλος, τὸ μέγα.	26. Τὸ δυσχερές.
27. Τὸν πενθερὸν αὐτοῦ.	27. Τὸν ἑαυτοῦ γαμβρόν.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	Odiētes superbiam. <i>Alius</i> , odientes avaritiam.	
22.	22. Verbum grave. <i>Reliqui</i> , (Verbum) magnum.	22.
Et una tecum portabunt.	Et suscipiet onus tecum.	Et una tecum portabunt.
24.	24. Audivit. <i>Alius</i> , et obedivit.	24.
26. Durum.	26. Grave. <i>Alius</i> , magnum.	26. Difficile.
27. Socerum suum.	27. Sui ipsius socerum.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Exodi.

videtur esse Aquilæ, secunda Symmachi.

Ibid. "Αλλος, ἕως ἐσπέρας. Sic Basiliensis. Videtur autem esse trium interpretum; non enim alio modo vertere potuisse putantur.

V. 20. Editio Romana, 'Α., διαστειλῆ. Basiliensis, 'Α., διαστέλλου. Prior Hebraico magis consonat. — Coisl. habet, 'Α., διαστέλου.

V. 21. *Οἱ λοιπ.*, φοβ-. Ita Basiliens. et ed. Rom.

Ibid. Μισούντας πλεονεξίαν. Sic Drusius.

V. 22. *Οἱ λοιπ.*, τὸ μέγα. Ita Basiliensis solus.

Ibid. Σ., Θ., καὶ συμβαστάσουσί σοι. Ex editione Romana.

V. 24. "Αλλος, καὶ ὑπήκουσε. Ex Basiliensi.

V. 26. 'Α., σκληρόν etc. Sic Basiliensis et edit. Romana.

V. 27. Σ., τὸν πενθερὸν αὐτοῦ. Sic duo mss.

CAPUT XIX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Ἐσεσθέ μοι ἐξαίρετον ἐκ πάντων τῶν λαῶν.	5. Ἐσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν.	5.
7.	7. Ἐκάλεσε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ. "Αλλος, ἐλάλησε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ.	7.
10.	10. Ἄγνισον αὐτούς. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἀγίασον αὐτούς.	10.
12.	12. Ἄφοριεῖ τὸν λαόν. "Αλλος, ὀροθησεί τῷ λαῷ.	12.
13. Βέλεσιν...	13. Βολιδι κατατοξευθήσεται.	13. Τοξευόμενος κατατοξευθήσεται.
18.	18. Ὡσεὶ καπνός. "Αλλος, ὡσεὶ ἀτμίς.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5. Eritis mihi selectum ex omnibus populis.	5. Eritis mihi populus peculiaris ab omnibus gentibus.	5.
7.	7. Vocavit seniores populi. <i>Alius</i> , locutus est ad seniores populi.	7.
10.	10. Purifica illos. <i>Reliqui</i> , sanctifica illos.	10.
12.	12. Terminabis populum. <i>Alius</i> , terminos pones populo.	12.
13. Telis...	13. Jaculo confodietur.	13. Sagittis confixus configetur.
18.	18. Sicut fumus. <i>Alius</i> , sicut vapor.	18.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
יהוה יהוה יהוה 22	22.	22. Μήποτε διακόψῃ ἐν αὐτοῖς Κύριος.
בם 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
22. Ne forte dividat in illis Do- minus.	22. Ne percutiat eos.	22. Ne forte dirumpat in illis Dominus.
24. In eis.	24. Nlos.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Exodi.

V. 5. Σ., ἔσεσθέ μοι etc. Sic Colbertinus unus, Regius item et Theodoretus qui ad Symmachum ἐξ-αίρετος habet. Hanc vero lectionem perperam Theodotioni tribuit editio Romana. Legerint fortasse editores, Θεοδ., ἐξαιρετος, Θεοδοτίων, ἐξαιρετος, cum legendum esset Θεοδώρητος, ἐξαιρετος. Cæterum hanc lectionem Symmachi esse suadent tum mss. et Theodoretus, tum etiam locus psalmi cxxxiv, vers. 4, ubi Symmachus הלהב vertit ἐξαιρετος. In hunc locum Drusius: « In fragmentis meis mss., λαός περιούσιος, *populus peculiaris*. Posset etiam reddi,

populus eximius. Sed Hebrææ voci magis quadrat, *peculiaris*. Sane quartum prædicabile הלהב vocant. Hieron. in *Comment. Malachia* III: *Aquila* περιούσιον, cæteri περιποίησιν interpretati sunt. Cohel. II, 8 (id est Ecclesiastæ II, 8), Ἄ., οὐσίας. Symm. πε-κούλια. Hieronymus hoc loco: *Eritis mihi pecu- lium*. LXX, περιούσιον. » Hactenus Drusius. — Coisl. Σ., ἐξαιρετος. Nos dedimus supra ἐξαιρε- τον, quod idipsum valet hic.

V. 7. Ἄλλος, ἐλάλησε πρὸς τοὺς etc. Ita codex unus, tacito interpretis nomine.

CAPUT XX EXODI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
ךתאנא הושיע 2	2.	2.
פסל 4	4.	4.
אשׁל 7	7.	7. Eis ειική.
הענפׁל 21	21.	21. Ἀραφέλ.
כי דרבך הנפת עליה 25	25.	25. Ὅτι μάχαιράν σου ἐξήρες ἐπ' αὐτό.
ותאנא		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Qui eduxi te.	2. Qui eduxi te.	2.
4. Sculptile.	4. Sculptile.	4.
7. In vanum.	7. In vanum, et frustra.	7. Temere.
21. Caliginem.	21. Caliginem.	21. Araphel.
25. Cum gladium tuum elevave- ris super illud.	25. Si enim levaveris cultrum tuum super eo, polluetur.	25. Quia gladium tuum extulisti super illud.
Et pollues illud.	Polluetur.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Exodi.

V. 2. Ἄλλος, ὁ ἐξαγαγών σε. Sic Basiliensis.

V. 4. Sic Basiliensis et editio Romana, οἱ λοι- πόι· γλυπτόν. LXX, εἶδωλον. In hanc vocem Ori- genes in Catenis mss: Ἄλλο εἶδωλον καὶ ἕτερον ὁμοίωμα. Ὅμοίωμα μὲν γὰρ ἐστίν, ἐὰν ποιῆς ἰχθύος, ἢ τετραπόδου, ἢ θηρίου, ἢ διὰ τεχνουργίας, ἢ διὰ ζωγραφίας ὁμοίωμα· εἶδωλον δὲ ὅσα ἀνατυποῦσα ψυχὴ ποιεῖ, οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων πρωτοτύπων· οἷον

ἀναμεμιγμένον τὸ ζῷον ἀπὸ ἀνθρώπου καὶ ἵππου. Id est: « Aliud est idolum, aliud simulacrum. Nam simulacrum est, cum piscis, aut quadrupedis, aut feræ similitudinem sive per fabrillem artem, sive per picturam repræsentaveris; idolum vero quid- quid mens ex non existentibus in rerum natura sibi comminiscitur, quale est animal ex homine et equo confictum. »

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22. Μήποτε διαφθειρή...	22. Μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐ- τῶν Κύριος.	22.
24.	24. Ἄπ' αὐτῶν. Ἄλλος, ἐξ αὐ- τῶν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22. Ne forte corrumpat...	22. Ne forte avellaturab illis Do- minus.	22.
24.	24. Ab eis. <i>Alius</i> , ex eis.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Exodi.

V. 10. *Oi λοιπ.*, ἀγ-. Sic edit. Rom. et Drusius.

V. 12. Ἄλλος, ὄροθ-. Sic Basiliensis et editio Romana. Ὁροθετήσεις. Quam lectionem auguratur Drusius esse reliquorum trium : cujus autem vel quorum sit, incertum. — Coislín. *oi λοιπ.*, ὄροθετήσεις.

V. 13. Sic editio Romana et Basiliensis, qui habet, Ἄ., ροιζίζει πρπεραμ : ροιζήσει autem hic est dativus casus a ροιζήσις, « jaculatio cum stridore, » non autem futurum verbi ροιζέω, ut putasse videtur Drusius, qui τὸ ροιζήσει vertit, « cum magno

strepitu ac stridore occidetur. » Verterit igitur Aquila ירר ירר, ροιζήσει ροιζήσεται, ut solet talem Hebraismum interpretari. Idem Aquil. I Reg. xxxi, 3, סירר, ροιζούντες, vertit.

Idem Coislín., Ἄ., ροιζήσει σὺν βέλεσι, mendose pro ροιζήσει. Σύμ., βέλεσι, ut ex aliis manuscriptis arguitur.

V. 18. Basiliensis, ὡσεὶ ἀτμός, tacito interpretis nomine.

V. 22. Has lectiones habent Basil. et alii mss.

V. 24. Ἄλλος, ἐξ αὐτοῦ. Sic Basiliensis.

CAPUT XX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Ὅστις ἐξήγαγέν σε. Ἄλλος, ὁ ἐξαγαγὼν σε.	2.
4.	4. Εἶδωλον. <i>Oi λοιποί</i> , γλυ- πτόν.	4.
7.	7. Ἐπὶ ματαίῳ.	7.
21. Ὁμίχλην.	21. Ἀραφέλ. Ἄλλος, τὸν γνό- φον.	21. Ἀραφέλ.
25. Τὴν γὰρ μάχαιράν σου ἐκί- νησας ἐπ' αὐτό.	25. Τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σου ἐπι- βέβληκας ἐπ' αὐτούς. Καὶ μεμλάνται. Ἄλλος, καὶ ἐβε- βήλωσας αὐτό.	25. Ὅτι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπι- βέβληκας ἐπ' αὐτό.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Qui eduxit te. <i>Alius</i> , qui eduxi te.	2.
4.	4. Idolum. <i>Reliqui</i> , sculptile.	4.
7.	7. In vano.	7.
21. Caliginem.	21. Araphel. <i>Alius</i> , caliginem.	21. Araphel.
25. Nam gladium tuum movisti super illud.	25. Cultrum enim tuum injeci- sti super eos. Et inquinati sunt. <i>Alius</i> , et pro- fanasti ipsum.	25. Quia frameam tuam injeci- sti in illud.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Exodi.

V. 7. Ἄ., εἰς εἰκῆ. Sic Basiliensis et editio Romana. Psalm. cxxxviii Aquila eandem vocem vertit, εἰς εἰκῆ. Symm., ματαίως.

V. 21. Hæc Maximus Schol. in Dionysii lib. *De mystica theologia*, cap. 4 : Οἱ Ἑβδομήχοντα καὶ Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων τὸ Ἀραφέλ ἔδωκαν. Σύμμαχος μέντοι ὀμίχλην. Id est : « LXX, Aquila et Theodotion *Araphel* ediderunt ; Symmachus, *caliginem*. »

Ubi notes LXX hodie γνόφον habere ; sed in hanc editionem infinitæ pene mutationes advectæ sunt, ut fuse narratur in Præliminariis.

V. 25. Ἄ., ὅτι μάχαιράν σου etc. Sic catenæ nostræ et editio Romana. Unus Regius ad lectionem Theodotionis habet, ἐπ' αὐτόν.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐβεβήλωσας αὐτό, ex Basiliensi, qui interpretem non indicat.

CAPUT XXI EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
2 ויצא לחפשו	2.	2.
3 ויצאה אשתו עמו	3.	3.
6 והגישו אדניו אלהיהם	6.	6. Καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς τοὺς θεοὺς.
7 וכי ימכר איש אתיבתו לאמה לא תצא נצאר העבדים	7.	7. Καὶ ὅταν πωλήσῃ ἀνὴρ τὴν θυγατέρα εἰς οἰκέτιν· οὐκ ἐξελεύσεται ὡς ἔξοδος τῶν δούλων.
8 אסרעה בעיני הדגיה אשר לא יעדה	8.	8. Ἐὰν κακισθῇ ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ κυρίου αὐτῆς, ὅς οὐ καθωμολογήσατο αὐτήν.
9 כמשפט הבנות	9.	9.
11 שלש אלה	11.	11.
12 מות יוכת	12.	12.
13 ואשר לא צדה אנה	13.	13. Καὶ ὅς οὐ μεθώδυσεν.
17 ביהת יומת	17.	17. Ἄφηκεν.
18 וכי יריבין הכדאיש אחד העדו	18.	18. Ἐὰν δὲ διαμάχωνται.
22 הרה	22.	22.
32 שקלים	32.	32. Στατήρας.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Egredietur liber.	2. Egredietur liber.	2.
3 Et egredietur uxor ejus cum eo.	3. Et uxor egredietur simul.	3.
6. Et accedere faciet eum dominus suus ad deos.	6. Offeret eum dominus diis.	6. Et duces eum ad deos.
7. Et cum vendiderit vir filiam suam in ancillam, non egredietur, secundum egressionem servorum.	7 Si quis vendiderit filiam suam in famulam, non egredietur sicut ancillæ exire consueverunt.	7 Et cum vendiderit vir filiam suam in famulam, non egredietur, ut est exitus servorum.
8. Si mala in oculis domini sui, qui non desponsavit eam.	8. Si displicuerit oculis domini sui, cui tradita fuerat.	8. Si mala sit in oculis domini sui, qui non desponsavit eam.
9. Secundum judicium filiarum.	9. Juxta morem filiarum.	9.
11. Tria hæc.	11. Tria ista.	11.
12. Moriendo morietur.	12. Morte moriatur.	12.
13. Et qui non insidiatus est.	13. Qui autem non est insidiatus.	13. Et qui non insidiatus fuerit.
Fecit occurrere.	Tradidit.	Dimisit.
17. Moriendo morietur.	17. Morte moriatur.	17.
18. Si rixati fuerint.	18. Si rixati fuerint.	18. Si vero pugnaverint.
Et percusserit vir socium suum.	Et percusserit alter proximum suum.	
22. Prægnantem.	22. Prægnantem.	22.
32. Siclos.	32. Siclos.	32. Stateras.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.
3.
6. Καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς τοὺς θεοῦς.
7. Οὐ προελεύσεται προέλευσιν δουλικήν.
8. Εἰ μὴ ἀρέσκη ἐν ὀφθαλμοῖς τῷ κυρίῳ αὐτῆς, εἰ μὴ καθωμολογημένη.
9. (Κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν εὐγενῶν.)
11.
12.
13. Ἀφῆκν.
17.
18. Ἐὰν δὲ διαμάχωνται.
22.
32. Στατήρας.

SYMMACHUS.

2.
3.
6. Et duces cum ad deos.
7. Non prodibit, ut prodeunt servi.
8. Si non placuerit in oculis domini sui, si non desponsata est.
9. Secundum jus nobilium.
11.
12.
13.
Dimisit.
17.
18. Si vero pugnaverint.
22.
32. Stateras.

2. Ἀπελεύσεται ἐλεύθερος. Ἄλλος, ἐξαποστειλεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον.
3. Ἐξελεύσεται καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ἡ γυνὴ συνεξελεύσεται μετ' αὐτοῦ.
6. Προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ Θεοῦ.
7. Ἐὰν δέ τις ἀποδῶται τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα οἰκέτιν, οὐκ ἀπελεύσεται ὡσπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δούλαι.
8. Ἐὰν μὴ εὐαρεστήσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ἢ αὐτῷ καθωμολογήσατο.
9. Κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων.
11. Τὰ τρία ταῦτα. Ἄλλος, πάντα ταῦτα.
12. Θανάτῳ θανατούσθω. Ἄλλος, θανατωθήσεται. Ἄλλος, τελευτήσῃ θανάτῳ.
13. Ὁ δὲ οὐχ ἐκῶν. Παρέδωκεν.
17. Θανάτῳ τελευτάτῳ. Ἄλλος, θανατούσθω.
18. Ἐὰν δὲ λοιδορῶνται. Πατάξωσι τὸν πλησίον. Ἄλλος, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον.
22. Ἐν γαστρὶ ἔχουσιν. Ἄλλος, ἐμβρυον ἔχουσιν.
32. Δίδραχμα.

LXX INTERPRETES.

2. Abibit liber. *Alius*, dimittes ipsum liberum.
3. Egredietur et uxor ejus. *Alius*, et uxor simul egredietur cum eo.
6. Et adducet eum dominus ejus ad tribunal Dei.
7. Si quis autem vendiderit filiam suam, famulam, non abibit ut recedunt ancillæ.
8. Si non placuerit domino suo, quæ ipsi desponsata est.
9. Secundum jus filiarum.
11. Tria hæc. *Alius*, omnia hæc.
12. Morte moriatur. *Alius*, occidetur. *Alius*, morietur morte.
13. Qui autem nolens.
Tradidit.
17. Morte moriatur. *Alius*, occidatur.
18. Si autem jurgati fuerint. Et percusserint proximum. *Alius*, et percusserit quis proximum.
22. In utero habentem. *Alius*, fetum habentem.
32. Didrachma.

2.
3.
6.
7. Οὐκ ἐξελεύσεται, ὡσπερ ἐκπορεύονται οἱ δούλοι.
8. Εἰ πονηρὰ ἐστὶν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου αὐτῆς, ἢν οὐ καθωμολογήσατο αὐτῆν.
9.
11.
12.
13.
17.
18.
22.
32.

THEODOTIO.

2.
3.
6.
7. Non exhibit ut egrediuntur servi.
8. Si mala est in oculis domini sui, qui non desponderit eam,
9.
11.
12.
13.
17.
18.
22.
32.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Exodi.

V. 2. Ἄλλος, ἔξαποσταλεῖς αὐτόν. Sic Basiliensis et alii mss. nostri, tacito interpretis nomine; sed videtur esse versio Symmachii, qui liberiori more interpretatur.

V. 3. Ἄλλ., καὶ ἡ γυνή, etc. Sic duo mss.

V. 6. Sic omnes mss. nostri et edit. Rom. Ἄ., Σ., πρὸς τοὺς θεοὺς. Drusius in hunc locum: «Locus iste plenior exstat in fragm. meis mss. תַּשִּׁיחַ אֱלֹהִים אֶת-יָדָיו. A. S. καὶ ἄξει αὐτόν πρὸς τοὺς θεοὺς, et ducet illum ad deos.» Sic Drusius, qui hac ex Theodoro mutuatur quæst. 8 in Deut. ubi sic legitur: Θεοὺς τοὺς κριτὰς ὀνομάζει. Θεοὺς γὰρ, φησὶν, οὐ κακολογήσεις, καὶ ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεις κακῶς. Καὶ ἐνθα δὲ εἶπον οἱ Ἐδδομήκοντα, Ἄξεις αὐτόν εἰς τὸ κριτήριον οἱ περὶ τὸν

Ἀκύλαν καὶ τὸν Σύμμαχον, Ἄξεις αὐτόν πρὸς τοὺς θεοὺς. Id est: «Judices deos vocat. «Diis enim, inquit, non detrahes, et principi populi tui non maledices.» Et uli Septuaginta dixerunt: «Adduces eum in iudicium;» Aquila et Symmachus interpretati sunt: «Adduces eum ad deos.» Unus codex et schedæ Combells. hoc scholion habent: Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος εἶπον, πρὸς τοὺς θεοὺς. Θεοὺς δὲ τοὺς κριτὰς ὀνομάζουσι· καὶ Θεοῦ κριτήριον, τὴν τούτων φήρον. Id est, «Aquila et Symmachus dicunt, ad deos; deos autem vocant iudices, et Dei tribunal, eorum iudicium.»

V. 7 et 8. Hunc insignem locum plenum mutuum secundum omnes versiones ex codice Basiliensi. In editione Romana mutilus exstat, Aquilæ nomen non comparet, ejus versio mutila effertur;

- CAPUT XXII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYKAS.
10 אִין רֹאה	10.	40.
11 אַם-לָא שַׁלַח יָד	11.	11
12 לְבַעֲלֵיךָ	12.	12.
19 כָּל-שֹׂכֵב עִם בְּדַבְחָה מוֹת יוֹסֵף	19.	49.
20 זָבַח לְאֱלֹהִים יִחְרַם	20.	20. Ὁ θυσιάζων θεοῖς ἀναθεματισθήσεται αὐτός. 21. Οὐ κακουχῆσεται.
21 וְגַר לְאֶרְצוֹתָי תִּלָּא תִחַצֵּנֵנּוּ כִּדְרֵימָם הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם	21.	21. Οὐκ ἀτιμάσεις.
28 לֹא תִקְלַל	28.	28. Nullusque hoc viderit.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Nemine vidente.	10. Nullusque hoc viderit.	40.
11. Si non misit manum suam.	11. Quod non extenderit manum.	11.
12. Domino ejus.	12. Domino.	12.
19. Omnis cubans cum animali, morte morietur.	19. Qui coierit cum jumento, morte morietur.	19.
20. Immolans diis excindetur.	20. Qui immolat diis occidetur.	20. Qui immolat diis anathematizabitur.
21. Proselytum non humiliabis, et non opprimes eum, quia proselyti fuistis in terra Ægypti.	21. Advenam non contristabis, neque affliges eum: advenæ enim et ipsi fuistis in terra Ægypti.	21. Non affligetur.
28. Non maledices.	28. Non maledices.	28. Non inhonorabis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Exodi.

V. 10. Ἄλλος, καὶ μηδεὶς ἴδῃ. Ita Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 11. Ἄλλος, μὴ μετεσχηκέναι αὐτῶν. Sic Basiliensis, sine interpretis nomine

V. 12. Ita Basiliensis.

V. 19. Hanc Theodotionis lectionem affert idem Basiliensis.

V. 20. Ἄ., ὁ θυσιάζων θεοῖς ἀναθεματισθήσεται

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Exodi.

Symmachi vitiosa est : nam ibi legitur οὐ προσελεύσεται προσέλευσιν δουλικήν, « non accedet quomodo servi accedunt ; » quod oppositam Scripturæ sententiam efficit ; non enim de accessu, sed de recessu hic agitur : quare præstat omnino lectio Basiliensis, οὐ προσελεύσεται προέλευσιν. Unus Regius in lectione Aquilæ, illud πωλήσει ἀνήρ, πωλήσει πατήρ exprimit.

V. 9. Σ., κατὰ τὸ δίκαιωμα τῶν εὐγενῶν. Græca concinnavimus secundum interpretem Procopii, qui sic habet : « Symmachus in sua versione posuit pro secundum jus filiarum, secundum jus nobilitiam. »

V. 11. Ἄλλ., πάντα ταῦτα, Sic Basiliensis, non indicato interprete.

V. 12. Ἄλλ., θανατ. Item ex Basiliensi et altero

codice Regio.

V. 15. Ἄ., καὶ ὁς etc. Ita Basiliensis, Regius unus et editio Romana.

Ibidem A., Σ., ἀφῆκεν. Hanc versionem uni Symmacho tribuit editio Romana ; Basiliensis vero uni Aquilæ. Utriusque crediderim esse.

V. 17. Ἄλλος, θανατούσθω. Ita Basiliensis.

V. 18. Ἄ., Σ., ἐὰν δὲ διαμάχωνται. Aquilæ tribuit editio Romana : Symmacho Basiliensis ; duo Regii nomen interpretis non afferunt.

Ibid. Ἄλλος, καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον. Sic unus Reg. qui interpretem non indicat.

V. 22. Ἄλλος, ἐμῶν ἐχούσα. Sic Basiliensis, sine interpretis nomine.

V. 32. Coisl. Σ., στατήρας. Alii omnes habent Ἄ., Σ., στατήρας. Sic autem vertere solet uterque,

CAPUT XXII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Καὶ μηδεὶς γυνῆ. Ἄλλος, καὶ μηδεὶς ἴδῃ.	10.
11.	11. Μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι. Ἄλλος, μὴ μετεσχηκέναι αὐτῶν.	11
12.	12. Τῷ κυρίῳ ✕ αὐτοῦ :	12.
19.	19. Πᾶν κοιμώμενον μετὰ κτήνους θανάτῳ ἀποκτενεῖτε αὐτούς.	19. Πᾶν κοιμώμενον μετὰ κτήνους ἀναθεματισθήσεται
20.	20. Ὁ θυσιάζων θεοῖς θανάτῳ ἐξολοθρευθήσεται.	20.
21.	21. Καὶ προσήλυτον οὐ κακώσετε, οὐδὲ μὴ θλίψετε αὐτόν· ἦτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῆ Αἰγύπτῳ. Ἄλλος, προσήλυτον οὐ ταπεινώσεις, καὶ οὐ κακώσεις αὐτόν· ὅτι προσήλυτοι ἦτε ἐν γῆ Αἰγύπτου.	21
28. Οὐκ ἀτιμάσεις.	28. Οὐ κακολογήσεις.	28. Οὐκ ἀτιμάσεις.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
10.	10. Et nemo noverit. <i>Alius</i> , Et nemo viderit.	10.
11.	11. Se non esse malignatum. <i>Alius</i> , se non illa accepisse.	11.
12.	12. Domino ✕ ejus :	12.
19.	19. Omne dormiens cum pecore, morte interficite eos.	19. Omne dormiens cum jumento anathematizabitur.
20.	20. Qui immolat diis morte exterminabitur.	20.
21.	21. Proselytum non vexabitis, nec affligetis eum : proselyti enim fuistis in terra Ægypto. <i>Alius</i> , proselytum non humiliabis, et non affliges eum : quia proselyti fuistis in terra Ægypti.	21.
28. Non inhonorabis.	28 Non maledices.	Non inhonorabis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Exodi

αὐτός. Hanc lectionem ut scholion affert editio Romana. Alii codices pleniorē Aquilæ tribuunt. Et vere ille vocem ἱερα ἀναθεματίζειν vertere solet. Sic Deut. iii, 6. — Coisl. οἱ λοιποὶ, ἀναθεματισθήσεται.

V. 21. Ἄ., οὐ κακούχησεται. Coisl. Ibid. Ἄλλος, προσήλυτον οὐ ταπεινώσεις, etc. Sic codex unus. V. 28. Sic codex Basiliensis.

CAPUT XXIII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
לֹהֲטָה 2	2.	2.
לֹא תִהְיֶה בְרִיִּים 3	3.	3.
הִשָּׁב תִּשְׁבַּע 4	4.	4.
תִּנְזָב 5	5.	5.
בִּדְבַר 7	7.	7.
פְּקֻדִים 8	8.	8. Σοφῶν.
וְאִסַּפְתָּ 10	10.	10.
הִיֵּת הַשָּׂדֶה 11	11.	11. Ζῶα τῆς χώρας
רִיקָם 13	15.	15.
הַחֶבֶף 16 Samar., συνεπισφραῖς.	16.	16. Συλλογῆς.
זִבְחֵי 18	18.	18.
לֹא-תִבְשַׁל גְּדֵי בְהֵמַת אִמּוֹ 19	19.	19.
לִכְנִיךְ 20	20.	20.
אֶל-תִּבְחֹר 21	21.	21. Μὴ προσερίσῃς.
וְצִרְתִּי אֶת-צִרְיֶיךָ 22	22.	22. Καὶ ἐνδύσω τοὺς ἐνδεδυοῦν- τάς σε.
וְהִנְחַחְתִּי 23	23.	23.
מִשְׁנֵלָה 26	26.	26.
יִמִּיךְ		
אֶת-אִימֹתַי 27	27.	27. Τὴν κατάπληξιν

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Ad pervertendum.	2. Ut a vero devies.	2.
3. Non decorabis in causa sua.	3. Non misereberis in iudicio.	3.
4. Reducendo reduces eum.	4. Reduc ad eum.	4.
5. Deseres.	5. Sublevabis.	5.
7. A verbo.	7. Mēdaciū fugies.	7.
8. Apertos.	8. Prudentes.	8. Sapientium.
10. Congregabis.	10. Congregabis.	10.
11. Animal agri.	11. Bestiæ agri.	11. Animalia agri.
15. Vacue.	15. Vacuus.	15.
16. Collectionis. Samar., illationis.	16. Quando congregaveris.	16. Collectionis.
18. Victimæ meæ.	18. Victimæ meæ.	18.
19. Non coques hædum in lacte matris suæ.	19. Non coques hædum in lacte matris suæ.	19.
20. Coram te.	20. Qui præcedat te.	20.
21. Ne rebellis sis.	21. Nec contemnendum putes.	21. Ne contendas.
22. Et coarctabo coarctantes te.	22. Affigam affigentes te.	22. Alligabo alligantes te.
23. Et succidam eum.	23. Quos ego conteram.	23.
26. Abortiens.	26. Infecunda.	26.
Dierum tuorum.	Dierum tuorum.	
27. Terrorem meum.	27. Terrorem meum.	27. Terrorem.

CAPUT XXIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ὅστε ἐκκλείσει κρίσειν. Ἄλλος, ὥστε ἐγκλῖναι κρίσειν.	2.
3. Οὐ τιμήσεις ἐν δίκῃ αὐτοῦ.	3. Οὐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει.	3.
4.	4. Ἀποστρέψας ἀποδώσεις. Ἄλλος, ἀποστροφή ἀποστρέψεις.	4.
5.	5. Συναρσίς. Ἄλλος, συνεγερεῖς.	5.
7.	7. Ἀπὸ παντὸς βήματος. Ἄλλ., κρίματος.	7.
8.	8. Βλεπόντων.	8.
10.	10. Συνάξεις. Ἄλλος, εισάξεις.	10.
11.	11. Ἄγρια θηρία.	11.
15.	15. Κενός. Ἄλλος, κοῦφος	15.
16. Συγκομιδῆς.	16. Συντελείας.	16.
18.	18. Θυμιάματος. Ἄλλος, θυσιασματος. Ἄλλ., ἀγιάσματος. Ἄλλ., θυμιάματος.	18.
19. Οὐ σκευάσεις ἔριπον διὰ ἀλακτος μητρὸς αὐτοῦ.	19. Οὐκ ἐψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ.	19.
20. Προάγοντά σε.	20. Πρὸ προσώπου σου.	20.
21. Μὴ παραπικραίνης.	21. Μὴ ἀπέλθαι.	21.
22.	22. Καὶ ἀντικείμενοι τοῖς ἀντικειμένοι σοι.	22.
23.	23. Καὶ ἐκτρέψω αὐτούς. Ἄλλ., καὶ συντρέψω αὐτούς.	23.
26.	26. Ἄγονος. Ἄλλος, ἀτεκνος. Ἡμερῶν σου. Ἄλλος, ἐτῶν σου.	26.
27. Τὴν κατάκληξιν.	27. Τὸν φόβον. Ἄλλος, τὴν κατάκληξιν.	27.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIU.
2.	2. Ut excludas iudicium. <i>Alius</i> , ut declines iudicium.	2.
3. Non honorabis in litē ejus.	3. Non miseraberis in iudicio.	3.
4.	4. Reducens reddes. <i>Alius</i> , reducendo reduces.	4.
5.	5. Sublevabis. <i>Alius</i> , simul surgere facies.	5.
7.	7. Ab omni verbo. <i>Alius</i> , a iudicio.	7.
8.	8. Videntium.	8.
10.	10. Colliges. <i>Alius</i> , induces.	10.
11.	11. Bēstīæ agrestes.	11.
15.	15. Vacuus. <i>Alius</i> , levis.	15.
16. Comportationis.	16. Consummationis.	16.
18.	18. Thymiamatis. <i>Alius</i> , sacrificii. <i>Alius</i> , sanctificationis. <i>Alius</i> , incensi.	18.
19. Non apparabis hædum in lacte matris suæ.	19. Non coques agnum in lacte matris suæ.	19.
20. Præcedentem te.	20. Ante faciem tuam.	20.
21. Ne exacerbēs	21. Non sis incredulus; <i>melius</i> , inobsequens.	21.
22.	22. Adversabor adversariis tuis.	22.
23.	23. Et atteram eos. <i>Alius</i> , et conteram eos.	23.
26.	26. Qui non generet. <i>Alius</i> , sine liberis. Dierum tuorum. <i>Alius</i> , annorum tuorum.	26.
27. Terrorem.	27. Timorem. <i>Alius</i> , terrorem.	27.

THEODOTIU.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיִּשְׁפֹּט 28	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
28. Et expellet.	28. Fugabunt.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Exodi.

- V. 2. Ἄλλ., ὥστε ἐγκλίνας χρίσιν. Ita mss. Regii et edit. Rom.
 V. 3. Σ., οὐ τιμήσεις etc. Sic Regii duo et editio Romana.
 V. 4. Ἄλλ., ἀποστροφῆ ἀποστρέψεις. Ex Basi-liensi.
 V. 5. Ἄλλ., συνεγεραῖς. Sic quidam mss. et editio Rom.
 V. 7. Ἄλλος, κρίματος. Sic quidam mss. et edit. Complut.
 V. 8. Ἄ., σοφῶν etc. Ita Regii duo et editio Rom.
 V. 10. Ἄλλ., εἰσάξεις. Sic mss. Regii et schedæ Combesianæ.
 V. 11. Ἄ., ζῶα τῆς χώρας. Ita Regii duo et editio Romana.
 V. 15. Ἄλλος, κοῦφος. Sic omnes mss. Regii et Colbertinus sine interpretis nomine.
 V. 16. Ἄ., συλλογῆς. Σ., συγκομιδῆς. Ita Basi-liensis et editio Romana. Duo item Regii habent lectionem Samaritani, συνεισφορᾶς. — Ο', ἐκ τοῦ ἀγροῦ. Coisl. habet in margine, ἐν τῷ ἀγρῷ.
 V. 18. Ἄλλ., θυσιάσματος etc. Has lectiones habent quidam mss. Regii et editio Romana. Eadem lectionum varietas reperitur infra, Exod. xxxiv, 25.

CAPUT XXIV EXODI

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיִּשֶׁם בְּאַבְנֵי 6	6.	6. Ἐθήκεν ἐν προθύμασιν.
זרק בְּבִקְנֵי יִשְׂרָאֵל 9	9.	9.
וַיִּרְאוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 10	10.	10. Καὶ εἶδον τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.
וַאֲתַתָּה לָּךְ אֶת־לִחְוֹת הָאֵבֶן 12	12.	12. Καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας τὰς λιθίνας. Φωτίσαι αὐτούς.
לְחֻדָּתָם 13	13.	13. Λειτουργῆς αὐτοῦ.
מִשְׁבֵּי 14	14.	14. Καθίσατε.
וַיִּשְׁכַּן 16	16.	16. Ἐσκήνωσεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Et posuit in crateribus.	6. Misit in crateras.	6. Posuit in pateris.
Sparsit.	Fudit.	
9. De senioribus Israel.	9. De senioribus Israel.	9.
10. Et viderunt Deum Israel.	10. Et viderunt Deum Israel.	10. Et viderunt Deum Israel.
12. Et dabo tibi tabulas lapidis.	12. Daboque tibi tabulas lapideas.	12. Et dabo tibi tabulas lapideas.
Ad docendum eos.	Ut doceas eos.	Ad illuminandum eos.
13. Minister ejus.	13. Minister ejus.	13. Minister ejus.
14. Sedete.	14. Expectate.	14. Sedete.
16. Habitavit.	16. Habitavit.	16. Habitavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Exodi.

- V. 6. Ἄ., ἔθηκεν, etc. Ita Basiliensis. Illud autem, ἐν προθύμασιν, vertimus, « in pateris, » quia pateræ significant vasa excipiendo sanguini: ita Tullius de *claris Oratoribus*, « excipere sanguinem patera: » et lib. 1 *De divinatione*: « Mercurius e patera sanguinem visus est fundere. »
 Ibid. Ἄλλος, προσέχουσε. Sic unus codex et schedæ Combesianæ.
 V. 9. Ἄλλ., τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ. Ita duo mss.
 V. 10. Ἄ., καὶ εἶδον, etc. Sic Basiliensis. Hic Aquila sequitur Vulgatus interpretis.
 V. 12. Ἄ., Σ., Θ, καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας λιθί-

CAPUT XXV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַתִּבְחַר 2	2.	2. Ἀφαίρεμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Elevationem.	2. Primitias.	2. Separationem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
28.	28. Ἐκβαλεῖς. Ἄλλος, ἐκβαλῶ. Ἄλλ., ἐκβαλεῖς.	28.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
28.	28. Ejicies. <i>Alius</i> , ejiciam. <i>Al.</i> , ejicies.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Exodi.

Verisimile est θυμιάματος mendum esse pro θυμιάματος.

V. 19. Σ., οὐ σκευάσεις etc. Sic Colbert. et Regius unus ex Cyrillo itemque editio Romana.

V. 20. Σ., πρῶτοντά σε. Sic Basiliensis. Hanc vero lectionem Symmachi secutus est Vulgatus interpres, dum ait, « qui præcedat te. »

V. 21. Ἄ., μὴ προσερίσης etc. Sic Basiliensis, qui ad Aquilam habet, μὴ προσαιρήσεις. Sed legendum est μὴ προσρίσης: nam idem verbum vertit Aquila προσερίζειν aliis in locis. — Coisl. Σ., μὴ παραπικραίνου.

V. 22. Ἄ., καὶ ἐνδήσω τοὺς ἐνδεσμοῦντάς σε, sic unus Basiliensis.

V. 26. Ἄλλος, ἕτακνος. Hæc versio videtur Aquilæ, qui alibi ἕτακνεν, ἀτέκνωσιν. Psal. xxxiv, 12.

Ibid. Ἄλλ., ἐτῶν σου. Sic Basiliensis unus.

V. 27. Ἄ., Σ., τὴν κατάληξιν. Sic Coisl. Regius vero unus et ed. Rom. tacitis interpretum nominibus.

V. 28. Ita quidam mss. Reg. et schedæ Combesiana: Ubi notes eos qui ἐκβαλεῖς verterunt, ΠΩΓΛῆ legisse; qui ἐκβαλῶ, ΠΩΓΛῆ: proclivis est mutatio.

CAPUT XXIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	6. Ἐνέχεεν εἰς κρατῆρας. Ἄλλ., κρατῆρα. Προσέχεε. Ἄλλος, προσέχουσε.	6.
	9. Τῆς γερουσίας Ἰσραήλ. Ἄλλος, τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραήλ.	9.
10. Καὶ εἶδον ὄραματι τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.	10. Καὶ εἶδον τὸν τόπον, οὗ εἰ- στήκει ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ.	10.
12. Καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας τὰς λιθίνας. Ἐποδείξαι αὐτοῖς.	12. Καὶ δώσω σοι τὰ πυξία τὰ λίθινα. Νομοθετῆσαι αὐτοῖς.	12. Καὶ δώσω σοι τὰς πλάκας τὰς λιθίνας.
13. Λειτουργὸς αὐτοῦ.	13. Παρεστηκὼς αὐτῶ.	13. Λειτουργὸς αὐτοῦ.
14. Προσμείνατε.	14. Ἐσυχάζετε.	14.
16. Ἐπανεπαύσατο.	16. Κατέβη.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Infudit in crateras. <i>Alius</i> , cratera. Effudit. <i>Alius</i> , profudit.	6.
9.	9. Senatus Israel. <i>Alius</i> , senio- rum Israel.	9.
10. Et viderunt visione Deum Israel.	10. Et viderunt locum ubi ste- terat Deus Israel.	10.
12. Et dabo tibi tabulas lapideas.	12. Et dabo tibi tabellas lapi- deas.	12. Et dabo tibi tabulas lapideas
Ad ostendendum eis.	Ad leges ponendas eis.	
13. Minister ejus.	13. Qui aderat ei.	13. Minister ejus.
14. Exspectate.	14. Quiescite.	14.
16. Requievit.	16. Descendit.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Exodi.

νας. Sic Basiliensis. LXX etiam Interpretes τῆν τὰς πλάκας fere semper vertunt.

Ibidem. Ἄ., φωτίζει αὐτούς. Sic Basiliensis, Vide supra notam ad Exod. xv, 25.

V. 13. Ἄ., Σ., Θ., λειτουργὸς αὐτοῦ. Sic Basiliens., unus Regius et edit. Rom. Vide Proverb. xxxi, 12.

V. 14. Καθίστατε. Σ., προσμείνατε, etc. Lectionem Symmachi sequitur interpres Vulgatus. Hæc mutaturamur ex codice Basiliensi. — Coisl. ad Symmachum habet περιμείνατε.

V. 16. Ἄ., ἐσχήνωσεν, etc. Sic Basiliensis. Versioni Aquilæ hæret Vulgata.

CAPUT XXV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἄπαρχάς.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Primitias.	2.

TO EBPAIKON.

4 ותלעת שני	4.
5 וערת אירם מאדכים	5.
וערת תחשים	
7 אבני־שדה	7.
כלאים	
לאפד	
ולחשן	
8 ושכנתו	8.
10 ארן	10.
רהבו	
11 דר	11.
12 פעמחיו	12.
13 עצי שטים	13.
17 דרב מהור	17.
18 קצות	18.
20 פרשו	20.
סככים	
22 ונתעדתי	22.
24 דר דרב	24.
30 לחב פנים	30.
31 ירטה	31.
גביעה	
ופרחיה	
33 משקדים	33.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Vermiculum cocci.
5. Pelles arietum rubricatas. Et pelles taxorum.
7. Lapidés onychis. Plenitudinum. Ephod. Et pectorali.
8. Et habitabo.
10. Arcam. Latitudo ejus.
11. Coronam.
12. Angulos ejus.
13. Lignorum Sittim.
17. Auri puri.
18. Extremitatibus.
20. Expandentes. Tegentes.
22. Conveniam.
24. Coronam auri.
30. Panem facierum.
31. Femur ejus. Calices ejus. Et flores ejus.
33. Amygdalati.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

4.
5.
7.
8.
10.
11.
12.
13.
17.
18.
20.
22.
24.
30.
31.
33.

VULGATA LATINA.

4. Coccumque bis tinctum.
5. Pelles arietum rubricatas. Pelles ianthinas
7. Lapidés onychinos. Ad ornaudum. Ephod. Rationale.
8. Habitabo.
10. Arcam. Latitudo.
11. Coronam.
12. Angulos.
13. De lignis Setim.
17. De auro mundissimo.
18. Parte.
20. Expandentes. Operientes.
22. Præcipiam.
24. Labium aureum.
30. Panes propositionis.
31. Hastile ejus. Scyphos. Lilia.
33. Quasi in nucis modum.

ΑΚΓΛΑΣ.

4. Σκώληκος διάφορον.
5. Δέρματα κριῶν πεπυρωμένα
Δέρματα ἰάνθινα.
7. Λίθους ὄνυχος. Πληρώσεως. Ἐπέन्दυμα.
Εἰς τὸ λόγιον.
8. Σκηνώσω.
10. Γλωσσόκομον.
11.
12.
13.
17.
18.
20. Ἐκπετάζοντες. Σκεπάζοντες.
22. Συντάξομαι.
24.
30. Ἄρτους προσώπων.
31. Ὁ μῆρος αὐτῆς. Σκύφοι. Βλαστοί.
33. Ἐξημυγδαλισμένοι.

AQUILA.

4. Vermiculi varium.
5. Pelles arietum ignei coloris. Pelles ianthinas.
7. Lapidés onychis. Plenitudinis. Superindumentum. Iu rationale.
8. Habitabo.
10. Scrinium.
11.
12.
13.
17.
18.
20. Expandentes. Tegentes.
22. Constituam.
24.
30. Panes facierum.
31. Femur ejus. Scyphi. Ramuli.
33. Amygdalati.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.
 5. Δέρματα κριῶν πεπυρωμένα.
 Δέρματα λάνθινα.
 7. Λίθους δνυχος.
 Πληρώσεως.
 Ἐπένδυμα.
 Εἰς τὸ λόγιον.
 8. Σκηνώσω.
 10. Γλωσσόκομον.
 11. Στεφάνην.
 12. Πλευράς.
 13.
 17.
 18. Τῶν ἄκρων.
 20.
 22. Συντάξομαι.
 24.
 30. Ἄρτους προθέσεως.
 31. Ὁ μῆρος αὐτῆς.
 Ἄνθη.
 33. Ἐντετορνευμένοι.

SYMMACHUS.

4.
 5. Pelles arietum ignei coloris
 Pelles ianthinas.
 7. Lapidés onychis.
 Plenitudinis.
 Superindumentum.
 In rationale.
 8. Habitabo.
 10. Scrinium.
 11. Coronam.
 12. Latera.
 13.
 17.
 18. Summitatibus.
 20.
 22. Constituan.
 24.
 30. Panes propositionis.
 31. Femur ejus.
 Flores.
 33. Tornati.

4. Κόκκινον διπλοῦν. *Οἱ λοιποί, διβαφές.*
 5. Δέρματα κριῶν ἠρυθρωδανωμένα.
 Δέρματα ὑακίνθινα.
 7. Λίθους Σαρδίου.
 Εἰς τὴν γλυφὴν.
 Ἐπωμίδα.
 Ποδήρη.
 8. Ὀφθήσομαι.
 10. Κιθωτόν.
 Πλάτος. Ἄλλος, εὖρος.
 11. Κυμάτια.
 12. Κλίτη.
 13. Εὐλα ἀσηπτα. Ἄλλος, ἐκ ξύλων ἀσηπτων.
 17. Χρυσίου καθαροῦ. Ἄλλος, χρυσίου χυτοῦ.
 18. Τῶν κλιτῶν.
 20. Ἐχτείνοντες.
 Σωσκιάζοντες.
 22. Γνωσθήσομαι.
 24. Στρεπτά κυμάτια χρυσαῖ.
 Ἄλλος, στρεπτόν κυμάτιον χρυσοῦν.
 30. Ἄρτους ἐνωπίους.
 31. Ὁ καυλὸς αὐτῆς.
 Κρατῆρες.
 Κρίνα.
 33. Ἐχτέτυπωμένοι καρυτσοκούς.

LXX INTERPRETES.

4. Coccinum duplex. *Reliqui, bis tinctum.*
 5. Pelles arietum rubricatas.
 Pelles hyacinthinās.
 7. Lapidés Sardii.
 In sculpturam.
 Superhumeralé.
 Poderem.
 8. Apparebo.
 10. Arcam.
 Latitudo. *Alius, amplitudo.*
 11. Cymatia.
 12. Latera.
 13. Ligna incorruptibilia. *Alius, ex lignis incorruptibilibus.*
 17. Auri puri. *Alius, auri fusi.*
 18. Lateribus.
 20. Extendentes.
 Obumbrantes.
 22. Innotescam.
 24. Tortilia cymatia aurea. *Al., tortile cymatium aureum.*
 30. Panes præsentés.
 31. Hastile ejus.
 Crateres.
 Lilia.
 33. Reddentes formam nucum.

4.
 5. Δέρματα κριῶν πεπυρωμένα.
 Δέρματα λάνθινα.
 7. Λίθους δνυχος.
 Πληρώσεως.
 Ἐπένδυμα.
 Ποδήρη.
 8. Σκηνώσω.
 10. Γλωσσόκομον.
 11.
 12. Μέρη.
 13.
 17.
 18.
 20.
 22. Συντάξομαι.
 24.
 30.
 31. Ὁ μῆρος αὐτῆς.
 33.

THEODOTIO.

4.
 5. Pelles arietum ignei coloris.
 Pelles ianthinas.
 7. Lapidés onychis.
 Plenitudinis.
 Superindumento.
 Poderem.
 8. Habitabo.
 10. Scrinium.
 11.
 12. Partes.
 13.
 17.
 18.
 20.
 22. Constituan.
 24.
 30.
 31. Femur ejus.
 33.

TO EBPAIKON.

וּפְרִיחֵיהּ 34
מִקְשֵׁה 36
וּמִלְקַחֶיהּ 38

יִכְחַתְתִּיהּ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

34. Et flores ejus.
36. Ductile.
38. Et forcipes ejus.

Et receptacula ejus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

34.
36.
38.

VULGATA LATINA.

34. Lilia.
36. Ductilia.
38. Emunctoria.

Ubi quæ emuncta sunt extinguantur.

ΑΚΥΛΑΣ.

34. Βλαστοί.
36. Ἐξημυγδαλωμένα.
38.

AQUILA

34. Ramuli.
36. Amnvdalata.
38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Exodi.

V. 2. Ἄ., ἀφαίρεμα. Sic Basiliensis. Hac voce frequenter utuntur LXX, ut תְּרִדְכָה expriment, quod Latine vertitur, exemptio, aut separatio. Verum nescio an melius elevationem dicamus. — Coislin. Ἄ., ἀφαιρέματα. Sed præstat lectio Basiliensis cod. ἀφαίρεμα, nam vox Hebraica est in singulari.

V. 4. Ἄ., σκώληκος διάφορον. *Ol λοιποί, διδαφές.* Ex Coislin. Horat. Carin. II, ode 16:

Te bis Afro

Murice tinctæ

Vestiunt lanæ.

V. 5. Ita Basiliensis et alii codices, Ἄ., Σ., Θ., δέρματα κριῶν πεπυρωμένα. — Coislin., *ol λοιπ., πεπυρωμένα.* Sic et ibid., *ol λοιπ., λάνθινα.*

Ibid., Ἄ., Σ., Θ., δέρματα λάνθινα. Sic Basiliensis et alii. Hanc autem versionem secutus est Vulgatus interpres.

V. 7. Ἄ., Σ., Θ., λίθους ὄνυχος. Sic Basiliensis. Hinc Vulgatus interpres, « lapides onychinos. » Vide supra ad caput II Genesis.

Ibid., Ἄ., Σ., Θ., πληρώσεως, sic Basiliensis. Ibid., Ἄ., Σ., Θ., ἐπέन्दυμα. Ex eodem Basiliensi. Sic Aquila et Symmachus vocem תָּנַן interpretar solent.

Ibid., Ἄ., Σ., εἰς τὸ λόγιον. Sic Coislin.

V. 8. Ἄ., Σ., σκηνώσω, sic Basiliensis. Illam versionem sequitur Vulgatus interpres.

V. 10. Ἄ., Σ., Θ., γλωσσόκομον. Ex Basiliensi. LXX etiam Interpretes in Paralipomenis תָּנַן vertunt γλωσσόκομον. — Coislin., Ἄ., γλωσσόκομον. Basil. vero, Ἄ., Σ., Θ., γλωσσόκομον.

Ibid., Ἄ., Ἄλλος, εὐρος. Coislin.

V. 11. Σ., στεφάνην. Id.

V. 12. Σ., πλευράς. Θ., μέρης. Sic Coislin.

CAPUT XXVI EXODI.

TO EBPAIKON.

וְאֵת־הַמִּשְׁכָּן הַנֶּשֶׂה 1
יִרְעֵת 1
שֶׁבַח 1
מִקְבִּילַת הַלְּלֵא אִשָּׁה אֶל־אֶת־הָאֵת 5

Τὸ Σαμαριτικόν, διαδεχόμενα συμβολαί μία πρὸς μίαν ἀντιπροσωπῶτως, κατὰ τὸ προσέχειν ἀλλήλαις.

קָרְסִי 6
וְהָהּ הַמִּשְׁכָּן אִתּוֹ 6
יִרְעֵת עֲזִים 7
הַקְרָשִׁים 15

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Et tabernaculum facies.

Cortinis.
Cogitantis.

5. Suscipientes ansuæ, quæque ad sororem suam. Samar., excipientes commissuræ, una ad unam e regione, secundum quod hærent mutuo.

6. Uncinos.
Et erit tabernaculum unum.

7. Cortinas caprarum.
15. Tabulas.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1:

5.

6.

7.

15.

VULGATA LATINA.

1. Tabernaculum vero ita facies.

Cortinas.
Plumario.

5. Ita insertas, ut ansa contra ansam ventat, et altera alteri possit aptari.

6. Circulos.
Ut fiat tabernaculum unum.

7. Soga cilicina.
15. Tabulas.

ΑΚΥΛΑΣ.

1.

Δέρβεις.

5.

6.

Καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ ἐν τῇ σκηνῇ

7. Καλυπτῆρας τριχίνους.

15. Σανίδα.

AQUILA.

1.

Pelles.

5.

6.
Et erit tabernaculum in tabernaculo.

7. Operimenta capillacea.
15. Tabulas.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

34. Ἄνοθη.
36. Ἐκτετορνευμένη.
38.

34. Κρίνα.
36. Τορευτή.
38. Ἐπαρυστήρα. *Οἱ λοιποὶ, λα-
βίδες.*
*Ἵποθέματα. Οἱ λοιποὶ, πυ-
ριατά.*

34.
36.
38.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

34. Flores.
36. Tornata.
38.

34. Lilia
36. Tornatile.
38. Emunctorium. *Reliqui, for-
cipes.*
Suppositoria. Reliqui, pyriata.

34.
36.
38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Exodi.

V. 15. Ἄλλος, ἐκ ξύλων etc. Ex Basil. codice.
V. 17. Ἄλλος, χρυσοῦ χυτοῦ. Sic unus codex.
V. 20. Ἐκπετάζοντες. Hanc lectionem ut scholion
affert editio Romana; sed Basiliensis Aquilæ tri-
buit.
Ibid. Σ., τῶν ἄκρων. Sic Coisl.
Ibid., Ἄ., σκεπάζοντες. Sic edit. Romana.
V. 22. Ἄ., Σ., Θ., συντάξομαι. Sic quidam mss.
et edit. Rom. quæ habet: *Cæteri, συντάξομαι.* Co-
dex unus Regius habet, *οἶον συντάξομαι.* — Coisl.,
οἱ λοιποὶ, συντάξομαι.
V. 24. Ἄλλ., στρεπτόν, etc. Ita Basiliensis.
V. 30. Ἄ., ἄρτους etc. Sic Basiliensis et editio
Romana. Prior tamen et alius Regius habent,
ἄρτους προσώπου, ἢ panes faciei. Σ., ἄρτους
προθέσεως. Quem sequitur Vulgatus interpres,
panes propositionis. — Coisl. Ἄ., Σ., προσ-

ώπου. Θ., προθέσεως, ubi Basil. Ἄ., προσώπου
προθέσεως.
V. 31. Ἄ., ὁ μῆρος αὐτῆς. Sic Basiliensis. Hic
Vulg. interpres LXX sequitur. — Coisl. *οἱ λοιπ.,
μῆρος.*
Ibid. Ἄ., σχύφοι. Quem sequitur Vulgatus inter-
pres. Ex Basiliensi.
Ibid., Ἄ., βλαστοί. Σ., ἄνοθη. Similiterque versu
34 ex Basiliensi.
V. 35. Ἄ., ἐξημυδαλισμένοι. Ita Basiliensis. —
Coisl. Ἄ., ἐξημυδαλισμένοι. Σ., ἐκτετορνευμέ-
νοι ἀμύδαλα, ἢ tornati amygdalis; ὃ vox postrema
deest in Basiliensi.
V. 36. Ἄ., ἐξημυδαλωμένη, etc. Sic schedæ
Combeffianæ.
V. 38. Coisl. *Οἱ λοιπ., πυριατά, καλούμενα τρύ-
βλια, ἢ Pyriata quæ vocantur tryblia.* ὃ

CAPUT XXVI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις.
Ἄλλος, καὶ τῆ σκηνῆ ποιήσεις.
Αὐλαίας.
Ἵφάντου. Ἄλλος, ποικιλτοῦ.
5. Κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευ-
τέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι
ἀλλήλαις εἰς ἐκάστην.
6. Κρίκους. Ἄλλος, δακτύλους.
Καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ μία.
7. Δέβρεις τριχίνας.
15. Στόλους.

1. 1.
5. 5.
6. 6.
7. 7.
15. Σανίδας.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.
5.
6.
7. Operimenta capillacea.
15. Tabulas.

1. Et tabernaculum facies. *Al.,
et tabernaculo facies.*
Aulæa.
Textoris. Alius, variantis.
5. Ad commissuram secundi
faciem contra faciem concurren-
tes ad invicem ad unamquamque.
6. Circulos. *Alius, digitos.*
Et erit tabernaculum unum.
7. Vela capillacea
15. Columnas.

1.
5.
6.
7.
15. Tabulas.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ
שׁוֹן יָדָה 17	17.	17. Δύο χεῖρας.
נִגְבָּה תִּימֹנָה 18	18.	18.
פֶּסַח 20	20.	20.
רֵאשִׁי 24	24.	24.
מִסְךָ לַפֶּתַח הָאֹהֶל 36	36.	36. Παρατανοσμόν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Duæ manus.	17. Duæ incastraturæ.	17. Duas manus.
18. Meridiei ad austrum	18. Ad austrum.	18.
20. Aquilonis.	20. Ad aquilonem.	20.
24. Caput ejus.	24. Sursum.	24.
36. Operimentum ad ostium tabernaculi.	36. Tentorium in introitu tabernaculi.	36. Tentorium.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Exodi.

V. 1. Ἄλλ., καὶ τῇ σακνῇ ποιήσεις. Sic duo mss. Ibid. Ἄ., δέξρεις. Ex Coislín.
Ibid. Ἄλλος, ποιητοῦ. Ex eod.
V. 5. Versionem Samaritani sic sine discrimine afferunt Reg. unus, schedæ Combefisianæ et editio Romana.
V. 6. Ἄ., καὶ ἴσται etc. Ex Coislín.
Ibid., Ἄλλος, δακτύλους. Ex eod.
V. 7. Ἄ., Σ., καλυπτῆρας τριγίνους. Ex eod. Aliam lectionem, scilicet, τρίγωνοι καλυπτῆρας, affert Basiliensis, item Regius unus et editio Romana, tacito interpretum nomine.

V. 15. Α., Σ., Θ., σανίδας. Sic Colbertinus cod.
V. 17. Σ., κατοχεῖς. Ita Basiliensis, Coislín., et edit. Rom. Ἄ., Θ., δύο χεῖρας. Ex Coislín.
V. 18. et 20. Sic ex catenis nostris.
V. 24. Φιλάδων hanc singularem vocem sine interpretis nomine affert Basiliensis solus. [Est autem φιλάς, *compago*. Ita Bielius. Secundum Schleusnerum est vocabulum nihili, nec justa auctoritate muniri potest. Inde pro lectione φιλάδων, censet reponendum esse κεφαλίδων, neglecta prima syllaba, κε, et loco motis litteris ι et α. Sed vide ad hunc locum Scharfenbergium. DRACH.]

CAPUT XXVII EXODI.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ
וְעָשִׂיתָ לוֹ מַנְבֵּר 4	4.	4.
פְּרִיב 5	5.	5.
מִתְּבִדִי 7	7.	7.
בְּשֵׂאת אָזְנוֹ		
נֶגֶב 9	9	9.
לַפֶּאֶה		
וְעַמֻּדָיו 10	10.	10.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
4. Et facies ei cribrum.	4. Craticulamque in modum retis.	4.
5. Ambitum.	5. Arulam.	5.
7. Vectes ejus. In ferendo illud.	7. Vacat.	7.
9. Meridiei.	9. In australi plaga.	9
Ad angulum.	Unum latus tenebit.	
10. Et columnæ ejus.	10. Et columnas.	10.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17. Κατοχῆς.	17. Δύο ἀγκωνίσκους.	17. Δύο χεῖρας.
18.	18. Πρὸς βορρᾶν. Ἄλλος, πρὸς νότον.	18.
20.	20. Πρὸς νότον. Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν.	20.
24.	24. Ἐκ κεφαλῶν. Ἄλλος, φιλάδων.	24.
33	36. Ἐπίσπαστρον τῆ θύρᾳ τῆς σκηνῆς. Ἄλλος, παρακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

17. Retinacula.	17. Duos anconiscos.	17. Duas manus.
18.	18. Ad aquilonem. <i>Alius</i> , ad austrum.	18.
20.	20. Ad austrum. <i>Alius</i> , ad aquilonem.	20.
24.	24. De capitibus. <i>Alius</i> , compaginum.	24.
36.	36. Adductorium ostio tabernaculi. <i>Alius</i> , operculum ostii tabernaculi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Exodi.

V. 36. Ἄ., παρατανυσμόν. Ita Coislin.

Ibid. Ἄλλος, παρακάλυμμα. Sic unus Regius num. 1825. Capite seq., v. 16. eandem vocem ἄλλος vertunt Aquila et Symmachus. παρατάνασμα. Eiusdem vocis hæc interpretationes habentur cap. xxxvi, v. 35. Ἄ., παραπέτασμα. Ο', καταπέτασμα. Ἄλλος, παρατάνασμα. Ἄλλος, κάλυμμα. In hunc locum habet quidam anonymus in calenis mss.: Τὸ καταπέτασμα ἦν εἶδος καλύμματος, εἰς δ' εἰσῆι: ἡ κιβωτός, ὡς ἐπίσπαστρον. Ἀμέλει τοῦτο αὐτὸ καὶ καταπέτασμα ἐκκαλεῖτο. Ἀλλὰ τὸ κυρίως καταπέτασμα ἐν τάξει βήλου χαλᾶται: τὸ δὲ ἐπίσπαστρον ὡς σκηνή

παστοιεῖδής γίνεται· ἅπερ ἀμφότερα σκέπousi πάντως τὸ ἔνδον. Ἡ ἐπίσπαστρον λέγεται τὸ καταπέτασμα τὸ ἔχον κρίκους, ὡς διὰ τούτων ἔλκεσθαι, καὶ διὰ τούτων συντάλεισθαι. Id est: « Velum erat species operculi, in quod ingrediebatur arca, quasi tentorium. Revera hoc ipsum velum appellabatur. Sed velum proprie, secundum rationem veli deprimitur. Tentorium vero, ut tabernaculum thalami more concinnatum efficitur. Aut tentorium dicitur, velum habens annulos, ita ut horum ope trahi et componi possit. »

CAPUT XXVII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.	4. Καὶ ποιήσεις αὐτῷ ἐσχάραν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , κοσκίνωμα δικτυωτόν.	4.
5.	5. Ἐσχάραν. Ἄλλος, σύνθεσιν.	5.
7.	7. Τοὺς ἀναφορεῖς. Ἄλλος, τοὺς φορεῖς. Ἐν τῷ ἀφρεῖν αὐτό. Ἄλλος, ἕως ἀφρεῖν αὐτό.	7.
9	9. Πρὸς λίβα. Ἄλλος, πρὸς νότον. Κλίτει. Ἄλλος, γωνία.	9.
10.	10. Καὶ στύλοι. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , σάνιδες.	10.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Et facies ei craticulam <i>Cætert</i> , craticulam in modum retis.	4.
	5. Craticulam. <i>Alius</i> , synthesisin.	5.
7.	7. Vectes. <i>Alius</i> , vectes. In portando illud. <i>Alius</i> , donec gestent ipsum.	7.
9.	9. Ad africanum. <i>Alius</i> , ad notum.	9.
10.	In latere. <i>Alius</i> , in angulo. 10. Et columnæ. <i>Cæt.</i> , tabulæ.	10.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
צפן 11 קלנים	11.	11.
מהרה 15	13.	13.
לכתף 14 בסך 16 משור	14. 16.	14. Ὀμίξ. 16. Παράταυσμα.
שמן זית 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Aquilonis.	11. Aquilonis.	11.
Fundæ.	Tentoria.	
13. Ad orientem.	13. Ad orientem.	13
14. Humero.	14. Lateri.	14. Humero.
16. Operimentum.	16. Tentorium.	16. Tentorium.
Retorta.	Retorta.	
20. Oleum oleæ.	20. Oleum de arboribus olivarum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Exodi.

V. 4. Καὶ ποιήσεις αὐτῶ ἑσχάραν. In hunc locum hæc habentur in catenis mss. ex anonymo : είδος καυκίου, ἐν αἷς ἀνέματτον σὺν τῷ ἐλαίῳ τῆν σεμίδαλιν. Κεῖται ἐν τῷ ἰς Ἀριθμῶν, ἐν ᾧ φησὶ τρύβλιον ἀργυροῦν, καὶ φαίλην, ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐλαίῳ. Id est : « Species pateræ, in qua simillam cum oleo commiscebant. In cap. xvi, Numerorum [est nunc cap. vii] legitur, *vatellam argenteam, et phialam utramque*

plenam simillæ refectæ oleo. » — Οἱ λοιποί, etc. Ex Coislin.

V. 5. Ἄλλος, σύνθεσιν. Ex Coislin.

V. 7. Ἄλλος, τοὺς φορεῖς. Sic unus ms. et Al dina editio. — Ibid. Ἄλλ., ἕως ἀφρῖν αὐτό. Sic Basiliensis solus.

V. 9. Ἄλλος, πρὸς νότον. Sic quidam mss., tacito interprete.

Ibidem. Ἄλλος, γωνίᾳ. Sic edit. Rom., ubi ad

CAPUT XXVIII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
לכדגלי 1 שן 4	1. 4.	1. Τοῦ ἱερατεῦσιν αὐτὸν ἐμοί. 4.
ואפד תשבץ מצנפת Tò Σαμαρ., πῆλιον ἦτοι μίτραν.		Ἐπέन्दυμα. Σύσφιγκτον.
ואת תולעת השני 5	5.	5.
ועשו את האפד זהב תכלית ואבמו תולעת שני וש משור	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.
4. Pectorale.	4. Rationale.	4.
Superhumerales. Oculatum.	Superhumerales. Strictam.	Superindumentum. Constrictam.
Cidarim. Samar., pileum, sive mitram.	Cidarim.	
5. Vermiculum cocci.	5. Coccumque bis tinctum.	5
6. Et facient superhumerales, auro, hyacintho et purpura, vermiculo cocci, et bysso retorta.	6. Facient autem superhumerales de auro et hyacintho et purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Πρὸς ἀπηλιώτην. "Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν. Ἰστία. "Ἄλλος, πλεκτόν.	11.
13.	13. Πρὸς νότον. "Ἄλλος, πρὸς ἀνατολάς.	13.
14. Ὡμία.	14. Κλίτει.	14.
16. Παρατάνουσμα.	16. Κάλυμμα. Κεκλωσμένην. "Ἄλλος, διανενισμένα (sic). "Ἄλλος, νενισμένης.	16.
20.	20. Ἐλαιον ἐξ ἐλαίων. "Ἄλλος, ἔλαιον ἐκ σπερμάτων.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. Ad subsolanum. <i>Alius</i> , ad aquilonem. Tentoria. <i>Alius</i> , plexum.	11.
13.	13. Ad austrum. <i>Alius</i> , ad orientem.	13.
14. Humero.	14. Lateri.	14.
16. Tentorium.	16. Tegimen. Torta. <i>Alius</i> , texta. <i>Alius</i> , neta.	16.
20.	20. Oleum ex olivis. <i>Al.</i> , oleum ex seminibus.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Exodi.

marginem scriptum erat calamo, inquit Drusius, ὦμία pro γωνία, videlicet in exemplari Drusii. Sed ὦμία pertinet ad versum 14, quod ignorabat Drusius, quia lectio illa ὦμία in hoc capite nondum observata fuerat.

V. 10. *Οἱ λοιποὶ, σανίδες.* Sic Drusius ex Theodoro.

V. 11. "Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν. Sic mss. quidam.

V. 13. "Ἄλλος, πρὸς ἀνατολάς. In canenis.

V. 14. 'Α., Σ., ὦμία. Sic Basiliensis.

V. 16. 'Α., Σ., παρατάνουσμα. Ita Basiliensis. Vide quæ diximus cap. præcedenti ad versum 36. — Coisl. in textu. τῶν Ο΄ habet διανενησμένους: in marg. vero κεκλωσμένου.

Ibid. "Ἄλλος, διανενισμένα. "Ἄλλος, νενισμένης. Ex Basiliensi. Lege: διανενησμένα εἰ, νενησμένης.

V. 20. "Ἄλλος, ἔλαιον etc. Ita editio Rom.

CAPUT XXVIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἱερατεῦσαι αὐτὸν ἐμοί.	1. Ἱερατεῦειν μοι.	1. Εἰς τὸ ἱερατεῦειν αὐτὸν μοι.
4.	4. Τὸ περιστήθιον. "Ἄλλος, τὸ λόγιον. "Ἄλλος, περιβόλαιον. Τὴν ἐπωμίδα. Κοσύμβωτον. Κίδαριν.	4.
Σύσφιγκτον.		
5.	5. Καὶ τὸ κόκκινον. "Ἄλλος, καὶ τὸ κόκκινον κεκλωσμένον. "Ἄλλος, τὸ κόκκινον τὸ διάφορον. "Ἄλλος, σὺν σκώληκος τὸ διάφορον. "Ἄλλος, τὸ κόκκινον τὸ δίβαφον.	5.
6.	6. Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὑφαντὸν ποικιλοῦ.	6. Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσοῦ καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενισμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Ad sacerdotio fungendum ipsum mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.
4.	4. Pectorale. <i>Alius</i> , rationale. <i>Alius</i> , amictus. Superhumerales. Cosymbolam. Cidarim.	4.
Constrictam.		
5.	5. Et coccinum. <i>Alius</i> , coccinum retortum. <i>Alius</i> , coccinum varium. <i>Alius</i> , cum vermiculo varium. <i>Alius</i> , coccinum bis tinctum.	5.
6.	6. Et facient superhumerales de bysso torta, opus textum variatoris.	6. Et facient superhumerales ex auro, et hyacintho et purpura, et coccino neto, et bysso torta.

TO EBPAIKON:

TO EBPAIKON
Ἑλληνοκαλῶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΕΣ.

24 ונתחה את שתי עבות הדיב
על שתי המבערות אל-סערת החשן

24.

24.

25 ואת שתי קצות שתי העבות
חתן על שתי המשבצות ונתחה
על-כתפית האפד אל-כול פניו

25.

25.

26 ועשית שתי מבערות דיב ושבות
אתם על שתי קצות החשן על-שפד

26.

26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

24. Et dabis duas complicationes
auri super duobus annulis in ex-
trematibus pectoralis.

24. Catenasque aureas junges
annulis, qui sunt in marginibus
ejus.

24.

25. Et duas extremitates dua-
rum complicationum dabis super
duabus ocellaturis, et dabis super
scapulis superhumeralis e regione
facierum ejus.

25. Et ipsarum catenarum ex-
trema duobus copulabis uncinis
in utroque latere superhumeralis
quod rationale respicit.

25.

26. Et facies duos annulos auri,
et pones eos super duabus extre-
mitatibus pectoralis super labio

26. Facies et duos annulos au-
reos: quos pones in summitatibus
rationalis, in oris, quæ e regione

26.

κρυσσοὺς συμπεπλεγμένους ἔργον ἄλυσιδωτὸν ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ. Καὶ λήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ λογείου τῆς κρίσεως, ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰσάδοντι εἰς τὸ ἅγιον, μνημόσυνον ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Ἄλλος, καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον δύο δακτυλίους χρυσοῦς· καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ' ἀμφωτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογείου.

24. * Καὶ δώσεις τὰ δύο ἄλυσιδω-

* τὰ τὰ χρυσαῖ ἐπὶ τοῖς δυοῖ δακτυ-

* λίοις, ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ λογείου·
Καὶ θήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τοὺς κρυσσοῦς· τὰ ἄλυσιδωτὰ ἐπ' ἀμφωτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογείου ἐπιθήσεις. Ἄλλος, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς κρυσσοὺς, καὶ τὰ ἄλυσιδωτὰ χρυσοῦ ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους, ἐπ' ἀμφωτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογείου.

25. * Καὶ τὰ δύο ἄκρα τῶν δύο

* ἄλυσιδωτων δώσεις ἐπὶ τῶν δύο σφίγγων, καὶ δώσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ προσώπου αὐτοῦ·

Καὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφωτέρου τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον. Ἄλλος, καὶ δύο κλίτη τῶν δύο κρυσσῶν ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο ἐμπλόκια· καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον.

26. * καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους

* χρυσοῦς, καὶ θήσεις (Ο΄. Θ. δώσεις) αὐτοὺς ἐπὶ τὰ δύο ἄκρα

brias' complectentes opus catenatum ex auro puro. Et sumet Aaron nomina filiorum Israel super rationale iudicii, super pectus, introeunti in sanctum, memoriae coram Deo. *Alius*, et facies super rationale duos annulos aureos super utraque initia rationalis.

24. * Et dabis duo catenata

* aurea super duobus annulis, supra summitatem rationalis·

Et pones super rationale iudicii fimbrias : catenata super utraque latera rationalis impones. *Alius*, et impones fimbrias et catenata auri super duos annulos, super ambo latera rationalis.

25. * Et duas summitates duarum catenarum dabis super

* duos uncinos : et dabis super humeros superhumeralis, super

* frontem faciei eius·

Et duas aspidiscas impones super ambos humeros superhumeralis, secundum faciem. *Alius*, et duo latera duarum fimbriarum impones supra duas implicationes : et impones super humeros superhumeralis ex opposito secundum faciem.

26. * Et facies duos annulos

* aureos, et pones (LXX, Th. dabis) eos super duas summi-

TO EBPAIKON.

ופרחיה 34	34.
מקשה 36	36.
ומלקחה 38	38.

מחתתיה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

34. Et flores ejus.
36. Ductile.
38. Et forcipes ejus.

Et receptacula ejus.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.'

34.
36.
38.

VULGATA LATINA.

34. Lilia.
36. Ductilia.
38. Emunctoria.

Ubi quæ emuncta sunt existimantur.

ΑΚΥΛΑΣ.

34. Βλαστοί.
36. Ἐξημυγδαλωμένοι.
38.

AQUILA.

34. Ramuli.
36. Αμνυδαλάτα.
38.

Notæ et variae lectiones ad cap. XXV Exodi.

V. 2. 'A., ἀφαίρεμα. Sic Basiliensis. Hac voce frequenter utuntur LXX, ut תרדמה expriment, quod Latine vertitur, exemptio, aut separatio. Verum nescio an melius elevationem dicamus. — Coislin. 'A., ἀφαίρεματα. Sed præstat lectio Basiliensis cod. ἀφαίρεμα, nam vox Hebraica est in singulari.

V. 4. 'A., σκώληκος διάφορον. Οἱ λοιποὶ, διδάφες. Ex Coislin. Horat. Carm. II, ode 16:

Te bis Afro

Murice tinctæ

Vestiant lanæ.

V. 5. Ita Basiliensis et alii codices, 'A., Σ., Θ., δέρματα χριῶν πεπυρωμένα. — Coislin., οἱ λοιπ., δερνώδη. Sic et ibid., οἱ λοιπ., λάθινα.

Ibid., 'A., Σ., Θ., δέρματα λάθινα. Sic Basiliensis et alii. Hanc autem versionem secutus est Vulgatus interpres.

V. 7. 'A., Σ., Θ., λίθους ὄνυχος. Sic Basiliensis. Hinc Vulgatus interpres, « lapides onychinos. » Vide supra ad caput II Genesis.

Ibid., 'A., Σ., Θ., πληρώσεως, sic Basiliensis.

Ibid., 'A., Σ., Θ., ἐπέन्दυμα. Ex eodem Basiliensi. Sic Aquila et Symmachus vocem תַּמָּא interpretantur solent.

Ibid., 'A., Σ., εἰς τὸ λόγιον. Sic Coislin.

V. 8. 'A., Σ., σκηνώσω, sic Basiliensis. Illam versionem sequitur Vulgatus interpres.

V. 10. 'A., Σ., Θ., γλωσσόκομον. Ex Basiliensi. LXX etiam Interpretes in Paralipomenis קָרָא vertunt γλωσσόκομον. — Coislin., 'A., γλωσσόκομον. Basil. vero, 'A., Σ., Θ., γλωσσόκομον.

Ibid., Ἄλλος, εὐρος. Coislin.

V. 11. Σ., στεφάνην. Id.

V. 12. Σ., πλεύρας. Θ., μέρη. Sic Coislin.

CAPUT XXVI EXODI.

TO EBPAIKON.

ואת-המשכן הנשה 1

יריעת
שבח

מקבילת השא אל-אתה 5

Τὸ Σαμαριτικόν, διαδεχόμεναὶ συμβολαὶ μία πρὸς μίαν ἀντιπροσωπῶσ, κατὰ τὸ προσέχειν ἀλλήλαις.

קרסי 6

יה ה המשכן את

יריעת עזים 7

הקרשים 15

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Et tabernaculum facies.

Cortinis.

Cogitantis.

5. Suscipientes ansuæ, quæque ad sororem suam. Samar., excipientes commissuræ; una ad unam e regione, secundum quod hærent mutuo.

6. Uncinos.

Et erit tabernaculum unum.

7. Cortinas caprarum.

15. Tabulas.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.'

1:

5.

6.

7.

15.

VULGATA LATINA.

1. Tabernaculum vero ita facies.

Cortinas.

Plumario.

5. Ita insertas, ut ansa contra ansam ventat, et altera alteri possit aptari.

6. Circulos.

Ut fiat tabernaculum unum.

7. Siga cilicina.

15. Tabulas.

ΑΚΥΛΑΣ.

1.

Δέβρεις.

5.

6.

Καὶ ἔσται ἡ σκητὴ ἐν τῇ σκητῇ

7. Καλυπτῆρας τριχίνους.

15. Σανίδα.

AQUILA.

1.

Pelles.

5.

6. Et erit tabernaculum in tabernaculo.

7. Operimenta capillacea.

15. Tabulas.

ΕΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

34. Ἄνοθη.
36. Ἐκτετορνευμένη.
38.

34. Κρίνα.
36. Τορευτή.
38. Ἐπαρυστήρα. *Οἱ λοιποὶ, λα-
θίδες.*
*Ἵποθέματα. Οἱ λοιποὶ, πυ-
ριατά.*

34.
36.
38.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

34. Flores.
36. Tornata.
58.

34. Lilia
36. Tornatile.
38. Emunctorium. *Reliqui, for-
cipes.*
Suppositoria. Reliqui, pyriata.

34.
36.
38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Exodi.

- V. 15. Ἄλλος, ἐκ ξύλων etc. Ex Basil. codice.
V. 17. Ἄλλος, χρυσίου χυτοῦ. Sic unus codex.
V. 20. Ἐκπετάζοντες. Hanc lectionem ut scholion
affert editio Romana; sed Basiliensis Aquilæ tri-
buit.
Ibid. Σ., τῶν ἄκρων. Sic Coisl.
Ibid., Ἄ., σκεπάζοντες. Sic edit. Romana.
V. 22. Ἄ., Σ., Θ., συντάξομαι. Sic quidam mss.
et edit. Rom. quæ habet: *Cæteri, συντάξομαι.* Co-
dex unus Regius habet, *οἶον συντάξομαι.* — Coisl.,
οἱ λοιποὶ, συντάξομαι.
V. 24. Ἄλλ., στρεπτόν, etc. Ita Basiliensis.
V. 30. Ἄ., ἄρτους etc. Sic Basiliensis et editio
Romana. Prior tamen et alius Regius habent,
ἄρτους προσώπου, εἰ panes faciei. Σ., ἄρτους
προθέσεως. Quem sequitur Vulgatus interpres,
εἰ panes propositionis. — Coisl. Ἄ., Σ., προσ-

ώπου. Θ., προθέσεως, ubi Basil. Ἄ., προσώπου
προθέσεως.

V. 31. Ἄ., ὁ μῆρος αὐτῆς. Sic Basiliensis. Hic
Vulg. interpres LXX sequitur. — Coisl. *οἱ λοιπ.,
μῆρος.*

Ibid. Ἄ., σκύφοι. Quem sequitur Vulgatus inter-
pres. Ex Basiliensi.

Ibid., Ἄ., βλαστοί. Σ., ἀνοθη. Similiterque versu
34 ex Basiliensi.

V. 53. Ἄ., ἐξημυγδαλισμένοι. Ita Basiliensis. —
Coisl. Ἄ., ἐξημυγδαλισμένοι. Σ., ἐκτετορνευμέ-
νοι ἀμύγδαλα, εἰ tornati amygdalis;) vox postrema
deest in Basiliensi.

V. 56. Ἄ., ἐξημυγδαλωμένη, etc. Sic schedæ
Combesianæ.

V. 58. Coisl. *Οἱ λοιπ., πυριατά, καλούμενα τρύ-
βλια, εἰ Pyriata quæ vocantur tryblia.*)

CAPUT XXVI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις. 1.
Ἄλλος, καὶ τῇ σκηνῇ ποιήσεις.
Αὐλαίας.
Ἵφάντου. Ἄλλος, ποικιλοῦ.
5. Κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευ- 5.
τέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι
ἀλλήλαις εἰς ἐκάστην.
6. 6. Κρίκους. Ἄλλος, δακτύλους. 6.
Καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ μία.
7. Δέρβρεις τριχίνας. 7.
15. Στόλους. 15. Σανίδα.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. 1. Et tabernaculum facies. *Al.,* 1.
et tabernaculo facies.
Aulæa.
Textoris. *Alius, variantis.*
5. 5. Ad commissuram secundi 5.
faciem contra faciem concurren-
tes ad invicem ad unamquamque.
6. 6. Circulos. *Alius, digitos.* 6.
Et erit tabernaculum unum.
7. 7. Operimenta capillacea. 7.
15. Tabulas. 15. Tabulas.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
שתי ידות 17	17.	17. Δύο χεῖρας.
נגבה תיבנה 18	18.	18.
צפח 20	20.	20.
ראש 24	24.	24.
מסך לפתח האהל 36	36.	36. Παρατανυσμόν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Duæ manus.	17. Duæ incastraturæ.	17. Duas manus.
18. Meridiei ad austrum	18. Ad austrum.	18.
20. Aquilonis.	20. Ad aquilonem.	20.
24. Caput ejus.	24. Sursum.	24.
36. Operimentum ad ostium tabernaculi.	36. Tentorium in introitu tabernaculi.	36. Tentorium.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Exodi.

V. 4. Ἄλλ., καὶ τῆ σκητῆ ποιήσεις. Sic duo mss.
Ibid. Ἄ., δέξρεις. Ex Coislín.
Ibid. Ἄλλος, ποιητοῦ. Ex eod.
V. 5. Versionem Samaritani sic sine discrimine
afferunt Reg. unus, schedæ Combefisianæ et editio
Romana.
V. 6. Ἄ., καὶ ἔσται etc. Ex Coislín.
Ibid., Ἄλλος, δακτύλους. Ex eod.
V. 7. Ἄ., Σ., καλυπτῆρας τριχίνους. Ex eod.
Aliam lectionem, scilicet, τρίχνοι καλυπτῆρας, af-
fert Basiliensis, item Regius unus et editio Romana,
tacito interpretum nomine.

V. 15. Ἄ., Σ., Θ., σάνδας. Sic Colbertinus cod.
V. 17. Σ., κατορεῖς. Ita Basiliensis, Coislín., et
edit. Rom. Ἄ., Θ., δύο χεῖρας. Ex Coislín.
V. 18. et 20. Sic ex catenis nostris.
V. 24. Φιλάδων hanc singularem vocem sine in-
terpretis nomine affert Basiliensis solus. [Est autem
φιλάς, compago. Ita Bielius. Secundum Schleusne-
rum est vocabulum nihili, nec justa auctoritate
muniri potest. Inde pro lectione φιλάδων, censeo
reponendum esse κεφαλίδων, neglecta prima syl-
laba, κε, et loco motis litteris ι et α. Sed vide ad
hunc locum Scharfenbergium. DRACH.]

CAPUT XXVII EXODI.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ועשית לו מבנה 4	4.	4.
פרכב 5	5.	5.
אתדבדו 7	7.	7.
בשאת את.		
נגב 9	9.	9.
לפאה		
ועמודי 10	10.	10.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Et facies ei cribrum.	4. Craticulamque in modum retis.	4.
5. Ambitum.	5. Arulam.	5.
7. Vectes ejus. In ferendo illud. *	7. Vacat.	7.
9. Meridiei.	9. In australi plaga.	9.
Ad angulum.	Unum latus tenebit.	
10. Et columnæ ejus.	10. Et columnas.	10.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17. Κατοχέις.	17. Δύο ἀγκωνίσκους.	17. Δύο χεῖρας.
18.	18. Πρὸς βορρᾶν. Ἄλλος, πρὸς νότον.	18.
20.	20. Πρὸς νότον. Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν.	20.
24.	24. Ἐκ κεφαλῶν. Ἄλλος, φιλάδων.	24.
33.	36. Ἐπίσπαστρον τῆ θύρᾳ τῆς σκηνῆς. Ἄλλος, παρακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

17. Retinacula.	17. Duos anconiscos.	17. Duas manus.
18.	18. Ad aquilonem. <i>Alius</i> , ad austrum.	18.
20.	20. Ad austrum. <i>Alius</i> , ad aquilonem.	20.
24.	24. De capitibus. <i>Alius</i> , compaginum.	24.
36.	36. Adductorium ostio tabernaculi. <i>Alius</i> , operculum ostii tabernaculi.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Exodi.

V. 36. Ἄ., παρατανυσμόν. Ita Coislin.

Ibid. Ἄλλος, παρακάλυμμα. Sic unus Regius num. 1825. Capite seq., v. 16. eandem vocem ἄλλος vertunt Aquila et Symmachus. παρατάνυσμα. Eiusdem vocis hæc interpretationes habentur cap. xxxvi, v. 35. Ἄ., παραπέτασμα. Ο., καταπέτασμα. Ἄλλος, παρατάνυσμα. Ἄλλος, κάλυμμα. In hunc locum habet quidam anonymus in catenis mss.: Τὸ καταπέτασμα ἦν εἶδος καλύμματος, εἰς ὃ εἰσφεύγει ἡ κιβωτός, ὡς ἐπίσπαστρον. Ἀμέλει τοῦτο αὐτὸ καὶ καταπέτασμα ἐκκαλεῖτο. Ἄλλὰ τὸ κυρίως καταπέτασμα ἐν τάξει βήλου χαλᾶται· τὸ δὲ ἐπίσπαστρον ὡς σκηνή

παστοειδὴς γίνεται· ἄπερ ἀμφοτέρω σκέπεται πάντως τὸ ἔνδον. Ἡ ἐπίσπαστρον λέγεται τὸ καταπέτασμα τὸ ἔχον κρίκους, ὡς διὰ τούτων ἐλασθαι, καὶ διὰ τούτων συντελεῖσθαι. Id est: « Velum erat species operculi, in quod ingrediebatur arca, quasi tentorium. Revera hoc ipsum velum appellabatur. Sed velum proprie, secundum rationem veli deprimitur. Tentorium vero, ut tabernaculum thalami more concinnatum efficitur. Aut tentorium dicitur, velum habens annulos, ita ut horum ope trahi et componi possit. »

CAPUT XXVII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.	4. Καὶ ποιήσεις αὐτῷ ἐσχάραν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , κοσκίνωμα δικτυωτόν.	4.
5.	5. Ἐσχάραν. Ἄλλος, σύνθεσιν.	5.
7.	7. Τοὺς ἀναφορεῖς. Ἄλλος, τοὺς φορεῖς. Ἐν τῷ ἀφρῆν αὐτό. Ἄλλος, ἕως ἀφρῆν αὐτό.	7.
9.	9. Πρὸς λίθα. Ἄλλος, πρὸς νότον. Κλίται. Ἄλλος, γωνία.	9.
10.	10. Καὶ στύλοι. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , σάνιδες.	10.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Et facies ei craticulam <i>Cæteri</i> , craticulam in modum retis.	4.
5.	5. Craticulam. <i>Alius</i> , synthesisin.	5.
7.	7. Vectes. <i>Alius</i> , vectes. In portando illud. <i>Alius</i> , donec gestent ipsum.	7.
9.	9. Ad africanum. <i>Alius</i> , ad notum.	9.
10.	In latere. <i>Alius</i> , in angulo. 10. Et columnæ. <i>Cæt.</i> , tabulæ.	10.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
צפן 11 קליים	11.	11.
מדרה 15	15.	15.
לכהף 14	14.	14. Ὀμίλ.
כסך 16 משור	16.	16. Παρατάνυσμα.
זית שכן 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Aquilonis.	11. Aquilonis.	11.
Fundæ.	Tentoria.	
13. Ad orientem.	13. Ad orientem.	13
14. Humero.	14. Lateri.	14. Humero.
16. Operimentum.	16. Tentorium.	16. Tentorium.
Retorta.	Retorta.	
20. Oleum oleæ.	20. Oleum de arboribus olivarum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Exodi.

V. 4. Καὶ ποιήσεις αὐτῶ ἑσχάραν. In hunc locum hæc habentur in catenis mss. ex anonymo : εἶδος καυκίου, ἐν αἷς ἀνέματτον σὺν τῷ ἐλαίῳ τῆν σεμιδάλιν. Κεῖται ἐν τῷ ις' Ἀριθμῶν, ἐν ᾧ φησι τρύβλιον ἀργυροῦν, καὶ φιδίλην, ἀμφοτέρα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐλαίῳ. Id est : « Species pateræ, in qua similam cum oleo commiscerant. In cap. xvi, Numerorum [est nunc cap. vii] legitur, *vatellam argenteam, et phialam utramque*

plenam similæ refectæ oleo. » — Οἱ λοιποὶ, etc. Ex Coislin.

V. 5. Ἄλλος, σύνθεσιν. Ex Coislin.

V. 7. Ἄλλος, τοὺς φορεῖς. Sic unus ms. et Al dina editio. — Ibid. Ἄλλ., ἕως ἀφρην αὐτό. Sic Basiliensis solus.

V. 9. Ἄλλος, πρὸς νότον. Sic quidam mss., tacito interprete.

Ibidem. Ἄλλος, γωνίᾳ. Sic edit. Rom., ubi ad

CAPUT XXVIII EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
לכהנלי 1 קשך 4	1. 4.	1. Τοῦ ἱερατεῦειν αὐτὸν ἐμοί. 4.
דאפ קשבך מצנפת Tò Samar., πῆλιον ἦτοι μίτραν.		Ἐπέन्दυμα. Σύσφιγκτον.
יאף תולעת שני 5	5.	5.
ועשו את דאפך זהב תולעת ואגמו תולעת שני ושש משור	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur ipso mihi.
4. Pectorale.	4. Rationale.	4.
Superhumerales. Oculatum.	Superhumerales. Strictam.	Superindumentum. Constrictam.
Cidarim. Samar., pileum, sive mitram.	Cidarim.	
5. Vermiculum cocci.	5. Coccumque bis tinctum.	5
6. Et facient superhumerales, auro, hyacintho et purpura, vermiculo cocci, et bysso retorta.	6. Facient autem superhumerales de auro et hyacintho et purpura, coccoque bis tincto, et bysso retorta.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Πρὸς ἀπηλιώτην. "Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν. Ἰστία. "Ἄλλος, πλεκτόν.	11.
13.	13. Πρὸς νότον. "Ἄλλος, πρὸς ἀνατολάς.	13.
14. Ὡμίτ.	14. Κλίτει.	14.
16. Παρατάνυσμα.	16. Κάλυμμα. Κεκλωσμένην. "Ἄλλος, διανενισμένα (sic). "Ἄλλος, νενισμένης.	16.
20.	20. Ἐλαιον ἐξ ἐλαίων. "Ἄλλος, Ἐλαιον ἐκ σπερμάτων.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. Ad subsolanum. <i>Alius</i> , ad aquilonem. Tentoria. <i>Alius</i> , plexum.	11.
13.	13. Ad austrum. <i>Alius</i> , ad orientem.	13.
14. Humero.	14. Lateri.	14.
16. Tentorium.	16. Tegimen. Torta. <i>Alius</i> , texta. <i>Alius</i> , neta.	16.
20.	20. Oleum ex olivis. <i>Al.</i> , oléum ex seminibus.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Exodi.

marginem scriptum erat calamo, inquit Drusius, ὦμίτ pro γωνία, videlicet in exemplari Drusii. Sed ὦμίτ pertinet ad versum 14, quod ignorabat Drusius, quia lectio illa ὦμίτ in hoc capite nondum observata fuerat.

V. 10. *Oi λοιποί, σανίδες*. Sic Drusius ex Theodoreto.

V. 11. "Ἄλλος, πρὸς βορρᾶν. Sic mss. quidam.

V. 13. "Ἄλλος, πρὸς ἀνατολάς. In catenis.

V. 14. 'Α., Σ., ὦμίτ. Sic Basiliensis.

V. 16. 'Α., Σ., παρατάνυσμα. Ita Basiliensis. Vide quæ diximus cap. præcedenti ad versum 36. — Coisl. in textu. τῶν Ο΄ habet διανενησμένους· in marg. vero κεκλωσμένου.

Ibid. "Ἄλλος, διανενισμένα. "Ἄλλος, νενισμένης. Ex Basiliensi. Lege : διανενησμένα et, νενησμένης.

V. 20. "Ἄλλος, Ἐλαιον etc. Ita editio Rom.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἱερατεῦσαι αὐτὸν ἐμοί.	1. Ἱερατεῦειν μοι.	1. Εἰς τὸ ἱερατεῦειν αὐτόν μοι.
4.	4. Τὸ περιστήθιον. "Ἄλλος, τὸ λόγιον. "Ἄλλος, περιδόλαιον. τὴν ἐπωμίδα. Κοσύμβωτον. Κίδαριν.	4.
Σύσφιγκτον.		
5.	5. Καὶ τὸ κόκκινον. "Ἄλλος, καὶ τὸ κόκκινον κεκλωσμένον. "Ἄλλος, τὸ κόκκινον τὸ διάφορον. "Ἄλλος, σὺν σκώληκος τὸ διάφορον. "Ἄλλος, τὸ κόκκινον τὸ δίβαφον.	5.
6.	6. Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, ἔργον ὕφαντόν ποικιλοῦ.	6. Καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσοῦ καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενισμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Ad sacerdotio fungendum ipsum mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur mihi.	1. Ut sacerdotio fungatur ipse mihi.
4.	4. Pectorale. <i>Alius</i> , rationale. <i>Alius</i> , amictus. Superhumerales. Cosymbotam. Cidarim.	4.
Constrictam.		
5.	5. Et coccinum. <i>Alius</i> , coccinum retortum. <i>Alius</i> , coccinum varium. <i>Alius</i> , cum vermiculo varium. <i>Alius</i> , coccinum bis tinctum.	5.
6.	6. Et facient superhumerales de bysso torta, opus textum variatoris.	6. Et facient superhumerales ex auro, et hyacintho et purpura, et coccino neto, et bysso torta.

TO EBPAIKON.

7 שתי כתפת
8 שני
9 שהם
11 אדשתו האבנים על שמרת
בני ישראל מסבת משבעות זהב
תעשה אתם

מסבת
13 משבעת
14 שרשרת
זהב טהור כנגלות
15 מעשה חשב
כמעשה
17 ומלאת בו מדאת אבן

וברקת
20 תרשיש
22 שרשת
כמעשה עבת
23 ועשית על־החשן שתי טבעות
זהב ונתת את־שתי הטבעות על־שני
קצות החשן

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

7.
8.
9.
11.

13.
14.

15.
17.

20.
22.

23.

ΑΚΥΛΑΣ.

7.
8. Διάφορον.
9. Ὀνυχος.
11.

Μετεστραμμένους.
13. Σφιγκτηῖρας.
14.

15. Ἔργον βροχωτόν.
Κατὰ τὸ ποίημα.
17. Καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πλη-
ρώματα λίθων.

20. Χρυσόλιθος.
22. Ἀλύσεις.

23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

7. Duæ scapulæ.
8. Cocci.
9. Onychis.
11. Ambos lapides super nomi-
nibus filiorum Israel circumdatos
ocellaturis auri facies eos.

Circumdatos.
13. Ocellaturas.
14. Catenas.
Auro mundo conterminas.
15. Opere cogitantis.
Sicut opus.
17. Et implebis in eo plenitudi-
nem lapidis.
Et smaragdus.
20. Chrysolithus.
22. Catenas.
Opere complicationis.
23. Et facies super pectorali
duos annulos auri, et dabis ambos
annulos super duabus extrema-
tibus pectoralis.

VULGATA LATINA.

7. Duas oras.
8. Coccoque bis tincto.
9. Onychinos.
11. Sculpes eos nominibus fi-
liorum Israel, inclusos auro atque
circumdatos.

Inclusos.
13. Uncinos.
14. Catenulas.
Ex auro purissimo sibi invicem
cohærentes.
15. Opere polymito.
Juxta texturam.
17. Ponesque in eo quatuor
ordines lapidum.
Smaragdus.
20. Chrysolithus.
22. Catenas.
Cohærentes.
23. Et duos annulos aureos,
quos pones in utraque rationalis
summitate.

AQUILA.

7.
8. Varium.
9. Onychis.
11.

Transversos.
13. Uncinos.
14.
15. Opus laqueatum.
Juxta opificium.
17. Et implebis in eo plenitudi-
nes lapidum.
20. Chrysolithus.
22. Catenas.
23.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7.
8. Δίβαφον.
9. Ὀνουχος.
11.

13.
14. Σύσφιγμα.

13. Ἔργον βροχωτόν.

17. Καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πλη-
ώματα λίθων.
Κεραύνιος.
20. Ὑάκινθος.
22. Ἀλύσεις.
Ἔργον βροχωτόν.
23.

7. Δύο ἐπωμίδες.
8. (Ἐκ κοκκίνου) διανενησμένου.
Ἄλλος, κεκλωσμένου.
9. Σμαράγδου.
11. Τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνό-
μασι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἄλλος,
τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, περικεκυκλω-
μένους, καὶ συνεσφραγισμένους
χρυσῷ ποιήσεις αὐτούς. Ἄλλος,
ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος τῶν
υἱῶν Ἰσραὴλ, περικεκλωσμένους
καὶ συνεσφιγμένους χρυσῷ ποιή-
σεις αὐτούς.

13. Ἄσπιδίσκας.
14. Κροσσωτά.
Ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ καταμε-
μιγμένα ἐν ἀνθεσιν.
15. Ἔργον ποικιλτοῦ.
Κατὰ τὸν ρυθμόν.
17. Καὶ καθυφανεῖς ἐν αὐτῷ
ὑφασμα κατάλιθον.
Σμάραγδος.
20. Χρυσόλιθος.
22. Κρωσσούς.
Ἔργον ἀλυσιδετόν.
23. ✕ Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τοῦ
✕ λογίου δύο δακτυλοὺς χρυσοῦς·
✕ καὶ δώσεις τοὺς δύο δακτυλοὺς
✕ ἐπὶ τῶν ἀκρων τοῦ λογίου·
Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον

9. Ὀνουχος.
11.

Καὶ συνεσφιγμένους.
13.
14.

13.

17. Καὶ πληρώσεις ἐν αὐτῷ πλη-
ώματα λίθων.

20.
22. Ἀλύσεις.
23.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.
8. Bis tinctum.
9. Onychis.
11.

13.
14. Constrictionem.

13. Opus laqueatum.

17. Et implebis in eo plenitudi-
nes lapidum.
Ceraunius.
20. Hyacinthus.
22. Catenas.
Opus laqueatum.
23.

7. Duo superhumeralia.
8. (Ex cocco) neto. *Alius*, retorto.
9. Smaragdi.
11. Ambos lapides in nominibus
filiorum Israel. *Alius*, ambos lapi-
des super nominibus filiorum I-
srael, circumdatos et obsignatos
auro facies eos. *Alius*, super hu-
meris superhumeralis filiorum
Israel, circumtortos, et constri-
ctos auro facies eos.

13. Aspidiscas.
14. Catenulas.
Ex auro puro admistas in flori-
bus.
15. Opus variatoris.
Juxta modum.
17. Et attexes in eo texturam
lapidarem.
Smaragdus.
20. Chrysolithus.
22. Fimbrias.
Opus catenatum.
23. ✕ Et facies supra rationale
✕ duos annulos aureos : et dabis
✕ duos annulos supra summita-
tem rationalis :
Et facies super rationale fim-

7.
8.
9. Onychis.
11.

Et constrictos.
13.
14.

15.

17. Et implebis in eo plenitudi-
nes lapidum.

20.
22. Catenas.
23.

TO EBPAIKON:

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΙΣ.

24 ונחתה אחד-שתי עברת הזרב
על-שתי המבערת אל-קצרת החשן

24.

24.

25 ואת שתי קצות שתי העצמות
תתן על-שתי המשבצות ותתנה
על-כתפיות האפד אל-כול פניו

25.

25.

26 ועשית שתי מבעות דרב ושבת
אתם על-שני קצות החשן על-שפת

26.

26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

24. Et dabis duas complicationes
auri super duobus annulis in ex-
trematibus pectoralis.

24. Catenasque aureas junges
annulis, qui sunt in marginibus
ejus.

24.

25. Et duas extremitates dua-
rum complicationum dabis super
duabus ocellaturis, et dabis super
scapulis superhumeralis e regione
facierum ejus.

25. Et ipsarum catenarum ex-
trema duobus copulabis uncinis
in utroque latere superhumeralis
quod rationale respicit.

25.

26. Et facies duos annulos auri,
et pones eos super duabus extre-
mitatibus pectoralis super labio

26. Facies et duos annulos au-
reos: quos pones in summitatibus
rationalis, in oris, quæ e regione

26.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

κρωσσούς συμπεπλεγμένους ἔργον ἀλυσιδωτῶν ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ. Καὶ λήφεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ λογεῖου τῆς κρίσεως, ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰσὼντι εἰς τὸ ἅγιον, μνημόσυνον ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. Ἄλλοι, καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον δύο δακτυλίους χρυσοῦς· καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ’ ἀμφωτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογεῖου.

24.

24. ✕ Καὶ δύοσεις τὰ δύο ἀλυσιδωτὰ τὰ χρυσαῖα ἐπὶ τοῖς δυοῖν δακτυλίοις, ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ λογεῖου. Καὶ θήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τοὺς κρωσσούς· τὰ ἀλυσιδωτὰ ἐπ’ ἀμφωτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογεῖου ἐπιθήσεις. Ἄλλοι, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς κρωσσούς, καὶ τὰ ἀλυσιδωτὰ χρυσοῦ ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους, ἐπ’ ἀμφωτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογεῖου.

24.

25.

25. ✕ Καὶ τὰ δύο ἄκρα τῶν δύο ἄλυσιδωτῶν δύοσεις ἐπὶ τῶν δύο σφίγγων, καὶ δύοσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος, ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Καὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας ἐπιθήσεις ἐπ’ ἀμφωτέροις τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον. Ἄλλοι, καὶ δύο κλίτη τῶν δύο κρωσσῶν ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο ἐμπλόκια· καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον.

25.

26.

26. ✕ καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ θήσεις (Ο΄. Θ. δύοσεις) αὐτοὺς ἐπὶ τὰ δύο ἄκρα

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

briarum complectentes opus catenatum ex auro puro. Et sumet Aaron nomina filiorum Israel super rationale iudicii, super pectus, introeunti in sanctum, memorie coram Deo. *Alius*, et facies super rationale duos annulos aureos super utraque initia rationalis.

24.

24. ✕ Et dabis duo catenata aurea super duobus annulis, supra summitatem rationalis.

24.

Et pones super rationale iudicii fimbrias: catenata super utraque latera rationalis impones. *Alius*, et impones fimbrias et catenata auri super duos annulos, super ambo latera rationalis.

25.

25. ✕ Et duas summitates duarum catenarum dabis super duos uncinos: et dabis super humeros superhumeralis, super frontem faciei eius.

25.

Et duas aspidiscas impones super ambos humeros superhumeralis, secundum faciem. *Alius*, et duo latera duarum fimbriarum impones supra duas implicationes: et impones super humeros superhumeralis ex opposito secundum faciem.

26.

26. ✕ Et facies duos annulos aureos, et pones (LXX, Th. dabis) eos super duas summi-

26.

TO EBPAIKON.

אשר אל-עבר האפד ב'חה

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γραμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἐπὶ πέραν τοῦ ἐκκενδύματος;
οἰκονδε.

27 ועשית שתי טבעות זהב ותתתה
אתם על-שתי כנפות האפד מלכסה
ממול פניו לעמת מחברתו ממעל
לחשב האפד

27.

27.

לעמת מחברתו
לחשב

28 וירכסי אתהחשו מטיבעות
אל-טבעת האפד בפחיל תכלה להיות
על-חשב האפד תל-יזח החשן מעל
האפד

28.

28.

תל-יזח

VERSIO HEBRAICI TEXT.

ejus, quod ad latus superhumeralis
intus.

VULGATA LATINA.

sunt superhumeralis, et posteriora
ejus aspiciunt.

AQUILA.

Quod est ad oram superia-
dumenti intus.

27. Et facies duos annulos auri,
et dabis eos super duabus scapulis
superhumeralis ab infra e regione
facierum ejus contra conjunctionem
ejus desuper artificium superhume-
ralis.

27. Necnon et alios duos annu-
los aureos, qui ponendi sunt in
utroque latere superhumeralis de-
orsum, quod respicit juxta faciem
juncturæ inferioris, ut aptari pos-
sit cum superhumerali.

27.

Contra conjunctionem ejus.
Artificium.

28. Et stringent pectorale ab
annulis ejus ad annulos superhu-
meralis in filo hyacinthi ad exsi-
stendum super artificium super-
humeralis, et non tollatur pecto-
rale desuper superhumerali.

28. Et stringatur rationale an-
nulis suis cum annulis superhu-
meralis vitta hyacinthina, ut ma-
neat junctura fabrefacta, et a se
invicem rationale et superhume-
rale nequeant separari.

28.

Et non tollatur.

Ut nequeant separari,

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ὁ ἐστὶν εἰς τὸ ἀντικρυς τοῦ ἐπινδύματος. * ὁ ἐστὶν εἰς τὸ μέρος τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν :

* τοῦ λογίου ἐπὶ τοῦ χειλους αὐτοῦ : Ἄλλος, καὶ ποιήσεις δύο δακτυλλοὺς χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια τοῦ λογείου πρὸς τὸ ἄκρον.

Ὁ ἐστὶν εἰς τὸ ἀντικρυς τῆς ἐπωμίδος. Ἄλλος, ἀπ' ἄκρου τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν.

27.

27. * Καὶ ποιήσεις δακτυλλοὺς χρυσοῦς καὶ δώσεις αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς δύο ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν ἐκ τοῦ κατὰ πρόσωπον, κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτῶν, ἐπάνω τοῦ μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος : Ἄλλος, καὶ ποιήσεις δύο δακτυλλοὺς χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτοῦ, κατὰ πρόσωπον, κατὰ συμβολὴν ἀνωθεν τῆς συνουφῆς τῆς ἐπωμίδος.

27.

Ἄλλος, συμφώνως.

Ἄλλος, κατασκευάσματος. Ἄλλος, διαζώσματος.

28.

28. * Καὶ σφίξουσι τὸ ῥάγιον ἐκ τοῦ δακτύλιου αὐτοῦ εἰς τὸν δακτύλιον τῆς ἐπωμίδος ἐν κλώσματι δακινθίνῳ, ἵνα (ἦ) ἐπὶ τοῦ μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος καὶ οὐ μὴ ἀποσπάσῃς τὸ λόγιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος : Ἄλλος, καὶ σφίξεις τὸ λογιεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλλοὺς τῆς ἐπωμίδος συνεχομένους, ἐκ τῆς ὑακίνθου συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλάται τὸ λογιεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος.

28.

Ἄλλος, καὶ οὐ σαλευθῆ σεται. Ἄλλος, καὶ μὴ ἀποκλίνητε *.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Quod est e regione superin-
dumententi. * Quod est in partem
* superhumeralis intrinsecus :

* tates rationalis, super labium
* ejus : Alius, et facies duos annu-
los aureos, et impones super duas
alas rationalis super summitatem.

Quod est e regione superhume-
ralis. Alius, a summitate postero-
rioris partis superhumeralis ab
intus.

27.

27. * Et facies annulos aureos,
* et dabis eos supra duos humeros
* superhumeralis deorsum, ex eo
* quod est secundum faciem,
* juxta commissuram eorum, su-
* pra structuram superhumeralis :
Al. et facies duos annulos aureos,
et impones super duos humeros
superhumeralis infra ipsum, secun-
dum faciem, juxta commissuram
superne texturæ superhumeralis.

27.

Al., conconditer.

Alius, apparatus. Alius, subli-
gaculi.

28.

28. * Et constringent rationale
* ex annulo ejus in annulum su-
* perhumeralis, in vitta hyacin-
* thina, ut sit supra structuram
* superhumeralis, et ne abstrahas
* rationale a superhumerali : Alius,
et stringes rationale ab angulis
supra positus ad annulos superhu-
meralis hærentes, ex hyacintho con-
textos in texturam superhumera-
lis, ut non laxetur rationale a su-
perhumerali.

28.

Alius, et non commovebitur.
Alius, et ne declinetis.

* Ifacteus Basiliensis codex asteriscos notavit quia in exemplaribus usu tritis textus LXX Interpretum hic deficiebat.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
אֶרְאֶה אֶת־הַיְיָ וְאֶת־הַדְּבָרִים 30	30.	30.
עַל־בֵּן		
פִּירֵאשׁוּ בְתוּכִי 32	32.	32.
כַּפִּי תַחַת		Προσπλοκήν.
עַל־שׁוֹלַיִם 33	33.	33. Ἀπόληγμα.
עַל־נֹרִי		
עַל־אֶזְרָךְ 35	35.	35. Ἐπὶ τοῦ Ἀσρών.
קֶדֶשׁ לַיהוָה 36	36.	36.
עַל־דִּמְעוֹתַי 37	37.	37. Ἐπὶ τῆς κιδάριως.
וְשִׁבְעָה 39	39.	39. Αἱ συσφιγξίεις.
מִצַּנְפָּת		Κίδαριν.
אֶבֶן בְּנֶשֶׁת 43	43.	43.
עַל־רֵם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
30. Urim et Tummim.	30. Doctrinam et veritatem.	30.
Super cor suum.	In pectore.	
32. Os capitis ejus in medio jus.	32. In cujus medio supra erit capitium.	32.
Sicut os loricae.	Sicut fieri solet in extremis vestium partibus.	Complexum.
33. Super fimbriis ejus. Super fimbriis ejus.	33. Ad pedes ejus.	33. (Ad) terminum.
35. Super Aaronem.	35. Aaron.	35. Super Aaronem.
36. Sanctitas Domino.	36. Sanctum Domino.	36.
37. Super cidarim.	37. Super tiaram.	37. Super cidarim.
39. Et stringes.	39. Stringesque.	39. Nodi.
Cidarim.	Tiaram.	Cidarim.
43. Aut in accedendo ipsos.	43. Vel quando appropinquant.	43.
Saeculi.	Sempiternum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Exodi.

V. 1. Versus primi lectiones omnium interpretum prodeunt ex sæpius memorato codice Basiliensi.

V. 4. Ἄλλος, τὸ λόγιον. ita Basiliensis. Ἄλλος, περιβάλαιον. Sic quidam mss. et schedæ Combelsianæ, ubi sic legitur: Ἄλλος φησι περιβάλαιον τὸ περιστήθιον. Id est: « Pectorale alius vocat amictum » Ἄλόγιον est Aquilæ et Symmachi supra, Exod. xxv, 7. — Ὑψβῶν A., Σ., σύσφιγκτον. Ο., κοσµ-

βωτόν. — Hebr. oculatam. A., S., constrictam. LXX, cosymbotam. Vulg., strictam.

Ibid. sic habet editio Romana, κατὰ τὸ Σαμαρειτικόν, πῆλιον, ἦτοι καθ' ἑτέραν γραφήν, μίτραν. Id est: Secundum Samaritanum, « pileum, » sive secundum aliam scripturam, « mitram. » Fortasse legendum πλίον, nam hac voce utitur Plutarchus in « Solone » pro « pileo » sive « galero. » In hunc locum hæc notat Drusius: « Vel secundum aliam

Hæc porro desumpta fuisse videntur ab aliquo codice Hexaplorum. Qua de re, necnon de aliis quamplurimis in Præliminaribus pluribus agitur.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
30.	30. Τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλθ- θειαν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειότητας. <i>Ἐπὶ</i> τοῦ στήθους αὐτοῦ. <i>Ἄλ- λος</i> , ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ.	30.
32.	32. Τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτοῦ μέ- σον. <i>Ἄλλος</i> , τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτοῦ μέσον αὐτοῦ. <i>Ἄλλος</i> , τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ.	32.
Σειρωτόν.	Συμβολήν.	Σειρωτόν.
33. Πρὸς ποδῶν.	33. Ἵπὸ τὸ λῶμα. <i>Ἵπὸ</i> τοῦ λώματος. <i>Ἄλλος</i> , ἐπὶ τοῦ λώματος.	33.
35. Ἐπὶ τοῦ Ἀαρών.	35. Ἐπὶ Ἀαρών.	35. Ἐπὶ Ἀαρών.
36.	36. Ἀγίασμα Κυρίου. <i>Ἄλλος</i> , ἀγίασμα Κυρίου.	36.
37.	37. Ἐπὶ τῆς μέτρας.	37. Ἐπὶ τῆς κιδάρεως.
39. Αἱ συσφιγξεις.	39. Οἱ κοσμητικοί. <i>Ἄλλος</i> , οἱ κόσμητοι.	39. Αἱ συσφιγξεις.
Κιδάριν.	Κιδάριν.	Ἵψωμα.
43.	43. Ἢ ὅταν προσπορεύωνται. <i>Ἄλ- λος</i> , καὶ ὅταν προσπορεύωνται. Αἰώνιον. <i>Ἄλλος</i> , εἰς τὸν αἰῶνα.	43.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
30.	30. Demonstrationem et verita- tem. <i>Reliqui</i> , illuminationes et perfectiones. <i>Super</i> pectus suum. <i>Alius</i> , super cor suum.	30.
32.	32. Peristomium ex ea medium. <i>Alius</i> , peristomium ex ea medium ejus. <i>Alius</i> , capitis ejus in medio ejus.	32.
Catenatum.	Commissuram.	Catenatum.
33. Ad pedes.	33. Sub margine. <i>Sub</i> margine. <i>Alius</i> , super mar- ginem.	33.
35. Super Aaronem.	35. Super Aaronem.	35. Super Aaronem.
36.	36. Sanctificationem Domini. <i>Alius</i> , Sanctificationem Domino.	36.
37.	37. Super mitram.	37. Super cidarim.
39. Nodi.	39. Nodi. <i>Alius</i> , <i>idem</i> alio verbo.	39. Nodi.
Cidarim.	Cidarim.	Cacumen.
43.	43. Aut quando accedent. <i>Al.</i> et quando accedent. <i>Sempiternum</i> . <i>Alius</i> , in sempi- ternum.	43.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Exodi.

scripturam, ἢ καθ' ἑτέραν γραφήν. Utrum diversam lectionem, an aliam innuit editionem? sunt sane qui **קִדָּרִים** mitram interpretantur. Idem **קִדָּרִים** significat. Hieron. in Comment. Zach. iii: **קִדָּרִים** cidaris, vel secundum alios, mitra. Idem in epistola quam Fabiolæ scripsit De veste sacerdotali: «Quarum genus, inquit, est vestimenti, rotundum pileolum, quale pictum in Ulysse conspicimus, quasi sphaera media sit divisa, et pars una ponatur in capite. Hoc Græci et nostri tiaram et nonnulli galeorum vocant, Hebræi **קִדָּרִים**. Non habet acumen in summo, nec totum usque ad comam caput legit, ad tertiam partem a fronte inopertam relinquit:

atque ita in occipito vitta constrictum est, ut non facile labatur ex capite. Est autem byssinum, et sic fabre opertum linteolo, ut nulla acus vestigia extrinsecus appareant.» Hactenus Drusius.

Ibid. 'A., ἐπένδυμα. Supra cap. xxv, v. 7, eadem lectio habetur ad vocem **קִדָּרִים**, tribuiturque Aq., Symmacho et Theodotio. Hieronymus in epistola ad Fabiolam de veste sacerdotali, et in Oseam iii, 4, testificatur Aquilam vertisse ἐπένδυμα.

V. 5. Hic trium interpretum lectiones exhibebat codex Basiliensis, verum hoc exemplar, cum Romæ agerem, meque in scio, denuo compactum extremis foliorum mutilatum est; quo factum ut interpretum

nomina interciderent. Jam divinando solum cuius sint singulæ interpretationes dicere possumus. Prima igitur, καὶ τὸ κόκκινον κεκλωσμένον, videtur esse varia lectio LXX interpretum. Secunda, τὸ κόκκινον τὸ διάφορον, Theodotionis esse putatur. Tertia, σὺν σκώληκος τὸ διάφορον, videtur omnino esse Aquilæ, qui litteram cum scrupulo sequitur, atque lisdem prorsus verbis easdem Hebraicas voces interpretatur infra, cap. xxxv, 23 et 55. Apud Drusium perperam legitur, διάφανον, infra, vers. 8. Quarta, τὸ κόκκινον τὸ διάδαφον, vel melius, δίδαφον, Symmachi est, ut infra, vers. 8. Cæterum observes velim codices mss. dum interpretationes afferunt nullum ordinem vulgo tenere; sed Aquilam modo primum, modo secundum, mox tertium afferre, et sic de reliquis.

V. 6. Θ., καὶ ποιήσουσι, etc. Hanc lectionem sine Interpretis nomine affert edit. Rom.

V. 7. Δύο ἐπωμίδες, (duo superhumeralia.) In hæc verba hæc nota leguntur in mss., et in schedis Combelsianis ex anonymo : Δύο ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιτιθεμένων ἢ δύο ὄμοι συνημμένοι ἔσονται. Id est : (Duabus utroque humero impositis; vel duo humeri conjuncti erunt.) Alia item anonymi : Δύο ἐπωμίδες ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων ἐπιτιθέμεναι, καὶ ἔχουσαι τὰ ἄκρα αὐτῶν ἀσπίδισκας χρυσᾶς ὡς ζώνης λεπτάς δι' ὧν τοῖν ὤμων συνεζευγμέναι ἐκ μέρους, καὶ τῷ στήθει ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐξηρτῶντο συνδεσμούμεναι ἐνθεν τοῦ λογίου. Id est : (Duo superhumeralia ambobus humeris imposita, habentia in summitatibus suis aspidiscas aureas tenues in modum cinguli : quibus ex una parte humeris jungebantur; ex altera ante pectus pendebant, utrinque rationali colligata.)

V. 8. 'A., διάφορον. Σ., δίδαφον. Editio Romana perperam διάφανον habet ad Aquilam. Cæteræ lectiones ex Basiliensi.

V. 9. 'A., Σ., Θ., δνυχος. Sic Basiliensis. Hieronymus ad Fabiolam de veste sacerdotali : (In utroque humero habet singulos lapides clausos et astrictos auro, qui Hebraice dicuntur soom, ab Aquila Symmacho et Theodotione onychini, a Septuaginta smaragdi transferuntur. Josephus sardonychas vocat, cum Hebræo Aquilæque consentiens : ut vel colore lapidum, vel patriam demonstraret.) Sic Hieronymus cum Basiliensi codice consentiens.

Unde arguitur Drusius, qui vult hæc verba Hieronymi, (Symmacho et Theodotione,) spuria esse, ac lectionem uni Aquilæ ascribi. — Coisl., οἱ λοιποὶ, δνυχος, τὸ Σαμαρ., σαβδίου. In Basiliensi legitur. 'A., Σ., Θ., δνυχος, tantum.

V. 11. Prior lectio, Ἄλλος, τοὺς δύο λθους, etc. habetur in editione Romana; posterior, Ἄλλος, ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος, etc., ex codice Basiliensi.

Ibid. Θ., καὶ συνεσφιγμένους. 'A., μετεστραμμένους. Sic Basiliensis.

V. 13. 'A., σφιγκτῆρας ex Basiliensi. — Coisl., 'A., Σ., σφιγκτῆρας.

V. 14. Σ., σύσφιγμα. Sic Basiliensis. Ο., κροσωτά. In hanc vocem hæc nota anonymi fertur in catenis mss. et in schedis Combelsianis : Σειράς εἶναι φαμέν τὰ κροσωτά, ἐκπεποικίληνην ἔχουσας τὴν ὡς ἐν χρώμασιν ἔβιν. Ἄνθη γὰρ ἔφη τὰ χρώματα ταυτί· βύσσος δὲ ἦν ἄρα καὶ πορφύρα τὰ χρώματα. Id est : (Fimbriata dicimus esse catenas, varia colorum specie ornatas, nam flores hic colores nuncupat. Colores autem illi fuerint byssus et purpura. — Γρωτῶ Α., Σ., ἀλύσεις. Ο., κροσωτά. Θ., χαλαστά. Ἐν ἄλλῳ βιβλίῳ εὔρον, Α., Σ., σύσφιγχα.) — Heb., Α., Σ., catenas. LXX, Th., Vulg., catenulas. In alio libro reperi, Α., Σ., constricta. Hæc lectiones germanæ sunt. Γρωτῶ Α., Σ., ἔργον βροχωτῶν. Ο., ἔργον πλοκῆς. — Heb. opere funis. Α., Σ., opus laqueatum. LXX, opus plicaturæ. Vulg., sibi invicem cohærentes.

Ibid. 'A., Σ., ἔργον βροχωτῶν. Ο., ἔργον πλοκῆς. Huc haud dubie pertinent versiones 'A., Σ., ut habet Coisl., nempe ad Γρωτῶ Α., Σ., non autem ad Γρωτῶ Α., Σ., sequentem, ut habent Basiliensis et alii omnes mss.

Ibid. ἐκ χρυσίου καθαροῦ καταμειγμένα ἐν ἄνθεισιν. Ibidem Anonymus : Ἄντι τοῦ, ἐκ χρυσοῦν ὄφασμα ἐν τῇ ὄφῃ. Ἄνθη γὰρ οἶον ῥόδα, κρίνα, καὶ τὰ τοιαῦτα. Id est : (Ac si diceret, aureis filis texta : flores quippe aderant, cujusmodi sunt rosæ, lilia et similes.)

V. 15. 'A., Σ., βροχωτῶν ex Basiliensi, et ex aliis omnibus mss. nostris. Addit Colbertinus, Ὁ Ἐδρατος, Ἐσοθήδ.

V. 17. 'A., Σ., Θ., καὶ πληρώσεις, etc. Sic duo mss. Regii, quorum unus ita pergii, ἀντι τοῦ διά-

CAPUT XXIX EXODI.

TO EBPAIKON,	TO EBPAIKON	AKYAAΣ.
	Ἑλληνικοῦ γράμματος.	
אֶתְכֶם וְאֶת־	1.	1.
וְאֶתְכֶם וְאֶת־	2.	2. Κολλύρας ἀζύμους ἀναμειγμένας ἐν ἐλαίῳ.
וְאֶתְכֶם וְאֶת־	5.	5.
וְאֶתְכֶם וְאֶת־	6.	6. Τὸ πέταλον τὸ ἅγιον.
וְאֶתְכֶם וְאֶת־	9.	9. Διαζώνη Ἀαρὼν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad sanctificandum eos.	1. Ut mihi in sacerdotio consecrentur.	1.
2. Lagana infermentata uncta in oleo.	2. Lagana quoque azyma oleo lita.	2. Collyras infermentatas mixtas in oleo.
5. Tunicam et pallium superhumeralis.	5. Linea et tunica et superhumerali.	5.
6. Diadema sanctitatis.	6. Laminam sanctam.	6. Laninam sanctam.
9. Balteo Aaron.	9. Balteo. Aaron scilicet.	9. Zona Aaron.

λίθον καθαρικὸν ἔργον, «sive opus lapillis coagmentatum.»

Ibid. Σ., κεραύνιος. Hieronymus de veste sacerdotali ad Fabiolam : «Symmachus dissentit in smaragdo, ceraunium pro eo transferens.»

V. 20. 'Α., Ο', χρυσόλιθος. Σ., δάκνιος. Ex editione Romana.

V. 22. Basiliensis, *οἱ λοιποὶ, ἀλύσεις*, «catenas.» Ibid. Sic Drusius et editio Romana.

V. 23. Hic et vicesimus quartus versus in editione Romana habentur; sed multum variant a Basiliensi, et ab alia horum interpretatione, quæ in Complutensi habetur: pars autem vicesimi quinti quæ sequitur abest ab illa editione; sed in codice Basiliensi, quasi Septuaginta Interpretum legitur. Ab hinc autem usque ad tricesimum versum desiderantur in editione Romana versus numero quinque, qui in editione Complutensi habentur ut nos exhibemus post interpretationem Basiliensis, incipientes a vicesimo tertio, qui multum variat ab editione Romana, ut et vicesimus quartus. In codice Basiliensi versus a vicesimo tertio ad vicesimum octavum inclusive, ex alia nescio qua editione substituantur, et asteriscis notantur de more ut erant in Hexaplis, et ut nos repræsentamus.

V. 26. Sic codex Basiliensis, qui versionem LXX Interpretum hic affert, etsi illa versio hic deficiat, quemadmodum et ipse testificatur, qua de re fuse in Præliminaribus agitur.

Ibid. Has Aquilæ et Symmachi interpretationes profert codex Basiliensis. Jam non semel vidimus supra, Aquilam et Symmachum τὸν passim vertere ἐπέन्दυμα.

V. 27. Ἄλλος, συμφώνως. — Coisl., 'Α., διαζώματος. Sed videtur non posse pertinere ad hunc versum.

Ibid. Ἄλλος, κατασκευάσματος, etc. Hic dum Basiliensem codicem compingent, nomina interpretum exciderunt ut supra.

V. 28. Ἄλλος, καὶ οὐ σαλευθήσεται, etc. Id ipsam accidit hoc loco. Hæ versiones sunt veterum interpretum, quorum excisa nomina sunt.

V. 30. *Οἱ λοιποὶ, τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειότητας. Ο', τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν.* Sic omnes mss. nostri, quorum aliquot hanc notam habent: *Οἱ λοιποὶ τῶν ἐκ τῆς Ἑβραίας εἰς τὴν Ἑλλάδα φωνὴν καὶ γλῶτταν τὴν θεόπνευστον ἔρμηνευ-*

σάντων Γραφῶν, τὴν δὴλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειότητας ὠνόμασαν. Id est: Reliqui eorum qui ex Hebraica in Græcam linguam divinam Scripturam interpretati sunt, «demonstrationem» et «veritatem,» interpretati sunt «illuminationes» et «perfectiones.»

Ibid. ἐπὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ. Hanc versionem sine interpretis nomine affert Basiliensis; sed videtur esse Aquilæ.

V. 32. Ita Basiliensis codex, quem unum hic habemus.

Ibid. 'Α., προσπλοχὴν, etc. Sic Basiliensis. — Sed Coisl., 'Α., Θ., προσπλοχὴν. Σ., σειρωτὴν.

V. 33. 'Α., ἀπόληγμα [Coisl. ἀπόπλεγμα]. Σ., πρὸς ποδῶν. Versionem Symmachi secutus est Vulgatus Interpres, «ad pedes.»

Ibid. ἐπὶ τοῦ λώματος, ita idem Basiliensis, tacito interprete.

V. 35. 'Α., Σ., ἐπὶ τοῦ Ἀαρῶν, sic Basiliensis et edit. Rom.

V. 36. Ἄγλασμα Κυρίω. Basiliensis cod. — Coisl., Α. Σ., ἀφόρισμα. Ο', πέταλον. Sed hæc Aquilæ et Symmachi lectio non videtur quadrare posse ad vocem Hebraicam פִּיטָא.

V. 37. 'Α., Θ., ἐπὶ τῆς κιδάρεως. Sic editio Romana.

V. 39. 'Α., Σ., Θ., Αἱ συσφιγξεις. Ἄλλος, οἱ κόσμοι. Ex Basiliensi et edit. Rom.

Ibid. 'Α., Σ., Ο', κιδάριν. Θ., ὕψωμα. Sic Regius codex unus. Quis credat Theodotionem qui supra, versu 39, κιδάριν vertit, hic vertisse ὕψωμα? Certe libenter credam supra versu 39 Θ., pro Σ., substitutum fuisse. — Hæc notat Coisl.: *Τὴν κιδάριν Ἄ. μίτραν καλεῖ. Θ., ὕψωμα, δεικνύς ὅτι τὰς κιδάρες ἀναντεινομένας εἶχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Πίλος δὲ ἦν βύσσινος εἰς ὄξυ λήγων, ὅπερ οὐρανοῦ σῆμα. Διὸ καὶ τοῦ Θεοῦ ὄνομα ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἱερέως διὰ τὴν τοῦ παντός κεφαλῆν. Id est: «Mitra vocat Aquila Cidarium; Theodotio, cacumen, ostendens eos cidares habuisse supra caput acuminatas. Pileus autem erat byssinus, in acumen desinens, quæ est cæli figura. Quapropter nomen Dei supra sacerdotis caput eminebat propter caput univ-
versi.»*

V. 43. Καὶ ὅταν. Sic Basil.

Ibid. Ἄλλος, εἰς τὸν αἰῶνα, in eodem codice.

CAPUT XXIX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1	1. Ἀγιάσεις αὐτοῦς. Ἄλλος, αγιάσαι αὐτοῦς.	1.
2.	2. Λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ.	2. Ἀναπεποιημένους.
5. Τὸν χιτῶνα καὶ τὸ ἐπέन्दυμα τοῦ ἐπενδύματος.	5. Τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη, καὶ τὴν ἐπωμίδα.	5. Τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ἐπενδύτην τῆς ἐπωμίδος. Ἄλλος, καὶ τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ποδήρη τοῦ ἐπενδύματος.
6. Ἀφόρισμα.	6. Τὸ πέταλον τὸ ἄγλασμα.	6.
9. Ζωνὰς Ἀαρῶν.	9. Ταῖς ζωναῖς Ἀαρῶν.	9. Ζωνὴ Ἀαρῶν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Sanctificabis eos. <i>Alius, ut sanctifices eos.</i>	1.
2.	2. Lagana fermentata uncta in oleo.	2. Confectos.
5. Tunicam et superindumentum superindumenti.	5. Tunicam talarem et superhumeralis.	5. Tunicam et superindumentum superhumeralis. <i>Alius, tunicam et talarem superindumenti.</i>
6. Separationem.	6. Laminam sanctificationem.	6.
9. Zonas Aaron,	9. Zonis Aaron.	9. Zona Aaron

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
היתרת 13	13.	13. Τὸ περιττόν.
חטאת דהא 14	14.	14. Περὶ ἁμαρτίας.
ריח ניחוח אשה לידעה היא 18	18.	18. Ὁσμή εὐαρεστήσεως πύργον Κυρίου αὐτό.
בהן ידם הימנית 20	20.	20. Τὸν ἀντιδάκτυλον.
ולקחת מן הדם אשר דבזבח 21	21.	21.
החלב והאליה 22	22.	22.
שדך אתם 24	24.	24.
על-הכפרים והטאת 36	36.	36. Ἐξίλασμοῦ περὶ ἁμαρτίας.
חכפר 37	37.	37.
קדש קדשים		
הדין 40	40.	40.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Reticulum.	13. Reticulum.	13. Superfluum.
14. Peccatum hoc.	14. Eo quod pro peccato sit.	14. Pro peccato.
8. Odor quietis ignitio Domino ipsum.	18. Odor suavissimus victimæ Domini.	18. Odor placabilitatis ignitum Domino ipsum.
20. Pollicem manus eorum dex- teræ.	20. Pollices manus.	20. Pollicem.
21. Et accipies de sanguine qui est super altare.	21. Cumque tuleris de sanguine, qui est super altare.	21.
22. Apidem et caudam.	22. Adipem de ariete et cau- dam.	22.
Coxam.	Armum.	
24. Ea.	24. Quod positum est.	24.
36. Super expiationes et ex- piabis.	36. Ad expiandum, mundabis- que.	36. Expiationis pro peccato.
37. Expiabis.	37. Expiabis.	37.
Sanctitas sanctitatum.	Sanctum sanctorum.	
40. Hin.	40. Hin.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Exodi.

V. 1. Sic codex Basiliensis.

V. 2. Lectionem Aquilæ mutuamur ex codicibus Regiis duobus et ex editione Rom. Sed ibi nomen interpretis tacetur: itemque ex Basiliensi qui Aquilam nominat. Theodotionis lectio, ἀναπεποιημένους, in uno Basiliensi habetur.

V. 5. Lectio Symmachi et Theodotionis exstat in Basiliensi et in editione Romana. LXX vero Interpretum lectionem sic effert Basiliensis, καὶ τὸν χι-
ζῶνα καὶ τὸν ποδήρη τοῦ ἐπενδύματος. Aquila item vocem אֵשׁ solet vertere ἐπένδυμα, ut jam sæpe memoravimus.

V. 6. 'A., τὸ πέταλον τὸ ἅγιον. Sic Basiliensis, qui eandem lectionem ibidem LXX Interpretibus tribuit. Σ., ἀφόρισμα. Sic etiam בָּרַךְ vertit Aquila

psal. cxxxı, 19, et LXX Exod. cap. xxxix, 50. Hieronymus ad Fabiolam De veste sacerdotali: « Tertium genus est vestimenti, quod illi appellant ΑΒΑΝΕΤ, nos *cingulum* vel *balteum*, vel *zonam* possumus dicere. Babylonii novo vocabulo ΗΕΜΙΑΝ vocant. »

V. 9. 'A., διαζωνή 'Ααρών. Sic Reg. unus et Basiliensis. Edit. Rom., minus recte, διαζωνή 'Ααρών. Symmachi lectionem sic habent Basiliensis et duo Regii, ζωνὰς 'Ααρών. Theodotio, ζωνή 'Ααρών. Ita mss. nostri et edit. Rom.

V. 14. 'A., θ., περὶ ἁμαρτίας. Sic Basiliensis, qui lectionem LXX Interpretum sic effert, ἁμαρτία γὰρ ἔστιν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
13.	13. Τὸν λόβον.	13. Τὸ περιτόν.
14.	14. Ἄμαρτίας γάρ ἐστιν. Ἄλλος, ἀμαρτία γάρ ἐστιν.	14. Περὶ ἀμαρτίας.
18. Ὅσμη εὐαρεστήσεως.	18. Εἰς ὄσμη εὐωδίας θυμίαμα Κυρίῳ ἐστίν.	18. Ὅσμη εὐαρεστήσεως πύρρον Κυρίῳ αὐτό.
20.	20. Τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρὸς.	20.
21.	21. Καὶ λήψη ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ θυσιαστηρίου. Ἄλλος, καὶ προσχεεῖς τὸ αἶμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ.	21.
22.	22. Τὸ στέαρ αὐτοῦ. Ἄλλοι, τὸ στέαρ καὶ τὴν κέρχον. Βραχίονα. <i>Oi λοιποὶ</i> , τὴν κνήμην.	22.
24.	24. Αὐτά. Ἄλλος, αὐτούς.	24.
36. Ἐξίλασμοῦ περὶ ἀμαρτίας.	36. Καθαρισμοῦ, καὶ καθαριεῖς.	36. Ἐξίλασμοῦ περὶ ἀμαρτίας.
37.	37. Καθαριεῖς. Ἄλλοι, ἐξιλάσῃ. Ἅγιον τοῦ ἁγίου. Ἄλλοι, ἅγιον τῶν ἁγίων.	37.
40.	40. Τοῦ εἶν. Ἄλλος, εἶν.	40.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

13.	13. Penam.	13. Superfluum.
14.	14. Peccati enim est. <i>Alius</i> , peccatum enim est.	14. Pro peccato.
18. Odor placabilitatis.	18. In odorem suavitatis thymiana Domino est.	18. Odor placabilitatis ignitum Domino ipsum.
20.	20. Summitatem dexteræ manus.	20.
21.	21. Et accipies de sanguine altaris. <i>Alius</i> , et effundes sanguinem super altare in circuitu.	21.
22.	22. Adipem ejus. <i>Alii</i> , adipem et caudam. Brachium. <i>Cæteri</i> , coxam.	22.
24.	24. Ipsa. <i>Alius</i> , ipsos.	24.
36. Expiationis pro peccato.	36. Purificationis, et purificabis	36. Expiationis pro peccato.
37.	37. Purificabis. <i>Alii</i> , expiabis. Sanctum sancti. <i>Alii</i> , sancta sanctorum.	37.
	40. In. <i>Alius</i> , Ain.	40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Exodi.

V. 18. Ex uno Regio et ex editione Romana. Aquila et Theodotio $\overline{\text{ΠΩΝ}}$ solent vertere πύρρον, ut passim videas in Levitico.

V. 20. Ἄ., τὸν ἀντιδάκτυλον. Sic Basiliensis. Editio Romana id quasi scholion affert, sine nomine interpretis.

V. 21. Ἄλλος, καὶ πρόσχεεῖς τὸ αἶμα, etc. Sic Basiliensis. Verum videtur non ad hunc locum pertinere; sed aliunde translatum esse.

V. 22. Τὸ στέαρ καὶ τὴν κέρχον. Sic Basiliensis, non allato interpretum nomine.

Ibid. Τὴν κνήμην. Sic Regius unus, qui habet οἶον τὴν κνήμην. Editio Romana, τὴν κνήμην tantum, itemque Basiliensis.

V. 36. Ἄ., Σ., Θ., ἐξίλασμοῦ περὶ ἀμαρτίας. Sic locum pleniorē habet Regius unus. Editio Romana. ἐξίλασμοῦ tantum.

V. 37. Ἄλλοι, ἐξιλάσῃ. Sic Basiliensis, unus Regius et editio Romana.

Ibid. Ἄλλοι, ἅγιον τῶν ἁγίων, ex Basiliensi.

V. 40. Sic quidam mss. et schedæ Combefisianæ, cum hac nota: Ἄιν, μέτρον Ἑβραϊκὸν οἴνου καὶ ἐλαίου. Δέχεται δὲ, ὡς φησιν Ἰώσηπος, δύο χοῶς Ἀττικῆς· πιστευτὸν δὲ ἐν τούτοις αὐτῷ, ἀκριδῶς τοῦ ἔθνους τὰ μέτρα ἐπισταμένῳ. Id est: « Ain, mensura Hebraica vini et olei; capit autem, ut ait Josephus, duos choas Atticos: cui utpote, gentis suæ mensuras apprime scienti, credendum es! »

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON; Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
3 ארדגו	3.	3.
4 והיה לבתים ובדים	4.	4. Εἰς κρῖκουσ τοῖσ διωστήρσι.
6 הפרסת	6.	6.
לפני הגפרת אשר עלהעדת		
7 קטרת סמים	7.	7. Θυμίαμα ἡδυσμάτων.
10 ונפר אהן עלקרנתיו ארז	10.	10.
בשנה כדום חכאת הגפרים		
הכפרים		Τοῦ ἐξίλασμοῦ.
12 כפר	12.	12. Ἐξίλασμα.
13 זה יתנו מלהעבר עלהפקדים	13.	13.
השכר		Στατήροσ.
20 אשה	20.	20. Πύρρον.
25 בשמים	25.	23. Ἀρώματα.
32 ובמתנת	32.	23.

VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Tectum ejus.	3. Craticulam.	3.
4. Et erit in domos vectibus.	4. Ut mittantur in eos vectes.	4. In circulos vectibus.
6. Velum.	6. Velum.	6.
Ante expiatorium, quod super testimonium.	Coram propitiatorio, quo tegitur testimonium.	
7. Suffimentum aromata.	7. Incensum suave fragrans.	7. Incensum condimentorum.
10. Et expiabit Aaron super cornua ejus semel in anno de sanguine peccati expiationum.	10. Et deprecabitur Aaron super cornua ejus semel per annum, in sanguine qui oblatu est pro peccato.	10.
Expiationum.	Pro peccato.	Propitiationis.
12: Expiationem.	12. Pretium.	12. Propitiationem.
15. Hoc dabunt omnis transiens ad visitatos.	15. Hoc autem dabit omnis qui transit ad nomen.	15.
Sicli.	Sicli.	Stateris.
20. Ignitionem.	20. Thymiana.	20. Ignitum.
23. Aromata.	23. Aromata.	23. Aromata.
32. In pondere ejus.	32. Compositionem.	32.

CAPUT XXX EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Ἐσχάραν. Ἄλλος, ἐσχαρίδα.

3.

4. Ψαλίδες ταῖς σκυτάλαις.

4. Εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσι.

6.- Καταπετάσματος. Ἄλλος, βλήματος.

6.

Τῶν μαρτυριῶν : *Post hanc vocem addunt alii*, κατὰ πρόσωπον ἱλαστηρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μαρτυριῶν.

7. Θυμίαμα ἡδυσμάτων.

7. Θυμίαμα σύνθετον.

7. Θυμίαμα ἀρωμάτων

10.

10. Καὶ ἐξιλιάσεται ἐπ' αὐτοῦ Ἄαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ καθαρισμοῦ καθαριεῖ αὐτό. Ἄλλος, καὶ ἐξιλιάσεται Ἄαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ αἵματος τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ ἐξίλασμοῦ, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καθαριεῖς αὐτό. Ἄλλος, τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας καθαρισμοῦ.

10.

Καθαρισμοῦ.

12. Ἐξίλασμα.

12. Λύτρα.

12. Ἐξίλασμα.

13. Τοῦτο δώσουσι πᾶς ὁ παρεργόμενος ἐπὶ τὰς ἐπισκέψεις.

13. Καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ δώσουσιν ὅσοι ἂν πασαπορευῶνται τὴν ἐπίσκεψιν.

13. Καὶ τοῦτο δώσουσι πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπὶ τὰς ἐπισκοπάς. Ἄλλος, πᾶς πορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς.

Στατήρος.

Διδράχμου.

20.

20. Ὀλοκαυτώματα. Ἄλλος, ὀλοκαρπώματα.

20. Πύρρον.

23.

23. Ἠδύσματα.

23.

32.

32. Σύνθεσιν. Ἄλλος, συμμερῖαν.

32.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Ingressus.

3. Cratem. *Alius*, craticulam.

3.

6.

4. Circuli vectibus.

4. In tneas vectibus.

6. Veli. *Alius*, velaminis.

6.

Testimoniorum. *Alii addunt*, juxta faciem propitiatorii, quod super testimonium.

7. Incensum condimentorum.

7. Incensum compositum.

7. Incensum aromaticum.

10.

10. Et depropitiabit super illud Aaron super cornua ejus semel in anno : de sanguine purificationis purificabit illud. *Alius*, et expiabit Aaron super cornua ejus semel in anno de sanguine purificationis peccatorum. *Alius*, de sanguine peccatorum purificationis et expiationis, semel in anno purificabit illud. *Alius*, purificationis pro peccato.

10.

Purificationis.

12. Propitiationem.

12. Redemptiones.

12. Propitiationem.

13. Hoc dabunt omnis transiens ad inspectiones.

13. Et hoc est quod dabunt quicumque transibunt ad inspectionem.

13. Et hoc dabunt omnis transiens ad visitationes. *Alius*, omnis qui transit ad numeros.

Stateris.

Didrachmatis.

20.

20. Holocausta. *Alius*, oblationes.

20. Ignitum.

23.

23. Condimenta.

23.

32.

32. Compositionem. *Alius*, comensurationem.

32.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שׁעִת לָ 37	37.	3 .
שׁעִת־שׁאֵן שׁאֵן 38	38.	38.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
37. Non facietis.	37. Non facietis.	57.
58. Vir qui faciet.	38. Homo quicumque fecerit.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Exodi.

V. 1. מִזְבֵּחַ O', θυσιαστήριον. Coislin. ad marg. θυμιατήριον.

V. 3. Ex Basiliensi, ἐσχαρίδα. Sic interdum vertunt LXX Interpretes.

V. 4. Ex Colbertino, duobus Regiis et Basiliensi. Duo Regii hanc notam habent sine nomine auctoris: Ἀκύλας μᾶλλον ἐνταῦθα τοὺς ἀναφορεῖς, ἤτοι διωστῆρας καλεῖ· ψαλίδας δὲ τοὺς κρίκους, οὓς καὶ εἰσόδους ἐκάλεσεν ὁ Σύμμαχος. Id est: « Aquila hic vectes vocat διωστῆρας, annulos vero, *circulos*, quos *ingressus* vocat Symmachus. » — Coislin Hic multum differt ab omnibus aliis codicibus: nam primo habet: 'A., Σ., εἰσόδοι, et postea Σ., Θ., εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσι. Deinde hanc notam subiicit: Σκυ-

τάλας μὲν ἐνταῦθα τοὺς ἀναφορεῖς, ἤτοι διωστῆρας καλεῖ, ψαλίδας τοὺς κρίκους, οὓς καὶ εἰσόδους ἐκάλεσεν ὁ Σύμμαχος, « Scytalas hic vocat ἀναφορεῖς vel διωστῆρας, id est *vecies*, » etc. Et quidem melius jacet hic scholion quam in aliis codicibus, ubi corrupte, ni fallor, legitur Ἀκύλας μᾶλλον ἐνταῦθα τοὺς ἀναφορεῖς, ἤτοι διωστῆρας, etc. Lectiones tamen interpretum accuratius in aliis codicibus efferuntur quam in Coisliniano supra, ut etiam ex hac nota probatur.

V. 6. Sic Basiliensis, βλήματος, sine nomine interpretis.

Ibid. Κατὰ πρόσωπον Ἰλαστηρίου ὁ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων. Hæc videntur excidisse ex versione

CAPUT XXXI EXODI.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
קראתי 2	2.	2.
בְּאֹרִי 4	4.	4.
ואת־מזבח הקטרת 8	8.	8.
ואת־מזבח העֹלָה ואת־נֹלְכָיו 9	9.	9.
דבר 15	13.	15.
שבֹּת וינפשׁ 17	17.	17. Διέλιπεν καὶ ἀνέψυξεν.
ככלתו 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vocavi.	2. Vocavi.	2.
Filium Uri.	Filium Uri.	
4.	4.	4.
8. Et altare suffimenti.	8. Et altaria thymiannatis.	8.
9. Et altare holocausti, et omnia vasa ejus.	9. Et holocausti et omnia vasa eorum.	9.
13. Loquere.	13. Loquere.	15.
17. Cessavit et respiravit.	17. Ab opere cessavit.	17. Cessavit et respiravit.
18. Cum complevisset.	18. Completis hujuscemodi sermonibus.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Exodi.

V. 2. Ex Basiliensi, ut et aliæ pene omnes hujus capituli.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, οὐδὲν Οὐρῆ. Sic quidam mss.

V. 4. Hæc verba, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστὸν, et

alia quæ in Basiliensi codice adduntur, non exstant in Hebræo, et haud dubie obelo notata erant in Hexaplis.

V. 8. Hæc desunt in LXX et in Basiliensi sup-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
37.	37. Οὐ ποιήσετε. <i>Oi λοιποί, οὐ ποιηθήσεται.</i>	37.
38.	38. Ὅς ἂν ποιήσῃ. Ἄλλος, ἀνὴρ ὅς ἂν ποιήσῃ.	38.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
37.	37. Non facietis. <i>Alius, vir qui fecerit. Reliqui, non fiet.</i>	37.
38.	38. Quicumque fecerit. <i>Alius, Vir quicumque fecerit.</i>	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Exodi.

LXX Interpretum ὄβ ὁμοιοτέλετον, quia nempe clausula præcedens desinebat per vocem *μαρτυριῶν*.

V. 7. Has trium interpretum lectiones suppeditat codex Basiliensis.

V. 10. Prior lectio post LXX interpretationem, prodit ex editione Romana. Posteriores ex Basiliensi, qui interpretes non indicat. Ibid. Ἄ., τοῦ ἐξίλασμοῦ. Sic editio Rom.

V. 12. *Oi λοιποί*, scilicet, Ἄ., Σ., Θ., ἐξίλασμα. Sic Basiliensis.

V. 13. Has lectiones Symmachi et Theodotionis plenas mutuamur ex Basiliensi.

V. 20. Ὀλοκαρπώματα. Sic in textu Basiliensis, qui ὀλοκαυτώματα ad marginem ponit. Ἄ., Θ.,

πύργον. Ita solent ambo vertere vocem *ΠΥΡΝ*.

V. 23. Ἄ., ἀρώματα. Ex editione Romana. Unus Regius habet βρώματα sine interpretis nomine: sed mendose, ut puto.

V. 32. Συμμετρίαν. Ita Basiliensis, tacito interprete. — Coislin. Ἄ., συμμετρίαν, Ο', σύνθεσιν. Illud vero *συμμετρίαν*, sine interpretis nomine affertur suo loco. Coislin. etiam versu 37, Ο', σύνθεσιν et ad margin. *συμμετρίαν*, quod est Aquilæ, ut supra.

V. 37. *Oi λοιποί, οὐ ποιηθήσεται*. Ex editione Romana.

V. 38. Ex Basiliensi.

CAPUT XXXI EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἀνακέκλημαι. Ἄλλος, ἀνακεκληκα. Οὐρελου. <i>Oi λοιποί, υἱὸν Οὐρί.</i>	2.
4.	4. Καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστὸν. <i>Alius addit, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην.</i>	4.
8.	8 et 9. Deficit, sed ab alio additur, Καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὀλοκαυτώσεως, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς.	8.
9.		9.
13.	13. Σύνταξον. Ἄλλος, λάλησον.	13.
17.	17. Κατέπαυσε καὶ ἐπαύσατο.	17.
18.	18. Ἦνίκα κατέπαυσε.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Revocavi. <i>Alius, revocavi. Uriæ.</i>	2.
4.	4. Et coccinum setim. <i>Alius addit, et byssum retortam.</i>	4.
8.	8 et 9 Deficit in LXX, sed ab alio additur, et altare thymiamatis, et altare holocausti, et omnia vasa ejus.	8.
9.		9.
13.	13. Præcipe. <i>Alius, loquere.</i>	13.
17.	17. Requievit et cessavit.	17.
18.	18. Ut cessavit.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Exodi.

plentur ad marginem ex alio interprete, cujus nomen tacetur.

V. 13. Λάλησον. Sic, ut videtur, cæteri interpretes. Ex Basiliensi.

V. 17. Sic Coislin., qui accurate lectionem Aquilæ refert ad hunc locum τῶν Ο', κατέπαυσε καὶ ἐπαύσατο. V. autem 18, ubi Ο', κατέπαυσεν, Coislin. in margine habet ἐπαύσατο.

TO EBPAIKON.	CAPUT XXXII EXODI. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 ויקהל	1.	1.
זה משה האיש		
4 בחרים	4.	4.
9 ויאמר יהוה אל־משה ראיתי את־העם הזה והנה עִם־קשה־עֵרֶף וְהוּא	9.	9.
13 אתן לזרעכם	13.	13. Δώσω τῷ σπέρματι ὑμῶν.
18 אין קול ענות גבורה ואין קול ענות הלשה קול ענות אנכי שמע	18.	18.
<i>Tò Samaritikon, οὐκέτι φωνῆ ἀποκρίσεως ἀνδρείας, καὶ οὐκέτι φωνῆ ἀποκρίσεως ἤττης, ἀλλὰ φωνῆς ἀμαρτιῶν ἐγὼ ἀκούω.</i>		
25 וירא משה את־העם כי פרע והא כִּי־פָרַע אֶת־רַךְ לְשֹׁמְרֵי בַסִּיּוֹהַ	25.	25. Εἶδεν Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι ἀποπετασμένος αὐτός· ὅτι ἀπέπέτασεν αὐτὸν Ἀαρὼν εἰς ὄνομα ῥύπον ἐν ἀνθεστηχόσειν αὐτῶν.
31 וישב	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Et congregatus est.

Hic Moyses vir.

4. In stylo.

9. Et dixit Dominus ad Moysen : vidi populum hunc, et ecce populus durus cervice ipse.

13. Dabo semini vestro.

18. Non vox clamandi fortitudinis, et non vox clamandi debilitatem : vocem canendi ego audiens. Samaritanum, non ultra vox responsionis fortitudinis; et non ultra vox responsionis cladis; sed vocem peccatorum ego audio.

25. Et vidit Moseh populum, quod nudatus ipse, quia denudaverat eum Aharon ad infamiam in insurgentibus eorum.

31. Et reversus est.

VULGATA LATINA.

1. Congregatus.

Moysi enim huic viro.

4. Opere fusorio.

9. Rursumque ait Dominus ad Moysen : cerno quod populus iste duræ cervicis sit.

13. Dabo semini vestro.

18. Non est clamor adhortantium ad pugnam, neque vociferatio compellentium ad fugam; sed vocem cantantium ego audio.

25. Videns ergo Moyses populum, quod esset nudatus (spoliaverat enim eum Aaron propter ignominiam sordis, et inter hostes nudum constituerat).

31. Reversusque est.

AQUILA.

1.

Moysi enim huic viro.

4.

9.

13. Dabo semini vestro.

18.

25. Vidit Moyses populum quia discooperatus ipse : quia discooperaverat eum Aaron in nomen turpitudinis, in obsistentibus eorum.

31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Exodi.

V. 1. Ita tres mss. Regii et editio Romana. Videntur autem esse duæ interpretationes, quarum altera συνηθροσθη, altera ἐπανάστη, haberet.

Ibid. *Oi λοιποῖ*, οὗτος ὁ Μωϋσῆς ἀνὴρ. Sic unus codex.

V. 4. Ita duo mss. Regii et schedæ Combesianæ. In iis vero hæc nota legitur: Ἄλλος, ἐν τέχνη, φησὶ, τὸ χρυσὸν ἐχώνευσε, διαπλάσας τὸν μόσχον καὶ τορρυύσας αὐτόν. Ἐπαίπερ οἱ Αἰγύπτιοι τοῦτον ἔσεβον,

ὄν καὶ Ἀπὶν ἐκάλουν. Καὶ γὰρ καὶ Ἱεροβοὰμ μετὰ τὸ ἐξελεθῆν ἐξ Αἰγύπτου, τῷ αὐτῷ σκοπῷ ἐποίησε τὰς χρυσοῦς δαμάλεις. Id est : « Alius ait, in arte aurum conflagavit, efformato atque affabre elaborato vitulo : quoniam Aegyptii hunc adorabant et Apin vocabant. Etenim Jeroboam quoque, postquam ex Aegypto egressus est, eodem scopo vitulas aureas effecit. »

V. 9. Hic versus, a LXX interpretibus prætermisus in Basiliensi codice, ad marginem affertur

CAPUT XXXIII EXODI.

TO EBPAIKON	CAPUT XXXIII EXODI. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 לפניך	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Ante faciem tuam.	2.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Συνέστη. Ἄλλος, συνθροσθη, ἢ ἐπανεστη. Μωϋσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Οἱ λοιποὶ, οὗτος ὁ Μωϋσῆς ἀνὴρ.	1.
4.	4. Γραφίδι. Ἄλλος, ἐν τέχνῃ.	4.
9. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· Ἐώρακα τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ ἰδοὺ λαὸς σκληροτράχηλος ἐστίν.	9.	9. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· Ἐώρακα τὸν λαὸν τοῦτον· καὶ ἰδοὺ λαὸς σκληροτράχηλος ἐστίν.
13.	13. Δοῦναι αὐτοῖς.	13.
18.	18. Οὐκ ἐστι φωνὴ ἐξαρχόντων κατ' ἰσχύον, οὐδὲ φωνὴ ἐξαρχόντων τροπῆς, ἀλλὰ φωνὴν ἐξαρχόντων οἴνου ἐγὼ ἀκούω.	18.
25. Εἶδεν δὲ Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι γεγύμνωται, προέδωκεν γὰρ αὐτὸν Ἄαρὼν εἰς κακωνομίαν τοῖς ἀνθεστηκόσιν αὐτοῖς.	25. Καὶ ἰδὼν Μωϋσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασται, διεσκέδασε γὰρ αὐτοῖς Ἄαρὼν ἐπίχαρμα τοῖς ὑπεναντίοις αὐτῶν.	25. Καὶ εἶδε Μωϋσῆς τὸν λαὸν, ὅτι διασκεδασμένους ἐστίν· ὅτι διεσκέδασεν αὐτὸν Ἄαρὼν, ἐπίχαρμα τοῖς ἀνθεστηκόσιν αὐτῶν.
31.	31. Ὑπέστρεψε δέ. Ἄλλος, ἐπέστρεψε δέ. Ἄλλος, καὶ ἀπεστράφη.	31.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4.	1. Convenit. <i>Alius</i> , congregatus est, <i>aut</i> , insurrexit. <i>Moses hic homo.</i> <i>Reliqui. Hic Moses vir.</i>	1.
9. Et dixit Dominus ad Moysem: Vidi populum hunc, et ecce populus duræ cervicis est.	4. In stylo. <i>Alius</i> , in arte. 9. In <i>LXX vacat.</i>	4. 9. Et dixit Dominus ad Moysem: Vidi populum hunc, et ecce populus duræ cervicis est.
13.	13. Dare ipsis.	13.
18.	18. Non est vox præcinentium secundum fortitudinem, neque vox præcinentium fugam: sed vocem præcinentium vinum ego audio.	18.
25. Vidit autem Moyses populum quia nudatus est: prodiderat enim eum Aaron in infamiam obersistentibus ipsis.	25. Et cum vidisset Moyses populum, quia dissipatus est: dissipavit enim eos Aaron, gaudium adversariis eorum.	25. Et vidit Moyses populum, quia dissipatus est: quia dissipavit ipsum Aaron, gaudium adversariis eorum.
31.	31. Revertit autem. <i>Alius</i> , conversus est autem. <i>Alius</i> , et aversus est.	31.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Exodi.

ex versione Symmachi et Theodotionis.

V. 13. Ἄ., δῶσω τῷ σπέρματι ὑμῶν. Ita codex unus.

V. 18. In hoc versu Samaritanæ versionis mss. codices multum variant. Colbertinus enim et duo Regii bis habent οὐκ ἐστι pro οὐκέτι, Colbertinus idem legit οὐκ ἐστι φωνῆς. Alius bis habet ἀπὸ κρίσεως, duplici voce pro ἀποκρίσεως. Colbertin.,

κρίσεως tantum. Editio Romana habet φωνῆν ἀμαρτιῶν, alii φωνῆς ἀμαρτιῶν, utrumque bene. Vocem ἀμαρτιῶν susp claim habet Drusius. Sed injuria, nam mss. omnes sic habent.

V. 25. Hunc insignem locum ex Basiliensi codice secundum tres interpretes mutuumur.

V. 31. Ita codex Basiliensis.

CAPUT XXXIII EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Πρὸ προσώπου σου. Ἄλλος, πρότερόν σου.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Ante faciem tuam. <i>Alius</i> , vultus te.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
3	3.	3.
ולא־שחז איש עדיי עלי 4	4	4.
וכליחיד 5	5.	5.
הודעני נא את־דרכך 15	15.	15.
הראני נא את־נבוכך 18	18.	18.
אני מעביר כל־פדתי על־שניך 19	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3.	3. Intres.	3.
4. Et non posuerunt unusquisque ornamentum suum super se.	4. Et nullus ex more indutus est cultu suo.	4.
5. Et consumam te.	5. Et delebo te.	5.
15. Scire fac me nunc viam tuam.	15. Ostende mihi faciem tuam.	15.
18. Videre fac me nunc gloriam tuam.	18. Ostende mihi gloriam tuam.	18.
19. Ego transire faciam omne bonum meum super facies tuas.	19. Ego ostendam omnem bonum tibi.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Exodi.

V. 2. Neutra lectio exstat in Hebraico, utraq̄ue tamen cum serie quadrat. Prodit ex mss. in Hebraico, sed utramvis lectionem sensus admittit. Unus codex habet εἰσάξεις, male.
V. 3. LXX, εἰσάξω, Al., εἰσάξει. Hæc non exstat V. 13. Δεῖξόν μοι σαυτοῦ δόξαν. Sic editio Rom.

CAPUT XXXIV EXODI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ויקרא בשם יהוה 5	5.	5.
יהוה יהוה 6	6.	6.
נצר חסד 7	7.	7.
למקש 12	12.	12.
בנתי 16	16.	16.
בניך		
וערפתי 20	20.	20. Τεταντοκοπήσεις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et vocavit in nomine Domini.	5. Invocans nomen Domini.	5.
6. Dominus Dominus.	6. Dominator Domine.	6.
7. Servans misericordiam.	7. Qui custodis misericordiam.	7.
12. In laqueum.	12. In ruinam.	12.
16. Filiæ ejus. Filios tuos.	16. Filios tuos.	16.
20. Excervicabis eum.	20. Occidetur.	20. Decollabis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Εισάξω. "Αλλος, εισάξει.	3.
4.	4. ✕ Καὶ οὐκ ἐπέθηκεν ἀνὴρ ✕ κόσμον αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ :	4.
5.	5. Καὶ ἐξαναλώσω. "Αλλος, καὶ ἐξολοθρεύσω.	5.
13.	13. Ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν. "Αλλος, δείξόν μοι σεαυτοῦ ὁδόν.	13.
18.	18. Ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν. "Αλλοι, δείξόν μοι τὴν σεαυτοῦ ὁδὸν.	18.
19.	19. Ἐγὼ παρελεύσομαι πρότερός σου. "Αλλος, ἐγὼ προπορεύσομαι πρὸ προσώπου σου.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Introducam. <i>Alius</i> , introducei.	3.
4.	4. ✕ Et non posuit vir ornamentum suum super se :	4.
5.	5. Et consumam. <i>Alius</i> , et delebo.	5.
13.	13. Ostende mihi teipsum. <i>Alius</i> , ostende mihi tui ipsius viam.	13.
18.	18. Ostende mihi teipsum. <i>Alit</i> , ostende mihi tui ipsius gloriam.	18.
19.	19. Ego transibo prior te. <i>Alius</i> , ego præibo ante faciem tuam.	19.

Notes et variæ lectiones ad cap. XXXIII Exodi.

Est hand dubie lectio alterius interpretis.

V. 19. Προπορεύσομαι πρὸ προσώπου σου. Sic

V. 18. "Αλλοι, δείξόν μοι, etc. Sic quædam cæ- Basiliensis codex.

tenæ.

CAPUT XXXIV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Καὶ ἐκάλεσε τῶ ὀνόματι Κυρίου. "Αλλος, καὶ ἐκάλεσε ἐν τῶ ὀνόματι Κυρίου.	5.
6.	6. Κύριος ὁ Θεός. "Αλλος, Κύριε, Κύριε.	6.
7.	7. Διατηρῶν καὶ ἔλεος. "Αλλος, καὶ ποιῶν ἔλεος.	7.
12.	12. Πρόσκομμα. "Αλλος, ἔγκομμα.	12.
16.	16. Αἱ θυγατέρες σου. "Αλλος, τὰς θυγατέρας σου. Οἱ υἱοὶ σου. "Αλλος, τοὺς υἱούς σου.	16.
20. Τραχηλοκοπήσεις.	20. Τιμὴν δώσεις.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Et vocavit nomine Domini. <i>Al.</i> , et vocavit in nomine Domini.	5.
6.	6. Dominus Deus. <i>Al.</i> , Domine, Domine.	6.
7.	7. Servans et misericordiam. <i>Al.</i> , et faciens misericordiam.	7.
12.	12. Offendiculum. <i>Alius</i> , scandalum.	12.
16.	16. Filix tuæ. <i>Al.</i> , filias tuas. Filii tui. <i>Al.</i> , filios tuos.	16.
20. Collo truncabis.	20. Pretium dabis.	20.

TO EBPAIKON.

בכרזי קציר חטים 22
 שלש פעמים 24
 דם זבחי 25

ושני לוח 29

ובשה לא ידע כי קרו עוד פניו

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

22.
 24.
 25.

29.

ΑΚΥΛΑΣ.

22. Ἀρχὴ πρωτογενημάτων.
 24. Τρεῖς καθόδους.
 25.

29.

Græce abest.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

22. Primitias messis triticorum.

24. Tribus vicibus.

25. Sanguinem sacrificii mei.

29. Duæ tabulæ.

Et Moseh non cognovit quod promicuisset cutis facierum suarum.

VULGATA LATINA.

22. In primitiis frugum messis triticæ.

24. Ter in anno.

25. Sanguinem hostiæ meæ.

29. Tenebat duas tabulas.

Et ignorabat quod cornuta esset facies ejus.

AQUILA.

22. Initium primitiarum fructuum.

24. Tres descensus.

25.

29.

Et Moyses nesciebat, quia cornuta erat species vultus ejus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Exodi.

V. 5. Lectiones ad versus 5, 6 et 7 prodeunt partim ex editione Romana, partim ex catenis: atque ex aliis interpretibus in aliquot exemplaria editionis LXX interpretum irrepserunt prorsus videntur.

V. 12. Ἐγχομμα. Sic Basilicensis codex, tacito interprete.

V. 16. Ex Basiliensi.

V. 20. Ἀ., τεναντοκοπήσεις. Σ., τραχηλοκοπήσεις. Sic Basiliensis. Τεναντοκοπέω dicitur et τενοντοκοπέω, sed postrema forma sincerior videtur a τένων, τένοντος. — Coisl. A., τενοντοκοπήσεις αὐτό. Σ., τραχηλοκοπήσεις αὐτό.

CAPUT XXXV EXODI.

TO EBPAIKON.

5 דיב לב
 7 ועצי שמרים
 8 ושמן למאור ובשמים לשמן
 ובשמה ולקטורת הבמים

9 שהם
 מלאים

לחשן
 11 את אהוד

קריסין
 בריד

21 וכל אשר סבהו חזו אתו
 הביא

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

5.
 7.
 8.

9.

11.

21.

ΑΚΥΛΑΣ.

5. Ἐκουσιαζόμενος.
 7.
 8.

9. Ὅνυχος.

Λόγιον.
 11. Κατὰ τὴν σκέπην αὐτοῦ.
 Κρίκου.

21.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

5. Spontaneus corde.

7. Et ligna sittim,

8. Et oleum luminari, et aromata oleo unctionis, et suffimento aromaticum.

9. Onychis.

Plenitudinum.

Rationali.

11. Tentorium ejus.

Uncinos ejus.

Vectes ejus.

21. Et omnis quem spontaneum fecit spiritus ejus ipsam attulerunt.

VULGATA LATINA.

5. Voluntarius et prono animo.

7. Ligna setim,

8. Et oleum ad luminaria concinnanda, et ut conficiatur, unguentum, et thymiama suavissimum.

9. Onychinos.

Ad ornatum.

Rationalis.

11. Tectum ejus.

Annulos.

Cum vectibus.

21. Attulerunt mente promptissima atque devota.

AQUILA.

5. Libens.

7.

8.

9. Onychis.

Rationale.

11. Tegumentum ejus.

Circulos ejus.

21.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

22. Ἀρχὴ πρωτογεννημάτων.
24.
25.
29.

SYMMACHUS.

22. Initium primitiarum fructuum.
24.
25.
29.

Ο.

22. Ἀρχὴν θερισμοῦ πυρῶν.
24. Τρεῖς καιροὺς.
25. Αἶμα θυμιαμάτων. Ἄλλος, θυσιασμάτων. Ἄλλος, θυμάτων.
29. Αἱ δύο πλάκες. Καὶ οἱ λοιποί. Ἄλλος, αἱ πλάκες.

Moysēs oúk ἤδει ὅτι δεδόξασται ἡ ὄψις τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Ἄλλος, τοῦ χρωτός τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

LXX INTERPRETES.

22. Principium messis triticeorum.
24. Per tria tempora.
25. Sanguinem incensorum. *Al.* sacrificiorum. *Alius*, hostiarum.
29. Duæ tabulæ. *Reliqui, idem.* *Alius*, tabulæ.

Moyses non sciebat, quia glorificatus est aspectus coloris faciei suæ. *Alius*, cutis faciei suæ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22. Ἀρχὴ πρωτογεννημάτων.
24.
25.
29.

THEODOTIO.

22. Initium primitiarum fructuum.
24.
25.
29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Exodi.

V. 22. Ita tres codices Regii et Basiliensis, qui habent, *οἱ λοιποί*, ἀρχὴ πρωτογεννημάτων.
V. 24. *Α.*; τρεῖς καθόδους. Ita Basiliensis codex.
V. 29. Ex Basiliensi.
Ibid. Hic versionem Aquilæ Latine tantum habemus ex Hieronymo in *Amos*, cap. vi, circa finem,

ubi sic legitur: « Unde et in Exodo juxta Hebraicum et Aquilæ editionem legimus: *Et Moyses nesciebat quia cornuta erat species vultus ejus*: qui vere dicere poterat, *In te inimicos meos cornu tentilo.* »

CAPUT XXXV EXODI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

5. Αὐθαίρετος.
7. Καὶ ξύλα ἀκάνθινα,
8. Καὶ ἔλαιον εἰς τὸ ἐλαῖον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὸ θυμίαμα τῶν ἡδυσμάτων.
9. Ὀνυχος.
11. Καὶ τὴν σκέπην αὐτοῦ.
Περώνας.
21.

SYMMACHUS.

5. Sua sponte agens.
7. Et ligna acanthina,
8. Et oleum ad lucendum, et aromata ad oleum unctionis, et ad thymiamia condimentorum.
9. Onychis.
11. Tegumentum ejus.
Fibulas.
21.

Ο.

5. Καταδεχόμενος τῇ καρδίᾳ.
7. Καὶ ξύλα ἄσηπτα,
8. *In Basiliensi codice*, Καὶ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ λίθους σαρδίου, etc.
9. Σαρδίου.
Εἰς τὴν γλυφὴν. *Οἱ λοιποί*, πληρώσεως.
Ποδήρη.
11. Καὶ τὰ παραρύματα.
Διατόνια.
Τοὺς μοχλοὺς. Ἄλλοι, τὰς σαρδίας.
21. Καὶ οἷς ἔδοξε τῇ ψυχῇ αὐτῶν, ἀφαίρεμα. Ἄλ., καὶ οἷς ἐνέκουσται τὸ πνεῦμα αὐτῶν.

LXX INTERPRETES.

5. Suscipiens corde.
7. Et ligna imputribilia,
8. *In Basiliensi codice*, Et oleum unctionis, et thymiamia compositionis, et lapides Sardii.
9. Sardii.
In sculpturam. *Reliqui*, plenitudinis.
Poderem.
11. Et propugnacula.
Circulos.
Vectes. *Alii*, Tabulas.
21. Et quibus visum est animæ eorum, demptionem. *Al.*, et quibus in spontaneitate spiritus eorum.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.
7. Καὶ ξύλα ἄσηπτα,
8. Καὶ ἔλαιον εἰς τὸ φῶς, καὶ ἀρώματα εἰς τὸ ἐλαῖον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως.
9. Ὀνυχος.
Λόγιον.
11. Καὶ τὴν σκέπην αὐτοῦ.
21.

THEODOTIO.

5.
7. Et ligna imputribilia,
8. Et oleum ad lucem, et aromata ad oleum unctionis, et ad thymiamia compositionis.
9. Onychis.
Rationale.
11. Tegumentum ejus.
21.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικαὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΥ.
<p>22. ל' ט' ב' ו' ט' ב' ל' 23. א' כ' מ' נ' ס' ע' פ' צ' ק' ר' ש' ת' תלת וצדקת וצדקת וצדקת תלת וצדקת וצדקת</p>	<p>22. 23.</p>	<p>22. Ὁ ἐκούσιος καρδίᾳ. 23. Καὶ πῆξ ἀνθ' οὗρο ὃ ἐκ- ρέθη σὺν αὐτῷ ὑακίνθου καὶ πορ- φύρα καὶ σκόληθος διάφορον, καὶ βύσσου καὶ αἰγία καὶ δέρματα κρίων.</p>
<p>24. א' כ' מ' נ' ס' ע' פ' צ' ק' ר' ש' ת' 34. ת' ש' ר' ק' צ' פ' ע' ס' נ' מ' כ' א' 35. ת' ש' ר' ק' צ' פ' ע' ס' נ' מ' כ' א' ששן ובשו</p>	<p>24. 34. 35.</p>	<p>24. 34. 35. Ἐν ὑακίνθῳ καὶ πορφύρῃ ἐν σκόληθος τῷ διαφόρῳ, καὶ ἐν βύσσῳ.</p>
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
<p>22. Omnis spontaneus corde. 23. Et omnis vir qui inventus est cum eo hyacinthus, et purpura, et vermiculus cocci et byssus et capræ et pelles arietum. 24. Et omnis qui inventum est cum eo. 34. Et ad docendum. 35. In hyacintho, et in purpura, in vermiculo cocci, et in bysso.</p>	<p>22. <i>Deest.</i> 23. Si quis habebat hyacinthum, et purpuram, coccumque bis tin- ctum, byssum et pilos caprarum, pelles arietum rubricatas, et ian- thinas, 24. <i>Deest.</i> 34. <i>Deest.</i> 35. De hyacintho, ac purpura, coccoque bis tincto et bysso.</p>	<p>22. Spontaneus corde. 23. Et omnis vir apud quem et cum quo inventus fuerit hyacin- thus, et purpura, et vermiculi vari- um, et byssus et caprina et pelles arietum. 24. 34. 35. In hyacintho et purpura, in vermiculi vario, et in bysso.</p>

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Exodi.

V. 5. Ex Basiliensi, ut et aliæ pene omnes hujus capituli lectiones. Aquila vertit alibi ἐκούσιος.
 V. 7. Ita Basiliensis, ex quo etiam Græca versio- nis τῶν ὄ' excerpimus. In editis namque post, καὶ ξύλα ἀστῆρα, cætera deficiunt. Vocem וצדקת vertunt Aquila et Symmachus supra, Exod. xxx. 7.
 V. 9. 'A., Σ., Θ., ὄνυχος. Sic Basiliensis : vocem וצדקת ita vertere solent tres interpretes ; attamen Genesis cap. ii, § 12, Aquila vertit σαβδόνυξ. Ibi videsis. Ibid. 'A., Θ., λόγιον. Sic Basiliensis : ita solent vertere omnes, atque etiam LXX.
 V. 11. 'A., Σ., Θ., καὶ τὴν σκέπην αὐτῆς. Sic mss. Regii et editio Rom. Trium autem interpre- tum versionem hic sequitur vulgatus int. qui habet

tectum ejus. — Coislin. *Ol. Ιοτα.*, καὶ τὴν σκέπ. Alii omnes 'A., Σ., Θ., habent. Ibid. Coislin., habet Σ., περόνας, melius quam alii, περόνας.
 Ibid. 'A., κρικους. Σ., περόνας. Ita Basiliensis.
 Ibid. σανίδας ex Basiliensi.
 V. 12. In Basiliensi codice post, τὸ θυσιαστήριον τῶν ὄ', hæc adduntur ad marginem, τῆς ὀλοκαυτώσεως, καὶ τὸ κοσμητικόν (sic), τῆ χαλκού τοῦ αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκευὴ αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτήρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς καὶ τοὺς στολοὺς αὐτῆς, καὶ τὰ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ περισσὰ αὐτῶν. (Ὁ καὶ πάντα τὰ σκευὴ αὐτοῦ, καὶ τὰς στολὰς ἁγίας 'Ααρῶν τοῦ ἱερέως. † Holocausti,

CAPUT XXXVI EXODI.

8. Et fecit omnis sapiens, etc. In margine Basi- liensis codicis hæc notantur. Cum hac adveneris, multam deprehendes dissonantiam inter hanc Scri- pturam et eam quæ in Hexaplis fertur ad Septua- ginta Interpretum versionem ; neque dico solum il- lam quoad ea quæ asteriscis notantur ab hæc dif- ferre, siquidem et in his illa sæpe ab hac disso- nat ; imo vero his (id est asteriscis) multo magis abundat quam alius Scripturæ textus ; Sed etiam in his quæ asterisci non notant a LXX Interpre- tibus prætermisissæ fuisse, non minor differentia de- prehenditur. Etenim hoc loco præsens editio de sacris vestimentis verba facit ; illa vero, præsentī

8. Καὶ ἐποίησε πῆξ σοφός, etc., in margine Basi- liensis cod. hæc notantur : Ἐνταῦθά σοι γενομένων, πᾶρεστιν ὄραῖν πολλὴν τὴν διαφωνίαν τῆς τε προκει- μένης γραφῆς, καὶ τῆς ἐν Ἑξάπλοις ἀναφερομένης εἰς τοὺς ὄ', καὶ οὐ τοῦτό φημι ὡς τοῖς κατηστερισμέ- νοις ταύτης ἐκεῖνη διαφέρει : πολλοχῶ γὰρ ταύτης τοῦτοις παραλλάσσει. Ἄλλ' ὅτι καὶ ἐν τοῦτοις, μάλ- λον ἢ κατὰ τὸ ἄλλο τῆς γραφῆς ἑδάφος, ἐνταῦθα πλεονάζει. Καὶ ἂ μὴ οἱ ἀστερίσκοι : οὐ δηλοῦσι πα- ριδεῖν τοὺς ὄ', χὰν τοῦτοις οὐδὲν ἑλαττον τὸ τῆς πα- ραλλαγῆς εἶδος οἰκεῖται. Καὶ γὰρ ἐνταῦθα ἔκδοσις μὲν ἢ παρούσα διήγησιν ποιεῖται τῶν ἁγίων στολῶν ἐκεῖνη δὲ τῆς προκειμένης συνεχείας παρεξούτα,

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22.
23. Καὶ πᾶς ἀνὴρ παρ' ᾧ εὐρέθη παρ' αὐτῷ ὑακίνθος καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον δίβαφον, καὶ βύσσος καὶ τρίχες καὶ δέρματα κριῶν.
24.
34.
35. Διὰ τῆς ὑακίνθου καὶ τῆς πορφύρας καὶ τοῦ κοκκίνου τοῦ δίβαφου, καὶ τῆς βύσσου.

22. Πᾶς ᾧ ἔδοξε.
23. Καὶ παρ' ᾧ εὐρέθη βύσσος, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα ἤνεγκαν. Ἄλλος, καὶ πᾶς ᾧ εὐρέθη βύσσος παρ' αὐτῷ, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, ἤνεγκαν, καὶ δέρματα ὑακίνθινα.
24. Καὶ παρ' οἷς εὐρέθη. Ἄλλ., καὶ παντὶ ὅσοις εὐρέθη.
34. Προβιβάσαι. Ἄλλος, ὑποδείξει.
35. Καὶ ποικιλτὰ ὑφάναι τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσσῳ.

22.
23. Καὶ πᾶς ἀνὴρ ᾧ εὐρέθη παρ' αὐτῷ, ὑακίνθος καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον ἀλλοιοῦμενον, καὶ βύσσος καὶ αἶγεια, καὶ δέρματα κριῶν.
24.
34.
35. Καὶ ποικιλτὰ ἐν τῇ ὑακίνθῳ, καὶ ἐν τῇ πορφύρᾳ, καὶ ἐν τῷ κοκκίνῳ τῷ ἀλλοιοῦμένῳ, καὶ τῇ βύσσῳ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22.
23. Et omnis vir apud quem inventus fuerit apud eum hyacinthus et purpura, et coccinum bis tinctum, et byssus, et pili et pelles arietum.
24.
34.
35. Per hyacinthum et purpuram et coccinum bis tinctum, et byssum.

22. Omnis cui visum est.
23. Et apud quem inventa est byssus, et pelles hyacinthinæ, et pelles arietum rubricatæ (ipsa) attulerunt. Alius, et omnis cui inventa fuerit apud eum byssus, et pelles arietum rubricatæ, attulerunt, et pelles hyacinthinas.
24. Et apud quos inventa sunt. Alius, Et omni quibuscunque inventa sunt.
34. Proficere. Alius, Ostendere.
35. Et varia texere cocco et bysso.

22.
23. Et omnis vir cui inventus est apud eum hyacinthus et purpura, et coccinum variegatum, et byssus et caprina, et pelles arietum.
24.
34.
35. Et varia in hyacintho, et in purpura, et in coccino variegato, et bysso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Exodi.

et craticulam æream ejus, et vectes ejus, et omnia vasa ejus, et labrum, et basim ejus, et tentoria atri, et columnas ejus, et velum portæ, et paxillos tabernaculi, et supervacanea eorum. LXX. et omnia vasa ejus et stolas sanctas Aaron sacerdotis. Hæc non habentur in Hebræo, ut neque ea quæ in edit. Romana eodem versu feruntur; sed aliunde et fortasse ex aliis versionibus consarcinata sunt. Ab hinc autem versio LXX usque ad finem libri Exodi, aut manca aut confusa est, ut infra monebitur.

V. 21. Ex Basiliensi codice. — Coislin. Ἄ., οὗ ἂν ἐκουσιάσατο πνεῦμα αὐτοῦ. Ο', καὶ οἷς ἔδοξε τῇ ψυχῇ αὐτῶν.

V. 22. Ἄ., ὁ ἐκούσιος καρδίᾳ. Sic Basiliensis.

Editio Romana habet ἐκούσιον καρδίαν, sine nomine interpretis.

V. 23. Ita Basiliensis hunc versum secundum tres interpretes attulit; quartum etiam adjecit, quem non nominat. Ἄ., καὶ σκώληκος τὸ διάφορον. Sic solet vertere Aquila: nam sic infra V. 35, et supra cap. xxviii, v. 15. Vide notam ibi.

V. 24. Ex Basiliensi.

V. 54. Item ex Basiliensi. — Σ., ὑποδείξει. Coislin. Ibi vero sine interpretis nomine assertur ex Basiliensi.

V. 35. Ita Basiliensis trium interpretationem attulit.

CAPUT XXXVI EXODI.

περὶ τῆς σκηνῆς διαλαμβάνει, καὶ περὶ τῶν αὐλαίων αὐτῆς, περὶ τε τῶν δέρρεων, καὶ περὶ τῶν ἐπὶ τοῦ χειλοῦς τῆς δέβρεως ἀγκυλῶν, καὶ περὶ τῶν συναπτόντων κριῶν τὰς αὐλαίας εἰς ἀπαρτισμὸν τῆς σκηνῆς, καὶ περὶ τῶν δερματινῶν αὐτῆς κατακαλυμμάτων, περὶ τε τῶν ἐξ ἀσήπτων ξύλων στύλων αὐτῆς, καὶ τῶν ἀγκωνίσκων, καὶ τῶν βάσεων καὶ τῶν μοχλῶν. Ὃν οὐδέν ἐστιν ὄραν ἐνταῦθα. Εἶτα ταῦτα ἐξωθεν ἐπεισαγαγούσα, ἐφεξῆς περὶ τοῦ καταπετάσματος ἀπαγγέλλει. Καὶ πρόβεισι μὲν συμφώνως τῇ προκειμένῃ ἐκδόσει, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ. Μέχρι γὰρ τοῦ Καὶ τὰς κεφαλίδας καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν καταγρύσωσε χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν

serie prætermisssa, de tabernaculo edisserit, et de ejus aulaeis, de pellibus et de ansulis, quæ ad oram pellium erant, ac de fibulis quæ aulaica copulabant ad Tabernaculi constructionem, de pelliceis ejus operimentis, de columnis ejus ex lignis impu-tribilibus, de anconiscis, de basibus et de vectibus. De quibus nihil hic videre est. Deinde postquam hæc alio transtulit, sub hæc de velo sermonem habet: atque cum hac editione consentit, sed non diu: nam usque ad illud: *Et capitella et circulos eorum inauravit auro, et bases eorum quinque æream* Beselcel construxerit arcam, et ea quæ ad eam

perlinebant, atque propitiatorium ex auro et eboribus in eo, et mensam vasaque ejus, itemque candelabrum atque oleum unctionis sanctæ, et compositionem thymiamatis, et altare æneum, phialas quoque, et carnarias fascinas, thuribulum, labrum æneum et bases ejus. Hæc omnia, alia quidem præpostere posita, alia vero dicatione diversa; sed tamen quodammodo in serie conveniunt. Ab hac vero clausula cum hac editione convenit, sed cum nonnullo discrimine; attamen convenit usque ad illud, *qui fabricatus est textilia, polymita et variegata in hyacintho, et purpura, et coccino, et bysso.* Postea vero deflectit iterum ad ea, quæ hic habentur, de vestimentis sanctorum verba faciens, atque aliquantum eadem serie procedens usque ad illud: *Et intulerant in ipsum marginem hyacinthinum, ita ut jaceret supra mitram a parte superiori, quemadmo-*

τέρτε χαλκαῖ συμποιοῦσαι Πάλιν ὑπερβαίνει καὶ διηγείται ὡς Βεσελεὶλ κατασκευάσας τὴν κιβωτὸν καὶ τὰ περὶ αὐτῆν, καὶ τὸ ἑσπέρηρον τὸ ἐκ χρυσοῦ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ χρυσοῦδιμ, καὶ τὴν τράπεζαν καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὴν λυχνίαν καὶ τὸ ἑλασον τοῦ χρισματος τοῦ ἁγίου, καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς κρεάγρας, καὶ τὸ πυρεῖον, καὶ τὸν λουτήρα τὸν χαλκοῦν, καὶ τὰς βάσεις αὐτοῦ. Ταῦτα πάντα, τὰ μὲν ὑστερόπρωτα, τὰ δὲ τῆ φράσει παραλλαγμένα, ὁμῶς ἐρῶσιν τινὲ συνδιέξουσιν. Ἐκ δὲ τῆς περικοπῆς ταύτης συνάπτεται πάλιν τῆ προκειμένη ἐκδόσει, πληρὸν ἐπ' ὀλίγον κίττα ὑβὰ παραλλάττουσα, συνδιέξουσιν ὁμῶς μέχρι τοῦ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηγερωμέναι. Ἐντεῦθεν λοιπὸν καὶ τὸ ἀπαράλληλον φυλάσσει μέχρι τοῦ Ὅς ἀρχιτεκτονῆσεν τὰ ὑφαντὰ, καὶ τὰ βασιλευτικὰ, καὶ ποικιλικὰ, ἐν τῇ ἐκλίθῳ καὶ ἐν τῇ πορφύρῳ, καὶ τῷ κοκκίνῳ, καὶ τῇ βύσσῳ. Μετὰ ταῦτα ἀνακἀμ-

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKTAAΣ.
ⲛⲟⲩⲧⲏⲧⲏⲕ 35	35.	35. Παραπέτασμα.
ⲉⲣⲁⲓⲛⲁⲕⲏⲧⲏⲧⲏⲕ 36	36.	36.
ⲛⲉⲧⲏⲧⲏⲧⲏⲧⲏⲧⲏⲕ 38	38.	38. Καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν <i>πέτρα</i> χαλκαῖ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
35. Velum.	35. Velum.	35. Velum.
36. Et fudit eis quatuor bases argenti.	36. Fasis basibus earum argenteis.	36.
38. Et bases earum quinque æneæ.	38. Basesque earum fudit æneas.	38. Et bases earum quinque æneæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Exodi.

V. 8. Hæc insignis adnotatio codicis Basiliensis docet quantum discriminis intercederet inter textum Septuaginta Interpretum, qualis in vulgatis exemplaribus ferebatur, et eum qui nomine LXX Interpretum in Hexaplis Origenianis locum habebat. Quia enim jam ante Origenis tempus, postrema Exodi capita a xxxvi hodierno ad finem (nam hæc capitum distinctiones non hujusmodi erant illo tempore), confusa omnino, præpostere posita, et non paucis in locis vitiosa erant; neque cum Hebraico quadrabant; is ipse Origenes talem LXX interpretum versionem concinnavit, ut Hebraico e

regione posito responderet: additis obelis et asteriscis sicubi opus esset. Qua autem ratione id egerit, tum in decursu operis quisque deprehendere valeat; tum maxime in Præliminaribus, ubi hac de re pluribus. Cæterum hanc Basiliensis codicis notam in textu reponendam duximus, quia tota textum ipsum respicit. Adjicimus autem fragmentum ex illa Hexapla LXX Interpretum versione, qualis habetur in codice Colbertino num. 5084, remotissimæ vetustatis, ante annos circiter 1200 exarato, caractere quadro et rotundo, sine accentibus et spiritibus; cujus exemplum dedimus in *Palæogra-*

CAPUT XXXVII EXODI.

Cum asteriscis et obelis ex cod. Colbert. 3084.

1. Et fecit Beseleel arcam ✕ de lignis imputribilibus, duorum cubitorum et dimidii longitudo ✕ ejus, et cubiti et dimidii latitudo ejus, et cubiti ac ✕ dimidii altitudo ejus: Et inauravit eam auro mundo intus et foris. 2. Et fecit ipsi cymatium aureum in circuitu. 3. Et conflavit ipsi quatuor annulos aureos in quatuor partes ejus: duos annulos in la-

1. Καὶ ἐποίησεν Βεσελεὶλ τὴν κιβωτὸν ✕ ἐκ ξύλων ἀσπίντων, δύο πηχέων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος ✕ αὐτῆς, καὶ πῆχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος αὐτῆς, ✕ καὶ πῆχεος καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος αὐτῆς: καὶ καταχρῶσασεν αὐτὴν χρυσῶ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν. 2. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλιον. 3. Καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς

πει πάλιν πρὸς τὰ ἐνταῦθα, τὰς τῶν ἁγίων ὕψι-
γουμένη στολᾶς, καὶ ἐφ' ἱκανὸν συμπροσελθοῦσα
μέχρι τοῦ· Καὶ εἰσήνεγκαν ἐπ' αὐτὸ λῶμι ὑακί-
νθινον, ὥστε ἐπιχειῖσθαι τὴν μίτραν ἄνωθεν, ὅν
μικροῦ φάναι μέχρι τέλους καὶ πολλαῖς πολλαῖς ῥημάτων προσθήκαις, καὶ * μνηῶν καὶ τῆ τούτων
ἀλλοιώσει τῆς τάξεως, παρηλλαγμένον ἔχουσα περιφανῶς ἐπιδείκνυται.

*aum præcepit Dominus Moysi. Hinc vero ferme usque
ad finem, multis interdum adjectis verbis, et eum
pari ordinis varietate, discrimen aperte exhibet.*

τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωϋσῆ. Ἐκαίθεν δὲ

Ex versione LXX Interpretum cum asteriscis et obelis ex cod. Colb. 3084.

✠ 5. Ὑφαντοῦ ✠ ἐποίησεν αὐτό : Χερουβεῖμ. 6.
Καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας στύλους ἀσήπτους
καταχερυσωμένους χρυσίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν
χρυσαῖ, καὶ τέσσαρες βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ
37. Καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς
σηκῆς + τοῦ μαρτυρίου : ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορ-
φύρας καὶ κοκκίνου νένησμένου καὶ βύσσου κεκλω-
σμένης, ἔργον ὕφαντοῦ + Χερουβεῖμ : 38. Καὶ τοὺς
στύλους αὐτοῦ πέντε, καὶ τοὺς κρίκους αὐτῶν, καὶ
κατεχρύσωσαν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν καὶ τὰς ψαλί-
δας αὐτῶν χρυσίῳ, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ.

5. Textoris ✠ et fecit illud : Cherubim. 6. Et
imposuerunt illud super quatuor columnas imputri-
biles inauratas auro, et capitella eorum aurea, et
quatuor bases eorum argentæ..... 37. Et fecerunt
velum januæ Tabernaculi + testimonii : ex hya-
cintho, et purpura, et coccino neto, et bysso torta,
opus textoris + Cherubim : 38. Et columnas ejus
quinque, et fibulas eorum, et inauraverunt capi-
tella eorum et circulos eorum auro. Et bases
eorum quinque æneæ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

35.
36.
38. Καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν πέντε
χαλκᾶς.

35. Καταπέτασμα. Ἄλλος, πα-
ρατάνυσμα, κάλυμμα
36. Καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν πε-
ριηργυρωμένοι ἀργυρίῳ. Ἄλλος,
καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ.
Ο' ἄλλως, καὶ αἱ τέσσαρες βάσεις
αὐτῶν ἀργυραῖ.
38. Καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε
χαλκαῖ.

35.
36.
38. Καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε
χαλκαῖ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

35.
36.
38. Et bases earum quinque
æneas.

35. Velum. *Alius*, tentorium,
operculum.
36. Et capitella earum inargen-
tata argento. *Alius*, Et ansulæ
eorum argentæ. LXX *aliter*, et
quatuor bases eorum argentæ.
38. Et bases earum quinque
æneæ.

35.
36.
38. Et bases earum quinque
æneæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Exodi.

pria Græca, pag. 188. Hic autem codex sequentia
capita exhibet ut paulo post videbis.

V. 35. Ita codex Basiliensis. Ἄ., παραπέτασμα.
Ceteræ autem versiones quorum interpretum sint
non indicat.

— Coislín. Ἄ., παρατάνυσμα. Ο', καταπέ-
τασμα. Al. ibid. Ο', κατακάλυμμα. Hic textus LXX
nirè confusus est, ut videas suo loco cap. xxxvi,
Basiliensis ibid. habet Ἄ., παραπέτασμα.

Eodem capite Coislín. Ἄ., παραπέτασμα. Ο',
αὐλαται, quod quo pertineat ignoro : nam vox αὐ-
λαῖα in hac postrema Exodi parte sæpe occurrit ex

variis Hebraicis verbis expressa, et capita versus-
que permista sunt.

V. 36. Sic Basiliensis. Ubi advertas versionem
LXX, quæ prima fertur ex τῆς κοινῆς, sive ex vul-
gari desumptam esse, et nullatenus quadrare cum
Hebraico, ut supra diximus, imo etiam vitiatam vi-
deri. Sequens item lectio, καὶ αἱ ἀγκύλαι, suspecta
mihi videtur et aliunde huc translata. Tertia est
versionis LXX quæ erat in *Hexaplis*, et cum He-
braico consentit.

V. 38. Ex Basiliensi. Lectio τῶν Ο' affertur ut
erat in *Hexaplis*.

CAPUT XXXVII EXODI.

Cum asteriscis et obelis ex cod. Colbert. 3084.

ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς· δύο δακτυλλοὺς ἐπὶ τὸ
κλίτος αὐτῆς τὸ δευτέρον + εὐρεῖς τοῖς ζωστήρσιν.
4. ✠ Καὶ ἐποίησεν ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων,
✠ καὶ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ : 5. Καὶ εἰ-
σήνεγεν τοὺς ἀναφορεῖς εἰς τοὺς δακτυλλοὺς ἐπὶ τοῖς
πλεύροις τῆς κιβωτοῦ ὥστε αἴρειν αὐτὴν + ἐν αὐ-
τοῖς :

tere ejus uno, et duos annulos in latere ejus secundo
+ latos cingulis . 4. ✠ Et fecit vectes de lignis
✠ imputribilibus et inauravit eos auro : 5. Et in-
tulit vectes in annulos in lateribus arcæ ad portan-
dum eam + in ipsis :

6. Et fecit propitiatorium + super arcam : ex auro mundo ✕ duorum cubitorum et dimidii longi- ✕ tudo ejus, et cubiti et dimidii latitudo ejus : 7. Et fecit duo cherubim ✕ aurea : tornatilia fecit ea ex utraque parte propitiatorii 8. Cherub unum in summitate propitiatorii una, et cherub unum in summitate propitiatorii secunda. ✕ ex propitiatorio ✕ fecit Cherubim ex utraque parte (ad marg. sum- mitate) ejus : 9. Et facti sunt cherubim extendentes alas, desuper obumbrantes alis suis super propitia- torium secundum faciem suam, vir ad fratrem suum supra propitiatorium erant facies cherubim.

στήριον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, ἀνήρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱαστήριον ἦσαν τὰ πρόσωπα τῶν χερουβείμ.
 10. Et fecit mensam + propositam ex auro puro : + et conflavit ipsi quatuor annulos aureos : duos + ad latus unum, et duos ad latus secundum, latos + ad portandum cingulis ipsis. Et cingula arcæ et + mensæ fecit, et inauravit ea auro de lignis impu- tribilibus : ✕ duorum cubitorum longitudo ejus, et ✕ cubiti latitudo ejus, et cubiti ac dimidii altitudo ✕ ejus. 11. Et inauravit eam auro puro, et fecit ipsi ✕ cymatium aureum in circuitu. 12. Et fecit ipsi co- ✕ ronam palmi in circuitu : et fecit cymatium au- ✕ reum coronæ ejus in circuitu. 13. Et fecit ipsi ✕ quatuor annulos aureos, et imposuit annulos ✕ super quatuor partes, quæ sunt quatuor pedum ✕ ejus sub corona : 14. Et facti sunt annuli in the- cas vectibus ad portandum mensam. 15. Et fecit vectes ex lignis imputribilibus, et inauravit eos auro ad portandum mensam. 16. Et fecit vasa mensæ, ca-

6. Καὶ ἐποίησεν ἱαστήριον + ἀνωθεν τῆς κιβω- τοῦ : ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ ✕ δύο πηχέων καὶ ἡμί- ✕ σους μῆκος αὐτοῦ, καὶ πῆγος καὶ ἡμίσους τὸ ✕ πλάτος αὐτοῦ : 7. Καὶ ἐποίησεν δύο χερουβείμ ✕ χρυσᾶ : τορευτὰ ἐποίησεν αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἱαστηρίου. 8. Χερουβ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱαστηρίου τὸ ἐν· καὶ Χερουβ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἱαστηρίου τὸ δεύτερον ✕ ἐκ τοῦ ἱαστηρίου ✕ ἐποίησεν τοὺς χερουβείμ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν με- ✕ ρῶν (ad marg. ἀκρων) αὐτοῦ : 9. Καὶ ἐγένοντο οἱ χερουβείμ ἐκτεινοντες τὰς πτέρυγας, ἐπάνωθεν συσκιάζοντες ταῖς πτέρυξιν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱα- στήριον κατὰ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱαστήριον ἦσαν τὰ πρόσωπα τῶν χερουβείμ.

10. Καὶ ἐποίησε τὴν τράπεζαν + τὴν προκειμέ- + νην ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ, καὶ ἐχώνευσε αὐτῇ τέσ- + σαραι δακτυλίους χρυσοῦς· δύο ἐπὶ τοῦ κλίτους + τοῦ ἐνός, καὶ δύο ἐπὶ τοῦ δευτέρου, εὐρεῖς ὥστε + αἰρεῖν τοῖς ζωστήρσιν ἑαυτοῖς, καὶ τοὺς ζωστή- + ραι τῆς κιβωτοῦ καὶ τῆς τραπέζης ἐποίησεν καὶ + κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ ἐκ ξύλων ἀσθητικῶν : ✕ δύο πηχέων τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πῆγος τὸ εὖρος ✕ αὐτῆς, καὶ πῆγος καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος αὐτῆς. ✕ 11. Καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαροῦ, ✕ καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλιον. 12. ✕ Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ στεφάνην παλαιστοῦ κύκλιον, ✕ καὶ ἐποίησεν κυμάτιον χρυσοῦν τῇ στεφάνῃ αὐτῆς ✕ κύκλιον. 13. Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ τέσσαραις δακτυ- ✕ λίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκεν τοὺς δακτυλίους ἐπὶ ✕ τὰ τέσσαρα μέρη, ἃ ἐστὶν τῶν τεσσάρων ποδῶν ✕ αὐτῆς ὑπὸ τὴν στεφάνην : 14. Καὶ ἐγένοντο οἱ

TO EBPAIKON.

יָרֵךְ 1
 יָרֵךְ 2 *Σαμαρ.*, στέφανον.
 יָרֵךְ 6
 יָרֵךְ 18

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 1. Arcam.
- 2. Coronam. *Samar. Id.*
- 6. Propitiatorium.
- 18. Ex latere ipsius.

TO EBPAIKON

Ἑλληντικοῖς γράμμασι.

- 1.
- 2.
- 6.
- 18.

VULGATA LATINA.

- 1. Arcam.
- 2. Coronam.
- 6. Propitiatorium.
- 18. Ex parte.

AKYAAΣ.

- 1. Γλωσσόχομον.
- 2.
- 6.
- 18. Ἐκ τοῦ μέρους αὐτοῦ.

AQUILA.

- 1. Arculam.
- 2.
- 6.
- 18. Ex parte ipsius.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Exodi.

Totum pene caput xxxvii ut in *Hexaplis* erat ex codice Colbertino supra memorato num. 3084 mutamur, cum obelis et astericis, quos ad fidem exemplaris hujus adnotavimus. Sic autem totum concinnatum fuerat ab Origene, ut, exceptis iis

quæ obelis notantur, Græca Hebraicis semper responderent, secus quam in illa alia τῶν Γ' editione, quæ vocabatur κοινή, ubi omnia confusa et præpostere posita sunt, ut supra dictum est.

V. 1. Ἄ., γλωσσόχομον. Sic editio Romana. Ηἰε

CAPUT XXXVIII EXODI.

Fragmentum ex cod. Colbert. 3084.

24. Omne aurum, quod elaboratum est ad opera secundum omnem operationem sanctorum, fuit auri primitiarum, novem et viginti talenta, et triginta et septingenti sicli juxta siclum sanctum : et argenti + demptio : 25. A visitatis + viris : Synagogæ, centum talenta, et quinque et septuaginta, et mille et septingenti sicli ✕ in siclo sancto : dra-

24. Πᾶν τὸ χρύσιον ὃ κατεργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων ἐγένετο χρυ- σοῦ τοῦ τῆς ἀπαρχῆς ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ τριάκοντα καὶ ἑπτακόσιοι σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον· καὶ ἀργυρίου + ἀφαίρεμα : 25. Παρὰ τῶν ἐπεσκεμμένων + ἀνδρῶν : τῆς συναγωγῆς, ἑκατὸν τάλαντα, καὶ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα, καὶ χίλιοι καὶ

δακτύλιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὥστε αἶρειν τὴν τράπεζαν. 15. Καὶ ἐποίησεν τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ ὥστε αἶρειν τὴν τράπεζαν. 16. Καὶ ἐποίησεν τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, τὰ τρύβλια αὐτῆς, καὶ τὰς θύσασκας αὐτῆς, καὶ τοὺς κυάθους αὐτῆς, καὶ τὰ σπονδεῖα αὐτῆς, ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς, χρυσοῦ καθαροῦ.

17. Καὶ ἐποίησεν τὴν λυχνεῖαν + ἡ φωτίζει, χρυ- + σῆν, στερεάν, τὸν καῦλον καὶ τοὺς καλαμίσκους + ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς, ἐκ τῶν καλα- + μίσκων αὐτῆς οἱ βλαπτοὶ ἐξέχοντες, τρεῖς ἐκ τοῦ- + του, καὶ τρεῖς ἐκ τούτου, ἐξισούμενοι ἀλλήλοις, + καὶ τὰ λαμπάδεια αὐτῶν ἃ ἔστιν ἐπὶ τῶν ἄκρων + καρρωτὰ ἐξ αὐτῶν καὶ τὰ ἀνθήματα ἐν αὐτοῖς, ἵνα + ὤσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ λύγχοι· καὶ τὸ ἀνθέμιον τὸ + ἔβδομον, τὸ ἐπ' ἄκρου τοῦ λαμπαδέλου ἐπὶ τῆς + κορυφῆς ἄνωθεν στερεόν, ὅλον χρυσοῦν· καὶ ἑπτὰ + λύχνους αὐτῆς ἐπ' αὐτῆς, χρυσοῦς, καὶ τὰς λα- + θίδας αὐτῆς χρυσοῦς, καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας αὐτῆς + χρυσοῦς ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ· ✕ τορευτὴν ἐποίησε ✕ τὴν λυχνεῖαν, τὸν καῦλον αὐτῆς καὶ τοὺς καλαμί- ✕ σκους αὐτῆς, καὶ τοὺς κρατῆρας αὐτῆς, καὶ τοὺς ✕ σφαιρωτῆρας αὐτῆς, καὶ τὰ κρῖνα αὐτῆς ἐξ αὐτῆς ✕ ἦσαν. 18. Ἐξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ἐκ ✕ πλαγίων αὐτῆς· τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνεῖας ✕ ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ ἐνός, καὶ τρεῖς καλα- ✕ μίσκοι τῆς λυχνεῖας ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ ✕ δευτέρου. 19. Τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρ- ✕ υσκοῦς ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἐνὶ σφαιρωτῆρ καὶ κρι- ✕ νον, καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυ- ✕ σκους· ἐν τῷ καλαμίσκῳ τῷ ἐνὶ σφαιρωτῆρ καὶ κρῖνον· οὕτως τοῖς ἐξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ✕ ἐκ τῆς λυχνεῖας. 20. Καὶ ἐν τῇ λυχνεῖᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυτσκοῦς· οἱ σφαιρω- ✕ τῆρες αὐτῆς καὶ τὰ κρῖνα αὐτῆς· ὁ σφαιρωτῆρ ὑπὸ τοὺς.....

tinus ejus, et thuribula ejus, et cyathos ejus, et libatoria ejus, in quibus libabit, auri puri.

17. Et fecit candelabrum + quod illuminat, au- + reum, solidum, hastile et calamiscos ex utraque + parte ejus : ex calamiscis ejus rami exeuntes; tres + ex hoc, et tres ex hoc, æquales invicem, et lampa- + des ex ipsis, quæ sunt supra summitates : nuces + ex ipsis, et rosæ in ipsis, ut sint super illas lu- + cernæ : et rosa septima, quæ est supra summi- + tatem lampadis, supra cacumen sursum, solida, + tota aurea : et septem lucernas ejus supra illud, + aureas; et forcipes ejus aureos, et fusoria ejus + aurea ex auro puro : ✕ tornatile fecit cande- ✕ labrum, hastile ejus, et calamiscos ejus, et ✕ crateras ejus, et sphaerulas ejus; et lilia ejus ex ✕ ipso erant. 18. Sex autem calamisci exeuntes e ✕ lateribus ejus : tres calamisci candelabri ex late- ✕ re ejus uno, et tres calamisci candelabri ex latere ✕ ejus secundo. 19. Tres crateres reddentes formam ✕ nucum, in calamisco uno sphaerula et lilium; et ✕ tres crateres reddentes formam nucum, in cala- ✕ misco uno sphaerula et lilium : sic sex calami- ✕ scis exeuntibus ex candelabro. 20. Et in caudela- ✕ bro quatuor crateres reddentes formam nucum : ✕ sphaerulæ ejus, et lilia ejus. Sphaerula sub....

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Κιβωτόν.	1.
2.	2. Κυμάτιον. "Ἄλλος, χελωμα.	2.
6.	6. Ἰαστήριον. "Ἄλλος, θυσια- στήριον.	6.
18.	18. Ἐκ τοῦ κλίτους αὐτοῦ.	18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Arcam.	1.
2.	2. Cymatium. <i>Alius</i> , labrum.	2.
6.	6. Propitiatorium. <i>Alius</i> , altare.	6.
18.	18. Ex latere ipsius.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Exodi.

autem Aquilæ versio supra etiam observatur, c. 25, v. 10. Significat autem γλωσσόχομον, *scrinium, arculam, capsulam*, vel etiam *marsupium*.

V. 2. Sic Colbertinus et tres Regii. Samaritanus hodiernus] habet וקרו, quod est corona.

V. 6. "Ἄλλος, θυσιαστήριον. Sic Colbertinus et tres Regii.

V. 18. 'A., μέρους. Ita Colbertinus et Regius unus.

CAPUT XXXVIII EXODI.

Fragmentum ex cod. Colbert. 3084.

ἑπτακόσιοι σίκλοι ✕ ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ : δράχμη μία τῇ κεφαλῇ, τὸ ἡμισυ τοῦ σίκλου κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. Πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκειψιν ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἐξήκοντα μυριάδας, καὶ τρισχίλιους καὶ πεντακοσίους, καὶ πενήκοντα. 26. Καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τοῦ ἀργυρίου εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κροσσῶν τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς

chma una capiti, dimidium sicli secundum siclum sanctum. Omnis transiens visitationem a vicesimo anno et supra, ad sexaginta myriadas, et ter mille quingenti et quinquaginta. 26. Et facta sunt centum talenta argenti in conflationem capitellorum tabernaculi, et in capitella velaminis. 27. Centum capitella ad centum talenta, talentum capitello.

28. Et quinque et septuaginta mille et septingentos siclos, fecit in ansulas columnis : et inauravit capitella earum, et ornavit eas. 29. Et æs demptionis, septuaginta talenta et bis mille quadringenti sicli. 30. Et fecerunt ex eo bases ostii tabernaculi testimonii, ✕ et altare æneum : et additamentum æneum

TO EBPAIKON.

אשר צבא 8	8.
בשקל 24	24.
בקע 25	25.
והשתדל ונתפח שבועים כנר ואלפים 29	29.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

8. Quæ exercebant.
24. In siclo.
25. Beca.
29. Et æs elevationis, septuaginta talenta, et duo millia.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

8. Quæ excubabant.
24. Ad mensuram.
25.
29. Æris quoque oblata sunt talenta septuaginta duo millia, et quadringenti supra sicli.

ΑΚΥΛΑΣ.]

8. Στρατευσαμένων.
24. Κατὰ τὸν στατήρα.
25.
29.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. Quæ excubabant.
24. Secundum staterem.
25.
29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Exodi

Postremam tantum hujus capituli partem præfert codex Colbertinus 3084 secundum versionem LXX hexaplares. Cætera vero hujus capituli amissa sunt.

V. 8. Ἀ., στρατευσαμένων. Sic Basiliensis. Nos vertimus ut vulgatus interpres, « quæ excubabant. » — Coislin. Ἀ., Σ., στρατευσαμένων, ubi Basiliensis id uni Aquilæ ascribit.

CAPUT XXXIX EXODI.

Ex cod. Colbert. 3084.

✕ 1. Et reliquum hyacinthi et purpuræ, et coccinum ✕ netum fecerunt stolas ministeriales ad ministrandum in sancto : et fecit stolas sanctorum, quæ sunt Aaron + sacerdoti : sicut præcepit Dominus Moysi.

2. Et fecit superhumeralia ex auro, et hyacintho, et purpura, et coccino, et auro neto, et bysso torta. 3. Et sectæ sunt laminæ auri, capilli, ut contexterentur cum hyacintho et purpura, et cocco neto, et bysso + torta : opus textile. 4. Superhumeralia fecerunt illud continuantia ex utrisque partibus ejus, contexta : opus textile ad invicem. 5. Secundum seipsum effecerunt, secundum ipsius facturam, ex auro, et hyacintho, et purpura, et cocco neto, et bysso torta, sicut præcepit Dominus Moysi. 6. Et fecerunt utrosque lapides smaragdi, constrictos fibulis et conclusos auro, sculptos et excusos excusione sigilli ex nominibus filiorum Israel. 7. Imposuit eos super humeros superhumeralis, lapides memorialis filiorum Israel, sicut præcepit Dominus Moysi.

8. Et fecit rationale, opus textile varietate, secundum opus superhumeralis ; ex auro, et hyacintho, et purpura, et cocco neto, et bysso torta : 9. Quadrangulum ✕ erat : duplex fecit rationale : spithames longitudo ejus, et spithames latitudo ejus, duplex. 10. Et contexta est in eo + textura lapi-

✕ 1. Καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθου καὶ πορφύρας, καὶ τὸ κόκκινον ἐποίησαν ✕ στολὰς λειτουργικὰς ὥστε λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ : καὶ ἐποίησαν τὰς στολὰς τῶν ἁγίων, αἱ εἰσὶν Ἀαρὼν + τῷ ἱερεῖ : καθάπερ συνέταξεν ὁ Κύριος τῷ Μωσῆ.

2. Καὶ ἐποίησεν τὴν ἐπιωμίδα ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑάκινθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου, καὶ χρυσοῦ νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. 3. Καὶ ἐτμήθη τὰ πέταλα τοῦ χρυσοῦ, τρίγες, ὥστε συνυφάναι σὺν τῇ πορφύρᾳ, καὶ σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ, καὶ σὺν τῇ βύσσῳ + τῇ κεκλωσμένῃ : ἔργον ὕφαντόν. 4. Ἐπιωμίδας ἐποίησαν αὐτὸ, συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτοῦ, συμπεπλεγμένα, ἔργον ὕφαντόν εἰς ἄλληλα. 5. Καθ' ἑαυτὸ ἐξ αὐτοῦ ἐποίησαν κατὰ τὴν πόλιν αὐτοῦ ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑάκινθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 6. Καὶ ἐποίησαν ἀμφοτέρους τοὺς λίθους σμαράγδου συμπεπορημένους, καὶ πεοισσεαλωμένους

ἐκ τῶν ὀνομάτων υἱῶν Ἰσραὴλ. 7. Ἐπέθηκεν αὐ-

8. Καὶ ἐποίησεν ✕ τὸ : λογεῖον, ἔργον ὕφαντόν ποικιλίᾳ κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπιωμίδος, ἐκ χρυσοῦ, καὶ ὑάκινθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου διανενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης. 9. Τετράγωνον ✕ ἦν : διπλοῦν ἐποίησεν τὸ λογεῖον : σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος αὐτοῦ, διπλοῦν.

ματος ἑβδομήκοντα τάλαντα καὶ δισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι. 30. Καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτοῦ τὰς βάσεις τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν τοῦ θυσιαστηρίου. 31. Καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς καὶ πάντα τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλω.

altaris, et omnia vasa altaris. 31. Et bases atrii et omnes paxillos tabernaculi ; et omnes paxillos atrii in circuitu.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

U.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8.	8. Νηστευσασῶν.	8.
24.	24. Κατὰ τὸν σίκλον.	24.
25.	25. Δράχμη. "Ἄλλος, διδραχμον.	25.
29.	29. Χαλκὸς ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχίλιοι. "Ἄλλοι, τετρακόσια καὶ ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχίλιοι. "Ἄλλος, τριακόσια.	29.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

8.	8. Quæ jejunaverant.	8.
24.	24. Secundum siclum.	24.
25.	25. Drachma. Al. didrachmum.	25.
29.	29. Als septuaginta talenta, et bis mille. Alii, quadringenta et septuaginta talenta, et bis mille. Alius, trecenta.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Exodi.

V. 24. 'A., κατὰ τὸν στατήρα. Sic Aquila vocem שׁוֹר vertit. Ex Basiliensi.

V. 25. Hebraico autem textu V. 26. "Ἄλλος, διδραχμον, ex Basiliensi. — Coislín. 'A., διδραχμον.

O, δράχμη. In Basiliensi διδραχμον, tacito interprete V. 29. Hasce varias supputationes præfert codex Basiliensis. Una vero LXX Interpretum *Hexaptaris* editio cum Hebraico consentit. Cæteræ dissonant.

CAPUT XXXIX EXODI.

Ex cod. Colbert. 3084.

10. Καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ + ὕφασμα κατάλιθον : τετράστιχον. Λίθων στίχος, σάρδιον καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδος, ὁ στίχος ὁ εἰς. 11. Καὶ ὁ στίχος ὁ δεύτερος, ἀνθραξ, καὶ σάφειρος καὶ ἱασις. 12. Καὶ ὁ στίχος ὁ τρίτος, λιγύριον, καὶ ἀγάθης, καὶ ἀμέθυστος. 13. Καὶ ὁ στίχος ὁ τέταρτος, χρυσόλιθος καὶ δύνχιον, καὶ βηρύλλιον, περικεκλωσμένα καὶ συνδεδεμένα χρυσίῳ, ἐν τῷ χρυσίῳ αὐτῶν. 14. Καὶ οἱ λίθοι ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἦσαν, δώδεκα ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἐγγεγλυμμένοι εἰς σφραγίδας, ἕκαστος ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ εἰς τὰς δώδεκα φυλάς. 15. Καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λόγιον κρυσσοῦς συμπεπλεγμένους, ἔργον ἐμπλοκίου, ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ. 16. Καὶ ἐποίησαν δύο ἀσπίδισκας χρυσαῖς καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους + τοὺς χρυσοῦς : ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογείου. 17. Καὶ ἐπέθηκαν τὰ ἐμπλόκια ἐκ χρυσοῦ ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ λογείου, καὶ εἰς τὰς δύο συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια. 18. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπίδισκας, καὶ ἔθηκαν αὐτὰς ἐπὶ τοὺς ὠμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. 19. Καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πετρήγια + ἐπ' ἄκρου : τοῦ λογείου, ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. Καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἔθηκαν αὐτοὺς ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὠμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτοῦ ἄνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος. Καὶ συνέσφιγγεν τὸ λογεῖον

daris : quatuor ordinum. Lapidum ordo, sardius et topazius et smaragdus, ordo unus : 11. Et ordo secundus, carbunculus et saphirus, et jaspis : 12. Et ordo tertius, ligurius, et achates et amethystus : 13. Et ordo quartus, chrysolithus et onychinus, et beryllus, circumtorti et colligati auro, in auro ipsorum. 14. Et lapides ex nominibus filiorum Israel erant, duodecim ex nominibus eorum : exsculpta in sigillis, unusquisque ex suo nomine in duodecim tribus. 15. Et fecerunt supra rationale catenulas complicatas, opus complicationis, ex auro puro. 16. Et fecerunt duas aspidiscas aureas, et duos annulos aureos : ad utraque principia rationalis. 17. Et imposuerunt complicationes ex auro super duos annulos, super utrasque partes rationalis, et in duas commissuras duas complicationes. 18. Et imposuerunt super duas aspidiscas, et posuerunt eas in duos humeros superhumeralis ex adverso secundum faciem ejus. 19. Et fecerunt duos annulos aureos, et imposuerunt super duas alas + super summitatem : rationalis, super summitatem dorsi superhumeralis intus. Et fecerunt duos annulos aureos, et posuerunt eos ad utrosque humeros superhumeralis ab imo ejus, secundum faciem ejus, ad commissuram ejus desuper contexturæ superhumeralis. Et constrinxit rationale ab annulis, qui super ipsum, in annulos superhumeralis continentes ex hyacintho complicatos ad contexturam superhumeralis, ut non diffluat ra-

tionale a superhumerali, sicut præcepit Dominus Moysi. 36. Vasa ejus, et oleum lucis. 37. ✕ Et altare aureum ; et oleum unctionis, et thymiama compositionis. 38. Et tentorium ostii ✕ tabernaculi ; 39. Et altare æneum, et additamentum æneum, quod est

ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλοὺς τῆς ἐπωμίδος συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλάται τὸ λόγιον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 36. Σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ

TO EBPAIKON.

טַבַּעְתֵּי תַּחְתֵּי הַיָּדַיִם 2
 אֲבָנֵי חֹמֶת הַתְּבָרָה 6
 כִּסְפֵי
 כִּשְׁבָעַת
 שְׁנֵי 8
 אֲבָנֵי תַּחְתֵּי הַיָּדַיִם 35
 אֲבָנֵי חֹמֶת הַתְּבָרָה 36
 אֲבָנֵי 39

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et fecit superhumeralē.
 6. Lapidēs onychis.
 Circumdatos.
 Ocellaturis.
 8. Cocci.
 35. Vectes ejus.
 36. Panem facierum.
 39. Et basim ejus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.
 6.
 8.
 35.
 36.
 39.

VULGATA LATINA.

2. Et fecit superhumeralē.
 6. Lapidēs onychinos.
 Astrictos.
 Inclusos.
 8. Bis tincto.
 35. Vectes.
 36. Cum panibus propositionis.
 39. Cum basi sua.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ ἐπέन्दυμα.
 6. Τοὺς λίθους ὄνυχος.

8. Διάφορον.
 35. Ἀναφορεῖς.
 36.

39.

AQUILA.

2. Et fecit superindumentum.
 6. Lapidēs onychis.

8. Varium.
 35. Vectes.
 36.

39.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Exodi.

Ex eodem Colbertino 3084 caput xxxix Exodi pene totum eruimus, ut erat in *Hexaplis* ab Origene ita concinnatum ut Hebraico e regione posito responderet, secus quam in illa κοινή, ubi omnia sua deque versa sunt, ut diximus. Hæ lectiones, ἐμπλόχεια, λήμψη et similes, sic habentur in mss.

V. 2. Sic mss. nostri, ubi Aquila et Sym. **ΤΕΝ**

semper ἐπέन्दυμα vertunt. *Martianæus* tamen noster ad Symm. posuit, καὶ ἐποίησεν Ἐφώδ.

V. 6. Ita 'A., Σ., Θ., ut sæpe vidimus supra. *Martianæus* tamen noster sic habet 'A., Θ., τοὺς λίθους ὄνυχίνους. Σ., τοὺς λίθους ὄνυχας.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, συνεσφιγμένους, ita *Basiliensis*.

CAPUT XL EXODI.

Ex eodem codice.

... Domino in circuitu. 7. Et pones labrum inter tabernaculum testimonii, et inter altare, et dabis illi: aquam. 8. Et pones atrium in circuitu. Et dabis velamen portæ atrii. 9. Et accipies oleum unctionis, et unges tabernaculum, et omnia quæ in eo sunt. Et sanctificabis illud et omnia vasa ejus, et erunt sancta. 10. Et portabis ad altare fructuum... 12. Et adduces Aaron et filios ejus ad portas tabernaculi testimonii, et lavabis eos aqua. 13. Et indues Aaron stolas sanctas, et unges eum, et sanctificabis eum, et sacerdotio fungetur mihi. 14. Et adduces filios ejus, et indues eos tunicas. 15. Et unges eos quemadmodum unxisti patrem eorum, et sacerdotio fungentur mihi. 16. Et erit ut sit ipsis chrisma sacerdotii eorum in sæculum, in generationes eorum. Et fecit Moyses secundum omnia quæ præcepit ipsi Dominus, sic fecit.

17. Et factum est in mense primo, anno secundo et egredientibus ipsis ex Ægypto ; in neomenia con-

... Κυρίῳ κύκλῳ. 7. Καὶ θήσεις τὸν λουτήρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ δώσεις ἐκεῖ ὕδωρ. 8. Καὶ θήσεις τὴν αὐλὴν κύκλῳ. Καὶ δώσεις τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς. 9. Καὶ λήμψη (sic) τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος, καὶ χρίσεις τὴν σκηνὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ. Καὶ ἀγιάσεις αὐτὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ἔσται ἅγια. 10. Καὶ ἄρεις εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων. . . . τον. 12. Καὶ προσάξεις ✕ τὸν : Ἄαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ λούσεις αὐτοὺς ὕδατι. 13. Καὶ ἐνδύσεις ✕ τὸν : Ἄαρὼν τὰς στολὰς τὰς ἁγίας, καὶ χρίσεις αὐτὸν, καὶ ἀγιάσεις αὐτὸν καὶ ἱερατεύσει μοι. 14. Καὶ προσάξεις τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας. 15. Καὶ ἀλείψεις αὐτοὺς ὃν τρόπον ἤλειψας τὸν πατέρα αὐτῶν, καὶ χρίσεις αὐτῶν ἱερατείας εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Καὶ ἐποίησεν Μωσῆς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετέλλετο αὐτῷ Κύριος, οὕτως ἐποίησεν.

17. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, ἔτει τῷ δευτέρῳ et ἐκπορευομένων αὐτῶν ἐξ Αἰγύπτου ; νο-

Ελαιον τοῦ φωτός· ✕ 37. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν· καὶ τὸ ελαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως. 38. Καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας ✕ τῆς σκηνῆς· 39. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν τὸ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς. Καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, τὸν λουτήρα ✕ καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ· καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις τῆς....

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Καὶ ἐποίησε τὸ ἐπένδυμα.

6. Τοὺς λίθους ἐνυχος.

8. Δίδαφον.

35. Ἀναφορεῖς.

36.

39.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

2. Et fecit superindumentum.

6. Lapidés onychis.

8. Bis tinctum.

35. Vectes.

36.

39.

2. Καὶ ἐποίησε τὴν ἐπωμίδα.

6. Τοὺς λίθους σμαράγδου.

Συμπεπορημένους. Οἱ λοιποὶ, συνεσφιγμένους.

Περισεσιαλωμένους Οἱ λοιπ., συνεσφιγμένους.

8. Διανεντημένου.

35. Διωστήρας.

36. Ἄρτους τοὺς προκειμένους. Ἄλλος, ἄρτους τῆς προθέσεως.

39. Βάσιν αὐτοῦ. Ἄλλος, γήσιον.

LXX INTERPRETES.

2. Et fecit superhumérale.

6. Lapidés smaragdi.

Constrictos fibulis. Cæteri, constrictos.

Inclusos. Reliqui, astrictos.

8. Neti.

35. Impulsoria. i. e. vectes.

36. Panes propositos. Alius, panes propositionis.

39. Basim ejus. Alius, gesium.

2. Καὶ ἐποίησεν ἐφώδ.

6. Τοὺς λίθους ἐνυχος.

8.

35. Ἀναφορεῖς.

36.

39.

THEODOTIO.

2. Et fecit Ephod.

6. Lapidés onychis.

8.

35. Vectes.

36.

39.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Exodi.

V. 8. Ἀ., διάφορον. Σ., δίδαφον. Sic vertere solum hi interpretes, ut sæpe vidimus.

V. 54. Οἱ λοιποὶ, ἀναφορεῖς. Ubi Basil. Ἀ., Σ., Θ., ἀναφορεῖς.

V. 36. Ex Basiliensi.

V. 39. Ἄλλος, γήσιον, ex Basiliensi.

Alia notat Coislin., quæ ad quem locum pertinent non ita facile est assequi; Ἀ., Σ., σφιγκτῆρας. Ο΄, ἀσπιδίσκας.

Ἀ., Σ., ἀλύσεις, Ο΄, ἐμπλόχεια. Θ., χαλαστά, Ο΄, ὑποδύτην. In marg. πόδηρη.

CAPUT XL EXODI.

Ex eodem codice.

μηνίᾳ ἐστάθη ἡ σκηνή. 18. Καὶ ἔστησεν Μωσῆς τὴν σκηνὴν ✕ καὶ ἔθηκεν τὰς βάσεις αὐτῆς· καὶ ἐπέθηκεν τὰς κεφαλίδας αὐτῆς, καὶ ἐνέβαλεν τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ ἔστησεν τοὺς στύλους αὐτῆς. 19. Καὶ ἐξέτεινεν τὰς αὐλαίας ἐπὶ σκηνὴν, καὶ ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα τῆς σκηνῆς ἐπ' αὐτὴν ἄνωθεν, καθὰ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 20. Καὶ λαβὼν ἐνέβαλεν τὰ μαρτύρια εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ὑπέθηκεν τοὺς διασωστήρας ὑπὸ τὴν κιβωτὸν, ✕ καὶ ἔθηκεν τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ ἐπάνωθεν· 21. Καὶ εἰσηνεγκεν τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν σκηνὴν· καὶ ἐπέθηκεν τὸ κατακάλυμμα τοῦ καταπετάσματος, καὶ ἐσχέπασεν τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, ὃν τρόπον συνέταξεν Κύριος τῷ Μωσῆ. 22. Καὶ ἔθηκεν τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς + τοῦ μαρτυρίου· τὸ πρὸς βορρᾶν ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος τῆς σκηνῆς. 23. Καὶ προσέθηκεν ἐπ' αὐτῆς ἄρτους τῆς προθέσεως, ἄρτους ἑναντι Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 24. Καὶ ἔθηκεν τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ✕ ἀπέναντι

stitutum est tabernaculum 18. Et statuit Moyses tabernaculum, ✕ et posuit bases ejus· et imposuit capitella ejus, et injecit vectes ejus, et statuit columnas ejus: 19. Et extendit aulae super tabernaculum, et imposuit operimentum tabernaculi super illud desuper, sicut præcepit Dominus Moysi. 20. Et sumens injecit testimonia in arcam, et supposuit vectes sub arca, ✕ et posuit propitiatorium super arcam, desuper: 21. Et intulit arcam in tabernaculum: et imposuit operimentum velaminis, et texit arcam testimonii, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 22. Et posuit mensam in tabernaculo testimonii, ad latus tabernaculi + testimonii: ad aquilonem extra velamen tabernaculi. 23. Et apposuit in ea panes propositionis, panes ante Dominum, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 24. Et posuit candelabrum in tabernaculo testimonii ✕ e regione mense: ad latus tabernaculi, quod est ad austrum. 25. Et imposuit lucernas + ejus: ante Dominum, quemadmodum præcepe-

rat Dominus Moysi. 26. Et posuit altare aureum in tabernaculo testimonii e regione velaminis. 27. Et incensavit super illud incensum compositionis, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 28. ✕ Et posuit velamen portæ tabernaculi : et altare fructuum posuit ad januam tabernaculi ✕ testimonii. 29. Et imposuit super illud holocaustum, et sacrificium, sicut præceperat Dominus Moysi. 30. Et fecit labrum ✕ inter tabernaculum testimonii, et inter altare : 31. Et dedit ibi aquam, ut lavarent ex eo Moyses et Aaron et filii ejus manus suas et pedes, 32. ingredientibus ipsis in tabernaculum testimonii, aut cum accederent ad altare + ad ministrandum : lavabantur ex eo, quemadmodum præceperat Dominus Moysi. 33. Et statuit atrium in circuitu tabernaculi et altaris, ✕ et posuit velamen

τῆς τραπέζης : εἰς τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς νότον. 25. Καὶ ἐπέθηκεν τοὺς λύχνους + αὐτῆς : ἕνα ἑκαστοῦ Κυρίου, ὃν τρόπον συνέταξεν Κύριος τῷ Μωσῆ. 26. Καὶ ἔθηκεν τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἀπέναντι τοῦ καταπέτασματος. 27. Καὶ ἐθυμίασεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆ. 28. ✕ Καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς : καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκεν παρά τὴν θύραν τῆς σκηνῆς + τοῦ μαρτυρίου : 29. Καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ὀλοκαύτωςιν καὶ τὴν θυσίαν, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωσῆ. 30. Καὶ ἐποίησεν τὸν λουτήρα ✕ ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου. 31. Καὶ ἔδωκεν ἐκεῖ ὕδωρ ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ Μωσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

ושכח שם 3
אחד מנבחן הוהב לספרות 5

3.
5.

3. Καὶ θῆσεις ἐκεῖ.
5.

דפוח
צפ 16

16.

16. Ἐνετείλατο.

צפנה 22

22.

22.

לעל 25

25.

25.

באדא 26

26.

26. Ἐν σκέπη.

צפ 27

27.

27.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Et pones ibi.
5. Altare aureum ad suffimentum.

3. Pones in eo.
5. Altare aureum, in quo adoletur incensum.

5. Et pones ibi.
5.

Ostii.

In introitu.

16. Præcepit.

16. Præceperat.

16. Præcepit.

22. Ad aquilonem.

22. In parte australi.

22.

25. Ascendere fecit.

25. Vacat.

25.

26. In tabernaculo.

26. Sub tecto.

26. In tegumento.

27. Præcepit.

27. Jusserat.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Exodi.

Exodi caput ultimum ex eodem Colbertino 5084, aliquot tamen versibus muletatum, edi curavimus cum obelis et asteriscis, ut exstat in illo exemplari. V. 3. 'A., Σ., Θ., καὶ θῆσεις ἐκεῖ. Sic Basiliensis.

V. 5. Ἄλλοι, θυμιατήριον τὸ χρυσοῦν, etc. Ibi θυμιατήριον sumitur pro altari incensi. Ita Basiliensis codex.

Ibid. Th., ἐπὶ παρά τὴν θύραν. Ex Basiliensi.

IN LEVITICUM ADMONITIO.

Lectiones Levitici multis partibus auctiores proferimus, quam a Drusio allatæ fuerant. His porro codicibus et libris editis usi sumus :

- Cod. Regio 1825, xi vel xii sæculi, membranaceo.
- Cod. Reg. 1871, eximie notæ, x sæculi, membranaceo.
- Cod. Reg. 1888, bombycino, xii sæculi.
- Cod. Basiliensi x sæculi, egregie notæ.
- Cod. Colbertino 5084, quarti quintive sæculi, unde multa capita cum obelis et asteriscis decerpimus. Theodoreto edito an. 1642.

32. Εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσπορευῶνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον Κύριος τῷ Μωσῆ. 33. Καὶ ἔστησεν τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς, καὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς.

34. Καὶ συνετέλεσεν Μωσῆς πάντα τὰ ἔργα. Καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή. 35. Καὶ οὐκ ἐδυνάσθη Μωσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ὅτι ἐπεσκίαζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη, καὶ δόξης Κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή. 36. Ἦνίκα δ' ἂν ἀνέβῃ ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀνεξέγγυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν. 37. Εἰ δὲ μὴ ἀνέβῃ ἡ νεφέλη, οὐκ ἀνεξέγγυσαν ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνέβῃ. 38. Νεφέλη γὰρ Κυρίου ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἡμέρας, καὶ πῦρ ἦν νυκτὸς ἐπ' αὐτῆς ἐνώπιον παντὸς οἴκου Ἰσραὴλ ἐν πάσαι, ἀναζυγίαις αὐτῶν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

3. Καὶ θήσεις ἐκεῖ.

5.

16. Ἐνετεῖλατο

22.

25.

26. Ἐν τῇ σκηνῇ.

27.

SYMMACHUS.

3. Et pones ibi.

5.

16. Præcepit.

22.

25.

26. In tabernaculo.

27.

januæ atrii.

32. Et profectus est Moyses et omnia opera. Et operuit nubes tabernaculum testimonii, et gloria Domini repletum est tabernaculum. 33. Et non potuit Moyses ingredi in tabernaculum testimonii, quia obumbravit super ipsum nubes, et gloria Domini repletum est tabernaculum. 34. Quando autem ascendebat nubes a tabernaculo, disjungebant filii Israel cum sarcinis suis. 35. Si autem non ascenderet nubes, non disjungebant usque ad diem qua ascendebat. 36. Nubes enim Domini erat super tabernaculum, die; et ignis erat super ipsam nocte coram omni domo Israel in omnibus disjunctionibus eorum.

Ο.

3. Καὶ θήσεις.

5. Θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, εἰς τὸ θυμιάειν. Ἄλλος, θυμιατήριον τὸ χρυσοῦν εἰς τὸ θυμίαμα.

Εἰς τὴν θύραν.

16. Ἐνετεῖλατο. Ἄλλος, συνέταξεν.

22. Τὸ πρὸς βορρᾶν. Ἄλλος, ἀπὸ βορρᾶ.

25. Ἐπέθηκεν. Ἄλλοι, ἔθηκεν, ἐνετεῖλατο.

26. Ἐν τῇ σκηνῇ. Ἄλλος, εἰς τὴν σκηνήν.

27. Συνέταξε. Ἄλλος, ἐνετεῖλατο.

LXX INTERPRETES.

3. Et pones.

5. Altare aureum ad incensandum. *Alius*, thymiaterium aureum ad thymiamia.

In januam.

16. Præcepit. *Alius*, constituit.

22. Ad aquilonem. *Alius*, ab aquilone.

25. Imposuit. *Alii*, posuit, præcepit.

26. In tabernaculo. *Alius*, in tabernaculum.

27. Constituit. *Alius*, præcepit.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Καὶ θήσεις ἐκεῖ.

5.

Ἐπὶ παρὰ (sic) τὴν θύραν.

16. Ἐνετεῖλατο.

22.

25.

26. Ἐν τῇ σκηνῇ.

27.

THEODOTIO.

3. Et pones ibi.

5.

Ad januam.

16. Præcepit.

22.

25.

26. In tabernaculo.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Exodi.

V. 16. Ex eodem Basiliensi.

V. 22. Ἀπὸ βορρᾶ. Ita Basiliensis, tacito interprete.

V. 25. Ex Basiliensi.

V. 26. Ἄ, ἐν σκέπη, etc., ex Basiliensi.

V. 27. Ex Basiliensi.

Hesychio in *Leviticum*.

Procopio in *Heptateuchum*.

Editionis Romanæ et Drusii lectionibus.

Ex his autem magis subsidio fuerunt, cod. Basiliensis, unde ingentem lectionum copiam, nondum observatam, mutuati sumus (a), Hesychius in *Leviticum*, cod. Colbertinus 3084, qui multas Levitici partes, asteriscis et obelis notatas, nobis suppeditavit.

(a) Adde Coislinianum, cujus lectiones ex appendice huc revocamus. EDIT. PATR.

PATROL. GR. XV.

17

CAPUT I LEVITICI.

Ex cod. Colbert. 3084.

1. Et revocavit Mosem, et locutus est Dominus ipsi ex tabernaculo testimonii dicens : 2. Loquere filiis Israel, et dices ad eos : Homo ex vobis si offerat munera Domino de pecoribus, de bobus et de ovibus offeretis munera vestra. 3. Si holocaustoma munus ejus de bobus, masculum immaculatum adducet, ad ostium tabernaculi testimonii offeret illud, acceptabile ✕ ipsi : ante Dominum. 4. Et imponet manum ✕ suam : super caput holocausti : acceptabile ipsum ad depropitiandam pro ipso. 5. Et jugulabunt vitulum ante Dominum : et offerent filii Aaron sacerdotes sanguinem, et effundent ad altare in circuitu, quod est super januas tabernaculi testimonii. 6. Et decoriantes holocaustoma, membratim dividunt illud per membra ✕ ejus : 7. Et imponent filii Aaron sacerdotes ignem super altare : et sternent ligna super ignem. 8. Et imponent filii Aaron sacerdotes membra divisa, et caput et adipem super ligna, quæ sunt super ignem, quæ sunt super altare. 9. Intestina vero ✕ ejus : et pedes ✕ ejus : lavabunt aqua. Et imponet sacerdos omnia super altare : holocaustum est sacrificii, odor suavitatis Domino.

τὸ θυσιαστήριον. Κάρπωμά ἐστιν θυσίας, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

10. Si autem de ovibus donum ejus + Domino :

1. Καὶ ἀνεκάλεσεν Μωσὴν, καὶ ἐλάλησεν Κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου λέγων· 2. Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ εἰεῖς πρὸς αὐτούς· ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἐάν προσάγῃ δῶρα τῷ Κυρίῳ ἀπὸ τῶν κτηνῶν, ἀπὸ τῶν βοῶν, καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε τὰ δῶρα ὑμῶν· 3. Ἐάν ὀλοκαύτωμα τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐκ τῶν βοῶν, ἄρσεν ἄμωμον προσάξει, πρὸς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου προσοίσει αὐτὸ, δεκτὸν ✕ αὐτῷ : ἔναντι Κυρίου. 4. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ✕ αὐτοῦ : ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καρπώματος· δεκτὸν αὐτὸ ἐξειλάσασθαι περὶ αὐτοῦ. 5. Καὶ σφάξουσιν τὸν μόσχον ἔναντι Κυρίου. Καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα, καὶ προσχεύουσιν τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ, τὸ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 6. Καὶ δειραντες τὸ ὀλοκαύτωμα, μελιούσιν αὐτὸ κατὰ μέλη ✕ αὐτοῦ· 7. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον· καὶ στοιθάσουσιν ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ. 8. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὰ διχοτομήματα, καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στέαρ ἐπὶ τὰ ξύλα, τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς, τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 9. Τὰ δὲ ἐγκοιλία ✕ αὐτοῦ : καὶ τοὺς πόδας ✕ αὐτοῦ : πλυνούσιν ὕδατι· καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα ἐπὶ

10. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ +

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ויקרא 1	1. Уицра.	1.
קרבן 2	2.	2. Προσφορὰν.
עלה 3	3.	3.
אחד בן הבקר 5	5.	5.
חוק		
הפשיט 6	6.	6.
וערט 7	7.	7.
וכרב 9	9.	9.
עלה		Δῶρον.
גידוד		Ἀναπαύσεως.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Et vocavit. Heb. lect. Uicra.	1. Vocavit autem.	1.
2. Appropinquationem.	2. Hostiam.	2. Oblationem.
3. Ascensio.	3. Holocaustum.	3.
5. Filium bovis.	5. Vitulum.	5.
Et spargent.	Fundentes.	
6. Et exspoliabit.	6. Detractaque pelle.	6.
7. Et ordinabunt.	7. Strue composita.	7.
9. Intestinum ejus.	9. Intestinis.	9.
Ascensio.	Holocaustum.	Donum.
Quietis.	Suavem odorem.	Requiei.

CAPUT I LEVITICI.

Ex cod. Colbert. 3084.

τῷ Κυρίῳ ἰδὸν τῶν ἀρνῶν, καὶ τῶν ἐρίφων εἰς ὄλοκαύτωμα, ἄρσεν ἄμιμον προσάξει αὐτό. 11. + Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἰδὸν τῶν ἀρνῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα αὐτοῦ, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. 12. Καὶ διελούσιν αὐτὸ κατὰ μέλη αὐτοῦ ἰδὸν τῶν ἀρνῶν οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς, τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 13. Καὶ τὰ ἐγκοιλία καὶ τοὺς πόδας πλυνούσιν ὕδατι. Καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Κάρπωμά ἐστιν θυσία, ὁσμὴ εὐωδίας Κυρίῳ.

14. Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν πετηνῶν κάρπωμα προσφέρῃ δῶρον αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περιστερίδειν τὸ δῶρον αὐτοῦ. 15. Καὶ προσοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀποκνίσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ στραγγίσει τὸ αἷμα αὐτοῦ πρὸς τὴν βάσιν θυσιαστηρίου. 16. Καὶ ἀφελεί τὸν πρόλοβον αὐτοῦ σὺν τοῖς πετεροῖς αὐτοῦ, καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὸ παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατὰ ἀνατολᾶς εἰς τὸν τόπον τοῦ σποδοῦ. 17. Καὶ ἐκκλάσει αὐτὸ ἐκ τῶν πτερυγῶν, καὶ οὐ διελεί. Καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς. Κάρπωμά ἐστιν θυσία, ὁσμὴ εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

de agnis, et de hædis in holocaustum, masculinum immaculatum adducet illud, 11. + Et imponet manum super caput ejus ἰδὸν τῶν ἀρνῶν οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς : et jugulabunt illud a latero altaris ad Aquilonem ante Dominum : et effudent filii Aaron sacerdotes sanguinem ejus super altare in circuitu. 12. Et dividunt illud per membra αὐτοῦ ἰδὸν τῶν ἀρνῶν οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς : et caput αὐτοῦ ἰδὸν τῶν ἀρνῶν οἱ ἱερεῖς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς : et adipem. Et constipabunt ea sacerdotes super ligna, quæ super ignem, quæ super altare. 13. Et intestina et pedes lavabunt aqua : et offeret sacerdos omnia, et imponet super altare : holocaustum est sacrificium, odor suavitatis Domino.

14. Si autem de volatilibus holocaustum offerat munus suum Domino, et offeret de turturibus vel de columbis munus suum. 15. Et offeret illud sacerdos ad altare; et retorquebit caput ejus, et imponet super altare. et exstillabit sanguinem ejus ad basim altaris. 16. Et auferet vesiculam gutturis ejus, cum plumis ejus : et projiciet eam ad altare versus Orientem in locum cineris. 17. Et effringet eam ab alis, et non dividet : et imponet eam sacerdos super altare, super ligna, quæ super ignem : Holocaustum est sacrificium, odor suavitatis Domino.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καὶ ἀνεκάλισεν.	1.
2. Προσφορὰν.	2. Δῶρα.	2.
3.	3. Ὀλοκαύτωμα. Ἄλλος, ὄλοκαυτώματα.	3.
5.	5. Τὸν μόσχον. Ἄλλος, υἶὸν τοῦ βουκολίου. Προσχεοῦσι. Ἄλλος, ἀκοντιοῦσι.	5.
6.	6. Ἐκδείραντες. Ἄλλος, δεϊραντες. Ἄλλος, ἐκθύσει.	6.
7.	7. Ἐπιστοιβάσουσιν. Ἄλλος, ἐπιθήσουσιν. Ἄλλος, στοιβάσουσιν οἱ ἱερεῖς.	7.
9.	9. Τὰ ἐγκοιλία. Ἄλλος, τὰ κοιιλίας.	9.
Δῶρον. Ἄναπαύσεως.	Κάρπωμα. Ἄλλος, ὄλοκαύτωμα. Εὐωδίας.	Εὐαρεστήσεως.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Et revocavit.	1.
2. Oblationem.	2. Dona.	2.
3.	3. Holocaustum. Alius, holocausta.	3.
5.	5. Vitulum. Alius, filium bucolii. Effudent. Alius, jaculabuntur.	5.
6.	6. Decoriantes. Alius, excoriantes. Alius, exuēt.	6.
7.	7. Constipabunt. Alius, imponent. Alius, sternent sacerdotes.	7.
9.	9. Intestina. Alius, ventres.	9.
Donum.	Fructuum oblatio. Alius, holocaustum.	
Requieiet	Suaveolentiæ.	Beneplacti.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
אֶזְרָא 10	10.	10.
11	11.	11.
עֲלֵי־יָדַי		
וְזָרַח 12	12.	12.
וְהִרְעִים 13	13.	13.
עֲלֵה 14	14.	14.
מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה		
וְהִרְעִים 15 Τὸ Σαμαρ. ἀνακλάσει.	15.	15.
עַל קִיר		
וְהִרְעִים 16	16.	16. Σιτίζουσιν.
וְהִרְעִים 17	17.	17.
עֲלֵה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. De pecore.	10. De pecoribus.	10.
11.	11.	11.
Ad femur.	Ad latus.	
12. Et concidet.	12. Divident.	12.
13. Crura.	13. Pedes.	13.
14. Ascensio.	14. Holocaustum.	14.
De filiis columbæ	De pullis columbæ.	
15. Et contorquebit. Samar., reflectet.	15. Retorto ad collum capite.	15.
Super parietem.	Super crepidinem.	
16. Vesiculam ejus cum pluma ipsius.	16. Vesiculam gutturis et plumas.	16. Vesicam.
Et projiciet.	Projiciet.	
17. Et scindet.	17. Confringetque.	17.
Ascensio.	Holocaustum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Levitici.

In hujus libri nomen hanc notam habet Origenes in *Catenis Regiis* mss. : Λευιτικὸν ὀνόμασται, ἐπειδὴ τὸ τῆς ἱερωσύνης καὶ τῶν θυσιῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα προσέταξεν ὁ Θεός, ἐν τούτῳ φέρεται. Ἔχει μὲν οὖν καὶ ἡ ἔξοδος τοῦ Θεοῦ νομοθεσίας, ὅπως δὲ ἐτελέσθησαν οἱ ἱερεῖς χρισθέντες, καὶ ὅπως κατεσκευάσθη ἡ σκηνή, καὶ σύμπηξιν ἔλαβεν ἐναρμόνιον. Καὶ ἄλλα πλείονα ἱστορεῖ τὸ Λευιτικόν. Εἰ δὲ καὶ ἕτερα ἕνα περιέγει, οὐ θαυμαστὸν, ἐπιγραφή γὰρ ἐστὶν ἐκείνου βιβλίου τοῦ ἐν αὐτῷ καιριωτέρου ὁηλωτικῆ. Id est : « Leviticus ita dicitur, quia tum sacerdotii ritum, tum et quæ ad sacrificia et similia a Deo præscripta sunt, continet. Habet quidem et Exodus Dei leges. De modo autem initiandi sacerdotis uncti, de modo item quo adornatum fuit tabernaculum, atque congruentem sibi constructionem accepit, aliaque permulta, narrat Leviticus. Quod si etiam diversa quædam complectatur, nihil mirum : nam cujusque

libri titulus, quæ ipsi magis propria sunt indicat. » Idem Origenes in *Psalms*, ait hunc librum Hebraice vocari Οὐτίχρά.

Hujus libri priora capita, et alia quædam fragmenta, ut in *Hexaplis* erant ex versione LXX Interpretum cum asteriscis et obelis edi curavimus, prout habentur in sæpe memorato codice Colbertino num. 3084. Hic vero obeli et asterisci longe pauciores habentur quam in postremis Exodi capitibus, quia Levitici textus longe sincerior erat illa postrema Exodi parte.

V. 2. Ita Basiliensis codex, unde maximam lectionum partem hoc libro mutuamur. — Coislin. Ἄ., Σ., οἱ λουκοί, προσφοράν. Sic et vers 4. Ο, καρπώματος. In marg. ὀλοκαυτώματος.

V. 3. Ἄλλος, ὀλοκαυτώματα. Ita Basiliensis.

V. 5. Ἄλλος, οὖν τοῦ βουκόλου, ex Basiliensi,

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Προβάτων. <i>Alius addit</i> , τοῦ ποιμνίου.	10.
11.	11. + Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ : Ἐκ πλαγίων. Ἄλλος, ἐπὶ μηρόν.	11.
12.	12. Διελούσιν. Ἄλλος, μελιούσιν.	12.
13.	13. Τοὺς πόδας. Ἄλλος, τὰ σκέλη.	13.
14.	14. Κάρπωμα. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα. Περιστερῶν. Ἄλλος, νεοσσῶν περιστερῶν.	14.
15.	15. Ἀποκνίσει. Ἄλλος, λεπίσει. Ἄλλος, μαδίσει. Πρὸς τὴν βάσιν. Ἄλλος, παρὰ τὸν τοῖχον.	15.
16. Τὴν φῦσαν αὐτοῦ σὺν τοῖς πτελοῖς.	16. Τὸν πρόλοβον σὺν τοῖς πτεροῖς. Ἐχθαλεῖ. Ἄλλος, ἐμβαλεῖ.	16. Τὴν φῦσαν αὐτοῦ σὺν τοῖς πτελοῖς.
17.	17. Ἐκκλάσει. Ἄλλος, διχάσει. Κάρπωμα. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. De ovibus. <i>Alius addit</i> , ovibus.	10.
11.	11. + Et imponet manum super caput ejus : E lateribus. <i>Alius</i> , ad femur.	11.
12.	12. Divident. <i>Alius</i> , membratim concident.	12.
13.	13. Pedes. <i>Alius</i> , crura.	13.
14.	14. Oblatio fructuum. <i>Alius</i> , holocaustum. Columbarum. <i>Alius</i> , pullis columbarum.	14.
15.	15. Contorquebit. <i>Alius</i> , decorticabit. <i>Alius</i> , glabrum reddet. Ad basim. <i>Alius</i> , ad murum.	15.
16. Vesicam ejus cum pinnis.	16. Vesicam gutturis cum plumis. Ejiciet. <i>Alius</i> , injiciet.	16. Vesicam ejus cum pinnis.
17.	17. Effringet. <i>Alius</i> , dividet. Fructuum oblatio. <i>Alius</i> , holocaustum.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Levitici.

sine interpretis nomine.

V. 6. Ἄλλος, δείραντες, Ἄλλος, ἐκδύσει. Sic Basiliensis. Hæc vero postrema lectio videtur esse Aquilæ.

V. 7. Ἄλλος, ἐπιθήσουσιν, ex Basiliensi. Ἄλλος, στοιδάσουσιν, sic Basiliensis, item hanc ut variam lectionem habet Colb. 5084 ad marg.

V. 8. Ⲡⲓⲧⲱⲩⲓ Ⲡⲓⲛⲓ, διχοτομήματα. Coislin. in marg., μέλη. Et ibid. Ⲡⲓⲛⲓ, στέαρ in marg. σύμα.

V. 9. Ἄλλος, τὰς κοιλίας. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλος, ὀλοκαύτωμα. Basil. Ἄ., Σ., δῶρον. Coislin.

Ibid. Ἄλλος, ἀναπαύσεως. Basil. Sic etiam infra, cap. xxiii, 18. Ἄ., Σ., ἀναπαύσεως reposuimus ex Coislin.

V. 10. Ex Basiliensi.

V. 11. Hic locus obelo notatus in Covertino 5084 non exstat in Hebræo. — Ἄ., ἐπὶ μηρόν. Quam le-

ctionem sine interpretis nomine affert Basiliensis.

V. 12. Ἄλλος, μελιούσιν. Ex Basil.

V. 13, 14. Ita Basil.

Ibid. Ἄλλος, νεοσσῶν περιστερῶν. Ita Basiliensis. Hinc vulgatus interpres hausit.

V. 14. Ⲡⲓⲛⲓ, περιστερῶν. In marg. Coislin., ὑδῶν τῶν περιστερῶν, cum hac nota : Ἐδει λέγειν, περιστερῶν, δηλοῖ Σύμμαχος τῶν περιστερῶν τοὺς νεοσσῶν. Hinc vero sequitur lectionem νεοσσῶν περιστερῶν, quam tacito interprete affert Basiliensis, esse Symmachi.

V. 15. Ita Regius unus et editio Romana. Samaritanus, ἀνακλάσει. Lectiones sequentes, λεπίσει, μαδίσει quorum interpretum sint non notatur. Animadvertas velim in editione Romana et in Regio uno codice, easdem interpretationes referri etiam

ad vocem **קרבני**, quæ legitur versu 17, infra. Sed male, ut odoratur Drusius.

Ibid., **παρὰ τὸν τοῖχον**. Ita Basil.

V. 16. Ita Basiliensis, optime, ex Symmacho et

Theodotione. In edit. Rom. legitur male, **τὴν φύσιν pro τὴν φύσαν**, sane hic de vesica gutturis agitur, non de natura. **Ἄ.**, τὴν σιτίζουσαν, quasi dicas frumenti receptaculum, id est, vesicam ad grana fru-

CAPUT II LEVITICI.

1. Si vero anima offerat munus sacrificium Domino, similia erit munus ejus; et effundet super illud oleum, et imponet super illud thus. 2. Et afferet ✕ illud: ad filios Aaron sacerdotes: et sumens de ea plenum pugillum ✕ ejus: de similia ✕ ipsa: cum oleo ✕ ejus: et omne thus ejus: et imponet sacerdos memoriale ejus super altare: sacrificium odor suavitatis Domino. 3. Et reliquum de sacrificio est Aaron et filiis ejus, sanctum sanctorum de sacrificiis Domini.

4. Si autem offerat munus, sacrificium coctum in clibano, ex similia panes azymos conspersos in oleo, et lagana azyma peruncta in oleo.

5. Si autem sacrificium de sartagine munus tuum, similia conspersa in oleo, azyma erunt. 6. Et comminues ea in frusta, et effundes super ipsa oleum: sacrificium + est: Domino.

7. Si autem sacrificium de craticula munus tuum, similia in oleo fiet. 8. Et offeret sacrificium quodcumque fecerit de his Domino: et afferet ✕ illud: ad sacerdotem. 9. Et accedens ad altare, auferet sacerdos de sacrificio memoriale ejus: et imponet

TO EBPAIKON.

- קרבני 1
- כלא קבוצ 2
- מאשי יהוה 3
- תער 4
- חלות מצת בלולה
- ורקקי
- פתים 6
- אשה 9
- קלוי באש 14
- נרש כרמל
- הקבוצר 16

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 1. Appropinquatio ejus.
- 2. Plenum pugillum suum.
- 3. De ignitionibus Domini.
- 4. Clibani. Placentæ infermentatæ mistæ. Et lagana.
- 6. Frusta.
- 9. Ignitio.
- 14. Tostam in igne. Triticum contusum apicæ viridis.
- 16. Et suffire faciet.

TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 6.
- 9.
- 14.
- 16.

VULGATA LATINA.

- 1. Ejus oblatio.
- 2. Pugillum plenum.
- 3. De oblationibus Domini.
- 4. In clibano. Panes absque fermento conspersos. Lagana.
- 6. Minutim.
- 9. Vacat, sed subjungitur: in odorem suavitatis Domino.
- 14. Igni. Et confringes in modum farris.
- 16. Adolebit.

AKYΛAΣ.

- 1.
- 2.
- 3. Ἀπὸ τῶν πυρῶν Κυρίου.
- 4.
- Κολλύρας ἀναπεφυρμένες.
- 6. Ψωμούς.
- 9. Πύρρον.
- 14. Πεφυρμένα πυρρ.
- Ἄπαλὰ λάχανα ὀσπριώδη.
- 16.

AQUILA.

- 1.
- 2.
- 3. Ab ignibus Domini.
- 4.
- Collyras respersas.
- 6. Frustula.
- 9. Ignitum.
- 14. Torrefacta igni.
- Tenera olera legumini similia.
- 16.

menti recipienda. Hesychius in *Leviticum* habet σίτιον, minus recte, ni fallor. — 'Α., Σ., τὴν σιτίζουσαν. Θ., Ε', τὴν ὄσφυν ἣν ἡμεῖς καλοῦμεν φύσαν. Coislin. quæ suspicione mendii non vacant. Ibid. in

hæc verba τῶν Ο' σὺν τοῖς πεπεροῖς, notatur in marg. ἄμα τῷ σώρῳ αὐτῆς, « cum congerie ejus. » Ibid., ἐμβάλει. Ex Basil. V. 17. Ex Basil.

CAPUT II LEVITICI.

σίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς· καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, (κάρπωμα) ὄσμη εὐωδίας Κυρίου. 10. Τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας, Ἄσρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου.

11. Πᾶσαν θυσίαν ἣν ἂν προσφέρητε Κυρίῳ, οὐ ποιήσετε ζυμωτόν· πᾶσαν γὰρ ζύμην καὶ πᾶν μέλι οὐ προσοίσετε ἀπ' αὐτοῦ, καρπῶσαι Κυρίῳ δῶρον. 12. Ἄπ' ἀρχῆς προσοίσετε αὐτὰ Κυρίῳ, ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἀναβιάσετε [αἰ. οὐκ ἀναθήσεται] εἰς ὄσμην εὐωδίας Κυρίου.

13. Καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἀλλ' ἀλισθήσεται· οὐ διαπαύσετε ἄλλα διαθήκης Θεοῦ ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν· ἐπὶ παντὸς δῶρου ὑμῶν προσοίσετε ἄλλα.

14. Ἐάν δὲ προσφέρῃς θυσίαν πρωτογενημάτων τῷ Κυρίῳ, νέα πεφρυγμένα χίθρα ἐρικτὰ τῷ Κυρίῳ· καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν τῶν πρωτογενημάτων σου. 15. Καὶ ἐπιχειεῖς ἐπ' αὐτῆς ἔλαιον, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον. Θυσία ἐστίν. 16. Καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ τῶν χιθῶνων σὺν τῷ ἐλαίῳ, καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς, κάρπωμα τῷ Κυρίῳ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

- 1.
 - 2.
 3. Ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου.
 - 4.
- Κολλύρας ἀναπεφυρμένας.
6. Ψωμούς.
 - 9.
 14. Πεφρυγμένα πυρί.
 - Ἄπαλά λάχανα ὄσπριώδη.
 - 16.

SYMMACHUS.

- 1.
 - 2.
3. De oblationibus Domini.
- 4.
- Collyras respersas.
6. Frustula.
 - 9.
14. Torrefacta igni.
- Tenera olera legumini similia.
- 16.

Ο'.

1. Δῶρον αὐτοῦ.
 2. Πλήρη τὴν δράκα. Ἄλλος, πλήσει. Ἄλλος, πληρώσει. Οἱ λοιποὶ, πλήρης τὴν δράκα.
 3. Ἀπὸ τῶν θυσίων Κυρίου.
 4. Ἐκ κλιθάνου. Ἄλλος, ἐν κλιθάνῳ.
- Ἄρτους ἀζύμους πεφυρμένους. Λάγανα. Ἄλλος, ἀπαλά.
6. Κλάσματα.
 9. Κάρπωμα.
 14. Πεφρυγμένα.
 - Χίθρα ἐρικτὰ.
 16. Ἀνοίσει. Ἄλλος, ἐπιθήσει.

LXX INTERPRETES.

1. Donum ejus.
2. Plenum pugillum. *Alius*, implebit. *Alius*, replebit. *Reliqui*, plenus pugillo suo.
3. De sacrificiis Domini.
4. Ex clibano. *Alius*, in clibano. Panes azymos conspersos.

- Lagana. *Alius*, tenera,
6. Frusta.
 9. Oblatio fructuum.

14. Torrefactas.
- Spicas virentes, comminutas.
16. Offeret. *Alius*, imponet.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1.
 - 2.
 3. Ἀπὸ τῶν τοῦ πυρὸς Κυρίου.
 - 4.
- Κολλύρας ἀναπεφυρμένας.
6. Ψωμούς.
 9. Πύβρον.
 - 14.
 - Πτον.
 - 16.

THEODOTIO.

- 1.
 - 2.
 3. Ab iis quæ sunt de igne Domini.
 - 4.
- Collyras respersas.

6. Frustula.
9. Ignitum.

- 14.
- Pingue.

- 16.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

מִשֶׁבֶט

Πύρρον.

פֶּשֶׁן

AQUILA.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

De frumento contuso ejus.

Partem farris fracti.

Ignitio

Vacat.

Ignitum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Levitici.

In versione LXX Interpretum hexaplati cum obelis et asteriscis, qualem eruimus ex cod. Colbertino num. 3084 semper legitur σιμίδαλις, ut videas supra. In editis vero σεμίδαλις. Ibid. vers 12 legitur in Colbertino, ἀναθήσεται, supra vero emendatur prima manu, ἀναβιάσεται: editi hodierni, ἀναβιάσθησεται.

V. 1. קִרְבַּן אֵשׁ, δῶρον. Coislin. in marg. habet προσφορά.

V. 2. Οἱ λοιποὶ, πλήρης τὴν δράκα, e plenus manu. Hanc lectionem cum sequentibus ex codice Basiliensi mutuamur.

V. 4. Ἄλλος, ἐν κλιβάνῳ. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur vulgatus interpres. —

Coislin. οἱ λοιποὶ, κολλυρίδας, ubi Basiliensis habet Ἄ. Σ. Θ. κολλύρας, etc.

Ibid. A., S., Th., κολλύρας ἀναπεφυρμένας, ex Basiliensi.

V. 6. Ἄ., Σ., Θ., ψωμούς. Ex Basiliensi.

V. 9. Ἄ., Θ. πύρρον. Sic solent interpretes isti vertere vocem פֶּשֶׁן, ut sæpe videas infra. Ex eodem Basiliensi. — Coislin. Ἄ., Θ. πύρον. Sic.

V. 14. Ἄ. ἐν πυρί. Ex Basiliensi.

Ibidem, ita tres mss. Regii, quorum unus habet λάγανα. Totus locus Hebraice sic habet וְיִקְרָא בְיַבֵּן לְרֵגְלֵי הַבָּרֶכֶת וְיִקְרָא בְיַבֵּן לְרֵגְלֵי הַבָּרֶכֶת, i. e. e. Teneram spicam tostam in igne: triticum contusum viridis spicæ. Hierony-

CAPUT III LEVITICI.

1. Si autem sacrificium salutaris munus ejus + Domino: si quidem ex bobus suis adduxerit, sive masculum sive femininum, immaculatum adducet illud ante Dominum. 2. Et imponet manus suas super caput muneris * sui: et jugulabit * illud: ad januas tabernaculi testimonii: et effudent filii Aaron sacerdotes sanguinem super altare + holocaustorum: in circuitu. 3. Et offerent de sacrificio salutaris oblationem Domino, adipem qui cooperit ventrem, et omnem adipem qui est super ventrem. 4. Et duos renes, et adipem qui super ipsos, qui super femora, et pennam quæ super jecur cum renibus auferet. 5. Et offerent ea filii Aaron super altare, super holocaustomata, super ligna, quæ super ignem: oblatio odor suavitatis Domino. ματα, ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός· κάρπωμα ὀσμῆ

1. Ἐὰν δὲ θυσία σωτηρίου τὸ δῶρον αὐτοῦ + τῷ Κυρίῳ: ἐὰν μὲν ἐκ τῶν βοῶν αὐτοῦ προσάγῃ, ἐὰν τε ἄρσεν, ἐὰν τε θῆλυ, ἀμωμον προσάξει αὐτὸ ἐναντὶ Κυρίου. 2. Καὶ ἐπιθήσει: τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρου * αὐτοῦ: καὶ σφάξει * αὐτό: παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον + τῶν ὀλοκαυτωμάτων: κύκλῳ. 3. Καὶ προσάξουσιν ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου κάρπωμα Κυρίου, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τὴν κοιλίαν. 4. Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ. 5. Καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ὀλοκαυτωμά- εὐωδίας Κυρίου.

6. Si autem de ovibus munus ejus sacrificium salutaris Domino, masculum aut femininum immaculatum offeret illud. 7. Si agnum adduxerit munus suum, offeret illud ante Dominum. 8. Et imponet manum * suam: super caput muneris sui: et jugulabit illud ad januas tabernaculi testimonii. 9. Et effudent filii Aaron + sacerdotes: sanguinem * ejus: super altare in circuitu. Et offeret de sacrificio salutaris oblationem Domino, adipem et

6. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ, ἄρσεν ἢ θῆλυ ἀμωμον προσοίσει αὐτό. 7. Ἐὰν ἄρνα προσάγῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ, προσοίσει αὐτὸ ἐναντὶ Κυρίου. 8. Καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα * αὐτοῦ: ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρου αὐτοῦ· καὶ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 9. Καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν + οἱ ἱερεῖς: τὸ αἷμα * αὐτοῦ: ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ. Καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σω-

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

AKYAAΣ.

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

עִירָנִים 1 4.
פֶּשֶׁן 3 3.
עִירָנִים 4 4.

1. Εἰρηνικῶν.
3.
4.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Pacifcorum.

1. Pacifcorum.

1. Pacifcorum.

3. Ignitio.

3. In oblationem.

3.

4. Ilia.

4. Ilia.

4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Εύβρον.

SYMMACHUS.

Τῶν χίδρων. Ἄλλος, τοῦ ἐρύγματος (φρύγματος) αὐτῆς.

Κάρπωμα.

Πύβρον.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

De farribus. *Alius*, de torrefactione ejus.

Ignitum.

Oblatio fructuum.

Ignitum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Levitici.

mus, de spicis virentibus torrebis igni, et confringes in modum farris. LXX Int., νέα πεφρυγμένα χίδρα ἐρικτά, ε novas torrefactas spicas virentes comminutas. Ubi vox χίδρα, utramque vocem Hebraicam עֲרִיבָה et עֲרִיבָה videtur exprimere. In hæc verba locum Eusebii asserimus ex mss. Regiis pleniorum quam in editione Romana jacet: Χίδρα ἐστίν ὅταν ἀπὸ τῶν ἀκμασάντων ἀσταχύων λαβῶν διαθρύψῃ τις χερσίν, οἶον ἐ ἀλέσας· τοῦτο γάρ ἐστιν, ἐρικτά προσοίσει τῷ Θεῷ. Ἐρικτά δὲ τὰ ἐν μύλῳ πτισθέντα καὶ τὴν φλοῖν ἀποβαλόντα ὀσπριώδη λάχανα. Id est: « Χίδρα sunt, cum quispiam spicas quasdam virentes manibus atterit, ac si moleret. Id enim sibi vult illud: *Comminuta offeret Deo*. Ἐρικτά vero

dicuntur ea, quæ mola teruntur et glumam abjiciunt, olera leguminibus similia. »

Ibid. Basiliensis, tacito interprete, τοῦ ἐρύγματος αὐτῆς, mendose, ut puto, pro φρύγματος.

Ibid. ex Basiliensi.

Coislin. Ἄ., Σ., ἀπαλά. Θ., πῖον, et μοχ, Ἄ., Σ., πεφρυγμένα πυρί. Quæ lectiones sinceriores sunt iis quas ex aliis mss. eruimus, quæ non consonant cum Hebræo.

V. 16. Ο', τῶν χίδρων. Coislin. in marg. habet, τοῦ ἐρίγματος αὐτῆς. Alii, ἐρύγματος. Forte φρύγματος. Ibid., ad illud χίδρων, notatur in marg. ἀλφίτων.

CAPUT III LEVITICI.

τηρίου κάρπωμα τῷ Κυρίῳ, τὸ στέαρ καὶ τὴν ὀσφύν ἄμωμον σὺν ταῖς ψαῖς περιελεῖ αὐτὸ, καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. 10. Καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον, τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελών. 11. Ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὀσμὴ εὐωδίας κάρπωμα Κυρίῳ.

12. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν αἰγῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ, καὶ προσάξει ἄντ' αὐτὸ ἔναντι Κυρίου. 13. Καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἔναντι Κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρῶν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἄντ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλω. 14. Καὶ ἀνοίσει ἀπ' αὐτοῦ ἄντ' αὐτοῦ δῶρον αὐτοῦ· κάρπωμα Κυρίῳ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. 15. Καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων, καὶ τὸν λόβον τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ. 16. Καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἄντ' αὐτοῦ· κάρπωμα, ὀσμὴ εὐωδίας Κυρίῳ. 17. Πᾶν στέαρ τῷ Κυρίῳ, νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν. Πᾶν στέαρ καὶ πᾶν αἷμα οὐκ ἐδεσθε.

lumbum immaculatum cum ilibus auferet illum, et adipem qui cooperit ventrem, et omnem adipem qui super ventrem. 10. Et duos renes, et adipem qui est super ipsos, qui super femora, et pennam, quæ super jecur cum renibus auferens. 11. Afferet sacerdos super altare, odor suavitatis. oblatio Domino.

12. Si autem de capris munus ejus, et adducet ἄντ' illud ante Dominum. 13. Et imponet manus suas super caput ejus: et jugulabunt illud ante Dominum ad januas tabernaculi testimonii: Et effundent filii Aaron sacerdotes sanguinem ἄντ' ejus super altare in circuitu. 14. Et offeret de eo ἄντ' munus suum: hostiam Domino, adipem, qui cooperit ventrem, et omnem adipem, qui est super ventrem: 15. Et utrosque renes, et omnem adipem qui super ipsos, qui super femora, et pennam jecoris cum renibus auferet. 16. Et offeret ea sacerdos super altare ἄντ' panem: oblatio, odor suavitatis Domino. 17. Omnis adeps Domino; legitimum in sæculum in progenies vestras, in omni habitaculo vestro. Omnem adipem et omnem sanguinem non comedetis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1. Εἰρηνικῶν.
- 5.
- 4.

SYMMACHUS.

- 1. Pacificorum.
- 5.
- 4.

- 1. Σωτηρίου.
- 5. Κάρπωμα. Ἄλλοι, πύβρον.
- 4. Μηρίων. Ἄλλος, λαγόνων.

LXX INTERPRETES.

- 1. Salutaris.
- 3. Oblatio. *Alii*, ignitum.
- 4. Femora. *Alius*, ilia.

- 1. Εἰρηνικῶν.
- 3
- 4

THEODOTIO.

- 1. Pacificorum.
- 5.
- 4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι	ΑΚΥΛΑΣ.
לזבח שלמים 6	6.	6. Εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν.
כשב 7	7.	7. Ἄμνον
לפני 8	8.	8.
מזבח השלמים אשר 9	9.	9.
האליה		
שהי 10	10.	10.
הכסלים		
לחם אשה 11	11.	11.
לכני 12	12.	12.
והקריב 14	14.	14.
אשה		
לחם אשה 16	16.	16.
לריח		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. In nostiam pacificorum.	6. Pacificorum hostia.	6. In hostiam pacificorum.
7. Agnum.	7. Agnum.	7. Agnum.
8. Ad facies.	8. In vestibulo.	8.
9. De sacrificio pacificorum ignitionem.	9. De pacificorum hostia sacrificium.	9.
Caudam ejus.	Caudam.	
10. Duo.	10. Cum renibus.	10.
Ilia.	Ilia.	
11. Panem ignitionis.	11. In pabulum ignis.	11.
12. Ad facies.	12. Domino.	12.
14. Et appropinquare faciet.	14. Tollent.	14.
Ignitionem.	Ignis.	
16. Panem ignitionis.	16. In alimoniam ignis.	16.
In odorem.	Et suavissimi odoris.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Levitici.

Textum LXX Interpretum ut erat in *Hexaplis* ex codice Colb. supra memorato num. 3084 desumpsimus.

V. 1. 'A., Σ., Θ., εἰρηνικῶν. Sic vocem שלמים vertere solent iidem Interpretes. Hanc porro lectionem, ut et alias omnes hujus capituli ex Basiliensi

codice mutuamur.

V. 3. Alii, πύρρον, Aquila scilicet et Theodotus, ut his capite præcedenti. — Coislin. ad vocem σωτηρίου in margine habet τελειότητος. Tres interpretes, v. 4 eandem vocem ἰμῶν vertunt, εἰρηνικῶν. V. similiter 9. Coislin. ad marg. τελειότητος, et τῶν

CAPUT IV LEVITICI.

1. Et locutus est Dominus ad Mosem, dicens : 2. Loquere ad filios Israel dicens : Anima si peccaverit + ante Dominum : non sponte, de omnibus præceptis Domini, quæ non oportet facere, et fecerit unum aliquid de eis 3. Si quidem princeps sacerdotum, qui unctus est, peccaverit, ✕ ut populus peccaret : et adducet pro peccato suo quod peccavit, vitulum de bobus immaculatum Domino, pro peccato. 4. Et adducet vitulum ad ostium tabernaculi testimonii ante Dominum, et imponet manum

1. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων. 2. Λάλησον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων· ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτη + ἐναντὶ Κυρίου : ἀκουσίως ἀπὸ πάντων τῶν προσταγμάτων Κυρίου, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, καὶ ποιήσῃ ἐν τι ἀπ' αὐτῶν. 3. Ἐὰν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ κεχρισμένος ἁμάρτη ✕ τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν : καὶ προσάξει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἧς ἥμαρτεν, μόσχον ἐκ βοῶν ἀμωμον τῷ Κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρτίας. 4. Καὶ προσάξει τὸν μόσχον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου ἐναντὶ Κυρίου, καὶ ἐπιθήσει

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6. Εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν.	6. Θυσία σωτηρίου.	6. Εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν.
7. Πρόβατον.	7. Ἄρνα.	7.
8.	8. Παρὰ τὰς θύρας. Ἄλλ., κατὰ πρόσωπον.	8.
9.	9. Ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου κάρπωμα. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν πύρρον.	9.
10.	10. Καὶ τὴν ὄσφυν. Ἄλλος, καὶ τὸ κέρκιον. Ἄμφοτέρους. Ἄλλος, τοὺς δύο. Μηρίων. Ἄλλος, ὄσφυν.	10.
11.	11. Κάρπωμα. Ἄλλοι, ἄρτον πύρρον.	11.
12.	12. Ἐναντι. Ἄλλος, κατὰ πρόσωπον.	12.
14.	14. Ἀνοίσει. Ἄλλ., προσάξει. Κάρπωμα. Ἄλλοι, πύρρον.	14.
16.	16. Κάρπωμα. Ἄλλοι, ἄρτον πύρρον. Ὅσμη. Ἄλλ., ὄσμήν.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6 In hostiam pacificorum.	6. Sacrificium salutaris.	6. In hostiam pacificorum.
7. Ovem.	7. Agnum.	7.
8.	8. Apud januas. <i>Alius</i> , ad faciem.	8.
9.	9. De sacrificio salutaris oblationem. <i>Reliqui</i> , de sacrificio pacificorum ignitum. Et lumbum. <i>Alius</i> , et caudam.	9.
10.	10. Utrosque (renes). <i>Alius</i> , duos (renes). Femora. <i>Alius</i> , lumbos.	10.
11.	11. Oblationem. <i>Alii</i> , panem ignitum.	11.
12.	12. Ante. <i>Alii</i> , ad faciem.	12.
14.	14. Offeret. <i>Alius</i> , adducet. Oblationem. <i>Alii</i> , ignitum.	14.
16.	16. Oblationem. <i>Alii</i> , panem ignitum. Odor. <i>Alius</i> , odorem.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Levitici.

εἰρηνικῶν, nisi eadem vox Hebraica. Eodem versu 9, ubi LXX habent σύν ταῖς ψόαις, Coislin. in marg. habet, ἐν ἰσότητι τῶν ψυῶν.

V. 6. Ex Basiliensi.

V. 9. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλος, τὸ κέρκιον. Idem Basiliensis, tacito

interprete. Sed infra idem Basiliensis habet, *of λοιποὶ, τὸ κέρκιον*. Levit. vii, 3.

V. 10. Ex Basiliensi, ut et sequentes versiculi.

V. 16. Ο΄, κάρπωμα. Coislin. in margine, ἄρτον πύρρον et ἄρτον προσφορᾶν. Idemque vers. 3, supra, legit πύρρον, ubi alii πύρρον.

CAPUT IV LEVITICI.

τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου + ἔναντι Κυρίου ; καὶ σφάξει τὸν μόσχον ἐνώπιον Κυρίου. 5. Καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χρειστὸς + ὁ τετελειωμένος τὰς χεῖρας ; ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ εἰσώσει αὐτὸ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. 6. Καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ εἰς τὸ αἷμα, καὶ προσρρανεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπτάκις τῷ δακτύλῳ ἔναντι Κυρίου κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον. 7. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος + τοῦ μόσχου ; ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος τῆς

suam super caput vituli + ante Dominum ; et jugulabit vitulum coram Domino. 5. Et accipiens sacerdos, qui unctus est + qui initiatus est manibus ; de sanguine vituli, et inferet illum in tabernaculum testimonii. 6. Et intinget sacerdos digitum suum in sanguinem, et asperget de sanguine septies digito ante Dominum contra velum sanctum. 7. Et imponet sacerdos de sanguine + vituli ; super cornua altaris thymiamatis compositionis ante Dominum, quod est in tabernaculo testimonii. Et

omnem sanguinem vituli effundet ad basim altaris holocausti, quod est ad januas tabernaculi testimonii. 8. Et omnem adipem vituli pro peccato auferet ab eo, adipem operientem intestina, et omnem adipem, qui est super intestina : 9. Et duos renes, et adipem qui super ipsos, qui est super femora, et pennam quæ super jecur cum renibus auferet ipsam, 10. quemadmodum aufertur ipsa a vitulo sacrificii salutaris, et offeret ipsam sacerdos super altare holocausti. 11. Et pellem vituli et omnem ejus carnem cum capite ejus, et extremitatibus, et ventre, et fimo. 12. Et efferent totum vitulum extra castra in locum mundum, ubi effundunt cinerem, et comburent illum super ligna in igne : super effusione cineris cremabitur.

κόπρω. 12. Καὶ ἐξόσουσιν ὄλον τὸν μόσχον ἔξω τῆς σποδιάν, καὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρὶ :

13. Si autem omnis Synagoga Israel ignoraverit, et latuerit verbum ab oculis Synagogæ, et fecerit unum de omnibus mandatis Domini, quod non fiet, et deliquerint : 14. Et innotuerit eis peccatum, quod peccaverunt in eo : et adducet Synagoga vitulum ex bobus + immaculatum : pro peccato : et adducet eum ad ostium tabernaculi testimonii. 15. Et imponent seniores Synagogæ manus suas super caput vituli ante Dominum, et jugulabunt vitulum ante Dominum. 16. Et inferet sacerdos.

 17. ... sanguine vituli : et asperget septies ante Dominum ad faciem velaminis + sancti : 18. Et de

συνθέσεως ἔναντι Κυρίου, ὃ ἐστὶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. Καὶ πᾶν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῆς ὀλοκαυτώσεως, ὃ ἐστὶν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 8. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἀμαρτίας, περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδοσθία, καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων, 9. Καὶ τοὺς δύο νεφροὺς, καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μηρῶν, καὶ τὸν λόβον τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος, σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτὸ, 10. Ὅν τρόπον ἀπαιρεῖται ἀπὸ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου. Καὶ ἀνοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως. 11. Καὶ τὸ δέρμα τοῦ μόσχου, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἀκροτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ τῇ παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν, οὗ ἐκχεοῦσιν τὴν ἐπὶ τῆς ἐκχύσεως τῆς σποδιάς καυθήσεται.

13. Ἐάν δὲ πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ, καὶ λάθῃ ῥῆμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς, καὶ ποιήσῃσι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου ἢ οὐ ποιηθήσεται, καὶ πλημμελήσωσι, 14. Καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ ἀμαρτία ἣν ἤμαρτον ἐν αὐτῇ. Καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν + ἄμωμον : περὶ τῆς ἀμαρτίας. Καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 15. Καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι Κυρίου, καὶ σφάξουσιν τὸν μόσχον ἔναντι Κυρίου. 16. Καὶ εἰσώσει ὁ ἱε-

17. ... αἵματος τοῦ μόσχου. Καὶ ῥανεῖ ἐπτάκις ἔναντι Κυρίου κατ' ἐνώπιον τοῦ καταπετάσματος +

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΑΣ.

בשגג 2 2.
 עשה תשובה 3 3.
 תשובה
 הביא 4 4.
 פניו פניו 6 6.
 מים 7 7.
 הנה
 אלה

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

2. Ἐν ἀγνοίᾳ.
 3. Εἰς πλημμέλησιν τοῦ λαοῦ.
 4.
 6.
 7.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. In ignorantia.
 3. Ad delictum populi.
 In peccatum.
 4. Et afferet.
 6. Cum faciebus veli.
 7. Aromatum.

2. Per ignorantiam.
 3. Delinquere faciens populum.
 Pro peccato.
 4. Adducet.
 6. Contra velum.
 7. Thymiamatis gratissimi.

2. In ignorantia.
 3. Ad delictum populū.
 4.
 6.
 7.

Ascensionis.

Holocausti.

Ad fundamentum.

In basim.

τοῦ ἀγίου : 18. Καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπιθήσει + ὁ ἱερεὺς : ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων + τῆς συνθέσεως : ὃ ἐστὶν ἐνώπιον Κυρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ τὸ πᾶν αἷμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν καρπωμάτων, τὸ δὲ πρὸς τῆ θύρᾳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 19. Καὶ τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 20. Καὶ ποιήσει τὸν μόσχον.
 ✕ τῷ : καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς + ἡ ἁμαρτία : 21. Καὶ ἐξοίσουσιν τὸν μόσχον + ὄλον : ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Καὶ κατακάουσιν τὸν μόσχον, ὃν τρόπον κατέκαυσαν τὸν μόσχον τὸν πρότερον ἁμαρτίας συναγωγῆς ἐστίν.

22. Ἐὰν δὲ ὁ ἀρχὼν ἁμάρτη καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ, ἢ οὐ ποιηθήσεται, ἀκουσίως, καὶ πλημμεληθῆ. 23. Καὶ γνωσθῆ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία ἣν ἤμαρτεν ἐν αὐτῇ καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ χίμαρον.

24. τοῦ χιμάρου, καὶ σφάζουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα ἐνώπιον Κυρίου ἁμαρτίας ἐστίν. 25. Καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ, καὶ + δώσει : ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων, καὶ πᾶν τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων, 26. Καὶ πᾶν τὸ στέαρ αὐτοῦ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὡσπερ τὸ στέαρ θυσίας σωτηρίου. Καὶ ἐξιλάσεται περὶ.

sanguine imponet + sacerdos : super cornua altaris thymiamatum + compositionis : quod est coram Domino, quod est in tabernaculo testimonii. Et omnem sanguinem effundet ad basim altaris holocaustorum, quod est apud ostium tabernaculi testimonii. 19. Et omnem adipem auferet ejus ab eo, et offeret super altare. 20. Et faciet vitulum.
 et depropiabit pro eis sacerdos et dimittetur eis + peccatum : 21. Et efferent vitulum + totum : extra castra. Et comburent vitulum, quemadmodum combusserunt vitulum priorem : peccati Synagogæ est.

22. Si autem princeps peccaverit, et fecerit unum de omnibus mandatis Domini Dei sui, quod non fiet, non sponte, et deliquerit, 23. Et innotuerit ei peccatum, quod peccavit in eo, et offeret munus suum hircum.

24... hirci, et jugulabunt eum in loco, ubi jugulant holocaustomata coram Domino : peccati est. 25. Et imponet sacerdos de sanguine, qui peccati est, digito suo, et + dabit : super cornua altaris holocaustomatum : et omnem sanguinem ejus effundet ad basim altaris holocaustomatum : 26. Et omnem adipem ejus offeret super altare, sicut adipem sacrificii salutaris. Et depropiabit pro.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Ἐν ἀγνοίᾳ.	2. Ἀκουσίως.	2.
3.	3. Τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλος, εἰς τὴν ἁμαρτίαν.	3.
4.	4. Προσάξει. Ἄλλος, προσοίσει.	4.
6.	6. Κατὰ τὸ καταπέτασμα. Ἄλλος, σὺν τῷ προσώπῳ τοῦ καταπέτασματος.	6.
7.	7. Τῆς συνθέσεως. Ἄλλος, τῶν ἀρωμάτων. Τῶν ὀλοκαυτωμάτων. Ἄλλος, τῆς ὀλοκαυτώσεως. Ἄλλος, τῆς καρπώσεως. Παρὰ τὴν βάσιν. Ἄλλος, ἐπὶ τὸν θεμέλιον.	7.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

2. In ignorantia.	2. Non sponte.	2.
3.	3. Ut populus peccaret. Pro peccato. <i>Alius</i> , in peccatum.	3.
4.	4. Adducet. <i>Alius</i> , adferet.	4.
6.	6. Ad velum. <i>Alius</i> , cum facie veli.	6.
7.	7. Compositionis. <i>Alius</i> , aromatum. Holocaustorum. <i>Al.</i> , oblationis holocausti. <i>Alius</i> , oblationis. Ad basim. <i>Alius</i> , ad fundamentum.	7.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γραμματισ

ΑΚΥΤΑΑΣ.

8	8.	8.
ירימ		
על הקרב		
על הקרב		
9	9.	9.
הכמלים		
10	10.	10.
השלמים		
11	11.	11.
העל-כרעיו		
13	13.	13.
הנעלם דבר		
14	14.	14.
הקדל		
לחצואת		
הביזא		
17	17.	17.
את פני		
18	18.	18.
אליסוד		
העלה		
20	20.	20.
לפי		
החצואת		
21	21.	21.
הקדל		
22	22.	22. Ἐν ἀγνοίᾳ.
בשגה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

8. Peccati. Levabit. Intestinum. Super intestinum.	8. Pro peccato. Auferet. Vitalia. Quæ intrinsecus sunt.	8.
9. Ilia.	9. Ilia.	9.
10. Pacificorum	10. Pacificorum.	10.
11. Et cum cruribus ejus.	11. Pedibus.	11.
13. Et absconditum fuerit verbum.	13. Et per imperitiam.	13.
14. Congregatio. Ad peccatum.	14. Vacat. Pro peccato suo.	14.
Et adducent.	Adducent.	
17. Ad facies.	17. Contra.	17.
18.	18.	18.
Ad fundamentum. Ascensionis.	Juxta basim. Holocaustorum.	
20. Juuenco. Peccati.	20. De hoc vitulo. Vacat.	20.
21. Congregationis.	21. Multitudinis.	21.
22. In ignorantia.	22. Per ignorantiam.	22. In ignorantia.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

8	8. Τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλος, τοῦ πλασμοῦ. Περιελεῖ. Ἄλλος, ὑψώσει. Τὰ ἐνδόσθια. Ἄλλος, τὴν κοι- λίαν. Τῶν ἐνδοσθίων. Ἄλλος, τῆς κοι- λίας.	8.
9.	9. Μηρίων. Ἄλλος, λαγόνων.	9.
10.	10. Τοῦ σωτηρίου. Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν.	10.
11.	11. Τοῖς ἀπροτηρίοις. Ἄλλος, τοῖς ποσὶν αὐτοῦ.	11.
13.	13. Καὶ λάθη βῆμα. Ἄλλως, καὶ παροράθη λόγος.	13.
14	14. Ἡ συναγωγή. Ἄλλος, ἡ ἐκκλησία. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλ., ἐξιλα- σμόν. Προσάξει. Ἄλλος, προσάξου- σιν.	14.
17.	17. Κατενώπιον. Ἄλλος, κατὰ ῥόσωπον.	17.
18.	18. Τῶν θυμιαμάτων. Ἄλλ., τῶν ἀρωμάτων. Πρὸς τὴν βάσιν. Ἄλλ., εἰς τὸν θεμέλιον. Τῶν καρπώσεων. Ἄλλος, ὀλο- καυτώσεως.	18.
20.	20. Τὸν μόσχον. Ἄλλος, ὁ μό- σχος. Τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλος, ἐξιλα- σμοῦ.	20.
21.	21. Συναγωγῆς. Ἄλλος, ἐκκλη- σίας.	21.
22. Ἐν ἀγνοίᾳ.	22. Ἀκουσίως.	22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES

THEODOTIO.

8.	8. Peccati. <i>Alius</i> , propitiationis. Auferet. <i>Alius</i> , levabit. Intestina. <i>Alius</i> , ventrem. Intestina. <i>Alius</i> , ventrem.	8.
9.	9. Femora. <i>Alius</i> , ilia.	9.
10.	10. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum	10.
11.	11. Extremitatibus. <i>Alius</i> , pe- dibus ejus.	11.
13.	13. Et latuerit verbum. <i>Aliter</i> , et neglectum fuerit verbum.	13.
14.	14. Synagoga. <i>Al.</i> , Ecclesia. Pro peccato. <i>Alius</i> , propitia- tionem. Adducet. <i>Alius</i> , adducet.	14.
17.	17. In conspectu. <i>Alius</i> , ad fa- ciem	17.
18.	18. Thymiamatum. <i>Alius</i> , aro- niatum. Ad basim. <i>Al.</i> , in fundamentum. Oblationum. <i>Alius</i> , oblationis holocaustorum.	18.
20.	20. Vitulum. <i>Alius</i> , vitulus. Peccati. <i>Alius</i> , propitiationis.	20.
21.	21. Synagogæ. <i>Al.</i> , Ecclesiæ.	21.
22. In ignorantia.	22. Non sponte.	22.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
זכר הבים 23	23.	23.
השלמים 31	31.	31.
כבש 32	32.	32.
תקח 34	34.	34.
העלה		
הכשב 35	35	35.
הבא		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. Masculum integrum.	23. Immaculatum, <i>omissa voce</i> , masculum.	23.
31. Pacificorum.	31. Pacificorum.	31.
32. Agnum.	32. De pecoribus	32.
34. Et accipiet. Ascensionis.	34. Sumetque. Holocausti.	34
35. Agni. Peccavit.	35. Arietis. Pro peccato.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Levitici.

Caput IV Levitici secundum versionem LXX interpretum, ut in *Hexaplis* erat, mutuamur ex Colbertino sæpe memorato num. 3084. Sed aliquot in locis lacerum et in fine mutilum.

V. 2. 'A., Σ., ἐν ἀγνοίᾳ. Sic duæ catenæ Regiæ. edit. Romana soli Aquilæ tribuit. Basiliensis vero, ἐν ἀγνοίᾳ, tacito interpretum nomine. — ΠΥΣΟ Ο', προσταγμάτων. Coisl. in marg. ἐντολῶν, et ibid., ubi LXX habent μόσχον ἐκ βουῶν, in marg., μοσχόταυρον.

V. 3. 'A., εἰς πλημμέλειαν τοῦ λαοῦ. Sic Eusebius in *Psalms*, p. 386. Basiliensis interpretem non indicat.

Ibid. Ἄλλος, εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Sic Basiliensis, acito interprete, quem puto esse Aquilam.

V. 4. Προσοῦσι. Ex Basiliensi.

V. 6. Ἄλλος, σὺν τῷ προσώπῳ τοῦ καταπετάσματος. Sic Basiliensis sine interpretis nomine, quem puto Aquilam esse.

V. 7. Ἄλλος, τῶν ἀρωμάτων, ex Basiliensi. Vocem כבשים ita vertit supra Aquila, Exod. xxx, 7; Symmachus, Exod. xxv, 8, et Theodotio in utroque loco.

Ibid. Has lectiones ex Basiliensi mutuamur, tacitis interpretibus.

V. 8. Ἄλλος, ὑψώσει, forte Aquila, nam litteram e vestigio sequitur. Ex Basiliensi.

Ibid., duas lectiones sequentes, τὴν κοιλίαν et τῆς κοιλίας affert Basiliensis, tacito interprete.

V. 10. Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν, « pacificorum; » id est, A. S. et Th., ut sæpe vidimus supra, quos sequitur vulgatus interpres. Ex Basiliensi. — O', τοῦ

CAPUT V LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אָה 1	1.	1.
עני		
שָׂרָה 2	2.	2. Ἐρπαστοῦ.
עֲשֵׂה 4	4.	4.
וְהִתְחַטַּף אִשְׁרֵי הַבָּא 5	5.	5.
עַל הַבָּאֵת	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Adjurationis. Iniquitatem ejus.	1. Jurantis. Iniquitatem suam.	1.
2. Reptilis.	2. Reptile.	2. Reptilis.
4. Deliquit.	4. Delictum suum.	4.
5. Et confessa fuerit quod peccavit.	5. Agat pœnitentiam pro peccato.	5.
6. Super peccato suo.	6. Vacat.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

25.	25. Ἄρσεν ἄμωμον. Ἄλλος, περὶ ἁμαρτίας.	25.
31.	31. Σωτηρίου. Ἄλλοι, τῶν εἰρηνικῶν.	31.
32.	32. Πρέδατον. Ἄλλος, ἀμὸν.	32.
34.	34. Καὶ λαθῶν. Ἄλλος, καὶ λήψεται. Τῆς ὀλοκαρπώσεως. Ἄλλος, τῶν ὀλοκαυτωμάτων.	34.
35.	35. Προδέτου. Ἄλλος, τοῦ ἀμνοῦ. Ἥμαρτε. <i>Alius addit</i> , Κυρίου.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

25.	25. Masculum immaculatum. <i>Alius</i> , pro peccato.	25.
31.	31. Salutaris. <i>Alit</i> , pacificorum.	31.
32.	32. Ovem. <i>Alius</i> , agnum.	32.
34.	34. Et accipiens. <i>Al.</i> , et accipiet. Holocaustorum oblationis. <i>Alius</i> , holocaustum.	34.
35.	35. Ovis. <i>Alius</i> , agni. Peccavit, <i>Alius addit</i> , Domino.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Levitici.

σωτηρίου. Coislín., marg., τῶν εἰρηνικῶν, et τελειότητος. vers. autem 26 et 35 ad marg., τελειώσεως.

V. 11. Ἄλλος, τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. Sic Basiliensis, non nominato interprete, quem sequitur Hieronymus, seu vulgatus interpres.

V. 15. Ο΄, παροράθη λόγον. Est altera lectio LXX Interpretum, quam observant et edit. Rom. et Regii codices.

V. 14. Ἄλλος, ἡ ἐκκλησία. Ita Basiliensis. Vocem ἕτη LXX Interpretes modo συναγωγῆν, modo ἐκκλησίαν vertunt.

Ibid. Ἄλλος, προσάξουσιν. Ex Basiliensi.

V. 15. Ο΄, πρεσβύτεροι. Coislín., in marg., σοφοί.

V. 17. Ex Basiliensi.

V. 18. Ο΄, τῶν θυμιαμάτων. Ἄλλ., τῶν ἀρωμά-

των. Sic omnes codices mss., et editio Romana. Neutram vero lectionem habet Hebræus.

Ibid., εἰς τὸν θεμέλιον. Sic omnes codices et editio Rom.

Ibid., ὀλοκαυτώσεως. Ex Basiliensi.

V. 21. Ἄλλος, ἐκκλησίας. Ita Basiliensis.

V. 23. Ἄλλος, περὶ ἁμαρτίας. Sic Basiliensis. Non est in Hebræo.

V. 24. Ο΄, ἁμαρτία ἐστίν. Coislín., ad marg., ἰλασμός ἐστίν, et v. 35. Ο΄, περὶ ἁμαρτίας. Coislín., ad marg., εἰς ἰλασμόν.

V. 31, 32. Ex Basiliensi, ut et sequentes, quarum pleræque jam supra leguntur.

V. 33. Post, ὀλοκαυτώματα LXX Interpretum, quod respondet verbo תְּחִיָּה Hebraici textus, *Alius addit*, ἐν τόπῳ ἁγίῳ, in loco sancto.

CAPUT V LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ὁρκισμοῦ. Ἄλλος, συνθήκης. Τὴν ἁμαρτίαν. Ἄλλος, τὸ ἀνόμημα.	1.
2. Ἐρπετοῦ.	2. Κτηνῶν.	2.
4.	4. Ἀμάρτη. Ἄλλος, πλημμελήση.	4.
5.	5. Καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν. Ἄλλος, μετανοήσει ἐφ' ὧν ἤμαρτε.	5.
6.	6. Περὶ τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλος, λύτρον.	6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

1.	1. Jurationis. <i>Alius</i> , pacti. Peccatum. <i>Alius</i> , iniquitatem.	1.
2. Reptilis.	2. Pecorum.	2.
4.	4. Peccaverit. <i>Alius</i> , deliquerit.	4.
5.	5. Et confitebitur peccatum. <i>Alius</i> , poenitentiam aget pro iis quæ peccavit.	5.
6.	6. Pro peccato. <i>Alius</i> , redemptionem.	6.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
8 וכולק	8.	8.
ערפ		
10 כבשפמ	10.	10.
11 תשיג	11.	11.
האפה		
12 הביאה	12.	12. Αὐτήν.
13 כבסזה	13.	13.
15 נפש כו־תבעל מעד וחמאה בשגה	15.	15.
שקלים בשקל־הקדש		
17 עדנ	17.	17.
18 לאשם	18.	18.
19 אשם הוא אשם אשם	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
8. Contorquebit. Cervicis ejus.	8. Retorquebit. Ad pennulas.	8.
10. Juxta judicium.	10. Ut fieri solet.	10.
11. Attigerit.	11. Quiverit offerre.	11.
Epha.	Ephi.	
12. Et adducet eam.	12. Tradetque eam.	12. Eam.
13. Sicut munus.	13. In munere.	15.
15. Anima cum prævaricata fuerit prævaricationem, et peccaverit in ignorantia.	15. Anima, si prævaricans cæremonias per errorem.	15.
Siclorum in siclo sanctitatis.	Duobus siclis juxta pondus sanctuarii.	
17. Perversitatem suam.	17. Iniquitatem suam.	17.
18. Ad delictum.	18. Juxta mensuram æstimationemque peccati.	18.
19. Delictum illud delinquendo deliquit.	19. Quia per errorem deliquit.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Levitici.

V. 1. Ἄλλος, ἀνόμημα. Ita Basiliensis codex.

V. 2. Ἄ., Σ., ἔρπετου. Ex Isychio, qui sic habet: « Vel quodlibet reptile, id est, quod super ventrem suum trahitur, quæ nihilominus Symmachus et Aquila reptilia ediderunt, LXX autem abominatones. » Sic ille, qui non genera et casus refert, ut exstabant in *Hexaplis*; sed ea ad seriem orationis suæ accommodat, ut liquet, quemadmodum et alii Patres persæpe fecerunt. In hoc autem peccat, quod vocem βδελυγμάτων, « abominationum, » quæ in LXX legitur, putet respondere voci Symmachi et Aquilæ ἔρπετου, « reptilis, » sive ץ־ר Hebraico.

Nam LXX hæc Hebraici textus verba ץ־ר תכלב כבשפמ, sic expriment, ἢ τῶν θνησιμαίων κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων, « aut morticinorum pecorum immundorum. » Ubi ץ־ר per κτηνῶν exprimitur (*).

V. 4. Ἄλλος, πλεμμελήση. Ex Basiliensi. — Ὁ, πρὸ ὀφθαλμῶν. Coislin., ad marg., ἐξ ὀφθαλμῶν.

V. 9. Ὁ, περὶ τῆς ἀμαρτίας, Coislin., ad marg., ἰλασμοῦ, et similiter v. 11.

V. 10. Ἄλλος, κατὰ τὴν κρῖσιν, כבשפמ. Videtur autem Aquilæ esse, qui litteram κατὰ πόδα se-

(*) In hoc nostro versu κτηνῶν LXX Interpretum respondet voci כבשה Hebraici textus; ץ־ר autem reipsa reddunt βδελυγμάτων. Textus vero Græcus aliquam passus est transpositionem, quam auctor imprudenter non animadvertit. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Καὶ ἀποκνίσει. "Ἄλλος, ἀνακλάσει. Σφονδύλου. "Ἄλλος, τένοντος.	8.
10.	10. Ὡς καθήκει. "Ἄλλος, κατὰ τὴν κρίσιν.	10.
11.	11. Εὐρίσκη. "Ἄλλος, καταλάβη. Οἰφί. "Ἄλλος, σάτου.	11.
12. Αὐτήν.	12. Καὶ οἶσει αὐτό.	12. Αὐτήν.
13.	13. Ὡς θυσία σεμιδάλεως. "Ἄλλος, ὡς θυσία αἰνέσεως.	13.
15.	15. Ἡ ἂν λάθῃ αὐτὸν λήθῃ, καὶ ἀμάρτη ἀκουσίως. "Ἄλλος, ἀδικήσῃ ἀδικίαν, ἢ ἐὰν παραβῇ παράβασιν. Σίκλων, τῷ σίκλω τῶν ἁγίων. "Ἄλλος, σταθμὸν, ἐν σταθμῷ ἁγίων.	15.
17.	17. Ἄμαρτιαν. "Ἄλλος, ἀνομίαν.	17.
18.	18. Εἰς πλημμέλειαν. "Ἄλλος, εἰς λύτρωσιν.	18.
19.	19. Ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεῖα. "Ἄλλος, ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεῖα πλημμέλησιν.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIU.

8.	8. Et retorquebit. <i>Al.</i> , refringet. <i>Vertebræ. Alius, tendonis.</i>	8.
10.	10. Ut decet. <i>Alius, juxta judicium.</i>	10.
11.	11. Inveniat. <i>Alius, apprehendat.</i> <i>Œphi. Alius, sati.</i>	11.
12. Eam.	12. Et afferet illud.	12. Eam.
13.	13. Ut sacrificium similæ. <i>Al.</i> , ut sacrificium laudis.	13.
15.	15. Quæcunque latuerit eum oblivione, et peccaverit non sponte. <i>Al.</i> , si injuste fecerit injustitiam, vel si transgressa fuerit transgressionem. <i>Siclorum, siclo sanctorum. Al.</i> , pondus, in pondere sanctorum.	15.
17.	17. Peccatum. <i>Al.</i> , iniquitatem.	17.
18.	18. In delictum. <i>Al.</i> , in redemptionem.	18.
19.	19. Deliquit enim delicto. <i>Alius, deliquit enim delinquendo delictum.</i>	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Levitici.

quitur. Ex Basiliensi.

V. 11. Ex Basiliensi.

V. 12. Ex eodem. Hic autem LXX αὐτό in neutro habent, quia referunt ad τὸ δέκατον, A., S., Th., in feminino, quia σεμιδάλιν respiciunt. — Ο΄, ὀλοκαυτωμάτων. Coislin., in marg., προσφορῶν, vers. 13. Ο, ἀφ' ἐνός, Coislin., in marg., ἐφ' ἐνί. Ibid. Ο, θυσία, ad marg., χάρπωμα.

V. 13. Ο, σεμιδάλεως. *Alius, αἰνέσεως.* Neutrum exstat in Hebræo. Ex Basiliensi.

V. 15. "Ἄλλος, ἀδικήσῃ ἀδικίαν, ἢ ἐὰν παραβῇ παράβασιν. Sic mss. omnes et editio Romana. Puto autem Aquilæ esse.

Ibid. "Ἄλλος, σταθμὸν, ἐν σταθμῷ ἁγίων. Sic duo mss. Regii et edit. Rom., Drusius legendum putat,

σταθμῶν ἐν σταθμῷ, sed nullum exemplar sic habet. — Coislin., in marg., σταθμῶν ἐν σταθμῷ ἁγίων, recte; alii omnes mss., σταθμὸν ἐν σταθμῷ ἁγίων, ubi jure suspicabatur Drusius legendum esse σταθμῶν. Addo ἁγίω, etiam legendum esse ut habet Coislinianus, non vero ἁγίων, ut alii.

V. 17. "Ἄλλος, ἀνομίαν. Ita Basiliensis.

V. 18. "Ἄλλος, εἰς λύτρωσιν. Sic omnes mss. Regii et editio Romana. Drusius legendum putat, εἰς πλημμέλειαν. Sed reclamant omnia exemplaria. Et alioquin hæc interpretatio si non litteram, ὄψωκ, sensum tamen respicit, esseque potest Symmachi.

V. 19. "Ἄλλος, ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελεῖα πλημμέλησιν. Sic editio Romana; videtur autem esse Aquilæ versio.

TO EBPAIKON.

CAPUT VI LEVITICI.

TG EBPAIKON
Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

2 ומע'ה מעל בידה	2	2.
יכחש השוכות יך		
בגול		
עשק את-עמיתו	4.	Ἐσυκοφάντησε τὸν πλησίον αὐτοῦ. 4. Συκοφαντίαν ἦν ἐσυκοφάντη- σεν.
4 את-העשק אשר עשם	4.	5.
5 אשמתו	5.	10.
10 מוד בד	10.	
ומכנסו בד		
על-בשרו		
את-הרש		
אצל		
11 את בגדיו	11.	11.
בגדים אחרים		
12 השלמים	12.	12.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Prævaricata fuerit prævaricationem in Dominum.	2. Contempto Domino.	2.
Et mentitus fuerit.	Negaverit.	
In positione manus.	Quod fidei ejus creditum fuerit.	
In rapina.	Vel vi aliquid extorserit.	
Vi occupavit proximum suum.	Aut calumniam fecerit.	Calumniatus est proximum suum.
4. Usurpationem quam usurpavit.	4. Quæ per fraudem voluit obtinere.	4. Sycophantiam qua calomniatus est.
5. Delicti sui	5. Cui damnum intulerat.	5.
10. Indumento suo lini.	10. Tunica linea.	10.
Et feminalia suo lini.	Et feminalibus lineis.	
Super carnem suam.	Deest.	
Cinerem.	Favillam.	
Apud.	Juxta	
11. Vestes suas.	11. Prioribus vestimentis.	11.
Vestes alias.	Aliis (sc. vestimentis.)	
12. Pacificorum-	12. Pacificorum.	12.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Παριδὼν παριδῆ τὰς ἐντολάς Κυρίου. Ἄλλος, ἀδικήση ἀδικήμα εἰς τὸν Κύριον. Ψεύσεται Ἄλλος, ἀρνήσεται. Περὶ κοινωνίας. Ἄλλος, ἐν θέματι χειρῶς. Ἄλλος, ἐν πιστώσει χειρῶς. Περὶ ἀρπαγῆς. Ἄλλ., ἐν ἀναγκασμῶ.	2.
Ἐσυκοφάντησε τὸν πλησίον αὐτοῦ. 4. Συκοφαντίαν ἦν ἐσυκοφάντησεν.	Ἠδίκησε τὸν πλησίον. 4. Ἄδικημα ὃ ἠδίκησε.	Ἐσυκοφάντησε τὴν πλησίον αὐτοῦ. 4. Συκοφαντίαν ἦν ἐσυκοφάντησεν.
5.	5. Εἰς ὃ ἐπλημμέλησε. Ἄλλος, εἰς λύτρωσιν.	5.
10.	10. Χιτῶνα λινοῦν. Ἄλλος, ἐπενδύτην λευκόν. Ἄλλος, διπλοῦν. Περὶ σκελῆς λινοῦν. Ἄλλος, σέπας λευκάς. Ἐπὶ τὸ σῶμα. Ἄλλος, περὶ τὰς σάρκας. Κατακάρπωσιν. Ἄλλος, πύτητα. Ἐχόμενον. Ἄλλος, ἐκ πλαγίου.	10.
11.	11. Τὴν στολὴν αὐτοῦ. Ἄλλος, τὰ φάρεα. Στολὴν ἄλλην. Ἄλλος, φάρεα ἕτερα.	11.
12.	12. Τοῦ Σωτηρίου. Ἄλλος, εἰρηγνικῶν.	12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Despiciens despexerit mandata Domini. Alius, injuste fecerit injustitiam in Dominum. Mentitus fuerit. Alius, negaverit. De societate. Alius, in positione manus. Alius, in probatione manus. De rapina. Alius, in coactione. Injuriam fecit proximo.	2.
Calumniatus est proximum suum. 4. Sycophantiam qua calumniatus est.	4. Injustitiam quam injuste fecit.	Calumniatus est proximum suum. 4. Sycophantiam qua calomniatus est.
5.	5. In quod deliquit. Alius, in redemptionem.	5.
10.	10. Tunicam lineum. Alius, superindumento albo. Alius, duplici. Feminale lineum. Alius, operimenta alba. Super corpus. Alius, circum carnes suas. Catacarposin. Alius, pinguedinem. Juxta. Alius, e latere.	10.
11.	11. Stulam suam. Alius, indumenta. Stulam aliam. Alius, vestimenta alia.	11.
12.	12. Salutaris. Alius, pacificorum.	12.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
הקרב 14	14.	14.
המנחה 15	15.	15.
מאשי 17	17.	17.
יקדש 18	18.	18.
האפה 20	20.	20.
מנחה תמיד		
מרבנת 21	21.	21. Ζεστήν.
תפיני		
מנחת פתים		Δῶρον ψωμόν.
הבשוח 22	22.	22.
וכל־מנחת 23	23.	23.
כליל תהיה		[Ὁλόκληρον ἔσται.]
החבאת 25	25.	25.
הבחבא 26		26.
ומרק ושטף 28	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Admovere.	14. Offerent.	14.
15. Munus.	15. Vacat.	15.
17. Ex ignitionibus.	17. Incensum.	17.
18. Sanctificabitur.	18. Sauctificabitur.	18.
20. Epha. Munus juge.	20. Ephi. Sacrificio sempiterno.	20.
21. Frictam. Coctiones. Munus buccellarum.	21. Calidam. Deest. Offeret autem eam calidam.	21. Fervidam. Donum frustulum.
22. Unctus.	22. Vacat.	22.
23. Omne munus.	23. Omne sacrificium.	23.
25. Peccati.	25. Pro peccato.	25.
26. Qui expians.	26. Qui offert.	26.
28. Et tergetur et inundabitur.	28. Defricabitur et lavabitur.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Levitici.

(*) V. 2. Ἄλλος, ἀδικήση ἀδικήμα. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem puto esse Aquilam. Vid. supra, Levit. v, 15. — Coislin. in marg. Ὁ, ψεύσεται. Ἄ., ἀρνήσεται, quam lectionem sine interpretis nomine habet Basiliensis. Vers. autem 5, ubi LXX ἐλεγχοῦ, Coislin. ad marg., ὠφληθῆ.

Ibid. Ἄλλος, ἀρνήσεται. Ita Basiliensis, sine nomine interpretis, quem sequitur Vulgata.

Ibid. Ἄλλος, ἐν θέματι χειρός. Hic videtur Aquila esse, qui litteram sequitur. Ἄλλος, ἐν πιστώσει χειρός. Hic putatur esse Symmachus. Ex Basiliensi

primus; secundus vero ex editione Romana, et ex duabus Regiis Catenis.

Ibid. Ἐν ἀναγκασμῷ. Sic unus Regius et edit. Rom., non indicato interpretis nomine.

Ibid. Ἄ., Σ., Θ., ἐσυχοφάντησεν. Sic duo Regii codices et editio Rom. In hunc locum Isychius. et Cæteri interpretes, Aquila, Theodotio et Symmachus, ubi dixerunt LXX, Si nocuit aliquid proximum suum, isti verterunt, Si calumniatus est aliquid.

V. 4. Ἄ., Σ., Θ., συχοφάντησαν. Ita Basiliensis et editio Romana.

(*) Sciendum cel. restauratorem Hexaplorum divisionem sequi, hic et ubique, non Bibliorum Hebraicorum, sed Vulgatæ seu Latinæ seu Græcæ: quod semel monuisse sufficiat. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14.	14. Προσάξουσιν. Ἄλλος, προσ- είσουσιν.	14.
15.	15. Θυσίας. Ἄλλος, καρπώ- σεως.	15.
17.	17. Τῶν καρπωμάτων Κυρίου. Ἄλλος, τοῦ πυρός μου.	17.
18.	18. Ἁγιασθήσεται. Ἄλλος, μο- λυνθήσεται.	18.
20.	20. Οἶφι. Ἄλλος, σάτου. Εἰς θυσίαν διαπαντός. Ἄλλος, καρπώματος διηνεκεῦς.	20.
21. Πεπλατυμένην.	21. Πεφυραμένην. Ἐλικτά. Ἄλλος, ἐρεικτά. Θυσίαν ἐκ κλασμάτων.	21. Δῶρον κλασμάτων.
22.	22. Χριστός. Ἄλλος, ἀλειφθεὶς.	22.
23.	23. Πᾶσα θυσία. Ἄλλος, πᾶν μάννα. Ὀλόκαυτος ἔσται.	23.
25. Ἄμαρτίας.	25. Ἄμαρτίας.	25. Ἄμαρτίας.
26.	26. Ὁ ἀναφέρων. Ἄλλος, ὁ ἰλά- ζων.	26. [Ἰλασκόμενος.]
28.	28. Ἐκτρίψει αὐτὸ καὶ ἐκκλύ- σει. Ἄλλος, σμυχθήσεται, καὶ βα- πτισθήσεται.	28.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14.	14. Adducent. <i>Alius</i> , offerent.	14.
15.	15. Sacrificii. <i>Alius</i> , oblationis.	15.
17.	17. Ab hostiis Domini. <i>Alius</i> , ab igne meo.	17.
18.	18. Sanctificabitur. <i>Alius</i> , pol- luetur.	18.
20.	20. OËphi. <i>Alius</i> , sati. In sacrificium semper. <i>Alius</i> , oblatione perpetua.	20.
21. Dilatatam.	21. Consersam. Circumvoluta. <i>Alius</i> , fresa. Sacrificium de fragmentis.	21. Donum fragmentorum.
22.	22. Unctus. <i>Alius</i> , id. alio verbo.	22.
23.	23. Omne sacrificium. <i>Alius</i> , omne manna. Holocaustum erit.	23.
25. Peccati.	25. Peccati.	25. Peccati.
26.	26. Qui offert. <i>Alius</i> , qui ex- piat.	26. Expians.
28.	28. Defricabit illud, et diluet. <i>Alius</i> , et tergetur et inundabitur.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Levitici.

V. 10. Ἄλλος, διπλοῦν. Ex Basiliensi. Sic vocem
πλ solet vertere interpres quidam, qui nuspiani no-
minatur. Vid. infra cap. xvi, passim.

Ibid. Ἄλλος, περὶ τὰς σάρκας. Sic Basiliensis,
non indicans interpretem, qui videtur esse Aquila.

Ibid. Ubi LXX τὸ σῶμα, Coislin. in margine, τὴν
σάρκα.

Ibid. Ἄλλος, πίσσητα. Ex Basiliensi. — Ο΄, τὴν
κατακάρωσιν. Coislin. ad marg., πίσσητα. Addit
postea Coislin. τὴν σποδὸν, ut supra.

V. 12. Ἄλλοι, εἰρηνικῶν. Ex Basiliensi. Sic
semper tres interpretes, quos sequitur Vulgata. —
Ο΄, τοῦ σωτηρίου. Coislin. in marg., τῶν εἰρηνικῶν,
et ibid., τῶν τελειώσεων, ut supra.

V. 14. Ἄλλος, προσείσουσιν. Sic quidam mss.

V. 16. ἴχνη, Ο΄, ἔδετα. Coislin. in marg., βρώσε-
ται.

V. 17. Τοῦ πυρός μου. Ex Basiliensi. Viaetur
omnino Aquilæ esse. — Ο΄, ὡσπερ τὸ τῆς ἀμαρτίας.
Coislin. ad marg., ὡς ἰλασμὸς καὶ ὡς λύτρωσις

V. 18. Ἄλλος, μολυνθήσεται. Hanc lectionem
mutuamur ex loco Origenis in *Catenis* Regiis mss.,
ubi sic legitur: Τινὲς τὸ, ἁγιασθήσεται, μολυνθή-
σεται φασιν, οὐ διὰ τὴν θυσίαν οἶμαι, ἀλλὰ διὰ τὸ
τολμηρὸν τοῦ ἀποτόμου. Ἄγγατος γὰρ φησιν, Ὅς ἂν
ἄψῃται, μωροθήσεται. Id est: « Quidam illud, san-
ctificabitur, sic exprimunt, polluetur. Non propter
sacrificium, ut arbitror, sed propter audaciam tan-
gentis. Aggæus enim ait: *Quicumque tetigerit, pol-
luetur.* » — Ο΄, καρπωμάτων. Coislin. in margine,

προσφορῶν.

V. 21. 'A., ζεστήν, Σ., πεπλατυμένην. Ex Basiliensi et ex Hesychio, qui sic habet: « Addidit autem et, *consersam*, quod LXX sic ediderunt, *consersam offeret eam buccellas, sacrificium boni odoris Domino*; odorem *consersam eandem dicentes, buccellus*. Et *buccellas* quidem dixisse intelliguntur, utpote multipliciter procedentem, propter *passiones, per partes provenientes: Consersam* autem, utpote in unum collectam, unde pro *buccellis Symmachus, dilatata*, edidit: quædam autem

ἀντίγραφα, ἐλιχτά habent, id est complexa, quia invicem sibi cohærent *passiones Domini.* Hactenus Isychius, qui existimat vocem *buccellas*, id est ἐλιχτά, ut legitur in textu Græco LXX interpretum, respondere voci Symmachi, πεπλατυμένην: sed *perperam*, ut cum ipsa ratio, tum Basiliensis codex com monstrant: nam ad vocem, πεφυραμένην, qua LXX vocem Hebræam מרבב exprimunt, Basiliensis applicat versionem Aquilæ ζεστήν, et Symmachi, πεπλατυμένην. Vox autem sequens Hebraica in plurali numero posita ישינן, pluraliter effertur a

CAPUT VII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
הַמִּנְחָה הַזֹּאת הֵיאָה אֶת־הַקֶּרֶב 3	5.	5.
הַמִּנְחָה הַזֹּאת הֵיאָה אֶת־הַקֶּרֶב		
הַגִּבְעוֹת 4	4.	4.
וְאֵכָל 6	6.	6.
אִישׁ 8	8. <i>Vacat.</i>	8.
הַקֶּרֶב		
וְנֶשֶׁן 9	9.	9.
בְּמִרְחָשׁוֹ		
אִישׁ כֹּאדָּן 10	10.	10.
זֶבַח הַשְּׁלָמִים 11	11.	11.
עַל־דַּחַן 12	12.	12.
וְחֵלֶב כֹּאדָּן		
וְחֵלֶב מִרְבֵּבָתוֹ		Σεμίβαλιν ζεστην.
עַל־דַּחַן לֶחֶם דֹּבָן 13	13.	13.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Caudam et adipem operientem intestinum.	3. Caudam et adipem, qui operit vitalia.	3.
4. Ilia.	4. Ilia.	4.
6. Comedet.	6. Vescetur his carnibus	6.
8. Viri.	8. <i>Vacat.</i>	8.
Accedere fecit.	Offert.	
9. Quod fiet.	9. Coquitur.	9.
In sartagine.	In clibano.	
10. Vir secundum fratrem suum.	10. Mensura æqua per singulos dividetur.	10.
11. Sacrificii pacificorum.	11. Hostiæ pacificorum.	11.
12. Super confessione.	12. Pro gratiarum actione.	12.
Placentas infermentatas.	Panes absque fermento.	
Similam frictam.	Coctamque similam.	Similam fervidam.
13. Super placentis panis fermentati.	13. Panes quoque fermentatos.	13.

LXX Interpretibus, ελιχτά, quod Isychius, *bucellas*, alii, *circumvoluta*, vertunt.—Coislin. 'A., δῶρον φωμόν. O', θυσίαν ἐκ κλασμάτων. Θ., δῶρον κλασμάτων.

Ibid. "Αλλος, ἐρειχτά, vel, ἐριχτά. Ex edit. Rom. Videtur varia lectio esse LXX Interpretum.

Vulg. *offeret autem eam calidam*. Hæc non clare referuntur ad voces Hebraicas.

V. 22. O', όταν ἐπιτελεσθήσεται. Coislin. in marg., ανάθεμα ἐπιτεθήσεται.

V. 23. "Αλλ., πᾶν μάννα. Sic Basiliensis. Vide-

tur autem Theodotionis esse.

Ibid. 'A., δλόκληρον ἔσται. Uncinis inclusimus, utpote ex Latino Isychii eformatum, qui ait Aquilam vertisse, *integrum erit*.—O', πᾶσα θυσία. Coislin. in marg., πᾶν μανά. Ibid., ανάθεμα.

V. 25. Ex Isychio.—O', ἀμαρτίας. Coislin. in marg., ἁσμοῦ, ut frequenter supra.

V. 26. Theodotionis lectionem, ἁσκόμενος, uncinis inclusam ex Latina Isychii, *exprians*, expressimus.

CAPUT VII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Τὴν ὀσφύν καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια. Οἱ λοιποὶ, τὸ κέρκιον [καὶ τὸ στέαρ] τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν.	3
4.	4. Μηρίων. "Αλλος, λαγόνων.	4.
6.	6. "Εδεταί. "Αλλος, βρωθήσεται.	6.
8.	8. 'Ανθρώπου. "Αλλος, ἀνδρός. Προσφέρει. "Αλλος, φέρει. "Α.ι.λος, προσάγει.	8.
9.	9. Ποιθήσεται. "Αλλος, πεφθήσεται	9.
10.	"Επ' ἐσχάρας. "Αλλος, καυστή.	
10.	10. Τὸ ἴσον. "Αλλος, ἀνὴρ ὡς ἀδελφῷ αὐτοῦ.	10.
11.	11. Θυσίας σωτηρίου. "Αλλοι, θυσίας τῶν εἰρηνικῶν.	11.
12.	12. Περὶ αἰνέσεως. "Αλλοι, ἐπὶ εὐχαριστίας. "Ἄρτους ἐκ σμιδάλεως. "Αλλος, ἄρτους ἀζύμους ἐκ σμιδάλεως. "Αλλος, κολλυρίδας. "Αλλος, κολλύρας. Σμιδάλιν πεφυραμένην.	12.
13.	13. 'Επ' ἄρτοις ζυμίταις. "Αλλος, ἐπὶ κολλύρων ἄρτων.	13.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Lumbum et omnem adipem operientem intestina. <i>Reliqui</i> , caudam [et adipem] qui operit ventrem.	3.
4.	4. Femora. <i>Alius</i> , ilia.	4.
6.	6. Edet. <i>Alius</i> , manducabit.	6.
8.	8. Hominis. <i>Alius</i> , viri. Offert. <i>Alius</i> , fert. <i>Alius</i> , adducit.	8.
9.	9. Fiet. <i>Alius</i> , coquetur. Super craticulam. <i>Alius</i> , combustum sacrificium.	9.
10.	10. Æquale. <i>Alius</i> , vir ut fratri suo.	10.
11.	11. Sacrificii salutaris. <i>Alii</i> , sacrificii pacificorum.	11.
12.	12. Pro laudatione. <i>Alii</i> , super gratiarum actione. Panes ex simila. <i>Alius</i> , panes azymos ex simila. <i>Alius</i> , collyridas. <i>Alius</i> , collyras. Similam conspersam.	12.
13.	13. Super panes fermentatos. <i>Alius</i> , super collyris panum.	13.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

שׁלמׁיז		
14 תרומה	14.	14.
18 רׁא ירצה	18.	18.
פנׁל יהיה		Ἀπόβλητον.
20 השלמים	20.	20.
25 אשה	25.	25. Πύργον.
30 את אשי	30.	30.
להניח אתו תנופה		
31 אתהחלב המזובה	31.	31.
32 ואת שדך	32.	32.
35 מאשי ירה	35.	35.
36 משדך	36.	36.
37 השלמים	37.	37.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA,¹

Pacificorum suorum.	Pro pacificis.	
14. Oblationem.	14. Offeretur Domino.	14.
18. Non acceptus erit.	18. Irrita fiet oblatio.	18.
Corruptum erit.	Nec proderit offerenti.	Abjectum erit.
20. Pacificorum.	20. Pacificorum.	20.
25. Ignitionem.	25. Incensum.	25. Ignitum.
30. Ignitiones.	30. Vacat.	30.
Ad elevandum ipsum elevationem.	Oblata Domino consecraverit.	
31. Adipem super altare.	31. Adipem super altare.	31.
32. Et armum.	32. Armus quoque.	32.
35. De ignitionibus Dei.	35. In caeremoniis Domini.	35.
36. Ungendo ipsum.	36. Vacat.	36.
37. Pacificorum.	37. Pacificorum.	37.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Levitici.

V. 1. שׁמׁה ׀, πλημμελείας. Coislin. in marg., λυτρώσεως, et similiter v. 5 et v. 32.

V. 3. ׀ל לׁיפׁל, τὸ κέρκιον, τὸ κατακαλύπτον τῆν κοιλίαν. Sic mss. duo Regii et Basiliensis, qui postremus tantum habet, ׀ל לׁיפׁל, τὸ κέρκιον. Alii pleniorum locum habent, ut supra; sed ipsum haud dubie mutilum: nam legendum, τὸ κέρκιον καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον.

V. 6. Ἀλλος, βρωθήσεται. Sic Basiliensis. Hæc autem vox videtur active sumi.

V. 7. ׀שׁר וכפׁרׁב ׀, ὁ ἱερεὺς ὅστις ἐξιλάσεται. Coislin., τοῦ ἱερέως τοῦ ἰλάζοντος αὐτὸ, αὐτοῦ ἔσται, לׁי יהיה.

V. 8. Ἀλλ., ἀνδρός. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἀλλος, φέρει. Ἀλλος, προσάγει. Ex eodem Basiliensi.

V. 9. Ἀλλ., πεφθῆσεται. Ex Basiliensi.—׀, ποιηθήσεται ἐπ' ἔσχ., Coislin. in marg., πεφθῆσεται ἐπ' ἔσχ., et ibid. Ἐ., καυστή. Vide suo loco, vers. 10. ׀, θυσία. Coislin. in marg., κάρπωσις. Ibid. ׀, μὴ ἀναπεποιημένη. Coislin. in marg., ζηρά.

Ibid. Ἀλλος, καυστή. Supple, θυσία. Ex Basiliensi.

V. 10. Ἀλλ., ἀνὴρ ὡς ἀδελφῷ αὐτοῦ, ׀תׁב ׀שׁר. Videtur omnino Aquilæ esse. Ex Basiliensi.

V. 11. Ex Basiliensi, ut alibi passim.

V. 12. Ἀλλ., ἐπὶ εὐχαριστίας. In edit. Rom. legitur περὶ εὐχαριστίας, sed præstat lectio Basiliensis, meliusque quadrat cum Hebræo ׀תׁב ׀שׁר. Videtur autem esse Aquilæ, qui psalms cvi, 22, eandem vocem vertit, εὐχαριστίας. Hinc nomen Juda, εὐχαριστίαν interpretatur Joseph. Antiquit.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Σωτηρίου. "Άλλοι: ειρηνικῶν.	
14	14. Ἀφαίρεμα. Σχόλιον, ἀφάρισμα, ἐπίθεμα, καρπώματα.	14.
18.	18. Οὐ δεχθήσεται. "Άλλος, οὐκ εὐδοχήσει.	18.
Ἀπόβλητον.	Μίσμα ἐστιν.	Φεγγῶν ἔσται.
20.	20. Τοῦ Σωτηρίου. "Άλλοι, τῶν ειρηνικῶν.	20.
25.	25. Κάρπωμα.	25. Πύρρον.
30.	30. Καρπώματα. "Άλλοι, τύρβα. "Όσα επιτιθέναί δόμα. "Άλλος, εἰς τὸ ἀφορῆσαι αὐτὰ ἀφαίρεμα.	30.
31.	31. Τὸ στέαρ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. "Άλλος, τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυνίου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον.	31.
32.	32. Τὸν βραχίονα. "Άλλος, τὴν κνήμην.	32.
35.	35. Ἀπὸ τῶν καρπωμάτων τοῦ Κυρίου. "Άλλοι, τοῦ πυρὸς Θεοῦ.	35.
36.	36. Ἐχρῖσεν. "Άλλος, ἤλειψεν.	36.
37	37. Τοῦ σωτηρίου. "Άλλοι, τῶν ειρηνικῶν.	37.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	
14.	14. Demptionem. <i>Scholium</i> , separationem, impositionem, fructuum oblationes.	14.
18. Abiectum crit.	18. Non erit acceptum. <i>Alius</i> , non placebit.	18.
	Inquinatio est.	Phengol erit.
20.	20. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	20.
25.	25. Hostiam.	25. Ignitum.
30.	30. Hostias. <i>Alii</i> , ignita. Ut imponatur donum. <i>Alius</i> , ad separanda ipsa separationem.	30.
31	31. Adipem super altare. <i>Alius</i> , adipem, qui super pectusculum est super altare.	31.
32.	32. Brachium. <i>Alius</i> , femur.	32.
35.	35. Ab hostiis Domini. <i>Alii</i> , ignis Dei.	35.
36.	36. Unxit. <i>Alius</i> , id. alio verbo.	36.
37.	37. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	37.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Levitici.

Jud. lib. 1, cap. 19; Hieron. lib. *Quæst. Hebr.* « A confessione confessoris, id est *Judæ*, nomen est dictum. Verumtamen hic confessio pro gratiarum actione, seu pro laude accipitur, ut frequenter in *Psalms* et in *Evangelio*. » Hæc adnotavit *Drusius*.

Ibid. "Ἄρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλευς." *Α.Λ.Λ.*, κολλυρίδας. "Α.Λ.Λ.", κολλύρας. Priores duas ex editione *Romana* mutuamur; postremam ex *Basiliensi*. In hunc locum hæc habet *Drusius*. « A κολλύρα diminutivum est, κολλυρίς, unde, κολλυρίδες II *Samuel* xiii, 6, חֲבֻלֵי יָדָיו δύο κολλυρίδας; et II *Samuel* vi, οὗ τῆς κολλυρίδα ἄρτου, *collyridem panis*. Hieronymus hic vertit *panes*, ut *LXX*, ἄρτους; sed *mox*, כֶּבֶשׂת בְּחֵלֶב מִלֶּחֶם idem, *collyriaas olei admitione conspersas*. Similiter cap. viii, 16, כֶּבֶשׂת בְּחֵלֶב

collyridam conspersam oleo. *Ælius Anton*, *Nebrissensis* male, *collycidam*, reponit. *Collyridæ* mentionem facit et *Ambrosius* *epist. ad Vercellenses*: « *Elias*, quem Dominus erudiebat ad perfectionem virtutis, ad caput suum *collyridam* et vas aquæ reperit. » Pro quo I *Reg.* xix, 6, חֲבֻלֵי יָדָיו. Est autem *חֲבֻלֵי* panis subcinericius. *Augustinus De Genesi ad litteram*: « pro uno pace subcinericio, quem alio nomine *κολλύραν* vocant. » — Ο', ἄρτους ἐκ σεμιδ. *Coislin.* ad marg., ἐπὶ κολλυρῶν ἄρτων ἀζύμωτων, quæ utpote erasa, dubia sunt.

Ibid. "Α., σεμιδαλιν ζεστήν. *Alii* mss. legunt ζεστήν. Jam supra vidimus, cap. vi, 21, *Aquilam* חֲבֻלֵי יָדָיו vertisse ζεστήν.

V. 13. "Α.Λ.Λ., ἐπὶ κολλυρῶν ἄρτων, ex *Basiliensi*. — Ο' ἢ δῶρα. *Coislin.* in marg., *cl. λοιπ.*, ειρηνικῶν

αὐτοῦ, quæ referenda ad extremam versiculi vocem שלמים.

Ibid. Ἀλλ., εἰρηνικῶν. Ita Basiliensis de more.

V. 14. Has omnes lectiones præfert scholion quoddam in mss. nostris et in edit. Rom., quod sic habet : Ταυτὸν ἐστὶν ἀφαίρεμα καὶ ἀφόρισμα, καὶ ἐπίθεμα, καὶ καρπώματα, ἀπὸ τῶν θυσιῶν ἀφοριζόμενα θεῷ, ἅπερ γίνεται μέρη τοῦ ἱερέως. Id est : « Idipsum est, demptio, separatio, impositio et fructuum oblationes, quæ ab hostiis Deo separantur, et sunt sacerdotis partes. » Quæ lectiones ex variis interpretibus sumptæ sunt.

V. 15. Ὁ, δωρεῖται. Coisl. in marg., προσφέρει.

V. 16. Ὁ, εὐχή. Coisl. in marg., ἐπὶ ὄρω.

V. 18. Ἀ. Σ., ἀπόδλητον, Θ., φεγγῶλ ἔσται. Editio Romana omissa, A. S. interpretatione, Theodotionis versionem sic effert, φόγγους δέεται, splendore indiget. Drusius tali interpretatione stupefactus exclamat : « Quid vidit interpret ille, cum ita verteret? » Non animadvertit scilicet interpretationem illam Theodotionis, non hæc verba Hebraica מְשַׁח לְשֵׁךְ spectare, ut putat ipse, sed mox sequentia וְהָיָה לְשֵׁךְ. Ubi vocem לְשֵׁךְ cum non intelligeret Theodotion, uti solet Græcis litteris expressit

CAPUT VIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הָקַח 5	3.	5.
לְמַעַן 7	7.	7. Τὸ ἔνδυμα. Τὸ ἐπένδυμα. Ἐν τῷ διαζώματι τοῦ ἐπανδύματος.
וְהָיָה 8	8.	8.
וְהָיָה 8	8.	8.
וְהָיָה 9	9.	9.
וְהָיָה 9	9.	9.
וְהָיָה 10	10.	10. Καὶ ἤλειψεν σὺν τὴν σκηνὴν, καὶ σὺν πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ ἡγίασεν αὐτά.
וְהָיָה 11	11.	11. Καὶ ἐβράντισεν ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸ θυσιαστήριον.
וְהָיָה 15	15.	15. Ἰποδύτας.
וְהָיָה 16	16.	16.
וְהָיָה 17	17.	17.
וְהָיָה		Ἐνέπηρσεν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Congrega.	3. Congregabis.	3.
7. Pallium. Superhumerales.	7. Tunica hyacinthina. Humerales. Et desuper humerales.	7. Indumentum. Superindumentum. In cinctura superindumenti.
8. Pectorales.	8. Rationali.	8.
Urim et thummim.	In quo erat doctrina et veritas.	Illuminationes et perfectiones.
9. Et cidarim. Samar., super cidarim pileos.	9. Cidari quoque textit caput.	9.
10. Et unxit tabernaculum et omnia quæ in illo : et sanctificavit ea :	10 et 11. Quo linivit tabernaculum cum omni supellectili sua. Cumque sanctificans aspersionem altare.	10. Et unxit tabernaculum et omnia quæ in eo, et sanctificavit ea :
11. Et aspersit ex illo super altare.		11. Et aspersit ex eo in altare.
15. Tunicas.	15. Tunicis lineis	15. Subuculas.
15. Et expiavit. Samar., et propitiavit.	15. Quo expiato.	15.
16. Super intestinum.	16. Super vitalia.	16.
17. Et pellem ejus.	17. Cum pelle.	17.
Combussit.	Cremanis.	Incendit.

φεγγώλ, quam imperiti librarii non intelligentes, mutaverunt in φέγγους δέεται. Veram lectionem ex Basiliensi mutuamur.—Coislin. in marg., 'A., από-ελητον. Θ., φεγγούλ. *Οι λοιποί, ἄργον, et postea, ἐν ἄλλοις βιβλίοις ἀπόβολον εὔρον, ὁ μέντοι, Θ., φησὶ φεγγούλ ἔσται, ὁ δέ, 'A., ἀπόβλητον.*

Versuum 20, 25 et 30 interpretationes jam sæpius repetitæ, ex Basiliensi prodeunt.—V. 24. Ο', θηριαλώτων. Coislin. in marg., ἀπερρίμμενον, et v. 29. Ο', σωτηρίου, in marg., τελειώσεως.—V. 30. Ο', καρπώματα, in marg., προσφοράς.

V. 31. 'Αλλ., τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυνίου ἐπὶ

τὸ θυσιαστήριον. Sic paraphrastice interpres quæ dam-
V. 32. 'Αλλ., τὴν κνήμην. Ex Basiliensi.

V. 33. Coislin. Ο'. βραχίων, in marg., κνήμη.

Versuum 35 et 37 lectiones ex Basiliensi passim habentur supra.

V. 35. Coislin. Ο', χρίσις, in margine, ἡ μεγαλειότης.

V. 36. Coislin. Ο', νέμιμον, in marg., μερίδα.

V. 37. Coisl. Ο', δλοκαυτωμάτων, marg., καρπώσεων et θυσίας, in marg., ἱλασμοῦ et τελειώσεως. In margine, πληρώσεως, quæ omnia vel schoiia sunt vel variæ lectiones sæpius repetitæ.

CAPUT VIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ἐκκλησίαςον. 'Αλλος, συναθρόισον.	3.
7.	7. Τὸν ὑποδύτην. Τὴν ἐπωμίδα.	7.
Τῷ μηχανώματι τῆς ἐπωμίδος.	Κατὰ τὴν ποιησιν τῆς ἐπομίδος.	Τῷ μηχανώματι τῆς ἐπωμίδος.
8. Τὸ δόχιον.	8. Τὸ λογεῖον. Τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀληθειαν.	8. Τοῦς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώσεις.
9.	9. Μίτραν. 'Αλλ., μίτρας. 'Αλλ., κιδάρεως.	9.
10. Καὶ ἔχρισεν τὴν σκηνὴν καὶ πάντα ἐν αὐτῇ	10 et 11. Καὶ ἔβραναν ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπτάκις· καὶ ἔχρισε τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἠγλάσεν αὐτό.	10. Καὶ ἔχρισεν τὴν σκηνὴν καὶ πάντα ἐν αὐτῇ
11. Καὶ ἔβραναν.		11. Καὶ ἔβραναν.
13. Ὑποδύτας.	13. Χιτῶνας.	13. Ὑποδύτας.
15.	15. Καὶ ἐκαθάρισε. <i>Οἱ λοιποί, καὶ περιημάρτησεν.</i>	15.
16.	16. Ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων. 'Αλλος, ἐπὶ τῆς κοιλίας.	16.
17.	17. Καὶ τὴν βύρσαν. 'Αλλος, τὸ δέρμα. 'Ἐνέπρησεν. <i>Al. ed., κατέκαυσεν.</i>	17.

SYMMACHUS.	XX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Convoca. <i>Alius, congrega.</i>	3.
7.	7. Subuculam. Superhumeralis.	7.
In artificio superhumeralis.	Secundum structuram superhumeralis.	In artificio superhumeralis.
8. Receptaculum.	8. Rationale. Manifestationem et veritatem.	8. Illuminationes et perfectiones.
9.	9. Mitram. <i>Alius, mitræ. Alius, cidaris.</i>	9.
10. Et linivit tabernaculum et omnia quæ in eo:	10 et 11. Et aspersit de eo super altare septies. Et unxit altare, et sanctificavit illud.	11. Et linivit tabernaculum et omnia quæ in eo:
11. Et aspersit.		11. Et aspersit.
13. Subuculas.	13. Tunicas.	13. Subuculas.
15.	15. Et mundavit. <i>Reliqui, et expiavit.</i>	15.
16.	16. Super intestina. <i>Alius, super ventrem.</i>	16.
17.	17. Et pellem. <i>Alius, id. alio verbo.</i>	17.
Incendit.	Combustit. <i>Aliter, incendit.</i>	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ויקסד 20	20.	20.
אשה 21	21.	21.
תנך 23	23.	25.
ואתהאליה 25	25.	25. Τὴν χέρκον.
ואת יתרת הבד ואת שוק היסין		Τὴν περίσσειαν τοῦ ἥπατος.
לפני 26	26.	26.
ודת לחם שכך		
תנפה 27	27.	27.
עד יום מלאות ימי מלאותם 33	33.	33.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Suffire fecit.	20. Adolevit.	20.
21. Ignitio.	21. Vacat.	21.
23. Cartilaginem.	23. Extremum.	23.
25. Caudam.	25. Et caudam.	25. Caudam.
Fibram jecoris.	Reticulumque jecoris.	Superfluitatem jecoris.
Armo dextrum.	Armo dextro.	
26. Ad facies.	26. Coram.	26.
Et placentam panis olei.	Collyram.	
27. Agitatione.	27. Levaverunt ea.	27.
33. Usque ad diem implendi dies plenitudinum vestrarum.	33. Usque ad diem quo completur tempus consecrationis vestrae.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Levitici.

V. 2. ויבגידים O Στολάς. Coislin. in marg., φάρεα, ut supra non semel.

V. 7. Unus codex Reg. sic habet: 'A., τὸ ἐνδύμα, τὸ ἐπένδυμα, O, τὸν ὑποδύτην, τὴν ὑπωμίδα, mendose pro ἐπωμίδα. Aquila igitur qui פדא solet vertere ἐπένδυμα, hic כעל ענדומא vertit.

V. 8. 'A., O., τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώσεις. Ita duo Regii et edit. Romana. Exodi vero xxviii, 30, ad easdem voces Hebraicas ורחמים ורחמים habetur, OI λοιποὶ, τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειότητας. Ibi videsis. Ad hunc locum hæc Drusius: « Εὐζα 11, 63. ורחמים ורחמים LXX, τοὺς φωτίζουσιν καὶ τοὺς τελείους. Alibi reddunt, τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ut hic et Exodi xxviii, 30 et Num. xxvii, 21. Interpres noster hic habet, doctrina et veritas. Quod hausit, nisi fallor, partim ex Aquila (nam φωτισμός, reddi potest, doctrina. Sane φωτίζω idem usurpat pro, doceo, id est ודרר), partim ex editione LXX, in qua רחמים, ἀλήθεια, id est veritas, quæ potius רחמים dicitur: רחמים autem est integritas sive perfectio. » Hæc Drusius. Verum existimo interpretem vulgatum utrumque expressisse ex LXX versione, nam δῆλωσις magis ad doctrinam accedit quam φωτισμός. Notandum est Basiliensem codicem hic legere τοὺς φωτισμοὺς καὶ τοὺς τελείους.

V. 9. אגלל, κιδάρεως. Sic supra. Samaritani vero lectionem sic efferunt duo Regii codices: Tò

Σαμαρειτικὸν ἐπὶ τῆς κιδάρεως, πῆλια. Ἐν δὲ τῷ λε' Ἀριθμῶ λίνας λέγει τὰς κιδάρεις. Id est: « Samaritana editio pro cidari, pileos. In cap. autem xxv Numerorum, cidares lineas dicit. » Suspicio legendum ἀντὶ τῆς κιδάρεως πῆλια. Jam vidimus non semel, Samaritanum, ut a Græcis scriptoribus citatur פפוצפן πῆλιον aut pileum vertere. — O, ἐπὶ τῆς μήτρας. Coislin. ad marg., OI λοιποὶ, κιδάρεως. Ibid. O, πέταλον. Coislin. in marg., στέφανον. Ibid. O, τὸ καθηγιασμένον. Coislin. in marg., Σ., ἀθικτον: Ιερέων, quæ quo pertineant non satis capere possum.

V. 10 et 11. Hæc lectiones plenas mutuamur ex Basiliensi codice. Ubi sola Aquilæ versio Hebræum κατὰ πόδα sequitur. LXX vero interpretes, unctio-nem tabernaculi prætermittunt. Vulgata autem omnia exprimit.

V. 13. Ita omnes mss. nostri, quorum aliquot trium nomina plena exprimunt. In editione Romana Symmachus omititur. Legitur enim A. Th., ὑποδύτας, פדא. In hanc vocem Hieronymus De veste sacerdotali ad Fabiolam: « Secunda ex lino tunica est ποδήρης, id est, talaris, duplici sindone, quam ipsam Josephus byssinam vocat: appellaturque σπονοαθη, id est, χιτών, quod Hebræo sermone in lineam vertitur. Hæc adhæret corpori, et tam arcta est et strictis manicis, ut nulla omnino in veste sit

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

20.	20. <i>Vacat. Oī loīkoī, ἐθυμίασε.</i>	20.
21.	21. <i>Κάρπωμα. Ἄλλοι, πύβρον.</i>	21.
23. Ἐλίκα.	23. <i>Λοδόν. Ἄλλος, ὕφος.</i>	23.
25. Τὸ κέρκιον.	25. <i>Τὴν ὀσφύν. Τὸν λοδὸν τοῦ ἥπατος. Τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν. Ἄλλ., κνήμην. Οἱ λοιποί, τὴν κνημίδα τὴν δεξιάν.</i>	25. Τὸ κέρκιον.
26.	26. <i>Ἐναντι. Ἄλλος, ἀπέναντι. Ἄρτον ἐξ ἐλαίου. Ἄλλος, κολλύραν. Ἄλλος, λάγανον.</i>	26.
27.	27. <i>Ἀφαίρεμα. Ἄλλος, ἐπίθεμα.</i>	27.
33.	33. <i>Ἔως ἡμέρα πληρωθῆ ἡμέρα τελειώσεως ὑμῶν. Ἄλλος, ἕως ἡμέρα πληρωθῆ ἡμερῶν τελειώσεως ὑμῶν.</i>	33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

20.	20. <i>Vacat. Reliqui, adolevit.</i>	20.
21.	21. <i>Hostia. Alīi, ignitum.</i>	21.
23. <i>Extremum.</i>	23. <i>Pennam. Alīus, cacumen.</i>	23.
25. <i>Caudam.</i>	25. <i>Lumbum. Pennam jecoris. Brachium dextrum. Reliqui, crus dextrum. Alīus, femur.</i>	25. <i>Caudam.</i>
26.	26. <i>Ante. Alīus, e regione. Panem ex oleo. Alīus, collyram. Alīus, laganum.</i>	26.
27.	27. <i>Demptionem. Alīus, impositionem.</i>	27.
33.	33. <i>Donec dies impleatur dies consummationis vestræ. Alīus, usque ad diem impletionis dierum consummationis vestræ.</i>	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Levitici.

ruga, et usque ad crura descendat. Volō pro legentis facilitate abuti sermone vulgato. Solent militantes habere lineas, quas *Camisias* vocant, sic aptas membris et astrictas corporibus, ut expediti sint vel ad cursum, vel ad prælia, dirigendo jaculo, tenendo clypeo, ense vibrando, et quocunque necessitas traxerit. Ergo et sacerdotes parati in ministerium Dei, utuntur hac tunica, ut habentes pulchritudinem vestimentorum, nudorum celeritate discurrant. — Ο΄, *κίδαρις*. Coislin. in margine, *πήλα*, quæ est lectio Samaritani v. 9, ubi vide.

V. 15. *Oī loīkoī, περιημάτησεν*. Sic Basiliensis; mss. Regii non indicant interpretes, sed hanc notam habent: Τὸ Σαμαρειτικὸν ἔχει, *καὶ ἠλάτουνσεν*. Ἄλλη δὲ ἔκδοσις, *περιημάτησεν*, ἦτοι ἠγάσεν αὐτὸ διὰ τῆς χρίσεως τοῦ αἵματος, διὰ τὸ ἠλασθῆναι αὐτῶν, καὶ μὴ λογίσασθαι τὰ παραπτώματα τῶν αἰτούντων. Id est: «Samaritanum habet, et propitiavit. Alia autem editio, *expiavit*, sive sanctificavit illud per unctionem sanguinis, ut propitius esset eis, et ut delicta petentium non reputarentur.»

V. 16. Ἄλλ., ἐπὶ τῆς κοιλίας. Sic Basiliensis, ut supra.

V. 17. Ἀ., Σ., Ο΄, ἐνέπρησεν. Ita Basiliensis, qui alteram τῶν Ο΄ editionem memorat. Qua de re vide supra et in Præliminaribus.

V. 19. *πῦρ Ο΄, ἐκρεανόμησε*. Coislin. ad marg.,

διεῖπεν κατὰ μέλη αὐτοῦ. Est forte scholion.

V. 21. Ἄλλοι, πύβρον. Ex Basiliensi, ut supra frequentissime.

V. 24. *Ἰση Ο΄*, τοὺς λοδοὺς. Coislin. ad marg., τὰ ὀσφλά.

V. 25. Ἄλλ., κνήμην. Basiliensis, ut supra, cap. vii, 32.

V. 26. Ἄλλ., ἀπέναντι. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., κολλύραν. Ἄλλ., λάγανον. Primam lectionem habet Basiliensis, utramque tres Regii codices.

Coislin. quædam habet in textu quæ non sunt in edit. Romana, vel transposita sunt; et varias lectiones adjicit in margine, v. g. in textu τῆς τελειώσεως, in marg., *οἱ λοιποί*, τῶν ἀζύμων. In textu, ἄρτον, *οἱ λοιποί*, κολλύραν. In textu, Ο΄, ἄρτον ἐξ ἐλαίου, in marg., *ψῶμων ἠλειμμένων*. In textu, λάγανον, in marg., *ἀπαλόν*.

V. 27. Ἄλλ., ἐπίθεμα. Vid. supra notam ad verbum 14 capitis septimi.

V. 28. *Ἰση Ο΄, ἀνήνεγκεν*. Coislin. ad marg., ἀφώρισεν et pro *κάρπωμα*, marg., *προσφορά*.

V. 33. Ἄλλ., ἕως ἡμέρα πληρωθῆ, etc. Ex Basiliensi, qui interpretem non nominat.

CAPUT IX LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
לְזִבְחַת אֵילִן 2	2.	2.
תְּמִימִים 3	3.	3.
בְּזֶלֶה בְּשֶׁמֶן 4	4.	4.
וְאֵת־הִיחִיתֵה־הַבֶּדֶד 10	10.	10.
וְיִחְסְאוּהָ 15	15.	15.
בַּבֶּקֶר 17	17.	17.
וּבֹחַ הַשְּׁלָמִים 18	18.	18. Τῆς θυσίας τῶν εἰρηναίων.
וְיִתְרַת הַבֶּדֶד 19	19.	19.
וְאֵת שׂוֹס הַיְמִינִי 21	21.	21.
וְיִרְעוּ 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. In peccatum, et arietem.	2. Vitulum pro peccato et arietem.	2.
3. Perfecta.	3. Sine macula.	3.
4. Confusam in oleo.	4. Consersam oleo.	4.
10. Fibram de jecore.	10. Reticulum jecoris.	10.
15. Expiavit.	15. Expiatoque altari.	15.
17. Matutini.	17. Matutini.	17.
18. Hostiæ pacificorum.	18. Hostias pacificas.	18. Hostiæ pacificorum
19. Fibram jecoris.	19. Reticulum jecoris	19.
21. Armum dextrum.	21. Armos dextros.	21.
24. Et ovarunt.	24. Laudaverunt.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Levitici.

V. 2. Hæc lectio, *περὶ ἁμαρτίας καὶ κριὸν καὶ μοσχάριον*, videtur prodiisse ex aliquo exemplari LXX Interpretum, vitiatæque est, ut et alia quæ in textu editionis Romanæ fertur. Ἄλλ., δάμαλιν. Sic Basiliensis, tacito interprete.

V. 3 et 4. Sic unus codex. — Ὁ, *θυσίαν*. Coisl. in marg., *κάρπωσιν*.

V. 7. Ὁ, *τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας*. Coisl. ad marg.,

τὸν ἱλασμόν.

V. 10. Ἄλλ., *τὸ περισσὸν ἀπὸ τοῦ ἥπατος*. Ex Basiliensi, sine interpretis nomine. Sed videtur esse Aquilæ et Symmachi, qui supra Gen. xlii, 15, ἤψ vertunt *περισσός*. — Ὁ, *τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος*. Coisl. ad marg., *τὸ περισσὸν τοῦ ἥπατος*, quæ videtur esse versio Aquilæ, ut supra.

V. 14. Ὁ, *τὴν κοιλίαν*. Coisl. in marg., *τὰ ἐν-*

CAPUT X LEVITICI

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תַּיִתּוּב 1	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Thuribulum suum.	1. Thuribulis.	1.

CAPUT IX LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Περὶ ἁμαρτίας, καὶ μοσχάριον. Ἄλλος, περὶ ἁμαρτίας καὶ κριδόν, καὶ μοσχάριον. Ἄλλος, δάμαλιν.	2.
3.	3. Ἄμωμα. Ἄλλος, τέλεια.	3.
4.	4. Πεφυρμαμένη ἐν ἐλαίῳ. Ἄλλος, ἀναπεφυρμαμένη ἐν ἐλαίῳ.	4.
10.	10. Τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος. Ἄλλος, τὸ περισσὸν ἀπὸ τοῦ ἥπατος.	10.
15.	15. Ἐκαθάρισεν αὐτόν. Ἄλλος, περιημάρτησεν αὐτόν.	15.
17.	17. Τοῦ πρωϊνοῦ. Ἄλλος, τοῦ πρώτου.	17.
18. Τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν.	18. Τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου.	18. Τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν.
19.	19. Καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος. Ἄλλος, καὶ τὸ περισσὸν τοῦ ἥπατος.	19.
21.	21. Τὸν βραχίονα τὸν δεξιόν. Ἄλλος, τὴν κνήμην τὴν δεξιάν.	21.
24.	24. Ἐξέστη. Ἄλλος, ἠλάλαξεν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Pro peccato, et vitulum. <i>Alius</i> , pro peccato, et arietem et vitulum. <i>Alius</i> , vitulam.	2.
3.	3. Inculcata. <i>Alius</i> , perfecta.	3.
4.	4. Consersam in oleo. <i>Alius</i> , respersam in oleo.	4.
10.	10. Pennam jecoris. <i>Alius</i> , superfluum a jecore.	10.
15.	15. Mundavit eum. <i>At.</i> , expiavit.	15.
17.	17. Matutino. <i>Alius</i> , primo.	17.
18. Hostiæ pacificorum.	18. Hostiæ salutaris.	18. Hostiæ pacificorum.
19.	19. Et pennam quæ super jecur. <i>Alius</i> , et superfluum jecoris.	19.
21.	21. Brachium dextrum. <i>Alius</i> , femur dextrum.	21.
24.	24. Mente excessit. <i>Alius</i> , jubilavit.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Levitici.

δόσθια.

V. 15. Περιημάρτησεν. Basiliensis habet ad marginem. περιημάρτησεν, solum. Videturque esse lectio reliquorum trium. Vid. cap. præcedenti, vers. 15, ad notas. — Ο΄, ἐκαθάρισεν. Coisl. ad marg., Ἄ., περιημάρτησεν, ἴασεν. Sic; ubi illud, ἴασεν, vel schelion vel altera versio est.

V. 17. Ἄλλ., τοῦ πρώτου. Ex Basiliensi.

V. 18. Ἄ., Σ., Θ., τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν. Ex Basiliensi. — Ο΄, προσήνεγκαν. Coisl. in marg., ἐπέδωκαν.

V. 19. Vide notam ad versum 10.

V. 21. Ex eodem, τὴν κνήμην, ut superius passim.

V. 24. Ἄλλ., καὶ ἠλάλαξεν. Ex eodem Basiliensi.

CAPUT X LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. τὸ θυμιατῆριον αὐτοῦ. Ἄλλος, θυμιατῆριον.	1.
1.	1. Thuribulum suum. <i>Alius</i> , thymiaterium.	1.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
אבנד 3	3.	3.
וידם אהרן		
מישאל 4	4.	4.
שרף יהה 6	6	6.
ושכר 9	9.	9.
לההרת 11	11.	11.
החקיב אתהמנזה הנוחית מאשי 12	12.	12. Τὸ δῶρον τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τοῦ πυύργου.
כדור 14 שלמי	14.	14.
הנה 16	16.	16. Ἴδού.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Glorificabor.	3. Glorificabor.	3.
Et tacuit Aaron.	Quod audiens tacuit Aaron.	
4. Misael.	4. Misaele.	4.
6. Combussit Dominus.	6. Incendium quod Dominus suscitavit.	6.
9. Siceram.	9. Omne quod inebriare potest.	9.
11. Et ad docendum. Statuta.	11. Doceatisque. Legitima.	11.
12. Munus relictum ex ignitionibus.	12. Sacrificium quod remansit de oblatione.	12. Donum relictum ab ignit.
14. Mundo. Pacifcorum.	14. Mundissimo. Salutaribus.	14.
16. Et ecce.	16. Vacat.	16. Ecce.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X LEVITICI.

V. 3. "A. L. L., ἐνδοξασθήσομαι. Ex Basiliensi. — O', κατενόχθη. Coislin. ad marg., παρεμυθήθη, ἐσιώπησεν.

Ibid. "A. L. L., καὶ ἐσιώπησεν Ἀαρών. Sic unus eodex.

V. 4. Hæ lectiones in Basiliensi exstant. Verum nomen est Μισαήλ, ut habet alius codex.

V. 6. "A. L. L., ἐνεπύρισε Κύριος. Ex Basil. Gen. iv, 10, Theodotion, ἐνεπύρισεν ὁ Θεός. Ubi Hebræus sic habet וישע יהה. — O', ἀποκιδάρωσσε. Coislin.

in marg., καλύψετε · forte, ἀποκαλύψετε. Ibid. O', διαβρήξετε, marg., παραλύσετε.

V. 9. Hæc verba, ἢ προσπορευομένων, obelo, sine, ut ibidem dicitur, obelisco, signata esse docet Procopius in *Levit.*, p. 341. Et vere non exstant in Hebræo.

V. 11. "A. L. L., φωτίζεν. Sic Basiliensis, hæc interpretatio videtur omnino Aquilæ esse; sic enim Exodi cap. iv, 12, 15, ἵππῃ vertit φωτίζω' — "A. L. L., ἡκριδασμένα. Est, ut videtur, Aquilæ.

CAPUT XI LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
איההשפן 5	5.	5.
ובנבלחם רא תנע 8	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Cuniculus.	5. Chærogryllus.	5.
8. Et in cadaver eorum non tangetis.	8. Nec cadavera contingetis.	8.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
5.	5. Δοξασθήσομαι. Ἄλλος, ἐνδοξασθήσομαι. Καὶ κατενύχθη Ἀαρών. Ἄλλος, καὶ ἐσιώπησεν Ἀαρών.	5.
6.	6. Μισαδάη. Ἄλλος, Μισαδαί. Ἄλλος, Μισαδαήλ. Ἄλλος, Μισαήλ.	4.
9.	9. Ἐνεπύρισθησαν ὄπις Κυρίου. Ἄλλος, ἐνεπύρισε Κύριος.	6.
11.	9. Σίκερα. Ἄλλος, μέθυσμα. + ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον.	9.
11.	11. Συμβιδάζειν. Ἄλλος, φωτίζειν. Νόμιμα. Ἄλλος, ἤκριθασμένα.	11.
12.	12. Τὴν θυσίαν τὴν καλειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων.	12.
14.	14. Ἄγιω. Ἄλλος, καθαρῷ. Τοῦ σωτηρίου. Ἄλλος, τῶν σωτηρίων. Ἄλλος, τῶν εἰρηνικῶν.	14.
16.	16. Ὅδε.	16. Ἰδοῦ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Glorificabor. <i>Alius</i> , gloria implebor. Et compunctus est Aaron. <i>Alius</i> , et siluit Aaron.	3.
4.	4. Misadae. <i>Alius</i> , Misadai. <i>Alius</i> , Misadael. <i>Alius</i> , Misael.	4.
6.	6. Incensi sunt a Domino. <i>Alius</i> , inflammavit Dominus.	6.
9.	9. Siceram. <i>Alius</i> , omne quod inebriarepotest. + Aut cum accedatis ad altare :	9.
11.	11. Instruere. <i>Alius</i> , illuminare. Legitima. <i>Alius</i> , accurate statuta.	11.
12.	12. Sacrificium residuum ab hostiis.	12.
14.	14. Sancto. <i>Alius</i> , mundo. Salutaris. <i>Alius</i> , salutarium. <i>Alius</i> , pacificorum.	14.
16.	16. Ille vero.	16. Ecce.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Levitici.

V. 12. Ἄ., τὸ δῶρον τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τοῦ πύργου. Hunc Aquilæ locum male legit et vertit Isychius, qui sic habet : « Aperte ergo Aquila edidit, dicens : *Donum quod reliquum est de frumento.* » Legit videlicet, ἀπὸ τοῦ πύργου, cum sit legendum, ἀπὸ τοῦ πύργου, ut supra legitur frequentissime ad vocem Hebraicam **טֶרֶם**.

V. 14. Ἄλλ., καθαρῷ. Ex Basiliensi.—**קָדֹשׁ** Ο, νόμιμόν σοι. Coislin. ad marg., μερίς γὰρ σου ἐστίν. Ibid. Τῶν εἰρηνικῶν. Ita Basiliensis. Est autem

trium interpretatio, ut supra videas, *Levit. iv*, 1, 6, 9, atque alibi.

V. 15. Ο, καρπωμάτων. Coislin. in marg., προφορῶν. Non exstat in Hebræo.

V. 16. Ἄ., θ., ἰδοῦ. Ex Basiliensi.—Ο' ἐνεπεύριστο. Coislin. in marg., ἐκέλευτο.

V. 17. **טָוַשׁ** Ο, ἵνα ἀφέλητε. Coislin. in marg., ἀναδέξασθαι.

V. 19. **בְּרֵייתֵי** Ο, μὴ ἀρεστόν. Coislin. ad marg., εἰ ἀρεστόν.

CAPUT XI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
5.	5. Δασύποδα. Ἄλλος, λαγῶν.	5.
8.	8. Τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἄψεσθε. Ἄλλος, τὰ θνησιμαία αὐτῶν βελεύσασθε.	8.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Leporem, <i>vel</i> , cuniculum. <i>Alius</i> , leporem.	5.
8.	8. Morticina eorum non tange-tis. <i>Alius</i> , morticina eorum detestabimini.	8.

TO EBPAIKON.

וּקְשָׁשׁ 9	9.
עֵרֵב כְּמוֹנֵי 15	15.
הַבֵּס 17	17.
וְאֶת־הַרְגֵם 18	18.
וְאֶת־הַחֲסִידָה 19	19.
מִכֹּל שֶׂדֶי 21	21.
אֶת־הָאֲרֵבָה 22	22.
אֵינָהּ מַעֲלָה 26	26.
בְּמֹתָם 31	31.
כָּלִי 33	33.
גֶּחֱץ 42	42.
הַמְדוּר 47	47.
הָיָה	

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

9.
15.
17.
18.
19.
21
22.
26.
31.
33.
42.
47.

ΑΚΥΤΑΣ.

9.
15.
17. Νυκτικόρακα.
18.
19. Ἐρωδιόν.
21.
22. Πολόν.
26.
31.
33.
42. Στήθος.
47.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. Squama.
15. Corvus in specie sua.
17. Falconem.
18. Philostorgon.
19. Ciconiam.
21. Ex omni reptili.
22. Locustam.
26. Non ipsum ascendere facit.
31. In cadavere eorum.
33. Vas.
42. Pectus.
47. Mundum.
Viventem.

VULGATA LATINA.

9. Squamas.
15. Et omne corvini generis in similitudinem suam.
17. Bubonem.
18. Porphyrionem.
19. Herodionem.
21. Vacat.
22. Bruchus.
26. Nec ruminat.
31. Morticina.
33. Vas.
42. Pectus.
47. Mundi.
Vacat.

AQUILA.

9.
15.
17. Nycticoracem
18.
19. Erodium.
21.
22. Multum.
26.
31.
33.
42. Pectus.
47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Levitici.

In hoc Levitici caput de animalibus mundis et immundis, hæc habet Eusebius Emisenus in catenis Regiis mss.: Ἀπαγορεύει τὰ μὲν ἐσθίειν, τὰ δὲ μὴ ἐσθίειν. Οὐχ ὅτι κοινόν τι, ἀλλὰ διὰ δύο αἰτίας· μίαν μὲν, ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ προσεκύουν, ἐσθίεσθαι προστάττει, ἵνα διὰ τούτων καταφρονῶντων αὐτῶν, καὶ ὅσα ἐν Αἰγύπτῳ ἡσθιον λαιμάργως, ἀπαγορεύει, ὡς τὸν ὕν. Δι' ἐτέραν δὲ πρόφασιν τοιαύτην· ἡ κοινή φύσις πολλὰκις προλαβοῦσα ἐβδελύξατο, τὰ μὲν διὰ τὸ μέγεθος, τὰ δὲ διὰ τὸ δυσειδές, τὰ δὲ διὰ τὸ νεκρῶν ἀπογεύσασθαι, τὰ δὲ κατὰ πρόληψιν μίσους. Ὅσα οὖν προέλαβεν ἡ συνήθεια, οὐκ ἀνέτρεψεν ὁ νόμος. Id est: «Jubet alia quidem comedere, ab aliorum autem esu abstinere. Non quod commune quidpiam sit; sed duas ob causas: altera est, quod ea comedenda præcipiat quæ in Ægypto adorabantur; ut ea re eorum cultum despicerent: quæcunque item Ægyptii voraciter comederent, ea velat, ut porcum. Altera item causa hujusmodi præcepti ista fuit: communis omnium natura legem prævertens quædam detestabatur: alia quidem ob immanem proceritatem, alia ob deformitatem, alia,

quod cadavera comederent, alia ob præconceptum odium. Quæ igitur consuetudo præverterat, lex non evertit.»

V. 5. Ita Basiliensis. Λαγωὶ item legitur Prov. xxx, 26.

V. 8. Ἀ.Λ.Λ., τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδελύξασθε. Ex eodem Basiliensi.

V. 9. Ἀ.Λ.Λ., φολίς. Ex Basiliensi, tacito auctoris nomine, qui videtur esse Aquila. Nam is I Reg. xvii, 5, οὐραυρὸν vertit φολιδότον, squamatatum.

V. 15. Ἀ.Λ.Λ., κόρακα εἰς τὸ γένος αὐτοῦ. Ex Basiliensi.

V. 17. Ita Drusius, qui nomen ἐποψ ex conjectura Symmacho tribuit. Et quidem recte; nam ita vertit Symmachus τὸ כִּרְסֵי psal. ci. 7. Hieronymus hic et in eodem psalmo bubonem interpretatur.

V. 19. A., LXX, Th., ἐρωδιόν. Ex eodem Drusio.

V. 21. Ex Basiliensi.

V. 22. Σ., Θ., πολόν. Ex Basiliensi. Hi interpre-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Λεπίδες. "Αλλος, φολίς.	9.
15.	15. Κόρακα και τὰ θμια αὐτῶ. "Αλλος, κόρακα εἰς τὸ γένος αὐτοῦ.	15.
17. ("Ἐποπα)	17. Νυκτικόρακα.	17. Νυκτικόρακα. Sic etiam E. Γ. γλαύκα.
18.	18. Κύκνον. "Αλλος, ταών.	18.
19.	19. Ἐρωδιόν.	19. Ἐρωδιόν.
21.	21. Ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν. <i>Alius</i> <i>addit</i> , πάντων.	21.
22.	22. Βροῦχον.	22. Πολύν.
26.	26. Οὐ μηρυκάται. "Αλλος, οὐ κατάγει.	26.
31.	31. Αὐτῶν τεθνηκότων. "Αλλος, τῶν θνησιμαίων.	31. Αὐτῶν τεθνηκότων. Sic etiam E.
33.	33. Σκεῦος. "Αλλος, ἄγγος.	33.
42.	42. Κοιλίας.	42.
47.	47. Τῶν καθαρῶν + καὶ συμβι- βάσειν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ; Ζωογονούντων, <i>bis</i> . "Αλλος, ζωόντων.	47.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9.	9. Squamæ. <i>Alius</i> , squama.	7.
15.	15. Corvum et similia ei. <i>Alius</i> , corvum in genus suum.	15.
17. Ὑρῦπam.	17. Nycticoracem.	17. Nycticoracem. Sic etiam V <i>editio</i> ; VI <i>editio</i> , noctuam.
18.	18. Cygnum. <i>Alius</i> , pavonem.	18.
19.	19. Erodium.	19. Erodium.
21.	21. De reptilibus. <i>Alius addit</i> , omnium.	21.
22.	22. Bruchum.	22. Multum.
26.	26. Non ruminat. <i>Alius</i> , non reducit.	26.
31.	31. Ipsa mortua. <i>Alius</i> , morti- na.	31. Ipsa mortua. Sic etiam V <i>editio</i> .
33.	33. Vas. <i>Alius id. alio verbo</i> .	33.
42.	42. Ventrem.	42.
47.	47. Mundorum + et instruere filios Israel ; Vivificantia. <i>Alius</i> , viventia.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Levitici.

tes, Symmachus nempe et Theodotion, magis ad vocem Hebraicam מַרְבָּה, quam ad sensum respexisse videntur. Nam vox Hebraica quidem *multum* vulgo significat (*). Sed hic indicatur nomen insecti cujusdam.

V. 31. Sic idem Basiliensis.

Lectiones ex cod. Coisl. — Hæc animalium nomina confusa et permista sunt. Hic lectiones quæ ad marginem Coisl. notantur confertim profertur, iis solum omissis quæ jam exhibitæ sunt. V. 5. Ο, δασύποδα. Α., λαγών, quod sine nomine interpretis affertur in edito. V. 14. Ο, τὰ θμια. In marg., εἰς τὸ γένος. V. 15. Στρουθόν, m. στρουθεκάμηλον. V. 17. Ο, καταράκτην, n. ΤΟΝ ΤΙΡΕΑ

(sic). V. 19. Ο, Ἐποπα, m. ἀγριτέκτονα. Ibid. Ο, νυκτερίδα, m. τὴν χελιδόνα, καὶ τὸν ἀφάρπαγα. V. 22. Ο, βροῦχον, m. γόβα. Ο, ἀττάκη. Α., Θ., πολύν. Basiliensis ad eumd. versum, Σ., Θ., πολύν. Potius Coisl. sequor, quia tam scrupulosa versio Aquilæ potius quam Symmacho convenit. Ibid. Ο, ὄφιομάχη, m. ἀττάκιδα.

V. 32. Ο, ὃ ἂν ποιηθῆ ἔργον. Coisl. ad marg., ἐν ᾧ γίνεται ἔργον. V. 33. Ο, καθαιρεθήσονται, m. ἐξαρθήσονται. V. 40. Ο, ὃ ἐσθίων, m. ὃ ἐκδυσρεύων. V. 44. Ο, κινουμένοις, m. ἔρπουσιν. V. 47. Ο, διαστελλαι, m. ἀφορίσαι. Ibid. Ο, τῶν ζωογονούντων, m. τῶν ζῶων τῶν βδρωσχομένων.

(*) Mirum in modum cel. Benedictinus in manifestissimum incidit errorem. Siquidem *multum* dicitur Hebraice מַרְבָּה. Potius conjiendum Symmachum Theodotionemque מַרְבָּה legisse pro מַרְבָּה, et quidem per imprudentiam. DRACH.

CAPUT XII LEVITICI.

TO EBPAIKON.

ב'ימי נדת חתה 2.
 4 תשב בדמי כדורה 4.
 5 כנדחה 5.
 חשב על דמי כדורה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Secundum dies separationis menstrui sui.
 4. Sedebit in sanguinibus purificationis suæ.
 5. Secundum separationem suam.
 Sedebit super sanguinibus purificationis ejus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῦ γραμμασι.

2. Juxta dies separationis menstruæ.
 4. Manebit in sanguine purificationis suæ.
 5. Juxta ritum fluxus menstrui.
 Manebit in sanguine purificationis suæ.

VULGATA LATINA.

AKYΛAΣ.

2. [Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς τάλαιπωρίας.]
 4. Καθαρσεως καθαρισμοῦ. [Aliter ei melius, Καθιέτσα ἕως καθαρσεμοῦ.]
 5.
 Καθαρσεως καθαρισμοῦ. [Aliter et melius, Καθιέτσα ἕως καθαρισμοῦ.]
 AQUILA.
 2. Secundum dies separationis miseræ.
 4. Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]
 5.
 Purgationis purgamenti. [Aliter et melius, Demissa usque ad purgationem.]

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Levitici.

V. 2. Hunc locum sic Latine effert Hesychius : *Secundum dies separationis menstruæ.* Vel sicut LXX. *secundum dies purgationis menstruæ immunda erit.* Quid autem hoc sit, alii interpretes planius ediderunt : Symmachus quidem dicens, *secundum dies separationis afflictionis*; Aquila, *separationis miseræ*; Theodotion, *separationis doloris ejus.* Harum autem interpretationum Græca non habemus, uno excepto Theodotione, cujus lectionem,

δόνης, in qua sola voce varii illi versionum auctores discrepant, attulit Basilianus.

V. 4. Ἀ., Σ., Θ., καθαρσεως καθαρισμοῦ. Sic Basiliensis. Tres vero Regiæ catenæ mss. sic habent : Ἀ., Συμ., Θεοδ., καθιέτς ἕως καθαρισμοῦ, unus καθιέτς. Forte melius legatur καθιέτσα ἕως καθαρισμοῦ, *sedens usque ad purgationem* : nam de locumina agitur. Hebræa sic habent כדמי כדורה, *sedebit in sanguine purificationis*, quæ non ita qua-

EX CAPITE XIII LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLBERT. 5084.

49. . . . vel in vestimento, vel in pelle, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in omni vase + operario ; pellis ; tactus lepræ est ; jet ostendet sacerdoti. 50. Et videbit sacerdos tactum, et segregabit + sacerdos ; tactum septem dies. 51. Et videbit + sacerdos ; tactum die septimo. Si autem diffusus fuerit tactus in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in pelle, secundum omnes quæcunque factæ fuerint pelles in operatione, lepra permanens est ipse tactus : immundus est. 52. Comburet vestimentum, vel stamen, vel subtegmen in laneis, vel in lineis, vel in omni vase pelliceo, in quocunque fuerit in eo tactus ; quoniam lepra permanens est, in igne comburetur. 53. Si autem viderit sacerdos et non diffundatur tactus in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in omni vase pelliceo ; 54. et constituet sacerdos, et lavabit in quocunque fuerit in eo tactus : et segre-

49. . . . ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει + ἐργασίμῳ : δέρματος, ἀφῆ λέπρας ἐστίν· καὶ δεῖξαι τῷ ἱερεῖ. 50. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν, καὶ ἀφοριεῖ + ὁ ἱερεὺς : τὴν ἀφῆν ἐπτά ἡμέρας. 51. Καὶ ὄψεται + ὁ ἱερεὺς : τὴν ἀφῆν τῇ ἡμέρῃ τῇ ἐβδόμῃ. Ἐάν δὲ διαχέηται ἡ ἀφῆ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν τῷ δέρματι, κατὰ πάντα ὅσα ἀν ποιηθῆ δέρματα ἐν τῷ δέρματι ; λέπρα ἔμμονός ἐστιν ἡ ἀφῆ, ἀκάθαρτός ἐστιν. 52. Κατακαύσει τὸ ἱμάτιον, ἢ τὸν στήμονα, ἢ τὴν κρόκην ἐν τοῖς ἑρείοις, ἢ ἐν τοῖς λινοῖς, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, ἐν ᾧ ἂν ἦ αὐτῷ ἡ ἀφῆ, ὅτι λέπρα ἔμμονός ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. 53. Ἐάν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ διαχέηται ἡ ἀφῆ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ. 54. Καὶ συντάξει ὁ ἱερεὺς καὶ πλυνεῖ ἐφ' οὗ ἂν ἦ ἐπ' αὐτῷ ἡ ἀφῆ· καὶ ἀφοριεῖ + ὁ ἱερεὺς : αὐτὸ ἐπτά ἡμέρας

CAPUT XIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.

2 דובא 2.
 3 הבשר 3.
 קמח

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Adducetur.
 3. Carnis.
 Profundus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῦ γραμμασι.

2. Adducetur.
 3. Vacat.
 Humiliorem.

VULGATA LATINA.

AKYΛAΣ.

2.
 5.
 Κοιλῆ.
 AQUILA.
 2.
 5.
 Cava.

CAPUT XII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. [Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρι-
μοῦ τῆς θλίψεως.]

4. Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [*Aliter et melius*, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]

5.

Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [*Aliter et melius*, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]

SYMMACHUS.

2. Secundum dies separationis afflictionis.

4. Purgationis purgamenti. [*Aliter et melius*, Demissa usque ad purgationem.]

5.

Purgationis purgamenti. [*Aliter et melius*, Demissa usque ad purgationem.]

2. Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρι-
μοῦ τῆς ἀφένδρου αὐτῆς.

4. Καθῆσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρ-
τῳ αὐτῆς.

5. Κατὰ τὴν ἀφένδρον αὐτῆς. "Α.Λ-
λος, ὀδύνην.

Καθεσθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρ-
τῳ αὐτῆς. "Αλλος, καθζρφ.

LXX INTERPRETES.

2. Secundum dies secessionis purgationis ejus.

4. Sedebit in sanguine immundo suo.

5. Secundum purgationem suam. *Alius*, dolorem.

Sedebit in sanguine immundo suo. *Alius*, mundo.

2. Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρι-
μοῦ τῆς ὀδύνης αὐτῆς.

4. Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. [*Aliter et melius*, Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ.]

5.

Καθαρίσεως καθαρισμοῦ. (*Aliter et melius*,) Καθιεῖσα ἕως καθαρισμοῦ

THEODOTIO.

2. Secundum dies separationis doloris ejus.

4. Purgationis purgamenti. [*Aliter et melius*, Demissa usque ad purgationem.]

5.

Purgationis purgamenti. [*Aliter et melius*, Demissa usque ad purgationem.]

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Levitici.

drant cum illa trium versione. Basiliensis etiam codicis interpretatio non caret suspitione. Sed quia illa bis repetitur in eodem codice, ipsam, dubitando tamen, posuimus. — Ο΄, καθῆσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐτῆς. Coislin. ad marg., 'Α., Σ., Θ., καθάρσεως καθαρισμοῦ. Basil. vero, καθαρίσεως καθαρισμοῦ. *Alii*, καθιεῖς ἕως καθαρισμοῦ. Quam postremam propius ad veritatem accedere putamus, si legatur καθιεῖ ἕως καθαρισμοῦ. *Sedebit usque ad*

purificationem. Hæc tamen lectio sic restituta non prorsus convenit cum Hebræo, ubi legitur כִּשְׁתִּי בַדָּמָי בְּיָמֵי טְהוֹרָתִי *Sedebit in sanguinibus purificationis suæ*. V. 5. "Α.Λ., ὀδύνην. Sic Basiliensis. Videtur esse Theodotionis, ut supra.

Ibid. 'Α., Σ., Θ., καθαρίσεως καθαρισμοῦ. Sic Basiliensis. *Vide quæ diximus ad versum 4.*

V. 6. Ο΄, νεοσσόν. Coislin. in marg., υἰόν. Ibid. Ο΄, περὶ ἀμαρτίας. Coislin. in marg., εἰς Ἰασημόν.

EX CAPITE XIII LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLBERT. 3084.

τὸ δεύτερον. 55. Καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, μετὰ τὸ πλυθῆναι τὴν ἀφήν· καὶ ἦδε μὴ μετέβαλεν τὴν ὄψιν αὐτῆς, καὶ ἡ ἀφή οὐ διαχεῖται, ἀκάθαρτόν ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ἐστῆρισται (sic) ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ. 56. Καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ μὴ ἦ ἀμυρὰ ἢ ἀφή μετὰ τὸ πλυθῆναι αὐτὸ, ἀπορρήξει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, ἢ ἀπὸ τοῦ δέρματος, ἢ ἀπὸ τοῦ στήμονος, ἢ ἀπὸ τῆς κρόκης. 57. Ἐὰν δὲ ὀφθῇ ἐστὶ ἐν τῷ ἱματίῳ, ἢ ἐν τῷ στήμονι, ἢ ἐν τῇ κρόκῃ, ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ, + λέπρα : ἐξανθοῦσά ἐστιν, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ ἀφή. 58. Καὶ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὁ στήμων, ἢ ἡ κρόκη, ἢ πᾶν σκεῦος δερματίνον ὃ πλυθήσεται, καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ ἀφή, καὶ πλυθήσεται τὸ δεύτερον, καὶ καθαρὸν ἔσται. 59. Οὗτος ὁ νόμος ἀφῆς λέπρας ἱματίου ἐρέου, ἢ στιπτυνίου, ἢ στήμονος, ἢ κρόκης, ἢ παντὸς σκεύους δερματίνου εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτὸ, ἢ μιᾶναι αὐτό.

gabit + sacerdos : ipsum septem diebus secundo.

55. Et aspiciet sacerdos, postquam lotus fuerit tactus : et ipse non mutavit aspectum suum, et tactus non diffunditur. immundum est, in igne comburetur : fixit se in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine. 56. Et si viderit sacerdos, et non fuerit obscurus tactus, postquam ipsum lotum fuerit, abrumpet illud a vestimento, vel a pelle, vel a stamine, vel a subtegmine. 57. Si autem apparuerit adhuc in vestimento, vel in stamine, vel in subtegmine, vel in omni vase pelliceo, + lepra : efflorescens est, in igne comburetur id, in quo est tactus. 58. Et vestimentum, vel stamen, vel subtegmē, vel omne vas pelliceum, quod lavabitur, et abscedet ab eo tactus : et lavabitur secundo, et mundum erit. 59. Hæc est lex tactus lepræ vestimenti lanei, vel stupci, vel staminis, vel subtegmīnis, vel omnis vasis pellicei, ut mundetur ipsum, vel inquinetur ipsum.

CAPUT XIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

3.

Βαθύτερον.

SYMMACHUS.

2

3

Profundiorem.

2. Ἀχθήσεται. "Αλλος, ἀχθῆ. "Αλλος, ἐλεύσεται.

5. Τοῦ χρωτός. "Αλλος, τῆς σαρκός.

Ταπεινή.

LXX INTERPRETES.

2. Ducetur. *Alius*, ductus fuerit. *Alius*, veniet.

3. Pellis. *Alius*, carnis.

Humilis.

2.

3.

Κοιλῆ.

THEODOTIO.

2.

3.

Cava.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
בְּדֶרֶת לְבָנָה 4	4.	4. Τηλαυγὲς λευκόν.
וְהַסְגִיר		
פֶּשֶׁה 5	5.	5
מִסְפָּחָה 6	6.	6. Ἐξανάδοσις.
פֶּשֶׁה תְּפִשָּׁה 7	7.	7. Ἐπιδώσει ἐπιδώ.
הַמְסַפָּחָה		
פֶּשֶׁה 8 <i>Tò Σαμαρ.</i> , ἐπλατύνη.	8.	8. Ἐπέδωκεν.
לֹא יִסְגֵרֵנִי 11	11.	11. Οὐκ ἀποκλείσει.
הַפֶּךָ 13	13.	13. Ἔστρεψεν.
הַגִּישֵׁר הַחַי 15	15.	15.
שֹׁחֵץ 18	18.	18. Ἐξανάδοσις.
שֵׂאת 19	19.	19.
וְהַסְגִיר 21	21.	21.
בְּדֶרֶת 26	26.	26.
וְהַסְגִיר		Τηρήσει.
הַבְּרִית 28	28.	28.
נִתָּן 30	30.	30. Ἀπόσπασμα.
וְהַסְגִיר 31	31.	31.
אֶת־הַנֶּחֱטָה 33	33.	33. Ἀπόσπασμα.
יִבְקֶר 36	36.	36. Ζητήσεται.
לְשַׁעַר הַצְּהַר		Εἰς τρίγωνμα τὸ ξανθόν.
בָּשָׂר 38	38.	38.
בְּדֶק 39	39.	39.
צִרְעָנָה פְּרוּחָה הִיא בְּכַרְחֹז 42	42.	42.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Candor albus.
Claudere faciet.
5. Expandit se.
6. Inhærentia.
7. Diffundendo se diffuderit.
Inhærentia.
8. Diffudit se. *Sam.* dilatata fuit.
11. Non claudere faciet eum.
13. Versus est.
15. Caro viva.
18. Inflammatio.
19. Tumor.
21. Recludere faciet eum.
26. In candore.
Recludere faciet eum.
28. Candor.
30. Convulsio.
31. Recludere faciet.
33. Convulsionem.
36. Quæret.
In pitum flavum.
38. Carnis.
39. Splendor.
42. Lepra gemmescens ipsa in calvitie eius.

VULGATA LATINA.

4. Lucens candor.
Recludet.
5. Creverit.
6. Scabies.
7. Iterum lepra creverit.
Lepra.
8. Creverit.
11. Non recludet.
13. In candorem versa sit.
15. Caro viva.
18. Ulcus.
19. Cicatrix.
21. Recludet eum.
26. Vacat.
Recludet eum.
28. Candor.
30. Vacat.
31. Recludet.
33. Vacat.
36. Quæret.
Capillus in flavum colorem.
38. In cujus cute.
39. Maculam coloris candidi.
42. Calvus et mundus est.

AQUILA.

4. Lucidum album.
5.
6. Eruptio.
7. Accessione accreverit.
8. Accrevit.
11. Non claudet.
13. Vertit se.
15.
18. Accretio.
19.
21.
26.
Custodiet.
28.
30. Avulsio.
31.
33. Avulsionem.
36. Quæret.
In capillitium flavum.
38.
39.
42.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ω.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

4. Ἐκλαμπρον.
5.
6. Ἐκδρασμα.
7.
Τὸ ἔκφυμα.
8. Ὑπερέθη.
11. Οὐχ ὑπερθήσεται.
13. Μετεχρώσθη.
15.
18. Ἐκδρασμα.
19.
21.
26.
Συγκλείσει.
28. Τὸ τηλαύγημα.
30.
31.
33.
36.
Στιλβῆς.
38.
39.
42.

SYMMACHUS.

4. Splendidum.
5.
6. Ejectamentum.
7.
Pustula.
8. Transcendit.
11. Non differet.
13. Cutem mutavit.
15.
18. Ejectamentum.
19.
21.
26.
Concludet.
28. Fulgor.
30.
31.
33.
36.
Splendoris.
38.
39.
42.

4. Τηλαυγῆς λευκῆ.
Ἄφοριεῖ.
5. Μετέπεσεν. Ἄλλος, ἐκκέχυται.
6. Σημασία.
7. Μεταβαλοῦσα μεταπέση.
Σημασία.
8. Μετέπεσεν.
11. Καὶ ἀφοριεῖ.
13. Μετέβαλε.
15. Τὸν χρώτα τὸν ὑγιῆ. Ἄλλος, τὴν σάρκα τὴν ζώσαν.
18. Ἐλκος.
19. Οὐλή. Ἄλλος, σῆθ.
21. Ἄφοριεῖ αὐτόν. Ἄλλος, χωρίσει.
26. Ἐν τῷ αὐγάζοντι. Ἄλλος, τῇ ἐκλάμψει.
Ἄφοριεῖ αὐτόν.
28. Τὸ αὐγάζον.
30. Θραῦσμα.
31. Ἄφοριεῖ. Ἄλλος, συγκλείσει.
33. Θραῦσμα.
36. Ἐπισκέψεται.
Περὶ τῆς τριχὸς ξανθῆς. Ἄλλος, ξανθιζούσης.
38. Τῆς σαρκός. Ἄλλος, τοῦ χρωτός.
39. Ἄλφος.
42. Λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ φαλακρώματι. Ἄλλος, λέπρα ἔξανθουσά ἐστὶν ἐν τῷ φαλακρώματι.

LXX INTERPRETES.

4. Lucida alba.
Segregabit.
5. Decidit. *Alius*, effusa est.
6. Significatio.
7. Conversa deciderit.
Significatio.
8. Decidit.
11. Et segregabit.
13. Mutavit.
15. Carnem sanam. *Alius*, carnem vivam.
18. Ulcus.
19. Cicatrix. *Alius*, Seth.
21. Segregabit eum. *Alius*, separabit.
26. In fulgido. *Alius*, in splendore.
Segregabit eum.
28. Fulgidum.
30. Vulnus.
31. Segregabit. *Alius*, concludet.
33. Vulnus.
36. Considerabit.
De pilo flavo. *Al.*, flavescente.
38. Carnis. *Alius*, cutis.
39. Impetigo.
42. Lepra est in calvitie. *Alius*, lepra efflorescens est in calvitie.

THEODOTIO.

4.
Concludet.
5.
6. Masphaa.
7.
8. Diffusa est.
11.
13.
15.
18.
19.
21.
26.
28.
30.
31.
33.
36.
De pilo flavo.*
38.
39.
42.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בדד ישב 46	46.	46.
לפשתים תצמר 48	48.	48.
מבאר 51 Τὸ Σαμ., φιλόνεικος.	51.	51.
מבאר 52	52.	52.
פחתה 55	55.	55.
את אשר בו 57	57.	57.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
46. Solus habitabit.	46. Solus habitabit.	46.
48. Linis et lanæ.	48. Vacat.	48.
51. Corrodens. Sam. contentiosa.	51. Perseverans.	51.
52. Corrodens.	52. Perseverans.	52.
55. Fossio.	55. Infusa sit.	55.
57. Cum quo in eo.	57. Vacat.	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Levitici.

Partem hujus capituli damus, qualis erat in *Hexaplis* ex versione LXX Interpretum, ex Colbertino codice 5084 desumptam.

V. 2. Ἀλλ., ἀγθή. Ἀλλ., ἐλεύσεται. Ex Basiliensi, tacito interpretum nomine. — פנשׁוֹ ׀, οὐλή. Coisl. ad marg., λεπὶς ἢ αὐγασμα.

V. 3. Ἀλλ., τῆς σαρκός. Ex Basiliensi. Ibid. Ἀ., Θ., κοιλῆ. Σ., βαθύτερον. Ita Basiliensis. In editione Romana hæc confusa sunt; nimirum: Ἀ., Σ., κοιλῆ, βαθύτερα. Qui sic notavit, ambas voces femininas reddidit, ut simul quadrarent. Βαθύτερον edit Symmachus, quia vocem פנשׁוֹ, substantivam, per masculinum aut neutrum nomen expresserat.

V. 4. Ἀ., τηλαυγὲς λευκόν. Σ., ἐκλαμπρον. Sic Basiliensis.—Coisl. Ἀ. καὶ οἱ λοιποὶ, αὐγασμα λευκόν. A. et reliqui, fulgor albus. Mox Coisl. in marg., Θ., συγγέλσει, quæ lectio tacito interprete in Basiliensi.

V. 5. Ἀλλ., ἐκκέχυται. Ex eodem Basiliensi.

V. 6. Ita Basiliensis. In editione Romana, quæ Symmachi est versio, Theodotioni ascribitur, et vera Theodotionis, μασφάα, omittitur: nam Theodotioni solemne est, si vel tantillum difficultatis insit vocibus Hebræis, illas litteris Græcis describere. Ἐκθρασμα *ejectamentum* est vel *papula*, ut notat Drusius. In vocem ἐκθρασμός, hæc Hieronymus, *Comment. in Nahum.* II: « Et postquam rursus

fuerit excussus, et superficies illius emundata, ne quid intrinsecus sordidum maneat, fit etiam ei ebullitio, quæ significantius in Græco dicitur ἐκθρασμός. Proprie siquidem ἐκθρασμός in istius modi rebus ponitur, cum quod latebat intrinsecus, erumpit in faciem. Unde papula: quoque, quæ post ægritationem nascuntur in labiis, vocantur ἐκθρασματα: et sanitatis videtur indicium, morbum in faciem prorupisse. — Ὁ, μετέπεσεν. Coisl. ad marg., μετέβλεν, Θ., διακέχυται. Hæc confer cum vers. 6, et præcipue vers. 8. Ibid. Coisl. in marg., Θ., μασφάε. Basil., Θ., μασφάα. In Coisl. in marg. legendum. Nihil enim frequentius quæ mutatio τοῦ A in Λ, et τοῦ Θ in Ε, ac vicissim, nimirum ob similitudinem harum litterarum in mss. unciali characterè; qua de re in Præliminaribus.

V. 7. Ἀ., ἐπίδωσθ ἐπίδομα. Ita Basiliensis. In editione autem Romana hæc perplexa sunt, nimirum: Ἀ., Σ., ἐπίδωσθ ἐπίδω τὸ ἐμφύσημα. Codices Regii, ut et Basiliensis, uni Aquilæ tribuunt. Cujus vere sunt duo verba ἐπίδωσθ ἐπίδομα. Illud autem ἐμφύσημα, corruptum est pro ἐκφυμα, ut habet Basiliensis, qui id Symmacho tribuit. Id vero ad sequentem Hebraicam vocem פנשׁוֹ pertinet.— Ὁ, μεταβαλοῦσα μεταπέση. Coisl. in marg., ἐπίδωσθ ἐπίδω, recte. Hinc corrigendus Basiliensis qui habet, Ἀ., ἐπίδωσθ ἐπίδομα. Nam vera lectio Aquilæ est in Coisl. in marg., qui aliam sine interpretis

EX CAPITE XIV LEVITICI, UT EXSTAT IN COD. COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen, dicens: 2. Hæc erit lex leprosi, quacunque die mundatus fuerit, et adducetur ad sacerdotem. 3. Et exhibit sacerdos extra castra, et aspiciet sacerdos, et ecce sanatur tactus lepræ a leproso. 4. Et præcipiet sacerdos, et sument ei qui mundatus est duas aviculas viventes mundas, et lignum cedrinum, et tor-

1. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 2. Οὗτος ἔσται ὁ νόμος τοῦ λεπροῦ, ἢ ἂν ἡμέρα καθαρισθῆ. Καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα. 3. Καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἰδοὺ ἴδεται ἡ ἀφή τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ. 4. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ λήψονται (') τῷ γεκαθαρισμένῳ δύο ὄρνιθια ζῶντα καθαρὰ, καὶ ξύ-

(') Sic, et frequenter in cod. Colbert. λήψομαι pro λήψομαι. Notum est doctis futurum Doricum λήψομαι; unde apud Herodot. I, 199: λήψεται.

Idem cod. non raro ponit ei pro i, ut κρείον, ἐσθελων, ἐξειλάττομαι, ὀρνείθιον, quam scriptiōnem, amanuensi græculo attribucendam, non dubitabamus corrigere. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

46.	46. Κεχωρισμένος καθήσεται.	46.
	"Α.Λ.Λ., καταμόνας οικήσει.	
48.	48. "Η ἐν τοῖς λίνοις, ἢ ἐν τοῖς ἐρίοις. "Α.Λ.Λος, ἢ εἰς τὸ στίππουον, ἢ εἰς τὸ ἔριον.	48.
51.	51. "Εμμονος. "Α.Λ.Λος, σπανίζουσα.	51.
52.	52. "Εμμονος. "Α.Λ.Λος, σπανίζουσα.	52.
55.	55. "Εστήρικται. "Α.Λ.Λος, σπανίζουσαν.	55.
57.	57. "Εν ᾧ ἐστιν. "Α.Λ.Λος, ἐν ᾧ ἐστιν ἐν αὐτῷ.	57.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

46.	46. Separatus sedebit. <i>Alius</i> , solus habitabit.	46.
48.	48. Aut in lineis, aut in laneis <i>Alius</i> , aut in stuppam, aut in lanam.	48.
51.	51. Permanens. <i>Alius</i> , rara.	51.
52.	52. Permanens. <i>Alius</i> , rara.	52.
55.	55. Fixit se. <i>Alius</i> , raram.	55.
57.	57. In quo est. <i>Alius</i> , in quo est in eo.	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Levitici.

nomine adiecit, nempe πλατύουσα πλατυνθή.
 V. 8. Sic mss. nostri et editio Romana. Unus ad Aquilam legit ἀπέδωκε, male. Alter versionem Samaritanam, ἐπλατύθη, Symmacho perperam ascribit.
 V. 10. **רַחֵץ** Ο', οὐλή. Coislin. in marg., σῆθ. Ibid. **תְּרַחֵץ** Ο', καὶ ἀπὸ τοῦ ὄγκους τῆς σαρκὸς τῆς ζώσης. Idem in marg., ὡς ὁμοίωμα σαρκὸς ζώσης.
 V. 11. Has lectiones mutuamur ex Basiliensi. — Coislin. ad Symmachum legit οὐχ ὑπερτεθήσεται.
 V. 13. Item ex Basiliensi. — **יָפֹס** Coislin., Σ., ἐκλαμπρον, ubi Ο', ἐκάλυψεν; sed hæc Symmachii lectio alio pertinere debet.
 V. 15. Τὴν σάρκα τὴν ζώσαν. In editione Romana.
 V. 19. "Α.Λ.Λ., σῆθ. Hebr. **רַחֵץ**. Videtur esse Theodotionis, qui, ut jam diximus, voces Hebraicas Græce sæpe describit, ut vertendi molestiam declinet.
 V. 20. **יָשָׁן** Q, ταπεινωτέρα. Coislin. in marg., κοιλοτέρα.
 V. 21. "Α.Λ.Λ., χωρίσει. Ex Basiliensi.
 V. 22. **יָשָׁן** Ο', διαχύσει διαχέτηται. Coislin. m., πλατύουσα πλατυνθή. Ibid. Ο', ἔλαει (quod non habet Hebræus), m., δέματι.
 V. 23. **יָשָׁן** Ο', κατὰ χώραν. Coislin. m., ἐν τόπῳ.
 V. 26. "Α.Λ.Λ., τῇ ἐκλάμψει. Ex Basiliensi. — Coislin. Symmacho tribuit.
 Ibid. 'Α., τηρήσει. Σ., συγκλείσει. Ex Basiliensi.
 V. 28. Σ., τὸ τηλαύγημα. Ita Basiliensis.
 V. 30. 'Α., ἀπόσπασμα. Ita Basiliensis hic et

v. 33. — **רַחֵץ** Ο', κοιλοτέρα. Coislin. m., βαθυτέρα. Ibid. **רַחֵץ** Ο', λεπτή, m., λευκή.
 V. 51. "Α.Λ.Λ., συγκλείσει. Nempe Symmachus, ex Basiliensi.
 V. 33. Ο', τὸ δὲ θραῦσμα. Coislin. in marg., περίξ.
 V. 36. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi.
 V. 38. Ex Basiliensi.
 V. 59. Ο', 'Αλφός. In hanc vocem hæc notant ex anonymo Catenæ Regiæ mss.: 'Αλφός καλεῖται ἡ ἐπίλουςις ἢ καλουμένη μελανία, ἢ περὶ τὰς παρελάς γινομένη ἐκ τοῦ ἡλιακοῦ καύσανος. Id est: «Alphos vocatur, nigror ille qui melania dicitur, et ab æstu solis in genis procreatur.»
 V. 42. Λέπρα ἐξανθοῦσα, etc. Ex Basiliensi.
 V. 48. Ex Basiliensi.
 V. 51. Hæc nota habetur in mss. nostris: Τὸ Σαμαρειτικὸν φιλόνηικον, ὀπίσω δὲ παλαιουμένην αὐτήν, ἀντὶ τοῦ, συγγρηῶσαν τῷ σώματι καὶ ἀνίαν. Hoc est: «Samaritanus, contentiosam, jam ante retro inveteratam, ac si dicat, consenescentem corpori et insanabilem.» Lectio, σπανίζουσα, est Basiliensis, qui interpretationem tacet. Pariterque in versu sequenti. — **יָשָׁן** Ο', ἢ ἀφή, Coislin. m., πληγή.
 V. 55. "Α.Λ.Λ., σπανίζουσαν. Hanc editionis Romanæ lectionem, alio et extra locum proprium translatai puto.
 V. 57. Ex Basiliensi.

EX CAPITE XIV LEVITICI, UT EXSTAT IN COD. COLBERT. 3084.

λον κέδρινον, καὶ κεκλωσμένον κόκκινον, καὶ ὕσσωπον. 5. Καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ σφάζουσιν τὸ ὀρνέθιον τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὄστράκινον ἐφ' ὕδατι ζώντι. 6. Καὶ τὸ ὀρνέθιον τὸ ζῶν λήμψεται αὐτὸ
 33. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσὴν καὶ πρὸς 'Ααρὼν λέγων, 34. Ὡς ἀν εἰσελήθητε εἰς τὴν γῆν τῶν Χαναανίων, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν ἐν κτήσει, καὶ δώσω ἀφήν λέπρας ἐν ταῖς οἰκίαις τῆς γῆς τῆς ἐκτέθου ὑμῖν. 35. Καὶ ἤξει τινὸς αὐτοῦ ἢ οἰκία, καὶ ἀναγγελεῖ τῷ ἱερεὶ λέγων· Ὡσπερ ἀφή ἐώραταί μοι ἐν τῇ

tum coccinum et hyssopum. 5. Et præcipiet sacerdos, et jugulabunt aviculam unam in vase testaceo super aquam viventem. 6. Et aviculam viventem sumet illam
 33. Et locutus est Dominus ad Moysen et Aaron, dicens. 34. Cum ingressi fueritis in terram Chananeorum. suam do vobis in possessione, et dabo tactum lepræ in domibus terræ possessæ a vobis. 35. Et veniet cujus est domus, et annuntiabit sacerdoti, dicens: Quasi tactus visus est mihi in

domo. 36. Et præcipiet sacerdos vasis vacuare domum, priusquam ingressus sacerdos videat tactum, et non sint immunda quæcunque fuerint in domo. Et post hæc ingreditur sacerdos ad cognoscendam domum. 37. Et aspiciet tactum : et ecce tactus in parietibus domus, cavitates viridantes vel rubescentes, et aspectus eorum humilior parietibus. 38. Et egressus sacerdos e domo ad ostium domus, et segregabit sacerdos domum septem dies. 39. Et redibit sacerdos die septimo, et aspiciet + domum : et ecce diffusus est tactus in parietibus domus. 40. Et præcipiet sacerdos, et eruent lapides in quibus est tactus, et ejicient eos extra civitatem in locum immundum. 41. Et domum radent extrinsecus in circuitu, et effundent pulverem ✕ quem raserunt : extra civitatem in locum immundum. 42. Et sument lapides + rasos : alios, et ponent pro lapidibus ; et pulverem alium sument, et linient domum. 43. Si autem redierit rursum tactus, et repullularit in domo postquam eruti fuerunt lapides,

οικία. 36. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς ἀποσκευασαὶ τὴν οἰκίαν πρὸ τοῦ εἰσελθόντα τὸν ἱερέα ἰδεῖν τὴν ἀφήν, καὶ οὐ μὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα ἐὰν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς καταμαθεῖν τὴν οἰκίαν. 37. Καὶ ὄψεται τὴν ἀφήν, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀφή ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας, κοιλιάδας χλωριζούσας ἢ πυρριζούσας, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινότερα τῶν τοίχων. 38. Καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς ἐκ τῆς οἰκίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς οἰκίας, καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν ἑπτὰ ἡμέρας. 39. Καὶ ἐπανήξει ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ ὄψεται + τὴν οἰκίαν : καὶ ἰδοὺ διεχύθη ἡ ἀφή ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας. 40. Καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐξελοῦσι τοὺς λίθους ἐν οἷς ἐστὶν ἡ ἀφή, καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον, 41. Καὶ τὴν οἰκίαν ἀποξύσουσιν ἔξωθεν κύκλῳ. Καὶ ἐκχεοῦσι τὸν χοῦν ✕ ὃν ἀπέξυσαν : ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 42. Καὶ λήμψονται λίθους + ἀπεξυσμένους : ἑτέρους καὶ ἀντιθήσουσιν ἀντὶ τῶν λίθων, καὶ χοῦν ἕτερον λήμψονται καὶ ἐξαλείψουσι τὴν οἰκίαν. 43. Ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἡ ἀφή,

CAPUT XIV LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
אָרַם 3	3.	3.
צְפִירִים 4	4.	4.
רֶשֶׁת תְּלַעַת		Διάφορον σκώληκος.
חַיָּה 6	6.	6.
עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה 7	7.	7.
מִנְחָה 10	10.	10.
לֶאֱשֶׁם 12	12.	12.
וְאֶת-לֶבַע		
הָרֶג 13	13.	13.
הַיְהוּדִי 24	24.	24.
תְּבוּשָׁה		
וְאֶת-אֶהָרָן 33	33.	33.
לְאֶחָה 34	34.	34.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Sanatus est.	3. Esse mundatam.	3.
4. Passeres. Coccum vermiculi.	4. Passeres. Verniculumque.	4. Varium vermiculi.
6. Vivum.	6. Vivum.	6.
7. Super facies agri.	7. In agrum.	7.
10. Munus.	10. Sacrificium.	10.
12. In delictum. Log.	12. Pro delicto. Sextarium.	12.
13. Ipse.	13. Est.	13.
24. Motitabit. Motitationem.	24. Levabit. Vacat.	24.
33. Et Aaron.	33. Et Aaron.	33.
34. In possessionem.	34. In possessionem.	34.

καὶ ἀνατελιῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς λίθους, καὶ μετὰ τὸ ἀποξυσθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι, 44. Καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς, καὶ ὄψεται· εἰ διακέχεται ἡ ἀφή ἐν τῇ οἰκίᾳ, λέπρα ἔμμονός ἐστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ· ἀκάθαρτός ἐστιν. 45. Καὶ καθελούσιν τὴν οἰκίαν κατὰ τοὺς λίθους αὐτῆς, καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς, καὶ πάντα τὸν χοῦν τῆς οἰκίας ἐξοίσουσιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον. 46. Καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας, ἅς ἀφωρισμένη ἐστίν, ἀκάθαρτός ἐστιν ἕως ἑσπέρας. 47. Καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ + καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· καὶ ὁ ἐσθίων ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ + καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας· 48. Ἐάν δὲ παραγεγνημένος εἰσέλθῃ ὁ ἱερεὺς, καὶ ἴδῃ, καὶ ἴδῃ οὐ διαχύσει διαχεῖται ἡ ἀφή ἐν τῇ οἰκίᾳ, μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν, καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν, ὅτι ἰάθη ἡ ἀφή. 49. Καὶ λημψεται ἀφαγνί

et postquam domus fuerit rasa, et postquam linita fuerit. 44. Et ingreditur sacerdos, et aspiciet si diffusus est tactus in domo; lepra permanens est in domo: immunda est. 45. Et destruent domum et lapides ejus, et ligna ejus, et omnem pulverem domus efferent extra civitatem in locum immundum. 46. Et qui ingreditur in domum omnibus diebus, quibus segregata est, immundus erit usque ad vesperam. 47. Et qui dormit in domo lavabit vestimenta sua + et immundus erit usque ad vesperam; et qui manducat in domo, lavabit vestimenta sua + et immundus erit usque ad vesperam. 48. Si autem accedens intraverit sacerdos, et viderit, et ecce diffusionem diffusus non est tactus in domo, postquam linita fuit domus: et mundabit sacerdos domum, quia sanatus est tactus. 49. Et sumet ad purif.

CAPUT XIV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Ἰάται. "Ἄλλος, ἤρται.	3.
4.	4. Ὀρνίθια. "Ἄλλος, στρουθία. Κεκλωσμένον κόκκινον.	4. Κόκκινον ἀλλοιοῦμενον.
6.	6. Τὸ ζῶν. "Ἄλλος, τὸ ἔξω.	6.
7.	7. Εἰς τὸ πεδίον. "Ἄλλος, ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ.	7.
10.	10. Θυσίαν. "Ἄλλος, κατάπαυσιν.	10.
12.	12. Τῆς πλημμελείας. "Ἄλλος, περὶ τῆς πλημμελείας. Κοτύλην. "Ἄλλος, λόγγην.	12.
13.	13. "Ἔστι τῷ. "Ἄλλος, καὶ ἔσται τῷ.	13.
24.	24. Ἐπιθήσει. "Ἄλλος, ἀφορίσει. Ἐπίθεμα. "Ἄλλος, ἀφόρισμα.	24.
33.	33. Καὶ Ἀαρών. Οὕτω καὶ οἱ λοιποί.	33.
34.	34. Ἐν κτήσει. "Ἄλλος, ἐν κλη- ρῷ. "Ἄλλος, εἰς κατάσχεσιν.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Sanatus est. <i>Alius</i> , sublatus est.	3.
4.	4. Aviculas. <i>Alius</i> , passeres. Tortum coccinum.	4. Coccinum variegatum.
6.	6. Viventem. <i>Al.</i> , extra positum.	6.
7.	7. In campum. <i>Alius</i> , super faciem agri.	7.
10.	10. Sacrificium. <i>Alius</i> , requies- tionem.	10.
12.	12. Delicti. <i>Alius</i> , pro delicto. Cotylam. <i>Alius</i> , longem.	12.
13.	13. Est. <i>Alius</i> , erit.	13.
24.	24. Imponet. <i>Alius</i> , separabit. Impositionem. <i>Alius</i> , separationem.	24.
33.	33. Et Aaron. <i>Cæteri</i> , id.	33.
34.	34. In possessione. <i>Alius</i> , in sorte. <i>Alius</i> , in adeptionem.	34.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικῶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
יִסְמַח 36	36.	36.
מִרְאֵהוּ שֶׁפֶל 37	37.	37.
בְּתֵבִית 38	38.	38.
מִסְמָרֶת 44	44.	44.
וְלֶבֶת לְחֵבֶה 49	49.	49.
וְיִנִּי		
וּבִשְׁנֵי 52	52.	52
וְלִסְמַח וְלִסְפָּח וְלִבְרֵת 56	56.	56.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Polluatur.	36. Immunda fiant.	56.
37. Et aspectus eorum humilior.	37. Et humiliores superficie reliqua.	37.
38. E domo.	38. Ostium domus.	38.
44. Corrodens.	44. Perseverans.	44.
49. Et capiet ad purificandam.	49. Et in purificationem ejus sumet.	49.
Cocceum.	Vermiculum.	
52. Et cocco.	52. Vermiculo.	52.
56. Et tumori, et inhaerentiae, et candori.	56. Cicatricis et erumpentium papularum, lucentis maculae.	56.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Levitici.

V. 3. Ἄλλ., ἦρται. Ita Basiliensis, qui alias omnes hujus capituli lectiones nobis suppeditavit.
 V. 4. Ex Basiliensi. *Vid.* supra, Exod. xxxv, 23, 35.
 V. 6. Ἄλλ., τὸ ἔξω. Sic Basiliensis. At nescio quis interpres ἵπριτὸ τὸ ἔξω vertere potuerit.
 V. 10. Ἄλλ., κατάπαυσιν. Ex eodem.
 V. 12. Ἄλλ., περὶ τῆς πλημμυλείας. Ex eodem.
 Ibid. Ἄλλ., λόγγην. Videtur esse interpretatio Theodotionis, qui ἄλλῃ pro more suo λόγγην reddidit, ut quam non intelligebat Hebraicam vocem Græcis litteris exprimeret.

V. 13. Ἄλλ., ἔσται τῷ. Ex Basiliensi.
 V. 24. Ἄλλ., ἀφορίσει. Ex eodem, et sequens lectio pariter.
 V. 33. Ex eodem Basiliensi, in margine.
 V. 34. Ex Basiliensi.
 V. 36. Ἄλλ., ἀκαθαρτίσθῃ, sine interpretis nomine.
 V. 38. Ex Basiliensi.
 V. 44. Ἄλλ., σπανίζουσα. Hanc versionem sæpe vidimus supra, sine interpretis nominae.
 V. 49. Ἄλλ., καὶ λήφεται περὶ ἁμαρτίας. Ita Basil. tacito interprete.

EX CAP. XV LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLB. 3084.

24. ... cubaverit super illum, immundus est. 25. Et mulier si fluat fluxum sanguinis sui dies plures, non in tempore purgationis suæ, si etiam fluat post purgationem suam, omnes dies fluxus immunditiæ ejus, sicut dies purgationis ejus, erit immunda. 26. Omnis lectus super quem cubaverit super illum; omnes dies fluxus, secundum lectum purgationis erit ei. Et omne vas super quod sederit super illud, immundum erit secundum immunditiam purgationis ejus. 27. Omnis tangens eam immundus erit: et lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus aqua, et immundus erit usque ad vesperam. 28. Si autem mundata fuerit a fluxu suo: et numerabit sibi septem dies, et post hæc mundabitur. 29. Et die octavo sumet sibi duos turtures, aut duos pullos

24. κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς, ἀκάθαρτός ἐστιν. 25. Καὶ γυνὴ ἐὰν ῥέη ῥύσιναι αἵματος αὐτῆς, ἡμέρας πλείους, οὐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφόδρου αὐτῆς, ἐὰν καὶ ῥέη μετὰ τὴν ἀφόδρον αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καθάπερ αἱ ἡμέραι ἀφόδρου αὐτῆς, ἔσται ἀκάθαρτος. 26. Πᾶσα ἡ κοίτη ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως αὐτῆς κατὰ τὴν κοίτην τῆς ἀφόδρου αὐτῆς ἔσται αὐτῆ· καὶ πᾶν σκεῦός ἐφ' ᾧ ἂν καθίσθῃ ἐπ' αὐτὸ, ἀκάθαρτον ἔσται κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφόδρου αὐτῆς. 27. Πᾶς ὁ ἀπτόμενος αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσται, καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας. 28. Ἐὰν δὲ καθαρισθῆ ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτῆς, καὶ ἐξαριθμησεται αὐτῇ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα καθαρισθήσεται. 29. Καὶ τῆ

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

36.	36. Ἀκάθαρτα γένηται. Ἄλλος, ἀκαθαρισθῆ.	36.
37.	37. Καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ταπεινότερα. Ἄλλος, καὶ ἡ ἰδέα αὐτῶν κοιλοτέρα.	37.
38.	38. Ἐκ τῆς οἰκίας. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς οἰκίας.	38.
44.	44. Ἐμμονος. Ἄλλος, σπανίζουσα.	44.
49.	49. Λήψεται ἀφαγνίσει. Ἄλλος, καὶ λήψεται περὶ ἀμαρτίας. Κεκλωσμένον. Ἄλλος, ἀλλοιοῦμενον.	49.
52.	52. Κεκλωσμένῳ. Ἄλλος, ἀλλοιοῦμένῳ.	52.
56.	56. Οὐλήσ, καὶ σημασίας, καὶ τοῦ αὐγάζοντος. Ἄλλος, τοῦ σῆθ καὶ τοῦ ἐνδεδωκότος. Ἄλλος, τοῦ αὐγάματος.	56.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

36.	36. Immunda fiant. <i>Alius</i> , immunda facta fuerint.	36.
37.	37. Et aspectus eorum humilior. <i>Alius</i> , et conspectus eorum depressior.	37.
38.	38. E domo. <i>Alius</i> , a domo	38.
44.	44. Permanens. <i>Alius</i> , rara.	44.
49.	49. Sumet ad purificandum. <i>Alius</i> , et sumet ad expiandum. Tortum. <i>Alius</i> , variatum.	49.
52.	52. Torto. <i>Alius</i> , variato.	52.
56.	56. Cicatricis, et significationis, et splendentis. <i>Alius</i> , ipsius seth et influentis. <i>Alius</i> , splendoris.	56.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Levitici.

Ibid. Ἄλλ., ἀλλοιοῦμενον. Ex eodem. V. 52. Ἄλλ., ἀλλοιοῦμένῳ. Ex eodem. V. 56. Ἄλλ., τοῦ σῆθ καὶ τοῦ ἐνδεδωκότος. Est lectio Theodotionis, qui capite præcedenti, vers. 19, πᾶσιν vertit σῆθ. Hæc notantur in margine Coislin. V. 4. ἸΝ ὄψι Ο΄, καὶ κέδρινον, marg. κυπάρισσος. Ibid. ἸΝ ὄψι Ο΄, καὶ ὕσωπον, m. ὄργανον. Videtur scholion. V. 10. ἸΝ ὄψι Ο΄, καὶ κοτύλην, m. ξέστην. V. 12. ὈΨΝ ὄψι Ο΄, τῆς πλημμυλείας, m. περὶ λυτρώσεως. V. 14. ὈΨΝ ὄψι Ο΄, τῆς πλημμυλείας, m. τοῦ μίαςματος. Ibid. ἸΝ ὄψι Ο΄, λοδόν, m., ὕψος. V. 21. ἸΝ ὄψι Ο΄, ἀφαίρεμα, m.,

ἀφόρισμα. V. 22. ἸΝ ὄψι Ο΄, ὅσα εὔρεν, m., ὡς ἂν δυνηθῆ. V. 52. ἸΝ ὄψι Ο΄, καὶ τοῦ μὴ εὐρίσκοντος, etc., m. ἐάν δυνατεῖ [i. ἀδυνατεῖ] ἡ χεὶρ αὐτοῦ. V. 56. ἸΝ ὄψι Ο΄, καὶ προστάξει, m. καὶ ἐντελείται ὁ ἱερεὺς, καὶ ἐκφορήσουσι τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ibid. ἸΝ ὄψι Ο΄, οὐ μὴ ἀκάθαρτα, m., οὐ μὴ μιανθήσεται. V. 38. ἸΝ ὄψι Ο΄, ἀφοριεῖ, m., ἀποκλείσει. V. 42. Ο΄, ἐξαλειφουσι, m., χρίσουσι. V. 43. ἸΝ ὄψι Ο΄, ἐξαλειφθῆναι, m., χρισθῆναι. V. 44. ἸΝ ὄψι Ο΄, διακέχεται, m., σπανίζουσα. Ibid. ἸΝ ὄψι Ο΄, ἔμμονος, m., φιλόνεικος. V. 57. ἸΝ ὄψι Ο΄, ἐξηγήσασθαι, m., φωτίζαι.

EX CAP. XV LEVITICI, UT HABETUR IN COD. COLB. 5084.

ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήμψεται ἑαυτῇ δύο τρύγονας, ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν, καὶ οἶσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 30. Καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἀμαρτίας, καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἐναντι Κυρίου ἀπὸ ρύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς. 31. Καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, ἐν τῷ μαινεῖν αὐτοὺς τὴν σκηνὴν μου τὴν ἐν αὐτοῖς. 32. Οὗτος ὁ νόμος τοῦ γονορροῦς, καὶ ἐάν τι ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος, ὥστε μιανθῆναι ἐν αὐτῇ. 33. Καὶ τῇ αἰμορροῦσῃ ἐν τῇ ἀπέδρῳ αὐτῆς, καὶ ὁ γονορροῦς τῇ ῥύσει αὐτοῦ, τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ, καὶ τῷ ἀνδρὶ, ὡς ἂν κοιμηθῆ μετὰ ἀποκαθημένῃς.

columbarum, et feret ea ad sacerdotem ad ostium tabernaculi testimonii. 30. Et faciet sacerdos unum pro peccato, et unum in holocaustum : et expiabit pro ea sacerdos ante Dominum a fluxu immunditiæ ejus. 31. Et pios facietis filios Israel ab immunditiis suis, et non morientur propter immunditiam suam, in eo quod ipsi inquinent tabernaculum meum quod in eis. 32. Hæc est lex ejus qui patitur fluxum seminis, et si cui exeat ex eo concubitus seminis, ita ut inquinetur in illo. 33. Et ei quæ patitur fluxum sanguinis, in purgatione sua, et qui patitur fluxum seminis in fluore suo, masculo vel feminæ, et viro quicunoue dormierit cum menstruata.

TO EBPAIKON.	CAPUT XV LEVITICI. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAZ
2 דבר אל בני ישראל ואמרתם אלהם	2.	2.
3 הודתם	3.	3. Ἐσφραγίσθη.
4 et 6 הוב	4 et 6.	4 et 6.
7 בבשר	7.	7.
8 וכירק	8	8. [Ἐὰν ἐπιπέσῃ.]
13 בשד במים חיים	13	13.
19 בודדה	19.	19.
20 בנדחה	20.	20.
24 נדחה	24.	24.
25 נדחד	25.	25.
27 במ	27.	27.
33 חדחה	33.	33.
ודרב		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Loquimini ad filios Israel, et dicetis ad eos.	2. Loquimini filiis Israel, et dicetis eis.	2.
Cum fluens fuerit.	Fluxum seminis.	
3. Claudere fecit. 4 et 6. Fluens.	5. Concretus est. 4 et 6. <i>Vacat.</i>	3. Obsignatus est. 4 et 6.
7. In carnem.	7. Carnem.	7.
8. Et cum spuerit.	8. Si salivam jecerit.	8. Si superexpuerit.
13. Carnem suam in aquis vivis.	13. (Lotis vestibus,) et toto corpore in aquis viventibus.	13.
19. Separatione sua.	19. Separabitur.	19.
20. Separatione sua.	20. <i>Vacat.</i>	20.
24. Separatio ejus.	24. Tempore sanguinis menstrualis.	24.
25. Separationis suæ.	25. Menstruali.	25.
27. Ea.	27. Quicumque tetigerit ea.	27.
33. Dolentis.	33. Quæ menstruis temporibus separatur.	33.
Fluentis.	<i>Vacat.</i>	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Levitici.

Ex eodem codice Colbertino 3084 postremam capituli xv partem damus secundum versionem LXX Interpretum, prout in *Hexaplis* erat, ab hodierno textu in multis discrepantem. Cætera vero a principio usque ad partem versus 24 desiderantur.

V. 2. *Οὐ καὶ οἱ λοιποὶ, λαλῆσατε*, etc. Sic Basilienensis, qui testificatur versionem LXX Interpretum, ut in *Hexaplis* erat, cum aliis interpretibus concordare: quia videlicet ex aliis versionibus emendata fuerat, ut cum Hebraico quadraret. Sc-

CAPUT XV LEVITICI.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Λαλήσατε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς. <i>Aliter</i> , λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. <i>Oi λοιποὶ</i> , λαλήσατε κ. τ. λ. ὡς οὐ Ο'.	2.
3. Περιπήγνυται. 4 et 6.	3. Συνέστηκε. 4 et 6. Γονορρυχὴς. <i>Oi λοιποὶ</i> , ῥέων.	3. Ἐσφράγισται. 4 et 6.
7.	7. Τοῦ χρωτός. <i>Ἄλλος</i> , τῆς σαρκός.	7.
8.	8. Ἐὰν δὲ προσσιελίση.	8.
13.	13. Τὸ σῶμα ὕδατι. <i>Ἄλλος</i> , τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ζῶντι.	13.
19.	19. Ἀφῆδρω. <i>Ἄλλος</i> , μετακινήσει. [<i>Ἄλλος</i> , ἐν τῷ χωρισμῷ τῆς ἀδικίας.] [<i>Ἄλλος</i> , ταλαιπωρίας.]	19.
20.	20. Ἀφῆδρω. <i>Ἄλλ.</i> , τοῦ χωρισμοῦ.	20.
24.	24. Ἀκαθαρσία. <i>Ἄλλος</i> , ὁ χωρισμός.	24.
25.	25. Ἀφῆδρου. <i>Ἄλλος</i> , τοῦ χωρισμοῦ.	25.
27.	27. Αὐτῆς. <i>Ἄλλος</i> , αὐτῶν.	27.
33.	33. Καὶ τῇ αἱμορροῦσῃ. <i>Ἄλλ.</i> , ὀδυνηρᾶ. Καὶ ὁ γονορρυχὴς. <i>Ἄλλος</i> , τῷ γονορρυχῇ.	33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Loquimini filiis Israel, et dicetis eis. <i>Alio modo</i> , loquere filiis Israel, et dices eis. <i>Reliqui</i> , loquimini, etc. ut LXX.	2.
3. Circumconcretus est. 4 et 6.	Cuicumque fuerit fluxus. <i>Alius</i> , fluens. 3. Constitit. 4 et 6. Qui fluxum seminis patitur. <i>Reliqui</i> , fluens.	3. Sigillatus est. 4 et 6.
7.	7. Cutis. <i>Alius</i> , carnis.	7.
8.	8. Si autem spuerit.	8.
13.	13. Corpus aqua. <i>Alius</i> , corpus suum aqua vivente.	13.
19.	19. Purgatione. <i>Alius</i> , transmotione. <i>Alius</i> , in separatione iniquitatis. <i>Alius</i> , miserix.	19.
20.	20. Purgatione. <i>Alius</i> , separatione.	20.
24.	24. Immunditia. <i>Alius</i> , separatio.	24.
25.	25. Purgationis. <i>Alius</i> , separationis.	25.
27.	27. Illam. <i>Alius</i> , illa.	27.
33.	33. Et fluxum sanguinis patienti. <i>Alius</i> , dolenti. Et ei qui patitur fluxum seminis. <i>Al.</i> , et ei qui patitur fluxum seminis.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Levitici.

cus autem ἡ κοινή, sive Vulgata Græca, quæ etiam hodie ab illis differt, ut vides.

Ibid. *Ἄλλ.*, ὁ ῥέων. Ita Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 3. Basiliensis ita habet: Θ., ἐσφράγισται. Ἄ.,

PATROL. GR. XV.

ἐσφραγίσθη. Σ., περιπήγνυται. Symmachi versionem sequitur Vulgatus interpres, qui vertit, *concretus est*.V. 4 et 6. *Oi λοιποὶ*, ῥέων. Sic Basiliensis, unde versionem similem, v. 2, supra, trium interpretum

20

esse inferatur.

V. 7. Ἀλλ., τῆς σαρκός. Ex Basiliensi.

V. 8. Ἀ. [ἐν ἐπιπτώσει.] Hanc versionem expressimus ex Latina Aquilæ interpretatione, quam affert Isychius sic, *Aquila, si superspuerit.*

V. 13. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ζώντι. Ex editione Romana.

V. 19. Ἀλλ., μετακινήσει. Ex Basiliensi. Sequentes vero lectiones Græce expressimus ex Isychio, qui sic habet: « Quid dixit: *Septem diebus separabitur?* quod alii, *Erit in purgatione sua.* Alii vero interpretes, *In separatione iniquitatis suæ.* Alii autem, *Miseriæ ediderunt.* »

V. 20-23. Lectiones, quæ eandem vocem ΠΕΤΩ

CAPUT XVI LEVITICI, EX EODEM CODICE COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen postquam defuncti sunt duo filii Aaron, cum offerrent ignem alienum ante Dominum, et mortui sunt. 2. Et dixit Dominus ad Moysen: Loquere ad Aaron fratrem tuum, et ne ingrediatur omni hora ad sanctum interius velaminis ad faciem propitiatorii, quod est super arcam + testimonii: et non morietur. Nam in nube apparebo super propitiatorium. 3. Sic ingreditur Aaron in sanctum in vitulo ex bobus pro peccato, et arietem in holocaustum: 4. Et tunicam lineam sanctificatam induet, et femorale lineum erit super corpus ejus, et zona linea cingetur, et cidarim lineam circumponet: vestimenta sancta sunt. Et lavabit aqua totum corpus suum, et induet ea: 5. Et a synagoga filiorum Israel accipiet duos hircos ex capris pro peccato, et arietem unum ad holocaustum. 6. Et offeret Aaron vitulum, qui pro peccato suo: et expiabit pro se et domo sua. 7. Et accipiet duos hircos, et statuet eos ante Dominum ad ostium tabernaculi testimonii. 8. Et imponet Aaron supra duos hircos sortes: sortem unam Domino, et sortem unam emissario. 9. Et offeret Aaron hircum super quem supervenit super eum sors Domino, et offeret pro peccato: 10. Et hircum super quem supervenit super eum sors emissarii, statuet viventem ante Dominum, ut propitiatur super eo; ita ut emittat eum in emissionem + dimittet eum: in desertum. 11. Et offeret Aaron vitulum suum, qui pro peccato, et expiabit pro se et pro domo sua. Et jugulabit vitulum suum, qui pro peccato. 12. Et sumet thuribulum plenum carbonum ignis ab altari, quod est coram Domino. Et implebit manus suas incenso compositionis subtilis, et inferet intra velamen. 13. Et imponet incensum super ignem ante Dominum: et operiet vapor incensi propitiatorium, quod est super testimonia, et non morietur. 14. Et sumet de sanguine vituli: et asperget digito suo super propitiatorium ad orientem, secundum faciem propitiatorii. Et asperget septies de sanguine digito suo. 15. Et jugulabit hircum pro peccato, eum qui a populo est + ante Dominum: et inferet de sanguine ejus intra velamen. Et faciet sanguinem ejus quemadmodum fecit sanguinem vituli: et asperget sanguinem ejus super propitiatorium secundum faciem propitiatorii. 16. Et expiabit sanctum ab immunditiis filiorum Israel, et ab injustitiis eorum pro omnibus peccatis eorum: et sic faciet tabernaculo testimonii, quod ædificatum est in eis, in medio immunditiæ eorum. 17. Et omnis homo non erit in tabernaculo testimonii, ingrediente illo ad expiandum in sancto, donec exierit: et expiabit pro seipso, et pro

1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσὴν μετὰ τὸ τελευτῆσαι τοὺς δύο υἱοὺς Ἀαρὼν ἐν τῷ προσαγαγεῖν αὐτοὺς πῦρ ἀλλότριον ἔναντι Κυρίου, καὶ ἐτελεύτησαν. 2. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωσὴν· Ἀλάησον πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου, καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὸ ἅγιον ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος εἰς πρόσωπον τοῦ ἱασηρίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ + τοῦ μαρτυρίου: καὶ οὐκ ἀποθανεῖται. Ἐν γὰρ νεφέλῃ ὀφθῆσομαι ἐπὶ τοῦ ἱασηρίου. 3. Οὕτως εἰσελεύσεται Ἀαρὼν εἰς τὸ ἅγιον ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν εἰς ὀλοκαύτωμα. 4. Καὶ χιτῶνα λινοῦν ἡγιασμένον ἐνδύσεται, καὶ περισκελὲς λινοῦν ἔσται ἐπὶ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ, καὶ ζώνη λιγῆ ζώσεται, καὶ κίβερτιν λιγῆν περιθήσεται, ἱμάτια ἁγιά ἐστι: καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐνδύσεται αὐτά· 5. Καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ λήμψεται δύο χιμάρους ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας, καὶ κριὸν ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα. 6. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ, καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. 7. Καὶ λήμψεται τοὺς δύο χιμάρους, καὶ στήσει αὐτοὺς ἔναντι Κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 8. Καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους κλήρους· κλήρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. 9. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπήλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τῷ Κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας. 10. Καὶ τὸν χίμαρον, ἐφ' ὃν ἐπήλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει: ζῶντα ἔναντι Κυρίου, τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ· ὥστε ἐξαποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπὴν + ἀφήσει αὐτὸν: εἰς τὴν ἔρημον. 11. Καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ σφάξει τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ. 12. Καὶ λήμψεται τὸ πυρεῖον πλῆρες ἀνθράκων πυρὸς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἀπέναντι Κυρίου. Καὶ πλήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ θυμιάματος συνθέσεως λεπτῆς, καὶ εἰσίοσει ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. 13. Καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμιάμα ἐπὶ τὸ πῦρ ἔναντι Κυρίου, καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος τὸ ἱασηρίον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, καὶ οὐκ ἀποθανεῖται. 14. Καὶ λήμψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ βανεῖ τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱασηρίον κατὰ ἀνατολᾶς, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱασηρίου· καὶ βανεῖ ἐπτάκις ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ. 15. Καὶ σφάξει τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ τοῦ λαοῦ + ἔναντι Κυρίου: καὶ εἰσίοσει τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος. Καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτοῦ ὃν τρόπον ἐποίησεν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου καὶ βανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱασηρίον, κατὰ πρόσωπον τοῦ

speçant, mutuamur ex Basiliensi.

V. 27. Ex Basiliensi.

V. 35. Ἀλλ., ὄδνηρ. Ex Basiliensi, qui interpretem tacet.

Ibid. Ex Basiliensi.

Hæc notantur in Coislin. ad marg: V. 1. Ο', καὶ ἐλάησε, m. καὶ εἶπεν. V. autem 3 reliquorum qui-

dem interpretum lectiones ut in Basiliensi; sed in Coislin. adjicitur, Σαμαρ., ἐπιλωσεν, maculavit; ad Theodotionem vero melius legitur, ἐσφράγιζεν obsignavit, ubi Basiliensis, ἐσφράγισται. V. 8. Ο' προσσελίσθη, m. τὸ σῶμα πύσθη. V. 9. Ο', ἐπίσαγμα, m. κάθισμα. V. 17. Ο', ἦν, m. γένηται. V. 20. Ο', κοιτάζηται, m. καθευθήσει.

CAPUT XVI LEVITICI, EX EODEM CODICE COLBERT. 3084.

Διαστηρίου. 16. Καὶ ἐξιλιάσεται τὸ ἄγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Καὶ οὕτω ποιήσει τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τῇ ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. 17. Καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου, εἰσπορευομένου αὐτοῦ ἐξιλιάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἕως ἂν ἐξέλθῃ· καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς τῆς Ἰσραὴλ. 18. Καὶ ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν ἀπέναντι Κυρίου, καὶ ἐξιλιάσεται ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήμψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ χιμάρου· καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ. 19. Καὶ βανεῖ ἐπ' αὐτὸ ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ἐπτάκις· καὶ καθαριεῖ αὐτὸ καὶ ἁγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. 20. Καὶ συντελέσει ἐξιλιασόμενος τὸ ἄγιον, καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον + καὶ περὶ τῶν ἱερῶν καθαριεῖ· καὶ προσάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα. 21. Καὶ ἐπιθήσει Ἁαρὼν τὰς δύο χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος, καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐπιθήσει αὐτάς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου + τοῦ ζῶντος· καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτοίμου εἰς τὴν ἔρημον. 22. Καὶ λήμψεται ὁ χίμαρος ἐφ' αὐτῷ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς τὴν ἄβαντον· καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χίμαρον εἰς τὴν ἔρημον. 23. Καὶ εἰσελεύσεται Ἁαρὼν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινθὴν ἣν ἐνδεδύκει εἰσπορευομένου αὐτοῦ εἰς τὸ ἄγιον, καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ. 24. Καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ἐν τῷ ἁγίῳ· καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ποιήσει τὸ ὀλοκαύτωμα αὐτοῦ, καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα τοῦ λαοῦ, καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ λαοῦ. 25. Καὶ τὸ στέαρ τὸ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 26. Καὶ ὁ ἐξαποστέλλων τὸν χίμαρον τὸν διεσταλμένον εἰς ἀφῆσιν, πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι· μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. 27. Καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας, ὧν εἰσηνέχθη τὸ αἷμα αὐτῶν ἐξιλιάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ, ἐξοίσει αὐτὰ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, καὶ κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ τὰ δέσματα αὐτῶν, καὶ τὰ κρέα αὐτῶν, καὶ τὴν κόπρον αὐτῶν. 28. Ὁ δὲ κατακαίων αὐτὰ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι· καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν. 29. + Καὶ ἔσται τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον· ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνός, ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιή-

domo sua, et pro omni synagoga Israel. 18. Et egredietur ad altare, quod est coram Domino: et expiabit super illud, et sumet de sanguine vituli, et de sanguine hirci, et imponet super cornua altaris in circuitu. 19. Et asperget super illud de sanguine digito suo septies, et mundabit illud, et sanctificabit illud ab immunditiis filiorum Israel. 20. Et perficiet expians sanctum, et tabernaculum testimonii et altare + et pro sacerdotibus mundabit: et offeret hircum viventem. 21. Et imponet Aaron duas manus suas super caput hirci viventis: et confitebitur super eo omnes iniquitates filiorum Israel, et omnes injustitias eorum, et imponet eas super caput hirci + viventis: et emittet in manu hominis parati in desertum. 22. Et tollet hircus super seipsum omnes injustitias eorum in iniviam: et emittet hircum in desertum. 23. Et ingreditur Aaron in tabernaculum testimonii, et exuet stolam lineam, quam induerat ingrediente eo in sanctum: et deponet eam illic. 24. Et lavabit corpus suum aqua in loco sancto, et induet stolam suam: et exiens faciet holocaustum suum, et holocaustum populi: et expiabit pro se, et pro domo sua, et pro populo. 25. Et adipem, qui pro peccatis, offeret super altare. 26. Et qui emittit hircum segregatum in remissionem, lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus suum aqua: post hæc ingredietur in castra. 27. Et vitulum pro peccato, et hircum pro peccato, quorum sanguis illatus est ad expiandum in sancto, offeret ea extra castra: et comburent igne pelles eorum, et carnes eorum, et fimum eorum. 28. Qui autem combusserit ea, lavabit vestimenta sua, et lavabit corpus suum aqua: et postea ingredietur in castra. 29. + Et erit hoc vobis legitimum sempiternum: in mense septimo, decima mensis, humiliabitis animas vestras, et omne opus non facietis, indigena, et proselytus, qui appositus est in vobis. 30. In hac enim die expiabit pro vobis, ad mundandum vos ab omnibus peccatis vestris, ante Dominum mundabimini. 31. Sabbata sabbatorum erunt vobis, et humiliabitis animas vestras, legitimum sempiternum. 32. Expiabit sacerdos, quem unxerint eum, et quem initiaverint manus ejus ad fungendum sacerdotio post patrem ejus. Et induet stolam lineam, stolam sanctam. 33. Et expiabit Sanctum sancti, et tabernaculum testimonii, et altare expiabit, et pro sacerdotibus, et pro omni synagoga expiabit. 34. Et erit hoc vobis legitimum sempiternum ad expiandum pro filiis Israel ab omnibus peccatis eorum: semel in anno fiet, sicut præcepit Dominus Moysi.

σετε, ὁ αὐτόχθων καὶ ὁ προσήλυτος, ὁ προσκείμενος ἐν ὑμῖν. 30. Ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξιλάσεται περὶ ὑμῶν καθαρῖσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, Ἐναντι Κυρίου καθαρῖσθήσεσθε. 31. Σάββατα σαββάτων ἔσται ὑμῖν, καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν, νόμιμον αἰώνιον. 32. Ἐξιλάσεται ὁ Ἰσραεὺς ὃν ἂν χρεῖσωσιν αὐτόν, καὶ ὃν ἂν τελειώσωσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἱερατεύειν μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ.

CAPUT XVI LEVITICI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
בכל-עת 2	2.	2.
ואיל 3	5.	3.
בד 4	4.	4.
(tertium.) בד		
שעירי 5	5.	5.
השעירים 8 et 7	7 et 8.	7 et 8.
וגורל אחד לעזאזל 8	8.	8. Καὶ κλῆρον ἓνα εἰς τράγον ἀπολελυμένον εἰς τὴν ἔρημον.
גורל אחד ליהודה וגורל אחד לעזאזל		Κλῆρος εἰς κεκρατημένος, καὶ εἰς ἀπερχόμενος.
לעזאזל 10	10.	10.
ועבדתי לפני יהוה לכפר ימיו לשלח אותו לעזאזל הבדחה	
ענן 15	13.	13.
את-שעיר 15	13.	15.
על-דקדש 16	16.	16.
קדל 17	17.	17.
השעיר 18	18.	18.
את-השעיר 20	20.	20.
גורה 22	22.	22.
יד-משלח את-השעיר לעזאזל 26	26.	26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 2. In omni tempore.
- 3. Ariete.
- 4. Lini.
- Lini.
- 5. Hircos.
- 7 et 8. Hircos.
- 8. Et sortem unam Azazel.
- Sortem unam Domino, et sortem unam Azazel.
- 10. Ad Azazel.
- Statuetur vivus ad facies Domini ad expiandum super illum, et mittendum eum ad Azazel in desertum.
- 13. Nubes.
- 15. Hircum.
- 16. Super sanctuarium.
- 17. Ecclesia.
- 18. Hirci.
- 20. Hircum.
- 22. Sejunctionis.
- 26. Et emittens hircum ad Azazel.

VULGATA LATINA.

- 2. Omni tempore.
- 3. Arietem.
- 4. Linea... lineis
- Linea.
- 5. Hircos.
- 7 et 8. Hircos
- 8. Et alteram capro emissario.
- Sortem unam Domino, et alteram capro emissario.
- 10. Et emittat eum.
- Statuet eum vivum coram Domino et fundat preces super eo, et emittat eum in solitudinem.
- 13. Nebula et vapor.
- 15. Hircum.
- 16. Sanctuarium.
- 17. Cœtu.
- 18. Hirci.
- 20. Hircum.
- 22. Solitariam.
- 26. Ille vero qui dimiserit caprum emissarium.

AQUILA.

- 2.
- 5.
- 4.
- 5.
- 7 et 8.
- 8. Et sortem unam in caprum absolutum in desertum.
- Sors una retenta, et una descendens.
- 10.
- Accipies hircum vivum coram Domino, ut expiatio per eum fiat et relegetur in desertum.
- 13.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 20.
- 22.
- 26.

Καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν, στολὴν ἁγίαν. 33. Καὶ ἐξιλιάσεται τὸ ἅγιον τοῦ ἁγίου, καὶ τὴν σκηπὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐξιλιάσεται, καὶ περὶ τῶν ἱερέων καὶ περὶ πάσης τῆς συναγωγῆς ἐξιλιάσεται. 34. Καὶ ἔσται τοῦτο ὅμιν νόμιμον αἰώνιον ἐξιλιάσκεισθαι περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, ἅπαξ τοῦ ἑνιαυτοῦ ποιηθήσεται, καθάπερ συνέταξε Κύριος τῷ Μωσῆϊ.

CAPUT XVI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	ΟΨ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Πᾶσαν ὥραν. Ἄλλος, παντὶ καιρῷ.	2.
3.	3. Κριόν. Ἄλλος, κριῶ.	3.
4.	4. Λινοῦν, bis. Ἄλλος, διπλοῦν. Λινῆ. Ἄλλος, διπλῆ.	4.
5.	5. Χιμάρους. Ἄλλος, τράγους.	5.
7 et 8.	7 et 8. Χιμάρους. Ἄλλ., τράγους.	7 et 8.
8. Κλῆρον ἓνα εἰς τράγον ἀπερχόμενον.	8. Καὶ κλῆρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ. Κλῆρον ἓνα τῷ Κυρίῳ, καὶ κλῆρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ.	8.
10.	10. Τοῦ ἀποπομπαίου. Ἄλλος, εἰς τράγον ἀφιέμενον. Στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι Κυρίου, τοῦ ἐξιλιάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἀποστελεῖται αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπὴν, καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ξηρῆμον.	10.
13.	13. Ἀτμῖς. Ἄλλος, νεφέλη.	13.
15.	15. Χίμαρον. Ἄλλος, τράγον.	15.
16.	16. Τὸ ἅγιον. Ἄλλος, περὶ τῶν ἁγίων.	16.
17.	17. Συναγωγῆς. Ἄλλος, ἐκκλησίας.	17.
18.	18. Χιμάρου. Ἄλλος, τράγου.	18.
20.	20. Χίμαρον. Ἄλλος, τράγον.	20.
22.	22. Ἄβατον. Ἄλλος, συγκεκριμένην.	22.
23.	26. Καὶ ὁ ἐξαποστέλλων τὸν χίμαρον τὸν διεσταλμένον εἰς ἄφρον. Ἄλλος, καὶ ὁ ἐξαποστελλόμενος ἅμα τῷ χιμάρῳ ἐν Ἀζαζήλ.	26.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Omni hora. <i>Al.</i> , omni tempore.	2.
3.	3. Arietem. <i>Alius</i> , ariete.	3.
4.	4. Lineam, bis. <i>Alius</i> , duplicem. Linea. <i>Alius</i> . duplici.	4.
5.	5. Hircos. <i>Alius</i> , capros.	5.
7 et 8.	7 et 8. Hircos. <i>Alius</i> , capros.	7 et 8.
8. Sortem unam in caprum discedentem.	8. Et sortem unam emissario. Sortem unam Domino, et sortem unam emissario.	8.
10.	10. Emissarii. <i>Alius</i> , in hircum emissum. Statuet eum viventem ante Dominum, ad expiandum super eum, ut emittat eum in emissionem, et dimittet eum in desertum.	10.
13.	13. Vapor. <i>Alius</i> , nubes.	13.
15.	15. Hircum. <i>Alius</i> , caprum.	15.
16.	16. Sanctum. <i>Alius</i> , pro sanctis.	16.
17.	17. Synagoga. <i>Alius</i> , ecclesia.	17.
18.	18. Hirci. <i>Alius</i> , capri.	18.
20.	20. Hircum. <i>Alius</i> , caprum.	20.
22.	22. Inviā. <i>Alius</i> , discretam.	22.
26.	26. Et qui emittit hircum segregatum in dimissionem. <i>Al.</i> , et qui emittitur simul cum hircu in Azazel.	26.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
וַתֵּיזֶר וְשַׁעִיר 27	27.	27.
וְתַעֲנֶה 29	29.	29.
וְהִגִּיר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם		
שַׁבַּת שְׁבִתוֹן 31	31.	31.
וְעֵינֵיהֶם		
וְתָדַת אֲבִיו 32	32.	32.
הַבֵּן		
וְאֶת־מִסְדֵּשׁ הַקֹּדֶשׁ 33	33.	33.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
27. Hircum.	27. Hircum.	27.
29. Affigetis.	29. Affigetis.	29.
Et peregrinus peregrinans in medio vestri.	Sive advena, qui peregrinatur inter vos.	
31. Cessatio quietis.	31. Sabbatum requietionis.	31.
Affigetis.	Affigetis.	
32. Pro patre suo.	32. Pro patre suo.	32.
Lini.	Linea.	
33. Sanctuarium sanctitatis.	33. Sanctuarium.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Levitici.

V. 3. Ἄλλ., κριῶ. Ex edit. Romana. Est alterius interpretis lectio.

V. 4 et 6. Διπλοῦν et διπλῆ. Ita Basiliensis, tacito interprete. Item v. 32. — Ὁ, λινοῦν. Coislin. in marg., διπλοῦν, λευκόν. Ibid. Ὁ, λινοῦν, m. διπλοῦν. Ibid. Ὁ, λινῆ, m. διπλῆ, λευκή. Ibid. Ὁ, κίθαριν, m. μίτραν.

V. 7, 8, 15, 18, 20, 27. שַׁעִיר et שַׁעִירֵי תְּרָגוֹן et תְּרָגוֹס. Ex Basiliensi, qui non nisi semel, scilicet v. 8, interpretes nominat, scilicet Aquilam et Symmachum, quorum haud dubie sunt aliæ omnes hujusmodi interpretationes in hoc capite.

V. 8. Ἄ., κλήρος εἰς κεκρατημένος, καὶ εἰς ἀπερχόμενος. Sic Catenæ Regiæ et edit. Romana. Ubi duorum interpretatio in unum coaluisse videtur. Nam Basiliensis ita habet, Ἄ., εἰς κεκραταιωμένον. Σ., εἰς ἀπερχόμενον. Hæc tamen interpretatio sic distincta non concordat cum altera prius posita,

quam præferunt Theodoretus, editio Romana et Catenæ Regiæ, sicque habet: Ἄ., εἰς τράγον ἀπολυμένον εἰς τὴν ἔρημον. Σ.; εἰς τράγον ἀπερχόμενον. Pro hac vero posteriori Aquilæ lectione plures stant. Sed mallem Basiliensem sequi nisi solus esset. In hunc locum sic habet Procopius: Symmachus sic præsentem locum transtulit: Sortem unam ad hircum abeuntem.—Versiones Ἄ. et Σ., quas ex Basiliensi dedimus, sic effert Coislin. Σ., κλήρον ἕνα εἰς στρατηγὸν (sic mendose pro τράγον) ἀπερχόμενον. Ἄ., εἰς κειρατωμένον, lege κεκραταιωμένον. Hæc melius et plenius in Basiliensi, ut vides.

V. 10. Ἄλλ., εἰς τράγον ἀφιέμενον. Ita Basiliensis, qui interpretem non nominat: sed posset esse Theodotion.—Coislin. Σ., εἰς ἀφιέμενον. Basiliensis vero sine interpretis nomine, εἰς τράγον ἀφιέμενον. Ibidem totum hunc versum sic habet Coislin., καὶ

EX CAPITE XVII LEVITICI, UT EST IN COD. COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Mosen dicens : 2. Loquere ad Aaron et filios ejus, et ad omnes filios Israel, et dices ad eos : Hoc est verbum, quod præcepit Domiaus dicens : 3. Homo homo filiorum Israel, quicumque jugulaverit vitulum, aut ovem, aut capram in castris, et quicumque jugulaverit extra castra, 4. et ad ostium tabernaculi testimonii non attulerit illud + ut faciat illud in holocaustum + aut in salutare Domino, acceptabile in odorem + suavitatis : et quicumque jugulaverit extra, et ad + ostium tabernaculi testimonii non attulerit illud : ut offerat illud munus Domino ante tabernaculum Domini, sanguis imputabitur homini illi : sangui-

1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 2. Δάλησον πρὸς Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐνετείλατο Κύριος λέγων· 3. Ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὃς ἂν σφάξῃ μόσχον ἢ πρόβατον, ἢ αἶγα ἐν τῇ παρεμβολῇ, καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω τῆς παρεμβολῆς, 4. καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ + ὥστε ποιῆσαι + αὐτὸ εἰς ὀλοκαύτωμα, ἢ εἰς σωτήριον Κυρίου, + δεκτὸν εἰς ὄσμην εὐωδίας· καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω, + καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ + ἐνέγκῃ αὐτὸ : ὥστε προσενέγκαι αὐτὸ δῶρον τῷ Κυρίῳ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς Κυρίου, αἶμα λογισθή-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
27.	27. Χίμαρον. Ἄλλος, τράγον.	27.
29.	29. Ταπεινώσετε. Ἄλλος, κακώσετε. Καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκειμένος ἐν ὑμῖν. Ἔνια δὲ τῶν ἀντιγράφων, ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν.	29.
31.	31. Σάββατα Σαββάτων. Ἄλλος, ἀνάπαυσις αὕτη. Ταπεινώσετε. Ἄλλος, κακώσετε.	31
32.	32. Μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἄλλος, ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Λινῆν. Ἄλλος, διπλῆν.	32.
33.	33. Ἅγιον τοῦ ἁγίου. Ἄλλος, ἁγίασμα τὸ ἅγιον.	33.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
27.	27. Hircum. <i>Alius</i> , caprum.	27.
29.	29. Humiliabit. <i>Al.</i> , affligetis. Et proselytus, qui appositus est in vobis. <i>Quædam exemplaria</i> , aut proselytorum, qui appositi sunt in vobis.	29.
31.	31. Sabbata sabbatorum. <i>Alius</i> , requies hæc. Humiliabit. <i>Alius</i> , affligetis.	31.
32.	32. Post patrem suum. <i>Alius</i> , pro patre suo. Lineam. <i>Alius</i> , duplicem.	32.
33.	33. Sanctum sancti. <i>Alius</i> , sanctificatio sancta.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Levitici.

τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κληρὸς τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι Κυρίου, ὥστε ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἐξαποστείλαι αὐτὸν εἰς Ἀζαζήλ εἰς τὴν ἔρημον καὶ τὴν ἀποκομπήν. Καὶ ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ λήφεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀγομίας αὐτῶν ἐν γῆ ἁβάτω. Sic *ibid.*, verum hæc quæ cum asteriscis adduntur, non habentur hoc loco in Hebræo. Cætera autem discrepant ab edito.

Ibid. Aquilæ versionem Latine mutuamur ex Procopio, qui sic habet, p. 356 : « Nam inquit : Accipies hircum vivum coram Domino, ut expiatio per eum fiat et relegatur in desertum. Quod quidem interpretatus est Aquilas in hunc modum. »

V. 13. Ἄλλ., νεφέλη. Ita Basiliensis. Est forte Aquilæ et Symmachi, qui sic ἰγυ interpretantur, Exod. xiv, 20.

V. 16. Ἄλλ., περὶ τῶν ἁγίων. Sic Basiliensis.

V. 17. Ἄλλ., ἐκκλησίας. Ex Basiliensi.

V. 21. Ο', καὶ ἐξαγορεύσει. Coislin. in marg., καὶ ἐπενεχθήσονται αὐτῷ πάσαι. *Ibid.* Ο', ἀμαρτίας, m. ἀποτίας. *Ibid.* Ο', ἐτοίμου, m. καιρίμου, πλανητέυτος.

V. 22. Ἄλλ., συγκεκριμένην. Ita Basiliensis. — Ο', ἄβατον. Coislin. in marg., γαζαρά ἡηη.

V. 23. Ο', στολήν τὴν λινῆν. Coislin. in marg., τὰ φάρεα τὰ λευκά. Ο', ἀφειν, m. τὴν ἀποκομπήν.

V. 29 et 31. Ἄλλ., κακώσετε. Ex Basiliensi. *Ibid.* Notam, *ἐνια τῶν ἀντιγράφων*, etc., habet Basiliensis.

V. 31. Ἄλλ., ἀνάπαυσις, αὕτη Basiliensis.

V. 32. Ἄλλ., ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 33. Ἄλλ., ἁγίασμα τὸ ἅγιον. Ita Basiliensis.

EX CAPITE XVII LEVITICI, UT EST IN COD. COLBERT. 3084.

σεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνῳ αἷμα ἐξέχεεν, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκεῖνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. 5. Ὅπως ἀναφέρωσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν ὅσας ἀν αὐτοὶ σφάζουσιν ἐν τοῖς πεδίοις, καὶ ὀσουςιν αὐτὰ τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα· καὶ θύσουσιν θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ αὐτά. 6. Καὶ προσχεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον + κύκλῳ ἀπέναντι : Κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου. Καὶ ἀνοίσει τὸ στέαρ εἰς ὄσμην εὐωδίας τῷ Κυρίῳ. 7. Καὶ οὐ θύσουσιν ἐτι τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαλοῖς, οἷς αὐτοὶ ἐκπορνεύουσιν ὀπίσω αὐτῶν. Νόμιμον αἰώνιον τοῦτο ἔσται ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. 8. Καὶ πρὸς αὐτοῦς

nem effudit ; exterminabitur anima illa de populo suo : 5. ut offerant filii Israel sacrificia sua quæcunque ipsi jugulaverint in campis : et ferent illa Domino ad portas tabernaculi testimonii ad sacerdotem : et sacrificabunt ipsa sacrificium salutis Domino. 6. Et effundet sacerdos sanguinem super altare + in circuitu coram : Domino ad januas tabernaculi testimonii : et offeret adipem in odoreni suavitalis Domino. 7. Et non sacrificabunt amplius sacrificia sua vanis, quibus exfornicantur ipsi post eos. Legitimum sempiternum hoc erit vobis in progenies vestras. 8. Et dices ad eos : homo, homo de filiis Israel, et de proselytis, qui appositi sunt in

vobis, quicumque fecerit holocaustum, aut sacrificium, 9. et ad ostium tabernaculi testimonii non attulerit, ut faciat illud Domino, disperdetur anima illa de populo suo. 10. Et homo homo de filiis

ἑρείς· ἄνθρωπος, ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. καὶ ἀπὸ τῶν προσηλυτῶν τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν, ὅς ἐν ποιήσει ὀλοκαύτωμα, ἢ θυσίαν, 9. Καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ, ποιῆσαι

CAPUT XVII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΛΚΥΛΑΣ.
זבחים 5	5.	5.
שלמים לשעירים 7	7.	7. Τοῖς τριχιδῶσιν
האיש הדא מעמיך 9	9.	9.
ונתתי פני 10	10.	10.
כי נפש הבשר בדם הדא 11	11.	11.
בעפר 13	13.	13. Χαλ.
דבש 14	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Sacrificantes.	5. Occident.	5.
Pacificorum.	Pacificas.	
7. Pilosis.	7. Dæmonibus.	7. Pilosis.
9. Homo ille de populo suo.	9. De populo suo.	9.
10. Et dabo facies meas.	10. Obtirmabo faciem meam.	10.
11. Quia anima carnis in sanguine ipsa.	11. Quia anima carnis in sanguine est.	11.
13. In pulvere.	13. Terra.	13. Humo.
14. Sanguis ejus.	14. In sanguine est.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Levitici.

V. 5. Ἄλλ., θυσιάζωσιν. Ex Basiliensi. Ibid. Τῶν εἰρηλικῶν. Est versio A., S. et Th., ut videas supra, cap. iv et alibi passim. V. 7. Ἄ., τοῖς τριχιδῶσιν, pilosis, scilicet dæmonibus, qui hirsuti apparebant. Vide Isaiax xiii, 14, et c. xxxiv. — Ἄ., Σ., τοῖς τριχιδῶσιν. Θ., τοῖς σεει-

ρεῖμ. Sic Coislin.; Basiliensis vero, Ἄ., τοῖς τριχιδῶσιν tantum. Addit Coislin.; hanc notam : Τριχιδῶσιν, δαίμονων εἶπεν Ἀκύλας, ἐπεὶ καὶ τοιαύτης εἶσι τινες φύσεως αὐτῶν. Id est, « Pilosis. Aquila dæmonibus dicit, quia quidam eorum ejus sunt naturæ. »

EX CAPITE XVIII LEVITICI.

28. ...Gentibus, quæ ante vos. 29. Quoniam omnis quicumque fecerit de omnibus abominationibus his, exterminabuntur animæ, quæ faciunt, de medio populi sui. 30. Et custodietis præcepta mea, ut non

28. . . . Ἐθνεσιν τοῖς πρὸ ὑμῶν. 29. Ὅτι πᾶς ὅς ἐν ποιήσει ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων, ἐξυλοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιοῦσαι, ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῶν. 30. Καὶ φυλάξεσθε τὰ προσ-

CAPUT XVIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΛΚΥΛΑΣ.
ובתקנתם 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. In statutis eorum.	3. In legitimis eorum.	3.

αὐτὸ τῷ Κυρίῳ, ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκεῖνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. 10. Καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἢ τῶν προσ

Israel, aut de pros

CAPUT XVII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Σφάζωσιν. Ἄλλος, θυσιάζωσιν. Σωτηρίου. Ἄλλοι, εἰρηνικῶν.	5.
7. Τοῖς τριχιδῶσιν.	7. Ματαίοις.	7. Τοῖς σεειρεῖμ.
9.	9. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἄλλος, ἡ ψυχὴ ἐκεῖνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς.	9.
10.	10. Καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου. Ἄλλος, καὶ στήσω τὴν ψυχὴν μου.	10.
11.	11. Ἡ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκός, αἷμα αὐτοῦ ἐστὶ. Ἄλλος, ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης σαρκός ἐν τῷ αἵματι ἐστίν.	11.
13. Χοῖ.	13. Γῆ.	15. Χώματι.
14.	14. Αἷμα αὐτοῦ ἐστὶ. Ἄλλος, τῷ αἵματι αὐτῆς ἥνωται.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. Jugulaverint. <i>Alius</i> , sacrificaverint. Salutaris. <i>Alii</i> , pacificorum.	5.
7. Pilosis.	7. Vanis.	7. Seirim.
9.	9. Homo ille de populo suo. <i>Alius</i> , anima illa de populo suo.	9.
10.	10. Et statuam faciem meam. <i>Alius</i> , et statuam animam meam.	10.
11.	11. Anima enim omnis carnis, sanguis ejus est. <i>Alius</i> , quia anima omnis carnis in sanguine est.	11.
13. Humo.	13. Terra.	15. Cumulo terræ.
14.	14. Sanguis ejus est. <i>Alius</i> , sanguini ejus unita est.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Levitici.

V. 9. Ἄλλ., ἡ ψυχὴ ἐκεῖνη, etc., ex Basil.

V. 10. Ἄλλ., καὶ στήσω τὴν ψυχὴν μου. Sic Basilienensis tacito interprete. — Ο', ἐπιστήσω. Coislín.

ad marg., δώσω.

V. 11. Ὅτι ἡ ψυχὴ πάσης σαρκός ἐν τῷ αἵματι ἐστὶ. Ita Basilienensis.

V. 13. Ἀ., Σ., γοῖ. Θ., χώματι. Sic idem Basil.

Ibid. πῆη, Coislín. in textu, ζῶων, in marg., θήρευμα, quæ postrema lectio est in editione Romana.

V. 14. Ἄλλ., τῷ αἵματι αὐτῆς ἥνωται. Ita Basil., non indicato interprete.

EX CAPITE XVIII LEVITICI.

Ἔργατά μου, ὅπως μὴ ποιῆτε ἀπὸ τῶν νομίμων τῶν ἐβδελυγμένων, ἃ γέγονεν πρὸ τοῦ ὕμᾶς, καὶ οὐ μανθήσεσθε ἐν αὐτοῖς· ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.

faciatis de legitimis abominatis, quæ facta sunt ante vos, et non iniquabimini in eis : quia ego Dominus Deus vester.

CAPUT XVIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν. Ἄλλος, ἡκριθωμένοις.	3.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. In legitimis eorum. <i>Alius</i> , accurate constitutis.	3.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ואת־דוקתי 4.	4.	4.
ואוד־משפמי 5.	5.	5.
איש איש אל־כל־שאר 6.	6.	6.
מולדת בית או מולדת דוד 9.	9.	9.
שאר אביך הוא 12.	12.	12.
אשת בך הוא 15.	15.	15.
זמה הוא 17.	17.	17. Μύσος λίμμα αὐτῆς ἔστιν.
בזד 19.	19.	19.
העביר למלך 21.	21.	21. Παραβιάσαι τῷ Μολόχ.
לא־תעמד לפני בזמה 23.	23.	23.
תבל 25.	25.	Ἀπειρημένον.
ואפקד 25.	25.	25.
וזבא הארץ אד־ישביה		
את־דוקתי 26.	26.	26.
ולא־תקיא 28.	28.	28.
קאה		Ἐξήρασεν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Statuta mea.	4. Præcepta.	4.
5. Judicia mea.	5. Judicia mea.	5.
6. Vir, vir ad omnes reliquias.	6. Omnis homo ad proximam sanguinis sui.	6.
9. Genitæ domi vel genitæ foris.	9. Quæ domi vel foris genita est.	9.
12. Caro patris tui ipsa.	12. Quia caro est patris tui.	12.
15. Uxor filii tui ipsa.	15. Quia uxor filii tui est.	15.
17. Nefas ipsum.	17. Incestus est.	17. Abominatio, reliquum ejus est.
19. In separatione.	19. Quæ patitur menstrua.	19.
21. Ad transire faciendum Moloch.	21. Ut consecretur idolo Moloch.	21. Ad admovendum Moloch.
23. Non stabit ad facies animalis.	23. Non succumbet jumento.	23.
Confusio.	Scelus.	Prohibitum.
25. Visitavi.	25. Visitabo.	25.
Evomuit terra habitatores suos.	Ut evomat habitatores suos.	
26. Statuta mea.	26. Legitima.	26.
28. Et non evomat.	28. Ne evomat.	28.
Evomuit.	Evomuit.	Evomuit.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

4.	4. Προστάγματα. "Άλλος, ήκρι- ωμένα.	4.
5.	5. Κρίματα. "Άλλος, ήγια. "Άλ- λος, δικαιώματα. "Άλλος, άκρι- δάσματα.	5.
6.	6. "Άνθρωπος άνθρωπος προς πάντα οικεία. "Άλλος, άνήρ άνήρ προς πάν λίμμα (sic pro λείμμα).	6.
9.	9. Ένδογενοῦς ή γεγεννημένης έξω. "Άλλος, γέννημα οίκου, ή γέννημα έξω.	9.
12.	12. Οικεία γάρ του πατρός σου. "Άλλος, αίμα του πατρός σου.	12.
15.	15. Γυνή νάρ υιοῦ σου. "Άλλος, οικείον σαρκός σου.	15.
17. Ζέμμα έστιν.	17. "Ασέθημά έστιν.	17.
19.	19. Έν χωρισμῶ. "Άλλος, εν μιάσμασι.	19.
21. Παραδιάται τῶ Μολόχ.	21. Λατρεύειν άρχοντι.	21. Παραδιάσαι τῶ Μολόχ
23.	23. Ού στήσεται προς πάν τε- τράπουν. "Άλλος, ένώπιον κτήνους. Μυσαρόν.	23. Θάβελ.
"Αρρήτον.	25. "Ανταπέδωκα. "Άλλος, επ- εσκεψάμην.	25.
25.	Προσώχθισεν ή γῆ τοις έγκαθη- μένοις επ' αὔτης.	"Ανέβαλεν ή γῆ τοῦς έννοιούνας.
26.	26. Νέμιμα. "Άλλος, ήκριθα- σμένα.	26.
28.	28. "Ινα μή προσοχθίσῃ. "Άλλος, ού μή άποβάλῃ.	28.
Έξήμεσεν.	Προσώχθισε.	"Ανέβαλεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4.	4. Præcepta. <i>Alius</i> , accurate con- stituta.	4.
5.	5. Judicia mea. <i>Alius</i> , sancta. <i>Alius</i> , justificationes. <i>Alius</i> , accu- rate constituta.	5.
6.	6. Homo, homo ad omnia do- mestica. <i>Alius</i> , vir vir ad omne reliquum.	6.
9.	9. Quæ domi nata est, vel quæ foris nata est. <i>Alius</i> , genitura do- mus, vel genitura foris.	9.
12.	12. Domestica enim patris tui est. <i>Alius</i> , sanguis patris tui.	12.
15.	15. Uxor enim filii tui. <i>Alius</i> , proprium carnis tuæ.	15.
17. Ζεμμα, i. e. abominatio, est.	17. Impium est.	17.
19.	19. In segregatioue. <i>Alius</i> , in pollutionibus.	19.
21. Αἰ ἀδμοβενδου Μολοχ.	21. Servire principi.	21. Ad admovendum Moloch.
23. Succumbet.	23. Non stabit ad omne quadru- pes. <i>Alius</i> , in conspectu jumentum Scelestum.	23. Thabel.
Infandum.	25. Retribui. <i>Alius</i> , visitari. Et exhorruit terra eos qui insi- dent super eam.	25. Rejecit terra inhabitantes.
25.	26. Legitima. <i>Alius</i> , accurate constituta.	26.
26.	28. Ut non exhorrescat. <i>Alius</i> , ne ejiciat.	28.
28.	Exhorruit.	Rejecit.
Evomuit.		

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תבשרתו תא 30	30.	30.
תקחם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
30. Custodiam meani.	30. Mandata.	30.
Statutis.	Vacat.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Levitici.

V. 3. Ἄλλ., ἤκριθωμένοις. Ex Basiliensi. Est, ut videtur, Aquilæ, qui vocem קח et ejus derivata per ἀκριθάζω, ἀκριθῶ, ἀκριθασμός, et ἀκριθεια, vertit. Ut Gen. XLVII, 22, et XLIX, 10; Exod. XII, 14, et XIII, 10.—Ibid. קחתיקחם ו', καὶ νομίμοις. Coislin. ad marg., ἤκριθασμένοις. Basil., ἤκριθωμένοις.

V. 4. Ἄλλ., ἤκριθωμένα. Ex Basil., ut versu præcedenti.

V. 5. Ἄλλ., ἄγια. Ἄλλ., δικαιοῦματα. Ἄλλ., ἀκριθάσματα. Ex eodem Basil. Postrema lectio Aquilæ esse videtur.

V. 6. Ἄλλ., ἀνὴρ ἀνὴρ πρὸς πᾶν λίμμα. Sic Basiliensis, tacito interprete, qui videtur esse Aquila: nam infra, versu 17, ἄνθρωπος, λίμμα.—Ο, ἀνθρωπος ἀνθρωπος, etc. Coislin. in margine, ἀνὴρ ἀνὴρ πρὸς πᾶν λίμμα σύνεγγος γένους αὐτοῦ.

V. 9. Ἄλλ., γέννημα οἴκου, ἢ γέννημα ἔξω. Sic Basiliensis sine interpretis nomine. Videtur autem esse Aquilæ, qui litteram κατὰ πόδα sequitur.

V. 11. כחך חתומה ו', ὁμοπατρία. Coislin. in marg., ὁμομητρία.

V. 12. Ἄλλ., αἶμα τοῦ πατρὸς σου. Ex Basi-

liensi, non notato interprete.

V. 14. Ο, συγγενής. Coislin. in marg., ὡς ἀδελφῆ τοῦ πατρὸς σου ἐστίν. Videtur esse scholion ad vocem קרית.

V. 15. Ἄλλ., οἰκεῖον σαρκός σου. Ita Basiliensis. Videtur autem hæc interpretatio ad alium locum pertinere.

V. 17. Ἄ., μύσος λίμμα αὐτῆς ἐστίν. Σ., ζέμμα ἐστίν. Ita Basiliensis. Hic Symmachus Hebraicam vocem מולך Græcis litteris expressit. Apud LXX, Judic. XX, 6, מולך reddidit, ζέμα.—Coislin. Σ., μύσος. Θ., ζέμμα.

V. 18. מולך ו', ἀντιζήλον. Coislin. m., λίμμα αὐτῆς. Sed hæc alio pertinent.

V. 21. Ἄ., Σ., Θ., παραβιάσαι τῷ Μολόχ. Ita Basiliensis. Mss. Regii, Isychius, et editio Romana dicunt tres interpretes, quos sequitur Vulgata, vertisse, Μολόχ. In hunc vero locum hæc nota legitur in catenis Regii: Τὸ Ἑβραϊκὸν τῷ Μολόχ ἐχει· καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἐρμηνευταὶ τοῦτο τεθείκασι. Εἶδωλον δὲ τοῦτο ἦν· διὸ καὶ διὰ τοῦ προφήτου τοῦτό φησιν ὁ Θεός· Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηγάκατέ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα, υἱοὶ Ἰσραὴλ,

LEVITICI CAP. XIX EX COD. COLBERT. 3084.

1. Et locutus est Dominus ad Moysen dicens : 2. Loquere omni synagogæ filiorum Israel, et dices ad eos : Sancti eritis, quoniam sanctus ego Dominus Deus vester. 3. Unusquisque matrem suam timeat, et Sabbata mea custodietis. Ego Dominus Deus vester. 4. Non sequemini idola, et deos fusiles non facietis vobis, ego Dominus Deus vester. 5. Et si sacrificetis sacrificium salutaris Domino; acceptum vestrum sacrificabit. 6. Quacunque die sacrificaveritis comedetur, et crastina : et si residuum fuerit usque ad diem tertium, in igne comburetur. 7. Si autem manducatione manducatum fuerit die tertia, insacrificabile est, non acceptabitur. 8. Qui autem manducat illud, peccatum accipiet, quoniam sancta Domini profanavit : et disperdentur animæ, quæ comederint, de populo suc. 9. Et demetentibus vobis messem terræ vestræ, non perficietis messem vestram agri tui demetere, et quæ de messe tua redemiatis, neque grana vineæ tuæ colliges : mendico et proselyto derelinques ea : ego Dominus Deus vester. 11. Non furtum facietis, et non mentiemini, neque calumniam faciet unusquisque proximo. 12. Et non jurabitis nomine meo super injusto, et non profanabitis nomen Dei vestri. Ego + sum : Dominus Deus vester. 13. Non nocebis proximo tuo, et non rapies, et non dormiet merces mercenarii

1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 2. Ἀλάλησον πάση τῇ συναγωγῇ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· Ἅγιοι ἔσεσθε ὅτι ἅγιος ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 3. Ἐκαστος μητέρα αὐτοῦ φοβείσθω, καὶ τὰ Σάββατά μου φυλάσσετε, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 4. Οὐκ ἐπακολουθήσετε εἰδώλοις, καὶ θεοὺς χωνευτοῦς οὐ ποιήσετε ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 5. Καὶ ἐὰν θύσητε θυσίαν σωτηρίου τῷ Κυρίῳ, δεκτὴν ὑμῶν θύσετε. 6. Ἡ ἂν ἡμέρα θύσητε βρωθήσεται, καὶ τῇ αὔριον, καὶ ἐὰν καταλειφθῆ ἕως ἡμέρας τρίτης, ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται. 7. Ἐὰν δὲ βρώσει βρωθῆ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ἄθυτόν ἐστιν, οὐ δεχθήσεται. 8. Ὁ δὲ ἐσθων αὐτὴ, ἀμαρτίαν λήμψεται, ὅτι τὰ ἅγια Κυρίου ἐβεβήλωσεν, καὶ ἐξολοθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ἐσθουσαι ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν. 9. Καὶ ἐκθεριζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελήσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξετε. 10. Καὶ τὸν ἀμπελώνά σου οὐκ ἐπανατροπύσεις, οὐδὲ τοὺς βώγας τοῦ ἀμπελώνος σου συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 11. Οὐ κλέψετε, καὶ οὐ ψεύσεσθε, οὐδὲ συκοφαντήσετε ἕκαστος τὸν πλησίον, 12. Καὶ οὐκ ὀμείσετε τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδικίαν, καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. Ἐγὼ + εἰμι : Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 13. Οὐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐκ ἀρπάσεις, καὶ οὐ κοιμηθή-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

30.

30. Προστάγματα. Ἄλλος, φυλάγματα. Νομίμων. Ἄλλος, ἡκριθασμένων.

30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

30.

30. Præcepta. Alius, Observationes. Legitimus. Alius, accurate constitutis.

30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Levitici.

καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηρὴν τοῦ θεοῦ Μολόχ, καὶ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥαφάν, τοὺς τύπους, οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς. Ἀπαγορεύει τοῖσιν τὸ τοὺς παῖδας ἱεροδούλους τῶν εἰδώλων προσφέρειν. Ὡς δὲ τινὲς φασιν, τὸ τοῖς ἄλλοις ἄρχουσιν μὴ διδύναι τοὺς παῖδας ὥστε εἶναι αὐτῶν οἰκέτας, ἢ δορυφόρους, ἵνα μὴ τῆς ἐκείνων μετὰσχῶσιν ἀσεβείας. Id est, « Hebraicum habet Moloch, ac reliqui interpretes sic posuerunt. Idolum autem erat : quare per prophetam ait Deus (Amos v. 25, 26) : Num victimas et sacrificia obtulistis mihi annis quadraginta in deserto, filii Israel? Et accepistis tabernaculum Moloch, et astrum dei vestri Raphan, typos quos fecistis ad adorandum eos. Vetat igitur filios idolorum ministros offerre. Ut vero dicunt nonnulli, prohibet ne aliis principibus dentur filii, in domesticos ipsorum, aut satellites, ne eorum impietatis participes sint. »

V. 25. Ἄλλ., ἐνώπιον κτήνους. Ex Basiliensi. Symmachi autem lectionem Græce non habemus. Sed exstat Latine apud Isychium sic : « Coire ergo, succumbere, edidit Symmachus, » ubi verbi modum ad seriæ orationis accommodat. Vulgatis interpres succumbet similiter edidit. — Ο, πρὸς πᾶν τε-

τρόπου. Coislin. marg., ἐν παντὶ κτῆνει. Ibid. Θ., θάβελ. Σ., ἀρρήτων. Ἄ., ἀπειρημένον. Coisl. recte unde corrigas illud Θ., Βάβελ, in Basiliensi.

Ibid. Σ., ἀρρήτων. Θ., βαθέλ (lectio vitiosa, pro θάβελ). Sic Basiliensis. Isychius vero Aquilæ quocunque lectionem affert sic : « Symmachus, ineffabile, Aquila, insectum. »

V. 25. Ἄλλ., ἐπεακροΰσάμην. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἀνέβαλεν ἡ γῆ τοὺς ἐνοικοῦντας. Est Theodotionis, ut infra, vers. 28. Isychius ait Theodotionem pro evomere vertisse respuere. — Ο, προσώχθισεν. Coislin. in marg., ἀπέβαλεν ἡ γῆ τοὺς ἐνοικοῦντας, et ibid., ἐξώρισεν.

V. 26. Ἄλλ., ἡκριθασμένα. Ex Basiliensi. Videtur esse Aquilæ, ut supra diximus.

Ibid. Πῖτλη Ο, ἐγχώριος. Coislin. marg., αὐτόχθων.

V. 28. Ἄλλ., οὐ μὴ ἀποθάλῃ. Hæc lectio et sequens, ἀνέβαλεν, Theodotionis sunt. — Ἄ., ἀπέβαλεν. Σ., ἐξήρασεν. Θ., ἐξήμεσεν. Ο, προσώχθισεν. Coislin. marg., ἐξορίσῃ. Sic. Sed sinceriores videntur lectiones Basiliensis.

V. 30. Ἄλλ., φυλάγματα. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., ἡκριθασμένων. Aquilæ, ut similes.

LEVITICI CAP. XIX EX COD. COLBERT. 5084.

σεται ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ παρὰ σοὶ ἕως πρωῆ. 14. Οὐ κακῶς ἐρεῖς κωφόν, καὶ ἀπέναντι τυφλοῦ οὐ προσθήσεις σκάνδαλον, καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου· ἐγὼ Κύριος + ὁ Θεὸς ὑμῶν : 15. Οὐ ποιήσετε ἀδικον ἐν κρίσει· οὐ λήμψῃ πρόσωπον πτωχοῦ, οὐδὲ θαυμάσεις πρόσωπον δυνάστου, ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖς τὸν πλησίον σου. 16. Οὐ πορεύσῃ δόλω ἐν τῷ ἔθνει σου, οὐκ ἐπισυστήσῃ ἐφ' αἷμα τοῦ πλησίον σου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς + ὑμῶν : 17. Οὐ μισήσεις τὸν ἀδελφόν σου τῆ διαβολῇ σου. Ἐλεγμῶ ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐ λήμψῃ δι' αὐτὸν ἀμαρτίαν. 18. Καὶ οὐκ ἐκδικᾶται σου ἡ χεὶρ, καὶ οὐ μνηεῖς τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν· ἐγὼ Κύριος. 19. Τὸν νόμον μου φυλάξεσθε, τὰ κτήνη σου οὐ κατοχετεύσεις· ἑτεροζύγω, καὶ τὸν ἀμπελώνά σου οὐ κατασπερεῖς δίφορον, καὶ τὸ ἱμάτιον ἐκ δύο ὕφασμένων + κίβδηλον : οὐκ ἐπιθαλεῖς σεαυτῷ.

20. Καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς κούτην σπέρματος, καὶ αὐτῆ οἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνθρώπων, καὶ λύτροις οὐ λελύτρωται, ἢ ἐλευθερία οὐκ ἐδόθη αὐτῇ, ἐπισκοπῆ ἔσται + αὐτοῖς : οὐκ ἀποθανούσινται, ὅτι οὐκ ἠλευθερώθη. 21. Καὶ προσάξει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ Κυρίῳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σπητῆς τοῦ μαρτυρίου κρινὸν πλημμελείας. 22. Καὶ ἐξιδάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κριῶ τῆς πλημμελείας ἐναντι Κυρίου περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ

apud te usque mane. 14. Non maledices surdum et coram cæco non appones scandalum : et timebis Deum tuum. Ego Dominus + Deus vester : 15. Non facietis injustum in iudicio : non accipies faciem mendici, neque miraberis faciem potentis, in justitia iudicabis proximum tuum. 16. Non ambulabis dolo in gente tua : non instabis in sanguinem proximi tui. Ego Dominus Deus + vester : 17. Non odio habebis fratrem tuum animo tuo : arguendo argues proximum tuum, et non accipies propter eum peccatum. 18. Et non vindicabitur manus tua, et non succensebis filiis populi tui, et diliges proximum tuum sicut teipsum. Ego Dominus. 19. Legem meam custodietis, jumenta tua non coire facies cum altero genere : et vineam tuam non seminabis differentem : et vestimentum ex duobus textum + adulteratum : non injicies tibi ipsi.

20. Et si quis dormierit cum muliere cubitu seminis, et hæc fuerit famula reservata homini, et redemptionibus redempta non sit, libertas non fuerit data ei, examen erit + eis : non morientur, quia liberata non est. 21. Et adducet delicti sui Domino ad ostium tabernaculi testimonii arietem delicti. 22. Et expiabit pro eo sacerdos, in ariete delicti coram Domino pro peccato ejus, quo peccavit : et dimittetur ei peccatum ejus quod peccavit.

25. Cum autem ingressi fueritis in terram + quam Dominus Deus dat vobis : et plantaveritis omne lignum manducabile, et circumrondabitis immunditiam ejus; fructus ejus tres annos erit vobis immundus, non manducabitur. 24. Et anno quarto, erit omnis fructus ejus sanctus laudabilis Domino. 25. In anno autem quinto comedetis fructum ejus : adjectio est vobis genimina ejus : Ego Dominus Deus vester. 26. Non comedetis super montes, et non augurabimini, neque auspicabimini. 27. Non facietis sisoen ex coma capitis vestri, neque corrumpetis aspectum barbæ vestræ. 28. Et incisiones super anima non facietis in corpore vestro, et litteras impressas non facietis in vobis : ego Dominus Deus vester. 29. Non profanabis filiam

ἥς ἤμαρτεν, καὶ ἀφιεθήσεται· ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἦν ἤμαρτεν.

25. Ὅταν δὲ εἰσελθῆτε εἰς τὴν γῆν + τὴν Κύριος ὁ Θεὸς δίδωσιν ὑμῖν : καὶ καταφυτεύσητε πᾶν ξύλον βρώσιμον, καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ. Ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται ὑμῖν ἀπερικαθάριστος, οὐ βρωθήσεται. 24. Καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ, ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἅγιος αἰνετὸς τῷ Κυρίῳ. 25. Ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτοῦ, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γενήματα αὐτοῦ· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 26. Μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὄρεων, καὶ οὐκ οἰωνιεῖσθε, οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε. 27. Οὐ ποιήσετε σισοῆν ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, οὐδὲ φθερ... ἐ τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος ὑμῶν. 28. Καὶ ἐκτομίδας ἐπὶ ψυχῆ οὐ ποιήσετε ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ γράμματα στικτὰ οὐ ποιήσετε ἐν ὑμῖν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 29. Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σου ἐκπορνεῦσαι

CAPUT XIX LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
איש 3	3.	3.
האלילים 4	4.	4.
פנות דא לא ירצה 7	7.	7. Ἀπόδλητον. . .
פנות שדך 9	9.	9.
לא תעלל 10	10.	10.
לא תרעשן 13	13.	13.
לא תקלל 14	14.	14.
ולא תהדר פני גדל 15	15.	15.
תעבד 16	16.	16.
בלבך 17	17.	17.
תסוד 18	18.	18.
את דחקתי 19	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Vir.	3. Unusquisque.	3.
4. Inutilia.	4. Idola.	4.
7. Corruptum illud, non acceptabitur.	7. Profanus erit, et impietatis reus.	7. Abjiciendum.
9. Angulum agri tui.	9. Usque ad solum superficiem terræ.	9.
10. Non racemabis.	10. Neque.... racemos et grana decidentia congregabis.	10.
13. Non opprimes.	13. Non facies calumniam.	13.
14. Non maledices.	14. Non maledices.	14.
15. Neque decorabis facies magni.	15. Nec honores vultum potentis.	15.
16. Stabis.	16. Stabis contra	16.
17. In corde tuo.	17. In corde tuo.	17.
18. Observabis.	18. Memor eris.	18.
19. Statuta mea.	19. Leges meas.	19.

αὐτὴν οὐκ ἐκπορευέσει ἡ γῆ, καὶ πλησθήσεται ἡ γῆ ἀνομίας. 30. Τὰ Σάββατά μου φυλάξεσθε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε· ἐγὼ Κύριος. 31. Οὐκ ἐπακολουθήσετε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαοίδοις οὐ προσκολληθήσεσθε ἐκμανθῆναι ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 32. Ἀπὸ προσώπου παλιῶ ἔξαναστῆση, καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρου· καὶ φοβηθήσῃ τὸν Θεόν σου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 33. Ἐάν τις προσέλθῃ ὑμῖν προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, οὐ θλίψετε αὐτόν. 34. Ὡς ὁ αὐτόχθων ἐν ὑμῖν ἔσται ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἀγαπήσεις αὐτόν ὡς σεαυτὸν, ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῇ Αἰγύπτου· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 35. Οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις, καὶ ἐν σταθμοῖς, καὶ ἐν ζυγαῖς. 36. Ζυγὰ δίκαια, καὶ στάθμια δίκαια ✕ καὶ οἱ [φι].

tuam prostituendo eam; non fornicabitur terra, et implebitur terra iniquitate. 30. Sabbata mea cus' o dietis, et a sanctis meis timebitis: ego Dominus. 31. Non sequemini engastrimythos, et incantatoribus non adhærebitis, ut inquinemini in eis. Ego Dominus Deus vester. 32. A facie cani exsurges, et honorabis faciem senioris: et timebis Deum tuum: ego Dominus Deus vester. 33. Si quis autem advenerit vobis proselytus in terra vestra, non affligetis eum. 34. Sicut indigena in vobis erit proselytus accedens ad vos. Et diliges eum sicut teipsum, quia proselyti fuistis in terra Ægypti. Ego Dominus Deus vester. 35. Non facietis injustum in iudicio, in mensuris, et in ponderibus, et in stateris. 36. Stateræ justæ, et pondera justæ ✕ et Oephi.

CAPUT XIX LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Ἐκαστος. Ἄλλος, ἀνὴρ.	3.
4.	4. Εἰδώλοις. Ἄλλος, ἐλελεῖμ.	4.
7. Ἀργὸν ἔστιν οὐκ εὐδοκηθήσεται.	7. Ἄθυτόν ἔστιν οὐ δεχθήσεται.	7. Φεγγούλ. . .
9.	9. Θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ. Ἄλλος, τὸ φαθὸ τοῦ ἀγροῦ.	9.
10.	10. Οὐκ ἐπανατρογῆσεις. Ἄλλος, οὐκ ἐπιφυλλιεῖς.	10.
13.	13. Οὐκ ἀδικήσεις. Ἄλλος, οὐ συκοφαντήσεις.	13.
14.	14. Οὐ κακῶς ἐρεῖς. Ἄλλος, οὐ καταράσῃ.	14.
15.	15. Οὐδὲ μὴ θαυμάσης πρόσωπον δυνατοῦ. Ἄλλος, οὐ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλου.	15.
16.	16. Ἐπιστήσῃ. Ἄλλος, ἐπισυστήσῃ.	16.
17.	17. Τῇ διανοίᾳ σου. Ἄλλος, ἐν τῇ καρδίᾳ σου.	17.
18.	18. Μηνιεῖς. Ἄλλος, τηρήσεις.	18.
19.	19. Τὸν νόμον. Ἄλλος, τὰ ἤκριτασμένα.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIQ.

3.	3. Unusquisque. <i>Alius</i> , vir.	3.
4.	4. Idolis. <i>Alius</i> , elilim.	4.
7. inutile est, non acceptabitur.	7. Insacrificabile est, non acceptabitur.	7. Phengul. . . .
9.	9. Messem vestram agri. <i>Alius</i> , phaath agri.	9.
10.	10. Non revindemiabis. <i>Alius</i> , non racemabis.	10.
13.	13. Non nocebis. <i>Alius</i> , non calumniaberis.	13.
14.	14. Non male dices. <i>Alius</i> , non maledices.	14.
15.	15. Neque miraberis faciem potentis. <i>Alius</i> , non honorabis faciem magni.	15.
16.	16. Instabis. <i>Alius</i> , superinsurges.	16.
17.	17. Animo tuo. <i>Al.</i> , in corde tuo.	17.
18.	18. Succensebis. <i>Alius</i> , observabis.	18.
19.	19. Legem. <i>Al.</i> , acctrate constituta.	19.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΤΑΑΣ.
כלאים		
20 שפחה בקרת	20'	20.
23 תערתם ערלוח	23.	23.
26 לא תאפלו עליהם לא תחוש	26.	26.
27 לא תקפי פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך	27.	27. Οὐ περικυλώσεις τὸ κλῆμα [αὐτ. κλίμα] τῆς κεφαλῆς σου. . . .
30 ומקדשי	30.	30.
31 אלתפנו אלהאבת ואל הידענים	31.	31.
33 לא תוני	33.	33.
36 אבני צדק	36.	36.
איפת צדק		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Intertexturarum.	Ex duobus texta.	
20. Ancilla. Animadversio.	20. Ancilla. Vapulabunt ambo.	20.
23. Præputiabit is præputium ejus.	23. Auferet is præputia eorum.	23.
26. Non comedet is super san- guinem.	26. Non comedet is cum san- guine.	26.
Non ominabimini.	Non augurabimini.	
27. Non circumdabit is angulum capit is vestri, et non corrupet angulum barbæ tuæ.	27. Neque in rotundum atton- debit is comam : nec radet is bar- bam.	27. Non circumdabit is latus ca- pitis tui....
30. Sanctuarium meum.	30. Sanctuarium meum.	30.
31. Ne respiciat is ad pythones et ad sciolos.	31. Non declinet is ad magos, nec ab ariolis aliquid sciscite- mini.	31.
33. Non tribulabit is.	33. Non exprobret is.	33.
36. Lapides justitiæ.	36. Æqua sint pondera.	36.
Epha justitiæ.	Justus modius.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Levitici.

V. 3. Ἀλλ., ἀνήρ. Ex Basil. Videtur Aquilæ.
 V. 4. Ἀλλ., ἐλειλεῖμ. Ex eodem. Hæc interpretatio est, ut puto, Theodotionis, qui in dubiis Hebraica Græcis litteris exprimere solet.
 V. 7. Ex Coislin. Basil. exhibet solum Aquilam Ἄ., ἀπόδητον. Ita, Catenæ Regiæ et editio Romana. Sic vocem פנתל vertunt supra Aquila et Symmachus. C. vii, 18. Theod. φεγγώλ.
 V. 9. Ἀλλ., τὸ φαθ τοῦ ἀγροῦ. Ita Basiliensis, qui Symmachi aut Theodotionis, ut puto, lectionem profert. Vide infra ad versum 27.
 V. 13. Ἀλλ., οὐ συκοφαντήσεις. Ex Basiliens. Videtur esse trium interpretum, qui ita vertunt supra. Levit. vi, 2.—רגורו, ἀρπάσεις, sic Coislin. Edit. vero Rom., ἀρπᾶ. Coislin. in marg., ἀποστέρήσεις.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΑΝ.

	Ἐκ δύο ὑφασμένον. Ἄλλος, κάλυμα.	
20.	20. Οἰκέτις. Ἄλλος, δούλη.	20.
23.	Ἐπισκοπή. Ἄλλος, ἐπίσκοπος.	23.
26.	23. Περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ, ἀκροβυστεῖτε ἀκροβυστίαν αὐτῶν.	23.
	26. Μὴ ἐσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ἐπὶ τοῦ αἵματος. Ἄλλος, ἐπὶ τοῦ δώματος.	26.
	Οὐκ οἰωνιεῖσθε. Ἄλλος, οὐ κληρονοστήσεσθε.	
27. Οὐ περιξυρῆσατε κύκλῳ τὴν ὄψιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, τὸ φαλὲ τοῦ πώγωνός σου.	27. Οὐ ποιήσατε σισόην ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, οὐδὲ φθερεῖτε τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος ὑμῶν.	27. Οὐ ποιήσατε τὸ φαλὲ τῆς κεφαλῆς.
30.	30. Ἀπὸ τῶν ἁγίων μου. Ἄλλος, τὸ ἀκρίθασμά μου.	30.
31.	31. Οὐκ ἐπακολουθήσατε ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπαιδοῖς. Ἄλλος, μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τοὺς θελητὰς καὶ πρὸς τοὺς γνώστας.	31.
33.	33. Οὐ θλίψετε. Ἄλλος, οὐ κακώσατε.	33.
36.	36. Μέτρα δίκαια. Ἄλλος, στάθμια δίκαια.	36.
	Χοῦς δίκαιος. Ἄλλος, οἶφι δίκαιον.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Ex duobus textum. <i>Al.</i> , impedimentum.	
20.	20. Famula. <i>Alius</i> , serva.	20.
23.	Examen. <i>Alius</i> , consideratio.	23.
26.	23. Circumundabitur immunditiam ejus. <i>Reliqui</i> , præputiate præputium eorum.	23.
	26. Ne comedite super montibus. <i>Alius</i> , non comedetis super sanguinem. <i>Alius</i> , super tecto.	26.
	Non augurabimini. <i>Alius</i> , non hariolabimini.	
27. Non radetis in circuitu aspectum capitis vestri, phale barbæ tuæ.	27. Non facietis sisoen ex coma capitis vestri, neque corrumpetis aspectum barbæ vestræ.	27. Non facietis phaath capitæ.
30.	30. A sanctis meis. <i>Alius</i> , accuratum præceptum meum.	30.
31.	31. Non sequemini ventriloquos et incantatores. <i>Alius</i> , ne declinetis ad voluntarios et ad hariolos.	31.
33.	33. Non affligetis. <i>Alius</i> , non vexabit.	33.
36.	36. Mensuræ justæ. <i>Alius</i> , pondera justa.	36.
	Congius justus. <i>Alius</i> , œphi justum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Levitici.

V. 14. Ἄλλ., καταράση. Ex Basiliensi. Sic vocem ἤρ vertunt Aquila et Theodotio, Isaïæ viii, 19. — Ο΄, οὐ κακῶς ἐρεῖς. Coisl. marg., οὐ καταράση, οὐ λοιδορήση.

V. 15. Ἄλλ., Οὐ δοξάζεις πρόσωπον μεγάλου. Sic omnes mss. Regii, Basiliensis et Drusiûs. Exod. xxiii, 3, eamdem vocem ἤρη τιμήσεις ver-

tit Symmachus.

V. 16. הַיָּדָה וְ, δόλω. Coisl. marg., ὑπούλω.

Ibid. Ἄλλ., ἐπισυστήση. Sic quidam mss. et editio Romana.

V. 17. Ἄλλ., ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Est, ut puto, Aquilæ.

V. 18. Ἄλλ., τηρήσεις. Ex Basiliensi.

V. 19. "A.11., τὰ ἡκριθασμένα. Videtur esse Aquilæ, ut supra dictum est. Ex Basiliensi. Ibid. "A.11., κώλυμα. Ex Basiliensi qui interpretem tacet. Sed videtur esse Theodotionis, qui vocem כלאים ita vertit, Deut. xxii, 9.—Ο', διάφορον. Edit. Rom., διάφορον. Coislin. ad marg., κώλυμα αχτανή. Quo exprimuntur, Græcis litteris voces Hebraicæ, כלאים שנינו.

V. 20. "A.11., δούλη. Basiliensis. Ibid. "A.11., ἐπισκοπὴς. Basiliensis. Est forte Theodotionis, ut infra, Num. i, 20.

Ibid. נזרפת Ο', διαπεφυλαγμένη. Coislin. in marg., ἐπηγγελμένη ἀνδρῶν. Ibid. Ο', ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτοῖς, m. θειδὸς ἔσται αὐτῶν.

V. 23. Οἱ λοιποὶ, ἀκροβυστεῖτε ἀκροβυστίαν αὐτοῦ. Sic calenæ Regiæ et Drusius. Ibid. גרלים Ο', ἀπερικάθαρος. Coislin. marg., ἀκροβυστον.

V. 26. "A.11., οὐ φάγεσθε ἐπὶ τοῦ αἵματος. "A.11., ἐπὶ τοῦ δώματος. Prior lectio est Basiliensis, altera editionis Romanæ. In hunc locum ita disserit Drusius. « Super domate, id est tecto על דגג. Hieron. in epistola ad Suniam. Δῶμα in orientalibus provinciis ipsum dicitur, quod apud Latinos, tectum. In Palestina enim et Ægypto, vel ubi scripti sunt livini libri aut interpretati, non habent in tectis culmina, sed δώματα, quæ Romæ vel solaria vel me-

diana vocant, id est plana tecta, quæ transversis trabibus sustentantur. Eadem scribit in Comment. Dan. vi De domate satis. Quod hunc locum attinet, corruptus est et in LXX, qui legerunt על הדריים, ἐπὶ τῶν ὀρέων, hoc est Resch pro Daleth. Melius noster, cum sanguine. Et est sensus, non comedetis carnem cum sanguine. Jonathan, non comedetis de carne ullius victimæ, donec sanguis steterit in pelvibus. Sane Thalmudici notant non esse comedendam carnem sacram ante sanguinem. Si divinationi locus, putarem in editione Romana, unde hæc descripsi, αἵματος, legendum pro δώματος. Nam nihil affine habet דם, sanguis, cum דגג δώμα, sive tectum. Quo magis cogito, eo magis se probat mihi hæc emendatio. Hactenus Drusius: utut vero sit de conjectura ejus, constat varios interpretes varie legisse. Nempe LXX, הדריים, montes; vel potius nulla addita littera הרים, excelsum, scilicet montes. Alios דם, sanguinem. Prior vero lectio non spernenda, nam hic agitur de superstitionibus alienigenarum, quarum una eaque frequens erat, immolare in excelsis.

Ibid. "A.11., οὐ κληδονισθήσεσθε. Ex Basiliensi.

V. 27. Sic lectiones plenas mutuamur ex Basiliensi, cum Symmachi nomine, quod ex Drusio aberat. Lectionem Aquilæ varie efferunt Regii ço-

CAPUT XX LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῦς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
למוך 2	2.	2.
למוך 3	3	3.
ואם העלם יעדימו עם הארץ 4	4.	4.
הזנים אחריו 5	5.	5.
אחרי הביתך		
הפנה אל־האבת ואל־הדעינים 6	6.	6. Ἐκκλίνει πρὸς τοὺς θελητάς, καὶ πρὸς τοὺς γνώστας.
את־חקתי 8	8.	8.
יקל 9	9.	9.
דמיו ב		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Moloch.	2. Idolo Moloch.	2.
3. Moloch.	3. Moloch.	3.
4. Et si absconsione absconderint populus terræ.	4. Quod si negligens populus terræ, et quasi parvipendens imperium meum.	4
5. Fornicantes post ipsum.	5. Qui consenserunt ei.	5.
Post Moloch.	Cum Moloch.	
6. Verterit se ad pythones, et ad divinos.	6. Quæ declinaverit ad magos et ariolos.	6. Declinat ad voluntarios, et ad hariolos.
8. Statuta mea.	8. Præcepta.	8.
9. Maledixerit.	9. Maledixerit.	9.
Sanguis ejus in ipso.	Sanguis ejus sit super eum.	-

dices : nam habent κλήμα pro κλίμα, proclivis mutatio ; κλήμα vero est *palmes*, κλίμα *latus*. Si priorem lectionem sequamur, sensus erit : Non circumdabis capiti tuo palmites sive coronam palmium ; si posteriorem : Non circumdabis latus capitis tui, id est, non tonsura circumdabis ; utram malis elige. In hunc autem Aquilæ locum hoc scholion addunt duo Regii mss. : Τριχῶν δὲ ἀφαίρεσις δόξης ἀφαίρεσις. Id est, *Capillorum autem jactura est gloriae jactura*. Lectionem Symmachi pleniorum mutamur ex Basiliensi. Ibi vero ad hæc verba, τὴν πρόσφιν τῆς κεφαλῆς σου, hoc scholion affert codex unus Regius, μᾶλλον δὲ σισήν, ὃ ἐστὶν ὁ κρόβυλος. Id est, *Potius autem sisoen, quod est croblylus*. Κρόβυλος erant capilli certum in modum non ita notum concinnati. In Symmachi versionem sic Isychius, « Insuper nec comam in rotundum tondere, id est, non radere in rotundum aspectum capitis, sicut et Symmachus edidit, quemadmodum etiam hi facere consueverunt, qui barbaricas student comas. » In sequentibus Symmachi verbis, τὸ φαλέ τοῦ πάγωνος ὑμῶν, puto φαάθ pro φαλέ legendum, ut cum Hebraico פהא consonet : in mss. enim unciali character, quales erant omnes antiquitus, λ in α et θ in ε facile commutantur. Vide *Palæographiam Græcam*, pag. 188, ubi harum litterarum formam

simillimam observabis. Theodotion item vertit φαάθ, retenta Hebraica voce. — Coislin. sic habet, Θ., οὐ κυκλώσετε τὸ φαάθ τῆς κεφαλῆς. Σ., οὐ περιξυρήσετε κύκλω τὴν πρόσφιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. Hæc confer cum supra edito, ubi parva discrimina.

V. 29. Ο', ἀνομία. Coislin. in margine, ζέμμα ἐστίν.

V. 30. "Αλλ., τὸ ἀκρίθασμά μου. Basiliensis. Videtur Aquilæ esse.

V. 31. "Αλλ., μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τοὺς θελητάς καὶ τοὺς γνώστας. Sic omnes mss. Puto autem esse Aquilæ, nam sic ipse vertit cap. sequenti, v. 6. — Ο', ἐγγαστριμύθοις. Coislin. marg., μάντεις.

V. 32. פהא Ο', πολιοῦ. Coislin. marg., πρεσβυτέρου. Ibid. פהא Ο', πρεσβυτέρου, marg., σοφου.

V. 33. "Αλλ., οὐ κακώσετε. Sic Basiliensis.

V. 34. רבא Ο', προσπορευόμενος. Coislin. marg., προσηλυτεύων. Ibid. פהא Ο', προσήλυτοι, marg., γεῶραι, πάροικοι.

V. 36. רבא זנות—Ο', ζυγά δίκαια, etc. Coislin. marg., λίθους δικαίους καὶ οὐφὶ δίκαιον. Ibid. "Αλλ., στάθματα δίκαια. Sic Basiliensis. Ibid. Vocem זנות στάθματα vertunt LXX et Theodotio Prov. xvi, 11. Ibid. "Αλλ., οὐφὶ δίκαιον. Basiliensis. Hæc interpretatio in versionem LXX hexaplarem translata fuerat, ut supra videas.

CAPUT XX LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἀρχοντι. Ἄλλοι, τοῦ Μολόχ.	2.
3.	3. Ἀρχοντι. Ἄλλοι, τοῦ Μολόχ.	3.
4.	4. Ἐὰν ὑπερῶσει ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόθρονος τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐὰν ὑπερῶσει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐὰν κρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς.	4.
5.	5. Ὁμοιοῦντας αὐτῷ. Ἄλλος, πορευόμενος ὀπίσω αὐτοῦ. Εἰς τοὺς ἄρχοντας. Ἄλλος, ὀπίσω τοῦ Μολόχ. Ἄλλος, εἰς τὸν ἄρχοντα.	5.
6.	6. Ἐπακολούθησεν ἐγγαστριμύθοις, καὶ τοῖς ἐπασιδοῖς.	6.
8.	8. Προσάγματα. Ἄλλος, ἠκριθασμένα.	8.
9.	9. Κακῶς εἶπη. Ἄλλος, καταράσσεται. Ἐνοχος ἔσται. Ἄλλος, αἷμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES	THEODOTIO.
2.	2. Principi. <i>Alii</i> , Moloch.	2.
3.	3. Principi. <i>Alii</i> , Moloch.	3.
4.	4. Si autem despectione despexerint indigenæ terræ. <i>Alius</i> , si despectione absconderint populus terræ. <i>Al.</i> , si absconsione absconderint populus terræ.	4.
5.	5. Consentientes ei. <i>Alius</i> , fornicantes post ipsum. In principes. <i>Alius</i> , post Moloch. <i>Alius</i> , in principem.	5.
6.	6. Secuta fuerit ventriloquos et incantatores.	6.
8.	8. Præcepta. <i>Alius</i> , accurate constituta.	8.
9.	9. Maledixerit. <i>Alius</i> , maledixerit. Reus erit. <i>Alius</i> , Sanguis ejus in ipso.	9.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΚΑΣ.
11 ואיש אשר ישכב	11.	11.
<p>אִישׁ אִשׁוֹ אָבִיו <i>To Samar.</i>, με- τὰ γυναικὸς ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.</p> <p style="text-align: center;">זכיהם במ</p>		
12 תבל עשו	12.	12
14 זמה	14.	14.
17 עשו ישא	17.	17.
18 דה	18.	18.
<p style="text-align: center;">אִתְמַקְרֵיהּ</p> <p>19 כי אִתְשָׂאוּ הָעִירָה עִנָּם וְשָׂאוּ</p>	19.	19. Ὅτι τὴν σάρκα αὐτῶν ἤσχη- μόνησεν, ἀνομίαν αὐτῶν ἀρούσιν, (<i>Coislin. adjicit</i>), ἔτι τὸ λείμμα αὐ- τοῦ.
20 אִתְדַדְדוּ	20.	20.
עִירִים יִמְחוּ		
21 נדה	21.	21.
עִירִים יִהְיוּ		
22 מִשְׁפָּטֵי	22.	22.
תְּקִי אִתְכֶּם		
23 בַּחֲקֵת הַגּוֹי	23.	23.
25 אִשֶׁר תִּרְמַשׁ הָאִדְמָה	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Vir qui cubuerit.	11. Qui dormierit.	11.
Cum uxore patris sui. <i>Samar.</i> cum uxore fratris patris sui.	Cum noverca sua.	
Sanguines eorum in ipsis.	Sanguis eorum super eos.	
12. Confusionem fecerunt.	12. Scelus operati sunt.	12.
14. Nefas.	14. Zelus.	14.
17. Perversitatem suam porta- bit.	17. Portabunt iniquitatem suam.	17.
18. Infrma.	18. In fluxu menstruo	18.
Venam ejus.	Fontem.	
19. Quia carnem suam nudavit, perversitatem suam portabunt.	19. Ignominiam carnis suæ nu- davit; portabunt ambo iniquita- tem suam.	19. Quia carnem ipsorum d. tur- pavit, iniquitatem suam portabunt. <i>Coislin adjicit</i> , Quia reliquias suas.
20. Cum uxore patris sui.	20. Cum uxore patris sui.	20.
Sine filiis morientur.	Sine liberis morientur.	
21. Separatio.	21. Rem facit illicitam.	21.
Sine filiis erunt.	Absque liberis erunt.	
22. Judicia mea.	22. Judicia.	22.
Evomet vos.	Vos evomat.	
23. In statutis gentis.	23. In legitimis nationum.	23.
25. Quod reptabit humi.	25. Quæ moventur in terra.	25.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ω.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11.	11. Ἐάν τις κοιμηθῆ. Ἄλλος, δς ἂν κοιμηθῆ. Μετὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἄλλος, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἄμφότεροι ἔνοχοί εἰσιν. Ἄλλος, αἵματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.	11.
12.	12. Ἦσεθήκασι. Ἄλλος, βαθὲλ ἐποίησαν.	12.
14.	14. Ἄνόμημα. Ἄλλος, ζέμμα.	14.
17.	17. Ἄμαρτίαν κομιτῶνται. Ἄλλος, ἄμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται.	17.
	18. Ἀποκαθιμένης. Ἄλλος, ἐν αἰμοῦροισι. Πηγήν. Ἄλλος, ῥύσιν	18.
19.	19. Τὴν γὰρ οἰκειότητα ἀπεκάλυψεν, ἄμαρτίαν ἀποίονται.	19.
20.	20. Συγγενοῦς αὐτοῦ. Ἄλλος, δωδαθῶ. Ἄτεκνοι ἀποθаноῦνται.	20.
Ἄτεκνοι ἔσσονται.	21. Ἀκαθαρσία. Ἄλλος, νεδδά. Ἄτεκνοι ἀποθаноῦνται.	Ἄτεκνοι ἔσσονται.
21.	22. Κρίματά μου. Ἄλλος, ἔκρι- βωμένα. Προσωχθίση ὑμῖν.	21. Ἄτεκνοι ἔσσονται. 22.
Ἄποδᾶλη ὑμᾶς.	23. Τοῖς νομίμοις πῶν ἐθνῶν. Ἄλλος, ἐν τοῖς ἔκριδασμένοις τοῦ ἔθνους.	Ἄποδᾶλη ὑμᾶς. 23.
23.	25. Ἐρπετοῖς τῆς γῆς. Ἄλλος, οἷς ἐξέρπει Ἄδαμά.	25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11.	11. Si quis dormierit. <i>Alius</i> , qui dormierit. Cum uxore patris sui. <i>Alius</i> , cum matre sua. Ambo rei sunt. <i>Alius</i> , Sanguines eorum in ipsis.	11
12.	12. Impie egerunt. <i>Alius</i> , babel fecerunt.	12.
14.	14. Iniquitas. <i>Alius</i> , zemma.	14.
17.	17. Peccatum accipient. <i>Alius</i> , peccatum suum accipiet.	17.
18.	18. Menstruata. <i>Alius</i> , in fluxu sanguinis. Fontem. <i>Alius</i> , fluxum.	18.
19.	19. Consanguinitatem enim revelavit, peccatum reportabunt.	19.
20.	20. Cum cognata sua. <i>Alius</i> , dodatho. Sine filiis morientur	20. Sine filiis erunt.
Sine filiis erunt.	21. Immunditia. <i>Alius</i> , nedda. Sine filiis morientur.	21. Sine filiis erunt.
21.	22. Judicia mea. <i>Alius</i> , accurate constituta. Exhorrescat vos.	22. Abjiciat vos.
Sine filiis erunt.	23. Legitimis gentium. <i>Alius</i> , in accurate statutis gentis.	23.
22.	25. Reptilibus terræ. <i>Alius</i> , quæ reptare facit Adam.	22. 25.
Abjiciat vos.		
23.		
25.		

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בס 27 אב אד עני	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
27. In eis. Pytho vel divinus.	27. In quibus. In quibus pythonicus vel di- vinationis fuerit spiritus.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Levitici.

V. 2 et 3. Ex Basiliensi. Vide quæ diximus supra, cap. xviii, ad versum 21.— Ὁ, ἀρχοντι. Coisl. marg., τῷ Μολόχ.

Ibid. וְאֵת עַם ה' Ὁ, τὸ ἔθνος τὸ ἐπὶ τῆς γῆς· m., ὁ λαὸς τῆς γῆς.

V. 4. Has lectiones mutuamur ex mss. Regiis et ex Basiliensi, qui sic habet καὶ ἐκκρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς. Ubi puto legendum, καὶ εἰ κρύψει, et sic quadrabit cum postrema interpretatione, quæ videtur Aquilæ, καὶ εἰ κρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς, ubi Hebraicum e vestigio sequitur.

V. 5. Ἄλλ., ὀπίσω τοῦ Μολόχ. Ex Basiliensi.

V. 6. Ἄ., ἐκκλίνει πρὸς τοὺς θελητάς καὶ πρὸς τοὺς γνώστας. Hanc lectionem jam vidimus cap. præcedenti. Ex Basiliensi.

V. 8. Ἑκρίθασμένα. Hæc lectio ex Basiliensi,

Aquilæ esse videtur, ut sæpe diximus.

V. 9. Ἄλλ., καταράσσηται. Ita Basiliensis. Vide supra ad cap. xix, v. 14.

Ibid. Ὁ, κακῶς εἶπη. Coisl. m., καθυβρίση.

Ibid. Αἷμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ. Basiliensis. Puto esse Aquilæ.

V. 11. Ὅς ἂν κοιμηθῆ. Sic Basiliensis, sine interpretis nomine.

Ibid. Samaritani lectionem mutuamur ex tribus Regiis, quorum unus alteram lectionem affert nempe, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Ibid. Αἵματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς. Hæc lectio ex Basiliensi sumpta, videtur Aquilæ esse.

Ibid. Πῖγγ Ὁ, ἀσημοσύνην. Coisl. m., αἶθω.

V. 12. Βαβὲλ ἐποίησαν. Hæc lectio Basiliensis codicis, videtur esse Theodotionis, ut diximus su-

CAPUT XXI LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
כִּי אִדְאִשִּׁי יִזְהַר חֹם אֲהִיִּם 6	6.	6.
זנה 7	7.	7.
לא יפרע 10	10.	10.
יפס 11 ועל כִּדְנַפְשׁוֹ בֹת	11.	11.
ומן המוקדש 12	12.	12.
כי נזר שמן כשחת אלהיו עליו 17	17.	Ἵτι ἀφόρισμα ἔλαιον ἀλείμ- ματος Θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. 17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Quia ignitiones Domini panem Dei sui.	6. Incensum enim Domini et panes Dei.	6.
7. Meretricem.	7. Scortum.	7.
10. Non nudabit.	10. Non discooperiet.	10.
Scindet.	Scindet.	
11. Super omnes animas mortui.	11. Ad omnem mortuum.	11.
12. Et de sanctuario.	12. De sanctis	12.
Quia corona olei unctionis Dei sui super eum.	Quia oleum sanctæ unctionis Dei super eum est.	Quia separatio oleum unctionis Dei sui super eum.
17. Panem.	17. Panes.	17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

27. Αὐτῶν. Ἄλλος, ἐν αὐτῷ. 27.
Ἐγγαστρομυθος, ἢ ἐπασιδός.
Ἄλλος, θελητῆς ἢ γῶστης.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

27. Eorum. *Alius*, in eo. 27.
Ventriloquus aut incantator.
Alius, voluntarius aut hariolus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Levitici.

pra cap. xviii, ad versum 23. Ubi, ut et hic, θαβέλ pro θαβέλ haud dubie legendum. — Ο', ἡσεθήχασιν. Coislin. marg., ἀπειρημένον θάβελ ἐποίησαν. Ubi illud ἀπειρημένον videtur Aquilæ esse, illud vero θαβέλ Theodotionis, ut supra.

V. 14. Ἄλλ., ζέμμα. Hæc lectio Basiliensis videtur Symmachi esse, ut supra, cap. xviii, v. 17. — Ο', ἀνόμημα. Coislin. m., ζέμμα, πορνεία.

V. 17. Ἄλλ., ἀμαρτίαν αὐτοῦ λήφεται. Ex Basiliensi. — Ο' Ὀνειδος. Coislin. marg., φασές. Sic videtur esse τῶν Græcis litteris expressum pro χασέδ.

V. 18. Ἄλλ., αἰμορροία. In hanc lectionem scholion habetur in uno Regio, ἄλλος, ἀκάθαρτον, λεπρῶσαν, ἢ ἐν αἰμορροία, ἢ ἐθνικόν. Id est, *alius, immundam, leprosam, aut in fluxu sanguinis, aut gentilem.*

V. 20. Ἄλλ., δωδαθῶ. Ex Basiliensi. Videtur esse Theodotionis (').

Ibid. Ha Basiliensis et Isychius.

V. 21. Ἄλλ., νεδά. Basiliensis. Videtur Theodotionis. Ibid. Sic Basiliensis lectionem Symmachi et Theodotionis effert. — Ο', ἀκαθάρτα ἐστὶ. Coislin. m., ζέμμα ἐστὶ μίασμα.

V. 22. Ἐκριθωμένα. Aquilæ ut videtur, ut versu 23. Utraque ex Basiliensi.

Ibid. Σ., Θ., ἀποβάλλη ὕμᾶς. Ex Basiliensi et Isychio.

V. 25. Οἷς ἐξέρπει ἀδαμά. Basiliensis. Est forte Symmachi et Theodotionis. Vide Gen. 11, 7.

Ibid. ὕμνη Ο', ἐδδελουζάμην. Coislin. m., ὠργίσθην.

V. 27. Lectiones ex Basiliensi. Illud θελητῆς videtur esse Aquilæ, ut supra v. 6.

CAPUT XXI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6. 6. Τὰς γὰρ θυσίας Κυρίου δῶρα τοῦ Θεοῦ αὐτῶν. Ἄλλος, ὅτι τὰ πύργα Κυρίου ἄρτους Θεοῦ αὐτῶν. 6
7. 7. Πόρνην. Ἄλλος, ἐνδιηλλαγμένην. 7
10. 10. Οὐκ ἀποκιδαρῶσει. Ἄλλος, οὐκ ἀπομειρῶσει. 10
11. 11. Διὰ ἄραξιν. Ἄλλος, παραλύσει. 11
11. 11. Ἐπὶ πάση ψυχῇ τετελευτηκυία. Ἄλλος, πάσαις ψυχαῖς νεκραῖς. 11

12. 12. Καὶ ἐκ τῶν ἁγίων. Ἄλλος, ἐκ τοῦ ἁγιάσματος. 12

Ἄλλος, ὅτι τὰ πύργα Κυρίου ἄρτους Θεοῦ αὐτῶν. Ἄλλος, ὅτι τὰ πύργα Κυρίου ἄρτους Θεοῦ αὐτῶν. Ἄλλος, ὅτι τὰ πύργα Κυρίου ἄρτους Θεοῦ αὐτῶν.

17. 17. Ἄλλος, ὅτι τὰ πύργα Κυρίου ἄρτους Θεοῦ αὐτῶν. Ἄλλος, ὅτι τὰ πύργα Κυρίου ἄρτους Θεοῦ αὐτῶν. Ἄλλος, ὅτι τὰ πύργα Κυρίου ἄρτους Θεοῦ αὐτῶν. 17

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6. 6. Sacrificia enim Domini munera Dei sui. *Alius*, quia ignita Domini panes Dei sui. 6
7. 7. Meretricem. *Alius*, immutatam. 7
10. 10. Non nudabit cidari. *Alius*, non nudabit mitra. 10
11. 11. Ad omnem animam mortuam. *Alius*, omnibus animabus mortuis. 11
12. 12. De sanctis. *Alius*, de sanctuario. 12
- Quia intactum oleum unctionis Dei sui super eum. Quia sanctum oleum christum Dei sui super eum. Quia nazer oleum unctum Deo suo super ipso.
17. 17. Munera. *Reliqui*, panes. 17

(') Est autem ipsa vox Hebraica נַחַח, *patruī sui uxori*, Græcis expressa litteris. Idem dicendum de νεδά, v. 21 sequentis ἀδαμά, πῶρνη v. 23, φαάθ, τῶνδ, xviii, 22. De ζέμμα, πῶρ, supra cap. xviii. xx. Βραχι-

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΣ.
תבלל בעיני 20	20.	20. [Υπόχουσις.]
חלח 22	22.	22.
לא יגש 23	23.	23.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Albugin in oculo suo.	20. Albuginem habens in oculo.	20. Suffusio.
22. Panem.	22. Panibus.	22.
23. Non ingredietur.	23. Nec accedat.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Levitici.

V. 6. Ἀλλ., διὰ τὰ πύρρα Κυρίου, etc. Ex Basiliensi. Hæc versio videtur prorsus Aquilæ esse, qui πᾶν semper vertit, πύρρον, ut sæpe vidimus initio hujus libri.

V. 10. Ἀλλ., οὐκ ἀπομιτρώσει. Sic omnes mss. et editio Romana. — Ὁ, οὐκ ἀποκιδρώσει. Coislin. in marg., οὐκ ἀποκαλύψει.

Ibid. Ἀλλ., παραλύσει. Ex Basiliensi.

V. 11. Ἀλλ., πάσαις ψυχαῖς νεκραῖς. Basiliensis. Sic etiam Coislin. ad m.

V. 12. Ἀλλ., ἐκ τοῦ ἁγιάσματος. Ex Basil.

Ibid. Hic versiculus secundum interpretationem Aquilæ, Symmachi et Theodotionis habetur in *Demonstratione evangelica* Eusebii, p. 349, ubi ad lectionem Theodotionis in mss. legitur τὸν χριστόν.

CAPITULUM XXII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΣ.
וינודר 2	2.	2.
איש איש כזרע 4	4.	4.
צדע או זב 6	6.	6.
ולא יאכל 6	6.	6.
זר 10	10.	10.
לא יאכל 11	11.	11.
לא יאכל 13	13.	13.
אות דוקדש 14	14.	14.
יריבד 15	15.	15.
נדריהם 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Separentur.	2. Caveant.	2.
4. Vir vir e semine.	4. Homo de semine.	4.
Leprosus aut fluens.	Qui fuerit leprosus, aut patiens fluxum seminis.	
6. Non comedet.	6. Non vescetur.	6.
10. Extraneus.	10. Alienigena.	10.
11. Comedet.	11. Vescetur.	11.
13. Non comedet.	13. Comedendi ex eis non habet potestatem.	13.
14. Sanctitatem.	14. In sanctuarium.	14.
15. Elevabunt.	15. Offerunt.	15.
18. Vota sua.	18. Vota.	18.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Πτελλος τούς ὀφθαλμούς. "Αλλος, στρεβλός. "Αλλος, νάνος. Οἱ λοιποί, λεύκωμα.	20
22.	22. Τὰ δῶρα. "Αλλος, τούς ἄρ- τους.	22.
23.	23. Οὐκ ἐγγιεῖ. "Αλλος, οὐ προσ- ελεύσεται.	23.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Maculosus oculos. <i>Alius</i> , strabo. <i>Al.</i> nanus. <i>Ceteri</i> , albugo.	20.
22.	22. Munera. <i>Alius</i> , panes.	22.
23.	23. Non appropinquabit. <i>Alius</i> , non ingredietur.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Levitici.

V. 18. פסד ו', חולός. Coislin. in marg., βλέσος. Verum hoc sive scholion, sive interpretamentum, non potest spectare vocem פסד, sed unam ex sequentibus ם-הי vel שרדן. Similiterque v. 20, νάνος videtur alii voci respondere, quam לבלת.

V. 20. 'Α., ὑπόχυσις. Isychius habet : « *Suffusio* autem, quod Aquila edidit. » Nos Græce posuimus

ὑπόχυσις, unde, ut putamus, *suffusio*. Uncinis tamen inclusimus, ne quis aliunde sumptum putaret. οἱ λοιπ., λεύκωμα, *albugo*, quos secutus est vulgatus interpres. Prodit autem ex Coisliniano. — Ο', Μονόρχις. Coislin. marg., ὑστερῶν πνεῦμα, quod respicit vocem פטרב.

V. 22. "Αλλ., τούς ἄρτους. Ex Basiliensi.
V. 23. Οὐ προσελεύσεται. Ex eodem.

CAPUT XXII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Προσεγέτωσαν. "Αλλος, φυ- λαστέσθωσαν.	2.
4.	4. "Ανθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος. "Αλλος, ἀνὴρ ἀπὸ σπέρματος. Λεπρᾶ ἢ γονορροεῖ. "Αλλος, λε- πρός ἢ βέων.	4.
6.	6. Οὐκ ἐδεσται. "Αλλος, οὐ φάγε- ται. "Αλλος, οὐχ ἄψεται.	6.
10.	10. "Αλλογενής. "Αλλος, ἀλλό- τριος.	10
11.	11. Φάγεται. "Αλλος, ἐδεσται.	11.
13.	13. Οὐ φάγεται. "Αλλος, οὐκ ἐδεσται.	13.
14.	14. "Αγιον. "Αλλος, ἀργύριον.	14.
15.	15. "Αφαιροῦσι. "Αλλος, ἀναφέ- ρουσιν. "Αλλος, προσφέρουσιν.	15.
18.	18. "Ομολογίαν αὐτῶν. "Αλλος, εὐχῶν αὐτῶν.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Attendant. <i>Alius</i> , custodian- tur.	2.
4.	4. Homo ex semine. <i>Alius</i> , vir a semine. Leprosus est, vel patitur fluxum seminis. <i>Alius</i> , leprosus aut fluens.	4.
6.	6. Non edet. <i>Alius</i> , non man- ducabit. <i>Alius</i> , non tanget.	6.
10.	10. Alienigena. <i>Alius</i> , alienus.	10.
11.	11. Manducabit. <i>Alius</i> , edet.	11.
13.	13. Non manducabit. <i>Alius</i> , non edet.	13.
14.	14. Sanctum. <i>Alius</i> , argentum.	14.
15.	15. Segregant. <i>Alius</i> , referunt. <i>Alius</i> , offerunt.	15.
18.	18. Confessionem suam. <i>Alius</i> , precum suarum.	18.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
לפלאנדך 21	21.	21.
או נדבה		
לרצן		
נדבה 23	23.	23.
ונתן 24	24.	24. Συγκεκολαμμένον.
ונתן		Κεκομμένον.
בדנר 25	25.	25
את־הם		
אשה 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Ad separandum votum. Vel ad devotionem.	21. (Vel) vota solvens.] Vel sponte offerens.	21.
Ad beneplacitum.	Ut acceptatione sit.	
23. Spontaneum.	23. Voluntarie.	23.
24. Contusum. Excisum.	24. Tuis testiculis. Sectis testiculis.	24. Contusum. Excisum.
25. Filii extranei.	25. Alienigenæ.	25.
Panem.	Panes.	
27. Ignitionis.	27. Offerri poterunt Domino.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Levitici.

Varias interpretationes omnes hujusce capituli ex codd. Basiliensi et Coislino mutuumur.

V. 2. "A. l. l., φυλασσεσθωσαν. Hæc interpretatio videtur esse Symmachi, qui verbum נזיר ita vertit Deut. xxxiii, 16, וזיר אדון, φυλάξαντος τὸς ἀδελφούς αὐτοῦ, *custodientis fraires suos*.

V. 4. "A. l. l., ἀνήρ ἀπὸ σπέρματος. Videtur esse Aquilæ, qui vocem ἀνήρ haud dubie repetierat, ut est in Hebræo אִישׁ אִישׁ.

Ibid. Λεπρός ἢ βέων, trium interpretum videtur esse, qui τὸ βῖ ita vertunt, Levit. xv.

V. 6. "A. l. l., οὐχ ἀφεται. Τὸ βῖ non video, quis possit, ἀφεται, vertisse, nisi forte Symmachus, qui liberiore interdum interpretandi genere utitur.

V. 7. אֶרֶץ אֵי, ἀρτος. Coislin. ad marg., τροφή.

V. 8. בְּלֶחֶם Coislin. in textu, ἀπερριμμένον, ad marg., θνησιμαίων.

V. 14. "A. l. l., ἀργύριον. Sic forte Symmachus liberius verterit.

V. 18. "A. l. l., εὐχῶν αὐτῶν. Basiliensis. Forte Aquilæ, qui vocem נָדָר ita vertit psal. lx, 6. Ibid. אֵי, ὁμολογίαν. Coislin. marg., ἐξωμοσίαν.

CAPUT XXIII LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
תאכל 6	6.	6.
אשה 8	8.	8.
עבדה		
והגיה 11	11.	11.
השבת		
כבש 12	12.	12.
אשה 13	13.	13.
והלוי וכרמל 14	14.	14
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Comeditis.	6. Comeditis.	6.
8. Ignitionem. Servitutis.	8. Sacrificium. Servile.	8.
11. Agitabit. Cessationis.	11. Elevabit. Sabbati.	11
12. Agnum.	12. Agnus.	12.
13. Ignitionem.	13. Incensum.	13.
14. Ettostum et soicam teneram.	14. Polentam et pultes.	14.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
21.	21. Διαστελας εύχην. "Αλλος, του θαυμαστώσαι ὄρκον. "Η κατὰ αἵρεσιν. "Αλλος, ἡ εἰς ἐκούσιον. Εἰς δεκτόν. "Αλλος, εἰς ἐκούσιον.	21.
23.	23. Σφάγια. "Αλλος, ἐκούσιον.	23.
24.	24. Ἐκτεθλιμμένον. Ἐκτομίαν.	24.
25.	25. Ἄλλογενοῦς. "Αλλος, υἱοῦ ἄλλοτρου. Τὰ δῶρα. "Αλλος, τοὺς ἄρτους.	25.
27.	27. Κάρπωμα. "Αλλος, πύβρον.	27.
(SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
21.	21. Distinguens votum. <i>Alius</i> , ad mirificandum jusjuraudum. Vel secundum electionem. <i>Alius</i> , aut in libitum. Ad placitum. <i>Alius</i> , in voluntarium.	21.
23.	23. Jugulata. <i>Al.</i> voluntarium.	23.
24.	24. Cui contriti testiculi. Cui exsecti testiculi.	24.
25.	25. Alienigenæ. <i>Alius</i> , filii alieni. Munera. <i>Alius</i> , pænes.	25.
27.	27. Hostiam. <i>Alius</i> , ignitum.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Levitici

Ibid. וְהָיָה בְּיָמֶיךָ אֵלֶיךָ, αἵρεσιν αὐτῶν. Coislin. marg., θέλησιν. Ibid. εύχην αὐτῶν.

Coislin. hæc asteriscis notat : ✕ τὰ δῶρα αὐτοῦ ✕ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐτῶν, ἢ κατὰ πᾶσαν δέησιν, quæ habentur in edit. Romana, ubi legitur αἵρεσιν pro δέησιν.

V. 21 et 23. Ἐκούσιον. Hæc interpretatio videtur Aquilæ esse, qui Exod. xxxv, 22, ita vertit vocem וְהָיָה.

V. 22, וְהָיָה אֵלֶיךָ, συντετριμμένον. Coislin. m., ἄρηστον

V. 23. וְהָיָה אֵלֶיךָ, κολοδόκερον. Coislin. marg., κονδοκέρατον.

V. 24. Οἱ ἐκτεθλιμμένοι. Coislin. marg., σπάδοντα. Ibid. Coislin. Ἄ., ἐκκεκομμένον, et mox, Ἄ., κερυμμένον, mendose, ut puio, προ κεκομμένον, ut suo loco.

V. 25. וְהָיָה אֵלֶיךָ, δεχθήσεται. Coislin. m., εύχαριστίαν.

V. 29. וְהָיָה אֵלֶיךָ, χαρμοσύνης. Coislin. marg., αινέσεως.

Ibid. וְהָיָה אֵלֶיךָ, εἰσοδεκτόν ὑμῖν. Coislin. marg., τῆ θελήσει ὑμῶν.

CAPUT XXIII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Ἐδεσθε. "Αλλος, φάγεσθε.	6.
8.	8. Ολοκαυτώματα. "Αλλ., πύβρον. Λατρευτών. "Αλλος, δουλευτόν.	8.
11.	11. Ἐνοίσει. "Αλλος, ἀναφέρει. Τῆς πρώτης. "Αλλος, τοῦ Σαββάτου.	11.
12.	12. Πρόβατον. "Αλλος, ἀμνόν.	12.
13.	13. Θυσία. "Αλλος, πύβρον.	13.
14.	14. Περφυργμένα χίδρα νέα. "Αλλος, ἄναλα. Οἱ λοιποί, ἀπαλά καὶ λεπιστά.	14.
(SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Comeditis. <i>Al.</i> manducabitis.	6.
8.	8. Holocausta. <i>Alia</i> , ignita. Servile. <i>Alius</i> , famulare.	8.
11.	11. Offeret. <i>Alius</i> , afferet. Primæ. <i>Alius</i> , Sabbati.	11.
12.	12. Ovem. <i>Alius</i> , agnum.	12.
13.	13. Sacrificium. <i>Alius</i> , ignitum.	13.
14.	14. Fricta chidra nova. <i>Al.</i> non salita. <i>Cæteri</i> . tenera et decorticata.	14.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΑΑΣ.

15 התנופה	15.	15.
שבע שבתות חמיכות		
16 השבת השביעת	16.	16.
17 תנופה	17.	17.
18 אשה	18.	18.
ניחח		
21 עבדה	21.	21.
22 ובקצרכם	22.	22.
פאת		
ולקט		
24 שבתון	24.	24.
תרועה		
25 מלאכת עבודה	25.	25.
27 ועניתם	27.	27.
28 בעצם היום הזה	28.	28.
36 אשה	36.	36.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

15. Elevationis.	15. Primitiarum.	15.
Septem cessationes consummatae.	Septem hebdomadas plenas.	
16. Sabbatum septimi.	16. Hebdomadae septimae.	16.
17. Elevationis.	17. Primitiarum.	17.
18. Ignitio.	18. Vacat.	18.
Quietis.	Suavissimam.	
21. Servitutis.	21. Servile.	21.
22. In metendo vos.	22. Postquam messueritis.	22.
Angulum.	Usque ad solum.	
Spicilegium.	Remanentes spicas.	
24. Requies.	24. Sabbatum.	24.
Vociferationis.	Clangentibus tubis.	
25. Functionem servitutis.	25. Opus servile.	25.
27. Affigetis.	27. Affigetis.	27.
28. In corpore diei ipsius.	28. In tempore diei hujus.	28.
36 Ignitionem.	36. Holocausta.	36
Retentio.	Collectae.	
Servitutis	Servile.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15.	15. Ἐπιθέματος. Ἄλλος, ἀφορίσματος. Ἐπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους. Ἄλλος, ἑπτὰ Σάββατα ἁμωμα.	15.
16.	16. Τῆς ἐσχάτης ἑβδομάδος. Ἄλλος, τοῦ Σαββάτου ἑβδομοῦ.	16.
17.	17. Ἐπίθεμα. Ἄλλος, ἀφαίρεμα.	17.
18.	18. Θυσία. Ἄλλος, πύρρον. Εὐωδίας. Ἄλλος, ἀναπαύσεως.	18.
21.	21. Λατρευτόν. Ἄλλος, δουλευτόν.	21.
22.	22. Ὅταν θερίζητε. Ἄλλος, ἐκθερίζόντων ὕμων. Τὸ λοιπόν. Ἄλλος, τὸ φαάθ. Ἀποπίπτοντα. Ἄλλος, συλλέγματα.	22.
24.	24. Ἀνάπαυσις. Ἄλλος, Σάββατον. Σαλπίγγων. Ἄλλος, σαλπισμός. Ἄλλος, ἡ τῆς σκηνοπηγίας.	24.
25.	25. Ἔργον λατρευτόν. Ἄλλος, ἔργον δουλευτόν.	25.
27.	27. Ταπεινώσετε. Ἄλλος, κατώσετε.	27.
28.	28. Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. Ἄλλος, ἐν ἐγκρατείᾳ τῆς ἡμέρας ταύτης.	28.
36.	36. Ὁλοκαυτώματα. Ἄλλος, πύρρον. Ἐξόδιον. Ἄλλος, ἐπισύσχεσις. Λατρευτόν. Ἄλλος, δουλευτόν.	36.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15.	15. Superpositionis. <i>Alius</i> , segregationis. Septem hebdomadas integras. <i>Alf.</i> , septem Sabbata immaculata.	15.
16.	16. Ultimæ hebdomadis. <i>Alius</i> , Sabbati septimi.	16.
17.	17. Superpositio. <i>Alius</i> , demptio.	17.
18.	18. Sacrificium. <i>Alius</i> , ignitum. Suavitatis. <i>Alius</i> , cessationis.	18.
21.	21. Servile. <i>Alius</i> , famulare.	21.
22.	22. Cum messueritis. <i>Alius</i> , mentibus vobis. Residuum. <i>Alius</i> , phaath. Quæ decidunt. <i>Alius</i> , collectanea.	22.
24.	24. Requies. <i>Alius</i> , Sabbatum. Tubarum. <i>Alius</i> , tubæ clangor. <i>Alius</i> , vel scenopegiæ.	24.
25.	25. Opus servile. <i>Alius</i> , opus famulare.	25.
27.	27. Humiliabitis. <i>Alius</i> , affligitis.	27.
28.	28. In hac ipsa die. <i>Alius</i> , in robore diei ipsius.	28.
36.	36. Holocausta. <i>Alius</i> , ignitum. Exodium. <i>Alius</i> , retentio. Servile. <i>Alius</i> , famulare.	36.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAZ
אשה 37	37.	37.
באספכם 39	39.	39.
שבֹּתָן והדר 40	40.	40.
נפת זמרים וענף עץ־עבת		
וערבי־נחל ושמהתם לפני יהוה אלהיכם שבעת ימים וחגגם אתו חג ליהוה שבעת ימים בשנה		Καὶ ἰτέας χειμάρρου. Καὶ εὐ- φρανθήσεσθε εἰς πρόσωπον Κυ- ρίου Θεοῦ ὑμῶν, ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ ἐορτάσετε αὐτήν, ἐορτήν τῷ Κυρίῳ ζ' ἡμέρας ἐνιαυτῷ
חַקת עֵלָם לְדוֹתֵיכֶם 41	41.	41. Ἀχρίβεια αἰῶνος ταῖς γε- νεαῖς ὑμῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
א. Ignitionem.	37. Oblationes.	37.
39. In colligendo vos.	39. Congregaveritis.	39.
Cessatio.	Sabbatum.	
40. Et decoris.	40. Pulcherrimæ.	40.
Curvitates palmarum.	Spatulasque palmarum.	
Ramum ligni complicati.	Et ramos ligni densarum fron- dium.	
Et salices torrentis, et læta- bimini ad facies Domini Dei vestri septem diebus. Et tripudiabitis festum illud Domino septem die- bus in anno.	Et salices de torrente: et læ- tabimini coram Domino Deo ves- tro. Celebrabitisque solemnitatem ejus septem diebus per annum.	Et salices torrentis: et læta- bimini in faciem Domini Dei vestri septem dies. Et celebrabitis illam, festivitatem Domino septem dies in anno.
41. Statutum sæculi in genera- tionibus vestris.	41. Legitimum sempiternum erit in generationibus vestris.	41. Statutum accuratum sæculi, generationibus vestris.

Notæ et varjæ lectiones ad cap. XXIII Levitici.

V. 6. Ἄλλος, φάγεσθε. Sic Basiliensis, tacito interprete.

V. 8. Ἄλλ., πύρρα. Sic Aquila et Theodotio vertere solent, ut supra vidimus ad cap. II. Aliquando autem ad hanc vocem, 'A., Θ., ponit Basiliensis, interdum et quidem frequentius nomina interpretum tacet, ut hic et versibus 15, 18, 36 et 57. Nonnunquam in eodem Basiliensi scribitur πύρον, mendose.

Ibid. Ἄλλ., δουλευτόν. Sic Basiliensis, tacito interprete, hic et versibus 21, 25, 36.

V. 11. Ἄλλ., ἀναφέρει. Ita Basiliensis, tacito interprete.

Ibid. Ἄλλ., τοῦ Σαββάτου. Ita Basiliensis. Nescio quid legerint LXX, qui verterunt τῆς πρώτης.

V. 12. Ἄλλ., ἀμνόν. Ita Basiliensis siue interpretis nomine, ut et supra, Levit. IV, 32 et 55, alibique.

V. 14. Ἄλλ., ἀναλα. Ita Basiliensis. Forte melius legatur ἀναλα, arefacta, sicca; quæ interpretatio apprimè quadrat cum voce קָלִי.

V. 15. Ἄλλ., ἀφορίσματος. Ita Basiliensis. Drusius vero legit cum editione Romana ἀφορίσματα, et putat hanc vocem respondere Hebraicæ אֲפֹרִיתִים, sed perperam: nam respondet sequenti דְּרִיבֵיפֶה,

(*) Sabactha, Syriace. Unde Sabacthani, Matth. xxvii, 46; Marc. xv, 54. Sabaa, Hebraice, שַׁבְעָא.

scilicet. DRACH.

quam LXX vertunt ἐπιθέματος.

Ibid. Ἄλλ., ἑπτὰ Σάββατα ἡμῶν. Sic Basiliensis. In uno Regio codice legitur hæc nota: Κατ' ἐτυμολογίαν τοῦ Σαββάτου ἔστιν ἰδεῖν, ὅτι σάββαθα (sic) καλεῖται ἡ ἀφροίσις. Ἀφροίσι δὲ αὐτὴν ἱερὰν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἐβδόμη ἐστίν· ὃ ἐστὶ σάβαά. Id est, « Secundum etymologiam Sabbati, ut videre est; quoniam sabactha vocatur dimissio. Dimittunt autem illam sacram Domino, quia septima est, quod significatur voce, sabaa. » (*)

V. 16. Ἄλλ., τοῦ Σαββάτου ἐβδόμου. Sic Basiliensis, sine interpretis nomine.

V. 17. Ἄλλ., ἀφαίρεμα. Sic Basiliensis, tacito interprete.

V. 18. Ἄλλ., ἀναπαύσεως. Basiliensis.

V. 22. Ἄλλ., ἐκθερίζοντων ὑμῶν. Ex Basiliensi. Ibid. τὸ φαάθ. Ex Basiliensi. Videtur autem esse Symmachi vel Theodotionis, ut supra, c. xix, v. 27.

Ibid. Ἄλλ., συλλέγματα. Ex Basiliensi, tacito interprete.

V. 24. Ἄλλ., Σάββατον. Sic Basiliensis, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

Ibid. Ἄλλ., σαλπισμός. Ex Basiliensi. Duo autem mss. Regii et editio Romana addunt ἡ τῆς σκηνοπηγίας. In hunc verò locum hæc apposite notat

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

37. Καὶ ἰτέαν χειμάρρου. Καὶ εὐφρανθήσεθε ἐμπροσθεν Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἑπτὰ ἡμέρας· καὶ πανηγυρίσετε αὐτὴν πανήγυριν τῷ Κυρίῳ ζ' ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ,

41. Πρόσταγμα αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

SYMMACHUS.

37. Et salicem torrentis: et lætabimini in conspectu Domini Dei vestri septem dies; et solemnem facietis ipsam solemnitatem Domino septem dies anni.

41. Præceptum sempiternum in generationes vestras.

37. Ὁλοκαυτώματα. Ἄλλος πύρρον.

39. Ὅταν συντελέσητε. Ἄλλος συναγάγητε.

40. Ἀνάπαυσις. Ἄλλος, Σάββατον. Ὁραϊόν. Ἄλλος, ἔνδοξον. Κάλλυθρα φοινίκων. Ἄλλος, κάψω. Ἄλλος, βᾶτα φοινίκων. Καὶ κλάδους ξύλου δάσεις. Ἄλλος, οὐλόκομον.

Καὶ ἰτέας ἐκ χειμάρρου. Καὶ εὐφρανθήσεθε ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ζ' ἡμέρας. Καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν τῷ Κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἄλλως, καὶ ἰτέας καὶ ἄγνου κλάδους ἐκ χειμάρρου, εὐφρανθῆναι ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ.

41. Νόμιμον αἰώνιον. Ἄλλως, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν

LXX INTERPRETÈS.

37. Holocausta. *Alius*, ignitum.

39. Cum consummaveritis. *Alius*, congregaveritis.

Requies. *Alius*, Sabbatum.

40. Speciosum. *Al.* gloriosum.

Spatulas palmarum. *Alius*, caphpho. *Alius*, ramos palmarum.

Et ramos ligni densos. *Alius*, densarum frondium.

Et salices ex torrente: et lætabimini ante Dominum Deum vestrum septem dies. Et celebrabitis ipsam celebritatem Domino septem dies anni; *Aliter*. Et salices et agni (*) ramos ex torrente, ad lætandum ante Dominum Deum vestrum septem diebus anni.

41. Legitimum sempiternum. *Aliter*, sempiternum in generationes vestras.

37. Καὶ ἰτέας ἐκ χειμάρρου. Καὶ εὐφρανθήσεθε ἔναντι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ζ' ἡμέρας. Καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν τῷ Κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ.

41. Νόμιμον αἰώνιον.

THEODOTIO.

37. Et salices ex torrente: et lætabimini ante Dominum Deum vestrum septem dies. Et celebrabitis ipsam celebritatem Domino septem dies anni.

41. Legitimum sempiternum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Levitici.

Drusius: « תרתי ירתי. LXX, μνημόσυνον σαλπύγων. Ad hunc locum notatum reperio in editione Romana, ἡ τῆς σκηνοπηγίας. Quod quid sibi velit nescio. Nam festum Tubarum sive clangoris diversum erat a festo Scenopiegiæ, sive Tabernaculorum. Illud celebrabatur primo die mensis septimi, quem Thesri vocant, et est iuitium anni veteris: hoc incipiebat primum decima quinta ejusdem mensis, et durabat dies septem; videlicet usque ad vigesimam secundam Thesri exclusive. »

V. 25. Ἄλλ., ἔργον δουλευτόν. Sic Regiæ omnes catenæ et Drusius.

V. 27. Ἄλλ., καχώσετε. Ex Basiliensi, tacito interprete.

V. 36. Ἄλλ., ἐπισύσχεσις. Sic Basiliensis. Infra vero Num. cxi, 35. Samaritanus eamdem vocem תרתי vertit τελειώσις ἐπισχέςσεως.

V. 39. Ἄλλ., συναγάγητε. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., Σάββατον. Ita Basiliensis.

V. 40. Ἄλλ., ἔνδοξον. Sic Basiliensis.

Ibid. Ἄλλ., καψώ. Ita Basiliensis. Videtur autem esse versio Theodotionis, qui de more vocem Hebraicam Græcis litteris expresserit. Ἄλλ., βᾶτα φοινίκων. Sic tres mss. Regii et edit. Rom.

Ibid. Οὐλόκομον. Ex Basiliensi.

Ibid. Totum locum secundum trium interpretum versiones, mutuamur ex Basiliensi codice. Lectio LXX Interpretum bis adestur, primo ut in Hexaplis erat, ubi cum Theodotione quadrabat, quia quæ in Vulgata sive κοινή deerant, cum asteriscis ad fidem Theodotionis ibi addita fuerant; 2º ut in ipsa κοινή habebatur, ubi aliqua desunt, quæ in Hebræo extant, ut quisque videre possit.

Lectiones cod. Coislín. — V. 3. Ο', Σάββατα ἀνάπαυσις. ad marg., Σαββάτων ἐτοιμάσια. V. 5. Ο', πάσχα, marg., ἐπίδασις. V. 11. Ο', ἀνοίσει, m., ἀφοριεῖ. Ibid. Ο', δεκτόν, m. ἐκούσιον. V. 18. Ο', θυσίας, m., καρπώσεις. Ibid. Ο', σπονδαί, m., προσφοραί. V. 19. Ο', σωτηρίου, m., εἰρηνικῶν. V. 21. Post κλητὴν in Ο' repetitur κλητὴ, et in marg. legitur, ἐν ἐγκρατεία. V. 22. Ὑπολείψεις αὐτά, m., ἀφήσεις αὐτά. V. 24. Ο', μᾶ, m., πρώτη. Ibid. Ο', ἀνάπαυσις, m., Σαββάτων. Ibid. Ἄ., σαλπύγων, m., σαλπισμός εἰς ἀκοάς. V. 25. Ο', ὀλοκαύτωμα, m., πύρον. V. 27. Ο', ταπεινώσετε, m., νηστεύσατε. V. 29. Ο', ταπεινωθήσεται, m., νηστεύσῃ ἐγκρατῶς. V. 38. Ο', πλήν, m., παρεκτός. Ibid. Ο', εὐχῶν, m., ἐξωμοσιῶν. V. 39. Ο', συντελέσητε, m., ἀγάγετε. V. 40. Ο', ὠραϊόν, m., ἔνδοξον, et deinde δένδρου κίτρινον.

(*) I. e. viticis, quæ vulgo agnus castus dicitur. DRACH.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	CAPUT XXIV LEVITICI.	ἌΓΓΛΩΣ.
	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	
6 מערות	6.	6.
7 על־דמעות	7.	7.
זכה והיתה לחם לאזניה		
8 יערנו	8.	8
9 במוקם קדש כי קדש קדשים הוא לו מאשי יהיה חקעולם	9.	9. Ἐν τόπῳ ἡγιασμένῳ, ὅτι ἡγιασμένον ἡγιασμένων ἐστὶν αὐτῷ ἀπὸ πύργων Κυρίου.
10 ויצא	10.	10. Καὶ ἐξῆλθεν.
11 ויקלל	11.	11.
12 לפרש להם ערפי יאחז	12.	12
15 איש איש כיוקל אדהו וגשאו חטאו	15.	15. [Ἄνθρωπος ὅς ἂν βλασφημήσῃ τὸν Θεὸν αὐτοῦ, καὶ λήψεται ἑαυτῷ ἀνομίαν.]
16 ונקב שם־יהוה מות יאמר	16.	16. [Καὶ ὁ ἐπονομάζων τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου θανάτῳ θανατούσθω].
רגים ימות		
18 ומכה	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Dispositiones.	6. Vacat.	6.
7. Super dispositionem.	7. Super eos (panes).	7.
Mundum.	Lucidissimum	
Et erit ad panem in memoriale.	Ut sit panis in monumentum.	
8. Disponet eum.	8. Mutabuntur.	8.
Fœdere.	Fœdere.	
9. In loco sancto, quia sanctitas sanctitatum hoc ei de ignitionibus Domini: statutum sæculi.	9. In loco sancto: quia sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini jure perpetuo.	9. In loco sanctificato, quia sanctificatum sanctificatorum est ipsi ab ignitis Domini.
10. Et egressus est.	10. Ecce autem egressus.	10. Et egressus est.
11. Maledixit.	11. Maledixisset.	11.
12. Ad exponendum eis super ore Domini.	12. Donec nossent quid juberet Dominus.	12.
15. Vir vir cum maledixerit Deo suo: et portabit peccatum suum:	15. Homo qui maledixerit Deo suo, portabit peccatum suum.	15. Vir qui blasphemaverit Deum suum, et accipiet sibi iniquitatem,
16. Et nuncupans nomen Domini, moriendo morietur.	16. Et qui blasphemaverit nomen Domini, morte morietur.	16. Et denominans nomen Domini, morte morietur.
Lapidando.	Lapidibus.	
Morietur.	Morietur.	
18. Percutiens.	18. Qui percusserit.	18.

CAPUT XXIV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6.	6. Θέματα. Ἄλλος, στοιβάσεις.	6.
7.	7. Ἐπὶ τὸ θέμα. Ἄλλος, ἐπὶ τὴν σύνθεσιν. Καθαρόν. Ἄλλος, διαφανῆ. Καὶ ἔσονται εἰς ἄρτους εἰς ἀνάμνησιν προκείμενα. Ἄλλος, καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκείμενοι.	7.
8.	8. Προσθήσεται. Ἄλλος, προθήσεται. Ἄλλος, στοιβάσεις. Διαθήκη.	8.
9. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὅτι ἁγίων ἰγίων ἐστὶν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων Κυρίου, σύνταξις αἰῶνος.	9. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ. Ἔστι γὰρ ἅγια τῶν ἁγίων· τοῦτο αὐτῶν ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων τῷ Κυρίῳ, νόμιμον αἰώνιον. Ἄλλως, ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἅγια γὰρ ἐστὶν τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων.	9. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἅγια ἁγίων ἐστὶν αὐτῷ ἀπὸ τῶν τοῦ πυρὸς Κυρίου, νόμιμον αἰώνιον.
10. Καὶ ἐξῆλθεν.	10. Καὶ ἐξῆλθεν.	10.
11.	11. Κατηράσατο. Ἄλλος, ἐδλασφήμησεν.	11.
12.	12. Διακρίναι αὐτὸν διὰ προστάγματος Κυρίου. Ἄλλος, ἐπικρίναι αὐτοῖς ἐπίκρισιν Κυρίου. Οἱ λοιποὶ, διαστεῖλαι αὐτὸν (f. αὐτοῖς) διὰ στόματος Κυρίου.	12.
15.	15. Ἄνθρωπος ὃς ἐὰν καταράσῃται τὸν θεόν, ἁμαρτίαν λήψεται.	15.
16.	16. Ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα Κυρίου, θανάτῳ θανατούσθω. Λίθοις. Ἄλλος, λιθοβολίξ. Τελευτάτω. Ἄλλος, τελευτήσει.	16.
18.	18. Καὶ δὲ ἂν πατάξῃ. Ἄλ., τύπτων.	18.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Positiones. <i>Alius</i> , strues.	6.
7.	7. Super positionem. <i>Alius</i> , super struem. Mundum. <i>Alius</i> , pellucidum. Et erunt in panes ad rememorationem proposita. <i>Al.</i> , et erunt panes in rememorationem propositi.	7.
8.	8. Apponetur. <i>Alius</i> , proponetis. <i>Alius</i> , strues. Testamentum.	8.
9. In loco sancto, quia sanctum sanctorum est ipsi de oblationibus Domini: constitutio sæculi.	9. In loco sancto: sunt enim sancta sanctorum: hoc erit eorum de iis quæ sacrificantur Domino: legitimum sempiternum. <i>Aliter</i> , in locosanto: sancta enim sanctorum sunt ipsius, de iis quæ offeruntur.	9. In loco sancto: sancta sanctorum sunt ipsi de igne Domini: legitimum sempiternum.
10. Et egressus est.	10. Et egressus est.	10.
11.	11. Maledixit. <i>Alius</i> , blasphemit.	11.
12.	12. Ut dijudicarent eum per præceptum Domini. <i>Al.</i> , ut dijudicarent eis iudicium Domini. <i>Reliqui</i> , ad discernendum eis per os Domini.	12.
15. Homo qui detraxerit Deo suo.	15. Homo quicumque maledixerit Deum, peccatum accipiet.	15.
16.	16. Nominans autem nomen Domini, morte moriatur. Lapidibus. <i>Alius</i> , lapidatione. Moriatur. <i>Alius</i> , morietur.	16.
18.	18. Et quicumque percusserit. <i>Alius</i> , percutiens.	18.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יבן 20	20.	20.
כשפס 22	22.	22.
בן 23	23.	23.
כאשר צה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Dabitur.	20. Cogetur sustinere.	20.
22. Judicium.	22. Judicium.	22.
23. Lapide.	23. Lapidibus.	23.
Quemadmodum præcepit.	Sicut præceperat.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Levitici.

V. 2. ויבן ו', ἐλάτινον. Coislin. in marg., ἐξ ἐλαίων.

Ibid. ויבן ו', καθαρὸν, id. m., διαφανές.

Ibid. ויבן ו', εἰς φῶς, id. m., φαύσιν.

V. 3. ויער ו', καύσουσι. id. m., στοιδάσουσιν.

Ibid. ויער ו', ἐνδεδεχῶς, id. m., διαπαντός.

V. 4. ויער ו', καύσετε. id. m., συνθήσει.

V. 5. ויהי ו', ἄρτους. id. m., κολλυρίδας.

Ibid. ויהי ו', ἄρτος, id. m., κολλύρα.

V. 6. Ἄλλ., στοιδάσεις. Ex Basiliensi, qui interpretem tacet.

V. 7. Ἄλλ., διαφανῆ. Ex eodem Basiliensi, sine nomine interpretis, quem sequitur Vulgata.

Ibid. Ἄλλ., καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκείμενοι. Ex eodem Basiliensi.

V. 8. Ἄλλ., προθήσετε. Ἄλλ., στοιδάσεις. Has interpretationes affert idem Basil.

V. 9 et 10. Totum locum, secundum versionem trium interpretum, ex eodem Basiliensi mutuamur. Versio autem prior LXX Interpretum ea est quæ in Bibliis hodiernis legitur: posterior in Basiliensi affertur ad marginem, mutila, ex veteri κοινῆ desumpta, ut putamus: quæ editio multis in locis ex aliis priorum interpretum versionibus restaurata fuit, ut fusius in Præliminaribus narramus.

V. 11. Ἄλλ., ἐπλασθήμην. Ex Basiliensi. Videtur autem esse Aquilæ, qui paulo post eadem versione utitur.

Ibid. ויקר ו', ἐπονόμασας. Coislin. m., κατηρά-

TO EBPAIKON.	CAPUT XXV LEVITICI. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ושבתה הארץ שבת ליהוה 2	2.	2. Καὶ σαββατιεῖ ἡ γῆ σάββατον τῷ Κυρίῳ.
ורכך 4	4.	4.
וירך 5 Τὸ Σαμαρ. τῶν χερσῶν (sic) σου.	5	5.
שבתך		
לאכלה 6	6.	6.
שבת 8	8.	8.
והעברת שפר תרדעה 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et sabbatizabit terra sabbatum Domino.	2. sabbatizes sabbata Domino.	2. Et sabbatizabit terra sabbatum Domino.
4. Et vineam tuam.	4. Et vineam tuam.	4.
5. Separationum tuarum. Samar., separatorum tuorum.	5. Primitiarum tuarum.	5.
Requiei.	Requiectionis.	
6. Ad vescendum.	6. In cibum.	6.
8. Sabbatorum.	8. Hebdomadas.	8.
9. Et transire facies tubam jubilationis.	9. Clanges buccina.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Δοθήσεται. "Αλλος, δώσετε. "Αλλος, ποιηθήσεται.	20.
22.	22. Δικαιώσεις. "Αλλος, κρίσις.	22.
23.	23. Ἐν λίθοις. <i>In aliis additur,</i> <i>πᾶσα ἡ συναγωγή, καὶ ἀπέθανεν.</i> Καθάπερ συνέταξε. "Αλλος, κα- θότι ἐνετέλιτο.	23.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Dabitur. <i>Alius</i> , dabitis. <i>Alius</i> , det.	20.
22.	22. Justificatio. <i>Alius</i> , iudicium.	22.
23.	23. <i>In lapidibus. In aliis addi-</i> <i>tur</i> , omnis synagoga, et mortuus est. Sicut constituerat. <i>Alius</i> , sicut præceperat.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Levitici.

ατο. Ibid. Ο΄, καταράσατο, m., ἐξύβρισεν.

V. 12. Ο΄ "Αλλος et oi λοιποί ex Coislino. Basiliensis vero habet. "Αλλ., διαστείλαι αὐτοῖς ἐπὶ στόματος Κυρίου.

V. 14. Ἥρησα Ο΄, καταρασάμενον. Coislino. m., καθυδρίσαντα.

V. 15. Versionem Aquilæ ex glossa interlineari attulit Drusius Latine tantum: paulo diversam interpretationem Latinam affert Isychius, nimirum: «Vir quando blasphemaverit Deum suum, et acceperit iniquitatem sibi, et denominans nomen Domini, morte moriatur.» Ex Symmacho autem idem Isychius, «Homo qui detraxerit Deo suo.» Græca Aquilæ ex Latinis nos restituere posse putavimus,

uncinisque inclusimus de more; Symmachi vero non ausi sumus, cum non ita perspectum habemus ex qua voce Græca expressum sit illud, *detraxerit.*—Ο΄, καταράσσηται. Coislino m., καθυδρίση. Ibid. Ο΄, λήψεται, id. m., ἐκδέξεται.

V. 16. Ο΄, ὀνομάζων. Coislino. m., καὶ ὅς ἂν λοιδωρήσει.

Ibid. "Αλλ., λιθοβολίη. Ex Basiliensi.

Ibid. "Αλλ., τελευτήσει. Basiliensis.

V. 18. "Αλλ., τύπτων. Ex Basiliensi, ut et sequentium versuum lectiones.

V. 20. ἤρησα Ο΄, σύντριμμα. Coislino. m., κατάγμα.

V. 23. Ἥρησα, καταρασάμενον. Coislino. Ο΄, καταράσαντα. m., καθυδρίσαντα.

CAPUT XXV LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ, ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν, σάββατα τῷ Κυρίῳ.	2.
4.	4. Καὶ τὴν ἀμπελὸν σου. "Αλλος, τὸν ἀμπελώνά σου.	4.
5.	5. Τοῦ ἀγιάσματος σου. "Αλλος, τῆς Ναζιραίας. Ἀναπαύσεως. "Αλλος, σαββάτων.	5.
6.	6. Βρώματα. "Αλλος, εἰς βρωσιν. "Αλλος, βρωτά.	6.
8.	8. Ἀναπαύσεις. "Αλλοι, σάββατα.	8.
9.	9. Διαγγελεῖτε σάλπιγγος φωνῆ. "Αλλος, παραβιάσεις κεραιήν.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et requiescet terra, quam ego do vobis, sabbata Domino.	2.
4.	4. Et vineam tuam. <i>Alius</i> , <i>id. alio verbo.</i>	4.
5.	5. Sanctificationis tuæ. <i>Alius</i> , Nazirææ. Requiei. <i>Alius</i> , sabbatorum.	5.
6.	6. Esce. <i>Alius</i> , in comestionem. <i>Alius</i> , alimenta.	6.
8.	8. Requietes. <i>Alit</i> , sabbata.	8.
9.	9. Annuntiabitis tubæ voce. <i>Alius</i> . transire facies cornea.	9.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
10 וקרעתם דודר	10.	10. Παραφόρων.
יובל		
אל אדעתו		
אלכמשפחו		
11 יובל הוא	11.	11.
אדניזריה		
12 מן הדגשה	12.	12.
13 היובל הזאת	13.	13.
14 אל דתנו איש	14.	14.
15 היובל	15.	15.
ימכר לך		
19 פריה	19.	19.
25 כד ימכר	25.	25. [Ἐὰν δὲ ἐκπίσῃ].
28 היובל	28.	28.
30 שנת חמיבדה	30.	30.
ביובל		
31 וביובל	31.	31.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et vocabitis libertatem.	10. Et vocabitis remissionem.	10. Insanorum.
Iobel.	Jubilæus.	
Ad possessionem suam.	Ad possessionem suam.	
Ad familiam suam.	Ad familiam.	
11. Iobel ipse.	11. Jubilæus est.	11.
Separationes ejus.	Primitias vindemiæ.	
12. In agro.	12. Oblata.	12.
13. Iobel istius.	13. Jubilæi.	13.
14. Ne opprimatis vir.	14. Ne contristes.	14.
15. Iobel.	15. Jubilæi.	15.
Vendet tibi	Vendet tibi.	
19. Fructum suum.	19. Fructus suos.	19.
25. Cum attenuatus fuerit.	25. Si attenuatus.	25. Si exciderit.
Redimens. Samar., redemptor.	Propinquus.	
28. Iobel.	28. Jubilæum.	28.
In Iobel.	Vacat.	
30. Annum integrum	30. Anni circulus.	30.
In Iobel.	In jubilæo.	
31. Et in Iobel.	31. Et in jubilæo.	31.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10.	10. Διαβοήσετε ἀφ᾽εσιν. Ἄλλος, καλέσετε δαβρῶρ. Ἐνιαυτὸς ἀφέσεως. <i>Coisl.</i> Ἰωθὴλ. Ἄλλος, Ἰωθὴλ. Εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ. Ἄλλος, κατὰσχῆσιν. Εἰς τὴν πατριάν. Ἄλλοι, εἰς τὴν πατριδα.	10.
11.	11. Ἀφέσεως σημασία αὕτη. Ἄλλ., Ἰωθὴλ ἔστιν. Ἠγιασμένα αὐτῆς. Ἄλλος, Ναζιραία.	11.
12.	12. Ἀπὸ τῶν πεδίων. Ἄλλος, πετεινῶν.	12.
13.	13. Ὅτι ἀφέσεως σημασία ἔστιν. Ἄλλος, τοῦ Ἰωθὴλ τούτου.	13.
14.	14. Μὴ θλιέτω ἄνθρωπος. Ἄλλ., μὴ κακούτω ἀνήρ.	14.
5.	15. Τὴν σημασίαν. Ἄλλος, τὸν Ἰωθὴλ. Ἀποδώσεται σοι. Ἄλλος, ὁ ἀποδομένος.	15.
19.	19. Τὰ ἐκφόρια αὐτῆς. Ἄλλος, τὸν καρπὸν αὐτῆς.	19.
25. Ἐὰν δὲ ταπεινωθῇ.	25. Ἐὰν δὲ πένηται. Ὁ ἀγγιστεύων.	25.
28.	28. Ἀφέσεως. Ἄλλος, Ἰωθὴλ. Ἐν τῇ ἀφέσει. Ἄλλος, ἐν τῷ Ἰωθὴλ.	28.
30.	30. Ἐνιαυτὸς ὅλος. Ἄλλος, ἐνιαυτὸς ἔμμος. Ἐν τῇ ἀφέσει. Ἄλλ., ἐν τῷ Ἰωθὴλ.	30.
31.	31. Καὶ ἐν τῇ ἀφέσει. Ἄλλος, καὶ ἐν τῷ Ἰωθὴλ.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

40.	40. Acclamabitis remissionem. <i>Alius</i> , vocabitis Darror. Annus remissionis. <i>Coisl. et Al.</i> , Iobel. In possessionem suam. <i>Alius, id. alio verbo.</i> In familiam. <i>Alit</i> , in patriam.	40.
11.	11. Remissionis significatio hæc. <i>Alius</i> , Iobel est. Sanctificata ejus. <i>Al.</i> , Naziræa.	11.
12.	12. De campis. <i>Alius</i> , avibus.	12.
13.	13. Quia remissionis significatio est. <i>Alius</i> , Iobel hujus.	13.
14.	14. Non tribulet homo. <i>Alius</i> , ne vexet vir.	14.
15.	15. Significationem. <i>Alius</i> , Iobel. Tradet tibi. <i>Alius</i> , qui tradidit.	15.
19.	19. Proventus suos. <i>Alius</i> , fructum suum.	19.
25. Si humiliatus fuerit.	25. Si pauper sit. Propinquus.	25.
28.	28. Remissionis. <i>Alius</i> , Iobel. In remissione. <i>Alius</i> , in Iobel.	28.
30.	30. Annum totum. <i>Alius</i> , annus immaculatus. In remissione. <i>Alius</i> , in Iobel.	30.
31.	31. Et in remissione. <i>Alius</i> , et in Iobel.	31.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
33 וְאֵל בְּרֵאשִׁית	33.	33. Καὶ ὅς ἀν ἐγγίζων ἐστὶν ἀπὸ τῶν Δευιτῶν.
35 וְכִי-יִמְךָ אֶחָד וּמִטָּה יָזוּ עִמָּךְ וְהִחֲקַת בּוֹ	35.	35. Καὶ ἐὰν ἐκπίσῃ ὁ ἀδελφός σου.
36 וְתִבִּית	36.	36.
42 עֲבַד	42.	42.
43 לְאַתְרֶהּ בּוֹ בַּפֶּךְ	43.	43.
45 מִבְּנֵי הַתּוֹשְׁבִים הַגֵּרִים עִמָּכֶם	45.	45.
46 לְאַתְרֶהּ בּוֹ בַּפֶּךְ	46.	46.
50 וְהִשָּׁב עִם כְּטוֹ הַיָּבֵל	50.	50.
כִּימֵי שָׁכִיר		
53 אֲחִידֶהּ בַּפֶּךְ	53.	53.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
33. Et qui redimet a Levitis.	33. Si redemptæ non fuerint.	33. Et quicumque affinis est de Levitis.
35. Et cum attenuatus fuerit frater tuus, et notaverit manus ejus tecum, et corroborabis in eo.	35. Si attenuatus fuerit frater tuus, et infirmus manu et susceperis eum.	35. Et si exciderit frater tuus, et culpaverit manus ejus tecum, auxiliare ei.
36. Et incrementum,	36. Nec amplius quam dedisti.	36.
42. Servi.	42. Servorum.	42.
43. Non dominaberis in eum in duritia.	43. Ne affligas eum per potentiam.	43.
45. De filiis advenarum peregrinantium vobiscum.	45. Et de advenis, qui peregrinantur apud vos.	45.
46. Non dominaberis in eum in duritia.	46. Ne opprimatis per potentiam.	46.
50. Et computabit cum emptore suo.	50. Supputatis duntaxat annis.	50. Supputabit cum eo qui possedit eum.
Iobel. Juxta dies mercenarii.	Annum jubileum. Juxta annorum numerum et rationem mercenarii.	
53. Non dominaberis ei in duritia.	53. Non affliges eum violenter.	53.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Levitici.

V. 2. 'A., Καὶ σαββατισὶ ἡ γῆ, etc. Ex Basiliensi.
 V. 4. 'A. A., τὴν ἀμπελῶνά σου. Sic Basiliensis.
 V. 5. Samar., τῶν χερσῶν σου, et quidem περὶ-
 σπώμενον. Sic duo mss. Regii atque Drusius, qui hanc
 vocem nec injuria suspectam habet: « Χέρσοι τόποι,
 ait ille, loca sunt deserta et inculta: sed quid hoc ad
 rhombum? An ὑπερ, τῶν χερσῶν, quæ in locis asperis
 et incultis proveniunt? » Crediderim ego, vel vocem

fuisse vitiatam, ut multe aliæ, vel vocem χερσῶν,
 aliud significatum habere hactenus non observa-
 tum, nam de uvis, quæ in desertis locis nascuntur
 hæc accipere non sinit Scripturæ series.
 Ibid. 'A. A., τῆς Ναζαραίας. Sic Basiliensis hic et
 ad versum 11; ita etiam editio Romana. Ad hunc
 vero locum Drusius: « Ναζαραίας, separationis. No-
 men Hebraicum: declinatio Græca, ναζῖρ, ναζῖρ

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

33. Καὶ ὅς ἂν ἐγγίξων ἐστὶν ἀπὸ τῶν Λευιτῶν.
 35. Ἐὰν ταπεινωθῇ ὁ ἀδελφός σου
 36.
 42.
 43.
 45. Ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροικῶν τῶν ἐνοικούντων ἐν ὑμῖν.
 46.
 50.
 53.

33. Καὶ ὅς ἂν λυτρώσῃται παρὰ τῶν Λευιτῶν.
 35. Ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου μετὰ σοῦ, καὶ ἀδυνατήσῃ ταῖς χεραὶ παρὰ σοὶ, ἀντιλήψῃ αὐτοῦ.
 36. Οὐδ' ἐπὶ πλῆθει. Ἄλλος, πλεονασμόν. Οἱ λοιποὶ, οὐδὲ διπλασιασμα.
 42. Οἰκέτου. Ἄλλος, δούλου.
 43. Οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ. Ἄλλος, οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῷ.
 45. Ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροικῶν τῶν ὄντων ἐν ὑμῖν.
 46. Οὐ κατατενεῖ αὐτὸν ἐν ταῖς μόχθοις. Ἄλλος, οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῷ.
 50. Καὶ συλλογίζεται πρὸς τὸν κεκτημένον αὐτόν.
 Τῆς ἀφέσεως. Ἄλλος, τοῦ ἰωβήλ.
 Ὡς μισθίου ἔτος ἕξ ἔτους. Ἄλλος, καθάπερ ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ. Ἄλλος, ὡς ἡμέρα μισθίου.
 53. Οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ. Ἄλλος, οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαιγμῷ.

35.
 35.
 36.
 42.
 45.
 45. Ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροικῶν τῶν ἐνοικούντων ἐν ὑμῖν.
 46.
 50.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

33. Et quicumque affinis est de Levitis.
 35. Si humiliatus fuerit frater tuus
 36.
 42.
 43.
 45. A filiis Inquilinorum, qui habitant in vobis.
 46.
 50.
 53.

33. Et quicumque redemerit a Levitis.
 35. Si autem pauper fuerit frater tuus, qui tecum est, et non valeat manibus apud te, suscipe eum.
 36. Neque super multiplicationem. Alius, redundantiam. Reliqui, neque duplicationem.
 42. Famuli. Alius, servi.
 43. Non distendes eum in labore. Alius, non corriges eum in illusionem.
 45. De filiis Inquilinorum, qui sunt in vobis.
 46. Non distendet eum in laboribus. Alius, non corriges eum in illusionem.
 50. Et computabit cum eo qui emit eum.
 Remissionis. Alius, Iobel.
 Ut mercenarii annus ex anno. Alius, sicut merces mercenarii. Alius, ut dies mercenarii.
 53. Non distendes eum in labore. Alius, non corriges eum in illusionem.

35.
 35.
 36.
 42.
 43.
 45. A filiis inquilinorum, qui habitant in vobis.
 46.
 50. Tractabit cum eo qui acquisivit eum,

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Levitici.

ναζιραία. Ab eo est, ναζιραίος, quod ita rectius scribitur, quam ναζηραίος, aut ναζαραίος. Nam Nazareus aliud est. LXX hic habent, τοῦ ἀγιάσματος. Uncelos קרבן, *uas relictionis tue*, id est arte relictas in vinea.)
 Ibid. Ἄλλ., σαββάτων. Ita Basiliensis. Verisimile autem est hanc vocem esse reliquorum interpretum, sive A., S., Th., ut indicat infra Isychius ad

vers. 8.
 V. 6. Ἄλλ., εἰς βρώσιν, Ἄλλ., βρωτά, ex Basil.
 V. 8. Ἄλλοι, σαββάτα. Ex Basiliensi. Isychius vero ad hunc locum: « *Sabbata* autem pro *requie*, reliqui interpretum ediderunt. »
 V. 9. Ἄλλ., παρατιβάσεις κεράτινη. Ex Basil.
 V. 10. Ἄλλ., καλέσετε δαρῶν. Ita Coislin. in m. Quæ lectio cum voce Hebraica קרן convenit, se-

cus quam δαδῶρ, ut habet Basiliensis. Videtur autem esse interpretatio Theodotionis, qui vocem Hebraicam דדרר, ut alibi solet, Græcis litteris expresserit.

Ibid. 'A., παραφόρων. Ex Coisl. Legerit ergo Aquila נבל aut נבל, et fortasse melius legatur vox Græca παράφορον.

Ibid. 'A.λ.λ., Ἰωθὴλ. Ex Basiliensi, ut etiam vers. 41, 13, 15, 28, 30, 34, 50. In duobus Regiis hoc scholion legitur: Ἰωθὴλ ἢ Ἰωθιλαῖος.

Ibid. 'A.λ.λ., κατὰσχεσιν. Ita Basiliensis.

Ibid. 'A.λ.λ., εἰς τὴν πατριδα. Ex Drusio.

V. 12. 'A.λ.λ., πετεινῶν. Nescio, quid viderit, qui ita vertit vocem ἰδδω, quæ ubique significat agrum; sed vel mendum subest; vel aliud legerit, qui ita transtulit.

V. 14. 'A.λ.λ., μὴ κακούσω ἀνήρ. Ex Basiliensi.

V. 15. 'A.λ.λ., ὁ ἀποδοδόμενος. Basiliensis.

V. 19. 'A.λ.λ., τὸν καρπὸν αὐτῆς. Basiliensis.

V. 25. 'A., ἐὰν δὲ ἐκπέση. Σ., ἐὰν δὲ ταπεινωθῆ. Has lectiones mutuamur ex Basil., interpretationes

vero Latinas ex Isychio. Lectionem Aquilæ, utpote dubiam, uncinis inclusimus.

Ibid. Τὸ Συμαρ., λυτρωτής. Ex Drusio, qui hanc notam adjicit: « Interpretum vero Chaldæorum alter habet פרקק, alter פֿרֿיקֿפֿ. Utrumque valet, redemptor ejus, λυτρωτής αὐτοῦ. LXX. maluerunt, ὁ ἀγγιστεύων, et eos sequendo Hieron., propinquus ejus. » Hæc Drusius.

V. 30. 'A.λ.λ., ἐναυτὸς ἄμωμος. Ex Basiliensi.

V. 33. 'A., Σ., καὶ ὃς ἂν ἐγγίξω ἐστὶν ἀπὸ τῶν Λευιτῶν. Hanc versionem Græce mutuamur ex cod. Basiliensi, Latine vero ex Isychio.

V. 35. Lectiones Aquilæ et Symmachi imperfectas legimus in Basiliensi. Isychius vero Aquilæ locum plenum Latine affert, ut nos exhibemus.

V. 36. 'A.λ.λ., πλεονασμὸν. Ex Basiliensi. Catenæ Regiæ hic habent, Οἱ λοιποὶ, οὐδὲ διπλασιασμα.

V. 42. 'A.λ.λ., δούλου. Ex Basiliensi.

V. 43. 'A.λ.λ., οὐ παιδεύσεις ἐν αὐτῷ ἐν ἐμπαγμῷ. Ita Basiliensis hic et versu 46. Videtur autem esse interpretatio Symmachi, qui vocem ἰדדוּן παίδευς in-

CAPUT XXVI LEVITICI.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אִלֹּם 1	1.	1.
בְּשׂוּכִים 4	4.	4.
וְהִשְׁבֹּתִי 6	6.	6.
הִדְרִב לֹא־תִנְבֵר בְּאִרְצֵם		
לִהְרֹב 7	7.	7.
וְשִׁנִּיתִי אֵלֵיכֶם 9	9.	3.
מִהֵיט לֹהֵם עֲבָדִים 13	13.	13.
מִסַּח		
וְאִם־בַּחֲתִי תִסְאֹס 15	15.	15. Ἐὰν τὰς ἀκριβείας μου.....
וְהִפְקַדְתִּי עֲלֵיכֶם בְּגֵה אֶת־הַשָּׂהַבֵּת וְאִתְּהִדְקַחְתִּי מִכֹּתֹת עֵינַיִם 16	16.	16.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Vana.	1. Idolum.	1.
4. Pluvias vestras.	4. Pluvias.	4.
6. Cessare faciam.	6. Auferam.	6.
Et gladius non transibit in terra vestra.	Et gladius non transibit terminos vestros.	
7. Ad gladium.	7. Vacat.	7.
9. Vertam me ad vos.	9. Respiciam vos.	9.
13. Ut non essetis ipsis servi.	13. Ne serviretis eis.	13.
Vectes.	Catenas.	
15. Et si in idcretis meis reprobaveritis.	15. Si spreveritis leges meas.	15. Si subtilitates meas renueritis.
16. Et visitare faciam super vos terrorem, phthisim et ardorem consumentes oculos.	16. Visitabo vos in eg-state et ardore, qui conficiat oculos vestros	16.

interpretatur, psal. cix, 3, vocem **תב** ἔμπαιγμα, Exod. 1, 12.

V. 45. **Σ., Θ.** ἀπὸ τῶν υἰῶν τῶν παροίκων, etc. Ex Isychio, qui testificatur S. et Th. cum LXX convenire, excepta voce, *qui habitant*.

V. 50. 'A., *supputabit*, etc. Lectiones Aquilæ et Theodotionis Latine tantum mutuamur ex Isychio. Græca non reperimus.

Ibid. "Α.Α., καθάπερ ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ. Ex notis editionis Romanæ, ubi ita pergitur. *Verum in aliis libris est, ὡς ἡμέρα μισθίου, seu μισθωτοῦ, sicut dies mercenarii.*

Lectiones codicis Coislin. — V. 3. **ΠΙΝΑΠΗΤΗΝ** Ὁ, τὸν καρπὸν αὐτῆς. Ad marg., τὰ γενήματα, τὴν πρόσοδον. V. 5. Ὁ, τοῦ ἀγροῦ, m., ἀμητοῦ. Ad versum 6. In marg., ΔΥΝ διάλειψις, ΔΥΝ ἀνάπαυσις. Lege δύναται. Id est, *potest, vel significat.*

Ibid. **ΠΡΗΓΗ** Ὁ, τῷ προσκειμένῳ, m., προσηλυτεύοντι. V. 7. **ΠΡΗΓΗ** Ὁ, καὶ τοῖς θηρίοις, m., ζώοις.

V. 11. Ὁ, ἁγιασμένα, m., Ναζιραία, ἐλευθερία. V. 14. **ΚΑΡΩ** Ὁ, ἀποδοῦ, m., πωλήσεις. V. 15. m., Ἰωβήλ, et ἀφεςιν. Quæ vox desideratur in LXX.

V. 23. **ΠΗΧΑ** Ὁ, εἰς βεβαίωσιν, m., δὴλωσιν.

V. 24. **ΠΗΧΑ** Ὁ, λύτρα, m., τῇ λυτρώσει.

V. 25. **ΒΡΗΓΗ** Ὁ, ἐγγίζων, m., συγγενής.

V. 27. **ΠΗΓΗ** Ὁ, τὸ ὑπερέχον, m., τὸ περισσόν.

V. 28. In margine legitur ἐνιαυτὸς ἡμερῶν τῆ πράσει αὐτῆς, ἡμεροδέκτον ἔσται ἡ λύπρωσις αὐτῆς.

V. 31. **ΠΙΣΤΗ** Ὁ, ἐν ἐπαύλεσιν, m., ἐποικίσις.

Ibid. Ὁ, ἐν τῇ ἀφέσει, m., τῷ Ἰωβήλ ἐλευθερία.

Ibid. **ΚΑΙ** ἐν τῇ ἀφέσει, m., τῷ Ἰωβήλ.

V. 39. **ΚΑΙ** Ὁ, ταπεινώθη, m., ἐν δεήσει.

Ibid. **ΚΑΙ** Ὁ, οὐ δουλεύσει, m., οὐ κατεργάσεις αὐτὸν ἐργασίαν δουλικήν.

V. 42. **ΚΑΙ** Ὁ, οἰκέται μου, m., δούλοι.

V. 45. **ΚΑΙ** Ὁ, κτήσεσθε, m. *πριάσθε.*

V. 47. **ΚΑΙ** Ὁ, ἐάν δὲ εὖρη, m., ἐάν δὲ ἡ πλούσιος.

Ibid. **ΚΑΙ** Ὁ, ἡ ἐκ γενετῆς, m., ἡ βίση συγγενεὶς πρὸς αὐτούς, et postea, ἐν γένει φυλῆς.

V. 50. **ΚΑΙ** Ὁ, ἀπέδοτο, m., ἐπράθη.

V. 51. **ΚΑΙ** Ὁ, τῆς πράσεως αὐτοῦ, m., κτήσεως.

V. 53. Ὁ, κατατενεῖς, in marg., παιδεύσεις, κατεργάσεις.

CAPUT XXVI LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Χειροποίητα. "Α.Α.λος, ἐλειλείμ.	1.
4.	4. Τὸν ὑετόν. "Α.Α.λος, τοὺς χεμῶνας.	4.
6.	6. "Απολώ. "Α.Α.λος, καταπαύσω. Γῆς ὑμῶν. <i>Alius addit, καὶ πόλεμος (al. ῥομφαία) οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν.</i>	6.
7.	7. Φόνῳ. "Α.Α.λος, εἰς ῥομφαίαν.	7.
9.	9. Καὶ ἐπιθλέψω ἐφ' ὑμᾶς. "Α.Α.λος, καὶ εὐίλατεύσω ὑμῖν.	9.
13.	13. "ὄντων ὑμῶν δούλων. "Α.Α.λος, τοῦ μὴ εἶναι αὐτοῖς δούλους. Δεσμόν. "Α.Α.λος, κλιόν.	13.
15.	15. "Ἄλλὰ ἀπειθήσητε αὐτοῖς.	15. "Ἐν τὰς ἀκριβείας μου.....
15.	15. "Ἐάν τὰ προστάγματά μου ἀποδοκιμάσητε.	
16.	16. Καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν, τὴν τε ψώραν, καὶ τὸν ἰκτερα σφακαλίζοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν. "Α.Α.λος, καὶ ἐπισκέψωμαι ὑμᾶς σπουδῇ τὴν ἀνεμοφθορίαν, καὶ τὸν συμφρυγμὸν συντελοῦντα ὀφθαλμοῦς. "Α.Α.λος, ἐντυφλοῦντα.	16.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Manu facta. <i>Alius, elilim.</i>	1.
4.	4. Pluviam. <i>Alius, hyemes.</i>	4.
6.	6. Perdam. <i>Alius, cessare faciam.</i>	6.
	<i>Terræ vestræ. Alius addit : et bellum (al. gladius) non transibit per terram vestram.</i>	
7.	7. Cæde. <i>Alius, in gladium.</i>	7.
9.	9. Et respiciam super vos. <i>Alius, et propitius ero vobis.</i>	9.
13.	13. Cum essetis servi. <i>Alius, ut non essetis ipsis servi.</i>	13.
	<i>Vinculum. Alius, catenam.</i>	
15.	15. Sed inobsequentes fueritis illis.	15. Si subtilitates meas renucititis.
16.	16. Et constituam super vos hæsitationem, et scabiem et regium morbum consumentem ocu-	16.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ונפתם 17	17.	17.
ורדו בכם		
קרי 23	23.	23.
24 בקרי <i>Tò Samar.</i> , ἐμφιλονει- κως.	24.	24.
26 בשבירי לכם מזה-לחם	26.	26.
28 בדכותקרי	28.	28.
33 אורה	33.	33.
36 ברך	36.	36.
נדך		
ונס		
37 ונכדו	37.	37.
39 והנשא-ים בכם ימקו בעזנם בארצת איביכם ואף בעזנות אבתם אתם ימקו	39.	39. Καὶ περιλειπόμενοι ἐν ὁμίῳ ταχῆσονται ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν, ἐν γαίαις τῶν ἐχθρῶν ὁμίῳ, καίπερ ἐν ἀνομίαις πατέρων αὐτῶν αὐτοὶ ταχῆσονται.
41 לבכם העיר <i>Tò Samar.</i> , ἡ καρδία αὐτῶν ἢ ἀκρόβυστος.	41.	41.
43 ירצו <i>Tò Samar.</i> , ἰλάσσονται.	43.	43.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Cædemini. Dominabuntur in vos.	17. Corruetis. Subjiciemini his.	17.
23. Occursive.	23. Ex adverso mihi.	23.
24. In occurso. <i>Samar.</i> , contem- ptioso animo.	24. Adversus.	24.
26. In frangeudo me vobis vir- gam panis.	26. Postquam confregero lacu- tum panis vestri.	26.
28. In fervore occursum.	28. In furore contrario.	28.
33. Dispergam.	33. Dispergam.	33.
36. Mollitiem. Impulsi. Fugient.	36. Pavorem. Volantis. Fugient.	36.
37. Et impingent.	37. Et corruent.	37.
39. Et reliqui in vobis contabe- scent in perversitate sua in terris inimicorum vestrorum: et etiam in iniquitatibus patrum suorum secum liquefient.	39. Quod si et de iis aliqui re- manserint, tabescent in iniquita- tibus suis in terra inimicorum suorum, et propter peccata patrum suorum et sua affligentur.	39. Et qui relinquentur in vobis tabescent in ignorantia sua, in terris inimicorum vestrorum: et quidem in iniquitatibus patrum suorum ipsi tabescent.
41. Cor eorum incircumcisum. <i>Samar.</i> , cor eorum præputiatum.	41. Incircumcisa mens eorum.	41.
43. Volent. <i>Samar.</i> , expiabunt.	43. Rogabunt.	43.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Levitici.

V. 4. Ἄλλος, ἐλελειμ. Ita Basil., videtur autem
ess. Theodotionis. Vide supra, cap. xiv, v. 4.

V. 4. Ἄλλ. τοὺς χειμῶνας. Ita Basiliensis.

V. 6. Ἄλλ., κα. ἀπαύσω. Basiliensis.

Ibid. Post τῆς γῆς ὁμίῳ, cætera deficient in LXX:

supplentur autem in Basiliensi ex duabus aliis edi-
tionibus, quarum altera habebat, καὶ πόλεμος οὐ
διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὁμίῳ, altera vero, καὶ ῥομ-
φαία οὐ διελεύσεται, etc.

V. 7. Ἄλλ. εἰς δομοκαί. Ex Basiliensi.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17.
 [Καταδουλεύονται ὑμᾶς].
 23.
 24.
 26.
 28.
 33.
 36.
 37.
 39. Οἱ δὲ περιλειφθέντες ὑμῶν τακῆσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν ταῖς γαῖαις τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας πατέρων αὐτῶν σὺν ταῖς ἑαυτῶν τακῆσονται.

17. Πεσεῖσθε. Διώξονται ὑμᾶς.
 23. Πλάγιοι. Ἄλλος, ἐναντιοί.
 24. Θυμῶν πλαγίω. Ἄλλος, ἐναντιώσει.
 26. Ἐν τῷ θλίψαι ὑμᾶς σιτοδείξ ἄρτων. Ἄλλος, ἐν τῷ συντριψαί με ὑμῖν στήριγμα ἄρτου.
 28. Ἐν θυμῶν πλαγίω. Ἄλλος, ἐναντιώσει.
 33. Διασπερῶ. Ἄλλος, λικμήσω.
 36. Δουλείαν. Ἄλλος, δειλίαν. Φερομένου. Ἄλλος, ἐξωθουμένου.
 Φεύξονται. Ἄλλος, ἔσονται.
 37. Καὶ ὑπερόψεται. Ἄλλος, καὶ εὐφρανθήσεται.
 39. Καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀπ' ὑμῶν, καταφθαρήσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν τῇ γῆ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν τακῆσονται.

17.
 23.
 24.
 26.
 28.
 33.
 36.
 37.
 39. Καὶ οἱ καταλειφθέντες ὑμῖν τακῆσονται διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐν ταῖς γαῖαις (sic) τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις πατέρων αὐτῶν μετ' αὐτῶν τακῆσονται.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

los vestros. *Alius*, et prospiciam super vos studio ventum perniciosum, et ardorem consumentem oculos. *Alius*, excæcantem.

17. Offendetis, In servitatem redigent vos.
 23.
 24.
 26.
 28.
 33.
 36.
 37.
 39. Qui autem relictī fuerint vestrum tabescent propter peccata vestra in terris inimicorum suorum; et propter peccata patrum suorum cum suis tabescent.

17. Cadetis. Persequentur vos.
 23. Obliqui. *Alius*, adversi.
 24. Animo adverso. *Alius*, contrarietate.
 26. In tribulando vos penuria panum. *Alius*, in frangendo me vobis fulcimentum panis.
 28. In furore obliquo. *Alius*, contrarietate.
 33. Dispergam. *Alius*, ventilabo.
 36. Servitutem. *Alius*, timorem. Volantis. *Alius*, expulsi. Fugient. *Alius*, erunt.
 37. Et despiciet. *Alius*, et latabitur.
 39. Et qui residui fuerint ex vobis, corrumpentur propter peccata sua, et propter peccata patrum suorum in terra inimicorum suorum tabescent.

17. Erudient a vobis.
 23.
 24.
 26.
 28.
 33.
 36.
 37.
 39. Et qui relictī fuerint vobis tabescent propter peccata sua in terris inimicorum suorum, et in peccatis patrum suorum cum ipsis tabescent.

41.
 43.

41. Cor eorum incircumcisum.
 43. Accipient.

41.
 43.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Levitici.

V. 13. Ἄλλ., τοῦ μὴ εἶναι αὐτοῖς δούλους. Ex Basiliensi.
 Ibid. Ἄλλ., κλοῦν. Ex Basiliensi.
 V. 15. Hunc locum sic habet Isychius : « Plinius ergo Aquila et Theodotion et Symmachus edidisse

inveniuntur. Nam ille quidem ait : *Si constituta mea reprobaveritis*; illi autem : *Si subtilitates meas, id est agri viam, renueritis.* » Ubi pro *agri viam*, legas *acriviam*, sive ἀκρίβειαν. Hæc autem postrema versio est Aquilæ et Theodotionis : nam Aquila, ut

sæpe adnotavimus, vocem *κη* solet vertere ἀκριβεια, ἀκριβασμὸς, ἀκριβασμα, etc. Altera est Symmachii, qui de more vertit πρόσταγμα, id est, *constitutum, præceptum*.

V. 16. Ἄλλ., καὶ ἐπισκέψομαι, etc. Hunc locum mutuamur ex Basiliensi.

V. 17. Symmachus, *offendatis*. Ex Isychio.

Ibid. S., *in servitute redigent vos*. Ita Isychius, nos Græce sic expressimus, καταδουλεύσονται ὑμᾶς. Theodotio ex eodem Isychio, *erudiant a vobis*; lectio manifeste mendosa. Legas, *erudiant in vobis*. Quæ Græce sic posita fuisse videntur, παιδεύουσιν ἐν ὑμῖν.

V. 23. Ἄλλ., ἐναντίοι. Ex Basiliensi.

V. 24. *Tò Σαμαρ.*, ἐμφιλονεῖκως. Sic omnes mss. Regii et Drusius. Ibid. et v. 28, ἐναντιώσσει. Ex Basiliensi.

V. 26. Ἄλλοι, ἐν τῷ συντρίψαι με στήριγμα

δοτου. Ex Basiliensi.

V. 33. Ἄλλ., λικμήσω. Ex Basiliensi.

V. 36. Ἄλλ., δειλίαν. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., ἐξωθουμένου. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., ἔσονται. Ex eodem.

V. 37. Ἄλλ., καὶ εὐφρανθήσεται. Ita tres mss. Regii.

V. 39. Totum hunc locum secundum omnium interpretum versiones mutuamur ex Basiliensi.

V. 41. *Tò Σαμαρ.*, ἡ καρδία αὐτῶν ἡ ἀκρόδυστος. Sic catenæ Regiæ, et editio Romana.

V. 43. *Tò Σαμαρ.* ἴάσσονται. Ex iisdem.

Lectiones codicis Coislin. — V. 1. Ὁ, χειροποίητα. ad marg., ἀπάτας ἐλειλίμ. V. 4. ὕγι Ὁ, ξύλα m., δένδρα. V. 9. ἡτοιρήθη Ὁ, αὐξάνω, m., γονοποιήσω. Ibid. ἡτοιρήθη Ὁ, διαθήκη, m., στρηξίν (*sic*).

V. 11. ἡτοιρήθη Ὁ, οὐ βδελύσσεται, m., οὐκ ἀπομηκυνεῖ. V. 13. ἔλεγε Ὁ, ζυγοῦ, m. ῥάβδους (*sic*). Ibid.

CAPUT XXVII LEVITICI.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΞ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

יָפַל 2	2.	2. Θαυμαστώση.
וּמֵכַר הוּא כַעֲרֵךְ 8	8.	8. Καὶ ἐὰν ἐκπέση.....
רַע 10	10	10.
וְהַעֲרִיכוּ הַכֹּהֵן בֵּין סוּב וּבֵין רַע 14	14.	14.
<i>Tò Σαμαρ.</i> , καὶ διατιμῆσεται αὐτήν ὁ ἱερεὺς, εἴτε καλῆ, εἴτε σαπρᾶ.		
וּמֵדַחְמֹקֵדִישׁ יִגָּאֵל 15	15.	15. Καὶ ἐὰν ὁ ἀγιάζων ἐγγίση.
דְּבַר שְׁעָרִים בַּחֲמִשִּׁים שָׁקֶל 16	16.	16.
הִיבֵל 17	17.	17.
כֶּשֶׁה הַדָּרִם 21	21.	21.
הַתֵּן 23	23.	23.
יִשְׁדֹּב 24	24.	24.
אֵךְ בָּכֹר אֲשֶׁר יִבְכֹּר לַיהוָה 26	26.	26. Πλὴν πρωτότοκον πρωτοτοκευθήσεται τῷ Κυρίῳ ἐν κτήνι, οὐχ ἀγιάσει ἀνὴρ αὐτὸ, ἐὰν τε βούς, ἐὰν τε βόσκημα, τῷ Κυρίῳ ἔστιν.
בְּבִימָה לְאִיִּקְדִישׁ אִישׁ אֶתוֹ אִם־שָׂדֵר אִם־שֶׁה לַיהוָה הוּא		

לֹא יִגָּאֵל 33

33.

33. Οὐκ ἐγγισθήσεται.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Separaverit.	2. Votum fecerit.	2. Admirabile fecerit.
8. Et si attenuatus est ipse ab ordinatione tua.	8. Si pauper fuerit, et æstimationem reddere non valebit.	8. Et si exciderit. . .
10. Malo.	10. Malo.	10.
14. Et ordinabit eam sacerdos inter bonam et inter malam. <i>Samar.</i> , æstimabitque eam sacerdos, sive pulchra, sive putida.	14. Considerabit eam sacerdos, utrum bona an mala sit.	14.
15. Et si sanctificans redemerit.	15. Sin autem ille qui voverat, redimere voluerit.	15. Et si sanctificans affinem fecerit.
16. Chomer hordeorum in quinquaginta siclis.	16. Triginta modiis hordei quinquaginta siclis venundetur terra.	16.
17. Iobel.	17. Jubilæi	17.
21. Sicut ager anathematis.	21. Possessio consecrata.	21.
23. Et dabit.	23. Et dabit.	23.
24. Revertetur.	24. Revertetur.	24.
26. Verumtamen primogenitum, quod primitiabitur Domino in animali, non sanctificabit vir illud, sive bos, sive agnus, Domino ipse.	26. Primogenita, quæ ad Dominum pertinent, nemo sanctificare poterit, et vovere: sive bos, sive ovis fuerit, Domini sunt.	26. Verumtamen primogenitum primitiabitur Domino in animali: non sanctificabit vir ipsum, sive bos, sive pecus, Domino est.
33. Non redimetur.	33. Non redimetur.	33. Affinis non efficietur.

גְּיָוֹתָם ו', μετά παρβήσιας, m., ἀνισταμένους. V.
 15. כַּנְיָהוּ ו', διασκεδάσαι, m., καταργήσαι V.
 16. פֶּשַׁע יָנִי-תָן ו', καὶ ἐγὼ ποιήσω, m., ὀργιζό-
 μενος.
 V. 17. ו', διώξονται, m., παιδεύσωσι, ἐπικρητή-
 σουσι. Prior lectio videtur esse Theodotionis, altera
 Symmachi. Confer cum edito supra.
 V. 18. עֶבֶשׁ ו', ἐπτάκις, m., ἐπταπλασίως. V.
 19. כֶּבֶשׂ יִרְמָתִים ו', τὴν ὕδριν τῆς ὑπ-, m., τοὺς
 ὑπερφερεῖς τῆς ἰσχύος. V. 20. הַרְבֵּי-תִמָּה ו', τὸν
 σπόρον, m., τὰς προσόδους: Ibid. צֶמֶר ו', ξύλον, m.,
 δένδρον. V. 21. יָבִישׁ לְהִי ו', μὴ βούλεστε, m.,
 πρὸς μὲ ἐμφιλονεῖκως. V. 22. כֶּבֶשׂ הַלְכָשִׁי ו', κατ-
 ἔδεται ὑμᾶς m., πενθοποιήσω ὑμᾶς.
 V. 30. תִּתְעַשֶּׂה ו', ἐρημώσω, m., ἀπαρτήσω. Ibid.

כַּנְיָהוּ ו', στήλας, m., τὰ ὑψώματα ὑμῶν. Ibid.
 כַּנְיָהוּ ו', χειροποίητα, m., προηγουμένους. Ibid.
 כַּנְיָהוּ ו', κῶλα, m., σώματα. Ibid. כַּנְיָהוּ ו', εἰ-
 δῶλων, m., μυσερῶν. V. 31. כֶּבֶשׂ ו', τῶν θυ-
 σῶν, m., εὐωδίας. V. 36. In textu, δειλίαν, in
 margine, ἀπαλόγητα.
 V. 37. ו', ὑπερόλεται ὁ ἀδελφός, m., προσκό-
 φουσιν ἕκαστος. Ibid. יָנִי-תָן ו', οὐδενὸς κατα-
 τρέχοντος, m., καὶ διώκων οὐκ ἔστι. V. 40. פֶּשַׁע יָנִי-
 תָן ו', ἐξαγορεύσουσι τὰς, m., μετανοήσουσιν ἐπὶ ταῖς.
 V. 41. צֶמֶר ו', εὐδοκήσουσι, m., ἰλάσονται. V. 43.
 ו', προσδέξονται, m., ἱλατεύουσι. Ibid. יָבִישׁ לְהִי ו',
 ἀνθ' ὧν, m., προφανῶς γάρ. Ibid. כֶּבֶשׂ הַלְכָשִׁי ו',
 προσώχθισαν τῇ ψυχῇ, m., ἀποσιώσατο (sic) ἡ ψυ-
 χή. V. 44. פֶּשַׁע ו', διασκεδάσαι, m., καταργήσαι.

CAPUT XXVII LEVITICI.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ὁ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 2.
- 8.
- 10. [Χείρωνι].
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 23.
- 24.
- 26. Πλὴν πρωτότοκον δ' ἐάν πρω-
 τότοκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν τοῖς
 κτήνεσιν, οὐχ ἀγιάσει οὐδεὶς, ἐάν τε
 βούς, ἐάν τε βόσκημα, τῷ Κυρίῳ
 ἐστίν.

- 2. Εὐξήται.
- 8. Ἐάν δὲ ταπεινὸς ἦ τῇ τιμῇ.
 Ἄλλος, ἐλάσσων ἢ τῆς διατιμηθείσας.
- 10. Πονηρῶ.
- 14. Καὶ τιμῆσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς
 ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πο-
 νηρᾶς.
- 15. Ἐάν δὲ ἀγιάσας αὐτὴν λυ-
 τρώται.
- 16. Κόρου κριθῶν πενήκοντα δι-
 δραχμα. Ἄλλος, γόμορ κριθῆς
 πενήκοντα σίκλων.
- 17. Τῆς ἀφέσεως. Ἄλ., τοῦ Ἰωβήλ.
- 21. Ἡ γῆ ἡ ἀφωρισμένη. Ἄλ-
 λος, ὁ ἀγρός τοῦ ἀναθέματος.
- 23. Ἀποδώσει. Ἄλλ., καθαγιάσει.
- 24. Ἀποδοθήσεται. Ἄλλος, λυ-
 τρωθήσεται.

- 2. Θαυμαστόση.
- 8.
- 10.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 23.
- 24.
- 26. Πλὴν πρωτότοκον καὶ ὁ ἄν
 πρωτότοκον γένηται τῷ Κυρίῳ ἐν
 τοῖς κτήνεσιν, οὐχ ἀγιάσει ὁ ἀνὴρ
 αὐτό, ἐάν μὸσχος, ἐάν ἐκ ποιμνίου
 ἐστίν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 2. Superaverit.
- 8.
- 10. Deteriori.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 23.
- 24.
- 26. Verumtamen primogenitum,
 quodcunque primogenitum factum
 fuerit Domino in animalibus, nemo
 sanctificabit, sive bos, sive pecus,
 Domino est.
- 33.

- 2. Voverit.
- 8. Si autem humilis fuerit pre-
 tio. Al., minor fuerit aestimatione.
- 10. Malo.
- 14. Et aestimabit eam sacerdos
 inter bonam et inter malam
- 15. Si autem qui sanctificavit
 eam redimat.
- 16. Pro coro hordei, quinquaginta didrachma. Alius, gomor
 hordei quinquaginta siclorum.
- 17. Remissionis. Alius, lobel.
- 21. Terra quæ segregata est.
 Alius, ager anathematis.
- 23. Reddet. Alius, sanctificabit.
- 24. Reddetur. Alius, redimetur.
- 26. Et omne primogenitum,
 quodcunque primogenitum factum
 fuerit Domino in pecoribus, nemo
 sanctificabit, sive vitulum, sive
 ovem, Domino est.
- 33. Non redimetur.

- 2. Admirabile fecerit.
- 8.
- 10.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 21.
- 23.
- 24.
- 26. Verumtamen primogenitum,
 et quodcunque primogenitum fa-
 ctum fuerit Domino in pecoribus,
 non sanctificabit vir ipsum, sive
 vitulus, sive ex ovili est.
- 33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Levitici.

V. 2. 'A., θ., θαυμαστώση. Ex Basiliensi: quæ lectio est Aquilæ et Theodotionis, ut indicat Isychius, cujus hæc sunt verba: « Propter quod Aquila et Theodotion, pro eo quod dictum est..., Symmachus autem, si superaverit, ediderunt. Admirabile enim vere est, et valde beatitudini proximum totum semetipsum quempiam Deo offerre. » Locus in editis mutilus est, et versione Aquilæ et Theodotionis truncatus, ut liquet; nam ita legendum est: « Aquila et Theodotion, pro eo quod dictum est, votum fecerit, admirabile fecerit, Symmachus autem, superaverit, ediderunt. » Quod enim sequitur, Admirabile enim vere est, etc., suadet vocem illam, admirabile, in laudatis versionibus fuisse, ut etiam arguit τὸ θαυμαστώση, quod ex Basiliensi desumpsimus. Symmachi etiam lectionem vitiatam suspicor, ac forte melius legatur, separaverit pro superaverit.

Ibid. ופשה בפשהו 'O, ὡστε τιμὴν τῆς ψυχῆς.

Coislin. in margine, τάξασθα: ἐν διατιμήσει σου ψυχῶν.

V. 3. לרש 'O, διδραγμα. Coislin. m., σίκλοι, σταθμά.

V. 8. 'A., καὶ ἐν ἐκπέσει. Sic supra ex Basil., cap. xxv, v. 35. Isychius: A. et si excessit, melius, exciderit; ut ibidem c. xxv, v. 35, legis apud Isyobium.

V. 10. S., deteriori. Ita Isychius, unde nos hæc posuimus, et uncinis inclusimus.

Ibid. ופשהו 'O, ἀλλάξει αὐτό. Coislin. m., ἐπιλέγηται.

V. 13. כרע לך 'O, πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ. Coisl. m., ἐπὶ τῇ διατιμήσει.

V. 14. Τὸ Σαμαρ, καὶ διατιμήσεται αὐτὴν ὁ θερεὺς, εἴτε καλῆ, εἴτε σαπρᾶ. Sic editio Romana et Drusius.

IN NUMERORUM LIBRUM

Lectiones libri Numerorum ex sequentibus manuscriptis librisque editis mutuati sumus.
 Ex cod. Regio 1825.
 Ex cod. Regio 1872.
 Ex cod. Regio 1888.
 Ex cod. Basiliensi x sæculi, egregiæ notæ.
 Ex cod. Colbertino 5084 unde fragmenta aliquot cum obelis et asteriscis decerpimus.

CAPUT I NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
עדה 2	2.	2. Συναγωγῆς.
ויתלו 18	18.	18.
כאשר צה 19	19.	19.
ומעלה כל יצא צבא 20	20.	20. . . . ἐν τῇ δυνάμει.
פקדיהם למסה ראובן 21	21	21. Ἡ ἐπισκοπὴ αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ρουβὴν.
ויהיו כל-פקדי בני-ישראל לבית אבתם 45	45.	45. Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ ἐπικεμημένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς οἶκον πατέρων αὐτῶν.
והלויים למסה אבתם לא ותפקדו בעמם 47	47.	47. Οἱ δὲ Λευῖται εἰς ῥάβδον πατέρων αὐτῶν οὐκ ἐπισκέπησαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Cætus.	2. Congregationis.	2. Congregationis.
18. Adgenerarunt se.	18. Recensentes.	18.
19. Quemadmodum præcepit.	19. Sicut præceperat.	19.
20. Et supra, omnis egrediens exercitum.	20. Procedentium ad bellum.	20. . . . in virtute.
21. Visitati eorum virgæ Ruben.	21. Vacat.	21. Visitatio eorum ex tribu Ruben.
45. Et fuerunt omnes visitati filiorum Israel ad domum patrum suorum.	45. Fueruntque omnis numerus filiorum Israel per domos et familias suas.	45. Et facti sunt omnes visitati filii Israel in domum patrum suorum.
47. Et Levitæ ad virgam patrum suorum non visitati sunt in medio ipsorum.	47. Levitæ autem in tribu familiarum suarum non sunt numerati cum eis.	47. Levitæ autem in virgam patrum suorum non visitati sunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Levitici.

V. 15. 'A., καὶ ἐὰν ὁ ἀγιάζων ἐγγίση. Isyehius, « et si sanctificans aditum fecerit. » Ubi editi male, *ad finem fecerit*, habent.

V. 16. 'A. l. l., γόμορ, etc. Ex Coislin.

Ibid. םׁׁׁׁ Id. O', ἀπὸ τοῦ ἀργού. m. χῶρας.

Ibid. םׁׁׁׁ Id. O', κατὰ τὸν σπόρον αὐτοῦ. m. πρόσδορον.

V. 17. 'A. l. l., τοῦ Ἰωβήλ. Ex Basiliensi.

V. 21. 'A. l. l., ὁ ἀγρός τοῦ ἀναθέματος. Ex Basil. Videtur esse Aquilæ.

V. 23. 'A. l. l., καθαγιάσει. Ex Basiliensi.

Ibid. םׁׁׁׁ O'. λογικίται. Coislin. m., ψηφίσει.

Ibid. םׁׁׁׁ O', τὸ τέλος, m., τὸ πλήρες.

V. 24. 'A. l. l., λυτρωθήσεται. Ex Basiliensi.

Ibid. םׁׁׁׁ O', ἀφέσεως. Coislin. m., ἐλευθερίας.

V. 25. םׁׁׁׁ O', ἰὸ διδραχμον. Id. m., σταθμίον.

V. 26. Has omnium interpretum lectiones plenas mutuamur ex codice Basiliensi. Versionem quoque LXX Interpretum ex eodem excerpimus; in hodiernis vero Bibliis sic habetur: Καὶ πᾶν πρωτότοκον, ὃ ἐὰν γένηται ἐν τοῖς κτήνεσι σου, ἔσται τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐ καθαγιάσει αὐτὸ οὐδεὶς· ἐὰν τε μόσχον, ἐὰν τε πρόβατον, τῷ Κυρίῳ ἔστί.

V. 27. םׁׁׁׁ O', ἀλλάξει. Coislin. m., λυτρώσεται.

V. 28. םׁׁׁׁ O', ἀναθή. Id. m., ἀναθεματίση.

V. 30. םׁׁׁׁ O', ξυλίνοῦ. Id. m., δένδρου.

V. 33. Hujus Aquilæ loci Latina sic effert Isyehius: « Affinis non efficietur. » Ibid. םׁׁׁׁ םׁׁׁׁ םׁׁׁׁ םׁׁׁׁ Coislin. O', οὐκ ἐπισκέπεται ἀναμέσον καλοῦ καὶ πονηροῦ, καὶ οὐκ ἀλλάξεις αὐτό. Et m., παραζητήσεις ἀνάμεσον καλοῦ, καὶ σαπροῦ, οὐδὲ ἐκλέγεται αὐτό.

ADMONITIO.

Denique ex cod. Coisliniano Heptateuchi et Regum, antiquissimo, septimi circiter sæculi.

Ex Hieronymi libro De locis Hebraicis.

Ex Theodoretii edito anno 1642.

Ex Procopio in Heptateuchum.

Ex editione Romana et Drusio.

Qui plura suppeditavit est codex Basiliensis de more.

CAPUT I NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	O'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συναγωγῆς.	2. Συναγωγῆς.
18.	18. Ἐπηξοουσαν. 'Αλλοι, ἐπεσκέπασαν. 'Αλλος, ἐπεσκέψαντο.	18.
19.	19. Ὅν τρόπον συνέταξεν. 'Αλλος, καθὰ ἐνετείλατο.	19.
20. Καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐξερχόμενος εἰς στρατιάν.	20. Καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐξερχόμενος εἰς στρατιάν. 'Αλλως, καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει.	20. Πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος δυνάμει.
21. Οἱ ἐπισκεμμένοι αὐτῶν τῆς φυλῆς Ῥουβὴν.	21. Ἐπισκεμμένοι αὐτῶν τῆς Ῥάβδου Ῥουβὴν. 'Αλλως, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς Ῥουβὴν.	21. Αἱ ἐπίσκεψις αὐτῶν τῆς φυλῆς Ῥουβὴν.
45. Ἦσαν δὲ πάντες οἱ ἐπισκεμμένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ κατ' οἶκον πατέρων αὐτῶν.	45. Καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις υἱῶν Ἰσραὴλ σὺν δυνάμει αὐτῶν.	45. Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ ἐπισκεμμένοι υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰς οἶκον πατέρων αὐτῶν.
47. Οἱ δὲ Λευῖται κατὰ τὴν φυλὴν τῶν πατέρων αὐτῶν οὐκ ἐπεσκέπησαν ἐν αὐτοῖς.	47. Οἱ δὲ Λευῖται ἐκ τῆς φυλῆς πατριδῶν αὐτῶν οὐκ ἐπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.	47. Καὶ οἱ Λευῖται εἰς φυλὴν πατέρων αὐτῶν οὐκ ἐπεσκέπησαν ἐν μέσῳ αὐτῶν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Congregationis.	2. Congregationis.
18.	18. Recensuerant. <i>Alii</i> , recogniti sunt. <i>Alius</i> , recognoverunt.	18.
19.	19. Quemadmodum constituit. <i>Alius</i> , sicut præcepit.	19.
20. Et supra omnis egrediens in exercitum.	20. Et supra omnis egrediens in exercitum. <i>Aliter</i> , et supra omnis egrediens in virtute.	20. Omnis egrediens virtute.
21. Visitati eorum ex tribu Ruben.	21. Visitati eorum virgæ Ruben. <i>Aliter</i> , recognitio eorum de tribu Ruben.	21. Recensiones eorum tribus Ruben.
45. Erant autem omnes visitati filii Israel secundum domum patrum suorum.	45. Et fuit omnis recognitio filiorum Israel cum virtute eorum.	45. Et facti sunt omnes visitati filii Israel in domum patrum suorum.
47. Levitæ autem secundum tribum patrum suorum non visitati sunt in ipsis.	47. Levitæ autem de tribu familiæ eorum, non recogniti sunt in filiis Israel.	47. Et Levitæ in tribum patrum suorum non visitati sunt in medio iusorum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Numerorum.

V. 1. Sic unus codex.

V. 18. Ἄλλος, ἐπεσκέπησαν. Edit. Romana. Hæc voce utuntur infra tres interpretes v. 47. Ἄλλ., ἐπεσκέψαντο. In hunc autem locum hæc leguntur in notis edit. Rom. « Ἐπηξονούσαν. Ἄξονες olim dicebantur tabulæ publicæ, unde factum videtur, ἐπαξονούσιν, atque idem valere ac, *censere*, et referre numerum censumque in publicas tabulas. Dictum est autem ἐπηξονούσαν, eodem modo quo *Gen.* vi ἐγεννώσαν. Alii codices partim habent ἐπεσκέψαντο,

recognoverunt, partim ἐπεσκέπησαν, *recogniti sunt*. —Cod. Coislin. habet in textu ἐξεκκλησίασαν, ut ms. Alex., in margine vero, συνήγαγον.

V. 19. Ἄλλ., καθὰ ἐνετείλατο. Ex Basiliensi. Hæc interpretatio videtur esse reliquorum interpretum, ut Exod. xl, 16 et 27.

V. 20. Hic locus secundum omnium interpretum versiones prodit ex codice Basiliensi. Suspicio autem in versione Aquilæ τὸ, ἐκ τῆς φυλῆς substitutum fuisse pro ἐκ τῆς βάρδου: nam ipse infra

CAPUT II NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הפּקדים 9	9.	9.
יָסַע		
תּוֹכַחַת 10	10.	10.
הפּקדים 16	16.	16.
יָסַע		
יָסַע אִישׁ עַד־יָדוֹ לְדַגְלֹתָיו 17	17.	17. Ἀπαροῦσιν ἀνὴρ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν εἰς τάγμα αὐτῶν.
הפּקדים 24	24.	24.
כָּל־הַפּקָדִים 32	32.	32.
לֹא הַפּקָדִים 33	35.	35.
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל		
כֹּסֵד צֶה		
נָסַע 34	34.	34.
לְמִשְׁפַּחַתוֹ עַל־בֵּית אָבִיו		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
9. Visitati. Proficiscuntur.	9. Annumerati. Egredientur.	9.
10. Ad Austrum.	10. Ad meridianam plagam.	10.
16. Visitati. Proficiscuntur.	16. Recogniti. Proficiscuntur.	16.
17. Proficiscuntur vir super manu sua ad vexilla sua.	17. Singuli per loca et ordines suos proficiscuntur	17. Proficiscuntur vir super manum ipsorum, in ordinem ipsorum.
24. Visitati.	24. Numerati.	24.
32. Omnes visitati.	32. Hic numerus.	32.
33. Non visitati sunt.	35. Non sunt numerati.	35.
In medio filiorum Israel. Quemadmodum præcepit.	Inter filios Israel. Sic enim præceperat.	
34. Profecti sunt	34. Profecti.	34.
Secundum familias suas, super domum patrum suorum.	Per familias ac domos patrum suorum.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Numerorum.

v. 47 vocem **רָבֹדֹד** vertit *ράβδος*. Idipsum suadet locus LXX Interpretum, quem ut in Hexaplis erat affert Basiliensis codex. Ibi vero legitur *ράβδου*, quod videtur ex Aquila huc translatum, nam ἐν τῇ Κοινῇ legitur, ἐκ τῆς φυλῆς.

Ibid. In codice Basiliano hæc habentur ad marg. : Τὰ Ἐξαπλά τὴν συγγένειαν τοῦ Γὰδ εὐθὺς μετὰ τὴν συγγένειαν τοῦ Συμεὼν ὑποτάττει. Εἰθ' οὕτως τὴν τοῦ Γὰδ ὑποβάλλει. *Hexapla cognationem Gad statim post cognationem Symeon subjiciunt, et huic*

cognationem Gad subnectunt. Nota hæc monet, in Hexaplis versionem LXX eundem tribuum ordinem, qui in Hebraica exstabat, habuisse, secus quam in Vulgata sive Κοινῇ, ubi Gad post Benjamin ponitur: in Hebraico autem post Simeonem.

V. 45. Hunc locum secundum tres interpretes ex Basiliensi desumpsimus.

V. 47. Hunc pariter locum totum ex Basiliensi mutuamur.

CAPUT II NUMERORUM.

Ο'.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9.	9. Ἐπεσκεμμένοι. "Ἄλλος, ἡριθμημένοι.	9.
	Ἐξαροῦσι. "Ἄλλος, ἀναζεῦξουσι.	
10.	10. Πρὸς νότον. <i>Τινές, πρὸς λίβα.</i>	10.
16.	16. Ἐπεσκεμμένοι. "Ἄλλος, ἡριθμημένοι.	16.
	Ἐξαροῦσι. "Ἄλλος, ἀναζεῦξουσι.	
17. Ἀπαροῦσιν ἕκαστος ἀνὰ χεῖρα τοῦ ἰδίου κατὰ τάγμα (sic) αὐτῶν.	17. Ἐξαροῦσιν ἕκαστος ἐχόμενος καθ' ἡγεμονίας. "Ἄλλως, ἐχόμενος αὐτοῦ καθ' ἡγεμονίαν αὐτοῦ.	17. Ἐξαροῦσιν ἀνὴρ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν εἰς τάγμα αὐτῶν.
24.	24. Ἐπεσκεμμένοι. "Ἄλλος, ἡριθμημένοι.	24.
32.	32. Πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις. "Ἄλλος, πᾶς ὁ ἀριθμός.	32.
33.	33. Οὐ συνεπεσκέπησαν. "Ἄλλος, οὐκ ἡριθμησαν.	33.
	Ἐν αὐτοῖς. "Ἄλλος, ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ.	
	Καθὰ ἐνετείλατο. "Ἄλλος, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξε.	
34.	34. Ἐξῆρον. "Ἄλλος, ἀνεζεῦγνυσαν.	34.
	Κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. "Ἄλλ., κατὰ συγ-	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9.	9. Recogniti. <i>Alius</i> , numerati.	9.
	Promovebunt. <i>Alius</i> , profici-scentur.	
10.	10. Ad notum. <i>Quidam alii</i> , ad austrum.	10.
16.	16. Recogniti. <i>Alius</i> , numerati.	16.
	Promovebunt. <i>Alius</i> , profici-scentur.	
17. Proficiscuntur unusquisque per manum proprii secundum ordinem ipsorum.	17. Promovebunt unusquisque juxta secundum principatus. <i>Ali-ter</i> , adhærens secundum principatum suum.	17. Promovebunt vir super manum ipsorum in ordinem ipsorum.
24.	24. Recogniti. <i>Alius</i> , numerati.	24.
32.	32. Omnis recognitio. <i>Alius</i> , omnis numerus.	32.
33.	33. Non simul recogniti sunt. <i>Alius</i> , non numerarunt.	33.
	In ipsis. <i>Alius</i> , in filiis Israel.	
	Sicut mandavit. <i>Alius</i> , secundum omnia quæ constituit.	
34.	34. Promoverunt. <i>Alius</i> , profecti sunt.	34.
	Secundum populos suos, secundum domos familiarum suarum.	

PATROL. GR. XV.

22

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Numerorum.

V. 9. Ἄλλος, ἠριθμημένοι. Ita Basiliensis hic a versu 16 et 24.

Ibid. Ἄλλ., ἀναζεύξουσι. Ita Basiliensis, hic ac v. 16.

V. 10. Ὁ, πρὸς νότον. Τινὲς, πρὸς λίβα. Ita Basiliensis, qui in textu habet πρὸς τὸν νότον. In editione vero Romana LXX Interpretum legitur, πρὸς

τὸν λίβα.

V. 17. Has trium interpretum lectiones suppeditat codex Basiliensis, ubi Symmachi versio videtur in aliquo redundare. — Coislin. in textu, κατὰ τάγμα, ut et ms. Alex.; in marg. vero, καθ' ἡγεμονίαν. Illud κατὰ τάγμα, est in versione Symmachi, ut vides.

CAPUT III NUMERORUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

7 ואת־משכנת כל־העדה לפני
אהל־בועד לעבד את־ענדת המשכן

7. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

7. Καὶ τὴν φυλακὴν πάσης τῆς συναγωγῆς εἰς πρόσωπον σκέπης συναγωγῆς, τοῦ δουλεύειν τὴν δουλείαν τῆς σκηνῆς.

10 והזר הקרב ימות

10.

10.

16 על־פי יהוה כאשר צוה

16.

16.

22 פקדיהם

22.

22.

23 משפחת הגרשני אחרי

23.

23.

38 והזר הקרב ימות

38.

38.

39 כל־פסוד.

39.

39.

47 הקח עשרים גרה השקל

47.

47. Λήψη εἴκοσι ὀβολῶν τὸν στατήρα.

48 ונתת

48.

48. Καὶ δώσεις.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Et custodiam omnis cœtus ad faciem tentorii conventus, ad serviendum servitatem tabernaculi.

7. Et observent quidquid ad cultum pertinet multitudinis coram tabernaculo testimonii.

7. Et custodiam omnis synagogæ ad faciem tecti constitutionis, ad serviendum servitatem tabernaculi.

10. Et extraneus propinquans morietur.

10. Externus, qui ad ministrandum accesserit, morietur.

10.

16. Super os Domini quemadmodum præcepit.

16. Ut præceperat Dominus.

16.

22. Visitati eorum.

22. Quarum numeratus est populus.

22.

23. Familix Gersoni post.

23. Hi post tabernaculum.

23.

38. Et extraneus propinquans morietur.

38. Quisquis alienus accesserit morietur.

38.

39. Omnes visitati.

39. Omnes Levitæ quos numeraverunt.

39.

47. Accipies viginti gerah seel.

47. Siclus habet viginti obolos.

47. Accipies viginti obolorum pondus.

48. Et dabis.

48. Dabisque.

48. Et dabis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

γένειαν αὐτῶν, κατ' οἶκον πατρικῶν αὐτῶν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Alius, secundum cognationem suam, secundum domum paternam suam.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Numerorum.

- V. 32. Ἄλλ., πᾶς ὁ ἀριθμός. Ex Basiliensi.
- V. 33. Ἄλλ., ἤριθμησαν. Ita Basiliensis, forte pro ἤριθμήθησαν.
- Ibid. Ἄλλ., ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ex eodem.
- Ibid. Ἄλλος, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξεν. Ex eodem.
- V. 34. Ἄλλ., ἀναζεύγυσαν. Ex eodem.

- Ibid. Ἄλλ., κατὰ συγγένειαν αὐτῶν, κατ' οἶκον πατρικῶν αὐτῶν. Ex Basiliensi.
- Lectiones ex cod. Coislin.* — V. 4, 6. Ο', ἐπεσευμένοι, m., ἤριθμημένοι.
- V. 21. τῶν. Ο', ἐξαρούσι, m., ἀναζεύξουσι.
- V. 32. ἠτρῶ πῆλ. Ο', αὐτῆ ἡ ἐπίσκεψις, m., οὗτος ὁ ἀριθμός.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

CAPUT III NUMERORUM.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7. Καὶ τὴν φυλακὴν πάσης τῆς συναγωγῆς κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τῆς συναγωγῆς, λατρεύειν τὴν λατρείαν τῆς σκηνῆς.

7. Καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς.

7. Καὶ τὴν φυλακὴν πάσης τῆς συναγωγῆς κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, δουλεύειν τὴν δουλείαν τῆς σκηνῆς.

- 10
- 16.
- 22.
- 23.
- 38.
- 39.
- 47. Ἀήψη· εἴκοσι νομισμάτων ὁ στατήρ.
- 48. Καὶ δώσεις.

- 10. Καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπτόμενος ἀποθάνειται. Ἄλλος, ὁ δὲ ἄλλότριος, ὅς ἐάν προσέλθῃ, ἀποθάνεται.
- 16. Ὅν τρίπον συνέταξεν αὐτοῖς Κύριος. Ἄλλος, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, καθὰ ἐνετείλατο Κύριος τῷ Μωϋσῆ.
- 22. Ἡ ἐπίσκεψις. Ἄλλος, ὁ ἀριθμός.
- 23. Καὶ οἱ υἱοὶ Γερσῶν ὅπισω. Ἄλλος, καὶ οὗτοι οἱ δῆμοι Γηρῶν ὅπισω.
- 38. Καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπτόμενος ἀποθάνειται. Ἄλλος, καὶ ὁ ἄλλότριος ὁ προσερχόμενος θανατωθήσεται.
- 39. Πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις. Ἄλλος, πᾶς ὁ ἀριθμός.
- 47. Καὶ λήψη εἴκοσι ὀβολοῦ τοῦ σίκλου.
- 48. Καὶ δώσεις.

- 10.
- 16.
- 22.
- 23.
- 38.
- 39.
- 47. Ἀήψη· εἴκοσι ὀβολοὶ ὁ σίκλος.
- 48. Καὶ δώσεις.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 7. Et custodiam omnis synagoga ad faciem tabernaculi synagoga, ad ministrandum ministrum tabernaculi.
- 10.
- 16.
- 22.
- 23.
- 38.
- 39.
- 47. Accipies : viginti nomisma-tum stater.
- 48. Et dabis.

- 7. Et custodias filiorum Israel ante tabernaculum testimonii, ad operandum opera tabernaculi.
- 10. Et alienigena, qui tetigerit, morietur. *Alius, alienus autem, qui accesserit, morietur.*
- 16. Quemadmodum constituit eis Dominus. *Alius, secundum verbum Domini, quemadmodum præcepit Dominus Moysi.*
- 22. Recognitio. *Alius, numerus.*
- 23. Et filii Gerson post. *Alius, et hi populi Gerson post.*
- 38. Et alienigena qui tetigerit, morietur. *Alius, et alienus accedens, morietur.*
- 39. Omnis recognitio. *Alius, omnis numerus.*
- 47. Et accipies viginti obolos siclii.
- 48. Et dabis.

- 7. Et custodiam omnis synagoga secundum faciem tabernaculi testimonii, ad serviendum servitum tabernaculi.
- 10.
- 16.
- 22.
- 23.
- 38.
- 39.
- 47. Accipies : viginti oboli siclii.
- 48. Et dabis.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
תקנת 51	51.	51.
תקנת		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
51. Argentum.	51. Pecuniam.	51.
Præcepit.	Præceperat.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Numerorum.

V. 7. Hunc versum secundum omnes omnium interpretum versiones mutuamur ex Basiliensi. Ἄ., συνταγῆς, תענה. Sic Aquila pariter et Symmachus cap. sequenti v. 26.
 V. 10. Ἄλλος, ὁ δὲ ἀλλότριος, ὃς ἐὰν προσέλθῃ ἀποθανέτω. Ex Basiliensi, itemque versu 38.
 V. 22 et 39. Ἄλλ., ὁ ἀριθμός. Ex Basiliensi. Sic sæpe capite præcedenti.
 V. 23. Ἄλλ., καὶ οὗτοι οἱ δῆμοι Γερσῶν ὀπίσω. Ex Basiliensi.
 V. 47. Trium interpretum versionem mutuamur ex Basiliensi. In hunc locum hæc nota legitur in catenis Regii, Severi et Cyrilli nomine: Ἰστέον ὅτι διδραχμον καὶ ὁ σίκλος ταυτὸν ἐστίν. Ὡσπερ γὰρ

CAPUT IV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
תקנת בני-קרח באהל 4 מדעד	4.	4.
דמסק 5	5.	5.
תקנת משפחה 18	18.	18.
תקנת 25. Ἐπίσπαστρον, καὶ δέρματα ὑακίνθινα.	25.	25.
תקנת פתח אהל מדעד		Καὶ τὸ παρατόνισμα ἀνοίγματος σκέπης συνταγῆς.
תקנת קרעו החצר ותקנת פתח שער החצר אשר על המשכן 26	26.	26. Καὶ τοὺς ἰστούς τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ παρατόνισμα ἀνοίγματος πύλης τῆς αὐλῆς.
תקנת 37. Ἐπίσπαστρον, מכר	37.	37.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Hoc servitium filiorum Ca hath in tentorio conventus.	4. Hic est cultus filiorum Caath: tabernaculum fœderis.	4.
5. Operimenti.	5. Quod pendet ante fores.	5.
18. Virgam familiarum.	18. Populum.	18.
25. Et operimentum taxi. Samar., tentorium et pelles hyacinthinæ.	25. Velamen ianthinum.	25.
Et tegumentum ad ostium tentorii conventus.	Tentoriumque quod pendet in introitu tabernaculi fœderis.	Et tentorium apertionis tecti constitutionis.
26. Et fundas atrii, et tegumentum ostii portæ atrii, quod super tabernaculum.	26. Cortinas atrii, et velum in introitu, quod est ante tabernaculum.	26. Et vela atrii, et tentorium apertionis portæ atrii.
Operimentum. Samar., tentorium.	Tentorium.	
37. Isti visitati.	37. Hic est numerus.	37.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
51.	51. Τὰ ἀργύρια. Ἄλλος, τὸ ἀργύριον. Συνέταξε. Ἄλλος, ἐνετείλατο.	51.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
51.	51. Redemptiones. <i>Alius</i> , argentum. Constituit. <i>Alius</i> , præcepit.	51.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Numerorum.

εἶπεν ἐν ταῦθα εἰκοσι ὀβολοὺς εἶναι τοῦ σίχλου· οὕτως ἐν τῇ Ἐξόδῳ εἰκοσι ὀβολῶν εἶναι τὸ δίδραχμον διωρίσατο.

V. 51. Ἄλλ., τὸ ἀργύριον. Videtur esse reliquorum interpretum. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄλλ., ἐνετείλατο. Videtur esse reliquorum

interpretum, qui sic vertunt vocem פָּצ, Exod. xl, 16, 27, et Levit. xxiv, 25.

Lectiones ex cod. Coisl. — V. 15. תָּרַם. Ο', ἐπισκέψαι. in marg., ἀριθμησον. V. 29. תַּנְחִיחַ. In textu, νότον, in marg., λίβα. V. 38. Ο', προσπορευόμενος, in marg., ὁ ἀπτόμενος.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

CAPUT IV NUMERORUM.

4.	4. Καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Καὰθ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλοι, καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν Καὰθ, ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ κατὰ δῆμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατρῶν αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.	4.
5.	5. Τὸ σκιάζον. <i>Aliter</i> , συσκιάζον. Ἄλλος, τοῦ παρατανυσμοῦ.	5.
18.	18. Τῆς φυλῆς τὸν δῆμον. Ἄλλος, τῆ φυλῆ τοῦ δήμου.	18.
25.	25. Τὸ κατακάλυμμα τὸ θακίνθινον.	25.
Καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τῆς συναγωγῆς.		
26.	26. Καὶ τὰ ἱστία τῆς σκηνῆς, καὶ τὸ παραπέτασμα τῆς θύρας τῆς αὐλῆς τὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς.	26.
Καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλως, καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.		
26.	26. Καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον. Ἄλλως, καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, ὅσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.	26.
Κάλυμμα.		
57.	57. Αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψις. Ἄλλος, οὗτος ὁ ἀριθμὸς.	57.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

4.	4. Et hæc sunt opera filiorum Caath in tabernaculo testimonii. <i>Alii</i> , et hæc sunt opera filiorum Caath, ex medio filiorum Levi secundum populos suos, secundum domos familiarum suarum in tabernaculo testimonii.	4.
5.	5. Obumbrans. <i>Alius</i> , tentorii.	5.
18.	18. Tribus populum. <i>Alius</i> , tribui populi.	18.
25.	25. Cooperimentum hyacinthinum.	25.
Et velamen januæ tabernaculi constitutionis.		
26.	26. Et vela tabernaculi, et velamen januæ atrii, quod est super tabernaculum.	26.
Et operimentum ostii tabernaculi testimonii. <i>Aliter</i> , et operimentum ostii tabernaculi testimonii.		
26.	26. Et tentoria atrii et tentorium. <i>Aliter</i> , et tentoria atrii, quæcumque super tabernaculum testimonii.	26.
Operimentum.		
57.	57. Hæc est recognitio. <i>Alius</i> , hic est numerus.	57.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ 41	41.	41.
וְהוֹדוּ לַיהוָה 44	44.	44.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
41. Isti visitati.	41. Hic est populus.	41.
44. Ad familias eorum.	44. Vacat.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Numerorum.

V. 4. Ἄλλος, καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν, etc. Sic quædam exemplaria, ex notis edit. Rom.

V. 5. Ἄλλ., τοῦ παραταναυσμοῦ. Sic Basiliensis.

V. 18. Ἄλλ., τῆ φυλῆ τοῦ δήμου. Ex Basiliensi.

V. 25. Σαμαρ., ἐπίπαστρον καὶ δέρματα ὑακίνθινα. Hæc lectio Samaritani ut scholion affertur

a Drusio : sed omnes catenæ Regiæ Samaritano tribuum, et hanc notam habent : Τὸ Σαμαρειτικόν, ἐπίπαστρον καὶ δέρματα ὑακίνθινα, ἅτινα καλεῖ τὸ ξ κεφάλαιον Ἐξόδου, διφθέρας. Id est, « Samaritanum habet, tentorium et pelles hyacinthinæ, quæ capite LX Exodi vocantur diphtheræ. » Hæc vox διφθέρα secundum hodiernum capitum ordinem habetur

CAPUT V NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וְכָל צִוְיָו 2 וְכָל צִוְיָו	2.	2.
וְשֵׁשׁ 7	7.	7.
וְכָל אֶבֶן 22	22.	22. Πεπιστωμένως, πεπιστωμένως.
וְכָל אֶבֶן 23	23.	23.
וְכָל אֶבֶן 28	28.	28.
וְכָל אֶבֶן 29	29.	29.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Omnem leprosum. Et omnem fluentem.	2. Omnem leprosum. Et qui semine fluit.	2.
7. Fecerunt.	7. Vacat	7.
22. Amen, amen.	22. Amen, amen.	22. Fideliter, fideliter.
23. Amaras.	23. Amarissimis, in quas maledicta coniecit.	23.
28. Innocens erit.	28. Erit innoxia.	28.
29. Zelotypiarum.	29. Zelotypiæ.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Numerorum.

V. 2. Sic unus codex, hic et in sequenti, *Οἱ λοιποὶ, καὶ πάντα βέοντα.* Ita quoque supra, Levit. 1v, 6.

V. 7. Ἄλλ., ἤμαρτεν. Ex Basiliensi.

V. 22. Ἄ., πεπιστωμένως, πεπιστωμένως. Σ., ἀμήν, ἀμήν. Sic Basiliensis. Eodemque modo esse

CAPUT VI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וְכָל אֶבֶן 5	5.	3. Πᾶσαν ἀπόθρεξιν σταφυλῆς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Et omnem madefactionem uvarum.	3. Et quidquid de uva exprimitur.	3. Omnem infusionem uvæ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
41.	41. Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις. Ἄλλος, οὗτος ὁ ἀριθμός.	41.
44.	44. Κατὰ δῆμους αὐτῶν. Ἄλλος, τῆς συγγενείας αὐτῶν.	44.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
41.	41. Hæc est recognitio. <i>Alius</i> , hic est numerus.	41.
44.	44. Secundum populos eorum. <i>Alius</i> , cognitionis eorum.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Numerorum.

Exodi xxxix, 34, respondetque voci פֶּסַח, ut etiam hoc loco, secus quam opinatur Drusius, qui voci פֶּסַח applicat.

Ibid. et V. 26. Hi versus secundum Aquilæ et Symmachi interpretationem, prodeunt ex Basiliensi codice. Versionis LXX Interpretum priorem lectionem ex Basiliensi mutuamur, posteriorem ex edit.

Rom.

V. 37 et 41. Ἄλλ., οὗτος ὁ ἀριθμός. Ita Basiliensis sine nomine interpretis, ut passim in præcedentibus.

V. 44. Ἄλλ., τῆς συγγενείας αὐτῶν. Hanc incerti lectionem affert Basiliensis.

CAPUT V NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Πάντα λεπρόν.	2. Πάντα λεπρόν. Καὶ πάντα γονορρύη. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , καὶ πάντα βέοντα.	2.
7	7. Ἐποίησεν. Ἄλλος, ἤμαρτεν.	7.
22. Ἄμην, ἀμὴν.	22. Γένοιτο, γένοιτο.	22.
23.	23. Τοῦ ἐλεγμοῦ ἐπικαταρωμένου. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , πικροῦ.	23.
28.	28. Ἄθῶα ἔσται. Ἄλλος, ἀθῶαθήσεται.	28.
29.	29. Ζηλοτυπίας. Ἄλλος, ζηλοτυπούμένης.	29.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Omnem leprosum.	2. Omnem leprosum. Et omnem qui patitur fluorem seminis. <i>Reliqui</i> , et omnem fluentem.	2.
7	7. Fecit. <i>Alius</i> , peccavit.	7.
22. Amen, amen.	22. Fiat, fiat.	22.
23.	23. Argutionis, quæ maledicitur. <i>Reliqui</i> , amari.	23.
28.	28. Innocens erit. <i>Alius</i> , innocens declarabitur.	28.
29.	29. Zelotypiæ. <i>Alius</i> , zelotypiam passæ.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Numerorum.

untur hæ lectiones in psalmis non semel.

V. 23. *Οἱ λοιποὶ*, πικροῦ. Ita Basiliensis.

V. 28. Ἄλλ., ἀθῶαθήσεται. Ex eodem.

V. 29. Ἄλλ., ζηλοτυπούμένης. Ex eodem.

CAPUT VI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3. Πᾶσαν ἀπόβρεξιν σταφυλῆς.	3. Καὶ ὅσα κατεργάζεται ἐν σταφυλῆς.	3.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3. Omnem infusionem uvæ.	3. Et quæcunque conficiuntur ex uva.	3.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
גד 5	5.	5. Μεγεθύνων.
בז 6	6	6.
הנויר 18	18.	18. Ὁ ἀφωρισμένος.
על-כפי הנויר 19	19.	19. Ἐπὶ τοὺς ταρσοὺς τοῦ ἀφωρισμένου
התגדל את-נויר		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Magnificando.	5. Crescente cæsarie.	5. Magnificans.
6. Mortui.	6. Super mortuum.	6.
18. Nazaræus.	18. Nazaræus.	18. Segregatus.
19. Super volas separati.	19. In manus Nazaræi.	19. Super volas separati.
Rasus fuerit.	Rasum fuerit.	
Nazaræatus ejus.	Caput ejus.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Numerorum.

V. 3. 'Α. et Σ., πᾶσαν ἀπόδρεξιν σταφυλῆς. Ita Coisl. Eadem interpretationem sine auctorum nomine affert Basiliensis.

V. 5. 'Α., μεγεθύνων. Σ., αἰξων. Ex Basil.

V. 6. 'Α.λ.λ., τεθνηκυία. Ex Basiliensi.

V. 18. 'Α., ὁ ἀφωρισμένος. Σ., Ναζαραίος. Ex Basil.

CAPUT VII NUMERORUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
על-דפיה 2	2.	2.
שש תהגו-ש 3. Τὸ Σαμαρ. (ἔφ ἀμάξιας) θυνάμεως.	3.	3. (Ἐξ ἀμάξιας) κατασκευαστάς.
חכס תחא 85 בשקל	85.	85.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Super visitatos.	2. Eorum qui numerati fuerant.	2.
3. Sex plaustra operimenti. Sa- mar. sex vehicula virtutis.	3. Sex plaustra tecta.	3. Sex vehicula cooperta.
85. Una argenti. In sicko.	85. Vacat. Pondere.	85.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Numerorum.

V. 2. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς ἀριθμῆσεως τοῦ λαοῦ. Sic duo mss. Regii et edit. Romana. Hæc lectio videtur esse Symmachi et Theodotionis, qui תפס ita vertunt alibi.

V. 3. 'Α., κατασκευαστάς. Sic Basiliensis. Duo Regii habent σκεπαστάς, atque ita legit Drusius. Alius item κατασκευαστάς. Hæc porro nota legitur in tribus Regiis: Ἄλλος, κατασκευαστάς ἀμάξιοι-

δεις· ἦτοι ὡς βερδία, ὡς κεῖται ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν. Τὸ δὲ Σαμαρ. θυνάμεως ἔχει. Id est: « Alius, concinnatos (supp. currus) plaustris forma, videlicet sicut veredia, ut jacet in libro i Regum. Samaritanus autem habet, virtutis. » Omittendum non est eosdem ipsos codices, qui in nota habent κατασκευαστάς, in alia nota ad marginem σκεπαστάς habere. Σ., ὑπουργία. Ita Basiliensis. Ad

CAPUT VIII NUMERORUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
תתפח לי 13	13.	13.
גוף בשח בני-ישראל 19 הקדש	19.	19.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Agitationem Domino.	13. Oblatos Domino.	13.
19. Plaga in accedendo filii Israel ad sanctuarium.	19. Plaga si usi fuerint acce- dere ad sanctuarium.	19.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5. Αἰξων.	5. Τρέφων.	5.
6	6. Τετελευτηκυία. "Αλλος, τε- θνηκυία.	6.
18. Ναζηραῖος. (Coislin. ναζω- ραῖος.)	18. Ἡύγμένος.	18.
19. Ἐπὶ τὰς παλάμας τοῦ Να- ζηραῖου.	19. Ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ ἠύγμέ- νου. Ἐυρήσασθαι. "Αλλος, ξυρηθῆναι. Εὐχὴν αὐτοῦ. "Αλλος, κεφαλὴν.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5. Augens.	5. Nutriens.	5.
6.	6. Mortua. <i>Alius</i> , defuncta.	6.
18. Naziræus.	18. Qui vovit.	18.
19. Super palmas Naziræi.	19. Super manus ejus qui vovit. Raserit. <i>Alius</i> , rasmus fuerit. Votum suum. <i>Alius</i> , caput.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Numerorum.

Forte melius Ναζηραῖος.

V. 19. Ἄ., ἐπὶ τοὺς ταρσοὺς, etc. Sic duo mss.

Ibid. "Αλλ., ξυρηθῆναι. Ex Basiliensi.

Ibid. "Αλλ., κεφαλὴν. Sic Basiliensis, tacito in-
terprete, quem sequitur Vulgata.

CAPUT VII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς. "Αλλος, ἐπὶ τῆς ἀριθμήσεως τοῦ λαοῦ.	2.
7. ("Ἐξ ἀμάξας) ὑπουργίας.	3. "Ἐξ ἀμάξας λαμπηνικάς.	3.
85.	85. Τὸ ἔν. Ἐν τῷ σίκλῳ. "Αλλος, διδράχμῳ	85.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Super recognitione. <i>Alius</i> , super numeratione populi.	2.
3. Sex vehicula ministerii.	3. Sex vehicula lampenica.	3.
85.	85. Una (i. e. patella). In siclo. <i>Alius</i> , didrachmo.	85.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Numerorum.

singulos autem supplevimus ἐξ ἀμάξας, quia mss. ca notant in quibus interpretes differunt, non autem ea vocabula quæ apud omnes eadem sunt. ζῶ et γῆλ, vertere solent, ἀμάξα. Ο', ἀμάξας λαμπηνικάς. Eusebius Emisenus, τὰς διατρόχους λέγει· ἄς τινες βηρώτια καλοῦσιν. Sic omnes mss. Drusius male ζηρώτια. Sensus est : « Plaustra

lampenica, illa dicit, quæ rotis instructa sunt, quæque nonnulli *berotia* vocant. »

V. 85. Τὸ ἔν. Addit Basiliensis ad marg., ἀργυροῦν, *argentea* (scil., patella).

Ibid. "Αλλ., διδράχμῳ. Sic idem Basil. Severus et Cyrillus supra in nota ad cap. III, v. 47, dicunt idipsum esse *didrachmon* et *σίκλος*.

CAPUT VIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	13. Ἀπόδομα ἔναντι Κυρίου "Αλλος, ἀπέδομα Κυρίῳ.	13.
	19. ✕ Πληγή : προσεγγιζόντων ωίων Ἰσραὴλ πρὸς τὰ ἅγια.	19.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
13.	13. Donum ante Pomium. <i>Alius</i> , donum Domino.	13.
19.	19. ✕ Plaga : accedentibus filiis Israel ad sancta.	19.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

יבוא לצבא צבא בעבדה אהל
24 בועד .

24.

24. Τοῦ στρατεύεσθαι στρατειαν
δουλειας.

וְיָבֹאוּ אֶל-הָאֵלֹהִים 26

26.

26. Σὺν ἀδελφοῖς.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

24. Ingredietur ad militandum
militiam in ministerio tentorii con-
ventus.

24. Ingredientur ut ministrent
in tabernaculo fœderis.

24. Ad militandum militiam ser-
vitutis.

26. Cum fratribus suis.

26. Ministri fratrum suorum.

26. Cum fratribus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Numerorum.

V. 13. Ἄλλος, ἀπόδομα Κυρίω. Basiliensis.

V. 19. Sic D. Ernestus Grabe cum asterisco.

V. 24. Ἄ., τοῦ στρατεύεσθαι στρατειαν δουλειας.
Ex Basiliensi. Symmachus autem ex eodem, περι-

στασθαι παράστασιν εἰς λατρείαν. Vocem λατρεία su-
pra, c. iii, 7, usurpat idem pro Πρωγ. Præter ver-
sionis LXX locum, ut habetur in hodiernis exem-
plaribus, qui aliquot vocibus mutilus est, alterum

CAPUT IX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

לְצִאתָם 1

1.

1.

אֶתְדַשְׁכַּח 2

2.

2.

וְכִי יִגִּיד אֲתֹכֶם גַּר 14

14.

14. Ἐὰν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς
προσήλυτος.

אִן יוֹמָם וּלְיָלֵה 21

21.

21.

וְכַתְּבֵתָ יוֹמָם 22

22.

22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Egrediendo eos.

1. Postquam egressi sunt.

1.

2. Transitum.

2. Phase.

2.

14. Et cum peregrinatus fuerit
vobiscum peregrinus.

14. Peregrinus quoque et ad-
vena si fuerint apud vos.

14. Si autem accesserit ad vos
proselytus.

21. Vel die et nocte.

21. Si post diem et noctem.

21.

22. Et in ascendendo ipsam
proficiscentur.

22. Statim autem ut recessisset,
movebant castra.

22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Numerorum.

V. 1. Ἄλλος, ἐκπορευομένων. Est Theodotius,
ut putatur, qui supra, Num. i, 20, eandem vocem
Hebraicam ita vertit.

V. 2. Σ., φασέχ. Ita tres mss. Regii, ubi hæc nota
legitur: Ὁ Σύμμαχος φασέχ, ὁ δὲ Φίλων διαβατή-

ριον. Id est, Symmachus phasac, Philo autem, δια-
βατήριον, id est, sacrificium quod in transitu fieri
solet. » Supra, Exod. xii, 11, eandem vocem Πασσ
Theodotio vertit φασέχ, Symmachus autem, ὑπερ-
μάχης, propugnatio. Ibi vide. Hoc autem loco

CAPUT X; NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

בְּאַחַת יְהִקְעוּ 4

4.

4.

הַנְּשִׂימִים רֹאשֵׁי אֲלִפֵי יִשְׂרָאֵל

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

4. In una clanxerint.

4. Si semel clangueris.

4.

Principes capita millium Israel.

Principes et capita multitudinis
israel.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
24. Παρίστασθαι παράστασιν εἰς λατρείαν.	24. Εἰσελεύσονται ἐνεργεῖν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλως, εἰσελεύσονται λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου.	24.
26. Τοῖς ἀδελφοῖς.	26. Ὁ ἀδελφός.	26. Μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Ad assistendum assistentiam ad ministerium.	24. Ingredientur operari in tabernaculo testimonii. <i>Aliter</i> , ingredientur ministrare ministerium in operibus in tabernaculo testimonii.	24.
26. Fratibus.	26. Frater.	26. Cum fratribus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Numerorum.

affert Basiliensis, ut erat in editione τῶν Ὁ hexaplatari, ubi ea quæ deerant restituta sunt ex Theodotionis, ut putatur, versione.

V. 26. Trium lectionem mutuamur ex eodem Basiliensi.

CAPUT IX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐξελεθόντων. Ἄλλος, ἐκπορευομένων.	4.
2. Φασέκ.	2. Τὸ πάσχα.	2.
14.	14. Ἐάν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος.	14.
21.	21. Ἡμέρας ἢ νυκτός. Ἄλλοι, ἡμέρας, ἢ μηνός.	21.
22.	22. ✕ Καὶ ἐν τῷ ἀπαχθῆναι αὐτὴν, ἀπῆραν.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Egressis illis. <i>Alius</i> , exeuntibus.	1.
2 Phasac.	2. Pascha.	2.
14.	14. Si autem accesserit ad vos proselytus.	14.
21.	21. Die, vel nocte. <i>Alii</i> , die vel mense.	21.
22.	22. ✕ Et cum assumeretur ipsa, proficiscebantur.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Numerorum.

melius legatur φασέκ quam φασέκ. Nam π per χ nunquam exprimebatur, sed per χ.

V. 14. Sic unus codex. Ita solet Aquila vertere π προσήλυτος.

V. 21. Ἄλλ. , ἡμέρας ἢ μηνός. Sic quædam

exemplaria, videtur autem esse transpositum ex versu sequenti, ubi Hebraice legitur שׁפּי יא ע״ב״ יא.

V. 22. Hunc locum cum asterisco, quia in editione τῶν Ὁ deficit, ab Ernesto Grabe mutuamur.

CAPUT X NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	4. Ἐν μιᾷ σαλπίσσῳ. Ἄλλος, μιᾷ σάλπιγγι σαλπίσσωσιν.	4.
	Ἄρχοντες ἀρχηγοὶ Ἰσραήλ. Ἄλλος, οἱ ἄρχοντες καὶ χιλίαρχοὶ Ἰσραήλ.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
	4. In una clangent. <i>Alius</i> , una tuba clangent.	
	Principes duces Israel. <i>Alius</i> , principes et millenarii Israel.	

TO EBPAIKON.	TC EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
הַדְּעָה 6	6.	6. Ἀλαλαγμόν.
הַקְּרָה 10	10.	10.
בֶּן אֵלִישָׁה 20	20.	20.
בֶּן אֲחִיעֶזֶר 25	25.	25.
וְיָשָׁע		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Ovationem.	6. Ululatu tubæ.	6. Jubilationem.
10. Clangetis.	10. Canetis tubis.	10.
20. Elisaph filius.	20. Elisaph filius.	20.
25. Achiezer filius.	25. Achiezer filius.	25.
Mammisaddai.	Ammisaddai.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Numerorum.

- V. 4. Ἄλλος, ἐν μιᾷ σάλπιγγι σαλπίζωσι. Sic quædam exemplaria, ut testatur edit. Rom. Ibdem. Ἄλλ., οἱ ἀρχόντες καὶ χιλιάρχοι. Ex Basil. — Coislin. Ὁ, ἀρχόντες, m. χιλιάρχοι. Ibdem. הַדְּעָה. Coislin. in textu, νότον, in marg., λίβα. V. 6. Ἀ., ἀλαλαγμόν. Ex eodem Coislin. Quam V. 9. הַקְּרָה. Coislin. Ὁ, σαλπιέζετε. marg., σημα-

CAPUT XI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
הַבְּלָה 7	7.	7.
שֶׁבַע הַשָּׁבָן 8	8.	8. Τοῦ μαστοῦ ἐλαίου.
כֶּסֶף 11	11.	1. Ἄρμα.
לֶחֶם 20	20.	20.
וְיָשָׁע 25	25.	25. Περιεῖλεν.
בְּעַם 33	33.	33.
קְבֻרֹת הַתְּמָחָה 34	34. Καθρωθαβᾶ.	34.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Edellii	7. Bdelii.	7.
8. Viroris olei.	8. Panis oleati.	8. Mammæ olei.
11. Onus.	11. Pondus.	11. Onus.
20. In dispersionem.	20. In nauseam.	20.
25. Reservavit.	25. Auferens.	25. Abstulit.
33. In populum.	33. In populum.	33.
34. Chibroth Hattaavah.	34. Sepulcra concupiscentiæ.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Numerorum.

V. 7. Οἱ λοιποὶ, βδελλίου. Ex Basiliensi et uno Regio. In priore autem respondet voci χρυστάλλου, recte: secus quam in editione Romana, ubi perpetuam applicatur voci χορτοῦ, ut notavit Drusius. Sic vocem הַבְּלָה vertunt reliqui interpretes, Gen. 11, 12, ubi LXX ἀνθραξ transferunt. Ibi vide.

V. 8. Sic versiones Aquilæ et Symmachi probe distinguit codex Basiliensis, quæ in aliis codicibus et apud Drusium sic permistim referuntur. A., S.,

μαστοῦ ἐλαίου, μαστοῦ εἰς λίπος. Alius, ἐκ μέλιτος. Sed illud, ἐκ μέλιτος, Symmachi interpretationi adiungit Basiliensis: licet in Hebræo nulla sit mellis mentio hoc loco. Sed melli simile sapore manna dicitur supra, Exod. xvi, ubi vide in notis.—Coislin. in lectione Symmachi sic habet. Σ., μαστοῦ, et postea spatio vacuo relicto, sic a linea resumit, εἰς λίπος ἐκ μέλιτος. Unde suspicio oriatur, hæc postrema verba ad Symmachi versionem nec perti-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	6. Σημασίαν. Ἄλλος, ἀλαλα- γμόν.	6
10.	10. Σαλπιεῖτε. Ἄλλος, σημα- νεῖτε.	10.
20.	20. Ἐλισάφ ὁ τοῦ. <i>Alius addit,</i> υἱός.	20.
25.	25. Ἀχιέζερ ὁ τοῦ. <i>Alius addit,</i> υἱός. Ἀμισαδαί. Ἄλλος, Μισαδαί.	25.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Significationem. <i>Alius, jubi-</i> lationem.	6.
10.	10. Clangetis. <i>Alius, significabi-</i> tis.	10
20.	20. Elisaph., filius. <i>Alius addit,</i> filius.	20.
25.	25. Achiezer, filius. <i>Alius addit,</i> filius. Amisadai. <i>Alius, Misadai.</i>	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Numerorum.

νεῖτε.

V. 10. Ἄλλ., σημανεῖτε. Ex Basiliensi.
V. 20, 25. Ex eodem. [Ut probe intelligas addi-
tionem alius, quæ Latine versa nihil differt a LXX
virorum interpretatione, sciendum tibi est senes

illos reddere per ὁ τοῦ, more Græcorum, vocem he-
braici textus, יצ, quæ valet, filius. Alius autem ex-
plicit reddidit vocem subintellectam ὁ υἱός: nempe,
ὁ υἱός τοῦ. Sequitur nomen patris casu genitivo.
DRACH.]

CAPUT XI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Κρυστάλλου. <i>Οἱ λοιποὶ, βδέλ-</i> λου.	7.
8. Μαστοῦν (sic) εἰς λίπος ἐκ μέ- λιτος.	8. Ἐγκρις ἐξ ἐλαίου.	8.
11. Τὸ βάρος.	11. Τὴν ὄργην.	11. Τὴν ὄρμην.
20. Εἰς ἀπεψίαν.	20. Εἰς χολέραν.	20.
25. Ἀπεσπᾶτο.	25. Παρελιατο.	25. Ἐπεσπίασεν.
33.	33. Εἰς τὸν λαόν. Ἄλλος, τῷ λαφῷ.	33.
34.	34. Μνηματα τῆς ἐπιθυμίας.	34.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7. Crystalli. <i>Reliqui, bdellii.</i>	7.
8. Mamma in pinguedinem ex melle.	8. Laganum ex oleo.	8.
11. Pondus.	11. Iram.	11. Impetum.
20. In cruditatem.	20. In choleram.	20.
25. Abstraxit.	25. Assumpsit.	25. Obumbravit.
33.	33. In populum. <i>Alius, populo.</i>	33.
34.	34. Sepulchra concupiscentiæ.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Numerorum

vere, sed esse scholion.

V. 11. Ἄ., τὸ δρμα. Σ., τὸ βάρος. Ο', τὴν ὄργην.
Θ., τὴν ὄρμην. Sic etiam infra Deut. i, 12, in nota.
Vocem נַפְשׁוֹ solet Symmachus vertere λῆμμα. Ο',
τὴν ὄργην. Sic etiam habet ms. Alex. Edit. vero
Rom., τὴν ὄρμην, quæ hic Theodotionis lectio esse
fertur.

V. 15. ἦ. Ο', εἰσος. Coisl. in margine, χάριν καὶ
ἔλεον.

V. 20. Sic duo Regii codices et Drusius ex Theo-
doreto: cujus hæc nota adjicitur, Ἡ γὰρ ἀδηφα-
γία τὴν νόσον ἐπέγαγε, καὶ πολλοὺς τὸν θάνατον ἢ
θεήλατος πληγῆ. Id est, « Nimia enim satietas mor-
bum, immissaque a Deo plaga plurimis mortem
adduxit. »

V. 25. Trium lectiones affert Basiliensis.

V. 33. Ἄλλος, τῷ λαφῷ. Ex Basiliensi.

V. 34. Καθρωθαβᾶ. Ex eodem.

CAPUT XII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עבד מלך 3	3.	3.
לֹא־כֵן עבדִי 7	7.	7.
בשר 12	12.	12.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Mansuetus valde.	3. Mitissimus.	3.
7. Non sic servus meus.	7. Non talis servus meus.	7.
12. Carnis ejus.	12. Carnis ejus.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Numerorum.

V. 3. Καὶ οὕτως οἱ Λοιποὶ. Ita codex unus.

CAPUT XIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וידבר יהוה 1	1.	1.
לְבַא חַמַּת 22	22.	22. Εἰσόδος Ἐμάθ.
דַּבַּר הָאָרֶץ 33 <i>Tò Samar. δνει-</i> δος κατὰ τῆς γῆς.	53.	33
עברנו בה לתור אתה		
אתה־נפילים 34	34.	34.
בני ענק כַּתְּהִנְפִילִים דְּנִי		
בעיניהם		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et locutus est Dominus.	1. Ibique locutus est Dominus.	1.
22. Ingrediendo Chamath.	22. Intransibus Emath.	22. Ingressus Emath.
33. Infamiam terræ. <i>Samar. op-</i> <i>probrium contra terram.</i>	33. Detruxeruntque terræ.	55.
Transivimus in eam ad explo-	Lustravimus.	
randum eam.		
54. Perterrefacientes.	54. Proceræ staturæ.	34.
Filios Enac ex perterrefacienti-	Filiorum Enac de genere gigan-	
tibus.	tum.	
Fuimus.	Videbamus.	
In oculis eorum.	Quibus comparati.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Numerorum.

V. 1. *Ad marg. Basiliensis*, Καὶ τούτων μνημονεύει Μωϋσῆς ἐν τοῖς πρώτοις τοῦ Δευτερονομίου· ἃ καὶ αὐτὰ ἐκ τοῦ τῶν Σαμαρειτῶν Ἑβραϊκοῦ μετεβόλομεν καταλλήλως τῇ τῶν Ὁ, ἐρμηνείᾳ τῇ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ φερομένη. Καὶ εἶπεν Μωϋσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Ἦλθετε ἕως ἡμεῶν τοῦ Ἀμορραίου, ὅπερ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν. Εἶδετε ὅτι ἔδωκεν Κύριος ὁ Θεὸς σου ἔμπροσθέν σου τὴν γῆν. Ἀναβάς κληρονόμησον καθὰ ἐλάλησεν Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου· Σὺ μὴ φοβοῦ μηδὲ ἀκνήσῃς. Καὶ προ-

σῆλθον Μωϋσῆ καὶ εἶπαν· Ἀποστελωμεν ἄνδρας ἔμπροσθεν ἡμῶν, καὶ κατασκοπήσωμεν τὴν γῆν, καὶ ὑποσπρέψουσιν ἡμῖν λόγον περὶ τῆς οἰκῆς ἀνελευσώμεθα. Καὶ ἤρσαεν ὁ λόγος ἐν ὄφθαλμοῖς Μωϋσῆ. i. e. c Horum meminit Moyses in principio Deuteronomii : quæ ex Hebraico Samaritanorum transtulimus congruenter ad versionem LXX interpretum, quæ in Deuteronomio fertur (1, 20). Et dixit Moyses filiis Israel : Venistis usque ad montem Amorrhæi, quem Dominus Deus noster

CAPUT XII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3	3. Πραῦς σφόδρα. Καὶ οὕτως οἱ λοιποί.	3.
7	7. Οὐχ οὕτως ὁ θεράπων μου. Ἄλλος, οὐχ οὕτως ὡς ὁ θεράπων.	7.
12.	12. Τῶν σαρκῶν αὐτῆς. Ἄλλος, τῆς σαρκὸς αὐτῆς.	12.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Mansuetus valde. Sic etiam reliqui.	3.
7	7. Non sic servus meus. Alius, non sic sicut servus meus.	7.
12.	12. Carnium ejus. Alius, carnis ejus.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Numerorum.

V. 7. Ἄλλος, οὐχ οὕτως ὡς ὁ θεράπων. Ita duo mss., unde sequentem etiam lectionem mutuamur.

CAPUT XIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Καὶ ἐλάλησε Κύριος.	1.
22.	22. Εἰσπορευομένων Αἰμάθ.	22.
33.	33. Ἐκστασιν τῆς γῆς. Ἄλλος, κατὰ κρισιν. Παρήλθομεν αὐτὴν κατασκέψασθαι. Ἄλλος, παρήλθομεν ἐν αὐτῇ κατασκέψασθαι αὐτήν.	33.
34. Τεραστίους.	34. Γιγάντας. ✕ Υἱοὺς Ἐνάκ ἐκ τῶν γιγάντων. Ἦμεν. Ἄλλος, ἐγενήθημεν. Ἐνώπιον αὐτῶν. Ἄλλος, ἐναντίον αὐτῶν.	34.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Et locutus est Dominus.	1.
22.	22. Intransibus Emath.	22.
33.	33. Pavorem terræ. Alius, condemnationem. Transivimus eam explorare. Alius, transivimus in ea ad explorandum ipsam.	33.
34. Portentosos.	34. Gigantes. ✕ Filios Enac ex gigantibus. Eramus. Alius, facti sumus. In conspectu eorum. Alius, in comparatione eorum.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Numerorum.

dat nobis. Videte quia dedit Dominus Deus tuus in conspectu tuo terram. Ascendens hæreditate accipe, quemadmodum locutus est Dominus Deus patrum tuorum: Tu ne timeas, neque segnus esto. Et accesserunt ad Moysen et dixerunt: Mittamus viros ante nos, et exploremus terram, et referent nobis sermonem de via, per quam ascendamus. Et placuit sermo in oculis Moysis.)
Hæc nota Origenis esse videtur, etsi codex Basiliensis, unde illam mutuamur, id non indicet. Monet

autem, ea quæ sequuntur, in Samaritano haberi, ex Deuteronomio, cap. 1, v. 20, desumpta. Et sane exstant quoque in Samaritano hodierno textu, et in versione Samaritana, neque ullatenus ab hac Græca versione discrepant. Cum iis autem quæ in Deuteronomio leguntur, ea solum in re differunt, quod hic Moyses in tertia persona loquitur: *Et dixit Moyses filiis Israel*, etc., illic autem in prima: *Dixi vobis*, etc., Origenes autem ait, se hæc traustulisse congruenter ad versionem LXX

Interpretum, quæ in Deuteronomio fertur. Verum nonnihil est inter utramque discriminis, ut quisque videre possit. De Samaritano textu vide in Præliminaribus.

V. 3. לְמוֹסָה. O, κατὰ δῆμους. Coislin. ad marg., οἴκους.

V. 22. 'A., εἰσόδος Ἐμάθ. Hieron. *De locis Hebraicis* : « *Laboemath*, pro quo Aquila interpretatur, *ingressus Emath*. » Ibid. Græca Eusebii sic habent Λαβωεμάθ. 'A., εἰσόδος Ἐμάθ. Drusius legit : 'A., εἰσόδους Ἐμάθ. Male, ni fallor, pro εἰσόδος. — בְּרַח. O, Ροῦδ. Coislin. marg., Ραδῶ.

V. 33. τὸ Σαμμ., δνειδος, etc. Hanc Samaritan

CAPUT XIV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בְּרַחֲמֶיךָ 2	2.	2. Ὅφελον ἀπεθάνομεν.
מִן הַתְּרִים 6	6.	6. Ἐκ τῶν κατασκόπων.
עֲבַדְתִּי בָהּ לְחַד 7	7.	7.
כִּי רָאִיתָ יְהוָה בְּקִרְבֵּי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר־עָצָן בְּעֵינָי נֹרָאָה וְ אַתָּה יְהוָה 14	14.	14. Ὅτι σὺ εἶ, Κύριε, ἐν ἐγκάτω τοῦ λαοῦ τούτου, οἷς ὀφθαλμῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρα σὺ, Κύριε.
וַיִּסְלַח נְבוֹדַנְזַרְדַּן אֶת־כָּל־הָאָרֶץ 21	21.	21. Ὅτι ἐμπλήσει πᾶσαν τὴν γῆν ἢ ὄρα Κυρίου.
כִּי אִסְכַּלָּב 30	30.	30.
וּנְשָׂא 33	33.	33.
עֲדָתָם פְּגָרִים.		
עַל־הָאָרֶץ 36	36.	36.
מִנְצֵאֵי דָבָר 37	37.	37. Οἱ ἐξενέγκαντες διαβολήν.
עִמָּכֶם 43	43.	43.
וַיִּטְּסוּ וַיַּחֲתִימוּ עַד־חֹרְמָה 45	45.	45.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Utinam mortui essemus.

6. De exploratoribus.

7. Transivimus in ea ad explorandum.

14. Quod tu, Domine, in interiore populi istius, quod oculo in oculo visus tu, Domine.

21. Et implebitur gloria Domini omnis terra.

30. Nisi Chaleb.

33. Et portabunt.

Donec consumantur cadavera vestra.

36. Super terram.

37. Educentes famam.

43. Vobiscum.

45. Et percusserunt eos, et contriverunt usque ad Chormah.

VULGATA LATINA.

2. Utinam mortui essemus.

6. Qui et ipsi lustraverant.

7. Quam circuevimus.

14. Quod tu, Domine, in populo isto sis, et facie videaris ad faciem.

21. Et implebitur gloria Domini omnis terra.

30. Præter Chaleb.

33. Et portabunt.

Donec consumantur cadavera patrum.

36. Terræ.

37. Vacat.

43. Vobiscum.

45. Et persecutus est eos usque Horma.

AQUILA.

2. Utinam mortui essemus.

6. De exploratoribus.

7.

14. Quoniam tu es, Domine, in viscere populi hujus, quibus oculum in oculo videris tu, Domine.

21. Quoniam implebit omnem terram gloria Domini.

30.

33.

36.

37. Qui extulere calumniam.

43.

45.

lectionem habent duo mss. Regii et Drusius. Aliam vero, nempe *κατάχρισιν*, incerti interpretis, iidem duo mss. tantum.

Ibid. "Αλλος, παρήλθομεν ἐν αὐτῇ κατασκέψασθαι αὐτῆν. Ex Basil.

V. 34. Σ., τεραστίους. Basil. Videtur Symmachus vocem *πῆλθῃ* τεραστίους vertere quasi ex *κῆθ*. Nam

πῆλθῃ τεράστια vertit psal. xxxix, 6. Vide etiam psal. lxxvi, 12, et lxxxvii, 11.

Ibid. Sic Ern. Grabe cum asterisco, quia in versione τῶν Ο' deerat.

Ibid. "Αλλος, ἐγενήθημεν. Basil.

Ibid. "Αλλος, ἐναντίον αὐτῶν. Basil.

CAPUT XIV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
2.	2. Εἰ ἀπεθάνομεν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ὄφελον ἀπεθάνομεν.	2.
6. Ἐκ τῶν κατασκόπων.	6. Τῶν κατασχεψαμένων.	6.
7.	7. Κατασχεψάμεθα. "Αλλ., παρήλθομεν ὥστε κατασκέψασθαι.	7.
14. Ὅτι σὺ εἶ, Κύριε.	14. Ὅτι σὺ εἶ Κύριος ἐν τῷ λαῷ τούτῳ, ὅστις ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμοὺς ὀπτάζη, Κύριε.	14.
21. Ὅτι ἐμπλήσει πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα Κυρίου.	21. Καὶ ἐμπλήσει: ἡ δόξα Κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν.	21. Ὅτι ἐμπλήσει πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα Κυρίου.
30.	30. Ἄλλ' ἢ Χαλέβ. "Αλλος, πλὴν Χαλέβ.	30.
33.	33. Καὶ ἀνοίσουσι. "Αλλος, βασιτάζοντες. "Ἐως ἂν ἀναλωθῇ τὰ κῶλα ὕμων. "Αλλος, ἕως ἂν τελειωθῶσι πτώματα ὕμων.	33.
36.	36. Περὶ τῆς γῆς. "Αλλος, κατὰ τῆς γῆς.	36.
37.	37. Οἱ κατείπαντες πονηρά.	37.
43.	43. Ἐν ὕμιν. "Αλλος, μεθ' ὕμων.	43.
45.	45. Καὶ ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως Ἑρμάν. Καὶ ἀπεστράφησαν εἰς παρεμβολὴν. "Αλλος, εἰς συνάντησιν αὐτῶν, κατεδίωξαν αὐτοὺς, ὡσεὶ ποιήσαι σὰν αἱ μέλισσαι.	45.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Si mortui essemus. <i>Reliqui</i> , ultimam mortui essemus.	2.
6. De exploratoribus.	6. De iis qui exploraverant.	6.
7.	7. Exploravimus. <i>Alius</i> , transivimus ut exploravimus.	7.
4. Quoniam tu es, Domine	14. Quoniam tu es Dominus in populo hoc : qui oculis ad oculos aspiciaris, Domine.	14.
21. Quoniam implebit omnem terram gloria Domini.	21. Et implebit gloria Domini omnem terram.	21. Quoniam implebit omnem terram gloria Domini.
30.	30. Nisi Chaleb. <i>Alius</i> , verum tamen Chaleb.	30.
33.	33. Et portabunt. <i>Alius</i> , gestantes. Quoadusque consumpta fuerint membra vestra. <i>Alius</i> , donec consumpta fuerint cadavera vestra.	33.
36.	36. Circa terram. <i>Alius</i> , contra terram.	36.
37.	37. Qui locuti sunt mala.	37.
43.	43. In vobis. <i>Alius</i> , vobiscum.	43.
45.	45. Et fugaverunt eos, et ceciderunt eos usque Herman. Et reversi sunt in castra. <i>Alius</i> , in occursum eorum, et persecuti sunt eos, ut fecerint apes.	45.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Numerorum.

V. 2. Sic Basiliensis, qui in textu habet *εἰ ἀπεθά-
νομεν*, quasi lectionem LXX. In editione autem Ro-
mana τῶν Ὁ habetur *ὄφελον ἀπεθάνομεν*.

V. 7. Ἄλλ., *παρήλθομεν ὥστε κατασκέψασθαι*.
Hanc incerti lectionem affert Basiliensis, quæ opti-
me cum Hebraico consonat.

V. 14. Hanc Aquilæ et Symmachi lectionem mu-

tuamur ex Eusebii *Demonstratione evangelica*,
pag. 244. Ἄ. ἐν ἐγκάτω. Ita quoque vertit Aquila
vocem *בָּרָךְ* Exod. iii, 18.

V. 21. Ἄ., Σ., Θ., *ὅτι ἐμπλήσει πάσαν τὴν
γῆν*, etc. Ex Drusio.

V. 30. Ἄλλος, *πλήν Χαλέβ*. Ita Basiliensis,

CAPUT XV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
רִיחַ נִיחָה 3	3.	3.
בִּלְהָה בִּשְׂכַח 6	6.	6.
הָאֵדָה 13	13.	13.
לֹא כִפֵּר עֲלֵינוּ וְסִלָּח לָנוּ 28	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Odorem quietis.	3. Odorem suavitatis.	3.
6. Confusæ in oleo.	6. Quæ conspersa sit oleo.	6.
13. Indigena.	13. Indigenæ.	13.
28. Ad expiandum super eum, et remitteretur ei.	28. Impetrabitque ei veniam, et dimittetur ei.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Numerorum.

V. 3. Ἄλλος, *ὁσμὴν ἀναπαύσεως*. Sic unus co-
dex. Vide supra, Levit. i, 9, et xxiii, 18.

V. 6. Ex duobus exemplaribus mss. Videtur esse
Aq., Sym. et Theodotionis, ut supra, Levit. ii, 4.

V. 13. Ἄλλος, *ὁ ἐγγύριος*. Sic Basiliensis al-
teram τῶν Ὁ lectionem affert. In edit. Rom. le-
gitur *αὐτόχθων*. Alterutra autem lectio ex alio inter-
prete desumpta videtur. Qua de re consule ea quæ

CAPUT XVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKIΛAΣ.
כִּרְאִי מוֹעֵד 2	2.	2.
וַיֹּאמְרוּ 3	3.	3.
רַבְלֶכֶם		Πολλὸ ἄμην.
זֹאת 6	6.	6.
רַבְלֶכֶם 7	7.	7.
מֵאֶרֶץ זָבַת 13	13.	13.
כִּי־תִשְׁתַּדַּר עֵינֵינוּ		
חֲמוֹד 15	15.	15. Δῶσον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vocati conventus.	2. Qui tempore consilii per no- mina vocabantur.	2.
5. Et dixerunt.	3. Dixerunt.	3.
Multum vobis.	Sufficiat vobis.	Multum vobis.
6. Hoc.	6. Hoc.	6.
7. Multum vobis.	7. Multum erigimini.	7.
13. E terra fluente.	13. De terra, quæ (lacte et melle) manabat.	13.
Quia principem te facis super nos,	Nisi et dominatus fueris in nobis.	
13. Asellum.	15. Asellum.	15. Donum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Numerorum.

tacito interpretis vel interpretum nomine.

V. 53. Ἄλλος, βασιτάζοντες. Sic Regiæ catenæ et edit. Rom.

Ibid. Ἄλλος, ἕως ἂν τελειωθῶσι πτώματα ὑμῶν. Sic Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 56. Ἄλλος, κατὰ τῆς γῆς. Ex Basil.

Ibid. כַּבֵּד. ו', רְהָמָה פֹּנְהָרָה. Coislin. in marg.,

φοδερὰ.

V. 43. Ἄλλος, μεθ' ὑμῶν. Ex Basil.

V. 45. Ἄλλος, εἰς συνάντησιν αὐτῶν, καὶ κατεδίωξαν αὐτοὺς, ὡσεὶ ποιήσαισαν αἱ μέλισσαι. Sic Basiliensis. Hæc vero lectio cum Hebraico non consonat, sed huc translata est ex Deuteronomii c. 1, v. 44.—Ο', ἐστρέψαντο. Coislin. marg., ἀπόσαντο.

CAPUT XV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ὅσμήν εὐωδίας. Ἄλλος, ἐσμὴν ἀναπαύσεως.	3.
6.	6. Ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ. Ἄλλος, ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ.	6.
13.	13. Αὐτόχθων. Ἄλλως, ὁ ἐγγύριος.	13
28.	28. Ἐξιλιάσασθαι περὶ αὐτοῦ. <i>Alii addunt</i> , καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.	28.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Odorem suavitatis. <i>Alius</i> , odorem requiei.	3.
6.	6. Refectæ in oleo. <i>Alius</i> , respersæ in oleo.	6.
13.	13. Indigena. <i>Aliter</i> , inquilinus.	13.
28.	28. Exorare pro eo. <i>Alii addunt</i> , et remittetur ei.	28

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Numerorum.

dicimus in Præliminaribus.

V. 28. Additamentum illud, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ, quod Hebraico respondet וְיָרַח לָהֶם habent quædam

exemplaria, ut fertur in edit. Rom., verisimileque est fuisse asterisco notatum in Hexaplis.

CAPUT XVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συγκλητοὶ βουλῆς. Ἄλλος, αλούμενοι εἰς καιρὸν.	2.
3.	3. Εἶπαν. Ἄλλοι, λέγουσιν. Ἐχέτω ὑμῖν.	3. Πολὸ ὑμῖν.
6.	6. Τοῦτο. Ἄλλος, οὕτως.	6.
7.	7. Ἰκανούσθω. Ἄλλος, ἀρκεῖτω.	7.
13.	13. Εἰς γῆν βέουσαν. Ἄλλος, ἐκ γῆς βεούσης.	13.
Κατατυραννεῖς γὰρ ἡμῶν βιαίως.	Ὅτι κατάρχεις ἡμῶν.	
15. Δῶρον.	15. Ἐπιθύμημα.	15. Δῶρον.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Senatores consilii. <i>Alius</i> , vocati ad tempus.	2.
3.	3. Dixerunt. <i>Alii</i> , dicunt.	3.
Sufficiat	Sufficiat vobis.	Multum vobis.
6.	6. Hoc. <i>Alius</i> , sic.	6.
7.	7. Sufficiat. <i>Alius</i> , satis sit.	7.
13.	13. In terram fluentem. <i>Alius</i> , e terra fluente.	13.
Tyrannidem enim exerces in nos violenter.	Quoniam præes nobis.	
15. Donum.	15. Desiderium.	15. Donum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Numerorum.

V. 2. Sic Basiliensis, qui in textu habet *εὶ ἀπεθά-
νομεν*, quasi lectionem LXX. In editione autem Ro-
mana τῶν Ὁ habetur *ὄφελον ἀπεθάνομεν*.

V. 7. "Α.Α.Α., *παρήλθομεν ὥστε κατασκέψασθαι*.
Hanc incerti lectionem affert Basiliensis, quæ opti-
me cum Hebraico consonat.

V. 14. Hanc Aquilæ et Symmachi lectionem mu-

tuamur ex Eusebij *Demonstratione evangelica*,
pag. 244. 'Α., ἐν ἐγκάτω. Ita quoque vertit Aquila
vocem קרב Exod. iii, 18.

V. 21. 'Α., Σ., Θ., ὅτι ἐμπλήσει πᾶσαν τὴν
γῆν, etc. Ex Drusio.

V. 30. "Α.Α.Α., *πλὴν Χαλέβ*. Ita Basiliensis,

CAPUT XV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ריח נידח 3	3.	3.
בִּלְהָ בַשֶּׁמֶן 6	6.	6.
הֶאֱדָדָה 13	13.	13.
לֹא יִכְפֹּר עָלָיו וְיִסְלַח לוֹ 28	28.	28.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Odorem quietis.	3. Odorem suavitatis.	3.
6. Confusæ in oleo.	6. Quæ conspersa sit oleo.	6.
13. Indigena.	13. Indigenæ.	13.
28. Ad expiandum super eum, et remitteretur ei.	28. Impetrabitque ei veniam, et dimittetur ei.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Numerorum.

V. 3. "Α.Α.Α., *ὄσμην ἀναπαύσεως*. Sic unus co-
dex. Vide supra, Levit. i, 9, et xxiii, 18.

V. 6. Ex duobus exemplaribus mss. Videtur esse
Aq., Sym. et Theodotionis, ut supra, Levit. ii, 4.

V. 13. "Α.Α.Α., *ὁ ἐγγώριος*. Sic Basiliensis al-
teram τῶν Ὁ lectionem affert. In edit. Rom. le-
gitur *αὐτόχθων*. Alterutra autem lectio ex alio inter-
prete desumpta videtur. Qua de re consule ea quæ

CAPUT XVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΙΛΑΣ.
קראי כועד 2	2.	2.
וַיֹּאמְרוּ רַבְלְכֶם 3	3.	3.
זאת 6	6.	Ποῦ ὄμην. 6.
רַבְלְכֶם 7.	7.	7.
כֹּאֲרֵט זֶבֶת 13	13.	13.
כִּי־תִשְׁתַּדַּר עֲדֵינוּ חֲבוֹר 15	15.	15. Δῶσον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Vocati conventus.	2. Qui tempore consilii per no- mina vocabantur.	2.
5. Et dixerunt. Multum vobis.	3. Dixerunt. Sufficiat vobis.	3. Multum vobis.
6. Hoc.	6. Hoc.	6.
7. Multum vobis.	7. Multum erigimini.	7.
13. E terra fluente.	13. De terra, quæ (lacte et melle) manabat.	13.
Quia principem te facis super nos,	Nisi et dominatus fueris in nobis.	
15. Asellum.	15. Asellum.	15. Donum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Numerorum.

tacito interpretis vel interpretum nomine.

V. 55. Ἄλλος, βαστάζοντες. Sic Regiæ catenæ et edit. Rom.

Ibid. Ἄλλος, ἕως ἂν τελειωθῶσι πτώματα ὑμῶν. Sic Basiliensis, tacito interpretis nomine.

V. 56. Ἄλλος, κατὰ τῆς γῆς. Ex Basil.

Ibid. ׀ׁׂ׃ ׀ׁׂ׃ ׀ׁׂ׃, ῥήματα πονηρά. Coislin. in marg.,

φοβερὰ.

V. 43. Ἄλλος, μεθ' ὑμῶν. Ex Basil.

V. 45. Ἄλλος, εἰς συνάντησιν αὐτῶν, καὶ κατεδίωξαν αὐτούς, ὡσεὶ ποιήσαισαν αὐτὸ μάλιστα. Sic Basiliensis. Hæc vero lectio cum Hebraico non consonat, sed huc translata est ex Deuteronomii c. 1, v. 44.—Ὁ', ἐστρέψαντο. Coislin. marg., ἀπώσαντο.

CAPUT XV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ὅσμην εὐωδίας. Ἄλλος, ὁ σμην ἀναπαύσεως.	3.
6.	6. Ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ. Ἄλλος, ἀναπεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ.	6.
13.	13. Αὐτόχθων. Ἄλλως, ὁ ἐγχώριος.	13.
28.	28. Ἐξιλιάσασθαι περὶ αὐτοῦ. <i>Alii addunt</i> , καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ.	28.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Odorem suavitatis. <i>Alius</i> . odorem requiei.	3.
6.	6. Refectæ in oleo. <i>Alius</i> , respersæ in oleo.	6.
13.	13. Indigena. <i>Aliter</i> , inquilinus.	13.
28.	28. Exorare pro eo. <i>Alii addunt</i> , et remittetur ei.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Numerorum.

decimus in Præliminaribus.

V. 28. Additamentum illud, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ, quod Hebraico respondet ׀ׁׂ׃ ׀ׁׂ׃ ׀ׁׂ׃ habent quædam

exemplaria, ut fertur in edit. Rom., verisimileque est fuisse asterisco notatum in Hexaplis.

CAPUT XVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συγκλητοὶ βουλῆς. Ἄλλος, αλούμενοι εἰς καιρὸν.	2.
3.	3. Εἶπαν. Ἄλλοι, λέγουσιν. Ἐχέτω ὑμῖν.	3. Πολὺ ὑμῖν.
6.	6. Τοῦτο. Ἄλλος, οὕτως.	6.
7.	7. Ἰκανούσθω. Ἄλλος, ἀρκεῖτω.	7.
13.	13. Εἰς γῆν βέουσαν. Ἄλλος, ἐκ γῆς βεούσης.	13.
Κατατυραννεῖς γὰρ ἡμῶν βιαίως.	Ὅτι κατάρχεις ἡμῶν.	
15. Δῶρον.	15. Ἐπιθύμημα.	15. Δῶρον.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Senatores consilii. <i>Alius</i> , vocati ad tempus.	2.
3.	3. Dixerunt. <i>Alit</i> , dicunt. Sufficiat vobis.	3. Multum vobis.
6.	6. Hoc. <i>Alius</i> , sic.	6.
7.	7. Sufficiat. <i>Alius</i> , satis sit.	7.
13.	13. In terram fluentem. <i>Alius</i> , e terra fluente.	13.
Tyrannidem enim exerces in nos violenter.	Quoniam præses nobis.	
15. Donum.	15. Desiderium.	15. Donum.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	AKYAAΣ.
ויקח איש מחרתו ונתן עליהם אש 18	18.	18.
30 ואם-בריאה	30.	30.
31 ותחתיהם	31.	31.
38 צפוי	38.	38.
39 השרפים	39.	39.
46 אלהיהם	46.	46.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
18. Et ceperunt unusquisque acerram suam : et dederunt super eis ignem.	18. Quod cum fecissent.	18.
30. Et si creationem.	30. Sin autem novam rem.	30.
31. Sub eis.	31. Sub pedibus eorum.	31.
38. Opertorium.	38. Et affligat.	58.
39. Combusti.	9. Quos incendium devoravit.	39.
46. Ad cœtum.	6. Ad populum.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Numerorum.

V. 2. ἄλλος, καλούμενοι εἰς καιρὸν. Sic Regius codex unus.

V. 3. ἄλλος, λέγουσιν. Ex Basiliensi.

Ibid. Ἄ., Θ., πολὺ ὑμῖν. Σ., ἀρκείτω. Ex Basil. Drusius illud, ἀρκείτω, quasi scholion affert, sed suspicatur esse Symmachi, ut Basiliensis confirmat.

V. 6. ἄλλος, οὕτως. Ex Basil.

V. 7. ἄλλος, ἀρκείτω. Videtur haud dubie esse Symmachi, ut supra. Ex Basil.

V. 15. ἄλλος, ἐκ γῆς θεούσης. Ex Basil.

Ibid. Σ., κατατορανεῖς γὰρ ἡμῶν βιαιώς. Sic Coial Hanc lectionem Basiliensis habet absque interpretis nomine.

V. 15. Ἄ. Σ., δῶρον. Ex Coislin. Hanc lectionem sine interpretum nomine exhibet Basiliensis. Omnes autem isti interpretes vocem דָּרָבָה, asinus derivatam putabant a דָּרָבָה, desideravit, mutato ר in ד. Hæc porro interpretum nota suspecta mihi est.

CAPUT XVII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
5 מֵעַל	5.	5.
8 שְׁרָפִים	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Desuper me.	5. A me.	5.
8. Amygdalas.	8. Amygdalas.	8.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Numerorum.

V. 5. ἄλλος, ἀπὸ σοῦ. Sic quædam exemplaria.

V. 8. Οἱ λοιποὶ, ἀμύγδαλα. Ita Regius, Basiliensis et Drusius sine nomine : atque ita vertunt Ἄ.,

S., Gen. xlii, 11. In hunc locum hæc habet Drusius. Sic etiam Hieron. Ante in LXX erat κάρυνα, id est, nuxes. Nam in censu nucum amygdala. Dici-

CAPUT XVIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
2 וישׁתׁוּ	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et ministrent tibi.	2. Et ministrent tibi.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
18.	18. Καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ πῦρ αὐτοῦ, καὶ ἐπέθηκον ἐπ' αὐτὰ πῦρ. Ἄλλος, λαβόντες δὲ ἕκαστος πῦρ ἑῷον, καὶ ἐπιθέντες εἰς αὐτὰ πῦρ.	18.
30	30. Ἐν φάσματι. Ἄλλος, ἐν χίσματι. Ἄλλος, φαντάσματι.	30.
31	31. Ὑποκάτω αὐτῶν. Ἄλλος, υποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν.	31.
38	38. Περιθεμα. Ἄλλος, περιθεῖναι.	38.
39	39. Κατακακαυμένοι. Ἄλλος, κχυθέντες.	39.
46.	46. Εἰς τὴν παρεμβολήν. Ἄλλος, εἰς τὴν συναγωγὴν.	46.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
18.	18. Et sumpsit unusquisque thuribulum suum, et imposuerunt super ea ignem. <i>Alius</i> , accipientes autem unusquisque thuribulum proprium, et imponentes super ea ignem.	18.
30	30. In visione. <i>Alius</i> , in hiatu. <i>Alius</i> , in phantasmate.	30.
31	31. De sub eis. <i>Alius</i> , sub pedibus eorum.	31.
38.	38. Circumpositionem. <i>Alius</i> , ad circumponendum.	38.
39.	39. Combusti. <i>Alius</i> , id. alio verbo.	39.
46.	46. Ad castra. <i>Alius</i> , ad synagogam.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Numerorum

Nam sive קִבְּרָה legas, ut hodie legitur; sive קִבְּרָה, ut legerunt LXX, vix putaverim Aquilam vertisse δῶρον. Rectius Vulgata, *asellum*.

V. 18. Ἄλλος, λαβόντες δέ, etc. Ex Basil.

V. 30. Ἄλλος, ἐν χάσματι. Sic edit. Rom. ex Augustino. Ο΄, ἐν φάσματι, ex verbo פִּנְיָ derivatum putantes præmissa propositione וְ, פִּנְיָ בְּרִי: qui autem ἐν χάσματι vertit, videtur respexisse ad ea quæ postea gesta sunt, cum hiatu terræ absorptus

est Core.

V. 31. Ἄλλος, ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῶν. Sic Basil., tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 38. Ἄλλος, περιθεῖναι. Basil.

V. 39. Ἄλλος, καυθέντες. Basil.

V. 46. Ἄλλος, εἰς τὴν συναγωγὴν. Ex Basil. Videtur esse reliquorum interpretum, qui vocem פִּנְיָ vertunt συναγωγὴν, Levit. iii, 7.

CAPUT XVII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.	5. Ἄπ' ἐμοῦ. Ἄλλος, ἀπὸ σοῦ.	5.
8.	8. Κάρυα. Οἱ λοιποὶ, ἀμύγδαλα.	8.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. A me. <i>Alius</i> , a te.	5.
8.	8. Nuces. <i>Reliqui</i> , amygdala.	8.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Numerorum.

mus autem ἀμύγδαλον et ἀμυγδάλη. Heracleon Ephesius, κάρυα ἐκάλουν καὶ τὰς ἀμυγδάλας, καὶ τὰ νῦν καστάνεια. Ab hoc nomine verbum est apud inter-

pretes, ἐξαμυγδαλῶ, *instar amygdalæ torno*; de quo alias.

CAPUT XVIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ λειτουργείτωσάν σοι. Ἄλλος, καὶ ὑπουργείτωσάν σοι.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et ministrent tibi. <i>Alius</i> , et administrent tibi.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
על־בני ישראל 5	5.	5.
עבדת מתנה 7	7.	7.
מתנה נתן אד־מתנתה. τὸ Σαμαρ. καὶ δόματα δώσω τὰς ἱερατείας ὑμῶν.		
מקדש הקדשים 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Super filios Israel.	5. Super filios Israel.	5
7. Servitium doni.	7. Per sacerdotes administrantur.	7
Servitium doni dabo sacerdotium vestrum. Samar., dona dabo sacerdotia vestra.	Per sacerdotes administrabuntur.	
9. De sanctitate sanctitatum.	9. De iis qui sanctificantur.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Numerorum.

V. 1. עון. Ubi edit. Rom. habet ἀμαρτίας, Coisl. ἀπαρχάς in textu, ἀμαρτίας in margine exhibet cum hac nota, Τουτέστι τὰ ΑΡΕΝΑΤΑ, ἐκ τῶν ἱερέων καταγόμενα, ὡς τὸ ια' κεφάλαιον τοῦ Λευιτικοῦ. Quid sibi velint ἀρένατα prorsus ignoro.

V. 2. Ἄλλος, καὶ ὑπουργεῖτωσάν σοι. Ex Basil
V. 5. Ἄλλος, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Ex Basil
V. 7. Ἄλλος, λειτουργίαν δόματος. Idem.
Ibid. Τὸ Σαμαρ., καὶ δόματα δώσω τὰς ἱερατείας ὑμῶν. Sic tres Regii, quorum unus habet δώματι:

TO EBPAIKON.	CAPUT XIX NUMERORUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ולגר הגר בתכם 10	10.	10.
לא יבדר 12	12.	12.
הזה 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et peregrino peregrinanti in medio vestrum.	10. Et advenzæ, qui habitant inter eos.	10.
12. Non mundus erit.	12. Non poterit emundari.	12.
18. Et sparget.	18. Sparget.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Numerorum.

V. 10. Ex duobus mss.

V. 12. Ita Basiliensis.

TO EBPAIKON.	CAPUT XX NUMERORUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ודו גרעני 3	3.	3.
ובעירני 4	4.	4.
ויבא 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Utinam obiissemus.	3. Utinam perissemus.	3.
4. Et jumenta nostra.	4. Et nostra jumenta.	4.
6. Venit.	6. Ingressus est.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	5. Ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.	5.
7.	7. Τὰς λειτουργίας δόμα. Ἄλλος, λειτουργίαν δόματος. Δόμα τῆς ἱερατείας ὑμῶν.	7.
9. Ἀπὸ ἡγιασμένου τῶν ἁγίων.	9. Ἀπὸ τῶν ἡγιασμένων. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων. Ἄλλος, ἀπὸ πάντων ἡγιασμένων.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. In filiis Israel. <i>Alius</i> , super filios Israel.	5.
7.	7. Ministeria dationem. <i>Alius</i> , ministerium doni. Dationem sacerdotii vestri.	7.
9. De sanctificato sanctorum.	9. De sanctificatis. <i>Alius</i> , a Sancto sanctorum. <i>Alius</i> , ab omnibus sanctificatis.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Numerorum.

ἑξῆς. Omnes autem hanc notam adjiciunt, Ἄντι τοῦ ὀφείλετε φυλάσσειν τὰς λειτουργίας ὑμῶν· ἐπειδὴ ὡς κατὰ θωρείαν, καὶ κατ' ἐξαιρετον ἐδόθη ὑμῖν ἱερατεία. Id est, « Ac si diceret, Custodire debetis ministeria vestra, quandoquidem vobis sacerdotium doni ac prerogativæ loco datum est. »
 V. 8. **ΠΡΩΤΗ**. Ο, γέρας. Coislin. in marg., τιμή.
 V. 9. Σ., ἀπὸ ἡγιασμένου, etc. Has omnes lectiones ex Basiliensi mutuamur.

CAPUT XIX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Καὶ προσηλύτοι προσκειμένοις. Ἄλλος, καὶ τοῖς προσηλύτοις προσκειμένοις ἐν μέσῳ ὑμῶν.	10.
12.	12. Οὐ καθαρὸς ἐστί. Ἄλλος, οὐ καθαρὸς ἔσται.	12.
18.	18. Περιῤῥανεῖ. Ἄλλος, ἐπιῤῥανεῖ. Ἄλλος, περιῤῥαντιεῖ.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Et proselytis appositis. <i>Alius</i> , et proselytis appositis in medio vestrum.	10.
12.	12. Non mundus erit. <i>Alius</i> , non mundabitur.	12.
18.	18. Circumperfundet <i>Al.</i> , asperget. <i>Alius</i> , circumasperget.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Numerorum.

V. 18. Ἄλλος, ἐπιῤῥανεῖ. Ἄλλος, περιῤῥαντιεῖ. Sic quædam exemplaria.

CAPUT XX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ὅφελον ἀπεθάνομεν. Ἄλλος, ὄφελον ἀπωλόμεθα.	3.
4.	4. Κτήνη ἡμῶν. Ἄλλος, τέκνα.	4.
6.	6. Ἦλθε. Ἄλλος, εἰσήλθε.	6.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Utinam mortui essemus. <i>Alius</i> , utinam periissemus.	3.
4.	4. Jumenta nostra. <i>Alius</i> , filii.	4.
6.	6. Venit. <i>Alius</i> , ingressus est.	6.

TO EBPAIKON.

אל-פני הסלע	10
דמה בו סדיבה	13
ויכאן	21
למי	24

VERSIO HEBRAICI TEXT.

10. Ad facies petrae.

13. Istae aquae jurgii.

21. Et renuit.

24. In aquis.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

10.
13.
21.
24.

VULGATA LATINA.

10. Ante petram.

13. Hæc est aqua contradictio-
nis.

21. Nec voluit.

24. Ad aquas.

ΑΚΥΛΑΣ.

10
13.
21.
24.

AQUILA.

10.
13.
21.
24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Numerorum.

V. 3. Ἄλλος, ὄφελον ἀπωλόμεθα. Sic quædam exemplaria. Videtur esse versio alterius interpretis, quem sequitur Vulga.

V. 6. Ἄλλος, εἰσηλθε. Ex eodem.

V. 10. Ἄλλος, ἐναντι Κυρίου. Ex Basil.

CAPUT XXI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

דרך הדתים	1
קצה	5
הקלקל	
על-ס	8
בעני העברים	11
כמש נסע	12
כמש נסע ויהנו מע-ר	13

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Viam exploratorum.

5. Abhorret.

Levissimo.

8. Super vexillum.

11. In cumulis Abarim.

12. Inde profecti sunt.

13. Inde profecti sunt et castra-
metati sunt trans.

17. Respondete ei.

20. Collis.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
5.
8.
11.
12.
13.

VULGATA LATINA.

1. Exploratorum viam.

5. Nauseat.

Levissimo.

8. Pro signo.

11. In leabarim.

12. Et inde moventes.

13. Quem relinquentes castra-
metati sunt contra.

17. Concinebant.

20. Phasga.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ὅδον τῶν κατασκόπων.
5. Σιχαίναι.
8.
11.
12.
13.

AQUILA.

1. Viam exploratorum.

5. Tædio afficitur.

8.

11.

12.

13.

17. Enumerate.

20. Excisum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Numerorum.

V. 1. Ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis*, pag. 590, ubi locus corruptus est: nam sic legitur, Ἀθαριμάκ, σύνοδος τῶν κατασκόπων, etc. Verum ex levi mutatione, et germana syllabarum divisione, totum restituas sic: Ἀθαριμ. Ἀ., Σ., ὁδὸς τῶν κατασκόπων. In Latino autem Hieronymi legitur *Abetharim*; haud dubie pro *Aetharim*: *Locus Latine sic habet: Abetharim: pro quo Aquila et Symmachus, exploratorum viam interpretati sunt.*

[Ita in nota ad hunc Eusebii locum. Consule S. Hier. ed. Migne. Sed potius restituendum *Hætharim*; sic enim habet textus Hebraicus. DRACH.]

V. 5. Ἀ., σιχαίναι, Σ., ἐνεκάκησεν. Sic omnes mss. atque ita vertunt ambo, Gen. xxvii, 46. — Coisl. in marg., ματαίω, ξηρῶ, οἱ λοιποὶ, κού-
ψω.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ, κούψω.* Ita Basiliensis et Coisl.

V. 8. Ἄλλος, ἐφ' ὕψους. Ex Basiliensi. Sed

Co'slin., Σ., τοῦ ὕψους. Utamque lectionem edimus.

V. 11. Ἐν Ἀχελγαί. Sic Basil. ad marg. ἐν Ἀχελγαί ἐκ τοῦ πέραν, ὃ ἐστὶν ἐν ἐποικίαις Ἐβραίων. i. e., in Achelgai ex transitu, quod est in habitacionibus Hebræorum.

Ibid. Hieronym. *De locis Hebraicis*, pag. 589, ubi Græca Eusebii sic habent: Ἀθή, ἡ καὶ Ἀχελυγαί, ἐν τοῖς βουνοῖς. Supple Σ., ἐν τοῖς βουνοῖς, nam in Latinis Hieronymi sic legitur: «*Abie quæ et Achalgai, pro hac Symmachus interpretatur, in collibus.*» — Pro Ἀχελγαί, Coisl. in marg., Ἀχελυσεῖν.

V. 12. Basil. ad marg. Καὶ εἶπεν Κύριος πρὸς Μωϋσῆν: Μὴ ἐχθραίνετε τοῖς Μωαβίταις. καὶ μὴ συνάψετε πρὸς αὐτούς: οὐ γὰρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν κλήρῳ. Τοῖς γὰρ υἱοῖς Λὼτ δέδωκα τὸ μέρος ἐν κλήρῳ., i. e., Et dixit Dominus ad Moysen: Ne inimicitias habeatis cum Moabitibus, et ne con-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ἀπέναντι τῆς πέτρας. Ἄλλος, ἔναντι Κυρίου.	10.
15.	15. Τοῦτο τὸ ὕδωρ ἀντιλογίας. Ἄλλος, τοῦτο τὸ ὕδωρ λοιδορίας.	15.
21.	21. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν. Ἄλλος καὶ οὐκ ἠβουλήθη.	21.
24.	24. Ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Ἄλλος, ἐν τῷ ὕδατι.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Ante petram. <i>Alius</i> , coram Domino.	10.
15.	15. Hæc aqua contradictionis. <i>Alius</i> , hæc aqua contumeliæ.	15.
21.	21. Et noluit. <i>Alius</i> , nec voluit.	21.
24.	24. Super aqua. <i>Alius</i> , in aqua.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Numerorum.

V. 13. Ἄλλος, τοῦτο τὸ ὕδωρ λοιδορίας. Sic V. 21. Ἄλλος, οὐκ ἠβουλήθη. Ex eodem Basil. quædam exemplaria. V. 24. Ἄλλος, ἐν τῷ ὕδατι. Ex eodem.

CAPUT XXI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ὅδὸν τῶν κατασκόπων.	1. Ὅδὸν Ἀθαρείν.	1.
5. Ἐνεκάκησεν.	5. Προσώχτισεν. Διακένω. Οἱ λοιποὶ, κούφω.	5.
8. Τοῦ ὕψους.	8. Ἐπὶ σημείου. Ἄλλος, ἐφ' ὕψους.	8.
11. Ἐν τοῖς βουνοῖς.	11. Ἐν Ἀχελγαί.	11.
12.	12. Ἐξεῖθεν ἀπῆραν.	12.
13.	13. Καὶ ἐκεῖθεν ἀπάραντες παρενέβαλον εἰς τὸ πέραν.	13.
17. Καταλέξατε.	17. Ἐξάρχετε.	17.
20.	20. Τοῦ λελαξευμένου.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Viam exploratorum.	1. Viam Atharin.	1.
5. Defecit.	5. Exhorruit. Inani. <i>Reliqui</i> , levi.	5.
8. Excelsi.	8. Super signum. <i>Alius</i> , super excelsum.	8.
11. In collibus.	11. In Achelgai.	11.
12.	12. Inde promoverunt.	12.
13.	13. Et inde promoventes castra metati sunt trans.	13.
17. Enumerate.	17. Præcinite.	17.
20.	20. Excisi.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Numerorum.

jungamini cum illis : non enim dabo vobis de terra eorum in sorte. Nam filiis Lot dedi montem in sorte. *Deut.* 11, 9.

V. 13. *Basil.* Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων· Σὺ παραπορεύῃ σήμερον τὰ ὄρια Μωὰβ τὴν Ἀροῦρ, καὶ προσάξετε ἐγγύς ὑμῶν Ἀμμάν. Μὴ ἐχθραίνετε αὐτοῖς καὶ μὴ συνάψετε πρὸς αὐτούς· οὐ γὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς υἱῶν Ἀμμάν τοῖς ἐν κλήρῳ ὅτι τοῖς υἱοῖς Λὼτ δέδωκα αὐτὴν ἐν κλήρῳ. Καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς φάραγγος Ζαρεθ, καὶ παρενέβαλον. Καὶ τούτων μνησθῆναι Μωϋσῆς ἐν Δευτερονομίῳ· ἃ ἐν μόνοις τῶν Σαμαρειτῶν εὑρομεν. i. e., Et dixit Dominus ad Moysen dicens : Tu pertinens hodie terminos Moab Aroer : et adducetis prope vos Amman : ne inimicitias geratis cum eis, et ne conjugamini cum illis. Non enim dabo de terra filiorum Amman iis qui sunt in sorte : quia filiis Lot dedi eam in sorte. Et profecti sunt ex valle Zareth, et castrametati sunt. *Deut.* 11,

49. Horum etiam meminit Moyses, in Deuteronomio : quæ in solis Samaritanorum libris reperimus.

Hos tres versus ex Basiliensi desumpsimus prout erant in Hebraico textu Samaritano, quos Origenes secundum LXX Interpretum versionem huic loco adaptavit : sunt autem excerpta ex Deuteronomii libro, quæ Samaritani in libri Numerorum seriem invexerant, prout reperitur etiam in hodierno Samaritano, ubi multa alia quæ in Basiliensi non observantur, ex eodem Deuteronomio in Numerorum librum translata deprehenduntur. Vide in Preliminaribus.

V. 17. Ἀ., Σ., καταλέξατε. Ita Coislin. Quam lectionem tacito interprete affert Basiliensis.

V. 20. Ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis*, ad vocem *Phasga*, Græce Φασγά. LXX quoque Interpretes $\pi\lambda\alpha\lambda\epsilon\upsilon\tau\eta\nu$ λαξευτῆν interpretantur. *Deuter.* 11, 49.

CAPUT XXII NUMERORUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΙΑΚΥΛΛΑΣ.
בערבוב מואב 1	1.	1. Πρὸς ὀμαλά Μωάβ.
מואב מפני 3	3.	3.
עצום הוא מכני 6	6.	6.
להגחם 11	11.	11.
לשנן 22	22.	22. Σατάν.
אתהאמת להבותה הדרך 23	23.	23. Τὴν ὁμάδα αὐτοῦ ἐκκλῖναι αὐτὴν τὴν ὁδόν.
ויעמד 24	24.	24. Καὶ ἔστη.
יהוה 31	31.	31.
לשנן 32	32.	32.
אסדרע בעיניו 34	34.	34.
אוד תדבר 35	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In campestribus Moab.	1. In campestribus Moab.	1. Ad plana Moab.
3. Moab a faciebus.	3. <i>Vacat.</i>	3.
6. Osseus iste præ me.	6. Fortior me est.	6.
11. Pugnare.	11. Fugnans abigere.	11.
22. In adversarium.	22. Contra Balaam.	22. Satan.
23. Asinam ad declinare facien- dum eam viam.	23. Et vellet eam ad semitam reducere.	23. Asinam ejus ad declinare faciendum eam viam.
24. Et stetit.	24. Stetit.	24. Et stetit.
31. Domini.	31. <i>Vacat.</i>	31.
32. In adversarium.	32. Ut adversarer.	32.
34. Si malum in oculis tuis.	34. <i>Vacat.</i>	34.
35. Illud loqueris.	35. Cave ne aliud, quam præ- cepero tibi, loquaris.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Numerorum.

V. 1. Eusebius *De locis Hebraicis* in editione Hieronymiana, pag. 392, sic habet Ἀραβὼθ Μωάβ, ἔνθα δεύτερον ἠριθμήθη ὁ λαὸς πρὸς ὀμαλά Μωάβ ἐπὶ τὴν περιάδα τῆς Μωάβ. Quæ vitio certe laborant, et sic haud dubie restituenda : Ἀραβὼθ Μωάβ, ἔνθα δεύτερον ἠριθμήθη ὁ λαός. Ἀ., πρὸς ὀμαλά Μωάβ. Σ., ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ. Sic autem legendum esse patet ex versione Hieronymi, quæ sic habet : « Araboth Moab, ubi secundo numeratus est populus : quod Aquila interpretatur *humilia*,

sive *æqualia Moab* : hanc habens consuetudinem, ut eremum propter planitiem, ὀμαλήν, id est, *æqualia* interpretetur et *planam*. Denique Symmachus, pro *Araboth Moab*, « *campestris Moab* » transtulit. » Asseritur item hæc lectio ex iis quæ infra dicimus ad cap. 1, v. 7 Deuteronomii.

V. 3. Ἀλλ., Βαλάχ ἀπὸ προσώπου. Sic Basil.

V. 6. Ἀλλ., ἰσχύει ὄστος ἡ ἡμεῖς. Ex eodem.

V. 11. Ἀλλ., ἐκπολεμήσαι. Ex Basil.

V. 22. Lectio Aquilæ, Σατάν, Latine effertur apud

CAPUT XXIII NUMERORUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
כנה 10	10.	10.
יהוה 12	12.	12.
הפסה 14	14.	14. Λαξευτήν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Numeravit.	10. Dinumerare possit.	10.
12. Iud.	12. <i>Vacat.</i>	12.
14. Collis.	14. Phasga.	14. Excisam.

TO EBPAIKON.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

ויכזב 19
ויתנחם

19.

19. Καὶ διαφύεσθαι.

21 ותרעת בלך

21.

21.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

19. Ut mentiatur.
Ut pœniteat eum.

19. Ut mentiatur.
Ut mutetur.

19. Et mentiatur.

21. Et triumphus regis.

21. Clangor victoriae regis.

21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Numerorum.

V. 10. Ἄλλος, ἐξηγιάσατο. Ex Basiliensi.

V. 14. Ex Hieronymo. Vide supra c. xxi, v. 20.

V. 12. Ἄλλ., ταῦτα. Ex eodem.

V. 19. Sic Coislunianus. In Basiliensi vero hæc sine

CAPUT XXIV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

1 פני

1.

1.

7 ותרמים מדליו ורע

7.

7.

וירם מאג כלב

Ἵπὲρ Γῶγ.

17 אראנו ו' א' עתה אשרנו תל' קרב

17.

17. Ὀφθαί αὐτὸν καὶ οὐ νῦν, προσκοπὸ αὐτὸν, ἀλλ' οὐκ ἐγγύς.

וקם שבו

ומחק פאתי מואב

וקדקד

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Facies ejus.

1. Vultum suum.

1.

7. Fluet aqua de situlis ejus, et semen ejus.

7. Fluet aqua de situla ejus.

7.

Et exaltabitur præ Agag rex ejus.

Tolletur propter Agag rex ejus.

Super Gog.

17. Videbo eum, et non nunc; intuebor eum, et non prope.

17. Videbo eum, sed non modo; intuebor illum, sed non prope.

17. Videbo illum, et non nunc, prospiciam illum, sed non prope.

Et surget virga.

Consurget virga.

Et configet angulos Moab.

Et percutiet duces Moab.

Et destruet.

Vastabitque.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Numerorum.

V. 1. Τὴν ὄψιν αὐτοῦ. Ex Basiliensi.

V. 7. Procopius pag. 420 hæc notat : « Ejus loco quod dicitur, *Et prodibit homo*, posuit Symmachus, *aqnas rigantes, et incrementum adjuvantes.* » Quid legerint LXX qui ita verterunt, non in promptu est divinare. Sed neque Symmachi versio, cujus Græca

non habemus, ita facile percipitur. Ibid. Ἄ., Σ. ὑπὲρ Γῶγ. Ita Coislun. Basil. id ascribit uni Symmacho, cujus lectionem plenam habet. Καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ Γῶγ βασιλεὺς αὐτοῦ. Sic ex mss. nostris recte. Drusius legerat, καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ Ὠγ βασιλέως αὐτοῦ.

Cap. XXV Numerorum. Ex cod. Colb. 3084.

2. + Eorum; et adoraverunt idola eorum. 3. Et initiatus est Israel Beelphegor, et iratus est furore Dominus in Israel. 4. Et dixit Dominus Mosi: Accipe omnes principes populi, et ostenta eos Domino contra solem, et avertetur ira furoris Domini ab Israel. 5. Et dixit Moses tribubus Israel: Occidite unusquisque proximum suum initiatum Beelphegor. 6. Et ecce homo filio:um Israel veniens adduxit fratrem suum ad Madianitidem in conspectu Mosi, et in conspectu omnis synagogæ filiorum Israel: ipsi autem flebant ad ostium tabernaculi testimonii. 7. Et videns Phinees filius Eleazar, filii Aaron sacerdotis, exsurrexit de medio synagogæ, et accipiens siromasten in manu ✕ sua; 8. ingressus est post hominem Israelitam in caminum, et transfodit utros-

2. + Αὐτῶν; καὶ προσεκύνησαν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. 3. Καὶ ἐτελέσθη Ἰσραὴλ τῷ Βεελφεγῶρ, καὶ ὠργίσθη θυμῷ Κύριος τῷ Ἰσραὴλ. 4. Καὶ εἶπεν Κύριος τῷ Μωσῆ, λάβε πάντας τοὺς ἀρχηγούς τοῦ λαοῦ, καὶ παραδειγμάτισον αὐτούς ✕ τῷ; Κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, καὶ ἀποστραφήσεται ἡ ὀργὴ θυμοῦ Κυρίου ἀπὸ Ἰσραὴλ. 5. Καὶ εἶπεν Μωσῆς ταῖς φυλαῖς Ἰσραὴλ: Ἀποκτείνετε ἕκαστος τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ τὸν τετελεσμένον τῷ Βεελφεγῶρ. 6. Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐλθὼν προσήγαγεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν Μαδιανέτιν ἐναντίον Μωσῆ καὶ ἐναντίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ: αὐτοὶ δὲ ἔκλαιον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 7. Καὶ ἰδὼν Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ, υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ λερέως, ἐξανέστη ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς, καὶ

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
19. Ἴνα διαφεύσῃται.	19. Διαρτηθῆναι.	19.
	Ἄπειληθῆναι. Ἄλλοι, ἵνα μετανοήσῃ.	
21. Σημεῖν.	21. Τὰ ἐνδοξα ἀρχόντων.	21. Σάλπιγξ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
19. Ut mentiatur.	19. Ut suspendatur.	19.
	Minas patiatur. <i>Alius</i> , ut pœnitentat eum.	
21. Signum.	21. Præclara principum.	21. Tuba.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Numerorum.

interpretum nominibus. V. 21. Σ., σημεῖον. Θ., σάλπιγξ. Procopius, Ibid. Ἄλλοι, ἵνα μετανοήσῃ. Ex Basil. p. 420 : « Symm., signum, Theodot., tuba. »

CAPUT XXIV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἄλλοι, τὴν ὄψιν αὐτοῦ.	1.
7. Ὑδατα.	7. Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ.	7.
Καὶ ὕψωθήσεται ὑπὲρ Γῶγ βασιλεὺς αὐτοῦ.	Καὶ ὕψωθήσεται ἡ Γῶγ βασίλεια.	
17. Ὅρῳ αὐτὸν, ἀλλ' οὐκ ἐγγύς.	17. Δείξω αὐτῷ, καὶ οὐχὶ νῦν, μακαρίζω, καὶ οὐκ ἐγγίξει.	17.
Ἄναστήσεται σκῆπτρον.	Ἄναστήσεται ἄνθρωπος.	
Καὶ παύσει κλίματα Μωάβ.	Καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγούς Μωάβ.	
Ἐξερευνήσει.	Προνομεύσει.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Faciem suam. <i>Alius</i> , vultum suum.	1.
7. Aquas rigantes, et incrementum adjuvantes.	7. Egrediatur homo de semine ejus.	7.
Et exaltabitur super Gog rex ejus.	Et exaltabitur Gog regnum.	
17. Video ipsum, sed non prope.	17. Ostendam ei, et non modo ; beatifico, et non appropinquat.	17.
Exsurget sceptrum.	Exsurget homo.	
Et percutiet climata Moab.	Et percutiet duces Moab.	
Investigabit.	Prædabitur.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Numerorum.

V. 13. נַגַּד וְיָד בַּיָּד. Ο', καλὸν ἢ πονηρόν. Coisl. dem σκῆπτρον. Ibid. Σ., καὶ παύσει κλίματα Μωάβ. Sic omnes mss. Regii. Drusius legerat τὸ κλίμα. ad marg., μικρόν ἢ μέγα. Ibid. Σ., ἐξερευνήσει. Sic omnes mss. Drusius, εἰρευνήσει.

V. 17. Ἄ., ὕψομαι αὐτὸν etc. Ex *Demonstratione evang.* Eusebii. Ibid. Σ., ἀναστήσεται σκῆπτρον. Sic mss. Regii et Drusius. Eandem vocem נַגַּד ἐξουσία vertit Symmachus, Gen. xlix, 10, et Aquila ibi-

Cap. XXV Numerorum. Ex cod. Colb. 308.

λαβὼν σειρομάστιγν ἐν τῇ χειρὶ ✕ αὐτοῦ : 8. Εἰσηλθεν ὀπίσω τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλῆτου εἰς τὴν κάμεινον, καὶ ἀπεκέντησεν ἀμφοτέρους τὸν τε ἄνθρωπον τὸν Ἰσραηλῆτιν καὶ τὴν γυναῖκα διὰ τῆς μήτρας αὐτῆς. Καὶ ἐπαύσατο ἡ πληγὴ ἀπὸ τῶν υἰῶν Ἰσραήλ. 9. Καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ 8' αὐτῶν χιλιάδες.

10. Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων· 11. Phinees filius Eleazar filii Aaron sacerdotis sedavit furorem meum ab Israelitis, zelando + eum ; zelum meum in eis, et non consumpsi filios Israel in zelo meo. 12. Sic dicito : Ecce ego do illi ✕ testamentum pacis meæ : 13. Et erit ei et semini ejus post eum testamentum sacerdotii sempiterni pro eo quod zelavit Deo suo, et depropitiavit pro filiis Israel. 14. Nomen autem hominis Israelitæ percussii, qui percussus est cum Madianitide, Zambri filius Salom,

princeps domus familiæ Symeon. 15. Et nomen mulieri, quæ percussa est, Madianitidi, Chashi filia Sur principis gentis Isommoth domus familiæ filiorum Madian est. 16. Et locutus est Dominus ad Moisen, dicens + Loquere filiis Israel, dicens: 17. Hostes estote Madianitis, et percutite eos: 18. quoniam hostes

14. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλιτοῦ τοῦ πεπληγότες, ὅς ἐπλήγη μετὰ τῆς Μαδιανίτιδος, Ζαμβρι υἱὸς Σαλώμ ἀρχῶν οἴκου πατριᾶς Συμεών. 15. Καὶ ὄνομα τῆς γυναίκαι τῆς πεπληγυίας τῆς Μαδιανίτιδι Χασθι θυγατὴρ Σούρ ἀρχόντος ἔθνους Ἰσραὴλ οἴκου πατριᾶς τῶν υἱῶν Μαδιάν ἐστίν. 16. Καὶ ἐλά-

CAPUT XXV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיַּחַד 3	3.	3. Ἐξευγίσθησαν.
וַיִּשְׁכַּח 4	4.	4. Καὶ ἀνάπηξον.
וַיִּנְשְׂבוּ 5	5.	5.
וַיִּלְכְּדוּ 7	7.	7. Κόντον.
וַיִּקְרָא 8	8.	8. Τὸ τέγος.
וַיִּכְרֹתוּ 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et conjunxit se.	3. Initiatusque est.	3. Jugati sunt.
4. Et suspendere fac.	4. Et suspende.	4. Et confige.
5. Conjugantes se.	5. Qui initiati sunt.	5.
7. Lanceam.	7. Arrepto pugione.	7. Contum.
8. Lupanar.	8. Lupanar.	8. Tectum.
18. Percussam.	18. Quæ percussa fuera..	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Numerorum.

V. 1. Sic Coislin. Basiliensis vero sine interpretis nomine, ἐξευγίσθη. Editio item Rom. in singulari habet ἐτελέσθη.

V. 4. 'A., καὶ ἀνάπηξον. Σ., καὶ χρέμασον. Sic Basiliensis et Drusius. Alii codices habent ad Aquilam, ἀνάπηξον, minus recte.

Ex Numerorum cap. XXVI desumpta ex eodem cod. Colb. 3084.

Et factum est post plagam, et locutus est Dominus ad Moisen et ad Eleazar filium Aaron sacerdotem dicens: Accipe principium totius synagogæ a

V. 5. Coislin. Σ., μνηθέντας, quam lectionem Aquilæ tribuit Basiliensis, habet enim ἀμνηθέντας, mendose, ut liquet, pro 'A., μνηθέντας.

V. 7. 'A., κόντον. Σ., δόρυ. Sic omnes mss. et Drusius. In ms. Oxoniensi, teste Briano Waltono,

Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγὴν καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν καὶ πρὸς Ἐλεάζαρ υἱὸν Ἀαρὼν τὸν ἱερεῖα λέγων· Λάβε τὴν ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς

CAPUT XXVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וַיִּקְרָא 3	3.	3.
וַיִּשְׁכַּח 4	4.	Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ.
וַיִּלְכְּדוּ 22	22.	4.
וַיִּקְרָא 57	57.	22.
וַיִּכְרֹתוּ 62	62.	57.
		62.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Sacerdos cum eis.	3. Sacerdos.	3.
In campestribus Moab.	In campestribus Moab.	Ad plana Moab.
4. Egredientibus.	4. Vacat.	4.
22. Ad visitatos suos.	22. Numerus.	22.
57. Et isti visitati Levi.	57. Hic quoque est numerus filiorum Levi.	57.
62. In medio filiorum.	62. Inter filios	62.

sunt vobis in dolo ✕ suo ; quæcunque decipiunt vos per Phogor et per Chasbi filiam principis Madian, sororem eorum, quæ percussa est in die plagæ propter Phogor.
ὁμᾶς διὰ Φογῶρ, καὶ διὰ Χασβὶ θυγατέρα ἀρχοντος

λησεν Κύριος πρὸς Μωσῆν λέγων + Ἀλλάσον τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων : 17. Ἐχθραίνετε τοὺς Μαδιθηναίους καὶ πατάξατε αὐτούς. 18. Ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι ✕ αὐτῶν : ὅσα δολιοῦσιν Μαδιὰμ, ἀδελφὴν αὐτῶν, τὴν πεπληγυῖαν ἐν τῇ

CAPUT XXV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Καὶ ἐτελέσθη. Ἄλλος, ἐζεργίσθη.	3.
4. Καὶ κρέμασον.	4. Καὶ παραδειγμάτισον.	4.
5.	5. Τὸν τετελεσμένον.	5.
7. Δόρυ.	7. Σειρομάστην.	7.
8. Τὸ πορνεῖον.	8. Κάμινον.	8.
18.	18. Πεπληγυῖαν. Ἄλλος, πληγείσαν.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Et initiatus est. <i>Alius</i> , jugatus est.	3.
4. Et suspende.	4. Et ostenta.	4.
5.	5. Initiatum.	5.
7. Hastam.	7. Pugionem.	7.
8. Fornicem.	8. Caminum.	8.
18.	18. Quæ percussa fuerat. <i>Alius</i> , percussam.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Numerorum.

legitur σειροκοντοδορμάστην, ubi tres versiones Ἄ., Σ., Ο' in una voce concluduntur. — Coisl. Ἄ., κόντον, δόρυ, ῥομφαίαν, sic consequenter. Secunda autem lectio est Symmachi.
V. 8. Ἄ., τὸ τέγος. Σ., τὸ πορνεῖον. Sic Basil. et alii. Nobiliter legit ad Symmachum πυρίνιον, per-

peram. Aliquot codices habent πορνέον, male. Alteri lectioni favet etiam Procopius, pag. 423 : « Καμινέον enim, ait, Aquilas quidem, *tectum*; Symmachus vero, *prostibulum*, exposuit. — Coisl. Σ., πορνέιον.
V. 18. Ἄλλος, πληγείσαν. Ex Basil.

Ex Numerorum cap. XXVI desumpta ex eodem cod. Colb. 3084.

ἀπὸ κ' ἔτους καὶ ἐπάνω, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐλάλησε.

viginti annis et supra, per domos familiarum suorum : omnis qui procedit ad standum in acie in Israel. Et locutus est

CAPUT XXVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ὁ ἱερεὺς. <i>Alius addit</i> , αὐτοῖς. <i>Alius</i> , μετ' αὐτῶν.	3.
Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	Ἐν Ἀραβῶθ Μωάβ.	Ἐν δυσμαῖς Μωάβ.
4.	4. Ἐξελθόντες. Ἄλλος, ἐκπορευόμενοι.	4.
22.	22. Κατ' ἐπίσκεψιν. Ἄλλος, κατὰ σκοπήν. Ἄλλος, κατ' ἐπισκοπήν.	22.
57.	57. Καὶ υἱοὶ Λευί. Ἄλλος, καὶ οἱ ἐπισκεμμένοι Λευί.	57.
62.	62. Ἐν τοῖς υἱοῖς. Ἄλλος, ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν.	62.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Sacerdos. <i>Alius addit</i> , eis. <i>Alius</i> , cum eis.	3.
In campis:ri Moab.	In Araboth Moab.	In occidente Moab.
4.	4. Qui exierunt. <i>Alius</i> , qui egressi sunt.	4.
22.	22. Secundum recognitionem. <i>Alius</i> , secundum lustrationem. <i>Alius</i> , secundum visitationem.	22.
57.	57. Et filii Levi. <i>Alius</i> , et lustrati Levi.	57.
62.	62. In filiis. <i>Alius</i> in medio filiorum.	62.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בערבות כואב 63	63.	63. Πρὸς ὀμαλά Μωάβ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
63. In campestribus Moab.	63. In campestribus Moab.	63. Ad plana Moab.
Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Numerorum.		
V. 3. <i>Al. addit, αὐτοῖς. Al., μετ' αὐτῶν. Ex Basiliensi.</i>	Ibid. et v. 63. Eusebius <i>De locis Hebraicis</i> , ad vocem Ἀραβῶθ Μωάβ. Vide supra notam ad cap. xxii, v. 1.	

CAPUT XXVII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ובן אין ת 8	8.	8.
אחדנחלת		
וירש אתה 11	11.	11.
במריבת 14	14.	14.
במשפט האורים 21	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Et filius non ei.	8. Absque filio.	8.
Hæreditatem ejus.	Ad filiam ejus transibit hæreditas.	
11. Et hæreditabit eam.	11. Dabitur hæreditas.	11.
14. In jurgio.	14. In contradictione.	14.
21. In judicio Urim.	21. Consulet Dominum.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Numerorum.

V. 8. Ἄλλος, υἱοὺς μὴ ἔχη. Basil. V. 11. Ἄλλος, κληρονομησεται αὐτόν. Ita Basil.
Ibid. Ἄλλος, τὸν κληρον. Ex eodem. V. 14. Ἄλλος, ἐν τῷ ἀνταπειν. Basil.

CAPUT XXVIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ודובר 1	1.	1.
היה 5		5.
תעשה 8	8.	8.
חקריבו 11	11.	11.
הקרבתם 27	27.	27.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Locutus est.	1. Dixit quoque.	1.
5. Hin.	5. Hin.	5.
8. Facies.	8. Offeretis.	8.
11. Accedere facietis.	11. Offeretis.	11.
27. Et accedere facietis.	27. Offeretisque.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Numerorum.

V. 1. *Basiliensis ad marg.* Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Οἱ ὀφθαλμοὶ σου ἴδωσαν ὅσα ἐποίησεν τοῖς δυοῖ βασιλευσιν· οὕτως ποιήσει Κύριος πάσαις ταῖς βασιλείαις, εἰς ἃ· σὺ παρελεύση ἐκεί· οὐ φοβηθήση, Κύριος ὁ θεός σου αὐτὸς πολεμήσει αὐτοὺς μεθ' ὑμῶν. Καὶ ταῦτα κεῖται ἐν τῷ Δευτερονομίῳ. i. e. Et dixit ad eum : « Oculi tui viderunt quæcumque fecit duobus regibus; sic faciet Dominus omnibus regnis, in quæ tu transibis illuc : ne timueris, Dominus Deus tuus ipse debellabit eos vobiscum. Hæc etiam jacent in Deuteronomio. » (iii, 21.)
Hunc locum ex Deuteronomio huc translatum mutuumur ex codice Basiliensi, cum nota Origenis subjuncta. Etsi vero hic non moneat quare hunc locum

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
63. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	63. Ἐν Ἀραβῶθ Μωάβ.	63. Ἐν δυσμαῖς Μωάβ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
63. In campestri Moab.	63. In Araboth Moab.	63. In occidente Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Numerorum.

V. 4. Ἄλλος, ἐκπορευόμενοι. Ex Basil. V. 57. Ἄλλος, καὶ οἱ ἐπισκεμμένοι Λευί. Basil.
V. 22. Ἄλλος, κατὰ σκοπὴν. Basil. V. 62. Ἄλλος, ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν. Basil.

CAPUT XXVII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Καὶ υἱὸς μὴ ἦ αὐτοῦ. Ἄλλος, υἱοὺς μὴ ἔχη. Τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, τὸν κληρον.	8.
11.	11. Κληρονομήσαι τὰ αὐτοῦ. Ἄλλος, κληρονομήσεται αὐτόν.	11.
14.	14. Ἐν τῷ ἀντιπίπτειν. Ἄλλος, ἐν τῷ ἀντειπεῖν.	14.
21.	21. Τὴν κρίσιν τῶν δῆλων. Οἱ λοιποὶ, τὴν κρίσιν τῶν φωτισμῶν.	21.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Et filius non fuerit ei. <i>Alius</i> , filios non habuerit. <i>Hæreditatem ejus. Alius</i> , sortem.	8.
11.	11. Ad hæreditandum ea quæ ipsius sunt. <i>Alius</i> , hæreditabit illum.	11.
14.	14. Cum obsisteret. <i>Alius</i> , cum contradiceret.	14.
21.	21. Judicium manifestorum. <i>Reliqui</i> , judicium illuminationum.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Numerorum.

V. 21. Οἱ λοιποὶ, τὴν κρίσιν τῶν φωτισμῶν. Ita Drusius. Vide quæ diximus ad Levit. viii, 8.

CAPUT XXVIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Καὶ ἐλάλησεν.	1.
5.	5. Εἶν. Ἄλλος, εἶν οἴνου. Ἄλλος, εἶν μέτρου τοῦ οἴνου.	5.
8.	8. Ποιήσεις. Ἄλλος, ποιήσετε.	8.
11.	11. Προσάξετε. Ἄλλος, προσάξεις.	11.
27.	27. Καὶ προσάξετε. Ἄλλος, καὶ ποιήσετε.	27.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES	THEODOTIO.
1.	1. Et locutus est.	1.
5.	5. In. <i>Alius</i> , in vini. <i>Alius</i> , in mensuræ vini.	5.
8.	8. Facies. <i>Alius</i> , facietis.	8.
11.	11. Offeretis. <i>Alius</i> , offeres.	11.
27.	27. Et offeretis. <i>Alius</i> , et facietis.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Numerorum.

descripsit, id ex præcedentibus liquet, ut supra monuimus, cap. xiii, v. 1. Nimirum hæc et similia loca ex Deuteronomio in librum Numerorum translata in Samaritano legebantur. Origenes autem secundum versionem LXX Interpretum in libro Numerorum suo loco, ut erant in Samaritano, descripsit: et quidem, ut videtur, ad

marginem Hexaplorum. Hic tamen locus non habetur in hodierna Samaritana Numerorum scriptura.

V. 2. וַיִּדְבֹר, in tempore suo. Ο', ταῖς ἑρπυαῖς μου. Coislin. marg., τοῖς χερσὶν μου.

V. 5. Ἄλλος, εἶν οἴνου. Hæc lectio, ut et sequentes hujus capituli ex Basiliensi codice prodeunt.

Ex cap. Numerorum XXIX, ut habetur in cod. Colb. 3084.

12... Celebrabitis eam solemnitatem Domino, septem diebus. 13. Et offeretis holocausta, oblationem in odorem suavitatis Domino. Die prima vitulos ex bobus tres et decem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim, sine macula erunt. 14. Sacrificia eorum similia resecta in oleo, tres decimas vitulo uni, tribus et decem vitulis, et duas decimas arietis uni, in duos arietes. 15. Decimam, decimam agno uni, in quatuordecim agnos. 16. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum iuge, sacrificia eorum et libamina eorum.

17. Et die secunda vitulos ✕ ex bobus : duodecim, et arietes duos, agnos anniculos quatuordecim immaculatos : 18. Sacrificium eorum, et libamen eorum, vitulis et arietibus, et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 19. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum iuge : sacrificia eorum et libamina eorum.

20. Die tertia vitulos undecim, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula. 21. Sacrificium eorum et libamen eorum, vitulis + et : arietibus et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 22. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum iuge : sacrificia eorum et libamina eorum.

12. . . . Ἐορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν Κυρίου ζ ἡμέρας. 13. Καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα κάρπωμα εἰς ὄσμήν εὐωδίας ✕ τῷ : Κυρίῳ. Τῇ ἡμέρᾳ τῆ πρώτῃ μόσχους ἕκ βοῶν γ' καὶ ι', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἄμωμοι ἔσονται. 14. Αἱ θυσίαι αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ, γ' δέκα κατὰ τῷ μόσχῳ τῷ ἐνὶ, τοῖς τρισὶν καὶ ι' μόσχους, καὶ β' δέκα κατὰ τῷ κριῶ τῷ ἐνὶ, ἐπὶ τοὺς β' κριοὺς. 15. Δέκατον δέκατον τῷ ἀμνῶ τῷ ἐνὶ, ἐπὶ τοὺς δ' καὶ ι' ἀμνοὺς, 16. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

17. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ μόσχους ✕ ἕκ βοῶν : ιβ', καὶ κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 18. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς, καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 19. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

20. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ γ', μόσχους ια', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 21. Ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις + καὶ : τοῖς κριοῖς, καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 22. Καὶ χίμαρρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

CAPUT XXIX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ελληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
יג-יג ד' 1 Τὸ Σαμαρ., ἡμέραν ἀκουστήν.	1.	1.
ⲛⲓⲛⲁⲣⲉⲓⲛⲁ 8	8	8.
ⲛⲓⲛⲁ 35 Τὸ Σαμαρ., τελείως ἐπισχέσεως.	35.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Dies clangoris. Samar., diem audibilem.	1. Dies clangoris	1.
8. Appropinquare facietis. Ascensionem.	8. Offeretis. Holocaustum.	8.
35. Retentio. Samar., perfectio retentionis.	35. Qui est celeberrimus.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Numerorum.

Partem hujus capituli, prout in Hexaplis erat, mutuamur ex codice Colbertino 3084, ut est ibidem cum obelis et asteriscis.

V. 1. Τὸ Σαμαρ., ἡμέραν ἀκουστήν. Sic omnes mss. Regii et edit. Rom. Mss. vero Regii hanc notam habent, Τὸ Σαμαρειτικὸν, ἡμέραν ἀκουστήν, σημασίαν δὲ ἐν πολλοῖς τὸν σαλπιστῶν εὐρίσκουμεν. Id est, « Samaritanus, diem audibilem, significatio-

nem autem in multis locis pro clangore tubarum usurpatam reperimus. » Interpres Origenis hom. 23 vocat, festiuitatem memorie tubarum. Drusius ponendum censuit, ἡμέρα ἀκουστή, quia textus hebraicus nominativum casum expetere videtur. Nos maluimus ut in manuscriptis omnibus exstabat exprimeret.

V. 8. Ἄλλος, προσάξετε. Basil.

Ex cap. Numerorum XXIX, ut habetur in cod. Colb. 3084.

23. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ δ', μόσχους ι', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 24. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 25. Καὶ χίμαβρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἀμαρτίας, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

26. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ, μόσχους θ', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους β' ἀμώμους. 27. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 28. Καὶ χίμαβρον ἐξ αἰγῶν περὶ ἀμαρτίας ἓνα, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

29. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ σ', μόσχους η', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 30. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν + αὐτῶν : 31. Καὶ χίμαβρον + ἐξ αἰγῶν : περὶ ἀμαρτίας ἓνα, πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διαπαντός, αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.

32. Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ζ', μόσχους ζ', κριοὺς β', ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δ' καὶ ι' ἀμώμους. 33. Αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν, τοῖς μόσχοις καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς, κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν.

23. Die quarta, vitulos decem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula : 24. Sacrificia eorum, et libamina eorum, vitulis et hircis et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 25. Et hircum ex capris unum pro peccato, præter holocaustum juge, sacrificia eorum et libamina eorum.

26. Die quinta, vitulos novem, arietes duos, agnos anniculos duos immaculatos. 27. Sacrificia eorum et libamina eorum, vitulis et hircis et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 28. Et hircum ex capris pro peccato unum, præter holocaustum juge, sacrificia eorum et libamina eorum.

29. Die sexta, vitulos octo, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula : 30. Sacrificia eorum et libamina eorum, vitulis et arietibus et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum + eorum : 31. Et hircum + ex capris : pro peccato unum, præter holocaustum juge, sacrificia eorum et libamina eorum.

32. Die septima, vitulos septem, arietes duos, agnos anniculos quatuordecim sine macula : 33. Sacrificia eorum et libamina eorum, vitulis et arietibus et agnis, juxta numerum eorum, juxta ritum eorum.

CAPUT XXIX NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἡμέρα σημασίας.	1.
8.	8. Προσείσατε. Ἄλλος, ποσάξετε. Ὀλοκαύτωμα. Ἄλλος, κάρπωμα.	8
35.	35. Ἐξέδιον.	35.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
1.	1. Dies significationis.	1.
8.	8. Offeretis. <i>Alius</i> , adducetis. Holocaustum. <i>Alius</i> , oblationem.	8.
35.	35. Exodium.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Numerorum

Ibid. Ἄλλος, κάρπωμα. Basil.

V. 35. Samar., τελειωσις ἐπισησεως. Sic omnes mss. Regii cum notis edit. Romanæ. Mss. vero Cyrillo ascribunt. In hunc locum ita Drusius edisserit : (Τελειωσις ἐπισησεως, perfectio retentionis aut inhibitionis, id est, perfecta retentio aut inhibitio. Ἔγ, cohibuit, ἡ ἔγ, cohibitio. Festum significat quo populus cohibetur ab opere. Sic dico ἡ ἔγ est

dies cessationis ab opere, cum homines vacant orationi et rebus divinis. Sic ἑορτή, a cohibendo. *Proprie et ἀντονομαστικῶς ἡ ἔγ* dicitur xxii Theori, quæ est octava Succoth, id est, Festi tabernaculorum. Pentecoste tamen sic etiam vocatur. Ab eadem mente prisca Ecclesia Græciana dixit συναξιν, id est *coactionem*, et Latina, *collectam*. .

CAPUT XXX NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

13. וְאִם יִפְרֹץ יִפְרֹץ אֶת־אֵשׁ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

13. Et si infringendo infregerit ea vir ejus.

V. 13. Hic Aquilæ locus ex Basiliensi prodit.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

13.

VULGATA LATINA.

13. Sin autem extemplo contraxerit.

Nota ad cap. XXX Numerorum.

ΑΚΥΛΑΣ.

13. Ἐάν ἀκυρῶν ἀκυρώσῃ αὐτὰ ὁ ἀνήρ αὐτῆς.

AQUILA.

13. Si abrogando abrogaverit ea vir ejus.

CAPUT XXXI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

12. מִלְּעֵבֶר כְּמֹאָב 12
16. תֹּדַע עַל־דְּבַר־פְּעוֹר 16
דִּבְרֵי לֹגְוֹן פּוֹגוֹר.

17. זָכָר 17
18. יָדַע 18
21. וְאִם יִפְרֹץ 21
26. וְאִם יִפְרֹץ 26
לִבֵּי עַד תֵּלֹס.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

12. In solitudinibus Moab.
16. Super verbo Pehor. Samar., per verbum Phogor.
17. Masculum.
18. Cognoverunt.
21. Et dixit Elazar.
26. Tolle caput. Samar., sume impensam.
47. Tabernaculi Domini.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

12.

16.

17.

18.

21.

26.

47.

VULGATA LATINA.

12. In campestribus Moab.
16. Super peccato Phogor.
17. Generis masculini.
18. Virgines.
21. Eleazar quoque sic locutus est.
26. Tollite summam.
47. In tabernaculo Domini.

ΑΚΥΛΑΣ.

12. Προς οὐαλὰ Μωάβ.

16.

17.

18.

21.

26.

47.

AQUILA.

2. Ad plana Moab.
6.
7.
18.
21.
26.
47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Numerorum.

V. 12. Ex Eusebio et Hieronymo. Vide supra, cap. xvii, v. 1, et Deut. i, 7.

V. 16. Samar., διὰ λόγου Φογώρ. Sic duo mss. Regii, qui hanc notam habent: Τὸ Σαμαρειτικὸν σαφέστερόν φησι· διὰ λόγου Φογώρ. Id est, «Samar. clarius dicit, per verbum Phogor.» Scholiastes Romanus ac post eum Drusius hanc notam ascribunt Anespero cuidam. Videlicet Romani editores, ut arbitror, præfixam huic scholio notulam abbrevia-

tam, an significare putarunt Ἀνέσπερος, quæ haud dubie sibi vult ἀνεπιγράφου, id est, *anonymi*, sive ad litteram, *sine auctoris epigraphe*, qualia multa hujusmodi scholia habentur in catenis omnibus.

Hujusmodi autem notæ ignorance Anesperum nobis illum commentitium invexerunt.

V. 17. Ἄλλος, σπέρματος. Sic Basiliensis sine interpretis nomine.

V. 18. Ἄλλος, ἔγνωσεν. Ex Basiliensi.

V. 21. Basil. ad marg. Καὶ εἶπεν Μωϋσῆς πρὸς Ἐλεάζαρ τὸν ἱερέα· εἶπον πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοὺς ἐρχομένους ἐκ τοῦ πολέμου. Τούτο τὸ δίκαιωμα τοῦ νόμου ὁ συνέταξε Κύριος, πλὴν τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ σιδήρου, καὶ κασσιτέρου, καὶ μολίβου πᾶν πρᾶγμα ὃ διελεύσεται ἐν πυρὶ. διάξτε ἐν πυρὶ, καὶ καθαρισθήσεται· ἀλλ' ἢ τῷ ὕδατι τοῦ ἀγνισμοῦ ἀγνισθή-

CAPUT XXXII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.

12. וְהָיָה 12
וְהָיָה 12
וְהָיָה 12

VERSIO HEBRAICI TEXT.

12. Cenisæi. Samar., Cenezæus.
14. Multiplicatio.
15. Aversi fueritis.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

12.

14.

15.

VULGATA LATINA.

12. Cenezæum.
14. Incrementa et alumni.
15. Quod si nolueritis sequi.

ΑΚΥΛΑΣ.

12.

14.

15.

AQUILA.

12.
14.
15.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
13.	13. Ἐάν δὲ περιελών περιέλη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς.	13.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
13.	13. Si autem circumuferens circumuferat vir ejus.	13.

CAPUT XXXI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
12. Εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	12. Εἰς Ἀραβῶθ Μωάβ.	12.
16.	16. Ἐνεκεν Φογώρ.	16.
17.	17. Ἄρσενος. Ἄλλος, σπέρματος.	17.
18.	18. Οἶδε. Ἄλλος, ἔγνωσεν.	18.
21.	21. Καὶ εἶπεν Ἐλεάζαρ.	21.
26.	26. Λάβε τὸ κεφάλαιον.	26.
47.	47. Τῆς σκηνῆς Κυρίου	47.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
12. In campestri Moab.	12. In Araboth Moab.	12.
16.	16. Propter Phogor.	16.
17.	17. Masculi. <i>Alius</i> , seminis.	17.
18.	18. Novit. <i>Alius</i> , cognovit.	18.
21.	21. Et dixit Eleazar.	21.
26.	26. Accipe caput.	26.
47.	47. Tabernaculi Domini.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Numerorum.

εται. Καὶ πάντα ὅσα ἂν μὴ διαπορεύηται διὰ πυρὸς, διελεύεται δι' ὕδατος, καὶ πλυνεῖτε τὰ ἰμάτια ὑμῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ζ', καὶ καθαρισθήσεται, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύεται εἰς τὴν παρεμβολήν. i. e. Et dixit Moyses ad Eleazar sacerdotem: Dic ad viros militatis qui veniunt ex bello. Hæc est justificatio legis quam præcepit Dominus. Præter aurum et argentum et æs, et ferrum, et stannum, et plumbum, omne opus quod transibit in igne, deducetis in igne, et mundabitur; sed et aqua purificationis purificabitur. Et omnia quæcumque non transierint per ignem, transibunt per aquam. Et lavabitis vestimenta vestra die septima, et mundabuntur, et postea ingredietur in castra.

Hanc lectionem, quæ in paucis differt a LXX Interpretum versione, affert ad marginem codex Basiliensis, et ad Samaritanum textum concinnavit Origenes, ut supra non semel observavimus, ac in Hexaplorum margine descripsit, ut quidem opinamur.

V. 26. Samar., λάβε τὸ τέλος. Sic duo mss. Regii et edit. Rom.

Ibid. Additur in Basil. Καὶ ἐποίησαν Μωϋσῆς καὶ Ἐλεάζαρ ὁ ἱερὺς ὃν τρόπον, etc. i. e. Et fecerunt Moyses et Eleazar quemadmodum, etc.

Additamentum hoc ex Basiliensi prodit. non est in Hebræo.

CAPUT XXXII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
12.	12. Διακεχωρισμένος.	12.
14.	14. Σύντριμμα. Ἄλλοι, σύστρεμμα.	14.
15.	15. Ἀποστράφησθε. Ἄλλος, ἀποστήσασθε.	15.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
12.	12. Segregatus.	12.
14.	14. Contritio. <i>Alius</i> , convolutio.	14.
15.	15. Avertetis vos. <i>Alius</i> , deficietis.	15.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
עשׂי ןכל 17	17.	17.
שׁ ןבסב 38	38.	38.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Accingemur properantes.	17. Armati et acciucti pergemus ad prælium.	17.
38. Versas nomine.	38. Versis nominibus.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Numerorum.

V. 12. *Τὸ Σαμαρ.*, Κεβεζαῖος. Sic omnes Regii codices et edit. Rom., qui hanc notam habent: Ἦτοι ὁ ἀποχωρίσας ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς βουλῆς τοῦ Ἰσραὴλ λέγοντος, *Ὁὐ πορευοσόμεθα εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.* Id est, « Nimirum, segregaus se a consilio Israel dicentis: *Non ibimus in terram promissionis.* » Unus Regius habet Κεβεζέ.

V. 14. Ἄλλος, σύστρεμμα. Sic edit. Rom. Incertum est utrum sit varia lectio, an alterius interpretatio.

V. 15. Ἄλλος, ἀποστήσεσθε. Sic Basiliensis.

V. 17. Ἄλλος, ἐνοπλισάμενοι παρελευσόμεθα προφυλαχῆ. Ex edit. Rom. Incertum autem an va-

CAPUT XXXIII NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בדשׁפׁר 23	23.	23.
בבני עקן 31	31.	31.
בנגב 40	40.	40.
בעיי 44	44.	44.
מעיים 45	45.	45.
בערבת מואב 48	48.	48. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ.
מבית השׁמח 49	49.	49
אבל השׁטים בערבת מואב 50	50.	50. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. In monte Sopher.	23. In monte Sopher.	23.
31. In Bene Iaacan.	31. In Bene Iaacan.	31.
40. In meridie.	40. Ad meridiem.	40.
44. In Hie.	44. In Heabarim.	44.
45. Ex Hijim.	45. De Heabarim.	45.
48. In caupestribus Moab.	48. In caupestribus Moab.	48. Ad plana Moab.
49. A Beth Iesimoth.	49. De Bethsimoth.	49.
Abel Sittim.	Abelsatim.	
50. In caupestribus Moab.	50. In planioribus locis Moabitarum.	50. Ad plana Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Numerorum.

V. 23. Ἄλλος, Ἀρσαφάρ. *Οἱ λοιποὶ*, ἐν δρεὶ Σαφάρ. Ex Basil. qui habet Ἀρσαφάρ, mendose.

V. 31. Ἄλλος, Βανιακάν. Ἄλλος, υἱὸς Ἰακάν. Ex eodem. Forte melius legatur εἰς υἱὸς Ἰακάν, vel ἐν υἱὸς Ἰακάν.

V. 40. Sic Ern. Grabe.

V. 44 et 45. Σ., ἐν βουνοῖς. Σ., ἐκ βουνοῖς. Eusebius *De nominibus Hebraicis*. Ἀιή, ἡ καὶ Ἀγελυγαί. Σ., ἐν τοῖς βουνοῖς. In editis deest Σ. Sed excidisse certum est. Nam Hieronymus sic vertit: « *Alie*, quæ et *Achalgai*, pro hac Symmachus interpretatur, *in collibus*. » Ἄλλος, ἐν τοῖς ὄψηλοις.

CAPUT XXXIV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
זאת הארץ 2	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Ea terra.	2. Vacat.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	ΟΗ	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17.	17. Ἐνοπλισάμενοι προφυλακῆν. "Ἄλλος, ἐνοπλισάμενοι παρελευσό- μεθα προφυλακῆ.	17.
38. Περιτετειχισμένας.	38. Περιτετειχισμένας. "Ἄλλος, περικεκαλυμμένας. "Ἄλλος, περι- κεκλωμένας.	38.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17.	17. Armati in prima acie. <i>Alius</i> , armati pertransibimus prima acie.	17.
38. Muris circummunitas.	38. Muris circummunitas <i>Alius</i> , circumtectas. <i>Alius</i> , circumdatas.	38.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Numerorum.

ria lectio LXX Interpretum sit.

V. 38. Περιτετειχισμένας. "Ἄλλος, περικεκαλυμμένας. "Ἄλλος, περικεκλωμένας. Basiliensis in textu habet περιτετειχισμένας. Ad marginem vero περικεκαλυμμένας, quasi variam lectionem affert. Editio Rom. habet in textu περικεκλωμένας. Utra

vero sit germana LXX Interpretum versio, incertum. Sed certum videtur tres illas ad varios interpretes pertinere. — Coislin. Σ., περιτετειχισμένας, Ο', in textu Coislin., περικεκλωμένας, ut edit. Rom.

CAPUT XXXIII NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
25.	25. Σαφάρ. "Ἄλλος, Ἄρσαφάρ. Οἱ λοιποὶ, ἐν ὕρει Σαφάρ.	25.
31.	31. Εἰς Βαναία. "Ἄλλος, Βανια- κάν. "Ἄλλος, υἱὸς Ἰακᾶν.	31.
40.	40. Ἐν τῷ νότῳ.	40.
44. Ἐν βουνοῖς.	44. Ἐν Γαί. "Ἄλλος, ἐν τοῖς ὕψηλοις.	44.
45. Ἐκ βουνοῖς.	45. Ἐκ Γαί.	45.
48. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	48. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	48. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
49.	49. Ἀναμέσον Ἀσιμῶθ "Ἄλλος, τῆς ἀοικῆτου. Βελοῦ. "Ἄλλος, Βελοῦ.	49.
50. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	50. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	50. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
25.	25. Saphar. <i>Alius</i> , Arsaphar. <i>Reliqui</i> , in monte Saphar.	25.
31.	31. In Banæa. <i>Alius</i> , Baniacan. <i>Alius</i> , filii Iacan.	31.
40.	40. In austro.	40.
44. In collibus.	44. In Gai. <i>Alius</i> , in excelsis.	44.
45. Ex collibus.	45. Ex Gai.	45.
48. In campestri Moab.	48. Ad occasum Moab	48. Ad occasum Moab.
49.	49. Inter Asimoth. <i>Alius</i> , inha- bitabilis. Belsa. <i>Alius</i> , Belsattim.	49.
50. In campestri Moab.	50. Ad occidentem Moab.	50. Ad occidentem Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Numerorum.

Ex Basiliensi. — Coislin., Σ., ἐν τοῖς ὕψηλοις. Verum Eusebius *De locis Hebraicis* testificatur Symmachum vertisse ἐν βουνοῖς, uti solet iste ad vocem מְּוֹתָי. Ilud, ἐν τοῖς ὕψηλοις, sine interpretis nomine habet Basil.

V. 48. Ἄ., πρὸς ὀμαλά, etc. Vide quæ diximus

supra, ad cap. xxi, v. 1.

V. 49. "Ἄλλος, τῆς ἀοικῆτου. Ex Basil. LXX Interpretes legerunt מְּוֹתָי וְאִסְמוֹתָי, qui vertunt ἀναμέσον Ἀσιμῶθ.

Ibid. "Ἄλλος, βελοῦ. Ex Basil.

V. 50. Vide quæ diximus Num. xxi, v. 1.

CAPUT XXXIV NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Αὕτη ἔσται. "Ἄλλος, ἡ γῆ ἡτις ἔσται.	2.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Ille crit. <i>Alius</i> , terra quæ erit.	2.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פאדנגב 3	3.	3.
ל בית אבם 14	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Angulus meridiei.	3. Pars meridiana.	3.
14. Ad domum patrum suorum.	14. Per familias suas.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Numerorum.

- V. 2. Ἄλλος, ἡ γῆ ἥτις ἔσται. Ex Basil. esse, κατὰ κληροῦς πατριῶν αὐτῶν, quod incertum
 V. 3. Οἱ λοιποὶ, τὸ πρὸς νότον. Basil. an ex alia editione LXX Interpretum, an ex altero
 V. 14. Post Ῥουβὴν Basil. monet adjiciendum interprete desumptum sit. Alii, κατ' οἴκους πατριῶν

CAPUT XXXV NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בערבת מואב 1	1.	1. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ
וכותם 5	5.	5.
פאדנגב		
כרמסד 30	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In campestribus Moab.	1. In campestribus Moab.	1. Ad plana Moab.
5. Et metiemini.	5. Vacat.	5.
Angulum meridiei.	Contra meridiem.	
30. Omnis percutiens.	30. Homicida.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Numerorum.

- V. 1. Ἄ., πρὸς ὀμαλὰ, etc. Vide cap. xxii, v. 1. Ibid. Ἄλλος, τὸ πρὸς νότον. Ex eodem. Videtur
 V. 5. Ἄλλος, καταμετρήσεις. Ex Basiliensi. esse versio reliquorum interpretum, ut cap. præ-

CAPUT XXXVI NUMERORUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אביו 7	7.	7.
מסדת בני ישראל 9	9.	9.
אביון 12	12.	12
בערבת מואב 13	13.	13. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Patrum suorum.	7. De cognatione sua.	7.
9. Tribus filiorum Israel.	9. Vacat.	9.
12. Patris earum.	12. Patris earum.	12.
13. In campestribus Moab.	13. In campestribus Moab.	13. Ad plana Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Numerorum.

- V. 7. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ex Basiliensi. V. 12. Τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Alius addit. εἰς γυναῖ-
 V. 9. Ἄλλος, αἱ φυλαὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Basil. καὶ ἐκ τοῦ δήμου υἱῶν Μανασσῆ υἱοῦ Ἰωσήφ. i. e.

IN DEUTERONOMIUM ADMONITIO.

Deuteronomii paucissimas lectiones dederat Drusius, quas hic multis partibus auctiores proferimus, nisi maxime codd. Basiliensi et Coislino, qui longe plura, quam alii, suppeditarunt: etsi in Pentateucho, ubi scilicet eadem plerumque repetuntur, ac sæpe longa series nominum propriorum tribuum, et familiarum contentitur, multo pauciores interpretationes observent mss. nostri, quam in aliis Scripturæ libris. Præter Basiliensem, adhibuimus item codices et libros editos qui sequuntur.

Codicem Regium 1825
 Cod. Reg. 1872.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Τὸ πρὸς λίβα. Οἱ λοιποὶ, τὸ πρὸς νότον.	3.
14.	14. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, κατὰ κλήρους πατριῶν αὐτῶν. Ἄλλος, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν.	14.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Quod ad africanum. <i>Reliqui</i> , quod ad austrum.	3.
14.	14. <i>Vacat.</i> Al., secundum sortes familiarum suarum. <i>Alius</i> , secundum domos familiarum suarum.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Numerorum.

αὐτῶν, quæ interpretatio cum Hebraico convenit.

V. 29. לַחֲבִיבִי. Ο΄, καταμερῖσαι. Coislin. marg., κληρονομήσαι.

CAPUT XXXV NUMERORUM

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	1. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
5.	5. Καὶ μετρήσεις. Ἄλλος, καταμετρήσεις. Τὸ πρὸς λίβα. Ἄλλος, τὸ πρὸς νότον.	5.
30.	30. Πᾶς πατάξας. Ἄλλος, πάντα πατάξαντα.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. In campestri Moab.	1. Ad occasum Moab.	Ad occasum Moab.
5.	5. Et metieris. <i>Alius</i> , dimetieris. Quod ad africanum. <i>Alius</i> , quod ad austrum.	5.
30.	30. Omnis qui percusserit. <i>Alius</i> , omnem percipientem.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Numerorum.

cedenti v. 3.

V. 7. וְיָשַׁבְתִּי. Ο΄, πρόστεια αὐτῶν. Coislin. marg., ὁμοροῦντα. V. 30. Ἄλλος, πάντα πατάξαντα. Ex eodem

CAPUT XXXVI NUMERORUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Τῆς πατριᾶς αὐτοῦ. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.	7.
9.	9. Οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. Ἄλλος, αἱ φυλαὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.	9.
12.	12. Τοῦ πατρὸς αὐτῶν.	12.
13. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ.	13. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.	13. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7. Familiæ suæ. <i>Alius</i> , patris sui.	7.
9.	9. Filii Israel. <i>Alius</i> , tribus filiorum Israel.	9.
12.	12. Patris eorum.	12.
13. In campestri Moab.	13. Ad occasum Moab.	13. Ad occasum Moab.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Numerorum.

in uxores ex populo filiorum Manasse filii Joseph.)
Hoc additamentum affertur e Basiliensi codice.

quod in Hebræo non reperitur.

V. 13. 'A., πρὸς ὄμαλά, etc. Vide ad cap. xxii, v. 1.

Cod. Reg. 1888.

Cod. Coislin. de quo jam supra, admonitione in librum Numerorum.

Eusebium et Hieronymum De locis Hebraicis.

Theodoretum, editum anno 1642.

Procopium in Heptateuchum.

Agellium in Canticum Deuteronomii.

Editionis Romanæ et Drusii lectiones.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

בְּעֶרְבָה כּוֹל סוּף	1
חִזִּי הַרְבֵּי	
אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	3
וְהָרִי	7
שׁוֹכְנֵי	
בְּעֶרְבָה	
בְּאֵז	8
שָׂמַח	9
כְּנֻכְבֵּי	10
וּמִשְׁאֲכָם	12
וְרִיבֹכֶם	
דְּבַרְחָ	14
מִכֶּם	17
עֲלֵה	21
נִבְאָ	22
נָטַל	24
וְהִרְגֵנִי	27
בְּשִׂאָתְךָ	31
כִּאֲשֶׁר יִשְׂאֵל אִישׁ אֶת-בְּנֵי	
לְתוֹרֵךְ	33

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
3.
7.
8.
9.
10.
12.
14.
17.
21.
22.
24.
27.
31.
33.

ΑΚΥΛΑΣ.

1. Ἐν τῇ ὄμαλῃ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.
Ἰκανόν.
3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.
7.
Γείτονας αὐτοῦ.
Ἐν ὄμαλῃ.
8.
9. Αἴρσιν.
10.
12. Τὸ ἄρμα ὑμῶν.
Καὶ τὴν δικασίαν ὑμῶν.
14.
17.
21.
22.
24. Χειμάρθρου.
27. Προσηρίσατε.
31. Ἦρεν.
Ἵσει ἄραι τροφὸς τὸν υἱόν.
33. Κατασκοπήσαι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In planitie contra Suph.
Et Di Zahab.
3. Ad filios Israel.
7. Montem.
Vicinos ejus.
In solitudine.
8. Ingredimini.
9. Ferre.
10. Sicut stellæ.
12. Et onus vestrum
Et contentionem vestram.
14. Locutus es.
17. A vobis.
21. Ascende.
22. Veniemus.
24. Torrentem.
27. Murmurastis.
31. Portavit te.
Quemadmodum portat vir puerum suum.
33. Ad explorandum.

VULGATA LATINA.

1. In solitudine campestri contra mare rubrum.
Ubi auri est plurimum.
3. Ad filios Israel.
7. Ad montem.
Quæ ei proxima sunt.
Campestria.
8. Ingredimini.
9. Sustinere.
10. Sicut stellæ.
12. Et pondus.
Ac jurgia.
14. Quam vis facere.
17. Vobis.
21. Ascende.
22. Ad quas pergere.
24. Vallem.
27. Murmurastis.
31. Portavit te.
Ut solet homo gestare parvulum filium suum.
33. Et metatus est.

AQUILA.

1. In planitie rubri maris.
Sufficiens.
3. Ad omnes filios Israel.
7.
Vicinos ejus.
In planitie.
8.
9. Tollere.
10.
12. Molem vestram.
Et litigationem vestram.
14.
17.
21.
22.
24. Torrentem.
27. Disceptastis.
31. Sustulit.
Sicut tollit nutritor filium.
33. Ad explorandum.

CAPUT PRIMUM DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἐν τῇ ὀμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.	1. Πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Καὶ καταχρύσεια.	
3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.	3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.	3. Πρὸς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ.
7.	7. Εἰς ἕρος. Ἄλλος, εἰς τὴν γῆν. Περιοίκους. Ἄλλος, οἰκοῦντας. Ἄραβά.	7.
Ἐν τῇ πεδιάδι.		Ἐν δυσμαῖς.
8.	8. Εἰσπορευθέντες. Ἄλλος, εἰσλθόντες. Ἄλλος, πορευθέντες.	8.
9.	9. Φέρειν.	9.
10.	10. Ὡσεὶ τὰ ἄστρα. Ἄλλος, καθὼς τὰ ἄστρα.	10.
12. Τὸ βάρος ὑμῶν.	12. Τὴν ὑπόστασιν ὑμῶν. Καὶ τὰς ἀντιλογίας ὑμῶν.	12.
14.	14. Ἐλάλησας. Ἄλλος, εἶπας.	14.
17.	17. Ἄφ' ὑμῶν. Ἄλλος, ὑπὲρ ὑμᾶς.	17.
21.	21. Ἀναβάντες. Ἄλλος, διαβάντες.	21.
22.	22. Εἰσπορευσόμεθα. Ἄλλος, εἰσελευσόμεθα.	22.
24.	24. Φάραγγος.	24.
27.	27. Διεγογγύσατε.	27. Παρεπικράνατε τὸ στόμα ἱεροῦ.
31. Ἐδάστασεν.	31. Ἐτροφοφόρησε. Ὡς εἶτις τροφοφορῆσαι ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ.	31.
33.	33. Ἐκλέγεσθαι.	33.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. In planitie rubri maris.	1. Ad occidentem prope rubrum mare. Et auri fodinas.	1.
3. Ad omnes filios Israel.	3. Ad omnes filios Israel.	3. Ad omnes filios Israel.
7.	7. In montem. <i>Alius</i> , in terram. Accolas. <i>Alius</i> , habitantes Araba.	7.
In campestri.		Ad occidentem.
8.	8. Ingressi. <i>Alius</i> , intrantes. <i>Alius</i> , euntes.	8.
9.	9. Ferre.	9.
10.	10. Velut sidera. <i>Alius</i> , quemadmodum sidera.	10.
12. Ponderis vestrum.	12. Ponderis vestrum. Et contradictiones vestras.	12.
14.	14. Locutus es. <i>Alius</i> , dixisti.	14.
17.	17. A vobis. <i>Alius</i> , super vos.	17.
21.	21. Ascendentes. <i>Alius</i> , trans-euntes.	21.
22.	22. Ingreдемur. <i>Alius</i> , intrabimus.	22.
24.	24. Vallem.	24.
27.	27. Obmurmurastis.	27. Exacerbastis os Domini.
31. Gestavit.	31. Gestavit. Sicuti si quis homo gestet filium suum.	31.
33.	33. Ad eligendum.	33.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תלתי 36	36.	36. Παρεκτός.
ינהלנה 38	38.	38.
יהושע		Ἰησοῦς.
59 וספנס אשד אמרתם לבד יהיה בבניכם	59.	59. ✕ Καὶ τὰ παῖδα ὑμῶν, ἃ ✕ εἶπετε ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι.
40 אתם פני לכם וסני המדברה	40.	40. Καὶ ὑμεῖς νεύσατε αὐτοῖς, καὶ ἐπάρατε τὴν ἔρημον.
41 ותהגרו תהינו לעלת	41.	41. Ἐξώσασθε. ἽμONOΨΑΝΤΕΣ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Præter.	36. Præter.	36. Præter.
38. Hæreditare faciet eam.	38. Sorte terram dividet.	38

Jehosua.	Josue.	Jesua.
59. Et parvulus vester, quem dixistis in prædam erit, et filii vestri.	59. Parvuli vestri de quibus dixistis, quod captivi ducerentur, et filii.	59. ✕ Et parvuli vestri, quos ✕ dixistis in prædam fore
40. Et vos respicite vobis, et proficiscimini in desertum.	40. Vos autem revertimini et abite in solitudinem.	40. Et vos annuite vobis, et proticiscimini in desertum.
41. Et accinxistis. Et satagistis. Ad ascendendum.	41. Cumque instructi armis. Vacat. Cum pergeretis.	41. Et accinxistis. Una consentientes.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Deuteronomii.

V. 1. 'A. Σ., ἐν τῇ ὁμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Sic omnes inss. Regii atque Drusius. Σ. forte melius, ἐν τῇ πεδιάδι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Symmachus alibi πεδία semper vertit, πεδιάς, aut αἰκίητος. Unde suspicio oritur hic Symmachum lapsu graphico cum Aquila conjungi. Vide ad versum 7, infra. Lectioni Aquilæ et Symmachi ad hunc primum Deuteronomii versum hoc scholion adjicitur in omnibus Regiis mss. : Οὕτως καλεῖται τὰ μεταξύ πεδία τῶν τῆς Ἀραβίας καὶ Ἰουδαίας ὄρων. « Sic vocantur campi inter montes Arabiæ et Judææ positi. » — Coislin. habet 'A., ἐν ὁμάλει pro ὁμαλῇ.

V. 3. 'A. Σ., Θ., πρὸς πάντας υἱούς Ἰσραήλ. Sic Basiliensis. Legerunt ergo, אל-כל-בני. Ibid. באחד. O, μιζ. Coislin. ad marg., πρώτη. Ibid. 'A., ἰκανόν. Hebraicum habet דבר יד. Ut putant quidam esse nomen proprium loci. O' vertunt καὶ καταχρύσεα, illud vero Aquilæ ἰκανόν, solum vocem יד respicit. Puto autem totum vertisse, καὶ ἰκανὸν χρυσίον.

V. 6. רב-לכם. O', ἰκανούσθω ἑμῖν. Coislin. in marg., πολὺ ἑμῖν.

V. 7. Ἄλλος, εἰς τὴν γῆν. Ex Basiliensi.

CAPUT II DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
8 הערבה	8.	8. Τῆς ὁμαλῆς.
מדבר		
13 תסבר	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Planitiei. Deserti.	8. Campestem. Ad desertum.	8. Planitiei.
13. Et transite.	13. Ut transiremus.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Πλήν.	36.
38.	38. Κατακληρονομήσει αὐτήν. "Ἄλλος, κατακληροδοτήσει αὐτήν. 'Ἰησοῦς.	38.
39.	39. Καὶ πᾶν παιδίον. "Ἄλλος, καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν ἄ εἶπατε εἰς διαρπαγὴν ἔσεσθαι, καὶ πᾶν παι- δίον.	39.
40. Ἀναστρέψαντες ἐπάρατε εἰς τὴν ἔρημον.	40. Καὶ ὑμεῖς ἐπιστραφέντες ἐστρατοπεδεύσατε εἰς τὴν ἔρημον.	40.
41.	41. Ἀναλαβόντες. Συναθροισθέντες. Ἀναβαίνετε. "Ἄλλος, ἀνέβητε.	41.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
36.	36. Præter.	36.
38.	38. In hæreditatem sortietur eam. <i>Alius</i> , in hæreditatem dabit eam. Jesus.	38.
39.	39. Et omnis parvulus. <i>Alius</i> , et parvuli vestri, quos dixistis in di- reptionem fore, et omnis parvulus.	39.
40. Conversi proficiscimini in desertum.	40. Et vos conversi castra mo- vistis in desertum.	40.
41.	41. Sumentes. Congregati. Ascenditis. <i>Alius</i> , ascendistis.	41.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Deuteronomii.

δίνη, vel ἀόικητος, πεδιάς, Num. xxii, 4, et xxvi, 5, ἀοικητος, infra Deut. iii, 17, et Josue iv, 13; Theo dotio, δυσμαί.

V. 8. Ἄλλος, εἰσελαθόντες. "Ἄλλος, πορευθέντες. Basiliensis.

V. 10. Καθώς. Basiliensis.

V. 12. Ἄ., τὸ ἄρμα. ὑμῶν Σ., τὸ βάρος ὑμῶν. Basi- ἄρμα, non currum, sed pondus significat, ut re- spondeat voci מַשָּׂא quam sic solet Aquila vertere, ut videre est frequenter in Isaia, et alibi.

Ibid. Coislin. Ἄ., τὸ ἄρμα. Σ., τὸ βάρος. Ο', τὴν ὑπόστασιν, recte. Basiliensis vero cætera ut Coislin. Sed ad vocem τὸν κόπον ὑμῶν, quæ est in LXX, Aquila et Symmachi lectiones refert; minus bene, ni fallor.

V. 14. Ἄλλος, εἶπας. Basiliensis.

V. 17. Ἄλλος, ὑπὲρ ὑμᾶς. Ex Basiliensi. Rectius quam LXX ἀφ' ὑμῶν. Nam כּוּכָה est comparatio hic, et alibi frequenter.

V. 21. Ἄλλος, διαβάντες. Sic Basiliensis.

V. 22. Ἄλλος, εἰσελευσόμεθα. Basiliensis.

V. 27. Ἄ., προσηρίσατε. Θ., παρεπιγράνατε τὸ

στόμα Κυρίου. Ex Basiliensi.

V. 31. Ἄ., ὡσεὶ ἄραι τροφὸς τὸν υἱόν. Σ., ἐδά- σταςεν. Sic tres mss. Regii. Drusius et edit. Rom. ad Symmachum, βαστάσαι duo; alii, ἐδάστασεν.

V. 32. וְדַבֵּר. Ο', Καὶ ἐν τῷ λόγῳ, Coislin. marg., ῥήματι.

V. 38. נָבַח. Ο', Ναυή. Coislin. marg., Νουή.

Ibid. "Ἄλλος, κατακληροδοτήσει. Basiliensis.

V. 39. Ο', καὶ πᾶν παιδίον. Hic prætermittitur a LXX Interpretibus hæc clausula textus Hebraici, וְיָהִי לְכָל אֶמְרָתֶךָ אֲשֶׁר אֶמְצָא: quæ in Basiliensi ex altero interprete supplentur.— Coislin. ✕ Ἄ., καὶ τὰ παιδιά ὑμῶν, etc., quæ incerto tribuit Basil.

V. 40. Hujus versiculi secundum Aquilam et Symmachum interpretationem ex Basiliensi mu- tuamur. Vocem פָּנַח, νεῶν, vertere solet Aquila, ut I Reg. xiii, 18; Psal. xlv, 6; Isai. xiii, 14.

Ibid., Ἐστρατοπεδεύσατε. Alius legit, ἀνέβητε.

V. 41. Aquilæ utraque lectio prodit ex Coislin. Ibid. Ἄλλος, ἀνέβητε. Ex Basiliensi.

V. 45. וַיִּנְתְּנוּ. Ο', προσέσχεν. Coisl. marg., ἐνω- τίσατο.

CAPUT II DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Τὴν Ἄραβα. 'Ερημον. "Ἄλλος, ἔρους.	8.
15.	15. Καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς. "Ἄλλος, ἀνάβητε.	15.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Araba. Desertum. <i>Alius</i> , montis.	8.
15.	15. Et promoveτε vos. <i>Alius</i> , ascendite.	15.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
חם 14	14.	14. Ἐτελειώθη.
מקרב 16	16.	16. Ἀπὸ ἐγκάτου.
אתער 18	18	18.
וקרבת מול 19	19	19.
עזה כפתרים 23	23.	23. Ἄζα Χιφθωρίμ.
מכפתר		Χαφθώρ.
חול 25	25.	25. Ἄρξαι.
אעבה 27	27.	27.
ב 30	30.	30.
והרים 34	34.	34. Καὶ ἀνεθεματίσαμεν.
שרי		Λεῖμμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Consumeretur.	14. Consumeretur.	14. Consumeretur.
16. Ab interiori.	16. <i>Vacat.</i>	16. Ab interiori.
18. Har.	18. Urbem nomine Ar.	18.
19. Et accedes e regione.	19. Et accedens in vicina.	19.
23. Haza, Caphthorim. De Caphthor.	23. Gazam, Cappadoces. Cappadocia.	23. Aza Chaphthorim. Chaphthor.
25. Incipiam	25. Incipiam.	25. Incipe.
27. Transibo.	27. Transibimus.	27
30. In eo.	30. <i>Vacat.</i>	30.
34. Et anathematizavimus. Superstitem.	34. Interfectis habitatoribus. Quidquam.	34. Et anathematizavimus. Residuum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Deuteronomii.

V. 4. שָׁעָ. Coislin. ad marg., Ὁ, τριχῶτος. 'A.,
τριχίους.

V. 6. חֶשְׁבֵד. Id., Ὁ, ἀγοράσατε; in marg., 'A.,
αργυρίου.

V. 7. הַגֹּדֵד. Id., Ὁ, μέγλην; marg., πολλήν.

V. 8. Vide cap. præcedenti v. 1 et 7.

Ibid. Ἄλλος, θροῦς. Ex Basiliensi.

V. 13. Ἄλλος, ἀνάθητε. Ex eodem. — ἕπ. Coislin., Ὁ, φάραγγα; marg., χεῖμαρρον. Videtur esse Aquilæ ut supra.

CAPUT III DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
והנח 3	3	3. Ἀνεθεματίσαμεν αὐτόν
שרי		Λεῖμμα.
חבל 4	4.	4. Σχοινίσματα.
ארגב		
מבלת		
בצרת 5	5	5. Διηρμέναι.
הפרזי		Ἄτειχίστων.
וטדים 6	6.	6. Ἀνεθεματίσαμεν.
בוני 7	7.	7. Διηρπάσαμεν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et percussimus eum Superstitem.	3. Percussimusque eos. Internecionem.	3. Exterminavimus eum. Residuum.
4. Funem. Argob. Regni.	4. Regione Argob. Regni.	4. Funiculos.
5. Munitæ. Non muratis.	5. Munitæ. Quæ non habebant muros.	5. Elevatæ, vel, elatæ. Non muratis.
6. Et desolavimus.	6. Delevimus.	6. Anathematizavimus.
7. Prædati sumus.	7. Disperdentes.	7. Prædati sumus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14.	14. Διέπεσε.	14.
16.	16. Ἐκ μέσου.	16.
18.	18. Τὴν Ἄροθρ. Ἄλλος, τὴν γῆν Σηείρ.	18.
19.	19. Καὶ προσάξετε ἐγγύς. Ἄλ- λος, καὶ ἐγγίσεις ἐναντίον.	19.
23.	23. Γάζης. καὶ οἱ Καππάδοκες. Ἐκ Καππαδοκίας.	23.
25.	25. Ἐνάρχου.	25.
27.	27. Παρελεύσομαι. Ἄλλος, πο- ρεύσομαι.	27.
30.	30. Δι' αὐτοῦ. Ἄλλος, διὰ τῶν ὄριων αὐτοῦ.	30.
34.	34. Καὶ ἐξωλοθρεύσαμεν. Ζωγρίαν.	34.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14.	14. Decidit.	14.
16.	16. De medio.	16.
18.	18. Ipsam Aroer. <i>Alius</i> , terram Seir.	18.
19.	19. Et acceditis prope. <i>Alius</i> , et accedes e regione.	19.
23.	23. Gazam, et Cappadoceas. E Cappadocia.	23.
25.	25. Incipe.	25.
27.	27. Præteribo. <i>Alius</i> , ibo.	27.
30.	30. Per ipsum. <i>Alius</i> , per ter- minos ejus.	30.
34.	34. Et disperdidimus. Vivum.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Deuteronomii.

V. 18. Ἄλλος, τὴν γῆν Σηείρ. Ex Basil. Legerit fortasse ἠγγω, qui ita vertit.

V. 23. Coisl. Ἄ., Ἄζα Χαφθωρείμ.

V. 27. Ἄλλος, πορεύσομαι. Ex Basiliensi.

V. 30. □ Coisl. marg., διὰ τῶν ὄριων αὐτοῦ. Sic etiam παραφραστικῶς quidam in Basiliensi, tacito nomine.

V. 35. ἤγη Coisl., Ο΄, καὶ τὰ σκύλα, marg., λάφυρα.

CAPUT III DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Καὶ ἐπατάξαμεν αὐτόν. Σπέρμα.	3.
4. Περίμετρον.	4. Περίχωρα. Ἄργόβ. Βασιλέως. Ἄλλος, βασιλείας.	4.
5.	5. Ὀχυραί. Φερεζαίων.	5.
6.	6. Ἐξωλοθρεύσαμεν.	6.
7.	7. Ἐπρονομεύσαμεν.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Et percussimus eum. (<i>Non reliquerimus ipsius</i>) semen.	3.
4. Mensura.	4. Adjacentia, ἰ Argob. Regis. <i>Alius</i> , regni.	4.
5.	5. Munitæ. Pherezæorum.	5.
6.	6. Exterminavimus.	6.
7.	7. Prædati sumus.	7.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι

ΑΚΥΤΑΑΣ.

לַמַּנּוֹת 8	8.	8.
צִדְוִים יִקְרְאוּ 9	9.	9. Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν.
רְבִישֵׁר 10	10.	10. Τῆς εὐθείας.
יִקְרָא 13	13.	13. Κληθήσεται.
אַרְגֹּב 14	14.	14.
וְהַמַּחַתִּי		
חַת		Ἐπαύλεις.
וְהַעֲרַבָה הַיַּרְדֵּן 17	17.	17. Καὶ ὀμαλὴ καὶ Ἰορδάνης.
מַנְרַת		
אֶשְׁחָא		Κατάχυσις.
חֲלוּצִים 18	18.	18. Ἐξηρημένοι.
וַיַּעֲבֹר 26	26	26. Ὑπερέθετο.
רַב		Πολύ.
וְהַפְסֵט 27	27.	27. Φάσγα.
וְהַיַּמִּינָה		
וְהַיַּרְדֵּן 28	28	28. Καὶ κραταίωσον αὐτόν.
יַעֲבֹר לִפְנֵי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. A torrente.	8. A torrente.	8.
9. Sidonii vocant.	9. Sidonii vocant.	9. Sidonii nominant.
10. Planities.	10. (Quæ sitæ sunt) in planitie.	10. Rectæ.
13. Vocabitur.	13. Vocatur.	13. Vocabitur.
14. Argob.	14. Argob.	14.
Et Maachathi.	Maachati.	
Villæ.	Havoth.	Villæ.
17. Et planitiem et Jordanem.	17. Et planitiem solituanis et Jordanem.	17. Et planities et Jordanis.
A Chinnereth.	Genereth.	
Effusionibus.	Radices.	Effusio.
18. Expediti.	18. Expediti.	18. Expediti.
26. Et transiit extra se.	26. Iratus est.	26. Distulit.
Multum.	Sufficit.	Multum.
27. Collis.	27. Phasgæ.	27. Phasga.
Et austrum.	Austrum.	
28. Et corrobora eum.	28. Et corrobora eum.	28. Et corrobora eum.
Transibit ad facies.	Præcedet.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Deuteronomii.

V. 3. Ἄ., ἀνεθεματίσαμεν. Sic edit. Rom. et Drusus. Verum hanc lectionem suspectam habeo, opinorque translata huc ex versu 6, ubi in Hebraico legitur וַיְנַחֵם, quam vocem ἀνεθεματίζειν vertere solet Aquila. Causa dubitandi hinc suboritur, quod omnes Regii codices tres numero, qui ad versum 6 habent: Ἄ., ἀνεθεματίσαμεν, ad hunc versum 3, nihil habeant. Nam illi codices, ut in præcedentibus videre est, cum illis fere semper conveniunt, quibus usi sunt editores Romani.

V. 4. Σ., περίμετρον. Ex Eusebio, *De locis He-*

braicis: Καλεῖται δὲ νῦν Ἐργά, inquit ille, ἔρμη-
νεύει δὲ αὐτὴν ὁ Σύμμαχος *περίμετρον*. Hieronym.,
« qui *Arga* appellatur, quod interpretatur *Symma-*
clius, mensuram. »

Ibid. Ἄλλος, βασιλείας. Ex codice Basiliensi, ta-
cito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 5. In Coislino legitur, Ἄ., διηρημῆ (sic).

V. 6. Ἄ., ἀνεθεματίσαμεν. Sic mss. nostri et edit. Rom.

V. 8. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ δρους. Ex Basiliensi.

V. 9. Σ., Θ., Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν. Omnes inter-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Ἀπὸ τοῦ χειμάρρου. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ἕδρους.	8.
9. Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν.	9. Οἱ Φοίνικες ἐπονομάζουσι. Ἄλλος, Σιδόνιοι ἐκάλουν. Ἄλλ., ἐπονομάσαντο.	9. Σιδόνιοι ὀνομάζουσιν.
10.	10. Μισώρ.	10.
13.	13. Λογισθῆσεται.	13.
14. Περίμετρον.	14. Ἀργόβ. Καὶ Μαχαθί. Οἱ λοιποὶ, καὶ τοῦ Μαχασί. Θαυώθ.	14.
17. Καὶ πεδίνη, καὶ ἀοίκητος, καὶ Ἰορδάνης.	17. Καὶ ἡ Ἀραβα καὶ ὁ Ἰορδάνης. Μαχενερέδ. Ἄλλως, Μαχαναρέθ. Ἄλλος, Μαχαναράδ. Ἀσηδώθ.	17. Καὶ ἐν δυσμαῖς καὶ ὁ Ἰορδάνης.
18.	18. Ἐνοπλισάμενοι.	18.
26.	26. Ὑπερέιδεν. Ἰκανούσθω.	26. Ὑπερέθετο.
27.	27. Αελαξευμένου. Αἶβα. Ἄλλος, νότον.	27.
28.	28. Καὶ κατίσχυσον αὐτόν. Διαθήσεται πρὸ προσώπου. Ἄλλος, προπορεύσεται.	28.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. A torrente. <i>Alius</i> , a monte.	8.
9. Sidonii nominant.	9. Phœnices cognominant. <i>Alius</i> , Sidonii vocabant. <i>Alius</i> , denominabant.	9. Sidonii nominant.
10.	10. Misor.	10.
13.	13. Reputabitur.	13.
14. Mensura.	14. Argob. Et Machathi. <i>Reliqui</i> , et Machai. Thavoth.	14.
17. Et campestris et inhabitabilis, et Jordanis.	17. Et Araba et Jordanis. Machenered. <i>Aliter</i> , Machanareth. <i>Alius</i> , Machanarad. Asedoth.	17. Et in occidente et Jordanis.
18.	18. Armati.	18.
26.	26. Despexit. Sufficiat.	26. Distulit.
27.	27. Excisi. Africum. <i>Alius</i> , notum.	27.
28.	28. Et conforta eum. Transibit ante faciem. <i>Alius</i> , præibit.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Deuteronomii.

pretationes mutuamur ex codice Basiliensi. LXX interpretes, Φοίνικες.
V. 10. Coisl. 'A., τῆς εὐθείας.
V. 14. Vide supra ad v. 4.
Ibid. Οἱ λοιποὶ, καὶ τοῦ Μαχασί. Ex Basiliensi. Mendose, ut videtur, pro Μαχαθί, ob similitudinem litterarum Θ et Ε, in manuscriptis codicibus unciali characterē, quales erant omnes ante octavum et nonum sæculum.—Coisl. Οἱ λοιποὶ, τοῦ Μαχαθί. Ibid., Θαυώθ. ΑΙ., Αὐώθ.
V. 17. 'A., καὶ ὀμαλή καὶ Ἰορδάνης, etc. Has

omnes lectiones affert Martianus, tom. II Oper. Hieronymi, p. 842.
Ibid. Ο΄, Μαχενερέδ. Ἄλλος, Μαχαναράδ. Ex Basiliensi. Tertia lectio Μαχαναρέθ habetur in ed. Rom.
V. 18. Ἐνοπλισάμενοι. Coisl., ἐνωπλισμένοι.
V. 26. 'A., ὑπερέθετο. Ex Basiliensi.
V. 27. 'A., Φάσγα. Ex Basiliensi. Vocem Hebraicam פָּדָה vertit supra Aquila, λαξευτή, Num. XXI, 20. Vide ad notam.
Ibid., Ἄλλος, νότον. Ex Basiliensi.
V. 28. Ἄλλος, προπορεύσεται. Basiliensis.

CAPUT IV DEUTERONOMII.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
2 ולא תגרעו	2.	2
3 מקרבך	3.	3. Ἀπὸ τῶν ἐγκάτων σου.
4 הדבקים	4.	4. Κολλώμενοι.
5 בקרב הארץ	5.	5. Ἐν ἐγκάτῳ τῆς γῆς.
6 חכם	6.	6. Συνετός.
8 רקים	8.	8.
11 ערלב השמים	11.	11.
עק		Ἵμίχλη.
12 וחמונה	12.	12.
16 חמונת	16.	16. Ειδώλου.
17 תבנית	17	17. Ὑπόδειγμα.
19 צבא	19.	19. Στρατιάν.
20 נחלה	20.	20. Κληροδοσία.
כא אשר חלק יהוה אלהיך אתם לכל העמים תחת כל השמים		* Ἄτινα διεκόσμησε Κύριος ὁ θεός σου πᾶσι τοῖς λαοῖς κάτω παν- τός τοῦ οὐρανοῦ.
23 השמרו	23.	23. Φυλάξασθε.
24 אכלה	24.	24. Κατεσθίλων.
27 דפיץ	27.	27. Σχορπίσαι.
28 יאכלוך	28.	28.
34 מקרב נפודה ובמוראים	34.	34. Ἀπὸ ἐγκάτου. Ἐκτεταμένῳ. Φοδῆμασι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et non diminuētis.	2. Nec auferetis.	2
3. Ex interiori tuo.	3. De medio vestri.	3. A visceribus tuis.
4. Adhærentes.	4. Qui adhæretis.	4. Conglutinati.
5. In interiori terræ.	5. In terra.	5. In interiori terræ.
6. Sapiens.	6. Sapiens.	6. Prudens.
8. Statuta.	8. Cæremonias.	8.
11. Usque ad cor cœlorum.	11. Usque ad cœlum.	11
Nubes.	Nubes.	Nebula.
12. Et imaginem.	12. Et formam.	12.
16. Imaginem.	16. Similitudinem.	16. Idoli.
17. Formam.	17. Similitudinem.	17. Repræsentationem.
19. Militiam.	19. Astra.	19. Militiam.
20. Hæreditatis.	20. Hæreditarium.	20. Hæreditatis.
Quas partitus est Dominus Deus tuus eas omnibus populis sub cœnibus cœlis.	Quæ creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub cœlo sunt.	Quæ distribuit Dominus Dei tuus omnibus populis sub om- ni cœlo.
23. Observamini.	23. Cave.	23. Custodite.
24. Comedens.	24. Consumens.	24. Devorans.
27. Disperget.	27. Disperget.	27. Disperget.
28. Comedent.	28. Comedunt.	28.
34. Ex interiori. Extentio	34. De medio. Extentum.	34. Ex interiori Extentio.
Et in terroribus.	Horribiles visiones.	Terroribus.

CAPUT IV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Οὐκ ἀφελείτε. Ἄλλος, οὐκ ἀπολείψετε.	2.
3. Ἐκ μέσου σου.	3. Ἐκ μέσου ὑμῶν. Ἄλλως, ἐξ ὑμῶν.	3. Ἐκ μεσου ὑμῶν.
4.	4. Προσκειμενοι.	4.
5.	5. Ἐν τῇ γῆ.	5.
6.	6. Σοφός.	6.
8.	8. Δικαιώματα. Ἄλλος, ἐντολαί.	8.
11.	11. Ἔως ✕ καρδίας ; τοῦ οὐρανοῦ. Γνόφος. Οἱ λοιποὶ, νεφέλη.	11.
12.	12. Καὶ ὁμοίωμα. Ἄλλος, μορφήν.	12.
16.	16. Ὅμοίωμα.	16.
17.	17. Ὅμοίωμα.	17.
19.	19. Κόσμον.	19.
20.	20. Ἐγκληρον.	20.
Ἄτινα διεκόσμησε Κύριος ὁ Θεός σου εἰς τοὺς λαοὺς ὑπὸ ὄλον τὸν οὐρανόν.	Ἄ ἀπένειμε Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ.	Ἄτινα διεκόσμησε Κύριος ὁ Θεός σου πᾶσι τοῖς λαοῖς κάτω πάντες τοῦ οὐρανοῦ.
23.	23. Προσέχετε.	23.
24.	24. Καταναλίσκον.	24.
27.	27. Διασπερεῖ.	27.
28.	28. Φάγωσιν. Ἄλλος, λαλήσωσιν.	28.
34.	34. Ἐκ μέσου. Ἵψηλῶ. Καὶ ἐν ὀράμασι.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Nec auferetis. <i>Alius</i> , non relinquetis.	2.
3. De medio tui.	3. De medio vestri. <i>Aliter</i> , de vobis.	3. De medio vestri.
4.	4. Appositi.	4.
5.	5. In terra.	5.
6.	6. Sapiens.	6.
8.	8. Justificationes. <i>Alius</i> , præcepta.	8.
11.	11. Usque ad ✕ cor ; caeli. Caligo. <i>Reliqui</i> , nubes.	11.
12.	12. Similitudinem. <i>Alius</i> , formam.	12.
16.	16. Similitudinem.	16.
17.	17. Similitudinem.	17.
19.	19. Ornatum.	19.
20.	20. Hæreditarium.	20.
Quæ distribuit Dominus Deus us in populos sub universo cælo.	Quæ dispensavit Dominus Deus tuus ea omnibus gentibus, quæ sunt sub cælo.	Quæ distribuit Dominus Deus tuus omnibus populis sub omni cælo.
25.	25. Attendite.	25.
24.	24. Consumens.	24.
27.	27. Disperget.	27.
28.	28. Comedent. <i>Alius</i> , loquentur.	28.
34.	34. De medio. Excelso. Et in visionibus.	34.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תשמיץ 36	36.	36.
ותעד ים הערבה תחת אשדח הפסגה 49	49.	49.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Audire fecit te.	36. Te fecit audire.	36.
49. Et usque ad mare solitudinis sub declivitatibus collis.	49. Usque ad mare solitudinis, et usque ad radices montis Phasga.	49.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Deuteronomii.

- V. 2. Ἄλλος, οὐκ ἀπολείψετε. Ex Basiliensi.
 V. 3. Hæ lectiones ex Basiliensi prodeunt. Ἄ., ἀπὸ τῶν ἐγκάτων σου. Sic etiam Aquila, Exod. ιiii, 18, et Num. xiv, 14. Σ., ἐκ μέσου σου. Ο', Θ., ἐκ μέσου ὁμῶν. In Romana τῶν Ο' editione, ἐξ ὁμῶν legitur. — בבער פוער. Coislin., Ο', τῷ Βεελφεγῶρ. in marg., οἱ λοιποὶ, ἐπὶ τῷ.
 V. 8. Ἄλλος, ἐντολαί. Ex Basiliensi.
 V. 9. Coislin., Ο', συμβιδάσεις, in marg, γνωρίσεις.
 V. 11. Ἄ., ὁμίχλη. Οἱ λοιποὶ, νεφέλη. תע, νεφέλη, vertit Aquila, Exod. xiv, 20.
 V. 12. Ἄλλος, μορφήν. Sic Basiliensis, tacito interprete.
 V. 16. תיטת. Coislin., Ο', ἀνομήσητε. in marg., διαφθείρητε.
 V. 19. Sic in Basiliensi, omnium accuratissimo,

CAPUT V DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
לפס 8	8.	8.
אשח 11	11.	11.
ינקח 12	12.	Ἄθωώση.
תעבד 13	13.	12.
תחבד 14	14.	13. δουλεύσεις.
אשח בשערך 14		14. Ὁ ὄνος σου.
כבד 16	16.	16. Δόξασαι.
ראש 23	23.	23. Κεφαλαί.
תקניכם 26	26.	Οἱ πρεσβύτεροι ὁμῶν.
בש 26	26.	26. Κρέας.
פה 31	31.	31. Ἐνταῦθα.
תארנכם 33	33.	33.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Sculptile.	8. Sculptile.	8.
11. In vanum.	11. Frustra.	11.
Purgabit.	Erit impunitus.	Innocentem faciet.
12. Observa.	12. Observa.	12.
13. Servies.	13. Operaberis.	13. Servies.
14. Et asinus tuus.	14. Et asinus tuus.	14. Asinus tuus.
Qui in portis tuis.	Qui est intra portas tuas.	
16. Honora.	16. Honora.	16. Honora.
23. Capita.	23. Principes.	23. Capita.
Et seniores vestri.	Et majores natu.	Seniores vestri.
26. Caro.	26. Caro.	26. Caro.
31. Hic.	31. Hic.	31. Hic.
33. Et prolongetis.	33. Et protelentur dies.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Deuteronomii.

- V. 7. תעבדך פוער, πρὸ προσώπου μου. Coislin. m., πλάγ ἔμου.
 V. 8. Ἄλλοι, γλυπτόν. Sic Basiliensis qui hanc vocem in textu habet. Ad marginem vero, εἰδωλον.
 V. 11. Ἄλλος, εἰς εἰκῆ. Ex Basiliensi. Est Aquilæ qui sic habet, εἰς εἰκῆ, ad eandem v.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Ἀκουσὴ ἐγένετο. Ἄλλος, ἀκουσὴν σοι ἐποίησαν.	36.
49.	49. ✕ Καὶ ἕως θαλάσσης τῶν δυσμῶν ἡλίου : ὑπὸ Ἀσηδωθ τὴν λαξευτήν.	49.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
36.	36. Audita facta est. <i>Alius</i> , auditam tibi fecerunt.	36.
49.	49. ✕ Et usque ad mare occasus solis : sub Asedoth excisam.	49.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Deuteronomii.

distinguantur lectiones trium interpretum. In editione Romana et Drusio : A., S., Th., ἄτινα διεκρίθησαν Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντας τοὺς λαοὺς ὡς ἄλλον τὸν οὐρανόν. Nimirum quia inter versionem Aquilæ et Theodotionis et interpretationem Symmachi parum intercedebat discriminis, omnes simul miscuerunt, itidemque Regii codices. Unus ex his habet, & διεμέρισεν, sipe interpretis nomine. Idem alio loco, Ἄκυλ., πᾶσι τοῖς λαοῖς ὑποκάτω παν-

τός τοῦ οὐρανοῦ.— ΠΠΠΠ. Ἄ., ἐξωσθήσ. Coisl. ubi LXX, πλανηθεῖς.

Ibid. ΠΠΠ. Coisl. Ἄ., Θ., ὑποκάτω, cætera ut in edito supra.

V. 28. Ἄλλος, λαλήσωσιν. Nescio quid legerit qui ita vertit : an ΠΠΠΠ?

V. 36. Ἄλλος, ἀκουσὴν σοι ἐποίησαν. Ex Basil.

V. 45. ΠΠΠ. Coisl., Ο΄, ἐλάλησε ; marg., ἐνεταλάτω.

V. 49. Sic Ern. Grabe.

CAPUT V DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Ἐἰδωλον. Ἄλλοι, γλυπτόν.	8.
11.	11. Ἐπὶ ματαίῳ. Ἄλλος, εἰς εἰκῆ. Καθαρίση.	11.
12.	12. Φύλαξαι. Ἄλλος, μνήσθητι.	12.
13.	13. Ἐργᾶ.	13.
14.	14. Τὸ ὑποζύγιόν σου. Ὁ παροικῶν ἐν σοί. Ἄλλος, ὁ ἐντός τῶν πυλῶν σου.	14.
16.	16. Τίμα.	16.
23.	23. Ἠγούμενοι. Ἡ γερούσια ὁμῶν.	23.
26.	26. Σάρξ.	26.
31.	31. Αὐτοῦ.	31.
33.	33. Μακροήμερεύσητε. Ἄλλος, μακροήμεροί ἐσεσθε.	33.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Idolum. <i>Alii</i> , sculptile.	8.
11.	11. In vano. <i>Alius</i> , temere. Mundabit.	11.
12.	12. Custodi. <i>Alius</i> , memento.	12.
13.	13. Operaberis.	13.
14.	14. Subjugale tuum. Qui incolit in te. <i>Alius</i> , qui est intra portas tuas.	14.
16.	16. Honora.	16.
23.	23. Duces. Senectus vestra.	23.
26.	26. Caro.	26.
31.	31. Hic.	31.
33.	33. Longævī sitis. <i>Alius</i> , longævī eritis.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Deuteronomii.

ebraicam, כַּפֹּחַ, Exod. c. xx, v. 7, et sic Coisl. : V. 14. Ἄλλος, ὁ ἐντός τῶν πυλῶν σου. Ita Basilienensis, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 12. Ἄλλος, μνήσθητι. Ex Basiliensi (').

V. 33. Ἄλλος, μακροήμεροί ἐσεσθε. Ex Basil.

(') Quæ est lectio textus Hebraici, Exod. xx, 8, כַּפֹּחַ, memento. DRACH.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ
לבבך 5	5.	5.
ושנתם 7 בשבת בביתך ובלטך בדרך ובשבתך ובקומך	7.	7. Δευτερώσεις.
וקשרחם 8 לפניהם	8.	8. Συνδήσεις. Ἄνακτα.
וכתבתם 9	9.	9.
ובצעדיך		
השבר 13 פךתשחם	13.	13. Φυλαξαι.
חקי 17 אשר צך	17.	17. Ἀκριδάσματα.
חקים 20 את כל חקים 24	20. 24.	20. Ἀκριδάσματα. 24.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

5. Corde tuo.	5. Corde tuo.	5.
7. Repetes ea.	7. Narrabis ea.	7. Repetes.
In sedendo te in domo tua, et in eundo te in via, et in accumbendo te, et in surgendo te.	Sedens in domo tua, et ambu- lans in itinere, dormiens atque consurgens.	
8. Et ligabis ea.	8. Et ligabis.	8. Colligabis.
In frontalia.	Et movebuntur.	Immota.
9. Et scribes ea.	9. Scribetisque ea.	9.
Et in portis tuis.	Et januas domus tuæ.	
13. Observa.	13. Cave diligenter.	13. Observa.
Ne obliviscaris.	Ne obliviscaris.	
17. Et statuta ejus.	17. Et cæremonias.	17. Accurate statuta.
Quæ præcepit tibi.	Quas præcepit tibi.	
20. Et statuta.	20. Et cæremoniæ.	20. Accurate statuta.
24. Omnia statuta.	24. Omnia legitima.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλος, τῆς καρδίας. Basil. Verisimile est esse reliquorum omnium interpretum. — ךַּבֶּבֶךָ. O', ψυχῆς. Coislin. ad marg., διανοίας. ךַּבֶּבֶךָ. O', δυνάμειος. Coislin. marg., ισχύος.

V. 7. 'A., δευτερώσεις. Coislin.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ καθῆσθαι, etc. Videtur esse

Aquila, qui Hebraica, κατὰ πόδα, sequitur. Ex Basiliensi. — O', καθήμενος ἐν οἴκῳ. Coislin. marg., ἐ τῷ καθῆσθαι ἐν οἴκῳ, etc., et hæc notantur asteriscis

V. 8. 'A., ἀνακτα, melius, ἀτίνακτα. Σ., διεσταμένα. Ex Basil. Vide quæ diximus Exod. xiiii, 11 — O', ἀσάλευτα. Coislin. marg., 'A., ΗΑΚΤΑ, coi

CAPUT VI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Τῆς διανοίας. Ἄλλος, τῆς καρδίας.	5.
7.	7. Προβιβάσεις. Καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ διανιστάμενος. Ἄλλος, ἐν τῷ καθῆσθαι σε ἐν οἴκῳ σου, καὶ ἐν τῷ πορευέσθαι σε ἐν ὁδῷ, καὶ ἐν τῷ καθεύδειν σε, καὶ ἐν τῷ ἀνίστασθαι σε.	7.
8. Δυσταλμένα.	8. Ἀφάψεις. Ἀσάλευτον. Ἄλλος, ἀσάλευτα.	8.
9.	9. Καὶ γράψετε αὐτά. Ἄλλος, καὶ γράψεις αὐτά. Καὶ τῶν πυλῶν σου. Ἄλλος, καὶ ἐν ταῖς πύλαις σου.	9.
13.	13. Πρόσεχε. Μὴ ἐπιλάβῃ. Ἄλλος, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ ἐπιλάβῃ.	13.
17. Προστάγματα.	17. Δικαιώματα. Ὅσα ἐνετέλλομαι σοι. Ἄλλος, ἃ ἐντέλλομαι σοι.	17.
20. Προστάγματα.	20. Δικαιώματα.	20.
24.	24. Πάντα τὰ δικαιώματα. Ἄλλος, πάσας τὰς ἐντολάς καὶ τὰ κρίματα.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. <i>Mente. Alius, corde.</i>	5.
7.	7. <i>Præscribes.</i> <i>Sedens in domo, et ambulans in via, et dormiens, et exurgens. Alius, in sedendo te in domo tua, et in ambulando te in via, et in dormiando te, et in surgendo te.</i>	7.
8. Distincta.	8. <i>Alligabis.</i> <i>Immobile. Alius, immobilia.</i>	8.
9.	9. <i>Et scribetis ea. Alius, et scribes ea.</i> <i>Et portarum tuarum. Alius, et in portis tuis.</i>	9.
13.	13. <i>Attende.</i> <i>Ne obliviscaris. Alius, ne dilatetur cor tuum et obliviscaris.</i>	13.
17. Præcepta.	17. <i>Justificationes.</i> <i>Quæcumque præcepit tibi. Alius, quæ præcipio tibi.</i>	17.
20. Præcepta.	20. <i>Justificationes.</i>	20.
24.	24. <i>Omnes justificationes. Alius, omnia præcepta et judicia.</i>	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Deuteronomii.

ἄριπτε pro ἀτίνακτα, ut conjectamus.

V. 9. Ἄλλος, καὶ γράψεις αὐτά. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλος ἐν ταῖς etc. vide infra, xi, 20.

V. 13. Ἄλλος, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ ἐπιλάβῃ. Basiliensis.

V. 17. Ἄ., ἀκριβάσματα. Basiliensis. De hac ἀκριβῆ interpretatione sæpissime actum est.

Ibid. Δικαιώματα. Coislín., κρίματα, *judicia.*

Ibid. Ἄλλος, ἃ ἐντέλλομαι σοι. Basiliensis.

V. 20. Ἄ., ἀκριβάσματα. Σ., προστάγματα. Sic uterque vertere solet.

V. 24. Ἄλλος, πάσας τὰς ἐντολάς καὶ τὰ κρίματα. Basiliensis.—Coislín., Ο΄, εἰ ἡμῖν ἦ, marg. πολυήμεροι ὄμεν.

CAPUT VII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1 כּוּ יבאך יהוה אלהיך

1.

1.

רבים

ועצמים ממך
2 ותדום

2.

Καὶ ὀστέινά σου.
2.

תחם

Δωρήση.

5 מזבחותיהם

5.

5. Τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν.

7 משק

7.

7. Προσεκολληθήθη.

9 וידעת

9.

9.

15 פריבמתך

15.

15. Καρπὸν γαστροῦ σου.

דגך

Χεῦμά σου.

ותירשך

Ὀπωρισμὸν σου.

וזהרך

Στειλνότητά σου.

14 עקר

14.

14. Στείρος.

15 ממך

15.

15.

במצרים הרעים אשר ידעת לא
ישימם בך

Αἰγύπτου τὰ πονηρὰ ὄσα
ἔγνωσ, οὐ θήσει αὐτὰ ἐν σοί.

16 מוקש

16.

16.

19 ראו

19.

19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Cum introduxerit te Dominus Deus tuus.

1. Cum introduxerit te Dominus Deus tuus.

1.

Multas.

Multas.

Et osseas præ te.

Robustiores te.

Et osseas præ te.

2. Perdes.

2. (Percuties) usque ad inter-
necionem.

2.

Gratiam præstabis eis.

Misereberis earum.

Condonabis.

5. Altaria eorum.

5. Aras eorum.

5. Altaria eorum.

7. Amavit.

7. Junctus est.

7. Conglutinatus est.

9. Et scias.

9. Et scies.

9.

13. Fructum ventris tui.

13. Fructui ventris tui.

13. Fructum ventris tui.

Frumentum tuum.

Frumento tuo.

Effusionem tuam.

Et mustum tuum.

Atque vindemiam.

Fructum autumnalem tuum.

Et oleum tuum.

Oleo.

Splendorem tuum.

14. Infœcundas.

14. Sterilis.

14. Sterilis.

15. A te.

15. A te.

15.

(Ægritudines) Ægypti malas, quas
nosti, non ponet eas in te.

(Et infirmitates) Ægypti pessimas,
quas novisti, non inferet tibi.

Ægypti mala, quæcumque nosti,
non ponet ea in te.

16. Laqueus.

16. Ruinam.

16.

19. Viderunt.

19. Viderunt.

19.

CAPUT VII DEUTERONOMII.

Ϛ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν σε Κύριον τὸν Θεόν σου. Ἄλλως, ἐάν δὲ εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου. Μεγάλα. Ἄλλος, πολλά. Ἄλλος, ἰσχυρά. Καὶ ἰσχυρότερα ὑμῶν.	1.
2.	2. Ἀφανιεῖς. Ἄλλος, ἀναθεματιεῖς. Ἐλεήσητε αὐτούς.	2.
5.	5. Τοὺς βωμοὺς αὐτῶν.	.
7.	7. Προείλετο.	7.
9.	9. Γνώση. Ἄλλος, γνώσεσθε.	9.
13.	13. Τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας σου. Σῖτόν σου. Οἶνόν σου. Ἐλαίόν σου.	13.
14.	14. Ἄγονος.	14.
15.	15. Ἀπό σου. <i>Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ προσώπου σου.</i> Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς, ἃ ἐώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπάξει ἐπὶ σέ. Ἄλλως, Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς, ἃς ἐώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ.	15.
16.	16. Σκῶλον. Ἄλλος, σκάνδαλον.	16.
19.	19. Ἴδωσαν. Ἄλλος, εἶδον. Ἄλλος, ἐώρακασιν.	19.

Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς ἃς οἶδας ὡς πηλῆσεις ἐν σοί.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Et erit in introducendo te Dominum Deum tuum. <i>Aliter</i> , si autem introduxerit te Dominus Deus tuus. Magnas. <i>Alius</i> , multas. <i>Alius</i> , robustas. Et fortiores vobis.	1.
2.	2. Delebis. <i>Alius</i> , anathematizabis. Miserti fueritis eorum.	2.
5.	5. Aras eorum.	5.
7.	7. Prælegit.	7.
9.	9. Noveris. <i>Alius</i> , cognoscetis.	9.
13.	13. Fœtus ventris tui. Fruentum tuum. Vinum tuum. Oleum tuum.	13.
14.	14. Infœcundus.	14.
15.	15. A te. <i>Reliqui</i> , a facie tua. Ægypti malas, quas nosti, non inducet super te. <i>Aliter</i> , (morbos) Ægypti malos, quos vidisti, et quæcumque nosti, non imponet super te.	15.
16.	16. Offendiculum. <i>Alius</i> , scandalum.	16.
19.	19. Viderunt. <i>Alius</i> , inspexerunt. <i>Alius</i> , <i>idem alio verbo</i>	19.

Ægypti malas, quas nosti, non facies eas in te.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON; Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
דבם מהומה גולה עד השבדם 23	23.	23. Καὶ φαγεδαίνωσαι αὐτοὺς φαγεδαίνῃ μεγάλῃ.
פן יהי עליהם לקחת לך פן ב וקח ב	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. Et conteret eas contritione magna, usque ad disperdi eas.	23. Et interficiet eos, donec penitus deleantur.	23. Et edaces faciet eos morbo edacitatis magno.
25. Et aurum super eis, et capias tibi, ne forte te illaquees in eo.	25. Et aurum de quibus facta sunt, neque assumes ex eis tibi quidquam, ne offendas.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Deuteronomii.

V. 1. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν, etc. Hæc prior lectio in codice Basiliensi habetur in textu. Altera vero quæ nunc legitur in editione Romana, ἐὰν δὲ εἰσαγάγῃ, scribitur ad marginem ejusdem codicis. In editione Romana habetur εἰσαγγῆ.

Ibid. Ἄλλος, πολλά. Ἄλλος, ἰσχυρά. Basil.
V. 2. Οἱ, εἰς τὰς χεῖράς σου. Coisl. marg., ἐν χειρὶ σου (*).

Ibid. Ἄλλος, ἀναθεματίζει. Est, ut videtur, lectio Aquilæ, qui vocem רחם, ἀναθεματίζειν, vertit

(*) Scil. legerunt בדין, vel, sec. lectionem marginalem, בדין, pro בדין quod habet textus noster Hebraicus. DRACH.

Exod. xxii, 20, et Deut. xxxvii.

Ibid. Ἐλεήσητε αὐτούς. Coisl. marg., ἐλεήσης αὐτούς, miserius fueris eorum.

V. 9. Ἄλλος, γνώσεσθε. Ex Basil.

V. 13. Ἄ., χεῦμά σου, et post, ὀπωρισμόν, ac deinde, στυλιπνότητα. Hunc haud dubie locum respicit Hieronymus cum ait in Epist. ad Pammachium de optimo genere interpretandi: « Aquila autem proselytus et contentiosus interpres, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre

CAPUT VIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
מנחם 3	3.	3.
חצוצות 9	9.	9. Αατομήσεις.
ורם לבבך 14	14.	14. Καὶ ὕψωθεὶς τῇ καρδίᾳ σου.
שרף 15	15.	15. Ἐμπρήστης.
החליש 17	17.	Στερεοῦ.
והאמר 17	17.	17.
חיל 18	18.	18. Εὐπορίαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
3. Man.	3. Manna.	3.
9. Excides.	9. Æris metalla fodiantur.	9. Excides.
14. Et elevetur cor tuum.	14. Elevetur cor tuum.	14. Et elevatus corde tuo.
15. Adurens.	15. Flatu adurens.	15. Adurens.
Silicis.	Durissima.	Solido.
17. Et dices.	17. Ne dices.	17.
18. Virtutem.	18. Vacat.	18. Abundantiam.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Deuteronomii.

V. 3. Τὸ μόννα ἐν τῇ ἐρήμῳ. Hæc lectio quasi LXX interpretum habetur in codice Basiliensi, sequens vero ad marginem. In editione Romana, τὸ

μάννα, tantum legitur: nam cætera non sunt in Hebræo. Illud autem, ἐν τῇ ἐρήμῳ, non pertinet ad hunc versum, sed ad sextum decimum, ubi legitur

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

25. Καὶ ταραξεί αὐτοὺς ταραχὴν μεγάλην.

25. Καὶ ἀπολεῖς αὐτοὺς ἀπολεία μεγάλη, ἕως ἀν' ἐξολοθρεύσητε αὐτούς.

25. Καὶ ἐκοτήσει αὐτοὺς ἐκστασιν μεγάλην, ἕως ἐκτρίψει αὐτούς.

25.

25. Οὐδὲ χρυσίον ἀπ' αὐτῶν οὐ λήψῃ σεαυτῶ, μὴ πταίσης δι' αὐτό. Ἄλλος, χρυσίον ἐπ' αὐτοῖς, καὶ οὐ λήψῃ σεαυτῶ, μήποτε σχολωθῆς ἐν αὐτῶ. Ἄλλος, λαβεῖν σεαυτῶ.

25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

25. Et turbabit eos turbatione magna.

25. Et perdes eos perditione magna, quoadusque exterminaveritis eos.

25. Et mente excedere faciet eos excessu magno, donec atterat eos.

25.

25. Neque aurum ab eis sumes tibi, ne cadas propter ipsum. *Alius*, aurum super ipsis, et non capias tibi, ne forte offendas in eo. *Alius*, sumere, tibimetipsi.

25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Deuteronomii.

conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo, possit vel legere vel intelligere, χεῦμα, ὀπωρισμόν, στιλπνότητα, quod nos possumus dicere, & fusionem, pomationemque, et splendentiam, etc., quæ in Præliminaribus allata sunt.

V. 15. *Oi λοιποὶ*, ἀπὸ προσώπου σου. Basil.

Ibid. Hæ lectiones Aquilæ et Symmachi ex eodem Basiliensi pro leunt. Prior lectio, τῶν Ο΄ in eodem codice ponitur ad marginem, præfixa littera Ο, ut notet LXX Interpretum esse. Altera habetur in textu, ut in Romana editione. Ea de re in Præ-

liminaribus disserimus. — ἤπ. Ο΄, νόσους. Coislina: marg., τάλαιπωρίαν. Ibid. Ο΄, ἐπιθήσει, m., ἐπάξει.

V. 16. Ἄλλος, σκάνδαλον. Ex Basil. — οπιπ' n' Ο΄, οὐ φείσεται, Coislina. marg., οὐκ ἀφείζεται.

V. 19. Ἄλλος, εἶδον. Ἄλλος, ἐωράκασιν. Ex Basiliensi.

V. 25. Ἄ, καὶ φαγεδαίνωσει αὐτοὺς φαγεδαίνῃ μεγάλη, etc. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi. Φαγέδαινα est morbus edacitatis. Sic infra ex Aquila, c. xxviii, v. 20, et I Reg. v, 11.

V. 25. Ἄλλος, χρυσίον ἐπ' αὐτοῖς, etc. Ex Basili.

CAPUT VIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

3. Τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἄλλος, τὸ μάννα, χωρὶς τοῦ, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3.

9.

9. Μεταλλεύσεις.

9.

14.

14. Ὑψωθῆς τῇ καρδίᾳ.

14. Καὶ ὑψωθῆ ἡ καρδία σου.

15.

15. Δάκνων.

15.

Ἰ' Ἀκροτόμου.

17.

17. Μὴ εἴπησ. Ἄλλος, καὶ οὐκ ῥεῖς.

17.

18.

18. Δύναμιν.

18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.

3. Manna in deserto. *Aliter*, manna. *Alius*, manna, *absque illo*, in deserto.

3.

9.

9. Effodies.

9.

14.

14. Exalteris corde.

14. Et elatum fuerit cor tuum.

15.

15. Mordens.

15.

Prærupta.

17.

17. Ne dixeris. *Alius*, et non dices.

17.

18.

18. Virtutem.

18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Deuteronomii.

in Hebræo, מַּן בְּמִדְבָּר, manna in deserto.

Th. ex Basiliensi mutuamur.

V. 14. Ἄ, καὶ ὑψωθεῖς, etc. Has lectiones A. et

V. 17. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἔρεῖς. Ex Basiliensi.

CAPUT IV DEUTERONOMII.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΞ,

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

וְלֹא תִגְרַעוּ 2	2.	2
מִקֶּרֶב 3	3.	3. Ἀπὸ τῶν ἐγκάτων σου.
הַדְּבָקִים 4	4.	4. Κολλώμενοι.
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ 5	5.	5. Ἐν ἐγκάτῳ τῆς γῆς.
חָכֵם 6	6.	6. Συνετός.
הַקִּיָּים 8	8.	8.
עַד לֵב הַשָּׁמַיִם 11	11.	11.
עַץ 12	12.	Ὅμιχλη.
חַמְדָּה 12	12.	12.
חַמְדָּה 16	16.	16. Εἰδώλου.
תְּבִנִית 17	17	17. Ὑπόδειγμα.
צָבָא 19	19.	19. Στρατιάν.
נִזְלָה 20	20.	20. Κληροδοσίας.
אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵתָם (כָּל) הָעַמִּים תּוֹתָ כְּלֵה־שָׁמַיִם		Ἄτινα διεκόσμησε Κύριος ὁ θεός σου πᾶσι τοῖς λαοῖς κάτω παν- τὸς τοῦ οὐρανοῦ.
הַשְּׂמֹרָה 23	23.	23. Φυλάξασθε.
אֲכָלָה 24	24.	24. Κατεσθίων.
וְהִפִּיץ 27	27.	27. Σκορπίσει.
יֵאֲכַלְךָ 28	28.	28.
מִקֶּרֶב 34	34.	34. Ἀπὸ ἐγκάτου.
נִסְדִּיָּהּ		Ἐκτεταμένῳ.
וּבְמִדְרָאִים		Φοδῆμασι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et non diminuetis.	2. Nec auferetis.	2
3. Ex interiori tuo.	3. De medio vestri.	3. A visceribus tuis.
4. Adhærentes.	4. Qui adhæretis.	4. Conglutinati.
5. In interiori terræ.	5. In terra.	5. In interiori terræ.
6. Sapiens.	6. Sapiens.	6. Prudens.
8. Statuta.	8. Cæremonias.	8.
11. Usque ad cor cælorum.	11. Usque ad cælum.	11
Nubes.	Nubes.	Nebula.
12. Et imaginem.	12. Et formam.	12.
16. Imaginem.	16. Similitudinem.	16. Idoli.
17. Formam.	17. Similitudinem.	17. Repræsentationem.
19. Militiam.	19. Astra.	19. Militiam.
20. Hæreditatis.	20. Hæreditarium.	20. Hæreditatis.
Quas partitus est Dominus Deus tuus eas omnibus populis sub omnibus cælis.	Quæ creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub cælo sunt.	Quæ distribuit Dominus Deus tuus omnibus populis sub omni cælo.
23. Observamini.	23. Cave.	23. Custodite.
24. Comedens.	24. Consumens.	24. Devorans.
27. Disperget.	27. Disperget.	27. Disperget.
28. Comedent.	28. Comedunt.	28.
34. Ex interiori.	34. De medio.	34. Ex interiori
Extento	Extentum.	Extento.
Et in terroribus.	Horribiles visiones.	Terroribus.

CAPUT IV DEUTERONOMII.
Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

2.	2. Οὐκ ἀφελείτε. Ἄλλος, οὐκ ἀπολείψετε.	2.
3. Ἐκ μέσου σου.	3. Ἐκ μέσου ὑμῶν. Ἄλλως, ἐξ ὑμῶν.	3. Ἐκ μεσου ὑμῶν.
4.	4. Προσκειμένοι.	4.
5.	5. Ἐν τῇ γῆ.	5.
6.	6. Σοφός.	6.
8.	8. Δικαιώματα. Ἄλλος, ἐντολαί.	8.
11.	11. Ἔως ✕ καρδίας ; τοῦ οὐρανοῦ. Γνόφος. Οἱ λοιποὶ, νεφέλη.	11.
12.	12. Καὶ ὁμοίωμα. Ἄλλος, μορφῆν.	12.
16.	16. Ὅμοιωμα.	16.
17.	17. Ὅμοιωμα.	17.
19.	19. Κόσμον.	19.
20.	20. Ἐγκληρον. Ἄ ἀπένευμε Κύριος ὁ Θεός σου αὐτὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ.	20. Ἄτινα διεκόσμησε Κύριος ὁ Θεός σου πᾶσι τοῖς λαοῖς κάτω πάντες τοῦ οὐρανοῦ.
23.	23. Προσέχετε.	23.
24.	24. Καταναλίσκον.	24.
27.	27. Διασπερεί.	27.
28.	28. Φάγωσιν. Ἄλλος, λαλήσωσιν.	28.
34.	34. Ἐκ μέσου. Ἰψηλῶ. Καὶ ἐν ὄραμασι.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Nec auferetis. <i>Alius</i> , non relinquetis.	2.
3. De medio tui.	3. De medio vestri. <i>Aliter</i> , de vobis.	3. De medio vestri.
4.	4. Appositi.	4.
5.	5. In terra.	5.
6.	6. Sapiens.	6.
8.	8. Justificationes. <i>Alius</i> , præcepta.	8.
11.	11. Usque ad ✕ cor ; cæli. Caligo. <i>Reliqui</i> , nubes.	11.
12.	12. Similitudinem. <i>Alius</i> , formam.	12.
16.	16. Similitudinem.	16.
17.	17. Similitudinem.	17.
19.	19. Ornatum.	19.
20.	20. Hæreditarium.	20.
Quæ distribuit Dominus Deus tuus in populos sub universo cælo.	Quæ dispensavit Dominus Deus tuus ea omnibus gentibus, quæ sunt sub cælo.	Quæ distribuit Dominus Deus tuus omnibus populis sub omni cælo.
23.	23. Attendite.	23.
24.	24. Consumens.	24.
27.	27. Disperget.	27.
28.	28. Comedent. <i>Alius</i> , loquentur.	28.
34.	34. De medio. Excelso. Et in visionibus.	34.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
תעבדני 36	36.	36.
ויעד ים הערבה תחת אשדן הנפת	49.	49.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Audire fecit te.	36. Te fecit audire.	36.
49. Et usque ad mare solitudinis sub declivitatibus collis.	49. Usque ad mare solitudinis, et usque ad radices montis Phasga.	49.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Deuteronomii.

V. 2. Ἄλλος, οὐκ ἀπολείφετε. Ex Basiliensi.
 V. 3. Hæ lectiones ex Basiliensi prodeunt. Ἄ., ἀπὸ τῶν ἐγκάτων σου. Sic etiam Aquila, Exod. iii, 18, et Num. xiv, 14. Σ., ἐκ μέσου σου. Ο', Θ., ἐκ μέσου ὑμῶν. In Romana τῶν Ο' editione, ἐξ ὑμῶν legitur. — ובעל-פוער. Coislín., Ο', τῷ Βεελφεγῶρ. in marg., οἱ λοιποὶ, ἐπὶ τῷ.
 V. 8. Ἄλλος, ἐντολαί. Ex Basiliensi.
 V. 9. Coislín., Ο', συμβιβάσεις, in marg., γνωρίσεις.
 V. 11. Ἄ., ὁμίλη. Οἱ λοιποὶ, νεφέλη. γγ, νεφέλη, vertit Aquila, Exod. xiv, 20.
 V. 12. Ἄλλος, μορφήν. Sic Basiliensis, tacito interprete.
 V. 16. γγππη. Coislín., Ο', ἀνομήσητε. in marg., διαφθερήσητε.
 V. 19. Sic in Basiliensi, omnium accuratissimo,

CAPUT V DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
סל 8	8.	8.
אשל 11	11.	11.
ינק		Ἄθωώση.
שחור 12	12.	12.
תעבד 13	13.	13. Δουλεύσεις.
תבתי 14	14.	14. Ὁ θνος σου.
אשר בשערך		
כבד 16	16.	16. Δόξασαι.
ראשי 23	23.	23. Κεφαλαί.
הקנים		Οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν.
ש 26	26.	26. Κρέας.
פה 31	31.	31. Ἐνταῦθα.
הארחתם 33	33.	33.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Sculptile.	8. Sculptile.	8.
11. In vanum.	11. Frustra.	11.
Purgabit.	Erit impunitus.	Innocentem faciet.
12. Observa.	12. Observa.	12.
13. Servies.	13. Operaberis.	13. Servies.
14. Et asinus tuus.	14. Et asinus tuus.	14. Asinus tuus.
Qui in portis tuis.	Qui est intra portas tuas.	
16. Honora.	16. Honora.	16. Honora.
23. Capita.	23. Principes.	23. Capita.
Et seniores vestri.	Et majores natu.	Seniores vestri.
26. Caro.	26. Caro.	26. Caro.
31. Hic.	31. Hic.	31. Hic.
33. Et prolongetis.	33. Et protelentur dies.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Deuteronomii.

V. 7. וני-על Ο', πρὸ προσώπου μου. Coislín. m., πλὴν ἔμοῦ. Supra Exodi xx, 4. A., S., Th., γλυπτόν. Ο', εἰδῶλον.
 V. 8. Ἄλλοι, γλυπτόν. Sic Basiliensis qui hanc vocem in textu habet. Ad marginem vero, εἰδῶλον.
 V. 11. Ἄλλος, εἰς εἰκῆ. Ex Basiliensi. Est autem Aquilæ qui sic habet, εἰς εἰκῆ, ad eandem vocem

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Ἀκουσθή ἐγένετο. Ἄλλος, ἀκουσθήν σοι ἐποίησαν.	36.
49.	49. ✕ Καὶ ἕως θαλάσσης τῶν δυσμῶν ἡλίου : ὑπὸ Ἀσηδὼθ τὴν λαξευτήν.	49.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
36.	36. Audita facta est. <i>Alius</i> , auditam tibi fecerunt.	36.
49.	49. ✕ Et usque ad mare occasus solis : sub Asedoth excisam.	49.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Deuteronomii.

distinguuntur lectiones trium interpretum. In editione Romana et Drusio : A., S., Th., ἀτίνα διεκόσμησεν Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντας τοὺς λαοὺς ὑφ' ὅλον τὸν οὐρανόν. Nimirum quia inter versionem Aquilæ et Theodotionis et interpretationem Symmachi parum intercedebat discriminis, omnes simul miscuerunt, itidemque Regii codices. Unus ex his habet, & διεμέρισεν, sipe interpretis nomine. Item alio loco, Ἄκυλ., πᾶσι τοῖς λαοῖς ὑποκάτω παν-

τὸς τοῦ οὐρανοῦ.— ΠΠΠΠ. Ἄ., ἐξωσθης. Coisl. ubi LXX, πλανηθείς.
Ibid. ΠΠΠ. Coisl. Ἄ., Θ., ὑποκάτω, cætera ut in edito supra.
V. 28. Ἄλλος, λαλήσωσιν. Nescio quid legerit qui ita vertit : an ΠΠΠΠ?
V. 36. Ἄλλος, ἀκουσθήν σοι ἐποίησαν. Ex Basil.
V. 45. ΠΠΠ. Coisl., Ο, ἐλάλησε ; marg., ἐνεταλάτω.
V. 49. Sic Ern. Grabe.

CAPUT V DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8.	8. Εἰδωλον. Ἄλλοι, γλυπτόν.	8.
11.	11. Ἐπὶ ματαίῳ. Ἄλλος, εἰς εἰκῆ. Καθαρίσῃ.	11.
12.	12. Φύλαξαι. Ἄλλος, μνήσθητι.	12.
13.	13. Ἐργᾶ.	13.
14.	14. Τὸ ὑποζύγιόν σου. Ὁ παροικῶν ἐν σοί. Ἄλλος, ὁ ἐντὸς τῶν πυλῶν σου.	14.
16.	16. Τίμα.	16.
23.	23. Ἡγούμενοι. Ἡ γερουσία ὑμῶν.	23.
26.	26. Σάρξ.	26.
31.	31. Αὐτοῦ.	31.
33.	33. Μακροήμερεύσητε. Ἄλλος, μακροήμεροι ἔσεσθε.	33.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8.	8. Idolum. <i>Alii</i> , sculptile.	8.
11.	11. In vano. <i>Alius</i> , temere. Mundabit.	11.
12.	12. Custodi. <i>Alius</i> , memento.	12.
13.	13. Operaberis.	13.
14.	14. Subjugale tuum. Qui incolit in te. <i>Alius</i> , qui est intra portas tuas.	14.
16.	16. Honora.	16.
23.	23. Duces. Senectus vestra.	23.
26.	26. Caro.	26.
31.	31. Hic.	31.
33.	33. Longævi sitis. <i>Alius</i> , longævi eritis.	33.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Deuteronomii.

Hebraicam, נִשְׁבָּח, Exod. c. xx, v. 7, et sic Coisl. : V. 14. Ἄλλος, ὁ ἐντὸς τῶν πυλῶν σου. Ita Basilienensis, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.
Ἄ., εἰς εἰκῆ.
V. 12. Ἄλλος, μνήσθητι. Ex Basiliensi (*).
V. 33. Ἄλλος, μακροήμεροι ἔσεσθε. Ex Basil.
(*). Quæ est lectio textus Hebraici, Exod. xx, 8, נִשְׁבָּח, memento. DRACH.

CAPUT VI DEUTERONOMII.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΞ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

לבבך 5	5.	5.
ושנתם 7	7.	7. Δευτερώσεις.
ובשנתך בביתך ובשנתך ובקיסך		
וקשרתם 8	8.	8. Συνδήσεις.
לפניהם 9	9.	Ἄνακτα.
ובשעריך 9		9.
השומר 13	13.	13. Φυλαξαι.
פךתשכח 13		
החקי 17	17.	17. Ἀκριδάσματα.
אשר צך 17		
החקים 20	20.	20. Ἀκριδάσματα.
את כל החקים 24	24.	24.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

5. Corde tuo.	5. Corde tuo.	5.
7. Repetes ea.	7. Narrabis ea.	7. Repetes.
In sedendo te in domo tua, et in eundo te in via, et in accumbendo te, et in surgendo te.	Sedens in domo tua, et ambulans in itinere, dormiens atque consurgens.	
8. Et ligabis ea.	8. Et ligabis.	8. Colligabis.
In frontalia.	Et movebuntur.	Immota.
9. Et scribes ea.	9. Scribetisque ea.	9.
Et in portis tuis.	Et januas domus tuæ.	
13. Observa.	13. Cave diligenter.	13. Observa.
Ne obliviscaris.	Ne obliviscaris.	
17. Et statuta ejus.	17. Et cæremonias.	17. Accurate statuta.
Quæ præcepit tibi.	Quas præcepit tibi.	
20. Et statuta.	20. Et cæremoniæ.	20. Accurate statuta.
24. Omnia statuta.	24. Omnia legitima.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλος, τῆς καρδίας. Basil. Verisimile est esse reliquorum omnium interpretum. — ךָּשׁב. O', ψυχῆς. Coislin. ad marg., διαβολας. ךָּשׁב. O', δυνάμειως. Coislin. marg., ισχύος.
V. 7. A., δευτερώσεις. Coislin.
Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ καθῆσθαι, etc. Videtur esse

Aquilæ, qui Hebraica, κατὰ πόδα, sequitur. Ex Basiliensi. — O', καθήμενος ἐν οἴκῳ. Coislin. marg., ἐν τῷ καθῆσθαι ἐν οἴκῳ, etc., et hæc notantur asteriscis.
V. 8. A., ἀνακτα, melius, ἀτίνακτα. Σ., διεσταλμένα. Ex Basil. Vide quæ diximus Exod. xiii, 16.
— O', ἀσάλευτα. Coislin. marg., A., ΗΑΚΤΑ, cor-

CAPUT VI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Τῆς διανοίας. Ἄλλος, τῆς καρδίας.	5.
7.	7. Προβιδάσεις. Καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος, καὶ διανιστάμενος. Ἄλλος, ἐν τῷ καθῆσθαι σε ἐν οἴκῳ σου, καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι σε ἐν ὁδῷ, καὶ ἐν τῷ καθεῦδειν σε, καὶ ἐν τῷ ἀνίστασθαι σε.	7.
8.	8. Ἀφάψεις.	8.
Δισυταλμένα.	Ἄσάλευτον. Ἄλλος, ἀσάλευτα.	
9.	9. Καὶ γράψετε αὐτά. Ἄλλος, καὶ γράψεις αὐτά. Καὶ τῶν πυλῶν σου. Ἄλλος, καὶ ἐν ταῖς πύλαις σου.	9.
15.	15. Πρόσεχε. Μὴ ἐπιλάβῃ. Ἄλλος, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ ἐπιλάβῃ.	15.
17. Προστάγματα.	17. Δικαιώματα. Ὅσα ἐνετελιχτό σοι. Ἄλλος, & ἐντέλλομαί σοι.	17.
20. Προστάγματα.	20. Δικαιώματα.	20.
24.	24. Πάντα τὰ δικαιώματα. Ἄλλος, πάσας τὰς ἐντολάς καὶ τὰ κρίματα.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. <i>Mente. Alius, corde.</i>	5.
7.	7. <i>Præscribes.</i> <i>Sedens in domo, et ambulans in via, et dormiens, et exurgens. Alius, in sedendo te in domo tua, et in ambulando te in via, et in dormiando te, et in surgendo te.</i>	7.
8.	8. <i>Alligabis.</i>	8.
Distincta.	<i>Immobile. Alius, immobilia.</i>	
9.	9. <i>Et scribetis ea. Alius, et scribes ea.</i> <i>Et portarum tuarum. Alius, et in portis tuis.</i>	9.
15.	15. <i>Attende.</i> <i>Ne obliviscaris. Alius, ne dilatetur cor tuum et obliviscaris.</i>	15.
17. Præcepta.	17. <i>Justificationes.</i> <i>Quæcumque præcepit tibi. Alius, quæ præcipio tibi.</i>	17.
20. Præcepta.	20. <i>Justificationes.</i>	20.
24.	24. <i>Omnnes justificationes. Alius, omnia præcepta et judicia.</i>	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Deuteronomii.

rupte pro ἀτίνακτα, ut conjectamus.

V. 9. Ἄλλος, καὶ γράψεις αὐτά. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλος ἐν ταῖς etc. vide infra, xi, 20.

V. 15. Ἄλλος, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καὶ ἐπιλάβῃ. Basiliensis.

V. 17. Ἄ., ἀκριδάσματα. Basiliensis. De hac Aequilæ interpretatione sæpissime actum est.

Ibid. Δικαιώματα. Coislín., κρίματα, *judicia.*

Ibid. Ἄλλος, & ἐντέλλομαί σοι. Basiliensis.

V. 20. Ἄ., ἀκριδάσματα. Σ., προστάγματα. Sic uterque vertere solet.

V. 24. Ἄλλος, πάσας τὰς ἐντολάς καὶ τὰ κρίματα. Basiliensis.—Coislín., Ο΄, εὖ ἡμῖν ἤ, marg. πολυήμεροι ὤμεν.

CAPUT VII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΞ.

1 כי יביאך יהוה אליוך

1.

1.

רבים

ועצמים ממך
2 ותדום

2.

Καὶ ὀστέινά σου.
2.

ותחם

Δωρήση.

5 מזבחהיהם

5.

5. Τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν.

7 ששך

7.

7. Προσεκολληθή.

9 ודעת

9.

9.

15 פריבמתך

15.

15. Καρπὸν γαστροῦ σου.

דגך

Χεῦμά σου.

ותירשך

Ὀπωρισμὸν σου.

ותצהרך

Στειλπνότητά σου.

14 עקר

14.

14. Στείρος.

15 ממך

15.

15.

בצרים הרעים אשר ידעת לא
ישימם בך

Αἰγύπτου τὰ πονηρὰ ὅσα
ἔγνωσ, οὐ θήσεται αὐτὰ ἐν σοί.

16 מוקש

16.

16.

19 ראו

19.

19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Cum introduxerit te Dominus Deus tuus.

1. Cum introduxerit te Dominus Deus tuus.

1.

Multas.

Multas.

Et osseas præ te.

Robustiores te.

Et osseas præ te.

2. Perdes.

2. (Percuties) usque ad inter-
necionem.

2.

Gratiam præstabis eis.

Misereberis earum.

Condonabis.

5. Altaria eorum.

5. Aras eorum.

5. Altaria eorum.

7. Amavit.

7. Junctus est.

7. Conglutinatus est.

9. Et scias.

9. Et scies.

9.

13. Fructum ventris tui.

13. Fructui ventris tui.

13. Fructum ventris tui.

Frumentum tuum.

Frumento tuo.

Effusionem tuam.

Et mustum tuum.

Atque vindemiæ.

Fructum autumnalem tuum.

Et oleum tuum.

Oleo.

Splendorem tuum.

14. Infœcundas.

14. Sterilis.

14. Sterilis.

15. A te.

15. A te.

15.

(Ægritudines) Ægypti malas, quas
nosti, non ponet eas in te.

(Et infirmitates) Ægypti pessimas,
quas novisti, non inferet tibi.

Ægypti mala, quæcumque nosti,
non ponet ea in te.

16. Laqueus.

16. Ruinam.

16.

19. Viderunt.

19. Viderunt.

19.

CAPUT VII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ϟ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν σε Κύριον τὸν Θεόν σου. Ἄλλως, ἐάν δὲ εἰσαγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου. Μεγάλα. Ἄλλος, πολλά. Ἄλλος, ἰσχυρά. Καὶ ἰσχυρότερα ὑμῶν.	1.
2.	2. Ἀφανιεῖς. Ἄλλος, ἀναθεματιεῖς. Ἐλετήσητε αὐτούς.	2.
5.	5. Τοὺς βωμοὺς αὐτῶν.	.
7.	7. Προεἴλετο.	7.
9.	9. Γνώση. Ἄλλος, γνώσεσθε.	9.
13.	13. Τὰ ἔγγραμμα τῆς κοιλίας σου. Σιτόν σου. Οἶνον σου. Ἐλαίον σου.	13.
14.	14. Ἄγονος.	14.
15.	15. Ἀπό σου. Οἱ λοιποὶ, ἀπὸ προσώπου σου.	15.
Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς ἄς οἶδας ὡ ποιήσεις ἐν σοί.	Αἰγύπτου τὰ πονηρὰ, ἃ ἐώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπάξει ἐπὶ σέ. Ἄλλως, Αἰγύπτου τὰς πονηρὰς, ἄς ἐώρακας, καὶ ὅσα ἔγνως, οὐκ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ.	
16.	16. Σκῶλον. Ἄλλος, σκάνδαλον.	16.
19.	19. Ἴδωσαν. Ἄλλος, εἶδον. Ἄλλος, ἐώρακασιν.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Et erit in introducendo te Dominum Deum tuum. <i>Aliter</i> , si autem introduxerit te Dominus Deus tuus. Magnas. <i>Alius</i> , multas. <i>Alius</i> , robustas. Et fortiores vobis.	1.
2.	2. Delebis. <i>Alius</i> , anathematizabis. Miserti fueritis eorum.	2.
5.	5. Aras eorum.	5.
7.	7. Prælegit.	7.
9.	9. Noveris. <i>Alius</i> , cognoscetis.	9.
13.	13. Fœtus ventris tui. Fruentum tuum. Vinum tuum. Oleum tuum.	13.
14.	14. Infœcundus.	14.
15.	15. A te. <i>Reliqui</i> , a facie tua. Ægypti malas, quæ vidisti, et quæcumque nosti, non inducet super te. <i>Aliter</i> , (morbos) Ægypti malos, quos vidisti, et quæcumque nosti, non imponet super te.	15.
16.	16. Offendiculum. <i>Alius</i> , scandalum.	16.
19.	19. Viderunt. <i>Alius</i> , inspexerunt. <i>Alius</i> , idem alio verbo	19.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
דמם מהומה גדלה עד השבדס 23	23.	23. Καὶ φαγεδαίνωσι αὐτοὺς φαγεδαίνῃ μεγάλῃ.
כס חרב עליהם ולקחת לך פן תוצרם ב 25	25.	25.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
23. Et conteret eas contritione magna, usque ad disperdi eas.	23. Et interficiet eos, donec penitus deleantur.	23. Et edaces faciet eos morbo edacitatis magno.
25. Et aurum super eis, et capias tibi, ne forte te illaquees in eo.	25. Et aurum de quibus facta sunt, neque assumes ex eis tibi quidquam, ne offendas.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Deuteronomii.

V. 4. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν, etc. Hæc prior lectio in codice Basiliensi habetur in textu. Altera vero quæ nunc legitur in editione Romana, ἐὰν δὲ εἰσαγάγῃ, scribitur ad marginem ejusdem codicis. In editione Romana habetur εἰσαγγῆ.

Ibid. Ἄλλος, πολλά. Ἄλλος, ἰσχυρά. Basil.

V. 2. Ο', εἰς τὰς χεῖράς σου. Coisl. marg., ἐν χεῖρί σου (*).

Ibid. Ἄλλος, ἀναθεματίζεις. Est, ut videtur, lectio Aquilæ, qui vocem כרם, ἀναθεματίζεῖν, vertit

(*). Scil. legerunt בידך, vel, sec. lectionem marginalem, בידך, pro בידך quod habet textus noster Hebraicus. DRACH.

Exod. κχιη, 20, et Deut. κκxvi.

Ibid. Ἐλεήσητε αὐτοὺς. Coisl., ἐλεήσης αὐτοὺς, *misertus fueris eorum*.

V. 9. Ἄλλος, γνώσεσθε. Ex Basil.

V. 13. Ἄ.. γεῦμά σου, et post, ὀπωρισμόν, ac deinde, στυλπνότητα. Hunc haud dubie locum respicit Hieronymus cum ait in Epist. ad Pammachium de optimo genere interpretandi : « Aquila autem proselytus et contentiosus interpret, qui non solum verba, sed etymologias quoque verborum transferre

CAPUT VIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
א-ת-ד-ב-י 3	3.	3.
חוצב 9	9.	9. Λατομήσεις.
ורם לבבך 14	14.	14. Καὶ ὕψωθεις τῇ καρδίᾳ σου.
שרף 15	15.	15. Ἐμπρόσθετος.
החלמיש 17	17.	Στερεοῦ.
ואכורה 17	17.	17.
חיל 18	18.	18. Εὐπορίαν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
3. Man.	3. Manna.	3.
9. Excides.	9. Æris metalla fodiuntur.	9. Excides.
14. Et elevetur cor tuum.	14. Elevetur cor tuum.	14. Et elevatus corde tuo.
15. Adurens.	15. Flatu adurens.	15. Adurens.
Silicis.	Durissima.	Solido.
17. Et dices.	17. Ne dices.	17.
18. Virtutem.	18. Vacat.	18. Abundantiæ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Deuteronomii.

V. 3. Τὸ μόννα ἐν τῇ ἐρήμῳ. Hæc lectio quasi LXX Interpretum habetur in codice Basiliensi, sequens vero ad marginem. In editione Romana, τὸ

μόννα, tantum legitur : nam cætera non sunt in Hebræo. Illud autem, ἐν τῇ ἐρήμῳ, non pertinet ad hunc versum, sed ad sextum decimum, ubi legitur

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

25. Καὶ παράξει αὐτοὺς ταραχὴν μεγάλην.

25. Καὶ ἀπολείξ αὐτοὺς ἀπολείξ μεγάλη, ἕως ἀνέξρολοθρεύσητε αὐτοὺς.

25. Καὶ ἐκστήσει αὐτοὺς ἐκστασιν μεγάλην, ἕως ἐκτρίψει αὐτοὺς.

25.

25. Οὐδὲ χρυσίον ἐπ' αὐτῶν οὐ λήψη σεαυτῷ, μὴ πταίσης δι' αὐτό. Ἄλλος, χρυσίον ἐπ' αὐτοῖς, καὶ οὐ λήψη σεαυτῷ, μήποτε σκολωθῆς ἐν αὐτῷ. Ἄλλος, λαβεῖν σεαυτῷ.

25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

25. Et turbabit eos turbatione magna.

25. Et perdes eos perditione magna, quoadusque exterminaveritis eos.

25. Et mente excedere faciet eos excessu magno, donec atterat eos.

25.

25. Neque aurum ab eis sumes tibi, ne cadas propter ipsum. *Alius*, aurum super ipsis, et non capias tibi, ne forte offendas in eo. *Alius*, sumere, tibimetipsi.

25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Deuteronomii.

conatus est, jure projicitur a nobis. Quis enim pro frumento et vino et oleo, possit vel legere vel intelligere, χεῦμα, ὀπωρισμόν, στιλπνότητα, quod nos possumus dicere, » fusionem, pomationemque, et splendentiam, etc., quæ in Præliminaribus allata sunt.

V. 15. *Oi λοιποί*, ἀπὸ προσώπου σου. Basil.

Ibid. Hæ lectiones Aquilæ et Symmachi ex eodem Basiliensi pro leunt. Prior lectio, τῶν Ο' in eodem codice ponitur ad marginem, præfixa littera O, ut notet LXX Interpretum esse. Altera habetur in textu, ut in Romana editione. Ea de re in Præ-

liminaribus disserimus. — ἤπ. Ο', νόσους. Coisl. marg., τλαιπωρίαν. Ibid. Ο', ἐπιθήσει, m., ἐπάξει.

V. 16. Ἄλλος, σκάνδαλον. Ex Basil. — οπιπνή. Ο', οὐ φείσεται, Coisl. marg., οὐκ ἀφέξεται.

V. 19. Ἄλλος, εἶδον. Ἄλλος, ἐωράκασιν. Ex Basiliensi.

V. 23. Ἄ., καὶ φαγεδαίνῶσει αὐτοὺς φαγεδαίνῃ μεγάλη, etc. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi. Φαγεδαίνα est morbus edacitatis. Sic infra ex Aquila, c. xxviii, v. 20, et I Reg. v, 11.

V. 25. Ἄλλος, χρυσίον ἐπ' αὐτοῖς, etc. Ex Basil.

CAPUT VIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

3. Τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἄλλος, τὸ μάννα, χωρὶς τοῦ, ἐν τῇ ἐρήμῳ.

3.

9.

9. Μεταλλεύσεις.

9.

14.

14. Ὑψωθῆς τῇ καρδίᾳ.

14. Καὶ ὕψωθῆ ἡ καρδία σου.

15.

15. Δάκνων.

15.

17.

17. Ἀκροτόμου.

17.

17. Μὴ εἶπης. Ἄλλος, καὶ οὐκ ρεῖς.

17.

18.

18. Δύναμιν.

18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.

3. Manna in deserto. *Aliter*, manna. *Alius*, manna, *absque illo*, in deserto.

3.

9.

9. Effodies.

9.

14.

14. Exalteris corde.

14. Et elatum fuerit cor tuum.

15.

15. Mordens.

15.

17.

Prærupta.

17.

17. Ne dixeris. *Alius*, et non dices.

17.

18.

18. Virtutem.

18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Deuteronomii.

in Hebræo, מן במדבר, manna in deserto.

Th. ex Basiliensi mutuamur.

V. 14. Ἄ., καὶ ὕψωθεις, etc. Has lectiones A. et

V. 17. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἔρεῖς. Ex Basiliensi.

CAPUT IX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

גדלים ועצמים כסך 1

5 ובושר
ברשעת ו דגוים האלה6 ערף
12 כוח
15 הבית
17 ואשברם
19 בפעם ההיא25 ואחנפל
26 אדני יהה

יהוה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Magnas et firmas ossibus præ
te.5. Et rectitudine.
In impietate gentium istarum.6. Cervicis.
12. Corruptit.
15. Pacti.
17. Confregi.
19. In vice ista.25. Procubui.
26. Domine Domine.

Hæreditatem tuam.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.

5.

6.
12.15.
17.
19.25.
26.

VULGATA LATINA.

1. Maximas et fortiores te.

5. Æquitatem.
Quia illæ egerunt inique.6. Cervicis.
12. Vacat.
15. Fæderis.
17. Confregi.
19. Hac vice.25. Jacui.
26. Domine Deus.

Hæreditatem tuam.

ΑΚΥΛΑΣ.

1.

5. Διὰ τὴν εὐθύτητα.

6. Τένων.
12. Διέφθειρον.
15. Τῆς συνθήκης.
17. Κατέαξα
19. Καθόδω.25. Συνέπιπτον.
26.

AQUILA.

1.

5. Propter rectitudinem.

6. Tendon.
12. Corruptit.
15. Pacti.
17. Confregi.
19. Descensu.25. Procubui.
26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Deuteronomii.

V. 1. Ὁ, μεγάλη καὶ ισχυρότερα σου. Sic Basiliensis lectionem LXX Interpretum habet: ἄλλος, μεγάλη καὶ ὀστοῖνά ὑπὲρ σέ. Hæc lectio omnino videtur Aquilæ esse, qui vocem ערף vertere solet, ὀστοῖνόν, vel, ὀστεινόν. Sic Gen. xviii, 18, et Exod.

1, 9. Tertia lectio est LXX Romanæ edit.

V. 5. Διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. Sic lectionem LXX Interpretum effert Basiliensis: alteram vero, quæ est Romanæ editionis, ad marginem locat. Ibid. Ἄ., διὰ τὴν εὐθύτητα. Ex Coislin.

CAPUT X DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

2 ואתב על-הלת 2

3 שמים
4 כמכתב

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et scribam super tabulis.

3. Sittim.
4. Juxta scripturam.

TO EBPAIKON.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

3.
4.

VULGATA LATINA.

2. Et scribam in tabulis.

3. Sittim.
4. Juxta id quod prius scripserat.

ΑΚΥΛΑΣ.

2.

3. Σεττίμ.
4. Τὸ γράφιον.

AQUILA.

2.

3. Sittim.
4. Stylum.

CAPUT IX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Μεγάλα και ισχυρότερα σου. "Αλλως, μεγάλα και ισχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς. "Αλλος, μεγάλα και ὀστοῖνά ὑπὲρ σέ.	1
5.	5. Διὰ τὴν ὀσιότητα. Διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. "Αλλως, διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἔθνῶν τούτων.	5.
6.	6. Σκληροσπράχηνος.	6.
12.	12. Ἠνόμησεν.	12.
15.	15. Τῶν μαρτυριῶν.	15.
17.	17. Συνέτριψα.	17.
19.	19. Ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ. "Αλ- λος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.	19.
25.	25. Ἐδεήθην.	25.
26.	26. Κύριε, βασιλεῦ τῶν θεῶν. "Αλ- λος, Κύριε, βασιλεῦ τῶν ἔθνῶν. Κληρονομίαν σου. "Αλλος, με- ρίδα σου.	26.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Magnas et fortiores te. <i>Aliter</i> , magnas et fortiores magis quam vos. <i>Alius</i> , magnas et osseas su- per te.	1.
5.	5. Propter sanctitatem. <i>Ob iniquitatem eorum. Aliter</i> , propter impietatem gentium ista- rum.	5.
6.	6. Dura cervice.	6.
12.	12. Inique egit.	12.
15.	15. Testimoniorum.	15.
17.	17. Contrivi.	17.
19.	19. In tempore hoc. <i>Alius</i> , in tempore illo.	19.
25.	25. Oravi.	25.
26.	26. Domine, rex deorum. <i>Alius</i> , Domine, rex gentium. Hæreditatem tuam. <i>Alius</i> , por- tionem tuam.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Deuteronomii.

* Lectiones Aquilæ versuum 6, 12, 15, 17, 19, 25,
ex Coislin. prodeunt.

V. 19. "Αλλος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Ex Basiliensi.

V. 26. Κύριε, βασιλεῦ τῶν θεῶν. "Αλλος, Κύριε,
βασιλεῦ τῶν ἔθνῶν. Ex Basiliensi : uterque sane inso-

lens est modus vertendi vocem ΠΠΠ.

Ibid. Κληρονομίαν σου. Sic in textu Basiliensi.

"Αλλος, μερίδα σου. Hanc lectionem Romanæ edit.
ad marginem locat Basiliensis.

CAPUT X DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ γράψεις ἐπὶ τὰς πλάκας. "Αλλος, καὶ γράψω ἐπὶ τὰς δύο πλάκας.	2
3.	3. Ἀσήπτων.	3.
4.	4. Κατὰ τὴν γραφὴν.	4.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Et scribes in tabulis. <i>Alius</i> , et scribam in duabus tabulis.	2.
3.	3. Imputribilibus.	3.
4.	4. Juxta scripturam.	4.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

ביום הקדש

8 הבדיו
ולכך
10 תקחיתך

11 קום לך רמסע לפני העם

16 את ערלת לבבכם

17 ישא

שחך

21 ותאמרך

ואת-הנוראת

VERSIO HEBRAICI TEXT.

In die congregationis.

8. Separavit.

Et ad benedicendum.

10. Corrumperere te.

11. Surge, vade, proficiscendo
ad facies populi.

16. Præputium cordis vestri.

17. Tollet.

Munus.

21. Laus tua.

Et terribilia.

8.

10.

11.

16.

17.

21.

VULGATA LATINA.

Quando populus congregatus
est

8. Separavit.

Ut benediceret.

10. Te perdere.

11. Vade, et præcede populum.

16. Præputium cordis vestri.

17. Accipit.

Munera.

21. Laus tua.

Et terribilia.

8. Ἐχώρισε.
Εὐλογεῖν.
1011. Ἀνάστηθι σουτῶ εἰς ἀπαρ-
σιν ἔναντι τοῦ λαοῦ.

16. Ἀκροθυσίαν καρδίας.

17. Ἀρεῖ.

Δωροκοπίαν.

21. Ὑμνησίς.

Ἐπίφοδα.

AQUILA.

8. Separavit.

Benedicere.

10.

11. Surge tibimetipsi in profo-
ctionem ante populum.

16. Præputium cordis.

17. Tollet.

Dona.

21. Laudatio.

Terribilia.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Deuteronomii.

V. 2. Ἄλλος, καὶ γράψω ἐπὶ τὰς δύο πλάκας. Hanc
lectionem in textu habet Basiliensis, ut et alia quæ-
dam exemplaria. Prior est editionis Romanæ.

Aquilæ lectiones versuum 3, 4, 8, 16, 17, 21, ex

cod. Coisl. predeunt.

V. 4. Ἄλλος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς συναγωγῆς, etc.
Sic quædam exemplaria. Hæc vero desunt in edi-

CAPUT XI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

4 הציה

יִסְרֵי

11 והארץ אשר אתם עברי
שבה לרשתה

12 דרש

תביד

14 ומספת

בעתו

4.

11.

12.

14.

4.

11. Καὶ ἡ γῆ, ἣν ὑμεῖς διερχεσθε
ἐκείσε.

12. Ἐκζητεῖ.

Ἐνδελεχῶς.

14. Ἐν καιρῷ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Emergere fecit.

Maris Suph.

11. At terra, quam vos trans-
euntis illuc, ad possidendam eam.

12. Quærens.

Semper.

14. Et colliges.

In tempore suo.

VULGATA LATINA.

4. Operuerint eos.

Maris Rubri.

11. Terra enim ad quam ingre-
dieris possidendam.

12. Visitat.

Semper.

14. Ut colligas.

Vacat.

AQUILA.

4.

11. Et terra, quam vos per-
transitis illuc.

12. Exquirat.

Perpetuo.

14. In tempore.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	<i>Vacat.</i> Ἄλλος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς συναγωγῆς. Ἄλλος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας.	
8.	8. Διέστειλε. Coislín. ἐνέστειλε. Ἐπεύχεσθαι.	8
10	10. Ἐξολοθρεῦσαι. Ἄλλος, ἐξαναλώσαι.	10.
11. Πορεύου εἰς τὸ ἀπαίρειν ἐμ- προσθεν τοῦ λαοῦ τούτου.	11. Βάδιζε, ἀπαρον ἐναντίον τοῦ λαοῦ τούτου.	11. Ἄναστᾶς πορεύου εἰς ἀπαρ- σιν ἐναντίον τοῦ λαοῦ τούτου.
16.	16. Σκληροκαρδίαν.	16.
17.	17. Θαυμάζει. Δῶρον.	17.
21.	21. Καύχημα. Ἐνδοξα.	21.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	<i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , in die synagogæ. <i>Alius</i> , in die ecclesiæ, <i>sive</i> , concionis.	
8.	8. Distinxit. Coislín. <i>id. alio verbo.</i>	8.
	Orare.	
10.	10. Exterminare. <i>Alius</i> , consumere.	10.
11. Vade ad proficiscendum in conspectu populi hujus.	11. Vade, promove ante populum hunc.	11. Surgens, vade in profectio- nem ante populum hunc.
16.	16. Duritiam cordis.	16.
17.	17. Admiratur. Munus.	17.
21.	21. Gloriatio. Gloriosa.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Deuteronomii.

tionem Romana τῶν Ο΄.

V. 10. Ἄλλος, ἐξαναλώσαι. Ex Basil.

V. 11. Ἄ., ἀνάστηθι: σαυτῷ, etc. Has trium le-

ctiones mutuamur ex Basil. Vocem Hebraicam תָּבִי putavit Aquila esse pronomen *tibi*. Alii pro imperativo verbi תָּבִי habuerunt.

CAPUT XI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4.	4. Ἐπέκλυσε. Ἄλλος, ἐκάλυψεν.	4
Τῆς θαλάσσης ἐρυθρᾶς.	Τῆς θαλάσσης ἐρυθρᾶς.	
11. Ἡ δὲ γῆ, ἣν διαβαίνεις κληρονομησάμενος αὐτήν.	11. Ἡ δὲ γῆ, εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομησάμενος αὐτήν.	11.
12.	12. Ἐπισκοπεῖται. Διγπαντός.	12.
14.	14. Εἰσοίσεις. Ἄλλος, συνάξεις. Καθ' ὥραν. <i>Oi λοιποὶ, κατὰ καιρὸν.</i>	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

4.	4. Inundavit. <i>Alius</i> , operuit. Maris Rubri.	4.
11. Terra autem ad quam pertransis ad possidendum eam.	11. Terra autem ad quam ingredieris illuc ad possidendum eam.	11.
12.	12. Invisit. Semper.	12.
14.	14. Inferes. <i>Alius</i> , congregabis. Tempore suo. <i>Reliqui</i> , per tempus.	14.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ
עשב 15	15.	15. Χλόην.
לבבכם 16	16.	1 .
ודבר בם 19	19.	19.
בשנתך בביתך ובמכתך בדרך ובשנתך ובקיבך		Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πο- ρευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομέ- νου, καὶ διανισταμένου.
כזוהת 20 ובשעריך	20.	20. Σταθμούς.
למען ירבו ימיכם וימי בניכם על-האדמה 21	21.	21.
האחרון 24	24.	24.
מבוא 30 בערבה אלוהי מרה	30.	30. Εἰσόδου. Ἐν ὁμαλῇ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Herbam.	15. Fœnum.	15. Herbam.
16. Cor vestrum.	16. Cor vestrum.	16.
19. Ad loquendum in eis.	19. Ad meditandum ea.	19.
In sedendo te in domo tua, et in ambulando te in via, et in accumbendo te, et in surgendo te.	Quando sederis in domo tua, et ambulaveris in via, et accubueris, atque surrexeris.	Sedente te in domo tua, et ambulante in via, et accumbente, et surgente.
20. Postes. Et in portis tuis.	20. Postes. Et januas domus tuæ.	20. Stationes.
21. Ut multiplicentur dies vestri, et dies filiorum vestrorum super terram.	21. Ut multiplicentur dies tui, et filiorum tuorum in terra.	21.
24. Novissimum.	24. Occidentale.	24.
30. Ingressus. In solitudine. Elone Moreh.	30. Quæ vergit ad solis occubitum. In campestri. Juxta vallem tendentem et intrantem procul.	30. Ingressus. In planitie.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Deuteronomii.

V. 2. מוסר. *U*, παιδείαν. Coislin. ad marg., Aquilæ et Symmachii mutuamur ex Basiliensi.
 V. 4. Ἐκάλυψεν. Ex Basiliensi. Aquilæ lectiones versuum 12, 14, 15, 20, 30, e
 Ibid. Σ., *U*, τῆς θαλάσσης ἐρυθρᾶς. Ex eodem. cod. Coislin. mutuamur.
 V. 8. וישׁוּב. *U*, εἰσέλθητε, Coislin. marg., κλη- V. 14. Ἄλλος, συνάξεις. Basiliensis.
 ρονομήσητε. Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, κατὰ καιρὸν. Sic Coislin.
 V. 11. Ἄ., καὶ ἡ γῆ, ἦν, etc. Has lectiones V. 16. Ἄλλος, ἡ καρδία ὑμῶν. Ex eodem.
 V. 19. Ἄλλος, λέγειν αὐτά. Basiliensis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
15.	15. Χορτάσματα.	15.
16.	16. Ἡ καρδία σου. Ἄλλος,, ἡ καρδία ὑμῶν.	16.
19.	19. Λαλεῖν ἐν αὐτοῖς. Ἄλλος, λέγειν αὐτά.	19.
Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πορευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένου, καὶ διανισταμένου.	Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πορευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένου, καὶ διανισταμένου. Ἄλλως, καθημένου σου ἐν οἴκῳ, καὶ πορευομένου σου ἐν ὁδῷ, καὶ καθεύδοντός σου, καὶ διανισταμένου σου.	Καθημένου ἐν οἴκῳ σου, καὶ πορευομένου ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζομένου, καὶ διανισταμένου.
20.	20. Φιλίας. Καὶ τῶν πυλῶν σου. Ἄλλος, καὶ ἐν ταῖς πύλαις σου.	20.
21.	21. Ἴνα μακροημερεύσητε, καὶ αἱ ἡμέραι τῶν υἱῶν ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλος, ἵνα πληθυνθῶσιν αἱ ἡμέραι ὑμῶν, καὶ αἱ ἡμέραι τῶν τέκνων ὑμῶν.	21.
24.	24. Ἐπὶ δυσμῶν. Οἱ λοιποί, ἐσχάτης.	24
30.	30. Δυσμῶν. Ἐπὶ δυσμῶν Τῆς δρυὸς τῆς ὑψηλῆς. Οἱ λοιποί, αὐλώνας καταφανούς.	30. Ἐν δυσμαῖς.
Ἐν πεδιάδι.		
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
15.	15. <i>Pabula.</i>	15.
16.	16. <i>Cor tuum. Alius, cor vestrum.</i>	16.
19.	19. <i>Loqui in eis. Alius, dicere illa.</i>	19.
Sedente in domo tua, et ambulante in via, et accumbente, et surgente.	Sedente te in domo tua, et ambulante in via, et accumbente et surgente. <i>Aliter</i> , sedente te in domo, et ambulante te in via, et dormiente te, et exsurgente te.	Sedente in domo tua, et ambulante in via, et accumbente, et surgente.
20.	20. <i>Limina.</i> Et portarum tuarum. <i>Alius</i> , et in portis tuis.	20.
21.	21. <i>Ut longævi sitis, et dies filiorum vestrorum super terram. Alius</i> , ut multiplicentur dies vestri, et dies filiorum vestrorum.	21.
24.	24. <i>Ad occidentem. Reliqui, novissimum.</i>	24.
30.	30. <i>Occasus.</i>	30.
In campestri.	Ad occidentem. Quercum excelsam. <i>Reliqui</i> , canalis conspicui.	In occidente.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Deuteronomii.

Ibid. Ἀ., Σ., Ο΄, Θ., καθημένου, etc. Basiliensis. Versio LXX Interpretum in editione Romana, in quibusdam differt ab ea, quam Basiliensis præfert in textu, ubi legitur καθημένους ἐν οἴκῳ καὶ πορευομένους, etc., qualis etiam habetur in quibusdam exemplaribus editis. Vide varias lectiones Waltoni. V. 20. Ἄλλος, ἐν ταῖς πύλαις σου, etc. Basil. Hæc versio videtur esse reliquorum interpretum.

V. 24. Οἰλίπι., ἐσχάτης. Ita Coislin., sed Basil. Ἄλλ., τῆς ἐσχάτης.

V. 30. Ἀ., ἐν ὁμ. etc. Ex Eusebio, *De locis Hebraicis*, et Hieronymo, qui dicunt sic vocem דברג verti ab interpretibus in libris Numerorum et Deuteronomii. Vide supra notam ad versum 7, cap. 1.

Ibid., οἱ λοιποί, αὐλώνας, etc. Ita Coislin.

ΤΟΥ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
2 הנבעות	2.	2. Βουνῶν.
רענן		Εὐθαλοῦς.
5 מכל שבמינם	5.	5.
7 בכל משלח ידכם	7.	7. Ἐν πάσῃ ἀποστολῇ χειρὸς θμῶν.
8 ככל אשר אנהגו עשים	8.	8.
10 במח	10.	10. Πεποιθότως.
11 ותרימח	11.	11.
12 בשעריכם	12.	12.
18 בשעריך	18.	18. Ἐν ταῖς πόλει.
בכל		
19 כדיומריך	19.	19.
20 ואמרה	20.	20.
21 כדירחק ממך המקום	21.	21.
23 חזק	23.	23.
כי הדם		
26 קדשי	26.	26. Ἁγιασμένα.
28 הישר	28.	28. Εὐθέως.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Colles. Viridi.	2. Colles. Fronodosum.	2. Colles. Fronodoso.
5. Ex omnibus tribubus vestris.	5. De cunctis tribubus vestris.	5.
7. In omni missione manus vestrae.	7. In cunctis, ad quæ miseritis manum.	7. In omni missione manus vestrae.
8. Secundum omnia quæ nos facientes.	8. Quæ nos hic fecimus	8.
10. Confidenter.	10. Absque ullo timore.	10. Confidenter.
11. Et elevationem	11. Et primitias.	11.
12. In portis vestris.	12. In urbibus.	12.
18. In portis tuis. In omni.	18. In urbibus. In loco, quem elegerit.	18. In portis.
19. Omnibus diebus tuis.	19. Omni tempore, quo versaris.	19.
20. Et dixeris.	20. Et volueris.	20.
21. Cum longinquus fuerit a te locus.	21. Locus... si procul fuerit	21.
23. Confortare. Quia sanguis.	23. Cave. Sanguis enim.	23.
26. Sanctificata.	26. Quæ autem sanctificaveris.	26. Sanctificata.
28. Rectum.	28. Placitum.	28. Rectum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Deuteronomii.

V. 2. 'A., Σ., Θ., βουνῶν. Basil. Sic vocem נבעו vertit Aquila, Deut. xii, 2 et alibi. Aliæ Aquilæ lectiones, hujusce capituli e Coislin. cod. emergunt.
V. 5. Ἄλλος, ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν. Edit. Romana habet ἐν μιᾷ τῶν πόλεων. S' d' aliquot mss. et editi libri habent τῶν φυλῶν : quæ versio cum Hebraica

consonat.
V. 8. Ἄλλ., πάντα ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε. Basiliensis.
V. 11. Οἱ λοιποὶ, καὶ τὰ ἐκούσια. Sic Regii codices et Drusius.
V. 12. Ἄλλοι, ἐπὶ τῶν πόλεων. Sic quidam mss. et editi, quos sequitur Vulgata. Hi videntur legisse

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Βουνῶν.	2. Θινῶν Δασέως.	2. Βουνῶν.
5.	5. Ἐν μιᾷ τῶν πόλεων. Ἄλλος, ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν.	5.
7.	7. Ἐπὶ πᾶσιν οὐ ἐὰν ἐπιβάλῃτε τὴν χεῖρα.	7.
8.	8. Πάντα ὅσα ἡμεῖς ποιούμεν. Ἄλλος, πάντα ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε.	8.
10.	10. Μετὰ ἀσφαλείας.	10.
11.	11. Καὶ τὰς ἀπαρχάς. Οἱ λοιποὶ, καὶ τὰ ἐκούσια.	11.
12.	12. Ἐπὶ τῶν πολῶν ὑμῶν. Ἄλλοι, ἐπὶ τῶν πόλεων.	12.
18.	18. Ἐν ταῖς πόλεσι. Οὐ ἐὰν. Ἄλλος, ὅσα ἄν.	18.
19.	19. Πάντα τὸν χρόνον ὅσον ἄν ζῆς. Ἄλλος, ὅν ἄν ζῆς.	19.
20.	20. Καὶ ἐρεῖς. Ἄλλος, καὶ εἴ- πης.	20.
21.	21. Ἐὰν δὲ μακρὰν ἀπέχη σου ὁ τόπος. Ἄλλος, ἀπόσχη ἀπὸ σοῦ ὁ τόπος.	21.
23. Ἀσφαλίζου.	23. Πρόσεχε ἰσχυρῶς. Τὸ γὰρ αἷμα. Ἄλλος, ὅτι τὸ αἷμα.	23.
26.	26. Ἅγια.	26.
28.	28. Ἀρεστόν.	28.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Colles.	2 Cumulos. Froncosa.	2. Colles.
5.	5. In una civitatum. <i>Alius</i> , in una tribuum.	5.
7.	7. In omnibus, quocumque mi- seritis manum.	7.
8.	8. Omnia quæcumque nos faci- mus. <i>Alius</i> , omnia quæ vos facitis.	8.
10.	10. Cum securitate.	10.
11.	11. Et primitias. <i>Reliqui</i> , et vo- luntaria.	11.
12.	12. In portis vestris. <i>Alii</i> , in urbibus.	12.
18.	18. In urbibus. Ubicumque. <i>Alius</i> , quæcumque.	18.
19.	19. Omni tempore, quocumque vixeris. <i>Alius</i> , quo vixeris.	19.
20.	20. Et dices. <i>Alius</i> , et dixeris	20.
21.	21. Si autem longe abfuerit a te locus. <i>Alius</i> , distet a te locus.	21.
23. Cave.	23. Attende valde. Sanguis enim. <i>Alius</i> , quia san- guis.	23.
26.	26. Sancta	26.
28.	28. Placitum.	28.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Deuteronomii.

בְּיָרְדָן, in urbibus vestris.

V. 18. Ἄλλ., ὅσα ἄν. Basil. In edit. Romana
regitur ᾧ ἐάν.

V. 19. Ἄλλ., ὅν ἄν ζῆς. Basil.

V. 20. Ἄλλ., καὶ εἴπης. Basil.

V. 21. Ἄλλ., ἀπόσχη ἀπὸ σοῦ ὁ τόπος. Basil.

V. 23. Σ., ἀσφαλίζου. Coislin. Idem cod., Ο΄,
πρόσεχε absque ἰσχυρῶς.

Ibid. Τὸ γὰρ αἷμα. Sic Basil. in textu : ad
marg. vero, ὅτι τὸ αἷμα. Edit. Rom., ὅτι αἷμα.

CAPUT XIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
מבית עבדים 5	5.	5.
יִסְתַּךְ 6 נלכה	6.	6. Ἀναπαίση σε.
תֵּלֵא תִחְמַל 8	8.	8.
עִירִים 10	13.	13.
העיר הדא 15	15.	15.
כָּלֵל 16 חל	16.	16. Ὀλοτελώς. Χῶμα.
כִּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע 17	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. De domo servorum.	5. De domo servitutis.	5.
6. Seduxerit te. Eamus.	6. Tibi voluerit persuadere. Eamus.	6. Persuaserit tibi.
8. Neque ignoscet.	8. Ut miscrearis.	8.
13. Urbis suæ.	13. Urbis suæ.	13.
15. Urbis illius.	15. Urbis illius.	15.
16. Totum. Tumulus.	16. Ita ut universa consumas. Tumulus.	16. Penitus. Tumulus.
17. Quemadmodum juravit.	17. Sicut juravit.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλος, ἐξ οἴκου δουλείας. Basil.
V. 6. Ἀ., ἀναπαίση σε. Ex Coislín., ut et duæ
eiusdem interpretis lectiones versus 16.
Ibid. Ἄλλος, βαδίσωμεν. Hanc lectionem quam

editio Romana habet in textu, cod. Basilienensis ut
variâ interpretationem exhibet ad marginem: hic
autem in textu habet παρῆλθωμεν, βαδίσωμεν, vi-
detur esse trium interpretum, ut Exod. iv, 18.

CAPUT XIV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תִּתְגַּד 1	1.	1. Περιτεμείσθε.
בָּזָר 2	2.	2.
לְהִיחַ כִּגְלָה בְּיַחְמוּד 5	5.	5.
וְשִׁמְעַת שִׁמְעָה 6	6.	6. Δεδιχασμένον διχασμῶ. Ὀπλῶν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Incidētis.	1. Incidētis.	1. Circumcidemini.
2. Elegit.	2. Elegit.	2.
Ut sit.	Ut sit.	
Peculif.	Peculiarem.	
5. Bubalum.	5. Bubalum.	5.
6. Findens fissuram.	6. Quod in duas partes findit ungulam.	6. Diffissum diffissione.
Ungularum.	Ungulam.	Ungularum.

CAPUT XIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5.	5. Ἐκ τῆς δουλείας. Ἄλλος, ἐξ οἴκου δουλείας.	5.
6.	6. Παρακαλέση σε. Παρέλθωμεν. Ἄλλος, βαδίσωμεν.	6.
δ. Οὐκ ἐπισπλαγχνισθήση.	8. Οὐκ ἐπιποθήσεις. Ἄλλος, οὐκ ἐκσπλαγχνισθήση.	8.
13.	13. Τὴν γῆν. Ἄλλος, τὴν πόλιν.	13.
15.	15. Ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. Ἄλλος, ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.	15.
16.	16. Πανδημεί. Ἄοικητος.	16.
17.	17. Ὅν τρόπον ὠμωσε. Ἄλλος, καθὼς ἐλάλησεν. Ἄλλος, ὃν τρόπον εἶπεν.	17.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5.	5. De servitute. <i>Alius</i> , de domo servitutis.	5.
6.	6. Hortatus te iuer Transeamus. <i>Alius</i> , eamus.	6.
8. Ne miserearis.	8. Non desiderabis. <i>Alius</i> , ne miserearis.	8.
13.	13. Terram. <i>Alius</i> , urbem.	13.
15.	15. In terra illa. <i>Alius</i> , in urbe illa.	15.
16.	16. Penitus. Inhabitabilis.	16.
7.	17. Quemadmodum juravit. <i>Alius</i> , sicut locutus est. <i>Alius</i> quemadmodum dixit.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Deuteronomii.

V. 8. Ἄλλος, οὐκ ἐκσπλαγχνισθήση. Basil. Editio Complut. habet ἐλεήσεις. (*)

V. 13. Ἄλλος, τὴν πόλιν. Sic editio Romana, et in 15 versu pariter.

V. 14. וְעַתָּה. Ο΄, ἐτάσεις. Coislin. m., ἐκζητήσεις.
V. 17. Ἄλλος, καθὼς ἐλάλησεν. Ἄλλος, ὃν τρόπον εἶπεν. Has interpretationes affert Basiliensis.

(*) Ἐκσπλαγχνίζομαι, verbum notandum. Nusquam enim alibi, quod sciam, inveniri potest. DRACH.

CAPUT XIV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Vacat.	1.
2.	2. Ἐξελέξατο. Ἄλλος, προσέλατο. Γενέσθαι. Ἄλλος, εἶναι. Περιούσιον. Ἄλλος, ἐξαιρετον.	2.
5.	5. Καὶ πύγαρον. Ἄλλος, αἰγαγρον.	5.
6.	6. Ὀνυχιστήρας ὄνυχίζον.	6.

SYMMACHUS.

Σηλῶν.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Vacat.	1.
2.	2. Elegit. <i>Alius</i> , praelegit. Ut fiat. <i>Alius</i> , ut sit. Peculiaris. <i>Alius</i> , delectum.	2.
5.	5. Et pygargum. <i>Alius</i> , caprum agrestem.	5.
6.	6. Findens fissuram.	6.

Ungularum.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

7	7.	7.
אודדהארנבת		Λσγῶδν.
8 ובבלתם	8.	8. Νεχριματων.
9 וקשקשח	9.	9. Φολίδες.
12 והפרס	12.	12. Ἴξον.
13 והראה	13.	13.
14 ומת כל-ערב	14.	14. Καὶ συμπαντα κόρακα.
15 היענה	15.	15. Στρουθοκάμηλον
21 לגר	21.	21. Τῷ προσηλύτῳ.
לנכרי		Ξείνῳ.
אמו		
24 ירבה סוכך הדרך	24.	24.
26 ובשכר	26.	26. Μεθύσματι.
29 ושבעו	29.	29.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Ungulam.	7. Ungulam.	7.
Et leporem.	Leporem.	Leporem.
9. Et cadaver eorum.	8. Cadavera.	8. Morticina.
9. Et squama.	9. Squamas.	9. Squamæ.
12. Et asturem.	12. Gryphem.	12. Ixum.
13. Et ixion.	15. Ixion.	13.
14. Et omnem corvum.	14. Et omne corvini generis.	14. Et omnem corvum.
15. Ululam.	15. Struthionem	15. Struthocamelum.
21. Peregrino.	21. Peregrino.	21. Advenæ.
Alienigenæ.	Ei.	Hospiti.
Matris suæ.	Matris suæ.	
24. Multa fuerit præ te via.	24. Longior fuerit via.	24.
26. Et sechar.	26. Sicera.	26. Ebrietate.
29. Et saturabuntur.	29. Et saturabuntur.	29

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Deuteronomii.

Aquila lectiones versuum 1, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 21, 26, præfert cod. Coislinianus.

V. 2. Ἄλλος, προσελατο. Basil. Est forte Symmachi. qui vocem אבדר προσελόμην vertit Job xxxi. 25.

Ibid. Ἄλλος, εἶναι. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐξείρετον. Basil. tacito interprete, id affert. Coislin. autem : Σ., ἐξείρετον. Sic etiam

vocem כנלך vertit Symmachus, Exod. xi, 5.

V. 5. Ἄλλος, ἀγαγρον. Coislin.

V. 7. Ἄλλος, τὰς δύο χήλας. Ex Basil.

V. 12. Ἄ., Ἴξον. Coislin. Sed Basil. id ad vocem

הראה versu sequente videtur referre, præmisso asterisco sine interpretis nomine : et eo referendum suadet etiam Vulgata, quæ הראה reddit ixion.

V. 13. Sic Ern. Grab. הראה, alii milvum, alii

CAPUT XV DEUTERONOMII.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

1	1.	1. Ὑποσπασμόν.
3	3.	3.
7	7.	7.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Remissionem.	1. Remissionem.	1. Subtractionem.
5. Alienigenam.	5. A peregrino et advena.	3.
7. Roborabis.	7. Oldurabis.	7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Τὰς ὀπλάς. Ἄλλος, τὰς δύο χήλας. Δασύποδα.	7.
8.	8. Θνησιμαίων.	8.
9.	9. Λεπίδες.	9.
12.	12. Γρύπα.	12.
13.	13. ✕ Καὶ τὸν ἴξον.	13.
14.	14. Καὶ πάντα κόρακα	14.
15.	15. Στρουθόν.	15.
21.	21. Τῷ παροίκῳ. Ἄλλοτριῳ. Μητρὸς αὐτοῦ.	21.
24.	24. Μακρὰν γένηται ἡ ὁδὸς ἀπὸ σοῦ. Ἄλλ., ἀπέχη ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός.	24.
26.	26. Ἐπὶ σίκερα.	26.
29.	29. Ἐμπλησθήσονται, Ἄλλος, εὐφρανθήσονται.	29.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	7. Ungulas. <i>Alius</i> , duas ungu- las. Leporem.	7.
8.	8. Morticina.	8.
9.	9. Squamæ.	9.
12.	12. Gryphem.	12.
13.	13. ✕ Et ixum.	13.
14.	14. Et omnem corvum.	14.
15.	15. Struthionem.	15.
21.	21. Advenæ. Alieno. Matris suæ.	21.
24.	24. Longe fuerit via a te. <i>Alius</i> , abfuerit a te via.	24.
26.	26. In sicera.	26.
29.	29. Implebuntur. <i>Alius</i> , læta- buntur.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Deuteronomii.

vulturem dicunt; sed conjectura omnes.

V. 14. Ἄ., καὶ σύμπαντα κόρακα. Ο΄, πάντα κόρακα, Coislin. Id vero deest in edit. Rom.

V. 21. Μητρὸς αὐτοῦ.

Basil. *addit*, Ὅς γὰρ ποιεῖ τοῦτο, ὡσεὶ ἀσπάλαχα θύσει, ὅτι μίασμά ἐστι (Ἄλ. μήνιμα) τῷ Θεῷ Ἰακώβ. i. e. Qui enim hoc facit, ac si talpam im-

molet, quia profanatio est (*al.* irritamentum) Deo Jacob.

Hæc clausula quæ nec in Hebraico, nec in aliquo exemplari aut versione exstat, in Basiliensi codice legitur in ipso textu.

V. 24. Ἄλλος, ἀπέχη ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός. Ex Basil.

V. 29. Ἄλλος, εὐφρανθήσονται. Ex eodem.

CAPUT XV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἄφρσιν.	1.
3.	3. Ἄλλοτριον. Ἄλλος, ἀλλογενῆ.	3.
7.	7. Ἀποστέρξεις. Ἄλλος, ἀποστρέψεις.	7.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Remissionem.	1.
3.	3. Ab alieno (<i>exiges</i>). <i>Alius</i> , alienigenam.	3.
7.	7. Indurabis. <i>Alius</i> , avertes.	7.

TO EBPAIKON.

9 בלעל לאמר
18 כמשנה
20 תאכלם

בשנה

22 בשעריך
דדד

VERSIO HEBRAICI TEXT.

9. Belial, dicendo.
18. Duplex.
20. Comedes eum.

In anno.

22. In portis tuis.

Pariter.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

9.
18.
20.

22.

VULGATA LATINA.

9. Impia cogitatio, et dicas.
18. Vacat.
20. Comedes ea.

Per annos singulos.

22. Intra portas.

Similiter.

ἈΚΥΛΑΑΣ.

9. Ἀποστασίας τῷ λέγειν.
18. Δευτεροῦμενον.
20.

22. Ἐν ταῖς πύλαις σου.
Ὅμοῦ.

AQUILA.

9. Defectionis, dicendo.
18. Iteratum.
20.

22. In portis tuis.

Pariter.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Deuteronomii.

V. 1. Aquilæ lectiones versuum 1, 9, 18, 22,
præfert Coislin.

V. 3. Ἄλλος, ἀλλογενῆ. Ex Basiliensi.

V. 7. Ἄλλος, ἀποστρέψεις. Basil. Est forte variæ

CAPUT XVI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

1 פסח
ידועך יתה אלהיך במצרים לילה

3 דבץ
עני
בדמון
8 עצרת
10 מסת נדבץ
16 פעמים
17 כמתנת
18 ושטרם

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Pesah.
Eduxit te Dominus Deus tuus de
Ægypto nocte.

3. Fermentatum.
Afflictionis.
In festinatione.
8. Retentio.
10. Sufficientiam spontaneitatis.
16. Vicibus.
17. Secundum donum.
18. Et præfectos.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.

3.

8.

10

16

17.

18.

VULGATA LATINA.

1. Phase.
Eduxit te Dominus Deus tuus
de Ægypto nocte.

3. Panem fermentatum.
Afflictionis.
In pavore.
8. Collecta.
10. Oblationem spontaneam.
16. Vicibus.
17. Quod habuerit.
18. Magistros.

ΑΚΥΛΑΑΣ.

1. Φεσέ.

3. Ζυμωτόν.

Κακουχίας.

Ἐν θαμβήσει.

8. Ἐπίσχεσις.

19. Ἐπαρσιν ἐκουσίων.

16. Καθόδους.

17. Κατὰ δόσιν.

18. Ἀκριβαστάς Coisl. ἐκδιδα-
τάς.

AQUILA.

1. Phese.

3. Fermentatum.

Afflictionis.

In pavore.

8. Retentio.

10. Elevationem spontaneorum.

16. Descensus, seu vicibus.

17. Secundum donum.

18. Legislatores. Coisl., educto-
res.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Deuteronomii.

V. 1. Ἄλλοι, ἐξήγαγέ σε, etc. Sic quædam
exemplaria. Videtur autem esse versio reliquorum
interpretum. Non enim alio modo Hebraica verti
posse videntur.

Aquilæ lectiones versuum 1, 3, 8, 10, 16, 17
habet cod. Coislinianus.

V. 18. Ἄ., ἀκριβαστάς. Sic Basil. Omnia derivata
ab ἀκριβάω, vel ἀκριβάζω, Aquilæ passim in usu

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	9. Ἀνόμημα, λέγων.	9.
18.	18. Ἐπέτειον.	18.
20.	20. Φάγη αὐτό. Ἄλλος, βρωθή- σεται. Ἐξ ἐνιαυτοῦ. Ἄλλος, κατ' ἐνι- αυτόν.	20.
22.	22. Ἐν ταῖς πόλεσί σου. Ἦσαύτως.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
9.	9. Iniquitas, dicens.	9.
18.	18. Annuam.	18.
20.	20. Comedes illud. <i>Alius</i> , co- medetur. Ex anno. <i>Alius</i> , per annum.	20.
22.	22. In civitatibus tuis. Similiter.	22.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Deuteronomii.

lectio vitio librariorum inducta.

V. 20. Ἄλλος, βρωθήσεται. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλος, κατ' ἐνιαυτόν. Sic quædam
plaria.

CAPUT XVI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1	1. Πάσχα. Ἐξήλθες ἐξ Αἰγύπτου νυκτός. Ἄλλοι, ἐξήγαγέ σε Κύριος ὁ Θεός σου ἐξ Αἰγύπτου νυκτός.	1.
3.	3. Ζύμηγ. Κακώσεως. Ἐν σπουδῇ.	3.
8.	8. Ἐξόδιον.	8.
10.	10. Καθὼς ἡ χεὶρ σου ἰσχύει.	10.
16.	16. Καιρούς.	16.
17.	17. Κατὰ δύναμιν.	17.
18. Παιδευτάς.	18. Γραμματοεισαγωγεῖς.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Pascha. Existi de Ægypto nocte. <i>Alii</i> , eduxit te Dominus Deus tuus de Ægypto nocte.	1.
3.	3. Fermentum. Afflictionis. In festinatione.	3.
8.	8. Exodium.	8.
10.	10. Prout valet manus tua.	10.
16.	16. Temporibus.	16.
17.	17. Secundum facultatem.	17.
18. Institutores.	18. Magistros.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Deuteronomii.

habentur. Sic ἀκριβαζόμενος, legislator, Gen. xlix, δευτάς. Ex eodem Basil. Sic etiam vertit Symma-
10. Vide notam ad Levitici cap. xviii, v. 3. Σ., πα- chus I Paral. xxvi, 29. (*)

(*) Montf. reddit ἐκβιβαστής, exactor; sed potius est, exactor rei judicatæ, apparitor qui in jus vocat. DRACI.

CAPUT XVII DEUTERONOMII.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
לֹא תִזְבַּח 1	1.	1.
בְּעֵינַי 2	2.	2.
צָבָא 3	3.	3. Στρατιάν.
בְּעִשְׂתָּהּ וְהִזְעִבָהּ 4	4.	4.
אֲתִידְאִישׁ 5	5.	5.
עַל־פִּי וְשָׁנַיִם עֵדִים 6	6.	6. Ἐπὶ στοματος δύο μαρτυρων.
יִפְלֵא 8	8.	8. Ἐθαυμαστώθη.
עַל־פִּי הַדָּבָר 10	10.	10.
יִדְחַק עַל־פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יִדְחַק 11	11.	Φωτίσωσί σε. 11.
יִזְחַק 13	13.	15. Ὑπερηφανεύσονται.
רַק 16	16.	16.
וְלֹא יִסְדֹּר 17	17.	17.
מִמְלַכְתּוֹ 20	20.	20. Βασιλείας.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Non sacrificabis.	1. Non immolabis.	1.
2. In oculis.	2. In conspectu.	2.
3. Militiæ.	3. Militiam.	3. Militiam.
4. Facta est abominatio.	4. Facta est abominatio.	4.
5. Virum.	5. Virum.	5.
6. Super ore duorum testium.	6. In ore duorum.... testium.	6. Super ore duorum testium.
8. Mirabile fuerit.	8. Difficile et ambiguum.	8. Mirabile fuerit.
10. Super os verbi.	10. Quodcumque dixerint.	10.
Docelunt te.	Docuerint te.	Illuminaverint te.
11. Secundum legem, quam docebunt te.	11. Juxta legem ejus.	11.
13. Superbe agent.	13. Intumescat superbia.	13. Superbe agent.
16. Tantum.	16. Vacat.	16.
17. Neque declinabit.	17. Quæ alliciunt animum ejus.	17.
20. Regni sui.	20. Regnet.	20. Regnum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Deuteronomii.

V. 1. Ἄλλος, οὐ προσοίσεις. Ex Basiliensi. mutuamur ex Coislin.
 V. 2. Ἄλλ., ἐνώπιον. Basiliensis. V. 4. Ἄλλ., ἐγενήθη τοῦτο. Ex eodem.
 Aquilæ lectiones versuum 3, 6, 8, 10, 13, 20, V. 5. Ἄλλ., ἄνδρα. Ex eodem.

CAPUT XVIII DEUTERONOMII.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אֵשׁ 1	1.	1. Πύρα.
הַזֶּבַח 3	3.	3.
מִמְכִּרְוֹ עַל־אֲבוֹתָיו 8	8	8. Τῶν πράσεων αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς πατέρας.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ignitiones.	1. Sacrificia.	1. Ignitiones.
3. Sacrificium.	3. Victimæ.	3.
8. Venditiones ejus super patribus.	8. Excepto eo, quod in urbe sua ex paterna ei successione debetur.	8. Venditionum ejus super patres.

CAPUT XVII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Οὐ θύσεις. Ἄλλος, οὐ προσοίσεις.	1.
2.	2. Ἐναντίον. Ἄλλος, ἐνώπιον.	2.
3.	3. Κόσμου.	3.
4.	4. Γεγένηται τὸ βδέλυγμα. Ἄλλος, ἐγενήθη τούτο.	4.
5.	5. Ἀνθρώπων. Ἄλλος, ἄνδρα.	5.
6.	6. Ἐπὶ δυοῖς μάρτυσιν.	6.
8.	8. Ἀδυνατήση.	8.
10.	10. Κατὰ τὸ ῥῆμα. Ἄλλος, κατὰ τὸ πρᾶγμα.	10.
	Νομοθετηθῆ σοι.	
11.	11. Κατὰ τὸν νόμον ἧ ὃν ἂν φωτίσωσί σοι.	11.
15.	15. Ἀσεθήσει.	13.
16.	16. Διότι. Ἄλλος, πλήν.	16.
17.	17. Ἴνα μὴ μεταστή. Ἄλλος, οὐδὲ μεταστήσεται.	17.
20.	20. Ἀρχῆς.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

HEODOTIO.

1.	1. Non immolabis. <i>Alius</i> , non offeres.	
2.	2. Ante. <i>Alius</i> , in conspectu.	2.
3.	3. Ornatu.	3.
4.	4. Facta est abominatio. <i>Alius</i> factum est hoc.	4.
5.	5. Hominem. <i>Alius</i> , virum.	5.
6.	6. In duobus testibus.	6.
8.	8. Impossibile fuerit.	8.
10.	10. Secundum verbum. <i>Alius</i> , secundum rem.	1.
	Sancita fuerint tibi.	
11.	11. Secundum legem ἧ qua illuminabunt te.	11.
13.	13. Impie aget.	13.
16.	16. Quare. <i>Alius</i> , cæterum.	16.
17.	17. Ut non discedat. <i>Alius</i> , neque transferetur.	17.
20.	20. Principatum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Deuteronomii.

V. 10. Ἄλλ., κατὰ τὸ πρᾶγμα. Basiliensis. Symmachus, Gen. ix, 10, $\Upsilon\Upsilon\Upsilon$ vertit πρᾶγμα, itemque Theodotio, Jud. vi, 29.

V. 11. Ex Ernesto Grabe.

V. 16. Ἄλλ., πλήν. Basiliensis.

V. 17. Ἄλλ., οὐδὲ μεταστήσεται. Basiliensis.

CAPUT XVIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καρπώματα.	1.
3.	3. Θύματα. Ἄλλος, θυσίας.	3.
8. Τῆς κτήσεως ἕκαστος τῆς κατὰ τῆς πατρίδος.	8. Πλήν τῆς πράσεως τῆς κατὰ πατρίαν.	8.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Oblationes.	1.
3.	3. Sacrificia. <i>Alius</i> , hostias.	3.
8. Possessionis unusquisque secundum familias.	8. Præter venditionem, quæ est secundum familiam.	8.

TO EBPAIKON

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

מעביד 10
מענין
ומנחש
11 ושאר ארוב
יודני
20 יוד

10. Διάγων.
Ἐπερωτῶν μάγον.
11. Ἐπερωτῶν μάγον.
Γνωσίστης.
20. Ὑπερηφανεύσεται.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

10. Transire faciens.
Præstigiator.
Et augur.
11. Et interrogans pythonem.
Et divinus.
20. Superbe egerit.

VULGATA LATINA.

10. Qui lustret.
Observet somnia.
Observet auguria.
11. Qui pythonem consulat.
Nec divinos.
20. Arrogantia depravatus vo
luerit.

AQUILA.

10. Traducens.
Interrogans magum.
11. Interrogans magum.
Divinus.
20. Superbe egerit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Deuteronomii.

Lectiones Aquilæ versuum 1, 10, 11, 20 ex Coisl. prodeunt.

V. 3. Ἄλλος, θυσίας. Sic Basiliensis. Ita etiam habent editiones Aldina et Complutensis.

V. 8. Ἄ., τῶν πράσεων, etc. Has Aquilæ et Synmachi lectiones ex Basiliensi mutuamur. Πλήν videtur subaudiendum ad singulos.

V. 10. Σ., σημειωσκοπούμενος. Θ., θελητής. Coisl.

CAPUT XIX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

1 אשר יהוד
י-שתם
שבת
2 תבדיל
3 חכין
4 דבר
5 לחסב
ונודה
בנרוץ לנרת
10 נקי
14 גבלו
15 יקום
19 זום

1.
2. Χωρίσεις.
3. Ἐτοιμάσεις.
4.
5. Ἐκκόψαι.
Ἐξώσθη.
Ἐν πέλυκι τοῦ κόψαι.
10. Ἄθων.
14. Ὀρισθέτησαν.
15. Ἀναστήσεται.
19. Ἐνενοήθη.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Quarum Dominus.

Possederis eas.

Et habitaveris.

2. Separabis.

3. Parabis.

4. Verbum.

5. Ad cædendum.

Et impulerit.

In securi ad cædendum.

10. Innocens.

14. Terminaverunt.

15. Surget.

19. Præsumpsit.

VULGATA LATINA.

1. Quarum tibi traditurus est.

Possederis eam.

Habitaverisque.

2. Separabis.

3. Sternens diligenter.

4. Lex.

5. Ad cædenda.

Fugerit.

In succisione lignorum securis fugerit.

10. Innoxius.

14. Fixerunt.

15. Stabit

19. Cogitavit.

AQUILA.

1.

2. Separabis.

3. Parabis.

4.

5. Ad cædendum.

Expulsa fuerit.

In securi ad cædenaum.

10. Innocens.

14. Terminaverunt.

15. Surget.

19. Cogitavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Deuteronomii.

V. 1. Lectiones ex Basiliensi mutuamur, præter illas Aquilæ versuum 2, 3, 5, 10, 14, 15, 19, quas Coisl. deprompsimus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10. Σημειοσκοπούμενος. Σημειοσκοπούμενος.	10. Περικαθαίρων. Κληδοιζόμενος. Κληδοιζόμενος.	10. Θελητής.
11. Γνώστης.	11. Ἐπαιδων ἐπαιδιῶν. Τερατοσκόπος. Ἄλλ., γνωρί- στης. Οἱ λοιποὶ, γνώστης.	11. Θεατής.
20.	20. Ἄσεβηση.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10. Hariolus. Hariolaus.	10. Lustrans. Divinationes observans. Divinationes observans.	10. Voluntarius.
11. Divinus.	11. Incantans incantationem. Portentorum inspector. <i>al. et</i> <i>reliqui</i> , divinus.	11. Soeculator.
20.	20. Impie egerit.	20

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Deuteronomii.

Ibid. Ἄ., ἐπερωτῶν μάγον. Σ., σημειοσκοπού-
μενος. Ex Basiliensi. vertit γνώστης, Levit. xx, 6.
V. 11. Ἄ., γνωρίστης. Σ., γνώστης. Θ., θεατής. Ibid. Ἄλλος, γνωρίστης. Οἱ λοιποὶ, γνώστης.
Ex Coisliniano. Ex Basiliensi. Eadem Hebraicam vocem *Arquila*

CAPUT XIX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἄ ὁ Θεός. Ἄλλος, ὃν Κύριος. Καὶ κατακληρονομήσετε αὐτούς. Ἄλλος, κατακληρονομήσεις. Κατοικήσετε. Ἄλλος, κατοική- σεις.	1.
2.	2. Διαστελεῖς.	2.
3.	3. Στόχασαι.	3.
4.	4. Πρόσταγμα. Ἄλλος, πρᾶγμα.	4
5.	5. Συναγαγεῖν. Ἐκφρουσθῆ Τῇ ἀξίῳ κόπτοντος.	5
10	10. Ἄναίτιον.	10.
11.	14. Ἔστησαν.	14.
15.	15. Ἐμμενεῖ.	15.
19.	19. Ἐπονηρεύσατο.	19.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Quæ Deus. <i>Alius</i> , quarum Dominus. Et possidebitis eos. <i>Alius</i> , possi- jebis. Habitabitis. <i>Alius</i> , habitabis.	1.
2.	2. Secernes.	2.
3.	3. Conjecta.	3.
4.	4. Præceptum. <i>Alius</i> , res.	4.
5.	5. Ad colligenda. Excussa fuerit. Securim cædentis.	5.
10.	10. Innocius.	10
11.	14. Statuerunt.	14.
15.	15. Stabit.	15.
19.	19. Malignatus est.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Deuteronomii.

V. 4. Ἄλλος, πρᾶγμα, res, ut supra, cap. xvii, v. 10. Vide notam ibi.

CAPUT XX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
2 כְּקָרַבְתֶּם אֶל־הַמִּלְחָמָה	2.	2.
6 וְנֹא תִלְלָהּ	6.	6.
תִּלְלָהּ		
8 הַלֵּב	8.	8.
11 תַּעֲבֹדָהּ	11.	11. Δουλεύσουσί σοι.
12 תַּעֲרֹתָ	12.	12. Ἔξεις.
14 תַּעֲרֹתָ	14.	14. Νηπίων.
תָּבוֹ 15 אֲשֶׁר לֹא־יִמְעָדוּ הַגּוֹיִם הַהֵוא־לָהּ הַגּוֹי רַק מֵעַדֵי הַעַמִּים הַהֵוא־לָהּ	15.	Διαρπάσεις. Λάφυρα. 15.
19 גִּרְוֹן הַשָּׂדֶה	19.	19. Ἐν πελέκει.
בַּמַּעֲדָה 20 מַעֲדָה	20.	Ἐν τῇ περιοχῇ. 20. Περιοχὴν.
VERSIO HEBRAICITEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Circa appropinquare vos ad bellum	2. Appropinquante autem jam p̄aelio.	2.
6. Et non profanavit eam.	6. Necdum fecit eam esse communem.	6.
Profanet eam.	Ejus fungatur officio.	
8. Corde.	8. Corde.	8.
11. Et servient tibi.	11. Serviet (populus).	11. Servient tibi.
12. Arciabis.	12. Oppugrabis.	12. Obtinebis.
14. Et pubem.	14. Infantibus.	14. Infantes.
Prædaberis	Exercitui divides.	Prædaberis.
Spolium.	De spoliis.	Manubias.
15. Quæ non de civitatibus gentium istarum ipsæ. Tantum de civitatibus populorum istorum.	15. Et non sunt de his urbibus, quæ in possessionem accepturæ est. De his autem civitatibus.	15.
19. Securim.	19. Securibus.	19. In securi.
Agri.	Vacat.	
In coarctationem.	Vacat.	In munitione.
20. Munitionem.	20. Machinas.	20. Munitionem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Deuteronomii.

V. 2. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐγγίξειν σε, etc. Ex Basil.
V. 6. Ἄλλ., οὐκ ἐλαίωσεν αὐτόν. Ex Basil. bis.
Videtur autem esse Aquilæ, qui vocem תִּלְלָהּ vertit
λαϊκῶσσαι, Ezech. vii, 21, et לַיִּי לַאֲכֹס, 1 Reg.

xxi, 4. Coislín. οἱ λοιποὶ, pro ἄλλ. Basiliensis.
V. 8. Ἄλλ., ὡς περ ἡ καρδία. Sic Basiliensis.
Versuum 11, 12, 14, 19, 20, Aquilæ lectiones
præfert Coislín. cod

CAPUT XX DEUTERONOMII.

Ο.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

2.	2. Ὅταν ἐγγίσης τῷ πολέμῳ. "Ἄλλος, ἐν τῷ ἐγγίξειν σε πὸς πόλεμον.	2.
6.	6. Καὶ οὐκ ἠύφρανήθη ἐξ αὐτοῦ. "Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐλαίχωσεν αὐτόν.	6.
	Εὐφρανήσεται ἐξ αὐτοῦ. "Ἄλλος, λαϊκῶσει αὐτόν.	
8.	8. Τῇ καρδίᾳ. "Ἄλλος, ὡσπερ ἡ καρδία.	8.
11.	11. Ὑπήκοοί σοι.	11.
12.	12. Περικαθιεῖς.	12.
14.	14. Τῆς ἀποσκευῆς. Προνομεύσεις. Προνομήν.	14.
15.	15. Οὐχὶ ἔκ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων. "Ἄλλος, αἱ οὐχὶ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν πόλεων τούτων· ἰδοὺ δὴ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων.	15.
19.	19. Σίδηρον.] Ἐν τῷ δρυμῶ. "Ἄλλος, ἐν τῷ ἀγρῶ. Εἰς τὸν χάρακα.	19.
20.	20. Χαράκωσιν	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Quando appropinquabis praelio. <i>Alius</i> , in appropinquando te ad bellum.	2.
6.	6. Et non lætatus est ex ea. <i>Alius</i> , et non profanavit eam. Lætabitur ex ea. <i>Alius</i> profanet eam.	6.
8.	8. Corde. <i>Alius</i> , sicut cor.	8.
11.	11. Obedientes tibi.	11.
12.	12. Obsidebis.	12.
14.	14. Apparatu. Prædaberis. Prædam.	14.
15.	15. Non de civitatibus gentium harum. <i>Alius</i> , quæ non de gentibus civitatum harum: ecce certe de civitatibus gentium harum.	15.
19.	19. Ferrum. In sylvâ. <i>Alius</i> , in agro. In vallum.	19.
20.	20. Vallum.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Deuteronomii.

V. 15. "Ἄλλ., αἱ οὐχὶ ἀπὸ τῶν, etc. In edit. LXX desiderantur hæc, ἰδοὺ δὴ, etc., quæ in Hebræo habentur

V. 19. "Ἄλλ., ἐν τῷ ἀγρῶ. Basil. Et sic alia quædam exemplaria. Videtur autem esse lectio reliquorum.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΤΑΣ.
אלהחלל 3	3.	3. Ἀνηρημενῳ.
וערפ 4	4.	4. Τενοντώσουσιν.
בזר 5	5.	5.
לשרדו		Λειτουργεῖν.
עניחה 14	14.	14. Ἐκακούχησας.
אנו 17	17.	17.
מששט הבכרה		
סדרר 20	20.	20. Ἀφίσταται.
ומרה		Καὶ προσερίζει.
ומבא		Συμποσιάζει.
וכל־ישראל ישבעו וירא 21	21.	21.

22 et 23 וכיהיה באיש חטא משפטרמות והכות ותלית אתו על־עץ : לארתלין נבלתו על־העץ כיר קבדר תקברנו ביום הדוא כיר־קללת אלהים תלוי ולא תטבוא את אדמותק אשר יהיה אלהיך נתו לך נבלה

22. 23.

22 et 23. (Καὶ ὅταν ἦ ἐν ἀνδρὶ ἁμαρτία εἰς κρίμα θανάτου, καὶ θανατωθῆ, καὶ κρεμάσῃς αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐκ αὐλισθήσεται τὸ νεκρῶμα αὐτοῦ ἐπὶ ξύλου· ἀλλὰ θάπτων θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Ὅτι κατὰρα Θεοῦ ἐστὶν ὁ κρεμάμενος, καὶ οὐ μὴ μιανεῖς τὴν γῆνα σου, ἣν Κύριος ὁ Θεὸς δώσει σοι κληρονομίαν.)

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

- 3. Ad occisum.
- 4. Et auferent cervices.
- 5. Elegit.
- Ad ministrandum ei.
- 14. Compressisti eam.
- 17. Fortitudinis ejus.
- Jus primogenituræ.
- 20. Declinans.
- Et rebellis.
- Et potator.
- 21. Et omnis Israel audient et timebunt.

- 3. Vacat.
- 4. Cædent cervices.
- 5. Elegerit.
- Ut ministrent.
- 14. Humiliasti.
- 17. Liberorum ejus.
- Primogenita.
- 20. Protervus.
- Et contumax est.
- Luxuriæ atque conviviis (vacat).
- 21. Et univversus Israel audiens pertimescat

- 3. Interfecto.
- 4. Decervicabunt.
- 5.
- Ad ministrandum.
- 14. Amixisti.
- 17.
- 20. Rebellat.
- Et litigat.
- Compotat.
- 21.

22. et 23. Et cum fuerit in viro peccatum judicii mortis : et interficiendus fuerit , et suspenderit eum super ligno , non pernoctabit cadaver ejus super ligno , sed sepelies eum in die ipsa , quia maledictio Dei suspensus : et non contaminabis humum tuam , quam Dominus Deus tuus dat tibi hæreditatem.

22. et 23. Quando peccaverit homo quod morte plectendum est, et adjudicatus morti appensus fuerit in patibulo, non permanebit cadaver ejus in ligno, sed in eadem die sepelietur, quia maledictus a Deo est qui pendet in ligno : et nequaquam contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dederit tibi in possessionem.

22. et 23. Et cum fuerit in viro peccatum in iudicium mortis, et occisus fuerit, et suspenderit eum super lignum : non commorabitur morticinum ipsius super lignum : sed sepelies sepelies eum in die illa : quia maledictio Dei est qui suspensus est : et non contaminabis humum tuam, quam Dominus Deus tuus dabit tibi hæreditatem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Deuteronomii.

V. 3. 'A., ἀνηρημένῳ. Coislinianus. Codex insignis, unciali caractere vi vel vii sæculi, quadro scilicet et rotundo, cum accentibus et spiritibus, sed non ubique positus : nam sæpissime omittuntur : ita ut aliquando paginas ferme integras iis destitutas reperias, et in notis marginalibus primæ manus nunquam reperiantur.

V. 4. 'A., τενοντώσουσιν. Idem Coislin. Alibi legit Aquila, τεναντώσω.

V. 5. Hic variant exemplaria, nam alia, ἐπελέξατο, alia ἐξελέξατο habent. Edit. Rom., ἐπέλεξεν.

Ibid. 'A., λειτουργεῖν. Coislin.

V. 14. 'A., ἐκακούχησας. Hæc et reliquæ pariter lectiones usque ad versum 21, ex eodem Coislino prodeunt.

V. 21. Ἄλλος, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται. Ex Basiliensi.

V. 22. Has omnes lectiones plenas Latine tantum excerpimus ex Hieronymi Comment. in Epistolam ad Galatas, c. 3, ubi etiam LXX Interpretum versionem Latinam, qualem damus, attulit. Ne porro spatium nimium vacuum relinqueretur, Græca ex Latinis concinnavimus secundum morem vertendā

CAPUT XXI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Τραυματία.	3.
4.	4. Νευροκοπήσουσιν.	4.
5.	5. Ἐπέλεξεν. Ἄλλ., ἐπελέξατο. Ἄλλ., ἐξελέξατο.	5.
	Παρεστηχέναι.	
14.	14. Ἐταπεινώσας.	14.
17. Ἰσχύος αὐτοῦ.	17. Τέκνων αὐτοῦ.	17.
	Τὰ πρωτότοκία. Ἄλλ., κρίσις τῆς πρωτοτοκίας.	
20.	20. Ἄπειθει.	20.
	Καὶ ἐρεθίζει.	
	Οινοφλυγεί.	
21.	21. Καὶ οἱ ἐπιλοιποὶ ἀκούοντες φοβηθήσονται. Ἄλλοι, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται.	21.

22 et 23. (Ἐάν δὲ γένηται ἀνθρώπῳ ἀμαρτία εἰς κρίμα θανάτου, καὶ θανατωθῆ, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐκ αὐλισθήσεται τὸ θνησιμαίον αὐτοῦ ἐπὶ ξύλου, ἀλλὰ ταφῆ θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῆ· ὅτι διὰ τὴν βλασφημίαν τοῦ Θεοῦ ἐκρεμάσθη, καὶ οὐ μὴ μιανεῖς τὴν γῆν σου, ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δώσει σοι εἰς κληρονομίαν.)

22 et 23. Ἐάν δὲ γένηται ἐν τινὶ ἀμαρτία, κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθάνῃ, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐπὶ ξύλου, οὐ κοιμηθήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀλλὰ ταφῆ θάψετε αὐτὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ Θεοῦ πᾶς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· καὶ οὐ μὴ μιανεῖτε τὴν γῆν ἣν Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσι σοι ἐν κλήρῳ.

22 et 23. (Καὶ ὅτι ἔσται ἐν ἀνδρὶ ἀμαρτία εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἀποθανεῖται, καὶ κρεμάσῃ αὐτὸν ἐν ξύλῳ, οὐ κοιμηθήσεται τὸ νεκριμαίον αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου, ὅτι ταφῆ θάψεις αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῆ· ὅτι κατὰρα Θεοῦ ἔστιν ὁ κρεμάμενος· καὶ οὐ μὴ μιανεῖς τὴν ἀδαμὰ σου, ἣν Κύριος ὁ Θεός δώσει σοι κληρονομίαν.)

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Occiso.	3.
4.	4. Cædent cervicem	4.
5.	5. Elegit. <i>Alius</i> , elegit (<i>bis</i>). Adstare.	5.
14.	14. Humiliasti.	14.
17. Fortitudinis ejus.	17. Liberatorum ejus.	17.
	Primogenita. <i>Alius</i> , jus primogenituræ.	
20.	20. Contumaciter se gerit. Et protervus est. Vino inebriatur.	20.
21.	21. Et reliqui audientes timebunt. <i>Alius</i> , et omnis Israel audiens timebit.	21.

22. et 23. Si autem fuerit homini peccatum ad iudicium mortis, et occisus fuerit, et suspenderit eum super lignum, non pernoctabit cadaver ipsius super lignum, sed sepultura sepeliet eum in die ipsa : quia propter blasphemiam Dei suspensus est, et non contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dabit tibi ad hæreditatem.

22. et 23. Si autem fuerit in aliquo peccatum ad iudicium mortis, et mortuus fuerit : et suspenderit eum in ligno, non dormiet corpus illius super lignum, sed sepelietis sepelietis eum in die illa : quia maledictus a Deo omnis qui pendet in ligno : et non contaminabis terram tuam, quam Dominus Deus tuus dabit tibi in hæreditatem.

22. et 23. Et quia erit in viro peccatum in iudicium mortis, et morietur, et suspendes eum in ligno, non dormiet morticinum ejus super lignum : quia sepultura sepeliet eum in die ipsa, quia maledictio Dei est suspensus : et non contaminabis adama tuam, quam Dominus Deus tuus dedit tibi in hæreditatem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Deuteronomii.

trium interpretum, et unicisque inclusimus, ne quis putaret aliunde desumpta. Pergit autem Hieronymus post allatam quatuor interpretum versionem : « Porro ADAMA, terra sive humus, lingua Hebræa appellatur. In eo autem loco ubi Aquila et Theodotio similitè transtulerunt, dicentes : « Quia maledictio Dei est suspensus, » in Hebræo ita ponitur. CHI CALATH ELOIM THALUI. Hæc verba Ebion ille Hæresiarches semi-Christianus, semi-Judæus ita interpretatus est, ὅτι ὑβρις Θεοῦ ὁ κρεμάμενος, id est, quia injuria Dei est suspensus. Memini me in altercatione Jasonis et Papisii. quæ Græco sermone

conscripta est, ita reperisse : λοιδορία Θεοῦ ὁ κρεμάμενος, id est, « maledictio Dei qui appensus est. » Dicebat mihi Hebræus, qui me in Scripturis aliqua ex parte instituit, quod possit et ita legi : « Quia contumeliose Deus suspensus est. » Hæc idcirco concessimus quia famosissima quæstio est, et nobis solet a Judæis pro insaniam objici, quod Salvator noster et Dominus sub Dei fuerit maledicto. Primum igitur intuentium est, quod non quicumque in ligno pependerit, maledictus sit apud Deum, sed qui peccaverit, et propter scelus mortis fuerit adjudicatus, sublatusque in crucem, etc. »

CAPUT XXII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
לֹא תִרְאֶה 4	4.	4.
שְׂמֹלֶת 5	5.	5. Ἴματισμόν.
וְהֵאָרַכְתָּ יָמִים 7	7.	7.
כִּלְאִים 9	9.	9. Ἀνομοιογενές.
יָחַד 10	10.	10. Ὁμοῦ.
שְׂעִיבָנוּ 11	11.	11. Ἀντιδιακείμενον.
עַל־יִלּוּחַ דְּבָרִים 14	14.	14. Ἐνάλλακτα ῥήματα.
נְבִלָה 21	21.	21. Ἀπέρβευσιν.
בְּתִלָּה 23	23.	23. Νεάνις.
אֲתִיָּהֲנָעָר 24	24.	24. Τὴν παῖδα.
הַדְּבָר 26	26.	26.
כֶּבֶף 30	30.	30. Πτερύγιον.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Non videbis.	4. Non videbis.	4.
5. Vestimentum.	5. Veste.	5. Vestimentum.
7. Et prolongare facias dies.	7. Et longo vivas tempore.	7.
9. Mixturis.	9. Altero semine.	9. Genere dissimile.
10. Pariter.	10. Simul.	10. Pariter.
14. Contextura.	14. Quod ex lana et lino contextum est.	14. Contra dispositum.
14. Causationes verborum.	14. Occasiones.	14. Commutatoria verba.
21. Stultitiam.	21. Nefas.	21. Effluxionem.
23. Virgo.	23. Virgo.	23. Puella.
24. Puellam.	24. Puella.	24. Puellam.
26. Verbum.	26. Vacat.	26.
30. Alam.	30. Operimentum.	30. Alam.

Ἠ Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Deuteronomii.

V. 4. Ἄλλος, οὐχ ὑπερόψει. Basiliensis.

V. 7. Ἄλλος, καὶ μακροχρόνιος ἢ. Α.λ., ἔση. Sic quædam exemplaria.

V. 9. Ἄ., ἀνομοιογενές, etc. Hæ omnes interpretationes ex Basiliensi prodeunt : Σ., εἰργμὸν, id est detentionem, coarctationem, quasi illa varii generis

semina sibi mutuo officiant, ne fructum emittant. Eodem sensu Theodotio, κώλυμα, id est impedimentum.

V. 11. Ἄ., ἀντιδιακείμενον. Σ., ἑταρογενές. Ex Basiliensi. Procopius vero ita habet : ε Aquylas. κίβδηλα (sic) illud, ἀντικείμενον exposuit, Symma-

CAPUT XXIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
פְּעִיעֹדָא 1	1.	1. Τραυματίας ἐπιτρέμμυ.
מִפְזוֹר 2	2.	2. Μαμζήρ.
מִפְתוֹר אִרְם נְהָרִים 4	4.	4. Ἀπὸ Φαθὼρ Συρίας ποταμῶν.
כִּרְתָּא מְתָנָה 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Læsus attritione.	1. Eunuchus, attritis vel amputatis testiculis.	1. Vulneratus attritione.
2. Spurius.	2. Mamzer, hoc est, de scorto.	2. Mamzer.
4. De Phathor Aram duorum fluminum.	4. De Mesopotamia Syriæ.	4. De Phathor Syriæ fluminum.
9. Si egressa fuerit castrametatio.	9. Quando egressus fueris ad versus hostes tuos.	9.

CAPUT XXII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Οὐκ ἔφη. "Ἄλλος, οὐχ ὑπερ- ώψει.	4.
5.	5. Στολήν.	5.
7.	7. Καὶ πολυήμερος γίνη. "Ἄλλος, καὶ μακροχρόνιος ἢ. "Ἄλ., ἔση.	7.
9. Εἰργμόν. (Coisl. ἀνομοιογε- νός.)	9. Διάφορον. "Ἄλλος, Δίφορον.	9. Κώλυμα.
10.	10. Ἐπὶ τὸ αὐτό.	10.
11. Ἐτερογενές:	11. Κίβδηλον.	11.
14.	14. Προφασιστικούς λόγους.	14.
21.	21. Ἀφροσύνην.	21.
23.	23. Παρθένος.	23.
24.	24. Τὴν νεάνην.	24.
26.	26. Τὸ πρᾶγμα. "Ἄλλος, τὸ ῥῆμα.	26.
30.	30. Συγκάλυμμα.	30.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
4.	4. Non videbis. <i>Alius</i> , non ne- gliges.	4.
5.	5. Siolam.	5.
7.	7. Et multorum dierum sis. <i>A- lius</i> , et longævus sis. <i>Al.</i> , eris.	7.
9. Detentionem. (Coisl. genere cissimile.)	9. Variam. <i>Alius</i> , duplicem so- mentem.	9. Impedimentum.
10.	10. In idipsum.	10.
11. Alterius generis.	11. Adulteratum.	11.
14.	14. Occasionis verba.	14.
21.	21. Stultitiam.	21.
23.	23. Virgo.	23.
24.	24. Adolescentulam.	24.
26.	26. Res. <i>Alius</i> , verbum.	26.
30.	30. Operimentum.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Deuteronomii.

chus vero, ἑτερογενές. »

V. 14. Ἄ., ἐνάλλαχτα ῥήματα. In Coisl. legitur ENAAAKKA PITIMA, mendose. Id vero non potest aliud esse quam ἐνάλλαχτα ῥήματα, et sic vocem πρᾶγμα vertit alibi Aquila.

V. 19. Ἦσθ. Ο΄, σίκλους. In marg. Coisl. iniani ad-

ditur ἀργυρίου.

V. 23. Ἄ., νεάνης. Omnes Regii codices hanc notam habent: καὶ ἀντὶ τοῦ παρθένος, νεάνης φησὶ, καθὼς καὶ Ἀκύλας ἐξέδωκεν.

V. 26. Ἄλλ., τὸ ῥῆμα. Ex Basiliensi.

CAPUT XXIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Θαλασσίας.	1.
2.	2. Ἐκ πόρνης.	2.
4.	4. Ἐκ τῆς Μεσοποταμίας. "Ἄλ- λος, ἀπὸ Βαθοῦρ Συρίας ποταμῶν.	4.
9.	9. Ἐάν δὲ ἐξέλθης παρεμβαλεῖν. "Ἄλλος, ἐάν ἐξέλθης εἰς πόλεμον.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Altritus.	1.
2.	2. De scorto.	2.
4.	4. De Mesopotamia. <i>Alius</i> , a Bathur Syriæ fluviorum.	4.
9.	9. Si autem egressus fueris ad castra ponenda. <i>Alius</i> , si egressus fueris in bellum.	9.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
מקרה 10	10.	10. Ἐκ συναντήματος.
את צאתך 13	13.	13. Τὸ ἐξελθόν σου.
ולדת איביך לפניך היתה 14	14.	14. Καὶ τοῦ δοῦναι ἐχθρούς σου εἰς πρόσωπόν σου. Καὶ ἔσται.
קדשה 17	17.	17. Ἐνδιηλλαγμένη.
גובה 23	23.	23.
כליך 24	24.	24. Σκεύη.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. De accidente.	10. Qui nocturno pollutus sit somnio.	10. De accidente.
13. Excrementum tuum.	13. <i>Vacat.</i>	13. Excrementum tuum.
14. Et ad dandum inimicos tuos ad facies tuas : et erit.	14. Et tradat tibi inimicos tuos : et sint castra.	14. Et ad dandum inimicos tuos in faciem tuam. Et erit.
17. Prostituta.	17. Meretrix.	17. Immutata.
23. Spontaneeum.	23. Propria voluntate.	23.
24. Vas tuum.	24. Tecum.	24. Vasa.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Deuteronomii.

Aquilæ lectiones versuum 1, 2, 4, 10, 13, 17, 24, ex Coislin. prodeunt
V. 4. Ἄλλος, ἀπὸ Βαθούρ Συρίας ποταμῶν. Ex

Basiliensi, absque interpretis nomine : illud דתפ non exprimitur in LXX interpretibus, neque in Vulgata : estque nomen loci vel regionis. Videtur

CAPUT XXIV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ספר כריחה 1	1.	1. Βιβλίον κοπής. (Coisl. ἀποκοπής.)
חדשה 5	5.	5. Κατηγήν.
ובערד 7	7.	7.
מבצורים 9	9.	9.
את העבוב 11	11.	11. Χροδοσίαν.
בעבוס 12	12.	12.
את העבוב 13	13.	13.
בשלמות		
צדקה 14	14.	Δίκαιον.
לא ידועשך		14. Οὐ συκοφαντήσεις
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Libellum excisionis.	1. Libellum repudiij.	1. Libellum scissionis. (Coisl. abscissionis.
5. Novam.	5. Nuper.	5. Novam
7. Et auferes.	7. Auferes.	7.
9. Ex Ægypto.	9. De Ægypto.	9.
11. Pignus.	11. Pignus.	11. Pignus.
12. In pignore ejus.	12. Non pernoctabit apud te pignus	12.
13. Pignus.	13. <i>Vacat.</i>	13.
In vestimento suo.	In vestimento suo.	
Justitia.	Justitiam.	Justum.
14. Non opprimes.	14. Non negabis.	14. Non calumniaberis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ἐκ ῥύσεως.	10.
13.	13. Τὴν ἀσχημοσύνην σου.	13.
14. Καὶ δοῦναι τὸν ἐχθρόν σου εἰς πρόσωπόν σου. Ἔσται οὖν.	14. Καὶ παραδοῦναι τὸν ἐχθρόν σου πρὸ προσώπου σου. Καὶ ἔσται.	14. Τοῦ δοῦναι ἐχθρούς σου κατὰ πρόσωπόν σου.
17.	17. Πόρνη.	17.
23.	23. Δόμα. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἐκούσιον.	23.
24.	24. Ἄγγος.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. A fluore.	10.
13.	13. Turpitudinem tuam.	13.
14. Et dare inimicum tuum in faciem tuam. Erit igitur.	14. Et tradat inimicum tuum ante faciem tuam. Et erunt <i>castra</i> .	14. Ad dandum inimicos tuos contra faciem tuam.
17.	17. Meretrix.	17.
23.	23. Donum. <i>Reliqui</i> , volunta- rium.	23.
24.	24. Vas.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Deuteronomii.

mendum esse in Basiliensi Βαθούρ pro φαθούρ;
nisi fortasse interpretes legerit γηρ.

V. 9. Ἄλλος, ἐὰν ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον. Basil.

V. 14. Ἄ., καὶ τοῦ δοῦναι, etc. Hasce trium le-
ctiones exhibet Basil.

V. 23. *Οἱ λοιποὶ*, ἐκούσιον. Basil.

CAPUT XXIV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Βιβλίον διακοπῆς.	1. Βιβλίον ἀποστασίου.	1. Βιβλίον ἐξολοθρεύσεως.
5.	5. Προσφάτως.	5.
7. Καὶ ἐπιλέξεις.	7. Καὶ ἐξαρείς. Ἄλλος, καὶ ἐξα- ρείτε.	7. Καὶ ἐπιλέξεις.
9.	9. Ἐξ Αἰγύπτου. Ἄλλος, ἐκ γῆς Αἰγύπτου.	9.
11.	11. Ἐνέχυρον.	11.
12.	12. Ἐν τῷ ἐνεχύρῳ αὐτοῦ. Ἄλ- λος, ἱμάτιον.	12.
13.	13. Ἐνέχυρον. Ἄλλος, ἱμάτιον. Ἐν τῷ ἱματίῳ αὐτοῦ. Ἄλλος, ἐν χρεωδοσίᾳ αὐτοῦ. Ἐλεημοσύνη.	13.
14.	14. Οὐκ ἀπαδικήσεις. (Coisl. οὐκ ἀποστερήσεις.)	14.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Libellum discissionis.	1. Libellum repudii.	1. Libellum exterminationis.
5.	5. Nuper.	5.
7. Et colliges.	7. Et auferes. Et auferetis.	7. Et colliges.
9.	9. Ex <i>Ægypto</i> . <i>Alius</i> , ex terra <i>Ægypti</i> .	9.
11.	11. Pignus.	11.
12.	12. In pignore ejus. <i>Alius</i> , in vestimento.	12.
13.	13. Pignus. <i>Alius</i> , vestimentum. In vestimento suo. <i>Alius</i> , in sua restitutione debiti. Misericordia.	13.
14.	14. Non fraudabis. (Coisl. non privabis.)	14.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ביום 15	15.	15. Ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ.
רקצה קציר 19	19.	19. Θερσίσης θερισμόν. Οὐλον.
עבד 20	20.	20. Ῥαβδίσης.
ויקח לך תפוח דודין		
לך תפוח 21	21.	21. Οὐκ ἐπιφυλλίσαις.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. In die ejus.	15. Eadem die.	15. In die ejus.
19. Messueris messem tuam. Manipulum.	19. Messueris segetem. Manipulum.	19. Messueris messem. Teneram spicam.
20. Excusseris. Olivam tuam, non ramos requi- res post te.	20. Collegeris. (Si fruges collegeris) olivarum, quidquid remanserit in arboribus, non reverteris ut colligas.	20. Virga excusseris.
21. Non racemabis.	21. Non colliges remanentes ra- cemos.	21. Non racemabis

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Deuteronomii.

V. 4. 'A., β:βλον κοπῆς, etc. Trium lectiones exhibet Basiliensis.
 Cæteras Aquilæ lectiones, nempe, versuum, 5, 11, 14, 15, 19, 20, mutuamur ex Coislip.
 V. 7. Σ., Θ., καὶ ἐπιλέξαις. Basiliensis.
 V. 9. 'Aλλ., ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Basiliensis.
 V. 12. 'Aλλ., ἱματίω, et sequenti, ἱμάτιον. Basiliensis, tacito interprete.
 V. 13. 'Aλλος, ἐν χρεωδοσίᾳ αὐτοῦ. Ex Basiliensi.
 V. 20. 'Aλλ., ἐλαίαν σου οὐ στεφανώσεις. 'Aλλ., τὴν ἐλαίαν σου οὐ τρυγήσεις. Basiliensis : nec monet cujus sint hæ versiones; quæ sane ad alios interpretes pertinent.
 V. 21. 'A., οὐκ ἐπιφυλλίσαις. Basiliensis et codices Regii, qui hanc notam habent : Ἀκύλας φησὶν.

CAPUT XXV DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הפיל 2	2.	2. Πτωματίσαις.
כד 5	5.	Πρὸς ἀρκετόν. 5.
ויבמה 6	6.	Ἐπιγαμβρεύσει. 6.
ויבמי 7	7.	7. Ἐπιγαμβρευτῆς μου.
גדל 10	10.	10. Ἐξαιρεθέντος. 11.
שנים 11	11.	Ἐν αἰσχύνῃ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Cadero facient.	2. Prosternent.	2. Cadere facies.
Secundum sufficientiam.	Pro mensura.	Secundum sufficientiam.
5. Viro extraneo.	5. Alteri.	5.
Et associabit eam.	Suscitabit semen fratris sui.	Ducet ut uxorem fratris.
6. Pariet.	6. Vacat.	6.
7. Associare me.	7. Me in conjugem sumere.	7. Qui me ducturus erat.
10. Soluti	10. Discalceati.	10. Sublati.
11. Homines.	11. Viri duo.	11.
Verenda ejus.	Verenda ejus.	In turpitudine.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
15.	15. Αὐθήμερον.	15.
19.	19. Ἀμήσης ἀμητόν. Δράγμα.	19.
20.	20. Ἐλαιολογῆς. Οὐκ ἐπαναστρέφεις καλαμήσαι τὰ ὀπίσω σου. Ἄλλος, ἐλαίαν σου, οὐ στεφανώσεις. Ἄλλος, τὴν ἐλαίαν σου, οὐ τρυγήσεις.	20.
41.	21. Οὐκ ἐπανατρυγήσεις.	21.
ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
15.	15. Eadem die.	15.
19.	19. Messueris messem. Manipulum.	19.
20.	20. Olivas colligas. Non redibis ad colligendum, quæ post te. <i>Alius</i> , olivam tuam, non coronabis. <i>Alius</i> , olivam tuam, non vindemiabis.	20.
21.	21. Non revindemiabis.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Deuteronomii.

οὐκ ἐπιφυλλίσεις, φυλλίς γάρ ὁ μικρὸς βότρυς, ἢ οἱ ἀποκείμενοι ῥώγες, καὶ ὑπὸ τὰ φύλλα εὐρισκόμενοι. Id est: « Aquila ait, non racemabis. Φυλλίς enim est parvus racemus, aut decedentes acini, qui sub foliis inveniuntur. » Hic Drusius notat: « Ἐπιφυλλίς, racemulus, qui sub foliis latet, aut magno racemo subjacet: item racematio Abd. v. Hinc

verbum ἐπιφυλλίζειν, racemationem facere: quo usi sunt et LXX Thren. i, 22, ἐπιφύλλισον αὐτοῖς, racemare illis. Lexicon vetus, ἐπιφυλλίς, racemus. Abd. v, pro ἐπιφυλλίδα, quod racemationem reddunt, vide num legendum sit, ἐπιφυλλίδας, id est racemos: quomodo et Hieronymus vertit, et Ebræa veritas habet גַּפְלִי . »

CAPUT XXV DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καθίεις. <i>Vacat.</i>	2.
5.	5. Μὴ ἐγγίζοντι. Ἄλλ., ἄλλο- τριψ. Κατοικήσει.	5.
6.	6. Τέκη. Ἄλλος, τεχθῆ. Ἄλλος, τέξεται.	6.
7.	7. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνδρός μου.	7.
10.	10. Ὑπολυθέντος.	10.
11.	11. Ἄνθρωποι. Ἄλλος, ἄνθρω- ποι δύο. Ἄλλος, ἄνδρες δύο. Τῶν διδύμων αὐτοῦ.	11.
ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Constitues. <i>Vacat.</i>	2.
5.	5. Non appropianti. <i>Alius</i> , alie- no. Cohabitabit.	5.
6.	6. Pariat. <i>Alius</i> , natus fuerit. <i>Alius</i> , pariet.	6.
7.	7. Frater viri mei.	7.
10.	10. Discalceati.	10.
11.	11. Homines. <i>Alius</i> , homines duo. <i>Alius</i> , viri duo. Testes ejus.	11.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אבן 13	13.	13. Λίθος.
אִישׁ וְאִישָׁ 14	14.	14. Ἴφά καὶ ἡφά.
שֶׁלֶם 15	15.	15. Ἀπηρτισμένον.
בצאתם 17	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Lapis.	13. Pondera.	13. Lapis.
14. Ephiah et ephah.	14. Modius major et minor.	14. Ephah et epha.
15. Perfectus.	15. Verum.	15. Perfectum.
17. In exeundo vos.	17. Quando egrediebaris.	17

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Deuteronomii.

V. 5. Ἄλλος, ἄλλοτριω. Sic Basil. Vocem Hebraicam וְ אֵלּוֹטְרִיּוֹס, vertit Aquila, Psal. lxxx, 10, et Theodotio, Jud. 6, 6.
 V. 6. Ἄλλος, τεχθῆ. Ἄλλος, τέξεται. Ex eodem.
 Versuum 2, 5, 7, 10, 11, 13, 14, 15, Aquilæ

CAPUT XXVI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אִשׁוֹךְ אִשׁוֹךְ מֵאֶרֶץ אִשׁוֹךְ 2	2.	2. Ὅσα οἴσεις ἀπὸ γῆς σου.
אֶלְהֶךָ נָתַן לְךָ בכונא		Ἄγγειον.
אֶרְצוֹ אֶבֶד 5	5.	5.
אֶת־עֵינַי 7	7.	7. Πενίαν ἡμῶν.
וְשָׁבַע 12	12.	12.
בְּעֵרְתִי 13	13.	13. Ἐξέλεξα.
בְּאֵנִי 14	14.	14. Ἐν λύτῃ μου.
וְלֹא־בְעֵרְתִי בְּשֹׂמֵךְ		Οὐκ ἐπέλεξα. Ἐν μiasμῶ.
וְהִאֲמַרְתָּ 17	17.	17. Ἀντιλλάξου.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Quem venire facies de terra tua, quam Dominus Deus tuus dat tibi.	2. Vacat.	2. Quæcumque feres a terra tua.
Canistro.	Cartallo.	Cartallum.
5. Syrus periens.	5. Syrus persequebatur.	5.
7. Afflictionem nostram.	7. Humilitatem nostram.	7. Paupertatem nostram.
12. Et saturabuntur.	12. Et saturentur.	12.
13. Abstuli.	13. Abstuli.	13. Elegi.
14. In tristitia mea, Et non abstuli.	14. In luctu meo. Nec separavi.	14. In tristitia mea. Non selegi.
In immundo.	In qualibet immunditia.	In immunditia.
17. Condidisti.	17. Elegisti.	17. Elegisti.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Deuteronomii.

V. 2. Ἄ., ὅσα οἴσεις ἀπὸ γῆς σου, etc. Has interpretationes mutuamur ex Basil.
 Ibid. Ἄ., ἀγγεῖον. Ex Coislin., ut et cæteræ quæ hoc in capite sequuntur omnes Aquilæ interpretationes.
 V. 5. Ἄλλος, Συρίαν ἀπέλιπεν. Ex Basil.
 V. 12. Ἄλλος, ἐμπλησθήσονται. Basil. Est forte Aquilæ qui וְשָׁבַע vertit ἐμπλησθήσονται, Psal. xvi, 14, et A., S., Isai. i, 11.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
13.	13. Στάθμιον.	3.
14.	14. Μέτρον καὶ μέτρον.	14.
15.	15. 'Αληθινόν.'	15.
17.	17. 'Εκπορευομένου σου. "Αλλ., ἐκπορευομένων ὑμῶν.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
13.	13. Pondus.	13.
14.	14. Mensura et mensura.	14.
15.	15. Verum.	15.
17.	17. Exeunte te. <i>Alius</i> , exeunti- bus vobis.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV Deuteronomii.

V. 11. "Αλλος, ἄνθρωποι δύο. "Αλλος, ἄνδρες V. 17. "Αλλος, ἐκπορευομένων ὑμῶν. Basil.
δύο. Ex Basil.

CAPUT XXVI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Οὐ εἰδὲν εἰσενέγκης ἀπὸ τῆς γῆς σου.	2. Τῆς γῆς σου ὅσα ἐν ἐνέγκῃς. "Αλλως, τῆς γῆς σου, ἧς Κύριος ἐ θεὸς δίδωσί σοι. Κάρταλλον.	2.
5.	5. Συρίαν ἀπέβαλεν. "Αλλος, Συρίαν ἀπέλιπεν.	5.
7.	7. Τὴν ταπεινώσιν ἡμῶν.	7.
12.	12. Εὐφρανθήσονται. "Αλλος, ἐμπλησθήσονται.	12.
13.	13. Ἐξεκάθαρα.	13.
14. Ἐν πένθει μου.	14. Ἐν ἐδύνη μου. Οὐκ ἐκάρπωσα. Εἰς ἀκάθαρτον.	14.
17.	17. Εἴλου.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2. Quocumque inferas a terra tua.	2. Terræ tuæ quæcumque tuleris. <i>Aliter</i> , terræ tuæ, quam Domi- nus Deus tuus dat tibi. Cartallum.	2.
5.	5. Syriam rejecit. <i>Alius</i> , Syriam eliquit.	5.
7.	7. Humilitatem nostram.	7.
12.	12. Lætabuntur. <i>Alius</i> , imple- buntur.	12.
13.	13. Abstuli.	13.
14. In luctu meo.	14. In dolore meo. Non abstuli. In immundum.	14.
17.	17. Elegisti.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Deuteronomii.

V. 13. 'Α., ἐξέλεξα. Symmachus et Theodotio
vocem פָּרַגְוִי verterunt καὶ ἐπέλεξε, supra, xxiv, 7.
V. 14. 'Α., ἐν λύπη μου. Ex Coislín. Idem interpres
Gen. κλεῖν, 3, וְכַן פָּרַגְוִי vertit, ἀρχὴ λύπης.
Ibid. Σ., ἐν πένθει μου. Coislín., quam versiorum
sequitur Vulgata, in luctu.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
שׁוּבֵר אֶת־כָּל־דְּבָרָהּ 1	1.	1. Φύλασσε σύμπασαν τὴν ἐντολήν.
שׁוּבֵר 6	6.	6. Ἀπηρτισμένους.
אָמֵן 15	15.	15. Πεπιστωμένους.
וְאָמַד 16	16.	16.
כִּנְיָ 20	20.	20.
עַם־חֻתְנָתָהּ 23	23.	23. Μετὰ νόμφης αὐτοῦ.
בְּסֻתָּר 24	24.	24. Ἐν ἀποκρύφῳ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Custodi omne mandatum.	1. Custodite omne mandatum.	1. Custodi omne mandatum.
6. Perfectis.	6. Informibus.	6. Perfectos.
15. Amen.	15. Amen.	15. Fideliter.
16. Et dicet.	16. Et dicet.	16.
20. Alam.	20. Operimentum.	20.
23. Cum socru sua.	23. Cum socru sua.	23. Cum nuru sua.
24. In abscondito.	24. Clam.	24. In abscondito.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Deuteronomii.

V. 1. 'A., φύλασσε σύμπασαν etc. Hasce trium interpretationes ex Basil. desumpsimus.
Lectiones Aquilæ versuum 6, 23, 24, prodeunt

ex Coislin.

V. 15. 'A., πεπιστωμένους. Σ., Θ., ἀμήν. Ex Basil. Sic passim vertunt tres interpretes. Vide supra

CAPUT XXVIII DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
שׁוּבֵר 1	1.	1.
פְּרִי 4	4.	4. Καρπός.
בְּרִיךְ 6	6.	6.
תִּשְׁמַע 15	15.	15.
חֻקֵּי עֵלֶיךָ אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהֵיכֶם 20	20.	20. Σπάνιν καὶ φαγέδαιναν.
אֶת־דְּבָרֵי עֲרֹתָהּ אֶת־דְּבָרֵי 21	21.	Ἐπιτίμησιν.
וּבְרִיךְ 22	22.	21. Λοιμόν. 22. Περιφλευσμῶ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad custodiendum.	1. Atque custodias.	1.
4. Fructus.	4. Fructus.	4. Fructus.
6. Benedictus.	6. Benedictus.	6.
15. Obedieris.	15. Audire nolueris	15.
Et statuta ejus. Super te.	Et cæremonias. Super te.	
20. Maledictionem, conturbationem.	20. Famem et esuriem.	20. Penuriam et edacitatem.
Et increpationem.	Increpationem.	Increpationem.
21. Pestilentiam.	21. Pestilentiam.	21. Pestilentiam.
22. Et ardore.	22. Ardore.	22. Ambustione.

CAPUT XXVII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Φυλάσσετε πᾶσαν τὴν ἐντολὴν.	1. Φυλάσσεσθε πᾶσας τὰς ἐντολὰς.	1. Φυλάσσου τὴν πᾶσαν ἐντολὴν.
6.	6. Ὁλοκλήρους.	6.
15. Ἄμην.	15. Γένοιτο.	15. Ἄμην.
16.	16. Ἐροῦσι. <i>Basil.</i> ἐρεῖ.	16.
20.	20. Συγκάλυμμα. Ἄλλος, ἀσχημοσύνην.	20.
23.	23. Μετὰ νύμφης αὐτοῦ. Ἄλλος μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ.	23.
24.	24. Δόλω.	24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Custodite omne mandatum.	1. Custodite omnia mandata.	1. Custodi omne mandatum.
6.	6. Integros.	6.
15. Amen.	15. Fiat.	15. Amen.
16.	16. Dicent. <i>Basil.</i> dicet.	16.
20.	20. Cooperimentum. <i>Alius</i> , turpitudinem.	20.
23.	23. Cum nuru sua. <i>Alius</i> , cum socru sua.	23.
24.	24. Dolo.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Deuteronomii.

um. v. 22.

V. 16. *Basil.*, ἐρεῖ. Sic decies habet in hoc capite idem codex, ubi LXX habent ἐροῦσι.

V. 20. Ἄλλ., ἀσχημοσύνην. Sic quædam exemplaria.

V. 23. Ἄλλος, μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ. Alex. Sic etiam Coislin., quam versionem sequitur Vulgata.

CAPUT XXVII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Φυλάσσειν. Ἄλλος, φυλάσσεσθε.	1.
4.	4. Ἐχγόνα.	4.
6.	6. Εὐλογημένοι. Ἄλλος, εὐλογητός, bis.	6.
15.	15. Εἰσακούσης. Ἄλλος, ἀκοῆ ἀκούσητε. ✕ Καὶ τὰ ἤκριθασμένα αὐτοῦ. Ἐπὶ σέ. Ἄλλος, πρὸς σέ.	15.
20. Τὴν ἀχορτασίαν.	20. Τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν. Ἄνάλωσιν.	20.
21.	21. Θάνατον.	21.
22. Περιφλογισμῶ.	22. Ἐρεθισμῶ.	22. Περιφλογισμῶ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Ad custodiendum. <i>Alius</i> , custodite.	1.
4.	4. Fœtus.	4.
6.	6. Benedictus. <i>Alius</i> , idem.	6.
15.	15. Exaudieris. <i>Alius</i> , audition audieritis. ✕ Et accurata statuta ejus. Super te. <i>Alius</i> , ad te.	15.
20. Insatiabilitatem.	20. Egestatem et famem. Cœnsumptionem.	20.
21.	21. Mortem.	21.
22. Circumadustione.	22. Impetigine.	22. Circumadustione.

TO EBPAIKON.

ובירקן	
נגף 25	25.
מחיד 26	26.
ובעפלים 27	27.
ובזרים	
ובערוך 28	28.
ובתמונה	
ישגלנה 30	30.
תחלנו	
ראת 32	32.
וכלות	
פרי 33	33.
משגע 34	34.
להפא 35	35.
לשמה 37	37.
ולשנינה	
ועבדת אדמיניך 48	48
על	
לשנו 49	49.
ויער לא יחן 50	50.
הצר לך 52	52.
במצור 53	53.
יעיק	
האיש הרוך 54	54.
תרע	

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Et aurugine.
25. Cæsum.
26. Qui exterreat.
27. Et in hæmorrhoidibus ani.
Et prurigne.
28. Et cæcitate.
Et stupore.
30. Concumbet cum ea.
Profanabis eam.
32. Videntes.
Et deficientes.
33. Fructum.
54. Vesanus.
35. Curari.
57. In desolationem.
Et in dicterium.
48. Et servies inimicis tuis.
Jugum.
49. Linguam ejus.
50. Et pueri non miserebitur.
52. Et angustię tibi.
53. In obsidione.
Coarctabit.
54. Vir tener.
Malignabitur.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοὺς γράμμασι.

25.
26.
27.
28.
30.
32.
33.
34.
35.
37.
48
49
50.
52.
53.
54.

VULGATA LATINA.

Rubigine.
25. Corruentem.
26. Qui abigat.
27. Et partem corpōris, perquam stercora egeruunt.
Prurigne.
28. Cæcitate.
Furore.
30. Dormiat cum ea.
Vindemias eam.
32. Videntibus oculis tuis.
Et deficientibus.
33. Fructus.
34. Stupens.
35. Sanari.
37. Perditus.
Fabulam.
48. Et servies inimico tuo.
Jugum.
49. Linguam ejus.
50. Nec misereatur parvuli.
52. Et conterat.
53. In angustia.
Opprimet.
54. Delicatus.
Invidebit.

AKYΛAΣ.

ικτερω.
25. Θραυόμενον.
26.
27.
28. 'Εν πωρώσει.
30. Συγκοιτασθήσεται.
Λαϊκώσεις αὐτόν.
32.
Τελούμενοι.
33. Καρπόν.
34.
35. Ὑγιάσαι.
37. Εἰς ἀφανισμόν.
'Εν δευτερώσει.
48. Καὶ δουλεύσεις τῷ ἐχθρῷ σου.
Ζυγόν
49. Γλώσσης αὐτοῦ.
50. Παιδί οὐ θαρῆσεται
52.
53. 'Εν τῇ περιοχῇ.
'Επιχύση.
54. Τρυφητής
Πονηρεύσεται.

AQUILA.

Aurugine.
25. Fractum.
26.
27.
28. In cæcitate.
30. Concumbet.
Profanabis eam.
32.
Consumpti.
33. Fructum.
34.
35. Sanari.
37. In desolationem.
In deuterosi, id est, in exemplum.
48. Et servies inimico tuo.
Jugum.
49. Linguam ejus.
50. Pueri non condonabit
52.
53. In obsidione.
Infundet.
54. Voluptuarius.
Malignabitur.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

	Ἦχρα.	
25. Τροπούμενον.	25. Ἐπὶ κοπήν.	25.
26.	26. Ἐκφοβῶν. Ἄλλος, ἀποσοβῶν.	26.
27. Εἰς τὰ κρυπτά.	27. Ἐν ταῖς ἕδραις. Ἄλλως, εἰς τὴν ἕδραν. Ἄλλως, εἰς τὰς ἕδρας.	27.
Ἐλεφαντιάσει.	Κνήφη.	
28.	28. Ἰορασία.	28.
	Ἐκοτάσει. Ἄλλος, θάμβω.	
30.	30. Ἐξεί.	30.
	Τρυγήσεις αὐτόν.	
32.	32. Βλέφονται. Ἄλλος, ὄφονται.	32.
Ἐκλείποντες ἴσονται.	Σφακελίζοντες.	Ἐκλείποντες ἴσονται.
33.	33. Ἐκφόρια.	33.
34. Παράφορος.	34. Παράπληκτος.	34.
35.	35. Ἰαθῆναι.	35.
37.	37. Ἐν αἰνίγματι.	37.
	Διτηγήματι.	
48. Καὶ δουλεύσεις τῷ ἐχθρῷ σου.	48. Καὶ λατρεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σου. Ἄλλως, καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς σου.	48. Καὶ δουλεύσεις τῷ ἐχθρῷ σου.
	Κλοιδόν.	
49.	49. Φωνῆς αὐτοῦ.	49.
50.	50. Νέον οὐκ ἐλεήσει.	50.
52.	52. Καὶ ἐκτρέψῃ σε. Ἄλλος, καὶ ἕως ἂν ἐκτρέψῃ σε.	52.
53.	53. Ἐν τῇ στενοχωρίᾳ.	53.
	Θλίψει.	
54. Σπάταλος.	54. Ὁ ἀπαλός.	54.
	Βασχανεῖ.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Ruhigine.	
25. In fugam versum.	25. In occisionem.	25.
26.	26. Qui exterreat. <i>Alius</i> , qui abigat.	26.
27. In abscondita.	27. In sedibus (sive in ano). <i>Aliter</i> , in sedem. <i>Aliter</i> , in sedes.	27.
Elephantiasi.	Prurigine.	
28.	28. Cæcitate.	28.
	Excessu mentis. <i>Alius</i> , stupore.	
30.	30. Habebit.	30.
	Vindemiabis eam.	
32.	32. Aspicient. <i>Alius</i> , videbunt.	32.
Deficientes erunt.	Tabescentes.	Deficientes erunt.
33.	33. Proventus.	33.
34. Vecors.	34. Stupidus.	34.
35.	35. Curari.	35.
37.	37. In ænigmate.	37.
	Fabulam.	
48. Et servies inimico tuo.	48. Et servies inimicis tuis. <i>aliter</i> , et servies ibi inimicis tuis.	48. Et servies inimico tuo.
	Vectem.	
49.	49. Vocem ejus.	49.
50.	50. Juvenis non miserebitur.	50.
52.	52. Et attriverit te. <i>Alius</i> , et donec attriverit te.	52.
53.	53. In angustia.	53.
	Tribulabit.	
54. Delicatus.	54. Mollis.	54.
	Invidebit.	

TO EBPAIKON.

לֹא־נִסְתָּה כִּי־רָגַלְתָּ הָעֵץ מִן־
דָּאָרְךָ כִּי־הִתְעַנְנָה וּמוֹדֵךְ תִּרַע

ובשליחה 57 57.
ודפלא 59 59.
ונאמנים
בדחה 60 60.
תלי 61 61.
לרב 62 62.

ודפינק 64 64.
לב רגו 65 65.

ונליון
דאבין
בחיות 66 66.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

56. Non tentavit planta pedis
ejus inniti super terram præ vo-
luptate et mollitie, malignabitur.

57. Et in parvulam suam. *Vel*,
secundinas suas.

59. Mirificabit.

Et stabiles.

60. Ægritudinem.

61. Infirmitatem.

62. In multitudinem.

64. Disperget te.

65. Cor pavidum.

Et deficientium.

Et mœstitiam.

66. In vita tua.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

56.

57.

59.

60.

61.

62.

64.

65.

66.

VULGATA LATINA.

56. Quæ super terram ingredi
non valebat, nec pedis vestigium
figere, propter molliem et teneri-
tudinem nimiam, invidet.

57. Illuvie secundarum.

59. Augebit.

Perpetuas.

60. Afflictiones.

61. Languores.

62. Præ multitudinem.

64. Disperget te.

65. Cor pavidum.

Deficientes.

Consumptam mœrore.

66. Vitæ tuæ.

ΑΚΥΛΑΣ.

56. Οὐκ ἐπέειρασε τάρσος ποδὸς
αὐτῆς ὑφίστασθαι ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ
τῆς τρυφῆς καὶ ἀπαλότητος, πονη-
ρεύσεται.

57. Δευτέριον.

59. Θαυμαστώσει.

60. Ταλαιπωρίαν.

61. Ἀβρωστίαν.

62.

64.

65. Καοδίαν κλονομένην.

Τελουμένους.

Ἐκλιμώσσουσιν.

66.

AQUILA

56. Non tentavit planta pedis
ejus inniti super terram præ vo-
luptate et mollitie, malignabitur.

57. Deuterium. *Vel*, secundinæ.

59. Mirificabit.

60. Miseriam.

61. Infirmitatem.

61.

64.

65. Cor agitatum.

Consumptos.

Esurientem.

66.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Deuteronomii

V. 1. Ἄλλος, φυλάσσεσθε. Basil.
Aquilæ interpretationes versuum 4, 20, 21, 22,
30, 32, 33, 35, 37, 48, 49, 50, 53, 54, 56, 57, 59,
60, 61, 65, omnes ex Coislin. cod. desumpsimus.

V. 6. Εὐλογητός, bis, ex Basil.

V. 15. Ἄλλος, ἀκοῆ ἀκούσητε. Ex eodem.

Ibid. Καὶ τὰ, etc. Ex Ern. Grabe.

Ibid. Ἄλλος, πρὸς σέ. Basil.

V. 20. Coislin. habet, Ἄ., σπάνιν καὶ φαγέδαιναν,
melius quam Basil., Ἄ., σπάνη καὶ φαγέδαινα. Σ., τὴν
ἀγορτάσταν. Sic omnes mss. Regii, Basil. et Drusius,
qui solius Symmachi lectionem habet. — Ο', ἐκλι-
μάταν. Coislin. ad marg., ἐκθλιψίν.

V. 21. Ἄ., λοιμόν. Idem interpretes vocem רַב־
לֹא־מֹסֵד vertit, Exod. ix, 5 et 15.

V. 22. Ἄ., περιφλευσµῶ. Σ., Θ., περιφλογισµῶ.
Ex Basil.

V. 25. Ἄ., θραυόμενον. Σ., τροπούμενον. Ex eo-
dem Basil. Vide Exod. ix, 14. Sic vertit Symma-
chus, II Reg. ii, 17. — Coislin. habet, Σ. Θ., τρο-
πούμενον.

V. 26. Ἄλλος, ἀποσοδῶν. Sic edit. Rom., tacito
interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 27. Σ., εἰς τὰ κρυπτά. Ex Basil., ut et lectiones
sequentes exceptis iis quas hausimus ex Coislin. Edi-
tio Romana habet εἰς τὴν ἔδραν.—Coislin. Σ., ἐλε-

CAPUT XXIX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

לְעֵינֵיכֶם 2 2.
וְאֵן 3 3.
לֹא־בָלָו 5 5.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. In oculis vestris.

3. Viderunt.

5. Non inveteraverunt.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.

3.

5.

VULGATA LATINA.

2. Coram vobis.

3. Viderunt.

5. Non attrita sunt.

ΑΚΥΛΑΣ.

2. Εἰς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν.

3.

5.

AQUILA.

2. In oculis vestris.

3.

5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
56.	56. Οὐχὶ πείραν ἔλαβεν ὁ ποῦς αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν τρυφερότητα, καὶ διὰ τὴν ἀπαλότητα, βασκανεῖ.	56.
57.	57. Χόριον.	57.
59.	59. Παραδοξάσει.	59.
Ἐπιμονους.	Πιστάς.	
60.	60. Ὀδύνην.	60.
61.	61. Μαλακίαν.	61.
62.	62. Τῷ πλήθει. Ἄλλος, εἰς πλήθος.	62.
64. Σχορπίσει σε.	64. Διασπερεῖ σε.	64.
65.	65. Καρδίαν ἑτέραν ἀπειθοῦσαν. Ἄλλος, καρδίαν ἀθυμοῦσαν. Ἐκλείποντας. Τηχομένην.	65.
66. Περὶ τῆς ζωῆς σου.	66. Τῇ ζωῇ σου.	66.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOPIO.

56.	56. Non cepit experientiam pes ejus incedere super terram propter teneritudinem et propter molitiem, invadebit.	56.
57.	57. Chorium.	57.
59.	59. Incredibiles faciet.	59.
Stabiles.	Fideles.	
60.	60. Dolorem.	60.
61.	61. Languorem.	61.
62.	62. Multitudine. <i>Alius</i> , in multitudinem.	62.
64. Disperget te.	64. Disseminabit te.	64.
65.	65. Cor aliud incredulum. <i>Alius</i> , cor desperans. Deficientes. Tabescentem.	65.
66. Circa vitam tuam.	66. Vitæ tuæ.	66.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Deuteronomii.

φαντιάσει, quam lectionem sine interpretis nomine attulit Basiliensis. Ἐλεφαντίασις est genus lepræ, quæ vocatur etiam ἐλέφας. Vide Job II, 7.

V. 28. Ἄ., ἐν πωρώσει. Σύ. Sic Coislin., nec adjicit interpretationem Symmachi. Melius, ἐν πηρώσει, ut habet Basiliensis, sine interpretis nomine.

Ibid. Ἄλλος, θάμβω. Ex Basil.

V. 32. Ἄλλος, ὄφονται. Sic Basil.

Ibid. Ἄ., τελοῦμενοι., Σ., ἐκλείποντες ἔσονται. Ex Coislin.

V. 34. Σ. παράφορος. Sic Coislin. Basiliensis vero sine interpretis nomine.

V. 48. Ἄ., Σ., Θ., καὶ δουλεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σου. Hasce trium lectiones exhibet idem Basil.

V. 52. Ἄλλος, καὶ ἕως ἂν ἐκτριψῇ σε. Ex eodem Basil.

V. 54. Ἄ., τρυφερῆς. Σ., σπάταλος. Ex eodem Basil.

V. 59. Σ., ἐπιμόνους. Coislin.

V. 62. Ἄλλος, εἰς πλήθος. Basil.

V. 64. Σ., σκορπίσει σε. Coislin.

V. 65. Ἄλλ., καρδίαν ἀθυμοῦσαν. Basil. — Ἄ., ἐκλιμώσσουσαν, Coislin., ac si legerit Aquila ἰσχυρ.

V. 66. Σ., περὶ τῆς ζωῆς σου. Ex Basil.

CAPUT XXIX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ἐνώπιον ὑμῶν.	2.
3.	3. Ἐωράχασιν. Ἄλλοι, εἶδον.	3.
5.	5. Οὐ κατετριβῆ. Ἄλλος, οὐκ ἐπαλαιώθη.	5.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Coram vobis.	2.
3.	3. Viderunt. <i>Alii</i> , conspexerunt.	3.
5.	5. Non attrita sunt. <i>Alius</i> , non inveteraverunt.	5.

TO EBPAIKON.

6 וְשָׁכַר
8 תְּלַחֲצֵנִי
10 רֵאשִׁיכֶם
11 סַפְּכֶם
מִחֲסוֹב עֵצִיךְ
17 אֲתֵּדְשָׁקְצִיחֶם
וְאֵת גְּלִיחֶם
18 מִשְׁפַּחָה
פְּרָה רֵאשׁ
19 שְׁלוֹם
הִרְהָ אֲתֵּדְשָׁמָה

26 תָּמָה הָרַק דָּהֵם

VERSIO HEBRAICI TEXT.

6. Et siceram.
8. Et dimidiæ.
10. Capita vestra.
11. Parvuli vestri.
A cæsore lignorum tuo.

17. Abominaciones eorum.
Et tornatilia eorum.
18. Familia.
Fructificans venenum.
19. Pax.
Ebriam cum sitiante.

26. Et non impartitus est eis.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

6.
8.
10.
11.
17
18.
19.

26.

VULGATA LATINA.

6. Siceram.
8. Et dimidiæ.
10. Principes vestri.
11. Liberi.
Exceptis lignorum cæsoribus.

17. Abominaciones eorum.
Sordes, id est, idola.
18. Familia.
Germinans fel.
19. Pax.
Ebria sitientem.

26. Et quibus non fuerant attributi.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

6. Μέθυσμα.
8.
10. Ἡ κεφαλὴ ὑμῶν.
11.
17. Προσοχθίσματα αὐτῶν.
Καθάρματα.
18. Συγγένεια.
Αὐξάνουσα κεφαλὴν.
19. Εἰρήνη.

26. Οὐδ' ἐμέρισεν αὐτοῖς.
AQUILA.

6. Inebriamentum.
8.
10. Caput vestrum.
11.

17. Offendicula eorum.
Purgamenta.
18. Cognatio.
Augens caput.
19. Pax.

26. Neque partitus est eis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Deuteronomii.

Lectiones Aquilæ versuum 2, 6, 10, 17, 18, 19, 26, exhibet cod. Coislin.

V. 3. Ἄλλος, εἶδον. Ex Basil.

V. 5. Ἄλλος, οὐκ ἐπαλαιώθη. Sic Basil., tacito interprete. Est forte Symmachi, qui ita vertit אַל, Gen. xviii, 12.

CAPUT XXX DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.

6 וְכַל
9 הִתְחַיֵּיךְ
11 נִפְלְאוֹת
12 וְיִשְׁמַעֲתָ אֹתָהּ
13 אֶל-עֵבֶר
19 וּבִדְרַחַת בְּהִיִּים
20 וְדַבְּקָה בּוֹ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

6. Et circumcidet.
9. Abundare te faciet.
11. Mirabile.
12. Et audire faciet nos illud.
13. Ad transitum.
19. Et eliges in vitis.
20. Et ad adhærendum in eo.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

6.
9.
11.
12.
13.
19.
20.

VULGATA.

6. Et circumcidet.
9. Abundare te faciet.
11. Supra te.
12. Et audiamus.
13. Trans.
19. Elige ergo vitam.
20. Et illi adhæreas.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

6. Καὶ περιτεμεῖται.
9. Περισσεύσει σε.
11. Τεθαυμαστωμένη.
12. Καὶ ἀκουστήν αὐτήν ἡμῶν ποιήσει.
13. Ἀντιπέραν.
19.
20. Καὶ κολλᾶσθαι ἐν αὐτῷ.

AQUILA.

6. Et circumcidet.
9. Abundare te faciet
11. Admirandum.
12. Et auditum illud nobis faciet.
13. Ex opposita ora.
19.
20. Et ad conglutinandum se ei.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Σίκερα.	6.
8.	8. Τῷ ἡμίσει. Ἄλλος, τοῖς ἡμίσεισι.	8.
10.	10. Οἱ ἀρχίφυλοι ὑμῶν.	10.
11.	11. Ἐχγona ὑμῶν. Ἄλλος, τέκνα ὑμῶν. Ἄπὸ ξυλοκόπου. Ἄλλος, ἀπὸ ξυλοφόρου.	11.
17.	17. Βδελύγματα αὐτῶν. Τὰ εἰδῶλα.	17.
18.	18. Πατριά. Ἄνω φύουσα.	18.
19.	19. Ὅσια.	19.
26. Οὐδὲ προσήκον αὐτοῖς;.	26. Οὐδὲ διένειμεν αὐτοῖς. Οἱ λοιποί, ἡ μεθύουσα τὴν διψῶσαν.	26.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Siceram.	6.
8.	8. Dimidiæ. <i>Alius</i> , dimidiis.	8.
10.	10. Principes tribuum vestri.	10.
11.	11. Proles vestra. <i>Alius</i> , parvuli vestri. A cæsore lignorum. <i>Al.</i> , a lignorum bajulo.	11.
17.	17. Abominationes eorum. Idola.	17.
18.	18. Familia. Sursum germinans.	18.
19.	19. Sancta. Peccator eum qui sine peccato est. <i>Reliqui</i> , ebria sitientem.	19.
26. Neque conveniebant eis.	26. Neque distribuit eis.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Deuteronomii.

V. 8. Ἄλλος, τοῖς ἡμίσεισι. Ex Basil.

V. 19. Οἱ λοιπ., ἡ μεθύουσα τὴν διψῶσαν. Ex Basil.

V. 11. Ἄλλος, τέκνα ὑμῶν. Basil.

Eam interpretationem sequitur Vulgatus interpres.

Ibid. Ἄλλος, ἀπὸ ξυλοφόρου. Basil.

V. 26. Σ., οὐδὲ προσήκον αὐτοῖς. Ex Coislin.

CAPUT XXX DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
6.	6. Καὶ περικαθαριεῖ.	6.
9. Αὐξήσει σε.	9. Εὐλόγησει σε. Ἄλλος, πολυωρήσει σε.	9.
11.	11. Ὑπέροχος.	11.
12.	12. Καὶ ἀκούσαντες αὐτήν.	12.
13. Ἐξεναντίας.	13. Πέραν.	13.
19.	19. Ἐκλεξαι τὴν ζωὴν. Ἄλλος, ἐκλεξαι τὴν εὐλογίαν.	19.
20.	20. Καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Et circumpurgabit.	6.
9. Augebit te.	9. Benedicet te. <i>Alius</i> , sollicitus erit tui.	9.
11.	11. Supra modum.	11.
12.	12. Et audientes illud.	12.
13. E regione.	13. Trans.	13.
19.	19. Elige vitam. <i>Alius</i> , elige benedictionem.	19.
20.	20. Et adhærere ei.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Deuteronomii.

V. 9. 'Α., περισσεύσει σε. Σ., αύξήσει σε. Ex Basil. 'Αλλος, πολυωρήσει σε. Sic multa exemplaria. Estque haud dubie varia interpretatio, forte Theodotionis.

CAPUT XXXI DEUTERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ד' השביע 4	4.	4.
עמך 6	6.	6.
ירפק		Παρήσει.
הסכת 10	10.	10.
הסתר אסתור 18	18.	18. 'Αποκρύβων ἀποκρύψω.
לעד 19	19.	19.
ודשן 20	20.	20. Πιανθήσονται.
ונאעני		Και διασυρούσι με.
והפר		'Ακυρώσουσι.
והיה כידובאן את רעות 21	21.	21.
רבות וצרות		Εἰς μαρτύριον.
לעד		Τὸ πλάσμα αὐτοῦ.
את יצוד	24.	24. Τελειώτewς αὐτῶν
חמם 24	27.	27. Προσερίζοντες.
ממרים 27	29.	29. Μετὰ τὸν θάνατόν μου.
אתדי מותי 29		Διαφθορᾷ διαφθερεῖτε και ἀποστήσεσθε.
השחת תשחיתן ומתהם		
וקראת		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Disperdidit.	4. Delebitque.	4.
6. Tecum. Dimittet te.	6. Ductor tuus. Dimittet.	6. Dimittet.
10. Tabernaculorum.	10. Tabernaculorum.	10.
18. Abscondens abscondam.	18. Abscondam.	18. Abscondens abscondam.
19. In testem.	19. Pro testimonio.	19.
20. Impinguabit se. Exacerbabunt me. Irritum faciet.	20. Crassique fuerint. Detrahentque mihi. Et irritum facient.	20. Impinguabuntur. Et detrahentque mihi. Irritum facient.
21. Et erit cum invenerint eum mala multa et angustiarum. In testem. Fignentum ejus.	21. Postquam invenerint eum mala multa et afflictiones. Pro testimonio. Cogitationes ejus.	21. In testimonium. Fignentum ejus.
24. Perficere ea.	24. Complavit.	24. Consummationem eorum.
27. Rebelles.	27. Contentiose egistis.	27. Contententes.
29. Post mortem meam. Corruptione corrumpemini et recedetis. Et eveniet.	29. Cum mortuus fuero Inique agetis, et declinabitis. Occurrent.	29. Post mortem meam. Corruptione corrumpemini et recedetis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Deuteronomii.

V. 4. 'Αλλος, εξωλοθρευσαμεν. Basil.
 V. 6. 'Αλλος, εν υμῖν. Ex eodem.
 Ibid. 'Α., παρήσει. Ex Coislín., ut cæteræ hujus capituli omnes Aquilæ lectiones.
 V. 10. 'Αλλος, σκηνοποιίας. Ex eodem.
 V. 19. 'Αλλος, εις μαρτύριον. Sic multa exemplaria.
 V. 21. Καὶ ἔστα: ἔταν, etc. Nihil adnotat hic ccl.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Deuteronomii.

V. 15. 'A., ἀντιπέραν. Σ., ἐξεναντίας. Ex Drusio. V. 19. "Αλλος, εκλεξει τὴν εὐλογίαν. Basil.

CAPUT XXXI DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
4.	4. Ἐξωλόθρευσεν. "Αλλος, ἐξω- λοθρεύσαμεν.	4.
6.	6. Μεθ' ὁμῶν. "Αλλος, ἐν ὁμίῳ. 'Ανῆ.	6.
10.	10. Σκηνοπηγίας. "Αλλος, σκη- νοποιίας.	10.
18.	18. Ἀποστροφῆ ἀποστρέψω.	18.
19.	19. Μαρτυροῦσα. "Αλλος, εἰς μαρτύριον.	19.
20.	20. Κορήσουσι. Παροξυνοῦσί με. Διασκεδάσουσι.	20.
21.	21. ✕ Καὶ ἔσται ὅταν εὗρωσιν ✕ αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις. Μαρτυροῦσα. Τὴν πονηρίαν αὐτῶν.	21.
24.	24. Εἰς τέλος.	24.
27.	27. Παραπικραίνοντες.	27.
29.	29. Ἐσχάτον τῆς τελευτῆς μου. 'Ανομίξ ἀνομήσετε, καὶ ἐκκλι- νεῖτε. Συναντήσεται. "Αλλος, ἀπαντή- σει σοι.	29.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
4.	4. Exterminavit. <i>Alius</i> , Exter- minavimus.	4.
6.	6. Vobiscum. <i>Alius</i> , in vobis. Dimittet.	6.
10.	10. Scenopogiæ. <i>Alius</i> , taber- naculorum effectionis.	10.
18.	18. Avertendo avertam.	18.
19.	19. Testificans. <i>Alius</i> , in testi- monium.	19.
20.	20. Fastidient. Exacerbabunt me. Dissipabunt.	20.
21.	21. ✕ Et erit cum invenerint eum ✕ mala multa et angustia. Testificans. Malitiam eorum.	21.
24.	24. In finem.	24.
27.	27. Exacerbantes.	27.
29.	29. Post mortem meam. Iniquitate inique agetis, et de- clinabitis. Occurrent. <i>Alius</i> , prævenient te.	29.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Deuteronomii.

Benedictinus. Attamen monendus est lector hunc textum asterisco signatum abesse ab edit. Rom. Extat autem in cod. Coisl. et in textu Alex. ab Ern. Grabe edito. DRACH.

Ibid. πικρῶ. Coisl. in textu, ἀντικαταστήσεται, in marg., ἀποκριθήσεται.
V. 29. "Αλλος, ἀπαντήσεται. Idem Basil.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
כשעים 2	2.	2. Ὡς τριχιῶντα.
וכרביים		Καὶ ὡς ψεκάδες.
ולאין על 4	4.	4.
שחת לו לא בניו מוחם 5	5.	5. Διέφθειραν αὐτῷ οὐχ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ.
וינגך 6	6.	6. Ἦτοίμασέ σε.
בהנהל 8	8.	8. Ὅτε ἐκληροδοῖται.
בהפרידו בני אדם		Ἐν τῷ διορίζειν αὐτὸν υἱοὺς ἀνθρώπου.
רמספר בני ישראל κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ.		Εἰς ψήφον υἱῶν Ἰσραήλ.
ימנאח בארץ מדבר 10	10.	10. Ἦῦρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ.
ובתהו ילל ישמן		Ἐν κενώματι ὀλολυγμοῦ ἤφρανε-σμένης.
ירדה 11	11.	11.
יפרש		Ἐκπετάσας.
בדד 12	12.	12. Ἐξαιρέτως.
ירכזו על-במחוי ארץ 13	13.	13. Ἐπὶ τὸ ὑψωμα τῆς γῆς αὐ- τοῦς ἀνεβίβασε.
בשן 14	14.	14. Βασάν.
ועתה יב		Καὶ κερεινῶν.
המר		Αὐστηρόν.
יקנאו 16	16.	16. Ἐζήλωσαν αὐτόν.
יבעיסו		Παρῳργισαν αὐτόν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Sicut imbres. Et quasi stillæ.	2. Quasi imber. Et quasi stillæ.	2. Ut pilosum. Et quasi stillæ.
4. Et non iniquitas.	4. Absque ulla iniquitate.	4.
5. Corrupti sibi, non filii ejus macula eorum.	5. Peccaverunt ei, et non filii ejus in sordibus.	5. Corruerunt ipsi, non filii ejus.
6. Firmavit te.	6. Creavit te.	6. Præparavit te.
8. Cum hæreditare faceret. In separando ipsum filios Adam. Ad numerum filiorum Israel. Samar. Juxta numerum filiorum Israel.	8. Quando dividebat. Quando separabat filios Adam. Juxta numerum filiorum Israel.	8. Cum hæreditare faceret. In disterniendo ipsum filios hominis. Ad calculum filiorum Israel.
10. Inveniet eum in terra deserti. Et in vastitate ululatus solitudinis.	10. Invenit eum in terra deserta. In loco horroris et vastæ solitudinis.	10. Invenit eum sicut uvam in deserto. In inanitate ululatus dissipatæ.
11. Motitabit se.	11. Volitans.	11.
Expandet.	Expandit.	Expandens.
12. Solus.	12. Solus.	12. Eximie.
13. Equitare fecit eum super excelsa terræ.	13. Constituit eum super excelsam terram.	13. Super altitudinem terræ ipsos ascendere fecit.
14. Basan. Et hircos. Merum.	14. Basan. Et hircos. Meracissimum.	14. Basan. Et corneorum. Austerum.
16. Zelare fecerunt eum. Irritaverunt eum.	16. Provocaverunt. Ad iracundiam concitaverunt.	16. Zelare fecerunt eum. Irritaverunt eum.

CAPUT XXXII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Ο΄	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Ὡσεὶ θμβρος. Καὶ ὡσεὶ νιφετός.	2.
4.	4. Καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία. Ἄλλος, οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.	4.
5. Διέφθειραν πρὸς αὐτὸν οὐχ ὡς τὸ σύνολον.	5. Ἠμάρτοσαν, οὐκ αὐτῷ τέχνα μωμητά.	5.
6.	6. Ἐπλασέ σε. <i>Coisl.</i> ἔκτισέ σε.	6.
8.	8. Ὅτε διεμέριζεν. Ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδάμ.	8.
Κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ.	Κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων Θεοῦ.	Κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ.
10.	10. Αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἐν δίψει καύματος ἐν γῆ ἀν- ύδρῳ.	10. Εὗρεν αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ.
11.	11. Ἐπεπόθησε. Ἄλλ., ἐπιφε- ρόμενος. Διείς.	11.
12.	12. Μόνος.	12.
13.	13. Ἀνεβίθασεν αὐτοὺς ἐπὶ τῇ ἰσχύϊ τῆς γῆς.	13.
14.	14. Ταύρων. Καὶ τράγων. Οἶνον.	14.
16.	16. Παρώξυναν. Παρεπίκρανάν με. Ἄλλως, ἐξε- πίκραναν. Ἄλλως, ἐξεπέρασαν.	16.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Quas. imber. Et tanquam nebula.	2.
4.	4. Et non est iniquitas. <i>Alius</i> , non est iniquitas in eo.	4.
5. Corruerunt ad illum, non filii omnino.	5. Peccaverunt non ei filii vitu- perabiles.	5.
6.	6. Formavit te. <i>Coisl.</i> creavit te.	6.
8.	8. Quando dividebat. Quando disseminabat filios Adam.	8.
Juxta numerum filiorum Israel.	Secundum numerum angelorum Dei.	Juxta numerum filiorum Israel.
10.	10. Necessaria tribuit ei in de- serto. In siti æstus, in terra inaquosa.	10. Invenit eum sicut uvam in deserto.
11.	11. Desideravit. <i>Alius</i> , involi- tans. Expandens.	11.
12.	12. Solus.	12.
13.	13. Ascendere fecit eos super fortitudinem terræ.	13.
14.	14. Taurorum. Et hircorum. Vinum.	14.
16.	16. Irritaverunt. Exacerbaverunt me. <i>Aliter, eod.</i> <i>significatu.</i> <i>Alius.</i> tentaverunt	16.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικαῖς γραμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
לֹא שִׁעֲרֹם 17	17.	17. Οὐκ ἐτριχίων αὐτούς.
יִלְךְ 18	18.	18. Ὀδίνοντός σε.
כַּעֲסֹנִי 21	21.	21.
נָבַל		Ἄπορρόβροντι.
עָפָר 24	24.	24. Χοῦν.
אִישׁ שִׁיבָה 25	25.	25. Ἄνδρὸς πολιῶ.
וְאִין בָּהֶם תְּבוֹטָה לֹא 28 et 29	28. 29.	28. 29. Οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς φρόνησις (Coisi. οὐκ ἐνόησαν) ὄφελον ἐσοφισθησαν ἐπίστασθαι αὐτήν. Συνετίσθησαν εἰς ἐσχάτην αὐτῶν.
חֲבֹדוֹ שֶׁיִּלְדוּ וְאֵת יִבְנֵי לְאַחֲרֵיהֶם		30. Φυγαδεύσουσι.
יָיִס 30	30.	31. Οὐχ ὡς στερεὸς ἱμῶν, στερεὸς αὐτῶν.
כִּי לֹא כַעֲדֹנִי צֹדֵם 31	31.	
וְרֹאשׁ בְּתַנִּים אֲכֹד 33	33.	33. Καὶ κεφαλὴ βασιλείσων ἀπλαγχνος.
וְהָאֲרֵדָה כְּמוֹס עֲסֹדִי 34	34.	34.
עֲתֹדָה 35	35.	35. Καιρίως.
כִּי־אֲחַלֵּת יָד 36	36	36.
דִּי 40	40.	40.
שֶׁנֶּחֱטִי 41	41.	41. Ἄκονήσω.
פְּרַעֲוֹת 42	42.	42. Ἀποπέτασμένων.
אֵיב		
וְהִיבִיטוּ גֵוִים עֲבֹד 43	43.	43. Αἰνοποιήσατε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ.

יָקֻם

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17 Non exhorruerunt eos.	17. Quos non coluerunt.	17. Non depilaverunt eos vel non horruerunt eos.
18. Te genuit.	18. Qui te genuit.	18. Parturientem te.
21. Concitaverunt me.	21. Irritaverunt.	21.
Ingrata.	Stulta.	Effluente.
24. Terræ.	24. Super terram.	24. Pulverem.
25. Viro caniciei.	25. Homine sene.	25. Viro caniciei.
28. 29. Et non in illis prudentia: utinam sapientes essent, intelligerent hoc, intelligerent novissimo suo.	28. 29. Et sine prudentia. Utinam saperent et intelligerent, ac novissima providerent.	28. 29. Non est in illis prudentia (Coisi. non cognoverunt): utinam prudentes facti essent ad sciendum hanc: intelligentes rediti essent ad extremum eorum.
30. Fugassent.	30. Fugent.	30. Fugabunt.
31. Quia non sicut petra nostra petra eorum.	31. Non enim est Deus noster ut dii eorum.	31. Non sicut solidus noster solidus eorum.
33. Et caput aspidum crudele.	33. Et venenum aspidum insanabile.	33. Et caput basiliscorum immisericors.
34. Nonne ipsum reconditum apud me?	34. Nonne hæc condita sunt apud me?	34.
35. Tempestive.	35. Tempora.	35. Tempestive.
36. Quod abierit manus.	36. Quod infirmata sit manus.	36.
40. Manum meam.	40. Manum nieam.	40.
41. Acui.	41. Acuero.	41. Acudam.
42. Nudationum. Inimici.	42. Nudati. Inimicorum.	42. Expansorum.
43. Personate gentes populum ejus. Vindicabit.	43. Laudate gentes populum ejus. Ulciscetur.	43. Laudate gentes populus ejus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

17.	17. Οὐς οὐκ ἤδεισαν.	17.
18.	18. Τὸν γεννήσαντά σε. Ἄλλος, ποιήσαντα.	18.
21.	21. Παρώξυνάν με. Ἄλλος, παρώργισάν με.	21.
	Ἄσυνέτη.	
24.	24. Ἐπὶ γῆν.	24.
25.	25. Καθεστηκός πρεσβύτου.	25.
28. 29.	28. 29. Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐπιστήμη· οὐκ ἐφρόνησαν συνίναί· ταῦτα καταδεξάσθησαν εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον.	28. 29.
30.	30. Μετακινήσουσι.	30.
31. Οὐ γὰρ ὡς ὁ φύλαξ ἡμῶν, ὁ φύλαξ αὐτῶν.	31. Ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς ἡμῶν ὡς οἱ θεοὶ αὐτῶν. Ἄλλως, οὐ γὰρ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν.	31. Ὅτι οὐκ ὡς φύλαξ ἡμῶν φύλακας αὐτῶν.
33.	33. Καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.	33.
34. Μὴ οὐχὶ ταῦτα ἀποκείται παρ' ἐμοί;	34. Οὐκ ἰδοὺ ταῦτα συνήκται παρ' ἐμοί;	34.
35.	35. Ἔτοιμα.	35.
36.	36. Παραλελυμένους. Ἄλλος, πρρειμένους.	36.
40.	40. Τὴν δεξιάν μου. Ἄλλος, τῆ δεξιᾶ.	40.
41.	41. Παροξυνῶ.	41.
42.	42. Ἀρχόντων.	42.
	Ἐχθρῶν. Ἄλλος, ἔθνων.	
43.	43. Εὐφράνητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.	43. Ἀγαλλιάσθε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ.
	Ἐδικαίεται. (Αἰ. ἐδικαῖται.) Ἄλλος, ἐκζητεῖται.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

17.	17. Quos non noverunt.	17.
18.	18. Qui te genuit. <i>Alius</i> , qui te fecit.	18.
21.	21. Exacerbaverunt me. <i>Alius</i> , irritaverunt me.	21.
	Stulta.	
24.	24. Super terram.	24.
25.	25. Sene constante.	25.
28. 29.	28. 29. Et non est in eis scientia: non sapuerunt intelligere: hæc suscipiant in sequens tempus.	28. 29.
30.	30. Transmovebunt.	30.
31. Non enim sicut custos noster custos eorum.	31. Quoniam non est Deus noster sicut dii eorum. <i>Alius</i> , non enim sunt dii eorum sicut Deus noster.	31. Quia non sicut custos noster custodes eorum.
33.	33. Et furor aspidum insaniabilis.	33.
34. Nonne hæc reposita sunt apud me?	34. Nonne ecce hæc congregata sunt apud me?	34.
35.	35. Parata.	35.
36.	36. Dissolutos. <i>Alius</i> , remissos.	36.
40.	40. Dexteram meam. <i>Alius</i> , dextera.	40.
41.	41. Actuam.	41.
42.	42. Principum.	42.
	Inimicorum. <i>Alius</i> , gentium.	
43.	43. Exultate gentes cum populo ejus.	43. Exultate gentes populus ejus.
	Vindicabit. <i>Alius</i> , exquirat.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
וכפר		Ἐξυλέεται.
העברים 49	49.	49. Τῶν πέρας.
האף 50	50.	50. Καὶ συλλέγηθι.
מעלתם 51	51.	51. Παρέδθητε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Propitiabitur.	Propitius erit.	Propitiabitur.
49. Habarim.	49. Abarim.	49. Eorum quæ trans.
50. Et colligeris.	50. Jungeris.	50. Et colligare.
51. Prævaricati estis.	51. Prævaricati estis.	51. Transgressi estis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXII Deuteronomii.

V. 4. וְשָׁמַיִם. Coislin. habet, 'A., ὑψώματα, optime: nam vox Hebraica est pluralis. Alii, ὑψωμα. Aquilæ lectiones versuum 2, 4, 6, 8 (primam et secundam), 10 (alteram), 11, 12, 14, 16, 17, 18, 21, 24, 25, 30, 33, 35, 41, 42, 43 (alteram), 50, 51, mutuati sumus ex Coislin.

V. 4. Ἄλλος, οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ. In Basiliensi. In editis τῶν Ὁ deest ἐν αὐτῷ. Sed in veteri Itala legebatur: *non est in eo iniquitas.*

V. 5. 'A., διέφθειραν αὐτῷ, etc. Hasce Aquilæ et Symmachi lectiones post editionem Romanam affert Drusius: Ὁ, ἡμάρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά. Vetus Itala: *peccaverunt non ei filii maculati.*

V. 8. 'A., εἰς ψῆρον υἱῶν Ἰσραήλ. Ita Basiliensis qui tamen mendose habet, 'A., εἰς ψῆρον υἱῶν Θεοῦ υἱοῦ Ἰσραήλ. Mss. Regii et Drusius, A. S., Th., κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Θεοῦ. Scholiastes Romanus: οὕτως οἱ λοιποὶ ἐρμηνεύονται ἐκδεδώκασιν, κατὰ ἀριθμὸν υἱῶν Ἰσραήλ. Sic reliqui interpretes ediderunt, *secundum numerum filiorum Israel.* Nam sic solent scholiastæ hujusmodi, quando parum interest discriminis, omnes simul referre, neglecta parva lectionum varietate. Omnes Regii codices addunt Samaritanum ut tres reliquos edidisse. — Coislin.

adjicit, Σ., υἱοὺς Ἰσραήλ.

V. 10. 'A., Θ., εὗρον αὐτὸν ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ. Sic tamen Regius unus decimi sæculi habet, LXX, αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Vetus Itala vertit: *sufficientem eum sibi fecit in terra deserta.* Theodotio vero legisse videtur כַּנְבַּב בְּכַנְבַּב וְהָאֵשׁ עִירַן אֶת־עַמּוֹ אֲשֶׁר-בְּעַרְבֵי הַדְּשֵׁרִים. Nisi forte dicatur hanc versionem huc translata esse ex Osee ix, 10, ubi sic legitur in Hebræo וְהָאֵשׁ עִירַן אֶת־עַמּוֹ כַּנְבַּב בְּכַנְבַּב וְהָאֵשׁ עִירַן אֶת־עַמּוֹ, ubi LXX sic vertunt, ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ εὗρον τὸν Ἰσραήλ: *Sicut uvam in deserto invenit Israel.* [Aquilæ scriptio ἡ ἕρην exhibet cod. Coislin. De tali forma consule Stephani Thesaurum nuper a Dom. Didot editum. DRACH.]

Ibid. 'A., ἐν κενώματι ὀλοσυγμοῦ ἠφανισμένης. Sic Coislin. melius quam editio Romana, 'A., ἐν ἀτάκτῳ, δοικῆτῳ, ἠφανισμένη: quæ versio vel est alterius interpretis, vel ex aliis translationibus consarcinata, ut quidem existimo. Certe Aquila ἡ ἕρην vertere solet κένωμα.

V. 11. Δις. Coislin. διςτάς.

V. 13. 'A., ἐπὶ τὸ ὑψωμα τῆς γῆς αὐτοῦ ἀνεβίβασε. Ita tres Regii codices. Vocem מָה Aquila sæpe vertit ὑψωμα. Sic I Reg. ix, 22.

CAPUT XXXIII DEUMERONOMII.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
זרח 2	2.	2. Καὶ ἀνεφάνη.
מרבבת כדש מימינו		Ἄπὸ μυριάδων ἀγιασμοῦ, ἀπὸ δεξιάς αὐτοῦ.
5_בהתאסף ראשי	5.	5.
6 ויהי מתוין מספר	6.	6.
מתוין		Ἄνδράσιν.
7 ואל-עמו הביאנו	7.	7. Εἰς τὸν λαὸν Ἰούδα εἰσελθόντων.
בר		Διτάσσονται.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et ortus est.	2. Apparuit.	2. Et alluxit.
Decem millibus sanctitatis, a dextera ejus.	Et cum eo sanctorum millia. In dextera ejus.	A myriadibus sanctificationis, a dextera ejus.
5. In colligendo se capita.	5. Congregatis principibus.	5.
6. Et sint viri ejus numerus.	6. Et sit parvus in numero.	6.
Viri ejus.	Parvus.	Viris.
7. Ad populum suum introduces eum.	7. Ad populum suum introduce eum.	7. In populum Juda ingrediantur.
Contendit.	Pugnabunt pro eo.	Litigabunt.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
49. Τῶν διαβάσεων.	Ἐκαθαριεῖ.	
50.	49. Ἄβαρεῖμ.	49.
51.	50. Καὶ προστέθητι.	50.
	51. Ἥπειθήσατε.	51.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIC
	Expurgabit.	
49. Transituum.	49. Abarim.	49.
50.	50. Et apponere.	50.
51.	51. Immorigeri fuistis.	51.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Deuteronomii.

V. 14. Coislin. habet, 'A., βρωῶν, mendose, pro κερειῶν, ut solet Aquila vertere.

V. 16. Ἄλλ., ἐξεπείρασαν. Ex Basiliensi, qui in textu habet, ἐξεπικράναν. Editio Romana, παρεπίκραναν.

V. 17. Alter Coislinianus habet, 'A., οὐκ ἐνετραχίων αὐτούς. Male Aquila qui דריון solet vertere τριχίωντες pilosi. Hic דריון vertit ἐτριχίων, magis ad nominis etymon, quam ad sensum respiciens. Hic forte melius vertatur οὐκ ἐτριχίων αὐτούς, non timuerunt eos ita ut pili exhorrescerent.

V. 18. Ἄλλ., ποιήσαντα. Basiliensis.

V. 21. Ἄλλος, παρώργισάν με. Sic alius, quem sequitur Vulgata. Est forte Symmachi, qui דריון vertit παροργίσει, Eccles. vii, 10.

V. 28, 29. 'A., οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς φρόνησις, etc. Ex editione Romana. ה.ב.ה.φρόνησις, prudentia. Sic etiam vertunt A., S., Th. Prov. ii, 11.

V. 31. Trium interpretum lectiones mutuamur

ex Basiliensi. רחן στερεός, solidus. Sic etiam A., S. II Reg. ii, 16. A., S. Psal. lx, 4.

V. 33. Coislinian. 'A., καὶ κεφαλὴ βασιλίσκων ἀσπλαγχνος, et sic etiam alius Coislinianus: quam lectionem sine interpretis nomine habet Basil.

V. 34. Σ., μὴ οὐχὶ ταῦτα ἀπόκειται παρ' ἐμοί. Sic omnes Regii. Editio vero Romana, μὴ οὐχὶ τοῦτο.

V. 56. Ἄλλ., παρειμένους. Sic quædam exemplaria.

V. 40. Ἄλλος, τῇ δεξιᾷ. Basiliensis.

V. 42. Ἄλλ., ἐθνών. Ex Basiliensi.

V. 45. Ο', υἱοὶ Θεοῦ. Coislin. ad marg., ἄγγελοι (*).

Ibid. 'A., αἰνοποιήσατε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ. Sic Euseb. *Demonstr. evang.*, qui habet ἐνοπήσατε mendose, αἰνοποιήσατε melius. Theodotio, ἀγαλλιάσθε ἔθνη λαὸς αὐτοῦ. Sic Euseb. ibidem.

Ibid. Ἄλλος, ἐκζητεῖται. Basiliensis.

V. 49. 'A., τῶν πέρας, forte πέραν. Σ., τῶν διαβάσεων. Basiliensis.

(*) Scil. initio versus 43 addunt LXX Interpr., Εὐφράνητε οὐρανοὶ ἅμα αὐτῷ, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι (Alex. υἱοὶ) Θεοῦ. Et post eos vetus Italica: *Lætamini cæli cum eo* (Breviar. Moz. et nonnulla alia, *simul cum eo*), et *adorent eum omnes angeli Dei*. Quæ autem omnia desiderantur in Hebraico textu. DRACH.

CAPUT XXXIII DEUTERONOMII.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἐπεφάνη.	2. Καὶ κατέσπευσεν.	2.
Ἄπὸ μυριάδος ἁγίας.	Σὺν μυριάσι Κάδης, ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ.	
5.	5. Συναχθέντων ἀρχόντων. Ἄλλος, συναχθέντες ἀρχοντες.	5.
6.	6. Καὶ ἔστω πολὺς ἐν ἀριθμῷ. Ἄλλος, καὶ ἔσται.	6.
	Πολύς.	
7. Ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσάξεις εὐπτόν.	7. Εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἔλθοις ἄν.	7.
Ἐπερμαχῆσουσιν.	Διακρινουῦσιν.	
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
2. Illuxit.	2. Et festinavit.	2.
A myriade sancta.	Cum decem millibus Cades, a dextera ejus.	
5.	5. Congregatis principibus. Ἄλλος, congregati principes.	5.
6.	6. Et sit multus in numero. Ἄλλος, et erit.	6.
	Multus.	
7. Super populum suum induces eum.	7. Ad populum ejus venias utique.	7.
Ἐποπugnabunt.	Dijudicabunt.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
8 המִיד וְאוֹרִיךְ לְאִישׁ חֲסִידךְ אִשְׁרָךְ נִסִּיתוּ בְמִסָּה תְרִיבָהוּ עֲלֵימִי מְרִיבָה	8.	8.
10 יָרַד כְּשֶׁמֶטִּיךְ יְשִׁימֶךָ	10.	10. Φωτίσουσι. Κρίματά σου.
11 תְּרַצֶּה מַתְנִים	11.	11. Εὐδοκίης. Νῶτον.
12 חָפֵץ	12.	12. Παστώσει.
14 יִרְחִים	14.	14.
15 קִדְם	15.	15. Ἀρχῆθεν. Τραγημάτων τῶν βουῶν.
16 וּמְכַנֵּד גְּבַעוֹת נְזִיר אַחַד	16.	16. Ἀφορισμένου ἀδελφῶν.
19 שָׁעַ וּשְׁפָנֵי מִבְּהַנֵּי חָלַל	19.	19. Πλήμμουρα. Ἀποθέτους κεκρυμμένους ἄμμου.
23 שֶׁבַע רִצְוֹן	23.	23. Πλησμονή εὐδοκίας.
27 אֱלֹהֵי אֲדָם	27.	27.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

8. Perfectiones tuæ et illuminationes tuæ viro pio tuo, quem tentasti eum in tentatione, contendisti cum eo super aquis contentionis.

10. Docebunt.

Judicia tua.

Ponent.

11. Velis.

Lumbos.

12. Tegens.

14. Lunarum.

15. Orientis.

Et a deliciis collium.

16. Nazaræi fratrum ejus.

19. Affluentiam.

Tecta abscondita arenæ.

23. Satur voluntate.

27. Deus orientis.

VULGATA LATINA.

8. Perfectio tua et doctrina tua viro sancto tuo, quem probasti in tentatione, et judicasti ad aquas contradictionis.

10. Vacat.

Judicia tua.

Ponent.

11. Suscipe.

Dorsa.

12. Quasi in thalamo tota die morabitur.

14. Lunæ.

15. Antiquorum.

Pomis collium.

16. Nazaræi inter fratres suos.

19. Inundationem.

Et thesauros absconditos arcnarum.

23. Abundantia perfruetur.

27. Habitaculum ejus sursum.

AQUILA.

8.

10. Illuminabunt.

Judicia tua.

11. Accepta habeas.

Dorsum.

12. Thalamum ponet.

14.

15. A principio.

Bellaris collium.

16. Segregati a fratribus.

19. Inundatio.

Deposita abscondita arenæ.

23. Satietas beneplaciti.

27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Deuteronomii.

V. 2. 'A., καὶ ἀνεφάνη. Σ., ἐπεφάνη. Sic Basiliensis. Ibid. 'A., ἀπὸ μυριάδων ἀγιασμοῦ, ἀπὸ δεξιᾶς αὐτοῦ. Sic editio Romana. Σ., ἀπὸ μυριάδος ἀγίας. Ex Basiliensi. O', σὺν μυριάδι Κάδης. In hæc verba hanc notam afferunt catenæ Regiæ ex Origine: Νῦν Κάδης, οὐ τὸν τόπον λέγει, ἀλλὰ τοὺς ἀγίους. Κάδης γὰρ τὸ ἅγιον λέγεται τῇ Ἑβραϊκῇ γλώττῃ. Id est, nunc Cades, non locum dicit sed sanctos. Cades enim sanctum dicitur Hebraica lingua.

V. 5. 'A.L., συναχθέντες ἀρχοντες. Sic Basiliensis habet in textu LXX Interpretum.

V. 6. 'A., ἀνδράσιν. Aquilæ interpretationes versum 6, 10, 11, 19, 23, e Coisl. n. desumpsimus. 'A.L., ἔσται. Sic Basiliensis.

V. 7. 'A., εἰς τὸν λαὸν Ἰουδα εἰσέλθοισαν (*). Hic variant codices: duo Regii sic habent, 'A., ἀνδράσι τινὲς εἰς τὸν λαὸν Ἰουδα εἰσέλθοισαν. Alius Reg., 'A., ἀνδρες τινὲς εἰς τὸν, etc. Σ., ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσάξεις αὐτόν. Basiliensis habet. εἰσάξει αὐτό. Procopius vero, super populum tuum educes eum, quem admodum habet Symmachus. Videturque interpret Procopii legisse ἐξάξεις. Sed melius εἰσάξεις, ut

(*) Ne mireris formam εἰσέλθοισαν; bæoti enim dicunt ἔλθοισαν pro ἔλθοισαν. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8. Ἡ τελειότης σου, καὶ ἡ διδασκαλία ἀνδρὶ ἀγίῳ. . . .	8. Δήλους αὐτοῦ καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὅσιῳ, ὃν ἐπειρασάν αὐτὸν ἐν πέτρᾳ, ἐλοιδύρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας.	8.
10.	10. Δηλώσουσι. Τὰ δικαιώματά σου. Ἐπιθήσουσι. Ἄλλος, ἐπιθήσει.	10.
11.	11. Δέξαι. Ὅσφύν. Ἄλλος, ἰσχύν.	11.
12.	12. Σκιάσει.	12. Σκεπάσει.
14.	14. Μηνῶν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , σελήνης.	14.
15. Ἀρχαίων. Ὅπώρας τῶν βουνῶν.	15. Ἀρχῆς. Καὶ ἀπὸ κορυφῆς βουνῶν.	15.
16. Φυλάξαντος τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ	16. Δοξασθεῖς ἐπ' ἀδελφοῖς. [<i>Al.</i> , δοξασθέντος.]	16.
19.	19. Πλούτος. Καὶ ἐμπόρια πασάλιον κατοικούντων.	19.
23. Πλησμονὴ εὐδοκία.	23. Πλησμονὴ δεκτῶν.	23.
27.	27. Θεοῦ ἀρχῆς. Ἄλλος, Θεοῦ ἀπὸ ἀρχῆς.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
8. Perfectio tua, et doctrina viro sancto, quem omnigenis modis explorasti: probasti eum juxta aquas rebellivuis.	8. Manifestationes ejus, et veritatem ejus viro sancto, quem tentaverunt eum in tentatione: jurgati sunt in eum super aquam contradictionis.	8.
10.	10. Manifestabunt. Justificationes tuas. Imponent. <i>Alius</i> , imponet.	10.
11.	11. Suscipe. Lumbum. <i>Alius</i> , fortitudinem.	11.
12.	12. Obumbrabit.	12. Τεγετ.
14.	14. Mensium. <i>Reliqui</i> , lunæ.	14.
15. Antiquorum. Pomis collium.	15. Principii. Et a vertice collium.	15.
16. Custodientis fratres suos.	16. Glorificatus super fratribus suis. [<i>Al.</i> glorificati.]	16.
19.	19. Divitiæ. Et emporia maritimum habitantium.	19.
23. Satietas beneplaciti.	23. Satietas acceptabilium.	23.
27.	27. Dei principatus. <i>Alius</i> , Dei a principio.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Deuteronomii.

vox Hebraica נִבְּרָה postulat.

Ibid. 'A., δικάσσονται. Σ., ὑπερμαχῆσουσιν. Sic Basiliensis. Hic Vulgata sequitur Symmachum.

V. 8. Σ., ἡ τελειότης σου, etc. Ex Latinis Procopii, qui versionem Symmachii in hunc versum exhibet, ut nos protulimus.

V. 10. Ἄλλ., ἐπιθήσει. Basiliensis.

V. 11. Ἄλλ., ἰσχύν. Sic Basiliensis. Coislin. autem, 'A., νόσον. Et vero Aquila vocem Hebraicam נִבְּרָה vertere solet νόσον. Sic Job XL, 11, Psal. LXX, 11, Psal. LXXIII, 4.

V. 12. 'A., πατώσει. Θ., σκεπάσει. Sic Basil.

V. 14. *Οἱ λοιποὶ*, σελήνης. Ita Coislin. Hos sequitur Vulgata.

V. 15. 'A., ἀρχῆθεν. Σ., ἀρχαίων. Basiliensis.

Ibid. 'A., τραχημάτων τῶν βουνῶν. Σ., ὀπώρας τῶν βουνῶν. Ex Basiliensi.

V. 16. 'A., ἀφορισμένου ἀδ. etc. Has Aquilæ et Symmachii lectiones profert Basiliensis.

V. 23. Σ., πλησμονὴ εὐδοκίας. Sic codices Regii.

—Coislin. Ο', δεκτῶν. 'A., εὐδοκίας.

V. 27. Ἄλλ., Θεοῦ ἀπὸ ἀρχῆς. Basiliensis.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 מערבב מואב השפנה על־פני	1.	1. [Ἐξ ὀμαλῆς Μωάβ.] Λαξευτή.
7 'O δὲ Ἐβρ., τὰ γλωρὰ αὐτοῦ.	7.	7.
8 בערבות מואב לעני 12	8. 12.	8. Πρὸς ὀμαλὰ Μωάβ. 12.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ex planitiibus Moab. Collis. Super facies.	1. De campestribus Moab. Phasga. Contra Jericho.	1. Ex planitie Moab. Excisa.
7. Viror ejus. <i>Heb. int.</i> , viridia ejus.	7. Dentes illius.	7.
8. In campestribus Moab.	8. In campestribus Moab.	8. Ad plana Moab.
12. In oculis.	12. Coram.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Deuteronomii.

V. 1. 'A., ἐξ ὀμαλῆς Μωάβ. Σ., ἐκ πεδιάδος
Μωάβ. Vide Num. xxii, 4, ad notam.
Ibid. 'A., λαξευτή. Vide Num. xxi, 20.

Ibid. 'A.Λ., κατὰ πρόσωπον. Sic Basiliensis.
V. 7. 'O δὲ Ἐβραῖος, τὰ γλωρὰ αὐτοῦ. Sic Regius
codex 2240. Aliquot exemplaria habent γελύνια, pro

N LIBRUM JOSUE ADMONTITIO.

Lectiones Libri Josue magno numero nobis suppetant Codex Basiliensis ille, de quo frequenter supra illius item ope plerumque ediscitur ex quo vel ex quibus interpretibus prodirent ea quæ in editione LXX interpretum hexaplari asteriscis notabantur. Nam etsi ea ut plurimum ex Theodotione desumerentur, aliquando tamen ex aliis quoque, Aquila scilicet, vel Symmacho, vel ex omnibus simul excepta adhibebantur. Præter Basiliensem, subsidio etiam fuerunt sequentes libri manuscripti, ac etiam editi :

Codex Regius 1825.

Cod. Reg. 1872.

Cod. Reg. 1888.

Eusebius et Hieronymus de locis Hebraicis.

Theodoretus, editus anno 1642.

CAPUT PRIMUM JOSUE

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 ויהי אחרי מות משה עבד יהוה ויאמר יהוה משורת	1.	1.
2 את־הירדן הזה	2.	2.
4 כל ארץ החתים	4.	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et fuit post mortem Moysis servi Domini, et dixit Dominus. Ministrum.	1. Et factum est post mortem Moysi servi Domini, ut loqueretur Dominus. Ministrum.	1.
2. Jordanem hunc.	2. Jordanem istum.	2.
4. Omnis terra Chethæorum.	4. Omnis terra Hethæorum.	4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. { Ἐκ πεδιάδος Μωάβ. }	1. Ἀπὸ Ἀραβῶθ Μωάβ. Φασγά. Ἐπὶ προσώπου. Ἄλλος, κατὰ πρόσωπον.	
7.	7. Χελώνια αὐτοῦ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , σιαγῶν αὐτοῦ.	7
8. Ἐπὶ τὴν πεδιάδα τῆς Μωάβ. 12.	8. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ. 12. Ἐναντι. Ἄλλος, ἐνώπιον.	8. Ἐπὶ δυσμῶν Μωάβ. 12.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Ex campestri Moab.	1. Ab Araboth Moab, Phasga. Super faciem. <i>Alius</i> , secundum faciem.	1.
7.	7. Labia ejus. <i>Reliqui</i> , maxilla ejus.	7.
8. In campestri Moab. 12.	8. Ad occidentem Moab. 12. Ante. <i>Alius</i> , coram.	8. Ad occidentem Moab. 12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIV Deuteronomii.

χελώνια.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, σιαγῶν αὐτοῦ. Ita Basiliensis.
V. 8. Vide Num. xxii, 1.

V. 9. πρὸς π. Ο, συνέσεως. Coislin. marg., σοφίας
V. 12. Ἄλλ., ἐνώπιον. Basiliensis.

Procopius in Heptateuchum,

Andreas Masius in Josue.

Jo. Ernesti Grabe editio.

Notæ editionis Romanæ et Drusii (*).

Porro non modicum discriminis observabit plerumque eruditus lector inter ea quæ Masius et Grabe asteticis notant, et ea quæ in Basiliensi feruntur. Quæ vero sit varietatis hujusmodi causa in Præliminaribus indagatum.

(* Quas deprompsit posterius Montfauconius notas et varias lectiones e codice Coisliniano, reposulmus unamquamque in locum suum. Editor.

CAPUT PRIMUM JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Μετὰ δὲ τὴν τελευταίην Μωϋσῆ δούλου Κυρίου εἶπε Κύριος.	1. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευ- τὴν Μωσῆ εἶπε Κύριος. Ἐπουργῶ. Ἄλλ., λειτουργῶ.	1.
2.	2. Τὸν Ἰορδάνην. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τὸν Ἰορδάνην τούτου.	2.
4.	4. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Χετταίου.	4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Post mortem autem Moysis servi Domini dixit Dominus.	1. Et factum est post mortem Mosis, dixit Dominus. Administro. <i>Alii</i> , ministro.	1.
2.	2. Jordanem. <i>Reliqui</i> , Jordanem hunc.	2.
4.	4. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , omnem terram Chettæi.	4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι	AKYAAΣ.
5 איש לפניך	5.	5.
6 תבחיל	6	6.
7 מאד	7.	7.
ככל-הורה אש- עך		
תלך		
8 למען תשכר לעשה ככל	8.	8.
הכתוב בו כי		
9 ואל-תחת	9.	9.
10 את-שכרי	10.	10.
11 עברים	11.	11.
נתן לכם לרשתה		
14 מפכם	14.	14.
נתן לכם משה בעבר הירדן		
15 וירשתם אותה	15.	15.
משה עבד יהוה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Vir ad facies tuas.	5. Nullus poterit vobis resistere.	5.
6. Hæreditare facies.	6. Sorte divides.	6.
7. Valde.	7. Valde.	7.
Secundum omnem legem quam præcepit tibi.	Omnem legem quam præcepit tibi.	
Iveris.	Agis.	
8. Ut custodias facere secundum omne.	8. Ut custodias et facias omnia.	8.
Quod scriptum in eo quia.	Quæ scripta sunt in eo.	
9. Et ne frangaris.	9. Et noli timere.	9.
10. Præfectis.	10. Principibus.	10. Exactoribus.
11. Transeuntes.	11. Transibitis.	11.
Dans vobis ad possidendum eam.	Daturus est vobis.	
14. Familia vestra.	14. Filii.	14.
Dedit vobis Moses in transitu Jarden.	Tradidit vobis Moyses trans Jordanem.	
15. Et possidebitis eam.	15. Et habitabitis in ea.	15.
Moyses servus Domini.	Moyses famulus Domini.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Josue.

¶ 1. Σ., μετά δὲ etc. Ita Drusius Symmachi locum effert. Illud autem, δούλου Κυρίου, cum asterisco ponunt Masius et Grabe.

Ibid. Ἄλλος, λειτουργῶ. Ita quædam exemplaria Vocem משרת sic vertunt A., S., Th. Exod. xxiv. 13, et Prov. xxix, 12, quorum videtur esse præsens

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄	ΘΕΟΔΟΥΤΩΝ.
5.	5. Ἄνθρωπος κατενώπιον ὑμῶν. Ἄλλος, οὐθεὶς κατὰ πρόσωπόν σου.	5.
6.	6. Ἀποδιελεῖς. Ἄλλος, διελεῖς. Ἄλλος, ἀποδιαστελεῖς.	6.
7.	7. Ἀνδρίζου. Καθότι ἐνετείλατο. Οἱ λοιποὶ, κατὰ πάντα τὸν νόμον. Πράσσης. Ἄλλος, πορεύῃ.	7.
8.	8. Ἴνα εἰδῆς ποιεῖν πάντα. Ἄλλος, ἵνα συνῆς ἐν πᾶσιν οἷς ἐάν πράσσης. Ἄλλος, οἷς ἐάν ποιῆς. Ἄλλος, ὅπως φυλάσσης ποιεῖν πάντα. Γεγραμμένα.	8.
9.	9. Μηδὲ φοβηθῆς. Ἄλλος, μηδὲ πτοηθῆς.	9.
10.	10. Τοῖς γραμματεῦσι.	10.
11.	11. Διαθαίνετε. Ἄλλος, Διαθήσεσθε. Δίδωσιν ὑμῖν. Ἄλλος, δίδωσιν ὑμῖν κληρονομῆσαι.	11.
14. Φορτίον.	14. Παιδία ὑμῶν. Ἔδωκεν ὑμῖν. Ἄλλος, ἔδωκεν ὑμῖν Μωϋσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου.	14.
15.	15. <i>Deest.</i> Ἄλλος, καὶ κληρονομήσετε αὐτήν. Μωϋσῆς. Ἄλλος, Μωϋσῆς ὁ δοῦλος Κυρίου.	15. Μωϋσῆς ὁ παῖς Κυρίου.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.	5. Homo in conspectu vestro <i>Alius</i> , nemo juxta faciem tuam.	5.
6.	6. Distribues. <i>Alius</i> , divides. <i>Alius</i> , divides.	6.
7.	7. Viriliter age. Sicut mandavit. <i>Reliqui</i> , secundum omnem legem. Feceris. <i>Alius</i> , iveris.	7.
8.	8. Ut scias facere omnia. <i>Alius</i> , ut intelligas in omnibus quæcumque feceris. <i>Alius</i> , quæcumque egeris. <i>Alius</i> , ut custodias agere omnia. Scripta.	8.
9.	9. Neque timueris. <i>Alius</i> , neque terrearis.	9.
10. Præfectis.	10. Scribis.	10.
11.	11. Transititis. <i>Alius</i> , transibitis Dat vobis. <i>Alius</i> , dat vobis possidendam.	11.
14. Sarcina.	14. Parvuli vestri. Dedit vobis. <i>Alius</i> , dedit vobis Moyses trans Jordanem.	14.
15:	15. <i>Deest.</i> <i>Alius</i> , et possidebitis eam. Moyses. <i>Alius</i> , Moyses servus Domini.	15. Moyses puer Domini.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Josue.

interpretatio. — Ο΄, ὁπουργῶ. Coislin. in margine, λειτουργῶ, additur ibid., οἱ Ο΄, χω, cujus notæ significum vide Jud. 1, 14. in nota, et in Pralimi-

nibus, cap. x, num. 4, ad litt. η. Hæ porro marginales notæ Coislin., ut plurimum in textu ms. Alex. reperiuntur.

V. 2. *Οι Λοιποι*, τὸν Ἰορδάνην τοῦτον. Sic Basiliensis : illud, τοῦτον, cum asterisco ponit Masius.

V. 3. רגלם ו', ποδῶν ὑμῶν. Coislin. marg., Θ., ἐπ' αὐτόν.

V. 4. Ἄλλ., πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Χετταίου. Ita Basiliensis. Masius vero cum asterisco ponit, πᾶσαν γῆν Ἑταίων. Nescio unde expiscatus : nam interpretes Græci, οἷον solent exprimere præmisso χ, Χετταίων. — Coislin. Ο', τὸν ἀντιλίθανον, m., *οι λοιπ.*, τοῦτον.

Ibid. Id. *οι λοιπ.*, πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ Χετταίου. Sæpe monuimus notam illam *οι λοιπ.* quæ passim occurrit, non esse semper de reliquis omnibus interpretibus accipiendam, sed etiam usurpari ubi aut duo, aut etiam unus interpretes eam, quæ proponitur, lectionem efferunt.

V. 5. Ἄλλ., οὐθεὶς κατὰ πρόσωπον ὑμῶν. Sic Basiliensis.

V. 6. Ἄλλ., διελείξ. Ἄλλ., ἀποδιαστελεῖς. Basiliensis. In editione Romana hæ lectiones annotantur. Codex Alexandrinus habet, ἀποδιαστελεῖς.

V. 7. Ἀνδρίζου. Basiliensis *ad marg.* addit, σφόδρα, *valde*. Masius item et Grabe cum asterisco habent.

Ibid. *Οι λοιπο*, κατὰ πάντα τὸν νόμον. Ita Basil. Masius autem et Grabe cum asterisco ponunt. Verisimile est LXX seneis, verba omnia Hebraica quæ attulimus his expressisse, καθότι ἐνετελιατο : sed Origenem alia ex tribus interpretibus supplevisse cum asterisco : nam in his omnibus quæ asterisco notantur, magis verba quam sensum spectare videtur.

Ibid. Ἄλλ., πορεύη. Basiliensis.

Ibid. Coislin. Ο', ἀνδρίζου, m., Θ., *οι λοιπ.*, σφόδρα. Ibid. in textu, ἡ εἰς ἀριστερά, m., Θ., οὐδέ.

Ibid. Id. Ο', πορεύη. Θ., πράσσης.

V. 8. Ἄλλ., ἵνα συνῆς ἐν πᾶσιν. Hæ omnes le-

CAPUT II JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אנשים 1 מרגלים והש	1.	1.
וישכרו		
הנה אנשים באו הנה וליה 2	2.	2.
האנשים 3 הבאים אליך אשר באו לביקך	3.	3.
ולא ידעתי מאין המה 4	4.	4.
רדפי מהר 5	5.	5.
בפשתי העץ 6	6.	6.
השער סגור אחרי כאשר יצאו 7 הרדפים אחריהם	7.	7. Καὶ τὴν πύλην ἐκλείσαν ὀπίσω αὐτῶν, ὡς ἐξῆλθον οἱ καταδιώκοντες ὀπίσω αὐτῶν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Viros. Explorantes silentio. <i>Deest.</i> Et cubuerunt.	1. Viros. Explorantes in abscondito. Viri. Quieverunt.	1.
2. Ecce viri venerunt huc nocte.	2. Ecce viri ingressi sunt huc per noctem.	2.
3. Viros. Venientes ad te, qui venerunt ad domum tuam.	3. Viros. Qui venerunt ad te, et ingressi sunt domum tuam.	3.
4. Et non cognovi unde ipsi.	4. Sed nesciebam unde erant.	4.
5. Sequimini cito.	5. Persequimini cito.	5.
6. In linis ligni.	6. Stipula lini.	6.
7. Portamque clauserunt postquam egressi sunt. insequentes post eos.	7. Illisque egressis, statim porta clausa est.	7 Et portam clauserunt post se, ut egressi sunt insequentes post eos.

ctiōnes habentur in Basiliensi et in annotationibus edit. Romanæ.

Ibid. Basiliensis in margine addit, ἐν αὐτῷ ὅτι, in eo quia. Masius, ἐν αὐτῷ tantum sub asterisco ponit.

Ibid. Coislin. O', τότε, m., οἱ λοιπ., ἐν αὐτῷ ὅτι.

V. 9. "Α.λ.λ., μηδὲ πτοηθῆς. Ex Basiliensi. — O', εἰς πάντα. Coislin. m., οἱ O', τόπον, οἱ λοιπ., χῶρον.

V. 10. Græca non habemus. Supra, Deuter. xvi, 18. 'Α., ἀκριβαστάς. Σ., παιδευτάς.

Procop. p. 480. Hæc per scriptores nota fecit populo, quos Aquylas, quidem exactores nominat, Symmachus vero præfectos.

V. 11. "Α.λ.λ., διαβῆσεθε. Basiliensis. Sic item Alex.

Ibid. "Α.λ.λ., δίδωσιν ὑμῖν κληρονομῆσαι. Basil. Masius cum asterisco habet κληρονομεῖν αὐτήν.

Ibid. Coislin. O', ἐτοιμάζεσθε, m., οἱ λοιπ., ἐαυτοῖς. Ibid. in textu, διαβῆσεθε, m., οἱ λοιπ., διαβαίνετε.

V. 12. Id. O', Ἰησοῦς, m., οἱ λοιπ., λέγων.

V. 14. Σ., φορτίον. Ita Drusius.

Ibid. Μωϋσῆς; πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Hoc additamentum habent Basiliensis et Masius cum asterisco.

Ibid. Coislin. O', ἔδωκεν ὑμῖν, m., οἱ λοιπ., Μωσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V. 15. "Α.λ.λ., καὶ κληρονομήσετε αὐτήν. Sic Basiliensis et Masius cum asterisco.

Ibid. "Α.λ.λ., ὁ δοῦλος Κυρίου. Hæc versio est forte Symmachi, ut supra v. 4. Masius et Grabe cum asterisco habent, ὁ παῖς Κυρίου.

Ibid. Coislin. O', Μωϋσῆς, m., οἱ λοιπ., δοῦλος Κυρίου.

V. 17. O', ἠκούσαμεν Μωϋσῆ. Coislin. m., οἱ λοιπ., οὕτως.

CAPUT II JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
1.	1. Νεανίσκους. "Α.λ.λ.ος, ἀνδρας. Κατασκοπεῦσαι. "Α.λ.λ.ος, κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν κρυβῆ. † Νεανίσκοι. "Α.λ.λ.ος, ἀνδρες. Κατέλυσαν. "Α.λ.λ.ος, κατέπλυσαν.	1. Κατασκοπεῦσαι κρυφῆ.
2.	2. Εἰσπεπόμενται ὡς ἀνδρες. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ ἀνδρες εἰσπεπόμενται ὡς τὴν νύκτα.	2.
3.	3. "Α.νδρας. "Α.λ.λ.ος, ἀνθρώπους. Εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου. "Α.λ.λ.ος, εἰσπορευμένους πρὸς σὲ, οἱ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν σου.	3.
4.	4. Vacat.	4. Καὶ οὐκ ἔγνω πόθεν εἰσίν.
5.	5. Καταδιώξατε. Alius addit, ταχέως.	5.
6.	6. Ἐν τῇ λινοκαλάμῃ. "Α.λ.λ.ος, ἐν τοῖς ξύλοις τῆς λινοκαλάμης.	6.
7.	7. Καὶ ἡ πύλη ἐκλείσθη.	7.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Juvenes. Alius, viros. Ad explorandum. Alius, ad explorandum terram clanculum. Juvenes. Alius, viri. Divterunt. Alius, quieverunt.	1. Ad explorandum clanculum.
2.	2. Ingressi sunt huc viri. Reliqui, ecce viri ingressi sunt huc nocte.	2.
3.	3. Viros. Alius, homines. Qui ingressi sunt in domum tuam. Alius, ingressos ad te, qui ingressi sunt in domum tuam.	3.
4.	4. Vacat.	4. Et non cognovi unde sint.
5.	5. Persequimini. Alius addit, cito.	5.
6.	6. In lini stipula. Alius, in lignis culmorum lineorum.	6.
7.	7. Et porta clausa est.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
9 וְכִי נִבְּרוּ כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיהֶם	9.	9. Ὅτι ἐκτετήχασαι πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.
12 עַם־בֵּית	12.	12.
וַתֵּתֶם לִי אֶת אֲבוֹת 13 אֲדֹנָיִם	13.	13.
14 אֵם לֹא תִגִּיד אֲתָדַבְרַתְהָ	14.	14.
וְהָיָה בְּתַת יְהוָה לָנוּ אֲתָדַבְרָךְ וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ הַסֵּד וְאֲבוֹת		
15 בְּזַבְל	15.	15.
כִּי בֵּיתָהּ בְּקִיר הַחֹמָה וּבִזְבָּחָהּ הִיא יִרְשַׁבְתָּ		
17 אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ	17.	17.
21 וְהִקְיַד אֲתָדַחְקוֹת הַשָּׁנִי בַּחֲלֹן יִלְכֵךְ	21.	21.
22 עַד־שֶׁבוּ הַרְדֵּבֶלָא	22.	22.
23 וְהַנְּשִׁימ	23.	23.
וְיַעֲבֹד		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
h 9. Et quia liquefacti sunt omnes habitatores terræ a faciebus vestris.	9 Et elanguerunt omnes habitatores terræ.	9. Quia liquefacti sunt omnes habitantes terram a facie vestra.
12. Cum domo.	12. Cum domo.	12.
Et dabitis mihi signum veritatis.	Detisque mihi verum signum.	
13. Animas nostras.	13. Animas nostras.	13.
14. Si non indicaveritis verbum nostrum hoc.	14. Si tamen non prodideris nos.	14.
Et erit cum dabit Dominus nobis terram, et faciemus tecum misericordiam et veritatem.	Cumque tradiderit Dominus nobis terram, faciemus in te misericordiam et veritatem.	
15. In fune.	15. In fune.	15.
Quia domus ejus in pariete muri, et in muro ipsa sedens.	Domus enim ejus hærebat muro.	
17. Quo jurare fecisti nos.	17. Quo adjurasti nos.	17.
21. Et ligavit lineam cocci in fenestra. Et abierunt.	21. Appendit funiculum coccineum in fenestra. Illi vero ambulantes.	21.
22. Donec reversi sunt insecutores.	22. Donec revertentur qui fuerant persecuti.	22.
23. Viri.	23. Exploratores.	23.
Et transierunt.	Transmisso Jordane.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Josue

V. 1 bis. Ἀλλοῦ, ἄνδρας, et post, ἄνδρες. Ex Basiliensi.

Ibid. Lectionem Theodotionis et alterius anonymi affert Basiliensis. Masius legit κρυφή : utroque

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9. Ὅτι ἐκτετήχασι πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.

12.

13.

14.

15.

17.

21.

22.

23.

9. *Vacat.*

12. Ἐν τῷ οἴκῳ. Ἄλλος, μετὰ τοῦ οἴκου.

Vacat.

13. Τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλος, τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

14. *Vacat.* Ἄλλος, ἐν μὴ ἀπαγγελίῃς τὸ ῥῆμα τοῦτο.

Vacat. Ἄλλος, καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῷ Κύριος ἡμῖν τὴν πόλιν, ποιήσομεν μετὰ σου [ἔλεος καὶ ἀλήθειαν].

15. *Vacat.* Ἄλλος, ἐν σχοινίῳ.

Vacat.

17. *Vacat.* Οἱ λοιποὶ, ᾧ ἔωρκεταις ἡμεῖς.

21. *Vacat.* Ἄλλοι, καὶ ἔδρασαν τὸ σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι, καὶ ἐπορεύθησαν.

22. *Vacat.* Ἄλλος, ἕως ἐπέστρεψαν οἱ καταδιώκοντες.

23. Νεανίσκοι. *Alius addit*, τέλος τριῶν ἡμερῶν.

Καὶ διέβησαν. *Alius addit*, τὸν Ἰορδάνην.

9. Καὶ ὅτι κατέπησον πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ γῇ ἀπὸ προσώπου ὑμῶν.

12.

Καὶ δότε μοι σημεῖον ἀληθινόν.

13.

14.

15. Ἐν σχοινίῳ.

Ἵτι οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτῆ ἐκάθητο.

17.

21.

22.

23.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9. Quia liquefacti sunt omnes habitantes terram a facie vestra.

12.

15.

14.

15.

17.

21.

22.

23.

9. *Vacat.*

12. In domo. *Alius*, cum domo.

Vacat.

13. Animam meam. *Alius*, animas nostras.

14. *Vacat.* *Alius*, nisi renuntiaveris verbum hoc.

Vacat. *Alius*, et erit, ut tradiderit Dominus nobis urbem, faciemus tecum misericordiam et veritatem.

15. *Vacat.* *Alius*, in fune.

Vacat.

17. *Vacat.* *Reliqui*, quo adjurasti nos

21. *Vacat.* *Alii*, et ligaverunt signum coccineum in fenestra. Et profecti sunt.

22. *Vacat.* *Alius*, donec reversi essent insequentes.

23. Juvenes. *Alius addit*, terminus trium dierum.

Et transierunt. *Alius addit*, Jordanem.

9. Et quia consternati sunt omnes, qui habitant terram, a facie vestra.

12.

Et date mihi signum verum.

13.

14.

15. In funiculo.

Quia domus ejus in muro, ei in muro ipsa sedebat.

17.

21.

22.

23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Josue.

modo dicitur, κρυβῆ et κρυφῆ, *clanculum*.
Ibid. Ἄλλ., κατέκρυον. Ita Basiliensis.

V. 2. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ ἄνδρες εἰσπεπόμεναι: ὄψε
τὴν νύκτα. Ex Basiliensi. Masius sic habet cūm

asteriscis. — Ibid. Coislin. O', κατασκοπαῦσαι, m., 'A., Θ., χρυθῆ.
 Ibid. Id. O', 'Ιεριχώ, m., *οι λοιπ.*, λέγοντες, quæ vox deest in textu.
 V. 3. "A.λ.λ., ἀνθρώπους. Basiliensis.
 Ibid. "A.λ.λ., εἰσπεπορευμένους πρὸς σέ, οἱ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν σου. Ita Basiliensis, et sic item Grabe cum asterisco. Masius vero legit, εἰσπεπορευμένους πρὸς σέ, τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου. — Coislin. *οι λοιπ.*, πρὸς σέ, οἱ εἰσῆλθον.
 Ibid. כ. Coislin. O', γάρ, 'A., Θ., πᾶσαν.
 V. 4. Θ., καὶ οὐκ ἔγνων πῶθεν εἰσίν. Ex eodem Basil. Masius cum asterisco legit, καὶ οὐκ οἶδα πῶθεν ἦσαν.
 V. 5. Alius addit, ταχέως. Ita Basil. eodemque modo Masius cum asterisco. — Coislin. O', καταδύξατε, m., *οι λοιπ.*, ταχέως.
 V. 6. "A.λ.λ., ἐν τοῖς ξύλοις τῆς λινοκαλάμης. Sic

Basiliensis.
 Ibid. Coislin. m., Θ., τοῖς ξύλοις, tantum.
 V. 7. 'A., καὶ τὴν πύλην ἐκλείσαν, etc. Hæc Drusius, quæ cum Hebræo ad litteram quadrant.
 V. 9. Lectionem Aquilæ et Symmachi mutuamur ex Basiliensi, Theodotionis ex Drusio, quam postremam exhibet item Masius, cum asterisco.
 Ibid. קיי. Coislin. O', Κύριος, m., ὁ Θεὸς ὑμῶν. Id. *οι λοιπ.*, καὶ ὅτι τετήχασι, ut supra.
 V. 11. Id. O', ὁ Θεὸς ὑμῶν, m., *οι λοιπ.*, αὐτός.
 V. 12. "A.λ.λ., μετὰ τοῦ οἴκου. Basiliensis.
 Ibid. Θ., καὶ δότε μοι σημεῖον ἀληθινόν. Sic Basiliensis. Masius etiam cum asterisco ponit. Grabe legit, καὶ δώσετε μοι.
 Ibid. Coislin. O', ἐν τῷ οἴκῳ, m., 'A., Θ., μετὰ τοῦ οἴκου. Id. *οι λοιπ.*, δώσετε μοι σημεῖον ἀληθινόν.
 V. 13. "A.λ.λ., τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Basil.

CAPUT III JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וְהָא וְיַרְבֵּנִי וְיִשְׂרָאֵל 1	1.	1.
מִתְחַבֵּל שְׁלֹשׁ 4	4.	4.
וְעָבְדוּ לְפָנַי הָעַם 6	6.	6.
וְיָלְכוּ לְפָנַי הָעַם		
וְעָרְצָה 8	8.	8.
וַיֹּאמְרוּ יְהוֹשֻׁעַ 10	10.	10.
בְּזֵאת אֶדְרָךְ 11	11.	11. Κυριεύοντος.
עָבַר לְפָנֵינוּ בִּירְדָן		
וְעָתָה 12	12.	12.
יִשְׂרָאֵל אִישׁ-אֶחָד אִישׁ-אֶחָד לְשִׁבְטוֹ		'Ισραήλ ἄνδρα ἓνα τοῦ πατροῦ.
כָּל־מַלְעֵנָה 13	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
1. Ipse et omnes filii Israel.	1. Ipse et omnes filii Israel.	1.
4. Ab heri et nudius tertius.	4. Prius.	4.
6. Et transite ad facies populi.	6. Præcedite populum.	6.
Et ambulaverunt ad facies populi.	Et ambulaverunt ante eos.	
8. Usque ad finem.	8. Partem.	8.
10. Et dixit Jehosua.	10. Dixitque Josue.	10.
In hoc.	, n noc.	
11. Dominatoris.	11. Domlni.	11. Dominantis.
Transiens ad facies vestras in Jordane	Antecedit vos per Jordanem.	
12. Et nunc.	12. Vacat.	12.
Israel virum unum virum unum tribui.	Singulos per singulas tribus.	Israel virum unum sceptri.
13. Desuper.	13. Desuper.	13.

V. 14. "Α.Λ.Λ., ἐάν μὴ ἀπαγγελίης τὸ ῥῆμα τοῦτο. Basiliensis. Hujus loci versio in LXX desideratur. Sic autem Masius cum asterisco supplevit, ἐάν μὴ γνωρίσητε ὑμεῖς τὸ ῥῆμα ὑμῶν τοῦτο. Grabe autem, ἐάν μὴ ἀπαγγέλητε τὸ ῥῆμα ὑμῶν τοῦτο. Ibid. Καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ἡμῖν, etc. Ex Basiliensi. Hæc item in LXX desiderantur, eorumque loco ponitur: Καὶ αὐτὴ εἶπεν. Ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν, ποιήσατε μετ' ἐμοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν. I. e. « Et ipsa dixit, ut tradiderit Dominus vobis urbem, facite mecum misericordiam et veritatem. » Ibid. Coislin. m., *ol loiπ.*, ἐάν μὴ ἀναγγέλης τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἔσται ὡς ἂν παραδῶ Κύριος ἡμῖν τὴν πόλιν ποιήθε (sic) μετὰ σοῦ, quæ tacito interprete in Basiliensi.

V. 15. Θ., ἐν σχοινίσματι. "Α.Λ.Λ., ἐν σχοινίῳ. Ita Basil. Masius item legit, σχοινίσματι, cum asterisco.

Nam in U vacat.—Coislin. m., *ol loiπ.*, ἐν σχοινίῳ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτῆ ἐκάθητο.

Ibid. Θ., ὅτι οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτῆ ἐκάθητο. Basil. Masius, pro ἐκάθητο, ponit κατώκει.

V. 17. *Ol loiποι*, ᾧ ὄρχικας ἡμᾶς. Basiliensis.

V. 21. "Α.Λ.Λ., καὶ ἔδησαν τὸ σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι. Ex Basil. Masius et Grabe melius, καὶ ἔδησεν.

V. 22. "Α.Λ.Λ., ἕως ἐπέστρεψαν οἱ καταδιώκοντες. Basil. Masius et Grabe, οἱ διώκοντες.

V. 23. Τέλος τριῶν ἡμερῶν, et postea, τὸν Ἰορδάνην. Hæc quæ in Basiliensi afferuntur in Hebræo non exstant.—Coislin. m., *ol loiπ.*, τὸν Ἰορδάνην καὶ ἤλθοσαν.

V. 24. Ο', Κύριος. Coislin. m., *ol loiπ.*, ὁ θεὸς ἡμῶν.

CAPUT III JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
4.	1. Vacat. "Αλλος, αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ πάντες Ἰσραὴλ.	1.
4.	4. Ἀπὸ ἐχθῆς καὶ τρίτης ἡμέρας.	4. Ἀπὸ ἐχθῆς καὶ τρίτης ἡμέρας.
6.	6. Προπορεύεσθε τοῦ λαοῦ. "Αλλος, προπορεύεσθε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. "Αλλος, καὶ ἀπῆλθον πρὸ τοῦ λαοῦ.	6.
8	8. Ἐπὶ μέρους. "Αλλος, εἰς μέρος.	8.
10.	10. Vacat. <i>Oi loiποι</i> , καὶ εἶπεν Ἰησοῦς. Ἐν τούτῳ. "Αλλοι, ἐν τῷ νῦν.	10.
11. Δεσπέτου.	11. Κυρίου. Διαβαίνει τὸν Ἰορδάνην. "Αλλος, διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην.	11.
12.	12. Vacat. "Αλλος, καὶ νῦν. Ἰσραὴλ, ἕνα ἀφ' ἐκάστης φυλῆς.	12.
13.	13. Vacat.	13. Ἄνωθεν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Vacat. <i>Alius</i> , ipse et filii omnes Israel.	1.
4.	4. Ab heri et nudius tertius.	4. Ab heri et nudius tertius.
6.	6. Præcedite populum. <i>Alius</i> , præcedite in conspectu populi. Et ibant ante populum. <i>Alius</i> , et abscedebant ante populum.	6.
8.	8. Super partem. <i>Alius</i> , in partem.	8.
40.	10. Vacat. <i>Reliqui</i> , et dixit Jesus. In hoc. <i>Alius</i> , in hoc nunc.	10.
11. Dominatoris.	11. Domini. Transit Jordanem. <i>Alius</i> , transit ante vos Jordanem.	11.
12.	12. Vacat. <i>Alius</i> , et nunc. Israel, unum ab unaquaque tribu.	12.
13.	13. Vacat.	13. Desuper.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

נד אחד
הערה 16
הבט
הבן 17

16.
17.

Εἰς σωρός.
16. Ἀραβα.
17. Ἐτοιμοί.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Acervo uno.
16. Solitudinis.
Salis.
17. Præparando.

In una mole.
16. Solitudinis.
Quod nunc vocatur mortuum.
17. Accincti.

Unus acervus.
16. Araba.
17. Parati.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Josue.

V. 1. Ἀλλ., αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ πάντες Ἰσραήλ. Ex Basil. qui habet αὐτοί, male.
V. 4. Ο', Θ., ἀπὸ ἐχθρῶν καὶ τρίτης ἡμέρας. Ita Drusius. Masius et Grabe, ἡμέρας, cum obelo ponunt.
V. 6. Ἀλλ., προπορεύεσθε ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ. Basil.
Ibid. Ἀλλ., καὶ ἀπῆλθον πρὸ τοῦ λαοῦ. Ex Basil.
V. 8. Ἀλλ., εἰς μέρος. Basil.
V. 9. אלהים. Ο', τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. Coisl. m., καὶ εἶπεν Ἰησοῦς.
V. 10. Οἱ λοιποὶ. καὶ εἶπεν Ἰησοῦς. Basil.
Ibid. Ἀλλ., ἐν τῷ νῦν. Basil.
V. 11. Ἀ., κυριεύοντος. Σ., δεσπότητος. Ita Drus.

Ibid. Ἀλλ., διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν τὸν Ἰορδάνην. Basil. — Coisl. marg., οἱ λοιπ., ἔμπροσθεν ὑμῶν.
V. 12. Ἀλλ., καὶ νῦν. Basil.
Ibid. Ἀ., Ἰσραήλ ἀγδρα ἓνα τοῦ σκήπτρου. Ita Basil., ubi legitur, σκήπτου, mendose, ut videtur. Nam idem Aquila, Gen. xlix, 10, שבב vertit, σκήπτρον.
V. 13. Θ., ἀνωθεν. Sic Drusius. — Coisl. m., ἀνωθεν.
Ibid. Ἀ., Θ., εἰς σωρός. Basiliensis Aquilæ tribuit, Drusius Theodolioni. Σ., δσχωμα ἓν. Sic omnes mss. nostri et Drusius, qui hanc notam ad-

CAPUT IV JOSUE.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

שארלכם 3
מסנע רגלי הכהנים
נכרש מימי הירדן 7
ביתך הירדן 10

3.
7.
10.

3.
7.
10.

כל אשר צוה משה את יהושע

הכהנים לפני העם 11
המשים 12
כארבעים אלף 13

11.
12.
13.

11.
12.
13.

עירבת יריחו
מך הירדן 17

17.

Ἀραβῶθ Ἰεριχώ.
17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Tollite vobis.
A statione pedum sacerdotum.
7. Excisæ sunt aquæ Jordanis.
10. In medio Jordanis.
Juxta omnia quæ præcepit Mose Jehosua.
11. Et sacerdotes ad facies populi.
12. Quintati.
13. Circiter quadraginta mille.
Campestria Jericho.
17. Ex Jordane.

3. Ut tollant.
Ubi steterunt pedes sacerdotum.
7. Defecerunt aquæ Jordanis.
10. In Jordanis medio.
Et dixerat ei Moyses.
11. Sacerdotesque pergebant ante populum.
12. Armati.
13. Quâdraginta milia.
Campestria urbis Jericho.
17. De Jordane.

3.
7.
10.
11.
12.
13.
Araboth Jericho.
17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ἄσχωμα ἔν.

Vacat.

Εἰς σωρός.

16. Ἄοικητου.

16. Ἄραβα.

16.

Ἄλός. Ἄλλος, τῶν ἄλῶν.

17. Ἐτοιμοί.

17. Vacat.

17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Uter unus.

Vacat.

Unus acervus.

16. Inhabitabilis.

16. Araba.

16.

Salis. *Alius*, salium.

17. Parati.

17. Vacat.

17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Josue.

jicit. Quod Theodoretus explicans, ἐπεχομένη, inquit, τῶν ὑδάτων ἡ ῥύμη, οἷον ἤσχοῦτο καὶ ἔκορυφοῦτο. *Psal.* xxxiii, 7, 733 *idem Symmachus*, ὡς ἐν ἄσχω : *ut in utre. LXX*, ὡσεὶ ἄσχόν, nisi legatur, ὡς εἰς ἄσχόν, quasi in utrem : confundunt 73 et 733, quorum hoc utrem, illud potius acervum aut cumulum denotat. Si divinare licet, ἄσχωμα est acervus nris in morem assurgens. — Coislin. Ἀ., Θ., σωρός εἰς. Σ., ἄσχωμα ἔν.

V. 14. 777. Coislin. m. Ἀ., Θ., ἐγένετο.

Ibid. 777. Id. Ο΄, γιδωτόν, m., Ἀ., Θ., εἰς (sic).

V. 15. 777. Coislin. Ο΄, τῶν αἰρόντων τὴν κιδωτόν, m., πάντες χω. τῆς διαθήκης. Recte igitur

conjecimus illud π quod in Basiliensi sæpe occurrit, significare πάντες. Vide notam ad Judicum 1, 14.

V. 16. Ἀ., Ο΄, Ἄραβα. Σ., ἀοικητου. Sic Drusius. Aquila alibi vertit ὁμαλή. Σ., modo πεδιάς, modo ἀοικητος, teste Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis* in voce Ἄραβα. Vide cap. xxii Num.

Ibid. Ἄλλ., τῶν ἄλῶν. Basiliensis.

V. 17. Ἀ., Σ., ἔτοιμοί. Ita Drusius. Inde Vulgatus interpres, *accincti*. Basil., ἐτοίμως, atque ita cum asterisco ponit Masius.

Ibid. in Coislin., post Ἰορδάνου, m., οἱ λοιπ., ἐτοίμως.

CAPUT IV JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

3. Ἀνέλεσθε. Ἄλλος, ἀνέλεσθε ἑαυτοῖς.

3.

Vacat.

Ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερέων.

7.

7. Ἐξέλιπεν ὁ Ἰορδάνης.

7. Ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου.

10.

10. Ἐν τῷ Ἰορδάνῃ. Ἄλλος, ἐν μέσῳ τῷ Ἰορδάνῃ.

10.

Πάντα δ' ἐνετελιατο Κύριος. Ἄλλος, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετελιατο Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ.

11.

11. Καὶ οἱ λίθοι ἔμπροσθεν αὐτῶν.

11. Καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι.

12.

12. Διεσκειασμένοι. Ἄλλος, ἐνωπλισμένοι.

12.

15.

15. Τετρακισμύριοι. Ἄλλος, τετρακισχίλιοι.

15.

Ἄοικητον Ἰεριχώ.

Πρὸς τὴν Ἰεριχώ πόλιν.

Πρὸς πόλιν Ἰεριχώ.

17.

17. Ἐκ τοῦ Ἰορδάνου. Ἄλλος, ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου.

17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.

3. Tollite. *Alius*, tollite vobis.

3.

Vacat.

A statione pedum sacerdotum.

7.

7. Defecit Jordanis.

7. Defecit aqua Jordanis.

10.

10. In Jordane. *Alius*, in medio Jordane.

10.

Omnia quæ mandavit Dominus. *Alius*, juxta omnia quæcumque præcepit Moyses Jesu.

11.

11. Et lapides ante eos.

11. Et sacerdotes primi.

12.

12. Parati. *Alius*, armati.

12.

15.

15. Quadraginta mille. *Alius*, quater mille.

15.

Inhabitable Jericho.

Ad Jericho civitatem.

Ad civitatem Jericho.

17.

17. Ex Jordane. *Alius*, ex medio Jordane.

17.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אל החרבה 18	18.	18.
ויאמר אל־בני ישראל 21	21.	21.
כל־הימים 25	25.	25.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
18. Ad siccum.	18. Siccam humum.	18.
21. Et dixit ad filios Israel.	21. Et dixit ad filios Israel.	21.
25. Omnibus diebus.	25. Omni tempore.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Josue.

V. 3. וַיֹּצֵא. Coislín., post σύνταξον, m., *ol λοιπ.*, κανὺν, sic pro καὶ νῦν.

Ibid. Ἄλλ., ἀνέλεσθε ἑαυτοῖς. Basil., sed Masius et Grabe habent ἑαυτοῖς cum asterisco. — Coislín. m., *ol λοιπ.*, ἑαυτοῖς.

Ibid. Θ., ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερῶν. Sic Drusius. Basil. itemque Masius et Grabe cum asterisco. — Coislín. m., *ol λοιπ.*, ἀπὸ στάσεως ποδῶν ἱερῶν.

V. 4. אָדָם. Coislín. O', ἕνα, m., ἄνδρας, l., ἄνδρα.

V. 5. קִרְיָהּ. Id. O', Κυρίου, m., τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

V. 7. Θ., ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου. Ita Dru-

sus, et sic etiam Masius et Grabe cum asterisco.

Ibid. Ἰ. Coislín. O', κιδώτου, m., O', χω. τῆς.

Vide notam Judic. cap. 1, v. 14.

Ibid. Id. Ἰσραήλ, m., *ol λοιπ.*, τοῦ.

V. 8. Id. Κύριος, m., πάντες χω. ὁ Θεός.

V. 10. Ἄλλ., ἐν μέσῳ τῶ Ἰορδάνη. Sic Basil. et cum asterisco Masius et Grabe ad vocem μέσῳ — Coislín. m., Ἄ., Θ., ΕΜΜΕΣΩ (sic).

Ibid. Ἄλλ., κατὰ πάντα ὅσα ἐνετελετο Μωϋσῆς τῶ Ἰησοῦ. Sic Basil., et cum asterisco Masius et Grabe. — Pro ἄλλος, Coislín. habet *ol λοιπ.*

TO EBPAIKON.	CAPUT V JOSUE. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ימה 1	1.	1.
4-6 וזה הדבר אשר־מל יהושע כל־העם היוצא ממצרים הזנבים כל ו אנשי המלחמה מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים כדמלים היו כל־העם היוצאים וכל־העם היללים במדבר בדרך בצאתם ממצרים לא־מלי	4-6.	4-6.
7 כדעולים היו כי לא־מדו אותם בדרך	7.	7.
9 עד היום הזה	9.	9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad mare.	1. Ad occidentalem plagam.	1.
4-6. Et hoc verbum, quo circumcidit Jehosuah omnem populum egressum ex Ægypto, masculi omnes viri belli mortui erant in deserto, in via in egrediendo eos ex Ægypto: quia circumcisi fuerunt omnis populus egredientes, et omnis populus natus in deserto, in via in egrediendo eos ex Ægypto, non circumcisi sunt.	4-6. Hæc autem causa est secundæ circumcisionis: omnis populus, qui egressus est de Ægypto generis masculini, universi bellatores viri, mortui sunt in deserto per longissimos viæ circuitus, qui omnes circumcisi erant. Populus autem qui natus est in deserto per quadraginta annos itineris latissimæ solitudinis incircumcisi sunt.	4-6.
7 Quia præputiati erant, quia non circumciderant eos in via.	7. Quia sicut nati fuerant in præputio erant: nec eos in via aliquis circumciderat.	7.
9. Usque ad diem hunc.	9. Usque in præsentem diem.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
18.	18. Ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς ζηρᾶς.	18.
21.	21. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ.	21.
25.	25. Ἐν παντὶ ἔργῳ. Ἄλλος, ἐν παντὶ χρόνῳ.	25.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
18.	18. Super terram. <i>Alius</i> , super aridam.	18.
21.	21. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et dixit ad filios Israel.	21.
25.	25. In omni opere. <i>Alius</i> , in omni tempore.	25.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Josue.

V. 11. Θ., καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι. Ex Basil. LXX Interpretes qui vertunt λίθοι, legisse videntur עֲבָדָה pro עֲבָדָה. — Coislin., οἱ λοιπ., καὶ οἱ ἱερεῖς πρότεροι.

V. 12. Ἄλλ., ἐνωπλισμένοι. Sic Basiliensis, sine nomine interpretis quem sequitur Vulgata. Est autem, ut testatur Coislin., Aquilæ qui Exod. xiii, 18, עֲבָדָה vertit ἐνωπλισμένοι, vel fortasse melius ἐνωπλισμένοι, ut hic.

V. 13. Ἀ., Ἀραδὼθ Ἰεριχώ, etc. Has lectiones profert Drusius. V. supra, cap. iii, v. 16.

V. 17. Ἄλλ., ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου. Basil.

V. 18. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς ζηρᾶς. Ex Basil.

V. 21. Ἄλλ., καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ. Ex Basil. Itemque Masius et Grahe cum asterisco. — Coislin. in m. pro ἄλλος ponit οἱ λοιπ.

V. 22. תָּוֹרַת יִשְׂרָאֵל. Coislin. τὸν Ἰορδάνην, m., οἱ λοιπ., τοῦτον.

V. 25. Ἄλλ., ἐν παντὶ χρόνῳ. Basil. Sic etiam legunt Masius et Grahe. Editio Romana, ἔργῳ. — Coislin. in textu, ἐν παντὶ χρόνῳ, et ad marg., οἱ λοιπ., πάντες, quo significat alios omnes interpretes χρόνῳ habere.

CAPUT V JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. <i>Vacat.</i> Ἄλλοι, παρὰ τὴν θάλασσαν.	1.
4-6.	4-6. Πάντας τούτους περιέτεμεν ὁ Ἰησοῦς. <i>Reliqua omnia desiderantur.</i> Ἄλλος, καὶ οὗτος ὁ λαὸς ὃν περιέτεμεν Ἰησοῦς, πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐκπορευόμενοι ἐξ Αἰγύπτου, τὸ ἀρσενικὸν, πάντες ἄνδρες πολέμου, οἱ ἀπέθανον ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξεληθὼν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὗ περιτετμήθησαν.	4-6.
7.	7. Διὰ τὸ αὐτοὺς γεγενῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπεριτεμήτους.	7. Ὅτι ἀκρόβυστοι ἦσαν.
9.	9. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.	9.
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. <i>Vacat.</i> <i>Alii</i> , ad mare.	1.
4-6.	4-6. Hos omnes circumcidit Jesus. <i>Alius</i> , et hic populus, quem circumcidit Jesus, omnis populus qui egressi erant ex Αἰγύπτῳ masculini generis, omnes viri belli qui mortui erant in deserto in via, cum egressi fuissent ipsi de terra Αἰγύπτῳ: quia circumcisi erant omnis populus qui egressus fuerat: et omnis populus qui geniti sunt in deserto, in via, egressi ipsis de terra Αἰγύπτῳ, non fuerant circumcisi.	4-6.
7.	7. Eo quod nati fuissent in itinere incircumcisi.	7. Quia præputiati erant.
9.	9. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , usque ad diem hunc.	9.

TO EBPAIKON. •	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
10 ויחז בני ישראל בגלגל	10.	10.
11 ממחרת הפסח	11.	11.
12 וקלוי וישבת	12.	12.
15 ויאכלו מתבואת ארץ כנען וישפדו	15.	Kal ēφαγον ἀπὸ γενήματος τῆς γῆς Χαναάν. 15.
16 ויגש יהושע כן	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Et castrametati sunt filii Israel in Ghlgal.	10. Manseruntque filii Israel in Galgalis.	10.
11. Crastino Phaseh.	11. Die altero.	11.
Et tostum.	Polentam.	
12. Et cessavit.	12. Defecit.	12.
Et comederunt de proventu terræ Chanaan.	Sed comederunt de frugibus præsentis anni terræ Chanaan.	Et comederunt de fructu terræ Chanaan.
15. Et incurvavit se.	15. Et adorans.	15.
16. Et fecit Jehosua sic.	16. Fecitque Josue ut sibi fuerat imperatum.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Josue.

V. 4. Ἄλλ., παρὰ τὴν θάλασσαν. Sic Basil. Itemque Masius et Grabe cum asterisco. — Coislín. *oi loipot* pro ἄλλοις.

V. 4-6. Totum hunc locum, ubi LXX deficiunt ex Basiliensi codice mutuamur. Affert item Dru-sius, sed in quibusdam diversum et non semel mutilum, ut erat in notis editionis Romanæ. Masius Complutensem sequitur, appositis asteriscis, ut et Grabe.

V. 5. Coislín. ad marg., καὶ οὗτος ὁ λόγος. Ibid. Id. Ὁ, ἀνέστραπται, m., ἐνδιέτριψεν.

V. 6. Ὁ, οἱ ἀπειθήσαντες τῶν, etc. In hæc verba notatur ad marg. Coislín., ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις ὡς τῶν λοιπῶν ἑρμηνευτῶν ἐκδεδωκότων φέρεται ταῦτα.

V. 7. Θ., ὅτι ἀκρόβυστοι ἦσαν. Ita Basil. et Dru-sius. Hæc autem Theodotionis versio respondet his tantum Hebraicis verbis כי ערלים היו. Hæc cum asterisco Masius et Grabe.

V. 9 et 10. Hic deficiunt LXX in editione Romana. Monet autem Basiliensis hæc in editione

CAPUT VI JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 מבני בני ישראל	1.	1.
3 et 4 וסבתם אתהעיר כל אנשי המלחמה הקיף אתהעיר פעם אחת כה תעשה ששת ימים : ושבעה כהנים ישאו שבעה שפרחת היובלים לפני הארץ וביום השביעי תסבו אתהעיר שבע פעמים	5 et 4.	3 et 4. Μία ὁδῶ.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. A faciebus filiorum Israel.	1. Timore filiorum Israel.	1.
3. et 4. Et circuibitis civitatem omnes viri belli gyrando civitatem vice una. Sic facies sex diebus. Et septem sacerdotes tollent septem tubas arietum ad facies arcæ. Et in die septima circuibitis civitatem septem vicibus.	3 et 4. Circuite urbem cuncti bellatores semel per diem. Sic facietis sex diebus. Septimo autem die sacerdotes tollent septem buccinas, quarum usus est in jubileo, et præcedant arcam fœderis : septiesque circuibitis civitatem.	3 et 4. Una via.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ παρενόβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Γαλγάλοις.	10.
11.	11. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, τῇ ἐπαύριον τοῦ Πάσχα.	11.
	Νέα. Ἄλλος, φρυκτόν.	
12.	12. Ἐξέλιπεν. Ἄλλος, ἐπαύσατο.	12.
Καὶ ἔφαγον ἀπὸ γενήματος τῆς γῆς Χαναάν.	Ἐκαρτίσαντο δὲ τὴν χώραν τῶν Φοινίκων.	Καὶ ἔφαγον ἀπὸ τῶν καρπωμάτων τῆς γῆς Χαναάν.
15.	15. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et castrametati sunt filii Israel in Galgalis.	10.
11.	11. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , postridie Paschæ.	11.
	Nova. <i>Alius</i> , tostum.	
12.	12. Defecit. <i>Alius</i> , cessavit.	12.
Et comederunt de fructu terræ Chanaan.	Et perceperunt fructum terræ Phœnicum.	Et comederunt de fructibus terræ Chanaan.
15.	15. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , et adoravit eum.	15.
16.	16. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et fecit Jesus sic.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Josue.

τῶν Ο΄ fuisse his verbis : ταῦτα φέρεται ἐν τοῖς Ο΄. In versione scilicet Hexaplari. Masius et Grabe cum asterisco afferunt.

V. 11. Hæc item desunt in LXX quæ ex reliquorum interpretum versione suppletur in Basil. Habenturque cum asterisco in editionibus Masii et Grabe.

Ibid. Ἄλλ., φρυκτόν. Basil. Videtur esse Aquilæ, qui vocem ἴψα ita vertit II Reg. vii, 28.

V. 12. Ἄλλ., ἐπαύσατο. Sic Basiliensis.

Ibid. Hasce trium interpretum lectiones suppeditat idem Basiliensis.

Ibid. Coislin. m. Θ., ἀπὸ τὸν καρπόν, sic, male. Vera lectio est supra.

V. 15. וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ. Coislin. Ο΄, καὶ ἡ βομπαλα, m., οἱ λοιπ., αὐτοῦ.

V. 15. Οἱ λοιποὶ, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Sic Basiliensis.

Ibid. וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ. Coislin. Ο΄, ὑπόδημα, m. Ἄ., σοῦ.

V. 16. Ἄλλ., καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως. Basiliensis. — Coislin. pro ἄλλος habet οἱ λοιπ.

CAPUT VI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.	1.
3 et 4. Μιὰ περιόδη.	3 et 4. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ κυκλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου κύκλω τῆς πόλεως ἅπαξ. Οὕτως ποιήσατε ἕξ ἡμέρας. Καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας σάλπιγγας τῷ Ἰωθὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτάκις.	3 et 4.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , a facie filiorum Israel.	1.
3 et 4. Uno circuitu.	3 et 4. <i>Vacat.</i> Et circuite civitatem omnes viri belli circum civitatem semel. Sic facite sex diebus. Et septem sacerdotes sument septem corneas tubas jobel, coram arca : et die septima circuite urbem septies.	3 et 4.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים 5 הַזְבֵּל בְּשׁוֹמְעֵם אֶת־קוֹל הַשֹּׁפָר	5.	Σάλπιγγας ἀφέσεως. 5.
תְּזוּזָה		
6 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שֵׁאוּ אֶת־אֲרֹן הַבְּרִית וְשַׁבְעָה כַּהֲנִים יִשְׂאוּ שְׁבִיעָה שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים לִפְנֵי אֲרֹן יְהוָה	6.	6.
9 תִּקְעוּ הַשֹּׁפְרוֹת	9.	9.
10 וְאֵרִיצָא מִפִּיכֶם דְּבַר	10.	10.
11 אֶת־הַעִיר הַקָּף	11.	11.
13 נְשִׂאִים	13.	13.
15 אֶת־הַעִיר כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה שֶׁבַע פַּעֲמִים רַק בְּיוֹם הַהוּא סָבְבוּ אֶת־הַעִיר שֶׁבַע פַּעֲמִים	15.	15.
16 בְּשׁוֹפְרוֹת	16.	16.
אֱלֹהִים		
17 לִיהוָה	17.	17.
כִּי הִבְחֵאתָ אֶת־דְּמֹלָאֲנִים אִשְׁרֵי שְׁלַחְוֵי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Tubas arietum.

5. Arietino, in audiendo vos vocem tubæ.

Sub se.

6. Et dixit ad eos: Tollite arcam fœderis: et septem sacerdotes tollant septem tubas arietum, ad facies arcæ Domini.

9. Clangentes tubis.

10. Et non egredietur de ore vestro verbum.

11. Civitatem gyrando.

13. Tollentes.

15. Civitatem secundum iudicium hoc septem vicibus: tantum in die ipsa circuierunt civitatem septem vicibus.

16. In tubis.

Ad populum.

17. Domino.

Quia abscondit legatos quos misimus.

VULGATA LATINA.

Buccinas, quarum usus est in jubileo.

5. Vox tubæ longior atque concisior, et in auribus vestris increpuit.

Funditus.

6. Et dixit ad eos: Tollite arcam fœderis: et septem alii sacerdotes tollant septem jubileorum buccinas, et incedant ante arcam Domini.

9. Buccinis omnia concrepabant.

10. Neque ullus sermo ex ore vestro egredietur.

11. Civitatem.

13. Vacat.

15. Circuierunt urbem, sicut dispositum erat, septies.

16. Buccinis.

Ad omnem Israel.

17. Domino.

Abscondit enim nuntios, quos direximus.

AQUILA.

Tubas remissionis.

5.

6.

9.

10.

11.

13.

15.

16.

17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Σάλπιγγας κερατίνας.

Vacat.

5. 5. *Vacat.* Ἄλλος, τοῦ Ἰωθὴλ, ἐν τῷ ἀκούσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης.

Ἀυτόματα. Ἄλλος, ὑποκάτω αὐτῶν.

6. 6. *Vacat.* Ἄλλος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου· ἐπτὰ ἱερεῖς λήψονται ἐπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωθὴλ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ Κυρίου.

9. 9. *Vacat.* Ἄλλος, σαλπίζοντες ταῖς κερατίταις.

10. 10. *Vacat.* Οἱ λοιποὶ, καὶ οὐ διελεύσεται ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν λόγος.

11. 11. *Vacat.* Ἄλλος, τὴν πόλιν κύκλῳ.

13. 13. Φέροντες. Ἄλλος, αἶροντες. Ἄλλος, ἔχοντες.

15. 15. Τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπτάκις. Ἄλλος, τὴν πόλιν κατὰ τὸ κρίμα τοῦτο, πλὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκύκλωσαν τὴν πόλιν ἐπτάκις.

16. 16. *Vacat.* Ἄλλοι, ταῖς σάλπιγγι ταῖς κερατίταις.

Τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ. Ἄλλος, πρὸς τὸν λαόν.

17. 17. Κυρίῳ Σαβαώθ. Ἄλλος, Κυρίῳ τῶν δυνάμεων.

Vacat. Ἄλλος, ὅτι ἐκρυψε τοὺς κητασκόπους, οὓς ἀπεστείλαμεν Ἄλλος, τοὺς ἀγγέλους τοὺς ἀσταλμένους.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Tubas corneas.

Vacat.

5. 5. *Vacat.* *Alius*, jubilei, cum audieritis vocem corneæ.

Sponte. *Alius*, sub ipsis.

6. 6. *Vacat.* *Alius*, et dixit ad eos : sumite arcam fœderis Domini : septem sacerdotes sument septem corneas jobel in conspectu arcæ Domini.

9. 9. *Vacat.* *Alius*, clangentes corneis.

10. 10. *Vacat.* *Reliqui*, et non pertransibit de ore vestro verbum.

11. 11. *Vacat.* *Alius*, civitatem in circuitu.

13. 13. *Portantes.* *Alius*, tollentes. *Alius*, habentes.

15. 15. Civitatem in die illa septies. *Alius*, civitatem secundum judicium hoc. Cæterum in die illa circueverunt civitatem septies.

16. 16. *Vacat.* *Alii*, tubis corneis.

Filiis Israel. *Alius*, ad populum.

17. 17. Domino Sabaoth. *Alius*, Domino virtutum.

Vacat. *Alius*, quia abscondit exploratores, quos misimus. *Alius*, nuntios missos.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ויהקע 20	20.	20.
האשה הזנה 22	22.	22.
כאשר נשבעתם לה וישבע 26	26.	26.
יקם VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Et clanxerunt.	20. Et clangentibus tubis.	20.
22. Mulieris meretricis.	22. Mulieris meretricis.	22.
Sicut jurastis ei.	Sicut illi juramento firmastis.	
26. Et adjuravit. Surrexerit.	26. Imprecatus est. Suscitaverit.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Josue.

V. 1. "Αλλ., ἀπὸ προσώπου, etc. Basil. Grabe item cum asterisco. Masius legit πρὸ προσώπου. — Coislín. ad marg., *oi λοιπ.* pro ἄλλος.

V. 2. וברוי. Coislín. O', δυνατούς, m., O', δυνατός.

V. 3. 'A., μιὰ ὄδῳ. Σ., μιὰ περιόδῳ. Ita Drusius. Masius autem, ἀπαξ, ut est in sequenti lectione.

Ibid. "Αλλ., καὶ κυκλώσατε, etc. Ex Basil. Eadem affert Masius cum asteriscis; sed cum aliquo discrimine. In editione Ern. Grabe aliqua hic deesse videntur.

Ibid. 'A., σάλπιγγας ἀφέσεως. Σ., σάλπιγγας κερατίνας. Drusius Latine: A., tubas remissionis. S., tubas arietinas.

Ibid. והחזקו מנשי הבחורים. Coislín. in textu, μαχητάς, m., μαχιμούς.

V. 5. "Αλλ., τοῦ Ἰωβήλ, etc. Ex Basiliensi. Sic item Masius et Grabe cum asterisco. — Coislín. m., τοῦ Ἰωβήλ, etc.

Ibid. "Αλλ., ὑποκάτω αὐτῶν. Basiliensis. Hanc lectionem cum asterisco habent Masius et Grabe. Lectio autem αὐτόματα, quæ est LXX Interpretum

videtur esse altera vocis ἰηπιτη interpretatio: non raro enim contingit rei jam translate, alteram interpretationem cum asterisco afferri.

V. 6. "Αλλ., καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, etc. Ex Basil. Hæc cum asterisco habent Drusius et Grabe. — Coislín. m., *oi λοιπ.*, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λήφονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωβήλ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ Κυρίου, καὶ ἀναλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου κύκλῳ τῆς πόλεως ἀπαξ. Οὕτω ποιήσετε ἐξ ἡμέρας, καὶ τῇ ἑβδόμῃ οἱ ἱερεῖς λήφονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωβήλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ, καὶ τῇ ἡμέρῃ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτάκις, καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ἐν ταῖς κερατίναϊς.

V. 8. ויהי כאשר יעשה יהוה. Coislín. m., *oi λοιπ.*, καὶ ἐγένετο, ὡς εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν.

Ibid. ויהי כאשר יעשה יהוה. Id. O', ἐπακολουθεῖτω, m., *oi λοιπ.*, αὐτοῖς.

V. 9. "Αλλ., σαλπίζοντες ταῖς κερατίναϊς. Basil. Masius et Grabe cum asterisco. — Coislín. O', *σαλ-*

CAPUT VII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
וימערל 1	1.	1.
מיריח העי 2	2.	2.
בית חן מקדם לבית אל ויאמר	Βηθαν.	Οἶκον ἀνωφελοῦς.
ויטם 5	5.	5.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Prævaricati sunt.	1. Prævaricati sunt.	1.
2. De Jericho in Hai.	2. De Jericho viros contra Hai.	2.
Bethaven.	Bethaven.	Domum inutilis.
Ad orientem Bethel, dixitque.	Ad orientalem plagam oppidi Bethel, dixit eis.	
5. Et percusserunt eos.	5. Ceciderunt,	5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20.	20. Καὶ ἐσάλπισαν. Ἄλλος, ἠλάλαξαν.	20.
22.	22. Τῆς γυναικός. Ἄλλος, τῆς γυναικός τῆς πόρνης. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ὡς ὠμώσατε αὐτῆ.	22.
26.	26. Καὶ ὤρκισεν. Ἄλλος, κατηράσατο. <i>Vacat.</i>	26. 'Αναστήσε
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20.	20. Et clanxerunt. <i>Alius</i> , juberunt.	20.
22.	22. Mulieris. <i>Alius</i> , mulieris meretricis. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , sicut jurastis ei.	22.
26.	26. Et juravit. <i>Alius</i> , maledixit. <i>Vacat.</i>	26. Excitabit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Josue.

πίζοντες, m., ταῖς κερατίαις.

V. 10. *Oi Loiπoi*, καὶ οὐ διελεύσεται, etc. Basil. et iidem cum asterisco.

V. 11. Ἄλλ., τὴν πόλιν κύκλω. Basil.

V. 13. Ἄλλ., αἶροντες. Ἄλλ. (Coislin. *oi Loiπ.*), ἔγοντες. Basil. Edit. Romana, φέροντες. Grabe, αἶροντες.

Ibid. Coislin. Θ, τῆς κιθωτοῦ, m., πάντες χω. τῆς διαθήκης.

V. 15. *עֲבֹדוּ בַיּוֹם הַזֶּה*. Id. Θ, καὶ τῆ ἡμέρα, m., ἐγένετο.

Ibid. *וַיִּשָׁעוּ בַיּוֹם הַזֶּה*. Id. Θ, ἀνέστησαν δρθρου, m., ἐν τῆ ἀναβάσει τοῦ δρθρου.

Ibid. Ἄλλ., τὴν πόλιν κατὰ τὸ κρῖμα, etc. Basil. Itemque Masius et Grabe cum astericis.

V. 16. Ἄλλ., ταῖς σάλπιγξι ταῖς κερατίαις. Basiliensis.

Ibid. Ἄλλ., πρὸς τὸν λαόν. Basiliensis.

V. 17. Θ, Κυρίῳ Σαβαώθ. Ἄλλ., Κυρίῳ τῶν δυνάμεων. In Hebræo est tantum *יהוה*, *Domino*.

Ibid. Ἄλλ., ὅτι ἐκρυσε τοὺς κατασχ., etc. Ex Basiliensi.

Ibid. Coislin. in textu, ✕ ὅτι ἐκρυσεν τοὺς ἀγγέλους, οὐδ ἀπεστείλαμεν. Quæ desunt in edit. Rom. et respondent Hebraicis verbis quæ datus in textu.

V. 18. Coislin. Θ, ἐνθυμηθέντες, m., ἐν ἐπιθυμίᾳ γενόμενοι.

V. 20. Ἄλλ., ἠλάλαξαν. Ex Basil. Grabe, ✕ καὶ ἠλάλαξαν ὁ λαός, καὶ ἐσάλπισαν, quæ cum Hebraico consonant.—Coislin. m., καὶ ἠλάλαξεν ὁ λαός.

V. 22. Ἄλλ., τῆς γυναικός τῆς πόρνης. Basil.

Ibid. Ἄλλ., ὡς ὠμώσατε αὐτῆ. Basil. Grabe, καθὼς ὠμώσατε αὐτῆ, cum asterisco.

V. 25. Coislin. Θ, Ἰσραήλ, m., οἱ Θ, χω. τῶν υἱῶν.

V. 25. Id. Θ, τὸν οἶκον, m., οἱ Θ, χω. πάντα.

V. 26. Ἄλλ., κατηράσατο. Basil.

Ibid. Θ, ἀναστήσει. Drusius.

Ibid. Coislin. Θ, ἐν τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, m., πάντες χω. ἐναντίον Κυρίου.

CAPUT VII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Κατεφρόνησαν.	1. Ἐπλημμέλησαν.	
2.	2. Εἰς Γαί. Ἄλλος, ἀπὸ Ἰεριχὼ εἰς Γαί. <i>Vacat.</i> Κατὰ Βαιθῆλ λέγων. Ἄλλος, κατὰ ἀνατολὰς Βαιθῆλ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς.	2. Οἶκον τῆς ἀδικίας.
5.	5. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐπάταξαν αὐτούς. Ἄλλ., καὶ ἐπληξαν αὐτούς.	5.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1. Despererunt.	1. Prævaricati sunt.	1.
2.	2. In Gai. <i>Alius</i> , a Jericho in Gai. <i>Vacat.</i> Contra Bæthel, dicens. <i>Alius</i> , ad orientem Bæthel, et dixit ad eos.	2. Domum injustitiæ.
5.	5. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et percusserunt eos. <i>Alius</i> , et conciderunt eos.	5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
6 על־פניו ארצה לפני ארץ ידה	6.	6
7 אדה ונשב	7.	7. Ἄ, ἀ, ἀ.
8 בי אדני מה אביר	8.	8.
11 וגם לקח מן־זוהרם	11.	11.
12 לפני	12.	12.
13 קדש	13.	13.
17 וילכד זבדי	17.	17.
18 ויקרב את־ביתו לגברים	18.	18.
21 אדת שנער שקלים משקלו	21.	21. Στολὴν Βαβυλωνικὴν. Στατήρας.
24 ואת־כסף ואת־האדרת ואת־ לשון הזהב	24.	24.
עמוק ענור		
25 ענרתנו וישרפי את־באש ויבקרלו את־ב באבנים	25.	25. Συνταράσσεις.
26 עד היום הזה	26.	26.
עמוק ענור		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Super facies suas in terram ad facies arcæ Domini.	6. In terram coram arca Do- mini.	6.
7. Ahah. Mansissemus.	7. Heu. Mansissemus.	7. Ἄ, ἀ; ἀ.
8. In me, Domine, quid dicam?	8. Mi Domine Deus, quid dicam?	8.
11. Et etiam ceperunt de ana- themate.	11. Tuleruntque de anathemate, et furati sunt.	11.
12. Ad facies.	12. Ante.	12.
13. Sanctifica.	13. Sanctifica.	13.
17. Et deprehensus est Zabdi.	17. Reperit Zabdi.	7.
18. Et applicuit domum ejus ad viros.	18. Cujus domum in singulos dividens viros.	18.
21. Pallium Senaar. Siclorum. Pondus ejus.	21. Pallium coccineum. Siclorum. Vacat.	21. Stolum Babylicam. Stateras.
24. Et argentum, et pallium, et linguam auri. Vallem perturbationis.	24. Argentumque et pallium, et auream regulam. Vallem Achor.	24.
25. Turbasti nos. Et combusserunt eos in igne, et lapidaverunt eos in lapidibus.	25. Turbasti nos. Lapidavitque eum omnis Israel: et cuncta, quæ illius erant, igne consumpta sunt.	25. Conturbas.
26. Usque ad diem hanc. Vallem turbationis.	26. Qui permanet usque in præ- sentem diem. Vallis Achor.	26.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

6.	6. Ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίως Κυρίου. Ἄλλος, ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντι τῆς κιβωτοῦ Κυρίου.	6.
7.	7. Δέομαι. Καὶ κατωπίσθημεν. Ἄλλος, καὶ παρωκῆσμεν.	7.
8.	8. Καὶ τί ἐρῶ; Ἄλλος, ἐν ἐμοί, Κύριε, τί ἐρῶ;	8.
11.	11. Κλέψαντες ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος. Ἄλλος, καὶ γὰρ ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος.	11.
12.	12. Ἐναντι. Ἄλλος, ἐνώπιον.	12.
13.	13. Ἀγίασον. Ἄλλος, ἄγνισον.	13.
17.	17. ✕ Καὶ ἐνεδείχθη ὁ οἶκος ✕ Ζαμβρί.	17.
18.	18. ✕ Καὶ προσήχθη ὁ οἶκος ✕ αὐτοῦ κατ' ἄνδρα.	18.
21. Ἐνδυμα Συναρ. Στατήρας.	21. Ψιλὴν ποικίλην. Διδράχμων. Vacat. Ἄλλος, ὀλκή αὐτῆς.	21.
24.	24. Vacat. Ἄλλος, καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὴν στολὴν, καὶ τὴν γλώσσαν τὴν χρυσοῦν. Ἐμεκαχώρ. Ἄλλος, κοιλάδα Ἀχώρ.	24.
25. Συνταράσσεις.	25. Ὠλόθρευσας. Vacat. Ἄλλος, καὶ κατέκαυσαν αὐτὰ ἐν πυρὶ, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὰ ἐν λίθοις.	25. Συνταράσσεις.
26.	26. Vacat. Ἄλλος, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. Ἐμεκαχώρ. Ἄλλ., κοιλάς Ἀχώρ.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6.	6. Super terram in faciem suam ante Dominum. <i>Alius</i> , super terram in faciem suam ante arcam Domini.	6.
7.	7. Precor. Et habitassemus. <i>Alius</i> , et mansionem habuissemus.	7.
8.	8. Et quid dicam? <i>Alius</i> , in me, Domine, quid dicam?	8.
11.	11. Furati de anathemate. <i>Alius</i> , et quidem ceperunt de anathemate.	11.
12.	12. Ante. <i>Alius</i> , in conspectu.	12.
13.	13. Sanctifica. <i>Alius</i> , purifica.	13.
17.	17. ✕ Et ostensa est domus ✕ Zambri.	17.
18.	18. ✕ Et adducta est domus ✕ ejus viritim.	18.
21. Indumentum Synar. Stateras.	21. Vestem variam. Didrachmorum. Vacat. <i>Alius</i> , pondus ejus.	21.
24.	24. Vacat. <i>Alius</i> , et argentum, et stolam, et linguam auream. Emecachor. <i>Alius</i> , vallem Achor.	24.
25. Conturbas.	25. Perdidisti. Vacat. <i>Alius</i> , et combusserunt eos in igne, et lapidaverunt eos in lapidibus.	25. Conturbas.
26.	26. Vacat. <i>Alius</i> , usque ad diem hanc. Emecachor. <i>Alius</i> , vallis Achor.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Josue.

- V. 1. Σ., κατεφρόνησαν. Basil.
- V. 2. Ἀλλ., ἀπὸ Ἱερριχὼ εἰς Γαλ. Basil.
- Ibid. Ἀ., οἶκον ἀνωφελούς. Ex Martianæo. Et vere Aquila solet Ἰακ vertere, ἀνωφελές.
- Ibid. Ἀλλ., κατὰ ἀνατολὰς βα:θύλ etc. Basil. Sic item habent Masius et Grabe cum asterisco.
- V. 4. שָׁמָּה. Coisl. O', ἐκεῖ, in marg. additur, ἀπὸ τοῦ λαοῦ.
- V. 5. Ἀλλ., καὶ ἐπληξαν. Basil.
- V. 6. Ἀλλ., ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ etc. Ex Basil.
- V. 7. Ἀ., ἀ, ἀ, ἀ. Drusius,
- Ibid. Ἀλλ., καὶ παρωφασαμεν. Basil.
- V. 8. Ἀλλ., ἐν ἐμοί, Κύριε etc. Basil. Masius vero legit δέομαι, Κύριε.
- V. 11. Ἀλλ., καὶ γε ἔλαθον. Ex Basil. In edi-

- tionē τῶν O' Hexaplari sic legebatur.
- V. 12. Ἀλλ., ἐνώπιον. Basil.
- V. 15. Ἀλλ., ἄγγισον. Basil.
- Ibid. כּוֹרְבַּרְבַּרְרָה. Coisl. O', ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν, m., πάντες γω. αὐτῶν.
- V. 15. כּוֹרְבַּרְבַּרְרָה. Coisl. O', ὡς ἂν ἐνδείχθῃ, m., πάντες γω. διὰ Κυρίου ἐν τῷ ἀναθέματι αὐτοῦ.
- V. 17 et 18. Καὶ ἐνεδείχθη etc. Hæc asteriscis notantur in Basiliensi. Masius legit ✕ καὶ ἀνεδείχθη ὁ Ζαβδὶ, καὶ προσήχθη ὁ οἶκος αὐτοῦ κατ' ✕ ἀνδρα. Grabe item, καὶ ἀνεδείχθη. Reliqua ut Basiliensis.
- V. 21. Coisl. O', ἐν τῇ προνομῇ, m., ἐν τοῖς λαφύροις ἱμάτιον.
- Ibid. Ἀ., στολὴν Βαβυλωνιακὴν. Drusius. Basilien-

CAPUT VIII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
וְאֶת־עָמֹר וְאֶת־עִירֹו 1	1.	1.
וְלַמְּלָכָה 2	2.	2.
וְתַסְנֵי לַפְּנִיָּהִם 6	6.	6.
וְהָיָה אֶת־הָעִיר וְהַתְּנָה 7 וְהָיָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיָדְכֶם	7.	7.
וְהָיָה כִּתְפֹשֶׁכֶם אֶת־הָעִיר 8 וְהָיָה אֶת־הָעִיר בְּאֵשׁ	8.	8.
וְהָיָה יְהוֹשֻׁעַ בְּלִילָה הַזֹּאת בְּתוֹךְ הָעָם 9	9.	9.
וְיָחַז מִצַּפְּן לְעִי הַגִּבִּי בֵּינָם וּבֵין הָעִי 11	11.	11.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et populum ejus, et civitatem ejus.	1. Et populum urbemque.	1.
2. Et regi ejus.	2. Et regi ejus.	2.
6. Et fugiemus ad aspectum ipsorum.	6. Nobis ergo fugientibus.	6.
7. Et expelletis civitatem: et dabit eam Dominus Deus vester in manu vestra.	7. Et vastabitis civitatem: tradetque eam Dominus Deus vester in manus vestras.	7.
8. Et erit cum ceperitis civitatem.	8. Cumque ceperitis.	8.
Succendetis civitatem in igne.	Succendite eam.	
9. Et pernoctavit Jehosua nocte illa in medio populi.	9. Josue autem nocte illa in medio mansit populi.	9.
11. Et castrametati sunt ad aquilonem ipsi Hai: et vallis inter eum et inter Hai	11. Steterunt ad septentrionalem urbis plagam, inter quam et eos erat vallis media.	11.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Josue.

eis vero Βαβυλωνίαν habet. Σ., ένδυμα Συνάρ. Drusus, qui hanc notam adjicit :

Consentit cum Int. Chaldæo, qui Jonthan vocatur. Hieron., pallium coccineum. LXX, στολήν ποικίλην. Sic Plutarchus, ἐπίδημα τῶν ποικίλων Βαβυλώνιον. — Babylonicam. Zachar. v, 10, צַנְזַבְרָבָב, ἐν γῆ Βαβυλώνοσ. Dan. 1, εἰς γῆν Σενναάρ. Schol., Βαβυλώνοσ. — Συνάρ. Malim, Σεννάρ, vel Σενναάρ. Quæquam in fonte Sinar. Gen. xiv, 1, Amraphel rex Sennaar. Oncelos, rex Babylonis. — Stotam. Theodoretus, τὴν δὲ ψιλὴν ὁ Ἀκύλασ στολήν ἠρμήνευσεν, ὁ δὲ Ἰωσήφοσ χαλκίδα. Cyrillus, ψιλὴν ποικίλην οἶονται εἶναι στρατιωτικὴν καὶ πλεονεξίας σύμβολον· παραπέφυκε γάρ ἀεὶ πωσ τῷ στρατεύσιμῳ γένοι τὸ ὡσ ἕδιστα πλεονεκτεῖν. Hactenus Drusus.

Ibid. 'A., Σ., στατήρασ. Drusus.

Ibid. "A.λλ., ὀκλή αὐτῆσ. Basil. Cum asterisco ponunt Masius et Grabe.

Ibid. □ΠΩΠΗΓ. Coislin. O', ένθυμηθεις, m., ἐρασθεις.

V. 24. "A.λλ., καὶ τὸ ἀργύριον etc. Basil. Masius item habet cum asterisco.

Ibid. "A.λλ., κοιλάδα Ἀχώρ. et 26, κοιλὰσ Ἀχώρ. Basil. Euseb. *De locis Hebraicis* in Ἀχώρ, p. 396 Edit. Hieron. — Coislin. m., Σ., Θ., κοιλάδα. V. autem 26. Σ., κοιλὰσ Ἀχώρ.

V. 25. Id. Post Ἰησοῦσ, m., πάντεσ χω. τῷ Ἀχάρ. Ibid. 'A., Σ., Θ., συνταράσσεισ. Drusus, qui legi συνταράσσειν.

Ibid. "A.λλ., κατέκασαν etc. Basil. Sic et Masius et Grabe cum asterisco.

V. 26. "A.λλ., ἕωσ τῆσ ἡμέρασ ταύτησ. Basil.

CAPUT VIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	O.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. ✕ Καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ. "A.λλοσ, καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ.	1.
2.	2. <i>Vacat.</i> "A.λλοσ, καὶ τῷ βασιλεὶ αὐτῆσ.	2.
6.	6. <i>Vacat.</i> "A.λλοσ, καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.	6.
7.	7. ✕ Καὶ ἐκτρίψεται (sic) τὴν πόλιν, καὶ δώσει αὐτὴν Κύριοσ ὁ Θεὸσ ὑμῶν ἐν χειρὶ ὑμῶν. "A.λλοσ, καὶ ἐκτρίψατε τὴν πόλιν, καὶ δώσει αὐτὴν Κύριοσ ὁ Θεὸσ ὑμῶν ἐν χερσὶν ὑμῶν.	7.
8.	8. ✕ Καὶ ἔσται ὡσ ἂν συλλάβητε τὴν πόλιν. ✕ Καὶ ἐμπυρίσατε αὐτὴν ἐν πυρὶ.	8.
9.	9. ✕ Καὶ ἠύλλισθη Ἰησοῦσ τὴν νυκτα ἐκεῖνη ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ.	9.
11.	11. ✕ Καὶ παρενέβαλον ἀπὸ Βορρὰ τῆσ Γαί, καὶ ἡ κοιλὰσ ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆσ Γαί.	11.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. ✕ Et terram ejus et populum ejus. <i>Alius, et populum ejus, et civitatem ejus.</i>	1.
2.	2. <i>Vacat. Alius, et regi ejus.</i>	2.
6.	6. <i>Vacat. Alius, et fugiemus a facie ipsorum.</i>	6.
7.	7. ✕ Et atteretur (sic) civitatem, et dabit eam Dominus Deus vester in manu vestra. <i>Alius, et atterite civitatem: et dabit eam Dominus Deus vester in manibus vestris.</i>	7.
8.	8. ✕ Et erit cum comprehenderitis civitatem. ✕ Et comburetis eam in igne.	8.
9.	9. ✕ Et pernoctavit Jesus nocte illa in medio populi.	9.
11.	11. ✕ Et castrametati sunt ab austro Gai: Et vallis inter eum et Gal.	11.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
12 ויקח כחמשת אלפים איש וישם אותם אורב בין ביתאל ובין העי מים לעיר	12	12.
13 וישמו העם את־לחמטה אשר מצפון לעיר ואתעקבו מים לעיר וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק	13.	13.
14 למועד לפני הערבה	14.	14.
15 וינסו דרך המדבר	15.	15.
16 ויועקו כל־העם אשר בעיר לדף אחריהם	16.	16.
17 ובית אל	17.	17.
18 בכיזק	18.	18. Σὺν τῷ γεσῶ.
20 והעם הנס במדבר נהפך אל־ הרחף	20.	20.
22 לקראתם	22.	22.
השאירו־להם		
24 והיו ככלות	24.	24.
ויפל כלם לפי־חרב לפי־חרב		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

12. Et accepit circiter quinque millia virorum, et posuit eos insidias inter Bethel et inter Hai a mari ipsi civitati.	12. Quinque autem millia viros elegerat, et posuerat in insidiis inter Bethel et Hai: ex occidentali parte ejusdem civitatis.	12.
13. Et posuerunt populus omnem castrametationem, quæ ab aquilone ipsi civitati et calcem ejus a mari ipsi civitati. Et ivit Jehosua in nocte illa in medium vallis.	13. Omnis vero reliquus exercitus ad aquilonem aciem dirigebat, ita ut novissimi illius multitudinis occidentalem plagam urbis attingerent. Abiit ergo Josue in die illa, et stetit in vallis medio.	13.
14. Ad constitutum ad facies planities.	14. Contra desertum.	14.
15. Et fugerunt via deserti.	15. Et fugientes per solitudinis viam.	15.
16. Et vociferati sunt omnis populus, qui in civitate persequendo post eos.	16. At illi vociferantes pariter, et se mutuo cohortantes, persecuti sunt eos.	16.
17. Et Bethel.	17. Et Bethel.	17.
18. In hasta.	18. Clypeum.	18. Cum geso.
20. Et populus fugiens in desertum conversus est ad persequentem.	20. Cum ii qui simulaverant fugam, et tendebant ad solitudinem, contra persequentes fortissime restitissent.	20.
22. In occursum eorum.	22. Contra suos.	22.
Remansit eis.	ita ut nullus de tanta multitudine salvaretur.	
24. Et fuit cum complevisset.	24. Igitur omnibus interfectis.	24.
Et cecidissent ipsi ad os gladii.	Et in eodem loco gladio corruentibus	
In ore gladii.	Vacat.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

12. * Καὶ ἔλαβεν ὡς ε' χιλιάδας
* ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν-
* εδρον ἀναμέσον τῆς Βαιθαύη καὶ
* τῆς Γαί, θάλασσαν τῆς Γαί.
13. * Καὶ ἔθηκεν ὁ λαὸς πᾶσαν
* τὴν παρεμβολὴν, ἣ ἦν ἀπὸ
* Βορβά τῆ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα
* αὐτοῦ θάλασσαν τῆς πόλεως. Καὶ
* ἐπορεύθη Ἰησοῦς τὴν νύκτο
* ἐκεῖνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος.
14. *Vacat.* Ἄλλοι, εἰς τὸν και-
* ρὸν κατὰ πρόσωπον Ῥαβά.
15. *Vacat.* Ἄλλοι, καὶ ἔφυγεν
* ὁδὸν τῆς ἐρήμου.
16. *Vacat.* Ἄλλοι, καὶ ἐνίσχυ-
* σεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοῦ διώξαι ὀπί-
* σω αὐτῶν.
17. *Vacat.* Ἄλλοι, καὶ ἐν Βα:θ-
* ἡλ.
18. Ἐν τῇ ἀσπίδι.
20. *Vacat.* Ἄλλοι, καὶ ὁ λαὸς
* ἐφεύγων εἰς τὴν ἐρημον, ἐστράφη-
* σαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας.
22. Εἰς συνάντησιν. Ἄλλοι, εἰς
* συνάντησιν αὐτῶν.
* Καταλειφθῆναι αὐτῶν. Ἄλλοι,
* καταλειφθῆναι ἐξ αὐτῶν.
24. Καὶ ὡς ἐπαύσαντο. Ἄλλοι,
* καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσαντο.
* *Vacat.* Ἄλλοι, καὶ ἔπεσον πάν-
* τες ἐν στόματι βομφαίας.
* Ἐν στόματι βομφαίας. Ἄλλοι,
* μαχαίρας.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

12. * Et accepit quasi quinque
* millia virorum, et posuit eos
* insidias inter Bethave et Gai,
* versus mare Gai.
13. * Et posuit populus omnem
* castrametationem, quæ erat
* ab austro civitati, et extrema
* ejus mare civitatis. Et abiit
* Jesus nocte illa in medio vallis.
14. *Vacat. Alius,* in tempus ad
* faciem Raba.
15. *Vacat. Alius,* et fugit viam
* deserti.
16. *Vacat. Alius,* et corroboratus
* est populus terræ ad persequen-
* dum post eos.
17. *Vacat. Alius,* et in Bethel.
18. In gæso.
20. *Vacat. Alius,* et populus
* fugiens in desertum conversi sunt
* ad persequentes.
22. In occursum. *Alius,* in oc-
* cursum eorum.
* Remanere eorum. *Alius,* rema-
* nere ex eis.
24. Et postquam cessaverunt.
* *Alius,* et factum est, cum cessa-
* verunt.
* *Vacat. Alius,* et ceciderunt o-
* mnes in ore gladii.
* In ore gladii. *Alius,* machæræ.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ
26 יהושע לארשיב ידו אשר נמה בנזון עד אשר יהדים את כל־ישיבי העץ	26.	26.
29 עד־עת הערב	29.	29.
אֶרְפַח שַׁעַר הָעִיר		
31 יִרְאֶה־נִיף עֲלֵיהֶן	31.	31.
34 בַּסֵּפֶר הַזֶּה	34.	34.
35 מֹשֶׁה	35.	35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA
26. Et Jehosua non convertit manum suam, quam extenderat in hasta, donec interficeret omnes habitatores Hai.	26. Josue vero non contraxit manum, quam sublimem porrexit tenens clypeum, donec interficerentur omnes inhabitatores Hai.	26.
29. Usque ad tempus vespere.	29. Usque ad vesperam.	29.
Ad ostium portæ civitatis.	31. In ipso introitu civitatis.	
31. Non elevare fecit super eos.	31. Quos ferrum non tetigit.	31.
34. In libro legis.	34. In legis volumine.	34.
35. Moseh.	35. Moyses.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Josue.

V. 1. Κατ' τὴν γῆν. etc. Ex Coislin. Grabe.
 Ibid. "A.λλ., καὶ τὸν λαόν, etc. Basil., sic Masius et Grabe cum asterisco. V. 15, 16 et 17. Defectus LXX Interpretum supplentur ex Basiliensi.

V. 2. "A.λλ., καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. Basil. et Grabe cum asterisco. V. 18. 'A., σὺν τῷ γαστρῷ. Σ., σὺν τῇ ἀσπίδι. Sic tres Regii, qui hanc notam habent ex Didymo: 'Θ δὲ λεξογράφος Διογενιανὸς ἐμβόλιον εἶναι ὀλοσίδηρον· ἄλλοι δὲ ἀκόντιον· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, ὕσσόν. Id est, *Lexicographus autem Diogenianus, ait esse embolium totum ferreum; alii telum; Romani vero hyssum.* Hesychius item, ἐμβόλιον ὀλοσίδηρον. Pollux, δόρυ ὀλοσίδηρον. Et Appianus *De Celtis*, c. 1. τὰ δὲ δόρυα ἦν οὐκ εὐκίτα ἀκοντίοις, ἀ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν ὕσσους... Procopius in hunc locum: *Symmachus cum scuto dicit, alius, cum baculo. Alii vero, cum amento ferreo. Lingua vero Iberica, acontium, quod Romani gæsum vocant.* Nec prætermittenda sunt ea

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΣ
3 וְשֵׁשׁ 3	3.	3.
4 אֲשֵׁר־לָהֶן 4	4.	4.
5 וְהַמִּלֵּא 5	5.	5.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
3. Jehosua.	3. Josue.	3.
4. Asinis suis.	4. Asinis.	4.
5. Et maggiosa.	5. rittacis consuata.	5.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
26.	26. <i>Vacat.</i> "Ἄλλος, καὶ Ἰησοῦς οὐκ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐν τῷ γαίῳ ἕως ἀνεθεμάτισε πάντας τοὺς κατοικοῦντας Γαί.	26.
29.	29. "Ἔως ἐσπέρας. "Ἄλλος, ἕως καιροῦ τῆς ἐσπέρας. Εἰς τὸν βόθρον. "Ἄλλος, ✕ πρὸς ✕ τὴν πύλην τῆς πόλεως.	29.
31.	31. Οὐκ ἐπεβλήθη. "Ἄλλος, οὐκ ἐβλήθη ἐπ' αὐτούς.	31.
34.	34. "Ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσῆ. "Ἄλλος, ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου Μωϋσῆ.	34.
35.	35. Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῖ. "Ἄλλος, Μωϋσῆς τῷ Ἰησοῦ. "Ἄλλος, Κύριος τῷ Ἰησοῦ.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

26.	26. <i>Vacat. Alius, et Jesus non reduxit manum suam, quam extenderat in gæso. donec anathematizaverit omnes habitatores Gai.</i>	26.
29.	29. <i>Usque ad vesperam. Alius, usque ad tempus vesperæ. In foveam. Alius adjicit, ✕ ad ✕ portam civitatis.</i>	29.
31.	31. <i>Non injectum est. Alius, non jactum est super eos.</i>	31.
34.	34. <i>In lege Moysis. Alius, in libro legis Moysis.</i>	34.
35.	35. <i>Moses Jesu. Alius, idem aliter. Alius, Dominus Jesu.</i>	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Josue.

quæ Drusius habet in hunc locum.

Symm., ἀσπίδα. Similiter et Josephus. 4. Sam. xvii, 6, יָדוּ, LXX, ἀσπίς. Hieron., Clypeus. Glossarium nominum propriorum, Chidon, jaculum. Hic LXX reddunt, ἐν γαίῳ. Theodoretus, τὸν μὲν δὴ γαιῶν, ἀσπίδα ἠρμήνευσεν Ἰώσηπος, ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Σύμμαχος. De γαίῳ alias. יָדוּ Interpres Chaldæus יָדוּ convertit, id est hastam, sive lanceam. Latinus, quem Vulgatum dicimus, clypeum. Jesus Sirach, ῥομφαίαν, frameam. Lex vetus, ῥομφαία, framea, gladius. Sunt qui ῥομφαίαν, gladium interpretentur: estque usus hoc vocabulo Ennius. Hesychius, ῥομφαία, μάχα:ρα, ξίφος, ἢ ἀκόντιον μακρόν: « Machæra, gladius, aut jaculum longum. » Livius lib. 1, Thracas quoque romphææ impediabant, Hinc firmantur qui scribunt esse telum Thra-

cicæ nationis. Ut ut sit, non dubito quin Jesus ille (Sirach. xxi, 4) gladium significare voluerit, sane ῥομφαία δίστομος, eidem est gladius anceps.

V. 20, usque ad 26, omnia ex Basiliensi. Ad verum vero 26, notat Drusius, illa, ἕως ἀνεθεμάτισε, esse alterius interpretis, et suspicatur Aquilæ, qui ita vertit alibi. Verum potest esse etiam Theodotianis, qui hac interpretatione utitur, Exod. xxi, 12. Lectiones versus 29 ex eodem Basiliensi prodeunt. A 29 autem ad finem usque hujus capituli LXX, varia in Basiliensi supplentur, etiamque in aliis manuscriptis et in Polyglotto Anglicano, exque Theodotianis editione adjecta videntur. Sequentes autem variæ lectiones a v. 29 in Basiliensi habentur in margine, sine interpretum nomine.

V. 31. Coislin. Ο΄, οὐκ ἐπεβλήθη, m., ἐπ' αὐτούς

CAPUT IX JOSUE:

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Κύριος. "Ἄλλος, Ἰησοῦς.	3.
4.	4. "Ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν. "Ἄλλος, ἐπὶ τῶν ὀντων αὐτῶν.	4.
5. "Ἐπιβλήματα ἔχοντα.	5. Καταπεπελματωμένα.	5.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Dominus. <i>Alius, Josue.</i>	3.
4.	4. <i>Super humeros suos. Alius, super asinos suos.</i>	4.
5. Assumenta habentia.	5. <i>Pituciis consuta.</i>	5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
וכל לחם צידם יבש היה נקדים		Καὶ πᾶς ὁ ἄρτος ὁ ἐπισιτισμὸς αὐτῶν ξηρὸς ἐγενήθη, καὶ ἐψαθυρωμένος.
8 תבוא	8.	8.
12 מבתו	12.	12.
17 ויבאו אל עריהם ביום השלישי	17.	17.
18 ביהוה מלוי ישראל	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et omnis panis viatici eorum siccus erat punctis.	Panes quoque, quos portabant ob viaticum duri erant, et in frusta comminuti.	Et omnis panis viaticum eorum siccus factus est et arefactus.
8. Venistis.	8. Venistis.	8.
12. De domibus nostris.	12. De domibus nostris.	12.
17. Et venerunt ad civitates eorum die tertio.	17. Et venerunt in civitates eorum die tertio.	17.
18. In Domino Deo Israel.	18. In nomine Domini Dei Israel.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Josue.

V. 3. Ἀλλ., Ἰησοῦς. Ex Basil.
 V. 4. Ἀλλ., ἐπὶ τῶν ὄνων. Basil. Et hæc est vera lectio. Ἐπὶ τῶν ὄνων, videtur mendose iavectum ob nominum similitudinem. Utramque vero lectionem agnoscit Augustinus.
 V. 5. Σ., ἐπιδηματα ἔχοντα. Ex Coisliniano. Basiliensis autem tacito interprete. Ibid. Hasce trium interpretum lectiones mutamur ex Basil. Ἀ., ἐπισιτισμὸς. Vocem ἴπυς sic vertere solet Aquila. Vide Gen. xlv, 2, et Psal. cxxxv, 15 (*). Ibid. ἰπυδὶς ἐψαθυρωμένος. Eadem voce utitur

TO EBPAIKON.	CAPUT X JOSUE. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
† אדניסדעק	1.	1. Ἀδωνισεδέκ.
אדניסדעק ויהיו בקרבם		
3 דביר	3.	3.
5 ויאספו ויעלו	5.	5.
8 לארעמד	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1 Adonisedec. Cum Israel, et essent in inferiore eorum.	1. Adonisedec. Ad Israel, et essent fœderati eorum.	1. Adonisedec.
3. Debir.	3. Dabir.	3.
5. Et coacti sunt et ascenderunt.	5. Congregati igitur ascenderunt.	5.
Amorrhæi. Heglon.	Amorrhæorum. Eglon.	Τῶν Ἀμορραίων. Ἐγλώμ.
8. Non stabit.	8. Nullus ex eis resistere tibi poterit.	8.

(* Edit. hexapl , Montf. exhibet Synnmachi lectionem absque καὶ ante χαυρός, nec ausi sumus

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

Και πᾶς ὁ ἄρτος τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν ξηρὸς ἐγένετο καχυρὸς.

Και ὁ ἄρτος αὐτῶν τοῦ ἐπισιτισμοῦ ξηρὸς καὶ εὐρωτιῶν καὶ βεβρωμένος.

Καὶ οἱ ἄρτοι τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν ξηροὶ καὶ βεβρωμένοι.

8.

8. Παραγεγόνατε.

8.

12.

12. *Vacat.* Ἄλλος, ἀπὸ οἴκου ἡμῶν.

12.

17.

17. Καὶ ἦλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν. Ἄλλος, καὶ ἐξῆλθον τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν.

17.

18.

18. Κύριον τὸν θεὸν Ἰσραὴλ. Ἄλλος, ἐν Κυρίῳ θεῷ Ἰσραὴλ.

18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Et omnis panis viatici eorum siccus erat et adustus.

Et panis eorum viatici aridus et cariem passus et corrosus.

Et panes viatici eorum aridi et corrosi.

8.

8. Advenistis.

8.

12.

12. *Vacat.* *Alius*, a domo nostra.

12.

17.

17. Et venerunt ad civitates eorum. *Alius*, et egressi sunt die tertia in civitates eorum.

17.

18.

18. Dominum Deum Israel. *Alius*, in Domino Deo Israel.

18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Josue.

Aquila, Psal. ci, 4.

V. 17. Ἄλλ., καὶ ἐξῆλθον τῇ ἡμέρᾳ etc. Basil.

V. 8. Παραγεγόνατε. Ex Coisliniano, et m., ἤχατε.

atque ita Grabe cum asterisco.

V. 12. Ἄλλ., ἀπὸ οἴκου ἡμῶν. Masius et Grabe habent, ἀπὸ οἴκων ἡμῶν, cum asterisco. — Coislin. vi., ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἡμῶν.

V. 21. Ante ζήσονται, Coislin. m., καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες.

V. 15. Coislin. Ο΄, ὠμῶσαι αὐτοῖς, m., ὄρκον.

V. 24. Id. Post λέγοντες, m., ὅτι ἀγγελά.

CAPUT X JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

• Ἄδωνισεδέκ.

1. Ἄδωνισεδέκ. Ἄλλως, Ἄδωνιβεζέκ.

1. Ἀδωνισεδέκ.

3.

Πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς Ἰσραὴλ. Ἄλλος, πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν.

3.

5.

3. Δαβίν. Ἄλλος, Δαβεῖρ. Ἄλλος, Δαιβάν. Ἄλλος, Δαμίν.

5.

Τῶν Ἀμορραίων.

5. Καὶ ἀνέβησαν. Ἄλλος, καὶ συνήχθησαν καὶ ἀνέβησαν.

Τῶν Ἀμορραίων.

Ἐγλώμ.

Τῶν Ἰεθουσαίων.

Ἐγλώμ.

8.

Ὀδολλάμ.

8.

8. Οὐχ ὑπολειφθήσεται. Ἄλλος, οὐ στήσεται.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Adonisedec.

1. Adonisedec. *Aliter*, Adonibesece Ad Jesum et ad Israel. *Alius*, ad Jesum et ad filios Israel: et facti sunt in medio eorum.

1. Adonisedec.

3.

3. Dabin. *Alius*, Dabir. *Alius*, Dæban. *Alius*, Damin.

3.

5.

5. Et ascenderunt. *Alius*, et coacti sunt et ascenderunt.

5.

Amorrhæorum.

Jebusæorum.

Amorrhæorum.

Eglom.

Odollam.

Eglom.

8.

8. Non remanebit. *Alius*, non stabit.

8.

non addere particulam, quam tamen exprimit latina versio. Drach.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
10 ביהודון	10.	10.
11 אבנים גדולות	11.	11. Λίθους μεγάλους.
12 דם	12.	12. Σώπα.
בנפס אילון		
13 ולא היא סדבה על-ספר דישר	13.	13.
14 לשמע יהוה בקול איש	14.	14.
15 וישב יהושע וכל-ישראל עמו אל הבחנה הגלגלה	15.	15.
18 אבנים גדולות	18.	18.
19 אתם אל-תעמדו רדפו אחרי	19.	19. και υμεις μη-στηκατε, δω- ξατε οπισω.
20 סרדו מהם ויבאו אל-ערי	20.	20.
21 אל-הבחנה	21.	21.
26 וימיהם ותלם	26.	26.
27 אבנים גדולות	27.	27.
28 חרב ואת-מלכה	28.	28.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Bethoron.	10. Bethoron.	10.
11. Lapidēs magnos.	11. Lapidēs magnos.	11. Lapidēs magnos.
12. Sile. In valle Aialon.	12. Ne movearis. In valle Aialon.	12. Sile.
13. An non hoc scriptum in li- bro recti ?	13. Nonne scriptum est hoc in libro justorum ?	13.
14. Ad audiendum Dominum in voce viri.	14. Obediente Domino voci ho- minis.	14.
15. Et reversus est Josue, et omnis Israel cum eo ad castrame- tationem in Galgal.	15. Reversusque est Josue cum omni Israel in castra Galgalæ.	15.
18. Lapidēs magnos.	18. Saxa ingentia.	18.
19. Et vos ne stetis, persecui- mini post.	19. Vos autem nolite stare, sed persequimini.	19. Et vos ne stetis, persecui- mini post.
20. Superfuerunt ex eis, et in- gressi sunt ad civitates.	20. Effugere potuerant, ingressi sunt civitates.	20.
21. Ad castrametationem.	21. Ubi tunc erant castra.	21.
26. Et occidit eos, et suspendit eos.	26. Et interfecit eos atque sus- pendit.	26.
27. Lapidēs magnos.	27. Saxa ingentia.	27.
28. Gladii, et regem ejus.	28. Gladii, regemque illius.	28.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ὀρωνίν. Ἄλλος, Ὀρωνεῖν. Ἄλλος, Βαιθωρών.	10.
11.	11. Λίθους χαλάζης.	11.
12. Παῦσον.	12. Στήτω. Κατὰ φάραγγα Αἰλῶν. Ἄλλος, κατὰ φάραγγα Αἰλῶν, ἕως ἐκπολεμήσω τὸν λαὸν τοῦτον.	12.
13.	13. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, οὐχὶ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθούς;	13.
14.	14. Ἐπακοῦσαι Θεὸν ἀνθρώπου. Ἄλλος, ἐπακοῦσαι Θεὸς [1. Θεὸν] φωνῆς ἀνθρώπου.	14.
15.	15. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Γαλγαλά.	15.
18.	18. Λίθους. Ἄλλος, λίθους μεγάλους.	18.
19. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἀποστήτε, δώξατε κατόπισιν.	19. Ὑμεῖς δὲ μὴ ἐστήκατε καταδιώκοντες ὀπίσω.	19. Καὶ ὑμεῖς μὴ στήκατε, δώξατε ὀπίσω.
20.	20. Διεσώθησαν εἰς τὰς πόλεις. Ἄλλος, διεσώθησαν ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς πόλεις.	20.
21.	21. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, εἰς τὴν παρεμβολὴν.	21.
26.	26. Καὶ ἐκρέμασεν. Ἄλλος, καὶ μετὰ τὸ θανατῶσαι αὐτοὺς ἐκρέμασεν.	26.
27.	27. Λίθους. Ἄλλος, λίθους μεγάλους.	27.
28.	28. Σίφους. Ἄλλος, μαχαίρας, καὶ τὸν βασιλεῖα αὐτῆς.	28.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Oronin. <i>Alius</i> , Oronim. <i>Alius</i> , Bathoron.	10.
11.	11. Lapidēs grandinis.	11.
12. Quiesce.	12. Stet. Ad vallem Ælon. <i>Alius</i> , ad vallem Ælon, donec debellaverim populum hunc.	12.
13.	13. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , An non hoc scriptum in libro recti?	13.
14.	14. Ut obediret Deus homini. <i>Alius</i> , ut obediret Deus voci hominis.	14.
15.	15. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et reversus est Jesus et omnis Israel cum eo in castra in Galgala.	15.
18.	18. Lapidēs. <i>Alius</i> , lapidēs magnos.	18.
19. Vos autem ne abscedatis, persequimini retro.	19. Vos autem ne stetis persequentes post.	19. Et vos ne stetis, persequimini post.
20.	20. Salvi evaserunt in civitates. <i>Alius</i> , salvi evaserunt ab eis, et ingressi sunt in civitates.	20.
21.	21. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , ad castra.	21.
26.	26. Et suspendit. <i>Alius</i> , et postquam interfecisset eos, suspendit.	26.
27.	27. Lapidēs. <i>Alius</i> , lapidēs magnos.	27.
28.	28. Gladii. <i>Alius</i> , machæræ . et cetera ejus.	28.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
35 אַז עִיה הִים בּוֹךְ נוֹר נַעֲזֵר אֲדַדְנִישׁ	33.	33. Τότε ἀνέβη Ὁράμ, βασιλεὺς Γαζερ βοηθήσων τῇ Λαχείς.
34 עגלנה	34.	34. Αἰγλώμ.
37 לֹא הִשְׁאִיר שְׂרִיד	37.	57.
40 והגב	40.	40.
41 ויכם יהושע	41.	41.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
35. Tunc ascendit Horam rex Ghezer ad auxiliandum Lachis.	35. Eo tempore ascendit Horam rex Gazer, ut auxiliaretur Lachis.	35. Tunc ascendit Oram, rex Ga- zer auxilium laturus ipsi Lachis.
34. In Heglon.	34. In Eglon.	34. Æglom.
37. Non reliquit superstitem.	37. Non reliquit in ea ullas re- liquias.	37.
40. Et meridiei.	40. Et meridianam.	40.
41. Et percussit eos Josue.	41. Vacat.	41.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Josue.

V. 1. 'A., Σ., O., Θ., Ἀδωνισεδέκ. Sic Basiliensis, qui notat sine dubio hanc lectionem in Hexaplis haberi, etiam apud LXX secus quam ἐν τῇ κοινῇ, ubi legebatur, et hactenus legitur, Ἀδωνισέσέκ.
Ibid. Ἀ.λ.λ., πρὸς Ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν. Sic Basil. Μα habent Masius et Grabe, cum obelo ad πρὸς Ἰησοῦν καὶ, et cum asterisco ad illud, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν.
V. 2. Post μητροπόλεων, עָרֵי הַמְּסֻכָּה, Coislino. m., δτι αὐτῇ μεγάλη ὑπὲρ τῆς Γαζ, quæ desunt in O'.
V. 3. Ἀ.λ.λ., Δαβερ etc. Ex Basil

V. 5. Ἀ.λ.λ., καὶ συνήχθησαν etc. Sic Basil. Ibid. 'A., Σ., Θ., τῶν Ἀμορραίων: Sic Drusius. Verisimile autem est hanc item lectionem in editione τῶν O' Hexaplarum fuisse, non vero Ἰεβουσαίων. Nam ibi manifesta illa errata expuncta fuerant.
Ibid. 'A., Σ., Θ., Ἐγλώμ. Ex Basil.
V. 8. Ἀ.λ.λ., οὐ στήσεται. Basil.
V. 10. Ἀ.λ.λ., Ἰρωνεῖμ. Ἀ.λ.λ., Βαθωρών. Basil. Postrema lectio cum Hebræo quadrat. — In cod. Coislino desunt folia multa, nempe a cap. x, v. 6, usque ad ultimum versum capituli XXI.
V. 11. 'A., λίθους μεγάλους. Drusius.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
1 יובב שמרון	1.	1. Ἰωβάδ.
2 ובערבה ובנפת דור מים	2.	2. Τὴν ὀμαλήν.
3 בארץ המצפה	3.	3.
6 תללים	6.	6.
לפני ישראל		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
1. Jobab. Simron.	1. Jobab. Semeron.	1. Jobab.
2. Et in planitie. Et in tractibus Dor a mari.	2. In campestribus. In regionibus Dor juxta mare.	2. Planitiem.
3. In terra Maspha.	3. In terra Maspha.	3.
6. Occisos. Ad facies Israel.	6. Vulnerandos. In conspectu Israel.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

33. Τότε ανέβη Ὀράμ, βασιλεὺς Γαζερ βοηθήσων τῇ Λαχεΐς.

33. Τότε ανέβη Ὀράμ [Ἄλλος, Ἐλάμ] βασιλεὺς Γαζερ βοηθήσων τῇ Λαχεΐς.

33. Ἀγαζειρ βασιλεὺς Λαχεΐς.

34.

34. Αἰγλώμ. Ἄλλως, εἰς Ὀδολλάμ.

34.

37.

37. Οὐκ ἦν διατεσωσμένος. Ἄλλος, οὐ κατέλειπεν σεσωσμένον.

37.

40.

40. Καὶ τὸν Ναγέβ. Ἄλλος, καὶ τὸν νότον. Ἄλλος, Ναβαί.

40.

41.

41. Vacat. Ἄλλος, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς ὁ Ἰησοῦς.

41.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

33. Tunc ascendit Oram, rex Gazer auxilium laturus ipsi Lachis.

33. Tunc ascendit Oram (Aliter Elam) rex Gazer auxilium laturus ipsi Lachis.

33. Agazir rex Lachis.

34.

34. Æglom. Aliter, in Odollam.

34.

37.

37. Non fuit superstes. Alius, non reliquit superstitem.

37.

40.

40. Et Nageb. Alius, et austrum. Alius, Nabai.

40.

41.

41. Vacat. Alius, et occidit eos Jesus.

41.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Josue.

V. 12. Ἄ., σιώπα. Σ., παῦσον. Drusius. Ibid. Ἄλλος, ἕως ἐκπολεμήσω τὸν λαὸν τοῦτον. Hæc, quæ in Hebræo non exstant, ex alio interprete afferuntur a Basiliensi.

V. 13. Ἄλλ., οὐχὶ τοῦτο γεγραμμ. Ex Basil. Masius item et Grabe cum asterisco habent.

V. 14. Ἄλλ., ἐπακουῖσαι Θεὸς φωνῆς ἀνθρώπου. Basil.

V. 15. Ἄλλ., καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς etc. Ex Basil.

V. 18 et 27. Ἄλλ., λίθους μεγάλους. Basil.

V. 19. Ἄ., Θ., καὶ ὁμῆς μὴ στήκετε etc. Hæcæ etiam lectiones affert Basil.

V. 20. Ἄλλ., διεσώθησαν ἀπ' αὐτῶν etc. Basil.

V. 21. Ἄλλ., εἰς τὴν παρεμβολήν. Basil.

V. 26. Ἄλλ., καὶ μετὰ τὸ θανατῶσαι etc. Basil.

V. 28. Ἄλλ., μαχαίρας, καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς. Basil.

V. 33. Ἄ., Σ., Ο', τότε ανέβη Ὀράμ etc. In LXX Romanæ editionis legitur, Ἐλάμ. Lectio Theodotionis vitiosa fuit.

V. 34. Ἄ., Ο', Αἰγλώμ. Sic Basil.

V. 37. Ἄλλ., οὐ κατέλειπεν σεσωσμένον. Basil.

V. 40. Ἄλλ., καὶ τὸν νότον. Basil.

V. 41. Ἄλλ., καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς ὁ Ἰησοῦς. Basil.

CAPUT XI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἰωδάβ.

1. Ἰωδάβ. Ἄλλος, Ἰωάβ Συμοών. Ἄλλος, Ὑμερών. Ἄλλος, Συμερών. Ἄλλος, Σομερών.

1. Ἰωδάβ.

2. Πεδινήν.

2. Ἀραβά. Φεναεδδώρ. Ἄλλος, Ναφεθδώρ. Ἄλλος, Ναφεναιδδώρ.

2.

Ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρά.

5.

5. Εἰς γῆν Μασσύμα. Ἄλλος, εἰς τὴν Μασσεμάθ.

5.

6.

6. Τετροπωμένους. Ἄλλος, τετρομένους. Ἐναντίον τοῦ Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

6.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Jobab.

1. Jobab. Alius, Joab. Symoon. Alius, Hymeron. Alius, Symeron. Alius, Someron.

1. Jobab.

2. Campestem.

2. Araba. Phenaeddor. Alius, Naphethdor. Al., Naphenaeddor.

2.

In maritima Dora.

5.

5. In terrain Massyma. Alius, in ipsam Massemath.

5.

6. Occisos.

6. Fugatos. Alius, vulneratos. Ante Israel. Alius, in conspectu filiorum Israel.

6.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
כשרפת בים 8	8.	8. Μαστραίωθ ὕδατος.
כאשר 9	9.	9.
וישב ידושע 10	10.	10.
על המצות על הים 13	13.	13. Ἐστῆκυίας ἐπὶ χύματος.
מן הרר הלך 17	17.	17. Ἀπὸ δρους μεριζομένου.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
8. Combustiones aquarum.	8. Aquas Maserephoth.	8. Mastræphoth aquæ.
9. Quemadmodum.	9. Sicut.	9.
10. Et reversus est Josue.	10. Reversusque statim.	10.
13. Stantes super tumulum eorum.	13. In collibus et in tumulis sitæ.	13. Stantes super aggerem.
17. A monte leni.	17. Et partem montis.	17. A monte diviso.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Josue.

V. 1. 'A. Σ., Ο, Θ., Ἰωδᾶδ. Ex Basil.
 Ibid. 'A. λ., Ἰμερών. 'A. λ., Συμερών. Basil.
 tertia lectio, Σομέρων, habetur inter variantes Romanæ editionis.
 V. 2. 'A., τὴν ὀμαλήν. Σ., πεδινήν. Sic Drusius.
 Mallem, ἐν ὀμαλή, ἐν πεδινή.
 Ibid. Σ., ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρά. Drusius Symmachi
 lectionem sic effert, τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης Δώρ,
littus maris Dor, nescio unde expiscatus. Puto veram cam lectionem quæ apud Eusebium et Hieronymum De locis Hebraicis habetur. Prior habet, Ναφεθδῶρ, ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρά, ubi illud, ἐν τῇ παραλίᾳ Δωρά, interpretationem Symmachi. esso docet Hieronymus in versione Latina, Nepheddor, quod Symmachus interpretatur maritimam. Nomen Symmachi excidisse videtur ex Eusebio.

CAPUT XII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אֲרֹנן 1	1.	1.
הַפְסָה 3	3.	3. Λαξευτήν.
הַדּוּשָׁב 4	4.	4.
הַגְּשּׁוּרִי 5	5.	5.
עֵגְלוֹן 12	12.	12.
הֶרֶד 14	14.	14.
מֶלֶךְ מַדּוֹן אֶחָד מֶלֶךְ מַדּוֹן אֶחָד 18	18.	18.
מֶלֶךְ הַצֹּר אֶחָד מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן 19-24	19-24.	19-24.
מֶלֶךְ מֶרְמוֹן אֶחָד מֶלֶךְ אַחְסַפִּי אֶחָד מֶלֶךְ תַּעֲנַק אֶחָד מֶלֶךְ מַגֵּדוֹ אֶחָד מֶלֶךְ מֶגִּידוֹ אֶחָד		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Arnon.	1. Arnon.	1.
3. Collis.	3. Phasga.	3. Excisam.
4. Habitantis.	4. Qui habitavit.	4.
5. Ghesuri.	5. Gessuri.	5.
12. Heglon.	12. Eglon.	12.
14. Harad.	14. Hered.	14.
18. Rex Lassaron unus, rex Madon unus.	18. Rex Saron unus, rex Madon unus.	18.
19-24. Rex Chasor unus; rex Simron Meroon unus; rex Achsaph, unus; rex Tahanach, unus; rex Meghiddo, unus; rex Kedes, unus;	19-24. Rex Asor unus, rex Semeron unus, rex Achsaph unus, rex Thenac unus, rex Mageddo unus, rex Cades unus, rex Jacha-	19-24.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
8. Μαστραφῶθ θαλάσσης.	8. Μασσαιρεφῶθ Μαίμ. Ἄλλως, Μασερῶν.	8.
9.	9. Ὅν τρόπον. Ἄλλος, καθότι.	9.
10.	10. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς. Ἄλλος, καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς, καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ.	10.
13. Ἰδρυμένας ἐκάστην ἐπὶ ὕψους.	13. Κεχωματισμένας.	13. Ὅχυράς.
17. Ἀπὸ ἕρους λείου.	17. Ἀπὸ ἕρους Χελγά.	17.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
8. Mastraphoth maris.	8. Mussarephoth Maim. <i>Aliter</i> , Maseron.	8.
9.	9. Quemadmodum. <i>Alius</i> , sicut.	9.
10.	10. Et reversus est Jesus. <i>Alius</i> , et reversus est Jesus, et omnis Israel cum eo.	10.
13. Constitutas unamquamque super cacumen.	13. Aggeratas.	13. Munitas.
17. A monte lævi.	17. A monte Chelcha!	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Josue.

V. 3. Ἄλλ., εἰς τὴν Μασσεμάθ. Basil.	Romana, Μασερῶν.
V. 6. Ἄλλ., τετρωμένους, in notis Romanæ editionis. Est forte Symmachi qui vertit <i>occisos</i> , teste Drusio.	V. 9. Ἄλλ., καθότι. Basil.
Ibid. Ἄλλ., ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Basil.	V. 10. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς etc. Basil.
V. 8. Ἄ., Μαστραφῶθ ὕδατος etc. Sic Eusebius <i>De locis Hebraicis</i> . Drusius habet, Ἄ., Μασρεφῶθ τῶν ὕδατων. Σ., Μασρεφῶθ ἀπὸ θαλάσσης. Editio	V. 13. Ἄ., ἐστηκυίας ἐπὶ χύματος etc. Basil.
	V. 17. Ἄ., ἀπὸ ἕρους μεριζομένου. Σ., ἀπὸ ἕρους λείου. Drusius. At Eusebius apud Hieronymum ad vocem Alan, p. 397, vitiatus est.

CAPUT XII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἀρνῶν. Ἄλλ., Ἀροφρ. Ἄλλ., Ἀριήρ.	1.
3.	3. Φασγά.	3.
4.	4. Κατοικῶν. Ἄλλος, ἐξουσιάζων.	4.
5.	5. Γεργεσί. Ἄλλος, Γεσουρί.	5.
12.	12. Αἰλάμ. Ἄλλος, Αἰγλόμ.	12.
14.	14. Ἀδέρ. Ἄλλος, Ἀράδ.	14.
18.	18. Οἱ λοιποὶ, βασιλέα Λεπαρῶν, βασιλέα Μαδῶν. Ἄλλος, Μαβρῶν.	18.
19-24.	19-24. Ἄλλος, βασιλέα Ἀσῶρ, βασιλέα Σαμβρόν, βασιλέα Μαβρῶμ, βασιλέα Ἀχσάφ, βασιλέα Θανάχ, βασιλέα Μαγεδδῶν, βασιλέα Κέδες.	19-24.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Arnon. <i>Alius</i> , Aroer. <i>Alius</i> , Arier.	1.
3.	3. Phasga.	3.
4.	4. Habitans. <i>Alius</i> , princioatum gerens.	4.
5.	5. Gergesi. <i>Alius</i> , Gesuri.	5.
12.	12. Ælam. <i>Alius</i> , Æglom.	12.
14.	14. Ader. <i>Alius</i> , Arad.	14.
18.	18. <i>Reliqui</i> , regem Leparon, regem Madon. <i>Alius</i> , Marron.	18.
19-24.	19-24. <i>Alius</i> , regem Asor, regem Sambron, regem Marrhôm, regem Achsaph, regem Thanach, regem Mageddon, regem Kedes, regem Je-	19-24.

TO EBPAIKON.

קדש אחד מלך יקנעם לרמל אחד
 מלך דור נפת דור אחד מלך
 ימים לגלגל אחד מלך הרצה את

VERSIO HEBRAICI TEXT.

rex Jochneham Charmelo, unus;
 rex Dor ipsi tractui Dor, unus;
 Gentium ad Galgal, unus; rex
 Thersa, unus.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἐθνῶν τῆς Γελγάλ.

VULGATA LATINA.

nam Carmeli unus, rex Dor et
 provinciae Dor unus, rex Gentium
 Galgal unus, rex Thersa unus.

AQUILA.

Gentium Gelgel.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Josue.

- V. 1. Basil. legit, Ἀριήρ. Ἀλλ., Ἀροήρ.
- V. 4. Ἀλλ., ἐξουσιάζων. Basil.
- V. 5. Ἀλλ., Γεσουρί. Basil. et sic legit Grabe.
- V. 12. Ἀλλ., Αἰγλώμ. Ex eodem Basil. Grabe, Ἐγλών.
- V. 14. Ἀλλ., Ἀράδ. Ex Basil.
- V. 18. Οἱ λοιποὶ, βασιλέα Λεπαρῶν, βασιλέα Μαδῶν. Basil. Masius melius legit, Λεσαρῶν.
- V. 19. Hæc omnia nomina, quæ apud LXX In-

terpretes mire perturbata et corrupta erant, ut etiam hodie habentur in editione Romana, in codice Basiliensi ex aliis, ut videtur, interpretibus secundum veritatem Hebraicam restituuntur ad marginem, ut nos referimus. Masius aliquantum variat, et lectionem Hebraicam e vestigio sequitur, ad singulos autem reges adjicit ἕνα, ut est in Hebræo.

Ecce nunc nomina secundum edit. Rom. : Βασιλέα Ἀσώμ, βασιλέα Συμοῶν, βασιλέα Μαμβρόθ, βα-

CAPUT XIII JOSUE.

TO EBPAIKON.

העוים 3 3.
 הנבלי 5 5.
 מבנל גד
 המישר 9 9.
 מידבא
 הנשרי 11 11.
 מיתר הרפאי 12 12.
 המישר 16 16.
 הנכר 19 19.
 הפסגה 20 20.
 ואחד רבע נסיכי סיחון 21 21.
 אלהלליתם 22 22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 3. Et Hevæi.
- 5. Ghibl.
- A Bahalgad.
- 9. Planitiem.
- Medeba.
- 11. Ghesuri.
- 12. Ex residuo Raphaim.
- 16. Planities.
- 19. Vallis.
- 20. Pisgah.
- 21. Rehab præfectos Sichon.
- 22. Ad interfectos eorum.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3.
 5.
 9.
 11.
 12.
 16.
 19.
 20.
 21.
 22.

VULGATA LATINA.

- 3. Hevæi.
- 5. Confinia.
- Baalgad.
- 9. Campestria.
- Medaba.
- 11. Gessuri.
- 12. De reliquiis Raphaim.
- 16. Planitiem.
- 19. Convallis.
- 20. Phasga.
- 21. Rebe duces Sehon.
- 22. Cum cæteris interfectis.

ΑΚΥΛΑΣ.

3.
 5.
 Βαεγγά.
 9. Τὴν ὄμαλην.
 11.
 12.
 16. Τὴν ὄμαλην.
 19.
 20. Λαξευτήν.
 21.
 22.

AQUILA.

- 3.
- 5.
- Baenga.
- 9. Planitiem.
- 11.
- 12.
- 16. Planitiem.
- 19.
- 20. Excisam.
- 21.
- 22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

U.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Δὼρ τῆς παραλίας.
Ἐθνῶν τῆς Γεργέλ.

Βασιλέα Ἰεχομνάμ τοῦ Χερμέρ, βασιλέα Βαιθήλ, βασιλέα Ἀδόωρ τοῦ Ναφναεδδώρ, βασιλέα Γοῖν τῆς Γεργέλ (αἱ. Γαλγάλ), βασιλέα Θερσα.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Dor maritima.
Gentium Gelgel.

comnam ipsius Chermer, regem Bethel, regem Ador ipsius Naphe-naeddor, regem Goin ipsius Gelgel (ai. Galgal), regem Thersa.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Josue.

σιλέα Ἀζίφ, βασιλέα Κάδης, βασιλέα Ζαχάκ, βασιλέα Μαρεδώθ, βασιλέα Ἰεκόμ τοῦ Χερμέλ, βασιλέα Ὀδολίμ τοῦ Φεννεαδδώρ, βασιλέα Γεῖ τῆς Γαλιλαίας, βασιλέα Θερσα. Regem Asom, regem Symoon, regem Manibroth, regem Aziph, regem Cadés, regem Zachac, regem Marcloth, regem Jecom ipsius Chermel, regem Odollam ipsius Phennealdor, regem Gai Galilææ, regem Thersa.

in notis ad v. 2 capitis præcedentis. Ibid. Ἄ., Σ., ἔθνῶν τῆς Γεργέλ. Eusebius *De locis Hebraicis*, Γωσιν τῆς Γεργέλ. Ἄ., εἰσιν ἔθνῶν τῆς Γεργέλ. Quæ postrema verba corrupta sunt: sed facile restituuntur ex interpretatione Hieronymi, qui sic habet: *Goim in Gelgel: quod Aquila et Symmachus interpretantur, gentes in Gelgel*. Irgas igitur, Ἄ., Σ., ἔθνῶν τῆς Γεργέλ. Hieron. *De locis Hebraicis*, p. 447.

Ibid. Σ., Δὼρ τῆς παραλίας. Vide quæ diximus

CAPUT XIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

U.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Εὐαίφ. Ἄλλος, [Εὐεῖν.	3.
5.	5. Γαλιάθ. Ἄλλος, Γαλιάθ. Ἄλλος, Γαθλί.	5.
Βααλγά.	Βααλγά. Ἄλλως, Γαλγάλ.	Βααλγά.
9. Τὴν ὄμαλῆν.	9. Τὴν Μισώρ. Μαδαιβά. Ἄλλως, Μαδαβάν.	9.
11.	11. Γεσιρί. Ἄλλος, Γεσουρίτου.	11.
12.	12. Ἀπὸ τῶν γιγάντων. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων.	12.
16. Τὴν ὄμαλῆν.	16. Τὴν Μισώρ. Ἄλλος, τὴν τὴν ὄμαλῆν Μισώρ.	16.
19.	19. Ἐνάκ. Ἄλλος, Ἐνάβ. Ἄλλος, Αἰνάκ. Ἄλλος, Αἰμάκ. Ἄλλος, Ἐνέκ. Οἱ Λεῖτσι, τῆς κοιλάδος.	19.
20.	20. Φασγά.	20.
21.	21. Ῥοβὲ ἄρχοντα ἑναρα Σιών. Ἄλλος, Ῥοβὲ ἄρχοντας παρὰ Σιών. Ἄλλος, Ῥοβὲ ἄρχοντα Σιών.	21.
22.	22. Ἐν τῇ ῥοπή. Ἄλλος, ἐν τῇ τροπή. Ἄλλος, ἐν τῇ προνομή.	22.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Evao. <i>Alius</i> , Evin.	3.
5.	5. Galiath. <i>Alius</i> , Galilath. <i>Alius</i> , Gabli.	5.
Baalga.	Baalga. <i>Aliter</i> , Galgal.	Baalga.
9. Planitiem.	9. Ipsam Misor. Madæba. <i>Aliter</i> , Mædaban.	9.
11.	11. Gesiri. <i>Alius</i> , Gesurite.	11.
12.	12. Ex gigantibus. <i>Alius</i> , ex residuo gigantum.	12.
16. Planitiem.	16. Ipsam Misor. <i>Alius</i> , terram planam Misor.	16.
19.	19. Enac. <i>Alius</i> , Enab. <i>Alius</i> , Ænac. <i>Alius</i> , Æmac. <i>Alius</i> , Enec. <i>Reliqui</i> , vallis.	19.
20.	20. Phasga.	20.
21.	21. Robe principem spolia Sion. <i>Alius</i> , Robe principes a Seon. <i>Alius</i> , Robe principem Sion.	21.
22.	22. In impetu. <i>Alius</i> , in fuga. <i>Alius</i> , in vastatione.	22.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
וחצריהן 23	23.	23.
עדרער 25	25.	25.
רבה		
ומבתנים 26	26.	26.
לדבר		
ובעמק 27	27.	27. 'Εν τῇ κοιλάδι.
בית הרם		
ובית נברה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
25. Et villæ earum.	25. Viculos.	23.
25. Haroer.	25. Aroer.	25.
Rabba.	Rabba.	
26. Et a castris.	26. Manaim.	26.
Debir.	Dabir.	
27. Et in valle.	27. In valle.	27. In valle.
Betharam.	Betharan.	
Et Bethnemra.	Bethnemra.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Josue.

- V. 3. "A. l. l., Εβελν. Basil.
 V. 5. "A. l. l., Γαλιλάθ. "A. l. l., Γαδλ. Basil. Postrema lectio cum Hebræo consonat.
 Ibid. 'A., Βαεγγά. Σ., Ο, Θ., Βααλγά. Basil. qui de editione τῶν Ο' Hexaplatari intelligendus est, ubi vetusta lectio secundum Symmachum, et Theodotionem emendata fuerat. In Romana editione legitur, Γαλγάλ. Masius et Grabe posuerunt Βαλγάδ.
 V. 9. 'A., Σ., τὴν ὀμαλήν. Sic Eusebius *De locis Hebraicis*, Μειώρ. 'A., Σ., τὴν ὀμαλήν. Ubi Hieron., ὀμαλήν, vertit, *humilem*.
 Ibid. "A. l. l. ως, Μαυδαβάν. Basil.
 V. 11. "A. l. l., Γεσουρίτου. Idem.
 V. 12. "A. l. l., ἀπὸ τοῦ λείμματος τῶν γιγάντων. Basil.
 V. 16. 'A., Σ., τὴν ὀμαλήν. Vide supra, v. 9. "A. l. l., τὴν γῆν ὀμαλήν Μειώρ. Basiliensis in textu. Hæc autem interpretatio ex duabus facta videtur.
 V. 19. Οἱ λοιποὶ, τῆς κοιλάδος. Basil. Ο, 'Ενάκ.

CAPUT XIV JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ובורשיהם 4	4.	4.
בגלגל 6	6.	6.
ואשב אתי דבר 7	7.	7. 'Απεκρίθην αὐτῷ λόγον.
אדלבל 8	8.	8.
כלאתי		
ולבנק 9	9.	9.
יהושע 13	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Et suburbana earum.	4. Suburbana earum.	4
6. In Galgal.	6. In Galgala.	6.
7. Et retuli ei verbum.	7. Nuntiavi que ei.	7. Respondi ei verbum.
8. Cor.	8. Cor.	8.
Complevi.	Secutus sum.	
9. Et filiis tuis.	9. Filiorum tuorum.	9.
13. Jehosua.	13. Josue.	13.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
25. Ἄγροι αὐτῶν.	25. Ἐπαύλεις αὐτῶν.	25.
25.	25. Ἀραβα. Ἄλλος, Ἀροήρ. Ἀράδ. Ἄλλος, Ραββά.	25.
26.	26. Μαάν. Ἄλλος, Μανάν. Ἄλλος, Μααναΐμ. Δαϊθών. Ἄλλος, Δαβείρ.	26.
27. Ἐν τῇ κοιλάδι.	27. Ἐναδόμ. Μειθαρτάν. Ἄλλος, Ὀθαργαί. Ἄλλος, Βηθαράν. Βαιθαναβρά. Ἄλλος, Βηθναβρά. Ἄλλος, Θαναβαρά.	27.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩ.
23. Agri earum.	25. Pagi eorum.	25.
25.	25. Araba. <i>Alius</i> , Aroer. Arad. <i>Alius</i> , Rhabba.	25.
26.	26. Maan. <i>Alius</i> , Manan. <i>Alius</i> , Maanaim. Dæbon. <i>Alius</i> , Dabir.	26.
27. In valle.	27. Enadom. Mithartan. <i>Aliter</i> , Othargai. <i>Alius</i> , Betharan. Benthanabra. <i>Alius</i> , Bethnabra. <i>Alius</i> , Thanabara.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Josue.

Græbe legit Ἐμάκ.

Ibid. Ἄλλος etc. Quæ omnes lectiones apud Lambertum Bos. DRACH.

V. 20. Ἄ., λαξευτήν. Vide quæ diximus supra, Num. XXI, 20.

V. 21. Ἄλλ., Ῥοβὲ ἀρχοντας παρὰ Σηῶν etc. Hæ variæ lectiones in notis edit. Romanæ habentur.

V. 22. Ἄλλ., ἐν τῇ τροπῇ. Ἄλλ., ἐν τῇ προνομῇ. Basil.

V. 23. Σ., ἄγροι αὐτῶν. Drusius.

V. 25. Ἄλλ., Ἀροήρ. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Ραββά. Basil.

V. 26. Ἄλλ., Μανάν. Ἄλλ., Μααναΐμ. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Δαβείρ. Basil.

V. 27. Ἄ., Σ., ἐν τῇ κοιλάδι. Drusius. Eusebius apud Hieron. *De locis Hebraicis*, p. 455, Ἐνεμέκ.

Ibid. Ο', Μειθαρτάν. Sic habet in textu Basil.

Ἄλλος, Ὀθαργαί, lectio editionis Romanæ.

Ἄλλ., Βηθαράν, Basiliensis ex altero interprete.

Ibid. Ἄλλ., Βηθναβρά. Ἄλλ., Θαναβαρά. Basil.

CAPUT XIV JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
4. Προάστεια αὐτῶν.	4. Ἀφωρισμένα αὐτῶν.	4.
6.	6. Ἐν Γαλγάλ. Ἄλλος, Γαλγάλοις. Ἄλλος, Γαλγάδ.	6.
7. Ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον.	7. Ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον.	7.
8.	8. Καρδίαν. Ἄλλος, διάνοιαν. Προσετέθην. Ἄλλος, προσεθέμην.	8.
9.	9. Τέκνοις σου. Ἄλλος, υιοῖς σου.	9.
13.	13. Ἰησοῦς. Ἄλλος, Ἰηρούς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, καλῶς.	13.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩ.
4. Suburbana earum.	4. Segregata earum.	4.
6.	6. In Galgal. <i>Alius</i> , Galgalis. <i>Alius</i> , Galgad.	6.
7. Respondi ei verbum.	7. Respondi ei verbum.	7.
8.	8. Cor. <i>Alius</i> , mentem. Appositus sui. <i>Alius</i> , apposui.	8.
9.	9. Proli tuæ. <i>Alius</i> , filiis tuis.	9.
13.	13. Jesus. <i>Alius</i> , Jesus, et dixit ad eum, bene.	13.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Josue.

V. 4. Σ. προάστεια αὐτῶν. Ita Drusius.

V. 7. Ἄ., Ο', ἀπεκρίθη·ν αὐτῶ λόγον. Ita Drusius.

V. 6. Ἄλλος, Γαλγάλος. Ἄλλος, Γαλγάθ. Basil.

V. 8. Ἄλλος, διάνκιαν. Basil.

CAPUT XV JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικῶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
בגב 1	1.	1.
והקצה הגב הזה ויהיה 3	3.	3.
והקצה הגב הזה 4	4.	4.
בגב 5 ועד קצה הירדן	5.	5.
לביה הערים 6	6.	6.
בן 7 אלכי עין שבש	7.	Boén. 7. Πηγὴ φίλου.
בקרבים 8	8.	8.
ויהיא אלעזר הרעפא 9	9.	9. Καὶ διεκβάλλει ἐπὶ κώμας θροῦς Ἐφρών.
אלעזר הרעפא 10	10.	10.
הבנה 11 יסה	11.	11.
ארבע 13	13.	13.
אתדשש 14	14.	14.
הגב 19	19.	19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Ad meridiem.	1. Contra meridiem.	4.
3. Et ascendet in Adar, et circuibit in Carcaha.	3. Ascendebat ad Addam, et circuiens Carcaa.	3.
4. Et transibit in Asmon.	4. Atque inde pertransiens in Asemona.	4.
Meridiei.	Meridianæ plagæ.	
5. Usque ad extremum Jordanis.	5. Usque ad extrema Jordanis.	5.
6. Betharaba.	6. In Beth Araba.	6.
Bohan.	Boen.	Boen.
7. Ad aquas Hensemes.	7. Aquas quæ vocantur fons solis.	7. Fons solis.
8. Filii Hennom.	8. Filii Ennom.	8.
9. Et egredietur ad urbes montis Hephron.	9. Et pervenit usque ad vicus montis Ephron.	9. Et transit ad vicus montis Ephron.
10. Ad humerum montis Jeirim.	10. Juxta latus montis Jarim.	10.
Thimna.	Thamna.	
11. Ad mare.	11. Vacat.	11.
13. Arba.	13. Arbe.	13.
14. Sesai.	14. Sesai.	14.
19. Meridiei.	19. Australem.	19.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Josue.

Ibid. Ἄλλος, προσεθέμην. Ex eodem Basil.
V. 9. Ἄλλος, υἱοῖς σου. Basil.

V. 13. Ἄλλος, Ἰησοῦς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, καλῶς.
Hæc afferuntur a Basiliensi nec exstant in Hebræo.

CAPUT XV JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Πρὸς λίβα. Ἄλλος, πρὸς νότον.	1.
3. Τὸ ἔδαφος.	3. Καὶ προσαναβαίνει εἰς Σάραδα, καὶ ἐκπορεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς Κάδης. Ἄλλος, προαναβαίνει εἰς Ἀραβὰ, (Al. Ἀβδηρα) καὶ περιπορεύεται τὴν Γαλααδίτιν.	3.
4.	4. Καὶ ἐκπορεύεται ἐπὶ Σελμωνάν. Ἄλλος, καὶ πορεύεται ἐπὶ Ἀσελμώννα. Λιδός. Ἄλλος, νότου.	4.
5.	5. Ἔως τοῦ Ἰορδάνου. Ἄλλος, ἐπὶ μέρους τοῦ Ἰορδάνου.	5.
6. [Ἐν τόποις κατὰ διοίκητον.]	6. Βαιθάραδα. Βαιών.	6. Βοέν.
7. Πηγή ἡλίου.	7. Τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς τοῦ ἡλίου.	7. Πηγή ἡλίου.
8.	8. Ἐννόμ. Ἄλλος, υἱοῦ Ἐννόμ.	8.
9. Καὶ ἐξῆλθεν εἰν πόλεις ὄρους Ἐφρών.	9. Καὶ διεκβάλλει ἐπὶ κώμας ὄρους Ἐφρών. Ἄλλος, καὶ διεκβάλλει εἰς τὸ ὄρος Ἐφρών.	9. Καὶ διεκβάλλει εἰς Γαί ὄρος Ἐφρών.
10.	10. Ἐπὶ νότου πόλιν Ἰαρίμ. Ἄλλος, ἐπὶ Εἰσταρες. Λίβα. Ἄλλος, νότον.	10.
11.	11. Ἐπὶ θάλασσαν. Ἄλλος, παρὰ θάλασσαν.	11.
13.	13. Ἀρβόκ. Ἄλλος, Ἀρβέ.	13.
14.	14. Σουσι, Ἄλλος, τριχιῶτα.	14.
19.	19. Ναγέβ. Ἄλλος, νότου.	19.

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIA

1.	1. Ad africanum. <i>Alius</i> , ad austrum.	1.
3. Pavimentum.	3. Et ascendunt in Sarada, et obeunt eam quæ ad occidentem Cades. <i>Alius</i> , ascendit in Araba, (Al. Abdera) et circumit Galaa-ditit.	3.
4.	4. Et egrediuntur in Selmonan. <i>Alius</i> , et vadit in Aselmona. Africi. <i>Aliter</i> , austri.	4.
5.	5. Usque ad Jordanem. <i>Alius</i> , super partem Jordanis.	5.
6. In locis juxta inhabitabilem.	6. Betharaba. Bæon.	6. Boen.
7. Fons solis.	7. Aqua fontis solis.	7. Fons solis.
8.	8. Ennom. <i>Alius</i> , filii Ennom.	8.
9. Et exiit in urbes montis Ephron.	9. Et transit ad vicus montis Ephron. <i>Aliter</i> , et transit in montem Ephron.	9. Et pertransit in Gai mons Ephron.
10.	10. Supra dorsum civitatem Jarim. <i>Alius</i> , supra Isares. Africanum. <i>Alius</i> , austrum.	10.
11.	11. Ad mare. <i>Alius</i> , juxta mare.	11.
13.	13. Arboc. <i>Alius</i> , Arbe.	13.
14.	14. Susi. <i>Alius</i> , pilosum.	14.
19.	19. Nageb. <i>Alius</i> , austri.	19.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ἸΑΚΥΨΑΣ.

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ונתת לי גלת מים

את גלת עליות

21 הערים במקצה למסה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Dabis mihi revolutiones aquarum.

Revolutiones superiores.

21. Urbes ab extremo tribui.

21 בנבה קבצאל ועדר ויגור 22 וקינה חימונה
וערערה 23 וקדש חצור ויתנן 24 זוף ובלם
ובעלות 25 והצור 1 חרתה וקריית חצורן היא הצור
26 אמם ושכע ומולדה 27 והצור גדה החשבון ובת
פלטו 28 והצור שועל ובאר שבע ובחיתה 29 בעלה
ועיים ויעם 30 ואלתלד וכסול חרמה 31 ועקל
ובוכמנ ומנסנה 32 ולבאות ושלחים ועין ורמון כל
ערים עשרים ותשע החצירון 33 בשפלה אשתואל
וצרעה ואשנה 34 ונחור ועין גנים תפוח העינים
35 וירמות ועולם שוכה ועזקה 36 ושערים ועדיתים
והגדרה וגדרתים ערים ארבע-עשרה החצירון 37 צנן
וחדשה ומגול-גד 38 ודלען והבצפה ויקתאל 39 לכיש
ובצקת ועגלון 40 וכבון ולהום וכתולש 41 וגדרות
בחדדקן ונעמה ובקדה ערים שש-עשרה החצירון
42 לבנה ועתר ועשן 43 ויפתח ואשנה ובציב 44 וקעילה
ואכזיב ומראשה :

dasa, et Migdal-Gad, 38. et Dilan, et Misphe, et Jocteel. 39. Lachis et Basecath, et Heglon, 40. et Chabbon, et Lachamas, et Chiithlis, 41. et Ghederoth, Bethdagon, et Naama, et Maceda, civitates sexdecim, et villæ earum. 42. Libna, et Hether, et Hasan, 43. et Jiphtha, et Asna, et Nesib, 44. et Ceila, et Achzib, et Maresa.

LXX. 21. In deserto, et Bæseleel, et Ara, et Asor, 22. et Jcam, et Regma, et Aruel, 23. et Cades, et Asorionain, et Mænam, 24. et Baalmænan, et vici earum. 25. Et civitates Aseron, hæc Asor, 26. et Sen, et Salmaa, et Molada, 27. et Seri, et Bæphath, 28. et Cholaseola, et Bersabee, et vici earum, et villæ earum. 29. Bala, et Bacoc, et Asom, 30. et Elboydad, et Bæthel, et Herma, 31. et Secelac, et Macharim, et Sethennac, 32. et Labos, et Sale, et Eromoth, urbes viginti novem, et vici earum. 33. In planitie Astaol, et Raa, et Assa, 34. et Rhamen, et Tano, et Iluthoth, et Mæani, 35. et Jermuth, et Odollam, et Membra, et Sanocho, et Jazeca, 36. et Sacarim, et Gadera, et villæ ejus, civitates quatuordecim, et vici earum. 37. Senna, et Adasan, et Magadalgad, 38. et Dalad, et Maspha, et Iachareel, 9. et Basedoth, et Ideadalea, 40. et Chabra, et Maches, et Maachos, 41. et Geddor, et Bagadiel, et Noman, et Machedan, urbes sexdecim, et vici earum. 42. Lebna, et Ithac, et Anoch, 43. et Jana,

TO EBPAIKON.

בשפלה 35

VERSIO HEBRAICI TEXT.

33. In planitie.

21.

VULGATA LATINA.

unge et irriguam.

Irriguam superius.

21. Civitates ab extremis partibus.

21 בנבה קבצאל ועדר ויגור 22 וקינה חימונה
וערערה 23 וקדש חצור ויתנן 24 זוף ובלם
ובעלות 25 והצור 1 חרתה וקריית חצורן היא הצור
26 אמם ושכע ומולדה 27 והצור גדה החשבון ובת
פלטו 28 והצור שועל ובאר שבע ובחיתה 29 בעלה
ועיים ויעם 30 ואלתלד וכסול חרמה 31 ועקל
ובוכמנ ומנסנה 32 ולבאות ושלחים ועין ורמון כל
ערים עשרים ותשע החצירון 33 בשפלה אשתואל
וצרעה ואשנה 34 ונחור ועין גנים תפוח העינים
35 וירמות ועולם שוכה ועזקה 36 ושערים ועדיתים
והגדרה וגדרתים ערים ארבע-עשרה החצירון 37 צנן
וחדשה ומגול-גד 38 ודלען והבצפה ויקתאל 39 לכיש
ובצקת ועגלון 40 וכבון ולהום וכתולש 41 וגדרות
בחדדקן ונעמה ובקדה ערים שש-עשרה החצירון
42 לבנה ועתר ועשן 43 ויפתח ואשנה ובציב 44 וקעילה
ואכזיב ומראשה :

et Jeger, 22. et Cina et Dimona, et Adada, 23. et Cades, et Chasor, et Ithnan, 24. Ziph, et Telem, et Bealoth, 25. et Chasor Chadatha, et Cerioth, Chesron, ipsa Chasor, 26. Amam, et Sema, et Molada, 27. et Chasar Gadda, et Chesmon, et Beth-Phalath, 28. et Chasar Sual, et Beerseba, et Beziotia. 29. Baala et Hiim, et Hasem, 30. et Etholad, et Chesil, et Chorma, 31. et Siclag, et Madmanna, et Sansanna, 32. et Lebaoth, et Silchim, et Hain, et Rimmon : omnes urbes viginti et novem, et villæ earum. 33. In planitie Esthaol et Soro, et Asna, 34. et Zanoa, et Hengannim, Taphua, et Henam. 35. Jarmuth et Adullam, Socho, et Hazeca, 36. et Saaraim, et Hadithaim, et Ghedera, et Ghederothaim, urbes quatuordecim et villæ earum. 37. Senan, et Chada-

21. Ἐπὶ τῆς ἐρήμου, καὶ Βαισελεὴλ, καὶ Ἀρά, καὶ Ἀσώρ, 22. καὶ Ἰκάμ, καὶ Περγά, καὶ Ἀρουήλ, 23. καὶ Καδῆς, καὶ Ἀσориωναῖν, καὶ Μαϊνάμ, 24. καὶ Βααλμαϊνάν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 25. Καὶ αἱ πόλεις Ἀσερών, αὕτη Ἀσώρ, 26. καὶ Σὴν, καὶ Σαλμαά, καὶ Μωλαδᾶ, 27. καὶ Σερί, καὶ Βαιφαλάθ, 28. καὶ Χολασεωλά, καὶ Βηρσαβέ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. 29. Βαλά, καὶ Βακίω, καὶ Ἀσώμ, 30. καὶ Ἐλδουδᾶδ, καὶ Βαιθῆλ, καὶ Ἐρμά, 31. καὶ Σεκελάχ, καὶ Μαχαρίμ, καὶ Σεθεννάχ, 32. καὶ Λαβώς, καὶ Σαλή, καὶ Ἐρωμώθ, πόλεις εἴκοσι ἑννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 33. Ἐν τῇ πεδινῇ Ἀσταὼλ, καὶ Ραά, καὶ Ἀσσα, 34. καὶ Ράμεν, καὶ Τανώ, καὶ Πλουθῶθ, καὶ Μαϊανί, 35. καὶ Ἰερμουθ, καὶ Ὀδολλάμ, καὶ Μεμβρά, καὶ Σαωχω, καὶ Ἰαζηκά, 36. καὶ Σαχαρίμ, καὶ Γάθηρα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς, πόλεις δεκατέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 37. Σεννά, καὶ Ἀδασάν, καὶ Μαγαδαλαγᾶδ, 38. καὶ Δαλαδ, καὶ Μασφά, καὶ Ἰαχαρηήλ, 39. καὶ Βασηδῶθ, καὶ Ἰδαδαλαέα, 40. καὶ Χαδρά, καὶ Μαχῆς, καὶ Μασαχώς, 41. καὶ Γεδ-

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

35.

VULGATA LATINA.

33. In campetribus.

21. Αἱ πόλεις ἀπὸ τελευταίου τῆς φυλῆς.

AQUILA.

21. Urbes ab ultimo tribus.

Versio hebr. text. 21. A meridie Cabseel et Heder et Jagur, 22. et Cina et Dimona, et Adada, 23. et Cades, et Chasor, et Ithnan, 24. Ziph, et Telem, et Bealoth, 25. et Chasor Chadatha, et Cerioth, Chesron, ipsa Chasor, 26. Amam, et Sema, et Molada, 27. et Chasar Gadda, et Chesmon, et Beth-Phalath, 28. et Chasar Sual, et Beerseba, et Beziotia. 29. Baala et Hiim, et Hasem, 30. et Etholad, et Chesil, et Chorma, 31. et Siclag, et Madmanna, et Sansanna, 32. et Lebaoth, et Silchim, et Hain, et Rimmon : omnes urbes viginti et novem, et villæ earum. 33. In planitie Esthaol et Soro, et Asna, 34. et Zanoa, et Hengannim, Taphua, et Henam. 35. Jarmuth et Adullam, Socho, et Hazeca, 36. et Saaraim, et Hadithaim, et Ghedera, et Ghederothaim, urbes quatuordecim et villæ earum. 37. Senan, et Chada-

21. Ἐπὶ τῆς ἐρήμου, καὶ Βαισελεὴλ, καὶ Ἀρά, καὶ Ἀσώρ, 22. καὶ Ἰκάμ, καὶ Περγά, καὶ Ἀρουήλ, 23. καὶ Καδῆς, καὶ Ἀσориωναῖν, καὶ Μαϊνάμ, 24. καὶ Βααλμαϊνάν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 25. Καὶ αἱ πόλεις Ἀσερών, αὕτη Ἀσώρ, 26. καὶ Σὴν, καὶ Σαλμαά, καὶ Μωλαδᾶ, 27. καὶ Σερί, καὶ Βαιφαλάθ, 28. καὶ Χολασεωλά, καὶ Βηρσαβέ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. 29. Βαλά, καὶ Βακίω, καὶ Ἀσώμ, 30. καὶ Ἐλδουδᾶδ, καὶ Βαιθῆλ, καὶ Ἐρμά, 31. καὶ Σεκελάχ, καὶ Μαχαρίμ, καὶ Σεθεννάχ, 32. καὶ Λαβώς, καὶ Σαλή, καὶ Ἐρωμώθ, πόλεις εἴκοσι ἑννέα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 33. Ἐν τῇ πεδινῇ Ἀσταὼλ, καὶ Ραά, καὶ Ἀσσα, 34. καὶ Ράμεν, καὶ Τανώ, καὶ Πλουθῶθ, καὶ Μαϊανί, 35. καὶ Ἰερμουθ, καὶ Ὀδολλάμ, καὶ Μεμβρά, καὶ Σαωχω, καὶ Ἰαζηκά, 36. καὶ Σαχαρίμ, καὶ Γάθηρα, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς, πόλεις δεκατέσσαρες, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 37. Σεννά, καὶ Ἀδασάν, καὶ Μαγαδαλαγᾶδ, 38. καὶ Δαλαδ, καὶ Μασφά, καὶ Ἰαχαρηήλ, 39. καὶ Βασηδῶθ, καὶ Ἰδαδαλαέα, 40. καὶ Χαδρά, καὶ Μαχῆς, καὶ Μασαχώς, 41. καὶ Γεδ-

AKYΨΑΣ.

35.

AQUILA.

33.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Δός μοι τὴν Βοθθανίς. Ἄλλος,
δός μοι Γωλαθμαίμ.

Τὴν Γοναίθλάν τὴν ἄνω. Ἄλλος,
τὴν Γωλάθ τὴν ἄνω.

21. Αἱ πόλεις ἀπ' ἄκρου τῆς φυ-
λῆς.

SYMMACHUS.

21. Πόλις πρώτη φυλῆ. Ἄλλως,
πόλις πρὸς τῇ φυλῇ.

21. Πόλεις αὐτῶν ἀπὸ τέλους φυ-
λῆς.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Da mihi Botthanis. *Alius*, da
mihi Golathmaim.

Gonæthlan superiorem. *Alius*,
Golath superiorem.

21. Urbes a summo tribus.

21. Urbs prima tribus. *Aliter*,
civitates ad tribum.

21. Civitates eorum a fine tri-
bus.

δῶρ, καὶ Βαγαθιήλ, καὶ Νωμάν, καὶ Μαχηδάν, πόλεις
ἐκκαίδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 42. Λεβνά, καὶ Ἰθάκ,
καὶ Ἀνώχ, 43. καὶ Ἰανὰ, καὶ Νασίβ, 44. καὶ Κεϊλάμ, καὶ

et Nasib, 44. et Ceilam, et Aciezi, et Cezib, et Ba-
thesar, et Ælom.

Ἄλλος, 21. ἐπὶ τῆς ἐρήμου Καβσεὲλ, καὶ Ἐδραϊ,
καὶ Ἰαγούρ, 22. καὶ Κινὰ, καὶ Διμωνὰ, καὶ Ἀδαδὰ,
23. καὶ Κεδές, καὶ Ἀσώρ, καὶ Ἰεθνά, 24. Ζιφ, καὶ
Τελέμ, καὶ Βαλώθ, 25. καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Καὶ πό-
λις Ἀγερωῶν, αὕτη Ἀσώρ, 26. καὶ Ἀμάμ, καὶ Σα-
μαά, καὶ Μωλιθά, 27. καὶ Ἀσεργαδὰ, καὶ Βαιθφα-
λέθ, 28. καὶ Χορλάλ, καὶ Ἀσαρσουλά, καὶ Βηθσαβεέ,
καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν. 29. Βαα-
λά, καὶ Αὔειμ, καὶ Ἀσέμ, 30. καὶ Ἐθωδάμ, καὶ
Κεήλ, καὶ Ἐρμά, 31. καὶ Σικελέγ, καὶ Μελεμνά, καὶ
Σανσαννά, 32. καὶ Λαβῶθ, καὶ Σελεεμ, καὶ Ῥεμμῶν,
πόλις εἰκοσι ἑννέα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 33. Ἐν τῇ
πεδινῇ Ἐσθαδλ, καὶ Σαρὰ, καὶ Ἀσνά, καὶ Ῥαμεῦν,
34. καὶ Ζανῶ, καὶ Ἀδιαθαίμ, καὶ Ἡναίμ, 35. καὶ
Ἰερεμοῦθ, καὶ Ὀβολλάμ, καὶ Νεμθρά, καὶ Σωχώ,
καὶ Ἀζηκά, 36. καὶ Σαργαρείμ, καὶ Γαθηρά, πόλις
ἓθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 37. Σευννάν, καὶ Ἀδασά,
καὶ Μαγδαλγάλ, 38. καὶ Δαλαάν, καὶ Μασφά, καὶ
Εἰκαρεήλ, 39. καὶ Λαχείς, καὶ Βασκὰθ, καὶ Ἀγλών,
40. καὶ Χαββὰ, καὶ Χαμάς, καὶ Χαθλώς, 41. καὶ
Γαθηρώθ, καὶ Βηθδαγῶθ, καὶ Νωσμὰ, καὶ Μαχηδὰ,
πόλις ἑς, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 42. Λεβμνά, καὶ
Ἀθέρ, 43. καὶ Ἰεφθά, καὶ Ἀσσηννά, καὶ Νασειμ, 44.
καὶ Κεϊλά, καὶ Ἀμεσαι, καὶ Ζέν [*ad marg.* Ἀχζε[6]
καὶ Μαρησά, καὶ Ἐδύμ.

καὶ Ἀκιεζι, καὶ Κεζιβ, καὶ Βαθησάρ, καὶ Αἰλόμ.

Alius, 21. in deserto Cabseel : et Edrai, et Jagur,
22. et Cina, et Dimona, et Adada, 23. et Cedes, et
Asor, et Jethna. 24. Ziph, et Telem, et Baloth,
25. et vici earum. Et civitas Ageron, hæc Asor,
26. et Amam, et Samaa, et Molada, 27. et Aser-
gadda, et Bæthpaleth, 28. et Chorlal, et Asarsula,
et Bethsabee, et vici earum, et villæ earum. 29.
Baala, et Avim, et Asem, 30. et Ethodam, et Cheel,
et Herma, 31. et Siceleg, et Melemona, et Sansanna,
32. et Laboth, et Seleim, et Remmon : urbes vi-
gintinovem, et villæ earum. 33. In planitie Esthaol
et Sara, et Asna, et Ramenn, 34. et Zano, et
Adiathaim, et Enaim, 35. et Jeremuth, et Odollam,
et Nembra, et Socho, et Azeca, 36. et Sargarim,
et Gadera, urbes quatuordecim, et vici earum. 37.
Seunnan, et Adasa, et Magdalgai, 38. et Dalaan,
et Maspha, et Icareel, 39. et Lachis, et Bascath, et
Aglon, 40. et Chabba, et Chamas, et Chathlos, 41.
et Gaderoth, et Bethdagoth, et Nosma, et Maceda,
urbes sexdecim et vici earum. 42. Lehmona, et
Ather, 43. et Jephtha, et Assenna, et Nasim, 44.
et Ceila, et Amesai, et Zen, (*ad marg.* Achzib) et
Maresa, et Edom.

21. Vulg. A meridie: Cabseel, et Eder, et Jagur,
22. et Cina, et Dimona, et Adada, 23. et Cades, et
Asor, et Jethnam, 24. Ziph et Telem, et Baloth,
25. Asor nova et Carioth, Hesron, hæc est Asor,
26. Amam, Sama et Molada, 27. et Asergadda, et
Hassemon, et Bethphelet, 28. et Hasarsual, et Ber-
sabee, et Baziothia, 29. et Baala, et Jim, et Esem,
30. et Eltholad, et Cesil, et Harma, 31. et Siceleg,
et Medemena, et Sensenna, 32. Lebaoth, et Selim,
et Aën, et Remon. Omnes civitates viginti novem,
et villæ earum. 33. In campestribus vero: Estaol, et

Sarea, et Asena, 34. et Zanoë, et Ængannim, et
Taphua, et Enaim, 35. et Jerimoth, et Adullam,
Socho, et Azeca. 36. et Saraim, et Adithaim, et
Gedera, et Gederothaim : urbes quatuordecim, et villæ
earum. 37. Sanan, et Hadassa, et Magdalgad, 38.
Delean, et Masepha, et Jecthel, 39. Lachis, et Ba-
scath, et Eglon, 40. Chebbon, et Leheman, et
Cethlis, 41. et Gideroth, et Bethdagon, et Naama,
et Maceda, civitates sedecim, et villæ earum. 42.
Labana, et Ether, et Asau, 43. Jephtha, et Esna,
et Nesib, 44. et Ceila, et Achzib, et Maresa.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

O.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

53.

53. Ἐν πεδινῇ. Ἄλλος, ἐν ὑπερ-
ωρίῃ.

53.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

55.

53. In campestri. *Alius*, in ex-
tremo fine.

53.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

תתנ 46

46.

46.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

46. Asdod.

46. Ad Azotum.

46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Josue.

V. 1. Ἄλλος, πρὸς νότον. Ex Basil.

V. 3. Ἄλλος, προαναβαίνει εἰς Ἀραβά etc. Ex Basil., sine interpretis nomine.

Ibid. Σ., τὸ ἔδαφος. Sic Eusebius *De locis Hebraicis*, Ἀχαρχά. Σ., τὸ ἔδαφος, ubi Hieronymus vertit *pavimentum*. Drusus legerat, εἰς γῆν, perperam, ut etiam ipse subodoratur.

V. 4. Ἄλλος, νότου. Ex Basil.

V. 5. Ἄλλος, ἐπὶ μέρους τοῦ Ἰορδάνου. Basil.

V. 6. Σ. (ἐν τόποις κατὰ ἀσκήτων). Hic deficiunt Græca Eusebii *De locis Hebraicis*. Hieronymus vero vertit, *Betharaba, pro qua Symmachus transtulit, in locis quæ juxta inhabitalem sunt*. Drusus, Sym., ἐν

τοῖς πεδινοῖς ἢ ἀσκήτοις, estque duplex versio qua solet Symmachus vocem תבגו interpretari, ut supra vidimus, modo unam, modo alteram usurpando.

Ibid. Ἀ., Θ., Βοήν. Sic Basiliensis codex.

V. 7. Ἀ., Σ., Θ., πηγὴ ἡλίου, ex Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis* ad vocem *Sames*.

V. 8. Ἄλλος, νοτῷ Ἐννόμ. Basil.

V. 9. Hæc trium interpretationes ex Basiliensi mutuamur. Ἀ., Ο., καὶ διεκβάλλει ἐπὶ κώμας δρους Ἐφρών. Hæc LXX interpretum lectio in Hexaplis erat ex Aquila desumpta. Postrema vero est editionis Romanæ. Qua de re vide in Preliminaribus.

V. 10. Ἄλλος, ἐπὶ Εἰσσαρες. Basil., quæ lectio

CAPUT XVI JOSUE.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

היפלה 3

3.

3.

הממתח 6

6.

6.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Japhleti.

3. Jephleti.

3.

6. Michmethath

6. Machmethath.

6.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Josue.

V. 3. Ἄλλος, Ἰεφαθὶ, ἢ, Νεφθαλεῖμ. Basil. Prior lectio germana est : altera mendose irrepsit.

CAPUT XVII JOSUE.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

אבדער 2

2.

2.

הלך ולבני אשריאל

שבידע

הבשן 5

5.

5.

מאשר הממתח 7

7.

7.

שכם

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Abiezer.

2. Abiezer.

2.

Chelec, et filiis Asriel.

Helech et filiis Esriel.

Semida.

Semida.

5. Et Basan.

5. Et Basan.

5.

7. Ab Aser Michmethath.

7. Ab Aser Machmethath.

7.

Schem.

Sichem.

	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
46.		46. Ἀσθδὶθ. Ἄλλος, Ἀζώτου. Ἄλλος, Ἀσδών.	46.
	SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
46.		46. Asedoth. <i>Alius</i> , Azcti. <i>Alius</i> , Asdon.	46.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Josue.

videtur mendose posita.

Ibid. Ἄλλος, νότον. Ex Basil.

V. 11. Ἄλλος, παρά θάλασσαν. Basil.

V. 13. Ἄλλος, Ἀρβέ. Basil.

V. 14. Ἄλλος, τριγιῶτα. Sic Basiliensis. Videtur autem esse Aquilæ, qui vocem Hebraicam טריגיטא sic legerit טריגיטא . Is enim Levit. xvii, 7, טריגיטא vertit τριγιούσι, *pilosus*.

V. 19. Ἄλλος, νότου. Basil.

Ibid. Ἄλλος, δός μοι Γωλαθμαῖμ. Sic Basil., qui in textu legit Γωθλαμεκά.

Ibid. Ἄλλος, τὴν Γωλάθ τὴν ἄνω. Ita Basil. in textu. In margine autem, Γονεθλέμ.

V. 21. Hæ trium lectiones ex Basiliensi prodeunt. LXX sic habent in textu Basiliensis, πόλις πρώτη φυλῆ. Ad marginem vero, πόλις πρὸς τῇ φυλῇ.

V. 21 et sequentibus usque ad 44. Hæc nomina propria in editione τῶν Ὁ Romana mire deformata sunt. Basiliensis vero codex, unde eorumdem nominum restitutionem ad litteram mutuamur, eadem ipsa ex aliis interpretibus secundum Hebraicam fidem refert.

V. 53. Ἄλλος, ἐν ὑπερωρίξ, Basil. Melius legatur, ὑπερωρίξ.

V. 46. Ἄλλος, Ἀζώτου. Ἄλλος, Ἀσδών. Basil

CAPUT XVI JOSUE.

	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
5.		5. Ἀπταλίμ. Ἄλλος, Ἰεφαθί, ἦ, Νεφθαλεῖμ.	5.
6.		6. Ἰκασμών. Ἄλλος, Ὀκλομών. Ἄλλος, Μαχθῶθ.	6.
	SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
5.		5. Aptalim. <i>Alius</i> , Jephalthi, <i>aut</i> , Nephthalim.	5.
6.		6. Icasmon. <i>Alius</i> , Oclomon. <i>Alius</i> , Machthoth.	6.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Josue.

V. 6. Ἄλλος, Ὀκλομών. Ἄλλος, Μαχθῶθ. Basil.

CAPUT XVII JOSUE.

	ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.		2. Ἰεζι. Ἄλλος, Ἰεζροῦ. Ἄλλ., Ἀχιεζέρ. Κελέξ, καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰεζιφλ. Ἄλλος, Χαλέχ καὶ τοῖς υἱοῖς Ἀ- ριφλ. Συμαρίμ. Ἄλλος, Μααρεῖν. Ἄλλ- λος, Σεμιραέ.	2.
5.		5. <i>Vacat</i> . Ἄλλος, καὶ τῆς Βα- σάν.	5.
7.		7. Δηλανάθ. Ἄλλος, Δηλανωθέξ. Ἄλλος, ἀπὸ Ἀσθρ Μαχθῶθ. Ἀνάθ. Ἄλλος, Ναέθ. Ἄλλος. Συχέμ.	7.
	SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.		2. Jezi. <i>Alius</i> , Jezru. <i>Alius</i> , A- chiezer. Celez et filii Jeziel. <i>Alius</i> , Cha- lech, et filii Ariel. Symarim. <i>Alius</i> , Maarin. <i>Alius</i> , Semiraë.	2.
5.		5. <i>Vacat</i> . <i>Alius</i> , et ipsius Basan.	5.
7.		7. Delanath. <i>Alius</i> , Delanothec. <i>Alius</i> , ab Aser Machthoth. Anath. <i>Alius</i> , Naeth. <i>Alius</i> , Sy- chem.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ישבי		Τοὺς κατοικοῦντας.
חפה 9 בתוך ערי	9.	9.
לא ימצא 16.	16.	16.
VERSIO HEBRAICI TEXT. Habitatores.	VULGATA LATINA. Habitatores.	AQUILA. Habitantes.
Tappua.	Tappua.	
9. In medio civitatum.	9. Quæ in medio sunt urbium.	9.
16. Non invenietur.	16. Non poterimus.	16.

Notæ et variæ lectiones, ad cap. XVII Josue.

V. 2. Ἄλλος, Ἰεζροῦ. Ἄλλος, Ἀχτεζέρ. Basil. Prior lectio corrupta. Altera quadrabit legendo quæ mutatio τοῦ ב in כ ob formæ similitudinem interdum accidit, teste Eusebio in Psal.

Ibid. Ἄλλος, Χαλέχ καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀριήλ. Basil. Ibid. Ἄλλος, Μααρεὶν. Ἄλλος, Σεμραέ. Basil.

Pastrema lectio quadrat, si Resch, loco Daleth legatur, ut etiam legerunt LXX, nam hæ litteræ ob formæ similitudinem non raro confunduntur.

V. 5. Ἄλλος, καὶ τῆς Βασάν. Basil.

V. 7. Ἄλλος, Δηλανωθέκ. Basil., vox mire corrupta, ut et illa quæ apud LXX fertur. Melius.

CAPUT XVIII JOSUE

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
1 נכבשה לפנים	1.	1.
5 מינגב	5.	5.
8 לכתב	8.	8.
12 בית און	12.	12.
13 הגבל עמדות אדר	13.	13.
15 ימה	15.	15.
16 עין רגל	16.	16.
17 עין שמש	17.	17. (Πηγὴν ἡλ(ε).)
אדמים		
VERSIO HEBRAICI TEXT. בהן	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Subacta est ad facies eorum.	1. Et fuit eis terra subjecta.	1.
5. A meridie.	5. Ab australi plaga.	5.
8. Ad describendum.	8. Ad describendum.	8.
12. Bethaven.	12. Bethaven.	12.
13. Terminus Hateroth Adar.	13. Descenditque in Ataroth-Addar.	13.
15. Ad mare.	15. Contra mare.	15.
16. Henrogel.	16. Fontem Rogel.	16.
17. Hensemes.	17. Ensemes, id est, fontem solis.	17. Fontem solis.
Adammim.	Adommim.	
Bohan.	Boen.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
Τοὺς κατοικοῦντας.	Ἰασβίβ. Ἄλλος, Ἰασήφ. Ἄλλ., Ἰασβήδ. Θαφθώθ. Ἄλλ., Σαφέθ.	
9.	9. Ἀνάμεσον πόλεως. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς πόλεως.	9.
16.	16. Οὐκ ἀρέσκει. Ἄλλως, οὐκ ἀρκέσει.	16.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
Habitantes.	Jassib. <i>Alius</i> , Jaseph. <i>Alius</i> , Jassbed. Thaphthoth. <i>Alius</i> , Sapheth.	
9.	9. In medio civitatis. <i>Alius</i> , a civitate.	9.
16.	16. Non placet. <i>Aliter</i> , non sufficit.	16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Josue.

quadrat altera Basiliensis lectio, ἀπὸ Ἀσὴρ Μαχθώθ. Ἰασβήδ, ex Basiliensi.
Ibid. Ἄλλος, Συγέμ. Basil. Hæc sola cum Hebræo convenit. Cæteræ, Ἀνάθ et Ναθέθ, admodum corruptæ sunt, aut aliunde huc translatae. V. 9. Ἄλλος, ἀπὸ τῆς πόλεως. Basil.
Ibid. Eusebius *De locis Hebraicis*, Ἰασήν, Ἀ., V. 16. Ἄλλως, οὐκ ἀρκέσει. Sic Drusius et notæ edit. Rom.

CAPUT XVIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐκρατήθη ὑπ' αὐτῶν. Ἄλλος, κατεργάσθη. Ἄλλος, ὑπετάγη εἰς πρόσωπον αὐτῶν.	1.
5.	5. Ἀπὸ λιβός. Ἄλλος, ἀπὸ νότου.	5.
8.	8. Χωροβατήσαι. Ἄλλ., χωρογραφῆσαι. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , διαγράψαι.	8.
12.	12. Βαιθών. Ἄλλος, Βαιθουήλ. Ἄλλος, Βαιθαῦν.	12.
13.	13. Τὰ ὄρια Μααταρὼθ Ὀρέχ. Ἄλλος, τὰ ὄρια ἀπὸ Ἄταρὼθ Κορέχ.	13.
15. Εἰς θάλασσαν.	15. Εἰς Γαζίν. Ἄλλος, Γαίν.	15.
16.	16. Πηγὴν Ῥωγήλ. Ἄλλος, γῆν Ῥωγήλ.	16.
17. (Πηγὴν ἤλιου.)	17. Ἐπὶ πηγὴν Βαιθσαμύς. Ἄλλος, ἐπὶ πηγὴν Σαμύς. Ἰθαμίν. Ἄλλος, Ναθαμεῖθ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , Ἐδωμεῖν. Βαιών. Ἄλλοι, Βαάν.	17. (Πηγὴν ἤλιου.)
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Subacta est ab eis. <i>Alius</i> , elaborata est. <i>Alius</i> , subacta est in faciem eorum.	1.
5.	5. Ab africo. <i>Alius</i> , ab austro.	5.
8.	8. Ad dimentendam. <i>Alius</i> , ad chorographiam parandam. <i>Reliqui</i> , ad describendum.	8.
12.	12. Bethon. <i>Alius</i> , Bæthuel. <i>Alius</i> , Bæthaun.	12.
15.	15. Fines Maatarob Orech. <i>Alius</i> , fines ab Ataroth Corec.	15.
15. In mare.	15. In Gazin. <i>Alius</i> , Gain.	15.
16.	16. Fontem Rogel. <i>Alius</i> , terram Rogel.	16.
17. Fontem solis.	17. Ad fontem Bæthsamys. <i>Alius</i> , ad fontem Samys. Æthamin. <i>Alius</i> , Nathamith. <i>Reliqui</i> , Edomin. Bæon. <i>Alit</i> . Baan.	17. Fontem solis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Josue.

- V. 1. "Αλλος, καταργάσθη. "Αλλος, υπεράγη
 εις πόσσωπον αὐτῶν. Basil.
 V. 5. "Αλλος, ἀπὸ νότου. Basil.
 V. 8. "Αλλος, χωρογραφῆσαι. *Οἱ λοιποὶ, διαγρά-
 ψαι. Ex eodem Basiliensi.*
 V. 12. "Αλλος, Βαθούηλ. "Αλλος, Βαθαῦν. Du-
 bium an huc referendum sit, quod habet Hierony-
 mus *De locis Hebræicis*, p. 418 : *Bethalon in tribu
 Benjamin, pro qua Symmachus interpretatur, in cam-
 pestribus.*
 V. 13. "Αλλος, τὰ ὄρια ἀπὸ Ἀταρώθ Κορέκ.
 Basil.
 V. 15. Σ., εις θάλασσαν. Ex Drusio.
 V. 16. "Αλλος, γῆν Ἐρωφίλ. Sic Basil. Videtur.

CAPUT XIX JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
באר־שבוע 2	2.	2.
רמח 8	8.	8.
מהבל 9	9.	9.
עדר־סריד ויגלה 10	10.	10.
מנדרת 12	12.	12.
קדמה מזרח השמש		
ויצא רמח המהא 13	13.	13.
הנתק 14	14.	14.
והצריח 23	23.	23.
חלקת 25	25.	25. Χελκάθ.
בית הנביק 27	27.	27.
ועד־עיר מבנדרצ 29	29.	29. Καὶ ἔως πύλῳς ἑχυρόματος Τύρου.
אזנת 34	34.	34.
לשמ 47	47.	47.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Beerseba.	2. Bersabee.	2.
8. Ramath.	8. Ramath.	8.
9. A fune.	9. In possessione et funiculo.	9.
10. Usque ad Sarid : et ascen- dit.	10. Usque Sarid : ascenditque.	10.
12. A Sarid.	12. Sared.	12.
Ad orientem ortum solis.	Contra Orientem.	
13. Et exhibit Remmon figurans.	13. Et egreditur in Remmon Amthar.	13.
14. Hanathon.	14. Hanathon.	14.
23. Et atria earum.	23. Viculi earum.	23.
25. Chelcath.	25. Halcath.	25. Chelcath.
27. Bethemec.	27. Bethemec.	27.
29. Et usque ad civitatem muni- tamt Sor.	29. Usque ad civitatem muni- tissimam Tyrum.	29. Et usque ad urbem munitam Tyrum.
34. Aznoth.	34. Azanoth.	34.
47. Lesem.	47. Lesem.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Josue.

- V. 2. "Αλλος, Βηρ Σαβά. Basil.
 V. 8. "Αλλος, Ἰαμέθ. "Αλλος, Ἰεθθείν. Basil.
 V. 9. "Αλλος, ἀπὸ τοῦ δήμου. Basil.
 V. 10. Ο', Ἐσδεκχωλά. Hic LXX Interpretes,
 illud ועלה (a quo incipit v. 11, Hebræi textus)
 cum præcedenti voce conjungunt, et ex toto
 nomen proprium efficiunt. Sequentes vero lectiones
 ex Basiliensi procedunt.
 V. 12. "Αλλος, Σεδοῦά. "Αλλος, Σαρίδ. Basil.
 Ibid. *Οἱ λοιποὶ, ἀνατολῶν ἡλίου. Basil.*
 V. 13. Σ., ἐξήρχετο εἰς Ἐρεμμών. Drusius Latine
 sic habet : Σ., *Exibat in Remmon inclytam.*
 V. 14. "Αλλος, ἐπὶ Μόθ. "Αλλος, Ἐνναθών. Basil.
 V. 23. "Αλλος, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν. Basil.
 V. 25. Ἄ., Χελκάθ. Sic Martianæus ex mss. Huc
 referunt quidam illud, Ἄ., ὄρος ὀρίζον. Σ., ὄρος

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Josue.

mendum.

V. 17. Ἄ., Σ., Θ., πηγὴν ἡλίου. Sic Martianæus, Basiliensis ad marginem habet, ἐπὶ πηγὴν Σαμύς. Quæ forte videatur esse lectio Theodotionis. Eusebius *De locis Hebraicis*: Σάμ, πηγὴ Σάμ φυλῆς Βενιαμίν. Ἄ., πηγὴ ἡλίου. Ubi Hieronymus sic vertit: *Sames, id est, fons Sames, in tribu Benja-*

min: pro quo Aquila interpretatur, fontem solis.

Ibid. *Οὐλοικοί*, Ἐδωμεῖν. Sic Basil. qui in textu habet, Ναθαμεῖθ.

Ibid. Ἄλλοι, Βαάν. Basil. Eandem vocem יבב א., Th. reddunt Boen, supra, cap. xv, 6, unde Vulgata Boen etiam hoc loco.

CAPUT XIX JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.	2. Βηρσαβεέ. Ἄλλος, Βῆρ Σαβά.	2.
8.	8. Βαμέθ. Ἄλλος, Ἰαμέθ. Ἄλλος, Ἰεθθεῖν.	8.
9.	9. Ἀπὸ τοῦ κλήρου. Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ δήμου.	9.
10.	10. Ἐσεδεχωλά. Ἄλλος, εἰς Ὀδογολλά. Ἄλλος, ἕως Σαρδεῖθ.	10.
12.	12. Σεδδούκ. Ἄλλος, Σεδουά. Ἄλλος, Σαρίδ.	12.
13. (Ἐξήρχετο εἰς Ῥεμμών)....	13. Ἀπὸ ἀνατολῶν Βαιθσαμύς. <i>Οὐλοικοί</i> , ἀνατολῶν ἡλίου.	13.
14.	14. Καὶ διελεύσεται ἐπὶ Ῥεμμωνὰ Μαθαραοζά.	14.
14.	14. Ἐπὶ Ἀμόθ. Ἄλλος, ἐπὶ Μώθ. Ἄλλος, Ἐνναθών.	14.
23.	23. Καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Ἄλλος, καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν.	23.
25.	25. Ἐξελεκέθ.	25.
27. Τόπον κοιλάδος.	27. Βαιθμέ. Ἄλλ., Βηθαμέκ.	27.
29. Καὶ ἕως πόλεως ὄχυρώματος Τύρου.	29. Καὶ ἕως πηγῆς Μασφασάτ, καὶ τῶν Τυρίων. Ἄλλος, καὶ ἕως πηγῆς Μασφάν τῶν Τυρίων.	29.
34.	34. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, Ἀζανώθ.	34.
47.	47. Λαγίς. Ἄλλος, Λεσέμ.	47.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Bersabee. <i>Alius</i> , Ber Saba.	2.
8.	8. Bameth. <i>Alius</i> , Jameth. <i>Alius</i> , Jeththin.	8.
9. 9	9. De sorte. <i>Alius</i> , de populo.	9.
10.	10. Esedecgola. <i>Alius</i> , in Odogolla. <i>Alius</i> , usque ad Sardith.	10.
12.	12. Sedduc. <i>Al.</i> , Sedua. <i>Al.</i> , Sarid. Ab oriente Bæthsamys. <i>Reliqui</i> , ortus solis.	12.
13. Exibat in Remmon inelytam.	13. Et pertransibunt in Remmonaa Matharaoza.	13.
14.	14. Ad Amoth. <i>Alius</i> , ad Moth. <i>Alius</i> , Ennathon.	14.
23.	23. Et pagi earum. <i>Alius</i> , et villæ earum.	23.
25.	25. Exeleceth.	25.
27. Locum vallis.	27. Bæthme <i>Al.</i> Bethamec.	27.
29. Et usque ad urbem munitam Tyrum.	29. Et usque ad fontem Masphasat et Tyriorum. <i>Aliter</i> , et usque ad fontem Masphan Tyriorum.	29.
34.	34. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , Azanoth.	34.
47.	47. Lachis. <i>Alius</i> , Lesem.	47.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Josue.

λεῖον. Verum hæc pertinent ad cap. xi, versu 17, ubi ex Drusio legitur, ἀπὸ δρους μεριστομένου. Hic vero nihil de monte in Hebraico textu.

V. 27. Σ., τόπον κοιλάδος. Apud Eusebium *De locis Hebraicis*, ubi Græcum deficit. Hieronymus sic vertit, *Bethemec, quod interpretatur Symmachus locum vallis.*

V. 29. Ἄ., Σ., καὶ ἕως πόλεως ὄχυρώματος Τύρου. Sic Basiliensis, sine interpretum nomina. Sed Drusius interpretes indicat cum hac versione Latina. A., S., usque ad urbem munitam Tyrum. LXX, ירן pro ירן sine dubio legerunt, qui vertunt πηγῆς.

V. 34. Ἄλλος, Ἀζανώθ. Basil.

V. 47. Ἄλλος, Λεσέμ. Basil.

CAPUT XX JOSUE.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3 בשגגה בבלי. עת 4 ונס אל אות 1 מהערים האלה ועמד פתח שערי העיר דבר באוני וקני העיר והיא את דבריו ומספו את העירה אליהם ונתתלו מקום וישב עם 5 וכי ירדף נאל הדם אחריו ולא יסגרו את הרעם בידו כי בבלי דעת הנה את דעתו ולא שגג הוא לו מחמת שלשים 6 וישב 1 בעיר והיא עד עכמד לפני העדה למשפט עד כות הסון הגדול אשר יהיה בימים ההם אז 1 ישב הרעם ובא אל עיר ואל ביתו אל העיר אשר נס משם

Versio hebr. text. 3. In ignorantia, absque scientia. 4. Et fugiet ad unam ex civitatibus istis : stabitque ad ostium portæ civitatis, et loquetur in auribus seniorum urbis ipsius verba sua : et recolligent eum in urbem ad se : dabuntque ei locum et habitabit cum eis. 5. Et cum insectus fuerit redemptor sanguinis post eum, et non concludent homicidam in manu ejus, quia in non scientia percussit proximum suum, et non odiebat ipse eum

ab heri et nudius tertius. 6. Et habitabit in civitate ipsa, usque dum stabit ad facies cætus ad judicium, usque ad mortem sacerdotis magni, qui erit in diebus illis : tunc revertetur homicida, et veniet ad civitatem suam, et ad domum suam, ad civitatem a qua fugerat inde.

LXX. 3. Involuntarie * absque deliberatione. B 4. Et fugiet in unam civitatum istarum, et stabit ad portam civitatis ; et loquetur in auribus seniorum civitatis illius hos sermones. Et deducunt eum synagoga ad se, et dabunt ei locum, et habitabit cum eis. 5. Et cum persequetur vin-

*O. 3. ἄκουστως * ἄνευ προνοίας. 4. Καὶ φεύξει εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ στήσεται ἐπὶ τῆν θύραν τῆς πόλεως, καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ὤσι τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως ἐκείνης τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐπιστρέψουσιν αὐτὸν ἢ συναγωγή πρὸς αὐτοῦ, καὶ ὄσουσιν αὐτῷ τόπον, καὶ κατοικήσει

8 ומעבר לירדן ירדו בחדש נטו אדבצר

8.

8.

ואת גרון
9 מטה

9.

9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Et de trans Jordanem Jericho ad Orientem dederunt Beser.

8. Et trans Jordanem contra orientalem plagam Jericho, statuerunt Bosor.

8.

Et Golan.

Gaulon.

9. Percutients.

9. Qui percussisset.

9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Josue.

V. 3. * ἄνευ προνοίας : ita cum asterisco Marius et Grabe. LXX vero una voce ἀκουστως, totum satis expresserunt, ut etiam Vulgata, voce unica, nescius.

in Basil. notatur ad marginem : Ταῦτα ἐφέρετο ἐν τοῖς Ὁ ἀπόλυτα. I. e. : Hæc ferebantur in LXX absoluta. Quid autem sibi velit Basiliensis cum ait hæc ferri in LXX Interpretibus absoluta, non difficile est augurari ; nimirum in Hexaplari τῶν

CAPUT XXI JOSUE.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2 ומגרשהן

2.

2.

4 בגורל

4.

4.

16 ואת עין ואת מגרשה ואת יספה

16.

16.

20 עני גורלם
23 את אלחקה

20.

23.

20. Πόλεις κλήρου αὐτῶν.

23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Et suburbana earum.

2. Et suburbana earum.

2.

4. In sorte.

4. Vacat.

4.

16. Et Hain et suburbana ejus, et Jutta.

16. Et Ain et Jetha.

16.

20. Civitates sortis eorum.

20. Hæc data est possessio.

20. Civitates sortis eorum.

23. Eltheche.

23. Elthecho.

23.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

μετ' αὐτῶν. 5. Καὶ ὅτι (1. ὅτε) διώξει ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ οὐ συγκλείσουσι τὸν φονεύσαντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἐπάταξε τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ οὐ μισῶν αὐτὸν αὐτὸς ἀπ' ἐχθῆς, καὶ τῆς τρίτης. 6. Καὶ κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκεῖνη ἕως στή καθὰ πρόσωπον τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν, ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις. Τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεύσας, καὶ ἐλεύσεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ πρὸς πόλιν ὅθεν ἐφυγεν ἐκεῖθεν.

dex sanguinem post eum : et non concludent homicidam in manu ejus, quia non sciens percussit proximum suum, et non odio habens eum ipse ab heri et nudiustertius. 6. Et habitabit in civitate illa usque dum steterit ad faciem synagogæ ad judicium, donec moriatur sacerdos magnus, qui erit in diebus illis. Tunc revertetur homicida, et veniet in civitatem suam, et ad domum suam, et ad urbem unde effugerat.

Vulg. 3. Nescius. 4. Cum ad unam harum confugerit civitatum : stabit ante portam civitatis, et loquetur senioribus urbis illius ea quæ se comprobent innocentem : sicque suscipient eum, et dabunt ei locum ad habitandum. 5. Cumque ultor sanguinis eum fuerit persecutus, non tradent in manus ejus : quia ignorans percussit proximum

ejus, nec ante biduum, triduumve, ejus probatur inimicus. 6. Et habitabit in civitate illa, donec stet ante judicium causam reddens facti sui, et moriatur sacerdos magnus, qui fuerit in illo tempore : tunc revertetur homicida, et ingrediatur civitatem et domum suam de qua fugerat.

		8. Πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἔδωκε Βοσόρ. Ἄλλ., πέραν τοῦ Ἰορδάνου Ἰεριχώ ἀπὸ ἀνατολῶν ἔδωκαν τὴν Βοσόρ. Γαυλῶν. Ἄλλος, Γωλάν.	8.
9		9. Παίοντι. Ἄλλος, πατάξαντι.	9.
	§	8. Trans Jordanem dedit Bosor. Alius, trans Jordanem Jericho ab Oriente dederunt Bosor. Gaulon. Alius, Golan.	8.
	§	9. Percutienti. Alius, qui percussisset.	9.

SYMMACHUS.

THEODOTIO.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Josue.

Ο' editione adjecta fuerant, nec obelis, asteriscis, aliisque notulis distincta fuerant; sed iis absoluta erant.

V. 8. Ἄλλος, πέραν τοῦ Ἰορδάνου Ἰεριχώ etc. Sic quædam exemplaria.

Ibid. Ἄλλος, Γωλάν. Basil.

V. 9. Ἄλλος, πατάξαντι. Basil., vocem ΠΩΣ sic vertit Aquila, Gen. xxxvi, 35.

CAPUT XXI JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.		2. Περισπόρια αὐτῶν. Ἄλλος, πρόσστεια αὐτῶν.	2.
4.		4. Κληρωτί. Ἄλλος, διὰ κλήρου.	4.
16.		16. Καὶ Ἀσά, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῆ, καὶ Τανύ. Ἄλλος, καὶ Ἄιν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα πρὸς τὰ αὐτῆ, καὶ τὴν Ἰέττα. Ἄλλ., Ἄτγάν.	16.
20. Πόλεις κλήρου αὐτῶν.		20. Ἡ πόλις τῶν ἱερέων αὐτῶν.	20. Ἡ πόλις τῶν ἱερέων αὐτῶν.
23.		23. Ἐλκωθαίμ. Ἄλλος, Ἐλθοκάμ. Ἄλλος, Ἐλθεκωθέμ.	23.
	SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.		2. Circumsitæ urbes earum. Alius, suburbana earum.	2.
4.		4. Sortito. Alius, per sortem.	4.
16.		16. Et Asa, et segregata ei, et Tany. Alius, et Ain et segregata ei, et Jetta. Alius. Atgan.	16.
20. Civitates sortis eorum.		20. Civitas sacerdotum eorum.	20. Civitas sacerdotum eorum.
23.		23. Elcothaim. Al. Elthocam. Al. Elthecothem.	23.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON <i>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</i>	AKYAAΣ.
אתגלן 27	27.	27.
אתדברת 28	28.	28.
אתירמות 29	29.	29.
אתעין גנים		
אתמשאל 50	50.	30.
אתרצח 32	32.	32.
אתיקנעם 34	34.	31.
אתקרתא 36	36.	36. (Ὅμαλήν.)
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
27. Golan.	27. Gaulon.	27.
28. Dabrath.	28. Dabereth.	28.
29. Jarmuth.	29. Jaramoth.	29.
Engannim.	Engannim.	
30. Misal.	30. Masal.	30.
32. Homicidæ.	32. Vacat.	32.
34. Jocnaam. Caria.	34. Jecnam. Cartha.	34.
36.	36. Misor.	36. Planitiem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Josue.

V. 2. Ἄλλος, προάστεια αὐτῶν. Basil. Hæc interpretatio videtur esse Symmachi, ut supra, c. xiv, γ 4.
 V. 4. Ἄλλος, διὰ κλήρου. Basil.
 V. 16. Ἄλλος, καὶ Ἄην etc. Sic Basil. in textu, qui hodiernam τῶν Ὁ lectionem ad marginem refert.
 V. 20. Ἄ., Σ., πόλεις κλήρου αὐτῶν. Ex Basil. et

Drusio. Q et Θ. videntur legisse יבנה, qui vertunt, ieréων αὐτῶν.
 V. 23. Ἄλλ., Ἐλθοκάμ etc. Ex Basil.
 V. 27. Ἄλλος, Γωυλάν. Basil.
 V. 28. Ἄλλος, Δαδράθ. Basil.
 V. 29. Ἄλλος, Γομιά. Ἄλλος, Εἰρμάθ. Basil.
 Ibid. Οἱ λοιποὶ, Πηγαννίμ, lapsu scilicet graphico pro πηγὴν Γαννίμ. Basil.

CAPUT XXII JOSUE.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON <i>Ἑλληνικοῖς γράμμασι.</i>	AKYAAΣ.
לראובן 1	1.	1.
עבד יהוה 4	4.	4.
לבבכם 5	5.	5.
שוב 8	8.	8.
חלק ישׁב 9	9.	9.
אשר נאחזקבה		
אלגלית 10	10.	10
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Rubenitas.	1. Rubenitas.	1.
4. Servus Domini.	4. Servus Domini.	4.
5. Corde vestro.	5. Corde	5.
8. Revertimini.	8. Revertimini.	8.
Partimini.	Dividite.	
9. Reversi sunt. Qua apprehensi sunt in ea.	9. Reversi sunt. Quam obtinuerant.	9.
10. Ad confinia.	10. Ad tumulos.	10.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
27.	27. Γαυλών. "Αλλος, Γουλάν.	27.
28.	28. Δεββά. "Αλλος, Δαβράθ.	28.
29.	29. Ρεμμάθ. "Αλλος, Γομμά. "Αλλος, Ειρμώθ. Πηγήν γραμμάτων. <i>Οι λοιποι,</i> Πηγαννίμ (<i>ι. πηγήν Γαννίμ</i>).	29.
30.	30. Βασελλάν. "Αλλος, Μασαάλ.	30.
32.	32. Φονεύσαντι. "Αλλ., φονευτή.	32.
34.	34. Τήν Μαάν. "Αλλ., Ίεκναάμ. Καδής. "Αλλος, Καρθά.	34.
36. (Όμαλήν.)	36. Μισώ. "Αλλ., Μισώρ.	36.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
27.	27. Gaulon. <i>Al.</i> Goylan.	27.
28.	28. Debba. <i>Alius,</i> Dabrath.	28.
29.	29. Reimmath. <i>Al.</i> Gomma. <i>Al.</i> Irmoth. Fontem litterarum. <i>Reliqui,</i> Pe- gannim (<i>lege</i> fontem Gannim.)	29.
30.	30. Basellan. <i>Alius,</i> Masaal.	30.
32.	32. Ei qui occidit. <i>Alius,</i> homi- cidæ.	32.
34.	34. Maan. <i>Alius,</i> Jecnaam. Cades. <i>Alius,</i> Cartha.	34.
36. Plaitiem.	36. Miso. <i>Al.,</i> Misor.	36.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI Josue.

V. 30. "Αλλος, Μασαάλ. Basil.

V. 32. "Αλλος, φονευτή. Basil.

V. 34. "Αλλος, Ίεκναάμ. Basil.

Ibid. "Αλλος, Καρθά. Basil.

V. 36. Hæc nomina quæ spectant ad tribum Ru-

ben desunt in Hebræo : et jam tempore Hieronymi
deerant : nam is interpretationem LXX hic ad lit-
teram sequitur (*). Quare illud, "Α., Σ., όμαλήν, quod
quidem hoc loco posuit pertinere creditur ad c. XIII,
v. 9 et 16.

(*) Vide quæ de hoc loco hebraicorum Bibliorum docte disserit J. B. De Rossi in opere : *Variæ lectiones Veteris Testamenti.* DRACH.

CAPUT XXII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Υιούς Ρουθήν. "Αλλος, Ρου- θηνίτας.	1.
4.	4. <i>Vacat.</i> "Αλλ., δούλος Κυρίου.	4.
5.	5. Διανοίας. "Αλλος, καρδίας.	5.
8.	8. 'Απήλθοσαν. "Αλλος, ανα- λύετε. Διτείλαντο. "Αλλος, περιτείλαντο.	8.
9.	9. Έπορεύθησαν. "Αλλος, έπ- έστρεψαν. "Ην εκληρονόμησαν αυτήν. "Αλ- λος, εν η̄ εκληρονομήθησαν εν αυτή.	9.
10. Όρια.	10. Γαλαάδ. "Αλλος, Γαλιλώθ.	10.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Filios Ruben <i>Alius,</i> Rubeni- tas.	1.
4.	4. <i>Vacat.</i> <i>Alius,</i> servus Domini.	4.
5.	5. Mente. <i>Alius,</i> corde.	5.
8.	8. Abierunt. <i>Alius,</i> profiscisci- mini. Diviserunt. <i>Alius,</i> circumtulere- runt.	8.
9.	9. Abierunt. <i>Alius,</i> reversi sunt. Quam hæreditaverunt eam. <i>A-</i> <i>lius,</i> in qua hæreditatem accepe- runt in ea.	9.
10. Terminos.	10. Galaad. <i>Al.,</i> Galiloth.	10.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
מזבח גדול		
16 היום מאתרי יודה	16.	16.
19 סמאה	19.	19. Ἀκάθαρτος.
20 זרח	20.	20.
28 הביניכם	28.	28.
30 ושואי	30.	30
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Altare magnum.	Altare infinitæ magnitudinis.	
16. Hodie de post Dominum.	16. Cur reliquistis Dominum ?	16.
19. Immunda.	19. Immundam.	19. Immunda.
20. Zerah.	20. Zera.	20.
28. Et inter vos.	28. In testimonium nostrum ac vestrum.	28.
20. Et prælati.	30. Principes.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Josue.

<p>V. 1. Ἄλλος, Πουβηγίτας. Basil.
 V. 4. Ἄλλος, δούλος Κυρίου. Basil.
 V. 5. Ἄλλος, καρδίας. Basil.
 V. 8. Ἄλλος, ἀναλύετε. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, περιέλαντο. Basil.
 V. 9. Ἄλλος, ἐπέστρεψαν. Basil.</p> | <p>Ibid. Ἄλλος, ἐν ἧ ἐκληρονομήθησαν ἐν αὐτῇ. Basil.
 V. 10. Σ., ὄρια. Sic Drusius, qui hanc notam addit: ε <i>Jeel</i> III, 4, Πηλὶν, Ἄ., θίνας, id est, <i>arenarum tumultos</i>. S., terminos. <i>Sic et Hieronymus hic vertit, tumultos, Santes, limites, Arias, confinia.</i></p> |
|---|--|

TO EBPAIKON	CAPUT XXIII JOSUE. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
הבלתי 4	4.	4.
לבתי סדר ממנו 6	6.	6.
7 ולא תעבדום	7.	7.
10 ודגחם לכם	10.	10.
13 בעצמכם	13.	13.
14 הסדבים	14.	14.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
4. Cadere feci.	4. Sorte divisit.	4.
6. Ad non recedendum ab eo.	6. Ut non declinetis ab eis.	6.
7. Neque serviatis eis.	7. Et serviatis eis.	7.
10. pugnans vobis.	10. Pro vobis ipse pugnabit.	10.
13. In lateribus vestris.	13. Ex latere vestro.	13.
14. Bonis.	14. Vacat.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Josue.

<p>V. 4. Σ., ὑπέβαλον. Θ., ἔβαλα. Basil.
 V. 6. Ἄλλος, ἵνα μὴ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτοῦ. Basil.</p> | <p>V. 7. Ἄλλος, καὶ οὐ μὴ κομμεῖσθε. Basil.
 V. 10. Ἄλλος, ἐξεπολέμει μεθ' ὑμῶν. Basil.</p> |
|---|---|

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Βωμόν μέγαν. Ἄλλος, θυσιαστήριον.	
16.	16. Σήμερον ἀπὸ Κυρίου. Ἄλλος, σήμερον ἀπὸ ἐπισθεν Κυρίου.	16.
19. Βεθήλη.	19. Μικρά.	19.
20.	20. Ζαρά. Ἄλλος, Χαρμί.	20.
28.	28. Καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν ἡμῶν (lege ὑμῶν). Ἄλλος, τέκνων. Ἄλλος, γενεῶν.	28.
30.	30. Οἱ ἄρχοντες. Ἄλλος, οἱ χιλιαρχοί.	30.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Aram magnam. <i>Alius</i> , altare.	
16.	16. Hodie a Domino. <i>Alius</i> , hodie de post Dominum.	16.
19. Profana.	19. Parva.	19.
20.	20. Zara. <i>Alius</i> , Charmi.	20.
28.	28. Et inter filios nostros (lege vestros). <i>Alius</i> , liberos. <i>Alius</i> , generationes.	28.
30.	30. Principes. <i>Alius</i> , Millenarii. <i>sive</i> , Duces millium.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII Josue.

Jonathan (Joel iii, 4), יְסוֹדֵי, terminos, fines. »

V. 28. Ἄλλος, τέκνων. Ἄλλος, γενεῶν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, θυσιαστήριον. Basil.

LXX Interpretes hic legerunt יְסוֹדֵי, sine jod inter

V. 16. Ἄλλος, σήμερον ἀπὸ ἐπισθεν Κυρίου. Basil.

י ו י, nam vertunt, τῶν υἱῶν ἡμῶν, mendose pro

V. 19. Ἄ., ἀκάθαρτος. Σ., βεθήλη. Drusius.

ὑμῶν.

V. 20. Ἄλλος, Χαρμί. Basil. In Hebræo legitur, זֶרַח Zerah.

V. 30. Ἄλλος, οἱ χιλιαρχοί. Basil.

CAPUT XXIII JOSUE.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4. Ὑπέβαλον.	4. Ἐπέβριφα.	4. Ἐβαλα:
6.	6. Ἴνα μὴ ἐκκλίνητε. Ἄλλος, Ἴνα μὴ ἐκκλίνητε ἀπ' αὐτοῦ.	6.
7.	7. Οὐδὲ μὴ λατρεύετε. Ἄλλος, καὶ οὐ μὴ κομισέσθε.	7.
10.	10. Ἐξεπολέμει ὑμῖν. Ἄλλος, ἐξεπολέμει μεθ' ὑμῶν.	10.
13.	13. Ἐν ταῖς πτέρναις ὑμῶν. Ἄλλος, εἰς τὰς πτέρνας ὑμῶν. Ἄλλος, ἐν ταῖς πλευραῖς ὑμῶν.	13.
14.	14. Vacat. Ἄλλος, τῶν ἀγαθῶν.	14.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

4. Subieci.	4. Injeci.	4. Jeci.
6.	6. Ut non declinetis. <i>Alius</i> , ut non declinetis ab eo.	6.
7.	7. Neque serviat. <i>Alius</i> , neque deferetis.	7.
10.	10. Debellabat vobis. <i>Alius</i> , debellabat vobiscum.	10.
13.	13. In calcaneis vestris. <i>Alius</i> , in calcaneos vestros. <i>Alius</i> , in lateribus vestris.	13.
14.	14. Vacat. <i>Alius</i> , bonis.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Josue.

V. 13. Ἄλλος, εἰς τὰς πτέρνας ὑμῶν. Ἄλλος, ἐν ταῖς πλευραῖς ὑμῶν. Basil.

V. 14. Ἄλλος, τῶν ἀγαθῶν. Masius et Grabé legunt τῶν καλῶν.

TO EBPAIKON.	CAPUT XXIV JOSUE. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שכמה 1	1.	1.
בכל־ארץ כנען 3	3.	3.
בדבער 9	9.	9.
ויברך ברוך 10	10.	10.
ותגרש איתם 12	12.	12.
בחרו 15	15.	15.
מבית עבדים ואשר עשה לעניו את־האתת הגדולת האלה 17	17.	17.
אל־קטא הוא 19	19.	19.
ויאמרו עדים 22	22.	22.
אוד־אלהי הנכר אשר בקרבכם 23	23.	23.
את־יהוה אלו־יט 24	24.	24.
בשכם 25	25.	25.
חזות האמה 26	26.	26. Ἰποκάτω τῆς θυρῶς.
לעדה 27	27.	27.
לנהלות 28	28.	28.
נתלוח 30	30.	30.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In Sechem.	1. Sichem.	1.
3. In omni terra Chanaan.	3. In terram Chanaan.	3.
9. Filium Beor.	9. Filium Beor.	9.
10. Et benedixit benedicendo.	10. Per illum benedixi vobis.	10.
12. Et expulit eos.	12. Et ejeci eos.	12.
15. Eligite.	15. Eligite.	15.
17. E domo servorum, et qui fecit in oculis nostris signa magna ista.	17. De domo servitutis, fecitque videntibus nobis signa ingentia.	17.
19. Deus æmulator ipse.	19. Et fortis æmulator est.	19.
22. Et dixerunt, Testes.	22. Responderuntque, Testes.	22.
23. Deos alienigenæ, qui in in- teriori vestro.	23. Deos alienos de medio ve- stri.	23.
24. Domino Deo nostro.	24. Domino Deo nostro.	24.
25. In Sechem.	25. Sichem.	25.
26. Subter quercum.	26. Subter quercum.	26. Sub quercu.
27. In testimonium.	27. In testimonium.	27.
28. In hæreditatem suam.	28. In possessionem suam.	28.
30. Hæreditatis ejus.	30. Possessionis suæ.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Josue.

V. 1 et 25. Ἄλλος, Συχέμ. Basil., et sic Hebræus.

V. 3. Ἄλλος, ἐν πάσῃ τῇ γῆ Χαναάν. Basil.

V. 9. Ἄλλος, υἱὸν Βαιώρ. Basil.

V. 10. Ἄλλος, εὐλογῶν εὐλόγησεν. Basil.

V. 12. Ἄλλος, καὶ ἐξέβαλεν αὐτούς. Sic quædam

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Σηλώ. "Αλλος, Συχέμ.	1.
3.	3. Ἐν πάσῃ τῇ γῆ. "Αλλος, εν πάσῃ τῇ γῆ Χαναάν.	3.
9.	9. <i>Vacat.</i> "Αλλος, υἶδν Βαιώρ.	9.
10.	10. Εὐλόγηταις εὐλόγησεν. "Αλλος, εὐλογῶν εὐλόγησεν.	10.
12.	12. Καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς. "Αλλος, καὶ ἐξέβαλεν αὐτούς.	12.
15.	15. Ἐκλέξασθε. "Αλλος, ἐλεσθε.	15.
17.	17. <i>Vacat.</i>	17. Ἐξ οἴκου δούλων, καὶ ὅσα ἐποίησεν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ταῦτα.
19. Καὶ Θεὸς ζηλωτῆς ἐστὶν οὗτος.	19. Καὶ ζηλώσας οὗτος.	19.
22.	22. <i>Vacat.</i>	22. Καὶ εἶπαν, μάρτυρες.
23.	23. Θεοὺς τοὺς ἄλλοτριούς τοὺς ἐν ὑμῖν. "Αλλος, θεοὺς τῶν ἄλλοφύλων τῶν ἐν ὑμῖν.	23.
24.	24. Κυρίω. "Αλλος, Κυρίω τῷ Θεῷ ἡμῶν.	24.
25.	25. Σηλώ. "Αλλος, Συχέμ.	25.
26. Ὑπὸ τὴν δρυῖν.	26. Ὑπὸ τὴν τέρμινθον. "Αλλος, ὑπὸ τὴν τερέβινθον.	26.
27.	27. Εἰς μαρτύριον. "Αλλος, μαρτυρῶν.	27.
28.	28. Εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. "Αλλος, εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.	28.
30.	30. Τοῦ κλήρου αὐτοῦ. "Αλλος, τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.	30.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Selo. <i>Alius</i> , Sychem.	1.
3.	3. In omni terra. <i>Alius</i> , in omni terra Chanaan.	3.
9.	9. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , filium Bæor.	9.
10.	10. Benedictionibus benedixit. <i>Alius</i> , benedicens benedixit.	10.
12.	12. Et emisit eos. <i>Alius</i> , et eiecit eos.	12.
15.	15. Elegite. <i>Alius</i> , sumite.	15.
17.	17. <i>Vacat.</i>	17. E domo servorum, et quæcumque fecit nobis signa magna hæc.
19. Et Deus æmulator est iste.	19. Et zelans hic.	19.
22.	22. <i>Vacat.</i>	22. Et dixerunt, Testes.
23.	23. Deos alienos, qui in vobis. <i>Alius</i> , deos alienigenarum qui in vobis.	23.
24.	24. Domino. <i>Alius</i> , Domino Deo nostro.	24.
25.	25. Selo. <i>Alius</i> , Sychem.	25.
26. Subter quercum.	26. Sub terebintho.	26.
27.	27. In testimonium. <i>Alius</i> , testificans.	27.
28.	28. In locum suum. <i>Alius</i> , in civi aтем suam.	28.
30.	30. Sortis suæ. <i>Alius</i> , hæreditatis ejus.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Jo-ue.

exemplaria.

V. 15. "Αλλος, ἐλεσθε. Basil.

V. 17. Θ., ἐξ οἴκου δούλων, καὶ ὅσα etc. Basil.

V. 19. Σ., καὶ Θεὸς ζηλωτῆς ἐστὶν οὗτος. Fx Drusio.

V. 22. Θ., καὶ εἶπαν, μάρτυρες. Basil. et

Drusius.

V. 25. Ἄλλος, θεοῦς τῶν ἀλλοφύλων, τῶν ἐν ὄμῳ. Sic Basil. in textu, ad marginem vero, ut edit. Rom. τῶν Ὁ'.

V. 24. Ἄλλος, Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν. Sic Basil.

LXX deficient.

V. 26. Ἄ., ὑποκάτω τῆς δρυός. Σ., ὑπὸ τὴν δρῦν. Ita Basil. Apud Drusium, Ἄ., Σ., τῆς δρυός.

V. 27. Ἄλλος, μαρτυρῶν. Basil.

V. 28. Ἄλλος, εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. Basil.

IN LIBRUM JUDICUM ADMONITIO.

Magnam lectionum sylvam nobis suppeditavit codex Basiensis, qui desinit in caput XIX Judicum, ac plerumque concordat cum ms. Alexandrino. Alii libri tum mss. tum editi, quibus sum usus, hi sunt.

Varie lectiones codicis Alexandrini in Polyglotto Anglicano editæ.

Folium vetustissimi codicis unciali caractere annorum plus quam 1100, sine accentibus et spiritalibus, cum obelis et asteriscis, qui dono olim mihi oblatus est a Dom. Desmarezio.

Codex Regius 1825.

CAPUT PRIMUM JUDICUM.

TO EKPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
א ביהוה 1	1.	1.
ב א יעלה 2	2.	2.
א ונגחמה בכנעני 3	3.	3.
א ביהוה 4	4.	4.
א יכים		
א וימצאו 5	5.	5.
א וילחמו ב		
א יכים		
א ויביאהו 7	7.	7.
א בירושלם 8	8.	8.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In Domino.	1. Dominum.	1.
In eo.	Vacat.	
2. Ascendet.	2. Ascendet.	2.
3. Et propugnabimus in Chananaeum.	3. Pugna contra Chanaanæum.	3.
4. In manu eorum.	4. In manu eorum.	4.
Et percusserunt eos.	Et percusserunt eos.	
5. Et invenerunt.	5. Inveneruntque.	5.
Et pugnauerunt in eum.	Et pugnauerunt contra eum.	
Et percusserunt.	Et percusserunt.	
7. Et adduxerunt eum.	7. Adduxeruntque eum.	7.
8. In Jerusalem.	8. Jerusalem.	8.

V. 30. Ἄλλος, τῆς κληρονομίας αὐτοῦ. Basil.
 V. 33. Post ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἐφραϊμ, in monte
 Ephraim. Basil., ἕως ὧδε τὸ Ἑβραϊκόν, hucusque
 Hebraicum.

Hæc nota codicis Basiliensis monet, ea quæ in
 LXX feruntur, nimirum, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λα-
 βόντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὴν κλωτὸν etc., adjecta
 fuisse, nec in Hebræo haberi.

Cod. Reg. 1872.

Cod. Reg. 1888.

Eusebius et Hieronymus De locis Hebraicis.

Theodoretus editus anno 1642.

Procopius in Heptateuchum.

Jo. Ernesti Græbe editio.

Notæ edit. Romanæ et Drusii.

CAPUT PRIMUM JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Διὰ τοῦ Κυρίου. Ἄλλος, πα- ρὰ τοῦ Κυρίου. Ἄλλος, ἐν Κυρίῳ. Πρὸς αὐτούς. Ἄλλος, ἐν αὐτῷ.	1.
2.	2. Ἀναθήσεται. Ἄλλος, ἠγγήσε- ται.	2.
3.	3. Παραταξώμεθα πρὸς τοὺς Χα- ναναίους. Ἄλλος, πολεμήσωμεν ἐν τῷ Χαναναίῳ.	3.
4.	4. Ἐν χειρὶ αὐτῶν. Ἄλλως, εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν. Ἐπάταξαν αὐτούς. Ἄλλως, ἔκο- ψαν αὐτούς.	4. Ἐν χειρὶ αὐτῶν. Ἐπάταξαν αὐτούς.
5.	5. Καὶ κατελάβοσαν. Ἄλλως, καὶ εὔρον. Παρετάξαντο πρὸς αὐτόν. Ἄλ- λως, ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. Ἐκοψαν. Ἄλλως, ἐπάταξαν.	5. Καὶ εὔρον. Ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. Ἐπάταξαν.
7.	7. Καὶ ἔγρυσεν αὐτόν. Ἄλλος, καὶ ἤγαγον αὐτόν.	7.
8.	8. Τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἄλλως, ἐν Ἱερουσαλήμ.	8. Ἐν Ἱερουσαλήμ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Per Dominum. <i>Alius</i> , a Do- mino. <i>Alius</i> , in Domino. Adversus eos. <i>Alius</i> , in eo.	1.
2.	2. Ascendet. <i>Alius</i> , ducet.	2.
3.	3. Instruamus exercitum contra Chananæos. <i>Alius</i> , pugnemus in Chananæum.	3.
4.	4. In manu eorum. <i>Aliter</i> , in manus eorum. Percusserunt eos. <i>Aliter</i> , con- siderunt eos.	4. In manu eorum. Percusserunt eos.
5.	5. Et assecuti sunt. <i>Aliter</i> , et invenerunt. Aciei struxerunt adversus eum. <i>Aliter</i> , pugnauerunt in eo. Conciderunt. <i>Aliter</i> , percusse- runt.	5. Et invenerunt. Pugnauerunt in eo. Percusserunt.
7.	7. Et adducunt eum. <i>Alius</i> , et adduxerunt eum.	7.
8.	8. Jerusalem. <i>Aliter</i> , in Jerusa- lem.	8. In Jerusalem.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
לפנים 10	10.	10.
וילך 11	11.	11.
קרית ספר		
ממני 13	13.	13.
בבואה 14	14.	14.
מעל הזמור		
גלת מים 15 את גלת עליית ואת גלת תחזית	15.	15. Τὴν Γολγῶθ ἄνω, καὶ τὴν Γολ- γῶθ κάτω.
16 ועתה את בני יהודה	16.	16.
וילך		
ויתדו איהו 17	17	17. Καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν.
תורה ואתדגבולה 18	18.	18.
כי לא להודיש 19	19.	19.

כירכב ברזל דהם

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
10. Ante.	10. Antiquitus.	10.
11. Et ivit.	11. Atque inde profectus abiit.	11.
Cariath Sepher.	Cariath Sepher.	
13. Ab eo.	13. Vacat.	13.
14. In intrando ipsam.	14. Pergentem in itinere.	14.
Desuper asino.	In asino.	
15. Scaturigines aquarum. Scaturigines superioris partis, et scaturigines inferioris partis.	15. Irriguam aquis. Irriguum superius, et irriguum inferius.	15. Golgoth superiorem, et Golgoth inferiorem.
16. Soceri. Cum filiis Juda.	16. Cognati. Cum filiis Juda.	16
Et ivit.	Vacat.	
17. Et deleverunt eam.	17. Et interfecerunt eum.	17. Et deleverunt eam.
Horma.	Horma, id est, anathema.	
18. Et terminum ejus.	18. Cum finibus suis.	18
19. Quia non ad expellendum.	19. Nec potuit delere.	19.
Quia currus ferrei ipsis.	Quia falcatis curribus abunda- bant.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Ἐμπροσθεν. Ἄλλος, τὸ πρότερον.	10.
11.	11. Καὶ ἀνέβησαν. Ἄλλος, καὶ ἐνεπορεύθησαν. Καριαθσεφέρ. Ἄλλος, Καριασοφάρ. Ἄλλος, πόλις γραμμάτων.	11.
13.	13. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, ὑπὲρ αὐτόν.	13.
14.	14. Ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς. Ἄλλος, ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν. Ἄπὸ τοῦ ὑποζυγίου. Ἄλλος, ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου.	14.
15. Ἄρδειαν ὕδατος.ἀρδειαν πεδινῶν. Συμ ἄλλως, κτῆσιν ἐν ὑψηλοτέροις, καὶ κτῆσιν ἐν κοιλοτέροις.	15. Λύτρωσιν ὕδατος. Λύτρωσιν μετεώρων καὶ λύτρωσιν ταπεινῶν.	15.
16.	16. Ἰόθορ. Ἄλλος, Ἰοδάδ. Γαμβροῦ. Ἄλλος, πανθεροῦ. Μετὰ τῶν υἱῶν Ἰούδα. Ἄλλος, πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐπορεύθησαν.	16.
17.	17. Καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτούς. Ἄλλος, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν, καὶ ἐξωλόθρευσαν. Ἄναθεμα. Ἄλλος, ἐξολέθρευσις.	17.
18.	18. Τὰ ὄρια αὐτῆς. Ἄλλ., ὄριον.	18.
19.	19. Ὅτι οὐκ ἤδυνήθησαν ἐξολοθρεῦσαι. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐκληρονομήσαν. Ἄλλος, ὅτι οὐκ ἤδυνήθησαν κληρονομήσαι. Ὅτι Ῥηγάβ διεστέλατο αὐτοῖς. Ἄλλοι, καὶ ἄρματα σιδηρὰ αὐτοῖς.	19.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

10.	10. Ante. <i>Alius</i> , prius.	10.
11.	11. Et ascenderunt. <i>Alius</i> , et profecti sunt. Cariathsepher. <i>Alius</i> , Cariassophar. <i>Alius</i> , civitas litterarum.	11.
13.	13. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , præ eo.	13.
14.	14. In ingressu ejus. <i>Alius</i> , in intrando ipsam. De subjugali. <i>Alius</i> , super subjugali.	14.
15. Irrigationem aquæ. [... irrigationem campestrium.] <i>Sym. aliter</i> , possessionem in sublimioribus, et possessionem in inferioribus.	15. Redemptionem aquæ. Redemptionem sublimium, et redemptionem humilium.	15.
16.	16. Jothor. <i>Alius</i> , Jobad. Affinis. <i>Alius</i> , soceri. Cum filiis Juda. <i>Alius</i> , ad filios Juda. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et profecti sunt.	16.
17.	17. Et exterminaverunt eos. <i>Alius</i> , et deleverunt eam, et exterminaverunt. Anathema. <i>Alius</i> , exterminatio.	17.
18.	18. Termini ejus. <i>Al.</i> , terminus.	18.
19.	19. Quoniam non potuerunt exterminare. <i>Alius</i> , et non possederunt. <i>Alius</i> , quia non potuerunt possidere. Quia Rechab diviserat eis. <i>Alii</i> , quia currus ferrei ipsi.	19.

το ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
20 ויורש	20.	20.
ויורש כשם אֶת־שְׁנֵיהֶם בני הענק		
21 לֹא הִרְיִשׁוּ	21.	21.
22 ויעלו בית־יוסף גְּבָהֶם בֵּית־אֵל	22.	22.
23 ויתיר־בית־יוסף בבית־אֵל	23.	23.
24 אִישׁ יִרְצֵא	24.	24.
26 וילך	26.	26.
27 ונא־דוריש	27.	27.
ואת־בנותיד		
28 וישם	28.	28.
30 נהלל	30.	30.
31 עכו רהב	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Et expulit.	20. Delevit.	20.
Et expulit inde tres filios Enac.	Qui delevit ex ea tres filios Enac.	
21. Non expulerunt.	21. Non deleverunt.	21.
22. Et ascenderunt domus Joseph etiam ipsi Bethel.	22. Domus quoque Joseph ascendit in Bethel.	22.
23. Et explorari fecerunt domus Joseph in Bethel.	23. Nam cum obsiderent urbem.	23.
24. Virum egredientem.	24. Virum egredientem.	24.
26. Et ivit.	26. Et abiit.	26.
27. Et non expulit.	27. Non delevit.	27.
Et filias eius.	Cum viculis suis.	
28. Et posuit.	28. Fecit.	28.
30. Nahalol.	30. Naalol.	30.
31. Acco. Rehob.]	31. Accho. Rohob.	31.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

20.	20. Ἐκληρονόμησε. Ἄλλος, ψ- κοδόμησε. Καὶ ἐκληρονόμησεν ἐκεῖθεν τὰς τρεις πόλεις τῶν υἱῶν Ἐνάκ. Ἄλ- λος, καὶ ἐξῆραν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς υἱοὺς Ἐνάκ.	20.
21.	21. Οὐκ ἐκληρονόμησαν. Ἄλλος, οὐκ ἐξῆραν.	21.
22.	22. Καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ καὶ γε αὐτοὶ εἰς Βαιθήλ. Ἄλλος, καὶ περιεσώθησαν οἶκος Ἰωσήφ Βαιθήλ. Ἄλλος, καὶ κατεσκέψαντο οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ τὴν Βαιθήλ. Ἄλλος, καὶ κατεσκόπησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ τὴν Βαιθήλ.	22.
23.	23. Καὶ παρενέβαλον καὶ κατε- εσκέψαντο Βαιθήλ. Ἄλλος, καὶ παρανέβαλον οἶκος Ἰωσήφ κατὰ Βαιθήλ. Ἄλλος, κατέκαψαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ τὴν Βαιθήλ.	23.
24.	24. Ἄνηρ ἐξεπορεύετο. Ἄλλος, ἄνδρα ἐκπορευόμενον.	24.
26.	26. Καὶ ἐπορεύθη. Ἄλλος, καὶ ἀπῆλθεν.	26.
27.	27. Οὐκ ἐξῆρε. Ἄλλος, οὐκ ἐκληρονόμησε. Καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς, καὶ τὰ περιόικα. Ἄλλος, καὶ τὰ περι- σπόρια.	27.
28.	28. Καὶ ἔθετο. Ἄλλος, καὶ ἔποίησε.	28. Καὶ ἔθετο.
30.	30. Δωμανά. Ἄλλος, Ἐναμμάν.	30. Νααλά.
31.	31. Ἀχῶ. Ἄλλος, Πτολεμαΐδα. Ἐρεώ. Ἄλλος, Ἐρεώρ. Ἄλλος, Ρούθ.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

20.	20. Hæreditavit. <i>Alius</i> , ædifica- vit. Et hæreditavit inde tres civitates filiorum Enac. <i>Alius</i> , et extulit inde tres filios Enac.	20.
21.	21. Non hæreditaverunt. <i>Alius</i> , non extulerunt.	21.
22.	22. Et ascenderunt filii Joseph, et utique ipsi in Bæthel. <i>Alius</i> , et se receperunt domus Joseph Bæthel. <i>Alius</i> , et inspexerunt filii Joseph Bæthel. <i>Alius</i> , et explora- verunt filii Joseph Bæthel.	22.
23.	23. Et castrametati sunt, et ex- ploraverunt Bæthel. <i>Alius</i> , et ca- strametati sunt domus Joseph con- tra Bæthel. <i>Alius</i> , conciderunt filii Joseph Bæthel.	23.
24.	24. Vir egrediebatur. <i>Alius</i> , vi- rum egredientem.	24.
26.	26. Et profectus est. <i>Alius</i> , et abiit.	26.
27.	27. Non abstulit. <i>Alius</i> , non hæ- reditavit. Et filias ejus, et adjacentia ejus. <i>Alius</i> , et circumsitatas urbes ejus.	27.
28.	28. Et posuit. <i>Aliter</i> , et fecit.	28. Et posuit.
30.	30. Domana. <i>Aliter</i> , Enamman.	30. Naala.
31.	31. Accho. <i>Alius</i> , Ptolemaidem. Ereo. <i>Alius</i> , Ereor. <i>Alius</i> , Ruth.	31.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

סרן 35

35.

35.

באילון ובשעלבים

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

35. Cheres.

35. Hares.

35.

Abest hoc loco.

Abest hoc loco.

In Ajalon, et in Sahalnim.

In Aialon et Salebim.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Judicum.

V. 1. Ἄλλος, παρὰ τοῦ Κυρίου. Ἄλλος, ἐν Κυρίῳ. Ita Basiliensis codex. Monendum autem, illas Basiliensis lectiones frequentissime cum ms. Alexandrino concordare.

Ibid. Basiliensis in textu habet, ἐν αὐτῷ. Ad marg. vero, πρὸς αὐτούς, ut alterius interpretis lectionem.

V. 3. Ἄλλ., πολεμήσωμεν ἐν τῷ Χαναναίῳ. Sic Basil. Videtur autem esse lectio Theodotionis, qui litteram e vestigio sequitur hic, ut infra, v. 5.

V. 4. Ο', Θ., ἐν χειρὶ αὐτῶν. Hæc lectio, ut putamus, ad Hebraicam veritatem secundum Theodotionem correctâ fuerat ab Origene in editione τῶν Ο' hexaplarum. Vetus autem lectio LXX interpretum erat, εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν.

Ibid. Ο', Θ., ἐπάταξαν αὐτούς. Ο' ἄλλως, ἐκοίλαν αὐτούς. Sic Basil. Prior secundum Theodotionem in LXX emendata fuerat.

V. 5. Ο', καὶ κατελάβοσαν. Θ., Ο' ἄλλως, καὶ εἴρον. Basil.

Ibid. Θ., Ο' ἄλλως, ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. Vide supra, v. 2.

Ibid. Θ., Ο' ἄλλως, ἐπάταξαν. Basil.

V. 7. Ἄλλ., καὶ ἤγαγον αὐτόν. Basil.

V. 8. Ο' ἄλλως, Θ., ἐν Ἱερουσαλήμ. Basil.

V. 9. In hæc verba, καὶ τὴν πεδινὴν, Basil. hæc notat, οὐδεὶς τῶν τεσσάρων, τὰ παρατείνοντα, καὶ τὰ πρὸς ἀπλιώτην, quo significatur ex quatuor interpretibus, Α., Σ., Ο', Θ., neminem habere, τὰ παρατείνοντα, καὶ τὰ πρὸς ἀπλιώτην, quæ videlicet lectio ferebatur in aliqua editione.

V. 10. Basil. habet, τὸ πρότερον, in textu, ad marg. vero, ἐμπροσθεν.

V. 11. Ἄλλ., καὶ ἐνεπορεύθησαν. Basil.

Ibid. Ἄλλ., Καριασσοφάρ. Ἄλλ., πόλις γραμμάτων. Basil., tacitis interpretibus.

V. 13. Ἄλλ., ὑπὲρ αὐτόν. Basil.

V. 14. Ἄλλ., ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου. Ita Basiliensis, qui in hæc verba hanc notam sæpius infra repetitam

quæ quomodo legi et intelligi debeant nondum satis compertum habemus. Nam huiusmodi notæ nunquam explicantur in codice Basiliensi, ubi solum observatæ nobis fuerunt: Quod de illis conjectura assequi potuimus, hic breviter explanabimus: διωρθ, id est, διώρθωσα, *correxi, emendari*. Sic legitur apud Scholiasten ms. RR. PP. Jesuitarum, Ezech. cap. xlv, v. 12. Ου, est, οὕτως, *sic*,

παν, id est, πάντες, χω, χωρίς. Ita ut nota integra sic legatur, διώρθωσα οὕτως, πάντες χωρίς, id est, *emendavi sic. Omnes seorsim*. Illud vero significat, Scholiasten ipsum sic emendasse, omnesque editiones sic habere separatim, id est, seorsim positas, non vero eas quæ in Hexaplis collectæ erant, ubi aliquæ mutationes invecatæ fuisse videntur, ut Iusius diximus in Præliminaribus (a).

V. 15. Σ., ἀρδελαν ὕδατος. V. notam sequentem.

Ibid. Α., τὴν Γολγῶθ ἄνω etc. Hic in utroque, Aquila videlicet atque Symmacho lectionum varietas occurrit. Nam lectionem Aquilæ sic tacito nomine profert Basiliensis, τὴν Γολγῶθ ἄνω, καὶ τὴν Γολγῶθ κάτω. Apud Procopium vero, pag. 497: *Aquylas* (sic) *vero ait, Gollath superiorem, et Gollath inferiorem*. Legerit ergo Procopius, Γολλάθ, vel, Γωλλάθ, quæ lectio magis quadrat cum Hebraico γῆλ quam Γολγῶθ. Lectionem vero Symmachi sic affert Theodoretus, οἱ περὶ τὸν Σύμμαχον, ἀρδελαν ὕδατος. καὶ ἀντὶ τῶν ταπεινῶν, πεδινῶν ἡρμηνεύσαν. Hinc Drusius illud, ηἰρηνη ηἰρη, secundum Symmachum sic interpretandum putat, ἀρδελαν πεδινῶν. Basiliensis autem codex, longe diversam et pleniorē Symmachi interpretationem exhibet, nempe, Σ., κτήσιν ἐν ὑψηλοτέρους, καὶ κτήσιν ἐν κοιλοτέρους. Quæ lectio a Procopio confirmatur, cuius interpres ita vertit: *Symmachus exposuit, possessionem in superioribus, et possessionem in inferioribus*. Hæc lectio magis arridet.

adjicit hæc forma, διωρθ' ου παν χω διωρθ' ου,

Coislin. ad marg. Σ., κτήσιν τὸ δὲ Ἑβραϊκὸν

(a) Cap. 10, num. 1, da. lit. II, ubi nonnihil variat auctoris sententia. Edit.

CAPUT II JUDICUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

סרן 1

1.

1.

רצת 2

2.

2.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Patribus vestris.

1. Patribus vestris.

1.

2. Biruetis.

2. Subverteretis.

2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

35.

35. Τῷ ὀστρακῶδει. Ἄλλος, τοῦ μυσρινῶνος.

35.

Ἐν ᾧ αἱ ἄρκτοι, καὶ ἐν ᾧ αἱ ἀλώπεκες. Ἄλλος, οὐ οἱ ἄρκτοι καὶ αἱ ἀλώπεκες.

Ἐν τῷ μυσρινῶνι καὶ ἐν θαλαβίν. Οἱ λοιποὶ, ἐν Αἰλῶν καὶ ἐν Σαλαβείν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

35.

35. Testaceo. *Alius*, myrteti.

35.

In quo ursi et in quo vulpes. *Alius*, ubi ursi et vulpes.

In myrteto et in Thalabin. *Reliqui*, in *Ælon*, et in *Salabín*.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Judicum.

Γολᾶθ ἔχει, ὃ ἐρμηνεύεται λύτρωσις. *Hebraicum habet Golath, quod significat, redemptio.*

Ibid. Σ., ἄλλως, κτῆσιν ἐν ὀφηλοτέροις, καὶ κτῆσιν ἐν κοιλοτέροις. His confirmantur lectiones a nobis assertæ.

V. 16. Ο, Ἰόθορ. Ἄλλος, Ἰοθάδ. Basil. Neutrum in Hebræo legitur.

Ibid. Ἄλλος, πενθεροῦ. Basil. Vocem *ἱῆτ* ita vertit Symmachus, Exod. iii, 1 et xviii, 1 et 5.

Ibid. Ἄλλος, πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰούδα. Basil.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐπορεύθησαν. Basil.

V. 17. Ἄ., καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν. Sic Drusius, qui hanc notam habet: *Hoc legitur in nonnullis editionibus τῶν Ο. Nempe ex Aquila desumptum librarius textui Vulgato inseruerat. Vide notus ad Frag. Deut. iii, 6.* Ἄλλος, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτήν, καὶ ἐξωλόθρευσαν. Hæc lectio est codicis Alexandrini.

Ibid. Ἄλλος, ἐξολόθρευσις. Sic Basil. ad marg. et Alexandrinus codex.

V. 18. Basil., τὸ ἔριον, cum hac nota, παν χω διωρθ' ου, de qua supra ad vers. 14.

V. 19. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐκληρονόμησαν etc. Has lectiones habet Basiliensis. Postrema cum codice Alexandr. quadrat.

Ibid. Ἄλλοι, καὶ ἀρματα οἰδηρᾶ αὐτοῖς. Sic quidam mss.

V. 20. Ἄλλος, ψοδόδησε. Sic Basil. qui hanc notam adjicit, διωρθ' ου, id est, ut videtur, διώρθωσα οὕτως. V. supra. v. 14.

V. 21. Ἄλλος, οὐκ ἐξῆραν. Sic Basil. cum hac nota, παν.

V. 22. Trium lectiones tacitis interpretum nominibus affert Basiliensis.

V. 25. Ἄλλος, καὶ παρενέβαλον etc. Basil.

V. 24. Ἄλλος, ἀνδρα ἐκπορευόμενον. Basil. hac cum nota, διωρθ' ου παν χω. Vide supra, v. 14.

V. 26. Ἄλλος, καὶ ἀπῆλθεν. Basil. cum eadem nota, et Alexandrinus.

V. 27. Ἄλλος, οὐκ ἐκληρονόμησε. Alex. et Basil.

cum hac nota, παν χω. Vide supra, v. 14.

Ibid. Ἄλλος, καὶ τὰ περισπόρια. Sic cum codice Alexand. Basiliensis, qui in eodem versu ter notat, καὶ legi ab aliis pro οὐδέ, hac addita nota ad sin-

gulos, παν χω. V. supra, v. 14.

V. 28. Ο, Θ., καὶ ἔθετο. Sic Basil. cum hac nota

ad marg., Ο, Θ., παν χω διωρθ' ου. Vide supra, v. 14.

V. 30. Θ., Νααλά. Ο' ἄλλως, Ἐναμμάν. Basil. Ibid. Ο, Δωμανά. Coislín. in textu, Ἐναμμάμ, ad marg., οἱ Γ' καὶ τὸ Ἐβρ. Νααλά. *Hebraicum est נהט.*

V. 31. Ἄλλος, Πτολεμαῖδα. Basil.

Ibid. Ἄλλος, Ἐρεώρ. Sic Basil. in textu, ad marg. vero, Ρούθ. Cod. Alexandr., Ρούθ. Grabe, Ρωθ. θ et β, frequenter confunduntur apud Græcos.

Ibid. Ο, Δαλάφ. Coislín. ad marg., οἱ Γ' Ἀαλάδ καὶ τὸ Ἐβρ. Ἀαλάδ, *בן*.

V. 33. Basil. ad marg., οὐδὲ τοὺς, cum hac nota sic posita,

παν χω.

διωρθ ου.

Vide supra, v. 14.

V. 35. Ἄλλος, τοῦ μυσρινῶνος. Basil. Hic duplicem versionem exhibent LXX.

Ibid. Ἄλλος, οὐ οἱ ἄρκτοι καὶ αἱ ἀλώπεκες. Basil.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἐν Αἰλῶν, καὶ ἐν Σαλαβείν. Sic Basiliensis cum hac nota, παν χω διωρθ' ου. Vide supra, v. 14.

Ibid. Coislín. in textu, μυσρινῶνος, in marg., δρυμῶνος. Οἱ Γ' τῷ ὀστακῶδει, sic pro ὀστρακῶδει.

Ibid. marg., οἱ Γ' καὶ τὸ Ἐβρ. ἐν Αἰλῶν καὶ ἐν Σαλαβείν.

CAPUT II JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Πατράσιν ὑμῶν. *Aliqui addunt*, τοῦ δοῦναι ὑμῖν.

1.

2.

2. Καθελεῖτε. Ἄλλος, κατασκάψατε.

2.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. Patribus vestris. *Aliqui addunt*, dare vobis.

1.

2.

2. Destruetis. *Alius*, suffodite.

2.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
5 לֹא־אָנֹכִי אֶחָד	3.	3.
4.5 וַיִּבְנוּ וַיִּקְרְאוּ שְׁם־הַמָּקוֹם זֶהְדָּא בְּכִימ	4.5.	4.5.
7 אַחֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ	7.	7. Μετὰ Ἰησοῦ.
9 בְּהַמְּתַחֲרִים	9.	9. Ἐν Θαμναθαρέσ.
10 נֹאסֵף	10.	10.
11 בְּעֵינַי	11.	11.
12 הָעַמִּים	12.	12.
13 לְבַעַל	15.	13.
14 בְּיַד	14.	14.
עַד לְעַכְשָׁנָה		
15 יִצְאוּ	15.	15.
16 וַיִּשְׁעוּ	16.	16.
17 אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים	17.	17.
כְּעֹצָה		
18 וְכִי	18.	18.
19 אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים	19.	19.
22 בָּם	22.	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. Non expellam eos.	3. Nolui delere eos.	3.
4 et 5. Et fleverunt, vocaverunt- que nomen loci ipsius, Bochim.	4 et 5. Et fleverunt. Et vocatum est nomen loci illius, locus flen- tium, sive lacrymarum.	4.5.
7. Post Josue.	7. Post eum.	7. Post Jesum, vel, cum Jesu.
9. In Tamnath Heres.	9. In Thamnathsare.	9. In Thamnathares.
10. Collecti sunt.	10. Generatio congregata est.	10.
11. In oculis.	11. In conspectu.	11
12. Populorum.	12. Populorum.	12
13. Bahal.	13. Baal.	15
14. In manu.	14. In manus.	14.
Ultra stare.	Ultra resistere.	
15 Egrediebantur.	15. Quocumque pergere voluis- sent.	15.
16. Et salvaverunt eos.	16. Qui liberarent eos.	16.
17. Post deos alienos.	17. Cum diis alienis.	17.
Præcepta.	Mandata.	
18. Et cum.	18. Cumque.	18.
19. Post deos alienos.	19. Sequentes deos alienos.	19.
22. In eis.	22. In ipsis.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. 3. Οὐ μὴ ἐξαρῶ αὐτούς. Ἄλλως, οὐ προσθήσω μετοικῆσαι τὸν λαὸν ἐν ἴσα τοῦ ἐξῶσαι.
- 4, 5. Καὶ ἐκλαυσαν, καὶ ἐπ-
ωνόμασαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεί-
νου κλαυθμῶνες.
- 4, 5. Καὶ ἐκλαυσαν, καὶ ἐπ-
ωνόμασαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεί-
νου κλαυθμῶνες. Ἄλλος, διὰ τοῦ-
το ἐκλήθη.
7. Μετὰ Ἰησοῦ.
7. Μετὰ Ἰησοῦ.
9. Ἐν Θαμναθαρές.
9. Ἐν Θαμναθαρές.
10. 10. Προσετέθησαν. Ἄλλος, συν-
ήχησαν.
11. 11. Ἐνώπιον. Ἄλλος, ἐναντίον.
12. Ἐθνῶν.
12. Λαῶν.
13. 13. Τῆ Βαάλ.
14. Ἐν χειρὶ.
14. Εἰς τὰς χεῖρας.
Ἐτι ἀντιστῆναι. Ἄλλος, ἐτι
στήναι.
15. 15. Ἐπορεύοντο. Ἄλλος, ἐξεπο-
ρεύοντο. Ἄλλος, ἐξεπόρνευσαν.
Ἄλλος, ἐπόρνευον.
16. 16. Καὶ ἔσωσεν αὐτούς.
17. 17. Ὅπισω θεῶν ἐτέρων. Ἄλλος,
ὀπίσω θεῶν ἄλλοτρίων.
Τῶν λόγων. Οἱ λοιποὶ, τὰς ἐν-
τολάς.
18. 18. Καὶ ὅτι. Ἄλλος, καὶ ὅτε.
Ἄλλος, εἴποτε.
19. 19. Ὅπισω θεῶν ἐτέρων. Ἄλ-
λος, ὀπίσω θεῶν ἄλλοτρίων.
22. 22. Ἐν αὐτοῖς. Ἄλλος, δι' αὐ-
τῶν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTI.

3. 3. Non auferam eos. *Aliter*, non
adjiciam transferre populum, quem
dixi me expulsurum.
- 4, 5. Et fleverunt, et vocave-
runt nomen loci illius, planctus.
Alius, propter hoc vocatum est.
- 4, 5. Propter hoc vocaverunt.
7. Post Jesum, *vel*, cum Jesu.
7. Post Jesum, *vel*, cum Jesu.
9. In Thamnathares.
9. In Thamnathares.
10. 10. Appositi sunt. *Alius*, con-
gregati sunt.
11. 11. Coram. *Alius*, in conspectu.
12. Gentium.
12. Populorum.
13. 13. Baal, *fem*.
14. In manu.
14. In manu.
Ultra resistere. *Alius*, ultra
stare.
15. 15. Ibant. *Alius*, exhibant. *Alii*
duo, *diverse*, fornicabantur.
16. 16. Et salvavit eos.
17. 17. Post deos alios. *Alius*, post
deos alienos.
Verba. *Reliqui*, praecepta.
18. 18. Et quia. *Alius*, et cum.
Alius, si quando.
19. 19. Post deos alios. *Alius*, post
deos alienos.
22. 22. In eis. *Alius*, per eas.

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Judicum.

V. 1. Τοῦ δοῦναι ὑμῖν. Hæc in Hebraico non exstant, sed habentur in cod. Alex. et in Basiliensi

παν χω. Vide supra, cap. 1, v. 14.

cum hac nota, παν χω. Vide cap. 1, v. 14.

V. 2. Ἄλλος, κατασκάψατε. Basil.

V. 7. Basil., παν, id est, πάντες, μετὰ Ἰησοῦ.

V. 3. Ὅλλως, οὐ προσθήσω μετοικῆσαι etc. Sic Basil. et cod. Alex. qui legit μετοικίσαι.

V. 9. Basil., παν ου, id est, ut putamus, πάντες οὕτως, ἐν Θαμναθαρές. Sic item cod. Alex.

V. 4. 5. Σ., Ὁ, καὶ ἔκλασαν etc. Basil. Θ., διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν etc. Sic idem cum hac nota,

V. 10. Basil. in textu, συνήχθησαν, ad marg., προσετέθησαν.

TO EBPAIKON.

CAPUT III JUDICUM.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

לנסח 1	1.
רק אשורלפנים לא ידעם 2	2.
פלושתיים 3	3.
לביא חמת ביד 8	8.
ארים נהרים	
בעינו 12	12.
וישלוך 15	15.
גבד ארכה 16	16.
מתחת לכדי	
בריא 17	17.
נשאי 18	18.
מקדהפסולים 19	19.
אשר אודהנלגל ויאמר הם ויצאו מעליך כל- העמדים עליך	

1.	1.
2.	2.
3.	3.
8.	Εἰσοδος Ἐμάθ. 8.
12.	12.
15.	15. Ἐξαπέστειλαν.
16.	16. Γρόνθου παλαιστιναίου.
17.	17. Πιμελής.
18.	18.
19.	19.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

1. Ad tentandum.
2. Tantum qui antea non cognoverant ea.

1. Ut erudiret.
2. Et haberent consuetudinem præliandi.

1.
2.

3. Pelistim.

3. Philistinorum.

3.

Ad ingrediendum Chamath.

Ad introitum Emath.

Ingressus Emath.

8. In manu.

8. In manus.

8.

Aram Naharaim.

Mesopotamiæ.

12. In oculis.

12. In conspectu.

12.

15. Et miserunt.

15. Miserunt.

15. Miserunt.

16. Cubitus longitudo ejus.

16. Longitudinis palmæ manus.

16. Pugni palmaris.

De sub vestibus ejus.

Subter sagum.

17. Pinguis.

17. Crassus.

17. Pinguis.

18. Ferentes.

18. Vacat.

18.

19. A sculptilibus.

19. Ubi erant idola.

19.

Quæ cum Galgal.

De Galgalis.

Et dixit, Sile. Et egressi sunt desuper eo omnes stanles super eum.

Et ille imperavit silentium : egressisque omnibus, qui circa eum erant,

Notæ et variæ lectiones ad cap. II Judicum.

V. 11. Basil., ἐνώπιον, in textu, ἐναντίον, ad marg.

V. 12. Basil., ἐθνῶν. Σ., ου, id est, ut videtur, Σ., οὕτως. Ο', Θ., λαῶν.

V. 13. Basil. in textu, τῷ Βαάλ, ad marg. vero sic, Θ., τῷ. Ο', τῆ. Ο', χω. Θ., ου.

Vide supra, cap. I, v. 14.

V. 14. Σ., Θ., ἐν χειρὶ. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἔτι σῆναι. Basil.

V. 15. Ἄλλος, ἐξεπορεύοντο. Sic Basil. in textu. Reliquas vero lectiones ad marginem habet, et duabus lineis infra, Ο', Θ., χω. V. supra, cap. I, v. 14.

V. 16. Ad ἔσωσεν αὐτούς, Basiliensis notat: Ο', μόνοι, sic.

V. 17 et 19. Ἄλλος, ὁπίσω θεῶν ἄλλοτριῶν. Basil.

V. 22. Ἄλλος, δι' αὐτῶν. Basil.

CAPUT III JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1. Ἀσκήσαι.	1. Ὡστε πειρᾶσαι.	1.
2.	2. Πλὴν οἱ ἐμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν αὐτά. Ἄλλος, παντελῶς γὰρ οἱ ἐμπροσθεν αὐτῶν ἀνεπιστήμονες ἦσαν τῶν τοιοῦτων.	2.
3.	3. Φυλιστιεῖμ. Ἄλλως, ἀλλοφύλων.	3. Φυλιστιεῖμ.
8.	8. Ἐν χειρὶ. Ἄλλος, εἰς χεῖρας. Ποταμῶν Συρίας. Ἄλλος, Μεσοποταμίας.	8.
12.	12. Ἐναντίον. Ἄλλος, ἐνώπιον.	12.
15. Ἐξαπέστειλαν.	15. Ἐξαπέστειλαν.	15. Ἐξαπέστειλαν.
16. Γρόνθου παλαιστιαίου.	16. Σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς. Ἄλλος, δρακῆς τὸ μῆκος αὐτῆς. Ἰπὸ τὸν μανδύαν. Ἄλλος, ἔνδυμα.	16. Σπιθαμῆς τὸ μῆκος αὐτῆς.
17. Παχύς.	17. Ἀστεῖος.	17.
18.	18. Τοὺς φέροντας. Ἄλλος, τοὺς αἶροντας.	18.
19.	19. Ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν.	19. Ἀπὸ τῶν γλυπτῶν.

Ἔθ δὲ εἶπεν, σίγα. Ἀποπεμφμένου δὲ αὐτοῦ πάντας τοὺς παροστώτας αὐτῷ,

Τῶν ἐν Γαλαγάλ.

Καὶ εἶπεν Ἐγλὼμ πρὸς αὐτὸν, σιώπα. Καὶ ἐξαπέστειλεν ἀφ' αὐτοῦ πάντας τοὺς ἐφεστώτας ἐπ' αὐ-

Τῶν μετὰ τῆς Γαλαγάλ.

... πᾶσιν, ἐκ μέσου. Καὶ ἐξήγαγεν ἀπ' αὐτοῦ οἱ παρεστηκότες αὐτῷ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Ut exerceret.	1. Ut tentaret.	1.
2.	2. Verum qui ante illos nescierunt illas. <i>Alius</i> , omnino enim qui ante illos erant, ignari erant talium.	2.
3.	3. Phylistiim. <i>Aliter</i> , alienigenarum. <i>Labocmath</i> .	3. Phylistiim.
8.	8. In manu. <i>Alius</i> , in manus. Syriæ fluviiorum. <i>Alius</i> , Mesopotamiæ.	8.
12.	12. Coram. <i>Alius</i> , in conspectu.	12.
15. Miserunt.	15. Miserunt.	15. Miserunt.
16. Pugni palmaris.	16. Palmi longitudo ejus. <i>Alius</i> , pugni longitudo ejus. Sub sago. <i>Alius</i> , indumento.	16. Palmi longitudo ejus.
17. Crassus.	17. Urbanus.	17.
18.	18. Ferentes. <i>Alius</i> , gestantes.	18.
19.	19. A viris. Quæ in Galgal.	19. A sculptilibus. Quæ cum Galgal.

Ille autem dixit, Tace. Cum dimisisset autem omnes astantes sibi,

Et dixit Eglom ad eum, Tace. Et dimisit a se omnes qui astabant sibi. *Aliter*, et dixit Eglom omni-

. . . omnibus, De medio. Et emisit a se. . . qui astabant ipsi.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

AKYAAΣ.

20 ואחדדו בא אליו ודוא ישב בעליה	20.	20.
21 בבטני	21.	21.
22 ויבא	22.	22.
הלה		
23 אוד	23.	23.
המסדרונה		Παραστάδα.
24 נעלת	24.	24.
אך מסך דוא אדירגליו		
25 ויחילו עד-ביש	25.	25.
29 בשת דהיא	29.	29.
30 ותבנע	30.	30.
31 ענה	31.	31.
במלמד הבקר		Ἐν διδακτῆρι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

20. Et Ehud ingressus est ad eum, et ipse sedebat in cœnaculo.	20. ingressus est Aod ad eum : sedebat autem in æstivo cœnaculo.	20.
21. In ventrem ejus.	21. In ventre eius.	21.
22. Et ingressus est.	22. Vacat.	22.
Laminam.	Ferrum.	
23. Ehud.	23. Aod.	23.
Per vestibulum.	Per porticum.	Per porticum.
24. Obseratæ.	24. Clausas.	24.
Certe tegens ipse pedes suos.	Forsitan purgat alvum.	
25. Et expectaverunt donec puderent.	25. Expectantesque diu donec erubescerent.	25.
29. In tempore illo.	29. In tempore illo.	29.
30. Et humiliatus est.	30. Et humiliatus est.	30.
31. Anath.	31. Anath.	31.
In documento bovis.	Vomere.	In stimulo.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Judicum.

- V. 1. Σ., ἀσῆσαι. Drusus.
 V. 2. Ἄλλος, παντελῶς γὰρ etc. Sic Basil.,
 sine interpretis nomine.
 V. 3. Ο', Θ., Φυλιστιείμ. Sic Basil.

Ibid. 'A., εἰσοδος Ἐμαθ. Sic Eusebius *De locis*
Hebraicis apud Hieronymum, in *Λαβωεμάθ*, p. 459.
 —Coislin. ad marg. A., Σ., εἰσοδου. Sed Eusebius,
 l. c., uni tribuit Aquilæ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	τόν. Ἄλλως, καὶ εἶπεν Ἐγλώμ πάσιν, ἐκ μέσου. Καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ παρεστηκότες αὐ- τῷ.	
20. εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀαὼδ καθήμενου κατὰ μόνας.	20. Καὶ Ἀαὼδ εἰσῆλθε πρὸς αὐ- τὸν, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῷ ὑπερώφ.	20.
21.	21. Ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ. Ἄλλος, εἰς τὴν κοιλίαν Ἐγλώμ.	21.
22.	22. Καὶ ἐπεισήγαγεν. Ἄλλος, καὶ ἐπεισήγαγεν.	22.
23.	Φλογός. Ἄλλος, αἰχμῆς. 23. Ἀαὼδ. Ἄλλος, Ἀαὼδ.	23
Εἰς τὰ πρόθυρα.	Τὴν προστάδα.	
24.	24. Ἐσφηνωμένοι. Ἄλλος, ἀπο- κεκλεισμένοι.	24.
	Μήποτε ἀποκενοὶ τοὺς πόδας αὐ- τοῦ. Ἄλλος, μήποτε πρὸς δίφρους κάθηται.	
25.	25. Καὶ ὑπέμειναν ἕως ἡσχύνον- το. Ἄλλος, καὶ προσέμειναν αἰ- σχυνόμενοι.	25.
29.	29. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Ἄλ- λος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.	29.
30.	30. Καὶ ἐνετράπη. Ἄλλος, καὶ ἐπαπεινώθη.	30.
31.	31. Δινάχ. Ἄλλος, Δινάθ. Ἄλ- λος, Ἀνάθ.	31.
Ἐτέλη τῶν βοῶν.	Ἐν τῷ ἀροτρόποδι τῶν βοῶν. Ἄλλος, ἐκτὸς μόσχων τῶν βοῶν.	Ἐν ἀροτρόποδι τῶν βοῶν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	bus, De medio. Et egressi sunt ab eo omnes, qui astabant ipsi.	
20. ingressus est ad eum Aaod, ipso sedente seorsum.	20. Et Aod ingressus est ad ip- sum, et ipse sedebat in cœnaculo.	20.
21.	21. In ventre ejus. <i>Alius</i> , in ventrem Eglom.	21.
22.	22. Et superimmisit. <i>Alius</i> , et induxit.	22.
	Flammam, <i>vel</i> mucronem. <i>Alius</i> , cuspidem.	
23.	23. Aod. <i>Alius</i> , Aaod.	23.
Per vestibula.	Vestibulum.	
24.	24. Coarctatæ. <i>Alius</i> , clausæ. Nunquid forte evacuat pedes suos. <i>Alius</i> , num forte ad sellas sedet.	24.
25.	25. Et sustinuerunt quoadusque erubuerunt. <i>Alius</i> , et exspectave- runt pudefacti.	25.
29.	29. In die illo. <i>Alius</i> , in tempore illo.	29.
30.	30. Et confusus est. <i>Alius</i> , et humiliatus est.	30.
31.	31. Dinach. <i>Alius</i> , Linath. <i>Alius</i> , Anath.	31.
Stiva boum.	In vomere boum. <i>Alius</i> , extra vitulos boum.	In vomere boum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Judicium.

V. 8. Ἄλλος, εἰς χεῖρας. Basil.

Ibid. Ἄλλος, Μεσοποταμίας. Idem.

V. 12. Ἄλλος, ἐνώπιον. Basil.

V. 13. Ἐξαπέστειλαν. Basiliensis sic habet : Ο',

Θ, καὶ οἱ λοιποὶ, Ου, id est, οὕτως.

V. 16. Ἀ., Σ., γρόνθου παλαιστιαίου etc. **Has**

lectiones ex Basiliensi mutuamur.

Ibid. Ἄλλος, ἐνδύμα. Basil.

V. 17. 'Α., πινελῆς. Σ., παχύς. Basil.
 V. 18. 'Αλλος, τοῦς ἀφροντας. Basil.
 V. 19. Θ., ἀπὸ τῶν γλυπτῶν. Basil. Hanc lectionem habet edit. Romana.
 Ibid. Θ., τῶν μετὰ τῆς Γαλγάλ. Idem codex.
 Ibid. et V. 20. Omnes utriusque versus lectiones ex Basiliensi desumpsimus.
 V. 21. 'Αλλος, εἰς τὴν κοιλίαν Ἐγλώμ. Basil.

V. 22. 'Αλλος, καὶ ἐπεισήγαγεν. Basiliensis et ibid. αἰχμῆς.
 V. 25. 'Αλλος, Ἄαώδ. Basil. et sic semper ad vocem, Ἄαώδ.
 Ibid. 'Α., παραστάδα. Σ., εἰς τὰ πρόθυρα. Basil.
 V. 24. 'Αλλος, ἀποκλεισμένοι. Basil.
 Ibid. 'Αλλος, μήποτε πρὸς δίφρους κάθηται. Sic Basil. et cod. Alex.

TO EBPAIKON.	CAPUT IV JUDICUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
בעיני 1	1.	1.
בחרשת 2	2.	2.
למשפט 5	5.	5.
מבני נפתלי 6	6.	6.
בידך 7	7.	7.
תפארתיך 9	9.	9. Καύχημά σου.
קדשה 10	10.	10.
ויזעק 10	10.	10.
וחבר הקיני נפרד 11	11.	11.
עד־אלון בעענים		
בידך הלא יהיה יצא לפניך 14	14.	14. Μητι οὐ Κύριος ἐξελεύσεται εἰς πρόσωπόν σου;
חרשת 16	16.	16.
לא נשאר		
נס 17	17.	17.
לקראת 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In oculis.	1. In conspectu.	1.
2. In Haroseth.	2. Haroseth.	2.
5. Ad iudicium.	5. In omne iudicium.	5.
6. De filiis Nephtali.	6. De filiis Nephtali.	6.
7. In manu tua.	7. In manu tua.	7.
9. Decor tuus.	9. Victoria.	9. Gloriatio tua.
In Cedus.	In Cedus.	
10. Et conclamavit.	10. Qui accitis.	10.
11. Et Heber Cinæus separavit se.	11. Haber autem Cinæus recesserat.	11.
Usque ad quercum in Sahanaim.	Usque ad vallem quæ vocatur Sennim.	
14. In manu tua, nonne Dominus egressus est ad facies tuas?	14. In manus tuas; en ipse ductor est tuus.	14. Nonne Dominus egredietur in faciem tuam?
16. Haroseth. Non remansit.	16. Haroseth. Usque ad internecionem.	16.
17. Fugit.	17. Fugiens.	17.
18. In occursum.	18. In occursum.	18.

V. 25. Ἄλλος, καὶ προσέμεινεν αἰσχυνόμενοι. Sic Basil. cum hac nota;

παν χω
διωρθ' ου.

Vide supra, cap. i, v. 14.

IV. 29. Ἄλλος, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Basil.

V. 30. Ἄλλος, ἐταπεινώθη. Basil.

V. 31. Ἄλλος, Ἀνάθ. Ἄλλος, Ἀνάθ. Basil. Jam sæpe diximus litteras, A, Δ, Α, frequenter commutari, ob similitudinem quam in mss. veterioribus præferebant.

Ibid. Ἄ., ἐν διδακτῆρι. Σ., ἐχέτη τῶν βοῶν etc. Ita Coislín.

[Διδακτῆρ, quasi dicas, instrumentum ad docendum boves. Quod respondet Hebraicæ voci דַּבְּרָה. DRACH.]

CAPUT IV JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
	1. Ἐνώπιον. Ἄλλος, ἐναντίον.	1.
2.	2. Ἀρισώθ. Ἄλλος, Ἄβεςώθ.	2.
5.	5. Εἰς κρίσιν. Ἄλλος, τοῦ κρίνεσθαι.	5.
6.	6. Ἐκ τῶν υἱῶν Νεφθαλί.	6.
7.	7. Ἐν τῇ χειρὶ σου. Ἄλλως, εἰς χεῖράς σου.	7. Ἐν τῇ χειρὶ σου.
9. Ἀριστειά σου.	9. Προτέρημα σου. Ἐκ Καδής. Ἄλλος, εἰς Κεδές.	9.
10.	10. Καὶ ἐδόθησεν. Ἄλλος, παρηγγειλεν.	10.
11.	11. Καὶ Χαβὲρ ὁ Κιναῖος ἐχωρίσθη. Ἄλλος, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου ἐχωρίσθησαν. Ἔως δρυὸς πλεονεκτούντων. Ἄλλος, πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων.	11. Ἔως δρυὸς πλεονεκτούντων.
14. Εἰς χεῖρας σου, ὅρα Κύριος πρόερχεται σου.	14. Ἐν χειρὶ σου. Οὐκ ἰδοὺ Κύριος ἐλεύσεται ἔμπροσθέν σου; Ἄλλως, ἐν τῇ χειρὶ σου, ὅτι Κύριος ἐξελεύσεται ἔμπροσθέν σου.	14. Οὐχὶ Κύριος ἐξελεύσεται ἔμπροσθέν σου;
16.]	16. Ἀρισώθ. Ἄλλος, δρυμοῦ. Οὐ κατελείφθη. Ἄλλος, οὐχ ὑπελείφθη.	16.
17.	17. Ἐφυγε. Ἄλλος, ἀνεχώρησεν.	17.
18.	18. Εἰς ἀπάντησιν. Ἄλλως, εἰς συνάντησιν.	18. Εἰς ἀπάντησιν.

SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. In conspectu. <i>Alius</i> , ante.	1.
2.	2. Arisoth. <i>Alius</i> , Abesoth.	2.
5.	5. In judicium. <i>Alius</i> , ut judicarentur.	5.
6.	6. Ex filiis Nephthali.	6.
7.	7. In manu tua. <i>Aliter</i> , in manus tuas.	7. In manu tua.
9. Præmia tua.	9. Primatus tuus. Ex Cades. <i>Alius</i> , in Cedes.	9.
10.	10. Et clamavit. <i>Alius</i> , præcepit.	10.
11.	11. Et Chaber Cinæus separatus erat. <i>Alius</i> , et qui prope Cinæum separati sunt. Usque ad quercum rapacium. <i>Alius</i> , usque ad quercum quiescentium.	11. Usque ad quercum rapacium.
14. In manus tuas. Vide Dominus præit tibi.	14. In manu tua. Nonne ecce Dominus ibit in conspectu tuo? <i>Aliter</i> , in manu tua; quia Dominus egrediatur in conspectu tuo.	14. Nonne Dominus egrediatur in conspectu tuo?
16.	16. Arisoth. <i>Alius</i> , querceti. Non relictus est. <i>Alius</i> , non re siduus fuit.	16.
17.	17. Fugit. <i>Alius</i> , recessit.	17.
18.	18. In occursum. <i>Aliter</i> , obviam.	18. In occursum.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὺς γράμματα.

ΑΚΥΛΑΣ.

והאמר אלי

פדה

והכסו

בשמיטה

19 והכסו 19.

19.

20 פתח 20.

20.

21 פה בלאט 21.

21.

והתקע

ברקתו

והצנח

והוארנדם ויעף וימת

22 והנה ברק 22.

22.

נפל

23 ויכנע 23.

23.

לפני

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Dixit ad eum.

Dixit ad eum.

Declina.

Intra.

Et operuit eum.

Et opertus ab ea.

In tegumento crasso.

Pallio.

19. Et operuit eum.

19. Et operuit eum. 19.

20. Ostium.

20. Ante ostium. 20.

Hic.

Hic.

21. In silentio.

21. Abscondite. 21.

Et infixit.

Et posuit.

In tempus ejus.

Supra tempus.

Et fixit se.

Defixit.

Et ipse soporatus erat, et lassatus, et mortuus est.

Qui soporem morti consocians defecit et mortuus est.

22. Et ecce Barac.

22. Et ecce Barac. 22.

Cadens.

Jacentem.

23. Et humiliavit.

23. Humiliavit ergo. 23.

Ad facies.

Coram.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Judicum,

V. 1. Ἄλλος, ἐναντιον. Basil.

V. 2. Ἄλλος, Ἀθεσώθ. Basil.

V. 5. Ad vocem, τῆς Βαρθηλ, in Basiliensi legitur ad marginem,

Ο Ο ου

Ο Θ χω

id est, Ο, Ο'. Hic notare videtur duas ignotas nobis τῶν Ο' editiones, quæ οὕτως, sic, habebant. Postea vero, Ο, Θ., χωρις, editionem quamdam Ο', Θ' notare videtur, sive LXX Interpretum, et Theodotionis, quam frequenter memorat infra. Sed hæc admodum obscura sunt.

Ibid. Ἄλλος, τοῦ κρίνεσθαι. Basil.

V. 6. Ἐκ τῶν υἱῶν Νεφθ. Basil. ad marg., ἀπό.

V. 7. Ο', ἐπάξω πρὸς σέ, ad marg., Ἄ., ἐλύσω, πρὸς σέ. Σ., ἀθροῖσατε, dubium. Hebraicum est וְיִשְׁכַּח אֵלַיךְ.

Ibid. Ο', Θ., ἐν τῇ χειρὶ σου. Basil. Ictem autem versu sequenti in hæc verba τῶν Ο', μετ' ἐμοῦ, hæc notat, Ο', χω, Θ., ου.

Et v. 5. ad eorumdem vocem, πορευομένη,

παν χω
διωρθ' ου

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Εἶπεν αὐτῷ. *Οἱ λοιποὶ*, εἶπε πρὸς αὐτόν.

Ἐκκλινον. Ἄλλος, ἐκνευσον.

Περιέβαλεν. Ἄλλος, συνεκάλυψεν.

Ἐν κοιμήτρω.

Ἐπιβολαίω. Ἄλλως, ἐν τῷ (*ΑΙ. τῆ*) δέβρει αὐτῆς.

Ἐν τῷ σάγῳ.

19. Καὶ συνεκάλυψεν αὐτόν.

19. Καὶ συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ἄλλως, καὶ περιέβαλεν αὐτόν.

19.

20.

20. Ἐν τῇ θύρᾳ. Ἄλλως, ἐπὶ τὴν θύραν.

20. Ἐν τῇ θύρᾳ.

21.

Ἦδε. Ἄλλως, ἐνταῦθα.

Ἐνταῦθα.

21. Ἐν κρυφῇ. Ἄλλος, ἡσυχῇ.

21.

Καὶ ἐνέκρουσεν. Ἄλλως, καὶ ἐπηξεν.

Καὶ ἐνέκρουσεν.

Ἐν τῇ γνάθῳ. Ἄλλως, ἐν τῷ κροταφῷ.

Ἐν τῇ γνάθῳ.

Καὶ διεξῆλθεν. Ἄλλως, καὶ ἤλασεν.

Κεκαρωμένου αὐτοῦ ὃ δὲ ἐλείποθύμησεν. Ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ,

Ἐσκοτώθη, καὶ ἀπέθανε. Ἄλλως, ἀπεσκάρισεν καὶ ἐξέψυξεν.

22. ἐφάνη Βαράχ.

22. Καὶ ἰδοὺ Βαράχ.

22.

Πεπτωκώς. Ἄλλως, ἐβρίμμενος.

Πεπτωκώς.

23.

23. Καὶ ἐταπείνωσεν. Ἄλλως, καὶ ἐτρόπωσε.

23. Καὶ συνέτριψεν.

Ἐνώπιον. Ἄλλως, ἐμπροσθεν.

Ἐνώπιον.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Dixit ei. *Reliqui*, dixit ad eum.

Declina. *Alius*, deflecte.

Circumvolvitur. *Alius*, cooperuit.

Indumento. *Aliter*, in pelle sua.

19. Et cooperuit vultum ejus. *Aliter*, et circumvolvitur eum.

In sago.

In lecto.

19. Et cooperuit eum.

19.

20.

20. In porta. *Aliter*, super porta.

20. In porta.

21.

Hic. *Aliter*, id. alio verbo.

Hic.

21. In occulto. *Aliter*, quiete.

21.

Et impulit. *Aliter*, et fixit.

Et impulit.

In gena. *Aliter*, in tempore.

In gena.

Et pertransiit. *Aliter*, et penetravit.

Soporato illo: ipse animo defecit. Eo autem defuncto,

Obtenebratus est, et mortuus est. *Aliter*, palpavit et expiravit.

22. apparuit Barac.

22. Et ecce Barac.

22.

Prostratus. *Aliter*, projectus.

Prostratus.

23.

23. Et humiliavit. *Aliter*, et profligavit.

23. Et contrivit.

In conspectu. *Aliter*, ante.

In conspectu.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Judicum.

Vide supra, cap. I, v. 14.

V. 9. Ἄ., καύχημά σου. Σ., ἀρτίσειά σου. Basil.

Ibid. Ἄλλος, εἰς Κεδές. Basil.

V. 10. Ἄλλος, παρήγγειλεν. Basil.

V. 11. Ἄλλος, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου ἐχωρίσθησαν. Basil. — Coislin. ad marg., οἱ Γ' καὶ Χάβερ ὁ Κεῖναιος ἐχωρίσθη. In textu vero, καὶ οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου etc.

Ibid. Θ., ἕως etc. Ita Coislin. ad marg.

Ibid. Ἄλλος, πρὸς δρυὶν ἀναπαυομένων. Basil.

V. 14. Has omnes versus decimi-quarti lectiones affert Basil.

V. 16. Ἄλλος, δρυμοῦ. Basil.

Ibid. Ἄλλος, οὐχ ὑπελείφθη. Basil.

V. 17. Ἄλλος, ἀνεχώρησεν. Idem.

V. 18. Ο', Θ., εἰς ἀπάντησιν. Idem.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, εἶπε πρὸς αὐτόν. Basil. Itemque alie subsequentes hujusce versus lectiones.

Ibid. כַּחֲמִשָּׁה. Coislin. in textu, ἐν δέβρει, ad marg., ἐν περιβολαίῳ.

V. 19. Σ., καὶ συνεκάλυψεν etc. Ex Basil.

V. 20. Ο' ἄλλως, Θ., ἐνταῦθα. Ibid.

V. 21. Ἄλλος, ἡσυχῇ. Basil.

Ibid. Ο', Θ., καὶ ἐνέκρουσεν. Et Ο', Θ., ἐν τῇ γνά-

079. Ex eodem Basil. Ibid. Ο' ἀλλως, καὶ ἤλασεν.

vero lectio, ἀπεσκάρισεν καὶ ἐξέψυξεν, habetur in cod. Alex. ut et in Basil.

Ibid. Σ., κεκαρωμένου etc. Ex Basil. Postrema

V. 22. Ο', Θ., πεπτωκώς. Basil. Editio Romana,

CAPUT V JUDICUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

'Ελληνικοῖς γράμμασι.

AKYΛAΣ.

חזשר 1	1.	1.
בפרע פרעט 2	2.	2.
בתנדב נים		'Εν ἐκουσιασμῷ λαοῦ.
רזנים 3	3.	3.
גם שבים נטפי 4	4.	4.
זה סיני 5	5.	5.
חלו ארצת 6	6.	6.
נתיבות		
פרחן בישראל 7	7.	7.
יבחר 8	8.	8.
או לחם שערים		
כגן		
יראה		'Οραθη.
ורבח		
בארבעים אלף בישראל		
לחקקי 9	9.	9. Τοῖς ἀκριβαζομένοις.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Et cecinit.	1. Cecineruntque.	1.
2. In ulciscendo ultiones.	2. Vacat.	2.
In offerendo se spontaneum populus.	Qui sponte obtulistis.	In soontanea oblatione populi.
3. Principes.	3. Principes.	3.
4. Etiam cœli stillaverunt.	4. Cœli ac nubes distillaverunt aquis.	4.
5. Iste Sinai.	5. Et Sinai.	5.
6. Cessaverunt semitæ. Semitas.	6. Quieverunt semitæ. Semitas.	6.
7. Pagi in Israel.	7. Fortes in Israel.	7.
8. Elegit.	8. Elegit.	8.
Tunc bellum portis.	Nova bella elegit Dominus, et portas hostium ipse subvertit.	
Clypeus. Conspicietur. Et lancea.	Clypeus. Apparuerint. Hasta.	Visus sit.
In quadraginta millibus in Israel.	In quadraginta millibus Israel.	
9. Ad scribas.	9. Principes.	9. Legislatoribus.

ἐβρίμμενος.

V. 23. Καὶ ἐταπεινώσεν. Sic Alex. in textu, et Basil. ad marg. Θ., καὶ συνέτριψεν. Basil.

Ibid. Ο, Θ., ἐνώπιον. Basil., atque ita habet cod. Alex. Hujus versus lectiones posteriores sunt edit. Rom.

CAPUT V JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Καὶ ἦσαν. Ἄλλως, καὶ ἦσεν.	1. Καὶ ἦσαν.
2. Ἐν τῷ ἀποκαλύψεσθαι κεφαλῆς.	2. Ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγούς. Ἄλλως, ἀπεκαλύφθη ἀποκάλυμμα.
Ἐν προαιρέσει λαοῦ. Ἄλλως, ἐν τῷ ἐκουσιασθῆναι λαόν.	2. Ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγούς.
Ἐν προαιρέσει λαοῦ.
3.	3. Σατράπαι. Ἄλλως, ὑπαρχοί.	3.
4.	4. Καὶ ὁ οὐρανὸς ἔστηξε. Ἄλλως, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐταράχθη.	4.
5. Τουτέστι τὸ Σινά.	5. Τοῦτο Σινά.	5.
6. Ἐπαύθησαν ὁδοί.	6. Ἐξέλιπον ὁδοὺς. Τρίβους. Ἄλλως, ἀτραπούς.	6. Τρίβους.
7.	7. Δυνατοὶ Ἰσραήλ. Ἄλλως, κατοικοῦντες ἐν Ἰσραήλ.	7.
8.	8. Ἡρετίσαντο. Ἄλλως, ἐξελέξαντο.
Τότε ἐπολέμησαν πόλεις ἀρχόντων. Ἄλλως, ὡς ἄρτον κριθίνων. Θυρεῖς. Ἄλλως, ἀσπίς.
Ἵφθη.
Λόγη. Ἄλλως, σκέπη σανίδων σειρομαστών.
Ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἐν Ἰσραήλ. Ἄλλως, μετὰ τεσσαράκοντα χιλιάδων ἐν Ἰσραήλ.	8. Ἡρετισαντο.
9. Εἰς τὰ προστάγματα.	9. Τοῖς ἀκριθαζομένοις. Ἄλλως, εἰς τὰ διατεταγμένα.	9. Τοῖς ἀκριθαζομένοις.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Et cecinerunt. <i>Alius</i> , et cecinit.	1. Et cecinerunt.
2. In revelando capita.	2. In imperando duces. <i>Aliter</i> , revelata est revelatio.
In proposito populi. <i>Aliter</i> , dum sponte se offerret populus.	2. In imperando duces.
In proposito populi.
3.	3. Satrapæ. <i>Alius</i> , principes.	3.
4.	4. Et cælum stillavit. <i>Alius</i> , et cælum turbatum est.	4.
5. Hoc est Sina.	5. Hoc Sina.	5.
6. Cessaverunt viæ.	6. Reliquerunt vias. Semitas. <i>Aliter</i> , calles.	6. Semitas.
7.	7. Potentes Israel. <i>Alius</i> , habitantes in Israel.	7.
8.	8. Cooptarunt. <i>Aliter</i> , elegerunt.
Tunc pugnaverunt civitates principum. <i>Alius</i> , quasi panem hordeaceum.
Clypeus. <i>Alius</i> , aspis.
Apparuerit.
Lancea. <i>Alius</i> , tegumentum asserum hastarum.
In quadraginta millibus in Israel. <i>Alius</i> , cum quadraginta millibus in Israel.	8. Cooptarunt.
9. In mandata.	9. Legislatoribus. <i>Aliter</i> , ad ea quæ disposita sunt.	9. Legislatoribus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
המניחבים בעם		
10 אחנת צחרח	10.	10.
שחד		Ὅμιλεῖτε.
11 משאבים	11	11. Καταλεγόντων.
פרוזז		Φράζων.
12 קדם	12.	12
13 אז ירד שרד	13	13
לאדירוב		Τὸς σαζομένους.
ירדלי בגברים		
14 מני אשרים שרשם בעמלק	14.	14.
אחריך בנימין בעמלק		
בחקקים		Ἀκριδασταί.
משנים בשבט ספי		
15 ושד	15.	15.
שלח ברגלי		
בפלגות ראובן גדלים חקקילב		Διαλογισμοί.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Spontanei in populo.	Qui propria voluntate obtulistis vos.	
10. Asinas. Candidas.	10. Asinos. Nitentes.	10.
Meditemini.	Loquimini.	Colloquamini.
11. Loca ubi hauritur aqua.	11. Et hostium suffocatus est exercitus.	11. Connumerantium.
Villæ ejus.	In fortes.	Loquens.
12. Surge.	12. Surge.	12.
13. Tunc dominabitur superstes.	13. Salvatæ sunt reliquiæ populi.	13.
Illustribus.	Vacat.	Salvatis.
Dominabitur mihi in fortibus.	In fortibus dimicavit.	
14. De Ephraim radix eorum in Amalec.	14. Ex Ephraim delevit eos in Amalec.	14.
Post te Benjamin in populis tuis.	Et post eum ex Benjamin in populos tuos.	
Legislatores.	Principes.	Legislatores.
Trahentes in virga scribæ.	Qui exercitum ducerent ad bellandum.	
15. Et principes.	15. Duces.	15.
Missus est in pedibus suis.	Vestigia sunt secuti.	
In divisionibus Ruben magni præceptores cordis.	Diviso contra se Ruben, magnanimorum reperta est contentio.	Cogitationes.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἴ ἐκουσιαζόμενοι ἐν λαῶ. "Ἄλλος, οἱ δυνατοὶ τοῦ λαοῦ.	
10. Ὀνάδων. Σπιλδουσῶν.	10. Ὀνου θηλείας. Λαμπήνων. "Ἄλλως, λαμπουσῶν. "Ἄλλως, μεσημβρίας. Διηγείσθε.	10. Ὑποζυγίων.
Φθίγξασθε.		
11. Συμπινόντων.	11. Ὑδρευομένων.	11.
Ἄτειχιστοί.	Φράζων. "Ἄλλως, αὐξησον.	Ἐνίσχυσον.
12.	12. Ἀνάστα.	12. Ἐξανίστατο.
13. Λείψανον.	13. Τότε κατέθη κατάλειμμα. "Ἄλλος, τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. Τοῖς ἰσχυροῖς. Κατέθη αὐτῷ ἐν τοῖς κραταιοῖς ἐξ ἐμοῦ. "Ἄλλος, ἐπικατέθη αὐτοῖς· ταπεινωσὼν μοι τοὺς ἰσχυρότερος μου.	13.
14.	14. Ὁ λαὸς Ἐφραῖμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι. "Ἄλλως, Ἐφραῖμ ἐξεβρίζωσεν αὐτοὺς ἐν τῷ Ἀμαλήκ. Ἐπίσω σου Βενιαμὴν ἐν τοῖς λαοῖς σου.	14. Ὁ λαὸς Ἐφραῖμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι.
Ἄκολουθήσω σοι Βενιαμὴν μετὰ πῶν λαῶν τῶν περὶ σέ.		
Ἐπιτάσσοντες.	Ἐξερευνῶντες.	
Διδάσκοντες μετὰ ράβδου γράμμα.	Ἐλκοντες ἐν ράβδῳ διηγήσεως γραμματέως. "Ἄλλως, ἐνίσχυνοντες ἐν σκήπτρῳ.	Ἐπισπῶμενοι ἐν ράβδῳ διηγήσεως.
15.	15. Καὶ ἀρχηγοί. "Ἄλλος, καὶ ἄρχοντες.	15.
Ἀπέλυσεν τοὺς πόδας αὐτοῦ.	Ἐξέτεινεν. "Ἄλλως, ἀπέστειλεν ἐν ποσὶν αὐτοῦ.	Ἐξέτεινεν.
Ἀκρίβειαι.	Εἰς τὰς μερίδας Ῥουβὴν, μεγάλοι ἐξικνούμενοι καρδίαν. "Ἄλλος, LXX INTERPRETES.	Διαλογισμοί.
SYMMACHUS.	Qui sponte agitis in populo. Alius, potentes populi.	THEODOTIO.
10. Asinarum. Splendentium.	10. Asinæ femellæ. Lampenarum. Aliter, fulgentium. Aliter, meridiei.	10. Subjugalium.)
Loquimini.	Narrate.	
11. Compotantium.	11. Haurientium aquam.	11.
Non muris cincti.	Loquens. Aliter, auge.	Robora.
12.	12. Surge.	12. Exsurrexit.
13. Reliquum.	13. Tunc descendit residuum. Alius, tunc magnificata est fortitudo ejus. Fortibus. Descendit ei in potentibus ex me. Alius, descendit in ipsis: humilia mihi fortiores me.	13.
14.	14. Populus Ephraim ultus est eos in valle. Aliter, Ephraim eradicavit eos in Amalec. Post te Benjamin in populis tuis. Perscrutantes. Trahentes in virga narrationis scribæ. Aliter, prævalentes in sceptro.	14. Populus Ephraim ultus est eos in valle.
Sequar te Benjamin cum populis tuis circa te. Præcipientes. Docentes cum virga scripturam.		Attrahentes in virga narrationis.
15 Dissolvit pedes suos.	15. Et duces. Alius, et principes. Extendit. Aliter, misit in pedibus suis.	15. Extendit.
Accurationes.	In portionibus Ruben magni pervestigantes cor. Alius, in divi-	Cogitationes.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

16. למה ישבת בין המשפטים

16.

16. Ἴνατί μοι κάθησαι ἀναμέσσω
τῶν κλήρων.

לשמע שרקות עדרים

לפלגות ראובן גדלים חקרילב

Διαίρέσεις τοῦ Ῥουβὴν μεγάλαι
ἀκριβολογίαι καρδίας.

17. אשר ישב

17.

17.

ועל־מַרְעֵיו

18. חרף

18.

18.

מרומי שדה

19. בצע כסף

19.

Ἵψη χώρας.

19.

20. ממסלותם

20.

20.

גלחבו

21. גרפם

21.

21.

נהל קדומים

Καυσῶνων.

22. אז הלמו

22.

22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

16. Ut quid sedisti inter ordines
duos.

Ad audiendum sibilos gregum.

16. Quare habitas inter duos
terminos.

Ut audias sibilos gregum.

16. Ut quid mihi sedes inter
sortes.In divisionibus Ruben, magna
scrutationes cordis.Diviso contra se Ruben, magno-
rum reperta est contentio.Divisiones Ruben magni accu-
rati sermones cordis.

17. Aser sedit.

Et super fracturas suas.

17. Aser habitabat.

In portubus.

17.

18. Repudiavit..

18. Obtulerunt.

18.

Altitudines agri.

19. Cupiditatem argenti.

In regione Merome.

19. Et tamen nihil tulere præ-
dantes.

Excelsa regionis.

19.

20. De exaltationibus suis.

20. Manentes in ordine et cursu
suo.

20.

Pugnaverunt.

Pugnaverunt.

21. Devolvit eos.

Torrens Cadumim.

21. Traxit cadavera eorum.

Torrens Cadumim.

21.

Æstuum.

22. Tunc contusi sunt.

22. Ceciderunt.

22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

ἐν διαιρέσει Ῥουθὴν μεγάλοι ἀκρι-
βασμοὶ καρδίας.

16. Διὰ τί ἐγκάθισαι ἀναμέσον
τῶν μετεχομένων. (Al. μεταί-
χμίων.)

16. Εἰς τί ἐκάθισαν ἀναμέσον τῆς
διγομίας.

16. Εἰς τί ἐκάθισαν ἀναμέσον
τῶν Μωσφεθαίμ.

Ἐξιγνιασμοὶ καρδίας.

Τοῦ εἰσακούειν συρισμοῦ ἀγελῶν.
Ἄλλος, τοῦ εἰσακούειν συρισμοῦ
ἐξεγειρόντων. Ἄλλος, συρισμοῦς
ποιμνίων. Ἄλλος, σύριγγος ποι-
μένων.

Τοῦ διελθεῖν (sic) εἰς τὰ Ῥουθὴν.
Ἄλλως, εἰς διαιρέσεις Ῥουθὴν
μεγάλοι ἐξετασμοὶ καρδίας.

Τοῦ διελθεῖν (sic) εἰς τὰ Ῥουθὴν.

17.

17. Ἄσῆρ ἐκάθισεν. Ἄλλως,
παρήκησεν.

17. Κατόκησεν.

Ἐπὶ διεξόδους. Ἄλλος, ἐπὶ τὰς
διακοπὰς. Ἄλλος, ἐπὶ τὰς διαλύ-
σεις.

18.

18. Ὀνειδίσας. Ἄλλως, ὠνει-
δισε.

18. Ὀνειδίσας.

Ἵψηλῶν χωρῶν.

Ἵψη ἀγροῦ.

19.

19. Δῶρον ἀργυρίου. Ἄλλος,
πλεονεξίαν.

19

20.

20. Ἐκ τριῶν αὐτῶν. Ἄλλος,
ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν.

20.

Παρετάξαντο. Οἱ λοιποὶ, ἐπολέ-
μησαν.

21.

21. Ἐξέσυρην. Ἄλλος, ἐξέθα-
λον.

21. Ἐξέσυρην.

Αἰγίων φάραγξ.

Χειμάρρους ἀρχαίων. Ἄλλως,
Καθημεῖμ.

Καθημεῖμ.

22.

22. Ὅτε ἐνεποδίσθησαν. Ἄλλος,
τότε ἐνευροκοπήθησαν.

22. Ἄνεκόπησαν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

16. Quare sedes inter vicinias.

sione Ruben magna statuta cordis.

16. Ad quid sederunt inter me-
dium digomix.

16. Ad quid sederunt inter Mo-
sphethaim.

Ad audiendum sibilum gregum.
Alius, ad audiendum sibilum ex-
pergeficientium. Alius, sibilos o-
vilium. Alius, fistulam pastorum.

Ἐρvestigationes cordis.

Ad pertranseundum ad ea quæ
sunt Ruben. Aliter, in divisionibus
Ruben magnæ perscrutationes cor-
dis.

Ad pertranseundum ad ea quæ
sunt Ruben.

17.

17. Aser sedit. Aliter, habitavit.
Super exitus. Alius, super dis-
scissiones. Alius, super diremptiones.

17. Habitavit.

18.

18. Improperasti. Aliter, im-
properavit.

18. Improperasti.

Excelsas regiones.

Excelsa agri.

19.

19. Donum argenti. Alius, ava-
ritiam.

19.

20.

20. F. semitis suis. Alius, ex
ordine suo.

20.

Castrametati sunt. Reliqui, pu-
gnaverunt.

21

Caprarum vallis.

21. Devolvit. Alius, cjecerunt.
Torrens antiquorum. Aliter, Ca-
oemim.

21. Devolverunt.

Cadesim.

22.

22. Quando impediti sunt. Alius,
tunc nervi præcisi sunt.

22. Recisi sunt.

עקב־סוס מוהדחת ודחת אבירי

. . . .

23 ארז ארז ושניה 23.

25.

לעזרת יתה במדיום

25 אדירים 25.

25.

26 לדלמות עמלים 26.

26.

ודלמה

מחקה ראשו וסחצה ודלפה רקח

27 בין רגליה כרע נפל 27.

27.

כרע
שם נפלἘχαμψε.
Ἐχαμψε.

שחד

28 בעד האשנב 28.

28.

לבוא
מדוע ארז פעמי

29 תשיב אביריה 29.

29.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Calcantes equi a calcitratibus ,
calcitratibus fortium ejus.

VULGATA LATINA.

Ungula equorum ceciderunt fu-
gientibus impetu.

AQUILA.

...decus irruentium.

25. Maledicite maledicendo ha-
bitatores ejus.

Ad auxilium Domini in fortibus.

25. Illustrium.

26. In malleum laborantium.

Contudit.

Amovit caput ejus, et transfixit
et penetravit tempus ejus.27. Inter pedes ejus incurvatus
est, cecidit.Curvavit se.
Ibi cecidit.Vastatus.
28. Per cancellum.Ad veniendum.
Cur tardaverunt incessus.

29. Convertébat dicta sua.

25. Maledicite habitatoribus
ejus.In adjutorium fortissimorum
ejus.

25. Principum.

26. Ad fabrorum malleos.

Percussitque.

Quærens in capite vulneri lo-
cum, et tempus valide perforans.

27. Inter pedes ejus ruit.

Volvebatur.
Jacebat.Exanimis et miserabilis.
28. De cœnaculo.Regredi.
Quare tardaverunt pedes.

29. Hæc verba respondit.

25.

25.

26.

27.

Curvavit se.
Curvavit se.

28.

29.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Πτέρναι ἵππου, σπουδῆ ἔσπουσαν ἰσχυροὶ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ὁμαλιεὶ αὐτοῦς ἡ σπέρνα μου, τὰς ὕθρεις ἐκστάσεως αὐτῶν. Ἄλλως, Ἀμμαδαρώθ δυνατῶν αὐτοῦ.

23.

23. Καταράσθε ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κατοικῶν αὐτήν.

Εἰς βοήθειαν ἐν δυνατοῖς. Ἄλλος, βοηθὸς Κύριος ἐν μαχηταῖς.

25.

25. Ὑπερεχόντων. Ἄλλος, ὑπερεχεόντων. Ἄλλος, δυναστῶν. Ἄλλος, ἐκχεόντων.

26.

26. Εἰς σφύραν κοπιόντων. Ἄλλος, τοῦ εἰς τέλος ἀχρεῖῶσαι.

Ἐσφυροκόπησεν. Ἄλλος, συνετέλεσεν.

Διήλασε διὰ τοῦ κροτάφου αὐτοῦ τὴν πάσσαλον, καὶ ἔθλασε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

27.

Διήλασε κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε, διήλωσε κροτάφον αὐτοῦ.

27. Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς κατεκυλίσθη, ἔπεσε. Ἄλλος, βαρυνθεὶς ἔπεσε.

Κατακλιθεὶς.

Ἐν ᾧ ἔκαμψεν. Ἄλλως, ἐκεῖ ἔπεσεν. Ἄλλος, ἀφύπνωσεν.

Ταλαίπωρος. Ἄλλως, ἐξοδευθεὶς.

28.

28. Διὰ τῆς δικτυωτῆς. Ἄλλως, ἐκτὸς τοῦ τοξικοῦ.

Παραγενέσθαι. Ἄλλος, ἐλθεῖν.

Διότι πόδες. Ἄλλως, διότι ἐχρόμισαν πόδες. Ἄλλος, διότι ἠσχάτησεν.

29.

29. Ἀπεκρίνατο. Ἄλλως, ἀπέτρεψε λόγους αὐτῆς.

SYMMACHUS

LXX INTERPRETES.

THEODOTIΩΝ.

Calcanei equi, festinatione festinaverunt fortes ejus. *Alius*, et complanabit eos calcaneus meus, contumelias excessus eorum. *Aliter*, Ammadaroth potentium ejus.

23.

23. Maledicite. Maledictus omnis qui inhabitat eam.

In auxilium in potentibus. *Alius*, adjutor Dominus in bellatoribus.

25.

25. Præstantium. *Alius*, super-effundentium. *Alius*, potentium. *Alius*, effundentium.

26.

26. In malleum laborantium. *Alius*, ut in line inutile reddat.

Malleo terebravit. *Al.*, confecit.

Trajecit per tempus ejus paxillum, et confregit caput ejus.

27.

Perforavit caput ejus et percussit: perforavit tempus ejus.

27. Inter pedes ejus involutus est, cecidit. *Alius*, aggravatus cecidit.

Procumbens.

In quo curvavit se. *Aliter*, ibi cecidit. *Alius*, obdormivit.

Miserabilis. *Aliter*, expirans.

28.

28. Per cancellum. *Aliter*, extra fenestellam.

Accedere. *Alius*, venire.

Cur pedes. *Aliter*, cur tardaverunt pedes. *Alius*, cur tardavit.

29.

29. Respondit. *Aliter*, avertit verba sua.

23. Καταράσει καταράσθε τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτήν.

Ἐν δυνάσταις.

25. Ἴσχυρῶν.

26.

Ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἔθλασε, καὶ διήλασε τὴν γνάθον αὐτοῦ.

27.

Συγκάμψας.

Ἐν ᾧ ἔκαμψεν.

Ταλαίπωρος.

28. Διὰ τῆς δικτυωτῆς.

Παραγενέσθαι.

Διότι πόδες.

29. Ἀπεκρίνατο.

23. Maledictione maledicite eōs qui inhabitant eam.

In dynastis.

25. Fortium.

26.

Abscidit caput ejus, et confregit, et perforavit maxillam ejus.

27.

Convolutus.

In quo curvavit se.

Miserabilis.

28. Per cancellum.

Accedere.

Cur pedes.

29. Respondit.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ם רחם רחמתי 30	30.	30.
ששכא תאש 31	31.	31.
בגברת		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
30. Amasia, amasiæ duæ.	30. Et pulcherrima feminarum eligitur ei.	30.
31. Secundum exitum solis.	31. Sicut sol in ortu suo.	31.
In fortitudine sua.	Splendet.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Judicum.

V. 1. Basiliensis ut et codex Alexandrinus in textu habet, καὶ ἦσαν. Basil. ad marg., Ο', Θ., καὶ ἦσαν, quam lectionem in textu habet edit. Rom.
 V. 2. Lectionem Symmachi effert Basil. Ο', Θ., ἐν τῷ ἀρξασθαι ἀρχηγούς. Basil., et ita quoque Alex. Alexandrinus itaque codex τῶν Ο', ubique fere Θ. sequitur. Si secus accidat admonebimus.
 Ibid. 'A., ἐν ἔκουσιασμῷ λαοῦ. Ο', Θ., ἐν προαιρέσει λαοῦ. Basil.
 V. 5. Ἄλλος, ὑπερχοι. Basil. Sequentis item versus lectiones ex Basil.
 V. 5. Σ., τούτεστι τὸ Σινά. Basil.
 V. 6. Σ., ἐπαύθησαν ὁδοί. Basil. Ibid. Ο', Θ., τρέβους. Basil.
 V. 7. Ἄλλος, κατοικοῦντες ἐν Ἰσραήλ. Idem.
 V. 8. Ο', Θ., ἤρετίσαντο. Sic Basil. Alex. vero, ἤρέτισαν.
 Ibid. Ἄλλος, ὡς ἄρτον κρίθινον. Sic Basil. Mira interpretationum varietas. Verum hic interpres קחל pro pane, עיריעו pro hordeo habuit.
 Ibid. 'A., ὄραθη. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, σχέπη σανίδων σειρομαστῶν. Sic Basil. Codex vero Alex., σχέπη νεανίδων σειρομαστῶν.
 Ibid. Ἄλλος, μετὰ τεσσαράκοντα etc. Basil.
 V. 9. 'A., Ο', Θ., τοῖς ἀκριδαζομένοις. Σ., εἰς τὰ προστάγματα. Vide quæ diximus ad Gen. xlix, 10.
 Ibid. Ἄλλος, οἱ δυνατοὶ τοῦ λαοῦ. Sic Basil. et ita legitur in cod. Alex.
 V. 10. Σ., ὀνάδων. Θ., ὑποσυγίων. Basil. Lectionem Theodotionis habet codex Alex.
 Ibid. Σ., στίλβουσῶν. Ἄλλως, λαμπουσῶν. Hæc Basil. Ἄλλως, μεσημβρίας. Pro hac una Hebraica voce תררר editio Romana habet, μεσημ-

βρίας. Basil. in textu, et cod. Alex., λαμπηῶν.
 Ibid. 'A., ὀμιλεῖτε. Σ., φθέγξαθε. Basil. Codex autem Alex., φθέγξασθαι, mendose, ut videtur, pro φθέγξαθε.
 V. 11. 'A., καταλεγόντων. Σ., συμπινόντων. Basil. Ο', ὑδρευομένων., Alex., εὐφραينوμένων.
 Ibid. 'A., Ο', φράζων. Σ., ἀτείχιστοι. Θ., ἐνίσχυσον. Basil. Cod. Alex. item habet, ἐνίσχυσον. Aquila vocem Hebraicam וררר expressit Græcis litteris, quare melius scribatur etiam Latine *Phrazon*.
 V. 12. Θ., ἐξανίστατο. Basil.
 V. 13. Ἄλλος, τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. Σ., λείψανον. Basil. Codex Alex., πότε ἐμεγάλυνεν ἡ ἰσχὺς.
 Ibid. 'A., τοῖς σωζομένοις. Basil.
 Ibid. Ἄλλος, ἐπικατέθη αὐτοῖς etc. Basil.
 V. 14. Ο', Θ., ὁ λαὸς Ἐφραῖμ ἐτιμωρήσατο αὐτοῦς ἐν κοιλάδι. Basil. Sic item Alex. Theodotio vertit ac si legisset קמץ.
 Ibid. Σ., ἀκολουθήσω σοι etc. Basil.
 Ibid. 'A., ἀκριβασταί. Σ., ἐπιτάσσοντες. Basil.
 Ibid. Σ., διδάσκοντες μετὰ ράβδου γράμμα etc. Basil.
 Postrema lectio, ἐνίσχυσοντες ἐν σκήπτρω, est fortassis Aquilæ, qui וררר vertit *scriptum*, Gen. xlix, 10, et Jos. 1, 12.
 V. 15. Ἄλλος, καὶ ἄρχοντες. Basil.
 Ibid. Σ., ἀπέλυσε τούς πόδας αὐτοῦ. Ο', Θ., ἐξέτεινε. Basil. Hic Alex. non sequitur Ο', Θ., si fides edito Waltoniano.
 Ibid. Ἄλλος, ἐν διαιρέσει Ῥουβὴν μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας. Basil.
 Ibid. 'A., διαλογισμοί. Σ., ἀκριβειαί, Sic Basil. qui eod. loco habet, Ο', ἀκριβασμοί. Verum existimo hic interpretum nomina commutata fuisse, et lectionem allatam, nempe ἐν διαιρέσει Ῥουβὴν

CAPUT VI JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ביני 1	1.	1.
תאשדברת 2	2.	2.
ואתמוצות		
אן 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In oculis.	1. In conspectu.	1.
2. Antra.	2. Antra.	2.
Et munitiones.	Et munitissima ad repugnandum loca.	
3. Si.	3. Cumque.	3.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
30.	30. Οικτίρμων οικτειρήσει. "Αλλος, φιλιάζοντα φίλους.	30.
31.	31. Καθώς ἡ ἀνατολή τοῦ ἡλίου. "Αλλως, ὡς ἔξοδος ἡλίου. 'Ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ. "Αλλως, ἐν δυνάμει.	31. Καθὼς ἡ ἀνατολή τοῦ ἡλίου. 'Ἐν δυναστεία αὐτοῦ.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
30.	30. Misericors miserebitur. <i>Aliter</i> , amicitias habentem amicis.	30.
31.	31. Sicut ortus solis. <i>Aliter</i> , sicut exitus solis. In potentia sua. <i>Aliter</i> , in virtute.	31. Sicut ortus solis. In potentia sua.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V Judicum.

μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας, esse Aquilæ, qui p̄p̄ semper veritit, ἀκίβρασμα, vel, ἀκίβρασμός.
 V. 16. 'Α., ἰνατί μοι etc. Has omnium interpretum lectiones affert Basiliensis, cui patrocinatur Eusebius *De locis Hebraicis* apud Hieronymum, ubi sic legitur, Μοσφεθάμ, Ἀκύλας, τῶν κλήρων. Σύμμαχος, τῶν μετεχομένων: ubi Basiliensis habet, μετεχμίων pro μεταχιμίων. — Coislin. ad marg., 'Α., κλήρων. Σ., μετεχμίων pro μεταχιμίων.
 Ibid. "Αλλος, τοῦ εἰσακοῦειν etc. Hæ omnes lectiones ex Basiliensi. In edit. Rom. legitur, τοῦ ἀκοῦσαι.
 Ibid. 'Α., διαιρέσεις τοῦ 'Ρουβὴν etc. Has lectiones habet Basiliensis.
 V. 17. "Αλλως, παρῶκησεν. Sic Basil. atque ita habet Alex. Θ., κατῶκησεν. Basil.
 Ibid. "Αλλος, ἐπὶ τὰς διακοπὰς. "Αλλος, ἐπὶ τὰς διαλύσεις. Basil.
 V. 18. Ο', Θ., ὠνείδισας. Basil.
 Ibid. 'Α., ὕψη χώρας. Σ., ὕψηλῶν χωρῶν. Basil.
 V. 19. "Αλλος, πλεονεξίαν. Alex. habet, πλεονεξίαν ἀργυρίου.
 V. 20. "Αλλος, ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν. Basil. Sic etiam Alex.
 Ibid. Οὐ λοιποὶ, ἐπολέμησαν. Basil. Sic etiam effert Alex.
 V. 21. "Αλλος, ἐξέβαλον. Θ., ἐξέσυρον. Basil. Alex. autem habet, ἐξέβαλεν.
 Ibid. 'Α., καυσῶνων. Ita Coislin. in marg., et in textu, Καδημείν.
 Ibid. Σ., αἰγίων φάραγξ etc. Basil., forte αἰγῶν.
 V. 22. "Αλλος, τότε ἐνευροκοπήθησαν. Θ., ἀνεκόπησαν. Alex., τότε ἀπεκόπησαν.
 Ibid. Interpretationem Aquilæ Græce non habemus, sed interpres Procopii sic, *Madoroth Aquylas*

(sic) *exposuit, decus irruentium*. Reliquæ interpretationes ex Basil.
 V. 23. Θ., καταράσει etc. Sic Basil. Ita legitur quoque in Alex. qui tamen habet αὐτῆς pro αὐτῆν.
 Ibid. "Αλλος, βοηθὸς Κύριος ἐν μαχηταῖς. Θ., ἐν δυνάστασις. Basil. Alexandr. habet. ἐν μαχηταῖς δυνατοῖς.
 V. 25. Has omnes lectiones ex Basil. mutuamur. Alex. ut Θ. habet ἰσχυρῶν.
 V. 26. "Αλλος, τοῦ εἰς τέλος ἀγραιῶσαι. Basil.
 Ibid. "Αλλος, συντέλεσεν. Basil. Cod. Alex., συνέθλασεν. Forte melius.
 Ibid. Θ., ἀπέτεμεν τὴν κεφαλὴν etc. Hanc interpretationem Theodotio adscribit Basiliensis codex: eaque est vere Theodotio. Sequentem etiam eidem attribuit, lapsu graphico ut videtur; nam est, ni fallor, Symmachi.
 V. 27. "Αλλος, βαρυνθεὶς ἔπεσε. Basil.
 Ibid. 'Α., ἐκτιμψε. Θ., συγκάμφας. Basil. Codex Alex. habet, συγκάψας.
 Ibid. 'Α., ἔκαμψε. Ο', Θ., ἐν ᾧ ἔκαμψεν. Basil. qui addit, παν χω. Vide ad cap. 1, v. 14. Reliquæ lectiones ex Basiliensi.
 Ibid. Ο', Θ., ταλαίπωρος Basil.
 V. 28. Ο', Θ., διὰ τῆς δικτυωτῆς. Basil., sic etiam cod. Alex.
 Ibid. Ο', Θ., παραγενέσθαι etc. Basil.
 Ibid. Ο', Θ., διότι πόδες etc. Basil. Codex autem Alex., διατί ἐχρόνισαν ἔχη.
 V. 29. Ο', Θ., ἀπεκρίνατο etc. Basil.
 V. 30. "Αλλος, φιλιάζοντα φίλους. Sic Basil. Sed Alex., φιλιάζων φίλους.
 V. 31. "Αλλος, ὡς ἔξοδος ἡλίου. Basil.
 Ibid. Ο', Θ., ἐν δυναστεία αὐτοῦ. Basil. Alex. vero, ἐν δυναστείαις αὐτοῦ.

CAPUT VI, JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐνώπιον. "Αλλως, ἐναντίον.	1. Ἐναντίον.
2.	2. Μάνδρας. "Αλλως, τρυμαλιάς. Καὶ τὰ κρεμαστὰ. "Αλλος, τοῖς ὀχυρώμασιν.	2. Μάνδρας.
3.	3. Ἐάν. "Αλλος, ὅτε.	3.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. In conspectu. <i>Aliter</i> , ante.	1. Ante.
2.	2. Speluncas. <i>Aliter</i> , foramina. Et pensilia. <i>Alius</i> , munimentis	2. Speluncas.
3.	3. Si. <i>Alius</i> , cum.	3.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

	זרע		
4	וּשְׁחִיתוּ אֶת־יִבְנֵי הָאָרֶץ	4.	4.
	וְלֹא־יִשְׁאֲדֹר		
	וְשֵׁה וְשׁוֹר		
5	וּמִקְנֵיהֶם יֵלֵךְ	5.	5.
	יָבֹאוּ בָאָרֶץ לְשֹׂחָה		
	7 וַיְהִי כִי־דַעְקוּ	7.	7.
8	הָעֵלִיּוֹתִי	8.	8. Ἀνήγαγον.
10	וַיֵּשְׁבוּ	10.	10.
11	תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר בַּעֲפָרָה	11.	11.
	חֲבַט חֲמוֹסִים		
12	גִּבּוֹר הַחִיל	12.	12. Ἰσχυρὸς ἦν ἐδοξαίη.
13	בְּמִשַׁע	15.	13.

וּחְבֹנו

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

	Serebat.	Sevisset.	
4.	Et corrumpebant productionem terræ.	4. Sicut erant in herbis cuncta vastabant.	4.
	Et non relinquebant.	Nihilque omnino . . . relinquebant.	
	Et agnum et bovem.	Non oves non boves.	
5.	Et greges eorum ascendebant.	5. Et universi greges eorum veniebant.	5.
	Veniebant in terram ad corrumpendum eam.	Quidquid tetigerant devastantes.	
7.	Et fuit cum clamassent.	7. Et clamavit.	7.
8.	Ascendere feci.	8. Vos feci conscendere.	8. Reduxi.
10.	Habitantes.	10. Habitatis.	10.
11.	Sub quercu, quæ in Hophra.	11 Sub quercu quæ erat in Ephra.	11.
	Excutiens frumenta.	Excuteret atque purgaret frumenta.	
12.	Potens virtute.	12. Virorum fortissime.	12 Fortis abundantia.
13.	Dereliquit nos.	13. Dereliquit nos.	13.
	Et dedit nos.	Tradidit.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἔσπειραν. Ἄλλως, ἔσπειραν ἀνήρ.	Ἔσπειραν ἀνήρ.
4.	4. Κατέφθειραν τοὺς καρποὺς αὐτῶν. Ἄλλως, διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς. Καὶ οὐ κατελείποντο. Ἄλλως, οὐχ ὑπελείποντο. Οὐδὲ ἐν τοῖς ποιμνίοις ταῦρον. Ἄλλως, καὶ ποιμνιον καὶ ταῦρον.	4.
5.	5. Καὶ αἱ κτήσεις αὐτῶν ἀνεβαινον. Ἄλλως, καὶ τὰ κτήνη. Ἄλλως, καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν παρέφερον. Καὶ ἤρχοντο εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ, καὶ διέφθειρον αὐτήν. Ἄλλως, παρεγένοντο ἐν τῇ γῇ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν.	5. Παραγένοντο ἐν τῇ γῇ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν.
7.	7. Καὶ ἐδόσαν. Ἄλλως, καὶ ἐγένετο ὅτε ἐκέκραζαν.	7.
8. Ἀνήγαγον.	8. Ἀνήγαγον. Ἄλλως, ἐξειλάμην. Ἄλλως, ἀναβιδάσας.	8. Ἐξειλάμην.
10.	10. Κάθησθε. Ἄλλως, καθήσεσθε. Ἄλλως, κατοικεῖτε.	10.
11.	11. Ὑπὸ τὴν τρεμίνθον τὴν ἐν Ἄφρα. Ἄλλως, Ἐφραθά. Ἄλλως, ὑπὸ τὴν δρῦν τὴν οὖσαν ἐν Ἐφραθά. Ῥαβδίζων σίτον. Ἄλλως, ἐράβδιζεν πυρούς.	11.
12. Ἀνδρείος τῆ ἰσχυῖ.	12. Ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων. Ἄλλως, δυνατὸς τῆ ἰσχυῖ.	12.
13.	13. Ἐξέβριψεν. Ἄλλως, ἀπώσατο. Ἔδωκεν. Ἄλλως, παρέδωκεν.	13. Ἀπώσατο. Παρέδωκεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Seminaverunt. <i>Aliter</i> , seminaverunt vir.	Seminaverunt vir.
4.	4. Corrumpebant fructus eorum. <i>Alius</i> , corruerunt proventus terræ. Et non relinquebant. <i>Alius</i> , non residuum faciebant. Neque in ovilibus taurum. <i>Alius</i> , et ovile et taurum.	4.
5.	5. Et possessiones eorum ascendebant. <i>Alius</i> , et pecora. <i>Alius</i> , et possessiones eorum devastabant. Et veniebant in terram Israel, et corrumpebant eam. <i>Aliter</i> , accedebant ad terram ad corrumperendum eam.	5. Accedebant ad terram ad corrumperendum eam.
7.	7. Et clamaverunt. <i>Alius</i> , et factum est cum clamassent.	7.
8. Reduxi.	8. Reduxi. <i>Aliter</i> , erui. <i>Aliter</i> , reducens.	8. Erui.
10.	10. Sedetis. <i>Alius</i> , sedebitis. <i>Alius</i> , habitatis.	10.
11.	11. Sub terebintho, quæ in A-phra. <i>Alius</i> , Ephratha. <i>Alius</i> , sub quercu quæ est in Ephratha. Excutiens frumenta. <i>Alius</i> , excutiebat frumenta.	11.
12. Virilis fortitudine.	12. Fortis virtutum. <i>Alius</i> , potens fortitudine.	12.
13.	13. Ejecit. <i>Aliter</i> , repulit. Dedit. <i>Aliter</i> , tradidit.	13. Repulit. Tradidit.

TO ἙΒΡΑΪΚΟΝ.	TO ΕΒΡΑΪΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΣ.
לִּי בַחֶךְ 14	14.	14.
הַדֵּן 15	15.	15.
יִהְיֶה כִּי אֵהָיָה 16	16.	16.
אִשְׁרָא מִנְצַחֵי הַקָּדוֹשׁ 17	17.	17.
שֹׂאחָה כַּדְבָר		
אֲשֶׁב 18	18.	18.
בַּסֵּל 19	19.	19.
שֵׁם בְּפִי		
אֶל־יְהוָה הָאֵלֹהִים		
וַיִּגַּשׁ		
וַאֲדַבְרֵמִנִי 20	20.	20.
וַתַּעַל 21	21.	21.
הַלֵּךְ		
אֵהָיָה אֲדֹנָי יְהוָה 22	22.	22.
וַיְהִי 25	25.	25.
אֶת־פְּרֵי־הַשֹּׂדֶה		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Vade in fortitudine tua.	14. Vade in hac fortitudine tua.	14.
15. Tenuis.	15. Infirma.	15.
16. Dominus, quia ero.	16. Dominus : Ego ero.	16.
17. Si nunc inveni gratiam	17. Si inveni, inquit, gratiam.	17.
Quod tu loquens.	Quod tu sis qui loqueris	
18. Manebo.	18. Præstolabor.	18.
19. In canistro.	19. In canistro.	19.
Posuit in olla.	Mittens in ollam.	
Ad sub quercu.	Sub quercu.	
Et obtulit.	Et obtulit ei.	
20. Et infermentata.	20. Azymos panes.	20.
21. Et ascendit.	21. Ascenditque.	21.
Abiit.	Evanuit.	
22. Heu Domine Deus.	22. Heu mi Domine Deus.	22.
25. Et fuit.	25. Vacat	25.
Javencum bovis.	Taurum.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

14. Πορεύου ἐν τῇ ἰσχύϊ σου. "Ἄλλ., οὐκ ἰδοῦ ἐν τῇ ἰσχύϊ σου. 14.
15. Ἠσθένησεν. "Ἄλλως, ταπεινωτέρα. 15. Ταπεινωτέρα.
16. Ὁ ἄγγελος Κυρίου, Κύριος ἔσται. "Ἄλλος, ὁ Κύριος, ὅτι ἔσομαι. 16.
17. Εἰ δὲ εὖρον ἔλεος. "Ἄλλος, καὶ εἰ εὖρον χάριν. 17.
- Πᾶν εἶτι (αἰ. ὅτι) ἐλάλησας. "Ἄλλος, ὅτι σὺ λαλεῖς.
18. Καθιοῦμαι. "Ἄλλος, καθήσομαι. 18.
19. Ἐν τῷ κοφίνῳ. "Ἄλλος, ἐπὶ τὸν κανοῦν. 19.
- Ἐβαλεν ἐν τῇ χύτρᾳ. "Ἄλλος, ἐνέχεεν εἰς χύτραν.
- Ἰπὸ τὴν τερέμινθον. "Ἄλλως, ὑπὸ τὴν δρῦν. Ἰπὸ τὴν δρῦν.
- Προσῆγγισεν. "Ἄλλος, προσεκύνησεν.
20. Τὰ ἀζυμα. "Ἄλλως, τοὺς ἀζύμους. 20. Τοὺς ἀζύμους.
21. Καὶ ἀνέβη. "Ἄλλος, καὶ ἀνήβη. 21.
- Ἐπορεύθη. "Ἄλλως, ἀπῆλθεν. Ἀπῆλθεν.
22. Κύριέ μου, Κύριε. "Ἄλλως, ἄ, ἄ, ἄ, Κύριε. "Ἄλλος, Κύριε, Κύριε, οἴμοι. 22. Ἄ, ἄ, ἄ, Κύριε.
25. Καὶ ἐγένετο. "Ἄλλως, καὶ ἐγενήθη. 25. Καὶ ἐγενήθη.
- Τὸν μόσχον τὸν ταῦρον. "Ἄλλος, τὸν μόσχον τὸν σιταυτόν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14. Vade in fortitudine tua. *Alius*, nonne ecce in fortitudine tua. 14.
15. Infirmata est. *Aliter*, humilior. 15. Humilior.
16. Angelus Domini: Dominus erit. *Alius*, Dominus, quia ero. 16.
17. Si utique inveni misericordiam. *Alius*, et si inveni gratiam. 17.
- Omne si quid (*al.* quodcumque) locutus es. *Alius*, quoniam tu loqueris.
18. Sedebo. *Alius*, *id.* 18.
19. In cophino. *Alius*, super canistrum. 19.
- Injectit in ollam. *Alius*, infudit in ollam.
- Sub terebintho. *Aliter*, sub quercu. Sub quercu.
- Appropinquavit. *Alius*, adoravit.
20. Azyma. *Aliter*, azymos. 20. Azymos.
21. Et ascendit. *Alius*, et accensus est. 21.
- Ivit. *Aliter*, abscessit. Abscessit.
22. Domine mi, Domine. *Aliter*, a, a, a, Domine. *Alius*, Domine, Domine, vae mihi. 22. A, a, a, Domine.
25. Et accidit. *Aliter*, et factum est. 25. Et factum est.
- Vitulum taurum. *Alius*, vitulum saginatum.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικὸς γράμμασι.

ΑΚΓΛΑΣ.

לאביך		
חברת		
אל ראש דבעוז וזהו 26	26.	26. Ἰσχυρός.
חברת		
אליו 27	27.	27.
נתן 28	28.	28.
נרהה		
את דפר השני העלה		
הדבר 29	29.	29.
וידרשו ויבקשו ויאמרו		
הדבר		
נתן 30	30.	30.
לכל אשר עמדו עליו 31	31.	31.

יריב
יחמת
ירב לו

נתן

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Patri tuo.	Patris tui.	
Succides.	Succide.	
26. Super caput fortitudinis hujus.	26. In summitate petrae hujus	26. Fortitudinis.
Succides.	Succideris.	
27. Ad eunr.	27. Ei.	27.
28. Destructum.	28. Destructam aram.	28.
Succisus.	Succisum.	
Juvenum secundum ascendere factum.	Et taurum alterum impositum super altare.	
29. Verbum.	29. Hoc.	29.
Et quaesierunt, et investigave- runt, et dixerunt.	Cumque perquirerent auctorem facti, dictum est.	
Verbum.	Hæc omnia.	
30. Diruit.	30. Destruxit.	30.
31. In omnibus qui stabant su- per se.	31. Quibus ille respondit.	31.
Litigaverit.	Qui adversarius est ejus.	
Moriatur.	Moriatur.	
Litiget sibi.	Vindictet se.	
Diruit.	Suffodit.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

	Τῷ πατρὶ σου. Ἄλλος, τοῦ πατρός σου.	
26.	Ἰσχυροῦ. Ἐξολοθρεύσεις. Ἄλλος, ἐκκόψεις. 26. Ἐπὶ κορυφῇ Μωωζὶ τοῦτου. Ἄλλως, Μανώζ τοῦ βρους. Ἄλλος, ἐπὶ τὴν κορυφῇ τοῦ Μανοῦ ἐκ τοῦτου.	26. Μανώζ τοῦ βρους. Ἐκκόψεις.
27.	27. Πρὸς αὐτόν. Ἄλλος, αὐτῷ.	27.
28.	28. Καθήρητο. Ἄλλος, κατασκευασμένος. Ἐξολοθρεύσεις. Ἄλλως, ἐκκόψεις.	28. Ἐκκεκομμένον.
29.	Ἐξολοθρεύσεις. Ἄλλως, ἐκκόψεις. Τὸν μύσχον τὸν δεύτερον, ὃν ἀνήνεγκεν. Ἄλλος, ὁ μύσχος ὁ σιτευτός ἀνηνεγμένος.	Ἐκκεκομμένον.
30.	29. Πῆμα. Ἄλλως, πρᾶγμα. Καὶ ἐπεζήτησαν, καὶ ἠρεύνησαν, καὶ ἔγνωσαν. Ἄλλος, καὶ ἀνέταξον καὶ εἶπαν.	29. Πρᾶγμα.
31.	30. Καθεῖλεν. Ἄλλος, κατέσκαψεν. 31. Τοῖς ἀνδράσι πᾶσιν, οἳ ἐπέανέστησαν αὐτῷ. Ἄλλως, πρὸς τοὺς ἀνδρας τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' αὐτόν.	30. 31.
	Δικάσεται. Ἄλλως, ἀντιδικάση. Θανατωθήτω.	Ἄποθανεῖται.
	Ἄδικαζέσθω αὐτῷ. Ἄλλως, ἐδικήσει αὐτόν.	
	Καθεῖλεν. Ἄλλως, κατέσκαψεν.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Patri tuo. <i>Alius</i> , patris tui.	
26. Fortis.	Exterminabis. <i>Alius</i> , excides. 26. Super cacumen Maozi hujus. <i>Aliter</i> , Manoz montis. <i>Alius</i> , super cacumen Manu ex hoc.	26. Manoz montis.
27.	Exterminabis. <i>Aliter</i> , excides.	Excides
28.	27. Ad eum. <i>Al.</i> , ei. 28. Destructum erat. <i>A. ius</i> , suffossum.	27. 28.
	Erat exterminatus. <i>Aliter</i> , excisum.	Excisum.
29.	Vitulum secundum, quem obtuleral. <i>Alius</i> , vitulus saginatus oblatu.	
	29. Verbum. <i>Aliter</i> , rem. Et inquisierunt, et investigarunt, et cognoverunt. <i>Alius</i> , et examinerunt et dixerunt.	29. Rem.
30.	Verbum. <i>Aliter</i> , rem.	Rem.
31.	30. Destruxit. <i>Aliter</i> , suffodit. 31. Viris omnibus qui insurrexerunt ei. <i>Aliter</i> , ad viros qui insurrexerant super eum.	30. 31.
	Judicium fecerit. <i>Aliter</i> , contra litigaverit.	
	Occidatur.	Morietur.
	Judicium faciat sibi. <i>Aliter</i> , vindicabit semetipsum.	
	Destruxit. <i>Aliter</i> , suffodit.	

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
ויעזר 33	33.	33.
לכשה 34	34.	34.
ויעזר אביעזר אחיה		
ומלמכיס שלח 35	35.	35.
כאש- 36	36.	36.
מצניג 37	37.	37.
ויהר 38	38.	38.
ויבין אנסדדנא 39	39.	Ἐστραγγισε 39.
קדי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
33. Et transierunt.	33. Et transeuntes.	33.
34. Induit. Et accitus est Abihezer post eum.	34. Induit. Convocavit domum Abiezer ut sequeretur se.	34.
35. Et legatos misit.	35. Misiŕque nuntios.	35.
36. Quemadmodum.	36. Sicut.	36.
37. Statuens.	37. Ponam.	37.
38. Et constrinxit.	38. Expresso vellere.	38.
Et expressit.	Expresso vellere.	Exstillare fecit.
39. Tentabo nunc.	39. Si adhuc semel tentavero.	39.
Sit.	Sit.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Judicum.

V. 1. Ὁ ἄλλως, Θ., ἐναντίον. Basil. Alex. vero, ἐναντι. Edit. Rom., ἐνώπιον.

V. 2. Ὁ, Θ., μάνδρας. Basil. Alex., ἀνδρας, mendose. Edit. Rom., τρυμαλιάς.

Ibid. Σ., καὶ τὰ φρούρια. Ἄλλως, τοῖς ὄχυρώμασιν. Basil. Hanc postremam lectionem habet codex Alex.

V. 3. Ἄλλως, ὅτε. Basil. Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., ἔσπειραν ἀνὴρ. Idem.

V. 4. Ἄλλως, διέφθειραν τὰ ἐκφῶρια τῆς γῆς. Basil. et sic Alex.

Ibid. Ἄλλ., οὐχ ὑπελείποντο. Sic Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλ., καὶ ποιμνιον καὶ ταῦρον. Basil. habet καὶ ποιμνιον καὶ μόσχον.

V. 5. Ἄλλως, καὶ τὰ etc. Has lectiones habet Basil. Ibid. Ὁ, Θ., παρεγένοντο ἐν τῇ γῇ etc. Basil.

V. 7. Ἄλλως, καὶ ἐγένετο ὅτε ἐκέκραξαν. Basil.

V. 8. Sic Basil. Hic vero tres τῶν Ὁ variæ lectiones feruntur, quarum prior est in edit. Rom. Illud vero qua ratione factum sit, fuse in Prælimin.

V. 10. Ἄλλως, κατοικεῖτε. Item ex Basil. Cod. Alex., ἐνοικεῖτε.

V. 11. Ἄλλως, ὑπὸ τὴν δρυὶν τὴν οὖσαν ἐν Ἐφραθά. Sic Basil. et Alex. הָלַךְ δρυὶν vertunt A., S., Th.,

Gen. xxxv. 4, et Jos. xxiv. 26. Aid. et Compl., Ἐφρά. Ibid. Ἄλλως, ἐράβδιξεν πυρούς. Sic Basil. et Alex.

V. 12. Ἄ., ἰσχυρός etc. Has lectiones mutuamur ex Basiliensi : postrema vero est etiam codicis Alexandrini.

V. 13. Ὁ ἄλλως, Θ., ἀπόσατο. Basil. et ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., παρέδωκεν. Lectiones quæ his præmittuntur sunt editionis Romanæ.

V. 14. Ἄλλως, οὐκ ἰδοὺ ἐν τῇ ἰσχυί σου. Basil.

V. 15. Ὁ ἄλλως, Θ., ταπεινωτέρα. Basil.

V. 16. Ἄλλως, ὁ Κύριος, ὅτι ἔσομαι. Basil.

V. 17. Ἄλλως, καὶ εἰ εὖρον χάριν. Basil. atque ita cod. Alex.

Ibid. Ἄλλως, ὅτι σὺ λαλεῖς. Sic Basil. et Alex.

V. 18. Ἄλλως, καθήσομαι. Basil. et Alex. Et vero Rom., καθίσομαι.

V. 19. Ἄλλως, ἐπὶ τὸν κανοῦν. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλως, ἐνέχεεν εἰς χύτραν. Basil. et Alex.

Ibid. Ὁ ἄλλως, Θ., ὑπὸ τὴν δρυὶν. Basil. et Alex.

V. supra ad versum 11.

Ibid. Ἄλλως, προσεκύνησεν. Basil. et Alex.

V. 20. Ὁ ἄλλως, Θ., τοὺς ἀζύμους. Basil.

V. 21. Ἄλλως, καὶ ἀνέφθη. Basil. et Alex.

(*) Mendosa lectio ἀπερίδομαι, quam Montf. non reddidit latine, nos supplevimus, habetur etiam in Alex. codice, si fides Waltoni, cui tamen ea in re plerumque diffidendum, ut recte monet Ern. Grabe. Enim vero nostro in loco Alex. effert ἀπερῖδομαι; et ita legendum. Notum est Græcos librariorum haud raro ponere

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

33.	33. Καὶ παρήλθον. (Al. παρενόβαλον.) Ἄλλος, καὶ διέβησαν.	33.
34.	34. Ἐνέδυσσε. Ἄλλος, ἐνεδυνάμωσε. Καὶ ἐβόησεν Ἀβιέζερ ὀπίσω αὐτοῦ. Ἄλλος, ἐν παντί καὶ ἐβόησεν καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ.	34.
35.	35. Καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν.	35.
36.	36. Καθώς. Ἄλλως, ὄν τρόπον.	36. Ὅν τρόπον.
37.	37. Τίθημι. Ἄλλοσ. ἀπερίδομαι (sic).	37.
38.	38. Καὶ ἐξεπίασε. Ἄλλος, ἀπέπιασεν.	38.
Ἐστράγγισε.	Ἐσταξε. Ἄλλος, ἀπερῆρύη.	Ἐστράγγισε.
39.	39. Πειράσω δὴ. Ἄλλως, καὶ πειράσω. Γενέσθω. Ἄλλως, γενηθήτω.	39. Γενηθήτω.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

33.	33. Et pertransierunt. (Al. castrametati sunt.) Al., et transierunt.	33.
34.	34. Induit. Alius, roboravit. Et clamavit Abiezer post se. Alius, in omni et clamavit et ipse nost eum.	34.
35.	35. Et nuncios misit.	35.
36.	35. Quemadmodum. Aliter, sicut.	36. Quemadmodum.
37.	37. Pono. Alius, depono.	37.
38.	38. Et expressit. Alius, compressit.	38.
Exstillare fecit.	Stillavit. Al., effluxit.	Exstillare fecit.
39.	39. Tentabo nunc. Aliter, et tentabo. Fiat. Aliter, factum sit.	39. Factum sit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Judicum.

Ibid. Ο Ἄλλως, Θ., ἀπῆλθεν. Basil.
V. 22. Ο, Κύριέ μου etc. Hæ lectiones sic habentur in Basil. Editio autem Romana sic, α, α, Κύριέ μου Κύριε.
V. 25. Ο ἄλλως, Θ., καὶ ἐγενήθη. Basil.
Ibid. Ἄλλος, τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Basil. et sic legitur in Alex.
Ibid. Ἄλλος, τοῦ πατρὸς σου. Basil. Sic item Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐκκόψεις. Basil.
V. 26. Lectiones A., S., et cæteras ex Basiliensi. Alexandrinus vero habet, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Μαώχ. Procop. in hunc locum : *Illud vero Maos Aquylas exposuit, fortitudinis, Symmachus vero, sortes, lege fortis.* Theod. legit יתן pro יתן.
Ibid. Ο ἄλλως, Θ., ἐκκόψεις. Basil.
V. 27. Ἄλλος, αὐτῶ. Basil. qui addit, Ο, χω, id est, Ο, χωρίς. Vide notam ad cap. 1, v. 14.
V. 28. Basil. in textu habet καθήρητο, ad marg., Ο, κατεσκαμμένον.
Ibid. Ο ἄλλως, Θ., ἐκκεκομμένον. Basil.
Ibid. Ἄλλος, ὁ μόσχος ὁ σιτευτός etc. Basil.
V. 29. Ο ἄλλως, Θ., πρᾶγμα. Basil. Ut fusius

diximus in Preliminaribus, lectiones quæ notantur Ο, Θ., ex Theodotione in LXX invecæ fuerant.
Ibid. Ἄλλος, καὶ ἀνέταξον καὶ εἶπαν. Basil.
Ibid. Ο ἄλλως, Θ., τὸ πρᾶγμα. Basil.
V. 30. Ἄλλος, κατέσκαψεν. Basil.
V. 31. Ο ἄλλως, πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' αὐτόν. Basil. Alex., ἐσταμένους.
Ibid. Ο ἄλλως, ἀντιδικάση. Basil. Alex. habet ἀντεδίκησεν.—Coislin. m., δικασάτω ἑαυτῶ ὁ Βαάλ.
Ibid. Θ., ἀποθानεῖται. Basil. et sic Alex.
Ibid. Ο ἄλλως, κατέσκαψεν. Basil. et sic Alex.
V. 33. Ἄλλος, καὶ διέβησαν. Basil. ita quoque Alex.
V. 34. Ἄλλος, ἐνεδυνάμωσε. Sic Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἐν παντί etc. Basil.
V. 36. Ο ἄλλως, Θ., ὄν τρόπον. Basil.
V. 37. Ἄλλος, ἀπερίδομαι. Lectio ut videtur, mendosa, quæ tamen habetur etiam in Alex. (').
V. 38. Ἄλλος, ἀπέπιασεν. Basil. et Alex.
Ibid. Α., Σ., Θ., ἐστράγγισε. Ἄλλος, ἀπερῆρύη. Basil.
V. 39. Ἄλλως, καὶ πειράσω. Basil. et Alex.
Ibid. Ο ἄλλως, Θ., γενηθήτω. Basil.

pro ei, eque contrario ei pro i. Est autem ἀπερίδομαι medii modus verbi ἀπερίδω, et idem valet ac ἀποτίθημι. ДРАСН.

TO EBPAIKON.

CAPUT VII JUDICUM.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι..

ΑΚΥΤΑΑΣ.

1 חרד סגברת	1..	1. Ἀρωέδ. Ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ.
3 באדני וישב	3.	3. Ἀπεστράφησαν.
4 תוד אצרפו לך	4.	4. Πυρωσω σοι αὐτόν.
5 ויודד	5.	5.
ילק יכרע 6 הבלקקים	6.	6. Κάμψθη.
אנציהם וכל יתר		
כרע 7 הבלקקים לם	7:	7.
8 כאדלין	8.	8.
ובש'ש'מאות האיש תחזיק		
9 קם	9.	9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Harod. A colle.	1. Harad. Collis excelsi.	1. Aroed. Ab excelso.
3. In auribus. Et reversus est.	3. Audientibus. Reversi sunt.	3. Aversi sunt.
4. Fac descendere. Probabo eum tibi.	4. Duc. Probabo illos.	4. Igne examinabo tibi eum.
5. Et descendere fecit. Lambuerit. Incurvaverit se.	5. Cumque descendisset. Lambuerint. Curvatis genibus biberint	5. Incurvaverit se.
6. Lambentium. Ad os suum. Et totum reliquum. Incurvaverunt se.	6. Qui... lambuerant. Ad os. Omnis reliqua. Flexo poplite.	6
7. Lambentibus. Ibunt.	7. Qui lambuerunt. Revertatur.	7
8. In tentoria sua. Et in trecentos viros apprehendit.	8. Ad tabernacula sua. Cum trecentis viris se certamini dedit.	8.
9. Surge.	9. Surge.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΩΝ.

1.	1. Ἀρωέδ. Ἄλλως, Ἀράδ. Ἄπὸ Γαθαάθ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἀπὸ τοῦ βουνοῦ.	1. Ἀρωέδ.
3.	3. Ἐν ὠσίν. Ἄλλωρ, εἰς τὰ ὠτα. Ἐπέστρεψαν. Ἄλλος, ἐπέστρεψεν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἐξώρμησαν.	3.
4.	4. Κατένεγκον. Ἄλλος, κατέγαγε. Ἐκκαθαρῶ σοι αὐτόν. Ἄλλος, δοκιμιῶ.	4. Πυρώσω σοι αὐτόν.
5.	5. Καὶ κατήνεγκεν. Ἄλλος, κατέδιδασεν. Λείξη. Ἄλλως, λάψη. Κάμψη. Ἄλλως, κλίνη.	5. Κάμψη.
6.	6. Λειζάντων. Ἄλλως, λαψάντων. Πρὸς τὸ στόμα αὐτῶν. Ἄλλος, τῆ γλώσση. Καὶ πᾶν τὸ κατάλοιπον. Ἄλλος, καὶ πᾶς ὁ ἐπίλοιπος. Ἐκλιναν. Ἄλλος, ἔκαμψαν.	6.
7.	7. Λάψαι. Ἄλλος, λειψάσει. Πορεύσονται. Ἄλλος, ἀποτρεχέτω.	7.
8.	8. Εἰς σκηνήν. Ἄλλος, εἰς τὸ σκηνῶμα. Καὶ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας κατίσχυσεν. Ἄλλος, τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν.	8.
9.	9. Ἀνάστα. Ἄλλως, ἀναστάς.	9.

SYMMACHEUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Aroed. <i>Aliter</i> , Arad. A Gabaath. <i>Reliqui</i> , a colle.	1. Aroed
3.	3. In auribus. <i>Aliter</i> , in aures. Reversi sunt. <i>Al.</i> reversus est. <i>Reliqui</i> , recesserunt.	3.
4.	4. Fac descendere. <i>Alius</i> , deduc. Emundabo tibi eum. <i>Alius</i> , probabo.	4. Igne examinabo tibi eum
5.	5. Et descendere fecit. <i>Alius</i> , deduxit. Lambuerit. Incurvaverit se. <i>Aliter</i> , inclinaverit.	5. Incurvaverit se.
6.	6. Qui lambuerunt. Ad os suum. <i>Alius</i> , lingua. Et omne residuum. <i>Alius</i> , et omnis reliquus. Inclinaverunt. <i>Alius</i> , incurvaverunt se.	6.
7.	7. Qui lambuerunt. <i>Alius</i> , id.	7.
8.	8. Ibunt. <i>Alius</i> , recurrat. 8. In tabernaculum. <i>Alius</i> , in tentorium. Et trecentos viros confortavit. <i>Alius</i> , trecentos autem viros tenuit.	8.
9.	9. Surge. <i>Aliter</i> , surgens.	9.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
11 אל־קצה החמישים איטר בבחנה	11.	11.
12 נגלים	12.	12.
13 לרעהו המים ויאמר הנה חרום הלכותי	13.	13.
צלח כההפך 16 בתוך הכדים	16.	'Εγκρυφίας 16
17 בקצה	17.	17.
19 אך הקם הקיבו	19.	19.
20 ויהיוקו גידשמואלם בלפום ובידיכונים השומרת	20.	20.
21 איש ויריעו	21.	21.
22 שלשומאת השופרות	22.	22.
אתחדב 23 בית השטה	23.	23. Οίκου 'Ασεται. AQUILA.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	
11. Ad extremum quintanorum qui in castrametatione.	11. In partem castrorum, ubi erant armatorum vigilæ	11.
12. Cadentes.	12. Fusi jacebant.	12.
13. Proximo suo somnium : et dixi*, ecce somnium somniavi.	13. Proximo suo, et in hunc modum referebat quod viderat : Vidi somnium.	13.
Torta.	Subcinericius panis.	Subcinericius panis.
Se volvens.	Volvi.	
16. In medio hydriarum.	16. In medio lagenarum.	16.
17. In extremum.	17. Partem.	17.
19. Tantum suscitando suscitaverunt.	19. Et custodibus suscitatis,	19.
20. Et apprehenderunt in manu sinistra sua titiones, et in manu dextera sua corneas.	20. tenuerunt sinistris manibus lampades, et dextris sonantes tubas.	20.
21. Vir. Et vociferati sunt.	21. Singuli. Vociferantes ululantesque,	21.
22. Trecenti tubis.	22. Trecenti vtri buccinis personantes.	22.
Gladium.	Gladium.	
23. Domum Sitta.	23. Bethsetta.	23. Domum Asetta.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11.	11. Πρὸς ἀρχὴν τῶν πενήκοντα, οἱ ἦσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ. Ἄλλως, εἰς μέρος πρὸς τὸ ἄκρον τῆς λαξευτῆς. Ἄλλος, εἰς μέρος τῶν πενήκοντα τῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ.	11. Εἰς μέρος πρὸς τὸ ἄκρον τῆς λαξευτῆς.
12.	12. Παραβεβλήκεισαν. Ἄλλως, βεβλημένοι.	12. Παραβεβλήκεισαν.
13.	13. Τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐνύπνιον, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἐνουπνιασάμην ἐν-ύπνιον. Ἄλλος, ἐνύπνιον, καὶ εἶπε τὸ ἐνύπνιον ὃ ἐνουπνιασθη.	13.
Κολλύρα.	Ἐγκρυφίας. Ἄλλως, μαγίς.	
16.	Στρεφομένη. Ἄλλος, κυλιόμενη.	
16.	16. Ἐν ταῖς ὕδρῳιαις. Οἱ λοιποὶ, αἱς ὕδρῳιαις.	16.
17.	17. Ἐν ἀρχῇ. Ἄλλος, ἐν μέσῳ.	17.
19.	19. Καὶ ἐγείροντες. Ἄλλος, πλὴν ἐγέρσει ἐγείροντες.	19.
20.	20. Καὶ ἐκράτησαν ἐν χερσὶν ἀριστεραῖς αὐτῶν τὰς λαμπάδας, καὶ ἐν χερσὶ δεξιαῖς αὐτῶν τὰς κερατίνας. Ἄλλως, καὶ ἐλάβονιο ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν τῇ ἀριστερᾷ τῶν λαμπάδων, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατίνας.	20.
21.	21. Ἀνήρ. Ἄλλως, ἕκαστος.	21. Ἐκαστος.
	Ἐσήμαναν. Οἱ λοιποὶ, ἡλάλαξαν.	
22.	22. Ἐν ταῖς τριακοσῳιαις κερατίνας. Οἱ λοιποὶ, αἱ τριακόσᳱαι κερατίνας.	22.
	Ρομφαίαν. Οἱ λοιποὶ, μάχαιραν.	
23.	23. Βηθσεῒδ.	23.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. Ad principium ipsorum quinquaginta, qui erant in castris. <i>Aliter</i> , in partem ad summitatem excisæ. <i>Alius</i> , in partem ipsorum quinquaginta, qui erant in castris.	11. In partem ad summitatem excisæ.
12.	12. Projecti erant. <i>Aliter</i> , jacentes.	12. Projecti erant.
13.	13. Proximo suo somnium : et dixit, ecce somniavi somnium. <i>Aliter</i> , somnium, et dixit somnium quod somnium est.	13.
	Subcinericius panis. <i>Aliter</i> , magis.	
Κολλύρα.	Se volvens. <i>Aliter</i> , se volutans.	
16.	16. In hydriis. <i>Reliqui</i> , hydriis.	16.
17.	17. In principium. <i>Aliter</i> , in medium.	17.
19.	19. Et excitantes. <i>Aliter</i> , cæterum suscitatione suscitantes.	19.
20.	20. Et tenuerunt in manibus sinistris suis lampadas, et in manibus dextris suis corneas. <i>Aliter</i> , et acceperunt in manu sua sinistra lampadas : et in manu dextera sua corneæ.	20.
21.	21. Vir. <i>Aliter</i> , unusquisque.	21. Unusquisque.
	Significaverunt. <i>Reliqui</i> , ululaverunt.	
22.	22. In trecentis corneis. <i>Reliqui</i> , trecentæ corneæ.	22.
	Frameam. <i>Reliqui</i> , machæram.	
23.	23. Bethseed.	23.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΞ.
יִרְדְּפִי בְּצֵד 25 בִּקְרֻב־אֵב מֵעֵבֶר	25.	25. Ἐν πετρᾷ.
VERSIO HEBRAICI TEXT. Et persecuti sunt.	VULGATA LATINA. Persequabantur.	AQUILA.
25. In petra. In torculari Zeeb. A transitu.	25. in petra. In torculari Zeeb. Trans fluentia.	25. In petra.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Judicum.

V. 1. 'A., O', Θ., Ἀρωῖδ. Basil. In edit. Rom. legitur, Ἀράδ.
Ibid. 'A., ἀπὸ τοῦ ὕψηλοῦ. *Oi λοιποὶ*, ἀπὸ τοῦ βουνοῦ. Basil.
V. 3. Ἄλλως, εἰς τὰ ὤτα. Sic Basil. et Alex. Edit. vero Romana, ἐν ὠσί. Sequentes autem lectiones, 'A., ἀπαστρέψασαν etc. ex Basiliensi.
V. 4. Ἄλλος, κατὰ γαγε. Sic Basil. et Alex. Ibid. 'A., Θ., πυρώσω etc. Basil. Ἄλλος, δοκιμῶ. Basil. et Alex. Grabe legit δοκιμῶ.
V. 5. Ἄλλος, κατεβίβασεν. Basil. et Alex. Ibid. Ἄλλος, λάψη. Basil. ad marg. et sic edit. Rom. Basil. in textu, λείξη. Alex. vero, λήψη, et mox, λήμψη.
Ibid. 'A., O', Θ., κάμψη. Basil. et sic etiam Alex. Edit. Rom., κλίνη.
V. 6. Ἄλλως, λαψάντων. Basil. Edit. Rom., Ἄλλος, λειζάντων. Alex., λαμφάντων. Ibid. Ἄλλος, τῆ γλώσση. Basil. Alex. vero, ἐν τῆ γλώσση.
Ibid. Ἄλλος, καὶ πᾶς ὁ ἐπιλοιπος. Basil. et Alex. Ibid. Ἄλλος, ἐκαμψαν. Basil. et Alex.
V. 7. Ἄλλος, λειτεγῶσι. Basil. Ibid. Ἄλλος, ἀποτρεχέτω. Basil. et Alex.
V. 8. Ἄλλος, εἰς τὸ στήνωμα. Basil. et Alex. Ibid. Ἄλλος, τῶν δὲ τριακοσίων etc. Basil. et Alex.
V. 9. Ἄλλως, ἀναστάς. Basil. ad marg. Edit.

CAPUT VIII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΞ.
אִי 1	1.	1.
וַיִּרְבֹּץ אִי בַצֵּד:		
3 רֶפְתָּה	3.	3.
4 עֵיפִים וְרַדְפִּים	4.	4.
5 אֲשֶׁר בְּרַגְלֵי	5.	5.
עֵיפִים הֵם וְאֲנִי רַדְף		
6 לְעֵבֶר	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT. 1. Ad eum. Et jurgaverunt cum eo in fortitudine.	VULGATA LATINA. 1. Ad eum. Jurgantes fortiter.	AQUILA.
3. Se remisit.	3. Requievit	3.
4. Lassi et persequentes	4. Præ lassitudine fugientes persequi non poterant.	4.
5. Qui in pedibus meis	5. Qui mecum est.	5.
Lassi ipsi. Et ego persequens.	Quia valde defecerunt. Ut possimus persequi.	
6. Exercitui tuo.	6. Exercitui tuo.	6.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

25. Ἐν πέτρῃ.

Κατεδίωξεν. Ἄλλως, ἐδίωξαν.
25. Ἐν Σούρ.
Ἐν Ἰακὲβ Ζήθ.
Ἄπὸ πέραν. Ἄλλος, ἐκ τοῦ πέ-
ραν.

Κατεδίωξεν.
25.
Ἐν Ἰακὲβ τῆ κοιλάδι.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

25. In petra.

Insecutus est. *Aliter*, persecuti
sunt.
25. In Sur.
In Jaceb Zeh.
De trans. *Alius*, a trans.

Insecutus est.
25.
In Jaceb valle.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Judicum.

vero Rom. et Basil. in textu, ἀνάστα.
V. 11. Ἄλλος, εἰς μέρος τῶν etc. Sic Basil. et
Alex. Ὁ ἄλλος, Θ., εἰς μέρος πρὸς τὸ etc. Basil.
V. 12. Ὁ, Θ., παραβελήκεσαν. Basil. Alex., παρ-
εμβελήκεσαν. Edit. Rom., βεβλημένοι.
V. 13. Ἄλλος, ἐνύπνιον, καὶ εἶπε etc Basil.
Ibid. Ἀ., Ο', ἐγκρυφίας. Σ., κολύρα. Basil. ad
marg. in textu vero ut edit. Rom., μαγίς.
Ibid. Ἄλλος, κλυομένη. Sic Basil. cum hac nota,

τ
παν χω
θ
διωρ ου

Vide notam ad cap. 1, v. 14.

V. 17. Ἄλλος, ἐν μέσῳ. Basil. et Alex.
V. 19. Ἄλλος, πλὴν ἐγέρσει etc. Basil.
V. 20. Ἄλλος, καὶ ἐλάθοντο etc. Basil.
V. 21. Ὁ ἄλλος, Θ., ἕκαστος. Basil.
Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἠλάλαξαν. Basil.
V. 22. Οἱ λοιποὶ, αἱ τριακόσται etc. Basil.
Ibid. Οἱ λοιποὶ, μάγαιραν. Basil.
V. 23. Ἀ., οἴκου etc. Coislin. in textu, Βηθα-
σεπά, ἢ Βηθασεττά, m., Ἀ., οἴκου Ἄσεττά.
Ibid. Ο', Θ., κατεδίωξεν. Basil.
V. 25. Ἀ., Σ., ἐν πέτρα. Basil.
Ibid. Θ., ἐν Ἰακὲβ τῆ κοιλάδι. Basil. Edit. vero
Rom., ἐν Ἰακεφζήθ.
Ibid. Ἄλλος, ἐκ τοῦ πέραν. Basil. et Alex.

CAPUT VIII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Πρὸς Γεδεών. Ἄλλως, πρὸς
αὐτόν.
Καὶ διελέξαντο πρὸς αὐτόν
ἰσχυρῶς. Ἄλλος, καὶ ἐκρίνοντο
μετ' αὐτοῦ κραταιῶς.

1.

3.

3. Ἀνέθη. Ἄλλος, ἀνήκεν.

3.

4.

4. Πεινῶντες καὶ διώκοντες. Ἄλ-
λος, ὀλιγοφυχούντες καὶ πεινῶντες.
Καὶ διώκοντες. Ἄλλος, καὶ δι-
ψῶντες.

4.

5.

5. Τῷ ἐν κοσί μου. Ἄλλος, τοῦ
μετ' ἐμοῦ.
Πεινῶσιν. Ἄλλως, ἐκλείπουσιν.
Ἰδοὺ ἐγὼ εἶμι διώκων. Ἄλλος,
ἐγὼ δὲ διώκω.

5.

Πεινῶσιν.

6.

6. Τῆ δυνάμει σου. Ἄλλος, τῆ
στρατιᾶ σου.

6-

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. Ad Gedeon. *Aliter*, ad eum.
Et jurgabant adversus eum for-
titer. *Alius*, et disceptabant cum
eo vehementer.

1.

3.

3. Remissus est. *Alius*, remisit.

3.

4.

4. Esurientes et persequentes.
Alius, animo deficientes et esu-
rientes.
Et persequentes. *Alius*, et si-
tientes.

4.

5.

5. Qui in pedibus meis. *Alius*,
qui mecum est.

5.

Esuriunt. *Aliter*, deficiunt.
Ecce ego sum persequens. *Alius*,
ego autem persequor.

Esuriunt.

6.

6. Virtuti tuæ. *Alius*, exercitui
tuo.

6.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

7 גִּדְעָן לִבָּן	7.	7.
דִּשְׁתִּי וְאֶת־הַבְּרִקְנִים		Ἐν ταῖς ἑραγακάνθαις.
8 כּוֹאֵת	8.	8.
9 לֹא־בָשׂוּ	9.	9.
בְּשׁוּבִי		
10 הַנֹּתְרִים מִכָּל מַחֲנֶה	10.	10.
בְּנִי־קָדָם		
11 הַשְּׂכֵנִי	11.	11.
לִנְבַח וְיִגְבַּהּ		
13 מִן־מַלְחָמָה	13.	13.
מִלְמַעְלֵה הַרִים		Ἀναβάσσω; [ἀλσῶν].
14 וַיִּכְתֹּב אֱלֹהִים	14.	14.
אֶת־דְּשָׁרֵי סִבְתָּ וְאֶת־זִמְנֶיהָ		
15 הַיְעֲפִים	15.	15.
16 וְאֶת־קִרְצֵי	16.	16.
וַיִּדַע		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

7. Gedeon, idcirco.	7. Quibus ille ait, cum ergo.	7.
Triturabo. Et cum tribulis.	Conteram. Tribulisque.	In sentibus.
8. Secundum hoc.	8. Similia.	8.
9. Hominibus. In revertendo me.	9. Eis. Cum reversus fuero.	9.
10. Residui ex omni castramentatione.	10 Remanserunt ex omnibus turmis.	10.
Filiorum Orientis.	Orientalium populorum.	
11. Habitantium. Ipsius Nohah, et Jogbaa.	11. Qui in tabernaculis morantur. Nobe et Jegbaa.	11.
13. De bello. Desuper sole.	13. De oenio. Ante solis ortum.	13. Ascensus saltuum.
14. Et scripsit ei. Principes Soccoth et seniores.	14. Et descripsit. Principum Soccoth et seniorum.	14.
15. Lassis.	15. Qui lassi sunt et defecerunt.	15.
16. Et spinas. Et erudivit.	16. Et spinas. Contrivit.	16.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΥΤΩΝ.

7.	7. Γεδεών, διὰ τοῦτο. Ἄλλος, Γεδεών, οὐχ οὕτως, διὰ τοῦτο. Καταξανῶ. Ἄλλως, ἀλόησω. Ἐν ταῖς βαρκηνίμ. Ἄλλ., βαρ- κωνείμ.	7. Καταξανῶ. Ἐν ταῖς βαρκηνίμ.
8.	8. Ὡσαύτως. Ἄλλος, κατὰ πάντα.	8.
9.	9. Πρὸς ἀνδρας. Ἄλλως, τοῖς ἀνδράσι. Ἐν ἐπιστροφῇ μου. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με.	9.
10.	10. Καταλειμμένοι ἀπὸ πάσης παρεμβολῆς. Ἄλλος, λειφθέντες ἐν πάσῃ παρεμβολῇ. Ἄλλοφύλων. Ἄλλος, υἱῶν ἀνα- τολιῶν.	10.
11.	11. Σκηνοῦντων. Ἄλλος, κατοικούντων. Τῆς Ναβαὶ καὶ Ἰεγεβάλ. Ἄλλος, ἐξ ἐναντίας Ἠλβεέ.	11.
15.	15. Ἐκ τοῦ πολέμου. Ἄλλως, ἀπὸ τῆς παρατάξεως. Ἀναβάσεως Ἀρές. Ἄλλως, ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως Ἀρές.	15. Ἐκ τοῦ πολέμου. Ἀναβάσεως Ἀρές.
14.	14. Καὶ ἔγραψε πρὸς αὐτόν. Τῶν ἀρχόντων Σοκχώθ καὶ τῶν πρεσβυτέρων.	14. Καὶ ἀντεγράψατο τὰ ὀνόματά. Τοὺς ἀρχοντας Σοκχώθ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους.
15.	15. Ἐκλείπουσιν. Ἄλλως, λε- λυμένοις.	15. Λελυμένοις.
16.	16. Καὶ τὰς ἀκάνθας. Ἄλλως, ἐν ταῖς ἀκάνθαις. Ἠλόησεν. Ἄλλος, κατέξανεν.	16. Καὶ τὰς ἀκάνθας.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7.	7. Gedeon, propterea. <i>Alius</i> , Gedeon, non sic, ideo. Dilaniabo. <i>Aliter</i> , triturobo. In ipsis barcenim. <i>Al.</i> barcon- nim.	7. Dilaniabo. In ipsis barcenim.
In tribulis.	8. Similiter. <i>Alius</i> , secundum omnia.	8.
8.	9. Ad viros. <i>Aliter</i> , viris. In reditu meo. <i>Alius</i> , in rever- tendo me.	9.
9.	10. Qui residui fuerant de uni- versis castris. <i>Alius</i> , relictis in totis castris. Alienigenarum. <i>Alius</i> , filiorum Orientis.	10.
10.	11. Tabernacula habentium. <i>A-</i> <i>lius</i> , habitantium. Ipsius Nabæ, et Jegebal. <i>Alius</i> , ex adverso Elbec.	11.
11.	13. De bello. <i>Aliter</i> , a prælio. Ascensus Ares. <i>Aliter</i> , desuper acie Ares.	13. De bello. Ascensus Ares.
13. Ascensus montium.	14. Et scripsit apud se. Principum Soccoth et seniorum.	14. Et descripsit nomina. Principes Soccoth et seniores.
14.	15. Deficientibus. <i>Aliter</i> , solu- tis.	15. Solutis.
15.	16. Et spinas. <i>Aliter</i> , in spinis. Trituravit. <i>Alius</i> , laceravit.	16. Et spinas.
16.		

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑβραϊκῶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

סכח 18 ככך כפחם	18.	18.
סחך בני		
20 חרם	20.	20.
21 חפני	21.	21.
חיה		
אחשורנים		
22 סחך בני גם יאה גם סכך גם כדכך	22.	22. Ἐξουσιάζον ἡμῖν καὶ γε σὺ, καὶ γε οἱ υἱοὶ σου, καὶ γε ὁ υἱὸς τοῦ υἱοῦ σου.
25 חסלים	25.	25.
גם		
26 לבו כן השורנים הנפשות	26.	26. Μητίσων.
יבדו לבו כן הנפשות		
27 לאפד	27.	27. Ἐπένδυμα.
לסדקש		
28 חכנע	28.	28.
29 חיסב	29.	29.
31 בשח	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

<p>Succhoth. 18. Sicut tu. Sicut ipsi. Secundum formam filiorum.</p> <p>20. Gladium suum.</p> <p>21. Et irruito. Et interfecit. Lunulas.</p> <p>22. Dominare in nos etiam tu, etiam filius tuus, etiam filius filii tui.</p> <p>25. Et projecerunt. Inaurem.</p> <p>26. Solum præ lunulis et colla- ribus. Et vestibus. Et solum præ torquibus.</p> <p>27. In ephod.</p> <p>In laqueum.</p> <p>28. Et humiliatus est.</p> <p>29. Et mansit.</p> <p>31. In Sechem.</p>	<p>Socchoth. 18. Similes tui. Vacat. Quasi filius.</p> <p>20. Gladium suum.</p> <p>21. Et irruet. Et interfecit. Ornamenta ac bullas.</p> <p>22. Dominare nostri tu, et filius tuus, et filius filii tui.</p> <p>25. Projecerunt. Inaures.</p> <p>26. Absque ornamentis et mo- nilibus. Veste. Præter torques.</p> <p>27. Ephod.</p> <p>Ruinam.</p> <p>28. Humiliatus est autem.</p> <p>29. Habitavit.</p> <p>31. Sicheim.</p>	<p>18.</p> <p>20.</p> <p>21.</p> <p>22. Dominare nobis utique tu, utique filii tui, utique filius filii tui.</p> <p>25.</p> <p>26. Lunulis.</p> <p>27. Superindumentum</p> <p>28.</p> <p>29.</p> <p>31.</p>
---	--	---

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

18.	Τῆς πόλεως. Ἄλλως, Σοκχώθ. 18. Ὡς σύ. Ἄλλως, ὁμοίος σοι. Ὡς αὐτοί. Ἄλλος, ὁμοιος αὐ- τοῖς. Εἰς ὁμοίωμα υἱοῦ. Ἄλλος, ὡς εἶδος υἱῶν.	18. Ὅμοιός σοι.
20.	20. Ῥομφαίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, μάχαιραν.	20.
21.	21. Καὶ συνάντησον. Ἄλλος, ἀπάντησον. Καὶ ἀπέκτεινεν. Ἄλλος, ἀνεί- λεν.	21.
Τὰ κόσμια.	Τοὺς μηνίσκους. Ἄλλος, τοὺς μηνιακούς.	
22. Ἐξουσίαζε ἡμῶν σύ, καὶ ὁ ὄς σου, καὶ ὁ ἔγγονός σου.	22. Ἄρξον ἡμῶν καὶ σύ, καὶ ὁ υἱός σου, καὶ ὁ υἱός τοῦ υἱοῦ σου.	22.
25.	25. Ἐβαλεν. Ἄλλως, ἐρρίψεν. Ἐνώτιον. Ἄλλος, ἐνώτια.	25. Ἐρρίψεν.
26. Κοσμίων.	26. Παρὲξ τῶν μηνίσκων (Coisl. σιρώνων) καὶ τῶν στραγγαλίδων. Ἄλλος, πλὴν τῶν σιρώνων καὶ τῶν ὀρμισκων. Ἰματίων. Ἄλλος, περιβολαίων. Ἐκτὸς τῶν περιθεμάτων. Ἄλ- λος, πλὴν τῶν κλοιῶν.	26.
27.	27. Εἰς ἐφῶδ. Ἄλλος, εἰς ἐφούδ. Εἰς σκῶλον. Ἄλλ., εἰς σκάνδαλον.	27.
28.	28. Καὶ συνεστάλη. Ἄλλως, καὶ ἐνετράπη.	28. Καὶ ἐνετράπη.
29.	29. Ἐκάθισεν. Ἄλλος, κατ- ῶκησεν.	29.
31.	31. Συχέμ. Οἱ λοιποὶ, Σικίμοις.	31.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

18.	Civitatis. <i>Aliter</i> , Socchoth. 18. Sicut tu. <i>Aliter</i> , similis tibi. Sicut ipsi. <i>Alius</i> , similis ipsis. In similitudinem filii. <i>Alius</i> , sic- ut species filiorum.	18. Similis tibi.
20.	20. Gladium suum. <i>Alius</i> , ma- chæram.	20.
21.	21. Et occurre. <i>Alius</i> , invade. Et interfecit. <i>Alius</i> , occidit.	21.
Ornamenta.	Lunulas. <i>Alius</i> , meniacos.	
22. Dominare nostri tu et filius tuus, et nepos tuus.	22. Principatum habe nostri et tui, et filius tuus, et filius filii tui.	22.
25.	25. Misit. <i>Aliter</i> , jecit. Inaurem. <i>Alius</i> , inaures.	25. Jécit.
26. Ornamentis.	26. Præter lunulas et monilia. <i>Alius</i> , præter sirona et monilia. Vestimentis. <i>Alius</i> , palliis. Extra torques. <i>Alius</i> , præter torques.	26.
27.	27. In ephod. <i>Alius</i> , in ephud. In offendiculum. <i>Alius</i> , in scan- dalum.	27.
28.	28. Et compressus est. <i>Aliter</i> , et confusus est.	28. Et confusus est.
29.	29. Sedit. <i>Alius</i> , habitavit.	29.
31.	31. Sychem. <i>Reliqui</i> , Sicimis.	31.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בְּשִׁבְהָ סוּבָה 32	32.	32.
אבי העזרי		
ויהי 33	33.	33.
וישב		
וישיבו להם בעל בית		
אביהם 34	34.	34.
ככל־המדהב 35	35.	35.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
32. In canitie bona.	32. In senectute bona.	32.
Patris Hezri.	De familia Ezri.	
33. Et fuit.	33. Postquam autem.	33.
Et reversi sunt.	Aversi sunt.	
Et posuerunt sibi Baalberith.	Percusseruntque cum Baal fœ- dus.	
34. Inimicorum suorum.	34. Inimicorum suorum.	34.
35. Juxta omne bonum.	35. Juxta omnia bona.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Judicum.

V. 1. Ὁ ἄλλως, πρὸς αὐτόν. Basil. ad marg. et Alex. Sed in edit. Rom. et Basil. in textu, πρὸς Γεδεών.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτοῦ κραταιῶς. Basil. et Alex.

V. 3. Basil. in textu habet ἀνέθη, et ad marg., ἀνήκεν, ut Alex. Ed. Rom., ἀνέθη.

V. 4. Ἄλλος, ὀλιγοψυχούντες καὶ πεινῶντες. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, διεψώντες. Basil.

V. 5. Ἄλλος, τοῦ μετ' ἐμοῦ. Basil. Alex. vero, τῷ μετ' ἐμοῦ.

Ibid. Ὁ, Θ., πεινῶσιν. Basil. ad marg. In textu vero, ἐκλείπουσι, ut editio Rom.

Ibid. Ἄλλος, ἐγὼ δὲ διώκω. Basil. et Alex.

V. 6. Ἄλλος, τῆ στρατιᾷ σου. Basil. et Alex.

V. 7. Ἄλλος, Γεδεών, οὐχ οὕτως, διὰ τοῦτο. Basil.

Ibid. Ὁ, Θ., καταξανῶ. Basil. ad marg. In textu autem, ἀλοήσω, ut editio Rom.

Ibid. Ἀ., ἐν ταῖς τραγακάνθαις. Σ., ἐν τοῖς τριβόλοις. Θ., ἐν ταῖς βαρκηνίμ. Al., βαρκονεῖμ. Lectionem Aquilæ sic effert Basiliensis codex. Eusebius *De locis Hebraicis* apud Hieronymum sic habet: Βαρκονεῖμ, Ἀκύλας, τρέπει ἀκάνθας, Σύμμαχος, τριβόλους. Sic restituerunt editores. At existimo

legendum, Ἀκύλας, τραγακάνθαις, ut Basil. melius quam, τετρακάνθας, ut Rexii codices duo, qui sic habent, Βαρκονεῖμ εἰσιν αἱ τριβόλοι: οὕτως γὰρ ὁ Σύμμαχος ἠρμήνευσε, τετρακάνθης. Sic illi: forte, Ἀ., τετρακάνθαις. Sed τραγακάνθαις legendum. [Βαρκηνίμ vel Βαρκονεῖμ vox Hebraica Græcis expressa litteris; ut et infra. v. 26, σιρώνων. DRACH.]

V. 8 Ἄλλος, κατὰ πάντα. Sic Basil. Alex. vero, κατ' αὐτά. Grabe, κατὰ ταῦτα.

V. 9. Ὁ ἄλλ., τοῖς ἀνδράσι. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με. Basil. et sic Alex.

V. 10. Ἄλλος, λειφθέντες ἐν πάσῃ παρ. Basil.

Ibid. Ἄλλος, υἰῶν ἀνατολῶν. Basil.

V. 11. Ἄλλος, κατοικούντων. Basil. et sic Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐξ ἐναντίας Ἡλβεῖ. Basil. Qui sic vertit, פּוּרָה pro פּוּרָה legit.

V. 13. Ὁ, Θ., ἐκ τοῦ πολέμου. Basil. ad marg. In textu vero, ut edit. Rom., ἀπὸ τῆς παρατάξεως.

Ibid. Ἀ., ἀναβάσεως etc. Has lectiones partim ex Basiliensi partim ex Hieronymo *De locis Hebraicis* decerpimus. Edit. Rom., ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως Ἀρές.

V. 14. Θ., καὶ ἀνεγράφατο τὰ ὀνόματα. Basil.

Ex capite IX Judicum, ut est in folio nostro cum obelis et asteriscis.

48... Ipse et omnis populus qui cum eo. Et sumpsit Abimelech ✕ cum: securem in manu sua, et succidit fascem lignorum, et accepit illum et imposuit super humeros suos. Et dixit ad populum qui eum eo: Quod vidistis me facientem cito facite ut et ego. 49. Et succiderunt etiam ✕ omnes: ipsi unusquisque fascem, et sumpserunt, et abierunt retro Abimelech. Et imposuerunt super præsidium, et incenderunt super ipsos ✕ cum: præsidium in igne. Et mortui sunt omnes viri turris Sicimorum,

48. . . αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλαβεν Ἀβιμέλεχ ✕ σὺν: τὴν ἀξίνην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔκοψεν φορτίον ξύλων, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ: Ὁ εἰδατέ με ποιούντα ταχέως ποιήσατε ὡς καὶ ἐγώ. 49. Καὶ ἔκοψαν καίγε ✕ πάντες: αὐτὸς ἕκαστος φορτίον, καὶ ἦραν, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω Ἀβιμέλεχ. Καὶ ἔθηκαν ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐνέπηρσαν ἐπ' αὐτούς ✕ σὺν: τὸ ὀχύρωμα ἐν πυρὶ. Καὶ ἀπέθανον πάντες ἄνδρες πύργου

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

32.	32. Ἐν πόλει αὐτοῦ. <i>Οἱ λοιποί</i> , ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ. Ἄβι Ἐσδρί. Ἄλλως, πατὴρ τοῦ Ἐζρί.	32. Πατὴρ τοῦ Ἐζρί.
33.	33. Ἐγενήθη. Ἄλλ., ἐγένετο. Ἐπέστρεψαν. Ἄλλος, ἀπεστράφησαν. Ἔθηκαν ἑαυτοῖς τῷ Βαβλ διαθήκην. Ἄλλος, ἔθεντο τὸν Βαβλ βερσιθ.	33. Ἐγενήθη.
34.	34. Θλιδόντων. Ἄλλος, ἐχθρῶν.	34.
35.	35. Κατὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ. Ἄλλος, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθοσύνην.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

32.	32. In civitate sua. <i>Reliqui</i> , in canitie bona. Abi Esdri. <i>Aliter</i> , Patris Ezri.	32. Patris Ezri.
33.	33. Factum est. <i>Al.</i> , accidit. Reversi sunt. <i>Alius</i> , aversi sunt. Posuerunt sibi ipsi Baal testamentum. <i>Alius</i> , posuerunt Baalberith.	33. Factum est.
34.	34. Tribulantium. <i>Alius</i> , inimicorum.	34.
35.	35. Secundum omnia bona. <i>Alius</i> , secundum omnem bonitatem.	35.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Judicum.

Ibid. Θ. τοὺς ἄρχοντας Σοκχώθ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους. Basil.

V. 15. Ο' ἄλλως, Θ., λελυμένοις. Basil. Alex. vero, ἐκλελυμένοις.

V. 16. Ο', Θ., καὶ τὰς ἀκάνθας. Basil. Edit. Rom., ἐν ταῖς ἀκάνθαις, et sic Basil. in textu.

Ibid. Ἄλλος, κατέξανεν. Basil. et Alex.

0

Ibid. Basil. ad marg., Σοκχώθ, διωρ ου, id est, διώρθωσα οὕτως, emendavi sic. Vide notam ad cap. 1, v. 14.

V. 18. Ο' ἄλλως, Θ., ὁμοίός σοι. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ὁμοίος αὐτοῖς. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ὡς εἶδος υἱῶν. Basil.

V. 20. Ἄλλος, μάχαίραν. Basil. et Alex.

V. 21. Ἄλλος, ἀπάντησον. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἀνείλεν. Basil. et Alex.

Ibid. Σ., τὰ κόσμια. Ἄλλος, τοὺς μηνιακοῦς. Basil.

V. 22. Ἀ., ἐξουσίασον etc. Hæ interpretationes ex Basil. procedunt.

V. 25. Ο' ἄλλως, Θ., ἐρρύψεν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐνώτια. Basil.

V. 26. Ἄλλος, πλὴν τῶν σιρώνων etc. Basil.

Vox ex Hebræo facta. Alex., σιώνων, male.

Ibid. Ἄλλος, περιβολαίων. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, πλὴν τῶν κλοῦν. Basil. et Alex.

V. 27. Ἀ... ἐπένδυμα. Ex Theodoretæ quest. ad hunc locum, Ἀκύλας, ἐπένδυμα κέκληκεν. Ἄλλος, εἰς ἐφοῦδ. Basil. et Alex. — פָּרְצָה. Coislin., Ο', Ἐφραθά, οἱ Γ', ἐν Ἐφρά.

Ibid. Ἄλλος, εἰς σκάνδαλον. Sic Basil. et Alex.

V. 28. Ἄλλως, καὶ ἐνετράπη. Sic Basil. et Alex.

V. 29. Ἄλλος, κατώκησεν. Basil. et Alex.

V. 31. Basil. Ο', Θ., οἱ λοιποί, Σικίμοις : atque ita legit Alex.

V. 32. *Οἱ λοιποί*, ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ. Basil. Ita quoque legit Alex. V. supra Gen. xv, 15, et xxv, 8.

Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., πατὴρ τοῦ Ἐζρί. Basil. Alex. habet, πατὴρ Ἀβιζρεῖ.

V. 33. Ο', Θ., ἐγενήθη. Ἄλλος, ἐγένετο. Basil. In edit. Rom. legitur, ἐγενήθη.

Ibid. Ἄλλος, ἀπεστράφησαν. Sic in textu Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἔθεντο τὸν Βαβλ βερσιθ. Basil. Notæ autem ubicunque dicimus *Basil.*, sine addito, intelligi lectiones, quas ad marginem affert, diversas ab iis quæ in textu ejusdem leguntur.

V. 34. Ἄλλος, ἐχθρῶν. Basil. et Alex.

V. 35. Ἄλλος, κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθοσύνην. Basil. et Alex.

Ex capite IX Judicum, ut est in folio nostro cum obelis et asteriscis.

Σικίμων ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες. 50. Καὶ ἐπορεύθη Ἀβιμέλεχ εἰς Θήβης, καὶ περιεκάθισεν ἐπ' αὐτήν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν. 51. Καὶ πύργος ἦν ὄχυρός ἐν μέσῳ τῆς πόλεως, καὶ ἐφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄνδρες, καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ πάντες οἱ ἠγούμενοι τῆς πόλεως· καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτούς. Καὶ ἀνέδρσαν ἐπὶ τὸ δῶμα τοῦ πύργου. 52. ✕ Καὶ προσήγγισεν· καὶ ἦλθεν Ἀβιμέλεχ ἕως τοῦ πύργου, καὶ ἐξοπώλευσεν αὐτόν. Καὶ ἤγγισεν Ἀβιμέλεχ ἕως τῆς θύρας τοῦ πύργου ἐνπρῆσαι (sic) αὐτὸν ἐν πυρὶ. 53. Καὶ

quasi mille viri et mulieres. 50. Et abiit Abimelech in Thebes, et circumsegit super eam, et præoccupavit eam. 51. Et turris erat munita in medio urbis : et fugerant illuc omnes viri et mulieres et omnes duces civitatis, et clauserunt super se ipsos : et ascenderunt super tectum turris. 52. ✕ Et appropinquavit : et venit Abimelech usque ad turrim, et bellarunt contra eum. Et accessit Abimelech usque ad portam turris incendere ipsam igne. 53. Et jecit mulier una fragmentum molæ super caput

Abimelech, et confregit cranium ejus. 54. Et clamavit cito ad puerum ferentem arma ipsius, et dixit ei, stringe gladium tuum, et occide me : ne forte dicant ✕ quod : mulier occidit eum ; et confodit eum puer ejus, et mortuus est — Abimelech : 55. Et vidit vir Israel quia mortuus est Abimelech, et abierunt vir in locum suum. 56. Et retulit Deus

ἐρρίψε γυνή μία κλάσμα μύλου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἀβιμέλεχ, καὶ συνέθλασεν τὸ κρᾶνιον αὐτοῦ. 54. Καὶ ἐβοήσεν τὸ τάχος πρὸς τὸ παιδάριον τὸν αἰφροντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, σπάσαι τὴν μάχαιράν σου, καὶ θανάτωσόν με, μήποτε εἰπωσιν ✕ ὅτι : γυνή ἀπέκτεινεν αὐτόν. Καὶ ἐξεκέντησεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν — Ἀβιμέλεχ : 55.

TO EBPAIKON.

שכמה 1
שם 2
מה טוב 2
שם 3
מבית 4
בעל ברית 4
בהם
ריקים ופחזים
עב-אלך מצב 6
בראש 7
החולתי אה-דשני 9
חולתי
החולתי 11
לבע על-העצים
החולתי 13

CAPUT IX JUDICUM.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
2.
3.
4.
6.
7.
9.
11.
13.

ἌΚΥΛΑΣ.

1.
2.
3.
4.
6. Ἐπὶ πεοίου στῆλῳματος.
7.
9.
11.
13.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In Sechem.
2. Sechem, Quid bonum,
3. Sechem.
4. E domo. Baalberith,
In eis. Vacuos et leves,
6. Cum planitie sita,
7. In capite.
9. Numquid cessare faciam pin- guedinem meam ?
Et vadam.
11. Numquid cessare faciam ?
Promoveri super ligna.
13. Num cessare faciam ?

VULGATA LATINA.

1. In Sichem.
2. Sichem. Quid vobis est melius.
3. Sichem.
4. De fano. Baalberith.
Ex eo. Inopes et vagos.
6. Juxta quercum quæ stabat.
7. In vertice.
9. Numquid possum deserere pinguedinem meam ?
Et venire.
11. Numquid possum deserere ?
Ut inter cætera ligna promo- vear.
13. Numquid deserere possum ?

AQUILA.

1.
2.
3.
4.
6. In campo cippi.
7.
9.
11.
13.

Και ειδεν ανηρ Ἰσραήλ ὅτι ἀπέθανεν Ἀδιμέλεχ, καὶ ἀπῆλθεν ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. 56. Καὶ ἀπέστρεψεν ὁ Θεὸς τὴν κακίαν Ἀδιμέλεχ, ἣν ἐποίησεν τῷ πατρὶ, ἀποκτείνων τοὺς ὄ ἀδελφοὺς αὐτοῦ. 57. Καὶ πᾶσαν κακίαν ἀνδρῶν Σικίμων ἐπέστρεψεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. Καὶ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κατάρρα Ἰωαθάμ τοῦ Ἰεροβαάλ

malignitatem Adimerech, quam fecit patri, occidens LXX. fratres suos. 57. Et omnem malignitatem virorum Sicimorum retulit Deus in caput ipsorum. Et supervenit super eos maledictio Joatham filii Jerobaal.

CAPUT IX JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- Ἄπραγους, καὶ ἀπονενοημένους.
- 6. Παρὰ τὴν δρυὴν τὴν ἐστῶσαν.
- 7.
- 9. Ἄρα παύσομαι τοῦ λίπου, μου;
- 11.
- 13.

- 1. Εἰς Συχέμ. Ἄλλως, Σίκιμα.
- 2. Συχέμ. Ἄλλοι, Σικίμων. Τί τὸ ἀγαθόν. Ἄλλος, ὁποῖον βέλτιον.
- 3. Συχέμ. Ἄλλος, Σικίμων.
- 4. Ἐκ τοῦ οἴκου. Βααλβερίθ. Ἄλλος, Βαάλ διαθήκης. Ἐαυτῷ. Ἄλλος, ἐν αὐτοῖς. Κενούς καὶ δειλοὺς. Ἄλλ., θαμνομένους.
- 6. Πρὸς τῇ βαλάνῃ τῇ εὐρετῇ τῆς στάσεως.
- 7. Ἐπὶ κορυφῇ. Ἄλλος, ἐν τῇ κορυφῇ.
- 9. Μὴ ἀπολείψατα τὴν πίστητά μου; Ἄλλως, μὴ ἀφείσα: Πορεύσομαι. Ἄλλως, πορευθῶ.
- 11. Ἀπολείψατα. Ἄλλως, ἀφείσα. Ἀργεῖν τῶν ξύλων. Ἄλλως, ἡγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. Ἄλλως, κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων.
- 13. Ἀπολείψατα. Ἄλλως, ἀφείσα.

- 1. Σίκιμα.
- 2.
- 3.
- 4. Ἐκ τοῦ οἴκου.
- 6.
- 7.
- 9. Μὴ ἀφείσα;
- Πορευθῶ.
- 11. Ἀφείσα.
- Ἠγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων.
- 13. Ἀφείσα.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- Otiosos et desperatos.
- 6. Ad quercum stantem.
- 7.
- 9. Num cessabo a pinguedine mea?
- 11.
- 13.

- 1. In Sychem. *Aliter*, Sicima.
- 2. Sychem. *Alit*, Sicimorum. Quid bonum. *Alit*, quale melius.
- 3. Sychem. *Alit*, Sicimorum.
- 4. E domo. Baalberith. *Alit*, Baal testamenti. Sibi. *Alit*, in eis. Inanes et miseros. *Alit*, attonitos.
- 6. Juxta quercum inventam stationis.
- 7. Super cacumen. *Alit*, in cacumine.
- 9. Num derelinquens pinguedinem meam? *Alit*, num dimittens?
- 10. *Ibo. Alit*, eam.
- 11. Derelinquens. *Alit*, dimittens. Dominari lignis. *Alit*, principatum habere super ligna. *Alit*, moveri super ligna.
- 13. Derelinquens. *Alit*, dimittens.

- 1. Sicima.
- 2.
- 3.
- 4. E domo.
- 6.
- 7.
- 9. Num dimittens?
- Eam.
- 11. Dimittens.
- Principatum habere super ligna.
- 13. Dimittens.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΛΑΣ.

רמשמח אלהים ואנשים

לנע עלהעצים

14 אלהאמד 14.

15 למלך עליכם 15.

חסו

מךהאמד

16 נגמול 16.

17 נלחם 17.

20 ואסמאין 20.

25 וישמו 25.

כארבים

אה כל אשר יעבר

26 ויבטחו 26.

27 הלולים 27.

ויקללו

30 ויהר אפי 30.

31 בתרמה 31

14. Προς την ράμνον.

15.

Ἐπιζετε.

16.

17.

20. Καὶ εἰ μὴ.

25.

26.

27.

Κα=ηράσαντα.

30.

31.

באים שמח והנם צרים אתהעיר
עליך

VERSIO HEBRAICI TEXT.

Lætificans Deum et homines.

Promoveri super ligna.

14. Ad rhamnum.

15. In regem super vos.

Confidite.

De rhamno.

16. Juxta retributionem.

17. Pugnavit.

20. Et si non.

25. Et posuerunt.

Insidias.

Omnem qui transibat,

26. Et speraverunt.

27. Laudes.

Et maledixerunt

30. Et iratus est nasus ejus.

31. In dolo.

Venientes in Sechem, et ecce
ipsi angustiantes civitatem super
te.

VULGATA LATINA.

Quod lætificat Deum et homines.

Inter ligna cætera promoveri.

14. Ad rhamnum.

15. Regem vobis.

Requiescite.

De Rhamno,

16. Vicem.

17. Pugnavit.

20. Sin autem.

25. Posueruntque.

Insidias.

Prætereuntibus.

26. Erecti.

27. Cantantium choris

Maledicebant.

30. Iratus est valde.

31. Clam.

Et oppugnat adversum te civi-
tatem.

AQUILA.

14. Ad rhamnum.

15.

Sperate.

16.

17.

20. Et si non.

25.

26.

27.

Maledixerunt.

30.

31.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Τὴν εὐφροσύνην τῶν ἀνθρώπων.

Τὴν εὐφροσύνην τῶν ἀνθρώπων.
"Ἄλλως, τὸν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ ἀνθρώπους.

Κινεῖσθαι περὶ τὰ ξύλα.

Κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ξύλων. "Ἄλλως, ἄρχειν τῶν ξύλων.

14.

14. Πρὸς τὴν βάμμον. "Ἄλλως, τῆ βάμμω.

14. Πρὸς τὴν βάμμον.

15.

15. Τοῦ βασιλεύειν ἐφ' ὑμᾶς.
"Ἄλλως, εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμῶν.

15.

Πεποιθατε. "Ἄλλως, ὑπόστητε.

Πεποιθατε.

'Ἀπ' ἐμοῦ. "Ἄλλως, ἐκ τῆς βάμμου.

16.

16. Κατὰ τὸ ἀνταπόδομα. "Ἄλλως, ὡς ἀνταπόδοσις.

16. Κατὰ τὸ ἀνταπόδομα.

17.

17. Ἐπολέμησεν. "Ἄλλως, παρετάξατο.

17. Ἐπολέμησεν.

20.

20. Καὶ εἰ μή. "Ἄλλως, εἰ δὲ οὐ.

20. Καὶ εἰ μή.

25.

25. Καὶ ἔθεντο. "Ἄλλως, ἔθηκαν.

25. Καὶ ἔθεντο.

Ἐνεδρεύοντας. "Ἄλλως, ἔνεδρα.

Πάντα δεσ παρεπορεύετο. "Ἄλλως, πάντας τοὺς διαπορευομένους.

26.

26. Ἦλπισαν. "Ἄλλως, ἐπεποίησαν.

26.

27.

27. Ἐλλουλεῖμ. "Ἄλλως, χόρους. Κατηρώντο.

27. Αὐλοῦς.

30.

30. Ὀργίσθη θυμῷ. "Ἄλλως, ἐθυμώθη ὀργῆ.

30. Ὀργίσθη θυμῷ.

31.

31. Ἐν κρυφῆ. "Ἄλλως, μετὰ δώρων.

31.

"Ἐρχονται εἰς Συχὲμ, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ περικάθηται τὴν πόλιν ἐπὶ σέ. "Ἄλλως, παραγεγόνασιν εἰς Σικίμα, καὶ οἶδε πολιορκούσιν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Lætitiam hominum.

Lætitiam hominum. *Aliter*, quod iustificat Deum et homines.

Moveri circa ligna.

Moveri super ligna. *Aliter*, dominari lignis.

14.

14. Ad rhamnum. *Aliter*, rhamno.

14. Ad rhamnum.

15.

15. Regnare super vos. *Alius*, in regem super vos.

15.

Confidite. *Aliter*, subsistite.

Confidite.

A me. *Alius*, de rhamno.

16.

16. Secundum retributionem. *Aliter*, ut retributio.

16. Secundum retributionem.

17.

17. Pugnavit. *Aliter*, præliatus est.

17. Pugnavit.

20.

20. Et si non. *Aliter*, si autem non.

20. Et si non.

25.

25. Et posuerunt.

25. Et posuerunt.

Insidiantes. *Alius*, insidias.

Omnem qui transibat. *Alius*, omnes prætereuntes.

26.

26. Speraverunt. *Alius*, confisi sunt.

26.

27.

27. Ellulim. *Aliter*, choros.

27. Tibias.

Maledicebant.

30.

30. Iratus est animo. *Aliter*, iratus est furore.

30. Iratus est animo.

31.

31. Clam. *Alius*, cum donis.

31.

Veniunt in Sychem: et ecce ipsi obsident civitatem super te. *Aliter*, advenerunt in Sicima: et ipsi quidem obsident.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
שכם 34 ארבעה ראשים	34.	34.
מךהמארב 35	35.	35.
מראשי 36	36.	36.
וראש אחד בא מדרך אלון כעוננים 37	37.	37. Ἀρχὴ μία παραγίνεται ἀπὸ δδοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων.
הלא 38 והלחם בו	38.	38.
לפני בעלי שכם 39	39.	39.
וישב בשכם 41	41.	41.
השדה 42	42.	42.
הראשים 44	44.	44.
פשמד פשוך		
נלחם 45	45.	45.
מגדל שכם 46	46.	46.
אל-צריח בית אל בדית		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
34. Sechem. Quatuor capita.	34. Sichem. In quatuor locis.	34.
35. De insidiis.	35. De insidiarum loco.	35.
36. De capitibus.	36. De montibus.	36.
37. Et caput unum veniens de via quercus Mehonenim.	37. Et unus cuneus venit per viam quæ respicit quercum.	37. Principium unum advent de via quercus respicientium.
38. Nonne. Et pugna in eum.	38. Nonne. Et pugna contra eum.	38.
39. Ad facies dominorum Se- chem.	39. Spectante Sichimorum po- pulo.	39.
41. Et mansit. In Sechem.	41. Sedit. In ea.	41.
42. In agrum.	42. In campum.	42.
44. Et capita. Vastaverunt. Vastaverunt.	44. Cum cuneo suo. Oppugnans. Palantes.	44.
45. Pugnavit.	45. Oppugnabat.	45.
46. Turris Sechem.	46. In turre Sichimorum.	46.
Ad arcem Bethelberith.	Fanum Dei sui Berith.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

34.	34. Συγέμ. "Αλλος, Σίκιμα. Τέσσαρες ἀρχαί. "Αλλως, τέτρα- σίν ἀρχαίς.	34.	Τέσσαρες ἀρχαί.
35.	35. Ἐκ τῶν ἐνέδρων. "Αλλως, ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου.	35.	Ἐκ τῶν ἐνέδρων.
36.	36. Ἀπὸ τῶν κεφαλῶν. "Αλλως, ἀπὸ τῶν κορυφῶν.	36.	
37.	37. Καὶ ἀρχὴ ἐτέρα ἔρχεται δι' ἔδοῦ Ἑλῶν Μαωνενίμ.	37.	
38.	38. Μὴ οὐχί. "Αλλος, οὐκ ἰδοῦ. Παρατάξαι αὐτῷ. "Αλλος, πολέ- μησον αὐτόν.	38.	
39.	39. Ἐνώπιον ἀνδρῶν Συγέμ. "Αλλος, πρὸ προσώπου τῶν ἀνδρῶν Σικίμων.	39.	
41.	41. Εἰσηλθεν. "Αλλος, ἐκάθισεν. Ἐν Σικίμοις. "Αλλως, ἐν Συ- γέμ.	41.	Ἐν Σικίμοις.
42.	42. Εἰς τὸν ἀγρόν. "Αλλος, εἰς τὸ πεδίο.	42.	
44.	44. Αἱ ἀρχαί. "Αλλως, οἱ ἀρχη- γοί. Ἐξέτειναν. "Αλλος, ἐξετάθησαν. Ἐξέτειναν. "Αλλως, ἐξεχύθη- σαν.	44.	Αἱ ἀρχαί. Ἐξεχύθησαν.
45.	45. Παρετάσσετο. "Αλλος, ἐπο- λέμει.	45.	
46.	46. Πύργου Σικίμων. "Αλλως, πύργου Συγέμ. Εἰς συνέλευσιν Βαιθηλβερίθ. "Αλ- λος, τὸ ὄχυρωμα οἴκου Ἡθηλβε- ρείθ	46.	Πύργου Σικίμων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

34.	34. Sychem. <i>Alius</i> , Sicima. Quatuor principia. <i>Aliter</i> , qua- tuor principii.	34.	Quatuor principia.
35.	35. De insidiis. <i>Aliter</i> , de insi- diarum loco.	35.	De insidiis.
36.	36. De capitibus. <i>Alius</i> , de ver- ticibus.	36.	
37.	37. Et principium aliud venit per viam Helon Maonenim.	37.	
38.	38. Nonne. <i>Alius</i> , annon ecce. Congredere cum eo. <i>Alius</i> , op- pugna eum.	38.	
39.	39. In conspectu virorum Sy- chem. <i>Alius</i> , ante faciem virorum Sicimorum.	39.	
41.	41. Intravit. <i>Alius</i> , sedit. In Sicimis. <i>Aliter</i> , in Sychem.	41.	In Sicimis.
42.	42. In agrum. <i>Alius</i> , in cam- pum.	42.	
44.	44. Principia. <i>Aliter</i> , duces. Extenderunt. <i>Alius</i> , extensi sunt. Tetenderunt. <i>Aliter</i> , effusi sunt.	44.	Principia. Effusi sunt.
45.	45. Præliabatur. <i>Alius</i> , pugna- bat.	45.	
46.	46. Turris Sicimorum. <i>Aliter</i> , turris Sychem. In conventum Bethelberith. <i>A- lius</i> , muuimentum domus Bethel- berith.	46.	Turris Sicimorum.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμματα.	AKYAAΣ.
אֲדַהְדְּרוּכֹת 48	48.	48.
שׁוֹכֵת וַיִּשְׂאָה וַיִּשֶׂם עַל־שִׁכְמוֹ		
אֱלֹהִים כִּלְהֵעֵם אִישׁ שׁוֹנֵה וַיִּלֵּךְ 49	49.	49.
הַצְרִיחַ		
וַיִּלְכְּדָהּ 50	50.	50.
וַיִּסְגְּרֵם בַּעֲדָם 51	51.	51.
וַיִּלְחֶם בּוֹ 52	52.	52.
רֶבֶב 53	53.	53.
וַחֲרָץ		
כִּהְרָה 54	54.	54.
וַיִּלְכְּ 55	55.	55.
אֶת רַעֲיָהּ 56	56.	56.
רַעֲתָהּ 57	57.	57.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
48. Secures. Ramum. Et portavit eum et posuit super humerum suum.	48. Arrepta securi. Ramum. Impositumque ferens humero.	48.
Ad populum. 49. Omnis populus vir ramum suum et iverunt.	Ad socios. 49. Ramos de arboribus præci- dentes, sequebantur.	49.
Arcem.	Præsidium.	
50. Et cepit eam.	50. Obsidebat.	50.
51. Et clauserunt deforis se.	51. Clausa firmissime janua.	51.
52. Et pugnavit in ea.	52. Pugnabat fortiter.	52.
53. Molaris. Et quassavit.	53. Molæ. Et confregit.	53.
54. Cito.	54. Cito.	54.
55. Et iverunt.	55. Reversi sunt.	55.
56. Malum.	56. Malum.	56.
57. Malum.	57. Vacat.	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Judicum.

Hoc fragmentum prodit ex folio nostro, unciali caractere sine accentibus et spiritibus, cum obelis et asteriscis, videturque excerptum ex eodem codice, cujus folia quædam habentur in Bibliotheca Colbertina, de quo in libris Exodi, Levitici, et Numerorum frequenter actum est: et omnia quæ in istis Colbertinis foliis habentur, supra locis suis

edita fuerunt. Hoc porro folium dono mihi oblatum fuit a Domino Desmarezio.

V. 1. Ὁ ἄλλως, Θ., Σίκιμα. Basil. Et sic frequenter hoc capite. Aliquando cum nota Ὁ, Θ., interdum sine nota.

V. 2. Ἄλλος, ὅποιον βέλτιον. Basil.

V. 4. Ἄλλος, Βαλὸν διαθήκης. Basil. et Alex

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

48.	48. Τὰς ἀξίνας. Ἄλλως, τὴν ἀξίνην. Κλάδον. Ἄλλος, φορτίον. Καὶ ἦρε καὶ ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτοῦ. Ἄλλος, ἔλαβεν αὐτὸ ἐπὶ τοὺς ὤμους. Τῷ λαῷ. Ἄλλος, πρὸς τὸν λαόν.	48.
49.	49. Κλάδον πᾶς ἀνήρ, καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλως, πάντες αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον, καὶ ἦραν. Τὴν συνέλευσιν. Ἄλλος, τὸ ὄχυρωμα. Ἄλλος, ἄντρον.	49. Τὴν συνέλευσιν.
50.	50. Κατέλαβεν. Ἄλλος, προκατ ἔλάβετο.	50.
51.	51. Καὶ ἀπέκλεισαν ἔξωθεν αὐτῶν. Ἄλλος, καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτούς.	51.
52.	52. Ἐξεπολέμησαν αὐτόν. Ἄλλως, παρετάξαντο αὐτῷ.	52. Ἐξεπολέμησαν αὐτόν.
53.	53. Ἐπιμυλίου. Οἱ λοιποὶ, μύλου. Καὶ ἔκλασε. Ἄλλος, καὶ συνέθλασε.	53.
54.	54. Ταχύ. Ἄλλος, τὸ τάχος.	54.
55.	55. Καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλως, ἀπῆλθον.	55. Ἀπῆλθον.
56.	56. Τὴν πονηρίαν. Ἄλλος, τὴν κακίαν.	56.
57.	57. Τὴν πονηρίαν. Ἄλλος, τὴν κακίαν.	57.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

48.	48. <i>Secures. Aliter, securem. Ramum. Alius, fascem.</i> Et assumpsit et posuit super humeros suos. <i>Alius, accepit eum super humeros suos.</i> <i>Populo. Alius, ad populum.</i>	48.
49.	49. <i>Ramum omnis vir: et iverunt. Aliter, omnes ipsi unusquisque fascem, et sumpserunt.</i> <i>Conventum. Alius, munimentum. Alius, antrum.</i>	49. Conventum.
50.	50. <i>Cepit. Alius, præoccupavit.</i>	50.
51.	51. <i>Et clausurunt de foris se. Alius, et clausurunt super se.</i>	51.
52.	52. <i>Impugnaverunt eum. Aliter, præliabantur cum eo.</i>	52. <i>Impugnaverunt eum.</i>
53.	53. <i>Supermolaris. Reliqui, molæ. Et fregit. Alius, et confregit.</i>	53.
54.	54. <i>Cito. Alius, festinanter.</i>	54.
55.	55. <i>Et iverunt. Aliter, abierunt.</i>	55. <i>Abierunt.</i>
56.	56. <i>Malignitatem. Alius, malignitatem.</i>	56.
57.	57. <i>Malignitatem. Alius, malignitatem.</i>	57.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Judicium.

Ibid. Ἄλλος, ἐν αὐτοῖς. Basil. et Alex.
Ibid. Σ., ἀπράγους καὶ ἀπον. Sic Basil. Interpres Procopii p. 505 aliter legerat: vertit enim, *Symmachus, rapaces et timidus*, scilicet, ἀρπαγας. Ἄλλ., θαυδομένους. Basil. et Alex.
V. 6. Has A. et S. lectiones habet Basil.
V. 7. Ἄλλος, ἐν τῇ κορυφῇ. Basil. Sed Alex.,

ἐπὶ τῆς κορυφῆς.
V. 9. Hæ lectiones, Σ., Ο', Θ., ex Basil. Ἄφειστα. Alex., ἀφείτα.
Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., πορευθῶ. Basil.
V. 11 et 13. Ο' ἄλλως, Θ., ἀφείστα. Basil. Ἄφειστα. Alex.
Ibid. Ἀρχειν τῶν ξύλων. Sic Basil. et Alex. in

textu. Ο, Θ, ηγεῖσθαι ἐπὶ τῶν ζύλων. Basil. Editio Romana, κινεῖσθαι ἐπὶ τῶν ζύλων, quæ lectio videtur esse Aquilæ, quæ postea in editionem τῶν Ο' irrepsit hic et v. 15.

V. 15. Ο' ἄλλως, Θ., Ἀφειῖσα, Basil. Ἀφειῖσα. Alex. Ibid. Τὴν εὐφροσύνην etc. Ex Basil. Editio autem Rom. τὴν εὐφραίνοντα Θεὸν καὶ ἀνθρώπους.

Ibid. Hæ lectiones ex Basil. V. notam versus 11. V. 14. Ἀ., Ο', Θ., πρὸς τὴν ῥάμνον. Basil. et sic Alex. In edit. Rom. legitur, τῇ ῥάμνω.

V. 15. Basil., εἰς βασιλέα ἐφ' ὕμων, et sic Alex. Ibid. Ἀ., ἐλπίζετε etc. Hæ lectiones ex Basil. Edit. vero Rom., ὑπόστητε.

Ibid. Ἄλλοι, ἐκ τῆς ῥάμνου. Basil. et Alex. Edit. Rom., ἀπ' ἐμοῦ.

V. 16. Ο', Θ., κατὰ τὸ ἀνταπόδομα. Basil. Edit. autem Rom., ὡς ἀνταπόδοσις.

V. 17. Ο', Θ., ἐπολέμησεν. Basil. ad marginem, et sic intelligendum, ubi non aliter notatur. In textu vero ut LXX, ὡς παρατάξατο.

V. 20. Ἀ., Ο', Θ., καὶ εἰ μὴ. Basil. ad marg., et sic Alex. Altera lectio quam in textu habet Basil. est edit. Rom.

V. 25. Ο', Θ., καὶ ἐθεντο. Basil. Edit. vero Rom., ἐθραυν.

Ibid. Ἄλλοι, ἐνεδρα. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλοι, πάντας τοὺς διαπορευομένους. Basil. et Alex.

V. 26. Ἄλλοι, ἐπεποίθησαν. Basil. et Alex.

V. 27. Θ., αὐλοῦς. Basil. Idem ad marg., Ο', χοροῦς, et sic Alex.

Ibid. Κατηρῶντο. Sic in textu habet Basil., ut Alex., in margine vero, κατηράσαντο, quæ est lectio edit. Rom.

V. 30. Basil., Ο', Θ., ὠργίσθη θυμῷ, ad marg., ut in edit. Rom. In textu vero, ἐθυμώθη ὀργῇ.

V. 31. Ἄλλοι, μετὰ δῶρων. Basil. et Alex.

Ibid. Basil. Ἄλλως, παραγεγόνισιν etc. Sic et Alex.

V. 34. Ο', Θ., τέσσαρες ἀρχαί. Basil. Τέσσαρες ἀρχαί. Alex. Edit. Rom. et Basil. in textu, τέσσασιν ἀρχαίς.

V. 35. Ο', Θ., ἐκ τῶν ἐνέδρων. Basil. Edit. vero Rom., ἀπὸ τοῦ ἐνέδρου.

V. 36. Ἄλλως, ἀπὸ τῶν κορυφῶν. Basil. et Alex.

Ex capite X.

Et surrexit post Abimelech ad salvandum Israel Thola filius Phua, filius patruī ejus, vir Isachar; et ipse habitabat in Samaria in monte Ephraim. 2. Et judicavit Israel tres et viginti annos, et mortuus est, et sepultus est in Samaria. 3. Et surrexit Jair post eum, Galaadites, et judicavit Israel duos et viginti annos. 4. Et erant ei duo et triginta filii, ascendentes super duos et triginta pullos, et duæ

1. Καὶ ἀνέστη μετὰ Ἀβιμέλεχ τοῦ σῶσαι τὸν Ἰσραὴλ Θωλά υἱὸς Φουά, υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ, ἀνὴρ Ἰσαχάρ· καὶ αὐτὸς κατῴκει ἐν Σαμαρίᾳ ἐν ὄρει Ἐφραΐμ. 2. Καὶ ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ γ' καὶ κ' ἔτη, καὶ ἀπέθανεν, καὶ ἐτάφη ἐν Σαμαρίᾳ. 3. Καὶ ἀνέστη Ἰαεὶρ μετ' αὐτοῦ ὁ Γαλααδιεῖτης· καὶ ἔκρινεν τὸν Ἰσραὴλ β' καὶ κ' ἔτη. 4. Καὶ ἐγένοντο αὐτῷ β' καὶ λ' υἱοί, ἐπιθεσθῆκοτες ἐπὶ β' καὶ λ' πύλους, καὶ β' καὶ

CAPUT X JUDICUM.

TO EBPAIKON.

TU EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

AKYAAΣ.

בשמיר 1. 1.
בשמיר 2. 2.
דגדג 4. 4.

ההם יקרא חות

בקמון 5. 5.

בעינו 6. 6.

דעבד

פלשתים

ויהראם ידה 7. 7.

VERSIJ HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. In Samir.

1. In Samir.

1.

2. In Samir.

2. In Samir.

2.

4. Et fuit illi.

4. Habens.

4.

Ipsis vocabant Chavoth.

Sunt appellatae Havot Jair, id est, oppida Jair.

5. In Chamon.

5. Camon.

5.

6. In oculis.

6. In conspectu.

6.

Et servierunt.

Et servierunt.

Pelstim.

Philistim.

7. Et iratusque est nasus domini.

7. Contra quos Dominus iratus.

7.

V. 37. 'Α., ἀρχὴ μία παραγ. Basil., et sic etiam Alex.
 V. 38. "Αλλος, οὐκ ἰδοῦ. Basil. et Alex.
 V. 39. "Αλλος, ἀπὸ προσώπου etc. Basil. In Alex. vero legitur, ἀπὸ προσώπου etc.
 V. 41. "Αλλος, ἐκάθισεν. Basil., et sic Alex.
 Ibid. "Ἐν Σιχίμοις. Ex Basil. Edit. Rom., ἐν Συχέμ. Et infra.
 V. 42. "Αλλος, εἰς τὸ πεδίον. Basil. et Alex.
 V. 44. Ο', Θ., αἱ ἀρχαί. Basil. Edit. Rom. et Basil. in textu, οἱ ἀρχηγοί.
 Ibid. "Αλλος, ἐξετάθησαν. Basil. et Alex.
 Ibid. Ο' ἄλλως. Θ., ἐξεχύθησαν. Basil.
 V. 45. "Αλλος, ἐπολέμει. Basil. et Alex.
 V. 46. Ο', Θ., πύργου Σιχίμων. Basil. ad marg.
 Ibid. "Αλλος, τὸ ὄχυρωμα etc. Basil. In Alex. vero sic, τὸ ὄχυρωμα οἴκου τοῦ Βαβλ διαθήκης.
 V. 48. "Αλλως, τὴν ἀξίην. Basil. Itemque Alex. et folium nostrum, ubi eadem fere lectiones habentur quæ in Basil. et Alex., ut quisque videre possit, et semel monuisse satis sit. Sequens lectio item ex Basil.
 Ibid. "Αλλος, ελαβεν αὐτὸ ἐπὶ τοὺς ὤμους. Basil.

Ibid. "Αλλος, πρὸς τὸν λαόν. Basil. et Alex.
 V. 49. "Αλλως, πάντες αὐτοὶ ἕκαστος etc. Basil. et Alex.
 Ibid. Post ἐνέπρησαν (Rom. edit., ἐνεπύρισαν), Ο', Θ., τὴν συνέλευσιν. Basil., et sic in textu habet edit. Rom.
 Ibid. "Αλλος, τὸ ὄχυρωμα. Sic Basil. ad marg. et Alex. in textu. "Αλλος, ἀντρον. Basil.
 V. 50. "Αλλος, προκατελάβετο. Basil. Προκατελάβοντο Alex.
 V. 51. "Αλλος, καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἐαυτοῦς. Basil. et Alex.
 V. 52. Ο', Θ., ἐξεπολέμησαν αὐτόν. Basil.
 V. 53. Basil. Οἱ λοιποί, μύλου. Et sic Alex. Edit. Rom. habet ἐπιμύλιον.
 Ibid. Basil. "Αλλος, καὶ συνέθλασε. Et Alex.
 V. 54. Basil. "Αλλος, τὸ τάχος. Et Alex. τ
 V. 55. "Αλλως, Θ., ἀπήλθον, cum hac nota, παν, id est, πάντες, omnes.
 V. 56 et 57. "Αλλος, τὴν καχίαν. Basil. et Alex. τ
 Basil. vero ad primum notat παν.

Ex capite X.

Ἄ πόλεις αὐτοῖς, καὶ αὐτὰς ἐκάλεσεν ἐπαύλεις Ἰαίρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· αἱ εἰσιν ἐν τῇ γῇ Γαλαὰδ.
 5. Καὶ ἀπέθανεν Ἰαίρ, καὶ ἐτάφη ἐν Καμῷ.

et triginta civitates ipsis, et ipsas vocavit villas Jair, usque ad diem hanc : quæ sunt in terra Galaad. 5. Et mortuus est Jair, et sepultus est in Camo.

6. Καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντι Κυρίου, καὶ ἐλάτρευσαν ✕ σὺν : ταῖς Βααλεμ, καὶ ✕ σὺν : ταῖς Ἀσταρῶθ ✕ καὶ σὺν τοῖς

6. Et addiderunt filii Israel facere malum ante Dominum, et servierunt ✕ cum : Baalim, et ✕ cum : Astaroth ✕ et cum.....

CAPUT X JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

1.	1. Ἐν Σαμίρ. "Αλλος, Σαμαρία.	1.
2.	2. Ἐν Σαμίρ. "Αλλος, Σαμαρία.	2.
4.	4. Καὶ ἦσαν αὐτῷ. "Αλλος, ἐγένοντο. Καὶ αὐτὰς ἐκάλεσαν πόλεις. "Αλλος, καὶ ἐκάλουν αὐτὰς ἐπαύλεις.	4. Καὶ αὐτὰς ἐκάλεσαν πόλεις.
5.	5. Ἐν Ραμνῶν. "Αλλος, Καμών.	5.
6.	6. Ἐνώπιον. Οἱ λοιποὶ, ἐναντίον. Καὶ ἐδούλευσαν. "Αλλος, καὶ ἐλάτρευσαν. Τῶν ἀλλοτρίων. "Αλλως, Φυλιστιεὶμ.	6. 6. Τῶν ἀλλοτρίων.
7.	7. Ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος. "Αλλος, ὠργίσθη θυμῷ Κύριος.	7. Ἐθυμώθη ὀργῇ κυριος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. In Samir. <i>Alius</i> , Samaria.	1.
2.	2. In Samir. <i>Alius</i> , Samaria.	2.
4.	4. Et erant illi. <i>Alius</i> , facti sunt. Et ipsas vocaverunt urbes. <i>Aliter</i> , et vocabant eas villas.	4. Et ipsas vocaverunt urbes.
5.	5. In Rhamnon. <i>Alius</i> , Camon.	5.
6.	6. In conspectu. <i>Reliqui</i> , ante. Et servierunt. <i>Alius</i> , et conie-runt.	6.
7.	7. Animatus est ira Dominus. <i>Aliter</i> , iratus est furore Dominus.	7. Animatus est ira Dominus.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
פלשתים 8 וירעצו	8.	8.
וירצו בגלעד		
9 להלחם גם ביהודה ובבנימין ובבית אפרים	9.	9.
10 ויועקז ונעבד	10.	10.
11. 12 הלא סמצרים ומקדאמורי מך בני עמון ומך פלשתים וצידונים ועמלק ומען לחצו אתכם ותצעק אלי	11. 12.	11. 12.
14 לם וועקז	14.	14.
15 ככלה מדב בעיניך	15.	15.
16 ויעבדו ותקצר	16.	16.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
pelistim. 8. Et detriverunt.	Philistiim. 8. Afflictique sunt.	8.
Et perfrugerunt. In Galaad.	Vehementer oppressi. In Galaad.	
9. Ad pugnandum etiam in Juda, et in Benjamin, et in domo Ephraim.	9. Vastarunt Judam, et Benja- min, et Ephraim.	9.
10. Et clamaverunt.	10. Clamaverunt.	10.
Et servivimus. 11. 12. Nonne ab Ægyptiis, et ab Amorrhæo, a filiis Ammon, et a Pelistim; et Sidonii, et Amalec, et Mahon oppresserunt vos, et clamastis ad me?	Servivimus. 11. 12. Numquid non Ægyptiis, et Amorrhæi, filiique Ammon, et Philistiim, Sidonii quoque et A- malec et Chanaan oppresserunt vos, et clamastis ad me?	11. 12.
14. Ite et clamate.	14. Ite et invocate.	14.
15. Juxta omne bonum in ocu- lis tuis.	15. Quidquid tibi placet	15.
16. Et servierunt.	16. Servierunt.	16.
Et abbreviata est.	Doluit.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Θ

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

<p>8. Καταδυνάστευσαν.</p>	<p>Φυλιστιειμ. Ἄλλος, ἀλλοφύλων. 8. Ἐθλιψαν. Ἄλλος, ἐσάθρωσαν. Ἐθλασαν. Ἐν Γαλαάδ. Ἄλλος, ἐν τῇ Γαλααδίτιδι.</p>	<p>8.</p>
<p>9.</p>	<p>9. Ἐκπολεμῆσαι ἐν τῷ Ἰούδα, καὶ Βενιαμιν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ Ἐφραϊμ. Ἄλλως, παρατάξασθαι πρὸς Ἰούδα, καὶ Βενιαμιν, καὶ πρὸς Ἐφραϊμ.</p>	<p>9. Ἐκπολεμῆσαι ἐν τῷ Ἰούδα, καὶ Βενιαμιν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ Ἐφραϊμ.</p>
<p>10.</p>	<p>10. Ἐέκραξαν. Ἄλλως, ἐβόησαν. Ἐδουλεύσαμεν. Ἄλλος, ἐλατρεύσαμεν.</p>	<p>10. Ἐέκραξαν.</p>
<p>11. 12. Μὴ οὐχὶ ἀπὸ Αἰγύπτου, καὶ ἀπὸ τῶν Ἀμορραίων, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἀπὸ τῶν Φυλιστιαίων, καὶ ἀπὸ Σιδωνίων, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀμαλήκ, καὶ Χαναάν, καὶ τῶν ἀποθλιδόντων ὑμᾶς, ὅποτε ἰδοῖσατε πρὸς μέ;</p>	<p>11. 12. Μὴ οὐχὶ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ ἀπὸ υἱῶν Ἀμμών, καὶ ἀπὸ Φυλιστιειμ, καὶ Σιδωνίων, καὶ Ἀμαλήκ, καὶ Μαδιάμ, οἱ ἔθλιψαν ὑμᾶς; Ἄλλως, οὐχὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ Ἀμορραῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμών, καὶ Μωάβ, καὶ οἱ ἀλλόφυλοι, καὶ Σιδωνιοὶ, καὶ Ἀμαλήκ, καὶ Χαναάν, καὶ ἐξέθλιψαν ὑμᾶς, καὶ ἐκεκράξατε πρὸς μέ;</p>	<p>11. 12.</p>
<p>14.</p>	<p>14. Πορεύεσθε καὶ βοήσατε. Ἄλλος, βαδίσατε καὶ βοᾶτε.</p>	<p>14.</p>
<p>15.</p>	<p>15. Πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. Ἄλλος, πάντα ὅσα ἀρέσκει ἐνώπιόν σου.</p>	<p>15.</p>
<p>16.</p>	<p>16. Ἐλατρεύσαμεν. Ἄλλως, ἐδούλευσαν. Ἐλιγώθη. Ἄλλως, ὠλιγοψύχησεν.</p>	<p>16. Ἐλατρεύσαμεν.</p>

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

<p>8. Oppresserunt.</p>	<p>Phylistiim. <i>Al.</i>, alienigenarum. 8. Tribulaverunt. <i>Alius</i>, labe-factorum. Fregerunt. In Galaad. <i>Alius</i>, in Galaaditide.</p>	<p>8.</p>
<p>9.</p>	<p>9. Ad pugnandum in Juda, et Benjamin, et in domo Ephraim. <i>Aliter</i>, ad præliandum contra Judam, et Benjamin, et contra Ephraim.</p>	<p>9. Ad pugnandum in Juda, et Benjamin, et in domo Ephraim.</p>
<p>10.</p>	<p>10. Clamaverunt. <i>Aliter</i>, <i>idem aliter</i>. Servivimus. <i>Alius</i>, coluimus.</p>	<p>10. Clamaverunt.</p>
<p>11. 12. Annon ab Ægypto, et ab Amorrhæis, et a filiis Ammon, et a Phylistiæis, et a Sidoniis, et ab Amalec, et Chanaan, et opprimen-tibus vos, quando clamastis ad me?</p>	<p>11. 12. Nonne ab Ægypto, et ab Amorrhæo, et a filiis Ammon, et a Phylistiim, et Sidoniis, et Amalec, et Madiam, qui tribulaverunt vos? <i>Aliter</i>, nonne Ægyptii, et Amorrhæi, et filii Ammon, et Moab, et alienigenæ, et Sidonii, et Amalec, et Chanaan, et tribulaverunt vos, et clamastis ad me?</p>	<p>11. 12.</p>
<p>14.</p>	<p>14. Ite et clamate. <i>Alius</i>, incedite, et clamate.</p>	<p>14.</p>
<p>15.</p>	<p>15. Omne bonum in oculis tuis. <i>Alius</i>, quæcunque placent in conspectu tuo.</p>	<p>15.</p>
<p>16.</p>	<p>16. Coluimus. <i>Aliter</i>, servie-runt. Diminuta est. <i>Aliter</i>, defecit</p>	<p>16. Coluimus.</p>

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שׂוֹנִי יִי	17.	17.
בבצפח יִי שׂוֹנִי יִי בְּבִנִי	18.	Ἐν τῇ Μασσηφά. 18.
שׂוֹנִי		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Et coacti sunt.	17. Congregati.	17.
In Maspah.	In Maspha.	In Massepha.
18. Qui cœperit pugnare in filios.	18. Qui primus ex vobis contra filios Ammon cœperit dimicare.	18.
In caput.	Dux.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Judicum.

V. 1 et 2. Ἄλλος, Σαμαρία. Sic Basil. et folium nostrum. Alex., Σαμαρεία.

V. 4. Ἄλλος, ἐγένοντο. Ita quoque Basil. et folium nostrum.

Ibid. Ο, Θ., καὶ αὐτὰς ἐκάλεσαν πόλεις. Basil. ad marg. In textu vero, καὶ ἐκάλουσιν etc., ut edit. Rom.

V. 5. Ἄλλος, Καμών. Basil. Folium nostrum, Καμό. Alex., Παμμώ.

V. 6. Basil. Οἱ λοιποὶ, ἐναντίον. Folium nostrum et Alex., ἐναντι.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐλάτρευσαν. Basil. Ita quoque

folium nostrum et Alex.

Ibid. Ο, Θ., τῶν ἀλλοτρῶν. Basil. Alex. vero, ἀλλοφύλων. Edit. Rom., Φυλιστιείμ, ut Basil. in textu, et infra similiter.

V. 7. Ο, Θ., ἐθυμώθη ὄργη Κύριος. Basil. In Alex. vero, ἐθυμώθη Κύριος. Edit. Rom. et Basil. in textu, ὄργισθη etc.

Ibid. Ἄλλος, ἀλλοφύλων. Basil. et Alex.

V. 8. Ἄλλος, ἐσάθρωσαν. Basil. et Alex.

Ibid. Σ., κατεδυνάστευσαν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῇ Γαλααδίτιδι. Basil. et Alex.

CAPUT XI JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
יִי גִבּוֹר חַיִּי	1	1.
חַיִּי		
יִי חַיִּי	3.	3.
יִי חַיִּי		
יִי חַיִּי		
יִי חַיִּי חַיִּי חַיִּי חַיִּי	4.	4.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Potens virtute.	1. Vir fortissimus.	1.
Genueritque.	Qui natus est.	
3. Et fugit.	3. Fugiens.	3.
Et collecti sunt.	Congregatique sunt.	
Vacui.	Inopes.	
Et egressi sunt.	• Et quasi principem sequebantur.	
4. Et fuit a diebus et pugnaverunt.	4. In illis diebus pugnabunt.	4.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
17. Ἐν Μασφά.	17. Συνήχθησαν. Ἄλλος, ἐξήλθον. Ἐν σκοπιᾷ.	17. Ἐν τῇ Μασσηφά.
18.	18. Ἄν ἄρξεται παρατάξασθαι πρὸς υἱούς. Ἄλλος, ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς. Κεφαλὴν. Ἄλλως, ἄρχοντα.	18. Κεφαλὴν.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17. In Maspha.	17. Congregati sunt. <i>Alius</i> , exierunt. In specula.	17. In Massepha.
18.	18. Incipiet præliari contra filios. <i>Alius</i> , cœperit pugnare in filios. Caput. <i>Aliter</i> , ducem.	18. Caput.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X Judicum.

V. 9. Ο, Θ., ἐκπολεμῆσαι etc. Basil. et Alex. Edit. Rom. et Basil. in textu, παρατάξασθαι etc.

V. 10. Ο, Θ., ἐκέκραξαν. Basil. Alex. vero habet ἰδῶσαν, ut Basil. in textu, et edit. Rom.

Ibid. Ἄλλος, ἐλατρεύσαμεν. Sic Basil. et Alex.

V. 11 et 12. Symmachi lectio et sequentes ex Basil. Postremam sequitur Alex.

V. 14. Ἄλλος, βαδίζετε καὶ βοᾶτε. Basil. Alex. vero, βαδίζετε καὶ βοᾶται (sic).

V. 15. Ἄλλος, πάντα ὅσα ἀρέσκει ἐνώπιόν σου. Basil. et Alex. qui habet ὅσα ἄν.

V. 16. Ο, Θ., ἐλατρεύσαμεν, mendose, ut videtur, Basil. Alex. vero, ἐλάτρευσαν, melius. Edit. Rom., ἐδοῦλευσαν.

Ibid. Basil., ὠλιγοφύγησεν. Et sic Alex.

V. 17. Ἄλλος, ἐξῆλθον Basil. et Alex.

Ibid. Α., Θ., ἐν τῇ Μασσηφά. Basil. Et sic habet Alex. Σ., ἐν Μασφά. Basil.

V. 18. Ἄλλος, ἄρξεται πολεμῆσαι etc. Basil. et sic Alex.

Ibid. Ο, Θ., κεφαλὴν. Basil. ad marg. In textu vero, ἄρχοντα, ut edit. Rom.

CAPUT XI JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐπηρμένος δυνάμει. Ἄλλος, ἦν ἡυνατός ἐν ἰσχύϊ. Ἦ ἐγέννησε. Ἄλλος, καὶ ἔτεκεν.	1
3.	3. Καὶ ἀπέδρα. Ἄλλως, καὶ ἐφυγεν. Καὶ συνεστράφησαν. Ἄλλος, καὶ ἀνυελέγοντο. Κενοί. Ἄλλος, λιτοί. Καὶ ἐξῆλθον. Ἄλλος, καὶ συνεπορεύοντο.	3. Καὶ ἀπέδρα.
4.	4. Καὶ ἐγένετο ἡνίκα παρετάξαντο. Ἄλλος, καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν.	4.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO
1.	1. Elevatus potentia. <i>Alius</i> , erat potens in fortitudine. Quæ genuit. <i>Alius</i> , et peperit.	1.
3.	3. Et fugit. <i>Aliter</i> , et aufugiebat. Et conglobati sunt. <i>Alius</i> , et collecti sunt. Vacui. <i>Alius</i> , tenues. Et egressi sunt. <i>Alius</i> , et ibant cum eo.	3. Et fugit.
4.	4. Et factum est quando præliabantur. <i>Alius</i> , et factum est post dies, et bellaverunt.	4.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γραμμασί.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

6 רָקֵץ וְגִלְחָמָה בְּנֵי כְמוֹן	6.	6.
7 וְכֹדֵעַ	7.	7.
צַר לָכֵן		
8 לָכֵן עָתִידָה שְׂבִנו אֵלֶיךָ הַלְטִירָה	8.	8.
עָמְנו וְגִלְחָמָה בְּנֵי כְמוֹן הָיִיתָ לָנוּ		
לְרֹאשׁ לְכָל יִשְׂרָאֵל גִּלְעָד		

11 וַיִּשְׂמְרוּ	11.	11.
עֲדֵיהֶם רֹאשׁ וְלִקְצֵן		
12 בָּאת אֵלַי לְהִדָּחֵם	12.	12.
13 בַּעֲלוֹתָיו	13.	13.
הַשִּׁיבָה אֶתְךָ בְּשָׁלוֹם		
15 כִּי אָמַר	15.	15.
16 בַּעֲלוֹתָם	16.	16.

סוף

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

6. In ducem, et pugnabimus in filios Ammon.	6. Esto princeps noster, et pugna contra filios Ammon.	6.
7. Et cur.	7. Et nunc.	7.
Angustia vobis.	Necessitate compulsi.	
8. Idcirco nunc reversi sumus ad te, et ibis nobiscum et pugnabis in filios Ammon, et eris nobis in caput, omnibus habitantibus Galaad.	8. Ob hanc igitur causam nunc ad te venimus, ut proficiscaris nobiscum et pugnes contra filios Ammon, sisque dux omnium qui habitant in Galaad.	8.
11. Et posuerunt.	11. Fecit.	11.
Super se in caput et in ducem.	Principem sui.	
12. Venisti ad me ad pugnandum.	12. Venisti contra me ut vastares terram meam.	12.
13. In ascendendo eum.	13. Quando ascendit.	13.
Redde eas in pace.	Cum pace redde mihi eam.	
15. Sic dicit.	15. Hæc dicit.	15.
16. In ascendendo eos.	16. Quando conscenderunt.	16.
Suph.	Rubrum.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6. Εἰς ἀρχηγόν, καὶ παρατάξο-
μεθα πρὸς υἱοὺς Ἀμμών. Ἄλλος,
εἰς ἡγούμενον, καὶ πολεμήσομεν
τοῖς υἱοῖς Ἀμμών. 6.
7. Καὶ διὰ τῆ. Ἄλλος, τί ὄτα.
Χρήσετε. Ἄλλος, ἐθλίθητε. 7.
8. Διὰ τοῦτο νῦν ἐπεστρέψαμεν
πρὸς σέ, καὶ πορεύση μεθ' ἡμῶν,
καὶ παρατάξῃ πρὸς υἱοὺς Ἀμμών,
καὶ ἔσθῃ ἡμῖν εἰς ἀρχοντα πᾶσι τοῖς
κατοικοῦσι Γαλαὰδ. Ἄλλος, οὐχ
οὕτως· νῦν ἤλθομεν πρὸς σέ, καὶ
συμπορεύση ἡμῖν, καὶ συμπολεμή-
σομεν ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών, καὶ
ἔσθῃ ἡμῖν εἰς κεφαλὴν, πᾶσι τοῖς οἰ-
κοῦσι Γαλαὰδ. 8.
11. Ἔθηκαν. Ἄλλος, κατέστη-
σαν. 11.
- Ἐπ' αὐτοὺς εἰς κεφαλὴν, καὶ εἰς
ἀρχηγόν. Ἄλλος, αὐτῶν ἡγούμε-
νον.
12. Ἦλθες πρὸς ἐμέ τοῦ παρα-
τάξασθαι. Ἄλλος, ἦκες πρὸς μέ
πολεμήσαι. 12.
13. Ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτόν.
Ἄλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει. 13.
- Ἀπόστρεψον αὐτὰς ἐν εἰρήνῃ.
Ἄλλος, ἐπίστρεψον αὐτὴν ἐν εἰ-
ρήνῃ.
15. Οὕτως λέγει. Ἄλλος, τὰδε
λέγει. 15.
16. Ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτούς.
Ἄλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν. 16.
- Σίφ. Ἄλλος, ἐρυθρὰς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOCTIO.

6. In principem, et pugnabimus
adversus filios Ammon. *Alius*, in
ducem, et bellabimus cum filiis
Ammon. 6.
7. Et propter quid. *Alius*, quid
quod. 7.
- Egetis. *Alius*, afflicti estis.
8. Propter hoc nunc revertimus
ad te : et ibis nobiscum, et pugna-
bis adversus filios Ammon, et
eris nobis in principem, omnibus
inhabitantibus Galaad. *Alius*, non
sic : nunc venimus ad te, et ibis
nobiscum, et simul bellabimus in
filios Ammon : et eris nobis in
caput, omnibus habitantibus Ga-
laad. 8.
11. Posuerunt. *Alius*, consti-
tuerunt.
Super se in caput, et in princi-
pem. *Alius*, sui ducem. 11.
12. Venisti ad me ad pugnan-
dum. *Alius*, venisti ad me bel-
lare. 12.
13. In ascendendo eum. *Alius*,
in ascensu. 13.
- Restitue eas in pace. *Alius*, re-
stitue eam in pace.
15. Sic dicit. *Alius*, hæc dicit. 15.
16. In ascendendo eos. *Alius*
in ascensu eorum. 16.
- Siph *Alius*, Rubri.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικαὶς γραμματεῖς.	AKYΛAΣ.
17 בארץ ולא אבה	17.	17.
18 ויבא ממזרח בגבול	18.	18.
19 בעברותא בארץ	19.	19.
20 ולא האמיני סתחן את־ישראל צבר בגבול	20.	20.
וילחם עם־ישראל		
21 הארץ ההיא	21.	21.
22 ויירש את כל־גבול האמורי	22.	22.
24 ולא את־אשר יירשך	24.	24.
ואת כל־אשר הדיש		
25 הבזבז כזב ארסה כנלק בק צפור כולך	25.	25.
26 ובבנותיה	26.	26.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. In terra tua.	17. Per terram tuam.	17.
Et noluit.	Noluit.	
18. Et ambulavit. Venitque ab ortu.	18. Circuivit. Venitque contra orientalem plagam.	18.
In terminum.	Terminos.	
19. Transeamus nunc in terra tua.	19. Ut transeam per terram tuam.	19.
20. Et non credidit Seon Israel transire in terminum suum.	20. Qui et ipse Israel verba despiciens, non dimisit eum transire per terminos suos.	20.
Et pugnavit cum Israel.	Et fortiter resistebat.	
21. Terræ ipsius.	21. Regionis illius.	21.
22. Et possederunt omnem terminum Amorrhæi.	22. Et universos fines ejus.	22.
24. Nonne quod possidere faciet te.	24. Nonne ea quæ possidet.	24.
Et omne quod possidere fecit.	Quæ autem Dominus Deus noster victor obtinuit.	
25. Num bonus bonus es tu præ Balac filio Seppor rege ?	25. Nisi forte melior es Balac filio Sephor rege.	25.
26. Et in filiabus ejus.	26. In viculis ejus.	26.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 17. 17. Ἐν τῇ γῆ σου. Ἄλλος, διὰ τῆς γῆς σου. Οὐκ ἠδόκησε. Οἱ λοιποὶ, οὐκ ἠθέλησεν.
- 18. 18. Ἐπορεύθη. Ἄλλος, διεῖλθε. Καὶ ἦλθεν ἀπὸ ἀνατολῶν. Ἄλλος, παρεγένετο κατ' ἀνατολάς. Ἐν ὄρεις. Ἄλλος, εἰς τὸ ὄριον.
- 19. 19. Παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου. Ἄλλως, παρελθωμεν δὴ ἐν τῇ γῆ σου.
- 20. 20. Καὶ οὐκ ἐνεπίστευσε Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν ἐν τῷ ὄρει αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἠθέλησε Σηὼν τὸν Ἰσραὴλ διελθεῖν διὰ τῶν ὄρειων.

Καὶ παρετάξατο πρὸς Ἰσραὴλ. Ἄλλος, κατέπολέμησε μετὰ Ἰσραὴλ.

- 21. 21. Ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ. Ἄλλως, τὴν γῆν ἐκείνην.
- 22. 22. Vacat. Ἄλλος, καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν τὸ ὄριον τοῦ Ἀμορβαίου.
- 23. 23. Οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι. Ἄλλως, οὐχὶ ἂ ἐὰν κληρονομήσει σε. Καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν. Ἄλλως, καὶ τοὺς πάντας οὓς ἐξῆρεν.

- 25. 25. Μὴ κρείσσων εἶ σὺ Βαλάκ υἱοῦ Σεπφὼρ βασιλέως; Ἄλλως, μὴ ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος εἶ σὺ ὑπὲρ Βαλάκ υἱοῦ Σεπφὼρ βασιλέως;
- 26. 26. Ἐν τοῖς ὄρεις αὐτῆς. Οἱ λοιποὶ, ἐν ταῖς θυγατρᾶσιν αὐτῆς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- 17. 17. In terra tua. *Alius*, per terram tuam. Non bene sensit. *Reliqui*, noluit.
- 18. 18. Ivit. *Alius*, pertransivit. Venitque ab Ortu. *Alius*, accessit ad Ortum. In terminos. *Alius*, in terminum.
- 19. 19. Transibo per terram tuam. *Aliter*, transeamus in terra tua.
- 20. 20. Et non credidit Seon Israeli transire in termino suo. *Alius*, et noluit Seon Israelicum transire per terminos. Et pugnavit adversus Israel. *Alius*, et pugnavit cum Israel.
- 21. 21. In terra illa. *Aliter*, terram illam.
- 22. 22. Vacat. *Alius*, et hæreditavit omnem terminum Amorrhæi.
- 23. 23. Nonne quæcumque possidere fecit te. *Aliter*, nonne quæcumque hæreditare faciet te. Et omnia quæcumque possidere fecit. *Aliter*, et omnes quos abstulit.
- 25. 25. Meliorne es tu Balac filio Sepphor rege? *Aliter*, numquid in bono melior es tu super Balac filium Sepphor regem?
- 26. 26. In finibus ejus. *Reliqui*, in filiabus ejus.

- 17. 17. Παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου.
- 18. 18. Παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου.
- 19. 19. Παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου.
- 20. 20. Παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου.
- 21. 21. Ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ.
- 22. 22. Vacat.
- 23. 23. Οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι.
- 24. 24. Οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι.
- 25. 25. Μὴ κρείσσων εἶ σὺ Βαλάκ υἱοῦ Σεπφὼρ βασιλέως;
- 26. 26. Ἐν τῇ γῆ ἐκείνῃ.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
וכחזע לא־הועלתם		
27 לאלהם	27.	
29 והוא	29.	29. Ἐγενήθη.
ויעבר אד־מצפה		
30 אס־נתן נתן	30.	30.
31 מזלתי	31.	31.
32 ויעבר	32.	32.
לאלהם		
33 ויכנע	33.	33. Ἐνετράπησαν.
34 יחידה	34.	34.
35 הכרע הכרעהני ואת היות בעברי	35.	35. Κάμψασα ἑκαμψάς με.
36 אחרי אשר עשה לך יחיה	36.	36.
37 יעשה לי הדבר הזה	37.	37.
39 מקץ	39.	39.
ותשב		
ויעש לה		
40 ימים	40.	40.

YERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Et quare non eruistis ?	Quare tanto tempore nihil super hac repetitione tentastis ?	
27. Pugnando.	27. Indicens mihi bella.	27.
29. Et fuit. Et transivit Mispeh.	29. Factus est. Maspha quoque.	29. Factus est.
30. Si dando dederis.	30. Si tradideris.	30.
31. E foribus.	31. De foribus.	31.
32. Et transivit. Ad pugnandum.	32. Transivitque. Ut pugnaret.	32.
33. Humiliatique sunt.	33. Humiliatique sunt.	33. Confusi sunt.
34. Unica.	34. Unigenita.	34.
35. Incurvando incurvare feci- sti me, et tu fuisti in turbantibus me.	35. Decepisti me, et ipsa dece- pta es.	35. Incurvando incurvare fecisti me.
36. Postquam fecit tibi Domi- nus.	36. Concessa tibi ultione.	36.
37. Fiat mihi verbum hoc.	37. Hoc solum mihi præsta quod deprecor.	37.
39. A fine.	39. Expletisque duobus mensi- bus.	39.
Et reversa est. Et fecit ei.	Reversa est. Et fecit ei.	
40. Diebus.	40. Diebus.	40.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Καὶ διατί οὐκ ἐβρύσω ; "Αλλως, τί ὅτι οὐκ ἐβρύσατο ;	
27.	27. Παρατάξασθαι. "Αλλως, πολεμήσαι.	27.
29.	29. Ἐγενήθη. "Αλλως, ἐγένετο. Καὶ παρήλθε τὴν σκοπιάν. "Αλλως, καὶ διέβη τὴν σκοπιάν.	29. Ἐγενήθη.
30.	30. Ἐάν διδοὺς ὄψι μοι. "Αλλος, εἰν παραδόσει παραδῶς.	30.
31.	31. Ἀπὸ τῆς θύρας. "Αλλος, ἐκ τῶν θυρῶν.	31.
32.	32. Διέβη. "Αλλως, παρήλθεν. Παρατάξασθαι. Οἱ λοιποὶ, πολεμήσαι.	32. Διέβη.
33.	33. Ἐνετράπησαν. "Αλλως, συνεστάλησαν.	33. Ἐνετράπησαν.
34.	34. Μονογενής. "Αλλος, ἀγαπητή. "Αλλος, πῶθητή.	34.
35.	35. Ταραχῆ ἐτάραξάς με, καὶ σὺ ἦς ἐν τῷ ταράχῃ μου.	35. Καταγχουσα κατηγγάζας με.
36.	36. Ἐν τῷ ποιῆσαι σοὶ Κύριον. "Αλλως, ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι Κύριος.	36.
37.	37. Καὶ ποιήσόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο. "Αλλως, ποιησάτω δὴ ὁ πατήρ μου τὸν λόγον τοῦτον.	37. Καὶ ποιήσόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο.
39.	39. Μετὰ τέλος. "Αλλως, ἐν τέλει.	39. Μετὰ τέλος.
	Ἐπέστρεψε. "Αλλως, ἀνέκαμψεν.	
40.	Καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ. 40. Ἡμέρας. "Αλλος, μῆνας.	Καὶ ἐπετέλεσεν Ἰερθαί. 40.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Et cur non eruisti? <i>Aliter</i> , quid quod non eruit?	
27.	27. Pugnando. <i>Aliter</i> , præliando.	27.
29.	29. Factus est.	29. Factus est.
	Et præterivit speculam. <i>Aliter</i> , et transivit speculam.	
30.	30. Si dans dederis mihi. <i>Alius</i> , si traditione tradideris.	30.
31.	31. De janua. <i>Alius</i> , de januis.	31.
32.	32. Transivit. <i>Aliter</i> , præterivit. <i>Præliari. Reliqui</i> , pugnare.	32. Transivit.
33.	33. Confusi sunt. <i>Aliter</i> , coangustati sunt.	33. Confusi sunt.
34.	34. Unigenita. <i>Alius</i> , dilecta. <i>Alius</i> , desiderata.	34.
35.	35. Perturbatione perturbasti me, et tu fuisti in perturbatione mea.	35. Strangulans strangulasti me.
36.	36. In faciendo tibi Dominus. <i>Aliter</i> , quia fecit tibi Dominus.	36.
37.	37. Et fac mihi verbum hoc. <i>Aliter</i> , faciat nunc pater meus verbum hoc.	37. Et fac mihi verbum hoc.
39.	39. Post finem. <i>Aliter</i> , in fine.	39. Post finem.
	Reversa est. <i>Aliter</i> , rediit.	
40.	Et fecit in ea. 40. Dies <i>Alius</i> , menses.	Et complevit Jephthæ. 40.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Judicum.

- V. 1. "Αλλος, ἦν δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ. Basil. Alex. vero, δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ καὶ αὐτὸς ἦν.
- Ibid. "Αλλος, καὶ ἔτεκεν. Basil. et Alex.
- V. 3. Ο, Θ., καὶ ἀπέδρα. Basil. Edit. Rom., ἐφυγεν.
- Ibid. "Αλλος, καὶ συνελέγοντο. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, λιτοί. Basil. et Alex. — Coislin. in textu, λιτοί, in marg., κενοί.
- Ibid. Καὶ ἐξήλθον. Basil., καὶ συνεπορεύοντο. Alex., καὶ συνεξεπορεύοντο
- V. 4. "Αλλος, καὶ ἐγένετο etc. Basil. et Alex.
- V. 6. "Αλλος, εἰς ἠγούμενον etc. Basil. et Alex.
- V. 7. "Αλλος, τί ἐστὶ. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, ἐθλίθητε. Alex. Basil. vero, ἐθλίθηται.
- V. 8. "Αλλος, οὐχ οὕτως· νῦν etc. Basil., et ita quoque Alex. qui habet, καὶ πολεμήσωμεν.
- V. 11. "Αλλος, κατέστησαν. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, αὐτῶν ἠγούμενον. Basil.
- V. 12. "Αλλος, ἤρας πρὸς μὲ πολεμήσαι. Basil.
- V. 13. "Αλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, ἐπίστρεψον αὐτήν etc. Basil.
- V. 15. "Αλλος, τὰς λέγει. Basil. et Alex.
- V. 16. "Αλλος, ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, ἐρυθρὰς. Basil.
- V. 17. "Αλλος, διὰ τῆς γῆς σου. Basil. et Alex.
- Ibid. Οἱ λοιποὶ, οὐκ ἤθέλησεν. Basil. Sic quoque habet Basil.
- V. 18. "Αλλος, διτῆθε. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, παρεγένετο κατ' ἀνατολάς. Basil. et Alex.
- Ibid. "Αλλος, εἰς τὸ ὄριον. Ibidem.
- V. 19. Ο, Θ., παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου. Basil. et Alex. Edit. Rom., παρελθωμεν.
- V. 20. "Αλλος, καὶ οὐκ ἤθέλησε etc. Basil. In Alex. omittitur Σηρῶν.
- Ibid. "Αλλος, ἐπολέμησε μετ' Ἰσραήλ. Basil. et Alex.
- V. 21. Ο, Θ., ἐν τῇ γῇ ἐκαίνη. Basil. Edit. Rom., τὴν γῆν etc.
- V. 22. "Αλλος, καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν τὸ etc. Basil. et Alex. Hæc desiderantur in edit. Rom.
- V. 24. Ο, Θ., οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι. Basil. et Alex.
- Ibid. Ο, Θ., καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν.

CAPUT XII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμματα.	ΑΚΥΛΑΑΣ.
<p>1 וצנץ איש אפרים צפונה מחוצע עברת ל להלם</p>	<p>1</p>	<p>1. Βορρῶν.</p>
<p>2 ריב היתה אני ונסי ובניעמו במד</p>	<p>2.</p>	<p>2. Δικασίας.</p>
<p>3 ריב ואעברה בידו להלם</p>	<p>3.</p>	<p>3.</p>
<p>4 ויהלם</p>	<p>4.</p>	<p>4.</p>
<p>5 והיה כי יאמרו פליטו אפרים אנבררה ואמרו לו אנשדגלנד האפרתי אזה ויאמר לא</p>	<p>5.</p>	<p>5.</p>
<p>VERSIO HEBRAICI TEXT.</p>	<p>VULGATA LATINA.</p>	<p>AQUILA.</p>
<p>1. Et accitus est vir Ephraim.</p> <p>In Aquilonem. Quare transisti ad pugnandum?</p> <p>2. Rixæ fui ego et populus meus et filii Ammon valde.</p> <p>Rixæ.</p> <p>3. Et transivi. In manu mea.</p> <p>Ad pugnandum.</p> <p>4. Et pugnavit.</p> <p>5. Et fuit quando dicebant reliquie Ephraim. Transibo. Et dicebant ei viri Galaad: Num Ephraim tu? et dicebat, Non.</p>	<p>1. Ecce autem in Ephraim orta est seditio.</p> <p>Contra Aquilonem. Quare vadens ad pugnam?</p> <p>2. Disceptatio erat mihi et populo meo contra filios Ammon vehementes.</p> <p>3. Transivi. In manus meas.</p> <p>In prælium.</p> <p>4. Pugnabat.</p> <p>5. Cumque venisset ad ea de Ephraim numero, fugiens, atque divisisset: Obsecro ut me transire permittat: dicebant ei Galaaditæ:</p>	<p>1.</p> <p>Aquilonem.</p> <p>2.</p> <p>Litis.</p> <p>3.</p> <p>4.</p> <p>5.</p>

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Judicum.

Basil. Sic item Alex.

V. 25. Ο, Θ., μὴ κρείσσων εἶ σὺ etc. Basil. et sic etiam Alex. Edit. Rom. μὴ ἐν ἀγαθῷ εἶς.

V. 26. Οἱ λοιποὶ, ἐν ταῖς θυγατρῶσιν αὐτῆς. Basil., atque ita Alex.

Ibid. Ἄλλως, τί ὅτι οὐκ ἐβρώσατο. Basil., et sic Alex.

V. 27. Ἄλλως, πολεμῆσαι. Sic Basil. et Alex.

V. 29. Α., Ο, Θ., ἐγενήθη. Basil. et sic item Alex.

Ibid. Ἄλλως, καὶ διέβη τὴν σκοπιάν. Basil. et Alex. similiter.

V. 30. Ἄλλως, ἐὰν παραδόσει παραδῶς. Basil., atque Alex. similiter.

V. 31. Ἄλλως, ἐκ τῶν θυρῶν. Basil. ac etiam Alex.

V. 32. Ο, Θ., διέβη. Basil. atque Alex.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, πολεμῆσαι. Basil. ita quoque legitur in Alex.

V. 33. Α., Ο, Θ., ἐνετράπησαν. Basil., atque ita legitur in Alex.

V. 34. Hic Basiliensis in textu habet μονογενῆς, ut edit. Rom. Ad marginem vero, ἀγαπητῆ, cum

hac nota, παν. Codex item. Alex., ἀγαπητῆ. Scholiastes vero, ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει, τὸ ποθητῆ, ἀπὸ δὲ συνηθείας, ἢ ιδιώματος, τὴν ποθητὴν οὕτως ὀνομάζει.

V. 35. Has omnes lectiones mutuamur ex Basiliensi. Alexandrinus vero Symmachum sequitur (').

V. 36. Ἄλλως, ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι Κύριος. Basil. et Alex.

V. 37. Ο, Θ., καὶποίησόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο. Basil.

V. 39. Ο, Θ., μετὰ τέλος. Basil., et sic Alex.

Ibid. Ἄλλως, ἀνέκαμψεν. Basil. et Alex.

Ibid. Θ., καὶ ἐπετέλεσεν Ἰεφθαέ. Basil., et sic Alex.

V. 40. Ἄλλως, μῆνας. Basil.

(') Vitiose edidit Montf. ἐμπεδοστάτηκας, et mire hallucinatur in lexico suo græco, frustra indagans sensum verbi ἐμπεδοστατέω. Quod si verbum hoc inquirere tentes apud omnes græcos scriptores, quotquot sunt, Hylam vocas. DRACH.

CAPUT XII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. 1. Καὶ ἐδόθησεν ἀνὴρ Ἐφραῖμ. Ἄλλως, καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ Ἐφραῖμ.

Βορβάν.

Εἰς Βορβάν. Ἄλλ., Σεφινά.

Διατὶ παρῆλθες παρατάξασθαι; Ἄλλως, τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν;

1.

Βορβάν.

Τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν.

2. Ἐν μάχῃ ἤμην Ἀμμών, ἐταπίνου με σφόδρα.

2. Ἀνὴρ μαχητῆς ἤμην ἐγώ, καὶ ὁ λαός μου, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμών σφόδρα.

2.

Ἐταπίνου.

Μαχητῆς. Ἄλλως, ἀντιδικῶν. Ἄλλ., ἐπολέμουν.

3. 3. Παρῆλθον. Ἄλλως, διέβην.

Ἐν χειρὶ μου. Ἄλλως, ἐνώπιόν μου.

3.

Παρατάξασθαι. Οἱ λοιποὶ, πολεμεῖν.

4. 4. Καὶ παρατάξασθαι. Ἄλλως, ἐπολέμει.

5. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ διασωζόμενοι Ἐφραῖμ, διαδώμεν. Καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄνδρες Γαλαὰδ, Μὴ Ἐφραθίτης εἶ; καὶ εἶπεν, οὐ. Ἄλλ.

4.

5.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIΩ.

1. 1. Et clamavit vir Ephraim. Alius, et congregati sunt filii Ephraim.

Aquilonem.

In Aquilonem. Al. Sephina.

1.

Aquilonem.

2. In pugna eram Ammon, humiliabant me valde.

Propter quid transisti pugnare? Aliter, quid quod ivisti bellare?

Quid quod ivisti bellare.

Humiliabant.

2. Vir pugnator eram ego, ei populus meus, et filii Ammon valde.

2.

Pugnator. Alius, adversarius. Alius, oppugnabant.

3. 3. Transivi. Aliter, trajeci.

In manu mea. Aliter, in conspectu meo.

3.

Præliari. Reliqui, pugnare.

4. 4. Et pugnavit. Alius, pugnabat.

5. Superstites, ita ut dicerent residui Ephraim: Vos Galaad in iis qui sunt Ephraim et Manasse.

5. Et dixerunt eis ii qui evaserant de Ephraim, Transeamus. Et dixerunt eis viri Galaad: Numquid Ephratites es? Et dixit: Non.

4.

5.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
6 ויאמר לו אמרנא שבית ויאמר סבית ולא יכין לדבר ק ויאחזו אותו	6	6.
שבית		
ויאחזו אותו		
8 אבצן	8.	8.
14 יהוילך	14	14.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Et dicebant ei: Dic nunc Scibboleth:-- et dicebat Sibbolet: et non dirigebat loqui sic, et apprehendebant eum.	Numquid Ephrataeus es? quo dicente: Non sum. 6. Et interrogabant eum, Dic ergo Scibboleth, quod interpretatur spica, qui respondebat, Sibboleth: eadem littera spicam exprimere non valens. Statimque apprehensum.	6.
Scibboleth.	Scibboleth.	
Et jugulabant eum.	Jugulabant.	
8. Absan.	8. Abesan.	8.
14. Et fuit ei.	14. Qui habuit.	14.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Judicum.

V. 1. Ἄλλος, καὶ συγγχθησαν etc. Basil., et sic Symmachi vitiosa videtur.
Alex. Sequens lectio ex Hieron., *De locis Hebraicis.* Ibid. Ἄλλ., Σεφινά. Coisl. in., Ο', εἰς Σεφινά, m., in textu, ἀντιδικῶν, m., μάχης.
oi Γ', βορράν. Ibid. Σ., ἐταπείνου. Ἄλλ., ἐπολέμου. Basil. Sed neutrum est in Hebræo.
Ibid. Ὁ ἄλλως, θ., τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν. V: 3. Ἄλλως, διέθην. Basil. et Alex.
Basil. et sic Alex.
V. 2. Ἄ., δικαρίας, Σ. etc. Basil. Lectio autem

TO EBPAIKON.	CAPUT XIII JUDICUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
1 בעיני	1.	1.
פלשתים		
2 ויהי	2.	2.
משפחת דני		
3 הרית וילדת	3.	3.
5 ומורה לארבעה	5.	5. Καὶ φόβος οὐκ ἐπιθήσεται.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. In oculis.	1. In conspectu.	1.
Pelistorum.	Philistinorum.	
2. Et fuit.	2. Erat.	2.
De familia Danitarum.	De stirpe Dan.	
3. Et concipies et paries.	3. Concipies et paries.	3.
5. Et novacula non ascendet.	5. Cujus non tanget caput novacula.	5. Et timor non superveniet.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6. *λος, μή ἐκ τοῦ Ἐφραϊμ ὑμεῖς; καὶ εἶπαν, οὐκ ἐσμὲν.*
 6. Καὶ εἶπαν αὐτῶ, εἶπον δὴ στάχυς· καὶ οὐ κατηύθυνε τοῦ λαλήσαι οὕτως· καὶ ἐπελάβοντο αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ εἶπον αὐτοῖς, εἶπατε δὴ σύνθημα, καὶ εἶπαν, στάχυς, καὶ οὐ κατηύθυναν τοῦ λαλήσαι οὕτως, εἶτα καὶ ἐπελάβοντο αὐτῶν.
 Στάχυς. Ἄλλ., σύνθημα. Ἄλλος, σεβελῶ.
 Ἐθυσαν. Ἄλλος. Ἐσφαξαν.
 8. Ἄβεσσάν. Ἄλλως, Ἐσεδών.
 14. Ἐγένοντο αὐτῶ. Ἄλλως, καὶ ἦσαν αὐτῶ.

6.
 8. Ἐβσών.
 14. Ἐγένοντο αὐτῶ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

6. *Alius, num ex Ephraim vos? Et dixerunt: Non sumus.*
 6. Et dixerunt ei, Dic nunc: spica: et non dirigebat loqui sic: et apprehendebant eum: *Alius*, et dicebant eis, dicite nunc, constitutum: et dicebant, spica, et non dirigebant loqui sic. Deinde apprehendebant eos.
 Spica. *Al.*, constitutum. *Alius*, sebelo.
 Immolabant. *Alius*, jugulabant.
 8. Abessan. *Aliter*, Esehon.
 14. Facti sunt ei. *Aliter*, et erant ei.

6.
 8. Ebson.
 14. Facti sunt ei.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Judicum.

Ibid. Ἄλλως, ἐνώπιόν μου. Basil. liensi, quæ cum Drusio et cod. Alex. convenit.
 Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, πολεμεῖν. Basil. et sic Alex. Ibid. Ἄλλ., σεβελῶ. Basil.
 V. 4. Ἄλλ., ἐπολέμει. Basil. et Alex. Ibid. Ἄλλ., Ἐσφαξαν. Basil.
 V. 5. Σ., οἱ σσωσμένοι etc. Hæ lectiones ex Basiliensi prodeunt. V. 8. Ἄλλως, Ἐσεδών. Basil. et Alex. Θ., Ἐβσών. Basil.
 V. 14. Ο', Θ., ἐγένοντο αὐτῶ. Basil. et sic Alex.

CAPUT XIII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. 1. Ἐναντίον. Ἄλλως, ἐνώπιον. Φυλιστιεῖμ. Ἄλλος, ἀλλοφύλων.
 2. 2. Καὶ ἦν.
 Ἄπο δῆμου συγγενείας τοῦ Δανί.
 Ἄλλος, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δάν.
 3. 3. Ἐν γαστρὶ ἕξεις, καὶ τέξῃ.
 Ἄλλως, καὶ συλλήψῃ υἱόν.
 5. 5. Καὶ σίδηρος (*Al.* ξύρον) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ οὐκ ἀναβήσεται.

1. Ἐναντίον.
 2. Ἐγένετο.
 3. Ἐν γαστρὶ ἕξεις, καὶ τέξῃ.
 5.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES

THEODOTIO.

1. 1. Ante. *Aliter*, in conspectu. Philistiim. *Alius*, alienigenarum.
 2. 2. Et erat.
 De populo cognationis Dani. *Alius*, ex tribu Dan.
 3. 3. In utero habebis, et paries. *Aliter*, et concipies filium.
 5. 5. Et ferrum (*Al.* novacula) super caput ejus non ascendet.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικαῖς γραμμασί.

ΑΚΥΛΑΣ

כך הבטן		Ἐκ τῆς γαστρῆς
6 ומראהו כמראה	6.	6.
7 ושכר	7.	7.
כל-כמאה		
נזיר אלהים		Ἀφωρισμένον.
8 ויעתר מנח אל-יהוה	8.	8.
וירג		
9 ויבא	9.	9.
והיא יושבת בשדה		
12 עתה יבא דברך מזה יהודא משפט	12.	12.
ומעשהו		
14 ושכר	14.	14.
תשמר		
15 נעציה-נא	15.	15.
16 תעצריני	16.	16.
17 כריבא	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Ab utero.	Ex utero.	Ex utero.
6. Et aspectus ejus tanquam aspectus.	6. Habens vultum.	6.
7. Et sechar.	7. Siceram	7.
Omne immundum.	Ne aliquo vescaris immundo	
Nazaræus Dei.	Nazaræus Dei.	Segregatum.
8. Et oravit Manoah ad Dominum.	8. Oravit itaque Manoe Dominum.	8.
Et doceat nos.	Et doceat nos.	
9. Et venit.	9. Apparuit.	9.
Et ipsa sedens in agro.	Sedenti in agro.	
12. Nunc veniant verba tua, quod erit judicium?	12. Quando, inquit, sermo tuus fuerit expletus, quid vis ut faciat?	12.
Et opus ejus.	Aut a quo se observare debet?	
14. Et sechar.	14. Siceram.	14.
Custodiat.	Custodiat.	
15. Retineamus nunc.	15. Acquiescas precibus nostris	15.
16. Retineas me.	16. Si me cogis.	16.
17. Cum venerit.	17. Ut si sermo tuus fuerit expletus.	17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

	Ἐκ τῆς γαστροῦ. Ἄλλως, ἀπο τῆς κοιλίας.	
6.	6. Ἡ ὄρασις αὐτοῦ ὡς ὄρασις. Ἄλλως, τὸ εἶδος αὐτοῦ ὡς εἶδος.	6. Ἡ ὄρασις αὐτοῦ ὡς ὄρασις.
	7. Μέθυσμα. Ἄλλος, σίκερα.	7.
	Πᾶν ἀκάθαρτον. Ἄλλος, πᾶσαν ἀκαθαρσίαν.	
Ἀφωρισμένον.	Θεοῦ ἁγίου. Ἄλλος, Ναζιραῖον Θεοῦ.	
8.	8. Προσηύξατο Μανωὲ πρὸς Κύριον. Ἄλλος, ἐδεήθη Μανωὲ τοῦ Κυρίου.	9.
	Φωτισάτω ἡμᾶς. Ἄλλως, σὺμβιθασάτω ἡμᾶς.	Φωτισάτω ἡμᾶς.
9	9. Ἦλθεν. Ἄλλος, παρεγένετο.	9.
	Καὶ αὕτη ἐκάθητο ἐν ἀγρῷ. Ἄλλος, αὐτῆς καθημένης ἐν τῷ ἀγρῷ.	
12.	12. Νῦν ἐλεύσεται ὁ λόγος σου, τίς ἔσται κρίσις; Ἄλλως, διεληθόντος τοῦ ῥήματός σου, τί ἔσται τὸ κρίμα;	12. Διεληθόντος τοῦ ῥήματός σου, τί ἔσται τὸ κρίμα;
	Ποιήματα. Ἄλλος, ἔργα.	
14.	14. Μέθυσμα. Ἄλλος, σίκερα.	14.
	Φυλάσσεται. Ἄλλος, φυλαξάσθω.	
15.	15. Βιασώμεθα δὴ. Ἄλλως, κατάσχωμεν ὧδε.	15. Βιασώμεθα δὴ.
16.	16. Κατάσχησ. Ἄλλος, βιάσθη με.	16.
17.	17. Ὅτι ἔλθοι. Ἄλλος, ἵνα ἔταν ἔλθῃ.	17.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Ex utero. <i>Aliter</i> , de ventre.	
6.	6. Visio ejus sicut visio. <i>Aliter</i> , species ejus sicut species.	6. Visio ejus sicut visio.
7.	7. Inebriamentum. <i>Alius</i> , siccera.	7.
	Omne immundum. <i>Alius</i> , omnem immunditiam.	
Segregatum.	Sanctum Dei. <i>Alius</i> , Naziræum Dei.	
8.	8. Deprecatus est Manoe ad Dominum. <i>Alius</i> , supplicavit Manoe Domino.	8.
	Illuminet nos. <i>Aliter</i> , instruat nos.	Illuminet nos.
9.	9. Venit. <i>Alius</i> , accessit.	9.
	Et ipsa seledat in agro. <i>Alius</i> , ipsa sedente in agro.	
12.	12. Nunc veniet verbum tuum, quod erit judicium? <i>Aliter</i> , pertranseunte verbo tuo, quod erit judicium?	12. Pertranseunte verbo quod erit judicium? εἰς,
	Gesta. <i>Alius</i> , opera.	
14.	14. Inebriamentum. <i>Alius</i> , siccera.	14.
	Custodiet. <i>Alius</i> , custodiat.	
15.	15. Vim faciamus utique. <i>Aliter</i> , detineamus nunc.	15. Vim faciamus utique.
16.	16. Detineas. <i>Alius</i> , vim facias mihi.	16.
17.	17. Quoniam veniat. <i>Alius</i> , ut cum venerit.	17.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
רַאִים 19	19.	19.
הַשְׁמוּכָה 20	20.	20.
רַאִינוּ 22	22.	22.
לֹר הַפֶּץ 23	23.	23.
לֹא-לִקְחָה מִיָּדוֹ וְלֹא הִרְאֵנוּ לֹא הַשְׁמוּעָה		
וַיִּגְדֹּל 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA
19. Videntes.	19. Intuebantur.	19.
20. In cœlum.	20. In cœlum.	20.
22. Vidimus.	22. Vidimus.	22.
23. Si voluisset.	23. Si vellet.	23.
Non suscepisset de manu nostra.	De manibus nostris..... non suscepisset.	
Et non ostendisset nobis.]	Non ostendisset nobis.	
Non audire fecisset nobis.	Neque ea quæ sunt ventura dixisset.	
24. Et grands evasit.	24. Crevitque.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Judicum.

V. 1. Ο', Θ., ἐναντίον Basil., et sic Alex. Ibid. Ἄλλιος, ἄλλοφύλων. Basil. et Alex.	V. 7. Ἄλλιος, σίκερα. Basil. et Alex. Ibid. Ἄλλιος, πᾶσαν ἀκαθαρσίαν. Basil. et Alex. Ibid. Ἄλλιος, Ναζιραίων Θεοῦ. Basil. et Alex. — Coislin. in textu, Ναζιραίων τῷ Θεῷ, m., Ἄ, Σ, ἀφωρισμένον.
V. 2. Θ., ἐγένετο. Basil. Sic quoque legitur in Alex. Ibid. Ἄλλιος, ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δάν. Sic Basil. et Alex.	V. 8. Ἄλλιος, ἐδέθη Μανωὲ τοῦ Κυρίου. Basil. et Alex. Ibid. Ο', Θ., φωτισάτω ἡμᾶς. Basil., et ita legit Alex.
V. 3. Ο', Θ., ἐν γαστρὶ ἕξεις καὶ τέξη. Basil. In Alex. vero, ἐν γαστρὶ ἕξεις.	V. 9. Ἄλλιος, παρεγένετο. Basil. et Alex. Ibid. Ἄλλιος, αὐτῆς καθημένης ἐν τῷ ἀγρῷ. Basil. et Alex.
V. 5. Ἄ, καὶ φόβος οὐκ ἐπιθήσεται. Basil. Legerit ergo Aquila, וְיִתְרָה.	
Ibid. Ἄ, Ο', ἐκ τῆς γαστρὸς. Sic item habet Alex.	
V. 6. Ο', Θ., ἡ ὄρασις αὐτοῦ ὡς ὄρασις. Basil. Sic etiam legitur in Alex.	

CAPUT XIV JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
פְּלִשְׁתִּים 1	1.	1.
הַאִין בְּבִנְתָּ 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Pelistorum.	1. Philistim.	1.
3. Annon de filiabus.	3. Numquid non est mulier in	3.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
19.	19. Βλέποντας. "Αλλος, θεω- ρουν, <i>ei infra</i> .	19.
20.	20. Έως του ούρανοῦ. "Αλλως, εις τὸν οὐρανόν.	20.
22.	22. Έωράκαμεν. "Αλλως, εἶδο- μεν.	22. Έωράκαμεν.
23.	23. Εἰ ἤθελεν. "Αλλος, εἰ ἐβού- λετο. Οὐκ ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν. "Αλλως, οὐκ ἂν ἔλαθεν ἐκ χειρὸς. Οὐκ ἂν ἔδειξεν ἡμῖν. "Αλλος, οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς. Οὐκ ἂν ἤκούτισεν ἡμᾶς. "Αλλος, οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν.	23. Οὐκ ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν.
24.	24. Καὶ ἠδύρηθη. "Αλλος, καὶ ἠδύρησεν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

19.	19. Videntes. <i>Alius</i> , intueban- tur.	19.
20.	20. Usque ad cælum. <i>Aliter</i> , usque in cælum.	20.
22.	22. Vidimus.	22. Vidimus.
23.	23. Si voluisset. <i>Alius</i> , si opta- ret. Non suscepisset de manu no- stra. <i>Aliter</i> , non accepisset ex manu. Non ostendisset nobis. <i>Alius</i> , non illuminasset nos. Non audire fecisset nobis. <i>Alius</i> , non audita fecisset nobis.	23. Non suscepisset de manu no- stra.
24.	24. Et adolevit. <i>Alius</i> , crevitque.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Judicum.

V. 12. Ο' ἄλλως, Θ., διελθόντος τοῦ ῥήματός σου, τί ἔσται τὸ κρίμα. Basil., et sic item Alex. qui habet, νῦν δὲ ἐλθόντος etc.

Ibid. "Αλλος, ἔργα. Basil. et Alex.

Ibid. "Αλλος, σίκερα. Basil. et Alex.

Ibid. "Αλλος, φυλαξάσθω. Basil. et Alex.

V. 15. Ο', Θ., βιασώμεθα δὴ. Basil., et sic etiam legitur in Alex.

V. 16. "Αλλος, βιάση με. Basil. et Alex.

V. 17. "Αλλος, ἵνα ὄταν ἔλθῃ. Basil., et sic Alex.

V. 19. "Αλλος, θεωρουν. Basil. et Alex., hic et infra.

V. 20. "Αλλως, εἰς τὸν οὐρανόν. Ibidem.

V. 22. Ο', Θ., εἰωράκαμεν. Basil. Alex. vero, εἰω-
ράκοιμεν.

V. 23. "Αλλος, εἰ ἐβούλετο. Basil. In Alex. au-
tem, εἰ οὐν βούλετε.

Ibid. Ο', Θ., οὐκ ἐδέξατο ἐκ τῆς χειρὸς ἡμῶν. Basil.
Ibid. "Αλλος, οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς. Basil. et
Alex.

Ibid. "Αλλος, οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν.
Basil. et Alex.

V. 24. "Αλλος, καὶ ἠδύρησεν. Basil. Alex. autem
καὶ ἠδύρηθη.

CAPUT XIV JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἄλλοφύλων. "Αλλος, Φυλι- στειμ.	1.
3.	3. Μὴ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγατέ- ρων; "Αλλως, μὴ οὐκ εἰσὶ θυγα- τέρες;	3. Μὴ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγα- τέρων;

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Alienigenarum. <i>Alius</i> , Phylis- tillim	1.
3.	3. Annon sunt de filiabus? <i>Ali-</i> <i>ter</i> , nonne sunt filiae? -	3. Annon sunt de filiabus?

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
ובגלעמי		
ישרה		
4 תאנה	4.	4. Πρόφασιν.
משלים בישראל		
5 ויבאו עדכרמי	5.	5.
6 ותצלה	6.	6.
וישמעהו כשסע הגדי		
7 ותישר בעיני	7.	7.
8 עדת	8.	8.
9 וירדהו אלכפץ	9.	9.
מגיות		
רדה הדבי		
10 יעשו	10.	10.
11 ויהי נראותם אותו ויקחו שלשים מרעים	11.	11.
12 תלפת בגדים	12.	12.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et in omni populo meo.	Et in omni populo meo.	
Recta.	Placuit.	
4. Occasionem.	4. Occasionem.	4. Occasionem.
Dominantes in Israel.	Dominabantur Israeli.	
5. Et venerunt usque ad vineas.	5. Cumque venissent ad vineas.	5.
6. Et prospere egit.	6. Irruit.	6.
Et fidit eum ac si fidisset hœdum.	Et dilaceravit leonem quasi hœdum in frusta discerpens.	
7. Et recta fuit in oculis.	7. Quæ placuerat oculis ejus.	7.
8. Conventus.	8. Examen.	8
9. Et accepit ipsum ad volas suas.	9. Quem cum sumpsisset in manibus.	9.
De corpore.	De corpore.	
Accepisset mel.	Mel... assumpserat.	
10. Facient.	10. Facere consueverant.	10. \
11. Et fuit cum viderent ipsi eum, et acceperunt triginta socios.	11. Cum ergo cives loci illius vidissent eum, dederunt ei sodales triginta.	11.
12. Mutatorias vestes	12. Tunicas.	12.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

Ἦρσαν.	Ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ μου. Ἄλλως, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου.	Ἦρσαν.
..	Ἦρσαν. Ἄλλως, εὐθεία.	4.
5.	4. Ἐκδίκησιν. Ἄλλος, ἀνταπόδομα. Κυριεύοντες ἐν τῷ Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐκυρίευσον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.	5.
6. Ἐφώρμησεν	5. Καὶ ἤλθεν ἕως τοῦ ἀμπελῶνος. Ἄλλος, καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα.	6.
7.	6. Ἦλατο. Ἄλλως, κατηύθυνεν. Καὶ συνέτριψεν αὐτὸν ὡς συνέτριψαι ἔριφον αἰγῶν. Ἄλλος, καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡς ἔριφον αἰγῶν.	7. Ἦρσαν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν.
8.	7. Ἦρσαν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν. Ἄλλως, ἠθύθη ἐν ὀφθαλμοῖς.	8.
9.	8. Συναγωγῆ. Ἄλλος, συστροφῆ.	9.
Ἐκ τοῦ στόματος.	9. Καὶ ἐξέλεν αὐτὸ εἰς χεῖρας αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ἐξέλεν αὐτὸ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λέοντος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Ἄπὸ τοῦ στόματος. Ἄλλος, ἐκ τῆς ἔξω.	
10.	Ἐξέλε τὸ μέλι. Ἄλλ., ἀφείλεν αὐτό.	10. Ἐποίησαν.
11.	10. Ἐποίησαν. Ἄλλως, ποιοῦσιν.	11.
12.	11. Ὅτε εἶδον αὐτὸν, καὶ ἔλαβον τριάκοντα κλητούς. Ἄλλος, ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτὸν προκατέστησαν αὐτῷ ἑταίρους τριάκοντα. 12. Στολὰς ἱματίων. Ἄλλος, ἀλλαγὰς στολῶν.	12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Placuit.	Ex omni populo meo. <i>Aliter</i> , et in omni populo meo.	Placuit.
4.	Placuit. <i>Aliter</i> , recta.	4.
5.	4. Ultionem. <i>Alius</i> , retributionem. Dominantes in Israel. <i>Alius</i> , dominantabantur filiis Israel.	5.
6. Irruit.	5. Et venit usque ad vineam. <i>Alius</i> , et declinavit ad vineam.	6.
7.	6. Insiliit. <i>Alius</i> , direxit. Et contrivit eum sicut conteret hœdum caprarum. <i>Alius</i> , et discerpit eum sicut hœdum caprarum.	7. Placuit in conspectu oculorum. <i>Aliter</i> , recta fuit in oculis.
8.	7. Placuit in conspectu oculorum. <i>Aliter</i> , recta fuit in oculis.	8.
9.	8. Congregatio. <i>Alius</i> , examen.	9.
Ex ore.	9. Et abstulit illud in manus suas. <i>Alius</i> , et abstulit ipsum ex ore leonis in manus suas. Ab ore. <i>Alius</i> , ex habitu. Abstulit mel. <i>Alius</i> , abstulit ipsum.	
10.	10. Faciebant. <i>Aliter</i> , faciunt.	10. Faciebant.
11.	11. Quando viderunt eum, et acceperunt triginta vocatos. <i>Alius</i> , cum timerent eum, præconstituerunt ei amicos triginta.	11.
12.	12. Stolas vestimentorum. <i>Alius</i> , mutationes stolarum.	12.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
13 סדינים תלפיות בגדים	13.	13.
14 מהאכל יצא מאכל ומועז יצא מתוק	14.	14.
יכל		
15 נשדף אדוק הלירשני קראתם לנו	15.	15.
16 הגה נאבי	16.	16.
17 עליו	17.	17.
18 במרים יבא והדרסת	18.	18.
ללא חרשתם בעגלתו		
מצאתם 19 ותצלח ויך מהם	19.	19. 'Ενηυλισθη.
אדתליותם		
ויודר אפי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
13. Sindones. Mutatorias vestes.	13. Sindones. Tunicas.	13.
14. De comedente exivit cibus, et de forti egressa est dulcedo.	14. De comedente exivit cibus, et de forti egressa est dulcedo.	14.
Potuerunt.	Potuerunt.	
15. Comburamus te.	15. Incendemus te.	15.
Num ad possidendum nos voca- stis ad nos?	An idcirco vocastis nos ad nu- ptias, ut spoliaretis?	
16. Ecce patri meo.	16. Patri meo.	16.
17. Super eum.	17. Ante eum.	17.
18. Antequam ingrediatur sol.	18. Ante solis occubitum.	18.
Si non arassetis in vitula mea.	Si non arassetis in vitula mea.	
Invenissetis.	Invenissetis.	
19. Et prospere egit. Et percussit ex eis.	19. Irruit. Percussit ibi.	19. Inhabitavit.
Vestes novas eorum.	Vestes.	
Et iratus est nasus ejus.	Irratusque nimis.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

13. Ὀθόνια. "Ἄλλος, σινδόνας. 15. Ἄλλασσομέννας στολάς. "Ἄλλος, ἱμάτια.
14. Ἐκ τοῦ ἐσθοντος ἐξῆλθε βρω- 14. Ἐκ τοῦ ἐσθοντος ἐξῆλθε βρω-
σις, ἐξῆλθε γλυκὺ ἐξ ἰσχυροῦ. Ἄλ- σις, ἐξῆλθε γλυκὺ ἐξ ἰσχυροῦ.
λωος, τί βρωτὸν ἐξῆλθεν ἐκ βιβρώ-
σκοντος, καὶ ἀπὸ ἰσχυροῦ γλυκὺ.
- Ἦδυνήθησαν. Ἄλλως, ἰδύ- Ἦδυνήθησαν.
ναντο.
15. Κατακαύσωμέν σε. Ἄλλος, 15. ἐμπυρῖσωμέν σε.
- "Ἡ πτωγεῦσαι ἐκαλέσατε ἡμᾶς;
"Ἄλλος, ἐκ βίας ἐκεκλήκατε (sic)
ἡμᾶς; Ἄλλως, ἢ ἐκιδῆσαι ἡμᾶς
κεκλήκατε;
16. Εἰ τῷ πατρὶ μου. Οἰλοῖσθαι, 16. ἰδοὺ τῷ πατρὶ μου.
17. Πρὸς αὐτόν. Ἄλλος, ἐπ' αὐ- 17. τῷ.
18. Πρὸ τοῦ ἀνατελεῖαι τὸν ἥλιον. 18. Ἄλλος, πρὶν ἢ δύναι τὸν ἥλιον.
- Εἰ μὴ ἠροτριάσατε ἐν τῇ δαμά- Εἰ μὴ ἠροτριάσατε ἐν τῇ δαμά-
λει μου. Ἄλλος, εἰ μὴ καταδαμά- λει μου.
σατε τὴν δάμαλιν μου.
- Εὗρητε. Ἄλλως, ἔγνωτε. Εὗρητε.
19. Κατεύθυνεν. Ἄλλως, ἤλατο. 19. Κατεύθυνεν.
- "Ἐπάταξεν ἐξ αὐτῶν. Ἄλλως, ἔ- Ἔπαισεν ἐκεῖθεν.
παίσειεν ἐκεῖθεν.
- Τὰ ἱμάτια αὐτῶν. Ἄλλως, τὰς στολάς αὐτῶν.
- Ἄργισθη θυμῷ. Ἄλλως, ἐθυ- μώθη ὀργῇ.

Ἄνισθη θυμῷ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIQ.

13. Lintea. *Alius*, sindones. 13. Mutatorias stolas. *Alius*, vestimenta.
14. Ex comedente exivit esca, exivit dulce ex forti. *Aliter*, manducabile quid exiit de manducante, et de forti dulce. 14. Ex comedente exivit esca, exivit dulce ex forti.
- Potuerunt. *Aliter*, poterant. Potuerunt.
15. Comburamus te, *Alius*, incendamus te. 15. Numquid ad mendicandum vocastis nos? *Alius*, ex vi vocastis nos? *Aliter*, numquid ad extorquendum nos vocastis?
16. Si patri meo. *Reliqui*, ecce patri meo. 16.
17. Ad eum. *Alius*, super eo. 17.
18. Antequam oriretur sol. *Alius*, antequam occideret sol. 18. Si non arassetis in vitula mea. *Alius*, nisi domuissetis vitulam meam.
- Invenissetis. *Aliter*, intellexissetis. Invenissetis.
19. Direxit. *Aliter*, insiliit. 19. Direxit. Percussit ex eis. *Aliter*, percussit inde. Percussit inde.
- Vestimenta eorum. *Alius*, stolas eorum.
- Iratus est furore. *Aliter*, correptus est ira.

Iratus est furore.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
יחי 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Et fuit.	20. Accepit.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Judicum.

- V. 1. Ἄλλος, Φυλιστιεμ. Basil.
 V. 3. Ο', Θ., μὴ οὐκ εἰσὶν ἀπὸ τῶν θυγατέρων. Basil. In Alex., οὐκ ἐστίν.
 Ibid. Ἄλλως, καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου. Basil. et Alex.
 Ibid. Σ., Ο', Θ., ἤρσαν. Basil. Sic item habet Alex.
 V. 4. Ἄ., πρόφασιν. Basil. Ἄλλος, ἀναπόδομα, sic Basil. et Alex.
 Ibid. Ἄλλος, ἐκυρίευσον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Basil. et Alex.
 V. 5. Ἄλλος, καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα. Basil. et Alex.
 V. 6. Σ., ἐφώρμησεν. Basil. Ἄλλως, κατηύθυνεν. Basil. et Alex.
- V. 7. Ο', Θ., ἤρσαν ἐνώπιον ὀφθαλμῶν. Basil. In Alex. sic, ἤρσαν ἐνώπιον, sine ὀφθαλμῶν.
 V. 8. Ἄλλος, συστροφῆ. Basil. et Alex.
 V. 9. Ἄλλος, καὶ ἐξέλεν αὐτὸ ἐκ τοῦ στόματος etc. Basil.
 Ibid. Σ., ἐκ τοῦ στόματος. Coisl. in textu, ἐκ τῆς ἐξέως, m., Σ., ἐκ τοῦ στόματος. Edit. Rom., ἀπὸ στόματος.
 Ibid. Ἄλλος, ἐκ τῆς ἐξέως. Basil. et Alex. Hanc item lectionem affert Drusius.

CAPUT XV JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בגדי עדים 1	1.	1.
החזרה		
הל'אננה		
למורע 2	2.	2.
הלא		
סדנה ממנה		
בקיתי 3	3.	3.
רעה		
ויפן 4	4.	4.
ויבער 5	5.	5.
בכמות		
מגדיש ועדקמה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Cum hædo caprarum.	1. Et attulit ei hædum de capris.	1.
In cubiculum.	Cubiculum.	
Et non dedit eum.	Prohibuit eum.	
2. Sodali tuo.	2. Amico tuo.	2.
Annon.	Sed.	
Bona præ illa.	Pulchrior illa est.	
3. Innocens sum.	3. Non erit culpa in me.	3.
Malum.	Mala.	
4. Et vertit.	4. Junxit.	4.
5. Et succendit.	5. Succendens.	5.
In segetes.	In segetes.	
Ab acervo et usque ad segetem.	Et comportatæ jam fruges, et adhuc stantes in stipula.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

20.

20. Καὶ ἐγένετο. Ἄλλος, συν-
ώκησεν.

20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

20.

20. Et facta est. *Alius*, cohabi-
tavit.

20.

Notæ et variæ lectiones ad cap XIV Judicum.

Ibid. Ἄλλ., ἀφείλεν αὐτό. Basil.
V. 10. Ο, Θ., ἐποίησαν. Basil. Sic item legit Alex.
V. 11. Ἄλλος, ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτόν etc. Basil. Sic etiam Alex.
V. 12. Ἄλλος, ἀλλαγὰς στολῶν. Basil.
V. 13. Ἄλλος, σινδῶνας. Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, ἱμάτια. Basil.
V. 14. Ο, Θ., ἐκ τοῦ ἐσθῆτος etc. Basil. Sic item Alex.
Ibid. Ο, Θ., ἡδονήθησαν. Basil.
V. 15. Ἄλλος, ἐμπυρσιωμέν σε. Basil. et Alex.
Ibid. Basil. in textu, ut et Alex., ἡ πτωχεύ-
σαι etc. Basil. ad marg., ἐκ βίας ἐκεκλήκατε ἡμᾶς.
Edit. Rom., ἡ ἐκθιάσαι ἡμᾶς κεκλήκατε.

V. 16. Οἱ λοιποὶ, ἰδοὺ τῷ πατρὶ μου. Basil., et sic legit Alex.
V. 17. Ἄλλ, ἐπ' αὐτῷ. Basil. Alex. autem, ἐπ' αὐτόν.
V. 18. Basil., πρὶν ἢ δύναται τὸν ἥλιον. Alex., πρὶν δύναται.
Ibid. Ο, Θ., εἰ μὴ ἡροτριάσατε etc. Basil.
Ibid. Ο, Θ., εὗρητε. Basil. Alex. vero, εὗρατε.
V. 19. Ἄ., ἐνηυλίσθη. Basil. Ο, Θ., κατεύθυνεν. Basil., et ita legit Alex.
Ibid. Ο ἄλλως, Θ., ἐπαισεν ἐκεῖθεν. et Basil.
Ibid. Basil., τὰς στολὰς, ad marg. In textu vero, τὰ ἱμάτια, ut edit. Rom.
Ibid. Σ., Ο, ὠργίσθη θυμῷ. Basil.
V. 20. Ἄλλος, συνώκησεν. Basil. et Alex.

CAPUT XV JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Ἐν ἐρίφῳ αἰγῶν. Ἄλλος,
φέρων ἔριφον αἰγῶν.
Εἰς ἐδ ταμεῖον. Ἄλλος, εἰς τὸν
κοιτώνα.

1.

Οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν. Ἄλλως, οὐκ
ἔδωκεν αὐτόν.

Οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν.

2.

2. Ἐνὶ πῶν ἐκ τῶν φίλων σου.
Ἄλλος, ἐνὶ τῶν συνεταίρων σου.
Μὴ οὐχί. Ἄλλος, οὐκ ἰδοῦ.

2.

Ἄγαθώτερα ὑπὲρ αὐτήν. Ἄλ-
λως, κρείσσων αὐτῆς ἐστίν.

Κρείσσων αὐτῆς ἐστίν.

3.

3. Ἀθῶός εἰμι. Ἄλλως, ἡθώω-
μαι.

3.

Πονηρίαν. Ἄλλος, κακά.

Ἀθῶός εἰμι.

4.

4. Ἐπέστρεψε. Ἄλλος, συνέδρι-
σεν.

4.

5.

5. Ἐξέκαυσε. Ἄλλος, ἐξήψεν.
Ἐν τοῖς σταχύσι. Ἄλλος, εἰς
τὰ διδράχματα (*lege*, δράγματα).
Ἄπὸ ἄλγους καὶ ἕως σταχύων
ὀρθῶν. Ἄλλως, ἀπὸ στοιθῆς καὶ
ἕως ἐστῶτος.

5.

Ἄπὸ στοιθῆς καὶ ἕως ἐστῶτος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. In hœdo caprarum. *Alius*,
ferens hœdum eaprarum.

1.

In cellam. *Alius*, in cubiculum.
Non dimisit eum. *Aliter*, non de-
dit eum.

Non dimisit eum.

2.

2. Uni ex amicis tuis. *Alius*,
uni sodalium tuorum.

2.

Nonne. *Alius*, annon ecce.
Melior super eam. *Aliter*, melior
illa est.

Melior illa est.

3.

3. Innocens sum. *Aliter*, inno-
cens factus sum.

3. Innocens sum.

Damnum. *Alius*, mala.

4.

4. Convertit. *Alius*, colligavit.

4.

5.

5. Accendit. *Alius*, succendit.
In spicas. *Alius*, in manipulos.

5.

Ab area et usque ad spicas rec-
tas. *Aliter*, a strue et usque ad
stantem.

A strue et usque ad stantem.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικὸς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
6 חוק ותמיני לכדעות	6.	6.
7 נראם-נקמה בכם ואוד אודל	7.	7.
8 וישב בסעף	8.	8.
9 ביהודה	9.	9.
10 לכה	10.	Ἐν τῇ σιαγόμῃ.
11 ביהודה אלסעף	11.	11.
12 במשלים לחזק בק	12.	12.
13 בידם	13.	13.
14 וחצלה אשר בעד באש	14.	14.
ויסם דוק		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Gener Thamni. Sodali ejus.	6. Gener Thamnatæi. Alteri.	6.
7. Quinimo vindicavi me in vobis, et postea cessabo.	7. Tamen adhuc ex vobis expectam ultionem, et tunc quiescam.	7.
8. Et mansit in cacumine.	8. Habitavit in spelunca.	8.
9. In Juda. In maxilla.	9. In terram Juda. In loco qui postea vocatus est Lechi, id est, maxilla.	9. In maxilla.
10. Ut quid.	10. Cur.	10.
11. De Juda ad summitatem.	11. De Juda ad specum.	11.
Dominantes.	Imperent.	
12. Ad dandum te in manu.	12. Et tradere in manus.	12.
13. In manu eorum.	13. Vacat.	13.
Funibus. Et ascendere fecerunt.	Funibus. Tulerunt.	
14. Et prospere egit. Quæ combusta sunt in igne.	14. Irruit. Sicut solent ad odorem ignis ligna consumi.	14.
Et dissoluta sunt.	Dissipata sunt et soluta.	
Manuum ejus.	Vacat.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6. 6. Νυμφίος τοῦ Θαμνί. *Οἱ λοιπ.*,
ὁ γαμβρὸς τοῦ Θαμναθαίου.
- Τῷ ἐκ τῶν φίλων αὐτοῦ. Ἄλ-
λωσ, συνεταίρω αὐτοῦ.
7. 7. Οὐκ ἐκδικήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδι-
κῆσίν μου ἐξ ἑνὸς ἐκάστου ὑμῶν
ποιήσομαι. Ἄλλωσ, ὅτι ἤ μὴν ἐκ-
δικήσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἔσχατον κο-
πάσω.
8. 8. Κατόκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ.
Ἄλλωσ, ἐκάθισεν ἐν τρυμαλιᾷ.
9. 9. Ἐν Ἰούδα. Ἄλλωσ, ἐπὶ τὸν
Ἰούδαν.
- Ἐν τῇ σιαγόνῃ.
10. Ἐν Λεχί.
10. Εἰς τί; Ἄλλωσ, ἵνα τί;
11. 11. Ἀπὸ Ἰούδα εἰς τρυμαλιάν.
Ἄλλωσ, ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τὴν ὄπην.
Κυριεύουσιν. Ἄλλωσ, ἀρχουσιν
12. 12. Τοῦ δοῦναί σε ἐν χειρὶ. Ἄλ-
λωσ, παραδούναί σε εἰς χεῖρας.
13. 13. Ἐν χειρὶ αὐτῶν. Ἄλλωσ,
εἰς χεῖρας.
Καλωδίους. Ἄλλωσ, βρόχοις.
Ἀνήνεγκαν αὐτόν. Ἄλλωσ, ἀνή-
γαγον.
14. 14. Κατηύθυνεν. Ἄλλωσ, ἤλατο.
Ἦνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυρός.
Ἄλλωσ, ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρὶ.
Ἐτάκησαν. Ἄλλωσ, διελύθησαν.
Βραχιόνων αὐτοῦ Ἄλλωσ, χειρῶν
αὐτοῦ.

Βραχιόνων αὐτοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

6. 6. Gener ipsius Thamni. *Reli-*
qui, gener Thamnathæi.
Ex amicis ejus. *Aliter*, sodali
ejus.
7. 7. Non vindicabo, sed vindictam
meam ex unoquoque vestrum fa-
ciam. *Aliter*, quinimo ulciscar in
vobis, et tandem quiescam.
8. 8. Habitabat juxta torrentem.
Aliter, sedit in spelunca.
9. 9. In Juda. *Alius*, super Judam.
In Lechi.
10. 10. Ad quid? *Alius*, ut quid?
11. 11. De Juda in speluncam. *Alius*
ex Juda ad foveam.
Dominantur. *Alius*, imperant.
12. 12. Ad dandum te in manu. *A-*
lius, ad tradendum te in manus.
13. 13. In manu eorum. *Alius*, in
manus.
Funibus. *Alius*, laqueis.
Detulerunt eum. *Alius*, deduxe-
runt.
14. 14. Direxit. *Aliter*, insiliit.
Cum olfecerit ignem. *Aliter*,
quæ succensa est igni.
Resoluta sunt. *Alius*, dissoluta
sunt.
Brachiorum ejus. *Aliter*, ma-
num ejus.

Brachiorum ejus.

6. 6. Συνεταίρω αὐτοῦ.
7. 7. Οὐκ ἐκδικήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδι-
κῆσίν μου ἐξ ἑνὸς ἐκάστου ὑμῶν
ποιήσομαι.
8. 8. Κατόκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ.
9. 9. Ἐν τῇ σιαγόνῃ.
10. 10. Ἐν Λεχί.
11. 11. Ἐκ τῆς Ἰούδα εἰς τὴν τρυμαλιάν.
12. 12. Τοῦ δοῦναί σε ἐν χειρὶ. Ἄλ-
λωσ, παραδούναί σε εἰς χεῖρας.
13. 13. Ἐν τῇ σιαγόνῃ.
14. 14. Κατηύθυνεν.
Ἦνίκα ἂν ὀσφρανθῇ πυρός.
- Βραχιόνων αὐτοῦ.

THEODOTIO.

6. 6. Sodali ejus.
7. 7. Non vindicabo, sed vindictam
meam ex unoquoque vestrum fa-
ciam.
8. 8. Habitabat juxta torrentem.
9. 9. In maxilla.
10. 10.
11. 11.
12. 12.
13. 13.
14. 14. Direxit.
Cum olfecerit ignem.
- Brachiorum ejus

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
כָּלֵתוּ 17	17.	17.
וַיִּקְרָא 18	18.	18.
נתן		
וַיִּבְקַע אֱלֹהִים אֶת־דְּבַר־שֵׁט	19.	19.
אֶשֶׁר־בְּלִחֵי		
וַיְהִי הַזֵּכָר אֲשֶׁר בְּלִחֵי		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
17. Cum consummaret.	17. Cum complisset.	17.
18. Et clamavit.	18. Clamavit.	18.
Dedisti.	Dedisti.	
19. Et rupit Deus mortarium quod in maxilla.	19. Aperuit itaque Dominus mo- larem dentem in maxilla.	19.
Et vixit. Haccore aser Ballechi.	Refocillavit spiritum. Invocantis de maxilla.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Judicum.

V. 1. Ἄλλ., φέρων ἔριφον αἰγῶν. Sic Basil. et Alex.
Ibid. Ἄλλος, εἰς τὸν κοιτῶνα. Basil. et Alex.
Ibid. Ὁ, οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν. Basil., et ita legit Alex.
V. 2. Ἄλλος, ἐνὶ τῶν συνεταίρων σου. Basil. In
Alex. vero, τῷ συνεταίρῳ σου.
Ibid. Ἄλλος, οὐκ ἰδοῦ. Basil. et Alex.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Ὁ., κρείσσων αὐτῆς ἐστίν. Basil.
Alex. vero, κρείσσων αὐτῆ ἐστίν.
V. 3. Ὁ, Ὁ., ἀθῶός εἰμι. Basil. Sic item legitur
in Alex.
Ibid. Ἄλλος, κακά. Basil. et Alex.
V. 4. Ἄλλος, συνέδησεν. Basil. et Alex.
V. 5. Ἄλλος, ἐξῆψεν. Basil. et Alex.
Ibid. Basil. ad marg., εἰς τὰ ὀδράγματα. Sed
Alex. melius, εἰς τὰ δράγματα.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Ὁ., ἀπὸ στοιδῆς etc. Basil. Alex.
autem, ἀπὸ στοιδῆς, mendose.

V. 6. Οἱ λοιποὶ, ὁ γαμβρὸς τοῦ Θαμναθαίου. Ba-
sil., et sic item Alex.
Ibid. Ὁ ἄλλως, Ὁ., συνεταίρῳ αὐτοῦ. Basil. Sic
item Alex.
V. 7. Ὁ, Ὁ., οὐκ ἐκδικήσω, ἀλλὰ etc. Basil., et
ita legit Alex.
V. 8. Ὁ, Ὁ., κατόκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ. Basil.
Alex. vero, κατέβη παρὰ τῷ χειμάρρῳ.
V. 9. Ἄλλος, ἐπὶ τὸν Ἰούδαν. Basil.
Ibid. Ἄ., Σ., Ὁ., ἐν τῇ σιαγόνι. Eusebius *De locis
Hebraicis* : λέγει, ἐν λέγει. Ἄ., Σ., ἐν σιαγόνι, ubi
Hieronymus : *Lechi, pro quo Aquila et Theodotio
interpretantur, maxillam.* Et paulo supra, in *Lechi,
pro quo Aquila interpretatur, in maxilla.* Ex Euse-
bio cum Aquila et Theodotione reponendus est
Symmachus. Codex Basiliensis in textu habet, ἐν
λεχεί. ad marg. vero, *Οἱ λοιποὶ, ἐν σιαγόνι.* —

CAPUT XVI JUDICUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
בַּשַּׁעַר וַיִּתְדַרְשׁוּ עַד־אֵר הַבַּקַּר וַיִּרְגְּמוּ		2. Πρὸς αὐτῶν.
2. Huc. In porta. Et siluerunt. Usque ad lucem matutinam, et occidemus eum.	2. Vacat. In porta. Cum silentio. Ut facto mane, exeuntem occi- derent.	2. Tacebant.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ
17.	17. Ως ἐπαύσατο. Ἄλλος, ἤνι- κα συνετέλεσεν.	17.
18.	18. Καὶ ἐκλαυσεν. Ἄλλος, καὶ ἐβόησεν. Ἄλλος, καὶ ἐκάλεσεν. Εὐώδωσας. Ἄλλως, εὐδόκησας. Ἄλλος, ἔδωκας.	18.
19. Τὴν μύλην.	19. Καὶ ἐβόηξεν ὁ Θεὸς τὸν λάκ- κον τὸν ἐν τῇ σιαγόνι. Ἄλλος, καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ τραῦμα τὸ ἐν σιαγόνι. Οἱ λοιποὶ, τὸν ὄλμον τῆς σιαγόνος.	19.
Ἄνέψυξεν.	Ἄνέψυξεν. Ἄλλως, ἐξησεν. Τοῦ ἐπικαλουμένου, ἥ ἐστιν ἐν σιαγόνι. Ἄλλος, ἐπικλήτος σια- γόνος.	Ἄνέψυξεν.
SYMMACHIUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
17.	17. Ut cessavit. <i>Alius</i> , cum com- plessit.	17.
18.	18. Et ploravit. <i>Alius</i> , et clama- vit. <i>Alius</i> , et vocavit. Prosperare fecisti. <i>Aliter</i> , bene- dixisti <i>Alius</i> decessisti.	18.
19. Molam.	19. Et rupit Deus lacum qui in maxilla. <i>Alius</i> , et aperuit Deus vulnus quod in maxilla. <i>Reliqui</i> , mortarium maxillæ.	19.
Respiravit.	Respiravit. <i>Aliter</i> , vixit. Invocantis, qui est in maxilla. <i>Alius</i> , cognominatus maxillæ.	Respiravit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Judicium.

Coislin. ad marg., οἱ Γ, ἐν σιαγόνι.

V. 10. Ἄλλος, ἕνα τί. Basil. et Alex.

V. 11. Ἄλλος, ἐξ Ἰούδα ἐπὶ τὴν ὀπήν. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἀρχουσιν. Basil. et Alex.

V. 12. Ἄλλος, παραδοῦναι σε εἰς χεῖρας. Basil. et Alex.

V. 13. Ἄλλος, εἰς χεῖρας. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, βρόχοις. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἀνήγαγον. Basil. et Alex.

V. 14. Ο, Θ., κατηύθυνεν. Basil.

Ibid. Ο, Θ., ἤνιχα ἂν ἀσφρανή πυρός. Basil. Sic
item Alex. Sequens item lectio ex Basil.

Ibid. Σ., Ο, Θ., βραχιόνων αὐτοῦ. Basil. Ita quo-

que legit Alex.

V. 17. Ἄλλος, ἤνιχα συνετέλεσεν. Basil. et Alex.

V. 18. Ἄλλος, καὶ ἐβόησεν. Basil. et Alex.
Ἄλλος, καὶ ἐκάλεσεν. Basil.

Ibid. Ἄλλως, εὐδόκησας. Basil. (*)

Ibid. Ἄλλος, ἔδωκας. Basil. et Alex.

V. 19. Ἄλλος, καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ τραῦμα τὸ
ἐν σιαγόνι. Basil. et sic Alex. qui tamen habet, τὸ
τραῦμα τῆς σιαγόνος. Lege notam versus 9 supra.Ibid. Σ., τὴν μύλην. Basil. Sic vertit Symmachus
vocem שַׁחֲמַח. Οἱ λοιποὶ, τὸν ὄλμον etc. Basil.

Ibid. Σ., Ο, Θ., ἀνέψυξεν. Basil., et sic habet Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐπικλήτος σιαγόνος. Basil.

(*) Editio Rom. item habet εὐδόκησας, quod Nobilius reddidit, *benedixisti*, eumque secutus est Montf. Sed parum recte, ut facile patet omni linguæ græcæ haud ignaro. Apposite Schleusner : « Εὐ εὐδόκησας, sec. Vatic, ubi supplendum erit δοῦναι, hoc sensu : *pro benevolentia tua concessisti.* » DRACH.

CAPUT XVI JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
9.	2. Ἐνταῦθα. Ἄλλως, ὦδε. Ἐν τῇ πύλῃ. Ἐκώφευσαν. Ἔως διαφαύσῃ ὁ ἔρθρος, καὶ φο- νεύσωμεν αὐτόν. Ἄλλος, ἕως φω- τὸς πρῶτ' μείνωμεν, καὶ ἀποκτεί- νωμεν αὐτόν.	2 Ἐνταῦθα. Ἐπὶ τῆς πύλης.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Huc. In porta. Mutiverunt.	2. Huc. Super porta.
Quiescebant.	Donec illuxerit mane, et inter- ficiamus eum. <i>Alius</i> , usque ad lu- cem mane maneamus, et interfici- ciamus eum.	

10 EBPAIKON.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

3 בחצי הלילה	3.	3.
ובשתי ובוחחת		
וישם על כתפיו		
4 בתל שורק	4.	4.
5 סרני	5.	5.
7 אשר לאחדים	7.	7. Ἀλιωτοῖς.
8 סרני	8.	8.
9 אליו	9.	9. Πρὸς αὐτόν.
וינתק		Διέβηξεν.
כאשר יתק פתילה הערת		
10 התח	10.	10.
11 אשר יאכרני	11.	11.
לארבעה		Οὐκ ἐγενήθη.
12 הארב ישב בחדר	12.	12.
כרז		
13 עדהנה התלח	13.	13.
אודשבע מחלפירי ראשי נם ובסכת		Τοὺς ἐπὶ τὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς μου μετὰ τοῦ διασματος.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

3. In dimidio noctis.	5. Vacat.	3.
Et in duos postes.	Cum postibus suis.	
Posuitque super humeros suos.	Impositasque humeris suis.	
4. In torrente Sorec.	4. In valle Sorech.	4.
5. Satrapæ.	5. Principes.	5.
7. Quæ non aruerint.	7. Necdum siccis.	7.
8. Satrapæ.	8. Satrapæ.	8.
9. Ad eum.	9. Ad eum.	9. Ad eum.
Et rupit.	Rupit.	Dirupit.
Quemadmodum rumpitur filum stuppæ.	Quomodo si rumpat quis filum de stuppæ tortum putamine.	
10. Delusisti.	10. Illusisti.	10.
11. Ligando ligaverint me.	11. Ligatus fuero.	11.
Non factum est.	Qui nunquam fuerunt in opere.	Non factum est.
12. Insidiatorque sedens in cubiculo.	12. In cubiculo insidiis præparatis.	12.
Sicut filum.	Quasi fila telarum.	
13. Usquequo delusisti.	13. Usquequo decipis.	13.
Septem cincinnos capitis mei cum licio.	Si septem crines capitis mei cum licio plexueris.	Septem cincinnos capitis mei cum licio.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	Ἐν ἡμίσει τῆς νυκτός. Ἄλλος, περὶ τὸ μεσονύκτιον. Σὺν τοῖς δυοῖν σταθμοῖς. Ἄλλος, καὶ τῶν δύο σταθμῶν. Ἐβήκεν ἐπ' ὤμων αὐτοῦ. Ἄλλως, τοὺς ὤμους. Ἄλλος, ἐπέθηκεν τῷ ὤμῳ.	3.
4.	4. Ἐν Ἀλωρήχ. Ἄλλος, ἐπὶ τοῦ χειμάρρου Σωρέχ	4.
5.	5. Οἱ ἄρχοντες. Ἄλλος, οἱ σατράπαι.	5.
7. Μὴ ἤρημωμέναις.	7. Μὴ ἤρημωμέναις. Ἄλλως, μὴ διεφθαρμέναις.	7. Μὴ ἤρημωμέναις.
8.	8. Ἀρχοντες. Ἄλλος, σατράπαι.	8.
9.	9. Πρὸς αὐτόν. Ἄλλως, αὐτῷ. Διέρρηξεν. Ἄλλως, διέσπασεν. Ὅν τρόπον διασπᾶται κλῶσμα τοῦ ἀποτινάγματος. Ἄλλως, ὡς εἰ τις ἀποσπᾶσσι στρέμμα στυπίου.	9. Πρὸς αὐτόν. Ὅν τρόπον διασπᾶται κλῶσμα τοῦ ἀποτινάγματος.
10.	10. Ἐπλάνησας. Ἄλλος, παρελογίσω.	10.
11.	11. Δεσμύοντες δήσωσι. Ἄλλ., δεσμῷ δήσωσι. Οὐκ ἐγένετο.	11.
12.	12. Καὶ τὸ ἐνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ. Ἄλλως, καὶ τὰ ἐνεδρα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ταμείου.	12. Καὶ τὸ ἐνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ.
Ὅσει κρόκην.	Ὅσει σπαρτίον. Ἄλλος, ῥάμμα.	
13.	13. Ἰδοὺ ἐπλάνησας. Ἄλλος, ἕως νῦν παρελογίσω. Τὰς ἐπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς μου σὺν τῷ διάσματι.	13.

Τοὺς ἐπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς μου μετὰ τοῦ διασματος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. In dimidio noctis. <i>Alius</i> , circa mediam noctem. Cum duobus postibus. <i>Alius</i> , et duorum postium. Posuitque super humeros suos. <i>Alius</i> , imposuit humero.	3.
4.	4. In Alsorech. <i>Alius</i> , super torrentem Sorech.	4.
5.	5. Principes. <i>Alius</i> , satrapæ.	5.
7. Non siccatis.	7. Non desertis. <i>Aliter</i> , non corruptis.	7. Non desertis.
8.	8. Principes. <i>Alius</i> , satrapæ.	8.
9.	9. Ad eum. <i>Aliter</i> , ei. Dirupit. <i>Aliter</i> , discerpsit. Quemadmodum discerpitur filum stuppæ excussæ. <i>Aliter</i> , ac si quis rumperet globulum stuppæ.	9. Ad eum. Quemadmodum discerpitur filum stuppæ excussæ.
10.	10. Decepisti. <i>Alius</i> , fefellisti.	10.
11.	11. Ligantes ligaverint. <i>Alius</i> , vinculo ligaverint. Non factum est.	11.
12.	12. Et insidiæ sedebant in cubiculo. <i>Aliter</i> , et insidiæ exierunt de cubiculo.	12. Et insidiæ sedebant in cubiculo.
Sicut subtegmen.	Sicut filum. <i>Alius</i> , suturam.	
13.	13. Ecce decepisti. <i>Alius</i> , huc usque fefellisti.	13.
Septem cincinnos capitis mei cum licio.	Septem cincinnos capitis mei cum licio.	

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

14 ותתקע ביה

14.

14.

וַיִּקַּץ מִשְׁנָתוֹ וַיִּסַּע אֶת הַיָּד הָאֵרֶב
וְאֶת־הַבֹּסֶט15 תאמר
החלת

15.

15. Ἐρεῖς.

16 הציקה

16.

16.

כִּדְהִימִים וְהִלְצָה

וְהִתְצַר נַפְשׁוֹ

לְמוֹת

17 אֶת־נַפְשׁוֹ

17.

17.

מִזֶּרֶה

נִזְרָה אֱלֹהִים

כִּלְדָּאֵם

18 אֶת־לִבִּי

18.

18.

VERSIO HEBRAICŪ TEXT.

14. Et fixeris in clavo.

VULGATA LATINA.

14. Quod cum fecisset Dalila.

AQUILA

14.

Et experrectus est de somno suo, et extraxit clavum texturæ et licium.

Qui consurgens de somno extraxit clavum cum crinibus et licio.

15. Dices.

Delusisti.

16. Coarctationem præbuit.

Omnibus diebus, et molestavit eum.

Et abbreviata est anima ejus.

Ad moriendum

17. Totum cor suum.

Novacula.

Nazaræus Dei.

Sicut omnis homo.

18. Totum cor suum.

15. Dicis.

Mentitus es.

16. Cumque molesta esset.

Per multos dies jugiter adhæreret, spatium ad quietem non tribuens.

Defecit anima ejus.

Et ad mortem usque lassata est.

17. Veritatem rei.

Ferrum.

Nazaræus, id est, consecratus Deo.

Sicut cæteri homines.

18. Omnem animum suum.

15. Dices.

16.

Totam noctem, et molestiam intulit.

Attenuata est anima ejus.

17.

18.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

14. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κοιμᾶσθαι αὐτὸν, καὶ ἔλαβε Δαλιδὰ τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ὕφανεν ἐν τῷ διάσματι, καὶ ἐπηξεν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον. Ἄλλος, καὶ ἐκοίμησεν αὐτὸν Δαλιδὰ, καὶ ἔλαβε τοὺς ἑπτὰ βροστρώχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ (αἰ. κατὰ) τῆς ἐκστάσεως, καὶ κατέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν τοῖχον.

14.

Καὶ ἐξυπνίσθη ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ ἐξῆρε τὸν πάσσαλον τοῦ ὑφάσματος ἐκ τοῦ τοίχου. Ἄλλος, καὶ ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ ἐξέσπασε, τοὺς πασσάλους ἐν τῷ ὑφάσματι, καὶ τὸ διάσμα.

15. Ἐρεῖς. Ἄλλως, λέγεις. Ἐπλάνησας. Ἄλλος, παρελογήσω.

15. Ἐρεῖς.

16. Ἐξέθλιψεν. Ἄλλος, κατηράσατο.

16.

Πόσας τὰς ἡμέρας, καὶ ἐστενοχώρησεν.

Ὀλιγοψύχησεν. Ἄλλος, ἐκολοθώθη.

Εἰς θάνατον. Ἔως τοῦ ἀποθανεῖν.

17. Πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας.

17.

Σίδηρος. Ἄλλως, ξυρὸν.

Σιδηρός.

Ἅγιος Θεοῦ. Ἄλλος, Ναζιραῖος τοῦ Θεοῦ.

Κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλως, ὡς πάντες οἱ ἄνθρωποι.

Κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

18. Πᾶσαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ.

18.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

14. Et factum est, cum ille dormiret, et sumpsit Dalida septem circinnos capitis ejus, et intexit in licio, et infixit paxillo in pariete. Alius, et dormire fecit cum Dalida, et accepit septem circinnos capitis ejus in extasi, et compulit paxillis in parietem.

14.

Et expergefactus est e somno suo, et abstulit paxillum texture de pariete. Alius, et evigilavit de somno suo, et extraxit paxillos in textura, et licium.

15. Dices. Aliter, dicis.

15. Dices.

Fefellisti. Alius, decepisti.

16. Vexavit. Alius, maledixit.

16.

Omnes dies, et angustiavit.

In mortem. Defecit animo. Alius, decurtata est.

Usque ad moriendum.

17. Totum cor suum. Alius, omnia quæ ex corde.

17.

Ferrum. Aliter, novacula.

Ferrum.

Sanctus Dei. Alius, Naziræus Dei.

Secundum omnes homines. Aliter, sicut omnes homines.

Secundum omnes homines.

18. Totum cor suum. Alius, omnia quæ ex corde suo.

18.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΞ.

לסרני		
סרני		
על־ברכיה 19	19.	19.
והקרא לאיש		
את־שבע מחלפות		
אצא כפעם בפעם 20	20.	20.
ואנער		
ויאחזוד 21	21.	21.
וינקר		
ויזדיח		
האסירים		
לעמח כאשר גלח 22	22.	22.
וסרני 23	23.	23.
נין		
ויהללו את־אלוהיהם 24	24.	24.
ויצחק לפניהם 25	25.	25.
העמודים		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Satrapas.	Principes.	
Sa.rapæ.	Vacat.	
19. Super genua sua.	19. Super genua sua.	19.
Vocavitque ad virum.	Vocavitque tonsorem.	
Septem cincinnos.	Septem crines.	
20. Egrediar sicut vice in vice.	20. Egrediar sicut ante feci.	20.
Et excutiam.	Excutiam.	
21. Et apprehenderunt eum.	21. Quem cum apprehendissent.	21.
Et effoderunt.	Eruerunt.	
Et descendere fecerunt.	Duxerunt.	
Vincitorum.	In carcere.	
22. Germinare quando rasmus est.	22. Jamque capilli ejus renasci cœperant.	22.
23. Et satrapæ.	23. Principes	23.
Dedit.	Tradidit.	
24. Laudaveruntque deum suum.	24. Laudabat deum suum.	24.
25. Et lusit ad facies eorum.	25. Ludebat ante eos.	25.
Columnas.	Duas columnas.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- Ἄρχοντας. Ἄλλος, σατράπας.
Ἄρχοντες. Ἄλλος, πάσαι αἱ σατραπείαι.
19. Αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων αὐτῆς. Ἄλλως, Σαμψὼν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς.
Καὶ ἐκάλεσεν ἄνδρα. Ἄλλος, καὶ ἐκάλεσε τὸν κουρέα.
Τὰς ἐπτὰ σειράς. Ἄλλος, τοὺς ἐπτὰ βοστρύχους.
20. Ἐξελεύσομαι ὡς ἄπαξ καὶ ἄπαξ. Ἄλλος, καὶ ποιήσω καθὼς αἰεὶ.
Καὶ ἀποτινάξομαι. Ἄλλως, καὶ ἐκτιναχθήσομαι.
21. Καὶ ἐπελάβοντο αὐτόν. Ἄλλως, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
Καὶ ἐξέκοψαν. Ἄλλως, καὶ ὤρυσαν.
Ἀνήγαγον. Ἄλλως, κατήνεγκαν.
Τῆς φυλακῆς. Ἄλλως, τοῦ δεσμωτηρίου.
22. Βλαστάνειν καθὼς ἐξυρῆσατο. Ἄλλος, ἀνατεῖλαι ἡνίκα ἐξυρῆθη.
23. Ἄρχοντες. Ἄλλος, σατράπαι.
Ἔδωκεν. Ἄλλος, παρέδωκεν.
24. Ἔμνησαν τὸν θεὸν αὐτῶν. Ἄλλος, ἤνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν.
25. Ἐπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν. Ἄλλως, ἐνέπαιζον αὐτῶ.
Κιόνων. Ἄλλος, δύο στύλων.
19. Αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων αὐτῆς.
Καὶ ἀποτινάξομαι.
21. Καὶ ἐπελάβοντο αὐτόν.
Ἀνήγαγον.
Τῆς φυλακῆς.
22.
23.
24.
25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

- Principes. *Alius*, satrapas.
Principes. *Alius*, omnes satrapia.
19. Eum in medio genuum suorum. *Aliter*, Sampson super genua sua.
Et vocavit virum. *Alius*, vocavitque tonsorem.
Septem cincinnos. *Alius*, septem crines.
20. Egrediar sicut semel et semel. *Alius*, et faciam sicut semper.
Et excutiam. *Aliter*, et excutiam me.
21. Et apprehenderunt eum. *Aliter*, et tenuerunt eum.
Et effoderunt. *Aliter*, et exciderunt.
Deduxerunt. *Aliter*, deposuerunt. Custodia. *Aliter*, carceris.
22. Germinare sicut rarus fuerat. *Alius*, oriri cum rarus est.
23. Principes. *Alius*, satrapæ.
Dedit. *Alius*, tradidit.
24. Celebrarunt deum suum. *Alius*, laudaverunt deos suos.
25. Ludebat coram eis. *Aliter*, illudebant ei.
Columnas. *Alius*, duas columnas.
19. Eum in medio genuum suorum.
Et excutiam.
21. Et apprehenderunt eum.
Deduxerunt.
Custodiæ.
22.
23.
24.
25.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ:

26	וַיֹּאמֶר שָׁמֹן אֶל-הַנְּעָדִים	26.	26.
	דְּבֹחֲזִיק בְּיַד הַנְּיחָה אֹתִי וְהִימְשֵׁנִי		
	אֶת-הָעֲמֻדִים		

אשר הבית נכון עליהם

27	סְרִנִי	27.	27.
	הַרְאִים		
28	וַיִּקְרָא	28.	28.
	אֲדֹנָי יְהוִה.		
	וְאִנְקָבָה נָקִים		
29	אֶת-שְׁנֵי עֲמֻדֵי הַדָּחַץ	29.	
	וַיִּסְכֵּךְ עֲלֵיהֶם		
	בִּימֵינוּ		
30	וַיִּבֶן	30.	30.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

26	Et dixit Samson ad puerum apprehendentem in manum ejus : Dimitte me, et fac palpare me columnas.	26.	26.
	26. Qui dixit puero regenti gressus suos : Dimitte me, ut tangam columnas.		

Quas domus firmatur super eas. Quibus omnis imminet domus.

27.	Satrapæ. Videntium.	27.	27.
28.	Clamavitque. Domine, Domine.	28.	28.
	Et ulciscar ultionem.		Ut ulciscar me de hostibus meis.
29.	Duas columnas medii.	29.	29.
	Et innixus est super eis.		Quibus innitebatur domus.
	In dextera sua.		Dextera.
50.	Et inclinavit.	30.	30.
			30. Concussisque fortiter columnis.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Judicum.

V. 2. O', Θ., ἐνταῦθα. Basil. et Alex.	vero, ἐπὶ τῷ ὤμῳ. Basil. ibid., O', τοὺς ὤμους.
Ibid. Θ., ἐπὶ τῆς πύλης. Basil. Sic quoque Alex.	V. 4. Ἄλλος, ἐπὶ τοῦ χειμάρρου Σωρέχ. Basil. et Alex. In LXX videtur legendum, ἐν Νααλωρῆχ.
Ibid. Ἄ., παρεσιώπων. Σ., ἡσύχαζον. Basil.	V. 5. Ἄλλος, οἱ σατράπαι. Basil. et Alex., et sic v. 8, infra.
Ibid. Ἄλλος, ἕως φωτὸς πρωῆ etc. Basil. et Alex.	V. 7. Ἄ., ἀλιωτοῖς, vox dubia. (') Σ., μὴ ξηρανθῆσαις. O', Θ., μὴ ἡρημωμέναις. Basil. Alex. vero ha-
V. 3. Ἄλλος, περὶ τὸ μεσονύχτιον. Basil. et Alex.	
Ibid. Ἄλλος, καὶ τῶν δύο σταθμῶν. Basil. et Alex.	
Ibid. Ἄλλος, ἐπέθηκεν τῷ ὤμῳ. Basil. Alex.	

(') Ἄλιωτοῖς, ita hic; sed in lexico suo Græco scribit Montf. cum spiritu aspero : ἀλιωτοῖς. Vox Græca incognita, vel potius ἀμάρτημα γραφικόν, pro, ut suspicor, ἀκλώστοις, non tortis. DRACH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

26. 26. Καὶ εἶπε Σαμφὼν πρὸς τὸν νεανίαν τὸν κρατοῦντα τὴν χεῖρα αὐτοῦ· Ἄφες με, καὶ ψηλαφήσω τοὺς κίονας. Ἄλλος, καὶ εἶπε Σαμφὼν πρὸς τὸ παιδάριον τὸν χειραγωγοῦντα (sic) αὐτόν· Ἐπανάπαυσόν με δὴ, καὶ ποίησόν με ψηλαφήσαι τοὺς στύλους.
Ἐφ' οὗς ὁ οἶκος εἰστήκει. Ἄλλως, ἐφ' οἷς ὁ οἶκος ἐπ' αὐτούς. Ἄλλως, ἐφ' οὗς ὁ οἶκος ἐπεστήριχται.
27. 27. Ἄρχοντες. Ἄλλος, σατράπαι. Ἐμβλέποντες. Ἄλλως, θεωροῦντες.
28. 28. Ἐκλαυσε. Ἄλλως, ἐκάλεσεν. Κύριε, Κύριε τῶν δυνάμεων. Ἄλλως, Ἄδωναί Κύριε. Ἄνταποδώσω ἀνταπόδοσιν. Ἄλλως, ἐκδικήσω ἐκδίκησιν.
29. 29. Τοὺς δύο κίονας. *Oi λοιποί*, δύο στύλους τοὺς μέσους. Ἐστήρικτο ἐπ' αὐτούς. Ἄλλως, ἐπεστηρίχθη ἐπ' αὐτούς. Δεξιᾶ αὐτοῦ. Ἄλλως, δεξιᾶ αὐτοῦ χειρὶ.
30. 30. Ἐδάσταξεν. Ἄλλος, καὶ ἐκλινεν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES

THEODOTIO.

26. 26. Et dixit Sampson ad puerum qui tenebat manum ejus: Dimitte me, et palpabo columnas. *Alius*, et dixit Sampson ad puerum manu ducentem ipsum: Quiescere me fac jam, et fac me palpate columnas.
Super quas domus stabat. *Aliter*, super quas domus super eas. *Aliter*, super quas domus sustentabatur.
27. 27. Principes. *Alius*, satrapæ. Inspicientes. *Aliter*, spectantes.
28. 28. Ploravit. *Aliter*, vocavit. Domine, Domine virtutum. *Aliter*, Adonai Domine. Retribuam retributionem. *Alius*, ulciscar ultionem.
29. 29. Duas columnas. *Reliqui*, duas columnas medias. Innixus fuerat super eas. *Aliter*, innixus est super eas. Dextera sua. *Alius*, dextera sua manu.
30. 30. Sustulit. *Alius*, et inclinavit.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Judicum.

bet ut Θ. (')

V. 9. Ἄ., Ο', Θ., πρὸς αὐτόν. Basil. Ita quoque: Habet Alex.

Ibid. Ἄ., Ο', διέρρηξεν. Basil. et Alex.

Ibid. Ο', Θ., ὃν τρόπον etc. Basil. Sic quoque Alex.

V. 10. Basil., παρελογήσω. Alex., παρελογίσω.

V. 11. Ἄλλος, δεσμῶ δήσωσι. Basil. Alex. vero, δεσμῶ δήσουσι.

(') Μὴ ἡρημωμένας (scil., νευραῖς, *nervis*, vel potius, *funibus*). Latine reddidit Montf., *non desertis*. Quid autem sunt funes *deserti*, aut *non deserti*? Ego Davus sum, non Œdipus. Attamen non ignoro verbum ἡρημώω significare hoc in loco, *exsiccō*, et quidem, *siccitate corrumpo*. Non enim aliud est ἡρημός nisi locus *desertus* præ nimia *siccitate ariditateque*. DRACH.

Ibid. 'A., οὐκ ἐγενήθη. Basil., atque sic legitur in Alex.
 V. 12. 'O, 'Θ., καὶ τὸ ἐνεδρον ἐκάθητο etc. Basil., et sic Alex.
 Ibid. Σ., ὡσεὶ κρόκην. Basil. "Ἄλλος, ῥάμμα. Basil. et Alex.
 V. 13. Basil., "Ἄλλος, ἕως νῦν παρελογήσω. Alex., ὡς νῦν παρελογήσω.
 Ibid. 'A., Σ., τοὺς ἐπὶ βουστρύχους etc. Basil.
 V. 14. "Ἄλλος, καὶ ἐκοίμησεν αὐτὸν Δαλιὰ etc. Sic Basil. Ab hac vero lectione parum deflectit Alex.
 Ibid. "Ἄλλος, καὶ ἐξηγέρθη τοῦ ὕπνου etc. Basil., et sic fere Alex. parvo discrimine.
 V. 15. 'A., 'O, 'Θ., ἐρεῖς. Basil. Et ita quoque Alex.
 Ibid. "Ἄλλος, παρελογήσω. Basil. Melius, παρελογίσω, ut habet Alex.
 V. 16. "Ἄλλος, κατεράσατο. Sic Basil. qui huic lectioni præfert notam, 'O. Alex. melius, κατειργάσατο.

Ibid. 'A., ὄλην τὴν νύκτα καὶ παρενόχησεν. Basil. Et ita legitur in Alex.
 Ibid. 'A., ἐσυκρύνθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Basil. "Ἄλλ., ἐκολοβώθη. Basil.
 Ibid. Σ., εἰς θάνατον. Basil. Atque ita legitur in Alex.
 V. 17. "Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. Basil. et Alex.
 Ibid. 'O, 'Θ., σίδηρος. Basil. Et sic edit. Rom.
 Ibid. "Ἄλλος, Ναζιραῖος τοῦ Θεοῦ. Basil. et Alex.
 Ibid. Basil. in textu, ὡπερ πάντες οἱ ἄνθρωποι, ad marg., κατὰ πάντας τοὺς ἄνθρώπους, et ita legitur in Alex.
 V. 18. "Ἄλλος, πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ. Basil. et Alex.
 Ibid. "Ἄλλος, σατράπας, et mox, πᾶσαι αἱ σατραπείαι. Basil. et Alex.
 V. 19. 'O, 'Θ., αὐτὸν ἀνά μέσον τῶν γονάτων αὐτῆς. Basil., et ita Alex.

CAPUT XVII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
מיכאי 1	1.	1.
אלף 2	2.	2.
אשר לקחתי		
ואתו אלית וגם אבותי		
הקדש הקדשתי 3	3.	3.
אשיבנו		
לצורך 4	4.	4.
אפוד 5	5.	5 Ἐπωμίδα.
והתרפים		Μορφώματα.
ויהינער 7	7.	7.
בבית לחם יודדה ממשפחת יהודה		
באשר ימצא 8	8.	8.
בא הר		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Michaiu.	1. Michas.	1.
2. Mille.	2. Mille.	2.
Quod captum est tibi.	Quos separaveras tibi.	
Et tu adjurasti, et etiam dixisti.	Et super quibus me audiente juraveras.	
3. Sanctificando sanctificavi.	3. Consecravi et vovi.	3.
Restituam illud.	Trado.	
4. Argentario.	4. Argentario.	4.
5. Superhumerales.	5. Ephod.	5. Superhumerales.
Et theraphim.	Et theraphim.	Figuras.
7. Et fuit puer.	7. Fuit quoque... alter adulescens.	7.
De Bethlehem Juda, de familia Juda.	De Bethlehem Juda, ex cognatione ejus.	
8. Ubi cumque invenisset.	8. Ubi cumque sibi commodum reperisset.	8.
Venitque montem.	Cumque venisset in montem.	

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐκάλεσε τὸν κουρέα. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους. Basil. et Alex.

V. 20. Ἄλλος, καὶ ποιήσω καθὼς ἀεί. Basil.

Ibid. Ο', Θ., καὶ ἀποτινάξομαι. Basil. Et sic Alex.

V. 21. Ο', Θ., καὶ ἐπελάβοντο αὐτόν. Basil. Ita quoque Alex. qui legit αὐτοῦ.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ὠρυξαν. Basil. Alex. vero, ἐξώρυξαν.

Ibid. Ο', Θ., ἀνήγαγον. Basil. Alex., κατήγαγον.

Ibid. Ο', Θ., τῆς φυλακῆς. Basil. Sic etiam Alex.

V. 22. Ἄλλος, ἀνατεῖλαι ἦνίκα etc. Sic Basil.

et Alex.

V. 23. Ἄλλος, σατράπαι. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλος, παρέδωκεν. Basil. et Alex.

V. 24. Ἄλλος, ἦνεσαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν. Basil. et Alex.

V. 25. Basil., Ο', ἐνέπαιζον αὐτῷ. Sic item Alex.

Ibid. Ἄλλος, δύο στύλων. Basil. et Alex.

V. 26. Ἄλλος, καὶ εἶπε Σαμφὼν πρὸς τὸ παιδάριον etc. Basil. et Alex. qui postremus habet, ἐπὶ τοὺς στύλους.

Ibid. Prior lectio est Basil., secunda, edit. Rom., tertia, Theodotionis ex Basil. Alex. vero sic habet, ἐφ' ὃν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν.

V. 27. Ἄλλος, σατράπαι. Basil. et Alex.

Ibid. Ο', Θ., ἐμβλέποντας. Sic item habet Alex.

V. 28. Basil. ad marg., Ο' ἄλλως, ἐκάλεσεν. Θ., ἐδόησεν. Alex. item habet, ἐδόησεν.

Ibid. Ο', Θ., Κύριε, Κύριε, τῶν δυνάμεων. Basil.

Ibid. Ἄλλος, ἐκδικήσω ἐκδίκησιν. Basil. Alex. vero, ἐκδικήσαν, male.

V. 29. Οἱ λοιποὶ, δύο στύλους τοὺς μέσους. Basil., et ita Alex.

Ibid. Ο', Θ., ἐστήρικτο etc. Basil.

Ibid. Ἄλλος, δεξιᾶ αὐτοῦ χειρὶ. Basil.

V. 30. Basil., καὶ ἐκλινεν, in textu, ἐδάσταξεν, ad marg.

CAPUT XVII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Μιχαῖας. Ἄλλος, Μιχά.

1.

2.

2. Οἱ χιλιοὶ. Ἄλλος, χιλίους.

2.

Οὓς ἐξαίρετους εἶχες.

Οὓς ἔλαβες. Ἄλλος, τοὺς ληφθέντας σοι.

Καὶ με ἠράσω, καὶ προσεῖπας. Ἄλλος, καὶ ἐξώρκισας καὶ εἶπας.

3.

3. Ἀγιάζουσα ἡγίασα. Ἄλλως, ἀγιασμῶ ἡγίασα.

3.

Ἀποδώσω. Ἄλλος, ἐπιστρέψω.

4.

4. Τῷ ἀργυροκόπῳ. Ἄλλος, τῷ χωνευτῇ.

4.

5. Ἐνδυμα ἱερατικόν.

5. Ἐφώδ. Ἄλλος, ἔνδυμα.

5.

Εἶδωλα.

Θεραφεῖν.

7.

7. Καὶ ἐγένετο παιδάριον. Ἄλλως, καὶ ἐγενήθη νεανίας.

7. Καὶ ἐγένετο παιδάριον.

Ἐκ Βηθλεὲμ δήμου Ἰούδα. Ἄλλως, ἐκ τῆς πόλεως Βηθλεὲμ Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας.

Ἐκ τῆς πόλεως Βηθλεὲμ Ἰούδα, ἐκ τῆς συγγενείας.

8.

8. Ἐν ᾧ ἐὰν εὐρη. Ἄλλος, οὗ ἐὰν εὐρη.

8.

Καὶ ἦλθεν ἕως ὄρους. Ἄλλος, παρεγενήθη εἰς ὄρος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. Michæas. *Alius*, Micha.

1.

2.

2. Milleni. *Alius*, millenos.

2.

Quos selectos habebas.

Quos accepisti. *Alius*, acceptos tibi.Et me maledictis adjurasti, et etiam dixisti. *Alius*, et adjurasti et dixisti.

3.

3. Sanctificans sanctificavi. *Aliter*, sanctificatione sanctificavi.

3.

Reddam. *Alius*, reverti faciam.

4.

4. Argentario. *Alius*, conflatori.

4.

5. Indumentum sacerdotale.

5. Ephod. *Alius*, indumentum.

5.

Idola.

Theraphin.

7.

7. Et fuit puerulus. *Aliter*, et fuit adolescens.

7. Et fuit puerulus.

De Bethleem de populo Juda. *Aliter*, ex urbe Bethleem Juda, de cognatione.

Ex urbe Bethleem Juda, de cognatione.

8.

8. In quocumque invenisset. *Alius*, ubicumque invenisset.

8.

Et venit usque ad montem. *Alius*, accessit ad montem.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
לגור באשר אמצא 9	9.	9.
וערך 10	10.	10. Ζεῦγος.
הנער 11	11.	11.
ויבלא מיכה 12	12.	12.
ויהי בבית מיכה		
לייטיב יהיה לי 13	13.	13.
VERSIO HEBRAICI TEXT. VULGATA LATINA. AQUILA.		
9. Ad peregrinandum ubicum- que invenero.	9. Ut habitem ubi potuero, et utile mihi esse perspexero.	9.
10. Et ordinem.	10. Vestem duplicem.	10. Jugum.
11. Puer.	11. <i>Vacat.</i>	11.
12. Et implevit Micha.	12. Implevitque Michas.	12.
Et fuit in domo Micha.	Apud se.	
13. Faciet bene Dominus mihi.	13. Benefaciet mihi Deus.	13.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Judicum.

V. 1. Ἄλλος, Μιγά. Basil. et Alex.	Ibid. Ἄλλος, ἐπιστρέψω. Basil. et Alex.
V. 2. Ἄλλος, γίλιος. Basil. et Alex.	V. 4. Ἄλλος, τῷ χωνευτῇ. Basil. et Alex.
Ibid. Σ., οὗς ἐξαιρέτους εἶχεσ. Basil. Ἄλλ., τοὺς ληφθέντας σοι. Basil.	V. 5. Ἄ., ἐπωμίδα etc. Ex Basil.
Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐξώρκισας καὶ εἶπας. Basil.	Ibid. Ἄ., μορφώματα etc. Basil.
V. 3. Ἄλλως, ἀγιασμῶ ἤγασα. Basil. et Alex.	V. 7. Ο', Θ., καὶ ἐγένετο παιδάριον. Basil.
	Ibid. Ο' ἄλλως, Θ., ἐκ τῆς πάλαιος etc. Basil.

CAPUT XVIII JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
ממשפחתם 2	2.	2.
בקצותם		
חקר		
דיבאו הר		
עדר־בית מיכה וילינו שם		
הנער 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT. VULGATA LATINA. AQUILA.		
2. De familia sua.	2. Stirpis et familix suæ.	2.
De finibus suis.	<i>Vacat.</i>	
Explore.	Considerate.	
Et venerunt in montem.	Qui cum pergentes venissent in montem.	
Usque ad domum Micha: et pernoctaverunt ibi.	Et intrassent domum Michæ, requieverunt ibi.	
3. Pueri.	3. Adolescentis.	3.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9. 9. Παροικεῖν οὐ ἐάν εὐρω. Ἄλλως, παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐάν εὐρω τόπῳ.
 10. Ζεῦγος. 10. Ζεῦγος. Ἄλλως, στολήν
 11. 11. 11. Νεανίας. Ἄλλος, παιδάριον.
 12. Ἐτελείωσε. 12. Ἐπλήρωσε Μιχαίας. Ἄλλος, ἐνέπλησε Μιχά.
 Καί ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ Μιχαία. Ἄλλος, καί ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά.
 13. 13. Ἄγαθυνεῖ μοι Κύριος. Ἄλλος, ἠγάθυνεν Κύριος ἐμός. Ἄλλος, ἀγαθοποίησεν.

9. Παροικεῖν οὐ ἐάν εὐρω.
 10. Ζεῦγος
 11.
 12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

9. 9. Ad incolendum ubicumque invenero. *Aliter*, ad habitandum in quocumque loco invenero.
 10. Jugum. 10. Jugum. *Aliter*, stolum.
 11. 11. 11. Adolescens. *Alius*, puerulus.
 12. Initiavit. 12. Implevit Michæas. *Alius*, implevit Micha.
 Et fuit in domo Michææ. *Alius*, et erat in domo Micha.
 13. 13. Benefaciet mihi Dominus. *Alius*, benefecit Dominus meus. *Alius*, bonum fecit.

9. Ad incolendum ubicumque invenero.

10. Jugum.
 11.

12.

13.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Judicum.

- V. 8. Ἄλλος, οὐ ἐάν εὐρω. Basil. et Alex.
 Ibid. Ἄλλος, παρεγήθη εἰς ὄρος. Basil.
 V. 9. Ο΄, Θ., παροικεῖν οὐ ἐάν εὐρω. Basil. Et sic Alex.
 V. 10. Ἄ., Σ., Ο΄, Θ., ζεῦγος. Basil. Sic item legit Alex.
 V. 11. Ἄλλος, παιδάριον. Basil.

- V. 12. Σ., ἐτελείωσε. Ita Coislin. ad marg.
 Ibid. Ἄλλος, ἐνέπλησε Μιχά. Basil., Alex. et Coislin. in textu.
 Ibid. Ἄλλος, καί ἦν ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά. Basil.
 V. 13. Ἄλλος, ἠγάθυνεν Κύριος ἐμός. Ἄλλος, ἀγαθοποίησεν. Basil.

CAPUT XVIII JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. 2. Ἀπὸ δῆμων αὐτῶν. Ἄλλος, ἐκ τῶν συγγενειῶν.
Vacat. Ἄλλος, ἀπὸ μέρους αὐτῶν.
 Ἐξιχνιάσατε. Ἄλλος, ἐρευνήσατε.
 Ἦλθον ἕως ὄρους. Ἄλλος, παρεγένοντο εἰς ὄρος.
 Ἔως οἴκου Μιχαία καὶ ἠύλισθησαν αὐτοὶ ἐκεῖ ἐν οἴκῳ Μιχαία. Ἄλλος, κατέπαυσαν ἐκεῖ αὐτῶν ὄντων ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά.
 3. 3. Νεανίσκου. Ἄλλος, παιδάριου.

2.

3.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. 2. De populis suis. *Alius*, de cognationibus.
Vacat. *Alius*, ex parte sua.
 Investigate. *Alius*, examine.
 Venerunt usque ad montem. *Alius*, accesserunt in montem.
 Usque ad domum Michææ, et manserunt ipsi illic in domo Michææ. *Alius*, quieverunt illic, ipsis existentibus in domo Micha.
 3. 3. Adolescentis, *Alius*, pueruli.

2.

3.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
פה		
5 החצלה דרננו	5.	5.
6 לשלום	6.	6.
אשר תלכרבה		
7 וילנו	7.	7.
אשר בקרבה יושבת		
לבסח		
כמשפט		
ובסח ואיך מכלים דבר בארץ		
יורש עצר ורחוקים דמה מצידונים		
הגב איך להם עם אדם		
8 ויאמרו	8.	8.
9 ראינו	9.	9.
מחשים		
10 תבאו	10.	10.
בסח		
רחבת		

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Hic.	Huc.	
5. An prosperabitur via nostra	5. An prospero itinere pergerent.	5.
6. In pace.	6. In pace.	6.
Qua ambulatis in ea.	Viam vestram, et iter quo pergitis.	
7. Et abierunt.	7. Euntes igitur.	7.
Qui in interiori ejus, manentem.	Habitantem in ea.	
Ad fiduciam.	Absque ullo timore.	
Juxta judicium.	Juxta consuetudinem.	
Et confidentem, et non calumniatus verbum in terra possidens retentionem : et longinqui ipsi a Sidoniis, et verbum non erat eis cum homine.	Securum et quietum, nullo ei penitus resistente, magnarumque opum : et procul a Sidone, atque a eunctis hominibus separatum.	
8. Dixeruntque.	8. Responderunt.	8.
9. Vidimus.	9. Vidimus.	9.
Tacentes.	Nolite negligere.	
10. Intrabitis.	10. Intrabimus.	10.
Confidentem.	Ad securos.	
Lata.	Latissimarum.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Ἄλλος, ἐνταῦθα.	
5.	5. Εἰ εὐδοθήσεται ἡ ὁδὸς ἡμῶν. Ἄλλ., εἰ κατευοδοί τὴν ὁδὸν ἡμῶν.	5.
6.	6. Ἐν εἰρήνῃ. Ἄλλος, εἰς εἰρήνην.	6.
7.	Ἐν ἧ πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. Ἄλλος, καθ' ἣν πορεύεσθε. 7. Καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλος, καὶ παρεγένοντο.	7.
	Ἐν μέσῳ αὐτῆς καθήμενον. Ἄλλος, ἐν αὐτῇ κατοικοῦντα.	
Ἀμερίμωσ.	Ἐπ' ἐλπίδι.	
	Ὡς κρίσις. Ἄλλος, κατὰ τὴν σύγκρισιν. Ἄλλος, κατὰ τὸ ἔθος.	
Ἐν ἡμερῖα καὶ ἀφοβία, μηδενὸς ἐνοχλοῦντος ἐν μηδενὶ ἐν τῇ γῆ, ὅτι μακρὰν εἰσι Σιδωνίῳι, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς σὺν ἀνθρώπῳ.	Ἠσυχάζουσα, καὶ οὐκ ἔστι διατρέπων ἢ καταισχύνων λόγον ἐν τῇ γῆ, κληρονόμος ἐλπίζων θησαύρους, καὶ μακρὰν εἰσι Σιδωνίων, καὶ λόγον οὐκ ἔχουσι πρὸς ἀνθρώπων. Ἄλλως, ἡσυχάζοντας ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυναμένους λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῆ, ὅτι μακρὰν εἰσιν ἀπὸ Σιδωνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας.	
8.	8. Καὶ εἶπον. Ἄλλος, ἔλεγον.	8.
9.	9. Εἶδομεν. Ἄλλος, ἐωράκαμεν.	9.
Ἄμελεῖτε.	Ἠσυχάζετε. Ἄλλος, σιωπᾶτε.	
10.	10. Ἦξετε. Ἄλλως, εἰσελεύσεσθε.	10. Ἦξετε.
	Πεποιθότα. Ἄλλως, ἐπ' ἐλπίδι.	Πεποιθότα.
	Εὐρύχωρος. Ἄλλως, πλατεῖα.	Εὐρύχωρος.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	In hoc loco. <i>Alius</i> , hic.	
5.	5. Si prosperabitur via nostra. <i>Alius</i> , si prosperare faciat viam nostram.	5.
6.	6. In pace. <i>Alius</i> , in pacem. In qua pergitis in ea. <i>Alius</i> , ad quam ambulatis.	6.
7.	7. Et perrexerunt. <i>Alius</i> , et advenerunt. In medio ejus sedentem. <i>Alius</i> , in ipsa habitantem.	7.
Sine cura.	In spe. Sicut est iudicium. <i>Alius</i> , secundum iudicium. <i>Alius</i> , juxta consuetudinem.	
In quiete et confidentia, nomine perturbante in ulla re in terra, quia procul sunt Sidonii, et sermo non erat eis cum homine.	Quiescens, et non est deterrens, vel confundens verbum in terra, hæres expectans thesauros, et procul sunt a Sidoniis, et verbum non habent ad hominem. <i>Aliter</i> , quiescentes in spe, et non valentes loqui verbum in terra, quia procul sunt a Sidone: et verbum non erat eis cum Syria.	
8.	8. Et dixerunt. <i>Alius</i> , dicebant.	8.
9.	9. Vidimus. <i>Alius</i> , id.	9.
Negligitis.	Quiescitis. <i>Alius</i> , tacetis.	
40	10. Venietis. <i>Aliter</i> , intrabitis. Confidentem. <i>Aliter</i> , in spe. Spatiosa. <i>Aliter</i> , lata.	10. Venietis. Confidentem. Spatiosa.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ελληνικοῖς γραμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
11 כמשׁהת	11.	11.
12 אחד	12.	12.
13 ועבד משם הראפרים	13.	13.
14 היועתם בבתים האלה	14.	14.
15 הנער	15.	15.
16 איש חגורים כלי מלחמתם	16.	16.
נצבים		
פתח השער		
19 ויאמרו לו החרש	19.	19.
ולך הטוב ולמשפחה בישראל		Μη βέλτιον;
21 וישבוו אתהטף ואתהבוקה ואתהבדוה	21.	21.
22 המה הרחיכוו מבית מיכה	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. De familia.	11. De cognatione.	11.
12. Post.	12. Post tergum.	12.
13. Et transierunt inde montem Ephraim.	13. Inde transierunt in montem Ephraim.	13.
14. Num nostis? In domibus illis.	14. Nostis In domibus istis.	14.
15. Adolescentis.	15. Adolescentis.	15.
16. Viri accincti vasis belli sui.	16. Viri ita ut erant armati.	16.
Stantes. Ad ostium portæ.	Stabant. Ante ostium.	
19. Et dixerunt ei, Tace.	19. Cui responderunt, Tace.	19.
Et ito. Numquid melius? Et familiæ in Israel.	Et veni. Quid melius? Et familia in Israel.	Numquid melius?
21. Posueruntque pubem, et jumenta, et pretiosum.	21. Et ante se ire fecissent parvulos ac jumenta et omne quod erat pretiosum.	21.
22. Ipsi longe erant a domo Micha.	22. Et jam a domo Michæ essent procul.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Ἀπὸ δῆμων. Ἄλλος, εἰς συγγενείας.	11.
12.	12. Ὑπίσω. Ἄλλος, κατόπισθεν.	12.
13.	13. Καὶ παρήλθον ἐκεῖθεν ὄρος Ἐφραΐμ. Ἄλλως, ἀπήλθον ἐκεῖθεν ἕως τοῦ ὄρους Ἐφραΐμ.	13.
14.	14. Οἴδατε. Ἄλλως, ἔγνωτε. Ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ. Ἄλλος, ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις.	14. Οἴδατε.
15.	15. Τοῦ παιδαρίου. Ἄλλως, τοῦ νεανίσκου.	15. Τοῦ παιδαρίου.
16.	16. Ἄνδρες οἱ ἀνεζωσμένοι τὰ σκευὴ τῆς παρατάξεως αὐτῶν. Ἄλλως, περιεζωσμένοι σκευὴ πολεμικά. Ἐστῶτες. Ἄλλως, ἐστηλωμένοι. Παρὰ τὰς θύρας τῆς πύλης. Ἄλλως, παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος.	16.
19.	19. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Κώφευσον. Ἄλλος, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Σίγα. Καὶ ἔλθε. Ἄλλως, δεῦρο. Μὴ βέλτιον; Ἄλλως, ἀγαθόν. Καὶ συγγενείας Ἰσραήλ. Ἄλλως, καὶ οἴκου εἰς δῆμον Ἰσραήλ.	19. Καὶ εἶπαν αὐτῷ, Κώφευσον. Ἄλλος, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Σίγα. Καὶ ἔλθε. Ἄλλως, δεῦρο. Μὴ βέλτιον; Ἄλλως, ἀγαθόν. Καὶ συγγενείας Ἰσραήλ.
21.	21. Ἐταξαν τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ τὴν ἐνδοξον. Ἄλλως, ἔθηκαν τὰ τέκνα, καὶ τὴν κτῆσιν, καὶ τὸ βᾶρος.	21. Ἐταξαν τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ τὴν ἐνδοξον.
22.	22. Αὐτοὶ ἐμάχρουναν ἀπὸ οἴκου Μιχαῖα. Ἄλλος, αὐτῶν δὲ μακρυνόντων ἀπὸ τοῦ οἴκου Μιχά.	22.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. A populis. <i>Alius</i> , in cognationes.	11.
12.	12. Post. <i>Alius</i> , post tergum.	12.
13.	13. Et transierunt inde montem Ephraim. <i>Aliter</i> , abscesserunt inde usque ad montem Ephraim.	13.
14.	14. Scitis. <i>Aliter</i> , nostis. In ista domo. <i>Alius</i> , in domibus istis.	14. Scitis.
15.	15. Pueruli. <i>Aliter</i> , adolescentis.	15. Pueruli.
16.	16. Viri accincti vasis aciei suæ. <i>Aliter</i> , circumcincti vasa bellica. Stantes. <i>Aliter</i> , erecti. Apud januas portæ. <i>Aliter</i> , ad januam ostii.	16.
19.	19. Et dixerunt ei, Tace. <i>Alius</i> , et dixerunt ad eum, Sile. Et veni. <i>Aliter</i> , huc. Numquid melius? <i>Aliter</i> , bonum. Et cognationis Israel. <i>Aliter</i> , et domus in populum Israel.	19. Et dixerunt ei, Tace. <i>Alius</i> , et dixerunt ad eum, Sile. Et veni. <i>Aliter</i> , huc. Numquid melius? <i>Aliter</i> , bonum. Et cognationis Israel.
21.	21. Constituerunt totam supellectilem domus et possessionem ejus pretiosam. <i>Aliter</i> , posuerunt filios, et possessionem, et sarcinam.	21. Constituerunt totam supellectilem domus et possessionem ejus pretiosam.
22.	22. Ipsi elongaverant se a domo Michææ. <i>Alius</i> , ipsis autem elongantibus se a domo Micha.	22.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

בבתים אשר עם בית מיכה נועץ
וידבקי את בני דן

נועקת 23	23.	23.
אוד אלהי אשר עשיתי 24	24.	24.
ותלני מרי 25	25.	25.
חוקים רמה ממני 26	26	26.
ויפן		
ואין מעול 28	28.	28.
רדוב בשח 29	29.	29.
אשר יורד		
גלות 30	30.	30.
וישיבו 31	31.	31.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

In domibus, qui cum domo Mi-
cha acciti sunt, et insecuti sunt fi-
lios Dan.Qui habitabant in ædibus Mi-
chæ, conclamantes secuti sunt.

23. Accitus es.	23. Clamas.	23.
24. Deos meos quos feci.	24. Deos meos quos mihi feci.	24.
Et abiistis.	Vacat.	
25. Amari.	25. Animo concitati.	25.
26. Fortes ipsi præ se.	26. Fortiores se essent.	26.
Et vertit se.	Reversus est.	
28. Et non eruens.	28. Nullo penitus ferente præ- sidium.	28.
Rehob.	Rohob.	
29. In nomine.	29. Juxta vocabulum.	29.
Qui natus est.	Quem genuerat.	
30. Transmigrans.	30. Captivitatis.	30.
31. Et posuerunt.	31. Mansitque apud eos.	31.

Notæ et variorum lectiones ad cap. XVIII Judicum.

V. 2. "Αλλος, εκ τῶν συγγενειῶν. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, ἀπὸ μέρους αὐτῶν. Basil. et Alex.
Ibid. Basil., ἐρυσνήσατε. Alex., ἐξερυσνήσατε.
Ibid. "Αλλος, παρεγένοντο εἰς ὄρος. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, κατέπαυσαν ἐκεῖ etc. Basil. et Alex.
qui postremus habet, παρὰ τῷ οἴκῳ.
V. 3. "Αλλος, παιδαρίου. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, ἐναυῦθα. Basil. et Alex.
V. 5. "Αλλος, εἰ κατεσοδοῖ τὴν ὁδὸν ἡμῶν. Basil.
et Alex. Sed hic habet, ἡ ὁδὸς ἡμῶν.

V. 6. "Αλλος, εἰς εἰρήνην. Basil. et Alex.
Ibid. Basil. et Alex., καθ' ἣν πορεύεσθε. Postre-
mus, καθ' ἣν ὑμεῖς πορεύεσθε.
V. 7. "Αλλος, καὶ παρεγένοντο. Basil. et Alex.
Ibid. "Αλλος, ἐν αὐτῇ κατοικοῦντα. Basil. et Alex.
Ibid. Σ., ἀμερῆμοις. Basil.
Ibid. "Αλλος, κατὰ τὴν σύγκρισιν. Basil. et Alex.
"Αλλος, κατὰ τὸ ἔθος. Basil.
Ibid. Σ., ἐν ἡμεῖς etc. Has lectiones Symma-
chi et editionis τῶν Ὁ' a Romana diversas, mutua-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς μετὰ οἴκου Μιχαῖα ἐβόησαν, καὶ κατελάθοντο τοὺς υἱοὺς Δάν. Ἄλλος, σὺν τῷ οἴκῳ μετὰ Μιχὰ ἐκέκραξαν κατ'οπίσω υἱῶν Δάν.

23.	23. Ἐβόησας. Ἄλλος, ἐλάλησας. Ἄλλος, ἐκέκραξας.	23. Ἐβόησας.
24.	24. Τοὺς θεοὺς μου, οὓς ἐποίησα ἐμαυτῷ. Ἄλλως, τὸ γλυπτὸν μου ὃ ἐποίησα.	24. Τοὺς θεοὺς μου, οὓς ἐποίησα ἐμαυτῷ.
25.	Ἐπορεύθητε. Ἄλλος, ἀπήλθετε. 25. Κατώδουνοι. (Αἱ. κατώδουνοι.) Ἄλλως, πικροί.	25. Κατώδουνοι. (Αἱ. κατώδουνοι.)
26.	26. Ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσιν. Ἄλλως, δυνατώτεροι εἰσιν ὑπὲρ αὐτόν. Καὶ ἐπέστρεψεν. Ἄλλος, ἐξένευσεν.	26. Ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσιν.
28.	28. Καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμενος. Ἄλλως, οὐκ ἦν ὁ ρυόμενος. Ῥαάβ. Οἱ λοιποὶ, Ῥεώβ.	28. Καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμενος.
29.	29. Κατὰ τὸ ὄνομα. Ἄλλως, ἐν δνόματι. Ὅς ἐτέχθη. Ἄλλος, ὃς ἐγεννήθη.	29. Κατὰ τὸ ὄνομα
30.	30. Ἀποικίας. Ἄλλως, μετακείας.	30.
31.	31. Καὶ ἔταξαν. Ἄλλως, καὶ ἔθηκαν.	31. Καὶ ἔταξαν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Qui in domibus quæ cum domo Micha, clamaverunt, et assecuti sunt filios Dan. *Alius*, cum domo cum Micha clamaverunt a tergo filiorum Dan.

23.	23. Clamasti. <i>Alius</i> , locutus es. <i>Alius</i> , clamorem sustulisti.	23. Clamasti.
24.	24. Deos meos quos mihi feci. <i>Aliter</i> , sculptile meum quod feci. Ivistis. <i>Alius</i> , abiistis.	24. Deos meos quos mihi feci.
25.	25. Tristes. <i>Aliter</i> , amari.	25. Tristes.
26.	26. Fortiores eo sunt. <i>Aliter</i> , potentiores sunt super ipsum.	26. Fortiores eo sunt.
28.	Et revertit. <i>Alius</i> , convertit se. 28. Et non est qui eximat. <i>Aliter</i> , et non erat qui erueret. Raab. <i>Reliqui</i> , Reob.	28. Et non est qui eximat.
29.	29. Secundum nomen. <i>Aliter</i> , in nomine. Qui natus est. <i>Alius</i> , qui genitus est.	29. Secundum nomen.
30.	30. Emigrationis. <i>Aliter</i> , Transmigrationis.	30.
31.	31. Et constituerunt. <i>Aliter</i> , et posuerunt.	31. Et constituerunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Judicum.

mur ex Basiliensi. Editio Romana, ἐκπιέζων pro ἐλπίζων.

Coislin. in textu, καὶ μὴ δυναμένους λαλῆσαι ῥῆμα, marg., Ἄ., καὶ οὐκ ἐνήν κατασχόνων οὐδὲ διατρέπων, quæ corrupta haud dubie sunt.

V. 8. Ἄλλος, ἔλεγον. Basil. et Alex.

V. 9. Ἄλλος, ἐωράκαμεν. Basil. et Alex.

Ibid. Σ., ἀμελεῖτε. Basil. Ἄλλ., σιωπᾶτε. Basil. et Alex.

V. 10. Ὁ, Θ., ἤξετε, et mox, παποιοῦθα, et ibid.,

εὐρύχωρος. Basil., et sic etiam legitur in Alex.

V. 11. Ἄλλος, εἰς συγγενείας. Basil. Alex. vero, ἐκ συγγενείας.

V. 12. Ἄλλος, κατόπισθεν. Basil. et Alex.

V. 13. Ἄλλως, ἀπήλθον etc. Basil.

V. 14. Ὁ, Θ., οἶδατε. Basil. Et ita legit Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις. Basil. et Alex.

V. 15. Ὁ, Θ., τοῦ παιδαρίου. Basil. et Alex.

V. 16. Ἄλλως, περιεζωσμένοι σκευῆ πολεμικά. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλως, ἐστηλωμένοι. Basil. et Alex.
 Ibid. Ὁ Ἄλλως, Θ., παρὰ τὴν θύραν τοῦ πω-
 λῶνος. Basil. Sic item Alex.
 V. 19. Ἄλλος, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Σίγα. Basil.
 Ibid. Ο, Θ., καὶ ἔαθε. Basil. Sic etiam Alex.
 Ibid. Ἀ., Ο, Θ., μὴ βέλτων. Basil., atque ita
 legitur in Alex.
 Ibid. Ο, Θ., καὶ συγγενείας Ἰσραφλ. Basil. In Alex.

συγγενείας ἐν Ἰσραφλ.
 V. 21. Ο, Θ., ἔταξαν τὴν πανοικίαν etc. Basil. Et
 sic Alex.
 V. 22. Ἄλλος, αὐτῶν δὲ μακρυνόντων etc. Basil.
 et Alex.
 Ibid. Ἄλλος, σὺν τῷ οὐκω etc. Basil. Et ita fere
 Alex. parvo discrimine.
 V. 23. Ο, Θ., ἐδόησας. Basil. Ita quoque legitur

CAPUT XIX JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKTAAΣ.
מאת יתח 2	2.	2.
תתי ארבעה חשים		
אחיה 5	5.	3.
לחשיב ונערד תביאנה בית		
ושמח לקראת		
ויחקהו חת 4	4.	4.
וליו ללכת 5	5.	5.
חתי פת שניהם 6	6.	6.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et abiit ab eo.	2. Reversa est.	2
Et fuit. Quatuor mensium.	Mansitque. Quatuor mensibus.	
5. Post eam.	3. Secutusque est eam.	3.
Ad reducendam eam	Et secum reducere.	
Et puer ejus. Et introduxit eum in domum.	Puerum. Et introduxit in domum.	
Et lætatus est in occursum ejus.	Occurrit ei lætus.	
4. Et apprehendit in eum socer ejus.	4. Et amplexatus est hominem.	4
Et pernoctarunt.	Vacat.	
5. Ad eundum.	5. Proficisci.	5.
Generum suum.	Generum suum.	
Buccella.	Pauxillum.	
6. Ipsi ambo.	6. Simul.	6.

in Alex. Ἄλλος, ἐλάλησας. Basil. Idem ad marg.,
 Ο', ἐκέκραξας.
 V. 24. Ο', Θ., τοὺς θεοὺς μου οὐκ ἐποίησα ἐμαυτῶ.
 Basil.
 Ibid. Ἄλλος, ἀπῆλθετε. Basil. et Alex.
 V. 25. Ο', Θ., κατώδουνοι. Basil.
 V. 26. Ο', Θ., ἰσχυρότεροι αὐτοῦ εἰσιν. Basil. Ita
 quoque Alex.

Ibid. Ἄλλος, ἐξένευσαν. Basil. et Alex.
 V. 28. Ο', Θ., οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμενος. Basil. Ita
 legitur etiam in Alex.
 Ibid. Οἱ λοιποὶ, ῥεῶδ. Basil.
 V. 29. Ο', Θ., κατὰ τὸ ὄνομα. Basil. Sic item Al.
 Ibid. Ἄλλος, ὅς ἐγεννήθη. Basil. et Alex.
 V. 30. Ἄλλως, μετοικεσίας. Basil. et Alex.
 V. 31. Ο', Θ., καὶ ἔταξαν. Basil., et sic etiam Alex.

CAPUT XIX JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Καὶ ἀπῆλθε παρ' αὐτοῦ. Ἄλλως, καὶ ὠργίσθη αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο. Ἄλλως, καὶ ἦν. Μηνῶν τεσσάρων. Ἄλλως, τετράμηνον.	2. Καὶ ἐγένετο.
3.	3. Κατόπισθεν αὐτῆς. Ἄλλως, ὀπίσω αὐτῆν. Ἐπιστρέψαι αὐτήν. Ἄλλως, διαλλάξαι αὐτήν. Τὸ παιδάριον. Ἄλλως, νεανίας. Ἡ δὲ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς οἶκον. Ἄλλως, καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου. Καὶ ἠύφρανήθη εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. Ἄλλος, παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.	3. Κατόπισθεν αὐτῆς Τὸ παιδάριον.
4.	4. Καὶ κατέσχευεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ. Ἔπνωσαν. Ἄλλως, ἠύλισθησαν. 5. Ἀπελθεῖν. Ἄλλως, πορευθῆναι. Γαμβρόν. Ἄλλως, νυμφίον. Κλάσματι. Ἄλλως, ψωμῷ.	4. Ἔπνωσαν. 5. Ἀπελθεῖν.
5.	6. Ἀμφότεροι. Ἄλλως, οἱ δύο.	6. Ἀμφότεροι.
ΣΥΜΜΑΧΙΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIΩ.
2.	2. Et abiit ab eo. <i>Aliter</i> , et irata est ei. Et facta est. <i>Aliter</i> , et erat. Quatuor mensium. <i>Aliter</i> , quadrimensem.	2. Et facta est.
3.	3. Post tergum ejus. <i>Aliter</i> , post eam. Ad reducendam eam. <i>Aliter</i> , ad reconciliandam eam. Puerulus. <i>Aliter</i> , puer. Illa vero introduxit eum in domum. <i>Aliter</i> , et venit usque ad domum. Et lætatus est in occursum ejus. <i>Aliter</i> , aderat in occursum ejus.	3. Post tergum ejus. Puerulus.
4.	4. Et retinuit eum socer ejus. <i>Aliter</i> , et introduxit eum socer ejus.	4.
5.	5. Ad discedendum. <i>Aliter</i> , ad eundem. Generum. <i>Aliter</i> , alio verbo. Frusto. <i>Aliter</i> , buccella.	5. Ad discedendum. Generum. Frusto.
6.	6. Ambo. <i>Aliter</i> , ipsi duo.	6. Ambo.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

הואל 7 ללכת	7.	7.
8 והתמודדו עד נבחת היום	8.	8. Καὶ καθρεύθητι.
ויאכלו שניהם		
9 ללכת	9.	9.
י-ערה רפה לקן ודגלת		
10 ולא אבה	10.	10.
ויבא		
חמוריים 11 רד	11.	11.
הנער 12 מבני	12.	12.
13 לנערד	13.	13.
ולנו		
14 וילכו	14.	14.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA

Velis.	Quæso te.	
7. Ad eundum.	7. Cœpit velle proficisci.	7.
8. Et tardaverunt usque dum declinaret dies.	8. Donec increseat dies.	8. Et tarda.
Et comederunt ipsi duo.	Comederunt ergo simul.	
9. Ad eundum.	9. Ut pergeret.	9.
Et puer ejus.	Et puero.	
Remisit se.	Ad occasum declivior sit.	
Pernocta.	Mane.	
Et ibis.	Proficisceris.	
10. Et noluit.	10. Et noluit.	10.
Et venit.	Et venit.	
Asinorum.	Asinos.	
11. Descenderat.	11. Mutabatur in noctem.	11.
Puer.	Puer.	
12. De filiis.	12. De filiis.	12.
13. Puero ejus.	13. Vacat.	13.
Et pernoctabimus.	Manebimus.	
14. Et abierunt.	14. Et cœptum carpebant iter.	14.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

7. Ἄρξάμενος. Ἄλλως, ἀγε.
7. Ἄπελθεῖν. Ἄλλως, πορευέσθαι.
8. Διάτριψον.
8. Καὶ στρατεύσον ἕως κλίνει τὴν ἡμέραν. Ἄλλως, στρατεύθητι ἕως κλίνει ἢ ἡμέρα.
Καὶ ἔφαγον οἱ δύο. Ἄλλως, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον οἱ δύο. Ἄλλως, ἀμφοτέροι.
9. Πορευθῆναι. Ἄλλως, ἀπελθεῖν.
Καὶ ὁ νεανίας αὐτοῦ. Ἄλλως, τὸ παιδάριον.
Ἡσθένησεν. Ἄλλως, κέκλιεν.
Αὐλισθητι. Ἄλλως, κατάλυσον.
Καὶ ἀπελεύση. Ἄλλως, καὶ πορεύση.
10. Καὶ οὐκ εὐδόκησεν. Ἄλλως, καὶ οὐκ ἠθέλησεν.
Καὶ παρεγένοντο. Ἄλλως, ἦλθον. Ἄλλ., ἦλθεν.
Ἵποζυγίων. Ἄλλως, ὄνων.
11. Προβεβῆκει. Ἄλλως, κεκλικυῖα.
Νεανίας. Ἄλλως, παιδάριον.
12. Ἐκ τῶν υἱῶν. Ἄλλως, ἀπὸ υἱῶν.
13. Νεανία. Οἱ λοιποὶ, παιδαρίω.
Αὐλισθῶμεν. Ἄλλως, αὐλισθησόμεθα.
14. Καὶ ἐπορεύθησαν. Ἄλλως, καὶ ἀπῆλθον.

SYMMACHIUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

7. Incipiens. *Aliter*, age.
7. Ad discedendum. *Aliter*, ad eundum.
8. Morare.
8. Et instrue donec declinet dies. *Alius*, instrue usquequo declinet dies.
Et comederunt ipsi duo. *Alius*, et comederunt et biberunt ipsi duo. *Alius*, ambo.
9. 9. Ad eundum. *Aliter*, ad discedendum.
Et puer ejus. *Alius*, puerulus. Infirmata est. *Alius*, declinavit. Maneto. *Alius*, diversare.
10. 10. Et proficisceris. *Aliter*, et ibis.
10. Et non probavit. *Alius*, et noluit.
Et advenerunt. *Aliter*, venerunt. *Alius*, venit.
11. 11. Subjugalium. *Aliter*, asinorum.
11. Processerat. *Alius*, declinans.
12. 12. Puer. *Alius*, puerulus.
13. 13. De filiis. *Aliter*, a filiis.
14. 14. Puero. *Reliqui*, puerulo.
Maneamus. *Aliter*, manebimus.
14. Et iverunt. *Alius*, et abierunt.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
ללון 15	15.	15.
הביתה ללון		
בא כן מעשהו כן השזה בערב 16	16.	16.
17 וישא עיניו וירא ארדהאיש הארץ	17.	17.
עברים 18	18.	18.
הלך ישלי ולאמוק ולנער עם עבדך 19	19.	19.
הקן 20	20.	20.
תלך הבל לחמרים 21	21.	21.
המה מימינים 22	22.	22.

בליעל
מתהפקים

Ἀποστασίας.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Ad pernoctandum.	15. Ut manerent.	15.
In domum ad pernoctandum.†	Hospitio.	
16. Venit ab opera sua ex agro in vespera.	16. Revertens de agro et de opere suo vesperi.	16.
17. Levavitque oculos suos. et vidit virum facientem iter.	17. Elevatisque oculis vidit senex sedentem hominem.	17.
18. Transeuntes.	18. Profecti sumus.	18.
Vadens.	Vadimus.	
19. Est mihi et ancillæ tuæ, et puero cum servis tuis.	19. In meos et ancillæ tuæ usus, et pueri qui mecum est.	19.
20. Senex.	20. Senex.	20.
Pernoctes.	Maneas.	
21. Et miscuit asinis.	21. Asinis præbuit.	21.
22. Ipsi bonum facientibus (cor מתעמ).	22. Illis epulantibus, et post laborem itineris, cibo et potu reficientibus corpora	22.
Absque profectu. Pulsantes.	Belial (id est, absque jugo). Pulsare cœperunt.	Defectionis.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

15. 15. Καταλῦσαι. Ἄλλως, αὐλισθῆναι. 15. Καταλῦσαι.
Εἰς οἰκίαν αὐλισθῆναι. Ἄλλως, εἰς τὸν οἶκον καταλῦσαι.
16. 16. Ἦρχετο ἐξ ἔργων αὐτοῦ ἐξ ἀγροῦ ἐν ἑσπέρας. Ἄλλως, εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐξ ἀγροῦ ἑσπέρας. 16.
17. 17. Καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὀδοιπόρον. Ἄλλως, καὶ ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ εἶδε τὸν ὀδοιπόρον ἄνδρα. 17. Καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὀδοιπόρον.
18. 18. Παραπορευόμεθα. Ἄλλως, διαβαίνομεν. 18.
19. 19. Πορεύομαι. Ἄλλως, ἀποτρέγω. 19.
19. 19. Ἔστιν ἐμοὶ καὶ τῇ παιδίτῃ, καὶ τῷ νεανίσκῳ μετὰ τῶν παίδων σου. Ἄλλως, ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ, καὶ τῷ παιδαρίῳ μετὰ τῶν παίδων σου. Ἄλλως, παρὰ τῶν δούλων σου. 19.
20. 20. Πρεσβύτερος. Ἄλλως, πρεσβύτερος. 20.
21. 21. Αὐλισθήση. Ἄλλως, καταλύσῃ. 21.
21. 21. Ἐποίησε τοῖς ὄνοις. Ἄλλως, παρέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις. 21.
22. 22. Αὐτοὶ δὲ ἀγαθύνοντες. Ἄλλως, αὐτῶν δὲ ἀγαθυνόντων. Ἄλλως, ἀγαθυνθέντων. Ἄλλως, εὐδοουμένων. 22.
- Ἄπαθευτοι. Παρανόμων. Βελιάλ.
Κρούοντες. Ἄλλως, καὶ ἔκρουσαν.

SYMMAGHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

15. 15. Ad diversandum. *Aliter*, ad manendum. 15. Ad diversandum.
In domum ad manendum. *Alius*, in domum ad diversandum.
16. 16. Veniebat ex operibus suis ex agro in vespera. *Aliter*, ingrediebatur in domum suam ex agro vespere. 16.
17. 17. Et respiciens oculis suis vidit virum viatorem. *Aliter*, et levavit oculos suos, et vidit viatorem virum. 17. Et respiciens oculis suis vidit virum viatorem.
18. 18. Transimus. *Alius*, pertransimus. 18.
19. 19. Vado. *Alius*, revertor. 19.
19. 19. Est mihi et ancillæ, et adulescenti cum pueris tuis. *Aliter*, suppetit mihi et famulæ, et puerulo cum pueris tuis. *Alius*, apud servos tuos. 19.
20. 20. Senex. *Alius*, senior. 20.
21. 21. Maueas. *Alius*, diverseris. 21.
21. 21. Fecit asinis. *Aliter*, projecit subjugalibus. 21.
22. 22. Ipsi autem bonum reddentes. *Alius*, ipsis autem bonum facientibus. *Alius*, bene habentibus. *Alius*, bene et læte agentibus. 22.
- Immorigerati. Iniquorum. Belial.
Pulsantes. *Alius*, et pulsaverunt.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
אנני לנ 23 נני	23.	23.
אנל 25 אנל	25.	25.
הבקר		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Educ.	Educ.	
23. Ne.	25. Nolite.	23.
Malefaciatis.	Facere malum hoc.	
25. Et noluerunt.	25. Nolebant.	25.
Mand.	Manc.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Judicum.

V. 2. Ἄλλως, καὶ ὠργίσθη αὐτῷ. Basil. ad marg. et Alex. in textu.

Ibid. Ο', Θ., καὶ ἐγένετο. Basil. Sic item Alex.

Ibid. Ἄλλως, τετράμηνον. Basil. ad marg. et Alex. in textu.

V. 3. Ο', Θ., κατόπισθεν αὐτῆς. Basil. Sic etiam Alex.

Ibid. Basil. ad marg., διαλλάξαι αὐτήν. Sic et Alex. in textu.

Ibid. Ο', Θ., τὸ παιδᾶριον. Basil. Sic etiam Alex.

Ibid. Basil. ad marg., καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου. Et Alex. in textu.

Ibid. Ἄλλ., παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Sic Basil. et Alex.

V. 4. Ο', Θ., ὑπνωσαν. Basil. Sic etiam legitur in Alex.

V. 5. Ο', Θ., ἀπελεύθη. Basil. Et sic Alex. habet in textu.

Ibid. Ο', Θ., γαμβρόν. Basil. Sic etiam Alex. Lectio sequens hujus versus Ἄλλως et Θ., similiterque sequentes versus 6 et 7, quæ in Basil. habentur cum hac nota Ο', Θ., in Alexandrino etiam codice exstant, sed in textu, et sine nota interpretis ulla, quod semper intelligendum.

V. 8. Ἄ., καὶ καθρέψθητι. Σ., διάτριψον. Ita Coislin.

Ibid. Ἄλλ., στρατεύθητι etc. Sic Basil. et Alex. et Coislin.

Ibid. Ἄλλ., καὶ ἐφαγον καὶ ἐπιον οἱ δύο. Ἄλλ., ἀμρότεροι. Basil.

V. 9. Basil. ad marg., Ο' ἄλλως, ἀπελεύθη. Et sic Alex. in textu.

Ibid. Ἄλλ., τὸ παιδᾶριον. Basil. et Alex.

Ibid. Ἄλλ., κέκλικεν. Basil. et Al x.

Ibid. Ἄλλ., κατάλυσον. Basil. et Alex.

Ibid. Ο', Θ., καὶ ἀπελεύθη. Basil. et sic item Alex.

CAPUT XX JUDICUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
שש ושה ושה 6	6.	6.
שהש ושהש 15	15.	15.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
6. Feccrunt abominationem et fœditatem.	6. Numquam tantum nefas et tam grande piaculum factum est.	6.
15. Viginti et sex.	15. Viginti quinque.	15.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Judicum.

V. 6. Ἐποίησαν ζέμα. Jam supra vidimus Levit. xviii, 17, vocem Hebraicam זמה a Symmacho litteris Græcis redditam. Theodotio item ζέμα vertit Ezech. xvi, 28. Item incertus, Levit. xx, 14.

Codex Alexandrinus ἀφροσύνην habet: qui cum Theodotionem sequi soleat, indicare videtur hanc lectionem esse Theodotionis.

V. 15. Mira lectionum varietas. Codex Alexandr.

CAPUT XXI JUDICÛM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
עש כעש תאשכח 22	22.	22.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
22. Juxta tempus delinquetis.	22. Et a vestra parte peccatum est.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Ἐξάγαγε. Ἄλλως, ἐξένευκε.	Ἐξάγαγε.
23.	23. Μή. Ἄλλος, μηδαμῶς. Πονηρεύεσθε. Ἄλλως, κακοποιήσητε.	23. Πονηρεύεσθε,
25.	25. Καὶ οὐκ ἠθέλησαν. Ἄλλως, οὐκ εὐδόκησαν. τὸ πρῶτ. Ἄλλος, τὸ πρῶτ πρῶτ.	25. Καὶ οὐκ ἠθέλησαν.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Educ. <i>Aliter</i> , effer.	Educ.
23.	23. Ne. <i>Alius</i> , nequaquam. Malignemini. <i>Aliter</i> , male facia-	23. Malignemini.
25.	25. Et noluerunt. <i>Aliter</i> , non placuit eis. Mane. <i>Alius</i> , mane, mane.	25. Et noluerunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Judicum.

V. 10. Ἄλλ., οὐκ ἠθέλησεν. Basil. et Alex.	Alex. parvo discrimine.
Ibid. Ο΄, Θ., καὶ παρεγένοντο. Basil., et sic Alex.	V. 20. Ἄλλ., πρεσβύτερος. Basil.
Ibid. Ο΄, Θ., ὑποζυγίων. Basil. Ita quoque Alex.	Ibid. Ἄλλ., καταλύσης. Basil. et Alex.
V. 11. Ἄλλ., κεκλικυῖα. Basil. et Alex.	V. 21. Ἄλλως, παρέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις. Basil.
Ibid. Ἄλλ., παιδάριον. Basil. et Alex.	Alex. vero, παρενέβαλε τοῖς ὑποζυγίοις.
V. 12. Ο΄, Θ., ἐκ τῶν οἰῶν. Basil. Ita etiam Alex.	V. 22. Ἄλλ., αὐτῶν δὲ ἀγαθονόκτων. Basil.
V. 13. Οἱ λοιποὶ, παιδαρίω. Basil. Sic etiam legitur in Alex.	Ἄλλ., ἀγαθονόκτων. Basil., et sic item Alex.
Ibid. Ο΄, Θ., ἀβλισθῶμεν. Basil. Sic etiam Alex.	Ἄλλ., εὐδοκούντων. Basil.
V. 14. Ἄλλ., καὶ ἀπῆλθον. Basil. et Alex.	Ibid. Ἄ., ἀποστασίας. Σ., ἀπαίδευτοι. Θ., Βελιάλ.
V. 15. Ο΄, Θ., καταλύσαι. Bas I. Sic etiam in textu Alex.	Basil.
Ibid. Ἄλλ., εἰς τὸν οἶκον καταλύσαι. Basil. et Alex.	Ibid. Ἄλλ., καὶ ἐκρυσαν. Basil. et Alex.
V. 16. Ἄλλως, εἰσῆλθεν εἰς τὸν etc. Basil.	Ibid. Ο΄, Θ., ἐξάγαγε. Basil. Sic item in textu habet Alex.
V. 17. Ο΄, Θ., καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς etc. Basil. Sic etiam Alex.	V. 23. Ἄλλ., μηδαμῶς. Basil. et Alex.
V. 18. Ἄλλ., διαβαίνωμεν. Basil. et Alex.	Ibid. Ο΄, Θ., πονηρεύεσθε. Basil. Sic etiam Alex.
Ibid. Ἄλλ., ἀποτρέγω. Basil. et Alex.	V. 23. Ο΄, Θ., καὶ οὐκ ἠθέλησαν. Basil., et ita legitur in Alex.
V. 19. Ἄλλως, ὑπάρχει μοι etc. Basil. ac etiam	Ibid. Ἄλλ., τὸ πρῶτ, πρῶτ. Basil.
	Hic desinit Basiliensis.

CAPUT XX JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6.	6. Ἐποίησαν ζέμα καὶ ἀπόπτωμα. Ἄλλος, ἐποίησαν ἀφροσύνην.	6.
15.	15. Εἴκοσι τρεῖς. Ἄλλος, εἴκοσι καὶ πέντε.	15.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
6.	6. Fecerunt zema et ruinam. <i>Alius</i> , fecerunt insipientiam.	6.
15.	15. Viginti tres. <i>Alius</i> , viginti et quinque.	15.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Judicum.

ἐπίκοι εἴκοσι καὶ πέντε.	φθάσει.
V. 33. πρβ. Coislin. in textu, ἐπάλαυν, m., ἀπῆρξετο.	V. 41. πρβτ ρβγ πρβββ. Edit. Rom., δεῖ συνῆντησεν ἐπ' αὐτοῦς ἡ πονηρία. Coislin. in textu, δεῖ ἦται αὐτοῦ ἡ κακία, m., ἐπέστρεψεν.
V. 34. πρββ. Coislin. in textu, ἀφήπται, m.,	

CAPUT XXI JUDICUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22.	22. Ὡς κληρὸς ἐπλημελήσατε. Ἄλλως, δεῖ οὐκ ἐπλημελήσατε. Ἄλλος, κατὰ τὸν καιρὸν πλημελήσατε.	22.
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
22.	22. Sicut sors deliquistis. <i>Aliter</i> , quia non deliquistis. <i>Alius</i> , secundum tempus delinquitte.	22.

Nota ad cap. XXI Judicum.

V. 22. Sic variant exemplaria. Incertum autem est lectionumne, an interpretationum sit varietas.

IN LIBRUM RUTH MONITUM.

Admodum paucas in hunc librum lectionum varietates excerpimus ex duobus codicibus Regiis, quorum

CAPUT I RUTH.		
TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
וַיֹּאמְרוּ לָהּ כִּי אִמָּרָם 10	10.	10.
מָרָא 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA* LATINA.	AQUILA.
10. Et dixerunt ei, quia tecum.	10. Et dicere: Tecum.	10.
20. Mara (id est amaram).	20. Mara (id est amaram).	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Ruth.

V. 10. Ex uno Regio codice, ubi illud, οὐχί, V. 12. ηἰρη. Post ὑπόστασις, Coislina., καὶ ἔγε asterisco notatur.

CAPUT III RUTH.		
TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
כִּי נִגְמָה 7	7.	7.
כִּי נִגְמָה 9	9.	9.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
7. Pedes ejus, et occubuit.	7. A pedibus ejus, se projecit.	7.
9. Quia redemptor.	9. Quia propinquus.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Ruth.

V. 7. Ἄλλ., τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη. Sic Reg. Illud vero, כַּשְׁתִּי, καὶ ἐκοιμήθη, non ex-

CAPUT IV RUTH.		
TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
כִּי נִגְמָה 3	3.	3.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Vendidit Noemi.	3. Vendet Noemi.	3.

Nota ad cap. IV Ruth.

V. 3. Ἄλλ., ἡ ἀπέδοτο Νοεμί. Ex eodem codice Regio.

IN LIBROS REGUM ET PARALIPOMENON ADMONITIO.

In libros Regum et Paralipomenon varias interpretationes et lectiones suppeditarunt, Codex Regius 2433, bombycinus, XII circiter sæculi: unde multa excerpimus in libros 1. et 2. Regum, qui in Hebraico 1. et 2. Samuelis inscribuntur. Pauca vero in 3. et 4. et in libros Paralipomenon.

Alter cod. Reg. ubi catena in psalmos et in Cantica Scripturæ.

Codex Coislinianus egregius, VII ut minimum sæculi, unciali caractere.

Codex alter Coislinianus X sæculi, egregiæ notæ, unde multa excerpimus. Ibi liber 1. Regum mutilus est usque ad finem pene capituli XIV.

Nota ad cap. XXI Judicum.

Alex. habet, ὡς κληρος πλημμελήσατε.

unus est num. 1825, alter vero 2240. Alius bombycinus 1888.

CAPUT I RUTH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ϛ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
10.	10. Καὶ εἶπαν αὐτῇ· Μετὰ σοῦ. "Ἄλλος, καὶ εἶπον αὐτῇ· Οὐχί, μετὰ σοῦ.	10.
20.	20. Πικράν. "Ἄλλος, πικράν.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
10.	10. Et dixerunt ei : Tecum. A- lius, Et dixerunt ei : Non, tecum.	10.
20.	20. Amaram. Al., amaritudinem.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I Ruth.

νόμην λελακκωμένη ἀνδρί, m., 'A., βεβήλω. Σ., συλ- V. 20. "Ἄλλος, πικράν, sic Reg. unus.
λαθεῖν.

CAPUT III RUTH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ϛ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
7.	7. Τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ. "Ἄλλος, τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη.	7.
9.	9. "Ὅτι ἀγγιστεύς. "Ἄλλος, ὅτι ἀγγιστευτής.	9.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
7.	7. Quæ ad pedes ejus. Alius, quæ ad pedes ejus, et obdormivit.	7.
9.	9. Quia propinquus. Alius, idem aliter.	9.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III Ruth.

primitur in LXX. Codex Alex. habet, καὶ ἐκάθευδεν. V. 9. "Ἄλλ., ἀγγιστευτής. Sic idem Regius.

CAPUT IV RUTH.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ϛ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. "Ἡ δέδοται. "Νωεμίν. "Ἄλλος, ἡ ἀπέδοτο Νοεμίν.	3.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Quæ data est Noemin. Al., quæ tradita fuerat Noemin.	3.

Eusebius et Hieronymus de locis Hebraicis.

Eusebius de Demonstr. Evang.

Jo. Chrysostomus Homil. de Anna.

Theodoretus editus anno 1642.

Procopius Gazæus in libros Regum et Paralipomenon editus a Jo. Meursio Lugd. Batavorum anno 1620.

Notæ edit. Romanæ et Drusii.

Schedæ Nic. Toinardi τοῦ μακαρίτου, quarum mihi copiam fecit illustrissimus vir D. Logé, in suprema curia patronus.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	CAPUT I LIB. I REGUM. ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
צבאות 3	3.	3.
במיה ובנותיה 4	4.	4.
וכעסה צרתה גסדכעס בעבד הרעמה 6	6.	6.
ידע לבבך 8	8.	8.
מדת 10	10.	10.
בעני 11	11.	11.
שמר אודפיה 12	12.	12.
לשכה 13	13.	13.
לפני בודבליעל מרב שחיו וכעסי דבתוי עזדסה 16	16.	16. Ἐκ πλήθους ἀδελοσχιᾶς μου ἐκ- τέτηκα ἕως νῦν.
בפרים שלשה ונבל יין 24	24.	24. Καὶ ἀμφορεῖ οἴνου.
בי אדמי חי נפשך 26	26.	26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Exercituum.	3. Exercituum.	3.
4. Filiis ejus et filiabus ejus.	4. Filiis ejus et filiabus.	4.
6. Et irritabat eam æmula ejus etiam ira, ut fremere faceret eam.	6. Affligebat quoque eam æmula ejus, et vehementer angebat, in tantum, ut exprobraret.	6.
8. Male habet cor tuum.	8. Affligitur cor tuum,	8.
10. Amara.	10. Amaro animo,	10.
11. In afflictionem.	11. Afflictionem.	11.
12. Observans os ejus.	12. Observaret os ejus.	12.
13. In ebriam.	13. Temulentam.	13.
16. Ad facies filiæ sine jugo, sive, ut filiam sine jugo.	16. Quasi unam de filiabus Be- thial.	16.
Ex multitudinemeditationis meæ et indignationis meæ locuta sum usque nunc.	Ex multitudinem doloris et mœ- roris mei locuta sum usque in præsens.	Ex multitudinemeditationis meæ extabui usque nunc
24. In juvenis tribus. Et nebel vini.	24. In vitulis tribus. Amphora vini.	24. Et amphora vini.
26. In me, domine, vivit anima tua.	26. Obsecro, mi domine, vivit anima tua.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. I Regum.

V. 3. Ita cod. Reg. 2435, tacitis interpretibus. Aquila et Symmachus, modo στρατιῶν, modo δυνάμεων vertunt צבאות.

V. 4. Ἄλλ., τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατράσι. Reg. In LXX illud ובנותיה non exponitur.

V. 6. Hæc habentur in Complutensi, desiderantur vero in edit. Rom. Eadem ipsa habet et Chrysost. homil. de Anna, ubi legit, παροργισμῶ, ἐξουθενοῦσα αὐτήν. Videtur autem hæc lectio esse Aquila.

læ, qui cap. sequenti γρ vertit ἀντίζηλος.

V. 8. Ἄλλ., κακοῦται etc. Sic idem Reg.

V. 10. Ἄλλ., πικρά. Reg., tacito interprete. Sed est forte Aquilæ, qui sic vertit infra I Reg. xxii, 2.

V. 11. Ἄλλ., ἐπὶ χάωσιν. Idem Reg.

V. 12. Σ., παρατηρῶν etc. Reg.

V. 13. Ἄλλος, ὡς μεθύουσιν. Ex eodem.

V. 16. Θ., ὡς μίαν τῶν ἀπαιδεύτων. Sic Drusius

CAPUT I LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Σαβαώθ. Ἄλλος, στρατιῶν. Ἄλλος, δυνάμειον.	3.
4.	4. Τοῖς υἱοῖς αὐτῆς. Ἄλλος, τοῖς υἱοῖς καὶ ταῖς θυγατέραςι.	4.
6.	6. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ παρώργισεν αὐτὴν ἢ ἀντίζηλος αὐτῆς, καί γε παροργισμῶ διὰ τὸ ἐξουθενεῖν αὐτὴν.	6.
8.	8. Τύπτει σε ἡ καρδία σου. Ἄλλος, κακοῦται ἡ καρδία σου.	8.
10.	10. Κατώδυνος. Ἄλλ., πικρά.	10.
11.	11. Ἐπὶ ταπεινώσιν. Ἄλλ., ἐπὶ κάκωσιν.	11.
12. Παρατηρῶν τὸ στόμα αὐτῆς.	12. Ἐφύλαξε τὸ στόμα αὐτῆς.	12.
13.	13. Εἰς μεθύουσαν, Ἄλλος, ὡς μεθύουσαν.	13.
16.	16. Εἰς θυγατέρα λοιμῆν. Ἐκ πλῆθους ἀδολεσχίας μου ἐκτέταχα ἕως νῦν.	16. Ὡς μίαν τῶν ἀπαιδεύτων.
24. Μετὰ ταύρων τριῶν. Νέβελ οἴνου.	24. Ἐν μόσχῳ τριετίζοντι. Νέβελ οἴνου.	24.
26.	26. Ἐν ἐμοί, κύριε, ζῆ ἡ ψυχὴ σου. Ἄλλος, νῆ τὴν ψυχὴν τῆς ζωῆς σου.	26.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Sabaoth. <i>Alius</i> , exercituum. <i>Alius</i> , virtutum.	3.
4.	4. Filiis ejus. <i>Alius</i> , filiis et filijabus.	4.
6.	6. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et irritabat eam æmula ejus, etiam irritatione, eo quod vilipenderet eam.	6.
8.	8. Verberat te cor tuum. <i>Alius</i> , affligitur cor tuum.	8.
10.	10. Mœsta. <i>Alius</i> , amara.	10.
11.	11. Super humiliationem. <i>Alius</i> , super afflictionem.	11.
12. Observans os ejus.	12. Observabat os ejus.	12.
13.	13. In ebriam. <i>Alius</i> , ut ebriam.	13.
16.	16. In filiam pestilentem.	16. Ut unam ex immorigeratis.
Ex multitudine meditationis meæ extendi usque nunc.		
24. Cum tauris tribus. Nebel vini	24. In vitulo trienni. Nebel vini.	24.
26.	26. In me, domine, vivit anima tua. <i>Alius</i> , per animam vitæ tuæ.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. I Regum.

ex editionis Romanæ notis. Sed suspicor esse Symmachî, qui supra, Judic. xix, 22, γγ'ββ, vertit, ἀπαιδευτοί. Theodotion autem ibidem vocem Hebraicam pro more suo Græce exprimit Βασιτάλ. Ibid. Ἄ., ἐκ πλῆθους ἀδολεσχίας μου ἐκτέτηχα ἕως νῦν. Sic codex unus Regius ubi catena in psalmus. Suspicio aliud legisse Aquilam; nam quomodo tantæ ἀκριθείας interpretēs ἡπ'ἑβ' vertisset

ἐκτέτηχα? [Deduxit, ut videtur a radice דבר (deber), *pestis, tabes*. DRACH.]

V. 24. Σ., μετὰ ταύρων τριῶν. Regius codex. Ibid. Ἄ., καὶ ἀμφοῖν οἴνου. Ita Reg. cum hac nota, τὸ οἶφι μέτρον τριῶν ξεστῶν. Τὸ δὲ νέβελ ξέσται ρν. Id est, (Œphi est mensura trium sextariorum. Nebel autem sextaria centum quinquaginta.)
V. 26. Ἄλλ., νῆ τὴν ψυχὴν τῆς ζωῆς σου. Ita Reg.

TO EBPAIKON.

CAPUT II. LIB. I. REGUM.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὺς γράμματα.

ΑΚΥΛΑΣ.

3. אלתרבו תדברו גבוה גבוה ולא תכנו עללות	3.	3.
5. שבעים בשכר חלו	5.	5.
12. בני בליעל	12.	12.
14. דבה	14.	14.
בכיר		
15. בסרם יקטרו	15.	15.
16. בחוקה	16.	16.
17. נאצו	17.	17.
18. אפד בד	18.	18.
19. ומעיל קסן	19.	19.
20. ישם יהוה לך זרע בך האשה יהאח	20.	20.
22. זאת אשר ישבן אחדים הצבאות פתח אהל בידע	22.	22.
26. הלך וגדל	26.	26.
28. מכל שבטי ישראל	28.	28.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

5. Ne multiplicetis, (ne) loquami- nini altum altum. Et ipsi directa sunt opera.	
5. Saturi. Se locaverunt. Desierunt.	
12. Filii absque jugo.	
14. Et percussit. In concha.	
15. Antequam suffire facerent.	
16. In fortitudine.	
17. Contemnebant.	
18. Ephod lini.	
19. Et pallium parvum.	
20. Ponat tibi Dominus semen de muliere hac.	
22. Et quod cubarent cum mu- lieribus militantibus ostium ta- bernaculi conventus.	
26. Ambulans et grandescens.	
28. Ex omnibus tribubus Is- rael.	

VULGATA LATINA.

3. Nolite multiplicare loqui su- blimia gloriantes. Et ipsi præparantur cogitatio- nes.	
5. Repleti. Se locaverunt. Saturati sunt.	
12. Filii Belial.	
14. Et mittebat. In lebetem.	
15. Antequam adolerent.	
16. Vi.	
17. Retrahebant.	
18. Ephod lineo.	
19. Et tunicam parvam.	
20. Reddat tibi Dominus semen de muliere hac.	
22. Et quomodo dormiebant cum mulieribus quæ observabant ad ostium tabernaculi.	
26. Proficiebat atque crescebat.	
28. Ex omnibus tribubus Is- rael.	

AQUILA.

3.	
5.	
5. Συνετριβησαν. 12. Υἱοὶ ἀποστασίας. 14. Ἐπλησσαν. Ἐν τῷ λουτρῷ. 15.	
16.	
17. Διέσπυρον.	
18. Ἐπέन्दυμα ἐξαιρετων.	
19.	
20.	
22.	
26.	
28.	

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Μὴ λαλεῖτε ὑψηλά. Ἄλλος, μὴ λαλεῖτε ὑψηλά εἰς ὑπεροχὴν. Ὁ Θεὸς ἐτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ.	3.
Καὶ οὐκ εἰσὶ παρ' αὐτῶ προφάσεις.		
5. Κεχορτασμένοι.	5. Πλήρεις. Ἠλαττώθησαν. Ἄλ., ἐμισθάρνησαν. Παρήκαν γῆν.	5. Κεχορτασμένοι.
Ἄνευδεις ἐγένοντο.		
12. Υἱοὶ ἀνυπότακτοι.	12. Υἱοὶ λοιμοί.	12.
14.	14. Ἐπάταξεν. Ἄλλος, καθῆκεν. Εἰς τὸν λέθητα.	14.
15.	15. Πρὶν θυμιαθῆναι. Ἄλλος, πρὶν καῖναι.	15.
16.	16. Βία. Ἄλλος, κραταιῶς.	16.
17.	17. Ἠθέτου.	17.
18. Ἐφοῦδ λινοῦν.	18. Ἐφοῦδ βάδ.	18. Ἐφοῦδ βάρ.
19. Καὶ ἐφαστρίδα μικράν.	19. Καὶ διπλοῖδα μικράν.	19. Καὶ ἐπενδύτην μικράν.
20.	20. Ἀποτίσαι σοι Κύριος σπέρμα ἐκ τῆς γυναικὸς ταύτης. Ἄλλος, ἀνταποδῶ σοι Κύριος σπέρμα ἐπὶ τῆς γυναικὸς ταύτης.	20.
22.	22. Vacat. Ἄλλος, καὶ ὡς ἐκοιμῶντο μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρεστηκυῶν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλος, καὶ ὡς ἐκοιμίζον τὰς γυναῖκας τὰς παρεστῶσας παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηπῆς τοῦ μαρτυρίου. Ἄλλος, ὅτι συνεκοιμῶντο υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρεστηκυῶν etc.	22.
26.	26. Ἐπορεύετο. Ἄλλος, ἐπορεύετο καὶ ἐμεγαλύετο.	26.
28.	28. Ἐκ πάντων τῶν σκήπτρων Ἰσραὴλ. Ἄλλος, ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν Ἰσραὴλ.	28.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

3.	3. Nolite loqui excelsa. <i>Al.</i> , ne loquimini excelsa in excellentiam. Deus præorans adinventiones suas.	3.
Et non sunt apud eum prætextus.		
5. Saturati.	5. Pleni. Minorati sunt. <i>Al.</i> , se locaverunt. Transierunt terram.	5. Saturati.
Non egentes facti sunt.		
12. Filii immorigeri.	12. Filii pestilentes.	12.
14.	14. Percussit. <i>Alius</i> , demisit. In lebetē.	14.
15.	15. Antequam adoleretur. <i>Alius</i> , antequam ureretur.	15.
16.	16. Vi. <i>Alius</i> , violenter.	16.
17.	17. Aspernabantur.	17.
18. Ephud lineum.	18. Ephud bad.	18. Ephod bar.
19. Et sagulum parvum.	19. Et diploidem parvum.	19. Et superindumentum parvum.
20.	20. Reddat tibi Dominus semen ex muliere hac. <i>Alius</i> , retribuatur tibi Dominus semen super mulierem hanc.	20.
22.	22. Vacat. <i>Alius</i> , et quomodo dormiebant cum mulieribus adstantibus ad januam tabernaculi testimonii. <i>Alius</i> , et quomodo vitabant mulieres adstantes etc. <i>Al.</i> , quia concumbebant filii ejus cum mulieribus adstantibus etc.	22.
26.	26. Ibat. <i>Alius</i> , ibat et crescebat.	26.
28.	28. Ex omnibus sceptris Israel. <i>Alius</i> , ex omnibus tribubus Israel.	28.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
תבחי תבעטו בזבחי 29	29.	29.
הגבד להבדאנא		
32. חבטת צר כושן בכל : שר ישיב את־ישראל	32.	32. Καὶ ἐπιθλέψεις ἀντίζηλον. κατοικητηρίου . . .
33. לא־אמרת	33.	35.
35. והתהלך לפני־כושיו	35.	35. Καὶ ἐμπεριπατήσει εἰς πρόσωπον ῥλειμμένου αὐτοῦ.
36. הנתר	36.	36.
השחיה לך לאמרת נקר ונבחי ספ		. . . εἰς συλλογὴν ἀργυρίου....

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
29. Calcitrabitis in sacrificium meum.	29. Calce abjecistis victimam meam.	29.
Et honoras: i. Ad impinguandum vos.	Magis honorasti. Ut comederetis.	
32. Et contempleris angustiatorem tabernaculi in cunctis quibus benefaciet Israel.	32. Et videbis æmulum tuum in templo, in universis prosperis Israel.	32. Et aspicies æmulum habitaculi....
33. Non excidam.	33. Non auferam.	35.
35. Et ambulabit ad facies christi mei.	35. Et ambulabit coram christo meo.	35. Et inambulabit in faciem uncti ejus.
36. Residuus.	36. Quicunque remanserit.	36.
Ad incurvandum se ei minuto argenti et torta panis.	Et offerat nummum argenteum, et tortam panis.	. . . in collectionem argenti. . .

Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. I Regum.

V. 5. Ἄλλ., μὴ καλεῖται ὕψηλά εἰς ὑπεροχὴν. Reg. ἰβιδ. Σ., καὶ οὐκ εἰσὶ παρ' αὐτῷ προφάσεις. Ita Reg. et Drusius.

V. 5. Σ., Θ., κεχορτασμένοι. Drusius.

Ibid. Ἄ., συνετριβήσαν. Drusius. Legit haud dubie Aquila בבררנשׁבׁר cum ב. Ἐμισθάρησαν est alia interpretatio quam affert Regius codex. Drusius autem pro scholio illam habet : sed est forte Symmachi, ut infra, v. 56.

Ibid. Σ., ἀνευθεεῖς ἐγένοντο. Ita Drusius. Regius habet, ἐνθεεῖς ἐγένοντο. Hanc porro lectionem Coislinianus quidam codex Aquilæ tribuit, et Symmachi lectionem sic effert, παρῆλθον ἀπολαύοντες. Sed hæc postrema lectio scholion esse videtur.— Coislinianus alter ix vel x sæculi, ubi Cantica Scripturæ, Ἄ., ἀνευθεεῖς ἐγένοντο. Σ., παρῆλθον ἀπολαύοντες.

V. 12. Ἄ., υἱὸς ἀποστασίας. Reg. Ita vocem הגיבׁרׁוֹל solet interpretari Aquila. Σ., υἱὸς ἀνυπότακτοι. Reg. Supra vertit idem, ἀπαλθευτοι. Theodotion autem licet hic non memoretur, vertisse videtur υἱὸς Βε־ליאל, ut supra, Judic. xix, 22.

V. 14. Ἄ., ἐπλησεν. Ἄλλ., καθῆκεν. Ibid. Ἄ., ἐν τῷ λουτήρι. Idem.

V. 15. Ἄλλ., καῖνα. Idem Reg.

V. 17. Ἄ., διέσυρον. Idem Reg. Sic solet Aquila verbum פָּרַס interpretari.

V. 18. Omnes hujus et sequentis versus lectiones ex eodem Regio mutuamur. Drusius imperfectas attulerat. A. et Th. בָּר legerunt, id est, Resch pro Balth. In hunc vero locum hujusmodi notam habet Reg. Ἄλλος οὕτως ἑρμηνεύσε τὸ ἐφοῦδ, ὅτι ἱερατικὸν ἐστὶ σκεῦος. Ἦν δὲ ἐλατὸν ὡς ζώνη, ἦτοι περὶ τὴν ζώνην ἀπηρτημένον τῶν ἱερέων, καὶ γὰρ ἐν τοῖς Κριταῖς ὁ Μιχὰς τοὺς τ' ἀργυρίους κλάσας καὶ χωνεύσας, ἐποίησεν ἐφοῦδ' εἰ μὴ ἄρα εἶπωμεν ὅτι τὴν χρυσὴν ἐποίησε νῆμα, καὶ ἐξ αὐτοῦ στολὴν. Αἱ γὰρ τῶν ἱερέων στολαὶ ἐξ ὑακίνθου καὶ χρυσοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἦσαν. Βὰρ δὲ σημαίνει τὸ ἐξαιρετον. Διπλοῖς δὲ οἷα νῦν ἐστὶ τὰ λεγόμενα ὠμοφόρια. Id est : « Alius ephud ita interpretatur, ut esse dicat vas seu ornamentum sacerdotale, quod ductile esset in formam zonæ, et circa ipsam sacerdotum zonam penderet : siquidem in libro Judicum Michas ex

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
יקר 1	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Pretiosus.	1. Pretiosus.	1.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

<p>29. Προετίμησας.</p> <p>32. Καὶ ὄψει θλίψιν κατοικήσεως ἐν παντί ᾧ εὐεργεθήσεται τῷ Ἰσραήλ.</p> <p>33.</p> <p>35. Καὶ ἀναστραφήσεται ἔμπροσθεν τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ.</p> <p>36.</p> <p>Ἴνα μισθαρνήσῃ ἀργυρίου ἢ κολλύρας ἄρτου.</p>	<p>29. Ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου. Ἄλλος, ἀπολακτίζετε τὴν θυσίαν μου. Ἐδόξασας. Ἐνευλογεῖσθαι. Ἄλλος, προ-απολαβεῖν. Ἄλλος, τοῦ πιμελοῦσθαι ὑμᾶς. 32. Vacat. 33. Οὐκ ἐξολοθρεύσω. 35. Καὶ διελεύσεται ἐνώπιον χριστοῦ μου. 36. Περισεύων. Ἄλλος, ὑπολειμμένος. Προσκυνεῖν αὐτῷ ὄβω ἀργυρίου.</p>	<p>29.</p> <p>32. Καὶ ἐπιβλέψεις τὸ κρατάλωμα Μαὼν ἐν πᾶσιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν Ἰσραήλ.</p> <p>33.</p> <p>35.</p> <p>36.</p>
--	---	---

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

<p>29. Præhonorasti.</p> <p>32. Et videbis tribulationem habitaculi in quocumque benefiet Israel.</p> <p>33.</p> <p>35. Et versabitur ante christum ejus.</p> <p>36.</p> <p>Ut quæstum faceret argenti, ac collyræ panis.</p>	<p>29. Respexisti in sacrificium meum. Alius, calcitratis sacrificium meum. Glorificasti. Benedicere. Alius, prius accipere. Alius, ad impinguandum vos. 32. Vacat. 33. Non exterminabo. 35. Et transibit coram christo meo. 36. Qui superfuerit. Alius, qui relictus fuerit. Adorare eum obolo argenti.</p>	<p>29.</p> <p>32. Et aspices firmamentum Maon in omnibus quibus benefacet Israel.</p> <p>33.</p> <p>35.</p> <p>36.</p>
---	--	--

Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. I Regum.

trecentis aureis contractis atque conflatis ephod fecit; nisi fortasse dicamus ipsum ex auro in fila deducto stolam fecisse. Nam sacerdotum stolæ ex hyacintho et auro atque ex aliis confectæ erant. Bar vero significat, eximium. Diplois autem erat qualia nunc sunt ea quæ vocantur omophoria, sive superhumeralia. — Coislin., Ο΄, ἐφοῦδ βάρ (sic), m., Ἄ., ἐπένδυμα ἐξείρετον ἢ μοναχόν. Σ., ἐφεστρίδα etc.

V. 20. Ἄλλ., ἀνταποδῶ etc. Reg.
V. 22. Schol., καὶ ὡς ἐκοιμῶντο etc. Sic Drusius. Aliæ vero duæ lectiones prodeunt ex codice Reg., sine interpretum nomine.
V. 24. מַרְבָּבָּ. Coislin. in textu; δουλεύειν, m., λατρεύειν.
V. 26. Ἄλλ., ἐπορεύετο καὶ ἐμεγαλύνετο. Drus.
V. 28. Ἐκ πάντων τῶν σκήπτρων Ἰσραήλ. Ex codice Regio. Videtur autem esse omnino interpretatio Aquilæ, qui vocem Hebraicam מַרְבָּבָּ vertere solet, σκήπτρον. Altera autem versio, ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν, primitus τῶν Ο΄ fuisse existimatur.
V. 29. Ἄλλ., ἀπολακτίζετε τὴν θυσίαν μου. Sic

Reg., tacito interprete.
Ibid. Σ., προετίμησας. Ita Reg.
Ibid. Ἄλλ., προαπολαβεῖν. Sic Reg., tacito interprete. Altera autem versio, τοῦ πιμελοῦσθαι ὑμᾶς, quam pro scholio affert Drusius, est fortassis Aquilæ, qui מַרְבָּבָּ vertit πιμελής, Judic. iii, 17.
V. 52. Aquilæ lectio prætermissa a Drusio, habetur in Schol. edit. Romanæ, ut et Th. ubi mendose legitur κρατάλωμα ὧν, pro κρατάλωμα Μαὼν, ob repetitionem syllabæ μα. Symm., καὶ ὄψει θλίψιν etc. Drusius, qui restitui vult, ὄψεις, ut sit secunda persona, immemor sane grammaticalium præceptionum, quas tamen ille perpetuo sectatur.
V. 53. Quidam particulam negandi οὐκ non habent.
V. 55. Aquilæ et Symmachi lectiones plenas suppeditat Eusebius in *Demonstr. evang.*, p. 191. Edit. Paris., ἡλειμμένος. Sic vocem מַרְבָּבָּ vertere solet Aquila. Symm. vero semper, χριστός.
V. 56. Ἄλλ., ὑπολειμμένος. Reg.
Ibid. Σ., ἵνα μισθαρνήσῃ etc. Hanc lectionem habet idem Regius. Ἄ., εἰς συλλ-. Coislin.

CAPUT III, LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

<p>1. Σπάνιον.</p> <p>SYMMACHUS.</p> <p>1. Rarus.</p>	<p>1. Τίμιον.</p> <p>LXX INTERPRETES.</p> <p>1. Pretiosus.</p>	<p>1.</p> <p>THEODOTIO.</p> <p>1.</p>
---	--	---------------------------------------

TO EBPAIKON.		TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.		ΑΚΥΤΑΑΣ.
	2 כהת 2.		2.	
	3 יכה 3.		3.	3. [Πρὶν ἢ σβεσθῆναι.
	אשרשם 7		7.	Οὐ κατέστη.
7 ביום ידע את-יהוה ויום יגלו	7.		7.	
	8 וכן 8.		8.	
	10 כפעם-בפעם 10.		10.	10. Κάθοδον ἐν καθόδῳ.
	15 מקלים 15.		15.	
	למ טהה במ 18		18.	Καὶ οὐκ ἤμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς.
	הטוב 18.		18.	
VERSIO HEBRAICI TEXT.		VULGATA LATINA.		AQUILA.
2. Caligare.		2. Caligaverant.		2.
3. Exstingueretur.		3. Exstingueretur.		3. Priusquam exstingueretur.
In quo.		Ubi erat.		Ubi consistebat.
7. Nondum cognoverat Dominum, et nondum revelatus fuerat.		7. Necdum sciebat Dominum, neque revelatus fuerat ei.		7.
8. Et intellexit.		8. Intellexit ergo.		8.
10. Sicut vice in vice.		10. Secundo.		10. Progressum in progressu (id est ordine).
15. Maledicentes.		15. Indigne agere.		15.
Et non vetuit in eos.		Et non corripuerit eos.		Et non obscuravit in eis.
18. Bonum.		18. Bonum.		18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. I Regum.

V. 1. Coislin. in textu, διαστέλλουσα, m., προερχομένη.
 V. 2. Ἄλλ., ἀμαυροῦσθαι. Reg. Est ut videtur Aquilæ et Theodotionis, ut infra, v. 15.
 V. 3. Ἄ., πρὶν ἢ σβεσθῆναι. Sic in edit. Rom. ubi ex conjectura videtur afferri, quare uncinis clauditur. Σ., οὐπω ἐσβέσθη. Reg.—Coislin. in textu, πρὶν ἐπισκευασθῆναι, Ἄ., πρὶν σβεσθῆναι, m., οὐκ ἐσβέσθη. Ibid. Ἄ., οὐ κατέστη. Ο', οὐ ἦν. Ita Reg. In edit.

TO EBPAIKON.		CAPUT IV LIB. I REGUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.		ΑΚΥΤΑΑΣ.
	3 לכה נגפתי 3.		3.	3. Διατί ἐθραυσεν ἄρα ἡμᾶς;
	4 ישב הכרובים 4.		4.	4.
	7 בא אלהים אר-המחנה 7.		7.	7.
	8 הם האלהים דמנים את-מנצחים 8.		8.	8.
	12 וירץ איש-בבנימן 12.		12.	12.
	ומדוי 13.		13.	Καὶ αἱ μανδύαι αὐτοῦ.
	15 חד 15.		15.	13. Ἐκπεπληγμένη.
VERSIO HEBRAICI TEXT.		VULGATA LATINA.		AQUILA.
3. Ut quid percussit nos?		3. Quare percussit nos?		3. Quare confregit ergo nos?
4. Residentis Cherubim.		4. Sedentis super Cherubim.		4.
7. Venit Deus in castra.		7. Venit Deus in castra.		7.
8. Hi dii qui percusserunt Ægyptum.		8. Hi sunt dii, qui percusserunt Ægyptum.		8.
12. Et cucurrit vir Benjamin.		12. Currens autem vir de Benjamin.		12.
Et vestes ejus.		Scissa veste.		Et mandyæ, sive, penulæ ejus.
13. Pavens.		13. Pavens.		13. Perculsum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Βαρύνεσθαι. Ἄλλος, ἀμαυρούσθαι.	2.
3. Οὐπω ἐσδέσθη	3. Πρὶν ἢ ἐπισκευασθῆναι. Οὐ ἦν.	3.
7. Οὐπω ἐγνώκει, οὐδὲ ἀπεκαλύφθη.	7. Πρὶν γῶναι Θεὸν, καὶ ἀποκαλυφθῆναι.	7.
8. Καὶ συνῆκε.	8. Καὶ ἐσοφίστατο.	8.
10.	10. Ὡς ἀπαξ καὶ ἀπαξ.	10.
13.	13. Κακολογούντες. Ἄλλος, καταρώμενοι. Καὶ οὐκ ἐνουθέτει αὐτούς.	13. Καὶ οὐκ ἠμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς.
18.	18. Ἀγαθόν. Ἄλλος, ἀρεστόν.	18.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Gr̄vari. <i>Alius</i> , obscurari.	2.
3. Nondum exstincta erat.	3. Priusquam esset instructa. Ubi erat.	3.
7. Nondum cognoverat, neque revelatum fuerat.	7. Antequam cognosceret Deum, et revelaretur.	7.
8. Et intellexit.	8. Et conjectavit.	8.
10.	10. Sicut semel et semel.	10.
13.	13. Obtrectantes. <i>Alius</i> , maledicentes. Et non monebat eos.	13. Et non obscuravit in eis.
18.	18. Bonum. <i>Alius</i> , placitum.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. I Regum.

Rom. legitur tantum οὐ.

V. 7. Σ., οὐπω ἐγνώκει, οὐδὲ ἀπεκαλύφθη. Ita

Reg. qui pro ἐγνώκει subjicit etiam συνῆκε.

V. 10. Ἀ., κάθοδος ἐν καθόδῳ. Reg. Ita etiam

Exod. xxxiv, 24, ΠΣΘ, Ἀ., κάθοδος.

V. 13. Ἄλλ., καταρώμενοι. Sic vocem ἤρ vertere solent A. et Th.

Ibid. Ἀ., Θ., καὶ οὐκ ἠμαύρωσεν ἐν αὐτοῖς. Reg.

V. 18. Ἄλλ., ἀρεστόν. Reg.

CAPUT IV LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Κατὰ τι ἐπταισεν ἡμᾶς;	3.
4.	4. Καθημένον Χερουβίμ. Ἄλλος, οὐ ἐπεκάθητο τὰ Χερουβίμ.	4.
7.	7. Οὗτοι οἱ θεοὶ ἤκασι πρὸς αὐτούς. Ἄλλος, οὗτος ὁ θεὸς ἦκε πρὸς αὐτούς.	7.
8.	8. Οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ πατάξαντες τὴν Αἴγυπτον. Ἄλλος, οὗτος ὁ θεὸς ὁ πατάξας τὴν Αἴγυπτον.	8.
12.	12. Καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ Ἰεμινάιος. Ἄλλος, καὶ ἔφυγεν ἀνὴρ ἀπὸ Βενιαμίν. Τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.	12.
13. Ἐκθαμβος.	13. Ἐξεστηκυῖα. Ἄλλος, ἀγωνίωσα.	13.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Ad quid ruere nos fecit?	3.
4.	4. Insidentis Cherubim. <i>Alius</i> , ubi insidebant Cherubim.	4.
7.	7. Hi dii venerunt ad ipsos. <i>Alius</i> , hic Deus venit ad ipsos.	7.
8.	8. Hi dii qui percusserunt Ægyptum. <i>Alius</i> , hic Deus qui percussit Ægyptum.	8.
12.	12. Et cucurrit vir Jeminæus. <i>Alius</i> , et fugit vir de Benjamin. Vestimenta ejus.	12.
13. Attonitum.	13. Consternatum. <i>Alius</i> , angustiatum.	13.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
קמה 15	15.	15.
מפרקת 18	18.	18. Τένων αὐτοῦ.
ארבעים היה לות 19	19.	19.
וחכרע נהבט	19.	Ἑξαμψεν.
וכעת מודה 20	20.	20.
איכבד 21	21.	21.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
15. Stetit.	15. Caligaverant.	15.
18. Os colli ejus.	18. Cervicibus.	18. Tendon ejus.
Quadraginta.	Quadraginta.	19.
19. Prægnans ad pariendum.	19. Vicina partui.	19.
Et incurvavit se.	Incurvavit se.	Inclinavit se.
Versæ erant.	Irruerant.	20.
20. Et circa tempus mortis ejus.	20. In ipso autem momento mortis ejus.	20.
21. Ichabod.	21. Ichabod.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. I Regum.

V. 1. והאן העור. O, Ἀθενέζερ. Coislin. m., et Γ, λίθον τῆς βοηθείας.

V. 3. Ἄ., διὰ τὴν ἔθραυσεν ἄρα ἡμᾶς. Ex Coislin. Reg. autem tacito interpretis nomine. Indubitate autem est Aquilæ, qui vocem הָבן θραύειν perpetuo vertit.

V. 4. Ἄλλ., οὐ ἐπακάθητο Χερουβίμ. Reg., et sic habet Complut.

V. 7. Ἄλλ., οὗτος ὁ Θεός etc. Reg.

V. 8. Οὗτος ὁ Θεός ὁ πατάξας, etc. Reg.

V. 12. Ἄλλ., καὶ ἐφυγεν ἄνθρωπος etc. Reg.

Ibid. Ἄ., αἱ μανδύαι, plurale feminini, μανδύη, vel, μανδύα. Infra masculino genere, Ἄ., τὸν μανδύαν, I Reg. xviii, 4. Et Procopius in hunc locum vult legi, τὸν μανδύαν. Vide notam infra ad cap. xvii, v. 38.

V. 15. Ἄ., ἐκπεπηγμένη etc. Reg.

V. 15. Ἄλλ., ἐδαρύνθησαν. Reg., et sic Complut.

V. 18. Ἄ., τένων αὐτοῦ. Σ., σπόνδυλον. Idem.

Ibid. Procopius, τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει μ', ἔχει γὰρ

CAPUT V LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYΛAΣ.
את ארן 1	1.	1. Γλωσσόκομον.
מאבן העור	4.	Ἄπὸ λίθου τῆς βοηθείας.
המפתן 4	4.	4.
ויך אתם בעלים 6	6.	6. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἔδραις.
מהמה גדולה 9	9.	9.
וישגרו להם עפלים	9.	Καὶ περιελύθησαν αὐτῶν αἱ ἔδραι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Arcam.	1. Arcam.	1. Scrinium.
A lapide adjutorii.	A lapide adjutorii.	A lapide adjutorii.
4. Limen.	4. Limen.	4.
6. Et percussit eos in altis locis.	6. Et percussit in secretiori parte natium.	6. Et percussit eos in sedibus.
9. Contritione magna.	9. Interfectionis magnæ.	9.
Et absconditi erant eis loci alti.	Et computrescebant prominentes extales eorum.	Et circumsolutæ sunt eorum sedes.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
15.	15. Ἐπανάστησαν. Ἄλλος, ἐθά- ρύνθησαν.	15.
18. Σπόνδυλον.	18. Νῶτος. Ἐξοσι. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τεσσαράκοντα.	18.
19. Ἐπίτοκος ἦν. Ἔκλασεν.	19. Συνειληφύια τοῦ τεκεῖν. Ἔκλαυσε. Ἄλλος, ἐστέναξε. Ἐπεστράφησαν. Ἄλλος, ἐπέ- έπεσον.	19.
20. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ ἀπο- νήσκειν αὐτήν.	20. Καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀπο- θνήσκει.	20.
21.	21. Οὐαίβαρχαβῶθ. Ἄλλος, Βα- ριοχαβῆδ.	21.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
15.	15. Sieterant. <i>Alius</i> , aggravati erant.	15.
18. Vertebra.	18. Dorsum.	18.
19. Vicina partui erat.	19. Prægnans ad pariendum. Flevit. <i>Alius</i> , gemuit.	19.
Incurvavit se.	Versæ erant. <i>Alius</i> , inciderant.	
20. In tempore autem moriendi ipsam.	20. Et in tempore suo moritur.	20.
21.	21. Vrbarchabouth. <i>Alius</i> , Ba- riochabad.	21.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. I Regum.

ἀρβαεῖμ. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ πάντες οὕτως ἐξέδωκαν.
Id est, Hebraicus textus habet, *quadraginta*; scilicet, *Arbaim*. Reliqui autem omnes sic ediderunt.

V. 19. Σ., ἐπίτοκος ἦν. Reg.

Ibid. Ἀ., ἔκαμψεν. Σ, ὠκλασεν. Ἄλλ., ἐστέναξε.
Reg. Sic vocem שׁרד vertere solent Aquila et Symmachus.

Ibid. Ἄλλ., ἐπέπεσον. Reg.

Desunt in Coislin. a versu 19, cap. iv, ad ver-

sum 19, cap. viii.

V. 20. Σ, ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ ἀποθνήσκειν αὐτήν.
Reg.

V. 21. Ἄλλ., βαριοχαβῆδ. Idem. In utraque autem lectione, βαρ, superabundat, nec habetur in Hebraico. [Est autem βαρ chaldaicum ב, quod valet, *filius*; quasi diceret, *filius inglorius*, vel, *filius dedecoris*. בַּבְּרָכָה enim significat, *non gloria*. Drach.]

CAPUT V LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Κιθωτόν Ἐξ Ἀβενέζερ.	1.
4.	4. Ἀμαφέθ. Ἄλλος, Μαφεθάμ Ἄλλος, τῶν σταθμῶν.	4.
6. Καὶ ἐπληξεν αὐτοὺς κατὰ τῶν κρυπτῶν.	6. Καὶ ἐξέξεσεν (sic) αὐτοῖς εἰς τὰς ναῦς. Ἄλλος, ἐξέβρασαν.	6.
9.	9. Τάραχος μέγας. Ἄλλος, ἐν πληγῇ μεγάλῃ. Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν.	9.
Εἰς τὰ κρυπτὰ.		
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Arcam. Ex Abenezzer.	1.
1.	4. Amapheth. <i>Alius</i> , Maphetham. <i>Alius</i> , stationum.	4.
6. Et percussit eos in occultis.	6. Et efferbuit eis in navibus. <i>Alius</i> , ebullierunt.	6.
9.	9. Turbatio magna. <i>Alius</i> , in plaga magna.	9.
In abscondita.	Et percussit eos in sedes eorum.	

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

בשׁוּ 11 41.
מִהֶבֶת
עַם בְּעֵינַי 12 42.

41.
Φαγέδαινα.
12. Τὸ τῆς φαγεδαίνης ἐσχίκα-
σιν ἔλκος.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

41. Et revertetur.

41. Et revertatur.

41.

Conritio.

Pavor.

Morbus edacitatis.

42. Percussi sunt in altis locis.

42. Percutiebantur in secretiori
parte natium.

12. Edacitatis ulcus habue-
runt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. I Regum.

V. 4. 'A., γλωσσόκομον. Reg. Sic vocem קָמַ ver-
tunt nonnunquam Aquila solus, aliquando omnes
interpr.

Ibid. 'A., ἀπὸ λίθου τῆς βοηθείας. Reg. Eusevius
De locis Hebraicis, p. 405. 'Αβενεζέρ. Coislinianus
cod. cap. iv, ubi vox 'Αβενεζέρ occurrit, notat in
marg. οἱ Γ', λίθον τῆς βοηθείας.

V. 4. 'Αλλος, Μαφεθάμ. 'Αλλος, τῶν σταθμῶν.

Reg.
V. 6. 'A., καὶ ἐπάταξεν etc. Has Aquilæ et Sym-
machi lectiones affert Drusius. In editione τῶν O
hæc confusa sunt. In codice Reg. hæc nota legitur:
'Ακύλας ἐξέδωκε, καὶ περιελύθησαν αὐτῶν αἱ ἕδραι·
αἰνίττεται δ' ἔτι δυσεντερίας ὑπέπεσον νοσήματι
λύοντι γαστέρα ὡστα ἀκατασχέτως ἔχειν. Id est:
Aquila edidit, et resolutæ sunt eorum sedes. Sub-
indicat autem ipsos in dysenterię morbum inci-

CAPUT VI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

1 41.
כִּי־הִשָּׁב תִּשָּׁב לִי אִשׁוּךְ אֶת־
תְּרֵפָא 3 43.

41.
43.

עֲלֹת 7 7.
8 השׁוֹב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם 8 8.

7. Λοχευομένης.
8. . . ἐν ὕφει κουρᾶς.

9 9.
12 12.

9.
12.

14 14.
18 18.

14.
18. Ἐκ πόλεως ἰσχυρᾶς.

ועד כפר הפרזי ועד אבל והגדולה
אשר הניחו עליה את ארון יהוה

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1.

1. Vacat.

1.

3. Sed restituendo restituetis
ei pro culpa, tunc curabimini.

3. Sed quod debetis reddite ei
pro peccato, et tunc curabimini.

3.

7 Lactantes.

7. Fœtas.

7. Fœtas.

8. Ponetis in capsula a latere
ejus.

8. Ponetis in capsellam ad latus
ejus.

8. . . in textura tonsuræ.

9. Accidens.

9. Casu accidit.

9.

12. Mugiendo.

12. Mugientes.

12.

14. Josue.

14. Josue.

14.

18. Ab urbe munitionis.

18. Ab urbe murata.

18. Ex urbe forti.

Et usque ad villam absque muro,
et usque ad Abel magnam, super

Usque ad villam quæ erat abs-
que muro, et usque ad Abel ma-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11.	11. Καὶ καθίσάτω. Ἄλλος, καὶ ἀποκαταστή.	11.
	Σύγχυσις.	
12. Περιελύθησαν αὐτῶναι ἔδοαι.	12. Ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἔδρας.	12.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11.	11. Et residcat. <i>Alius</i> , et restituitur.	11
	Confusio.	
12. Circumsolutæ sunt eorum sedes.	12. Percussi sunt in sedibus.	12.

Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. I Regum.

disse, alium resoluens, ita ut continere non possent. Et paulo infra : Σύμμαχος δὲ εἰς τὰ κρυπτά ἠρμήνευσε, καὶ αὐτὸς τὰ ἔγκρατα σημαίνων. Id est, Symmachus vero vertit, in abscondita, et ipse quoque *intestinalis* designans.

V. 6. Καὶ ἐξέζεσεν etc. Ἄλλος, ἐξέθρασαν. Neutra lectio consentit cum Hebraico.

V. 9. Ἄλλος, ἐν πληγῇ μεγάλῃ. Reg.

Ibid. Ἄ., καὶ περιελύθησαν etc. Aquilæ et Symm. lectiones sic habet Reg.

V. 11. Ἄλλος, καὶ ἀποκαταστή. Reg.

Ibid. Ἄ., φαγέδαινα. Reg.

V. 12. Ἄ., τὸ τῆς φαγέδαινης etc. In hunc locum Theodoretus : ὁ δὲ γε Ἰώσηπος, τὸ τῆς δυσεντερίας αὐτοῖς ἐγγένεσθαι πάθος ἐδίδαξεν. Id est, Josephus ait dysentericæ morbum ipsis accidisse.

CAPUT VI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Ἐξέζεσεν. Ἄλλος, ἐξέθρασαν.	1.
3.	3. Ἄλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς βασάνου, καὶ τότε λιθήσεσθε, καὶ ἐξιλασθήσεται. Ἄλλος, καὶ ἀπόδοτε αὐτῇ ὑπὲρ τῆς βασάνου δῶρα, καὶ τότε ἐξιλασθήσεται. Ἄλλος, τῆς πλημμελείας.	3.
7. Γαλουχοῦσας.	7. Πρωτοτοκούσας.	7.
8. Θέτε ἐν τῷ λαρνακίῳ ἀπὸ πλαγίου αὐτοῦ.	8. Καὶ θήσετε ἐν θέματι Βερσεχθάν ἐκ μέρους αὐτῆς. Ἄλλος, καὶ θήσετε αὐτὰ ἐν θέματι Βαεργὰς ἐκ πλαγίων μέρους αὐτῆς.	8.
9. Συγχυφίον.	9. Σύμπωμα.	9.
12.	12. Ἐκοπίων. Ἄλλος, μυκώμεναι.	12.
14.	14. Ὡσέ. Ἄλλος, Ἰησοῦ.	14.
18. Ἐκ πόλεως τετειχισμένης.	18. Ἐκ πόλεως ἐστερωωμένης.	18.

ἕως κώμης ἀτειχίστου, καὶ ἕως Ἄβελ τῆς μεγάλης, δι' ἧς ἀφῆκαν
SYMMACHUS.

Καὶ ἕως κώμης τοῦ Φερεζαίου, καὶ ἕως λίθου τοῦ μεγάλου, οὗ ἐπ-
LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Effertuit. <i>Alius</i> , ebullivit.	1.
3.	3. Sed reddendo reddetis ei pro cruciati, et tunc curabimini, et depropiabitur. <i>Alius</i> , et reddite ei pro cruciati dona, et tunc depropiabitur. <i>Alius</i> , pro iniquitate.	3
7. Lactantes.	7. Primo enixas.	7.
8. Ponite in capsula a latere ejus.	8. Et ponetis in capsula Bersechihan ex parte ejus. <i>Alius</i> , et ponetis ea in situ Baergaz, ex obliquis lateris ejus.	8.
9. Casus.	9. Accidens.	9.
12.	12. Laborabant. <i>Alius</i> , mugientes.	12.
14.	14. Osee. <i>Alius</i> , Jesu.	14.
18. Ex urbe murata.	18. Ex civitate confirmata.	18.
Usque ad vicum absque muro, et usque ad Abel magnam, per	Et usque ad pagum Pherezai, et usque ad lapidem magnum, ubi	

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

עשׂו
20 מי יוכל לעמוד לפני יהוה

20.

20.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

quem posuerunt arcam Domini.

Josue.

20. Quis poterit stare ad facies Domini?

VULGATA LATINA.

gnum, super quem posuerunt arcam Domini.

Josue.

20. Quis poterit stare in conspectu Domini?

AQUILA.

20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. I Regum.

V. 1. Ἐξέστειν. Ἄλλος, ἐξέβρασεν. Reg. Neutra vox exprimitur in Hebræo : sed hæc aliunde huc translata videntur.

V. 5. Ἄλλος, καὶ ἀπόδοτε αὐτῇ etc. Ἄλλος, τῆς πλημμυλείας. Reg.

V. 7. Ἄ., λογευομένας, i. e. factas, enixas. Σ., γαλουχοῦσας, lactantes. Reg.

V. 8. Ἄ., ἐν ὕφει κουράς. Drusius. Reg. autem,

ἐν ὕφῃ κουρίας (sic). Prior lectio suspecta est Drusio : utraque mihi. Σ., θέτε ἐν τῷ λαρνακίῳ etc. Reg. et Drusius. Ἄλλος, καὶ θέσετε αὐτὰ etc. Sic Reg. Est forte Theodotionis, licet non nominetur. Procop. Σύμμαχος, θέτε etc., ut supra. Pergit idem, ὁ δὲ Ἰώσηπος Ἀργοζέκ φησι τὸ γλωσσόκομον. Drusius hæc adjicit : « Vocabulum Ebraicum ידא quidam ab ארז deducunt, quod ex cedro communi-

CAPUT VII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

2 ידו

2.

2.

3 הסיר

3.

3.

4 הסיר

4.

4.

4 ואת העשתרת

4.

Καὶ τὰ τῆς Ἀστάρτης ἀγάλματα.

10 ויהם

10.

10.

12 ובז השן

12.

12.

14 מעקרי

14.

14.

15 וישפמו

15.

15.

16 את כל־המקומות האלה

16.

16.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et lamentati sunt.

3. Removete.

4. Et removerunt.

Et Astaroth.

10. Et contrivit eos.

12. Et inter Sen.

14. Ab Accaron.

15. Et judicavit.

16. Cum omnibus locis illis.

VULGATA LATINA.

2. Et requievit.

3. Auferte.

4. Abstulerunt.

Astaroth.

10. Exterrui eos.

12. Et inter Sen.

14. Ab Accaron.

15. Et judicavit.

16. In supradictis locis.

AQUILA.

2.

3.

4.

Et Astartes statuas.

10.

12.

14.

15.

16.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ἤν κιδωτὸν Κυρίου.

ἔθηκον ἐπ' αὐτοῦ τὴν κιδωτὸν δια-
θήκης Κυρίου.

Ὡσηέ. Ἄλλος, Ἰησοῦ.

20.

20. Τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐν-
ώπιον Κυρίου; Ἄλλος, τίς δυνήσε-
ται παραστῆναι; *Oi λοιποί*, τίς
δυνήσεται στῆναι καὶ ὑποστῆναι
Ἐμπροσθεν Κυρίου;

20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

quam remiserunt arcam Domini.

imposuerunt super eum arcam te-
stamenti Domini.

Osee. *Alius*, Jesu.

20.

20. Quis poterit transire coram
Domino? *Aliter*, quis poterit ad-
stare? *Reliqui*, quis poterit stare et
subsistere ante Dominum?

20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. I Regum

ter seret. Nugæ. Corruptum autem est in libris
editis LXX, ubi βερσεχθάν, ex variante scriptura,
βερραζάζ legitur. Sunt qui scribant esse πλεκτὸν
ὡσανεὶ κόφινον: alii, ἐκ τριγῶν οἶα τὰ λεγόμενα
σακία. Sed vide sis editionem Romanam.

V. 9. Σ., συγκύφιον. Reg. a συγκύπτω, inclino,
declino, cado.

V. 12. Ἄλλος, μυκώμεναι. Reg.

V. 14. Ἄλλος, Ἰησοῦ. Reg.

V. 18. 'A., ἐκ πολ. ἰσχ. Σύμ., ἐκ πολ. τεταχ. Ita

Reg., Drus. et Procop.

Ibid. Σ., ἕως κώμης etc. lidem. LXX legerunt **תח**

qui vertunt ἰθου. Ibid. Ἄλλος, Ἰησοῦ. Reg.

V. 20. *Oi λοιποί*, τίς δυνήσεται etc. Reg., atque
sic Procopius.

CAPUT VII LIB. I REGUM.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

2.

2. Καὶ ἐπέβλεψεν. Ἄλλος, ἐπ-
έστρεψεν.

2.

3.

3. Περιέλετε. Ἄλλος, ἐξάρατε.

3.

4.

4. Περιεῖλον. Ἄλλος, ἐξῆραν.

4.

Καὶ τὰ ἄλση Ἀσταρώθ.

10.

10. Συνεχύθησαν. Ἄλλος, ἐφα-
γεδαίνυσαν. Ἄλλος, ἐξέστησαν.

10.

12.

12. Καὶ ἀναμέσον τῆς παλαιᾶς.
Ἄλλος, καὶ ἀναμέσον ἀκρωτη-
ρίου.

12.

14.

14. Ἀπὸ Ἀσκαλῶνος. Ἄλλος,
Ἀκκαρῶν.

14.

15.

15. Καὶ ἐδίκαζε. Ἄλλος, καὶ
ἐκρινε.

15.

16.

16. Ἐν πᾶσι τοῖς ἡγιασμένοις
τούτοις. Ἄλλος, εἰς πάντας τοὺς
τόπους τούτους οἷς ἦσαν οἱ ἅγιοι.

16.

SYMMACHUS.

{LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.

2. Et respexit. *Alius*, conversus
est.

2.

3.

3. Circumauferte. *Alius*, au-
ferete.

3.

4.

4. Circumabstulerunt. *Alius*, abs-
tulerunt.

4.

Et lucos Astaroth.

10.

10. Confusi sunt. *Alius*, edaci-
tatis morbo laborarunt. *Alius*, con-
sternati sunt.

10.

12.

12. Et inter veterem. *Alius*, et
inter summitatem.

12.

14.

14. Ab Ascalone. *Alius*, Acca-
ron.

14.

15.

15. Et iudicabat. *Alius*, id.

15.

16.

16. In omnibus sanctificatis istis.
Alius, in omnibus locis istis, in
quibus erant sancti.

16.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, ἐπέστρεψεν. Reg.
 V. 3. Ἄλλος, ἐξάρσατε. Idem.
 V. 4. Ἄλλος, ἐξήραν. Idem.
 Ibid. Ἄ., καὶ τὰ τῆς Ἀστάρτης ἀγάλματα. Reg.,
 Procop. et Drusius. Hic vero postremus hanc no-
 tam adjicit: « Hieron. quoque habet, et *Astaroth*.
 Simul leguntur hæc nomina in additamento quo-
 dam edit. LXX, quod ex Syra Masius deprompsit,
 τὴν Ἀστάρτην καὶ τὴν Ἀσταρώθ. Sunt qui Juno-

nem, plures Venerem esse tradunt. Eucherius in
 Genesisim, *Astarte Juno. Sic Pæni eam vocant.* » Vide
 sis Augustinum, *Quæst.* lib. vii, quæst. 16. Schol.,
 Ἀκύλας, τὰ τῆς Ἀστάρτης ἀγάλματα, φησίν.
 Ἀστάρτην δὲ καλοῦσι τὴν Ἀφροδίτην, ἐκ τοῦ ἀστέ-
 ρος παρονομάζοντες... αὐτῆς γὰρ εἶναι τὸ ἄστρον
 τὸν ἑωσφόρον μολογοῦσι. Scholion representamus
 ut est in codice Regio emendatus Drusiano: hic
 autem sensus: « Aquila, *Astartes* statuas dicit.

CAPUT VIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΣ.
יִסְדוּ אַחֲרַי בְּצַע 3	3.	3. Καὶ ἔκλιναν ὀπίσω τῆς πλεο- νεξίας.
תְּלַמְּתוֹ 13	13.	13.
בַּחֲרָה 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Et declinaverunt post avari- tiam.	3. Sed declinaverunt post avari- tiam.	3. Et declinaverunt post ava- ritiam.
13. Et in pistrices.	13. Panificas.	13.
18. Elegistis.	18. Elegistis. Petistis.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. I Regum.

V. 3. Ἄ., Θ., κα. ἔκλιναν ὀπίσω τῆς πλεονεξίας. Σ.,
 ἀλλὰ μετέκλινον εἰς. Drus. In cod. Reg. in textu πῶν
 Ὁ legitur τῆς πλεονεξίας. Verum hæc nota adjici-
 tur: ἀντὶ τοῦ, τῆς πλεονεξίας, κεῖται, συντελεσται

τῆς εἰς τέλος ἀχρεϊότητος τὸν νοῦν. Ῥίζα γὰρ πάντων
 κακῶν ἡ φιλαργυρία. Id est, pro illo, *avaritiæ*, le-
 gitur, *consummationis*, quæ usque in finem nientem
 vacuum inutilemque reddit. Nam radix omnium

CAPUT IX LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ἈΚΥΛΑΣ.
בְּשֵׁנוֹ 2	2.	2.
לְיָחִיד 5	5.	5. Κοπώσας.
וְתַשׁוּרָה אֵין 7	7.	7.
כִּי לִנְבִיא הָיִים יִקְרָא לְבָנִים 9 הָרֵאָה	9.	9.
בַּבַּמָּה 12	12.	12. Ἐν ὑψώματι.
הַבְּמִתָּה 13	13.	13. Εἰς ὑψῆλόν.
הַקְּרָאִים		Οἱ κεκλημένοι.
יּוֹם אֶחָד 15	15.	15.
וַיִּגַּשׁ 18	18.	18.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Ab humero suo.	2. Ab humero.	2.
5. Cessaverit.	5. Dimiserit.	5. Laborans.
7. Et munus non est.	7. Sportulam non habemus.	7.
9. Quia propheta hodie, voca- batur antea videns.	9. Qui enim propheta dicitur hodie, vocabatur olim, videns.	9.
12. In bama.	12. In excelso.	12. In excelso.
13. In bama.	13. Excelsum.	13. In excelsum.
Invitati.	Qui vocati sunt.	Vocati.
15. Die una.	15. Ante unam diem.	15.
18. Et accessit.	18. Accessit autem.	18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. I Regum.

Astartem vero appellant *Venerem*, accepta a sidere denominatione. Fabulantur enim sidus *Luciferum* ejus esse. » Pergit *Drusius*: « *Astartes* mentio apud *Eusebium* in libro *Προπαρασχ.* Hanc *Phœnicæ*, inquit, *Venerem* esse dicunt. *Syræ Astartes* meminit et *Tertull.* in *Apologetico*. Appellata creditur a victimarum multitudine. Nam *Astaroth*, *greges*, καὶ τὰ μῆλα. »

V. 10. Ἄλλος, ἐξέστησαν. Reg. Videtur esse

Theodotionis, qui ita vertit *Deut. vii, 23*; antecedens lectio ἐφαγεδαίνουσιν, quam habet idem *Regius*, videtur esse *Aquilæ*. Vide supra, cap. v, v. 11 et 12.

V. 12. Ἄλλος, καὶ ἀναμέσον ἀκρωτηρίου. Reg. Sic infra, xiv, 4.

V. 14. Ἄλλος, Ἀκκρωῶν. Reg.

V. 15. Ἄλλος, καὶ ἔκρινε. Idem.

V. 16. Ἄλλος, εἰς πάντα τοὺς τόπους etc. Reg.

CAPUT VIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. Ἀλλὰ μετέκλινον ἀκολουθοῦντες τῇ πλεονεξίᾳ.

13.

18.

SYMMACHUS.

3. Sed declinabant sequentes avaritiam.

13.

18.

3. Καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας.

13. Εἰς πεσσοῦσας. Ἄλλος, εἰς μαγκιπίσας.

18. Ἐξελέξασθε. Ἄλλος, ἤρετίσασθε.

Ἐξελέξασθε. Ἄλλος, ἠγήσασθε.

LXX INTERPRETES.

3. Et declinaverunt post summationem.

13. In panificas. *Alius*, in pistrices.

18. Elegistis. *Alius*, cooptastis.

Elegistis. *Alius*, duxistis.

3. Καὶ ἐκλιναν ὀπίσω τῆς πλεονεξίας.

13.

18.

THEODOTIO.

3. Et declinaverunt post avaritiam.

13.

18.

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. I Regum-

malorum est avaritia.

V. 13. Ἄλλος, εἰς μαγκιπίσας. Reg.

V. 18. Ἄλλος, ἤρετίσασθε. Reg. Videtur esse *Theodotionis*, qui ita vertit *Judic. v, 8*.

Ibid. Ἐξελέξασθε. Ἄλλος, ἠγήσασθε. Neutrum exstat in *Hebraico*. Sed *Vulgatus Int.* ex *LXX* desumpsit, vertitque, *petistis*.

CAPUT IX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

5.

7.

9. Τὸν γὰρ προφήτην τότε ἐκάλουν κατὰ τὸ ἀσχαῖον, τὸν ὀρώντα.

12.

15.

15. Πρὸ μιᾶς ἡμέρας.

18.

SYMMACHUS.

2.

5.

7.

9. Prophetam enim tunc vocabant antiquitus, videntem.

12.

13.

15. Ante unam diem.

18.

2. Ὑπερωμίαν. Ἄλλος, ἀπὸ ὤμου.

5. Ἄνεξ.

1. Πλείον οὐκ ἔστι μεθ' ἡμῶν. Ἄλλος, ὑπόστασιν οὐκ ἔχωμεν.

9. Ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς ἔμπροσθεν, τὸν βλέποντα. Ἄλλος, τὸ πάλαι (πρὸ ἔμπροσθεν).

12. Ἐν βαμᾶ.

15. Εἰς βαμᾶ.

Οἱ ξένοι.

15. Ἡμέρη μιᾶ.

18. Προσήγαγε. Ἄλλος, προσῆλθεν.

LXX INTERPRETES.

2. Supra humerum. *Alius*, ab humero.

5. Omittens.

7. Plus non est nobiscum. *Alius*, substantiam non habemus.

9. Quia prophetam vocabat populus antea, videntem. *Al.*, antiquitus (pro antea).

12. In bama.

15. In bama.

Hospites.

15. Die una.

18. Admovit se. *Alius*, accessit.

2.

5.

7.

9.

12.

15.

15.

18.

THEODOTIO.

2.

5.

7.

9.

12.

15.

15.

18.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΣ.
20 טלשת הימים חבדת	20.	20.
21 מסכני שבטוי ישראל	21.	21.
22 ויביאם	22.	22.
לשכתה 24 ורם	24.	24.
אתדשור		Εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Τὴν κνήμην.
הנה הנשאר שיב-לפניך אכל כי למועד שמור-לך לאמר העם קראתי הנשאר		Ἴδου τὸ ὑπολειμμένον, θεῶν ἐνώ- πιόν σου, φάγε· ὅτι εἰς καιρὸν πε- φυλαγμένον σοι, τῷ λέγειν, τὸν λαὸν κέκληκα.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Tertio dierum. Desiderabile.	20. Nudiustertius. Optima.	20.
21. De minoribus tribubus Is- rael.	21. De minima tribu Israel.	21.
22. Et introduxit eos.	22. Introduxit eos.	22.
In cubiculum. 24. Et levavit. Armum.	In triclinium. 24. Levavit autem. Armum.	In gazophylacium. 24. Crus.
Ecce residuum, pone ad facies tuas, comede : quia in tempus sta- tutum servatum tibi, dicendo, popu- lum vocavi. Residuum,	Ecce quod remansit, pone ante te, et comede : quia de industria servatum est tibi, quando popu- lum vocavi. Quod remansit. Vacat.	Ecce quod reliquum est, pone ante te, comede : quia in tempus reservatum tibi, dicendo, populum vocavi.
26. Foras.	26. Vacat.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, ἀπὸ ὧμου. Sic Regius, sine inter-
pretis nomine, quem sequitur Vulg.

V. 5. Ἄ., κοπώσας. Reg.

V. 7. Ἄλλος, ὑπόστασιν οὐκ ἔχομεν. Reg.

V. 9. Σ., τὸν γὰρ προφήτην etc. Drus. Paulo ali-
ter habet Reg., Σύμμ., ἐμπροσθεν, (supra adscribi-
tur, τὸ πάλαι) ἐν Ἰσραὴλ ἐκλείτο ὁ προφήτης,
ἐμπροσθεν ὁ βλέπων. (supra ascribitur ὁ ὄρων).
Καθ' ὃ μὲν ἐπιδύοντες τοῦ μέλλοντος ἦσαν, ἐμπρο-
σθεν ὄρωντες ἐχρημάτιζον· καθ' ὃ δὲ θεωρητικοὶ
τοῦ θεοῦ λήμματος ἦσαν, βλέποντες προσηγορεύ-
οντο.

V. 12. Ἄ., ἐν ὑψώματι. Eusebius et Hieronymus
De locis Hebraicis in voce *Bama*

V. 13. Ἄ., εἰς ὑψηλόν. Drusius. Vide Theodoret.
Quæst. in libros Regum, p. 240, qui habet ὑψηλῆν.

Ibid. Ἄ., οἱ κεκλημένοι. Drusius.

V. 15. Σ., πρὸ μιάς ἡμέρας. Reg.

V. 18. Ἄλλος, προσήλθεν. Reg.

V. 20. Σ., τριημέριον. Reg.

Ibid. Ἄλλος, τὰ ἐπιθυμητά. Reg.

V. 21. Ἄλλος, ἐκ τῆς ἐλαχίστης φυλῆς Ἰσραὴλ.
Drusius.

V. 22. Ἄλλος, καὶ ἔταξεν. Reg.

CAPUT X LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 וישיבך אלך	1.	1.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Nonne quia unxit te ?	1. Ecce unxit te.	1.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
20. Τριτημέρων.	20. Σήμερον τριταίων. Τὰ ὠραῖα. Ἄλλος, τὰ ἐπιθυμητά.	20.
21.	21. Τοῦ μικροῦ σκήπτρου φυλῆς Ἰσραήλ. Ἄλλος, ἐκ τῆς ἐλαχίστης φυλῆς Ἰσραήλ.	21.
22.	22. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτούς. Ἄλλος, καὶ ἔταξεν.	22.
Εἰς τὴν ἐξέδραν.	Εἰς τὸ κατάλυμα.	Εἰς τὴν σκηνήν.
24.	24. Καὶ ἤψησεν. Ἄλλος, ἤρεν. Τὴν κωλέαν. Οἱ λοιποὶ, τὴν κνήμην.	24.
Τὸ ὑπολειφθὲν . . . ὅτι ἐπίτηδες τετήρηταί σοι.	Ἰδοὺ ὑπόλειμμα, παράθεσ αὐτὸ ἐνώπιόν σου, καὶ φάγε, ὅτι εἰς μαρτύριον τέθειται σοι παρὰ τοὺς ἄλλους.	. . . ὅτι ἐλέχθη· τὸν λαὸν ἐκάλεσα.
	Ἐπίλειμμα. Ἄλλ., τὸ ἀφωρισμένον μέρος.	
	Παρὰ τοὺς ἄλλους. Ἄλλος, παρὰ τοῦ λαοῦ.	
26.	26. Ἔως ἔξω. Ἄλλος, εἰς ἀγρόν.	26.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
20. Tridui.	20. Hodie tres dies. Speciosa. <i>Alius</i> , desiderabilia.	20.
21.	21. Pusilli sceptri tribus Israel <i>Alius</i> , de minima tribu Israel.	21.
22	22. Et introduxit eos. <i>Alius</i> , et ordinavit.	22.
In exhedram.	In diversorium.	In tabernaculum.
24.	24. Et coxerat. <i>Alius</i> , tulit. Armum. <i>Reliqui</i> , crus.	24.
Residuum... quia de industria servatum est tibi.	Ecce quod remansit, appone illud coram te, et comede, quoniam in testimonium est positum tibi præter alios. Quod remansit. <i>Alius</i> , segregatam partem. Præter alios. <i>Alius</i> , a populo.	...quia dictum est: Populum vocavi.
26.	26. Usque foras. <i>Alius</i> , in agrum.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. I Regum

Ibid. Ἄ., εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Σ., εἰς τὴν ἐξέδραν. Θ., εἰς τὴν σκηνήν. Reg. Vide Ezch. XL, 17, et LXI, 10.

V. 24. Ἄλλος, ἤρεν. Reg. Ibid. Has trium interpretum lectiones mutuamur partim ex Drusio, partim ex codice Reg. qui hanc notam adijcit: Οἱ λοιποὶ τὴν κωλέαν κνήμην εἶπον, ὃ ἐστὶν ἀγκύλη. Ταύτην δὲ αὐτῷ παρατέθεικεν ὡς μέλλοντι βασιλεύειν, καὶ τοῦ λαοῦ προκινδυνεύειν, διὸ μαρτύριον ταύτην καλεῖ. Ὁ δὲ Σύμμα. ἀντὶ τοῦ μαρτύριον, τὸ ὑπολειφθὲν ἐξίδωκεν, καὶ ἀντὶ τοῦ, ὅτι εἰς μαρτύριον τέθειται σοι. ὅτι ἐπίτηδες τετήρηταί σοι. Τὸ δὲ παρὰ τοῦ λαοῦ Θεοδοτιῶν ἐξίδωκεν, ὅτι ἐλέχθη, τὸν λαὸν ἐκάλεσα. Ἄκ. δὲ, τοῦ λέγειν, τὸν λαὸν ἐκάλεσα. Id est: Armum. Reliqui,

crus dixerunt, quod est, *poplex*. Hanc autem ipsi partem apposuit quod regnaturus, et ante populum pericula subiturus esset; quapropter illam vocat testimonium. Symmachus autem loco huius vocis, *testimonium*, edidit, *residuum*. Et pro illo, *quoniam in testimonium positum est tibi*, sic habet, *quia de industria servatum est tibi*. Illud autem, *a populo*, Theodotio edidit, *Quia dictum est, Populum vocavi*. Aquila vero, *dicendo, Populum vocavi*. Ubi advertas apud Procopium etiam, ubi in LXX legitur, ἰδοὺ ὑπόλειμμα, παράθεσ, legi, ἰδοὺ μαρτύριον παράθεσ.

V. 26. Ἄλλος, εἰς ἀγρόν. Reg.

CAPUT X LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Θ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Οὐχὶ χέχρικέ σε; Ἄλλος, ὅσα ὅτι χέχρικέ σε.	1.
SYMMACHIUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Nonne unxit te? <i>Alius</i> , Vide quia unxit te.	1.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΛΑΣ.

2 בְּיַמֵּי בְּרַעַח

2.

2

התם נפש אביך את דברי האמת
ודאב לכם לאמר מה אעשה לבני

3 וְדֹאֵלָי תְּבוֹד

3.

3.

גדוים
כסרות

Περικάρπια.
Ἄμφορέα.

בבל

4. Δύο ἄρτους.

4 שתדילחם

4.

5.

5 גבעת האלהים

5.

חבל

9 טרפנתי שבמד

9.

9.

10 הנבעזה

10.

10.

11 הגם שארי

11.

11.

12 למשל

12.

12.

14 דוד

14.

14. Πατράδελφος

17 ויצענש שמואל אודהעם

17.

17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Biniamin in Selsab.

2. Benjamin in meridie.

2.

Et ecce dimisit pater tuus verba
asinorum, et sollicitus est vobis,
dicendo : Quid faciam filio meo ?

Et intermissis pater tuus asinis,
sollicitus est pro vobis, et dicit :
Quid faciam de filio meo ?

3. Usque ad Elon Thabor.

3. Ad quercum Thabor.

3.

Hædos.

Hædos.

Tortas.

Tortas.

Tortas.

Utrem.

Lagenam.

Amphoram.

4. Duos panes.

4. Duos panes.

4. Duos panes.

5. Collem Dei.

5. Collem Dei.

5.

Funiculo.

Gregem.

9. In vertendo humerum suum.

9. Cum avertisset humerum
suum.

9.

10. Ad collem.

10. Ad prædictum collem.

10.

11. Num etiam Saul ?

11. Num et Saul ?

11.

12. In parabolam.

12. In proverbium.

12.

14. Patruus.

14. Patruus.

14. Patruus.

17. Et accivit Samuel populum.

17. Et convocavit Samuel po-
pulum.

17.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. Βενιαμιν, ἄλλομένους μεγάλα. 2.
 "Ἄλλος, Βενιαμιν ἐν Σηλῶ ἐν Βα-
 καλάθῃ ἄλλομένους μεγάλα. "Ἄλλος,
 ἐν σκιῶδει τὸ σῶμα.
- Ἰδοὺ ὁ πατήρ σου ἀποτετίνακται
 τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων, καὶ ἐδαψιλεύ-
 σατο δι' ὑμᾶς, λέγων· Τί ποιήσω
 ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου; "Ἄλλος, Ἰδοὺ
 ὁ πατήρ σου τετίνακται φροντίδος
 τῶν ὄνων, καὶ μεριμνᾷ περὶ σοῦ
 λέγων· Τί ποιήσω περὶ τοῦ υἱοῦ
 μου;
3. Ἔως τῆς δρυὸς Θαβώρ. "Ἄλ- 3.
 λος, τῆς δρυὸς τῆς ἐκλεκτῆς.
 Αἰγίδια. "Ἄλλος, ἐρίφους.
 Ἄγγεϊα.
 Ἄσκόν.
4. Ἄπαρχάς ἄρτων. 4.
 5. Τὸν βουνὸν τοῦ Θεοῦ. 5.
 Χορῶ. "Ἄλλος, συνόδω.
9. Ὡστε ἐπιστραφῆναι τῷ ὤμφῳ 9.
 αὐτοῦ. "Ἄλλος, ὡς ἐκλίνε τὸν ὤμον
 αὐτοῦ.
10. Εἰς τὸν βουνόν. "Ἄλλος, εἰς 10.
 τὸν βαμᾶ βουνόν.
11. Ἦ καὶ Σαούλ; 11.
 12. Εἰς παραβολήν. "Ἄλλος, εἰς 12.
 παροιμίαν.
14. Οἰκεῖος. 14.
 17. Καὶ παρήγγειλε Σαμουὴλ 17.
 παντὶ τῷ λαῷ. "Ἄλλος, καὶ συνήγα-
 γε Σαμουὴλ πάντα τὸν λαόν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Benjamin salientes granditer. 2
Alius, Benjamin in Selo in Ba-
 calath salientes granditer. *Alius*, in
 umbroso corpus.
- Ecce pater tuus excussit verbum
 asinorum, et profundebat propter
 vos, dicens : Quid faciam pro filio
 meo? *Alius*, Ecce pater tuus ex-
 cussit curam asinarum, et sollici-
 tus est circa te dicens : Quid fa-
 ciam de filio meo?
3. Usque ad quercum Thabor. 3.
Alius, ad quercum electam.
 Hædos. *Alius*, id.
 Vasa.
 Utrem.
4. Primitias panum. 4.
 5. Collem Dei. 5.
 Choro. *Alius*, cœtui.
9. Ut convertit se humero suo. 9.
Alius, ut declinavit humerum
 suum.
10. Ad collem. *Alius*, in bama 10.
 collem.
11. Num et Saul? 11.
 12. In parabolam. *Alius*, in pro- 12.
 verbium.
14. Propinquus. 14.
 17. Et condixit Samuel universo 17.
 populo. *Alius*, et congregavit Sa-
 muel universum populum.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι	ΑΚΥΛΑΞ.
ל שבטכם 19	19.	19.
ויקרב את שבט בנימין למשפתו ותלכד משפתו ומטרי 21	21.	21.
הכלים 22	22.	Καὶ κατελήφθη· 22.
משכמו 23	23.	23.
לביתו 25	25.	25.
גבעתו 26 לחיל	26.	26. Εἰς τὸν βουνόν. Ἡ εὐπορία.
ויבדדו 27	27.	27. Καὶ ἐξουθένησαν.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

19. Ad tribus vestras.	19. Per tribus vestras.	19.
21. Et applicuit tribum Benjamin ad familias suas: et capta est familia Matari.	21. Et applicuit tribum Benjamin et cognationes ejus, et cecidit cognatio Metri.	21.
Et captus est.	Et pervenit usque ad Saul.	Et deprehensus est.
22. Ad vasa.	22. Domi.	22.
23. Ab humero suo.	23. Ab humero et sursum.	23.
25. In domum suam.	25. In domum suam.	25.
26. In Gabaa. Exercitus.	26. In Gabaa. Pars exercitus.	26. In collem. Abundantia.
27. Et despexerunt eum.	27. Et despexerunt eum.	27. Et vilipenderunt.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. I Regum.

<p>V. 1. Ἄλλος, ὅρα ὅτι κέχρικέ σε. Reg.
 V. 2. Ἄλλος, Βενιαμὴν ἐν Σηλῶ etc. Sic Regius. Ibidem Βακαλάθ, corruptum est pro Βασιλασά, quod quidam interpres vertit, ἐν σκιάθει τὸ σῶμα, ut notatur in eodem cod. Et quidem בצל ἐν σκιά, in umbra, vel, in umbroso significat. Cur autem alteram syllabam פצ תῶ σῶμα verterit, frustra, ni fallor, exquiratur,
 Ibid. Ἄλλ., ἰδοὺ ὁ πατήρ σου τετίναχται: etc. Hanc versionem affert Reg. cod., tacito interprete,</p> | <p>qui videtur esse Symmachus.
 V. 3. Ἄλλ., τῆς δρυὸς τῆς ἐκλεν-τῆς. Ita Reg. Ibid. Σ., νεθρούς. Ἄλλ., ἐρίφους. Reg. Ibid. Ἀ., περικαρπα. Σ., κολλύρας. Reg. Ibid. Ἀ., ἀμφορέα. Σ., Νέβελ. Reg.
 V. 4. Ἀ., δύο ἄρτους. Reg.
 V. 5. Σ., τόπον ὑψηλόν. Reg. Ibid. Σ., σχοινίσματα. Ἄλλ., συνόδο. Reg.
 V. 9. Ἄλλ., ὡς ἐκλίνε τὸν ὦμον αὐτοῦ. Reg.
 V. 10. Ἄλλ., εἰς τὸν βαμᾶ βουνόν. Idem</p> |
|---|---|

CAPUT XI LIB. I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
הרר 3	3.	3.
גבעת 4	4.	4. Εἰς βουνόν.
חלשתי 6	6.	6.
איש אחד 7	7.	7.
VERSIO HEBRAICI TEXT	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Remitte.	3. Concede.	3.
4. In Gabaa.	4. In Gabaa.	4. In collem.
6. Et prosperavit.	6. Et insilivit.	6.
7. Tanquam vir unus.	7. Quasi vir unus.	7.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
19.	19. Κατὰ τὰ σκῆπτρα. Ἄλλος, κατὰ τὰς φυλάς.	19.
21.	21. Καὶ προσάγει σκῆπτρον Βενιαμὶν εἰς φυλάς, καὶ κατακληροῦται φυλὴ Μαρταρί. Ἄλλος, καὶ προσήγαγε φυλὴν Βενιαμὶν κατὰ πατριάς, καὶ προσήγαγε πατριάν Ἀμοτταρί κατὰ ἄνδρα ἓνα. Καὶ κατακληροῦται.	21.
22.	22. Ἐν τοῖς σκεύεσι. Ἄλλος, ἐνθάδε ἐν τοῖς σκεύεσι.	22.
23.	23. Ὑπερωμίαν καὶ ἐπάνω. Ἄλλος, ἀπὸ ὤμου ἑαυτοῦ.	23.
25.	25. Εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Ἄλλος, εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.	25.
26.	26. Εἰς Γαθαά. Υἱοὶ δυνάμενοι. Ἄλλος, υἱοὶ δυνάμεων.	26.
Ἡ δύναμις.	27. Καὶ ἤτιμασαν.	27.
27.		
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
19.	19. Secundum sceptrum. <i>Alius</i> , secundum tribus.	19.
21.	21. Et applicat sceptrum Benjamin in tribus: et sorte capitur tribus Mattari. <i>Alius</i> , et applicuit tribum Benjamin secundum familias, et applicuit familiam Amottari per viros singulos. Et sorte capitur.	21.
22.	22. In vasis. <i>Alius</i> , hic in vasis.	22.
23.	23. Ab humero et supra. <i>Alius</i> , ab humero suo.	23.
25.	25. In locum suum. <i>Alius</i> , in domum suam.	25.
26.	26. In Gabaa. Filii potentes. <i>Al.</i> , filii virtutum.	26.
Virtus.	27. Et contempserunt.	27.

Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. I Regum.

V. 11. Σ., μὴ ἔτι καὶ Σαούλ. Reg. et Drusius.	V. 22. Ἄλλ., ἐνθάδε ἐν τοῖς σκεύεσι. Idem.
V. 12. Ἄλλ., εἰς παρομίαν. Reg.	V. 23. Ἄλλ., ἀπὸ ὤμου ἑαυτοῦ. Idem.
V. 14. Ἀ., πατράδελφος. Drusius. Id est patruus, ut Hieronymus etiam vertit. Josephus, θεῖος, id est, vel patruus, vel avunculus.	V. 25. Ἄλλ., εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Idem.
V. 17. Ἄλλ., καὶ συνήγαγε Σαμουὴλ etc. Reg.	V. 26. Ἀ., εἰς τὸν βουνόν. Sic vertere Aquilam monet Theodoretus, <i>Quæst.</i> in libros Reg.
V. 19. Ἄλλ., κατὰ τὰς φυλάς. Reg., sine interpretis nomine.	Ibid. Ἀ., ἡ εὐπορία. Σ., ἡ δύναμις. Reg. Ο΄, οἱ υἱοὶ δυνάμενοι. Sic in textu habet Reg., ad marg. vero, υἱοὶ δυνάμεων, quæ postrema lectio est editionis Romanæ.
V. 21. Ἄλλ., καὶ προσήγαγε φυλὴν etc. Sic Regius, interpretem non indicans.	V. 27. Ἀ., καὶ ἐξουθένησαν. Reg.
Ibid. Ἀ., καὶ κατελήφθη. Reg.	

CAPUT XI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
3.	3. Ἄνες. Ἄλλος, ἓνδος.	3.
4.	4. Εἰς Γαθαά.	4.
6.	6. Ἐπῆλθεν. Ἄλλος, ἐπέπεσεν.	6.
7.	7. Ὡς ἀνὴρ εἷς. Ἄλλος, ὁμοθυμαδόν.	7.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
3.	3. Remitte. <i>Alius</i> , concede.	3.
4.	4. In Gabaa.	4.
6.	6. Insilivit. <i>Alius</i> , irrult.	6.
7.	7. Tanquam vir unus. <i>Alius</i> , unanimiter.	7.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΙΑΚΥΛΛΑΣ.
וישמ 11	11.	11.
ראשים ויב יחד		Κεφαλὰς.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
11. Disposuit.	11. Constituit.	11.
Capita. Et percusserunt.	Partes. Et percussit.	Capita.
Pariter.	Pariter.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. I Regum.

V. 3. Ἄλλ., ἔνδοξ. Reg. V. 6. Ἄλλ., ἐπέπεσεν. Reg. Edit. Rom., ἐφέλατο.
V. 4. Ἄ., εἰς βουνόν. Ex Theodoreto, et ita habet Complut. V. 7. Ἄλλ., ὀμοθυμαδόν. Reg.

CAPUT XII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΙΑΚΥΛΛΑΣ.
וזקנתי ושבתני 2	2.	2. [Γεγήρακα καὶ πεκολώμαι.
התהלכתי		
7 ועתה דתניצבו ואשפטה אתכם לפני יהוה את כל צדקות יהוה אשר עשה	7.	7.
14 אחר יהוה	14.	14.
21 הרהי לא-יתעילו	21.	21. Κενων.
23 כחול לתפלל	23.	23.
25 הרע תרע	25.	25.
הכס		Συνσρησασθε.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Senui et incanui	2. Senui et incanui.	2. [Senui et incanui.]
Ambulavi.	Conversatus.	
7. Et nunc state, et dijudicet vobiscum ad facies Domini cum omnibus iustitiis Domini, quas fecit.	7. Nunc ergo state, ut iudicio contendam adversum vos coram Domino, de omnibus misericordiis Domini quas fecit.	7.
14. Post Dominum.	14. Sequentes Dominum Deum vestrum.	14.
21. Vana. Non proderunt.	21. Vana. Non proderunt.	21. Vanorum.
23. A cessando orare.	23. Ut cessem orare.	23.
25. Malefaciendo malefeceritis.	25. Perseveraveritis in malitia.	25.
Peribitis.	Peribitis.	Simul trahemini.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11. 11. Καὶ ἔθετο. Ἄλλος, διέθετο. 11.
Ἄλλος, διέταξεν.

Ἄρχάς.

Καὶ ἔτυπτον. Ἄλλος, καὶ ἐπληξεν.

Κατὰ τὸ αὐτό. Ἄλλ., ὁμοῦ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

11. 11. Et posuit. *Alius*, constituit. 11.
Alius, disposuit.

Principia.

Et percutiebant. *Alius*, et percussit.

Secundum idipsum. *Alius*, pariter.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. I Regum.

V. 11. Ἄλλ., διέθετο. Ἄλλ., διέταξεν. Reg.
Ibid. Ἄ., κεφαλὰς. Reg.

Ibid. Ἄλλ., καὶ ἐπληξεν. Reg.
Ibid. Ἄλλ., ὁμοῦ. Reg.

CAPUT XII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. [Γεγήρακα καὶ πεπολιώμαι.] 2. Γεγήρακα καὶ καθήσομαι. Ἄλλος, πεπολιώμαι καὶ καθήσομαι ἕως τοῦ νῦν.

Διελήλυθα. Ἄλλος, ἀνέστραμμαί.

7. Καὶ νῦν παραστήτε, ἵνα διακριθῶ πρὸς ὑμᾶς ἔμπροσθεν Κυρίου περὶ πασῶν ἐλεημοσυνῶν τοῦ Κυρίου ὧν ἐποίησεν.

7. Καὶ νῦν κατάστητε, καὶ δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἀπαγγελεύω ὑμῖν τὴν πᾶσαν δικαιοσύνην Κυρίου, ἃ ἐποίησεν.

14. 14. Ὑπίσω Κυρίου πορευόμενοι. Ἄλλος, πορευόμενοι ἔπίσω Κυρίου Θεοῦ ὑμῶν, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς.

21. 21. Μηθὲν ὄντων. Οὐ περανοῦσιν οὐθέν. Ἄλλος, οὐκ ὠφελήσουσιν.

23. 23. Ἄνιέναι τοῦ προσεύχεσθαι. Ἄλλος, τοῦ διαλιπεῖν προσευχόμενον.

25. 25. Κακίᾳ κακοποιήσητε. Ἄλλος, κακοποιούντες κακοποιήσητε. Ἄπολεῖσθε. Προστεθήσεσθε.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. [Senui et incanui.] 2. Senui et sedebo. *Alius*, incanui et sedebo usque nunc.

Pertransivi. *Alius*, conversatus sum.

7. Et nunc adstate, ut iudicio contendam vobiscum coram Domino de omnibus misericordiis Domini quas fecit.

7. Et nunc state, et iudicabo vos coram Domino, et annuntiabo vobis omnem justitiam Domini, quæ fecit.

14. 14. Post Dominum ambulantes. *Alius*, ambulantes post Dominum Deum vestrum, et eruet vos.

21. Qui nihil sunt.

21. 21. Non perferent quidquam. *Alius*, non proderunt.

23. 23. Omittendo orare. *Alius*, ut deficiam orans.

25. 25. Maleficio malefeceritis. *Alius*, malefacientes malefeceritis.

Peribitis. Apponemini.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII lib. I Regum.

V. 2. "Α.Λ.Λ., πεπολιώμαι καὶ καθήσομαι etc. Sic Reg. Prorsus existimo πεπολιώμαι, esse versionem Aquilæ et Symmachi, vocis ἡσώθη. Nam ipsi semper τὸ ἡσώθη vertunt πολιά.

Ibid. "Α.Λ.Λ., ἀνέστραμμαi. Sic Reg., tacito in-

terprete, quem sequitur Vulgata. Ita legit etiam Complut.

V. 7. Σ., καὶ νῦν παραστήτε etc. Sic Reg., Drus. et Procop. Sed duo posteriores lectionem pleniorē

CAPUT XIII LIB. I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ Ἑλληνικαῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΞ.
1 בְּשָׁנָה שְׁמֹנֶה עָשָׂר בְּלִמְשָׁל	1.	1.
וַיְהִי שְׁנַיִם מִן־עֲלֵי־יִשְׂרָאֵל		
3 מִן־בְּנֵי פְלִשְׁתִּים	5.	5, Τὸ ὑπόστυγμα τῶν ἀλλοφύλων.
4 וְהִסְתַּבְּחָה יִשְׂרָאֵל בְּפִשְׁתִּים	4.	4. Ἀκουσάτωσαν οἱ Ἑβραῖοι.
6 כִּי צִדְדוּ כִי נָשׂוּ הַעַם הַחִבְּוֹנִים	6.	6.
7 וַעֲבָדִים	7.	7.
8 וַיִּחַל שְׁבַע־יָמִים לְכַתֵּב אֶשֶׁר שְׂמָאֵל	8.	Ἐξῆπλάγη. 8. Καὶ περιέμεινεν ἑπτὰ ἡμέρας, εἰς συνταγὴν τοῦ Σαμουὴλ.
12 וַפְּנֵי יְהוָה לֹא הָיָה וְאֶאֱרָב	12.	12.
13 וַיִּצַּח הַמִּשְׁחָה מִכִּזְבֹּחַ שִׁשְׁתִּים	13.	13. Ἡγνωμόνησας.
17	17.	17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA	AQUILA.
1. Filius anni Saul in regnando ipsum.	1. Filius unius anni erat Saul cum regnare cœpisset.	1.
Et duobus annis regnavit super Israel.	Duobus autem annis regnavit super Israel.	
3. Præsidentem Philisthim. Audiant Hebræi.	3. Stationem Philistinorum. Audiant Hebræi.	3. Stationem alienigenarum. Audiant Hebræi.
4. Et etiam fœtuit Israel in Philisthim.	4. Et erexit se Israel adversus Philisthim.	4.
6. Quia angustia sibi, quia coarctatus erat populus, et absconderunt se.	6. Se in arcto positos, (afflictus enim erat populus,) absconderunt se.	6.
7. Et Hebræi. Intremuerunt.	7. Et Hebræi. Perterritus est.	7. Exterritus est.
8. Et expectavit septem dies ad tempus statutum quod Samuel.	8. Et expectavit septem dies juxta placitum Samuelis.	8. Et expectavit septem dies, ad tempus statutum ipsius Samuelis.
12. Et facies Domini non oravi, et vim feci mihi, et ascendere feci holocaustum.	12. Et faciem Domini non placavi, necessitate compulsus, obtuli holocaustum.	12.
13. Stultus factus es.	13. Stulte egisti.	13. Ingratus fuisti.
17. Et egressus est corrumpens e castrametatione Philisthim.	17. Et egressi sunt ad prædandum de castris Philistiaorum.	17.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XII lib. I Regum.

habent, quam vides supra.

V. 14. Ἄλλ., παρευόμενοι ὀπίσω Κυρίου Θεοῦ ὁμῶν etc. Sic Reg. ex incerto qui paraphrasi utitur : nam postrema verba non sunt in Hebræo.

V. 21. Ἄ., κενῶν. Reg.

Ibid. Ἄλλ., οὐκ ὠφελήσουσιν. Reg.

V. 23. Ἄλλ., τοῦ διαλείπειν προσευχόμενον. Reg

V. 25. Ἄλλ., κακοποιούντες κακοποιήσατε. Reg
Ibid. Ἄ., συνσυρῆσαθε. Σ., ἀπολείσαθε. Reg.

CAPUT XIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

1. Υἱὸς ὡς ἐνιαυτός Σαούλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

3. Ἄκουσάτωσαν οἱ ἐν τῷ πέραν.

4.

6.

μ. Καὶ οἱ ἐκ τοῦ πέραν.
Ἠκολούθησε.

8. Ἀνέμεινεν (Al. ὑπερέθετο. Coisl.) δὲ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς συνταγῆν τοῦ Σαμουήλ.

12. Καὶ πρὶν ἢ τὸ πρόσωπον Κυρίου λιτανεύσω, καὶ βιασθεὶς ἀνήνεγκα τὴν ὀλοκαύτωσίν σου.

13. Ἠφρόνησας.

17. Καὶ ἐξῆλθον οἱ διαφθείροντες ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Φυλισταίων.

1. Vacat. Ἄλλος, υἱὸς ἐνιαυτοῦ ἦν Σαούλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. Ἄλλος, υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν Σαούλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.

Deest. Ἄλλος, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ.

3. Τὸν νατιῖ τὸν ἀλλόφυλον.
Ἠθετήχασιν οἱ δούλοι.

4. Καὶ ἠσχύνθησαν Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις. Ἄλλος, καὶ ἐξουδέκωσεν Ἰσραὴλ τοὺς ἀλλοφύλους.

6. Ὅτι στενῶς αὐτῷ μὴ προσάγειν αὐτόν, καὶ ἐκρύβη ὁ λαός. Ἄλλος, ὅτι ἐκθλίβονται, καὶ ἀνεχώρησεν ὁ λαός, καὶ ἐκρύβη.

7. Καὶ οἱ διαβαίνοντες.
Ἐξέστη.

8. Καὶ διέλιπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυρίῳ, ὡς εἶπε Σαμουήλ.

12. Καὶ τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου οὐκ ἰδεθήν, καὶ ἐνεκρατευσάμην, καὶ ἀνήνεγκα τὴν ὀλοκαύτωσιν. Coislin. Ἄλλος, ἀνέσχον.

13. Μεματαίωταί σοι.

17. Καὶ ἐξῆλθε διαφθείρων ἐξ ἀγροῦ ἀλλοφύλων.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Filius quasi anniculus Saul in regnando ipsum.

3. Audiant qui in transitu sunt.

4.

6.

7. Et qui ex transitu.
Secutus est.

8. Expectavit autem septem dies in tempus statutum ipsius Samuel.

12. Et priusquam faciem Domini deprecatus, et violenter actus obtuli holocaustum tuum.

13. Insipienter egisti.

17. Et egressi sunt vastatores e castris Philistæorum.

1. Vacat. Alius, filius anni erat Saul in regnando ipsum. Alius, filius triginta annorum Saul in regnando ipsum.

Deest. Alius, et duos annos regnavit in Israel.

3. Nasib alienigenam.
Spreverunt servi.

4. Et puduit Israel in alienigenas. Alius, et despexit Israel alienigenas.

6. Quia anguste sibi ne ipse accedat, et occultavit se populus. Alius, quia opprimuntur, et recessit populus, et abscondit se.

7. Et transitores.
Expavit.

8. Et distulit septem dies testimonio, sicut dixerat Samuel.

12. Et faciem Domini non sum deprecatus, et vim feci, et obtuli holocaustum. Coisl. aliter, animo repugnante feci.

13. Stulte actum est tibi.

17. Et egressus est vastator ex agro alienigenarum.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
18 הַרְאָשׁ אֶחָד יִפְנֶה דָרֵךְ הַנֶּבֶל הַנֶּשְׁקָה עַל־גִּי הַצְּבָעִים	18.	18 Καὶ κεφαλὴ ἡ μία ἐνευεν ὀδὸν τοῦ ἐκκύπτοντος ἐπὶ φάραγγα τῶν ὑαίνων. (Al. δορκάδων.)
20 אֶת־כַּחֲרֵשׁוֹ וְאֶת־אֶרְצוֹ קָרַדְמוּ וְאֵת כּוֹחֲרֵשׁ	20.	20. Τὸ θέριστρον αὐτοῦ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξι- νην αὐτοῦ καὶ τὸν τριδόντα αὐτοῦ.
21 הַיְחִתָּה הַפְּעִירָה פִּים לְכוֹחֲרֵשׁוֹ הָאֲתִים וְלִשְׁלֵשׁ קְלֵשׁוֹ וְלִהְקַרְדָּמִים וְלִהְצִיב הַדְּרִיבָן	21.	21.
23 וַיֵּצֵא מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים אֶל־מַכְמֵר מִכְבוֹשׁ	23.	23.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

18. Et caput unum respiciebat viam termini perspicientem super vallem Seboim.

20. Vomerem suum et ligonem suum, et securim suam, et fossorium suum.

21. Et erat lima ora habens, vomeribus, et ligonibus, et tridentibus, et securibus, et ad statuendum stimulum.

23. Et egressus est praefectus Philisthim ad transitum Machmas.

VULGATA LATINA.

18. Tertius autem verterat se ad iter termini imminentis valli Seboim contra desertum.

20. Vomerem suum, et ligonem, et securim et sarculum.

21. Retusæ itaque erant acies vomerum et ligonum et tridentum, et securium usque ad stimulum corrigendum.

23. Egressa est autem statio Philisthim, ut transcenderet in Machmas.

AQUILA.

18. Et caput unum vergebat ad viam respicientis in vallem hyznarum. (Al. caprearum.)

20. Messorium suum, et vas suum, et unusquisque securam suam, et tridentem suum.

21.

23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII lib. I Regum.

V. 1. Σ., υἱὸς ὡς ἐνιαύσιος Σαούλ etc. Ita habent Procopius et cod. Reg. Drusius minus recte, υἱὸς ὡν ἐνιαυσιαῖος. Altera lectio est Procopii et codicis Reg. Tertia affertur a Drusio. In LXX vacat. Nec prætermittendum scholion Regii codicis. Σύμμαχος, υἱὸς ὡς ἐνιαύσιος Σαούλ. Ἀλλοὶ δὲ τοῦτο τὴν ἀπλότητα τῆς ψυχῆς Σαούλ, ἣν εἶχε βασιλεὺς χειροτονούμενος. Ταύτη δὲ οὐκ ἐπὶ πλείστον ἐχρήσατο· ἔθεν πρόσκαιται, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, μετὰ τῆς ἀπλότητος δηλαδὴ. Μεθ' ἧ κλίνας πρὸς πονηρίαν, τῆς θείας γεγύμνεται χάριτος. Ὅθεν ὁ λοιπὸς χρόνος, ὃν ἐβασίλευσε, τῆ τοῦ Σαμουὴλ δημαγωγία λειδύγισται. I. e. « Syymachus, Filius quasi anniculus : quo simplicitas animi Saulis declaratur, quam habuit cum in regem inauguratus est, quam tamen non diu servavit. Quare additur : Et duobus annis regnavit super Israel, nempe cum illa morum simplicitate. Postea quippe ad malitiam declinans, divina gratia destitutus est. Quamobrem reliquum tempus quo regnavit, Samuelis administrationi computatur. » Hunc locum habet Proco-

pius, sed admodum vitiatum, ita ut aptam sententiam non reperias. Qui autem sic posuit υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν, vitiatum esse textum putavit, suoque Marte restituit.

Ibid. Ἄλλος, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν etc. Ita cod. Reg. In LXX vacat.

V. 3. Ἄ., τὸ ὑπόστημα τῶν ἀλοφύλων. Ita Reg et Procop., ὑπόστημα vero pro statione militum exstat, ut monet Drusius, II Reg. xxii, et ὑπόστασις quoque eadem significatione capite sequenti, v. 1.

Ibid. Ἄ., ἀκουσάτωσαν οἱ Ἑβραῖοι. Σ., ἀκουσάτωσαν οἱ ἐν τῷ πέραν. Sic Drusius, Reg. et Procopius, qui loco τοῦ οἱ Ἑβραῖοι, ad Aquilam habet οἱ δοῦλοι, lapsu graphico scilicet, quia librarius versionem LXX Aquilæ tribuit. Aquila eandem vocem infra vertit Ἑβραῖοι, cap. xiv, v. 21.

V. 4. Ἄλλος, καὶ ἐξουδένωσεν. Reg.

V. 6. Ἄλλος, ὅτι ἐκθλίβονται etc. Reg.

V. 7. Σ., καὶ οἱ ἐκ τοῦ πέραν. Reg.

Ibid. Ἄ., ἐξεπλάγη. Σ., ἠκολούθησε. Ita Reg.

V. 8. Ἄ., καὶ περιέμεινεν etc. Has Aquilæ et

CAPUT XIV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 אֶל־מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים	1.	1. Τὴν ὑπόστασιν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Ad stationem Philisthim.	1. Ad stationem Philistinorum.	1. Stationem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ'.

18. Κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ὄριου ὑπερ-
καιμένου κατὰ τὴν φάραγγα τὴν
Σεβοίμ εἰς τὴν ἔρημον.

20. Τὴν ὕννιν, καὶ τὸ σκαφεῖον
αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀξινάριον, καὶ τὴν
δικελλαν.

21.

23.

SYMMACHUS.

18. Juxta viam termini superja-
centis secundum vallem Seboim
in desertum.

20. Vomerem et ligonem suum,
et securiculam, et bidentem.

21.

23.

18. Καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ μία ἐπιβλέπου-
σα ὁδὸν Γαβαε τὴν εἰσχύπτουσαν
ἐπὶ Γαί τὴν Σαβίμ.

20. Τὸ θέριστρον αὐτοῦ, καὶ τὸ
σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξι-
νὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.

21. Καὶ ἦν ὁ τρυγητὸς ἔτοιμος
τοῦ θερίζειν. Τὰ δὲ σκευὴ ἦν τρεῖς
σίχλοι εἰς τὸν ὁδόντα, καὶ τῆ ἀξίνῃ
καὶ τῷ δρεπάνῳ ὑπόστασις ἦν ἡ
αὐτῆ. Ἄλλος, καὶ ἐγενήθη ἡ προσ-
βάλωσις στόματα τοῖς ἀρότροις,
καὶ τοῖς ρίξιν, καὶ ταῖς τρισελη-
σιν, καὶ ταῖς ἀξίνοις, καὶ τοῦ στε-
ρεώσαντος βούκεντρον.

23. Καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ὑποστάσεως
τῶν ἀλλοφύλων τὴν ἐν τῷ πέραν
Μαχμάς.

LXX INTERPRETES.

18. Et principium unum spec-
tans viam Gabae vergentem ad
Gai Sabim.

20. Messorium suum, et vas
suum, et unusquisque securim
suam, et falcem suam.

21. Et erat vindemia parata ad
metendum. Vasa autem erant tres
sicli in dentem, et securi et falci
substantia erat eadem. Alius, et
erat applicatio, ora aratris, et li-
gonibus, et tridentibus, et securi-
bus, et firmantis stimulum boum.

23. Et exiit de statione alieni-
genarum trans Machmas.

18. Ὁδὸν τοῦ ὄριου τοῦ ἐπιβλέ-
ποντος ἐν τῇ κοιλάδι τῶν δορκάδων.
(*Coislin.* τὴν κοιλάδα τῶν δορκά-
δων.)

20. Τὸ βούκεντρον αὐτοῦ καὶ τὸ
σκεῦος αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀξι-
νὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ δρέπανον αὐτοῦ.

21.

23. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ στάσις τῶν ἀλ-
λοφύλων εἰς τὴν διάβασιν Μαχμάς.

THEODOTIO.

18. Viam termini respicientis in
vallem caprearum. (*Coislin.* val-
lem caprearum.)

20. Stimulum boum suum, et
vas suum, et unusquisque securim
suam, et falcem suam.

21.

23. Et exiit statio alienigena-
rum in transitum Machmas.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII lib. I Regum.

Symmachi lectiones, pleniores habet Drusius quam
Procop. et cod. Regius, qui postremi eam quæ
Theodotionis fertur adjuiciunt.

V. 12. Σ., καὶ πρὶν ἢ τὸ πρόσωπον Κυρίου λιτα-
νεύσω etc. Hanc Symmachi interpretationem ple-
niorem habet cod. Regius, breviorē Procopius.

V. 13. Ἄ., ἡγγωμόνησας. Σ., ἡφρόνησας. Reg.

V. 17. Σ., καὶ ἐξῆλθον οἱ διαφθ. Sic Procop. et
cod. Reg.

V. 18. Hasce trium interpretum lectiones habet
Drusius, qui primam sine interpretis nomine at-
tulit: ea vero est Aquilæ, ut videtur. Codex tamen
Regius illud, ἐν τῇ κοιλάδι τῶν δορκάδων, quod
Theodotionis esse dicitur apud Drusium, Aquilæ
trihuit, quemadmodum et Theodoretus.

V. 20. Σ., τὴν ὕννιν etc. Sic Regius codex has
omnes versiones exhibet. Theodor. et Procopius
legunt τὴν ὕννιν, veramque lectionem exhibent, ut
arbitramur.

(*) Vox τρισελησιν suspecta est Schleusnero, qui addit: « An legendum est, τρισὶ χηλοῖς? αὐτὸ
τρικέλλαις? ut hoc dicatur sicut δισελλα. Certe ex τρισελησιν esset τρισελέσι. » DRACH.

CAPUT XIV LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Εἰς μεσσή των ἀλλοφύλων.
Ἄλλος, εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλ-
λοφύλων.

1.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.

1. In messab alienigenarum.
Alius, in stationem (vel substau-
tionem) alienigenarum.

1.

TO EBPAIKON.
 3 נשא אש
 4 שן הסלע מהעבר מזה ושן
 הסלע מהעבר מזה

5 השן האחד מצוק מצוק מזה
 מכמש והאחד מנגב מל גבע

6 מינעזר
 8 ונגליו
 11 אל-מעב פלשתים

18 הגישה ארון האלהים כיהיה
 ארון האלהים ביום ההוא ובני
 ישראל

21 והעברים
 24 ונקמתי

27 המטה
 והראטה
 28 ויעף
 29 עבר

31 בפלשתים ממכמש

32 ויעש העם אל-שלל

34 הלילה

VERSIO HEBRAICA TEXT.

3. Portans ephod.
 4. Dens petræ a transitu inde,
 et dens petræ a transitu inde.
 5. Dens unus statio ab aquilone
 contra Machmas; et unus a meri-
 die contra Gabaa.

6. Restrictio.
 8. Et nos manifestabimus.
 11. Ad stationem Philisthim.

18. Admove arcam Dei: quia
 erat arca Dei in die illa, et populus
 Israel.

21. Et Hebræi.
 24. Et ulciscar.
 27. Virgæ.
 Et viderunt.
 28. Et defessus est.
 29. Turbavit.
 31. In Philisthim a Machmas.

32. Et divertit populus ad spo-
 sium.
 34. Noctu.

TO EBPAIKON
 Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

3.
 4.

5.

6.
 8.
 11.

18.

21
 24.

27.
 28.
 29.

31.

32.

34.

VULGATA LATINA.

3. Portabat ephod.
 4. Eminentes petræ ex utraque
 parte, et quasi in modum dentium
 scopuli hinc et inde prærupti.
 5. Unus scopulus prominens ad
 aquilonem ex adverso Machmas,
 et alter ad meridiem contra Gabaa

6. Difficile.
 8. Cumque apparuerimus eis.
 11. Stationi Philisthinorum.

18. Applica arcam Dei: erat e-
 nim arca Dei in die illa cum filiis
 Israel.

21. Sed et Hebræi.
 24. Ulciscar.
 27. Virgæ.
 Illuminati sunt.
 28. Defecerat.
 29. Turbavit.
 31. Philisthæos a Machmis.

32. Et versus ad prædam
 34. Usque ad noctem.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

3. Φέρων ἐπενδύτην.
 4.

5.

6. Ἐπίσχεσις.
 8. Ἀποκαλυφθησόμεθα.
 11.

18. Πρόσελθε τῇ κιβωτῷ τοῦ
 Θεοῦ, ἣν γὰρ σὺν τοῖς υἱοῖς Ἰσ-
 ραὴλ ἐν τῇ παρεμβολῇ.

21. Καὶ οἱ Ἑβραῖοι.
 24.

27. Βακτηρίας.
 Ἐφωτίσθησαν.
 28.
 29.

31.

32.

34.

AQUILA.

3. Portans superindumentum.
 4.
 5.

6. Retentio.
 8. Nos manifestabimus.
 11.

18. Accede ad arcam Dei; erat
 enim cum filiis Israel in castris.

21. Et Hebræi.
 24.
 27. Baculi.
 Illuminati sunt.
 28.
 29.
 31.

32.
 34.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.	3. Αἴρων ἐφοῦδ.	3.	
4.	4. Ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου, καὶ ὁδοὺς πέτρας ἐκ τούτου. Ἄλλος, ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν, καὶ ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν.	4.	
5.	5. Ἡ ὁδὸς ἡ μία ἀπὸ βορρᾶ ἐρχομένου Μαχμάς, καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄλλη ἀπὸ νότου ἐρχομένου Γαβαί. Ἄλλος, ἀκρωτήριον τὸ ἐν ἀπὸ βορρᾶ ἐρχόμενον Μαχμάς, καὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ ἄλλο ἀπὸ νότου ἐρχόμενον τῆς Γαβαί.	5.	
6. Ἐποχή.	6. Συνεχόμενον.	6.	
8.	8. Κατακυλισθησόμεθα.	8. Ἀποκαλυφθησόμεθα.	
11.	11. Εἰς μεσασὶ τῶν ἀλλοφύλων. Ἄλλος, εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀλλοφύλων.	11.	
18. Πρόσελθε τῇ κιβωτῇ τοῦ Θεοῦ, ἦν γὰρ σὺν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν τῇ παρεμβολῇ.	18. Προσάγαγε τὸ ἐφοῦδ. Ὅτι αὐτὸς ἦρε τὸ ἐφοῦδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ.	18. Ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον Ἰσραήλ.	
21.	21. Καὶ οἱ δούλοι.	21.	
24.	24. Ἐκδικήσω. Ἄλλος, τιμωροῦμαι.	24.	
27.	27. Σκήπτρου. Ἄλλος, βάρδου. Ἐπέβλεψαν.	27.	
28.	28. Ἐξελύθη. Ἄλλος, ἐκοπίατε.	28.	
29.	29. Ἀπήλαχεν. Ἄλλος, ἐτάραξεν.	29.	
31.	31. Ἄλλοφύλων ἐν Μαχμάς. Ἄλλος, ἐκ τῶν ἀλλοφύλων πλείους ἢ ἐν Μαχμάς.	31.	
32. Καὶ ἐτράπη τοῦ ἀρπάζειν.	32. Καὶ ἐκλήθη ὁ λαὸς εἰς τὰ σκύλα. Ἄλλος, ὤρμησεν εἰς τὰ σκύλα.	32.	
34.	34. Vacat. Ἄλλ., τὴν νύκτα.	34.	
SYMMACHUS.		LXX INTERPRETES.	
3.	3. Portans ephud.	3.	
4.	4. Dens petræ hinc, et dens petræ hinc. <i>Alius</i> , summitas petræ hinc, et summitas petræ hinc.	4.	
5.	5. Via una ab aquilone venienti Machmas, et via altera ab austro venienti Gabae. <i>Alius</i> , summitas una ab aquilone juxta Machmas, et summitas altera ab austro juxta Gabaa.	5.	
6. Inhibitio.	6. Restrictum.	6.	
8.	8. Devolvemur.	8. Nos manifestabimus.	
11.	11. In messab alienigenarum. <i>Alius</i> , in multitudinem alienigenarum.	11.	
18. Accede ad arcam Dei; erat enim cum filiis Israel in castris.	18. Admōve ephud; quia ipse tulit ephud in die illa coram Israel.	18. Quia erat arca Dei in die illa coram Israel.	
21.	21. Et servi.	21.	
24.	24. Ulciscar. <i>Alius</i> , puniam.	24.	
27.	27. Sceptri. <i>Alius</i> , virgæ. Respexerunt.	27.	
28.	28. Defecit. <i>Alius</i> , laboravit.	28.	
29.	29. Perturbavit. <i>Alius</i> , turbavit.	29.	
31.	31. Alienigenarum in Machmas. <i>Alius</i> , de alienigenis plures quam in Machmas.	31.	
32. Et versus est ad rapiendum.	32. Et divertit populus ad spolia. <i>Alius</i> , irruit in spolia.	32.	
34.	34. Vacat. <i>Alius</i> , noctem.	34.	
THEODOTIO.			

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.]
הבדב 36	36.	36.
כל פנות העם 38	38.	38. Εἰς τὰς γωνίας τὸ κλητός.
דעני וראו בכה היתה החסאת הזאת היום		
הבה תכלם 41	41.	41.
כי עבד-אלהים עשה היום הזה 45	45.	45.
ושאל לכה המלכה 47	47.	47.
ובכל אשר יצפה ירשע		
חיל 48	48.	48.
דר 50	50.	50.
חיל 52	52.	52.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
36. Bonum.	36. Bonum.	36.
38. Omnes anguli populi.	38. Angulos populi.	38. In angulos multitudo.
Et scitote et videte in quo sit peccatum hoc hodie.	Et scitote et videte per quem acciderit peccatum hoc hodie.	
41. Da perfectionem.	41. Da iudicium.	41.
45. Quia cum Deo fecit die hac.	45. Quia cum Deo operatus est hodie.	45.
47. Et Saul cepit regnum.	47. Et Saul confirmato regno.	47.
Et in omnibus quæ respiciebat, condemnabat.	Quocumque se verterat, supe- rabat.	
48. Virtutem.	48. Congregato exercitu.	48.
50. Patruī.	50. Patruelis.	50.
52. Virtutis.	52. Fortem et aptum ad præ- lium.	52.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. I Regum.

V. 1. 'A., τὴν ὑπόστασιν. Coislīn. "Ἄλλος, εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων. Reg.

V. 3. 'A., φέρων ἐπενδύτην. Reg. פָּרַח vertere solet Aquila, ἐπέन्दυμν.

V. 4. "Ἄλλος, ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν etc. Reg. Qui bis habet ὁδούς mendose pro ὁδούς, *deus*.

V. 5. "Ἄλλος, ἀκρωτήριον τὸ ἐν etc. Reg. Hic versio LXX in eodem codice omnino vitata est, ut et in editione Romana. Nam ex nominum similitudine imperiti librarii, ὁδός, *ria*, posuere pro ὁδούς, *deus*, quæ est propria τοῦ ἴσ significationis.

V. 6. 'A., ἐπίσχεσις. Σ., ἐποχή. Reg.

V. 8. 'A., Θ., ἀποκαλυφθησόμεθα. Reg.

V. 11. "Ἄλλος, εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀλλοφύλων. Reg.

V. 18. Hæ lectiones A., S. et Theodotionis prodeunt ex cod. Coislīn., nec omnino consonant cum Hebræo.

V. 21. 'A., καὶ οἱ Ἑβραῖοι. Reg. LXX autem, καὶ οἱ δοῦλοι. Legerunt haud dubie דַּבְדְּבִי.

V. 24. "Ἄλλος, τιμωρήσομαι. Reg.

V. 27. 'A., βακτηρίας. "Ἄλλος, ῥάβδου. Reg.

Ibid. 'A., ἐφωτίσθησαν. Reg.

V. 28. "Ἄλλος, ἐκοπίασε. Ita Reg.

V. 29. "Ἄλλος, ἐτάραξεν. Reg.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ω.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
36.	36. Τὸ ἀγαθόν. Ἄλλος, τὸ ἀρεστόν.	36.
38. Τοὺς μεγάλους.	38. Τὰς γωνίας τοῦ Ἰσραήλ. Ἄλλος, τὰς φυλάς τοῦ λαοῦ.	38.
Καὶ γινώτε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία σήμερον.	Καὶ γινώτε καὶ ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὕτη σήμερον.	
41.	41. Δὸς δῆλους. Ἄλλος, δὸς δῆλωσιν.	41.
45.	45. Ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐποίησε τὴν ἡμέραν ταύτην. Ἄλλος, ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐποίησε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ.	45.
47.	47. Καὶ Σαοὺλ ἔλαχε τοῦ βασιλεύειν, κατακληροῦται ἔργον. Ἄλλος, καὶ Σαοὺλ κατακληροῦται τὸ ἔργον τοῦ βασιλεύειν. Οὐ ἂν ἐστράφη, ἐσώζετο. Ἄλλος, οὐ ἂν ἐπέβλεψεν, ἐσώζεν.	47.
48.	48. Δύναμιν. Ἄλλως, δύναμιν ἀτναίν. Ἄλλος, δύναμιν μεγάλην.	48.
50.	50. Οἰκείου. Ἄλλος, πατραδέλου.	50.
52.	52. Δυνάμεως. Ἄλλος, εὐπορίας.	52.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
36.	36. Bonum. <i>Alius</i> , placitum.	36.
38. Magnos.	38. Angulos Israel. <i>Alius</i> , tribus populi.	38.
Et cognoscite in quo factum sit peccatum hodie.	Et cognoscite et videte in quo factum est peccatum hoc hodie.	
41.	41. Da manifestationes. <i>Alius</i> , da manifestationem.	41.
45.	45. Quoniam populus Dei fecit diem hanc. <i>Alius</i> , misericordia Dei fecit in die hac.	45.
47.	47. Et Saul sorte cepit regnare, sorte cepit opus. <i>Alius</i> , et Saul sorte cepit opus regnandi. Quocumque se vertebat, salvabatur. <i>Alius</i> , quocumque respiciebat, salvabat.	47.
48.	48. Virtutem. <i>Aliter</i> , virtutem atnain. <i>Alius</i> , virtutem magnam.	48.
50.	50. Propinqui. <i>Alius</i> , patrum.	50.
52.	52. Virtutis. <i>Alius</i> , abundantiae.	52.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. I Regum.

V. 31. Ἄλλος, ἐκ τῶν ἀλλοφύλων etc. Reg.
 V. 32. Σ., ἐστράφη τοῦ ἀρπάξαι. Ἄλλος. ὤρμησεν etc. Reg.
 V. 34. Ἄλλος, τὴν νύκτα. Reg. In edit. Romana omittitur.
 V. 36. Ἄλλος, τὸ ἀρεστόν. Reg.
 V. 38. In Regio, Ἄ., εἰς τὰς γωνίας τὸ κλητός· in *angulos multitudo*. Κλητός, *multitudinem* interdum, itemque *gloriam* sive *decus* significat. Σ., τοὺς μεγάλους, supple τοῦ λαοῦ, i. e. *magnates populi*. Ἄλλος, τὰς φυλάς τοῦ λαοῦ. Reg.
 Ibid. Σ., καὶ γινώτε ἐν τίνι etc. Reg.
 V. 41. Ἄλλος, δις δῆλωσιν. Reg.

V. 45. Ἄλλος, ἔλεος τοῦ Θεοῦ etc., erratum videtur pro ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ. LXX, □γ, *populus*, verterunt. Vulgata melius □γ, *cum*, litteræ eadem in utroque, significatio diversa.
 V. 47. Ἄλλ., καὶ Σαοὺλ κατακληροῦται etc. Reg. Ibid. Ἄλλος, οὐ ἂν ἐπέβλεψεν, ἐσώζεν. Reg.
 V. 48. Ἄλλως, δύναμιν ἀτναίν. Mira depravatio. Ἄλλος, δύναμιν μεγάλην. Utraque lectio in Reg.
 V. 50. Ἄλλος, πατραδέλου. Reg. et Coisl. alter. Videtur omnino esse Aquilæ qui ita vertit supra, x, 14, et passim in Canticis.
 V. 52. Ἄλλος, εὐπορίας. Coisl. alter.

CAPUT XV LIB. I REGUM

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

צבאות 2	2	2.	Ἐπισκεψάμενον.
פקדתי			
שם			
במלאים 4	4.	4.	
מאחיהם			
רגלי			
וירב 5	5.	5.	
בטל			
עמלקי פקדאסך עמו דאסו	6.	6.	
עשיתה חסד עם-כל-בני ישראל			
אסף			Συνέσωσε.
ויסר			Καὶ ἀπέστη.
החיים 8	8	8.	
החיים 9	9.	9.	
נבחה			Τεταπειωμένον.
נהמתו 11	11.	11.	
מאחרי			Ἀπὸ δεξιῶν μου.
ויהי			
הקיותי 13	13.	13.	Ἐχύρωσα.
אשר חמל 15	15.	15.	Ἵν ἐφείλατο.
הרף 16	16	16.	Ἄφεσ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

2. Exercituum.	2. Exercituum.	2.
Recensui.	Recensui.	Inspexi.
Posuit.	Restitit.	
4. In agnis.	4. Quasi agnos.	4.
Ducenta.	Ducenta.	
Peditum.	Peditum.	
5. Et insidiatus est.	5. Tetendit insidias.	5.
In torrente.	In torrente.	
6. Amalecitz ne forte compre-	6. Ab Amalec, ne forte invol-	6.
hendam te cum eo: et tu fecisti	vam te cum eo: tu enim fecisti	
misericordiam cum omnibus filiis	misericordiam cum omnibus filiis	
Israel.	Israel.	
Comprehendam te.	Involvam te.	Simul inveniam te.
Et recessit.	Et recessit.	Et recessit.
8. Interfecit.	8. Interfecit.	8.
9. Perdere ea.	9. Disperdere ea.	9.
Contemptum.	Vile.	Humiliatum.
11. Pœnitet me.	11. Pœnitet me.	11.
De post me.	Dereliquit me.	De post me.
Et iratus est.	Contristatus est.	
13. Statui.	13. Implevi.	13. Ratum feci.
15. Quia pepercit.	15. Pepercit enim.	15. Quibus pepercit.
16. Permitte.	16. Sine	16. Permitte

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Ἐπίθετο.	2. Σαβαώθ. Ἄλλος, στρατιῶν. Ἐδικήσω.	2.
4.	Ἀπήντησεν. 4. Γαλγάλοις. Ἄλλος, ἄρμασιν. Τετρακοσίας. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , διακο- σiais.	Ἐπάταξεν 4.
5.	Ταγμάτων. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , πεζῶν. 5. Ἐνὶ δρευσεν. Ἄλλος, ἐνὶ δρου- σεν.	5.
6.	Ἐν τῷ χειμάρρῳ. Ἄλλος, ἐν τῇ φάραγγι. 6. Τοῦ Ἀμαλχεῖτου, μὴ προσθῶ σε μετ' αὐτοῦ, καὶ σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἄλ- λος, τοῦ Ἀμαλήκ, καὶ οὐ προστε- θήσῃ μετ' αὐτοῦ, ἐπειδὴν οὐκ ἐποίη- σεν ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Προσθῶ σε. Καὶ ἐξέκλινεν.	6.
8. Ἐξωλόθρευσεν.	8. Ἀπέκτεινεν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἀνε- θεμάτισεν.	8.
9.	9. Ἐξολοθρεῦσαι αὐτά. Ἄλλος, ἀναθεματίσαι. Ἰτιμωμένον.	9.
Εὐτελής.	11. Μεταμεμέλημαι.	Ἐξουδενωμένον.
11. Μετεμελήθην.	Ἄπὸ δπισθέν μου.	11. Παρακέκλημαι.
Ἄκολουθεῖν μοι.	Ἡθύμησε.	Ἵργιλον (<i>sic</i>).
Ἐλυπήθη εἰ ὄργιλον (<i>sic</i>).	13. Ἔστησα.	13.
13.	15. Ἄ περιεποιήσατο.	15.
15.	16. Ἄνεσ.	16.
16. Ἔασον.		

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2.	2. Sabaoth. <i>Alius</i> , exercituum. Ulciscar.	2.
Irruit.	Occurrit.	Percussit.
4.	4. Galgalis. <i>Alius</i> , curribus. Quadringenta. <i>Reliqui</i> , ducentis. Ordinum. <i>Reliqui</i> , peditum.	4.
5.	5. Insidiatus est. <i>Alius</i> , consti- tuit. In torrente. <i>Alius</i> , in convalle.	5.
6.	6. Amalecitar, ne addam te cum eo : et tu fecisti misericordiam cum filiis Israel. <i>Alius</i> , ipsius A- malec, et non adjicies cum eo, quia non fecit misericordiam cum filiis Israel. Addam te. Et declinavit.	6.
8. Exterminavit.	8. Interfecit. <i>Reliqui</i> , anathema- tizavit.	8.
9.	9. Exterminare ea. <i>Alius</i> , ana- thematizare.	9.
Vile.	Vile.	Contemptum.
11. Pœnitet me.	11. Pœnitet me.	11. Revocavi π.ε.
Sequi me.	De post me.	Iratus est.
Doluit, et, iratus est.	Contristatus est.	
13.	13. Firmavi.	13.
15.	15. Quæ reservavit.	15.
16. Sine.	16. Permite.	16.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ελληνικαὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

21 ראשית הודים לחם

22 והנפץ ליהוה בלחם
שסע מוכח סוב

הקשיב
23 כי חטאת - קסם מרו ואר
חדשים הנצר

25 נא
26 מאספה
הכאק
27 בכף
מניח
28 לרעך
29 הגם נצח ישראל לא ישקר והא
ינחם

21.

22.

23.

25.
26.
27.
28.
29.

21. Κεφάλιον.

22.

23. Ἄμαρτία μαντείας παρατη-
ρασμός. . . .

25.
26.
27.
Ἐνδύματος αὐτοῦ.
28. Ἐταίρω σου.
29

להנחם
32 אג מעדת

32.

Μεταμεληθῆναι.
32. Ἄγαγ ἀπὸ τρυφερίας.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Initium anathematis ad immolandum.

21. Primitias eorum quæ cæsa sunt, ut immolet

21. Capitulum.

22. Numquid voluntas Domino in holocaustis ?

22. Numquid vult Dominus holocausta ?

22.

Audire præ sacrificio bonum.

Melior est enim obedientia, quam victimæ.

Intendere.

Auscultare.

23. Quia peccatum divinationis rebellio, et mendacium et Theraphim transgredi.

23. Quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare : et quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere.

23. Peccatum vaticinationis, irritatio...

25. Nunc.

25. Quæso.

25.

26. Reprobasti.

26. Projecisti.

26.

Projecit te.

Projecit te.

27. In alam.

27. Summitatem.

27.

Pallii ejus.

Pallii ejus.

Indumenti ejus

28. Socio tuo.

28. Socio tuo.

28. Socio tuo.

29. Et etiam victoria Israel, non mentietur, et non pœnitebit eum.

29. Porro triumphator in Israel non parcat, et pœnitundine non flectetur.

29.

Ad pœnitendum.

Ut agat pœnitentiam.

Ad pœnitendum.

32. Agag delicate.

32. Agag pinguissimus et tremens.

32. Agag a voluptate.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 21.
22. Μή θύσαι;
23. Ὅτι ἁμαρτία τῆς μαντείας εἰς προσερίξειν, ἡ δὲ ἀνομία τῶν ἰδῶλων τὸ ἀπειθεῖν.
25. Ἄξιῳ.
26. Ἐξουθενῶσει σε.
27. Τοῦ ἄκρου τοῦ κρασπέδου. Περιβολαίου αὐτοῦ.
28. Ἐταίρω σου.
- 29.
32. Ἀγάγ ἀδρός.

SYMMACHUS.

- 21.
22. Num vult ?
23. Quia peccatum vaticinationis contendere, iniquitas vero idolorum immorigerum esse.
25. Quæso.
26. Spernet te.
27. Summitatem simbriae. Pallii ejus.
28. Socio tuo.
- 29.
32. Agag delicatus.

21. Τὰ πρῶτα τοῦ ἐξολοθρεύματος θύσαι. Ἄλλος, τὰ πρῶτα τοῦ ἀναθέματος τοῦ θύσαι. Οἱ λοιποὶ, ἀπαρχὴν τοῦ ἀναθέματος.
22. Εἰ θελητὸν τῷ Κυρίῳ ὀλοκαυτώματα; Ἄλλος, οὐ θέλει ὁ Κύριος ὀλοκαυτώσεις.
- Ἄκοη ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν. Ἄλλος, ἀκοὴ ἀγαθὴ ὑπὲρ θυσίαν. Ἄλλος, βελτίων θυσίας.
- Ἡ ἐπακράσις. Ἄλλος, τὸ προσέχειν.
23. Ὅτι ἁμαρτία οἰωνισμὰ ἐστίν, ὀδύνην καὶ πόνους θεραφίν ἐπάγουσιν. Ἄλλος, οἰωνισμὰ ἐστὶ παραπικρασμὸς, ἀδικία καὶ θεραφεῖν ὀδύνην καὶ πόνους ἐπάγουσιν.
25. Δή.
26. Ἐξουθενώσας. Ἄπεθάλετό σε.
27. Τοῦ πτερωγίου. Διπλοῖδος αὐτοῦ.
28. Τῷ πλησίον σου.
29. Καὶ διαιρεθήσεται Ἰσραὴλ εἰς δύο, καὶ οὐκ ἀποστρέψει, οὐδὲ μετανοήσει. Ἄλλος, σχισθήσεται, καὶ οὐκ ἐπιστρέψει, οὐδὲ μετανοήσει ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ. Ἄλλος, οὐ ψεύσεται, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται.

Μετανοῆσαι

32. Ἀγάγ τρέμων. Ἄλλος, Ἄγάγ ἐξ Ἀναθὼθ τρέμων.

LXX INTERPRETES.

21. Prima exterminationis ad sacrificandum. *Alius*, prima anathematis ad immolandum. *Reliqui*, primitias anathematis.
22. Si voluntas Domino holocausta? *Alius*, non vult Dominus holocausta.
- Auditio super sacrificium bonum. *Alius*, auditio bona super sacrificium. *Alius*, melior sacrificio.
- Obedientia. *Alius*, attendere.
23. Quoniam peccatum augurium est, dolorem et labores Theraphin inducunt. *Alius*, augurium est irritatio: injustitia et Theraphin dolorem et labores inducunt.

25. Utique.
26. Sprevisi. Abjecit te.
27. Pinnulam. Diploidis ejus.
28. Proximo tuo.
29. Et dividetur Israel in duo: et non avertet, neque pœnitebit. *Alius*, scindetur et non convertet se, neque pœnitebit sanctus Israel. *Alius*, non mentietur neque pœnitebit eum.

Ad pœnitendum.

32. Agag tremens. Ἄλλος, Agag ex Anathoth tremens.

- 21.
- 22.
- 23.
- 25.
26. Ἀπίσω.
27. Ἰματίου αὐτοῦ.
- 28.
- 29.

Παρακληθῆναι.

THEODOTIΩ.

- 21.
- 22.
- 23.
- 25.
26. Abjecisti.
27. Vestimenti ejus.
- 28.
- 29.
- Ut revocetur.
- 32.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι	AKYAAΣ.
הַשִּׁיבָה לְךָ 33	33.	33.
הַשִּׁיבָה לְךָ 34	Ουισασειφ. 34.	Διέσπασεν. 34. Εἰς τὸν βουνόν.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
33. Mater tua. Et scindere fecit.	33. Mater tua, et in frusta concidit.	33.
Et scindere fecit.	Et in frusta concidit.	Discepsit.
34. In Gabaa.	34. In Gabaa.	34. In collem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, στρατιῶν. Coislin. alter.
Ibid. Ἀ., ἐπεσκεψάμην. Ita Reg. et Coislin. alter.
Ibid. Σ., ἐπέθετο etc. Coislin. alter.
V. 4. Ἄλλος, ἄρμασιν. Hæc et sequentes versus quarti lectiones ex eodem Coislin. Pro ἄρμασιν legendum omnino videtur ἄρναςιν, *agnis*; Vulgata enim habet, *quasi agnos*. [Et vox Hebraica מִן בְּטָרִים in *agnis* significat, ut vertit Chaldaice Jonathan. Nimirum singuli adducebant agnum, et ex agnorum numero noscebatur numerus militum: non enim licebat populum viritum numerare, consule II Reg. xxiv, 40 sq. Drach.]
V. 5. Ἄλλος, ἐν ἰδρύσειν. Reg.
Ibid. Ἄλλος, ἐν τῇ φάραγγι. Reg. et Coislin. alter.
V. 6. Ἄλλος, τοῦ Ἀμαλὴκ etc. Reg.
Ibid. Ἀ., συνέσωρα σε. Reg. et Coislin. alter.
Ibid. Ἀ., καὶ ἀπέστη. Reg. Coislin. habet: οἱ λοιποὶ, ἀπέστη.
V. 8. Οἱ λοιποὶ, ἀνεθεμάτισεν. Ex eodem Coisl.

V. 9. Ἄλλος, ἀναθεματίσσι. Ita Reg. et Coisl. alter, sine interpretis nomine. Sic vocem מִן תִּיִּתִי vertunt alibi Aquila et Theodotio.
Ibid. Ἀ., τεταπεινωμένον etc. Has interpretationes ex Regio codice mutuamur. Coislin. alter habet, Ἀ., τεταγμένον, minus recte, et Θ., ἐξουθενωμένον.
V. 11. Σ., μετεμελήθη etc. Idem Coislin.
Ibid. Θ., παρακέκλημαι. Sic legitur in edit. τῶν Ὁ' Romana.
Ibid. Ἀ., ἀπὸ δισσθέν μου. Σ., ἀκολουθεῖν μοι. Idem Coislin., hoc modo: Ἀ., τὸ ἔσω, quod ad marginem positum significat Aquilam ita habere, ut legitur in textu τῶν Ὁ'.
Ibid. Σ., ἐλυπήθη, et Σ., Θ., ὄργιστον. Idem Coisl. qui binas, ut vides, Symmachi interpretationes exhibet, quod et infra in Aquila non semel observatur. Qua de re, nimirum de duabus utriusque editionibus, fuse in Præliminaribus.

CAPUT XVI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAΣ.
מִן הַבַּיִת 1	1.	1. Ἀπεδοκίμασα αὐτόν.
בְּבֵית 3	3.	3.
וַיִּחַדְדוּ 4	4.	4. Ἐξεπλάγησαν.
לְקִרְאוֹתָם	7.	7.
כִּי לֹא אִשָּׁר יִרְאֶה הָאָדָם	7.	7.
וַיַּעֲבֹר יְשׁוּ שֶׁבַע הַיַּמֶּר גַּם-בְּבֵית 9	9.	9.
לֹא בָּרַח יְדָה	9.	9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Reprobavi eum	1. Projecerim eum.	1. Reprobavi eum.
3. Ad victimam.	3. Ad victimam.	3.
4. Et contremuerunt. In occursum ejus.	4. Admirati sunt. Occurrentes ei.	4. Attoniti sunt.
7. Quia non quod videbit homo.	7. Nec juxta intuitum hominis ego judico.	7.
9. Et transire fecit Isai Samma. Et dixit: Etiam in hoc non elegit Dominus.	9. Adduxit autem Isai Samma, de quo ait: Etiam hunc non elegit Dominus.	9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

33.	33. Ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἔσφαξεν. "Ἄλλος, ἡ μήτηρ σου υἱοῦ Σα- σαιφ.	33.
Διέσπασεν.	"Ἐσφαξεν.	"Ἐβασάνισεν.
34.	34. Εἰς Γαβαά.	34.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

33.	33. Mater tua. Et jugulavit. A- lius, mater tua filii Sasiph.	33.
Discerpsit.	Jugulavit.	Cruciavit.
34.	34. In Gabaa.	34.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. I Regum.

V. 13. 'Α., ἐκύρωσα. Reg. Coislín. alter habet, Σ., ἐκύρωσα.
V. 15. 'Α., ὧν ἐφείσατο. Reg. et Coislín. alter.
V. 16. 'Α., ἄφες. Σ., ἔασον. Idem Coislín.
V. 21. 'Α., κεφάλαιον. Οἱ λοιποὶ, ἀπαρχὴν τοῦ etc. Coislín. idem. "Ἄλλος, τὰ πρῶτα τοῦ ἀνα-
θέματος τοῦ θῦσαι. Reg.
V. 22. Σ., μὴ θέλει. Coislín. 2. "Ἄλλος, οὐ θέλει ὁ Κύριος etc. Reg.
Ibid. "Ἄλλος, ἀκοῆ ἀγαθῆ ὑπὲρ θυσίαν. Reg.
Ibid. "Ἄλλος, τὸ προσέχειν. Reg. et Coisl. alter.
V. 23. Has lectiones mutuamur ex codice Reg. pleniore et emendatiore, quam apud Drusium. Adjicitur hæc nota: Τὸ δὲ Θεραφίμ, ὁ 'Α., θερα-
πειάν καὶ ἀνθυφαίρεσιν ἐρμηνεύει. "Ἄλλος, ἐπι-
τήρησιν. I. e. « Illud autem, Theraphim, Aquila, altum et subtractionem interpretatus est: Alius, observa-
tionem. » Illud autem, 'Α., θεραπεσίαν καὶ ἀνθυφαί-
ρεσιν, suspectum mihi est.
V. 25. Σ., ἀξίω. Coislín. 2.

V. 26. Θ., ἀπώσω. Idem.
Ibid. Σ., ἐξουδενώζει σε. Idem. Et sic Ο΄ in edit. Rom.
V. 27. Σ., τοῦ ἀκρου τοῦ κρασπέδου. Reg. et Coislín. alter.
Ibid. 'Α., ἐνδύματος etc. Idem Coislín.
V. 28. 'Α., Σ., ἐταίρω σου Coislín. 2.
V. 29. "Ἄλλος, σχισθήσεται, καὶ οὐκ ἐπιστρέψει etc. Reg. "Ἄλλος, οὐ ψεύσεται etc. Coislín. 2.
V. 32. 'Α., Ἀγάθ ἀπὸ τρυφερίας etc. Ex cod. Reg. et Coislín. altero. Illud autem, ἐξ ἀναθῶθ, mendose positum esse videtur pro Ἀδανῶθ, ex voce Hebraica רצח [et ח, formativa præfixa. DRACON.]
V. 33. "Ἄλλος, ἡ μήτηρ σου υἱοῦ Σασαίφ. Reg. mendose pro οὐ:σασαίφ. Est lectio vocis Hebraicæ ηρωη Græcis litteris expressæ.
Ibid. 'Α., Σ., διέσπασεν. Θ., ἐβασάνισεν. Coisl. 2.
V. 34. 'Α., εἰς τὸν βουνόν. Reg. Hieron. D: locus Hebraicis et supra, cap. xi, ex Theodoro.

CAPUT XVI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

1.	1. Ἐξουθενώκα αὐτόν. "Ἄλλος, ἀπώσωμαι αὐτόν.	1.
3.	3. Εἰς τὴν θυσίαν.	3. Εἰς τὴν θυσίαν.
4. Ἐξεπλάγησαν. 'Ἀπαντήσαντες αὐτῷ.	4. Ἐξέστησαν. Τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ.	4.
7.	7. Ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέπεται ἀν- θρωπος, δέχεται ὁ Θεός. "Ἄλλος, ὅτι οὐχ ὡς ἄν ἴδῃ ἀνθρωπος, οὕτως δέχεται ὁ Θεός.	7.
9.	9. Καὶ παρήγαγεν οἱ Ἰεσσαὶ τὸν Σαμά· καὶ ἐν τούτῳ οὐκ ἐξελέξατο. "Ἄλλος, καὶ παρήγαγεν Ἰεσσαὶ τὸν Σαμαά· καὶ εἶπεν, οὐδὲ ἐν τούτῳ ἐξελέξατο Κύριος.	9.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. Sprevi eum. Alius, rejeci eum.	1.
3.	3. In sacrificium.	3. In sacrificium.
4. Attoniti sunt. Cum occurrerent ei.	4. Expaverunt. Occursu ejus.	4.
7.	7. Quoniam non sicut inspiciet homo, videbit Deus. Alius, quia non sicut videbit homo, videbit Deus.	7.
9.	9. Et produxit Jessai Sama: et in hoc non elegit. Alius, et produxit Jessai Samaa: et dixit, neque in hoc elegit Dominus.	9.

TO EBPAIKON.

החב 11
 חתמל 13
 ובגתו 14
 אדנו 16
 בננר
 מיסיב 17
 נשא כלים 21
 חח אלהים 23

איהבנר
 חח
 וסב ח

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 11. Suntne consummati ?
- 13. Et prosperavit.
- 14. Et terruit eum.
- 16. Dominus noster.
- In cinyra.
- 17. Bene scientem.
- 21. Ferens vasa.
- 23. Spiritus Dei.

Cinyram.
 Et erat respiratio.
 Et bene erat ei.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

11
 13.
 14.
 16.
 17.
 21.
 23.

VULGATA LATINA.

- 11. Numquid jam completi sunt ?
- 13. Directus est.
- 14. Exagitabat eum.
- 16. Dominus noster.
- Cithara.
- 17. Bene psallentem.
- 21. Armiger.
- 23. Spiritus Domini malus.

Citharam.
 Refocillabatur.
 Levius habebat.

ΑΚΥΤΑΣ.

11.
 13. Ἐντυλισθη.
 14. Ἐθάμβει.
 16.
 Ψαλτηριον.
 17.
 21.
 23.

AQUILA.

- 11.
- 13. Inhabitavit.
- 14. Autonitum faciebat.
- 16.
- Psalterium.
- 17.
- 21.
- 23.

Citharam.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. I Regum.

- V. 1. Ἄ., ἀπεδοκίμασα αὐτόν. Coislin. alter. Ἄλλος, ἀπωσμαι αὐτόν. Reg.
- V. 3. Ο., Θ., εἰς τὴν θυσίαν. Reg.
- V. 4. Ἄ., Σ., ἐξεπλάγησαν. Coislin. 2.
- Ibid. Σ., ἀπαντήσαντες αὐτῷ. Coislin. 2.
- V. 7. Ἄλλος, ὅτι οὐχ ὡς ἂν ἰδῆ ἄνθρωπος etc.
- Reg. Illud autem, ὄψεται ὁ Θεός, videbit Deus, ab omnibus adjicitur, quia licet non exprimatur in Hebræo, subintelligitur tamen.
- V. 9. Ἄλλος, καὶ παρήγαγεν Ἴεσσαὶ τὸν Σαμά etc. Reg.
- V. 11. Ἄλλος, ἐτελειώθησαν. Coislin. 2.
- V. 13. Ἄ., ἐντυλισθη etc. Idem.
- V. 14. Ἄ., ἐθάμβει. Coislin. alter. Σ., συνεῖχεν

CAPUT XVII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

באם דמים 1
 בעמס האלה 2
 ניהי 3
 שש 4
 שרשקש 5
 כחיו 7

VERSIO HEBRAICI TEXT.

- 1. In sine Dammim.
- 2. In valle Ela.
- 3. Et vallis.
- 4. Sex.
- 5. Squamarum.
- 7. Sicut liciatorium.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
 2.
 3.
 4.
 5.
 7.

VULGATA LATINA.

- 1. In sinibus Dommim.
- 2. In vallem terebinthi.
- 3. Vallis.
- 4. Sex.
- 5. Squamata.
- 7. Sicut liciatorium.

ΑΚΥΤΑΣ.

1. Ἐν πέρατι Δομείμ.
 2. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς θρυός
 3. Ὁ μεσάζων.
 4.
 5. Φολιδωτόν.
 7. Ὡσεὶ ἀντίον.

AQUILA.

- 1. In sine Dommim.
- 2. In valle quercus.
- 3. medians.
- 4.
- 5. Squamatam.
- 7. Sicut malus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
11.	11. Ἐκλελοίπασιν: Ἄλλος, ἐτελειώθησαν;	11.
15. Ὀρμησεν.	15. Ἐφῆλατο.	15. Ἐπέφανεν.
14. Συνεῖχεν αὐτόν.	14. Ἐπνευγεν αὐτόν.	14.
16. Κύριε ἡμῶν.	16. ✕ Κύριε ἡμῶν.	16.
Κιθάρα.	Ἐν κινύρῃ	Κιθάρα.
17. Καλῶς.	17. Ὀρθῶς.	17. Ἄγαθῶς.
21. Ὀπλοφόρος.	21. Αἰρων τὰ σκεύη.	21.
23.	23. Πνεῦμα πονηρὸν. <i>Οἱ λοιποί</i> , πνεῦμα Θεοῦ.	23.
Καὶ εὐφορὸς ἐγένετο.	Κινύραν.	Ψαλτήριον.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Καὶ ἀνέψυχεν.	Καὶ ἀνέπνευεν.
	Καὶ ἀγαθὸν ἦν αὐτῷ.	
	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
11.	11. Defeceruntne? <i>Alius</i> , suntne consummati?	11.
13. Irruit.	13. Insiliit.	13. Adventit.
14. Occupavit eum.	14. Suffocavit eum.	14.
16. Domine noster.	16. ✕ Domine noster.	16.
Cithara.	In cinyra.	Cithara.
17. Pulcre.	17. Recte.	17. Bene.
21. Armiger.	21. Ferens vasa.	21.
23.	23. Spiritus malus. <i>Reliqui</i> , spiritus Dei.	23.
Et levius habebat.	Cinyram.	Psalterium.
	Et refrigerabat.	Et respirabat.
	Et bene erat ei.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. I Regum.

αὐτόν. Sic Reg.	Ibid. Ἄ., κιθάραν. Θ., ψαλτήριον. Coislin. alter, sive 2.
V. 16. Σ., κύριε ἡμῶν. Coislin. alter.	Ibid. Θ., καὶ ἀνέπνευεν. Coislin. 2 atque etiam Reg., sed sine interpretis nomine.
Ibid. Ἄ., ψαλτήριον etc. Idem.	Ibid. Σ., καὶ εὐφορὸς ἐγένετο. Reg. et Coislin. alter, qui habet ἐγένετο.
V. 17. Σ., καλῶς. Θ., ἀγαθῶς. Coislin. 2.	
V. 21. Σ., ὀπλοφόρος. Idem.	
V. 23. <i>Οἱ λοιποί</i> , πνεῦμα Θεοῦ. Idem.	

CAPUT XVII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Ἐφερμέν. Ἄλλος, ἐν Ἄφες Δομμίν.	1.
2. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλά.	2. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς τερεβίνθου. Ἄλλος, ἐν τῇ κοιλάδι αὐτοῖ.	2. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.
3.	3. Ὁ αὐλών. <i>Οἱ λοιποί</i> , ἡ φάραγξ.	3.
4. Ἐξ.	4. Πέντε (<i>Coislin.</i>). Τεσσάρων (<i>ed. Rom.</i>). <i>Οἱ λοιποί</i> , ἔξ.	4.
5. Ἄσπιδωτόν.	5. Ἄλυσιδωτόν.	5. Ἄσπιδωτόν.
7. Ὡσεὶ ἰστός.	7. Ὡσεὶ μέσακλον. Ἄλλος, μέσσυλον. Ἄλλος, μέσακνον.	7. Ὡσεὶ ἀντίον.
ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Ephermen. <i>Alius</i> , in Aphes Dommin.	1.
2. In valle Hela.	2. In vallem terebinthi. <i>Alius</i> , in valle ipsi.	2. In valle quercus.
3.	3. Vallis. <i>Reliqui</i> , id.	3.
4. Sex.	4. Quinque (<i>Coislin.</i>). Quatuor (<i>ed. Rom.</i>). <i>Reliqui</i> , sex.	4.
5. Scutatam.	5. Hamatam.	5. Scutatam.
7. Sicut velum.	7. Sicut liciatorium. <i>Alius</i> , medianum. <i>Alius</i> , id. alio verbo.	7. Sicut malus.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

ולהבת חנית
שקלים ברזל
8 מלחמה
עבדים
וירד אלי
9 אסיונל להגהם אחי
10 הרפתי
היום הזה
יחד
12 ודוד בן-איש אפרתי הזה
מבית להם יהודה ושבו ימי וד
שמנה בנים והאיש בימי שאול זכר
בא באנשים
15 וילט שלשת בני-ישי הגולים
18 ואת-ערבתם תקח
19 בעמק האלה
20 המעגלה
המערטה
30 אל-מול אדר
35 ויצאתי

8.
9.
10.
12.
13.
18.
19.
20.
30.
35.

Καὶ ἡ φλῆξ δόρατος.
Σικλων στατήρων.
8.
9.
10.
Ἵμοῦ.
12.
15.
18. Καὶ τὸ ἐσοῦδά (ἰ. ἐρουδά)
αὐτῶν λήψῃ. Ἄλλως, καὶ τὴν σύμ-
μειξιν αὐτῶν λήψῃ.
19. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.
20.
30.
35.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Et flamma lanceæ.
Siclorum ferri.
8. Bellum.
Servi.
Et descendat ad me.
9. Si quiverit pugnare mecum.
10. Exprobravi.
Die hac.
Pariter.
12. Et David filius viri Ephra-
thæi hujus de Bethlehem Juda, et
nomen ejus Isai. Et illi octo filii.
Et vir in diebus Saul senex, ve-
næus inter homines.
13. Abieruntque tres filii Isai
majores.
14. Et pignus eorum accipies.
19. In valle Ela.
20. In vallum.
Ad ordinem.
30. Ad contra alterum.
35. Et egrediebar.

Ipsum autem ferrum hastæ ejus.
Siclos ferri.
8. Prælium.
Servi.
Ad singulare certamen.
9. Si quiverit pugnare mecum.
10. Exprobravi.
Hodie.
Singulare certamen.
12. David autem erat filius viri
Ephrathæi, de quo supra dictum
est, de Bethlehem Juda, cui no-
men erat Isai qui habebat octo
filios, et erat vir in diebus Saul
senex, et grandævus inter viros.
13. Abierunt autem tres filii
ejus majores.
14. Et cum quibus ordinati sunt
disce.
19. In valle terebinth
20. Ad locum Magala.
In pugnam.
30. Ad alium
35. Egrediebar.

Et flamma hastæ.
Siclorum staterarum
8.
9.
10.
Pariter.
12.
13.
14. Et eruba eorum accipies.
Aliter, et commixtionem eorum
accipies.
19. In valle quercus.
20.
30.
35.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Διχμή.	Και ἡ λόγχη. Σιχλων σιδήρου.	Και ἡ φλὸξ ὄρατος.
8.	8. Πολέμῳ. <i>Οἱ λοιποὶ, πόλεμον.</i> <i>Ἑβραῖοι. Οἱ λοιποὶ, δοῦλοι.</i>	8.
Εἰς τὸ μονομαχῆσαι. 9. Περιγένηται μου.	Και καταθήτω. 9. Ἐὰν δυνήθῃ πολεμῆσαι πρὸς με.	9
10.	10. Ὀνειδίσα. <i>Ἄλλος, ἐξευτέ-</i> <i>λισα. Ἄλλος, ὕβρισα.</i>	10.
Σήμερον.	Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. Ἄμφότεροι.	Ἄμα.
12.	12. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἦν Δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπου Ἐφραθαίου. Οὗτος ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐ- τῷ Ἰεσσαί· καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. Καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις Σαοὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνδράσι.	12.
13.	13. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, καὶ ἐπορευ- θησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ Ἰεσσαί οἱ με- ζονες.	13.
18. Καὶ τὴν μισθοφορίαν αὐτῶν λήψῃ.	18. Καὶ ὅσα ἂν χρήζωσι γνώσῃ.	18. Καὶ ὁ ἐὰν χρήζουσι γνώσῃ.
19. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλά.	19. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς τερεβίν- θου.	19. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.
20.	20. Ἐἰς τὴν στρογγύλωσιν. Ἄλ- λος, εἰς τὴν παρεμβολήν.	20.
30.	Εἰς τὴν παράταξιν. Ἄλλος, εἰς τὸν πόλεμον.	
35.	30. Εἰς ἐναντίον ἐτέρου. Ἄλλος, εἰς μέρος ἑτερον.	30.
	35. Καὶ ἐξεπορευόμεν. Ἄλλος, ἐξηρχόμεν.	35.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Cuspis.	Et lancea. Siclorum ferri.	Et flamma hastæ.
8.	8. Bello. <i>Reliqui, bellum.</i> Hebræi. <i>Reliqui, servi.</i>	8.
Ad singulare certamen.	Et descendat.	
9. Vicerit me.	9. Si quiverit pugnare mecum.	9.
10.	10. Exprobraŕi. <i>Alius, vilipendi.</i> <i>Alius, contumelia affecti.</i>	10.
Hodie.	In die hac.	
12.	Ambo. 12. <i>Vacat. Alius, et erat David</i> <i>filius viri Ephrathæi. Hic de Beth-</i> <i>lehem Juda, et nomen ipsi Jessæ:</i> <i>et ipsi octo filii. Et vir in diebus Saul</i> <i>senex, qui processerat in viris.</i>	Simul. 12.
13.	13. <i>Vacat. Alius, abieruntque</i> <i>tres filii Jessæ majores.</i>	13.
18. Et mercedem eorum acci- piet.	18. Et quæcumque ipsis opus fuerint cognosces.	18. Et quodcumque opus erit eis cognosces.
19. In valle Hela.	19. In valle terebinthi.	19. In valle quercus.
20.	20. In vallum. <i>Alius, in castra.</i>	20.
30.	In aciem. <i>Alius, in bellum.</i>	
35.	30. In adversum alterius. <i>Alius,</i> <i>In partem alteram.</i>	30.
	35. Et egrediebar. <i>Alius, exhibam.</i>	35.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

בזקני			
37 מיד	37.		37.
38 מדין	38.		38. Ἐνδύτην αὐτοῦ.
39 ויתגר	39.		39.
מעל למדין האל ללכת כי לא-נסה			
ני לא נסיתי			
ויסרם			
40 מן-הנהל	40.		40.
בסלי			Ἐν τῷ ἀναλεκτήριῳ.
42 ויבזה	42.		42.
43 הגלב	43.		43.
ויקלל			
46 פגר	46.		46.
50 ויחזק חד מן-הפלשתיו בקלע	50.		50.
באבן ויך את-הפלשתיו ויבחוהו חרב			
אין בידו			
53 מולק	53.		53.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

In barbam ejus.	Mentum eorum.	
37. De manu.	37. De manu.	37.
38. Vestibus suis.	38. Vestimentis suis.	38. Indumentum suum.
39. Et cinxit.	39. Accinctus ergo.	39.
Desuper vestes suas, et voluit ire, quia non expertus erat.	Super vestem suam, cœpit tentare si armatus posset incedere : non enim habebat consuetudinem.	
Quia non periculum feci.	Quia non usum habeo.	
E removit ea.	Et deposuit ea.	
40. De torrente.	40. De torrente.	40.
In vase.	In pera.	In collectorio.
42. Et despexit eum.	42. Despexit.	42.
43. Numquid canis ?	43. Numquid canis ?	43.
Et maledixit.	Maledixit.	
46. Cadaver.	46. Cadavera.	46.
50. Et prevaluit David præ Philisthæo in funda et in lapide. Et percussit Philisthæum, et interfecit eum : et gladius non in manu David.	50. Prævaluitque David adversum Philisthæum in funda et lapide, percussumque Philisthæum interfecit, cumque gladium non haberet in manu David.	50.
53. A dersequendo.	53. Postquam persecuti fuerant.	53.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

	Τοῦ φάρυγγος αὐτοῦ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τοῦ πώγωνος αὐτοῦ.	
37.	37. Ἐκ χειρὸς.	37. Ἐκ στόματος.
38.	38. Μανθῦαν.	38.
39.	39. Καὶ ἔζωσε. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , καὶ ἐνέδυσεν.	39.
Καὶ ἔσκαζεν ἄπειρος ὤν.	Ἐπάνω τοῦ μανθῦου αὐτοῦ· καὶ ἐκοπίασε περιπατήσας ἀπαξ καὶ δις. Ἄλλος, ἐπάνω τοῦ θώρακος αὐτοῦ. Καὶ ἐχώλαιεν Δαυὶδ ἐν τῷ βαδίζειν ἐν αὐτοῖς ἀπαξ καὶ δις, ὅτι ἄπειρος ἦν. Ἵτι οὐ πεπείραμαι. Ἄλλος, ἀ- γύμναστος γὰρ εἰμι. Καὶ ἀφαιροῦσιν αὐτά. Ἄλλος, καὶ περιελατο αὐτά.	
40. Ἐκ τῆς φάραγγος. Ἐν τῇ πύρρῃ.	40. Ἐκ τοῦ χειμάρρου. Καδίῳ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἐν σκεύει.	40. Ἐκ τῆς φάραγγος.
42.	42. Ἐξητίμασεν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , ἐξουδένωσεν.	42.
43.	43. Ὅσει κύων; Ἄλλος, μὴ κύων;	43.
Ἐλοιδῶρει.	Κατηράσατο.	
46. Σώματα.	46. Κῶλα.	46.
50.	50. ✕ Καὶ ἐκραταιώθη Δαυὶδ ✕ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον τῆ σφεν- ✕ δόνη καὶ τῷ λίθῳ ἐν τῇ ἡμέ- ✕ ρᾷ ἐκείνῃ, καὶ ἐπάταξε τὸν ✕ ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐ- ✕ τόν. Καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν ✕ χειρὶ Δαυὶδ.	50.
53. Ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ.	53. Ἐκκλίνοντες.	53.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Guttur ejus. <i>Reliqui</i> , barbam ejus.	
37.	37. De manu.	37. De ore.
38.	38. Vestimentum.	38.
39.	39. Et cinxit. <i>Reliqui</i> , et induit. Super vestimentum suum; et la- boravit cum ambulasset semel et bis. <i>Alius</i> , supra thoracem suum; et claudicabat David in ambu- lando in ipsis semel et bis, quia inexpertus erat. Quia non usum habeo. <i>Alius</i> , inexpertus enim sum. Et auferunt ea. <i>Alius</i> , et circum- abstulit ea.	39.
40. De valle. In pera.	40. De torrente. In pera. <i>Reliqui</i> , in vase.	40. De valle.
42.	42. Contempsit. <i>Reliqui</i> , despe- xit.	42.
43.	43. Tanquam canis? <i>Alius</i> , num- quid canis?	43.
Convitiatus est.	Maledixit.	
46. Corpora	46. Membra.	46.
50.	50. ✕ Et corroboratus est Da- ✕ vid super alienigenam funda ✕ et lapide in die illa, et percus- ✕ sit alienigenam, et occidit eum, ✕ et gladius non erat in manu ✕ David.	50.
53. Ab insecutione.	53. Declinantes.	53.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
וַיִּשָׁר		
וַיִּשָׁר 54	54.	54.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
Et diripuerunt.	Invaserunt.	
54. Vasa ejus.	54. Arma ejus.	54.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. I Regum.

V. 1. 'A., ἐν πέρατι Δομεῖμ. Sic Euseb. *De locis Hebraicis*. Ἀφῆς Δομεῖμ, ἐνθα ἐπολέμει Σαούλ, ἐν πέρατι Δομεῖμ. Ubi Hieronymus: *Aphes Dommim ubi dimicavit Saul: pro quo Aquila interpretatus est, in finibus Dommim*. Lectio Ἀφῆσδομεῖμ, videtur esse Theodotionis. Illud vero τῶν Ὁ, ἐφερμέν, vitiatum est.

V. 2. 'A., Θ., ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός. Vide Eusebium *De locis Hebraicis* ad vocem Ἠλά. Σ., ἐν τῇ κοιλάδι Ἠλά. Drusius. Ἄλλ., ἐν τῇ κοιλάδι αὐτοῖ. Qui sic traustulit תָּמָא, habuit pro αὐτοῖ, quæ est hujus vocis frequens significatio. Et sic edit. Rom.

V. 3. 'A., ὁ μεσάζων etc. Coislin. 2.

V. 4. Σ. et οἱ λοιποὶ, ἔξ etc. Idem.

V. 5. 'A., φολιδωτόν. Σ., Θ., ἀσπίδωτόν. Coislin. alter. Reg. vero postremam uni Symmacho tribuit.

V. 7. 'A., Θ., ὡσεὶ ἀντίον. Σ., ὡσεὶ ἰστός etc. Has lectiones exhibet Coislin. 2.

Ibid. 'A., Θ., καὶ ἡ φλῆξ δόρατος etc. Idem.

Ibid. 'A., σίκλων στατήρων. Coislin. 2. Suspicio esse mendum pro στατήρων σιδηρῶν.

V. 8 et 9. Lectiones affert idem Coislin.

V. 10. Ἄλλ., ἐξευτέλισα. Reg. Ἄλλ., ὑβρισα. Coislin. 2.

Ibid. Σ., σήμερον. Coislin. 2.

Ibid. 'A., ὄμοῦ. Θ., ἀμα. Idem.

V. 12. Ἄλλ., καὶ ἦν Δαυὶδ υἱός etc. Hæc et versus 13 verba ex cod. Reg. desumpta sunt. Hic autem deficient LXX in Romana editione usque ad versum 32. quæ in codice Alexandrino, et alia, ut videtur, editione supplentur, et a Chrysostomo afferuntur in Hom. de David et Saul. In eodem Alexandrino codice habentur cætera versus 12 et 13, quæ afferimus.

V. 18. 'A., καὶ τὸ ἔσουδά, sive melius, τὸ ἐρουδά αὐτῶν λήψη. Reg. ex Chrysostomo; lectionem vero Symmachi affert Theodoretus. Coislinianus vero alter hæc habet, Ἰωάννου ἐκ τοῦ εἰς τὸν Ἡσαῖαν. Ἰασούδ τῇ Ἑβραίων γλώττῃ ἡ ἀναστροφή λέγεται, καὶ ἡ διαγωγή. Διὰ τοῦτο Ἰεσσαὶ πέμπων τὸν Δαυὶδ ἔλεγεν, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη· τουτέστι τὴν ἀναστροφήν αὐτῶν ἀπαγγελεῖς μοι, καὶ τί διάγουσι πράττοντες. Οἱ Ὁ, καὶ ὅσα ἀν χηρῆσαι γνώση. Θ., καὶ ὁ ἐάν χηρῆσουσι γνώση. 'A., καὶ τὴν σύμμιξιν αὐτῶν λήψη. Σ., καὶ τὴν μισθοφορίαν αὐτῶν λήψη. Διδώρας, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη. Θεοδώρητος, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη. Ἰωάννης, καὶ τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη· ὁ δὲ Σύμμαχος, τὸ ἔσουδά αὐτῶν λήψη, ἤρμηνευσεν, ὅσα χηρῆσαι γνώση.

CAPUT XVIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΤΑΑΣ.
כַּנְפֵי 1	1.	1. Κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
חֲבֵרֵי הַמְּחֹלָה 6	6.	6.
וַיְהִי וַיִּרְעוּ בְעֵינָיו כִּי שָׂאֵל בָּאָד וַיִּרְעוּ 8	8.	8.
כִּי הָיָה יְהוָה עִמּוֹ וּמֵנֶם שָׂאֵל 12	12.	12.
כַּשָּׁם 14	14.	14. Ἐπιστήμων.
וַיִּגַּר 15	15.	15. Ὑπεστέλλετο.
וַיִּשָׁר 20	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Sicut animam suam.	1. Quasi animam suam.	1. Secundum animam suam.
6. Chori.	6. Choros ducentes.	6.
8. Et iratus est Saul valde, et malum fuit in oculis suis.	8. Iratus est autem Saul nimis, et displicuit in oculis ejus sermo.	8.
12. Quia erat Dominus cum eo, et a Saul recesserat.	12. Eo quod Dominus esset cum eo, et a se recessisset.	12.
14. Intelligens.	14. Prudenter agebat.	14. Sciens.
15. Et timuit.	15. Cœpit cavere.	15. Angebatur.
20. Rectum fuit.	20. Placuit.	20.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ

54. Τὰ ὄπλα αὐτοῦ.	Κατεπάτουν. Ἄλλος, προενόμεισαν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , διήρπασαν.	54.
	54. Τὰ σκεύη αὐτοῦ.	

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

54. Arma ejus.	Conculcabant. <i>Alius</i> , diripuerunt. <i>Reliqui</i> , id.	54.
	54. Vasa ejus.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. I Regum.

V. 16. Vide ad versum 2.
 V. 20. Εἰς τὴν στρογγύλωσιν. Hæc deficiunt in LXX editionis Rom. Sed habentur in codice Reg. qui ad marginem aliam interpretationem affert, nempe εἰς τὴν παρεμβολήν.
 Ibid. Εἰς τὴν παράταξιν. Sic Reg. in textu, ad marg. vero, εἰς τὸν πόλεμον.
 V. 30. Ἄλλ., εἰς μέρος ἕτερον. Idem.
 V. 35. Ἄλλ., ἐξηρχόμην. Reg.
 Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, τοῦ πάγωνος αὐτοῦ. Coislin. 2.
 V. 37. Θ., ἐκ στόματος. Coislin. 2.
 V. 38. Ἄ., ἐνδύτην αὐτοῦ. Reg. et Coislin. Ο., μανδύαν. Hic vero Procopius ait, εἶδος ἐφεστρίδος· οἶμαι δὲ ἀρκαδικὴν εἶναι, ἣ τὸ παρά τῶν πολλῶν μάντιον λεγόμενον. Οἱ μὲν Ο' διεβρωγῶτα φασὶ τὰ ἱμάτια τοῦ τὴν ἀναίρεσιν τῶν Ἑλλ. παίδων μηνύσαντος· ὁ δὲ Ἀκύλας, τὸν μανδύαν ἐξίδωκεν, καὶ ὁ τῶν Ἀμανιτῶν βασιλεὺς τῶν Δαυὶδ πρεσβέων ἀνείλε τῶν μανδύων τὸ ἥμισυ, ἕως τῆς ἀναβολῆς τῶν ἰσχύων αὐτῶν. I. e. « Genus est vestis. Existimo autem vel arcadicam esse, vel quam vulgo *mantion* appellant. Septuaginta vero dicunt, *vestimenta* illius, qui nuntiavit eadem filiorum Heli, discissa fuisse. Ubi Aquila, *mandyan*, reddidit. Rex item Ammonitarum præscidit dimidium *mandyorum*, legatis Davi-

dis usque ad tegumentum natium fisorum. Theodoretus vero ait : Ἄκ., μανδύαν διεβρωγμένον, quæ vitiosa videntur.

V. 39. *Οἱ λοιποὶ*, καὶ ἐνέδυσεν. Reg.
 Ibid. Σ., καὶ ἔσκαζεν etc. Coislin. 2. Ἄλλ., ἐπάνω τοῦ θώρακος etc. Idem.
 Ibid. Ἄλλ., ἀγύμναστος γὰρ εἰμι. Coislin. 2.
 Ibid. Ἄλλ., καὶ περιελατο αὐτά. Reg.
 V. 40. Σ., Θ., ἐκ τῆς φάραγγος. Coislin. 2.
 Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, ἐν σκευεῖ etc. Has omnes lectiones effert idem Coislin.
 V. 42. *Οἱ λοιποὶ*, ἐξουδένωσεν. Idem.
 V. 43. Ἄλλ., μὴ κύων. Reg.
 Ibid. Σ., ἐλοιδορεῖ. Coislin. 2.
 V. 46. Σ., σώματα. Idem.
 V. 50. Καὶ ἐκραταιώθη etc. Coislin. cum asteriscis, pene similia habet cod. Alexandrinus. Ibi vero LXX deficiunt. Complut. habet ἐκραταίωσε, adjicitque post ἐθανάτωσεν αὐτόν, hæc verba, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαυὶδ.
 V. 53. Σ., ἀπὸ τοῦ διαγωγμοῦ. Coislin. 2.
 Ibid. Κατεπάτουν. Sic Reg. in textu : in margine vero, προενόμεισαν.
 V. 54. Σ., τὰ ὄπλα αὐτοῦ. Ita Reg.

CAPUT XVIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. <i>Vocat.</i> Ἄλλος, ψυχὴν ἀγαπῶν τοσοῦτον.	1.
6.	6. ✕ Χορεύουσαι. Ἄλλος, παίζουσαι.	6.
8.	8. Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς Σαοῦλ. Ἄλλος, καὶ ὠργίσθη Σαοῦλ σφόδρα.	8.
12.	12. ✕ Ὅτι ἦν ΠΙΠΙ μετ' αὐτοῦ, ✕ καὶ ἀπὸ Σαοῦλ ἀπέστη.	12.
14. Σουετός.	14. Σουιῶν.	14.
15. Ὑπεστέλλετο.	15. Εὐλαθεῖτο.	15.
20. Ἡδὺ ἐγένετο.	20. Ἡδύνηθη.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1.	1. <i>Vocat.</i> <i>Alius</i> , animam diligens tantum.	1.
6.	6. ✕ Choros ducentes. <i>Alius</i> , ludentes.	6.
8.	8. Et malum visum est verbum in oculis Saul. <i>Alius</i> , et iratus est Saul valde.	8.
12.	12. ✕ Quia erat PIPi cum eo, ✕ et a Saul recesserat.	12.
14. Prudens.	14. Intelligens.	14.
15. Angebatur.	15. Verebatur.	15.
20. Suave fuit.	20. Rectum fuit.	20.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικὸς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
ויהי ויהי יד פלשתים 21	21.	21.
ויאמר שאול אלדוד בשתים תחזק בי		Νυμφεύσεις ἐν ἔμοι.
22 הפץ 22	22.	22.
תחזק במלך		
23 הנקלה 23	23.	23.
רש		Ἄπορος.
הנקלה		Καὶ εὐτελής.
25 למלך בבוד 25	25.	25.
להנקם		
26 ולאמלאו הימים 26	26.	26. Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.
27 וימלאום 27	27.	27. Καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς.
28 וידע 28	28.	28.
29 לרא 29	29.	29.
ויהי שאול איב אתדוד כל הימים 30 ויצאו שרו פלשתים ויהי כדו צאתם שכל דוד מכל עבדו שאול יקר שמו מאד	30.	30.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

21. Et sit in eo manus Philistinorum. Dixitque Saul ad David : in duabus gener eris in me.	21. Et sit super eum manus Philistinorum. Dixitque Saul ad David, in duabus rebus gener eris meus hodie.	21. Gener eris erga me.
22. Complacuit. Gener esto regi. 23. Numquid leve ? Pauper. Et despectus. 25. Regi in dote.	22. Places regi. Esto gener regis. 23. Num parum ? Pauper. Et tenuis. 25. Rex sponsalia.	22. Inops. Et tenuis. 25.
Ad ulciscendum. 26. Et non completi erant dies.	Ut fiat ultio. 26. Et post paucos dies.	26. Et non impleti erant dies.
27. Et impleverunt ea. 28. Et cognovit. 29. Timere. Et fuit Saul inimicus David omnibus diebus.	27. Et annumeravit ea. 28. Et intellexit. 29. Timere. Factusque est Saul inimicus David cunctis diebus.	27. Et implevit ea. 28. 29.
30. Et egressi sunt principes Philisthim : et fuit ab egrediendo eos intellexit David præ omnibus servis Saul : et honorificum fuit nomen ejus valde.	30. Et egressi sunt principes Philistinorum : a principio autem egressionis eorum prudentius se gerebat David, quam omnes servi Saul, et celebre factum est nomen ejus nimis.	30.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. I Regum.

V. 1. 'A., κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Theodoretus et Procopius.
V. 6. Ἄλλος, παίζουσαι. Reg. Coislin. vero in margine habet λοιποὶ * χορεύουσαι, παίζουσαι.
V. 8. Ἄλλος, καὶ ὠργίσθη Σαουλ σφόδρα. Coislin. 2.
V. 12. * Ὅτι: ἦν ΠΙΠΙ etc. Coislin. 2. Hic ut infra, non semel illud pipi notatur ad ויהי non quoad sonum sed quoad formam litterarum Hebraicarum ויהי, qua de re alibi.
V. 14. 'A., ἐπιστήμων etc. Coislin. 2.
V. 15. 'A., Σ., ὑπεστέλλετο. Reg.
V. 20. Σ., ἡδὺ ἐγένετο. Reg.
V. 21. Ἄλλος, καὶ ἔσται ἐπ' αὐτόν etc. Ita Reg. In LXX vacat.
Ibid. * Καὶ εἶπε etc. Hæc cum asteriscis exhibet

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

21.	21. <i>Vacat.</i> Ἄλλος, και ἔσται ἐπ' αὐτὸν χεῖρ ἄλλοφύλων. ✕ Καὶ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ, ✕ ἐφ' αἰρέσει ἔση γαμβρός μου σήμερον.	21.	Ἐπὶ ταῖς δυσὶν ἐπιγαμβρεύσεις.
22.	22. Θέλει. Ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ.	22.	Εὐδοκεῖ.
23. Μὴ ἐλαφρόν;	23. Εἰ κοῦφον; Ταπεινός.	23.	Πένης.
Καὶ ἀτιμος.	Καὶ οὐχὶ ἔνδοξος.	25.	
25.	25. Ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι. Ἄλλ., ὁ βασιλεὺς ἔδνα. Ἐχδικῆσαι.	25.	
Ἵστε τίσασθαι.	26. ✕ Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.	26.	Καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν] αἱ ἡμέραι.
26. Καὶ μὴ διαλθουσῶν ἡμερῶν. <i>Coisl. in. al.</i>	27. ✕ Καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς.	27.	Καὶ ἐπλήρωσεν αὐτάς.
27.	28. <i>Vacat.</i> Οἱ λοιποὶ, ✕ και ✕ ἔγνω.	28.	
28.	29. Εὐλαβεῖσθαι. Ἄλλος, φοβεῖσθαι. ✕ Καὶ ἐγένετο Σαοὺλ ἐχθραίνων ✕ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας.	29.	
29.	30. ✕ Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄρχοντες ✕ τῶν ἄλλοφύλων, και ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τῆς ἐξόδου αὐτῶν, και ✕ Δαυὶδ συνήκε παρα πάντας τοὺς ✕ δούλους Σαοὺλ, και ἐτιμήθη τὸ ✕ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα.	30.	
30.			

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

21.	21. <i>Vacat.</i> <i>Alius</i> , et erit super eum manus alienigenarum. ✕ Et dixit Saul ad David, cum electione eris gener meus hodie.	21.	Super duabus desponsabis.
22.	22. <i>Vult.</i> Gener esto regi.	22.	Comp.acet.
23. Numquid leve?	23. Si leve? Humilis.	23.	Pauper.
Et obscurus.	Et non honoratus.	25.	
25.	25. Rex in dono. <i>Alius</i> , rex sponsalia.	25.	
Ut vindicet se.	Ad ulciscendum.	26.	Et non imoleti erant dies.
26. Et non decursis diebus.	26. ✕ Et non impleti erant dies.	27.	Et implevit ea.
27.	27. ✕ Et implevit ea.	28.	
28.	28. <i>Vacat.</i> <i>Reliqui</i> , ✕ et novit.	29.	
29.	29. Cavere. <i>Alius</i> , timere. ✕ Et factus est Saul inimicus David omnibus diebus.	30.	
30.	30. ✕ Et egressi sunt principes alienigenarum, et factum est non multo post exitum eorum et David intellexit præ omnibus servis Saul, et honoratum est nomen ejus valde.	30.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. I Regum.

Coisl. quæ in κοινῇ LXX desiderantur.

V. 22. Θ., εὐδοκεῖ. Coisl. Aquilæ et Theodotio-

nis lectiones ex eodem. Reg. mutuamur.

V. 23. Σ., μὴ ἐλαφρόν. Reg.

Ibid. Ἄ., ἀπορος. Θ., πένης. Idem.

Ibid. Ἄ., και εὐτελής etc. Coisl. 2.

V. 25. Ἄλλος, ὁ βασιλεὺς ἔδνα. Reg.

Ibid. Σ., ὥστε τίσασθαι. Reg. et Coisl. 2.

V. 26. ✕ Καὶ οὐκ etc. Coisl. 2.

V. 27. Ἄ., Θ., Ο΄, ✕ και ἐπλήρωσεν αὐτάς. Coisl. lin. 2, Ο΄ cum asteriscis.

V. 28. Οἱ λοιποὶ, και ἔγνω. Idem cum asteriscis.

V. 29. Ἄλλος, φοβεῖσθαι. Reg.

Ibid. et v. 30. Hæc cum asteriscis offert Coisl. 2, quæ conveniunt cum Alexandrino codice.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΑΑΣ.
1 חפץ בוד	1.	1.
4 מעשיו	4.	4.
5 וישם נקי תנם	5.	5.
7 נאמרו שלום	7.	7.
8 ותוסף ומלחמה להיות	8.	8.
10 נם	10.	10.
14 הלה הוא	14.	14. Ἀβρωσταῖν (αὐτόν).
16 התרפים אלהמסדה ובני העמים מראשחזי	16.	16. Μορφώματα, καὶ τὸ ἦπαρ τῶν αἰγῶν [τὸ πᾶν πλῆθος], καὶ στρογγύλωμα τριχῶν. Μορφώματα (al. προτομαί). ἰ ἦπαρ. Ἄλλ., τὸ πᾶν πλῆθος.
18 התרפים בניר וישבו בניית	18.	18.
20 אתלוקת עליהם	20.	20. Ὅμιλον.
ויתנבאו גםדמה		
22 עדביר הגזל אשר בשם	22.	22.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Complacuit in David.	1. Diligebat David.	1.
4. Opera ejus.	4. Opera ejus.	4.
5. Et posuit. Innocuum. Gratis.	5. Posuit. Innoxio. Qui est absque culpa.	5.
7. Sicut heri et nudius tertius.	7. Sicut fuerat heri et nudius tertius.	7.
8. Et addidit bellum esse.	8. Motum est autem rursum bellum.	8.
10. Fugit.	10. Declinavit.	10.
14. Ægrotus ipse.	14. Quod ægrotaret.	14. Ægrotare ipsum.
16. Imagines super lectum et pellis caprarum capiti ejus.	16. Simulacrum super lectum et pellis caprarum ad caput ejus.	16. Figuras et jecur caprarum [magna copia] et convolutio pilorum.
Imagines. Pellis.	Simulacrum. Pellis.	Figuræ (al. protomæ). Jecur. Al. magna copia.
18. Et manserunt in Najoth.	18. Et morati sunt in Najoth.	18.
20. Coetum. Super eos. Et prophetabant etiam ipsi.	20. Cuneum. Super eos. Et prophetare cœperunt etiam ipsi.	20. Coetum.
22. Usque ad cisternam magnam, quæ in Secho.	22. Usque ad cisternam magnam quæ est in Socho.	22.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
1.	1. Ἦρείτο τὸν Δαυίδ. Ἄλλος, ἠγάπα τὸν Δαυίδ.	1.
4.	4. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ. Ἄλλος, τὰ ἔργα αὐτοῦ.	4.
5. Ἐξέδωκεν. Ἄνακτιον. Μάτην.	5. Ἔθετο. Ἄθων. Δωρεάν.	5.
7.	7. Ὡς εἰ ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. Ἄλλος, ὡς πρὸ μίᾳς καὶ πρὶν.	7.
8.	8. Καὶ προσέθετο ὁ πόλεμος γενέσθαι πρὸς Σαούλ. Ἄλλος, καὶ προσέθετο γενέσθαι πόλεμος πρὸς τοὺς ἄλλοφύλους.	8.
10.	10. Ἀνεχώρησε. Ἄλλος, ἐξέκλινε.	10.
14.	14. Ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν. !	14.
16.	16. Κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ ἦπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ. Κενοτάφια. Ἥπαρ.	16. Θεραφίν. Χωδέρ.
Εἰδωλα,	18. Καὶ ἐκάθισαν ἐν Ναυάθ. Ἄλλος, ἐν Ναυιῶθ.	18.
18. Διαιτώμενοι. . . .	20. Ἐκκλησίαν. Ἐπάνω αὐτῶν. Ἄλλος, ἐπ' αὐτῶν.	20. Σύστημα. Ἐπάνω αὐτῶν.
20. Συστροφὴν.	Καὶ προφητεύουσιν. Οἱ λοιποὶ, καὶ προφητεύουσι καὶ γε αὐτοί.	
22.	22. Ἔως τοῦ φρέατος τοῦ ἄλλου, τοῦ ἐν τῷ Σεφί. Ἄλλος, ἕως τοῦ φρέατος τοῦ μεγάλου, τοῦ ἐν Σωγῶ. Ἄλλος, ἕως τοῦ φρέατος τῆς ἄλλου τῆς ἐν Σεφί. Ἄλλος, . . . τῷ ἐν τῷ Σεφίειμ.	22.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Diligebat David. <i>Alius, id.</i>	1.
4.	4. Facta ejus. <i>Alius, opera ejus.</i>	4.
5. Tradidit. Inculpatum. Frustra.	5. Posuit. Innocuum. Gratis.	5.
7.	7. Sicut heri et nudius tertius. <i>Alius, ut ante unam diem et prius.</i>	7.
8.	8. Et processit bellum fieri adversus Saul. <i>Alius, et addidit bellum fieri adversus alienigenas.</i>	8.
10.	10. Recessit. <i>Alius, declinavit.</i>	10.
14.	14. Morbo laborare eum.	14.
16.	16. Cenotaphia super lectum, et jecur caprarum ad caput ejus. Cenotaphia. Jecur.	16. Theraphin. Chober.
Idola.	18. Et sederunt in Navath. <i>Alius, in Navioth.</i>	18.
18. Morantes...	20. Ecclesiam. Supra eos. <i>Alius, super eos.</i>	20. Turmam. Supra eos,
20. Convētum.	Et prophetant. <i>Reliqui, et prophetant etiam ipsi.</i>	
22.	22. Usque ad puteum areæ quæ in Sephi. <i>Alius, usque ad puteum magnum, qui in Socho. Alius, usque ad puteum areæ, quæ in Sephi. Alius, qui in Sephilm.</i>	22.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶ γράμμασι.	AKYΛAΣ.
בנין דגה 24	24.	24. Mh.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
In Najoth.	In Najoth.	
24. Num etiam.	24. Num et.	24. Num.
Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX lib. I Regum.		
<p>V. 1. Ἄλλος, ἡγάπα τὸν Δαυίδ. Reg. V. 4. Ἄλλος, τὰ ἔργα αὐτοῦ. Sic unus. V. 5. Σ., ἐξέδωκεν. Coislin. 2. Ibid. Σ., ἀνάτιον. Idem. Ibid. Σ., μάτην. Idem. V. 7. Ἄλλος, ὡς πρό etc. Idem. V. 8. Ἄλλος, καὶ προσέθετο γενέσθαι πόλε- μος etc. Reg. V. 10. Ἄλλος, ἐξέκλινε. Reg. V. 14. Ἄ., ἀβρωστειν. Coislin. 2. V. 16. Ἄ., μορφώματα καὶ τὸ ἦπαρ etc. Ita Reg., Theodoret. et Procopius. מופים ומוρφώματα ver-</p>	<p>tit Aquila etiam Gen. xxxi, 19, Jud. xvii, 5. Hic autem Coislinianus binas separatim Aquilæ versio- nes affert in voce מופים Theodoretō nempe, μορ- φώματα, ad marginem vero textus, προτομαί... Textum hujus loci ut in hoc codice habetur hic re- feramus, uncinis includentes ea quæ in margine habentur. Coislin. post κεφαλῆς αὐτοῦ, sic: καὶ ἐκά- λυψεν αὐτὰ ἱματίω. Καὶ ἀπέστειλεν Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν Δαυίδ. Καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι (Ἄ., ἀβ- ρωστειν) αὐτόν. Καὶ ἀποστέλλει (X τοῦ ἰδεῖν) ἐπὶ τὸν Δαυίδ λέγων Ἄγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς</p>	

TO EBPAIKON.	CAPUT XX LIB. I REGUM. TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶ γράμμασι.	AKYΛAΣ.
לפני 1	1.	1.
דלית 2 למ יגלה אדאני	2.	2. Βέδηλον.
אל ידע דאמ יהנתן פך יעצב 3	3.	3.
כפשע ביני ובין דבחת		*Ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ θανάτου.
ישב ראש עם דבולך לאסל 5	5.	5.
בשאל בשאל 6	6.	6. Αἰτούμενος ἤτήσατο.
דורה 7	7.	7.
כלות כלות דרעה 9	9.	9
אחקר 12	12.	12. Ἐξερευνήσω.
מחר השליח		
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
<p>1. Ad facies. 2. Absit. Et non revelet aurem meam. 3. Ne cognoscat hoc Jonathan, ne forte doleat. Tamquam passus inter me et mortem. 5. Sedens sedebo cum rege ad comedendum. 6. Postulando postulavit. 7. Irascendo. Consummata est. 9. Consummata sit malitia 12. Investigavero. Cras tertia.</p>	<p>1. Coram. 2. Absit. Nisi prius indicaverit mihi. 3. Nesciat hoc Jonathas, ne for- te contristetur. Uno tantum (ut ita dicam) gra- du ego morsque dividimur. 5. Ex more sedere soleo juxta regem ad vescendum. 6. Rogavit. 7. Iratus. Completa est. 9. Completam esse... malitiam. 12. Investigavero. Crastino vel perendie.</p>	<p>2. Profanum. 3. Quasi gradus inter me et mor- tem. 5. 6. Petens petiit. 7. 9. 12. Examinabo.</p>

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ἐν ταῖς οἰκήσεσι.

Ἐν Ναυάθ.

24. Ὅτι.

24. Εἰ καί.

24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

In habitationibus.

In Navath.

24. Quia.

24. Si et.

24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX lib. I Regum.

με τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἰδοὺ τὰ κενοτάφια (Ἄ., αἱ προτομαί. Σ., εἰδῶλα. Θ., Θεραφίν.) ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ τὸ ἦπαρ τῶν αἰγῶν (τὸ πᾶν πλήθος, τὸ τῆς δορᾶς τῆς αἰγίας) πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ. Binæ autem Aquilæ interpretationes ex duabus ejus editionibus desumptæ sunt, ut sæpe diximus. Illud vero, τὸ πᾶν πλήθος, quod Aquilæ tribuit Theodoretus, in margine quasi scholion affertur in codice Coislino, qui adjicit, Θ., χυδέρ.

V. 18. Σ., διατιώμενοι. Hanc et sequentem lectionem exhibet idem Reg. Coislino. vero, Σ., ἐνδαι-

τιώμενοι.

V. 20. Ἄ., ὄμιλον. Σ., σύστημα. Reg. et Coislino. 2, qui postremus Symmachi etiam lectionem habet.

Ibid. Ἄλλος, ἐπ' αὐτῶν. Reg. et sic edit. Rom.

Ibid. Οἱ λοιποὶ, καὶ προφητεύουσι καὶ γε αὐτοί. Coislino. 2.

V. 22. Has omnes lectiones mutuamur ex eodem Reg.

Ibid. Σ., ἐν ταῖς οἰκήσεσι. Coislino. 2.

V. 24. Ἄ., μή. Σ., ὅτι. Idem.

CAPUT XX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

1. Ἐνώπιον. Ἄλλος, εἰς πρόσωπον.

1.

2. Ἰλεώς σοι.

2. Μηδαμῶς σοι.

2.

Ἐάν μὴ δηλώσῃ εἰς ἀκοήν μου.

Καὶ οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὤτιόν μου.

3.

3. Μὴ γινῶναι τοῦτο Ἰωνάθαν, μὴ οὐ βούληται. Ἄλλος, μὴ γνώτω ταῦτα Ἰωνάθαν, ὅπως μὴ ἀναγγέλη τῷ Δαυίδ.

3.

Ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ θανάτου.

Ἐμπέλησται ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ τοῦ θανάτου.

5.

5. Καθίσας οὐ καθήσομαι φαγεῖν. Ἄλλος, καθίσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν.

5.

6.

6. Παραιτούμενος παρητήσατο.

6. Αἰτούμενος ἤτησατο.

7.

7. Σκληρῶς.

7. Ὅργιζόμενος.

Ἀπήρτισται.

Συντετέλεσται.

9. Δέδοκται τὸ κακόν.

9. Συντετέλεσται ἡ κακία.

9.

12. Ἐξιχνιάσω.

12. Ἀνακρινῶ.

12. Ἐξακριθάσομαι.

Ὁ καιρὸς τρισσῶς. Ἄλλος, ἐπιμελῶς.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Propitius tibi.

1. Coram. *Alius*, in faciem.

1.

Nisi declaret in aurem meam.

2. Nequaquam tibi.

2.

Et non revelabit auriculam meam.

3.

3. Non cognoscat hoc Jonathan, ne minime velit. *Alius*, ne cognoscat hæc Jonathan, ut ne renuntiet ipsi David.

3.

Quasi gradus inter me et mortem,

Impletum est inter me et mortem.

5.

5. Sedens non sedebam manducare. *Alius*, sedebam cum rege manducare.

5.

6.

6. Deprecans deprecatus est.

6. Petens petiit.

7.

7. Dure.

7. Iratus.

Perfecta est.

Consummata est.

9. Decretum est malum.

9. Consummata est malitia.

9.

12. Investigabo.

12. Interrogavero.

12. Diligenter perquiram.

Tempus ter. *Alius*, accurate.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	AKYAAΣ.
אשלח אליך וגליתו אד-אזנך		
15 תכי ית	15.	15.
16 מיד מיבי	16.	16.
17 להשביע	17.	17.
אזבת נפשו אתם		Κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.
18 יפקד	18.	18.
19 ושלשת	19.	19. Τρεῖς ἡμέρας ἀναμνεῖς.
ביום המעשה		Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἔργου.
אזד האב		Παρά τὸν λίθον.
20 שלשת החצים	20.	20. Ἀφήσω τρία βέλη.
למכודה		Εἰς τὸν σκοπὸν. Ἄλλως, εἰς τὴν φυλακὴν.
21 לך מצא את החצים	21.	21.
22 דבר	22.	22.
25 בפעם ו בפעם	25.	25.
חכם		
ויפקד		
26 מקרה	26.	26. Συνάντησις.
29 שלהגי	29.	29.
זבח משפחה		Θυσία συγγενείας
30 בן נעתה המרדחת	30.	30.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

; VULGATA.

AQUILA.

Misero ad te, et revelavero au- rem tuam.	Misero ad te, et notum tibi fe- cero.	
15. Abscides.	15. Auferes.	15.
16. De manu inimicorum.	16. De manu inimicorum.	16.
17. Ad jurandum.	17. Dejerare.	17.
Dilectio animæ ejus diligebat eum.	Sicut enim animam suam, ita diligebat eum.	Secundum animam suam.
18. Deficiet.	18. Requiretur.	18.
19. Et tertiabis.	19. Usque pœrendie.	19. Tres dies remancbis.
In die operis.	In die qua operari licet.	In die operis.
Apud lapidem.	Juxta lapidem.	Apud lapidem.
20. Tres sagittas.	20. Tres sagittas mittam.	20. Emmittam tria tela.
Ad scopum.	Ad signum.	In scopum. <i>Aliter</i> , in custodiam.
21. Vade, inveni sagittas.	21. Vade et affer mihi sagittas.	21.
22. Verbum.	22. Nihil mali.	22.
25. Sicut vice in vice.	25. Secundum consuetudinem.	25.
Et surrexit.	Surrexit.	
Et defecit.	Vacuusque apparuit.	
26. Accidens.	26. Quod forte evenisset.	26. Occursus.
29. Dimitte me.	29. Dimitte me.	29.
Victima familiæ.	Sacrificium solemnè.	Victima cognationis.
30. Fili perversæ rebellionis.	30. Fili mulieris virum ultro rapientis.	30.

Και ἀκουστόν σοι ποιήσω, καὶ ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου.
 15. Ἐκκόψεις.
 16.
 17. Ὅρκω.
 18. Ζητηθήσεται.
 19.
 Παρὰ τὸν λίθον.
 20.
 Εἰς τὸν συντεταγμένον.
 21.
 22. Οὐδέν.
 25. Ὅσπερ εἰώθει.
 Παρίστη δέ.
 Ὑπέστησεν.
 26. Συγκύρημα.
 29. Ἀπόλυσόν με.
 Θυσία πάνδημος.
 30. Ἀπαιδεύτην ἀποστατούντων.

SYMMACHUS.

Ei auditum tibi faciam, et revelabo aurem tuam.
 15. Excindes.
 16.
 17. Juramento.
 18. Queretur.
 19.
 Apud lapidem.
 20.
 Ad condictum.
 21.
 22. Nihil.
 23. Ut solebat.
 Adstitit vero.
 Vacavit.
 26. Accidens.
 29. Solve me.
 Victima totius populi.
 30. Indisciplinarum deficientium.

Και ἀκουστόν σοι ποιήσω, καὶ ἀποκαλύψω τὸ οὖς σου.
 15. Ἐξαρεῖς.
 16. Ἐχθρούς. ✕ Ἐκ χειρὸς ✕ ἐχθρῶν.
 17. Ὀμόσαι.
 Ἠγάπησε ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν.
 18. Ἐπισκεπήσεται.
 19. Καὶ τρισεύσεις.
 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ. Ἄλλως, τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐργασίας.
 Παρὰ τὸ Ἐργάθ.
 20. Τρισεύσω ταῖς σχίζαις.
 Εἰς τὴν ἀματταρί. Ἄλλ., λαματτάραν.
 21. Δεῦρο, εὐρέ μοι τὴν σχίζαν. Ἄλλος, βαδίσας ἀνελοῦ μοι τὰς σχίζας. Ἄλλ., βέλος.
 22. Λόγος. Ἄλλως, δόλος.
 25. Ὡς ἤπαξ καὶ ἤπαξ.
 Καὶ προέφθασεν.
 Ἐπισκέπη.
 26. Σύμπτωμα.
 29. Ἐξαπόστειλόν με.
 Θυσία τῆς φυλῆς.
 30. Υἱὰ κορασιῶν αὐτομολούντων. Ἄλλος, υἱὲ κορασιῶν αὐτομολουσῶν, γυναικοτροφῆ. Ἄλλος, γυναικοτραφές.

LXX INTERPRETES.

✕ Et auditum tibi faciam, et revelabo aurem tuam.
 15. Auferes.
 16. Inimicos. ✕ De manu inimicorum.
 17. Jurare.
 Dilexit animam diligentiis se.
 18. Visitabitur.
 19. Et tertiabis.
 In die operaria. *Aliter*, die operaria.
 Apud Ergab.
 20. Tertiabo sagittis.
 In amattari. *Alius*, lamattaran.
 21. Veni, reperi mihi sagittam. *Alius*, vadens, tolle mihi sagittas. *Al.*, telum.
 22. Verbum. *Aliter*, dolus.
 25. Sicut sequel et semel.
 Et prævenit.
 Visitatus est.
 26. Casus.
 29. Dimitte me.
 Sacrificium ipsius tribus.
 30. Fili puellarum ultro venientium. *Alius*, fili puellarum ultro venientium, mulierum alumne. *Alius*, effeminate

15.
 16.
 17. Τοῦ ὀρκίαις.
 18.
 19.
 20.
 Εἰς τὴν φυλακὴν.
 21.
 22.
 25.
 26.
 29.
 Θυσία συγγενείας.
 30. Μετακινουμένων.

THEODOTIO.

15.
 16.
 17. Adjurare.
 18.
 19.
 20.
 Ad custodiam.
 21.
 22.
 25.
 26.
 29.
 Victima cognationis.
 30. Transmotarum.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

ΑΚΥΛΑΣ.

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

בָּרַךְ אֶת־לֶבֶן
עָרַךְ
כִּי הָיָה 31
בְּעַבְדֵי 34
הַלְלוֹת
לְכֹהֲנָי 35
וְהָיָה 36
וְעָרַךְ לְעַבְדֵי

כִּי מִצַּד הַנֶּבֶל 41

וְעָרַךְ

31.
34:
35.
36.
41:

31.
34. Διεπονήθη.
Ἐνέτρεψεν.
35. Κατὰ τὴν συνταγὴν.
36. Τὰ βέλη.
41. Ἐχόμενα τοῦ νότου.

Ἐταίρω.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Eligens tu filium.
Nuditatis.
31. Stabilieris.
34. Doluit.
Pudescerat.
35. Ad tempus.

36. Sagittas.
Sagittam, ut transire faceret
eam.

Diligis filium.
Ignominiosæ.
31. Stabilieris.
34. Contristatus est.
Quod confudisset.
35. Juxta placitum.

36. Sagittas.
Sagittam trans puerum:

31.
34. Perdoluit.
Pudescerat.
35. Juxta conductum.

36. Tela.

41. De apud meridiem.

41. De loco qui vergebat ad austrum.

41. Juxta austrum.

Socium suum.

(Fleverunt) pariter.

Amicum.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. I Regum.

V. 1. Ἄλλος, εἰς πρόσωπον. Reg.
V. 2. Ἄ., βέηλον etc. Coislin. 2.
Ibid. Σ., ἐάν μὴ δηλώσῃ εἰς ἀκοήν μου. Ita Drusus, et Coislin. 2.
V. 3. Ἄλλος, μὴ γινώτω ταῦτα Ἰωνάθαν, ὅπως μὴ ἀναγγεῖλη τῷ Δαυίδ. Ita Reg. Postrema autem verba videntur potius esse glossæ, quam interpretatio.
Ibid. Ἄ., Σ., ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ θανάτου. Drusus et Coislin. 2 qui habet μεταξὺ.
V. 5. Ἄλλος, καθίσσονται μετὰ τοῦ βασιλέως etc. Reg.
V. 6. Ἄ., Θ., αἰτούμενος ἤτησατο. Coislin. 2.
V. 7. Θ., ὀργιζόμενος. Coislin. 2.
Ibid. Σ., ἀπήρισται. Idem.
V. 8. In hæc verba, ἐν τῷ δούλω σου, Coislin. habet in m. Σ. γω. Vide lib. Jud. i, 14, in nota.
V. 9. Σ., δέδοχται etc. Idem.
V. 12. Ἄ., ἐξερευνήσω etc. Idem.
Ibid. Post τρισσῶς Coislin. 2 addit ✕ αὔριον καὶ εἰς τὴν τρίτην: τρισσῶς. I. e. ✕ cras et in tertiam: ter. Fertique ad marg., ἐπιμελῶς, quod inserui in textum.
Ibid. Σ., καὶ ἀκουστὸν etc. Idem cum asterisco.
V. 15. Σ., ἐκκόψεις. Idem.
V. 16. Ἐχθρούς. ✕ Ἐκ χειρὸς etc. Idem.
V. 17. Σ., ὄρω etc. Idem.
Ibid. Ἄ., κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Sic Drusus.
V. 18. Σ., ζητηθήσεται. Drusus et Coislin. 2.

V. 19. Ἄ., τρεῖς ἡμέρας ἀναμενεῖς. Sic Procopius melius quam Regius codex, qui hæc confudit hoc pacto: Ἄχ., εἰς τὸ, καὶ τρισσῶσεις, ἀντὶ τοῦ τρεῖς ἡμέρας ἀναμενεῖς.
Ibid. Ἄ., ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἔργου. Reg. Alteram lectionem, τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐργασίας, habet Procop. Ibid. Ἄ., Σ., παρὰ τὸν λίθον. Reg. et Drusus. Ὁ, παρὰ τὸ Ἐργάδ. Quæ versio videtur huc translata ex versu 41. Græca autem Eusebii De locis Hebraicis apud Hieronymum sic habent: Ἄ., τοὺς λίθους. Σ., τὸν λίθον. Verum Hieronymus habet ibidem: « Pro quo Aquila et Symmachus interpretati sunt lapidem, licet in alio loco pro hoc S., τὴν περίμετρον, dixerit. » Quam lectionem in singulari confirmat Procopius, qui habet, οἱ λοιποὶ, λίθον ἐξέδωκαν.
V. 20. Ἄ., ἀφῆσω τρία βέλη. Reg. Hanc lectionem Coislin. 2 Symmacho tribuit.
Ibid. Procopius et Reg. Ἀκύλας, εἰς τὸν σκοπὸν, ἢ φυλακὴν: διττὴ γὰρ ἡ γραφή. Σύμμαχος, εἰς τὸν συντεταγμένον, ἐν δὲ τῇ τῶν Ἑβραίων ἐρμηνείᾳ οὕτω κεῖται. Παρὰ μὲν Ἕλλησι, τάφρον· παρὰ δὲ Ῥωμαίοις, φωσσάτον, παρὰ δὲ Σύροις, σκοπὸν· εἰς δὲ γυμναζόμενοι τὰ βέλη πέμπειν εἰκόθασιν. I. e. « Aquila, ad scopum, vel custodiam: duplex enim est lectio: Symmachus, ad conductum, et sic in Hebræorum interpretatione legitur. Apud Græcos, τάφρον; apud Romanos, fossatum; apud Syros, scopum, ad quem, sese exercendo, sagittas mittere consueverunt. » Eusebius De locis Hebraicis, Δεϋ-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Υ.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

Προαιρεί τὸν υἱόν.	Μέτοχος εἶ σὺ τῷ υἱῷ.	
Ἀσχημοσύνης.	Ἀποκαλύψεως.	
31. Ἐδρασθήσεται.	31. Ἐτοιμασθήσεται.	51.
34. Ὀδυνήθη.	34. Ἐθραύσθη.	34. Ἐλυτήθη.
	Συνετέλεσεν.	Κατήσχυνεν.
35.	35. Καθὼς ἐτάξατο εἰς τὸ μαρτύριον Δαυὶδ. Ἄλλ., εἰς καιρὸν Δαυὶδ.	35.
36. Ἀκόντια.	36. Τὰς σχίζας.	36. Τὰ βέλη.
	Τῇ σχίζῃ, καὶ παρήγαγεν αὐτήν.	Ἵπερέβη.
	Ἄλλος, τὰ βέλη, καὶ παρήγαγεν αὐτόν.	
41. Ἀπὸ μεσημβρίας.	41. Ἀπὸ τοῦ Ἀργάβ. (Ἀλ. Ἀννεγάβ.) Ἄλλος, ἀπὸ τοῦ ὕπνου.	41.
	Ἄλλος, πλησίον τοῦ νότου.	
	Τῷ πλησίον.	Ἀδελφῷ.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

Prælit filium.	Particeps es tu filio.	
Turpitudinis.	Revelationis.	
31. Firmabitur.	31. Parabitur.	31.
34. Dolore affectus est.	34. Fractus est.	34. Contristatus est.
	Consummaverat.	Confuderat.
35.	35. Sicut statuerat in testimonium David. Alius, in tempus David.	35.
36. Jacula.	36. Sagittas.	36. Tela.
	Sagitta, et prætergredi fecit eam. Alius, tela, et prætergredi fecit eum.	Prætergressus est.
41. A meridie.	41. Ab Argab. (Al. Annegab.) Alius, a somno. Alius, proxime austrum.	41.
	Proximum.	Fratrem.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. I Regum.

ματτάρα, ἔνθα Ἰωνάθαν ἠκόντιζε τὰς σχίζας. Ἄ., εἰς τὸν σκοπὸν. Σ., εἰς τὸν συντεταγμένον. Hieronymus autem ita reddit: « *Lammattara*, ad quem locum Jonathan jacula dirigebat: pro quo Aquila interpretatus est, *ad signum*. Symmachus, *ad condictum*. » Theodoretus vero, τὰς δὲ σχίζας βέλη ὁ Ἀκύλας ἠρμήνευσε τὴν δὲ Ἀματτάραν ἐν τῇ τῶν Ἑβραϊκῶν ὀνομάτων ἐρμηνείᾳ, οὕτως εὑρον κειμένην, παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησι τάφρον, παρὰ δὲ Ῥωμαίοις, *fossatum*, παρὰ δὲ τῷ Σύρω *σκοπὸν*, εἰς δὲ οἱ γυμναζόμενοι τὰ βέλη πέμπειν εἰώθασιν. I. e. « *Schizas autem jacula* vertit Aquila. *Amattaran* vero in Hebraicorum nominum interpretatione sic inveni positam: apud Græcos quidem τάφρον, apud Romanos autem, *fossatum*, apud Syros vero, *scorum*, in quem qui exercentur, jacula mittere consueverunt. » Hinc mutuatus videtur Procopius, qui vocem ὀνομάτων prætermisit. Nec omittendum est Coislinianum hic habere, Ἄ., τὸν σκοπὸν. Ἄ., Θ., φυλακὴν.

V. 21. Ἄλλος, βασις ἀνελοῦ etc. Reg.

V. 22. Σ., οὐδέν. Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλως, δόλος. Coislin.

V. 25. Σ., ὡσπερ εἰώθει. Idem.

Ibid. Σ., παρέστη δέ. Idem.

Ibid. Σ., ὁστέρησεν. Reg. et Coislin. 2.

V. 26. Ἄ., συνάντησις. Σ., συγκύρημα. Coisl. 2. Sed Drusius, ἄλλ, συνάντησις.

V. 29. Σ., ἀπόλυσιν με. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., Θ., θυσία συγγενεας. Σ., θυσία πάνδημος. Coislin. 2. Primam lectionem Reg. uni Aquila tribuit.

V. 30. Σ., ἀπαιδεύτων ἀποστατούντων. Θ., μετακινουμένων. Coislin. 2. Ἄλλος, υἱὲ χορασιῶν αὐτομολουσῶν, γυναικοτροφῆ. Suspicio legendum γυναικοτροφε. Ἄλλος, γυναικοτροφές. Reg.

Ibid. Σ., προαιρεί etc. Coislin. 2.

Ibid. Σ., ἀσχημοσύνης. Idem.

V. 31. Σ., ἐδρασθήσεται. Reg. et Coislin. 2. Vide etiam infra, II Reg. vii, 12.

V. 34. Ἄ., διεπονθήθη. Reg. et Coislin. 2. Drusius legit, ἐπονθήθη. Σ., ὠσυνήθη. Θ., ἔλυτήθη.

Ibid. Ἄ., ἐνέτρεψεν etc. Coislin. 2.

V. 35. Ἄ., κατὰ τὴν συνταγὴν. Hæc ex eod. cōl.

V. 36. Ἄ., Θ., τὰ βέλη etc. Idem.

Ibid. Ἄλλος, τὰ βέλη, καὶ παρήγαγεν αὐτόν. Ita Reg. Θ., ὑπερέβη. Drusius.

V. 41. Ἄ., ἐχόμενα τοῦ νότου. Theodoretus (qui habet νοτίου). Reg. Drusius, Procop. Σ., ἀπὸ μεσημβρίας. Sic Martianæus ex locis Hebraicis decerpit. Male Drusius, τὸ περίμετρον, deceptus loco supra allato ad v. 19, ubi dicitur Symmachum aliquando vertere, τὸ περίμετρον. Non quidem vocem Hebraicam בנן, sed eam quam LXX vertunt ἐργάβ, vel ἀργάβ, videlicet בנן, ut Deut. iii, 14. Hic autem legisse videntur iidem בנן pro בנן.

Ibid. Ἄ., ἐταίρω. Θ., ἀδελφῷ. Reg. et Coislin. qui addit, Σ., ἀδὲ δὲ ὑπερέβαλλον, ἐμεγάλυνεν.

CAPUT XXI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

אחִימֶלֶךְ 1
וַיִּחְרָד
2 וַיִּדְעוּתִי
אֶל־מִקְדָּשׁ פְּלִנִי אֶל־מִנִּי
4 הָלַל
נִי־אֶמְלֹךְ קִדְשׁ
5 כִּי אֶמְאֶשֶׂה
עֲצָרָה
כְּלִידֵי־נַעֲרִים
וְהָיָה דֹרְךָ הַלַּל וְאִם נִי־הִזְדִּים יִקְדָּשׁ
בְּכָל־

הָלַל
6 קִדְשׁ
7 נַעֲרָה
הַדְּמוּיָה
אֲבִיר הַרְעִים
9 בַּעֲמֹס הָאֱלֹהִים
אֲדָרִי הָאֵפֶד
11 יַעֲנֵנִי
13 וַיִּשְׁתַּנּוּ
וַיִּתְחַלְּלֵם בְּיָדָם וַיִּתְּנוּ

וַיִּתְּנוּ

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Achimelech.
Et contremuit.
2. Scire feci.
Ad locum obscuri gnotti.
4. Profanus.
Quinimmo panis sanctitatis.
5. Quinimmo mulier.
Prohibita est.
Vasa puerorum.
Ipsa via profanationis, et etiam
quia hodie sanctificabitur in va-e.
Profanationis.
6. Sanctitatem.
7. Detentus.
Idumæus.
Potentissimum pastorum.
9. In valle quercus.
Post ephod.
11. Respondebant.
13. Et mutavit.
Et fixit se furere in manibus
eorum, et designabat.
Designabat.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
2. Φελωνιαλμωνι.
4.
5.

6.
7.
9.
11.
13.

VULGATA LATINA.

1. Achimelech.
Obstupuit.
2. Condixi.
In illum et illum locum.
4. Laicos.
Sed tantum panem sanctum.
5. Equidem si de mulieribus a-
gitur.
Continuimus nos.
Vasa puerorum.
Porro via hæc polluta est, sed
et ipsa hodie sanctificabitur in
vasis.
Polluta.
6. Sanctificatum panem.
7. Intus.
Idumæus.
Potentissimus pastorum.
9. In valle terebinthi.
Post ephod.
11. Cantabant.
13. Immutavit.
Et collabebatur inter manus eo-
rum, et impingebat.
Impingebat.

ΑΚΥΛΛΑΣ.

1. Ἀχιμέλεχ.
2. Εἰς τὸν δεῖνα τόπον.
4. Λαϊκοί.
5. Συνεσχέθη.
Τὰ σκεύη τῶν παιδαρίων.
Λαϊκή.
6. Ἐγκεκλεισμένος.
9. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυός.
Ἐπειδύματος.
11. Ἐνήλλαξεν.
13. Πᾶριετο καὶ προσέκρουεν.

AQUILA.

1. Achimelech.
2. In quempiam locum.
4. Laici.
5. Prohibita est.
Vasa puerorum.
Laica.
6. 7. Inclusus.
9. In valle quercus.
Superindumentum.
11. 13. Immutavit.
Præteribat, et impingebat.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

1. Ἀχιμέλεχ.
Ἐξεπλάγη.
2. Συνεταξάμην.
Εἰς τὴν οὐκ οἶδα τίνα τόπον.

4. Λαῖκοί.

5.

Ἄρχων τῶν νομέων.

9. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλᾶ.

Ἐφούδ.

11. Κατέλεγον.

13. Μετέβηλεν.

Ἐφόφει.

SYMMACHUS.

1. Achimelech.
Obstupuit.
2. Condixi.
In nescio quem locum.

4. Laici.

5.

Princeps pastorum.

9. In valle Ela.

Ephud.

11. Recensebant.

13. Mutavit.

Strepebat.

PATROL. GR. XV.

Ο.

1. Ἀχιμέλεχ.
Ἐξέστη.
2. Διαμεμαρτύρημαι.
Ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ Θεοῦ
πίστις, Φελλανί Μαεμωνί.

4. Βέθηλοι.

Ἄλλ' ἢ ἄρτοι ἅγιοι εἰσιν. Ἄλλος, εἰ μὴ ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος.

5. Ἀλλὰ ἀπὸ γυναικός. Ἄλλος, εἰ μὲν (l. μὴ) περὶ γυναικός.

Ἄπεσχήμεθα.

Τὰ παιδία.

Καὶ αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέθηλος, διότι ἁγιασθήσεται σήμερον. Ἄλλος, ἡ μέντοι ὁδὸς λαϊκὴ, ἀλλ' ὅμως. Ἄλλος, καὶ ὅτι εἰ βέθηλος ἡ ὁδὸς αὐτῶν, σήμερον ἁγιασθήσεται διὰ τὰ σκεύη μου.

Βέθηλος.

6. Ἄρτους. Οἱ λοιποὶ, ἅγια.

7. Συνεχόμενος.

Ἰδουμαῖος. Ἄλλος, ὁ Σύρος.

Νέμων.

9. Ἐν τῇ κοιλάδι Ἡλᾶ. Ἄλλως, τερεθίνθου.

Vaeat.

11. Ἐξήρχον.

13. Ἠλλοίωσε.

Καὶ προσεποιήσατο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐτυμπάνιζεν.

Ἐπιπτεν.

LXX INTERPRETES.

1. Abimelech.
Obstupuit.
2. Significavi.
In loco dicto Dei fides, Phel-
lani Maemoni.

4. Profani.

Nonnisi panes sancti sunt. *Alius*, nonnisi panis sanctus.5. Sed a muliere. *Alius*, nisi circa mulierem.

Abstinuimus.

Pueri.

Et ipsa via profana, quia sanctificabitur hodie. *Alius*, via quidem laica est, attamen. *Alius*, et quia si profana via eorum, hodie sanctificabitur propter vasa mea.

Profana.

6. Panes. *Reliqui*, sancta.

7. Detentus.

Idumæus. *Alius*, Syrus.

Pastor.

9. In valle Ela. *Aliter*, terebinthi.

Vaeat.

11. Præcinebant.

13. Mutavit.

Et affectabat in die illa, et tympanizabat.

Cadebat.

ΘΕΟΥΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἀχιμέλεχ.

2.

Εἰς τὸν δεῖνα τόπον.

4. Λαῖκοί.

5.

Τὰ σκευὴ τῶν παιδαρίων.

6.

7.

9. Ἐν τῇ κοιλάδι τῆς ὀρυθῆς.

Ἐπίσω τῆς ἐπωμίδος.

11

13.

Ἐφόφει.

THEODOTIO.

1. Achimelech.

2.

In quempiam locum.

4. Laici.

5.

Vasa puerorum.

6.

7.

9. In valle quercus.

Post superhumeralia.

11.

13.

Strepebat.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
משנת 14	14.	14. Παραπληκτευόμενον.
סהר 15	15.	15.
משגעים		
הבאת		
גאנתה		Παραπληκτεύεσθαι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
14. Furentem.	14. Insanum.	14. Mente perculsum.
15. Indignus.	15. Desunt nobis.	15.
Furentibus.	Furiosi.	
Adduxistis.	Introduxistis.	
Ad insaniendum.	Ut fureret.	Insanire.

Notæ et variæ lectiōnes ad cap. XXI lib. I Regum.

V. 4. In codd. ms., οἱ πάντες, Ἀχιμέλεχ. Scilicet omnes præter LXX. Vide Eusebium in psal. xxxiii. Ibid. Σ, ἐξεπλάγη. Coislin. 2.

V. 2. Σ., συνεταζάμην. Reg. et Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., Θ., εἰς τὸν δείνα τόπον. Σ., εἰς τὸν οὐκ ὄδα τίνα τόπον. Eusebius *De locis Hebraicis* ad vocem *Elmoni* et *Felmoni*, *Atmoni*, mutilus est. Versio autem Hieronymi sic habet: « *Elmoni* locus quispiam interpretatur: pro quo Aquila et Theodotion transtulerunt τὸνδε τίνα. Quod nos dicere possumus, *hunc vel illum* etc. » Et infra, « *Felmoni*, *Atmoni*, quod Aquila interpretatur, *illum vel istum*, Symmachus vero, *nescio quem locum*, Theodotion, *illum locum Elmon.* » Ubi notes ad Aquilam et Theodotionem legendum esse τὸν δείνα, ut prius legebatur in editis. Nam sic habet Regius codex,

tacitis interpretibus, εἰς τὸν δείνα τόπον, cui lectioni consentit versio Hieronymi, *illum vel istum*. Lectiōnes Coisliniani 2 qui habet, Ἀ., τὸν δείνα τοῦ δέ τι νος. Σ., τὸν δείνα τόπον, vel dubiæ sunt, vel ex se cunda Aquilæ et Symmachi editione desumptæ.

V. 4. Ἀ., λαῖκοί. Reg. Ex Origene, qui ait, βεβήλους οὐ τοὺς ἀκαθάρτους λέγει· ἀλλὰ τοὺς οὐχ ἁγίους· καὶ ὡς Ἀκύλας ἐξέδωκεν, λαϊκοῦς· οὐχ ὅτι βέβηλοι οἱ μὴ ἅγιοι, ἀλλ' ὅτι πρὸς τὸ ἅγιον συγκρινόμενοι. I. e. « *profanos* non immundos, sed non sanctos vocat, et ut Aquila edidit *laicos*. Non quod profani essent qui non sancti erant, sed cum sancto comparati ita dicuntur. » Coislin. 2 qui habet, Σ., Θ., λαῖκοί, suspectus videtur.

Ibid. Ἄλλος, εἰ μὴ ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος. Reg.

CAPUT XXII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
ויקבצו 2	2.	2.
מנקה		Συνεχόμενος.
וכל איש אשר לו נשא		Καὶ πᾶς περιερχόμενος, πᾶς ἰπαιτῶν.
מנפשה		Πικρὸς ψυχῆ.
מצעה 3	3.	3.
ויחם את פניו 4	4.	4. Ἔθετο αὐτοῦς πρὸ προσώπου.
במנחה		Ἐν τῷ ὄχυρῳματι.
נדע 6	6.	6.
החזקה		Τὸ δένδρωμα.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et congregati sunt.	2. Convenerunt.	2.
Angustiatius.	In angustia constituti.	Constrictus.
Et omnis vir cui ei creditor.	Et oppressi ære alieno.	Et omnis circumiens, omnis mendicans.
Amarus animo.	Amaro animo.	Amarus animo.
3. Maspha.	3. Maspha.	3.
4. Duxit eos ante faciem.	4. Et reliquit eos ante faciem.	4. Posuit eos ante faciem.
In munitione.	In præsidio.	In munitione.
6. Notus est.	6. Apparuisset.	6.
Sub arbore.	In nemore.	Arboretum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
14. Παράφρονα.	14. Ἐπιληπτον.	14.
15.	15. Ἐλαττοῦμαι. Ἄλλος, προσδέομαι. (Αἱ. δέομαι.)	15.
Μαινομένων.	Ἐπιλήπτων.	
	Εἰσαγήχατε. Ἄλλος, εἰσενέγκατε.	
Μαίνεσθαι	Ἐπιληπτεῦσθαι.	
SYMMACHUS	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
14. Insanum.	14. Arreptitium correptum.	14.
15.	15. Indigens sum. <i>Alius</i> , indigeo.	15.
Furentibus.	Furentibus.	
	Introduxistis. <i>Alius</i> , induxistis.	
Furere.	Furere.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI lib. I Regum.

V. 5. Ἄλλος, εἰ μὲν περὶ γυναικός. Coislin. 2.	V. 9. Ἄ., Θ., ἐν τῇ κοιλάδι etc. Vide supra notam ad cap. xvii, v. 2.
Ibid. Ἄ., συνεσχέθη. Idem.	Ibid. Ἄ., ἐπενδύματος etc. Has lectiones exhibet Coislin. 2.
Ibid. Ἄ., Θ., τὰ σκεύη etc. Idem.	V. 11. Σ., κατέλεγον. Reg. et Coislin. 2.
Ibid. Τὰ παιδιά. Coislin., παιδάρια.	V. 13. Ἄ., ἐνήλλαξεν. Reg. et Coislin. 2. Σ., μετέβαλεν. Coislin. 2.
Ibid. Ἄλλος, καὶ ὅτι εἰ βέβηλος etc. Reg. Ἄ., λαϊκή. Reg. et Procop. Quæ primo loco ponuntur ex Coisliniano cod. Ἄλλος, ἡ μέντοι ὁδὸς λαϊκή etc., videntur esse ex versione Aquilæ.	Ibid. Ἄ., παρίετο καὶ προσέκρουεν. Reg. Procopius vero legit παρείετο.
V. 6. Οἱ λοιποὶ, ἄγια. Coislin. 2.	Ibid. Σ., ἐψόφει. Coislin. 2.
V. 7. Ἄλλος, ὁ Σύρος. Ex commutatione scilicet litterarum τ et ς, nam alius legit, ἡστρη, quod est, Ἰδομαῖος, alius, ἡσρην, quod est, Σύρος. LXX variant: nam in edit. Rom. legitur ὁ Σύρος, alibi vero, ὁ Ἰδομαῖος.	V. 14. Ἄ., παραπληκτεῦόμενον. Reg. Σ., παράφρονα. Coislin. 2.
Ibid. Σ., ἀρχων τῶν νομένων. Coislin. 2.	V. 15. Ἄλλος, προσδέομαι. Reg. Ibid. Σ., μαινομένων. Coislin. 2. Ibid. Ἄλλος, εἰσενέγκατε. Reg. Ibid. Ἄ., παραπληκτεῦσθαι etc. Coislin. 2.

CAPUT XXII LIB I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συνήγοντο. Ἄλλος, συνηθροῦοντο.	2.
Στενοχωρούμενος.	Ἐν ἀνάγκῃ. Καὶ πᾶς ὑπόχρεως.	στενοχόμενος.
	Κατώδυνος ψυχῆ.	
3.	3. Μασσηφάθ. Ἄλλος, σκοπιάν.	3.
4.	4. Παρεκάλεισε τὴ πρόσωπον. Οἱ λοιποὶ, ἔθετο αὐτοὺς πρὸ προσώπου.	4.
Ἐν τῇ ἐπιβουλῇ.	Ἐν τῇ περιοχῇ.	Καταφυγὴν.
6. Ἐφάνη.	6. Ἐγνωσται. Ἐπὸ τὴν ἀρουραν. Ἄλλος, τὸ φυτόν.	6.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Convenerunt. <i>Alius</i> , congregati sunt.	2.
Angustiatas.	In necessitate. Et omnis debitor.	Constrictus.
	Tristis animo.	
3.	3. Massepath. <i>Alius</i> , speculam.	3.
4.	4. Deprecatus est faciem. <i>Reliqui</i> , posuit eos ante faciem.	4.
In insidiis.	In præsidio.	Refugium.
6. Apparuisset.	6. Notus est. Sub arboreto. <i>Alius</i> , lignum.	6.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοὶς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

8 קשחם בטרדבני חה וגלה לארב 9 האדמו עבדי	8. 9.	8. Συνεδήσατε. 9.
12 הנני 13 קשחם לקום אלי כיום 14 חתן אלישמעאל	12. 13. 14.	12. 13. Συνεδήσατε. Κατὰ τὴν ἡμέραν. 14. Καὶ συμφίος.
15 תילה אלישע	15.	15. Βέβηλον.
17 הגנבים 18 סב ולגע שמונים	17. 18.	17. 18. Κύκλωσον
20 וימלט	20.	20.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

8. Ligati estis. Fœdus ineunte filio meo. Dolens. Et revelans. Ad insidiandam.	8. Conjurastis. Et filius meus fœdus inierit. Qui vicem meam doleat. Qui annuntiet Insidiantem.	8. Colligastis.
9. Idumæus. Servos.	9. Idumæus. Servos.	9.
12. Ecce ego.	12. Præsto sum.	12.
13. Conjurastis. Ad consurgendum in me. Secundum diem.	13. Conjurastis. Ut consurgeret adversum me. Usque hodie.	13. Κολλισασίς. Secundum diem.
14. Et gener. Ad auditum tuum.	14. Et gener. Ad imperium tuum.	14. Et gener.
15. Absit. Ne imponat.	15. Absit. Ne suspicetur.	15. Profanum.
17. Stantibus.	17. Qui circumdabant.	17.
18. Convertere. Et irruet. Octoginta.	18. Convertere. Et irruet. Octoginta.	18. Circumda.
20. Et evasit.	20. Evadens autem.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, συνηθροῦνοντο. Reg.
Ibid. Ἄ., θ., συνεχόμενος. Coisl. 2.
Ibid. Ἄ., καὶ πᾶς περιερχόμενος etc. Coisl. 2.
Hæ lectiones suspectæ mihi.
Ibid. Ἄ., πικρὸς ψυχῆ. Reg.
V. 3. Ἄλλος, σκοπιάν. Coisl. 2.
V. 4. Ἄ., Οἱ λοιποὶ, ἔθετο etc. Coisl. 2.
Ibid. Ἄ., ἐν τῷ ὄχυρώματι. Coisl. 2. Aquila sic
vertit cap. sequenti v. 14 et frequenter. Sequentes

lectiones ex eodem Coisl. 2.
V. 6. Σ., ἐφάνη. Coisl. 2.
Ibid. Ἄ., τὸ δένδρωμα. Ἄλλος, τὸ φυτόν. Reg.
Illud τὸ φυτόν, Symmachi videtur esse, qui sic
vertit infra, c. xxxi, 13. Illud autem ἕστη, δένδρων,
vertit Aquila infra, cap. xxxi, 13.
V. 8. Ἄ., συνεδήσατε. Σ., συνέθεσθε. Reg. et
Coisl. 2. Θ., σύνδεσμος. Coisl. 2.
Ibid. Σ., συντιθεμένου etc. Idem.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Συνέθεσθε.
Συντιθεμένου τοῦ υἱοῦ μου.
Συμπαθῶν, συμπάσχων.

Εἰς ἐνεδρευτήν.

9.

12. Πάρειμι.

13.

Ὡστε ἐπαναστήναί μοι.

14. Καὶ νυμφίος.

15. Ἦλωσ.

17. Παρεστηκόσιν.

18. Μεταστράφητι.

20. Καὶ ἐφυγεν.

SYMMACHUS.

8. Compositus est.
Consentiente filio meo.
Condolens.

In insidiatorem.

9.

12. Adsum.

13.

Ita ut insurgat in me.

14. Et gener.

15. Propitius.

17. Adstantibus.

18. Convertere.

20. Et fugit.

8. Σύγκεισθε.
Ἐν τῷ διαθέσθαι τὸν υἱόν μου.
Πονῶν.

Καὶ ἀποκαλύπτων. Ἄλλος, φανερόν ποιεῖ.

Εἰς ἐχθρόν.

9. Σύρος. Ἄλλος, Ἰδουμαῖος.

Τὰς ἡμιόνους. Ἄλλος, τοὺς δούλους.

12. Ἴδού ἐγώ.

13. Συνέθου.

Θέσθαι αὐτὸν ἐπ' ἐμέ.

Ὡς ἡ ἡμέρα.

14. Καὶ γαμβρός.

Παντὸς παραγγέλματός σου. Ἄλλος, τὸ ὑπακούειν σου.

15. Μηδαμῶς.

Μὴ δότω. Ἄλλος, μὴ ὑπολαμβάνέτω.

17. Ἐφεστηκόσιν.

18. Ἐπιστρέφου.

Καὶ ἀπάντα.

Τριακοσίους. Οἱ λοιποὶ, ὀγδοήκοντα.

20. Καὶ διασώζεται.

LXX INTERPRETES.

8. Compositi estis.
Cum disposuerit filius meus.
Qui laboret.

Et revelans. *Alius*, notum facit.

In inimicum.

9. Syrus. *Alius*, Idumæus.

Mulas. *Alius*, servos.

12. Ecce ego.

13. Conspirasti.

Ad ponendum eum contra me.

Ut dies.

14. Et gener.

Omnis præcepti tui. *Alius*, obedire tibi.

15. Nequaquam.

Ne det. *Alius*, ne suspicetur.

17. Qui assistebant.

18. Convertere.

Et irruet.

Trecentos. *Reliqui*, octoginta.

20. Et salvatur.

8. Σύνδεσμος.

9.

12.

13. Συνεστράφητε.

Κατὰ τὴν ἡμέραν.

14.

15. Ἦλωσ.

17.

18. Κύκλωσον.

Καὶ ἔψαι.

20.

THEODOTIO.

8. Colligatio.

9.

12.

13. Conversi estis.

Secundum diem.

14.

15. Propitius.

17.

18. Circumda.

Et tange.

20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. I Regum.

Ibid. Σ., συμπαθῶν etc. Idem.

Ibid. Ἄλλος, φανερόν ποιεῖ. Idem.

Ibid. Σ., εἰς ἐνεδρευτήν. Idem.

V. 9. Ἄλλος, Ἰδουμαῖος. Sic quædam exemplaria, et Complut. Estque varia interpretatio, quæ ex varia lectione procedit. Nam LXX qui vertunt Σύρος, legerint haud dubie שָׂרָרָה cum resch, cæteri qui vertunt Ἰδουμαῖος, שָׂרָרָה cum dalet. Sic item infra, v. 18.

Ibid. Ἄλλος, τοὺς δούλους. Coislin. 2.

V. 12. Σ., πάρειμι. Idem.

V. 13. Ἄ, συνεδήσατε etc. Idem.

Ibid. Σ., ὥστε ἐπαναστήναί μοι. Idem.

Ibid. Ἄ., θ., κατὰ τὴν ἡμέραν. Idem.

V. 14. Ἄ., Σ., καὶ νυμφίος etc. Idem.

Versus 15, 17 et 18. Lectiones ex eod. Idem.

V. 20. Σ., καὶ ἐφυγεν. Reg. et Coislin.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
1 והבה שמים אודדגרתא	1.	1. Προνομήσουσι.
3 אל־מערכת	3.	3. Εἰς τὰς παρατάξεις.
5 וינהג	5.	5.
7 נכר	7.	7.
8 לצוד	8.	8.
9 הגישה האפד	9.	9. Ἐγγίσσον τὸ ἔνδυμα.
11 היסגרני בעלי קעילה	11.	11.
ירד		
13 ויחלטי באשר יחלמי	13.	13.
ויחל		Ἐπαύσατο.
14 במצודת	14.	14. Ἐν ὄχυρώμασι.
15 בהרשה	15.	15. Ἐν τῇ ὕλη.
16 הרשה	16.	16. Τὴν ὕλην.
ויחזק		
18 בהרשה	18.	18. Εἰς τὸν δρυμόν.
19 במצודת בהרשה	19.	19. Ἐν τοῖς ὄχυροῖς.
בהרשה		Εἰς τὸν δρυμόν. (Ἄλλως, ὕλη.)
בנבעת		Ἐν τῷ βουνῷ.
הישיכון		Ἐφρανισμένης.
20 לכל־אמת נפשך וכולך לרדת רד	20.	20.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Et ipsi diripientes areas.	1. Et diripiunt areas.	1. Diripient.
3. Ad ordines.	3. Adversus agmina.	3. In acies.
5. Et duxit.	5. Et abegit.	5.
7. Alienavit.	7. Tradidit.	7.
8. Ad angustiandum.	8. Et obsideret.	8.
9. Applica ephod.	9. Applica ephod.	9. Admove indumentum.
11. Num concludant me domini Ceila ?	11. Si tradent me viri Ceila ?	11.
Descendet.	Descendet.	
13. Et ambulaverunt quo ambulaverunt.	13. Huc atque illuc vagabantur incerti.	13.
Et cessavit.	Dissimulavit.	Cessavit.
14. In munitionibus.	14. In locis firmissimis.	14. In munitionibus.
15. In sylva.	15. In sylva.	15. In sylva.
16. In sylvam.	16. In sylvam.	16. Sylvam.
Et confortavit.	Et confortavit.	
18. In sylva.	18. In sylva.	18. In sylvam.
19. In munitionibus in sylva.	19. In locis tutissimis sylvæ.	19. In munitis.
In sylva.	Sylvæ.	In sylvam. <i>Aliter, in sylvæ.</i>
In colle.	In colle.	In colle.
Jessimun.	Deserti.	Dissipatam.
20. Ad omne desiderium animæ tuæ, rex, descendendo descende.	20. Sicut desideravit anima tua ut descenderes, descende.	20.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ	Υ.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
1.	1. Καὶ αὐτοὶ διαρπάζουσι, καταπατοῦσι τοὺς ἄλλω. Ἄλλος, διαρπάζουσι τὰς ἄλωνας, καὶ καταπατοῦσι.	1.
3. Εἰς τὰ στρατόπεδα.	3. Εἰς τὰ σκῦλα. Ἄλλος, εἰς τὰς κοιλάδας. Ἄλλος, εἰς τὰς κοιλάς.	3.
5.	5. Καὶ ἀπήγαγε. Ἄλλος, καὶ ἀήλασε.	5.
7. Ἐξέδωκεν.	7. Πέπρακεν.	7.
8.	8. Συνέχειν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , πολιορκεῖν.	8.
9.	9. Προσάγαγε τὸ ἐφούδ.	9.
11.	11. <i>Vacat</i> .	11. Μὴ παραδώσουσιν οἱ ἔχοντες Κειλά;
	Ἀποκλεισθήσεται. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , καταθήσεται.	
13. Καὶ ἐρεμέοντο (sic) ὄπουδῆποτε.	13. Καὶ ἐπορεύοντο οὗ ἔαν ἐπορεύοντο.	13.
	Ἄνηκε.	
14. Ἐν καταφυγαῖς.	14. Ἐν Μασερέθ. Ἄλλως, Μασσαρέθ.	14. Ἐν τοῖς σπηλαίοις τοῖς ὄχυροῖς.
15. Δρυμῶ.	15. Ἐν τῇ καινῇ.	15.
16.	16. Τὴν καινὴν. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , τὸν δρυμόν.	16.
Ἐθράστως	Ἐκραταίωσε.	
18.	18. Ἐν καινῇ. Ἄλλος, εἰς καινήν.	18.
19. Ἐν τοῖς ὄχυροῖς.	19. Ἐν Μεσσαρὰ ἐν τοῖς στενοῖς. Ἐν τῇ καινῇ. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , δρυμῶ Ἐν τῷ βουνῶ.	19. Ἐν τοῖς σπηλαίοις.
Ἐρήμου.	Ἰεσσαμοῦν.	
20. Κατὰ πᾶσαν ἐπιθυμίαν σου, βασιλεῦ, καταθῆναι κατὰθηθι.	20. Πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τοῦ βασιλέως εἰς κατὰθασιν καταθαινέτω.	20.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
1.	1. Et ipsi diripiunt, conculcant areas. <i>Alius</i> , diripiunt areas, et conculcant.	1.
3. In exercitus.	3. In spolia. <i>Alius</i> , in valles. <i>Alius</i> , in ventres.	3.
5.	5. Et abduxit. <i>Alius</i> , et abegit.	5.
7. Tradidit.	7. Vendidit.	7.
8.	8. Comprehendendum. <i>Reliqui</i> , obsidendum.	8.
9.	9. Applica ephud.	9.
11.	11. <i>Vacat</i> .	11. Num tradent habentes Ceila?
	Concludetur. <i>Reliqui</i> , descendet.	13.
13. Et quiescebant ubicumque.	13. Et ibant quo ibant.	
	Onisit.	
14. In perfugiis.	14. In Masereth. <i>Atiter</i> , Massareth.	14. In speluncis munitis.
15. In sylva.	15. In nova.	15.
16.	16. Novam. <i>Reliqui</i> , sylvam. Confirmavit.	16.
Audaces fecit.	18. In nova. <i>Alius</i> , in novam.	18.
18.	19. In Messara in angustis. In nova. <i>Reliqui</i> , sylva. In colle.	19. In speluncis.
19. In munitis.	Jessimun.	
Desertam.	20. Omne quod est ad animum regis, in descensum descendat.	20.
20. Secundum omne desiderium tuum, rex, descendendi descende.		

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
21. וּמַלְאָכָיו	21.	21. Ἐφείσασθε, ἐσπλαγχνισθητε
23. מִכָּל הַחַבְּאִים אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם וּשְׁבַתָם אִי אֶל־נַחַךְ	23.	23.
24. בְּמַדְבַּר מִעַן	24.	24.
בְּעֵרְבָה אֶל יְמִין הַיְשׁוּמָה		Ἐν τῇ ὁμαλῇ πρὸς δεξιὰν τῆς ἠφανισμένης.
26. מִצַּד דָּהָר מִזָּה	26.	26.
צָפוֹן עֵשְׂרִים		Θαμβούμενος.

VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
21. Compassi estis.	21. Doluistis.	21. Pepercistis, compassi estis.
23. Ex omnibus latibulis, quibus abscondet se ibi, et revertimini ad me ad rectum.	23. Omnia latibula ejus, in quibus absconditur: et revertimini ad me ad rem certam.	23.
24. In deserto Maon.	24. In deserto Maon.	24.
In solitudine ad dexteram Jesimon.	In campestribus ad dexteram Jesimon.	In plana ad dexteram dissipatae.
26. A latere montis ab hinc.	26. Ad latus montis ex parte una.	26.
Festinus.	Desperabat.	Attonitus.
Cingentes.	In modum coronae cingebant.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. I Regum.

V. 1. 'A., ᾿προνομεύσουσι. Coislin. Ἄλλος, διαρπάζουσι τὰς ἄλυνας etc. Reg.
 V. 3. 'A., εἰς τὰς παρατάξεις. Σ., εἰς τὰ στρατόπεδα. Reg. Drusius vero illud, εἰς τὰ στρατόπεδα, pro scholio habuit.
 Ibid. Ἄλλος, εἰς τὰς κοιλίας. Ita Coisl. in textu.
 V. 5. Ἄλλος, καὶ ἀπήλασε. Reg.
 V. 7. Σ., ἐξέδωκεν. Reg. et Coislin. 2.
 V. 8. Οἱ Λοιποί, πολιορκεῖν. Coislin. 2.
 V. 9. 'A., ἔγγισον etc. Idem.
 V. 11. Θ., μὴ παραδώσουσιν etc. Idem. Hæc Coislin. qui prolixius refert cum asterisco sic: ✕ καὶ εἶπεν Δαυὶδ, εἰ παραδώσουσι οἱ παρὰ τῆς ✕ Χεὶλᾶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἀνδράς μου εἰς χεῖρας Σαούλ ✕ καὶ εἶπεν ΠIII παραδώσουσιν. Hæc vero desunt in LXX.
 Ibid. Οἱ Λοιποί, καταθήσεται. Idem.
 V. 13. Σ., καὶ ἐρεμέοντο. Coislin. 2, vox haud dubie vitiosa.
 Ibid. 'A., ἐπαύσατο. Idem.
 V. 14. Ἐν ὄχυρώμασι. Σ., ἐν καταφυγαῖς. Θ., ἐν τοῖς σπηλαίοις etc. Eusebius *De locis Hebraicis* sic habet: Μασερέθ, ἔρημος ἐνθα ἐκαθέσθη Δαβὶδ. 'A., ἐν ὄχυρώμασι. Σύμμ., ἐν καταφυγαῖς. Θ., ἐν τοῖς σπηλαίοις. Hier. « Masereth in qua sedit David: nunc deserta: pro quo Aquila interpretatur, munitiones: Symmachus, refugia: Theodotion, speluncas. » Edit. Rom., Μασερέμ.
 V. 15. 'A., ἐν τῇ ὕλῃ etc. Coislin. 2.
 Ibid. 'A., τὴν ὕλῃ etc. Idem.
 V. 16. Σ., ἐθράσυνε. Reg. et Coislin. 2.
 V. 18. 'A., εἰς τὸν δρυμόν. Reg. LXX legerunt

CAPUT XXIV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
3. צְרִי הַעֲלִים	3.	3. [Ἐκὰ πρόσωπον τῶν πετρῶν τῶν ἐλαφίνων.]
4. וַיִּבֶן אֶת־הַמִּצֵּדָה	4.	4. Εἰσηλθε αποκενῶσαι. (Al. κενῶσαι.) Τοῦ διευθῆναι, ἀποκενῶσαι τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀποπατήσαι.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
3. Super facies petrarum hircorum silvestrium.	3. Super abruptissimas petras, quæ solis ibicibus perviæ sunt.	3. Super faciem petrarum cervinarum, vel, hinnularum.
4. Et ingressus est Saul ad tegendum pedes suos.	4. Ut purgaret ventrem.	4. Ingressus est evacuare. Ad dirigendum, evacuandum pedes suos, egerendum.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

21.
23. Ἐπὶ βεβαίῳ.
24.
Ἐν τῇ πεδιάδι κατὰ δεξιάν τῆς
δοικῆτος.
26.
Περισταλλόμενος.

SYMMACHUS.

21.
23. In firmitate.
24.
In campestri ad dexteram inha-
bitabilis.
26.
Contractus.

21. Ἐπονέσατε.
23. ✕ Ἐκ πάντων τῶν τόπων
✕ ὅπου κρυβήσεται ἐκεῖ, καὶ ἐπι-
✕ τρέψετε πρὸς με εἰς ἔτοιμον.
24. Ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μαών. Ἄλ-
λος, ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ ἐπηκόῳ.
Καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰεσ-
σαιμοῦ.
26. Ἐκ μέρους τοῦ ὄρους ἐκ τοῦ-
του. Ἄλλος, τοῦ ὄρους τοῦ ἑτέρου
ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους
Σχεπαζόμενος.
Παρενέβαλον. Οἱ λοιποὶ, περι-
στεφανοῦντες.

LXX INTERPRETES.

24. Laborastis
23. ✕ Ex omnibus locis quibus
✕ abscondetur ibi, et revertimini
✕ ad me in parato
24. In deserto Maon. *Alius*, in
deserto obsequenti.
Ad occidentem ad dexteram
essæmu.
26. Ex parte montis ex hoc. *A-*
lius, montis alterius ex altera
parte.
Tegens se.
Castrametabantur. *Reliqui*, cir-
cumcingentes.

21. Ἐφείσασθε, ἐσπλαγγνίσθητε.
23.
24.
26.
Κρυπτόμενος.

THEODOTIO.

21. Pepercistis, compassi estis.
23.
24.
26.
Abscondens se.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. I Regum.

פּוֹרְטִי, qui verterunt, ἐν καινῇ, daleth pro resch, ut sæpe contingit. V. supra, v. 15.

V. 19. Ἄ., Σ., ἐν τοῖς ὄχυροῖς. Θ., ἐν τοῖς σπη-
λαίοις. Coisl. 2. Regius codex et Procopius hæc
confertim referunt, *Οἱ λοιποὶ*, ἐν τοῖς σπηλαίοις
τοῖς ὄχυροῖς.

Ibid. Ἄ., εἰς τὸν δρυμόν. Reg. Sed Coisl. melius,
Ἄ., ὕλη. *Οἱ λοιποὶ*, δρυμῶν.

Ibid. Ἄ., Ο., ἐν τῷ βουνῷ. Reg.

Ibid. Ἄ., ἠφανισμένης. Σ., ἐρήμου. Reg. Euseb.
De locis Hebraicis sic habet: Ἰσιμῶθ ἐνθα ἐκρύπτετο
Δαβὶδ, καί ται δὲ ἀνωτέρω Βηθσιμουθ, καθὰ δεδήλω-
ται· ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τῶν Βασιλειῶν ἀντι τοῦ Ἰεσσι-
μουθ, ὁ μὲν Ἄ. τῆς ἠφανισμένης, ὁ δὲ Σ. τῆς ἐρή-
μου ἐκδεώχασαι. Hieronymus vero: *εἰ Isimoth*, ubi
absconditus est David, de qua et supra quid nobis vi-

deretur diximus, ponentes Bethsimuth. Sed et in
Regnorum primo libro pro Isimuth. Aquila inter-
pretatur, dissipatam, Symmachus vero, desertam. 2

V. 20. Σ., κατὰ πάσαν etc. Coisl. 2.

V. 21. Ἄ., Θ., ἐφείσασθε, ἐσπλαγγνίσθητε. Idem.
Prima videtur Aquilæ, secunda Theodotionis.

V. 23. ✕ Ἐκ πάντων etc. Idem. Hæc desunt in
LXX.

V. 24. Ἄλλος, ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ ἐπηκόῳ. Theodor.
Ibid. Ἄ., ἐν τῇ ὀμαλῇ etc. Has lectiones mutua-
mur ex Coisl. 2. Regius, sinceriores quam ex Eusebio
et Hieronymo *De locis Hebraicis* ad voces *Inaraba*,
Jamin et *Isimuth*, ut edidit *Martianæus*.

V. 26. Ἄλλος, τοῦ ὄρους τοῦ ἑτέρου etc. Reg.

Ibid. Ἄ., θαμβούμενος etc. Coisl. 2

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, περιστεφανοῦντες. Idem.

CAPUT XXIV LIB I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. 3. Ἐπὶ προσωπον Σαδδαιμ. 3. Ἐπὶ πρόσωπον τῶν πετρῶν
Ἄλλως, Ἀσαιμιν. Ἄλλος, ἐπὶ
πρόσωπον τῆς θήρας τῶν ἐλάφων.
4. 4. Εἰσήλθε παρασκευάσασθαι. 4.
Ἄλλος, σεμνῶς ἄγειν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO

3. 3. Super faciem Saddaim. *Ali-* 3. Super faciem petrarum cer-
ter, Aiamin. *Alius*, super faciem
ventionis cervorum.
4. 4. Intravit ad provocandum
Aliter, honeste agere.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι	ΑΚΥΛΛΑΣ.
אֶת־כַּנְף־דָּבָרֵי 5	5.	5.
וְךָ לְבַדּוּ אֵת 6	6.	6. Ἐπληξεν.
וְשִׁסַּע 8	8.	8. Συνεκάλεσεν.
וְלֹא נָתַם 9	9.	9.
וְיָקַד 9	9.	9.
וְרָעַךְ 10	10.	10.
כִּי בִכְתִּי אֶת־כַּנְף מַעֲיֹךְ וְלֹא הִרְגַתְּךָ 12	12.	12. Τοῦ ἐνδύματος.
בִּידֵי צָדֵק 14	14.	14.
מִשָּׁל 14	14.	14.
אֶת־רִיבֵי 16	16.	16.
מִדְּבַר 19	19.	19.
עַל־מַצְעָךְ 23	23.	23.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
5. Alam pallii.	5. Oram chlamydis.	5.
6. Et percussit cor David ipsum.	6. Post hæc percussit cor suum David.	6. Percussit.
8. Et scidit. Et non dedit eos.	8. Confregit. Non permisit.	8. Convocavit.
9. Et inclinavit se.	9. Inclinans se.	9.
10. Malum tuum.	10. Malum adversum te.	10.
12. Quia in abscondendo me o- ram pallii tui, et non interfeci te.	12. Quoniam cum præscinderem summitatem chlamydis tuæ, nolui extendere manum meam in te.	12. Indumentū.
In manu mea. Insidians.	In manu mea. Insidiaris.	
14. Proverbium.	14. In proverbio.	14.
16. Causam meam.	16. Causam meam.	16.
19. Bonum.	19. Bona.	19.
23. Super munitionem.	23. Ad tutiora loca.	23.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV lib. I Regum.

V. 3. Lectiones Aquilæ et Theodotionis mutua-
mur ex Martianæo nostro; ille ex Eusebio *De locis
Hebraicis*, ubi sic legitur: Ἀλίμ. Ἄ., τῶν ἐλαφι-
νων. Θ., τῶν πετρῶν τῶν ἐλάφων. Ubi Hieronymus:
*Achialim: pro quo Aquila transtulit, cervorum:
Theodotio, lapides cervorum.* Alia lectio, ἐπὶ πρό-
σωπον τῆς θήρας τῶν ἐλάφων, prodit ex Regio cod.
Qui sic vertit, legerit וְיָצַץ vel וְיָצַץ venatio, loco τοῦ
וְיָצַץ petra. Coislinianus habet לו- τῶν πετρῶν, לו-
τῶν ἐλάφων.

V. 4. Ἄ., εἰσήλθε ἀποκενώσαι. Sic Theodoretus,
Procopius et cod. Reg. κενῶσαι legerunt; omnesque
Josephi interpretationem adjiciunt. Ἰώσηπος, τὰς
φυσικὰς ἐκκρίσεις ποιήσασθαι. I. e. ad naturales
excretionem faciendas.

Ibid. Ἄλλος, σεμνῶς ἀγεῖν. Reg. At Coislin.,
Ἄ., διευθῆναι, ἀποκενώσαι τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀπο-
πατῆσαι. Sed hæc videntur ex pluribus interpretatio-
nibus in unam coaluisse, ἀποπατῆσαι est, ἀινυμ

CAPUT XXV LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὺς γράμμασι.	ΑΚΥΛΛΑΣ.
וְיָצַץ 2	2.	2.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
2. Et or us ejus.	2. Possessio.	2.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5. Τοῦ ἐνδύματος.

5. Τὸ πτερύγιον τῆς διπλοῦδος.
"Ἄλλως, ἄκρον τῆς γλάμουδος, τὸ κρᾶσπεδον τοῦ ἱματίου.

5.

6.

6. Καὶ ἐπάταξε καρδίᾳ Δαυὶδ αὐτόν. "Ἄλλος, καὶ ἐπάταξε τὸν Δαυὶδ ἢ καρδίᾳ αὐτοῦ.

6.

8. Περιέσπασεν.

8. Ἔπεισεν.

8. Ἠπάτησεν.

Οὐκ ἐπέτρεψεν.

Οὐκ ἔδωκεν.

Οὐκ ἀφῆκεν.

9. ὤκλασεν.

9. Ἐκυψεν.

9.

10.

10. Τὴν ψυχὴν σου. *Οἱ λοιποὶ*, τὴν κακίαν σου.

10.

12. Τῆς ἐφ'esτρίδος.

12. Ἐγὼ ἀφῆρα τὸ πτερύγιον, καὶ οὐκ ἀπέκταγά σε. "Ἄλλος, πτερύγιον ὃ ἐγὼ ἀφείλον τῆς διπλοῦδος σου, καὶ οὐκ ἀπέκτεινά σε.

12. Τοῦ ἐπιβολαίου.

Παρ' ἔμοι.

Ἐν τῇ χειρὶ μου.

Θηρᾶς.

Δεσμεύεις.

14. Παροιμία.

14. Παραβολή.

14.

16.

16. Τὴν κρίσιν μου. "Ἄλλος, τὴν δίκην μου.

16.

19. Ἄμοιβήν.

19. Ἄγαθά.

19.

23. Ἐπὶ τὸ ὄχυρωμα.

23. Εἰς Μεσσαρὰ τὴν στενήν.

23. Τὴν κορυφὴν.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

5 Indumenti.

5. Pinnam diploidis. *Atiter*, summitatem chlamydis, fimbriam vestimenti.

5.

6.

6. Et percussit cor David ipsum. *Alius*, et percussit David cor ejus.

6.

8. Extraxit.

8. Suasit.

8. Decepit.

Non permisit.

Non dedit.

Non dimisit.

9. Procubuit.

9. Inclinauit se.

9.

10.

10. Animam tuam. *Reliqui*, malum tuum.

10.

12. Vestis.

12. Ego abstuli pinnam, et non occidi te. *Alius*, alam quam ego abstuli a diploide tua, et non interfeci te.

12. Palli.

Apud me.

In manu mea.

Venaris.

Ligas.

14. Proverbium.

14. Parabola.

14.

16.

16. Judicium meum. *Alius*, causam meam.

16.

19. Retributionem.

19. Bona.

19.

23. Super munitionem.

23. In Messara angustam.

23. Cacumen.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV lib. I Regum.

exonerare, stercus egerere.

V. 5. "Ἄλλως, ἄκρον τῆς γλάμουδος etc. Coislin. 2, adjuncta interpretatione Symmachi.

'Α., τοῦ ἐνδύματος etc. Has trium lectiones adfert

Coislin. 2.

V. 6. 'Α., ἐπληξεν. Coislin. 2. "Ἄλλος, καὶ ἐπάταξε τὸν Δαυὶδ etc. Reg.

Ibid. Σ., παρ' ἔμοι. Coislin. 2.

Ibid. Σ., θηρᾶς. Idem.

V. 8. 'Α., συνεκάλισεν etc. Coislin. 2.

V. 14. Σ., παροιμία. Reg. et Coislin. 2.

Ibid. Σ., οὐκ ἐπέτρεψεν etc. Idem.

V. 16. "Ἄλλος, τὴν δίκην μου. Reg.

V. 9. Σ., ὤκλασεν. Idem.

V. 19. Σ., ἀμοιβήν. Coislin. 2.

V. 10. *Οἱ λοιποὶ*, τὴν κακίαν σου. Idem.

V. 23. Σ., ἐπὶ τὸ ὄχυρωμα. Θ., τὴν κορυφὴν. Coisl. 2.

V. 12. "Ἄλλος, πτερύγιον ὃ ἐγὼ ἀφείλον etc. Reg.

Regius vero sine interpretum nomine adfert.

CAPUT XXV LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2.

2. Τὰ ποιμνία. "Ἄλλος, ἡ ἐργασία.

2.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Greges. *Alius*, opus.

2.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

צאן שלשת אלפים

3 טובת-שכל

רוע בעללים

5 ושאלהם

7 הנלמדם

9 ויעדו

10 המתפרצים

14 ויעט

15 פקדנו

17 ועל-כל-ביתו

בלועל

18 נבלי

וחבש סאים

קלי

ובאה צבאים

20 בסדר

21 אך

לשקר

ולא-נפקד

22 כד-יעשה אלהים לאיבי דוד

בקיר

25 אל-נא ישם

נבל שכמו ונבלה עמו

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Oves tria millia.

3. Bona intellectu.

Et malus adinventionibus

5. Et rogabitis.

7. Affecimus eos verecundia.

9. Et quieverunt.

10. Dividentes se.

14. Et invectus est.

15. Visitavimus.

17. Et super omnem domum ejus.

Sine profectu.

18. Utres.

Et quinque sata.

Polentæ.

Et centum betros aridos.

20. In abscondito.

21. Certe.

In vanum.

Et non visitatum est.

22. Hæc faciat Deus inimicis David.

In parietem.

25. Ne quæso ponat.

Nabal nomen ejus, et vilitas cum eo.

Oves tria millia.

3. Prudentissima.

Et pessimus et malitiosus.

5. Et salutabitis.

7. Eis molesti fuimus.

9. Siluerunt.

10. Qui fugiunt.

14. Aversatus est.

15. Periiit.

17. Adversum domum tuam.

Belial.

18. Utres.

Quinque sata.

Polentæ.

Centum ligaturas.

20. Ad radices.

21. Vere.

Frustra.

Non periiit.

22. Hæc faciat Deus inimicis David.

Ad parietem.

25. Ne ponat, oro.

Quoniam secundum nomen suum stultus est, et stultitia est cum eo.

3.

5.

7. Ἐνετρέψαμεν αὐτούς.

9.

10.

14. Ἄτρυνθη.

15.

17.

Ἄποστασίας.

18. Ἀμφορεῖς.

Καὶ πέντε σάτα.

Φρυγτῶν κεκομμένης κριθῆς.

20. Ἐν ἀποκρυφῇ.

21. Πλήν.

Ψεῦδος.

22.

25.

Νάβαλ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἀπόρρευ-
σις μετ' αὐτοῦ.

22.

25.

Nabal nomen ipsi, et defluxus
cum eo.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΥΤΙΩΝ.

	Ποίμνια τρισχλίου. Ἄλλος, πρόβατα τρισχλίου.	
3. Εὐδιανόητος. Κακογνώμων.	3. Ἀγαθὴ συνέσει. Καὶ πονηρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασιν.	3.
5.	5. Καὶ ἐρωτήσατε. Ἄλλος, ἀσπασαθε. Ἄλλος, προσείπατε.	5.
7. Ἐνωχλήσαμεν αὐτοῦς.	7. Ἀπεκωλύσαμεν αὐτούς.	7. Κατησχύναμεν αὐτούς.
9.	9. Ἀνεπήδησε. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐπαύσαντο.	9.
10.	10. Ἀναχωροῦντες.	10. Ἀποδιδράσκοντες.
14. Ἀπεστράφη.	14. Ἐξέκλινεν.	14. Ἐξουδένωσεν.
15.	15. Ἐνετελλαντο. Ἄλλος, ἐπιτετάχασιν.	15.
17. Κατὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Ἄνομος.	17. Εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Λοιμός.	17. Ἄφροσύνης.
18. Ἀσχοῦς.	18. Ἀγγεῖα. Πέντε οἴφι. Ἄλφιτου. Καὶ γόμορ ἐν σταφίδων. Ἄλλος, καὶ ἑκατὸν ἐνδέσμους.	18. Νέβελ.
20.	20. Ἐν σκέπη.	20.
21. Οὕτως. Ἄνόητον. Οὐ διεφώνησεν.	21. Ἴσως. Εἰς ἄδικον. Οὐκ ἐνετειλάμεθα. (Ἄλλως, ἐνετειλάμην.)	21. Οὐκ ἤτήσαμεν.
22.	22. Τάδε ποιῆσαι ὁ θεὸς ✕ τοῖς ἐχθροῖς Δαυὶδ. Ἄλλως, τῷ Δαυίδ. Πρὸς τοῖχον. Ἄλλος, ἐν τριγῶν.	22.
25. Μὴ προσχῆς ἀξιῶ.	25. Μὴ δὴ θέσθω. Νάβαλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτοῦ.	25.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

	Greges ter mille. <i>Alius</i> , oves tria millia.	
3. Perspicax. Malignus.	3. Bona intellectu. Et malignus in studiis.	3.
5.	5. Et interrogate. <i>Alius</i> , salute. <i>Alius</i> , alloquimini.	5.
7. Molesti fuimus eis.	7. Prohibuimus eos.	7. Pudefecimus eos.
9.	9. Resiliit. <i>Reliqui</i> , et quieverunt.	9.
10.	10. Recedentes.	10. Aufugientes.
14. Aversus est.	14. Declinavit.	14. Despexit.
15.	15. Imperarunt. <i>Alius</i> , præceperunt.	15.
17. Contra domum ejus. Iniquus.	17. In domum ejus. Pestilens.	17. Stultitiæ.
18. Utres.	18. Vasa. Quinque œphi. Farinæ. Et gomor unum uvarum passarum. <i>Alius</i> , et centum ligaturas.	18. Nebel.
20.	20. In tegmine.	20.
21. Sic. Stultum. Non defuit.	21. Forte. Immerito. Non imperavimus. (<i>Aliter</i> , imperavi.)	21. Non petimus.
22.	22. Hæc faciat Deus ✕ inimicis David. <i>Aliter</i> , ipsi David. Ad parietem. <i>Alius</i> , in pariete.	22.
25. Ne attendas, obsecro.	25. Ne quæso ponat. Nabal nomen ipsi, et insipientia cum eo.	25.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON 'Ελληνικοὺς γράμματα.	AKYAAΣ.
מבוא בסוים 26	26.	26. Τοῦ μὴ μουσάζειν.
שנ 28	28.	28.
ורעה		
בגדר 29	29.	29. Ταροῦ πλαγίαι.
בתך		
לפיקה 31	31	31. Λυγμός. (Al. νυγι)
חג		
ברך 32	32.	32.
מעמך 33	33.	33. Ἡ γνώμη σου.
מבוא		
השע		
ואולם 34	34.	34. ✕ Καί.
אם-נטר		
ואשא פניך 35	35.	35. Ἦρα. Εἴληφα.
השך 39	39.	39.
לפליטי בלויש אשר מגלים 44	44.	44.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

26. A veniendo in sanguinibus.	26. Ne venires in sanguinem.	26. Ad non scelus agendum.
28. Parce. Et malitia.	28. Aufer. Malitia.	28.
29. In fasciculo. In medio.	29. In fasciculo. <i>Vacat.</i>	29. In fiscella obliqua.
31. In vacillationem. Gratis.	31. In singultum. Innoxium.	31. Singultus. (Al. compunctio.)
32. Benedictus.	<i>Vacat.</i> 32. Benedictus.	32.
33. Discretio tua. A veniendo.	33. Eloquentium. Ne irem.	33. Sententia tua.
Salvare.	Et ulciscerer me.	
34. Et quidem. Si remansisset.	34. Alioquin. Non remansisset.	34. ✕ Et.
35. Et tuli facies tuas.	35. Honoravi faciem tuam.	35. Tuli. Accepi.
39. Retinuit.	39. Custodivit.	39.
44. Palti filio Lais, qui de Gallim.	44. Phalti filio Lais, qui erat de Gallim.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. I Regum.

V. 2. Ἄλλος, ἡ ἐργασία. Reg. Sic item legit Procopius.

Ibid. Ἄλλος, πρόβατα τρισχ. Reg.

V. 3. Σ., εὐδιανόητος. Coisl. 2.

Ibid. Σ., καχογνώμων. Idem.

V. 5. Ἄλλος, ἀσπάσασθε. Reg. Ἄλλος, προσέπατε. Coisl. 2.

V. 7. Ἄ., ἐνετρέψαμεν etc. Idem.

V. 9. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐπαύσαντο. Idem.

V. 10. Θ., ἀποδιδράσκοντες. Idem.

V. 14. Ἄ., ὠτρύνθη etc. Idem.

V. 15. Ἄλλος, ἐπιτετάχασιν. Reg.

V. 17. Σ., κατὰ τοῦ οἴκ. Coisl. 2.

Ibid. Ἄ., ἀποστασίας etc. Has lectiones refert idem.

V. 18. Ἄ., ἀμφορεύς. Reg. Sic etiam supra, 1, 24, et xvi, 3. Σ., ἀσχοῦς. Θ., νέβελ. Coisl. 2.

Ibid. Ἄ., πέντε σάτα. Sic Drusius. Procop. Reg. Vide Gen. xviii, 6. In hunc locum hanc notam habent cod. Reg. et Procop: Ἄ., ἡμίχνευσε σάτα. Τὸ δὲ γόμορ ἴσον τῷ οἴφι, ὡς ἐν Ἰεζεκιήλ μεμαθήκαμεν. I. e. «Aquila interpretatus est sata. Gomor autem est æquale œphi, ut in Ezechiele didicimus.»

Ibid. Ἄ., φρυκτῶν χρομμένης κριθῆς. Idem. Non sine quadam suspitione hanc Aquilæ interpretationem admittimus.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
26.	26. Τοῦ μὴ ἔλθειν εἰς αἷμα ἀθῶον.	26.
28. Ἄφελου. Καὶ πονηρία.	28. Ἄρον. Καὶ κακία.	28.
29. Πεφυλαγμένη.	29. Ἐν δεσμῷ. Ἐν μέσῳ.	29.
31. Ἄναίτιον.	31. Βδελυγμός. Ἄθῶον. Ἄγαθῶσαι αὐτῆ. Ἄλλος, κα- λῶς ποιῆσαι αὐτῆ.	31. Λυγμός. (Αἰ. νυγμός.)
32.	32. Εὐλογητός. Ἄλλος, εὐλογη- τός Βαρούκ.	32.
33.	33. Ὁ τρόπος σου. Μὴ ἔλθειν. Οἱ λοιποὶ, μὴ μυσῶ- σαι. Σῶσαι.	33.
Εκδικῆσαι.	34. Πλὴν οὐτι. Εἰ ὑπολειφθήσεται.	34. ✕ Καί.
34. Ἐπείτοιγε. Οὐκ ἂν ὑπελείφθη.	35. Ἠρέτισα τὸ πρόσωπόν σου.	35. Ἐλαβον.
35. Ἐτίμησα. Ἐνετράπην τὸ πρόσωπόν σου.	39. Περιεποιήσατο.	39.
39. Ἐξείλατο.	44. Τῷ Φαλτί υἱῷ Ἄμισ, τῷ ἐκ Ῥομμᾶ. Ἄλλος, τῷ Φελτί υἱῷ Ἰωᾶς τῷ ἐκ Γολιάθ.	44.
44.		
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
26.	26. Ne venires in sanguinem innoxium.	26.
28. Aufer. Et nequitia.	28. Tolle. Et malitia.	28.
29. Custodia.	29. In vinculo. In medio.	29.
31. Inculpatum.	31. Abominatio. Innoxium. Ad bene faciendum ei. <i>Alius</i> , <i>idem</i> .	31. Singultus. (Αἰ., compunctio.)
32.	32. Benedictus. <i>Alius</i> , benedi- ctus Baruc.	32.
33.	33. Modus tuus. Ne venirem. <i>Reliqui</i> , a non pol- luendo. Salvare.	33.
Vindicare.	34. Verumtamen. Si remanebit.	34. ✕ ἔτι.
34. Quandoquidem. Nequaquam residuum fuisset.	35. Suscepi faciem tuam.	35. Accepi.
35. Honoravi. Reveritus sum faciem tuam.	39. Servavit.	39.
39. Eripuit.	44. Phalti filio Amis, qui ex Romma. <i>Alius</i> , Phelti filio Joas, qui ex Goliath.	44.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. I Regum.

Ibid. Καὶ γόμορ ἔν σταφίδων. Edit. Rom., στα-
φίδος.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἑκατὸν ἐνδέστρους. dem.

V. 20. Ἄ., ἐν ἀποκρυφῆ. Reg. et Coislin. 2.

V. 21. Ἄ., πλὴν. Coislin. Reg. autem habet,
Ἄ., πλημμάτην. Σ., οὕτως. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., ψεῦδος etc. Idem.

Ibid. Σ., οὐ διεφώνησεν etc. Idem.

Ibid. Ἄλλως, ἐνετσιλάμην. Coislin.

V. 22. ✕ Τοῖς ἔχθροῖς etc. Hæc cum asterisco
Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τριγγῷ. Idem.

V. 25. Σ., μὴ προσχ. Idem.

Ibid. Ἄ., Ναβὼλ ὄνομα αὐτῷ καὶ ἀπορρέουσι μετ'
αὐτοῦ. Theodoretus et Reg. cod. qui postremus
hanc notam habet, ἰστέον ὅτι ἐν τῷ ἱγ' ψαλμῷ, καὶ
τῷ νβ' εἰς τὸ, εἰπεν ἄφρων, ναβὼλ κεῖται, ἐν τῷ
Ἑβραϊκῷ, παρὰ δὲ Ἀκύλαν, ἀπορρέων, ut habet
etiam Coislinianus.

V. 26. Ἄ., τοῦ μὴ μυσάζειν. Reg. et Theodoret.

V. 28. Σ., ἀφελου. Coislin. 2.

Ibid. Σ., καὶ πονηρία. Idem.

V. 29. Ἄ., ταρσῷ πλαγίῳ. Idem.

Ibid. Σ., πεφυλαγμένη. Idem.

V. 31. Ἄ., Θ., λυγμός. Reg. Drus. Procop. Theodore-
tus vero legit νυγμός. Coisl. in textu habet βδελυγμός,

punctis supra positis, et ad marginem notat: 'A., Θ., τὸ ἔσω. Id est Aquila et Theodotio habent ea quæ *intus*, scilicet in *textu* sunt non notata punctis, nempe λυγμός.

Ibid. Σ., ἀναίτιον. Coislin. 2.

Ibid. Ο', ἀγαθῶσαι αὐτῆ. Ἄλλος, καλῶς ποιῆσαι αὐτῆ. Ita Reg. Neutrum in Hebræo.

V. 52. Ἄλλος, εὐλογητὸς Βαρούκ. Reg.

V. 53. 'A., ἡ γνώμη σου. Coislin. 2.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, μὴ μυσῶσαι. In hæc verba Drus. LXX, καὶ σῶσαι χεῖρά μου ἐμοί. Theodoretus ad hunc locum, ἀμάρτημα γραφικὸν ὑπολαμβάνω, (*eras*) οἱ γὰρ ἄλλοι ἐρμηνεύται μὴ μυσῶσαι εἰρήκασιν, ἀντὶ τοῦ, μὴ μύσους μεταλαχθῆναι. Frustra

CAPUT XXVI LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοὺς γράμμασι.

ΑΚΥΤΑΣ.

מכתת 1	1.	1.
הישיבוך אלמדםבדזון 2	2.	Τῆς ἔφανισμένης. 2.
הישיבוך 3	5.	3. Τῆς ἔφανισμένης.
במעגל 5	5.	5. Ἐν τῇ στρογγυλώσει. Κάμπη.
במעגל 7	7.	7. Τῇ κάμπη.
אלתשתחיתו 9	9.	9.
יגפט 10	10.	10. Θραύση.
חלילה לי מזה 11	11.	11.
ואתצפת 12	12.	Ἄγγος.
תרומת 12	12.	12. Καταφορά.
ויקרא דוד אלזהם 14	14.	14.
קראת אלדבולך בנימות 16	16.	16.
כולי 17	17.	17.
מנחה 19	19.	19. Δῶρον.
מזכתפה אחרים		Ἄπτεισθαι.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. Latet.	1. Absconditus est.	1.
Jesimon.	Solitudinis.	Dissipatæ.
2. In deserto Ziph	2. In desertum Ziph.	2.
3. Jesimon.	3. Solitudinis.	3. Dissipatæ.
5. In vallo.	5. In tentorio.	5. In vallo. Flexus.
7. In vallo.	7. In tentorio.	7. Flexu vel orbita.
9. Ne corrumpas eum.	9. Ne interficias eum.	9.
10. Percusserit eum.	10. Percusserit.	10. Fregerit.
11. Absit mihi a Domino.	11. Propitius mihi sit Dominus.	11.
Et scyphum.	Scyphum.	Vas.
12. Sopor.	12. Sopor Domini.	12. Somnus altus.
14. Et clamavit David ad populum.	14. Et clamavit David ad populum.	14.
Clamasti ad regem.	Clamas et inquietas regem.	
16. Filii mortis.	16. Filii mortis.	16.
17. Vox mea.	17. Vox mea.	17.
19. Munus.	19. Sacrificium.	19. Donum.
Ab inhærendo. Aliis.	Ut non habitem (in hæreditate) Domini.	Ab attingendo.

certe hic errorem in versione τῶν Ὁ suspicatur Theodoretus : nam illi cum Hebræo consentiunt. Ibid. Σ., ἐδικήσατ. Coisl. 2. V. 34. 'Α., Θ., ✕ καί. Σ., ἐπέτιοιγε. Coisl. 2. Hic non tota 'Α., Θ. versio vocis Πῆκη affertur. Ibid. Σ., οὐκ ἂν ὑπαλείφθη. Coisl. 2. V. 35. 'Α., ἦρα. Σ., ἐτίμησα. 'Α., εἰληρα. Coisl. 2.

Σ., ἐνετράπην. Reg. et Drusius. Reg. legit, ἀνετραπήν. Hic duplex Aquilæ et Symmachi versio affertur ex duabus, ut puto, utriusque editionibus. Θ., ἔλαθον. Coisl. 2. V. 59. Σ., ἐξελάτο. Ibid. V. 44. 'Αλλος, τῷ Φελετι etc., utraque lectio Græca mendosa.

CAPUT XXVI LIB. I REGUM

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ὁ.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

- 1. Κρύπτεται.
- Ἐρήμου.
- 2.
- 3. Ἐρήμου.
- 5. Σκηνή.
- Ἐν τῇ στοργγυλώσει.
- 7. Σκηνῆ.
- 9.
- 10.
- 11.
- Νυκτοπότιον.
- 12. Κάρος.
- 14.
- Καταβοῶν τοῦ βασιλέως.
- 16. Ἄξιοι θανάτου.
- 17.
- 19. Δῶρον.
- Συνδουάζεσθαι.
- Ἄλλοκότοις.

SYMMACHUS.

- 1. Absconditur.
- Deserti.
- 2.
- 3. Deserti.
- 5. Tabernaculum.
- In vallo.
- 7. Tentorio.
- 9.
- 10.
- 11.
- Nocturnum poculum.
- 12. Sopor gravis.
- 14.
- Clamans ad regem.
- 16. Digni morte.
- 17.
- 19. Donum.
- A conjungendo.
- Alienis.

PATROL. GR. XV.

- 1. Σκεπάζεται. 'Αλλος, κέκρυπται.
- 1. Ἴεσσαμοῦν.
- 2. Εἰς τὴν ἔρημον Ζίφ. 'Αλλος, εἰς τὴν ἔρημον τῶν ἀύχμων.
- 3. Ἴεσσαμοῦν.
- 5. Ἐν λαμπήνῃ.
- 7. Ἐν λαμπήνῃ.
- 9. Μὴ ταπεινώσης αὐτόν. 'Αλλ., μὴ διαφθείρης αὐτόν.
- 10. Παίση.
- 11. Μῆδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου. 'Αλλος, ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο παρὰ Κυρίου.
- Φακόν.
- 12. Θάμβος Κυρίου.
- 14. Καὶ προσεκαλέσατο Δαυὶδ τὸν λαόν. Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐδόθησε Δαυὶδ πρὸς τὸν λαόν.
- 'Ο καλῶν ✕ πρὸς τὸν βασιλέα.
- 16. Υἱοὶ θανατώσεως.
- 17. Δουλός σου. Οἱ λοιποὶ, φωνή μου.
- 19. Θυσία.
- Μὴ ἐστηρίχθαι.
- Ἐτέροις.

LXX INTERPRETES.

- 1. Tegitur. *Alius*, absconditus est.
- Jessemun.
- 2. In desertum Ziph. *Alius*, in desertum siccitatum.
- 3. Jessemun.
- 5. In lampene.
- 7. In lampene.
- 9. Ne humilies illum. *Alius*, ne disperdas illum.
- 10. Percusserit.
- 11. Nequaquam mihi a Domino. *Alius*, mihi vero absit a Domino.
- Ientem.
- 12. Stupor Domini.
- 14. Et advocavit David populum. *Reliqui*, et clamavit David ad populum.
- Vocans ✕ ad regem.
- 16. Filii occisionis.
- 17. Servus tuus. *Reliqui*, vox mea.
- 19. Sacrificium.
- Non confirmatum esse.
- Aliis.

THEODOTIO

- 1.
- 2.
- 3.
- 5.
- 7. Μαγάλ.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12. Ἐκστασις.
- 14.
- 16.
- 17.
- 19.

- 12. Exstasis.
- 14.
- 16.
- 17.
- 19.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
לְבַקֵּשׁ אֶת־שֶׁעֵץ אֵשׁ	20.	20.
הִקְרָא וְהִסְמִיחֵהוּ 21	21.	21. Ἠγνόησα.
וְשִׁיב 23	23.	23.
וְהִנְחֵל 24	24.	24.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
20. Ad quærendum pulicem unum.	20. Ut quærat pulicem unum.	20.
Perdicem.	Perdix.	
21. Stulte egi.	21. Stulte egerim.	21. Ignoravi.
23. Reddat.	23. Retribuet.	23.
24. Magnificetur.	24. Magnificetur.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI lib. I Regum.

V. 1. Σ., κρύπτεται. Coislin. 2. Ἄλλος, κρύπτεται. Reg.

Ibid. 'A., τῆς ἡφανισμένης. Σ., ἐρήμου. Reg. et Eusebius *De locis Hebraicis*. V. supra, c. xxiii, v. 24.

Ibid. Ἰεσσαεμουῦν. Edit. Rom., Ἰεσσαεμουῦ. Sic etiam infra.

V. 2. Ἄλλος, εἰς τὴν ἔρημον τῶν αὐχμῶν. Reg.

V. 3. 'A., τῆς ἡφαν-. V. supra, v. 1.

V. 5. 'A., ἐν τῇ στοργγυλώσει. Reg. et Procop. In hunc locum Procopius et Reg., λαμπήνη εἶδος ἀμάξης (Procop., ἀρμαμάξης), ὡς καὶ ἡ ἀπήνη, ὁ

δὲ Ἀκύλας, τῇ στοργγυλώσει φησὶν· ἢ διὰ τὸ σχῆμα τῆς κατασκευῆς, ἢ ὅτι τὸ κεκυκλωθῆαι τῷ στρατοπέδῳ τὸν βασιλέα. I. e. « *Lampene*, genus est currus, ut etiam *apene*. Aquila dicit, τῇ στοργγυλώσει, vel propter figuram apparatus, vel declarat regem exercitu circumdatum fuisse. » Coislinianus de *lampene* ait, εἶδος ἀμάξης λαμποῦσιν ὄϊον καρούγας.

Ibid. 'A., κάμπη. Σ., σκηνή. Σ., ἐν τῇ στοργγυλώσει. Sic Coislin. Binus ex Symmacho lectiones habemus, ut alibi.

V. 7. 'A., τῇ κάμπη etc. Idem.

CAPUT XXVII LIB. I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.	ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	ΑΚΥΛΑΣ.
עַתָּה אֲכַלְתֶּם 1	1.	1.
וְנֹאֵשׁ מִכֹּנֵי		'Απογνώσεται.
7 יָמִים וְאַרְבַּעַת חֳדָשִׁים	7.	7.
8 וַיִּפְשְׁטוּ עַל־הַגְּשׁוּרִי וְהַגְּזִי וְהָעַמְלִיקִי כִּי הָבָה יִשְׁבֹּת. הָאָרֶץ אֲשֶׁר מֵעַתָּה בְּיַד שׁוּרְרָהּ וְעַד־אָרֶץ מִצְרַיִם	8.	8.
10 נִבֵּב הִקְנִי	10.	10. Νότον. Κιναίου.
VERSIO HEBRAICI TEXT.	VULGATA LATINA.	AQUILA.
1. Nunc consumar.	1. Aliquando incidam.	1.
Et desperet de me.	Cessetque me quærare.	Desperabit.
7. Dies et quatuor menses.	7. Quatuor mensium.	7.
8. Et effuderunt se ad Gessuritam, et Gerzitam, et Amalecitam, quia ipsi inhabitantes terram quæ a sæculo, ingrediendo te Sur, et usque ad terram Ægypti.	8. Et agebant prædas de Gessuri, et de Gerzi, et de Amalecitis: hi enim pagi habitabantur in terra antiquitus, euntibus Sur usque ad terram Ægypti.	8.
10. Meridiem. Ceni.	10. Meridiem. Ceni.	10. Austrum. Cinæi.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

20.	20. Ζητεῖν ψυχὴν μου. Ἄλλος, ζητεῖν φύλλον ἕνα. Νυκτικὴ βραξ. <i>Οἱ λοιποὶ, πέρδιξ.</i>	20
21. Ἐφρονησάμην.	21. Μεταταίωμαι.	21.
23. Ἀποδώσει.	23. Ἐπιστρέψει.	23.
24. Λογισθεῖη.	24. Μεγαλυνθεῖη.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

20.	20. Quærere animam meam. <i>A-</i> <i>lius, ad quærendum pulicem</i> <i>unum.</i> Nyclicorax. <i>Reliqui, perdix.</i>	20.
21. Stulte egi.	21. Inanitér egi.	21.
23. Retribuet.	23. Restituet.	23.
24. Reputetur.	24. Magnificetur.	24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI lib. I Regum

V. 9. Ἄλλος, μὴ διαφείρης αὐτόν. Reg.	V. 19. Ἄ., Σ, δῶρον. Idem.
V. 10. Ἄ., θραύση. Coisl. 2.	Ibid. Ἄ., ἀπτεσθαι etc. Idem.
V. 11. Ἄλλος, ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο etc. Reg. et Coisl. 2.	Ibid. Σ., ἀλλοκότοις. Idem.
Ibid. Ἄ., ἀγγος. Σ., νυκτοπότιον. Reg.	V. 20. Ἄλλος, ζητεῖν φύλλον ἕνα. Reg.
V. 12. Ἄ., καταφορά. Σ., χάρος. Θ., ἐκτασις Reg. Drusius et Coisl. Vide Gen. cap. 11, v. 21.	Ibid. <i>Οἱ λοιποὶ, πέρδιξ.</i> Coisl. 2.
V. 14. <i>Οἱ λοιποὶ, καὶ ἐδόθησ</i> etc. Coisl. 2.	V. 21. Ἄ, ἠγγόνητα etc. Idem.
Ibid. Σ, καταβοῶν etc. Idem.	V. 23. Σ., ἀποδώσει. Idem.
V. 16. Σ., ἄξιοι θανάτου. Reg.	V. 24. Post, <i>σήμερον</i> τῶν Ο, ✕, et ad marg., Ο, Θ., γω. Vide Jud. 1, 14, in nota.
V. 17. <i>Οἱ λοιποὶ, φωνή</i> μου. Coisl. 2.	Ibid. Σ., λογισθεῖη. Coisl. 2.

CAPUT XXVII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. Ἰ'αραπεσοῦμαι ποτε. Ἄπόσχηται.	1. Νῦν προστεθήσομαι. Ἄνη ἀπ' ἐμοῦ.	1.
7.	7. <i>Οἱ λοιποὶ, ✕</i> ἡμέρας καὶ : τέσσαρας μῆνας.	7.
8.	8. Καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν Γεσιρί, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληχίτην. Καὶ ἰδοὺ ἡ γῆ κατοικεῖτο ἀπὸ ἀνη- κόντων, ἢ ἀπὸ Γελαμψοῦρ τετειχι- σμένων, καὶ ἕως γῆς Αἰγύπτου. Ἄλλος, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν ἐγγίζοντα, καὶ ἐξέτεινον ἐπὶ τὸν Γεσουραῖον, καὶ τὸν Γεσραῖον, καὶ ἐπὶ τὸν Ἀμαληχίτην, ὅτι κατοικεῖ- το ἡ γῆ ἀπὸ Γεσοῦρ καὶ ἕως Αἰγύ- πτου.	8.
10. Μεσημβρίαν.	10. Νότον. Κενεζί. Ἄλλος, Κηνεί.	10.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. Incidam aliquando. Abstineat.	1. Nunc apponar. Cesset a me.	1.
7.	7. <i>Reliqui, ✕</i> dies et : quatuor menses.	7.
8.	8. Et incursiones faciebant in omnem Gesiri, et in Amalecitem. Et ecce terra habitabatur ab ad- venientibus, quæ a Gelampsur murata, et usque ad terram Æ- gypti. <i>Alius, et incursiones facie-</i> <i>bant in omnem vicinum, et exten-</i> <i>debant se super Gesuræum et Ges-</i> <i>ræum, et super Amalecitem, quia</i> <i>habitabatur terra a Gesur et us-</i> <i>que ad Ægyptum.</i>	8.
10. Meridiem.	10. Austrum. Cenezi. <i>Al. Geni.</i>	10.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. I Regum.

V. 4. Σ., παραπεσοῦμαι ποτε. Drusius et Coislin. V. 7. Οι λοιποί, ημέρας καὶ etc., cum asterisco. Ibid. 'A., ἀπογνώσεται. Σ., ἀπόσχηται. Drusius Coislin. 2. et Coislin.

CAPUT XXVIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοὶς γράμμασι.	AKYAAΣ.
שׁוֹכֵר לְרֵאשִׁי 2	2.	2.
הַמִּבְתָּח 3 וְאֵדֵה־יְעֵנִים	3.	3. Μάγους.
וַיִּחַד 5	5.	5. Ἐξεπλάγη.
בְּאֵרִים 6	6.	6. Ἐν φωτισμοῖς.
בְּעֵלֹת־אֵיב 7	7.	7. Ἐχουσαν μάγον.
וַיִּחַשְׁבֶּה 8	8.	8.
בְּאֵד 9 אֶת־הַמִּבְתָּח וְאֵת־הַיְעֵנִי כִּן רֵאשִׁי	9.	Ἐν τῷ μάγῳ. 9. Μάγους, θελητάς καὶ σημε.ε σχόπους, ἀπὸ τῆς γῆς.
מִתְנַקֵּשׁ		Ἐγκρούεις.
עֵין 10	10.	10.
רְבוּיָנִי 12	12.	12. Ἐπεθου μοι.
זִקֵּן 14	14.	14.
מִעִיל		Ἐνδύμα.
וְרִגְזוּת 15	15.	15. Ἐκλόνησάς με. Στενά.
צִרְלִי לְהַדְיֵעֵנִי		
עֵיךְ 16	16.	16. Κατά σου.
לְרֵעֶךָ 17	17.	17. Ἐτέρῳ (l. ἐταρῳ) σου.
וַיִּכְהַר 20	20.	20.
מִלֵּא־קִמְחֹת אֶרֶץ		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Custodem capitis mei.
3. Pythones.
Et sciolos.
5. Et expavit.
6. In illuminationibus.
7. Dominam Pythonis.
8. Et mutavit se.
In Pythone
9. Pythones et sciolos e terra.
Offendiculum ponis.
10. Perversitas.
12. Decepisti me.
14. Senex.
Pallio.
15. Irritasti me.
Angustia mihi.
Ad indicandum mihi.
16. Æmuli tui.
17. Socio tuo.
20. Et festinavit.
Plenitudo staturæ ejus in terram.

VULGATA LATINA.

2. Custodem capitis mei.
3. Magos.
Hariolos.
5. Et expavit.
6. Per sacerdotes.
7. Habentem Pythonem.
8. Mutavit ergo habitum suum.
In Pythone.
9. Magos et hariolos de terra.
Insidiaris.
10. Quidquam mali.
12. Imposuisti mihi.
14. Senex.
Pallio.
15. Inquietasti me.
Coarctor.
Ut ostenderes.
16. Ad æmulum tuum.
17. Proximo tuo.
20. Statimque.
Porrectus in terram.

AQUILA.

2.
3. Magos.
5. Consternatus est.
6. In illuminationibus.
7. Habentem magum.
8.
In mago.
9. Magos, voluntarios, et hariolos, de terra.
Impellis.
10.
12. Imposuisti mihi
14.
Iudumentum.
15. Commovisti me.
Angusta.
16. Contra te.
17. Amico tuo.
20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. I Regum.

V. 8. Ἄλλος, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν ἐγγί- ita Eusebius *De locis Hebraicis*.
ζοντα etc. Reg. Ibid. Ἄ., Κινάτου. Reg.

V. 10. Ἄ., Ὁ, νότον. Σ., μεσημέριαν. Reg., atque

CAPUT XXVIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο'.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2. Φύλακα τῆς κεφαλῆς μου.	2. Ἀρχισωματοφύλακα. <i>Οἱ λοι- ποι</i> , φύλακα τῆς κεφαλῆς μου.	2.
3.	3. Ἐγγαστριμύθους. Καὶ τοὺς γνώστας. Ἄλλος, ση- μειοσκόπους.	3.
5. Ἐπτηξεν.	5. Καὶ ἐξέστη.	5.
6. Διὰ τῶν δῆλων.	6. Ἐν τοῖς δῆλοις.	6.
7.	7. Ἐγγαστρίμυθον.	7.
8. Μετεσχημάτισεν ἑαυτὸν. (<i>Al- ter</i> , μετεσχηματίσατο.)	8. Συνεκαλύφατο. Ἄλλος, ἡλ- λοιώθη. Ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ.	8.
9.	9. Τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς. Ἄλλος, καὶ τοὺς ἀποφθεγγομένους ἀπὸ τῆς γῆς. Παγιδεύεις.	9.
10. Κάκωσις.	10. Ἄδικια.	10. Κάκωσις.
12. Ἐνήδρευσάς μοι.	12. Παρελογίσω με.	12.
14.	14. Ὀρθιον. <i>Οἱ λοιπ.</i> , πρεσβύ- την. Διπλοῖδα.	14.
15. Ἐτάραξάς με. Στενά. Δηλῶσαι μοι.	15. Παρηνώχλησάς με. Θλίβομαι. Γνωρίσαι μοι.	15. Παρώργισάς με. Δηλῶσαι μοι.
16. Ἀντίζηλός σου.	16. Μετὰ τοῦ πλησίον σου.	16. Κατὰ σου.
17.	17. Τῷ πλησίον σου.	17.
20. Καὶ ταχύ. Καθόλον τὸ μῆκος αὐτοῦ.	20. Καὶ ἔσπευσε. Ἔστηκώς ἐπὶ τὴν γῆν.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Custodem capitis mei.	2. Principem custodiæ corporis. <i>Reliqui</i> , custodem capitis mei.	2.
3.	3. Ventriloquos. Et gnostas. <i>Alius</i> , hariolos.	3.
5. Exterritus est.	5. Et expavit.	5.
6. Per manifestationes.	6. In manifestationibus.	6.
7.	7. Ventriloquam.	7.
8. Transformavit se.	8. Cooperuit se. <i>Alius</i> , mutatus est. In ventriloquo.	8.
9.	9. Ventriloquos et gnostas de terra. <i>Alius</i> , et loquentes de terra. Hlaqueas.	9.
10. Quidquam mali.	10. Injustitia.	10. Quidquam mali.
12. Insidiatus es mihi.	12. Decepisti me.	12.
14.	14. Erectum. <i>Reliqui</i> , senem. Diploidem.	14.
15. Perturbasti me. Angusta.	15. Perturbasti me. Tribulor.	15. irritasti me.
Ad indicandum mihi.	Ad notificandum mihi.	Ad indicandum mihi.
16. Ἄμυλος tuus.	16. Cum proximo tuo.	16. Contra te.
17.	17. Proximo tuo.	17.
20. Statimque. Secundum totam staturam ejus.	20. Et festinavit. Porrectus in terram.	20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. I Regum.

V. 1. Σ., παραπεσοῦμαι ποτε. Drusius et Coislin. V. 7. Οι λοιποί, ημέρας καὶ etc., cum asterisco. Ibid. Α., ἀπογνώσεται. Σ., ἀπόσχηται. Drusius Coislin. 2. et Coislin.

CAPUT XXVIII LIB. I REGUM.

TO EBPAIKON.	TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.	AKYAAZ.
שומר לראש 2	2.	2.
האבות 3 ואות-הידועים	3.	3. Μάγους.
ויחרד 5	5.	5. Ἐξεπλάγη.
באורים 6	6.	6. Ἐν φωτισμοῖς.
בעלת-אוב 7	7.	7. Ἐχουσαν μάγον.
ויהפשש 8	8.	8.
באוב		Ἐν τῷ μάγῳ.
9 את-האבות ואת-הידועים כך דארץ	9.	9. Μάγους, θελητάς καὶ σημε.ο- σκόπους, ἀπὸ τῆς γῆς.
מתבקש		Ἐγκρούεις.
עון 10	10.	10.
רמיתני 12	12.	12. Ἐπεθου μοι.
זקן 14	14.	14.
מעיל		Ἐνδύμα.
הרגות 15	15.	15. Ἐκλόνησάς με. Στενά.
צדלי		
להודיעני		
ערך 16	16.	16. Κατά σου.
לדקך 17	17.	17. Ἐτέρῳ (i. ἐταίρῳ) σου.
וימדר 20	20.	20.
כל-אקומות ארצה		

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Custodem capitis mei.
3. Pythones.
Et sciolos.
5. Et expavit.
6. In illuminationibus.
7. Dominam Pythonis.
8. Et mutavit se.
- In Pythone
9. Pythones et sciolos e terra.
- Offendiculum ponis.
10. Perversitas.
12. Decepisti me.
14. Senex.
Pallio.
15. Irritasti me.
Angustia mihi.
Ad indicandum mihi.
16. Æmuli tui.
17. Socio tuo.
20. Et festinavit.
Plenitudo staturæ ejus in terram.

VULGATA LATINA.

2. Custodem capitis mei.
3. Magos.
Hariolos.
5. Et expavit.
6. Per sacerdotes.
7. Habentem Pythonem.
8. Mutavit ergo habitum suum.
- In Pythone.
9. Magos et hariolos de terra.
- Insidiaris.
10. Quidquam mali.
12. Imposuisti mihi.
14. Senex.
Pallio.
15. Inquietasti me.
Coarctor.
Ut ostenderes.
16. Ad æmulum tuum.
17. Proximo tuo.
20. Statimque.
Porrectus in terram.

AQUILA.

- 2.
3. Magos.
5. Consternatus est.
6. In illuminationibus.
7. Habentem magum.
- 8.
- In mago.
9. Magos, voluntarios, et hariolos, de terra.
- Impellis.
- 10.
12. Imposuisti mihi.
14.
Iudumentum.
15. Commovistu me.
Angusta.
16. Contra te.
17. Amico tuo.
- 20.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. I Regum.

V. 8. Ἄλλος, καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν ἔγγιζοντα etc. Reg. ita Eusebius *De locis Hebræicis*.
V. 10. Ἄ., Ὁ, νότον. Σ., μεσημέριαν. Reg., atque Ibid. Ἄ., Κινάτου. Reg.

CAPUT XXVIII LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.
2. Φύλακα τῆς κεφαλῆς μου.	2. Ἀρχισωματοφύλακα. <i>Οἱ λοιποὶ</i> , φύλακα τῆς κεφαλῆς μου.	2.
3.	3. Ἐγγαστριμύθους. Καὶ τοὺς γνώστας. Ἄλλος, σημαιοσκόπους.	3.
5. Ἐπτηξεν.	5. Καὶ ἐξέστη.	5.
6. Διὰ τῶν δῆλων.	6. Ἐν τοῖς δῆλοις.	6.
7.	7. Ἐγγαστρίμυθον.	7.
8. Μετεσημάτισεν ἑαυτὸν. (<i>Ἀλί- στ, μετεσηματίσατο.</i>)	8. Συνεκαλύψατο. Ἄλλος, ἡλ- λοιώθη. Ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ.	8.
9.	9. Τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας ἀπὸ τῆς γῆς. Ἄλλος, καὶ τοὺς ἀποφθεγγομένους ἀπὸ τῆς γῆς. Παγιδεύεις.	9.
10. Κάκωσις.	10. Ἄδικία.	10. Κάκωσις.
12. Ἐνήδρευσάς μοι.	12. Παρελογίσω με.	12.
14.	14. Ὀρβιον. <i>Οἱ λοιπ.</i> , πρεσβύ- την. Διπλοῖδα.	14.
15. Ἐτάραξάς με. Στενά. Δηλώσαι μοι.	15. Παρηνώχλησάς με. Θλίβομαι. Γνωρίσαι μοι.	15. Παρώργισάς με. Δηλώσαι μοι.
16. Ἀντίζηλός σου.	16. Μετὰ τοῦ πλησίον σου.	16. Κατὰ σου.
17.	17. Τῷ πλησίον σου.	17.
20. Καὶ ταχύ. Καθόλον τὸ μήκος αὐτοῦ.	20. Καὶ ἔσπευσε. Ἔστηκώς ἐπὶ τὴν γῆν.	20.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

2. Custodem capitis mei.	2. Principem custodiae corporis. <i>Reliqui</i> , custodem capitis mei.	2.
3.	3. Ventriloquos. Et gnostas. <i>Alius</i> , hariolos.	3.
5. Exterritus est.	5. Et expavit.	5.
6. Per manifestationes.	6. In manifestationibus.	6.
7.	7. Ventriloquam.	7.
8. Transformavit se.	8. Cooperuit se. <i>Alius</i> , mutatus est. In ventriloquo.	8.
9.	9. Ventriloquos et gnostas de terra. <i>Alius</i> , et loquentes de terra. Hlaqueas.	9.
10. Quidquam mali.	10. Injustitia.	10. Quidquam mali.
12. Insidiatus es mihi.	12. Decepisti me.	12.
14.	14. Erectum. <i>Reliqui</i> , senem. Diploidem.	14.
15. Perturbasti me. Angusta.	15. Perturbasti me. Tribulor.	15. irritasti me.
Ad indicandum mihi.	Ad notificandum mihi.	Ad indicandum mihi.
16. Æmulus tuus.	16. Cum proximo tuo.	16. Contra te.
17.	17. Proximo tuo.	17.
20. Satiimque. Secundum totam staturam ejus.	20. Et festinavit. Porrectus in terram.	20.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

טפסבא 22
פוסבא 23
פוסבא 24

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

22.
23.
24.

ΑΚΥΑΑΣ.

22. ✕ Καὶ σό.
23.
24.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

22. Etiam tu.
23. Ad lectum.
24. Vitulus saginarii.

VULGATA LATINA.

22. Et tu.
23. Lectum.
24. Vitulum pascualem.

AQUILA.

22. ✕ Et tu.
23.
24.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII lib. I Regum.

V. 2. Σ., φύλακα τῆς κεφαλῆς μου. Reg. At Coislin. 2, Δοίπ. Σ.

V. 3. 'A., μάγους. Coislin. 2. Ibid. Ἄλλος, σημειοσκόπος. Reg.

V. 5. 'A., ἐξεπλάγη etc. Coislin.

V. 6. 'A., ἐν φωτισμοῖς. Σ., διὰ τῶν δῆλων. Coislin. 2 qui hæc adjicit, δῆλος δὲ καλεῖ διὰ τοῦ ἐφοδὸς σημαίνοντα.

V. 7. 'A., ἔχουσαν μάγον. Idem.

V. 8. Σ., μετεσχημάτισεν ἐαυτόν. Sic Drusius, pro quo Regius cod. et Coislin. 2 μετεσχηματίσαστο ἐαυτόν habent. Idem Reg. aliam versionem sine nomine affert, νεμρα, ἱλλουώθη.

Ibid. 'A., ἐν τῷ μάγῳ. Reg. et Coislin. 2. Sic item vertit Aquila, Isa. xxix, 4.

V. 9. 'A., μάγους, θελητάς, καὶ σημειοσκόπους. Coislin. 2 et Reg. θελητάς, sic vertere solet Aquila. Vox σημειοσκόπους superflua, videtur esse alterius interpretis, forte Symmachi, quem sequitur Vulg.,

CAPUT XXIX LIB. I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ךעב 1
סיעבג 3
פוסבא
פוסבא
פוסבא 4
פוסבא פוסבא
פוסבא
פוסבא פוסבא 5
פוסבא 6
פוסבא פוסבא
פוסבא פוסבא 7
פוסבא פוסבא פוסבא 9
פוסבא

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.
3.
4.
5.
6.
7.
9.

ΑΚΥΑΑΣ.

1. Ἐν τῇ πηγῇ.
3.
Ὅτι οὖντι.
4. Παρωξύνθησαν.
Εὐδοκηθήσεται οὗτος.
5.
6.
7.
9.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. In fonte.
3. Hebraei.
Quidquam.
A die cadere eum.
4. Et irati sunt.
In adversarium in prælio.
Acceptabitur.
5. In choris dicendo.
6. Rectus.
Non bonus tu.
7. Et non facies malum.
9. Quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei.

VULGATA LATINA.

1. Super fontem.
3. Hebraei.
Quidquam.
Ex die qua transfugit ad me.
4. Irati sunt autem.
Adversarius cum præliari cœperimus.
Poterit placare.
5. In choris dicentes.
6. Rectus.
Non places.
7. Et non offendas.
9. Quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei.

AQUILA.

1. In fonte.
3.
Quidquam.
4. Exasperati sunt.
Beneplicitus erit hic.
5.
6.
7.
9.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

22.	22. <i>Vacat.</i>	22.
23.	23. Δίφρον. <i>Οι λοιποί</i> , τὴν κλί νην.	23.
24. Παφλοτροφημένη θρεπτή.	24. Δάμαλις νομάς. "Ἄλλος, μο- σχάριον γαλαθηνόν.	24.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

22.	22. <i>Vacat.</i>	22.
23.	23. Sellam. <i>Reliqui</i> , lectum.	23.
24. Amice educata, nutrita.	24. Vitula pascualis. <i>Alius</i> , vi- tulus lactens.	24.

Notae et variae lectiones ad cap. XXVIII lib. I Regum.

ut supra, v. 3. "Ἄλλος, καὶ τοὺς ἀποφθ. Idem Reg.	V. 16. 'Α., Θ., κατὰ σου. Σ., ἀντιζήλος σου. Idem.
Ibid. 'Α., ἐγκρούεις. Coislin. 2.	V. 17. 'Α., ἐτέρω pro ἐταίρω. Idem.
V. 10. Σ., Θ., κάκωσις. Idem.	V. 20. Σ., καὶ ταχύ. Idem.
V. 12. 'Α., ἐπέθου μοι etc. Idem.	Ibid. Σ., καθόλον τὸ μῆκος αὐτοῦ. Reg. et Coisl. 2.
V. 14. <i>Οι λοιποί</i> , πρεσβ-. Idem.	V. 22. 'Α., καὶ σύ, cum asterisco. Coislin. 2.
Ibid. 'Α., ἐνδυμα. Idem.	V. 23. <i>Οι λοιποί</i> , τὴν κλίνην. Ibid.
V. 15. 'Α., ἐκλόν- etc. Idem.	V. 24. Σ., παφλοτροφημένη θρεπτή. Coislin. 2.
Ibid. 'Α., Σ., στενά. Idem.	Supplendum, ni fallor, δάμαλις. "Ἄλλος, μοσχάριον γαλαθηνόν. Reg.
Ibid. Σ., Θ., δηλώσαι μοι. Idem.	

CAPUT XXIX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο'.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1. 'Εν τῇ πηγῇ.	1. 'Εν 'Αενδώρ.	1. 'Εν τῇ πηγῇ.
3.	3. Διαπορευόμενοι. "Ἄλλος, 'Ε- βραῖοι. Οὐθέν.	3.
'Αφ' ἧς ἡμέρας προσέφυγε μοι.	'Αφ' ἧς ἡμέρας ἐνέπασε πρὸς μέ.	
4. Ὀργίσθησαν.	4. 'Ελυπήθησαν. 'Επίβουλος τῆς παρεμβολῆς. <i>Οι λοιποί</i> , σάταν ἐν πολέμῳ. Διαλλαγῆσεται.	4. 'Εθυμώθησαν.
5.	5. 'Εν χοροῖς λέγοντες. "Ἄλλος, αὶ χορεύουσαι λέγουσαι.	5.
6. 'Ἀρεστός. Οὐκ ἀρέσκεις.	6. Εὐθύς (sic). "Ἄλλως, εὐθύς. Οὐκ ἀγαθὸς σύ.	6.
7. 'Ἴνα μὴ ποιήσης ἀηδές.	7. Καὶ οὐ μὴ ποιήσης κακίαν.	7.
9. Ὅτι ἀόεσκεις σύ μοι.	9. Ὅτι ἀγαθὸς σύ ἐνώπιόν μου. "Ἄλλως, ἐν ὀφθαλμοῖς μου. "Ἄλλος, ὅτι ἀγαθὸς σύ ἐν ὀφθαλμοῖς μου ὡς ἄγγελος Θεοῦ.	9.

SYMMACHUS.

LXX INTERPRETES.

THEODOTIO.

1. In fonte.	1. In Aendor.	1. In fonte.
3.	3. Pertranseutes. <i>Alius</i> , He- braei. Nihil. Ex qua die incidit ad me.	3.
A quo die transfugit ad me.	4. Contristati sunt. Insidiator castrorum. <i>Reliqui</i> , satan in praelio. Conciliabitur.	4. Excauduerunt.
4. Irati sunt.	5. In choris dicentes. <i>Alius</i> , choreas agentes dicentes.	5.
5.	6. Rectus. Non bonus tu.	6.
6. Placitus. Non places.	7. Et non facies malum.	7.
7. Ut non facias injucundum.	9. Quia bonus es tu in conspe- ctu meo. <i>Aliter</i> , in oculis meis. <i>Alius</i> , quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei.	9.
9. Quia tu places mihi.		

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

Principes.

Principes.

10. Et illucescet.

10. Et cœperit diluascere.

·υ.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX lib. I Regum.

V. 1. Coislirianus 2, cod. ad marg. notat Ναβν.

V. 4. Ἄ., παρωζώνθησαν. Σ., ὠργίσθησαν. Θ., ἰθυμώθησαν. Reg. et Coislir. 2.

Οἱ Γ', ἐν τῇ πηγῇ

Ibid. Οἱ Λοιποί, σάταν etc. Coislir. 2.

V. 3. Ἄλλος, Ἑβραϊκῶς. Idem.

Ibid. Ἄ., εὐδοκίησεται οὗτος. Coislir. 2 et Reg.

Ibid. Ἄ., οὐκ οὐνοῦται. Idem.

Ibid. Σ., ἀπ' ἧς ἡμέρας προσέφυγέ μοι. Drusius.

V. 5. Ἄλλος, αἱ χορεύουσαι λέγουσαι. Reg.

CAPUT XXX LIB I REGUM.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

דבב אבב

1.

1.

אבבב

2.

Πρὸς νότον.

בבבב 2

2. Ἄλλ' ἤλασαν.

בבבב 6

6.

6. Ἐλυπήθη.

בבבב

Ἐνίσχυσε.

בבבבב 7

7.

7. Ἐγγίσον μοι τὴν ἐπωμίδα
Στήσον πρὸς μετὴν ἐπωμίδα.
Προσέγγισον δὴ μοι τὸ ἐπέन्दυμα.

בבבבבב 8

8.

8. Μετὰ τὸν ἐβζωνον τοῦτον. (Α.,
ὀπίσω τοῦ μονοζώνου συστρέμμα-
τος.)

בבבבב 10

10.

10.

בבבבבב

Ἡτόνησαν τοῦ διαδήνατι.

בבבבב

בבבבבב 12

12.

12. ✕ Καὶ δύο σταυίδας.

בבבבב

בבבבבבב 13

13.

13. Ἡνωχλήθην σήμερον τρεῖς
ἡμέρας.

בבבבב

Ἡρρώστηκα.

בבבבב

Τρεῖς.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

1. In veniendo David.

1. Cumque venissent David et viri.

1.

Ad meridiem.

Ad austrum.

2. Et duxerunt.

2. Sed secum duxerant.

2. Sed moverunt.

6. Angustia fuit.

6. Contristatus est.

6. Contristatus est.

Roboravit se.

Confortatus est.

Invaluit.

7. Fac accedere, quæso, mihi ephod.

7. Applica ad me ephod.

7. Admovere mihi superhumeralē.
Applica ad me superhumeralē.
Admovere utiquē mihi indumen-
tum.

8. Post agmen istud.

8. Latrunculos hos.

8. Post accinctum hunc. (Α.,
post expeditum agmen.)

10. Et substiterunt.

10. Substiterant.

10.

Pigrescebant a transeundo.

Lassi transire non poterant.

Debiles fuerunt ad transcundum.

Torrentem.

Torrentem.

12. Et duos botros siccos.

12. Ligaturas uvæ passæ.

12. ✕ Et duos botros siccos.

Reversus est.

Reversus est.

13. Quia ægrotavi hodie tres.

13. Quia ægrotare cœpi nudius-
tertius.

13. Moleste hodie habui tertium
diem.

Ægrotavi.

Ægrotare cœpi.

Ægrotavi.

Tres.

Nudiustertius.

Ter.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10. Ὅταν διαφύσῃ. SYMMACHUS.	Σατράπαι. Ἄλλος, στρατηγοί. 10. Καὶ φωτισάτω ὑμῖν. LXX INTERPRETES.	10.	THEODOTIO.
10. Cum illuxerit.	Satrapæ. <i>Alius</i> , duces. 10. Et illucescat vobis.	10.	

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX lib. I Regum.

V. 6. Σ., ἀρεστός. Coislin. 2. Ἄλλος, εὐθύς. Fdit. Rom.	ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου etc. Reg. Ἄλλως, ἐν ὀφθαλμοῖς μου. Sic edit. Rom.
Ibid. Σ., οὐκ ἀρέσκεις. Reg. et Coislin. 2.	Ibid. Ἄλλος, στρατηγοί. Sic quedam exemplaria et Complutensis.
V. 7. Σ., ἵνα μὴ ποιήσης etc. Coislin. 2.	
V. 9. Σ., ὅτι ἀρέσκεις σὺ μοι. Ibid. Ἄλλος, ὅτι	V. 10. Σ., ὅταν διαφύσῃ. Coislin. 2.

CAPUT XXX LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ο΄.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.	1. Εἰσελθόντος Δαυὶδ. Ἄλλος, ἐν τῷ παραγενέσθαι Δαυὶδ. Ἐπὶ τὸν νότον.	1.	
Πρὸς μεσημβρίαν.	2. Ἄλλ' ἤχμαλώτευσαν.	2.	
2.	6. Ἐθλίθη.	6.	Ἦπορεῖτο.
6.	Ἐκραταιώθη.		
Ἐθάρσητε.	7. Προσάγαγε τὸ ἐφοῦδ.	7.	
7. Στήσον πρὸς μετὴν ἐπωμίδα.			
8. Ἐπὶ τὸν λόγον τούτου.	8. Ὅπισω τοῦ Γεδδὺρ τούτου. Ἄλλος, ὀπίσω τοῦ στρέμματος (ἴσ. οὐστρέμματος). Ἄλλος, στρατεύματος.	8.	Συστρέμματος.
10. Ἐπτωματίστησαν. Ἠδυνάτησαν.	10. Ὑπέστησαν. Ἐκάθισαν πέραν τοῦ χειμάρρου. Χειμάρρου.	10.	Ἀπενάρκησαν παρελθεῖν.
Φάραγος.	12. <i>Vacat.</i>	12.	
12. Ἐνδέσμους σταφίδων. Ἄνεκτῆσατο.	Κατέστη.		
13.	13. Ὅτι ἠνωχλήθην ἐγὼ σήμερον τριταῖος. Ἄλλος, ὅτι ἠβρώστησα ἐγὼ σήμερον τρίτην ἡμέραν. ἠνωχλήθην.	13.	Ἐυαλακίσθην.
Ἐνόσησα.	Τριταῖος.		
	LXX INTERPRETES.		THEODOTIO.
1.	1. Intrante David. <i>Alius</i> , cum accessisset David.	1.	
Ad meridiem.	Ad austrum.		
2.	2. Sed captivarunt.	2.	
6.	6. Tribulatus est.	6.	Anxius erat.
Confidit.	Confortatus est.		
7. Applica ad me superhumerale.	7. Applica ephud.	7.	
8. Ad agmen, sive cuneum istum.	8. Post Geddur istud. <i>Alius</i> , post turmam. <i>Alius</i> , exercitum.	8.	Agmen.
10. Concliderunt. Defecerunt. Vallem.	10. Substituerunt. Sederunt trans torrentem. Torrentem.	10.	Obtorpuerunt ad transcundam.
12. Ligaturas unæ passæ. Recreavit su.	12. <i>Vacat.</i> Restitutus est.	12.	
13.	13. Quia moleste habui ego hodie tertianus. <i>Alius</i> , quia ægrotavi ego hodie tertium diem.	13.	
Ἄγροταυ.	Moleste habui. Tertianus.		Infirmatus sum.

TO EBPAIKON.

TO EBPAIKON

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

ΑΚΥΛΑΣ.

14 ועל־נגב	14.	14. Πρὸς νότον.
15 וחתודי	15.	15.
הגודד		Εὐζωνον.
16 נמשים	16.	16. Ἐτεταμένοι.
חתגים		
הגודל		
17 מהגנף	17.	17. Ἀπὸ σκοτομήνης.
18 ויצל	18.	18.
21 אשר־פחד	21.	21. Οἱ ἐπιτωματισθησῶσιν
ויגש		
וישאל להם		
22 ובליעל	22.	22. Καὶ ἀποστάτης.
העלש		Ἐρβυσάμεθα.
ויתהו		Καὶ ἔλασάτωσαν.
23 ויתן את־הגודד הבא	23.	23
25 לחק ולמשפח	25.	25.
26 כהשלל לחקני יהודה לרעהו	26.	26.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

VULGATA LATINA.

AQUILA.

14. Et ad meridiem.	14. Ad meridiem.	14. Ad austrum.
15. Num descendere facies me ? Agmen.	15. Potes me ducere. Cuneum.	15. Accinctum.
16. Relicti. Et tripudiantes.	16. Discumbebant. Et quasi festum celebrantes diem.	16. Extensi.
Magnis.	Vacat.	
17. A crepusculo.	17. A vespere.	. . . A nocte illumi.
18. Et eruit.	18. Eruit.	18.
21. Qui pigri fuerant. Et accessit. Et optavit eis.	21. Qui lassi substiterant. Accedens autem. Salutavit eos.	21. Qui conciderant.
22. Et Belial. Eruimus.	22. Et iniquus. Eruimus.	22. Et apostata. Eruimus.
Et ducant.	Cum acceperint.	Et deducant.
23. Et dedit agmen veniens.	23. Et dedit latrunculos qui e- ruperant.	23.
25. In statutum, et in judi- cium.	25. Constitutum et præfinitum.	25.
26. De spolio senioribus Juda suo suo.	26. De præda senioribus Juda proximis suis dicens.	26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX lib. I Regum.

V. 1. Ἄλλος, ἐν τῷ παραγενέσθαι Δαυὶδ. Ita Reg.
Ibid. Ἄ., πρὸς νότον. Σ., πρὸς μεσημέριαν. Ex
Eusebio et Hieronymo *De locis Hebraicis*, ut supra.
V. 2. Ἄ., ἀλλ' ἤλασαν. Coisl. 2.
V. 6. Ἄ. et Θ. lectiones exhibet idem.
Ibid. Ἄ., ἐνίσχυσεν. Idem.
V. 7. Ἄ., ἐγγισόν μοι τὴν ἐπιωμίδα. Reg. Dnas
alias Aquilæ interpretationes et Symmachi inter-
pretationem exhibet Coisl. 2. Sed auguror pri-
mam, στήσον πρὸς με etc., esse Symmachi tantum :
duas vero alias Aquilæ, ex duabus ejus editionibus

desumptas, quod persæpe in libris Regum occurrit.
V. 8. Ἄ., μετὰ τὸν εὐζωνον τοῦτον. Lectionem
Aquilæ sic offert Eusebius *De locis Hebraicis*, ut et
Hieronymus ad vocem Γεδδούρ, ubi ad Symmachum
legitur λόφον pro λόγον. Codex vero Regius et Pro-
copius lectionem Aquilæ sic habent, ἐπίσω τοῦ μο-
νοζώνου συστρέμματος. Complut. habet στρατεύμα-
τος, quæ lectio non spernenda. Coisl. 2. Ἄ., εὐ-
ζώνου. Σ., λόγου. Θ., συστρέμματος. Ibidem ad-
jicit Coisl. 2. μονόζωνοι δὲ μάλλον καλοῦνται οἱ
λησταί. l. e. « μονόζωνοι, magis vocantur prædones. »

ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Ο΄.

ΘΕΟΔΩΤΙΩΝ.

14. Πρὸς μεσημέριαν.
15. Ἄρα εἰ κατάξεις με.
Δόχον.
16. Ἄναπεπτωκότες.
Ὡς ἐν πανηγύρει.
Τοῖς πολλοῖς.
17. Ἄφ' οὗ συνεσκόταξεν.
18.
21. Ἄτονήσαντας.

Ἦσπασαντο αὐτοῦς.
22. Καὶ παράνομος.

23.

25. Εἰς ὄρον καὶ κρίσιν.

26.

SYMMACHIUS.

14. Ad meridiem.
15. Si forte deducas me.
Turmam.
16. Prolapsi.
Qua: i in celebritate.

Multis.

17. A crepusculo vespertino.
18.
21. Qui animo defecerant.

Salutaverunt eos.

22. Et iniquus.

23.

25. In decretum et iudicium.

26.

14. Ἐπὶ νότον.
15. Εἰ κατάξεις με.
Γεδδούρ. Ἄλλος, σύστρεμμα.
16. Διακεχυμένοι.
Καὶ ἐορτάζοντες.
Τοῖς μεγάλοις.
17. Ἄπὸ ἐωσφύρου.
18. Ἄφειλατο. Ἄλλος, ἐκομίσατο
21. Τοῦς ὑπολειφθέντας.
Καὶ προσήγαγε. Ἄλλος, καὶ
προσήλθε.

Ἠρώτησαν αὐτόν

22. Καὶ λοιμός.

Ἐξειλόμεθα.

Ἄπαγέτωσαν. Ἄλλος, ἀπαγέ-
σθωσαν. Ἄλλος, λαβέτωσαν.23. Καὶ παρέδωκε Κύριος τὸν
Γεδδούρ τὸν ἐπερχόμενον. Ἄλλος,
καὶ παραδόναι Κύριος τὸ σύστρεμ-
μα τὸ ἐπαλθόν.25. Εἰς πρόσταγμα καὶ εἰς δικαί-
ωμα.26. Τοῖς πρεσβυτέροις τῶν σκύ-
λων Ἰούδα, καὶ τοῖς πλησίον αὐτοῦ
λέγων. Ἄλλος, τοῖς πλησίον αὐτοῦ
τῶν σκύλων αὐτοῦ λέγων.

LXX INTERPRETES.

14. Ad austrum.
15. Si deduces me.
Geddur. *Alius*, agmen.
16. Profusi.
Et festum celebrantes.

Magnis.

17. A lucifero.
18. Eruit. *Alius*, abstulit.
21. Qui relictī fuerant.
Et accessit. *Alius*, *id*.

Interrogaverunt eum.

22. Et pestilens.

Eripuimus.

Abducant. *Alius*, accipiant.23. Et tradidit Dominus Geddur
qui irruerat. *Alius*, et tradat Do-
minus agmen irruens.

25. In constitutum et in jus.

26. Senioribus Juda de spoliis,
et proximis suis dicens. *Alius*,
sociis suis de spoliis suis dicens.

THEODOTIO.

14.
15.
16. Dispersi.

17.

18.

21. Qui obtorpuerant.

22.

23.

25.

26.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX lib. I Regum.

Ibid. Σ., ἐπρωματίσθησαν. Idem.

V. 10. Ἄ., ἠτόνησαν τοῦ διαθῆναι. Θ., ἀπενάρ-
χησαν παρελθόντων. Reg. Adicit vero Coislinianus 2,
Σ., ἠδυνάτησαν.

Ibid. Σ., φάραγγος. Idem.

V. 12. Ἄ., * καὶ δύο σταφ-. Σ. etc. Idem. Hæc
vero desunt in Ο΄.Ibid. Σ., ἀνεκτίσατο. Coislin. 2. Reg. etiam ha-
bet, sed sine interpretis nomine.

V. 13. Ἄ., ἠνωχλήθη etc. Coislin. 2.

Ibid. Ἄ., ἠρρώσηχα. Σ., ἐνόσησα. Θ., ἐμαλαχι-

σθη. Idem. Ita ut duas Aquilæ interpretationes ex-
hibeat, an ex duabus editionibus, an vitio librarii,
incertum.

V. 14. Ἄ., πρὸς νότον etc. V. supra, v. 1.

V. 15. Σ., ἄρα εἰ κατάξεις με. Reg. At Coisl. 2
habet, Σ., εἰ, tantum.

Ibid. Ἄ., εὐζωνον etc. Vide supra ad vers. 8.

Ibid. Ἄλλος, σύστρεμμα. Et sic semper.

V. 16. Has Ἄ., Σ., Θ. lectiones ex cod. Reg. et
Coislin. 2 mutuamur.

Ibid. Σ., ὡς ἐν πανηγύρει. Reg. et Coislin. 2

Ib'd. Σ., τοὶς πολλοῖς. Coislin. 2.
 V. 17. 'A., ἀπὸ σκοτομήνης. Σ., ἀφ' οὗ συνεσκό-
 ταζεν. Drusius et Coislin. 2.
 V. 18. 'Αλλος. ἐχομίσατο. Reg.
 V. 21. 'A., οἱ ἐπιτωμ-, et reliquas similiter ver-

siones affert Coislin. 2.
 Ibid. 'Αλλος, καὶ προσῆλθε. Reg.
 Ibid. Σ., ἠσπάσαντο αὐτοῦς. Coislin. 2.
 V. 22. 'A., καὶ ἀποστάτης etc. Coislin. 2

CAPUT XXXI LIB. I REGUM.

ΓΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

וַיִּדְבְּקוּ 2	2.
וַיִּבְרִיחוּ 3	3.
וַיִּבְרִיחוּ 3	
וַיִּבְרִיחוּ 4	4.
וַיִּבְרִיחוּ 4	
וַיִּבְרִיחוּ 6	6.
וַיִּבְרִיחוּ 9	9.
וַיִּבְרִיחוּ 9	
וַיִּבְרִיחוּ 10	10.
וַיִּבְרִיחוּ 12	12.
וַיִּבְרִיחוּ 13	13.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

2. Et adhæserunt.
 3. Jacientes.
 Valde a jacentibus.
 4. Gladium tuum.
 Et illudant.
 Ferens vasa ejus.
 6. Pariter.
 9. Et absciderunt caput ejus.
 Et spoliaverunt vasa ejus.
 10. Domo Astaroth.
 12. Virtutis.
 13. Arbore.

TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ

Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

2.	2.
3.	3.
4.	4.
6.	6.
9.	9.
10.	10.
12.	12.
13.	13.

VULGATA LATINA.

2. Irrueruntque.
 3. Sagittarii.
 A sagittariis.
 4. Gladium tuum.
 Illudentes.
 Armiger.
 6. Pariter.
 9. Et præciderunt caput Saul.
 Et spoliaverunt eum armis.
 10. In templo Astaroth.
 12. Fortissimi.
 13. In nemore.

ΑΚΥΤΑΑΣ.

2. Ἐκολλήθησαν.
 3. Ροιζούντες.
 Σφόδρα ἀπὸ τῶν ροιζούντων
 ἰ.
 Ἐναλαλάξωσι.
 6. Ὅμοῦ.
 9.
 10. Ἐν οἴκῳ Ἀσταρώθ.
 12. Εὐπορος.
 13. Δενδρῶνα.

AQUILA.

2. Adhæserunt.
 3. Sagittarii.
 Valde a jacentibus.
 4.
 Jubilent.
 6. Simul.
 9.
 10. In domo Astaroth.
 12. Abundans.
 13. Arboreto.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI lib. I Regum.

V. 2. 'A., ἐκολλήθησαν. Coislin. 2
 V. 3. 'A., ροιζούντες. Reg. Vide Exod. xix, 13,
 et Psal. lxxiii, 8.
 Ibid. 'A., σφόδρα etc. Σ., ἀκοντ-. Θ., τόξων.
 Coisl. 2, cum hac nota, μέρος τὸ ἐγγὺς τοῦ ἥπατος,
 quæ a Drusio affertur, quasi sit lectio Theodotio-
 nis: sed est scholion ad lectionem τῶν Ὀ', εἰς τὰ
 ὑπογόνδρια.
 V. 4. 'Αλλος, μάχαιραν. Sic quidam mss. et
 edit. Complut.

Ibid. 'A., ἐναλαλάξωσι. Coislin. 2, et Reg. forte
 ἐναλλάξωσι.
 Ibid. Σ., ὄπλοφόρος. Idem Coislin. 2.
 V. 6. 'A., ὁμοῦ. Idem.
 V. 9. Σ., καὶ ἐκοψαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Coisl. 2
 et Reg. 'Αλλος, καὶ ἀποκεφαλίζουσιν αὐτόν. Reg.
 Ibid. Σ., ὄπλα. Coislin. 2. 'Αλλος, καὶ ἐκδιδύ-
 σκουσιν etc. Reg.
 V. 10. 'A., ἐν οἴκῳ Ἀσταρώθ. Coislin. 2. 'Αλλος.

Ibid. 'A., ἐβρυσ-. Idem.

Ibid. 'A., καὶ ἐλασάτωσαν, et mox λαβέτωσαν, sine interpretis nomine. Coislin. 2 : sed videtur Symmachi. Ἄλλως, ἀπαγέσθωσαν. Edit. Rom.

V. 23. Ἄλλος, καὶ παραδοῦναι τὸ σύστρεμμα τὸ

ἰπ-. Reg.

V. 25. Σ., εἰς ὄρον καὶ χρ-. Coislin. 2.

V. 26. Ἄλλος, τοῖς πλησίον αὐτοῦ τῶν σὺ- etc. Reg

CAPUT XXXI LIB. I REGUM.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.	Ο΄.	ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.
2.	2. Συνάπτουσι.	2.
3.	3. Ἀκοντισταί.	3. Τοξοταί.
Ἀκοντιστῶν.	Εἰς τὰ ὑποχόνδρια.	Τόξων.
4.	4. Ῥομφαίαν σου. Ἄλλος, μά- χαιραν.	4.
Ῥομφαίαν σου.	Ἐμπαίξωσιν.	
6.	Ῥομφαίαν σου.	
6. Κατὰ τὸ αὐτό.	6. Κατὰ τὸ αὐτό.	6.
9. Καὶ ἐκοψαν τὴν κεφαλὴν αὐ- τοῦ.	9. Καὶ ἀποστρέφουσιν αὐτόν. Ἄλ- λος, καὶ ἀποκεφαλίζουσιν αὐτόν.	9.
Ῥομφαίαν σου.	Καὶ ἐξέδυσαν τὰ σκευὴ αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ἐκδιδύσκουσιν αὐτὸν τὰ σκευὴ αὐτοῦ.	
10.	10. Εἰς τὸ Ἀστάρτειον. Ἄλλος, εἰς τὸ ἱερὸν Ἀστάρτης.	10.
12. Ἰσχυρός.	12. Δυνάμεως.	12.
13. Φυτόν.	13. Ἄρουραν.	13. Τὰς δρυς.
SYMMACHUS.	LXX INTERPRETES.	THEODOTIO.
2.	2. Congrediuntur.	2.
3.	3. Sagittarii.	3. Sagittarii.
Jaculatoribus.	In hypochondria.	Arcubus.
4.	4. Gladium tuum. <i>Alius</i> , ma- chæram.	4.
Armiger.	Illudant.	
6.	Ferens vasa ejus.	
9. Et absciderunt caput ejus.	6. In idipsum.	6.
Arma.	9. Et convertunt eum. <i>Alius</i> , et capite truncant eum.	9.
10.	Et spoliaverunt vasa ejus. <i>Alius</i> , et exuunt eum vasis (<i>al.</i> armis) suis.	
12. Fortis.	10. In Astartio. <i>Alius</i> , in templo Astartes.	10.
13. Arbore.	12. Virtutis.	12.
	13. Arboreto.	13. Quercubus.

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI lib. I Regum.

εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀστάρτης. Reg.

V. 12. 'A., εὐπόρος. Σ., ἰσχυρός. Coislin. 2.

V. 13. 'A., δεινὸν. Σ., φύτον. Θ., τὰς δρυς.
Reg. et Coislin. 2.

Notæ duæ sequentes prodeunt, prior ex codice Regio passim laudato, altera ex codice Regio, numero 1871. Uterque vero testificatur Aquilam ex primo et secundo Regum libro, sive ex duobus Samuelis, unum fecisse. Tertia nota adjicitur ex Coisliniano 2.

Τέλος σὺν Θεῷ τῆς πρώτης τῶν Βασιλειῶν.

Ὁ δὲ Ἀκύλας, Ἑβραίοις ἐπόμενος, οὐ διεῖλε, ἀλλὰ μίαν τὰς δύο πεποίηκε.

'Ακ., εἰς ἕν συνάπτει τὴν Α' μετὰ τῆς Β'.

Coislin., ἕως ὧδε τὸ Ἑβραϊκόν, καὶ λοιπὸν.

I. e. Finis cum Deo primi libri Regum.

Aquila vero, Hebræos sequens, non divisit; sed ex duobus unum fecit.

Aquila primum et secundum in unum copulat.

Coislin. Hactenus Hebraicum et reliqui.

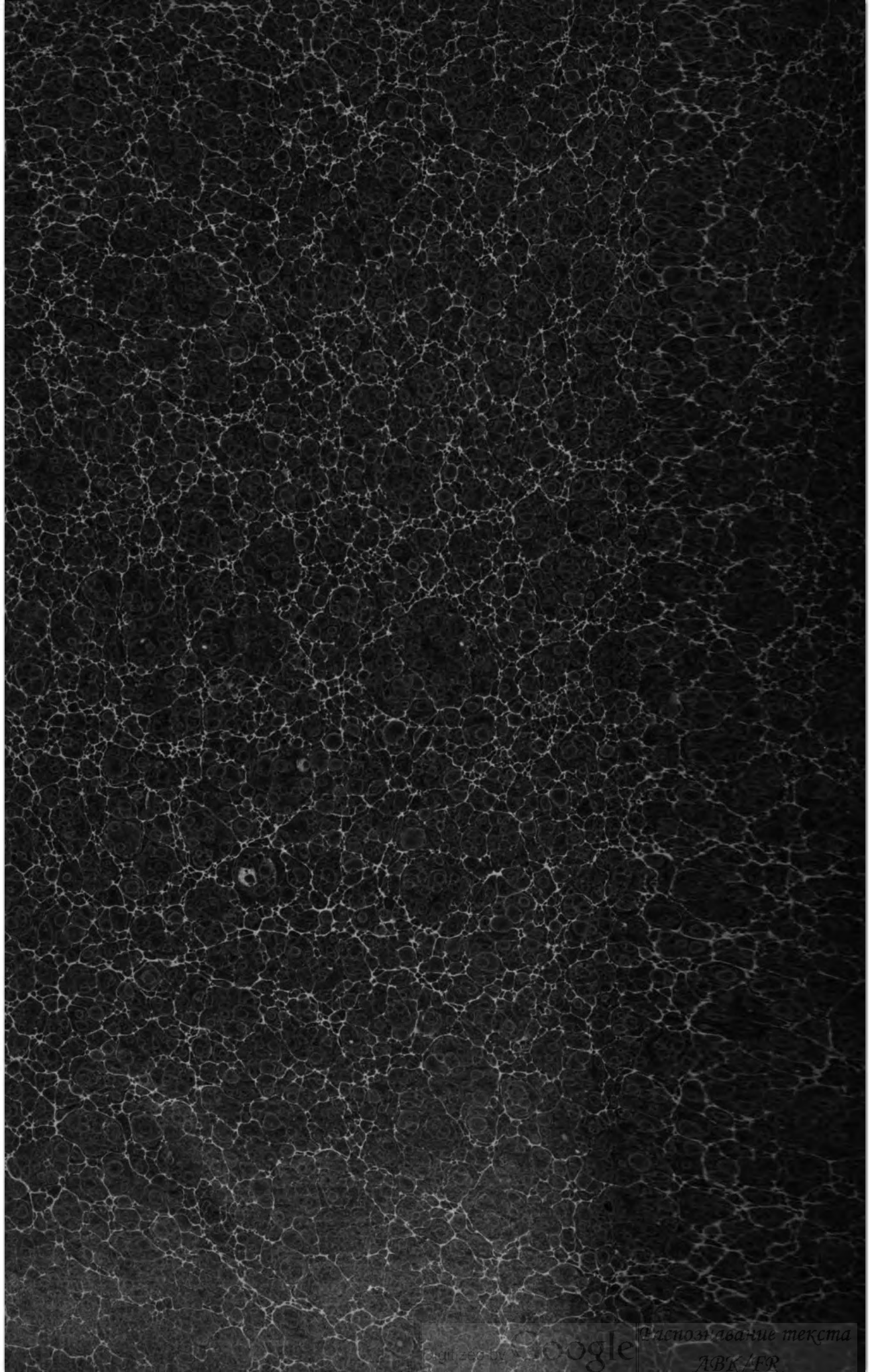
ORDO RERUM QUÆ IN HOC TOMO CONTINENTUR.

ORIGENES.

HEXAPLORUM QUÆ SUPERSUNT.	
Epistola nuncupatoria	9
Præfatio.	14
PRÆLIMINARIA.	19
CAPUT PRIMUM. — De Tetraptorum et Hexaplorum nominibus et forma.	19
I. — Tetraptorum et Hexaplorum varia nomina.	19
II. — Cur Tetrapla et Hexapla Origenes adornaverit.	22
III. — An Hexapia prius quam Tetrapia. Certum videtur Tetrapia prius quam Hexapla adornata fuisse.	22
IV. — Quo tempore Hexapla concinnaverit.	24
V. — Quæ ratione Tetrapia, Hexapia, Octapla digesserit. Itemque Enneapla	29
VI. — In quibusnam Scripturæ libris, tres alias editiones Hexaplis addiderit.	31
VII. — De notis in marginibus Hexaplorum ab Origene positis.	34
VIII. — An Samaritani et Syri lectiones in marginibus Hexaplorum locaverit.	35
IX. — Utrum Origenis tempore Samaritani et Syri Græcæ versiones fuerint.	36
CAP. II. — De textu Hebraico.	39
I. — Textus Hebraicus, in Hexaplis descriptus, idem erat qui bodiernus, non autem priscus ille Samaritanus.	39
II. — Specimina quædam litterarum Hebraicarum veterum.	39
III. — Ex quarumdam litterarum similitudine quantæ interpretationum varietas orta sit.	42
IV. — De prisco scripturam Hebraicam legendi more.	46
V. — De veteri litterarum Hebraicarum pronuntiatione.	47
VI. — De vocalibus Hebræorum.	50
CAP. III. — De Historia LXX vel LXXII Interpretum, quæ Aristæ nomine circumfertur.	53
I. — Aristæ Historiæ compendium.	53
II. — Quid de hac Historia dixerint Aristobulus et Philo Judæus.	56
III. — Quid Josephus.	57
IV. — Quam longe ab Aristæ narratione aberraverit Justinus Martyr.	57
V. — Epiphanius longe diversa ab Aristæ et a cæteris refert.	58
VI. — Tota controversia in tres quæstiones dividitur.	60
VII. — Probatur Aristæ exemplaria quæ supersunt genuina, cæterorum autem additamenta respuenda esse.	60
VIII. — Post Hieronymum asseritur LXX vel eos qui Pentateuchum transtulerunt, non reliqua interpretatos esse.	62
IX. — Utrum Aristæ primigenia Historia vera sit, an conficta et supposititia, afferuntur argumenta utrinque.	62
X. — Disputationis conclusio.	66
CAP. IV. — De LXX Interpretum versione, ut in Hexaplis erat.	66
I. — De statu editionis <i>vet. o'</i> antequam Origenes Hexapla adornaret.	66
II. — Origenes editionem <i>vet. o'</i> emendatam cum astericis et obelis in Hexaplis posuit.	68
III. — De astericorum et obelorum usu in Hexaplis.	69
IV. — De lemniscis et hypolemniscis.	72
V. — In hodiernis editionibus et mss. LXX Interpretum, multa ex editione illa Hexaplari desumpta deprehenduntur.	75
VI. — De mutationibus quæ ab Origenis tempore in editiones LXX Interpretum advectæ sunt.	76
VII. — De his etiam mutationibus, quæ ex similitudine quarumdam litterarum admixtæ sunt.	77
VIII. — De distinctione capitum et versiculorum antiquitus usurpata.	78
CAP. V. — De Aquilæ editionibus.	79
I. — Aquilæ historia.	79
II. — Aquilæ duas interpretationes edidit.	81
III. — Utra ex duabus in Hexaplis posita fuerit.	82
IV. — An de industria Aquila quædam Scripturæ loca in alium sensum detorsit.	83
V. — Expeniuntur loca ubi Aquila, quasi ob Christianismi odium male interpretatus, reprehenditur.	85
VI. — Quæritur utrum Aquila idem sit qui Onkelus, et utrum Thargum Onkeli aliquid afinitatis habeat cum interpretatione Aquilæ.	85
CAP. VI. — De Symmachi interpretatione.	85
I. — Multipliciter errat Epiphanius et pugnantia loquitur, dum narrat Symmachum Scripturam veruisse ante Theodotionem.	85
II. — Auctor Synopseos Epiphanius errorem sensisse videtur.	87
III. — Chronicon Alexandrinum errorem Epiphanius emendavit, ut et Aulo.	87
IV. — An duas interpretationes ediderit Symmachus.	89
V. — Quo vertendi genere usus sit : et de annis chronologicis primæ ac secundæ ætatis ut a Symmacho numerabatur.	90
VI. — Eius editio a veteribus admodum laudata.	91
VII. — Theodoro Hebraicæ non ita probatur.	91
CAP. VII. — De Theodotionis editione.	91
I. — Quis fuerit Theodotus.	91
II. — De ratione interpretandi qua usus est.	93
III. — Cæteris interpretibus inductior habetur.	94
CAP. VIII. — De reliquis editionibus.	95
I. — Quinta, sexta, septima editiones quondam factæ sint.	95
II. — Quondam repertæ fuerint.	95
III. — De quinta editione.	96
IV. — De sexta editione.	97
V. — De septima.	97
VI. — De Vulgatæ editionis Latinæ præstantia.	98
CAP. IX. — In singulos Scripturæ libros, ut in Hexaplis erant, hic quædam adnotantur.	99
CAP. X. — De notis ad Hexapla vel Tetrapla spectantibus.	103
I. — De notis cognitis.	103
II. — De notis incognitis.	110
III. — Probatur contra Brianum Waltonum notam <i>et r</i> significare tres interpretes Aquilam, Symmachum et Theodotionem.	111
CAP. XI.	115
I. — Hexaplorum apographa perpauca facta sunt, et quare.	115
II. — Variæ Hexaplorum lectiones in marginibus Bibliorum collectæ.	116
III. — Quinam ex scriptoribus ecclesiasticis Hexaplorum libris sint usi.	117
IV. — Quondam Hexapla perierint.	120
Anecdota quædam, quæ hic tantum memorantur.	121
Monitum.	121
Testimonia in veteres interpretes.	123
HEXAPLORUM QUÆ SUPERSUNT.	141
Monitum in Genesim.	141
Genesis liber.	143
Admonitio in Exodi librum.	351
Exodi liber.	353
In Leviticum admonitio.	519
Leviticus liber.	523
Admonitio in librum Numerorum.	707
Libri Numerorum.	707
Admonitio in Deuteronomium.	791
Libri Deuteronomium.	793
Admonitio in librum Josue.	927
Libri Josue.	927
Admonitio in librum Judicum.	1045
Libri Judicum.	1043
Monitum in librum Ruth.	1267
Libri Ruth.	1267
Admonitio in libros Regum et Paralipomenon.	1267
Libri I Regum.	1271

FINIS TOMI DECIMI QUINTI.

Ex typis MIGNE, au Petit-Montrouge.

3 2044 019 207 653

Г
сциф

Это цифровая копия книги, хранящейся для потомков на библиотечных полках, прежде чем ее отсканировали сотрудники компании Google в рамках проекта, цель которого - сделать книги со всего мира доступными через Интернет.

Прошло достаточно много времени для того, чтобы срок действия авторских прав на эту книгу истек, и она перешла в свободный доступ. Книга переходит в свободный доступ, если на нее не были поданы авторские права или срок действия авторских прав истек. Переход книги в свободный доступ в разных странах осуществляется по-разному. Книги, перешедшие в свободный доступ, это наш ключ к прошлому, к богатствам истории и культуры, а также к знаниям, которые часто трудно найти.

В этом файле сохранятся все пометки, примечания и другие записи, существующие в оригинальном издании, как минимум о том долгом пути, который книга прошла от издателя до библиотеки и в конечном итоге до Вас.

Правила использования

Компания Google гордится тем, что сотрудничает с библиотеками, чтобы перевести книги, перешедшие в свободный доступ, в цифровой формат и сделать их широкодоступными. Книги, перешедшие в свободный доступ, принадлежат обществу, а мы лишь хранители этого достояния. Тем не менее, эти книги достаточно дорого стоят, поэтому, чтобы и в дальнейшем предоставлять этот ресурс, мы предприняли некоторые действия, предотвращающие коммерческое использование книг, в том числе установив технические ограничения на автоматические запросы.

Мы также просим Вас о следующем.

- Не используйте файлы в коммерческих целях.
Мы разработали программу Поиск книг Google для всех пользователей, поэтому используйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- Не отправляйте автоматические запросы.
Не отправляйте в систему Google автоматические запросы любого вида. Если Вы занимаетесь изучением систем машинного перевода, оптического распознавания символов или других областей, где доступ к большому количеству текста может оказаться полезным, свяжитесь с нами. Для этих целей мы рекомендуем использовать материалы, перешедшие в свободный доступ.
- Не удаляйте атрибуты Google.
В каждом файле есть "водяной знак" Google. Он позволяет пользователям узнать об этом проекте и помогает им найти дополнительные материалы при помощи программы Поиск книг Google. Не удаляйте его.
- Делайте это законно.
Независимо от того, что Вы используете, не забудьте проверить законность своих действий, за которые Вы несете полную ответственность. Не думайте, что если книга перешла в свободный доступ в США, то ее на этом основании могут использовать читатели из других стран. Условия для перехода книги в свободный доступ в разных странах различны, поэтому нет единых правил, позволяющих определить, можно ли в определенном случае использовать определенную книгу. Не думайте, что если книга появилась в Поиске книг Google, то ее можно использовать как угодно и где угодно. Наказание за нарушение авторских прав может быть очень серьезным.

О программе Поиск книг Google

Миссия Google состоит в том, чтобы организовать мировую информацию и сделать ее всесторонне доступной и полезной. Программа Поиск книг Google помогает пользователям найти книги со всего мира, а авторам и издателям - новых читателей. Полнотекстовый поиск по этой книге можно выполнить на странице <http://books.google.com/>

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>